Bundel van de Raadsavond van 20 juli 2021

Agenda bijlagen

Agenda openbare raadsavond 20 juli 2021.docx

Vastgestelde planning voorjaarsnota 20 juli.docx

A RAADSVERGADERING

A.01 Opening.

A.02 Benoeming fractieassistent

1a. Raadsvoorstel Benoeming dhr. M. Maanders tot fractieassistent van PvdA - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Benoeming dhr. M. Maanders tot fractieassistent van PvdA - 201516983_1.docx

2. Concept Raadsbesluit Benoeming dhr. M. Maanders tot fractieassistent van PvdA - 201516989.docx

A.03 Mededelingen.

A.04 OVER & WEER

A.04.a - bespreking lijst met toezeggingen Raadsavond en Politieke Avond.

Lijst van toezeggingen (raad 20 juli 2021) - totaaloverzicht.pdf

A.04.b - vragen raadsleden en fractieassistenten.

3b1. Zetel Nooijen - vragen voor over en weer 20 juli 2021.docx

3b2. VVD - Over en Weer 20 juli 2021.docx

3b3 Pro Duiven - vragen voor over en weer 20 juli.docx

3b4. SP - vragen bomen voor over en weer 20 juli 2021.docx

3b5. CDA -vragen Over en Weer Raadsavond 20072021.docx

3b6 - PvdA - Vragen fractie PvdA Raadsavond 20 juli 2021.docx

3b7. Lokaal Alternatief - Vraag over en weer over brief brandweer .docx

3b7a. Bijlage - Bezwaarschrift Visie op Specialistische Hulpverlening.docx

Antwoord PvdA personeel 1stroom percentage mensen met beperking.docx

Antwoord GroenLinks Inventarisatie-lijst kunstwerken gemeentehuis Duiven.pdf

A.04.c - vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken.

3c1. Pro Duiven - vragen voor over en weer 20 juli - ingekomen stukken.docx

3c2. DOED - vragen over en weer 20 juli.docx

3c3 - PvdA Vragen fractie PvdA Raadsavond 20 juli 2021 ingekomen stukken.docx

reactie vragen DOED RA 20 juli 2021.docx

reactie vragen PvdA RA 20 juli 2021.docx

A.05 Vaststelling van de agenda.

A.05.a Brief agendavoorstel CDA VVD SP LA - Woonvisie

In de Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt.

A05a -Brief agendavoorstel CDA VVD SP LA Woonvisie.docx

0. Behandeladvies Woonvisie met opbrengst RA 22 juni en AC 24 juni 2021.docx

1a. Raadsvoorstel Woonvisie 2021-2030 (201510756) - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Woonvisie 2021-2030 (201510756).docx

2. Concept Raadsbesluit Woonvisie Duiven 2021-2030 (201510757).docx

3. Bijlage 01 Woonvisie Duiven 2021-2030.docx

4. Bijlage 02 Woningmarktonderzoek Regio Arnhem Nijmegen.pdf

5. Bijlage 03 Liemerse woonagenda de koers voor 2020-2025.pdf

6. Bijlage 04 Woondeal-Arnhem-Nijmegen.pdf

7. Bijlage 05 kennisgeving vernieuwing Woonvisie 25 augustus 2020.pdf

8. Bijlage 06 Terugmelding Informatieve raadsbijeenkomst vernieuwing Woonvisie 15 september 2020.pdf

9. Bijlage 07a rapportage woonenquête.pdf

10. Bijlage 07b tabellenboek woonenquête.pdf

11. Bijlage 08 Resultaten woonenquête.pdf

Pro Duiven - Vragen Politieke avond 08 06 2021 - woonvisie met antwoorden.docx

PvdA Vragen Politieke Avond 8 juni 2021 - woonvisie - met antwoorden.docx

C4. Belastingkantoor Elsinga - Brief principebesluit Visserlaan 1 te Duiven 25 mei 2021 & woonvisie Duiven 2021-2030.pdf

PvdA - Vragen Politieke Avond 6 juli 2021 - woonvisie - met antwoorden.docx

A.05.b D66 - 21.07.20 A.05a Amendement Agendering woonvisie

D66 - 21.07.20 A.05a Amendement Agendering woonvisie.docx

A.06 Vaststelling lijst ingekomen stukken.

0. Lijst ingekomen stukken ABCD - 20 juli 2021.docx

A.06.A - informatie van het college ter kennisname

(memo's, kennisgevingen, beantwoording schriftelijke vragen RvO)

A1. Weth. Knuiman - Beantwoording C1. SP - vragen over Doelgroepen vervoer n.a.v. Speakers corner.pdf

A2. College van B&W - Kennisgeving Vitaal Centrum Duiven fase 4.pdf

A3. College van B&W - Kennisgeving Toewijzing gevraagde hectares ontwikkelruimte tbv uitbreiding reg bedrijventerrein Centerpoort Nrd.pdf

A4. College van B&W - Kennisgeving Principebesluit realisatie huisvesting arbeidsmigranten aan Visserlaan 1 te Duiven.pdf

A5. College van B&W - Beantwoording (C3 20-4) Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Gebruik recyclinggranulaat.pdf

A6a. College van B&W - Kennisgeving Resultaten cliëntervaringsonderzoek Wmo over het jaar 2020 Duiven.pdf

A6b. Bijlage - Factsheet BMC - clientervaringsonderzoek Wmo over 2020.pdf

A6c. Bijlage - Samenvatting resultaten clientervaringsonderzoek Wmo over het jaar 2020 Duiven.pdf

A7. College van B&W - Kennisgeving Start Pilot Ruimplicht Hondenpoep Duiven West.pdf

A8a. College van B&W - Kennisgeving Klanttevredenheidsonderzoeken RSD.pdf

A8b. Bijlage - Klanttevredenheidsonderzoek algemene dienstverlening RSD de Liemers over 2020.pdf

A8c. Bijlage - Klanttevredenheidsonderzoek Tozo RSD de Liemers over 2020.pdf

A9a. College van B&W - Kennisgeving Inclusie agenda 2021.pdf

A9b. Bijlage - Inclusie-agenda 2021.pdf

A10a. College van B&W - Kennisgeving Resultaten clientervaringsonderzoek Jeugdwet over 2020.pdf

A10b. Bijlage - Factsheet Clientervaringsonderzoek Jeugdwet Duiven.pdf

A10c. Bijlage - Samenvatting Clienttevredenheidsonderzoek over 2020 Duiven.pdf

A11a. College van B&W - Kennisgeving Uitvoeringsprogramma Vergunningen Toezicht en Handhaving 2021.pdf

A11b. Bijlage - Uitvoeringsprogramma VTH 2021.pdf

A12. Burgemeester Hieltjes - Update Corona 7 juli 2021.pdf

A13a. College van B&W - Kennisgeving Verdeelwijze incidentele middelen Jeugdzorg 2022 en gevolgen Voorjaarsnota 2021.pdf

A13b. Bijlage - Verdeelwijze incidentele middelen jeugdzorg 2022.pdf

A14a. College van B&W - Kennisgeving planvisie WPRI herontwikkeling Passage.pdf

A14b. Bijlage - Aanbiedingsbrief WPRI - herontwikkeling Passage.pdf

A14c. Bijlage - Schetsontwerp en integrale planvisie herontwikkeling Elshofpassage.pdf

A.06.B - overige informatie ter kennisname

(ter kennisname brieven etc. van stichtingen, persberichten)

B1. ing. A. Cloosterman - Opvattingen klimaatverandering en energietransitie.pdf

B2. Gem. Krimpen aan den IJssel - Motie Borstonderzoek.pdf

B3. Gem. Nederweert - Motie vreemd aan de orde van de dag JAN Borstonderzoek vrouwen met uitslag stemming.pdf

B4a. Klankbordgroep Rekenkamer DDW - Brief aan raden Evaluatie Rekenkamer.pdf

B4b. Bijlage - Uitkomsten enquête rekenkamer.pdf

B4c. Bijlage - Conclusies enquête rekenkamer def.pdf

B5a. Euregio Rijn-Waal - Raadsmemo 10 juni 2021.pdf

B5b. Bijlage - Jaarrekening Diagram.pdf

B6a. 1Stroom - Informatiebrief doorontwikkeling 1Stroom.pdf

B6b - Bijlage - Informatiebrief doorontwikkeling 1Stroom 4-1-2021.pdf

B7a. C. Koning - Reactie op memo ordevoorstel.pdf

B7b. Bijlage - 21.06.22 MEMO Voorstel van orde 8 juni 2021.pdf

B8a. ROB - Aanbieding ROB-advies Droomland of niemandsland.pdf

B8b. Bijlage - Droomland_of_niemandsland-Advies_2021_06.pdf

B9. Groene Metropool Regio - 20210628 Besluitenlijst.pdf

B10. Weth Goossen - antwoord op (B12. 22 juni) AvH - T.a.v. de gemeenteraad - Woningnood.pdf

B11a. Voetgangersbeweging - Brief Geef lopen voorrang.pdf

B11b. Bijlage - Folder Geef lopen voorrang.pdf

B12. Vivare - Jaarverslag 2020 - Een jaar met 2 kanten.pdf

B13. Samenwerking de Liemers - Reactie op zienswijze Jaarstukken 2020 enMeerjarenbegroting 2022-2025 GR SdL.pdf

B14a. 1Stroom - Reactie zienswijzen concept programmabegroting 1Stroom 2022-2025.pdf

B14b. Bijlage 1 - Zienswijze Westervoort op begroting 1Stroom 2022-2025.pdf

B14c. Bijlage 2 - Raadsbesluit Westervoort vorming bestemmingsreserve 1Stroo,.pdf

B14d. Bijlage 3 - Amendement raadsbesluit Westervoort.pdf

B14e. Bijlage 4 - Raadsbesluit Duiven concept programmabegroting 2022-2025 en vorming bestemmingsreserve 1Stroom.pdf

B14f. Bijlage 5 - Amendement raadsbesluit Duiven.pdf

B14g. Bijlage 6 - Programmabegroting 1Stroom 2022-2025.pdf

B15a. RL - Raadsavond 20 juli onderwerp kredietaanvraag locatie Wiekslag.pdf

B15b. Bijlage - foto.pdf

A.06.C - afhandeling door het college

(brieven/verzoeken van bv bewoners, organisaties over gemeentezaken, ingekomen schriftelijke vragen RvO))

C1. SP - vragen over Doelgroepen vervoer n.a.v. Speakers corner.pdf

C2. GroenLinks - Schriftelijke vragen RvO Dashboard betr financiele zaken in het sociaal domein.docx

C3a. Bewonersgroep Lommerweide - Woningbouw op de Plakse Weide.pdf

C3b. Bijlage - Positioneringsdocument Bewonersgroep Lommerweide (versie juni 2021).pdf

C4. Belastingkantoor Elsinga - Brief principebesluit Visserlaan 1 te Duiven 25 mei 2021 & woonvisie Duiven 2021-2030.pdf

C5. Zetel Nooijen - Schriftelijke vragen RvO Woonbeleid.docx

A.06.D - stukken ter agendering voor informatieronde

(stukken in voorbereiding en ter agendering)

D1. Werkgroep Omgevingsvisie - Kennisgeving raadswerkgroep omgevingsvisie.

D2. DVV - Brief inzake (trainings) grasvelden van DVV.pdf

D3a. D66 - Initiatiefvoorstel integriteitscodes.docx

D3b.Bijlage - Concept raadsbesluit integriteitscodes.docx

D3c. Bijlage - Gedragscode Integriteit raadsleden gemeente Duiven 2021.docx

D3d. Bijlage - Gedragscode Integriteit dagelijks bestuurders gemeente Duiven 2021.docx

D3e. Bijlage - Aanpassing RvO art. 5c.docx

D3f. Bijlage - Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers 2021 - vierde gewijzigde druk.pdf

B HAMERSTUKKEN

B.07 Aanpassing bedrag verordening individuele studietoeslag Duiven 2016

De raad wordt voorgesteld om vervroegd het bedrag voor de individuele studietoeslag te verhogen in plaats van per 1 januari 2022.

0. Behandeladvies Aanpassing bedrag Verordening individuele studietoeslag Duiven 2016.docx

1a. Raadsvoorstel Aanpassing bedrag verordening individuele studietoeslag Duiven 2016 - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Aanpassing bedrag verordening individuele studietoeslag Duiven 2016 - 201515755.docx

2. Concept Raadsbesluit Aanpassing bedrag verordening individuele studietoeslag Duiven 2016 - 201515777.docx

Bijlage - CDA-ZN-D66-SP - Motie individuele studietoeslag - aangenomen.pdf

RvSDD - 2021-06-21 Advies over wijziging individuele studietoeslag.pdf

B.08 Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers

De regionale sociale dienst (RSD) geeft financiële ondersteuning aan mensen die dat nodig hebben en helpt mensen op weg naar werk. De raad wordt voorgesteld om de focus/opdracht te bepalen voor de RSD voor 2021-2023.

0. Behandeladvies Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers inc. opbrengst 8 juni.docx

1a. Raadsvoorstel Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers (201507921) - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers (201507921).pdf

2. Concept Raadsbesluit Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers (201508039).docx

3. Bijlage 1- Bestuurlijke opdracht 2021-2023 voor RSD de Liemers.pdf

4. Bijlage 2 - Advies clientenraad RSD de Liemers van 19 maart 2021.pdf

PvdA Vragen Politieke Avond 8 juni 2021 - RSD .docx

2021 05 04 A11a. College van B&W - Kennisgeving Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020.pdf

2021 05 04 A11b. Bijlage - Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020.pdf

C BESPREEKSTUKKEN

C.09 Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer/Wiekslag

De gemeenteraad wordt om krediet gevraagd voor nieuwbouw van twee scholen en gevraagd om in te stemmen met de beoogde locatiekeuze.

0. Behandeladvies Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer Wiekslag incl opbrengst PA 6 juli.docx

1a. Raadsvoorstel Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer-Wiekslag (201513674) - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer-Wiekslag (201513674).docx

2a. Geamendeerd Raadsbesluit Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer-Wiekslag - getekend.pdf

2b. Concept Raadsbesluit Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer-Wiekslag (201513699).docx

PvdA - Vragen fractie Politieke Avond 6 juli 2021 - kredietaanvraag nieuwbouw scholen-beantwoord.docx

Technische vraag Lokaal Alternatief met beantwoording.pdf

C.09.A1 PvdA-CDA-D66 - Amendement Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer-Wiekslag

PvdA-CDA-D66 - Amendement Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer-Wiekslag.docx

C.10 Voorjaarsnota

In de voorjaarsnota kijken we vooruit naar de begroting (over het jaar 2022) die in november voorligt. Het college doet voorstellen voor nieuwe activiteiten. Voor politieke partijen is de behandeling van de voorjaarsnota bij uitstek een goed moment om nieuwe ideeën aan te dragen die goed zijn voor Duiven en wijzigingsvoorstellen in te dienen om verbeteringen aan te brengen in het huidige beleid.

0. Behandeladvies Voorjaarsnota Duiven 2021 inc opbrengst 13 juli.docx

1a. Raadsvoorstel Voorjaarsnota gemeente Duiven 2021 - getekend.pdf

1b. Raadsvoorstel Voorjaarsnota gemeente Duiven 2021 - 201516652.docx

2a. Geamendeerd Raadsbesluit Voorjaarsnota 2021 Gemeente Duiven - getekend.pdf

2b. Concept Raadsbesluit Voorjaarsnota 2021 Gemeente Duiven.docx

3. Bijlage - Voorjaarsnota Duiven 2021 .pdf

1 - Zetel Nooijen - Vragen Voorjaarsnota 8 juli 2021 met antwoorden.docx

2 - D66 - 21.06.29 Vragen Voorjaarsnota 2021 met antwoorden.docx

3 - VVD - Technische vragen Voorjaarsnota met antwoorden.docx

4 - Pro Duiven - Vragen voorjaarsnota 2021 met antwoorden.docx

4a - Pro Duiven - aanvullende technische vraag Pro Duiven thema avond Voorjaarsnota met antwoord.docx

4b - Pro Duiven - aanvullende vraag VJ nota met antwoord.docx

5 - LA Technische vragen Lokaal Alternatief Voorjaarsnota met antwoorden.docx

v5a - financieel plaatje incl correctie provincie_15-7-2021.docx

5b - opsplitsing rente-afschrijving onderwijsinvestering.xlsx

6 - GL Technischevragen_VJN21_GroenLinks met antwoorden.docx

6a - Achtergrondinformatie: Raadsvoorstel Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg - pdf

7 - CDA Vragen Voorjaarsnota 2021 CDA met antwoorden.docx

8 - DOED - vragen voorjaarsnota 2021 met antwoorden.docx

9 - Zetel Arends - Vragen over Voorjaarsnota 2021 met antwoorden.docx

9a - Zetel Arends - Lijst van afkortingen.docx

Bijlage - Hope XXL fact sheets.pdf

Bijlage - A13a. College van B&W - Kennisgeving Verdeelwijze incidentele middelen Jeugdzorg 2022 en gevolgen Voorjaarsnota 2021.pdf

Bijlage - A13b. Bijlage - Verdeelwijze incidentele middelen jeugdzorg 2022.pdf

Bijlage - DVV - Brief inzake (trainings) grasvelden van DVV.docx

Beantwoording vraag Lokaal Alternatief (Erik Hermsen) gesteld tijdens de politieke avond 13 juli.docx

Reactie LA op beantwoording vraag rentetoerekening.docx

1. D66 - Algemene beschouwingen D66 Duiven Voorjaarsnota 2021.pdf

2. CDA - Inbreng voorjaarsnota 20-07-2021.docx

3. Zetel Nooijen - Betoog Zetel Nooijen voorjaarsnota 20 juli 2021.docx

5. VVD Voorjaarsnota 2021.docx

6. DOED - verkorte algemene beschouwingen voorjaarsnota 2021.docx

7. GL - Algemene beschouwing fractie GroenLinks op Voorjaarsnota 2021-1.pdf

8. SP - Algemene beschouwing SP voorjaarsnota 2021.pdf

9. Lokaal Alternatief - Algemene beschouwing Lokaal Alternatief.docx

10. Algemene Beschouwing PvdA Duiven 20 juli 2021.pdf

C.10.A01 A1 - D66-ZN-CDA - Amendement Bestemmingsreserves

A1. Amendement D66-CDA-ZN - Bestemmingsreserves.docx

C.10.A02 A2 - Werkgeverscie - 210720 Amendement uitbreiding formatie Griffie

A2 - Werkgeverscie - 210720 Amendement uitbreiding formatie Griffie.cleaned.docx

C.10.M01 M1 - PvdA-Pro Duiven-ZN-D66-GL - Motie Kwijtschelden gemeentelijke schulden gedupeerden kinderopvangtoeslag- affaire - aangehouden

M1 - Motie PvdA-Pro Duiven-ZN-D66-GL - Kwijtschelden gemeentelijke schulden gedupeerden kinderopvangtoeslag- affaire.docx

C.10.M02 M2 - PvdA-Pro Duiven-ZN - Motie Onderzoek tot afschaffen hondenbelasting - ingetrokken

M2 - Motie PvdA-Pro Duiven-ZN - Onderzoek tot afschaffen hondenbelasting.docx

C.10.M03 M3 - PvdA-Pro Duiven-ZN - Motie Onderzoek tot verlagen van de OZB - ingetrokken

M3 - Motie PvdA-Pro Duiven-ZN - Onderzoek tot verlagen van de OZB.docx

C.10.M04 M4 - PvdA-Pro Duiven-ZN - Motie Toeristenbelasting als doelbelasting - verworpen

M4 - Motie PvdA-Pro Duiven-ZN - Toeristenbelasting als doelbelasting.docx

C.10.M05 M5 - SP-CDA-DOED-GL-ZN-D66 - Motie Terugkeer gemeentelijke publicaties Duivenpost - aangenomen

M5 - Motie SP-CDA-DOED-GL-ZN-D66 - Terugkeer gemeentelijke publicaties Duivenpost.docx

C.10.M06 M6 - GroenLinks-ZN - Motie Monitoring Energie neutraal/ CO2 reductie - ingetrokken

M6 - Motie GroenLinks-ZN - Monitoring Energie neutraal - CO2 reductie.docx

C.10.M07 M7 - GroenLinks-DOED-ZN-D66 - Motie Maai-Mei-Niet - ingetrokken
M7 - Motie GroenLinks-DOED-ZN-D66 - Maai-Mei-Niet.docx

C.10.M08 M8 - GroenLinks-PvdA-ZN-D66 - Motie Update Armoedebeleid door Corona - aangehouden
M8 - Motie GroenLinks-PvdA- ZN-D66 - Update Armoedebeleid door Corona.docx

C.10.M09 M9 - GroenLinks - Motie Termijn bevriezing toeristenbelastng Duiven - verworpen
M9 - Motie GroenLinks - Termijn bevriezing toeristenbelastng Duiven.docx

C.10.M10 M10 - GroenLinks-ZN - Motie Koelteroutes en schaduwplekken - aangehouden
M10 - Motie GroenLinks-ZN - Koelteroutes en schaduwplekken.docx

C.10.M11 (teruggetrokken) M11 - D66 - Voorgenomen Motie Bestuursopdracht RSD

C.10.M12 M12 - D66-ZN - Motie digitale ondersteuning 2022 raad - aangenomen
M12 - Motie D66-ZN - digitale ondersteuning 2022 raad.docx

C.10.M13 M13 - D66-ZN - Motie Laaggeletterdheid - ingetrokken
M13 - Motie D66-ZN - Laaggeletterdheid.docx

C.10.M14 M14 - D66-ZN - Motie Screening wethouderskandidaten - ingetrokken
M14 - Motie D66-ZN - Screening wethouderskandidaten.docx

C.10.M15 M15 - D66 - Motie Woningbouw (De woningmarkt) - verworpen
M15 - D66 -21.07.20 C.10 Motie Woningbouw (De woningmarkt).docx
M15a - Bijlage 21.07.12 de Gelderlander p. 15 [bijlage bij motie Woningbouw].pdf
M15b -Bijlage - pbl-2021-wonen-na-de-verkiezingen-4613 [bijlage bij motie Woningbouw].pdf

C.10.M16 M16 - D66-DOED-SP-PD - Motie Brandweer Duiven - aangenomen
M16 - D66-DOED-SP-PD 21.07.20 C.10 Motie Brandweer Duiven.docx

C.10.M17 M17 - D66 - Motie OZB 2022-2025 - aangehouden
M17 - D66 21.07.20 C.10 Motie OZB 2022-2025.docx

C.10.M18 M18 - D66 - Motie RPW - aangehouden
M18 - D66 21.07.20 C.10 Motie RPW.docx

C.10.M19 M19 - CDA - Motie Voorjaarsnota - Witte anjers, 19-07-2021 - aangenomen
M19 - CDA Motie Voorjaarsnota - Witte anjers, 19-07-2021.docx

C.10.M20 M20 - CDA-SP - Voorgenomen Motie Voorjaarsnota - Zelfbewoningsplicht, 20-07-2021 - aangenomen
M20 - CDA-SP Motie Voorjaarsnota - Zelfbewoningsplicht, 20-07-2021.cleaned.docx

C.10a Woonvisie
0. Behandeladvies Woonvisie inclusief opbrengst PA 6 juli 2021.docx
1a. Raadsvoorstel Woonvisie 2021-2030 (201510756) - getekend.pdf
1b. Raadsvoorstel Woonvisie 2021-2030 (201510756).docx
2a. Geamendeerd Raadsbesluit Woonvisie Duiven 2021-2030 - getekend.pdf
2b. Concept Raadsbesluit Woonvisie Duiven 2021-2030 (201510757).docx
3. Bijlage 01 Woonvisie Duiven 2021-2030.docx
4. Bijlage 02 Woningmarktonderzoek Regio Arnhem Nijmegen.pdf
5. Bijlage 03 Liemerse woonagenda de koers voor 2020-2025.pdf
6. Bijlage 04 Woondeal-Arnhem-Nijmegen.pdf
7. Bijlage 05 kennisgeving vernieuwing Woonvisie 25 augustus 2020.pdf
8. Bijlage 06 Terugmelding Informatieve raadsbijeenkomst vernieuwing Woonvisie 15 september 2020.pdf
9. Bijlage 07a rapportage woonenquête.pdf
10. Bijlage 07b tabellenboek woonenquête.pdf
11. Bijlage 08 Resultaten woonenquête.pdf
C4. Belastingkantoor Elsinga - Brief principebesluit Visserlaan 1 te Duiven 25 mei 2021 & woonvisie Duiven 2021-2030.pdf
Pro Duiven - Vragen Politieke avond 08 06 2021 - woonvisie met antwoorden.docx
PvdA - Vragen Politieke Avond 6 juli 2021 - woonvisie - met antwoorden.docx
PvdA Vragen Politieke Avond 8 juni 2021 - woonvisie - met antwoorden.docx

C.10a.AM1 AM1 - D66 - 21.07.20 A.05a Amendement Woningbouw - doel 12 - verworpen

AM1 - D66 - 21.07.20 A.05a Amendement Woningbouw - doel 12.docx

C.10a.AM2 AM2 - D66 - 21.07.20 A.05a Amendement Bovenlokale opgaven - verworpen
AM2 - D66 - 21.07.20 A.05a Amendement Bovenlokale opgaven.docx

C.10a.AM3 AM3 - DOED - Amendement Groessen kassencomplex - verworpen
AM3 - DOED - Amendement Groessen kassencomplex_1.docx

C.10a.AM4 AM4 - PvdA - Amendement PvdA - Amendement Woonvisie - aangenomen
AM4 - PvdA - Amendement PvdA - Amendement Woonvisie getekend - aangenomen.pdf

C.10a.AM5 AM5 - Zetel Nooijen Amendement 1 boom per woning - aangehouden
AM5 - Zetel Nooijen Amendement 1 boom per woning.docx

C.10a.MO1 MO1 - D66-DOED - Motie 21.07.20 A.05a Motie Arbeidsmigranten - verworpen
MO1 - D66-DOED - 21.07.20 A.05a Motie Arbeidsmigranten.docx

C.10a.MO2 MO2 - D66 - Motie 21.07.20 A.05a Motie Kamerbewoning - verworpen
MO2 - D66 - 21.07.20 A.05a Motie Kamerbewoning.docx

C.10a.MO3 MO3 - D66 - Motie 21.07.20 A.05a Motie Scheefkelk 2 - verworpen
MO3 - D66 - 21.07.20 A.05a Motie Scheefkelk 2.docx

C.10a.MO4 MO4 - D66-DOED - Motie 21.07.20 A.05a Motie Visserlaan 1 (002) - verworpen
MO4 - D66-DOED - 21.07.20 A.05a Motie Visserlaan 1 (002).docx

C.10a.MO5 MO5 - D66 - Motie 21.07.20 A.05a Motie Woonwagenbewoners - verworpen
MO5 - D66 - 21.07.20 A.05a Motie Woonwagenbewoners.docx

C.10a.MO6 MO6 - Lokaal Alternatief Voorgenomen Motie woningbouwlocaties Groessen en Loo
MO6 - Lokaal Alternatief woningbouwlocaties Groessen en Loo.docx

C.11 Ingediende moties over niet-geagendeerde onderwerpen.

C.11.M1 D66-PvdA - Voorgenomen Motie vertrouwelijkheid stukken
D66-PvdA - Motie vertrouwelijkheid stukken.docx

C.11.M2 LA-D66-GL-PD Voorgenomen Motie puingranulaat LA 140721
M2 - LA-D66-GL-PD Motie puingranulaat LA 140721.docx

C.11.M3 M3 - D66-PvdA - Voorgenomen Motie Woonvisie Duiven 2021-2030
M3 - D66-PvdA - Motie Woonvisie Duiven 2021-2030.docx

C.12 Sluiting en besluitenlijst.
Besluitenlijst openbare raadsvergadering 20 juli 2021.pdf

Gemeente Duiven

Raadsavond
dinsdag 20 juli 2021 om 15.30 uur
Digitaal

RAADSVERGADERING - voorzitter burgemeester Hieltjes

		Portefeuillehouder
1.	Opening.	Raadsvoorzitter
2.	Benoeming fractieassistent	Raadsvoorzitter
3.	Mededelingen.	Raadsvoorzitter
4.	Over en weer: a. Bespreking lijst met toezeggingen b. Vragen raadsleden en fractieassistenten c. Vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken	Raadsvoorzitter
5.	Vaststelling van de agenda.	Raadsvoorzitter
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Raadsvoorzitter

Hamerstukken

7.	Aanpassing bedrag verordening individuele studietoeslag Duiven 2016	Wethouder Knuiman
8.	Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers	Wethouder Knuiman

Bespreekstukken

9.	Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer/Wiekslag	Wethouder Knuiman/ Wethouder Spaargaren
10.	Voorjaarsnota • **17:35 - 18:30 - 1e termijn raad** uitspreken algemene beschouwingen *(D66, CDA, Zetel Nooijen, Zetel Arends, VVD, DOED, GroenLinks, SP, Lokaal Alternatief, PvdA, Pro Duiven)* • **18:30 - 19:30 - lange pauze** Gelegenheid voor college om 1e termijn politieke partijen te verwerken • **19:30 - 19:50 - 1e termijn college** • **19:50 - 20:10 - korte pauze** Gelegenheid om 1e termijn college te verwerken. • **20:10 - 22:10 - 2e Termijn politieke partijen** Debat tussen fracties onderling en de fracties en college	College van burgemeester en wethouders

over zowel de inbreng in eerste termijn als de ingediende moties & amendementen.

- **22:10-22:25 - korte pauze**
  Laatste aanpassing moties & amendementen.
- **22:25-22:40 - Besluitvorming**

11.	Ingediende moties vreemd.	Raadsvoorzitter
12.	Sluiting	Raadsvoorzitter

15:30 -16:30	'Over en weer'
16:35 - 16:40	**Korte Pauze**
16:40 - 17:15	Hamerstukken en overige bespreekstukken.
17:15 - 17:30	**Pauze**
17:35 - 18:30	Voorjaarsnota 2021 1e Termijn politieke partijen: 5 minuten per fractie omdat we inmiddels met 11 fracties zijn. Algemene beschouwing en aankondigen moties & amendementen. Geen interruptie tenzij voor verhelderende vragen. Volgorde sprekers in de eerste termijn: - D66 - CDA - Zetel Nooijen - Zetel Arends - VVD - DOED - GroenLinks - SP - Lokaal Alternatief - PvdA - Pro Duiven
18:30-19:30	**Lange pauze** Gelegenheid voor college om 1e termijn pol. partijen te verwerken.
19:30-19:50	1e Termijn college. Geen interrupties tenzij voor verhelderende vragen.
19:50-20:10	**Korte pauze** Gelegenheid om 1e termijn college te verwerken.
20:10-22:10	2e Termijn politieke partijen Debat tussen fracties onderling en de fracties en college over zowel de inbreng in eerste termijn als de ingediende moties & amendementen.
22:10-22:25	**Korte pauze** Laatste aanpassing moties & amendementen.
22:25-22:40	**Besluitvorming** – stemming over moties & amendementen en voorliggende voorstel. Inventarisatie of moties en amendementen gehandhaafd blijven of gewijzigd worden ingediend. Laatste debat over eventuele aanpassingen. Ruimte voor stemverklaringen en tot slot de stemming over amendementen, het raadsvoorstel en de moties.

ZFDE61562B5

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Benoeming dhr. M. Maanders tot fractieassistent van PvdA

Zaak- & documentnr. : Z/21/082096/201516983

Portefeuillehouder : burgemeester

Opsteller : Elke van Raaij

Team : Griffie

Telefoonnr. 3024

Samenvatting

De fractie van de PvdA in de Duivense gemeenteraad bestaat uit één raadslid. De fractie beschikt op dit moment over één fractieassistent. Ingevolge het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019 kan iedere fractie aanvullend een beroep doen op fractieassistenten. De heer M. Maanders is door de heer J. Walraven (fractievoorzitter) onlangs voorgedragen als fractieassistent.

Beslispunten

De heer M. Maanders te benoemen als fractieassistent namens de fractie van de PvdA, zoals bedoeld in artikel 5b van het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019.

Aanleiding

Door het vertrek van de heer P. Meijer per 1 juli 2021 ontstaat er een vacature voor de functie van fractieassistent.

Planning

Niet van toepassing.

Beoogd effect

Het benoemen van de heer M. Maanders tot fractieassistent van de fractie van PvdA per 20 juli 2021.

Argumenten

In het Regelement van Orde is het mogelijk gemaakt dat elke fractie fractieassistenten kan voordragen die kunnen deelnemen aan ronde of debattafels of het over-en-weer..

Kanttekeningen

De heer M. Maanders is nu fractieassistent namens Pro Duiven. Hij heeft ontslag genomen als fractieassistent voor Pro Duiven met ingang van het moment waarop zijn benoeming als fractieassistent namens de PvdA ingaat.

Financiële paragraaf

Fractieassistenten hebben recht op een vaste vergoeding per maand, zijnde 16,3% van de raadsvergoeding. Daarnaast krijgen zij, net als raadsleden, een iPad tot een beschikking. Conform de meest recente Verordening op de Rechtspositie is deze voorzien van een internetabonnement.

Participatie en communicatie

Niet van toepassing.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen

201516989 - Concept Raadsbesluit Benoeming dhr. M. Maanders tot fractieassistent van PvdA

Duiven, 22 juni 2021.

drs. W.R. (Wouter) Bosch
griffier

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

ZFDE61562B5

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Benoeming dhr. M. Maanders tot fractieassistent van PvdA

Zaak- & documentnr. : Z/21/082096/201516983

Portefeuillehouder : burgemeester

Opsteller : Elke van Raaij

Team : Griffie

Telefoonnr. 3024

Samenvatting

De fractie van de PvdA in de Duivense gemeenteraad bestaat uit één raadslid. De fractie beschikt op dit moment over één fractieassistent. Ingevolge het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019 kan iedere fractie aanvullend een beroep doen op fractieassistenten. De heer M. Maanders is door de heer J. Walraven (fractievoorzitter) onlangs voorgedragen als fractieassistent.

Beslispunten

De heer M. Maanders te benoemen als fractieassistent namens de fractie van de PvdA, zoals bedoeld in artikel 5b van het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019.

Aanleiding

Door het vertrek van de heer P. Meijer per 1 juli 2021 ontstaat er een vacature voor de functie van fractieassistent.

Planning

Niet van toepassing.

Beoogd effect

Het benoemen van de heer M. Maanders tot fractieassistent van de fractie van PvdA per 20 juli 2021.

Argumenten

In het Regelement van Orde is het mogelijk gemaakt dat elke fractie fractieassistenten kan voordragen die kunnen deelnemen aan ronde of debattafels of het over-en-weer..

Kanttekeningen

De heer M. Maanders is nu fractieassistent namens Pro Duiven. Hij heeft ontslag genomen als fractieassistent voor Pro Duiven met ingang van het moment waarop zijn benoeming als fractieassistent namens de PvdA ingaat.

Financiële paragraaf

Fractieassistenten hebben recht op een vaste vergoeding per maand, zijnde 16,3% van de raadsvergoeding. Daarnaast krijgen zij, net als raadsleden, een iPad tot een beschikking. Conform de meest recente Verordening op de Rechtspositie is deze voorzien van een internetabonnement.

Participatie en communicatie

Niet van toepassing.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen

201516989 - Concept Raadsbesluit Benoeming dhr. M. Maanders tot fractieassistent van PvdA

Duiven, 22 juni 2021.

drs. W.R. (Wouter) Bosch	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
griffier	burgemeester

ZFDE61EA686

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/21/082096/201516989

Datum besluitvorming : 20 juli 2021

Onderwerp : Benoeming dhr. M. Maanders tot fractieassistent van PvdA

Samenvatting

De fractie van de PvdA in de Duivense gemeenteraad bestaat uit één raadslid. De fractie beschikt op dit moment over één fractieassistent. Ingevolge het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019 kan iedere fractie aanvullend een beroep doen op fractieassistenten. De heer M. Maanders is door de heer J. Walraven (fractievoorzitter) onlangs voorgedragen als fractieassistent.

De raad besluit

De heer M. Maanders te benoemen als fractieassistent namens de fractie van de PvdA, zoals bedoeld in artikel 5b van het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Agendapunt	PFH	Toezegging	Deadline	Afg	Datum afdoening
Raadsavond 22-06-2021 C.20.2. DOED-D66-ZA-PD-GL-CDA - Motie verkeersveiliger Heiliglandsestraat - aangehouden	Spaargaren	21PB200 - Het college wil de situatie inzake verkeersveiligheid Heiliglandsestraat Duiven opnemen in de uitvoeringsagenda mobiliteit voor 2022	31-12-2021	Nee	
Politieke Avond 15-06-2021 1. 19:30 - 20:15 - Transformatieagenda Samen sterk ‼ ronde tafel	Knuiman	21PB199 - Wethouder Knuiman zegt toe aan het dashboard toe te voegen: de wachtlijsten jeugdzorg en een lange termijn beeld op basis van de werkelijk ingediende declaraties.	31-10-2021	Nee	
Politieke Avond 15-06-2021 3.a. 21:15 ‼ 22:30 - Kaders Rechtmatigheidsverantwoording - ronde & debattafel	Goossen	21PB198 ‼ De wethouder zegt toe dat de financiële verordening voor 1 januari 2022 wordt aangepast zodat daar ook het bedrag van ¬ 10.000 wordt aangehouden.	31-12-2021	Nee	
Raadsavond 01-06-2021 C.13.1. CDA-Zetel Nooijen-D66-SP - Motie individuele studietoeslag - aangenomen	Knuiman	21PB197 AFG -Wethouder Knuiman zegt toe om 20 juli 2021 een voorstel in de raad te brengen. Het bedrag wordt dan aangepast. Parallel wordt de Raad voor het Sociaal domein om advies gevraagd. De wethouder zal contact zoeken met de voorzitter van de RvhSD.	20-7-2021	Ja	20-7-2021
Raadsavond 01-06-2021 A.03.b. - vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	21PB196 AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe de vragen van PvdA over de parkeerproblematiek van Schaikstraat schriftelijk te beantwoorden.	22-6-2021	Ja	2-6-2021
Raadsavond 01-06-2021 A.03.b. - vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	21PB195 - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van Zetel Nooijen, dat hij tankstations gaat benaderen met de vraag of ze hun afval rondom de tankstations willen opruimen.	22-6-2021	Nee	
Politieke Avond 27-05-2021 A.1. Uitbreidingslocaties voor woningbouw - debattafel	Goossen	21PB194 - Toezegging wethouder Goossen: de raad wordt actief/driemaandelijks geïnformeerd over voortgang en knelpunten.	31-12-2021	Nee	

Politieke Avond 27-05-2021 A.1. Uitbreidingslocaties voor woningbouw - debattafel	Goossen	21PB193 - Toezegging wethouder Goossen: alle inwoners die schriftelijk inbreng hebben gehad, zijn actief geïnformeerd over het vervolgproces en krijgen in het vervolg ruimte voor uitspreken zorgen en het stellen van vragen.	31-3-2022	Nee	
Politieke Avond 18-05-2021 B.2.2. - Jaarrekening 2019 en concept Meerjarenbegroting 2022-2025 Samenwerking de Liemers	Hieltjes	21PB192 AFG - Portefeuillehouder Hieltjes zegt toe dat hij bij het bestuur mondeling zal toelichten dat de opmerkingen over het indexeringsverschil van de personeelslasten (in de zienswijze) niet lichtzinnig gelezen moeten worden. Deadline 22 juni.	22-6-2021	ja	22-6-2021
Politieke Avond 18-05-2021 A.1. 19.30 ‼ 22.00 - Uitbreidingslocaties voor woningbouw - ronde tafel	Goossen	21PB191 AFG - Weth. Goossen zegt toe (n.a.v. vraag CDA) de raad periodiek te informeren over de voortgang van woningbouw, ook de onderhandelingen met ontwikkelaars.		Ja	27-5-2021
Thema avond 29-04-2021 1. Uitbreidingslocaties voor woningbouw	Goossen	21PB190 AFG - Wethouder Goossen komt terug op wettelijke regels die worden genoemd (zal toelichting geven) en zal een stedenbouwkundig boekje meesturen met de presentatie. Ook wordt inzicht gegeven in de kosten verbonden aan de stedenbouwkundige verkenning van Biezenkampen.	31-5-2021	Ja	27-5-2021
Raadsavond 20-04-2021 A.04.c. - vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken.	Spaargaren	21PB189 - Wethouder Spaargaren zegt toe bij de kredietaanvraag voor het afvoeren van afvalstoffen (op perceel Plaksestraat) ook met een tijdlijn te komen van gebeurtenissen met o.a. de onderzoeken die zijn uitgevoerd.	1-10-2021	Nee	
Raadsavond 20-04-2021 A.04.c. - vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken.	Goossen	21PB188 AFG - Wethouder Goossen zegt toe met een schriftelijke reactie te komen op de vragen van GroenLinks over het WOB verzoek van bewonersgroep Zuidrand en daarnaast een overzicht te geven van het proces tot nu toe.	26-4-2021	Ja	22-4-2021
Raadsavond 20-04-2021 A.04.c. - vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken.	Hieltjes	21PB187 AFG - Burgemeester Hieltjes zegt toe dat er bij de Voorjaarsnota een voorstel komt om de toeristenbelasting meer op Liemers niveau te brengen (dus lager).	15-6-2021	Ja	20-7-2021

Raadsavond 20-04-2021 A.04.c. - vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken.	Spaargaren	21PB186 AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe bij de voorjaarsnota met een voorstel te komen voor verkeersplannen op de industrieterreinen en bijbehorend kredietvoorstel.	15-6-2021	Ja	20-7-2021
Raadsavond 20-04-2021 A.04.c. - vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken.	Knuiman	21PB185 AFG - Wethouder Knuiman zegt toe met meer informatie naar de raad te komen over de redenen achter de cijfers in-uitstroom bij ROC Rijn Ijssel betreffende onderwerp aanpak laaggeletterdheid.	1-6-2021	Ja	4-5-2021
Raadsavond 20-04-2021 A.04.c. - vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken.	Hieltjes	21PB183 AFG - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van GroenLinks en SP bij het ↑ over en weer├ van 20 april om de aangeschreven brief van de ODRA te delen met raad, evenals de datum van de uitgifte van de vorige vergunning.	1-6-2021	ja	1-6-2021
Raadsavond 20-04-2021 C.14.2. Voorgenomen motie Lokaal Alternatief-SP-D66-DOED - Motie ViA15 traject - aangehouden	Spaargaren	21PB182 AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe wel de boodschap/ het gevoelen (start snel met de A12) richting Rijkswaterstaat nogmaals aan te kaarten.	30-6-2021	ja	1-6-2021
Raadsavond 20-04-2021 C.14.3. Voorgenomen motie Lokaal Alternatief-D66-VVD-DOED - Motie Koop lokaal - ingetrokken	Hieltjes	21PB181 - Burgemeester Hieltjes zegt toe bij invalswegen actie met de oproep om lokaal te kopen te initiëren met meer attentiewaarde.	30-6-2021	Nee	
Raadsavond 20-04-2021 C.14.1. Voorgenomen motie PvdA-Zetel Arends-Zetel Nooijen-DOED-SP-D66-GroenLinks - Motie Vrijstelling giften - aangenomen	Knuiman	21PB180 - Wethouder Knuiman zegt toe dat de beleidsimplementatie voor de bijstandswet(-cliënten) lukt voor het derde kwartaal voor de doelgroep binnen de schuldhulpverlening is mogelijk meer tijd nodig.	31-12-2021	Nee	

Thema avond 15-04-2021 1. A1. College van BW - Kennisgeving Stand van zaken Vitaal Centrum Duiven incl ontwikkelingen in het Woonpark	Spaargaren	21PB179 - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen over de vertrouwelijkheid rondom Vitaal Centrum Duiven, om naar de historie te kijken in dit dossier en de gemeenteraad een voorstel te doen waarin de vertrouwelijkheid van stukken wordt opgeheven op die stukken die openbaar mogen worden.	20-7-2021	Nee	
Politieke Avond 06-04-2021 A.1. 19.30-20.25 uur - Deltaplan Klimaatadaptatie de Liemers - ronde tafel	Tiedink	21PB178 - De wethouder zegt toe, n.a.v. vragen van GroenLinks, als opdracht mee te nemen om de doelen meer meetbaar (SMART) te maken richting uitvoeringsagenda.	31-12-2021	Nee	
Raadsavond 23-03-2021 C.10.3. PvdA-Zetel Arends-D66-GroenLinks - Motie Hondenbeleid - aangehouden	Goossen	21PB177 AFG - Wethouder Goossen zegt toe dat het college op basis van behandeling motie hondenbeleid geen belemmering heeft opgemerkt voor doorzetten pilot hondenbeleid Duiven-West en daarom het college beoogt voor te leggen hiermee verder te willen. College neemt daarover binnenkort een besluit.		ja	22-6-2021
Raadsavond 23-03-2021 C.10.3. PvdA-Zetel Arends-D66-GroenLinks - Motie Hondenbeleid - aangehouden	Spaargaren	21PB176 - Wethouder Spaargaren Omheining wil het college uitvoeren. Afvalbakken monitoren. Termijn op derde kwartaal. Dit voorgaande kan worden gezien als een toezegging	30-9-2021	Nee	
Raadsavond 23-03-2021 C.10.2. DOED-D66-GroenLinks-Zetel Arends-Zetel Nooijen - Motie zebrapad Rijksweg - aangehouden	Spaargaren	21PB175- Wethouder Spaargaren monitort de situatie en zegt toe bij blijvende problemen actie te ondernemen en komt voor de zomervakantie met een kennisgeving naar de raad.	30-6-2021	Nee	
Raadsavond 23-03-2021 C.09.2. Voorgenomen motie: SP-GL-D66-ZN - 21.03.23 Motie Samen Sterk -	Knuiman	21PB174 AFG - Wethouder Knuiman zegt toe in het tweede kwartaal met aanpassing van de inclusieagenda te komen.	30-6-2021	Nee	30-6-2021

Raadsavond 23-03-2021 C.09. Toekomstvisie en transformatieagenda sociaal domein	Knuiman	21PB173 AFG - Wethouder Knuiman zegt toe met punt 2 (meer kwalitatieve criteria/doelstellingen in het dashboard voor het sociaal domein) aan de slag te gaan en wil de raad hier via een werkgroep bij betrekken.		Nee	30-6-2021
Raadsavond 23-03-2021 B.06. Verordening beslistermijn schuldhulpverlening	Knuiman	21PB172 - Wethouder Knuiman zegt toe altijd met snelheid te zullen handelen en niet de 8 weken te wachten.		Nee	
Raadsavond 23-03-2021 A.03.b. - Vragen n.a.v. lijst ingekomen stukken.	Knuiman	21PB171 - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van PvdA, het signaal door te geven aan Scalabor dat het jaarverslag niet inclusief is (niet goed leesbaar voor bijvoorbeeld de doelgroepen die werken bij Scalabor).	20-4-2021	Nee	
Politieke Avond 09-03-2021 A.1. 19:30 - 20:25 - Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven - ronde tafel	Spaargaren	21PB170 AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe met een antwoord te komen richting de raad betreffende het vraagstuk of grondstoffen nog beter gescheiden kunnen worden in samenwerking met de ketenpartners.	23-3-2021	Ja	20-4-2021
Politieke Avond 09-03-2021 A.1. 19:30 - 20:25 - Grondstoffenplan Samen minder afval gemeente Duiven - ronde tafel	Spaargaren	21PB169 AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe het project (recyclen piepschuim) nog eens onder de aandacht te brengen via social media met de tip voor inwoners om piepschuim (gratis) weg te brengen bij de gemeentewerf.	23-3-2021	Ja	12-4-2021
Politieke Avond 09-03-2021 B.2. 20:30 - 21:15 - Verbeterplan financiën - ronde tafel	Doorlopende afspraak	21PB168 - Wethouder Goossen zegt toe dat er in het stoplichtmodel per verbeterpunt wordt aangegeven op welke termijn (kwartaal) het verbeterpunt volgens planning afgerond zou moeten zijn.	1-7-2021	Nee	
Politieke Avond 09-03-2021 A.3. 21:20 - 22:30 - Tijdelijke oplossing capaciteitsprobleem DVV - ronde en debattafel	Goossen	21PB167 - AFG Wethouder Goossen zegt toe uiterlijk begin volgende week (17 maart) met informatie te komen over het verschil tussen tijdelijke armaturen en permanente verlichting + antwoord te geven op de vraag of de tijdelijke verlichting ook voldoet aan de KNVB norm om er wedstrijden onder te kunnen spelen.	17-3-2021	Ja	16-3-2021

Politieke Avond 09-03-2021 B.1. 19:30 - 20:25 - Taskforce Jeugdzorg - ronde tafel	Knuiman	21PB166 AFG - Wethouder Knuiman zegt toe dat de ¬ 900.000 besparing (ontstaan door o.a. effectiviteit maar ook uitgestelde zorg vanwege Corona) nader zal worden geduid.	30-4-2021	Ja	20-4-2021
Politieke Avond 09-03-2021 B.3. 21:20 - 22:15 - Toekomstvisie en transformatieagenda sociaal domein - debattafel	Doorlopende afspraak	21PB165 - Wethouder Knuiman zegt (op vraag van PvdA) toe dat de gemeenteraad (en de raad voor het sociaal domein) elk kwartaal op de hoogte wordt gesteld van de voortgang rond het dashboard. Evaluatie zal twee keer per jaar plaatsvinden.		Nee	
Raadsavond 23-02-2021 A. OVER & WEER - voorzitter Hans Egtberts	Tiedink	21PB164 - AFG - Wethouder Tiedink zegt toe, n.a.v. aanvullende vragen van GroenLinks over het maaibeleid (kennisgeving A5), dat er antwoord wordt gegeven op de vraag voor hoe lang de aanbesteding zal zijn.	23-3-2021	Ja	24-2-2021
Raadsavond 23-02-2021 A. OVER & WEER - voorzitter Hans Egtberts	Tiedink	21PB163 - AFG - Wethouder Tiedink zegt toe n.a.v. vragen van het PvdA bij het over en weer over stuk A2, dat het rapport over de verontreiniging Loowaard naar de raad komt.	23-3-2021	Ja	25-2-2021
Raadsavond 23-02-2021 A. OVER & WEER - voorzitter Hans Egtberts	Spaargaren	21PB162 AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. van vragen van Pro Duiven bij het over en weer, dat het schetsontwerp naar de gemeenteraad komt zodra de overeenkomst met woonzorg Nederland is getekend. Ook zegt de wethouder toe dat hij bij Woonzorg Nederland onder de aandacht brengt dat de beoogde woningen ook uitermate geschikt zijn voor mensen met een fysieke beperking.	31-3-2021	Ja	15-4-2021
Raadsavond 23-02-2021 A. OVER & WEER - voorzitter Hans Egtberts	Knuiman	21PB161 AFG - Wethouder Knuiman zegt toe n.a.v. vragen van D66 over doorlopende afspraak 17PB058 dat er dit kwartaal een kennisgeving komt over schuldhulpverlening.	31-3-2021	Ja	22-4-2021
Raadsavond 23-02-2021 A. OVER & WEER - voorzitter Hans Egtberts	Spaargaren	21PB160 AFG Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van D66 bij het ↑ over en weer ├, contact te zoeken met de werkgroep inclusieagenda over de plannen voordat de plannen versmalling Heilweg definitief zijn.		Ja	23-3-2021

Politieke Avond 16-02-2021 A.2.2. 20.35-22.30 uur ‼ 2) Verkenning bedrijventerreinen 2040 / debattafel	Spaargaren	21PB159 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe (op verzoek PvdA) voor de raadsavond inzicht te geven in de beoogde nieuwe kostenraming/kostenverantwoording.	23-2-2021	Ja	22-2-2021
Raadsavond 26-01-2021 D.12.1. PvdA-D66-Motie Afwegingsnotitie 1Stroom - aangehouden	Hieltjes	21PB158 AFG - Burgemeester Hieltjes zegt toe eind maart met een (voortgangs)notitie te kunnen komen waar we staan (in hoeverre zijn de doelstellingen zijn gerealiseerd)	31-3-2021	Ja	13-4-2021
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	21PB157 AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van Pro duiven, dat er binnenkort een persbericht naar de raad komt over het nieuwe afvalbakken-beleidsplan. 23-2 UPDATE: Er is een krantenartikel in de Gelderlander over geweest, maar op verzoek van Pro Duiven komt er ook nog een apart persbericht naar de gemeenteraad.	23-3-2021	Ja	27-5-2021
Raadsavond 26-01-2021 D.10.5. Lokaal Alternatief - Motie onderzoek locatie Eng- aangenomen	Spaargaren	21PB156 AFG - Wethouder Spaargaren geeft binnen twee maanden invulling aan de motie van Lokaal Alternatief over de Eng, aangenomen op 26 januari 2021	26-3-2021	Ja	7-4-2021
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	21PB155 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van Lokaal Alternatief over voorbereidingen A15, dat er contact wordt opgenomen met de aannemer GelreGroen over de veiligheid van de gegraven kuil (met water) en geeft een terugkoppeling aan de gemeenteraad hierover.	23-2-2021	Ja	23-2-2021
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	21PB154 AFG - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van DOED over de toeslagenaffaire, dat er een periodieke update komt over de (getroffen Duivense gezinnen betreffende de) toeslagenaffaire.		Ja	20-4-2021
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Goossen	21PB153 AFG - Wethouder Goossen zegt toe, n.a.v. vragen van Lokaal Alternatief over mogelijke nieuwe woningbouwlocaties, dat er in de uitvoeringsagenda weer een stand van zaken komt van de huidige woningbouwlocaties en potentiele nieuwe woningbouwlocaties.	30-6-2021	Ja	28-5-2021

Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	21PB152 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van DOED over inkomend stuk C5 Pinkslo, dat er volgende week contact wordt opgenomen o.a. om te onderzoeken wie de grondeigenaar is van de toeleidende weg.	5-2-2021	Ja	23-2-2021
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	21PB151 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven, dat de tekst voor de aanvraag gehandicapten parkeerplaats deze week aangepast wordt en hier wordt ook expliciet vermeld dat het om eenmalige kosten gaat.	2-2-2021	Ja	23-2-2021
Raadsavond 26-01-2021 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	21PB150 - AFG - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven, in de organisatie door te geven dat uniek sporten (mogelijk) eerder al betrokken kan worden bij de inclusie agenda.	23-2-2021	Ja	23-2-2021
Raadsavond 20-04-2021 A.04.b. - vragen raadsleden en fractieassistenten.	Doorlopende afspraak	212PB184 - Wethouder Goossen zegt toe, n.a.v. vragen van het CDA, om jaarlijks een subsidieregister te publiceren.		Nee	
Raadsavond 08-12-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	20PB149 - AFG - Wethouder Knuiman zegt toe n.a.v. vragen van Pro Duiven, dat er een oplossing wordt gezocht voor de genoemde concrete situatie waarbij binnen één gezin maar 2 mondkapjes zijn verstrekt.	31-12-2020	Ja	23-2-2021
Raadsavond 08-12-2020 D.10.3. CDA-VVD-D66-SP - Motie uitbreidingslocaties - stemmen staken: herstemming 26 januari 2021	Goossen	20PB148 AFG - Wethouder Goosen zegt toe de ontwikkelaars uit te nodigen voor gesprekken in januari 2021, (een eerste gesprek vóór 26 januari 2021 indien mogelijk vóór 12 januari).	29-1-2021	Ja	24-12-2020
Raadsavond 08-12-2020 D.10.2. PvdA-D66-Zetel Nooijen - Motie onderzoek ondersteuning van menstruatie-armoede - ingetrokken	Knuiman	20PB147 - AFG - Wethouder Knuiman zegt toe om n.a.v. de motie "Onderzoek ondersteuning menstruatie armoede" via het afdelingshoofd werknemers van het sociaal loket te attenderen op de problematiek (daarop is de motie ingetrokken).		Ja	26-1-2021

Raadsavond 08-12-2020 D.10.1. D66-Zetel Nooijen - Motie jongeren en stage - ingetrokken	Knuiman	20PB146 AFG - Wethouder Knuiman zegt toe dat het thema van de motie "Stageplaatsen in tijden van Corona" ook bij bedrijfsbezoeken wordt aangekaart (de motie is daarop ingetrokken) 23-2 Update: er zijn inmiddels bezoeken geweest. Wethouder Knuiman zegt aanvullend toe (n.a.v. vragen van D66 bij over en weer) dat er nog een brief wordt verstuurd naar Lindus en MKB Duiven over de noodzaak tot stageplaatsen.		Ja	20-4-2021
Raadsavond 08-12-2020 D.09.b. Regionale Agenda Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	Tiedink	20PB145 AFG Wethouder Tiedink zegt toe dat het college al volop bezig is met het onderwerp en de raad regelmatig zal informeren (over het behalen van de klimaatdoelen in de regio).		Ja	23-3-2021
Politieke Avond 24-11-2020 A.3. 21:35 - 22:30 - Najaarsnota - ronde & debattafel	Spaargaren	20PB144 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe (n.a.v. vragen van VVD) schriftelijk te antwoorden op de vragen gesteld over de huuropbrengsten Eilandplein (totale huuropbrengsten en verwachting voor 2021).	8-12-2020	Ja	20-1-2021
Politieke Avond 24-11-2020 A.3. 21:35 - 22:30 - Najaarsnota - ronde & debattafel	Goossen	20PB143 AFG Wethouder Goossen zegt toe (n.a.v. vragen van Pro Duiven) in december te kunnen komen met informatie over welke kosten als gevolg van COVID-19 ten laste van de subsidie van de provincie kunnen worden gebracht.	31-12-2020	Ja	8-12-2020
Raadsavond 10-11-2020 A. OVER & WEER	Goossen	20PB142 - AFG - Wethouder Goossen zegt toe, n.a.v. vragen van het CDA bij het ↑ over en weer├, de raad te informeren over het proces woningbouw onder de toren (i.v.m. archeologische vondsten) als er veel tijd zit tussen de uitkomsten van het overleg en het verschijnen van de nieuwe kennisgeving uitbreidingslocaties (die eens per kwartaal verschijnt).		Ja	4-12-2020
Raadsavond 10-11-2020 A. OVER & WEER	Knuiman	20PB141 - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. van vragen Lokaal Alternatief bij het ↑ over en weer├, de raad te informeren als er meer informatie is en/of onderzoeksresultaten zijn over de ventilatie schoolgebouwen in relatie tot COVID19.		Nee	

Politieke Avond 27-10-2020 A.2. 20:35 - 21:30 / Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan Duiven 2020-2023 / ronde & debattafel	Spaargaren	20PB140 AFG Wethouder Spaargaren zegt toe bij de versmalling van de Heilweg rekening te houden met grote tractoren (n.a.v. vraag/verzoek SP).		Ja	23-3-2021
Politieke Avond 27-10-2020 A.1. 19:30 - 20:30 / Initiatiefvoorstel openbare laadpalen / ronde & debattafel	Tiedink	20PB139 Wethouder Tiedink zegt toe de Beleidsregels oplaadinfrastructuur elektrische voertuigen van VNG als belangrijke input mee te willen nemen.	31-10-2021	Nee	
Raadsavond 13-10-2020 D.07.1. Ingediende motie - D66-GroenLinks-DOED-SP-VVD - Motie Elektrische laadpalen - (aangepast) aangenomen	Tiedink	20PB138 AFG - Wethouder Tiedink zegt toe dat dit (een aantal laadpalen plaatsen vóór de zomer 2021) haalbaar is (wil niet vastpinnen op concrete aantallen): inspanningsverplichtingen. Update: bij over en weer van 23-2 zegt Wethouder Tiedink aanvullend toe dat de gemeenteraad op de hoogte wordt gesteld van de beoogde locaties voor de laadpalen. Wethouder Tiedink geeft ook aan dat ze op schema liggen.	30-6-2021	Ja	20-4-2021
Raadsavond 13-10-2020 B.03. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Tiedink	20PB137 - AFG - Wethouder Tiedink zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven, DOED en PvdA, nog eens in gesprek te gaan met de twee ondernemers die een brief schreven over de geplande verhoging toeristenbelasting. Ook wordt er na de besluitvorming over de begroting direct gecommuniceerd richting de ondernemers.	30-11-2020	Ja	8-12-2020
Raadsavond 13-10-2020 B.03. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Knuiman	20PB136 AFG - Wethouder Knuiman zegt toe de vraag van Pro Duiven over de mogelijke kostenbesparing van NS schriftelijk te beantwoorden als Pro Duiven hierover meer informatie heeft gestuurd.	30-11-2020	Ja	22-4-2021
Raadsavond 13-10-2020 B.03. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	Knuiman	20PB135 Wethouder Knuiman zegt toe de openstaande vragen van GroenLinks over de Gelrepas uiterlijk 14 oktober te beantwoorden.	14-10-2020	Ja	14-10-2020

Raadsavond 13-10-2020 A. OVER & WEER	Doorlopende afspraak	20PB134 Wethouder Tiedink zegt toe dat er een jaarlijkse terugkoppeling komt naar de gemeenteraad over de Liemerse Ambassade.		Nee	
Raadsavond 13-10-2020 A. OVER & WEER	Doorlopende afspraak	20PB133 Wethouder Tiedink zegt toe dat de Liemerse ambassade 1 a 2x per jaar een Liemersbrede bijeenkomst gaat houden waarbij raadsleden expliciet worden uitgenodigd.		Nee	
Politieke Avond 29-09-2020 A.2. 20:30 - 21:25 uur - Bestemmingsplan Weidekervel - ronde en debattafel	Goossen	20PB132 AFG - Wethouder Goossen zegt toe dat er bij de grondexploitatie een splitsing wordt gemaakt in de geraamde kosten waarbij de kosten van de bovenwettelijke duurzaamheidsaspecten als aparte kostenpost wordt genoteerd.	31-3-2021	Ja	20-4-2021
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Hieltjes	20PB131 - AFG - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van GroenLinks bij het over en weer , om de lijst met aanwezige stoffen bij de autosloperij te delen met de raad evenals het bodemonderzoek met als kanttekening dat het bodemonderzoek een verantwoordelijkheid van de provincie is. Op 8 decmber zegt burg. Hieltjes ook toe om de lijst met stoffen die verwijderd hadden moeten worden met de raad te delen. Deze lijst was opgesteld na een controle. Update 26-1-2021: bij het ↑ over en weer├ geeft de burgemeester een update over de vloeistoffen die wel/niet aanwezig zijn op de sloperij. Hij zegt toe dat het bodemonderzoek (en/of de conclusies daaruit) voor komende raadsvergadering naar de raad toe komt.	20-4-2021	Ja	31-3-2021
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Knuiman	20PB130 - AFG - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van CDA bij het ↑ over en weer├, duidelijker neer te zetten op de website dat er sprake is van vrije besteding betreffende de individuele inkomenstoeslag en controleert ook of dit helder in de verordening staat.	31-12-2020	Ja	26-1-2021
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Goossen	20PB129 - Wethouder Goossen zegt toe, n.a.v. vragen van PvdA bij het ↑ over en weer├ dat er volgende week een kennisgeving komt over de woningbouwlocaties.	2-10-2020	Ja	2-10-2020

Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Hieltjes	20PB127 - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven bij het ↑ over en weer ├ , binnen de organisatie door te geven dat klachten of meldingen over de openbare ruimte ook aan de servicebalie van het gemeentehuis doorgegeven moeten kunnen worden en niet alleen via de Fixi app.	13-10-2020	Ja	30-9-2020
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Hieltjes	20PB126 - AFG - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van CDA bij het over en weer , de raad te informeren zodra er conclusies bekend zijn van de strategisch adviseur die onderzoek doet in de Loowaard (o.a. naar de grondposities van de verschillende eigenaren en de verstrekte vergunning voor zandwinning).	31-12-2020	Ja	22-1-2021
Raadsavond 23-09-2020 A. OVER & WEER	Knuiman	20PB125 - Wethouder Knuiman zegt de SP toe antwoord te geven op de vraag of er al ruimte wordt gemaakt in de begroting van 2021 voor de zorg coördinator	13-10-2020	Ja	9-10-2020
Politieke Avond 08-09-2020 1. 19:30 - 20:25 / Aandachtspunten Sociaal Domein / ronde tafel	Knuiman	20PB124 - AFG - Wethouder Knuiman zegt toe de resterende vragen van D66 schriftelijk te beantwoorden	31-10-2020	Ja	26-11-2020
Politieke Avond 08-09-2020 1. 19:30 - 20:25 / Aandachtspunten Sociaal Domein / ronde tafel	Knuiman	20PB123 - Wethouder Knuiman zegt toe dat in oktober een verslag volgt over wat met alle aanbevelingen van de Rekenkamer is gedaan (+ resultaten).	31-10-2020	Ja	5-11-2020
Politieke Avond 08-09-2020 2. 20:30 - 21:00 / Rivierklimaatpark / ronde en debattafel	Spaargaren	20PB122 - Wethouder Spaargaren zegt toe: nog vóór de raadsvergadering wordt de toegankelijkheid en de definitie van de doelgroepen verduidelijkt via schriftelijke beantwoording.	23-9-2020	Ja	11-9-2020
Politieke Avond 08-09-2020 3. 21:05- 21:35 / Evenementenvisie / ronde tafel	Tiedink	20PB121 - Wethouder Tiedink zegt toe dat: - de planning wordt aangepast in het voorstel - het stuk zal t.z.t. bij de visie per locatieprofiel steeds duurzaamheid (effect op de omgeving) betrekken - het stuk wordt ingetrokken en aangepast ingediend door college.	30-11-2020	Ja	10-11-2020

Raadsavond 07-07-2020 D.08.a. LA-CDA-SP - Amendement Fietstunnel zuidsingel - aangenomen	Spaargaren	20PB120 - Wethouder Spaargaren zegt toe na de zomer naar de raad te komen met een plan voor de realisatie van een middengeleider op de kruising Zuidsingel (i.p.v. de fietstunnel).	30-9-2020	Ja	12-11-2020
Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Hieltjes	20PB119 - AFG - Burgemeester Hieltjes zegt n.a.v. motie PvdA publicatiebord de komst van een fysiek publicatiebord toe als de gemeentelijke publicaties in de DuivenPost verdwijnen door bezuinigingen.		Ja	10-11-2020
Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Goossen	20PB118 - Wethouder Goossen zegt toe met de stofkam door de bestemmingsreserves te gaan en hier uiterlijk bij de jaarrekening 2020 met een voorstel over te komen richting de raad.	31-12-2021	Nee	
Raadsavond 07-07-2020 D.09.b. Amendementen	Knuiman	20PB117 - Wethouder Knuiman neemt het amendement A11 transformatie sociaal domein over van de PvdA waardoor dit onderdeel van pakket A naar pakket B verschuift en dit zo verwerkt moet worden in de begroting..	30-11-2020	Ja	10-11-2020
Raadsavond 07-07-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	20PB116 - Wethouder Knuiman zegt toe dat de gemeente Duiven een aantal activiteiten gaat ontplooien in de week van de eenzaamheid.	8-10-2020	Ja	1-11-2020
Raadsavond 07-07-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	20PB115 - Wethouder Knuiman zegt toe met meer informatie naar de raad te komen als er meer bekend is over de mogelijk beperkende invloed van privacywetgeving op de aanpak personen verward gedrag. Update: wethouder Knuiman geeft bij ↑ over en weer├ van 23-2 een stand van zaken weer.	30-9-2020	Nee	
Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Hieltjes	20PB114 - AFG - Burgemeester Hieltjes zegt toe dit jaar in overleg te gaan met de afdeling communicatie hoe beter gecommuniceerd kan worden hoe inwoners meldingen kunnen doen van overlast.	8-12-2020	Ja	10-11-2020

Raadsavond 07-07-2020 D.09. Koers richting een sluitende begroting	Knuiman	20PB113 - Wethouder Knuiman zegt toe via de griffie meer informatie te geven over de vraag of het aantal aangevraagde uitkeringen van de RSD is gestegen i.v.m. het coronavirus. Wethouder Knuiman zal hierbij ook antwoord geven op de vraag of het college gaat aankloppen bij het rijk voor de extra kosten voor uitkeringen.	23-9-2020	Ja	23-9-2020
Politieke Avond 30-06-2020 1. 19:30 - 19:45 - Zienswijze ontwerpbegroting 2021 Stichting Veilig Thuis / ronde en debat tafel	Goossen	20PB112 - Wethouder Goossen zegt toe 1 juli de openstaande technische vragen van GroenLinks te beantwoorden over de jaarrekening.	1-7-2020	Ja	1-7-2020
Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Doorlopende afspraak	20PB111 - Wethouder Goossen zegt toe dat er in volgende raadsvoorstellen van de P&C cyclus een apart beslispunt wordt opgenomen om te beslissen over de investeringen.	31-12-2020	Nee	
Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Goossen	20PB110 - Wethouder Goossen zegt toe dat de geconstateerde omissies in de jaarrekening (door PvdA) nog worden aangepast.	7-7-2020	Ja	7-7-2020
Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Spaargaren	20PB109 - Wethouder Spaargaren zegt toe na de zomer informatie te delen met de raad over het huidige groenbeleid en naar de raad te komen om kaders te vragen voor het nieuwe groenbeleid.	31-12-2020	Ja	6-11-2020
Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Spaargaren	20PB108 - Wethouder Spaargaren zegt toe na het zomerreces een vertrouwelijke kennisgeving aan de raad te sturen over de stand van zaken betreffende realisatie vitaal centrum Duiven.	31-10-2020	Ja	5-11-2020

Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Goossen	20PB107 - Wethouder Goossen zegt toe dat er volgende week een officiële reactie volgt op het accountantsverslag en de genoemde adviezen daarin.	10-7-2020	Ja	14-7-2020
Politieke Avond 23-06-2020 2. 20:15 - 22:30 - Koers richting een sluitende begroting en Financiële Tussenrapportage / debat tafel	Spaargaren	20PB106 - AFG - Wethouder Spaargaren zegt toe (uitdrukkelijk zonder garanties) een poging te wagen om de kosten inzichtelijk te maken van de desinvestering van het stoppen met de plannen voor de Dorth tot Medlerstraat. Aanvulling 23 september: er wordt gesproken met de omwonenden en er worden kleine maatregelen genomen. De wethouder komt na oktober, nog in kwartaal 4, met een terugkoppeling naar de raad.	31-12-2020	Ja	10-11-2020
Politieke Avond 23-06-2020 1. 19:30 - 20:00 - Wensen en bedenkingen oprichten Stichting Liemerse Ambassade / debat tafel	Tiedink	20PB105 - Wethouder Tiedink zegt toe te onderzoeken of raadsleden een rol van betekenis kunnen gaan spelen in de nog in te stellen adviesgroep van de Liemerse Ambassade.	30-9-2020	Ja	13-10-2020
Politieke Avond 23-06-2020 2. 20:15 - 22:30 - Koers richting een sluitende begroting en Financiële Tussenrapportage / debat tafel	Goossen	20PB104 - AFG - Wethouder Goossen zegt toe met een inhoudelijk voorstel naar de raad te komen over het krediet voor het Eilandplein.	31-12-2020	Ja	14-1-2021
Politieke Avond 23-06-2020 2. 20:15 - 22:30 - Koers richting een sluitende begroting en Financiële Tussenrapportage / debat tafel	Goossen	20PB103 - Wethouder Goossen zegt toe de vragen van Pro Duiven over lijst B van het Koersdocument alsnog te zullen beantwoorden.	31-7-2020	Ja	30-6-2020

Raadsavond 10-06-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	20PB102 - Wethouder Spaargaren zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven bij het ↑ over en weer├ van 10 juni, om na te gaan of het klopt dat er geen pinbonnen verstrekt worden bij de vuilstort als maatregel tegen coronaverspreiding.	30-6-2020	Ja	30-6-2020
Raadsavond 10-06-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Knuiman	20PB101 AFG - Wethouder Knuiman zegt toe, n.a.v. vragen van S.P. bij het ↑ over en weer├ van 10 juni, om te onderzoeken of het initiatief uit LIS B2a (opsporingsmethode eenzame ouderen) ook in Duiven ingezet kan worden. Update 26-1-2021: de wethouder heeft onderzoek gedaan naar de achterliggende vraag of de BIS wat privacy betreft gebruikt mag worden om eenzame ouderen op te sporen. Conclusie is dat er vanuit burgerzaken mogelijk een brief kan worden verstuurd op basis van de BIS gegevens. Volgende raadsvergadering komt de wethouder terug op de vraag welke actie Duiven gaat ondernemen.	22-6-2021	ja	22-6-2021
Raadsavond 10-06-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Hieltjes	20PB100 - Burgemeester Hieltjes zegt toe, n.a.v. vragen van Pro Duiven bij het ↑ over en weer├ van 10 juni, om donderdag 11 juni in gesprek met ondernemers te polsen of zij door een actie aandacht willen geven aan de internationale campagne tegen geweld tegen vrouwen.	12-6-2020	Ja	11-6-2020
Politieke Avond 02-06-2020 A.3. 21:45 - 22:30 / Wmo uitgaven / ronde tafel	Knuiman	20PB099 - AFG -Wethouder Knuiman zegt toe de raad te informeren over hoe de uitgaven Wmo zich in de loop van dit jaar ontwikkelen		Ja	24-11-2020
Politieke Avond 02-06-2020 A.2. 20:45 - 21:30 / Uitspraak Raad van State / ronde tafel	Spaargaren	20PB098 - Wethouder Spaargaren zegt toe het regionaal koopstromenonderzoek met de raad te delen	30-6-2020	Ja	23-9-2020
Raadsavond 06-05-2020 A.a. Mededelingen.	Knuiman	20PB097 - Wethouder Knuiman zegt toe dat er extra informatie naar de raad komt, via de griffie, over de RSD (raadsinformatiebrief B18).	31-5-2020	Ja	15-5-2020
Raadsavond 06-05-2020 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten.	Spaargaren	20PB096 - Wethouder Spaargaren zegt toe dat de fontein in het Droopark volgend jaar eerder aan gaat.	31-3-2021	Nee	

Raadsavond 06-05-2020 A.a. Mededelingen.	Goossen	20PB095 - Wethouder Goossen zegt toe dat er medio juni een kennisgeving naar de raad toe komt over de voortgang woningbouw.	30-6-2020	Ja	25-6-2020
Politieke Avond 30-06-2020 2. 20:00 - 21:30 - Programmarekening 2019 gemeente Duiven / ronde en debat tafel	Goossen	20PB094 (aanvulling) - Wethouder Goossen zegt toe dat er in september/oktober een stoplichtmodel gereed is waarin concreet de stand van zaken van het verbeterplan kan worden getoond.	31-10-2020	Ja	29-9-2020
Politieke Avond 10-03-2020 B.1. 19.30 ‼ 20.15 / Verbeterplan financiën / ronde tafel	Goossen	20PB094 - AFG - Tijdens de ronde tafel op 10 maart 2020 is nogmaals bevestigd dat naast behandeling in de auditcommissie, de raad de komende tijd per kwartaal zal worden bijgepraat.		Ja	26-1-2021
Politieke Avond 10-03-2020 B.2. 20.30 ‼ 21.30 / Eindrapport Taskforce Jeugdzorg / ronde tafel	Knuiman	20PB093 AFG - Taskforce Jeugdzorg: Wethouder Knuiman zegt toe dat dit specifieke onderwerp (taakstelling 0,5 miljoen) terugkomt bij de bespreking van de voorjaarsnota of de begroting 1stroom.	30-9-2020	Ja	27-5-2021
Politieke Avond 10-03-2020 B.3. 21.45 ‼ 22.30 / Inclusie agenda Duiven 2020-2022 / ronde tafel en eventueel debat	Knuiman	20PB092 - Wethouder Knuiman zegt toe tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota terug te komen op de kosten van de inclusieagenda.	30-9-2020	Ja	12-5-2020
Politieke Avond 10-03-2020 A.1. 19.30 ‼ 21.00 / Lokaal aandeel concept-RES / debattafel	Tiedink	20PB091 - Wethouder Tiedink zegt toe dat er op korte termijn nieuwe informatie komt naar de raad over inhoud (o.a. regionale kaarten) en het proces van de RES.		Ja	12-5-2020

Raadsavond 18-02-2020 D.07.c. Motie vreemd - CDA - Fonds betaalbare woningbouw - aangehouden	Goossen	20PB090 - Wethouder Goossen zegt toe met alternatieven richting de raad te komen die handelen in de geest van de motie ↑ Fonds betaalbare woningbouw├. "Update toezegging: Wethouder Goossen heeft alternatieven onderzocht maar nog geen concreet voorstel. De keuze is of de omgevingsvisie afwachten of toch een afzonderlijke procedure afwachten. Wethouder Goossen komt er na de zomer op terug. Update toezegging 23 september: er volgt in oktober een kennisgeving over dit onderwerp richting de raad. Deadline december 2020 23-2 Update: de wethouder geeft aan dat het onderwerp wordt opgenomen in de omgevingsvisie. Er komt geen separaat raadsvoorstel. Op zeer korte termijn komt er een kennisgeving over aan.	31-12-2020	Nee	
Raadsavond 18-02-2020 A. OVER & WEER	Spaargaren	20PB089 - Wethouder Spaargaren zegt toe (n.a.v. vragen van de S.P. bij het ↑ over en weer├) extra aandacht te geven aan het bestaan van de Fixi app	31-3-2020	Ja	31-3-2020
Raadsavond 18-02-2020 A. OVER & WEER	Tiedink	20PB088 - Wethouder Tiedink zegt toe (n.a.v. vragen van Pro Duiven bij het ↑ over en weer├) dat de raad een terugkoppeling ontvangt van de komende gesprekken met omliggende gemeenten over de RES.	6-5-2020	Ja	6-5-2020
Politieke Avond 04-02-2020 A.1. 19:30 - 20:30 / Lokaal aandeel concept-RES / ronde tafel	Tiedink	19PB087 - Wethouder Tiedink zegt toe de vraag van PvdA over de effecten van zonneparken op de bodem en het bodemleven schriftelijk te beantwoorden.	31-3-2020	Ja	31-3-2020
Politieke Avond 04-02-2020 A.1. 19:30 - 20:30 / Lokaal aandeel concept-RES / ronde tafel	Tiedink	19PB086 - Wethouder Tiedink zegt toe, n.a.v. vragen van Lokaal alternatief, een schriftelijke reactie te schrijven over de inhoud van het krantenartikel over biomassa t.o.v. de RES.	31-3-2020	Ja	31-3-2020
Politieke Avond 04-02-2020 A.1. 19:30 - 20:30 / Lokaal aandeel concept-RES / ronde tafel	Tiedink	19PB085 - Wethouder Tiedink zegt toe, n.a.v. vragen van de PvdA, na te gaan waar het percentage van 60% in de opbrengst participatie/enquête vandaan komt. En zoekt uit hoeveel % van de reacties van Duivenaren kwamen.	18-3-2020	Ja	18-3-2020

Raadsavond 10-12-2019 B.03. Vaststelling lijst ingekomen stukken	Spaargaren	19PB075 - Wethouder Spaargaren zegt toe (n.a.v. vragen van de PvdA en Pro Duiven over ingekomen stuk A4) om medewerking te willen verlenen aan een ronde tafel over de herinrichting van de Eltensetraat Dorth tot Medlerstraat. Men spreekt hierbij af eerst de bezuinigingen af te wachten met de behandeling tijdens de voorjaarsnota.	7-7-2020	Ja	7-7-2020
Politieke Avond 07-01-2020 B.1. 19.30 ‼ 20.15 / Inclusie agenda Duiven 2020-2022 / debattafel	Knuiman	18PB073-b - De wethouder heeft toegezegd 2x per jaar (voor de zomer en aan het einde van het jaar) de raad in een kennisgeving een terugkoppeling te geven over welke acties er concreet zijn uitgevoerd i.h.k.v. de Inclusieagenda. aanvulling: 23 september ‼ in 2020 komt er 1 kennisgeving mede omdat er pas laat in het jaar een besluit is genomen over de inclusie agenda.	31-12-2020	Nee	
Politieke Avond 26-11-2019 A.1. 19:30 - 20:15 / Inclusie agenda Duiven 2020-2022 / ronde tafel	Knuiman	18PB073a - Inclusie agenda: *De Inclusie agenda zal gedeeld worden met de burgemeester van Oude IJsselstreek, daar hij een van de voortrekkers in deze problematiek is. *De Inclusie agenda van 2021 worden de acties en doelstellingen concreter gemaakt. *Bij de eerste actualisatie/evaluatie wordt ook het betrekken van werkgevers meegenomen.	31-3-2020	Nee	
Raadsavond 22-10-2019 D.07. Ingediende moties over niet-geagendeerde onderwerpen.	Goossen	18PB072 - AFG - De wethouder heeft toegezegd zich aan de afspraken zoals geformuleerd in de motie WVG te houden, met deze toezegging is de motie ingetrokken. Daarnaast zegt de wethouder toe de communicatie rondom planontwikkeling zo goed en zo zorgvuldig mogelijk vorm te geven, daarop is ook het amendement ingetrokken.	44286	Ja	8-12-2020
Raadsavond 17-09-2019 D.13. Ingediende moties over niet-geagendeerde onderwerpen.	Spaargaren	18PB068 - Nav motie SP/GL/D66 Pmd ophangsystemen: het college zegt toe dat dit ophangsysteem bij de evaluatie van het afvalbeleid betrokken wordt en daarmee later terugkomt in/bij de raad. De motie is daarop aangehouden. Aanvulling 7-7-: bij de afdoening van deze toezegging wort ook in gegaan op de vraag van GroenLinks of er nieuwe KlikM haken kunnen worden aangeschaft voor de PMD vuilniszakken.	31-12-2020	Ja	5-11-2020

Raadsavond 17-09-2019 D.11. Verklaring van geen bedenkingen Waterschap 2 windturbines RWZI InnoFase	Doorlopende afspraak	18PB067 - Weth. Spaargaren - Nav motie pvda VVGB: het college zegt toe de notulen en agenda van de Omgevingsadviesraad te delen met de raad. De motie is daarop teruggetrokken. Aanvulling : op 12-11-2019 heeft de wethouder aanvullend toegezegd dat hij de oproep doorstuurt waarin mensen uit Lathum worden opgeroepen om deel te nemen aan de omgevingsadviesraad. Ook stuurt hij het verslag van 22 juli na.		Nee	
Raadsavond 02-07-2019 1. RAADSVERGADERING	Doorlopende afspraak	18PB063 - Burgemeester - Bij het opstellen van raadsvoorstellen zal de organisatie/college alerter zijn op de samenhang van hoe het raadsvoorstel zich verhoudt ten opzichte van andere beleidsterreinen. Het bestaande format biedt hiervoor voldoende mogelijkheden.		Nee	
Raadsavond 02-07-2019 C.09. Voorjaarsnota Duiven 2019	Knuiman	18PB062 - In het 1e kwartaal 2021 ontvangt de raad een evaluatie over de inzet van de zorgcoördinator, dat ligt ook de vraag voor of de inzet van de zorgcoördinator wordt doorgezet. Later afgessproken dat 2 jaren nodig zijn voor een goede evaluatie, dus in 2021.	31-3-2021	Nee	
Raadsavond 02-07-2019 1. RAADSVERGADERING	Doorlopende afspraak	18PB061 - Burgemeester - Als een buurt met een gedragen verzoek komt om een vuurwerkvrije zone in te stellen, wil de gemeente kijken naar hoe men dit kan faciliteren. Hier wordt wel een voorbehoud gemaakt op het gebied van inzet van handhavingscapaciteit. Eerder wordt gedacaht aan communicatieve inzet (bordjes vuurwerkvrije zone, etc.)		Nee	
Raadsavond 02-07-2019 C.09.cb. M2 GroenLinks PvdA D66 - Motie duurzaamheidsparagraaf - verworpen	Doorlopende afspraak	18PB059 - Weth. Tiedink - Waar dat relevant is, wordt duurzaamheid meegenomen in raadsvoorstellen bij de kanttekeningen en argumenten. Het huidige format geeft daarvoor voldoende ruimte (n.a.v. deze toezegging is motie aangehouden).		Nee	
Raadsavond 02-07-2019 1. RAADSVERGADERING	Doorlopende afspraak	18PB056 - AFG - Weth. Tiedink - Biodiversiteit is een onderdeel van de nieuwe aanbesteding in onderhoud openbare ruimte		Ja	23-2-2021
Raadsavond 02-07-2019 C.09. Voorjaarsnota Duiven 2019	Goossen	18PB052-a - In de 1e helft van 2021 wordt er verslaggeving naar de raad gedaan van de evaluatie stimuleringsbeleid..	44500	Nee	

Raadsavond 02-07-2019 1. RAADSVERGADERING	Doorlopende afspraak	18PB050 - Weth. Spaargaren - Voor het stookseizoen zal de gemeente in haar communicatie uitingen aandacht geven aan informatie over houtkachels, ook bij het aanvragen van een bouwvergunning wordt informatie meegeven over de problematiek rondom houtkachels		Nee	
Raadsavond 07-05-2019 A.d. Vragen raadsleden en fractieassistenten	Doorlopende afspraak	18PB044 - Weth. Knuiman zegt n.a.v. vraag GroenLinks toe dat er 2x per jaar korte inhoudelijke informatie over BVO DRAN naar de raad komt. Indien mogelijk wordt aangehaakt bij regionale informatie.		Nee	
Politieke Avond 09-04-2019 A.1. 19.30u ‼ 20.30u / Beleidsplan Schuldhulpverlening 2019-2022 / ronde- en debattafel	Doorlopende afspraak	18PB043 - Weth. Knuiman zegt toe dat de raad jaarlijks wordt geïnformeerd over de voortgang binnen het onderwerp Schuldhulpverlening.		Nee	
Raadsavond 07-11-2017 C.09. Programmabegroting 2018 - 2021	Doorlopende afspraak	17PB058 - Weth. Knuiman: Eén keer in het half jaar wordt de raad geïnformeerd over de voortgang van het project Laaggeletterdheid.		Nee	
Raadsavond 07-11-2017 C.10. Vaststelling van de belastingverordening voor het belastingjaar 2018.	Doorlopende afspraak	17PB052 - Wethouder Van Groningen: Met betrekking tot de oninbare vordering, zal het college actie ondernemen als in de toekomst zich (opnieuw) een verhaal-mogelijkheid voordoet. In de jaarrekening zal melding gemaakt worden of het mogelijk is geweest om middelen te verhalen.		Nee	
Politieke Avond 24-10-2017 A.2. 20.40 - 21 .25 / 8e Wijziging APV / debattafel	Doorlopende afspraak	17PB048 - Burgemeester De Lange zegt toe een evaluatie van de wijziging in de APV m.b.t. de wet woonoverlast te realiseren op het moment dat voldoende casuistiek voorhanden is.		Nee	

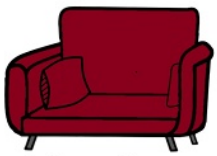

Nooijen

Vragen zetel nooijen.

2 juli
De gemeente Duiven heeft in de loop der jaren enkele geschenken in ontvangst mogen nemen, denk hierbij aan kunst uitingen in de vorm van schilderijen, beelden, sculpturen en of andere zaken.
Graag zouden wij van de wethouder het volgende willen weten:

- Hoeveel artikelen zijn er de afgelopen 8 jaar geschonken
- Wie heeft wat, wanneer en waarom geschonken
- Bestaat er een lijst van wat er op het gemeentehuis aanwezig is
- Wat is er gebeurt met deze (kunst) voorwerpen
- Hoe gaat de gemeente om met geschenken aan de gemeente

18 juli Aanvullende vraag:
1stroom
Positie afvalcoach ziet er waarschijnlijk wankel uit gezien door de toekomstige ontwikkelingen, heb ik te horen gekregen.
Kan de gemeentesecretaris of de wethouder vertellen of dit klopt en wat dat voor hem gaat betekenen?

Henk Nijland/VVD

Geacht College

Recent heeft de gemeente toeristische verwijzingsborden opgehangen, die verwijzen naar voor toeristen belangrijke of interessante plaatsen.

Vorige week constateerde ik dat twee fietser op de hoek van de Kastanjelaan voor de Lidl aan het zoeken waren.

Ik heb ze gevraagd of ze kon helpen en het bleek dat ze op zoek waren naar een restaurant met terras.

Ik heb gezegd dat in Duiven alles om de hoek is en ze meegenomen naar het Remigiusplein. Mijn was zeer verrast over ons horecaplein!

Bij het nader bekijken van de situatie constateerde ik dat de Kastanjelaan aan de toeristische fietsroute van de Stadregio Arnhem Nijmegen ligt.

Ook van af de Ploenstraat over Rijksweg loopt een Fietsroute van de Stadsregio Arnhem Nijmegen.

Om het toerisme in onze gemeente te bevorderen verzoek ik om zowel op de Kastanjelaan ter hoogte van het gemeentehuis als op de Rijksweg,

toeristische verwijsborden te plaatsen met de tekst Horecaplein Duiven.

Ook op de op fietsroute op Rijndijk ter hoogte van het Candeagemaal en de Loostraat een toeristisch bord horeca te plaatsen richting Wellinhoeve en zaal Berendsen

Positief
Realistisch
Ondernemend. Pro@duiven.nl

DE LOKALE PARTIJ ZONDER FRATSEN

Vragen voor het over en weer van 20 juli 2021

Vraag 1.
In de informeel van woensdag 23 juni lezen wij bij de officiële bekendmakingen onder de kop mededelingen,
Ondertekening anterieure overeenkomst helhoek:

Burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven maken bekend dat de gemeente Westervoort op 8 juni enz…….

Wat heeft de gemeente Westervoort met de helhoek gelegen te Groessen in de gemeente Duiven te maken?
Twee weken later lezen wij op 7 juli " vooruit kijkend op de begroting van 2021" maar die hebben we vorig jaar al behandeld, of bedoeld u achteruit kijkend.

Dit waren officiële bekendmakingen van en door de gemeente Duiven.
En daar gaat wel wat vaker mis want op vragen van pro Duiven op 03-11-2011 kwam de volgende mededeling:
Burgemeester Zomerdijk heeft Reebergen gemeld dat er een dubbele check komt van de wekelijkse pagina die de gemeente geredigeerd en wel aanlevert aan de Duiven Post.
Wat is er van deze dubbele check terecht gekomen?

Graag uw reactie hier op.

Vraag 2,
Regelmatig ontvangen wij geluiden dat kwetsbare ouderen in onze dorpen worden gebeld door commerciële aanbieders van bedenkelijke allooi met name dementerende en aan alzheimer gediagnosticeerde zijn hier het slachtoffer van, ook de dure buitenlandse telefoonnummers van fraudeurs weten deze personen te vinden,
Dit is weliswaar een landelijk probleem maar het lijkt ons een goede zaak om hier als gemeente ook aandacht aan te besteden.
Hoe kijkt het college hier tegen aan?

Vraag 3,
In de Gelderlander maar ook de Duivenpost, lezen wij met grote regelmaat zaken die ons als raad aangaan of zouden moeten aangaan, maar niet door het college bekend worden gemaakt, dit hebben wij, maar ook andere partijen al regelmatig aangekaart, maar de informatie die wij vaak nodig hebben komt vaker via de pers dan via het college tot ons.

De bijpraat momenten die in het verleden regelmatig plaats vonden zijn nu tot een minimum terug gebracht.
Onze vraag: houdt u dit huidige beleid van informatie vertrekking naar de raad in stand, of gaat u deze verbeteren zodat wij het niet meer in eerste instantie via de pers dit tot ons kunnen nemen.

Met vriendelijke groet

Wouter Smit
Fractie Pro Duiven

SP

Vragen over en weer raadsavond 20 juli

In de straten Ploenstraat, Broekstraat en Woerdstraat staan op dit moment eikenbomen waar alleen de stam nog van staat en alle takken zijn verwijderd. Afgelopen jaren zijn er meerdere bomen gekapt en heeft er geen herbeplanting plaatsgevonden waardoor op bepaalde plekken in deze straten grotere ruimte tussen de bomen is ontstaan. Door het steeds warmer worden van onze zomers wordt het belang van bomen in de wijken steeds belangrijker. Zij zorgen voor schaduw en verkoeling. Ook zijn er nu veel bomen waaraan een waarschuwing zit i.v.m. de eikenprocessierups.

De SP fractie heeft de volgende vragen:

- Worden de bomen waar alleen de stam nog van staat gekapt?
- Worden er nieuwe bomen geplaats en de open ruimte opgevuld?
- Wordt er nagedacht om op de leeggekomen plekken andere bomen te plaatsen om diversiteit te creëren om b.v. de eikenprocessierups te bestrijden?
- Geld dit voor meerdere straten c.q. wijken in Duiven?

Aan: griffie gemeente Duiven
Van: Henk Albers - fractie CDA Duiven-Groessen-Loo

Betreft: vraag Raadsavond 20 juli 2021 'Over en Weer'
Onderwerp: Snoeiwerkzaamheden wijk Lommerweide

De fractie van het CDA heeft de volgende vraag:

Eind juni/begin juli hebben weer de periodieke snoeiwerkzaamheden aan struiken e.d. plaatsgevonden in de wijk Lommerweide. De wijze waarop dit heeft plaatsgevonden (en waarvoor ook zal zijn betaald door de gemeente) leidt dit keer helaas tot veel klachten. Hele grote groene vlakken zijn totaal niet gesnoeid. Waar dit wel is gebeurd mogen ook bij de manier waarop dit is uitgevoerd de nodige vraagtekens bij worden gezet. Zo zie je bijna overal dat de zijkanten van de groenvlakken die wel gesnoeid zijn - vaak grenzend aan looppaden/parkeerplaatsen – ongemoeid zijn gelaten. Ook de entree bij de wijk en dan met name Rijksweg/De Tamboer is niet om aan te zien. Al met al een zeer rommelig aanzicht dat alleen al door deze uitvoering hiermee wordt versterkt.

Onze vraag is of het college hiermee ook bekend is en wat de wijkbewoners hiervan verder kunnen verwachten.

Met vriendelijke groet,

Henk Albers

Vragen fractie PvdA Raadsavond 20 juli 2021

Vragen Raadsleden en Fractieassistenten

Banen voor mensen met een arbeidsbeperking

- Op 8 juli 2021 stond op nu.nl een artikel met de kop: "**Overheid creëerde te weinig banen voor mensen met een arbeidsbeperking**". Waar in beschreven werd dat er bij alle overheidswerkgevers maar 12.298 banen bij zijn gekomen van de 17.500 die beloofd waren voor deze groep.

  Hoeveel fte (personen) binnen de ambtelijke organisatie 1Stroom wordt momenteel ingevuld door mensen met een arbeidsbeperking? Hoeveel fte (personen) binnen de gemeente Duiven wordt momenteel ingevuld door mensen met een arbeidsbeperking?

  Hoeveel fte was dit op 1 januari 2020?

Aanvraagformulier Minima -en Inkomensondersteunende regelingen

- Op het aanvraagformulier Minima -en Inkomensondersteunende regelingen van de gemeente Duiven staat: "Deze regeling(en) is/zijn voor mensen met een inkomen tot 120% (met uitzondering van duurzame gebruiksgoederen voor mensen met de pensioengerechtigde leeftijd, deze regeling is voor mensen met een inkomen tot 110%) van het bijstandsniveau waarvan het vermogen niet hoger is dan het maximaal vrij te laten vermogen.".

  Deze tekst is voor ons al onbegrijpelijk. Laat staan voor een groot deel van de inwoners die een aanvraag (moeten) doen voor één van deze regelingen en behoren tot de groep laaggeletterden.

  Kunt u toezeggen voor het einde van Q3 2021 het taalgebruik op dit aanvraagformulier te vereenvoudigen? Alsook de andere aanvraagformulieren, die gepubliceerd staan op de website en binnen het Sociaal Loket gebruikt worden, te controleren op moeilijk taalgebruik en wanneer van toepassing deze voor het einde van Q3 2021 ook te vereenvoudigen?

Mikado Welzijn onderdeel Santé partners

- Bij toeval zagen wij dat Mikado Welzijn onderdeel is geworden van Santé partners. Daar Mikado Welzijn een forse stimulerings-relatie heeft met de gemeente Duiven vragen wij ons of dit gevolgen heeft voor de hoogte van de stimuleringsbijdrage die Mikado Welzijn jaarlijks van de gemeente Duiven ontvangt? Zo ja, wat? Zo nee, waarom niet?

Geen facturen voor huur (horeca)ondernemers

- Vanuit de horeca-ondernemers in het centrum horen wij dat zij tot op heden nog geen facturen ontvangen voor de betaling van de huur. Kunt u aangeven wat hier de reden voor is? Kunt u toezeggen dat u zoveel mogelijk maatwerk toe zal passen wanneer op een bepaald moment de huren wel weer betaald moeten worden en de tussenliggende maanden alsnog in rekening worden gebracht? Tevens zijn wij benieuwd naar de financiële ondersteuning die u geboden heeft aan de overige horeca (hotel) - ondernemers binnen onze gemeente in de eerste helft van 2021?

Brief ROCOV Overijssel en Gelderland

- Eind mei 2021 (dagtekening 27 mei) heeft het College een brief ontvangen van het ROCOV Overijssel en Gelderland waarin zij hun zorgen uitspreken over de toekomst van het Openbaar Vervoer in Nederland. In deze brief wordt de afschaling van het OV door corona genoemd, maar ook de noodzaak voor goede openbaar vervoer - verbindingen in de kleine kernen en in nieuwe (nog te bouwen) woonwijken. Openbaar Vervoer is vooral een provinciale aangelegenheid, maar door het beleid wat gemeenten voeren binnen bijvoorbeeld het doelgroepenvervoer en duurzaamheid is dit zeker ook een gemeentelijke aangelegenheid.

  In de brief geven de ROCOV's aan graag met u in gesprek te gaan om waar nodig een toelichting over hun zorgen te kunnen geven. Kunt u aangeven of u gereageerd heeft op deze brief en zo ja, wat u reactie is geweest? Mocht u niet gereageerd hebben op deze brief, wat is daar de reden van?

Geachte Burgemeester en wethouders,

Bij deze willen wij u vragen om een reactie op de brief die de brandweer van Duiven naar de fractievoorzitters van deze raad heeft gestuurd.
Hierin spreken zij hun zorgen uit over het feit dat zij pas te horen hebben gekregen dat er een 2e voertuig verdwijnt in Duiven.

Met vriendelijke groet,

Stefani Meijer

Lokaal Alternatief

Brandweer Duiven
Ploenstraat 3
6921PM Duiven

Brandweer Gelderland-Midden
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Duiven, 23 April 2021

Betreft: Bezwaarschrift Visie op Specialistische Hulpverlening

Geachte heer [ ],

Met grote teleurstelling heeft het korps Duiven het beleidsplan Visie op Specialistische Hulpverlening ontvangen en hier kennis van genomen.
Met deze brief willen wij bezwaar maken tegen de visie en het project Specialistische Hulpverlening.

Naar aanleiding van dit nieuws en onze bedenkingen over de zorgvuldigheid van het beleidsplan, hebben wij de Burgemeester van de gemeente Duiven uitgebreid gesproken en geïnformeerd over onze kijk op de Visie Specialistische Hulpverlening. Uit dit gesprek is gebleken dat er aan de Burgemeester een eenzijdig plan gepresenteerd is en dat hierin volgens ons niet de achtergrondinformatie over de cijfers, achterliggende visies, voorgaande gesprekken en veranderingen in zijn meegenomen.
Na het gesprek bleef niet alleen de Burgemeester met vragen zitten, ook wij hebben sterk de behoefte om antwoorden te krijgen op de onderstaande punten.

Wij willen de onderstaande punten inbrengen waardoor wij, als korps Duiven bezwaar aantekenen bij het project en de visie op Specialistische Hulpverlening.

- Allereerst de opmerking over de objectiviteit van het project. Bij de start werd duidelijk verteld dat er niemand in de projectgroep kwam met een HV op de eigen post! Dit om de objectiviteit te waarborgen.
  Tot onze grote verbazing is dit wel gebeurd!!
  Het plan is in een voorfase gepresenteerd aan een delegatie van de posten, ook hierbij werd de voorlichting en de inhoudelijke uitleg van het plan gegeven door posten met een HV, te weten o.a. Ede en Barneveld.
  Nu blijkt dat onder andere Ede en Barneveld de standplaatsen voor de HV zijn geworden. Hier hebben wij een nare smaak aan overgehouden. Van objectiviteit is in onze ogen geen sprake geweest.

We zijn ons ook bewust dat de WNRA een groot punt van aandacht is en ook meegespeeld heeft met de keuze van deze visie HV. Dit geldt dan voor ons maar ook voor Barneveld wat ook een vrijwilligers post is.

- Op 7 April 2020 zijn we op de Schelmseweg te Arnhem bijeengekomen voor een vervolg op de uitleg visie Specialistische Hulpverlening. Wat ons hierbij erg tegenviel, is dat er toen al fijn verteld werd hoe de verdeling zou plaatsvinden. Het aantal HV voertuigen en de plaatsing op de posten was reeds bekend. Dit viel rauw op ons dak.
  Wederom schiet de objectiviteit te kort. Wij, als delegatie van post Duiven hadden ook niet het idee dat de leiding hier enig vorm van begrip en/of emotie toonde naar de posten waarvoor er zaken groots gaan veranderen.
  Wij mochten als delegatie van de ploeg met dit nieuws terug naar de achterban. Volgens ons had hier meer ondersteuning vanuit VGGM mogen / kunnen zijn. Wij hadden ook niet de mogelijkheid om dit onpartijdig aan onze Cluster Commandant voor te leggen aangezien hij betrokken is bij het project als zijnde voorzitter van de projectgroep Specialistische Hulpverlening.

- De inwoners van Duiven gaan duidelijk meer betalen voor de brandweerzorg.
  Er is bewezen dat Duiven in de komende jaren verder zal groeien en ontwikkelen op het gebied van wonen en industrie. Echter wordt onze post straks gehalveerd.
  Post Duiven is sinds de vorming van de Veiligheidsregio 2/3 van zijn voertuigen kwijt geraakt. Post Duiven houdt straks een (1) tankautospuit over. Maar wel met een steeds groter wordend risicogebied. Wij hebben in ons industriegebied ook een aantal risico objecten. Denk aan de Betuweroute en beide tunnels in het tracé. Wat in de toekomst zeker niet minder zal worden en de verwachting is zelfs dat er meer risico bedrijven zich zullen vestigen.
  Dat tezamen met de uitbreiding van de A12 en het doortrekken van de A15 maakt dat het gebied zich verder ontwikkeld. Wij zijn ook verbaast dat de uitbreiding van de A12 en het doortrekken van de A15 niet is meegenomen. Als er wordt gesproken over een visie dan is z'n ingrijpend project wat de infrastructuur van VGGM raakt een vereiste om in het project mee te nemen.
  Dat de brandweerpost die dit gebied bestrijkt dan moet halveren is niet meer door ons aan de ondernemers, burgers en onszelf uit te leggen.

- In het plan is opgenomen dat door de HV bij de beroepsposten neer te zetten, de uitruk gegarandeerd is. De nieuwe HV voertuigen wordt een voertuig die met 4 personen gaat uitrukken. Op de beroepsposten zitten nu 8 personen op de post, dit betekent dat als de TS weg is, dan kan de HV niet uitrukken, omdat ze geen 4 personen meer hebben. Dit door de keuze van springbemanning op de specialistische voertuigen. Als we kijken naar Arnhem, betekent dit dat de TS gemiddeld 3 keer per dag uitrukt. Als ze het besluit nemen om de herbezetting te regelen, ben je een uur verder. Dit houdt in dat de HV gemiddeld 3 uur per dag buitendienst/niet beschikbaar is. Dit komt neer op ongeveer 45 dagen per jaar buiten dienst.
  Hier staat tegenover dat dit bij een vrijwilligers post maximaal 2 tot 3 keer per jaar is, en dan alleen overdag en op planmatige basis.
  Op het moment dat in Arnhem de HV buiten dienst gaat, ongeacht om welke reden, houdt dat bv. in dat je bij een incident op het Gelders eiland moet wachten op de HV uit Ede. Hierbij lopen de aanrijtijden flink op met alle gevolgen van dien. Snel een voertuig aan de lier aanpikken is niet meer mogelijk, deze worden niet meer geplaatst op de nieuwe TS-en.

- Aan de Burgemeester is medegedeeld dat de TS-en steeds beter uitgerust worden. Echter in eerdere projectgroepen over de bepakking en aanbesteding van de TS-en is besloten om ze minder zwaar te bepakken. Er zijn al zaken van de TS afgehaald en op de HV geplaatst.
  Op de nieuwe TS-en is gewoon ook geen plek voor meer materieel. De nieuwe tankautospuit heeft een tankinhoud van 3000l water wat resulteert in minder bepakkingsruimte. Wij gaan in de toekomst als er ongevallen zijn, steeds meer gebruik maken van de materialen van de HV, met maar 3 HV's in het gebied is dit volgens ons niet haalbaar.

- Er is in de laatste jaren ook een enorme groei in moderne voertuigen.
  Deze moderne voertuigen worden door de gebruikte materialen steeds sterker. Hierdoor heb je ook zwaarder red gereedschap nodig, dit wordt geleverd met een HV.
  Ook de hybride voertuigen zijn nog steeds erg in ontwikkeling en ook hierbij is speciaal gereedschap nodig voor het veiligstellen van een voertuig. Wederom ligt dit allemaal op de HV.
  Door de herverdeling zal er veel langer gewacht moeten worden om een noodzakelijke redding uit te voeren of om het voertuig voor de hulpverleners en het slachtoffer veilig te stellen.
  Verder hebben wij in ons gebied een aantal risicobedrijven, mede hierdoor zijn wij als post nog chemiepakdragers. Tijdens de chemiepak inzetten, maken wij gebruik van diverse opvang / afsluit en overpomp middelen van de HV. Bij de chemiepak inzetten is tijd en tempo en het juiste materiaal voorhanden hebben van groot belang.

- In Duiven combineren wij op de oefenavond de HV en de TS, zo heb je de twee ploegen aan de gang en iedereen oefent evenveel met de HV. Wat wij als post Duiven ook tijdens de sessies hebben aangedragen is dat de oefenuren die de projectgroep presenteerde niet correct zijn. Er werd toen ook eerlijk gezegd dat dit niet de actuele correcte cijfers zijn maar dat bij een gebrek aan de juiste cijfers ze van de "gepresenteerd" cijfers uit zijn gegaan.
  Wij zien dit nergens terug in het rapport. De uitleg dat het nagenoeg geen extra uren kost, omdat wij hier heel efficiënt mee om gaan zien wij ook niet terug.
  In onze ogen gaat er door deze keuzes in de toekomst veel kennis en ervaring verloren. Wij vragen aan de projectgroep om te onderbouwen hoe de gebruikte cijfers tot stand zijn gekomen. Ook hier zien wij een tekortkoming in objectiviteit.

- De cijfers die het aantal inzetten met de HV weergeven zijn niet correct. De cijfers die nu gebruikt worden geven alleen weer dat een HV een lange inzetduur heeft gehad. Echter er wordt zoveel meer gedaan met de HV. Zo liggen er schermen op voor afscherming van een slachtoffer, lichtmast met aggregaat voor bij een ongeval of pd van de politie, een lier voor borging, de materialen om te stutten en een instortingen tegen te gaan. Daarnaast de uitgebreidere materialen voor zaken zoals het zagen van stormhout e.d.
  Bovenstaande is bij een inzet dus onmisbaar voor veiligheid van slachtoffers en eigen personeel, hier kun je geen half uur op gaan wachten.
  Meerdere buurt posten hebben al aangegeven dat met deze verdeling ze niet meer om een HV zullen vragen gezien de hoge aanrijtijden. Een redding zal dan een berging worden.

We hebben aangedragen bij de projectgroep dat mocht er toch een HV weggaan, waarom er niet dan niet serieus gaan kijken naar een nieuwe herverdeling van al het materiaal.
Dan verspreid je ook de belasting van de vrijwilliger. Het is wel vreemd dat bij ons de garage wordt leeg getrokken en 5 kilometer verder staat de garage helemaal vol, waardoor die post niet alles kan bemannen.
Mogelijk komen er in de toekomst nog taken en/ of voertuigen, waar al wel zicht op is. Kijk dan nu al of je hier afspraken over kunt maken met de posten welke door de herverdeling voertuigen moet inleveren.
Dit verminderd misschien onrust, en hierdoor mogelijk meer begrip op gemaakte keuzes.

Dan de Kostenposten:

Er is in eerder sessies gesproken over een HV 2, deze zijn beduidend goedkoper.
Dan zou er eventueel gekozen kunnen worden voor 2 x een HV 1, en 2 x een HV 2. Dit scheelt in onderhoud maar ook in kosten van opleiding en trainingsuren. Deze mogelijkheid is aangedragen en zou worden uitgelopen echter ook hiervan zien wij niets terug in het beleidsplan.

Als er gekeken wordt naar de kosten voor het personeel.
in de nieuwe situatie is er sprake van 3 keer een HV 1 met 4 personen dit zijn dan 12 man. Terwijl je nu zit op 7 HV's met 2 personen is 14 man.
Er moet bezuinigd worden. Niet zo lang geleden zijn er 5 OMA's aangeschaft. Dit zijn volledig ingerichte aanhangers met HV gereedschap, zodat de posten zonder HV ook konden oefenen met de HV spullen. In de nieuwe situatie is dit dus niet meer nodig, en staan er straks 5 ingerichte en dure aanhangers aan de kant.

In het PCO verslag van 14-04-2021 staat duidelijk dat er nogmaals gekeken zal worden naar hoe de financiering nu exact zit en welke mogelijkheden een gemeente heeft om afzonderlijke voertuigen te kopen cq. te behouden. Dit schetst onze verbazing aangezien de visie er al ligt en al gepresenteerd is.

Wij als post Duiven hebben naar aanleiding van dit project het gevoel gekregen om mee te mogen praten, echter worden we niet serieus genomen en vragen we ons met recht af of er wel geluisterd is naar de punten die wij als post zijnde hebben ingebracht.
Post Duiven was en is altijd een gedreven post met maar weinig momenten buitendienst. Door deze ontwikkeling is de motivatie echt ver onder nul gekomen. Post Duiven is een van de weinige posten die ook in de zomervakanties als TS-6 in de lucht bleven. Dit is mede te danken aan de gedrevenheid en inzet van de vrijwilligers.
Het gaat zeker lastiger worden met minder mensen om dit te vol te houden, en natuurlijk speelt ook de motivatie mee en rijst de vraag, voor wie doen we het nog??!!

Conclusie:
Gezien de huidige schaalvergroting van het gebied rondom gemeente Duiven en infrastructurele wijzigingen in de toekomst zouden we graag zien dat er een herziening komt op de visie en verdeling. Dit gezien de buurt posten die wij als HV post ook bedienen, waarbij de aanrijtijden te groot worden, de gegarandeerde inzet mogelijkheden, de minder bedeelde TS's op gebied van materialen en een niet juist beeld qua oefenuren.

In afwachting op uw reactie,

Met vriendelijke groet

Post Duiven

De PvdA wilde graag weten of we aan de norm voldoen als 1 Stroom.

Bij de vergadering op 20 juli heb ik aangegeven dat in 2020 4,6 fte ingevuld is, volgens de Banenafspraak.
Dit cijfer had ik uit het jaarverslag gehaald. Maar ik heb niet het juiste cijfer doorgegeven. Mijn excuses daarvoor.

Navraag bij de afdeling HRM leverde de volgende informatie op over de invulling van de Banenafspraak:

jaar	ingevuld	quotum	verduidelijking
2019	9,9 fte	8 fte	
2020	9,47 fte	8 fte	Zelfde groep medewerkers, maar 1 van de medewerkers is minder uren gaan werken.

INVENTARISATIE-LIJST KUNSTWERKEN GEMEENTEHUIS DUIVEN

Locatie	Eigendom	Afbeelding	Bijzonderheden
Hal Gem. huis	Gemeente Duiven		Pigmentkunstwerk Hans Roebers, geschonken door Bouwonderneming Veluwezoom ter gelegenheid van de oplevering van het gemeentehuis.
Vergaderkamer Ultramarijn	Gemeente Duiven		De vergaderkamers hebben namen van pigmenten. Schilderij Ultramarijn maakt onderdeel uit van het Pigmentkunstwerk in de hal van Hans Roebers. Gemaakt ter gelegenheid van de oplevering van het gemeentehuis.
Vergaderkamer Karmijn			Schilderij Karmijn maakt onderdeel uit van het Pigmentkunstwerk in de hal van Hans Roebers. Gemaakt ter gelegenheid van de oplevering van het gemeentehuis.
Vergaderkamer Titaan	Gemeente Duiven	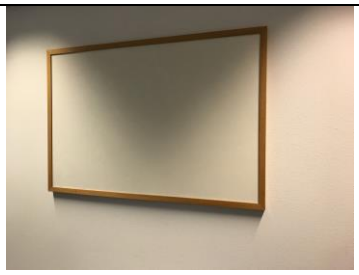	Schilderij Titaan maakt onderdeel uit van het Pigmentkunstwerk in de hal van Hans Roebers. Gemaakt ter gelegenheid van de oplevering van het gemeentehuis.
Vergaderkamer Omber	Gemeente Duiven		Schilderij Omber maakt onderdeel uit van het Pigmentkunstwerk in de hal van Hans Roebers. Gemaakt ter gelegenheid van de oplevering van het gemeentehuis.

INVENTARISATIE-LIJST KUNSTWERKEN GEMEENTEHUIS DUIVEN

B&W kamer	Gemeente Duiven		Bronzen beeldje gemaakt door Ankie Borgers. Geschonken door bouwonderneming De Veluwezoom i.k.v. groeikern bouwwerkzaamheden in 1989.
B&W kamer	Gemeente Duiven		Bordje behorend bij beeldje Ankie Borgers.
collegekamer	Gemeente Duiven		Twee schilderijen gemaakt door Hans Roebers en Aangekocht ter gelegenheid van de oplevering van het gemeentehuis.
Gang bestuur	Gemeente Duiven		Geschenk door bouwonderneming Veluwezoom
Trappenhuis Gem. huis	Gemeente Duiven		Portrettengalerij burgemeesters van Duiven, opgesteld door Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg i.s.w.m. de Historische Kring Duiven, Groessen, Loo

INVENTARISATIE-LIJST KUNSTWERKEN GEMEENTEHUIS DUIVEN

Kamer 1.56	Bruikleen Liemers Museum		
Kamer 1.54	Bruikleen Liemers Museum		
Kamer 1.53	Bruikleen Liemers Museum		
Kamer 1.52	Bruikleen Liemers Museum		
Kamer 1.52	Bruikleen Liemers Museum		

INVENTARISATIE-LIJST KUNSTWERKEN GEMEENTEHUIS DUIVEN

Kamer 1.52	Bruikleen Liemers Museum		
Kamer 1.50	Bruikleen Liemers Museum		
Kamer 1.49	Bruikleen Liemers Museum		
Verkeersgang Bestuur			Herkomst onbekend
Kamer 1.57			Herkomst onbekend

INVENTARISATIE-LIJST KUNSTWERKEN GEMEENTEHUIS DUIVEN

Vergaderkamer Titaan	Onbekend		Herkomst onbekend
Verkeersgang beneden	Gemeente Duiven		Herkomst onbekend
Verkeersgang boven	Gemeente Duiven		Gemaakt door medewerkers tijdens een training

INVENTARISATIE-LIJST KUNSTWERKEN GEMEENTEHUIS DUIVEN

Positief
Realistisch
Ondernemend. Pro@duiven.nl

DE LOKALE PARTIJ ZONDER FRATSEN

Vragen voor het over en weer van 20 juli 2021 / naar aanleiding van ingekomen stukken

Vraag 1
A-06-A7 kennisgeving pilot hondenpoep.
Hier lezen wij:
We maken daarmee gebruik van onze bevoegdheid uit artikel 2.58 lid 3 van de APV en voeren de drie terreinen daarmee af van de kaart met plaatsen waar het is toegestaan af te wijken van de algemene ruimplicht van artikel 2.58 lid 1.

Had u dit niet wat anders geformuleerd kunnen worden?
Ter verduidelijking hier de benoemde artikelen uit de Apv,

Artikel 2:58 Verontreiniging door honden

- 1.
  Degene die zich met een hond op een openbare plaats begeeft, is verplicht ervoor te zorgen dat de uitwerpselen van die hond onmiddellijk worden verwijderd.
- 2.
  Het eerste lid is niet van toepassing op de eigenaar of houder van een hond die zich vanwege zijn handicap door een geleidehond of sociale hulphond laat begeleiden.
- 3.
  Het eerste lid is niet van toepassing op door het college aangewezen plaatsen.

Vraag 2
A-06-A11a
Aanleiding voor deze kennisgeving
Het Uitvoeringsprogramma VTH 2021 bevat de taken en activiteiten op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving zoals die door 1Stroom zullen worden uitgevoerd. Het opstellen van dit programma is wettelijk verplicht. Het college stelt het programma vast en stelt de gemeenteraad hiervan in kennis.

Dat dit door 1Stroom wordt uitgevoerd, zoals u schrijft is niet van belang, de gemeente is verplicht……
Hoe gaat het college om met bezwaren welke uit de gemeente raad zouden kunnen komen naar aanleiding van enkele controle zaken die u nu van 100% controle terug brengt naar 0% controle, daar u stelt dat het in kennis stellen hiervan voldoende is.

A06 B - 87a en 87b

Dit is geen vraag voor het college maar een opmerking naar de raad.

Dat hier publiekelijk een probleem wordt uitgevochten tussen twee raadsleden over meningen en inzichten, grof weg een welles nietes toestand vind ik een kwalijke zaak, dit soort onenigheden is voor het senioren overleg of daar waar het ontstaan is namelijk de agenda commissie.
Wel dient vermeld te worden dat er de afgelopen periode vaker negatief gereageerd wordt op beslissingen en of uitspraken van de diverse tafelvoorzitters (terecht of onterecht) en dat dit de objectieve behandeling van de onderwerpen niet ten goede komt.
Dit geeft nogmaals aan dat er goed gekeken moet worden naar het functioneren van de agenda commissie en naar haar bevoegdheden.
En misschien moeten wij de gedachten er eens over laten gaan om te komen tot een voor iedereen (dus ook voor het college)acceptabele vertrouwens persoon.
Het is geen geheim dat Pro Duiven nog steeds voorstander is van commissie vergaderingen met een vaste door de raad gekozen voorzitter, en dan uitgebreid met een soort ronde tafel.

Met vriendelijke groet,
Wouter Smit / Fractie Pro Duiven

Raadsavond 20 juli 2021

Vragen over ingekomen stukken

Betreft: **A4 kennisgeving principebesluit realisatie huisvesting arbeidsmigranten Visserlaan 1 Duiven.**

1. Is het bij het college bekend waar deze arbeidsmigranten (gaan) werken?

2. Is het bij het college bekend hoeveel arbeidsmigranten in gemeente Duiven werken?

3. Hoe lang zullen deze arbeidsmigranten gemiddeld verblijven in de gemeente Duiven?

4. Hoe wordt erop toegezien dat alle bewoners ook ingeschreven staan bij de gemeente?

5. Als ze (nog) niet ingeschreven staan gaan ze dan toeristenbelasting betalen?

6. Is het de bedoeling dat er zowel vrouwen als mannen gaan wonen?

7. Is het bekend of de arbeidsmigrantenhotels in de omliggende gemeenten vol zijn?

8. Is er ook een samenwerking of overleg met de andere gemeenten om deze huisvesting zo goed mogelijk te organiseren?

9. Zijn er geen alternatieven op bedrijventerreinen beschikbaar conform de opzet in Zevenaar? Is dit wel of niet onderzocht?

10. Vivare wilde in het verleden het pand ombouwen naar appartementen maar kreeg geen toestemming van de gemeente ivm de ligging aan het spoor, waarom zouden we hier dan wel arbeidsmigranten kunnen/ willen vestigen?

11. Bent u bekend met het artikel uit de Elsevier van 25 juni 2021 waarin bepleit wordt om juist geen arbeidsmigranten te huisvesten en wat is uw reactie hierop? Waarom gaan we dan toch arbeidsmigranten vestigen in een woonkern?

12. Hoe kan het dat op 11 juni 2021 onderstaande uitvraag is gedaan binnen MKB Duiven? Het lijkt erop dat er geen zicht is op of er binnen de gemeente Duiven arbeidsmigranten gevestigd zijn. Is dat juist?

12. Zijn er bedrijven in Duiven waar veel arbeidsmigranten werken?
Dat wil bedrijfscontactfunctionaris Patrick Sessink van de gemeente Duiven graag weten. Die informatie is nodig voor een 'Regionaal beleidskader van De Groene Metropoolregio (Arnhem-Nijmegen)'. Werken er veel arbeidsmigranten in jouw bedrijf, laat het dan even weten. Dat geldt ook voor uitzendorganisaties. Je kunt Patrick bereiken op nummer 06 – 5385 8584.

Wij hebben gehoord dat er een bedrijf uit Duiven (een gezondheidscentrum met 2 artsen) "die uit zijn jasje is gegroeid" interesse heeft in dit bedrijfspand maar kreeg te horen dat zij hiervoor niet in aanmerking kwamen.

- Kunt u ons uitleggen waarom dit bedrijf geen kans heeft? Het pand aan de Visserlaan is een bedrijfspand. Er hoeft geen omgevingsvergunning afgegeven te worden.

- Bent u het met ons eens dat gevestigde bedrijven die een grotere bedrijfspand nodig hebben geholpen moeten worden zodat zij wel in Duiven blijven?

Vragen fractie PvdA Raadsavond 20 juli 2021
Vragen Ingekomen Stukken

A.04.c Vragen Lijst Ingekomen Stukken

De heer Elsinga van Belastingadviesbureau Elsinga heeft recent meerdere keren een schrijven ter attentie van de gemeenteraad van Duiven gestuurd, waarin hij zijn zorgen uit over het principebesluit vestiging Arbeidsmigranten Visserlaan 1.

De fractie van de Partij van de Arbeid heeft hieromtrent de volgende vragen aan het College.

1. In de (nog niet vastgestelde) Woonvisie staat dat het uitgangspunt van het beleid is dat er aan de behoefte van huisvesting van arbeidsmigranten die werken in de gemeente tegemoet gekomen wordt. Hoeveel arbeidsmigranten waren er op 25 mei 2021 (de dag dat u het principebesluit nam) werkzaam in de gemeente Duiven?

2. Kunt u aangeven op welke vastgestelde beleidsstukken, dan wel welk vastgesteld (regionaal) beleid u het principebesluit getoetst heeft alvorens u dit principebesluit heeft genomen?

3. Kunt u aangeven hoe, hoe vaak en op welke wijze u handhavend gaat optreden wanneer bij controle blijkt dat er arbeidsmigranten wonen op de Visserlaan die niet binnen de gemeente Duiven werkzaam zijn?

4. Hoe en wanneer heeft u de belanghebbenden / omwonenden op de hoogte gesteld over de huisvesting van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven?

5. Kunt u gemotiveerd aantonen dat de belangen / het woonmilieu van eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden aangetast door de vestiging van arbeidsmigranten in het gebouw op de Visserlaan 1 te Duiven? Welke criteria heeft u gebruikt om dit vast te stellen?

6. Aan welke criteria moet een aanvraag tot wijziging van het bestemmingsplan van een eigenaar van een kantoorpand in de kern van Duiven voldoen om succesvol te zijn?

7. Kunt u garanderen dat, en zo ja op basis waarvan, voldoende kantoorruimte in de kern van Duiven gegarandeerd is voor de toekomst en hoe is voldoende dan gekwantificeerd?

8. Was er in het voorjaar van 2021, zoals de heer Elsinga in zijn brief van 15 juli stelt, inderdaad interesse van een andere ondernemer om zich te vestigen op de Visserlaan 1 te Duiven? Zo ja, welke plannen en waarom is er geen reactie gekomen vanuit het college en/of waarom is het afgewezen? Of berust hetgeen de heer Elsinga stelt op een misverstand?

Raadsavond 20 juli 2021

Vragen over ingekomen stukken

Betreft: **A4 kennisgeving principebesluit realisatie huisvesting arbeidsmigranten Visserlaan 1 Duiven.**

1. Is het bij het college bekend waar deze arbeidsmigranten (gaan) werken?
   Nee dat is niet bekend. Dat is het in het kader van dit initiatief ook niet van belang om te weten. Op basis van eerder onderzoek en de handhavingsacties op kamerbewoning in reguliere woningen weten we immers dat we een opgave hebben voor de huisvesting van arbeidsmigranten.
2. Is het bij het college bekend hoeveel arbeidsmigranten in gemeente Duiven werken?
   Zoals in de Woonvisie ook benoemd, is er in 2019 onderzoek gedaan naar huisvesting van arbeidsmigranten. Uit het onderzoek blijkt dat er circa 450 arbeidsmigranten werkzaam zijn in Duiven en 130 zijn geregistreerd. Omdat er geen plicht is om je in te schrijven wanneer je korter dan 4 maanden in Nederland bent, zijn de aantallen uit het onderzoek niet exact. Het onderzoek[1] geeft aan dat er een huisvestingsopgave ligt. Recentere cijfers zijn nog niet bekend, maar we weten dus dat er een enorme opgave ligt in het realiseren van goede en formele huisvesting van arbeidsmigranten.
3. Hoe lang zullen deze arbeidsmigranten gemiddeld verblijven in de gemeente Duiven?
   De meeste arbeidsmigranten waarvoor dit initiatief bedoeld is zijn shortstay arbeidsmigranten en zullen naar verwachting gemiddeld niet langer dan 6 maanden in Duiven verblijven.
4. Hoe wordt erop toegezien dat alle bewoners ook ingeschreven staan bij de gemeente?
   Hierover worden afspraken gemaakt met de beheerder E&A uitzendbureau. Zij hebben aangegeven de voorkeur te hebben de bewoners in te laten schrijven in de BRP. Het is wel zo dat arbeidsmigranten die korter dan 4 maanden in Nederland verblijven zich niet hoeven in te schrijven. Om toch een goed overzicht te hebben van wie er op de locatie verblijven wordt er ook nagedacht over een andere vorm van registratie, die ook voor de arbeidsmigrant minder gevolgen heeft dan het inschrijven in het BRP. Registratie van arbeidsmigranten is ook onderdeel van het traject dat nu in de regio Arnhem-Nijmegen loopt om tot een regionaal afgestemd beleidskader voor de huisvesting van arbeidsmigranten te komen.
5. Als ze (nog) niet ingeschreven staan gaan ze dan toeristenbelasting betalen?
   Er is vooralsnog geen aanleiding om aan te nemen dat voor de Visserlaan 1 de verordening toeristenbelasting van toepassing zou zijn, bij het in gebruik nemen van de locatie voor de huisvesting van arbeidsmigranten. De verhuurder heeft immers de voorkeur dat de huurders in de BRP worden ingeschreven.
6. Is het de bedoeling dat er zowel vrouwen als mannen gaan wonen?
   Ja er komen zowel mannen als vrouwen te wonen.

---

[1] Net als een onderzoek van de provincie Gelderland en een onderzoek van het aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten, ook wel de commissie Roemer genoemd. Zie ook: (https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/10/30/tweede-advies-aanjaagteam-bescherming-arbeidsmigranten).

7. Is het bekend of de arbeidsmigrantenhotels in de omliggende gemeenten vol zijn?
   Dat is niet bekend, maar uit het feit dat er nog signalen komen dat arbeidsmigranten worden gehuisvest in reguliere woningen en uit onderzoeken blijkt dat er een groot te kort is aan goede huisvesting voor arbeidsmigranten is er dus nog vraag naar huisvesting. Zie ook het antwoord op vraag 2.
8. Is er ook een samenwerking of overleg met de andere gemeenten om deze huisvesting zo goed mogelijk te organiseren?
   Er is voor dit initiatief geen samenwerking of overleg met de andere gemeenten. Wel wordt zoals ook al in de Woonvisie is gemeld gewerkt aan een regionaal beleidskader huisvesting arbeidsmigranten en informeren we elkaar op ambtelijk en bestuurlijk niveau over initiatieven.
9. Zijn er geen alternatieven op bedrijventerreinen beschikbaar conform de opzet in Zevenaar? Is dit wel of niet onderzocht?
   Er is een initiatief voor deze locatie binnen gekomen. Op dat moment en dit moment is nog niet gekeken of alternatieven op bedrijventerreinen tot een mogelijkheid behoren. Het Liemerse onderzoek geeft overigens aan dat het de voorkeur heeft om locaties voor de huisvesting van arbeidsmigranten niet te realiseren op snelweg bedrijventerreinlocaties ver weg van de voorzieningen (supermarkt, sportschool, huisarts e.d.). Tegelijkertijd geldt dat locaties midden in woonwijken ook niet worden aanbevolen. Dat maakt dat de locatie aan/ langs het spoor in Duiven eigenlijk heel geschikt is voor een voorziening voor de huisvesting van arbeidsmigranten.
10. Vivare wilde in het verleden het pand ombouwen naar appartementen maar kreeg geen toestemming van de gemeente i.v.m. de ligging aan het spoor, waarom zouden we hier dan wel arbeidsmigranten kunnen/ willen vestigen?
    Jaren geleden toen Vivare aankondigde dat ze zouden vertrekken uit het gebouw aan de Visserlaan 1 is door Vivare de vraag gesteld of de locatie omgevormd zou kunnen worden tot een locatie voor reguliere woningbouw. Daar is toen vanwege de beperkte woningbouwopgave (van dat moment) in relatie tot de locatie aangegeven dat er betere locaties in Duiven voorhanden zijn om reguliere woningbouw te realiseren. Vervolgens heeft Vivare het gebouw jarenlang in de verkoop gehad. Dit heeft tot afgelopen jaar nooit geleid tot nieuwe vragen voor (her)ontwikkeling van deze locatie. Voor de huisvesting van arbeidsmigranten denken wij dat er op deze locatie ondanks de spoorlijn een goed woon en leefklimaat te realiseren is.
11. Bent u bekend met het artikel uit de Elsevier van 25 juni 2021 waarin bepleit wordt om juist geen arbeidsmigranten te huisvesten en wat is uw reactie hierop? Waarom gaan we dan toch arbeidsmigranten vestigen in een woonkern?
    Wij zijn niet bekend met dit artikel. Met de Woonvisie erkennen wij overigens dat wij als gemeente Duiven een verantwoordelijkheid hebben. De vele handhavingszaken op illegale kamerbewoning, het Liemerse en het provinciaal onderzoek laten samen met het de uitkomsten van het aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten meer dan genoeg redenen zien om de huisvesting van arbeidsmigranten goed vorm te geven.
12. Hoe kan het dat op 11 juni 2021 onderstaande uitvraag is gedaan binnen MKB Duiven? Het lijkt erop dat er geen zicht is op of er binnen de gemeente Duiven arbeidsmigranten gevestigd zijn. Is dat juist?
    In het kader van het regionaal oppakken van de huisvesting van arbeidsmigranten wordt er nu gewerkt aan een regionaal afgestemd beleidskader. Dit zodat alle gemeenten in de Regio Arnhem-Nijmegen op eenzelfde wijze omgaan met de vraagstukken rondom de huisvesting van arbeidsmigranten. De vraag aan het MKB is een van de acties die is uitgezet om een actueel beeld te krijgen.
13. Wij hebben gehoord dat er een bedrijf uit Duiven (een gezondheidscentrum met 2 artsen) “die uit zijn jasje is gegroeid” interesse heeft in dit bedrijfspand maar kreeg te horen dat zij hiervoor niet in aanmerking kwamen. - Kunt u ons uitleggen waarom dit bedrijf geen kans heeft?
    Dit is bij ons niet bekend. Wij hebben in 2021 over de Visserlaan 1 alleen gesproken met de huidige eigenaar van de Visserlaan 1. Wij hebben van hem wel begrepen dat toen hij in gesprek was met de vorige eigenaar dat er nog een potentiele koper was. Die heeft zich zover wij weten

echter niet bij de gemeente gemeld met plannen. In 2020 was er ook een andere initiatiefnemer met plannen voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Die heeft zijn plannen uiteindelijk niet doorgezet. Voor de huisvesting van een gezondheidscentrum met 2 artsen is overigens gelet op de bedrijfsbestemming van de locatie Visserlaan 1 helemaal geen vergunning voor het gebruik noodzakelijk. Hooguit voor een verbouwing zou dan mogelijk een vergunning nodig kunnen zijn voor de verbouwingswerkzaamheden.

14. Bent u het met ons eens dat gevestigde bedrijven die een grotere bedrijfspand nodig hebben geholpen moeten worden zodat zij wel in Duiven blijven?
    Als gevestigde bedrijven in onze gemeente een ander bedrijfspand/ locatie nodig hebben waarbij ze de gemeente nodig hebben, dan weten ze ons al jaren goed te vinden. Het pand Visserlaan 1 staat overigens al jaren leeg en stond jaren te koop/ te huur zonder dat er een nieuwe gebruiker is gevonden.

Vragen fractie PvdA Raadsavond 20 juli 2021
Vragen Ingekomen Stukken
A.04.c Vragen Lijst Ingekomen Stukken

De heer Elsinga van Belastingadviesbureau Elsinga heeft recent meerdere keren een schrijven ter attentie van de gemeenteraad van Duiven gestuurd, waarin hij zijn zorgen uit over het principebesluit vestiging Arbeidsmigranten Visserlaan 1. De fractie van de Partij van de Arbeid heeft hieromtrent de volgende vragen aan het College.

1. In de (nog niet vastgestelde) Woonvisie staat dat het uitgangspunt van het beleid is dat er aan de behoefte van huisvesting van arbeidsmigranten die werken in de gemeente tegemoet gekomen wordt. Hoeveel arbeidsmigranten waren er op 25 mei 2021 (de dag dat u het principebesluit nam) werkzaam in de gemeente Duiven?
Zoals in de Woonvisie ook benoemd, is er in 2019 onderzoek gedaan naar huisvesting van arbeidsmigranten. Uit het onderzoek blijkt dat er circa 450 arbeidsmigranten werkzaam zijn in Duiven en 130 zijn geregistreerd. Omdat er geen plicht is om je in te schrijven wanneer je korter dan 4 maanden in Nederland bent, zijn de aantallen uit het onderzoek niet exact. Het onderzoek[1] geeft aan dat er een huisvestingsopgave ligt. Recentere cijfers zijn nog niet bekend, maar we weten dus dat er een enorme opgave ligt in het realiseren van goede en formele huisvesting van arbeidsmigranten.

2. Kunt u aangeven op welke vastgestelde beleidsstukken, dan wel welk vastgesteld (regionaal) beleid u het principebesluit getoetst heeft alvorens u dit principebesluit heeft genomen?
- *Omgevingsvisie Gaaf Gelderland (19-2-2018)*
- *Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (31-3-2021)*
- *Woondeal regio Arnhem-Nijmegen (4-3-2020)*
- *Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025*
- *Woonvisie 2025 (28-3-2017)*

En onder andere zoals al genoemd Het Liemerse en provinciale onderzoek naar arbeidsmigranten en de Provincie Gelderland, Statenbrief: Huisvesting arbeidsmigranten (16-5-2020) Dit zijn geen beleidsstukken maar wel belangrijke documenten op dit vlak die ook de urgentie benadrukken.

3. Kunt u aangeven hoe, hoe vaak en op welke wijze u handhavend gaat optreden wanneer bij controle blijkt dat er arbeidsmigranten wonen op de Visserlaan die niet binnen de gemeente Duiven werkzaam zijn?
We gaan niet handhaven op dat vlak. Daartoe hebben we ook geen enkele wettelijke mogelijkheid. Op grond van artikel 15 van het Handvest van de grondrechten van de EU heeft de EU burger het recht en de vrijheid om te werken in EU lidstaten. Indien het college besluit een vergunning voor dit initiatief te verlenen, is kamergewijze verhuur voor de huisvesting van arbeidsmigranten toegestaan. Er is geen wettelijke bepaling die zegt dat de bewoners moeten werken in de gemeente om daar te mogen wonen. Als er geen overtreding van een wettelijke bepaling is, kan er niet handhavend opgetreden worden. In de Woonvisie onder doel 9 wordt gesproken over dat het uitgangspunt is dat we aan de behoefte aan huisvesting van arbeidsmigranten die werken in de gemeente tegemoet willen komen. Voorzien in de behoefte van de huisvesting voor arbeidsmigranten die in de gemeente werken, betekent niet dat de arbeidsmigrant hier niet mag wonen als hij in Arnhem zou werken. Uit het onderzoek huisvesting arbeidsmigranten De Liemers blijkt ook dat de woon en werk gemeenten niet per definitie gelijk aan elkaar zijn. (pagina 9, 12-13 en 25). Voor iedereen in Nederland en de EU geldt dat zij niet in de gemeente hoeven te wonen waar zij werken. Dus ook voor deze doelgroep

[1] Net als een onderzoek van de provincie Gelderland en een onderzoek van het aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten, ook wel de commissie Roemer genoemd. Zie ook: (https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/10/30/tweede-advies-aanjaagteam-bescherming-arbeidsmigranten).

geldt dit. Dit uitgangspunt gaat dan ook over de orde van grote van het aantal woningen/ kamers dat nodig is in relatie tot het aantal arbeidsmigranten dat in Duiven werkt. Duiven is onderdeel van een regionale woningmarkt en dit geldt ook voor de doelgroep arbeidsmigranten. Zij wonen net als andere werknemers niet altijd in de gemeente waar zij werken.

4. Hoe en wanneer heeft u de belanghebbenden / omwonenden op de hoogte gesteld over de huisvesting van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven?
Er is nog geen sprake van huisvesting van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1. Ons college heeft met het principebesluit de intentie uitgesproken om onder voorwaarden medewerking te verlenen aan de verlening van een vergunning als die wordt aangevraagd. Communicatie met de directe buren/ omgeving is een van die voorwaarden. Wij hebben als gemeente belanghebbenden/omwonenden niet geïnformeerd over het principe besluit. Het is immers heel gebruikelijk dat een initiatiefnemer zelf verantwoordelijk is voor de communicatie van zijn of haar initiatief aan de directe buren/omgeving (onder de Omgevingswet is dit ook het uitgangspunt). Als wij als gemeente zelf (mede)initiatiefnemer zijn zullen wij wel (mede) zorg dragen voor de communicatie. In dit geval zijn wij geen (mede) initiatiefnemer en ligt de verantwoordelijkheid voor de communicatie dus bij initiatiefnemer. Omdat wij communicatie met de directe buren/omgeving belangrijk vinden is dit een van de voorwaarden van het principebesluit geworden. Wanneer er een vergunning wordt aangevraagd zullen wij toetsen of er in voldoende mate voldaan is aan de in het principebesluit genoemde voorwaarden.

5. Kunt u gemotiveerd aantonen dat de belangen/het woonmilieu van eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden aangetast door de vestiging van arbeidsmigranten in het gebouw op de Visserlaan 1 te Duiven? Welke criteria heeft u gebruikt om dit vast te stellen?
Het initiatief heeft betrekking op een inpandige verbouwing van het kantoorpand naar één- en tweepersoonskamers. De 'activiteit' wonen vind in het pand/op het perceel plaats. De huisvesting vindt niet plaats in een woonwijk met kans op parkeeroverlast, geluidsoverlast en onrust in de buurt door wisseling van de arbeidsmigranten. Verder is er een beheerder aanwezig en wordt er door de initiatiefnemer een klankbordgroep gehouden met omwonenden over het beheer en klachten als daar behoefte aan is. Het feit dat deze mensen ook naar hun werk moeten, boodschappen doen, gaan sporten of bijvoorbeeld een rondje gaan lopen is geen grond om aan te nemen dat het woonmilieu van eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden onevenredig worden aangetast. Dit is ook niet anders dan toen het gebouw zijn volledige kantoorfunctie met werkplaats had.

6. Aan welke criteria moet een aanvraag tot wijziging van het bestemmingsplan van een eigenaar van een kantoorpand in de kern van Duiven voldoen om succesvol te zijn?
Voor dit initiatief zal er een aanvraag worden ingediend om een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan hoeft dus niet gewijzigd te worden. Met gebruikmaking van artikel 2.12, eerste lid, onder a onder 2 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) samen met artikel 4 lid 9 van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor) kan een vergunning worden aangevraagd. De aanvraag wordt o.a. getoetst aan (indien van toepassing) de algemene afwijkingsregels uit het Afwijkingenbeleid bestemmingsplannen gemeente Duiven 2020 en de in het principeverzoek gestelde voorwaarden..
''De afwijkingsbevoegdheid wordt niet toegepast wanneer naar het oordeel van het college:

a) het woon- en leefmilieu van de omgeving onevenredig wordt aangetast;
b) het straat- en bebouwingsbeeld wordt geschaad (strijd met redelijke eisen van welstand);
c) het plan de verkeersveiligheid in het geding brengt;
d) de activiteit leidt tot landschappelijke en/of stedenbouwkundige bezwaren;
e) er niet voldoende parkeergelegenheid kan worden gegarandeerd op eigen terrein conform het op
f) dat moment geldend gemeentelijk beleid dan wel de CROW kencijfers;

g) de aanwezige waarden van (naastgelegen) monumentale gebouwen/objecten onevenredig worden aangetast;
h) de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden (indien van toepassing) worden aangetast;
i) het plan leidt tot bebouwing ten behoeve van recreatiewoningen / stacaravans / chalets;
j) de activiteit strijdig is met provinciale belangen;
k) de activiteit strijdig is met enige milieuwetgeving, tenzij op grond van de betreffende milieu-
l) wetgeving daarvan ontheffing, vrijstelling of hogere waarden verleend zijn; '
m) onderdeel geluid, luchtkwaliteit, bedrijf- en milieuzonering, bodem, water en riolering, externe veiligheid spoorlijn en brandveiligheid.
n) de afwijking in verband met de externe veiligheid niet te verantwoorden valt.''

7. Kunt u garanderen dat, en zo ja op basis waarvan, voldoende kantoorruimte in de kern van Duiven gegarandeerd is voor de toekomst en hoe is voldoende dan gekwantificeerd?
Dat kan het college natuurlijk nooit garanderen. Feit is dat het pand Visserlaan 1 jaren te koop/te huur heeft gestaan en al jaren leegstaat zonder dat er een nieuwe gebruiker is gevonden. En het is niet enige kantoorpand in de kern van Duiven dat (deels) leeg staat. Tevens ligt er de transformatie opdracht voor bestaande gebouwen en daarom past het om medewerking te verlenen aan goede initiatieven.

8. Was er in het voorjaar van 2021, zoals de heer Elsinga in zijn brief van 15 juli stelt, inderdaad interesse van een andere ondernemer om zich te vestigen op de Visserlaan 1 te Duiven? Zo ja, welke plannen en waarom is er geen reactie gekomen vanuit het college en/of waarom is het afgewezen? Of berust hetgeen de heer Elsinga stelt op een misverstand?
Wat de heer Elsinga stelt is bij ons niet bekend. Wij hebben in 2021 over de Visserlaan 1 alleen gesproken met de huidige eigenaar van de Visserlaan 1. Wij hebben van hem wel begrepen dat toen hij in gesprek was met de vorige eigenaar er nog een potentiele koper was. Die heeft zich zover wij weten echter niet bij de gemeente gemeld met plannen. In 2020 was er ook een andere initiatiefnemer met plannen voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Die heeft zijn plannen uiteindelijk niet doorgezet.

Geachte leden van de raad,

Hierbij kondigen wij een voorstel tot gewijzigde vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 20 juli 2021 aan.

Het voorgenomen voorstel (ex artikel 9, lid 2 van het RvO) ziet op: het toevoegen van het raadsvoorstel “de Woonvisie Duiven 2021-2030” als hamerstuk B.09. Een en ander conform bijlagen zoals eerder geagendeerd en openbaar bekend gemaakt voor de Politieke Avond van 6 juli 2021. Deze stukken beschouwen wij hierbij als herhaald en ingelast.

Het voorstel zullen wij bij agendapunt A.05 “Vaststelling van de agenda” inbrengen waarna de raadsvoorzitter het in stemming zal brengen.

Hiermee willen wij recht doen aan de motie “Behandeling Woonvisie” die tijdens de raadsavond van 22 juni 2021 met 14 stemmen voor en 5 stemmen tegen is aangenomen. Een democratische meerderheid van de gemeenteraad heeft aldus de wens uitgesproken om de Woonvisie te behandelen. De stemming tijdens de debattafel doet daar geen recht aan.

Hoogachtend,

N.J. Stam	G.J.C. Schrijner	G. Wassing	S.H.C. Meijer-Uffing
CDA	VVD	SP	Lokaal Alternatief

Bijlagen:
0. Behandeladvies Woonvisie met opbrengst RA 22 juni en AC 24 juni 2021.docx (20KB)
1a. Raadsvoorstel Woonvisie 2021-2030 (201510756) - getekend.pdf (5MB)
1b. Raadsvoorstel Woonvisie 2021-2030 (201510756).docx (87KB)
2. Concept Raadsbesluit Woonvisie Duiven 2021-2030 (201510757).docx (64KB)
3. Bijlage 01 Woonvisie Duiven 2021-2030.docx (624KB)
4. Bijlage 02 Woningmarktonderzoek Regio Arnhem Nijmegen.pdf (3MB)
5. Bijlage 03 Liemerse woonagenda de koers voor 2020-2025.pdf (5MB)
6. Bijlage 04 Woondeal-Arnhem-Nijmegen.pdf (2MB)
7. Bijlage 05 kennisgeving vernieuwing Woonvisie 25 augustus 2020.pdf (2MB)
8. Bijlage 06 Terugmelding Informatieve raadsbijeenkomst vernieuwing Woonvisie 15 september 2020.pdf (124KB)
9. Bijlage 07a rapportage woonenquête.pdf (3MB)
10. Bijlage 07b tabellenboek woonenquête.pdf (457KB)
11. Bijlage 08 Resultaten woonenquête.pdf (347KB)
Pro Duiven - Vragen Politieke avond 08 06 2021 - woonvisie met antwoorden.docx (39KB)
PvdA Vragen Politieke Avond 8 juni 2021 - woonvisie - met antwoorden.docx (40KB)
C4. Belastingkantoor Elsinga - Brief principebesluit Visserlaan 1 te Duiven 25 mei 2021 & woonvisie Duiven 2021-2030.pdf (2MB)
PvdA - Vragen Politieke Avond 6 juli 2021 - woonvisie - met antwoorden.docx (41KB)

Onderwerp	Woonvisie Duiven 2021-2030		
Ondertitel	In de Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt.		
Portefeuillehouder	J. Goossen	Zaaknummer	Z/20/068244/201510756
Behandelend ambtenaar	Dick Boschman, 088 695 3000		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 met als integraal onderdeel: - de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (Woonvisie hoofdstuk 6) - het Woningbouwprogramma 2021 (Woonvisie Bijlage 3) 2. Het college opdracht te geven jaarlijks aan de raad bij de raadscyclus van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen te rapporteren en tevens een update te geven van de Woonagenda en het Woningbouwprogramma.		
Historie	- De huidige Woonvisie dateert uit 2017. - Hierop volgde de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027 (vastgesteld 12 juni 2018). - Daarna kwam de Vervolgnotitie versnelling woningbouw (22 oktober 2019). - Maart 2020 is een Woondeal gesloten tussen de regio Arnhem-Nijmegen, het rijk en de provincie. - Eind 2020 is de Liemerse Woonagenda herijkt. We zien nu een grote vraag naar woningen en verwachten op basis van de prognoses dat dit de komende jaren zo blijft. De Woonvisie 2021-2030 vervangt de notitie woningbouwprogrammering en de vervolgnotitie versnelling woningbouw. Tijdens de ronde tafel van 8 juni 2021 heeft D66 aan de orde gesteld dat de raad eerst de Omgevingsvisie vast moet stellen en pas daarna de Woonvisie. Kondigt hierover een ordevoorstel aan tijdens de debattafel (indien een debattafel wordt gehouden). Tijdens de raad van 22 juni 2021 hebben CDA-VVD-LA-SP-DOED een motie behandeling Woonvisie ingediend. Hierbij hebben CDA en LA het aanbod gedaan om: doel 12. “kwantitatieve aspecten” Woonvisie uit te stellen tot na de gemeenteraadsverkiezingen. Maar partijen willen wel debat over Woonvisie. VVD wil wel ook debat over doel 12. Het college geeft aan dat de Woonvisie veel meer is dan alleen een gesprek over aantallen. Het gaat ook over de uitvoeringsagenda (prioritering). De motie wordt met 14 stemmen voor (CDA-VVD-LA-SP-DOED) en 5 stemmen tegen (ZA, D66, PvdA, GL, ZN) aangenomen. Vervolgens heeft de Agendacommissie op 24 juni 2021 alsnog een debattafel ingepland.		
Termijn	N.v.t.		

Politieke Avond	6 juli 2021		Debat tafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
C.M.M. Koning	Wouter Bosch	Digitale raadzaal	RO	80 minuten
Behandeladvies	Debat Tafel - Debat over de Woonvisie Duiven 2021-2030; - Technische en informatieve vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. *Bij technische vragen gaat het vaak om verzoeken tot feitelijke informatie (wie/wat/waar) die een ambtenaar kan beantwoorden. Overige vragen (o.a. waarom-vragen) kunnen op de avond zelf worden gesteld.* Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als bespreekstuk geagendeerd. Of dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering.			
Spreekrecht publiek	n.v.t.			

ZFDCADAC7EB

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Woonvisie Duiven 2021-2030

Zaak- & documentnr. : Z/20/068244/201510756
Portefeuillehouder : J. Goossen

Opsteller : Dick Boschman
Team : RO
Telefoonnr. 088 695 3000

Samenvatting
In de Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. We zien nu een grote vraag naar woningen en verwachten op basis van de prognoses dat dit de komende jaren zo blijft. De thema's en onderwerpen die al in de huidige Woonvisie uit 2017 aan de orde kwamen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en scherpen we aan. In de Woonvisie 2021-2030 besteden we aanvullend aandacht aan de behoefte aan woonvormen met zorg en aan de huisvesting voor arbeidsmigranten, voor woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. De Woonvisie 2021-2030 vervangt de notitie woningbouwprogrammering en de vervolgnotitie versnelling woningbouw.

Visie:
In 2030 kent de gemeente Duiven een meer vitaal, open, zorgzaam en duurzaam woon- en leefmilieu. Wij zien dorpen voor ons, waarin mensen graag willen verblijven en wonen ongeacht hun leeftijd, mobiliteit of gezondheid. Er zijn geschikte woningen voor jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen. De vergrijzing is op een goede manier gefaciliteerd, waardoor mensen die te maken krijgen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen woning en woonomgeving. Voor mensen die zich willen verbeteren op de woningmarkt zijn er doorstroommogelijkheden.

Om te voorkomen dat onze bevolking door de vergrijzing uit balans raakt met veel ouderen, richten we ons op het verkrijgen van een woningvoorraad die voldoende mogelijkheden biedt voor zowel jongeren en ouderen uit de gemeente Duiven als voor de huishoudens die behoren tot de actief werkende bevolkingsgroep en die graag in onze gemeente willen blijven of komen wonen.

De nieuwbouwopgave geven we vorm volgens het principe de juiste woning voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats en op het juiste moment. Volgens dit principe ligt de hoofdopgave in de kern Duiven vanwege een grote behoefte aan woningen nabij voorzieningen (winkels, maatschappelijk, openbaar vervoer en snelwegen). In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd.

Woongeluk omvat meer dan een kwalitatief goede en duurzame woning. Het gaat ook om een goede leefbare woonomgeving en om de bewonerssamenstelling en de sociale samenhang in een wijk of dorp. In de kern Duiven kunnen inwoners dorps wonen met een levendig centrum en een prachtig divers aanbod aan voorzieningen. In de kernen Groessen en Loo is het landelijk wonen in dorpen met een rijk verenigingsleven en een zorgzame gemeenschap en het gemak van Duiven vlakbij. Het buitengebied zorgt voor rust en ruimte en voor een buffer tussen de dorpen. En alle inwoners hebben het gemak van de stad Arnhem dichtbij, de pracht van de natuur onder handbereik en het geluk van een robuuste werkgelegenheid in de gemeente Duiven en in de regio Arnhem Nijmegen.

Beslispunten

1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 met als integraal onderdeel:
   - de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (Woonvisie hoofdstuk 6)
   - het Woningbouwprogramma 2021 (Woonvisie Bijlage 3)
2. Het college opdracht te geven jaarlijks aan de raad bij de raadscyclus van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen te rapporteren en tevens een update te geven van de Woonagenda en het Woningbouwprogramma.

Aanleiding

De huidige Woonvisie van de gemeente Duiven is vastgesteld in 2017. De daarin vastgelegde visie op het wonen in de gemeente geldt grotendeels nog steeds. Wel is sinds 2017 de woningmarkt sterk veranderd en zijn er nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefteberekeningen beschikbaar gekomen. Verder is er begin maart 2020 een Woondeal gesloten tussen de regio Arnhem-Nijmegen, het rijk en de provincie. Ook is eind 2020 de Liemerse Woonagenda herijkt. Op gemeentelijk niveau ontwikkelden we de afgelopen jaren woningbouwbeleid in de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027 (vastgesteld 12 juni 2018), in de Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven (vastgesteld 22 oktober 2019) en in de Verkenning uitbreidingslocaties (vastgesteld 26 januari 2021). Bovendien kreeg in de Woonvisie 2025 een aantal doelgroepen als arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers geen of beperkte aandacht. Voldoende aanleiding om de in de Woonvisie 2025 vastgestelde visie aan te scherpen en de woonopgaven, doelen en uitgezette koers te actualiseren.

Planning

De Woonvisie Duiven 2021-2030 heeft een looptijd tot 2030 en wordt desgewenst[1] eerder geactualiseerd. De Woonagenda en het Woningbouwprogramma worden jaarlijks geactualiseerd en ter kennisneming aan de raad voorgelegd.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de woonvisie 2021-2030 worden de visie op en de ambities met betrekking tot het wonen in Duiven geactualiseerd, de woonagenda met het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren vastgelegd en het woningbouwprogramma 2021 vastgesteld.

Argumenten

1.1 We hebben bij de drie centrale thema's ambities geformuleerd die we waar willen maken

We hebben in overleg met de bij het wonen in Duiven betrokken partijen en aansluitend bij de vorige woonvisie drie centrale thema's benoemd:

1. Kwaliteit bestaande woningen en leefbare wijken
2. Doelgroepen
3. Meer en passende woningen.

De ambities die zijn geformuleerd bij de drie centrale thema's zijn uitgewerkt in meer concrete doelen. In de woonagenda staan de maatregelen en acties opgenomen die we van nu af aan gaan oppakken. Het Woningbouwprogramma tenslotte bevat een overzicht van de plannen die we de komende jaren willen ontwikkelen.

1.2 Grotere woningbouwopgave door nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefte berekeningen

De meest recente woningbehoefteberekening is die van het regionale woningmarktonderzoek 2019, gebaseerd op de bevolkingsprognose Primos 2019[2]. De in dat

---

[1] Vanwege het beschikbaar komen van nieuwe gegevens die om een update/actualisatie van de woonvisie vragen

onderzoek berekende woningbehoefte voor de gemeente Duiven is 570 woningen tot 2040, dat betekent 5,5% groei van de woningvoorraad. In de Primosprognoses is voor Duiven echter onvoldoende rekening gehouden met de immigratie en met de lage woningbouw aantallen van de afgelopen jaren. Wij gaan daarom uit van een groei van de woningbehoefte voor Duiven die gelijk is aan de door Primos berekende woningbehoefte voor de Liemers als geheel (8,4% groei van de woningvoorraad). In Liemers verband is afgesproken dat deze regionale groei van de woningbehoefte leidend is voor de gemeentelijke groei. Dat betekent voor Duiven dat er tot 2040 een woningbehoefte is van 900 woningen in plaats van 570. In aansluiting op de versnellingsafspraken in de regionale Woondeal Arnhem Nijmegen is in Liemers verband afgesproken dat de gemeenten, en dus ook Duiven, zorgen voor een plancapaciteit van 130%. Dat betekent dat er tot 2040 voor 1.200 woningen plannen moeten komen. Gezien de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort zien we de 130% plancapaciteit als een *gewenste nieuwbouw ambitie* als het gaat om het aantal toe te voegen woningen. Door het bouwen van deze aantallen woningen is het tevens de verwachting dat we ons inwonertal in stand kunnen houden en daarmee het draagvlak voor voorzieningen.

1.3 Andere opgaven omdat de bevolkingssamenstelling verandert
De toename van het aantal huishoudens in Duiven is volledig toe te schrijven aan de groei van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens door onder andere de afname van de gemiddelde huishoudens grootte[3]. Deze huishoudens ontwikkeling heeft grote consequenties voor de samenstelling van de vraag naar woningen.

1.4 Andere opgaven omdat de woningmarkt sterk is veranderd
Op de woningmarkt is de druk de afgelopen jaren sterk opgelopen. Dat blijkt in de koopsector uit de verkooptijd van een woning die extreem kort geworden is en uit stijgende transactieprijzen. Daarnaast wordt een grote vraag naar betaalbare koopwoningen (<€ 250.000,-) geconstateerd onder meer als gevolg van het ontbreken van betaalbare woningen voor jongeren en starters. In de sociale huursector is het aantal vrijkomende woningen al jaren erg laag en het aantal reacties op vrijkomende woningen hoog.

1.5 Meer opgaven in de bestaande woningvoorraad en met betrekking tot leefbaarheid
Het aantal nieuw te bouwen woningen is gering ten opzichte van de bestaande voorraad (8,4% tot 2040), de meeste woningen in Duiven staan er al. Het is de komende jaren dan ook noodzakelijk voorwaarden te scheppen om de huidige woningvoorraad in Duiven toekomstbestendig te kunnen maken, kwalitatief te verbeteren en optimaal voor de verschillende doelgroepen te kunnen inzetten. Dit kunnen we als gemeente niet alleen. Een deel van deze opgave[4] zal vorm moeten krijgen via het programma circulaire economie. Voor een goede leefbaarheid in de buurten organiseren we minimaal tweemaal per jaar een bespreking met partners over de aandachtspunten in de wijken en dorpen van de gemeente Duiven.

---

[2] De nieuwste prognosecijfers verwachten in kwantitatieve zin een veel hogere woonbehoefte dan de prognoses van 2016. Dit komt onder meer door een onderschatting van het ouder worden, een hogere migratie (Europees) en een (veel) groter woningtekort dan eerder was voorzien.

[3] Afname gemiddelde huishoudensgrootte

Gemeente Duiven						
Periode	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Gemiddelde huishoudensgrootte	2,62	2,65	2,63	2,51	2,42	2,34

[4] Opgaven als de energietransitie (isoleren, verduurzaming elektriciteit en warmtegebruik), grondstoffentransitie en klimaatadaptatie.

1.6 Nieuwe doelgroepen: arbeidsmigranten, woonwagenbewoners, spoedzoekers
in de Woonvisie uit 2017 kreeg de huisvesting van een aantal specifieke doelgroepen als arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers geen aandacht. In de geactualiseerde woonvisie worden deze doelgroepen wel meegenomen.

1.7 Grote en nieuwe huisvestingsopgaven voor doelgroepen wonen en zorg worden verwacht
Begin 2021 is in De Liemers een onderzoek gestart naar de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod van passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen. Omdat dit onderzoek nog niet helemaal gereed is, zijn de resultaten en de opgaven nog niet verwerkt in deze Woonvisie. Wel is het onderzoek en het vervolg een van de maatregelen in de Woonagenda en zullen de resultaten van het regionale wonen-zorg onderzoek voor de gemeente Duiven en een voorstel voor de aanpak van deze opgaven via dit uitvoeringsprogramma worden opgepakt en aan uw raad worden voorgelegd.

1.8 Nieuwe afspraken in de Woondeal regio Arnhem Nijmegen
Op 4 maart 2020 is de 'Woondeal regio Arnhem Nijmegen' ondertekend door het Rijk, de provincie Gelderland en de 18 gemeenten uit de regio. Het gaat om een langjarige samenwerking om meer woningen te bouwen, de excessen op de woningmarkt aan te pakken en de leefbaarheid in de wijken te verbeteren.

1.9 Aanvullende afspraken Liemerse woonagenda 2020-2025
Met de nieuwe Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025 geven de gemeenten in de Liemers (Doesburg, Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar) uitvoering aan de Woondeal regio Arnhem Nijmegen en zijn er actuele regionale afspraken over woningbouw. De belangrijkste opgaven voor de komende jaren in de Liemers zijn: voorkomen dat het woningtekort in de Liemers verder oploopt, ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties en behoefte aan betaalbaar wonen. De focus ligt meer op de kwaliteit dan de kwantiteit. De provincie Gelderland heeft de Liemerse Woonagenda 2020 mede ondertekend. De Liemers heeft de ambitie om, in afwijking van de Woondeal maar in aansluiting op de regionale woningbehoefte, om 2/3 deel van de nieuwe woningen een betaalbare woning te laten zijn. Het gaat om sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen met bovengrens van €250.000,- en middeldure huurwoning met een bovengrens van € 850,-.

1.10 Behoefte aan een actuele Woonagenda
Om de ambities uit de Woonvisie vorm te kunnen geven en de middellange termijn doelen te realiseren is voor 2021 en 2022 een uitvoeringsprogramma opgesteld met de korte termijn maatregelen en acties, dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

1.11 Behoefte aan een geactualiseerd Woningbouwprogramma
De geactualiseerde Woonvisie vervangt de *Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027* en de *Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven* en legt vast hoeveel woningen er nodig zijn en bevat een overzicht van de plannen die we de komende jaren willen ontwikkelen. We rapporteren aan de gemeenteraad jaarlijks in het proces van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen waaronder de voortgang van de woningbouw en geven een update van het woningbouwprogramma.

2.1 Het college en de organisatie zijn in staat om aan deze Woonvisie uitvoering te geven
Vanuit de kernwaarden vertrouwen, aandacht en verantwoordelijkheid geven het college en de organisatie sturing aan de uitvoering van de gestelde middellange termijn doelen. De

woonagenda geeft aansluitend een overzicht van de maatregelen voor de jaren 2021 en 2022. De financiële voorwaarden worden aangegeven in de financiële paragraaf van dit voorstel.

2.2 Voor de realisatie van de doelen op middellange termijn wordt jaarlijkse de woonagenda geactualiseerd
Het college rapporteert jaarlijks bij de raadscyclus van de voorjaarsnota over de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen en geeft een update van de bijhorende noodzakelijke aanpassingen van de maatregelen en acties in de Woonagenda en van het Woningbouwprogramma .

Kanttekeningen
1.1 Afstemming met Omgevingsvisie
We werken momenteel aan de Omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een integrale visie op de hele fysieke leefomgeving voor de middellange en lange termijn. Het omvat bijvoorbeeld de thema's natuur, water, geluid, milieu, verkeer & vervoer en ruimtelijke ontwikkeling. De Woonvisie is een uitwerking en verdieping van de Omgevingsvisie op het gebied van wonen in Duiven en gericht op de middellange termijn doelen met korte termijn uitvoeringsmaatregelen. Omdat de trajecten van het opstellen van de omgevingsvisie en de woonvisie synchroon lopen is tussentijds afstemming gezocht zodat de inhoud van beide beleidsdocumenten op elkaar is afgestemd. Besluitvorming over de Woonvisie is beoogd voordat de Omgevingsvisie is vastgesteld. Dit is volgens ons college geen probleem omdat de hoofddoelen en ambities die gericht zijn op het wonen in de ontwerp Omgevingsvisie niet wezenlijk zullen veranderen. Het wachten met het vaststellen van de Woonvisie totdat de Omgevingsvisie is vastgesteld is niet wenselijk omdat het vaststellen van de doelen en ambities in de Woonvisie noodzakelijk is. Enerzijds om tijdig beleid op onderdelen verder te kunnen uitwerken. Denk daarbij aan het opstellen van een beleidskader kamerbewoning of de invoering van een doelgroepenverordening ende opgaven die voortkomen uit het onderzoek wonen en zorg. En anderzijds om de nieuwbouwopgave verder vorm te kunnen geven op basis van dit nieuwe beleidskader.

1.2 Programma Circulaire economie
We werken momenteel binnen het gemeentelijke programma Circulaire Economie aan drie sporen die het wonen in de gemeente raken: energiegebruik- en transitie, klimaatadaptatie en circulariteit.
De aanvullende eisen die vanuit dit programma worden gesteld aan nieuwbouw en de te nemen maatregelen in de bestaande woningen en woonomgeving worden de komende jaren duidelijk. Hierbij willen we benadrukken dat landelijke regelgeving en financiële middelen noodzakelijk zijn. De extra eisen aan nieuwbouw kunnen van invloed zijn op de haalbaarheid van nieuwbouwplannen. Maatregelen in en aan bestande woningen en in de woonomgeving kunnen leiden tot hogere woonlasten.

1.3 Tijdige beschikbaarheid locaties
De gewenste nieuwbouw ambitie om 1.200 woningen te willen bouwen tot 2040 met een nadruk op versnellen tot 2025 is een grote opgave. Het vereist dat bekende (inbreidings-) plannen waarvoor nu nog geen bestemmingsplan is vastgesteld snel definitief moeten worden gemaakt. We maken daarnaast vóór 1 juli 2021 een keuze voor welke uitbreidingslocaties de bouwplanontwikkeling wordt opgestart.

1.4 Aanvullende opgaven uit de Liemerse studie Wonen en zorg
Om de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag in beeld te brengen is begin 2021 een onderzoek in De Liemers opgestart. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod aan passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen

woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen. De huisvestingsopgaven, die uit het Liemers onderzoek naar wonen en zorg naar voren komen worden meegenomen bij de jaarlijkse evaluatie van de doelen en worden gekoppeld aan de faciliterende zorg- en welzijnsopgaven die onderdeel zijn van het sociaal domein.

1.5 Beschermd wonen
Regionaal maken we afspraken om huisvesting voor beschermd wonen meer evenredig te spreiden over alle regio gemeenten. Wat dit precies gaat betekenen wordt de komende tijd in beeld gebracht.

1.6 Uitvoerbaarheid van de Woonagenda
In de Woonagenda is voor de jaren 2021 en 2022 een aantal maatregelen opgenomen die aanvullend zijn op de reguliere huidige werkzaamheden op het gebied van het wonen. Een deel van deze nieuwe maatregelen betreft het onderzoeken van de haalbaarheid en wenselijkheid en eventueel opstellen van nieuw beleid. Het gaat bijvoorbeeld om het beleidskader kamerbewoning en het invoeren van een doelgroepenverordening. Andere aanvullende maatregelen betreffen nieuwe opgaven die voortkomen uit onderzoek (wonen en zorg) of taken die naar de gemeente toekomen (beschermd wonen en maatschappelijke opvang). Tot slot vraagt ook de afstemming met andere beleidsterreinen meer aandacht. Bijvoorbeeld als het gaat om het Programma Circulaire Economie en de aanpak van de leefbaarheid in wijken.

Financiële paragraaf
Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn naast de bestaande middelen binnen het taakveld wonen extra middelen benodigd. Voor de uitvoering van de Woonvisie en daarin opgenomen agenda en uitvoeringsparagraaf is reeds jaarlijks, structureel € 15.000 beschikbaar. Gelet op de ambities uit deze nieuwe Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de Woondeal zijn meerjarig extra middelen aan extern advies-, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven nodig. Voorgesteld wordt het budget vanaf 2022, structureel met € 35.000 per jaar te verhogen. Het totaal beschikbaar jaarlijkse budget voor de uitvoering van de Woonvisie en de woonagenda wordt dan € 50.000. In de voorjaarsnota 2021 wordt met het speerpunt 'Uitvoeren Woonvisie' voorgesteld dit bedrag vanaf 2022 structureel beschikbaar te stellen. Zonder dit budget kan slechts gedeeltelijk uitvoering gegeven worden aan de genoemde ambities. Op basis van de voortgang en ontwikkelingen van de uitvoering Woonvisie en de jaarlijks te bepalen ambities die via de Woonagenda opgepakt gaan worden zal dan jaarlijks via de voorjaarsnota bepaalt worden of dit budget toereikend is.

Participatie en communicatie
De raad is in september 2020 gevraagd mee te denken over de thema's en onderwerpen voor de geactualiseerde woonvisie. We vroegen inwoners in november en december 2020 door een online enquête[5] naar hun mening over de aanpak van de wonen opgaven. Ook de meest bij het wonen in de gemeente Duiven betrokken partijen vroegen we door deze enquête naar aanvullingen op en aanscherping van de genoemde thema's en onderwerpen. We benaderden hiervoor onder meer woningcorporaties, zorginstellingen, huurdersorganisaties, wijkraden, makelaars, ontwikkelaars en beleggers. De opbrengsten van de enquête (bijlagen 07a en b) zijn gebruikt om de onderwerpen aan te scherpen en de aanpak te concretiseren.

Wij hebben de raad via een kennisgeving in juli 2020 (bijlage 05) geïnformeerd over het proces om tot de woonvisie 2021-2030 te komen. In september 2020 hebt u een terugmelding gekregen van de informatieve raadsbijeenkomst van 15 september 2020 (bijlage 06). In januari 2021 bent u door portefeuillehouder J. Goossen via een kennisgeving

[5] Vanwege de Corona maatregelen hebben we geen fysieke bijeenkomsten kunnen organiseren

geïnformeerd over de resultaten van de woonenquête onder stakeholders en inwoners (bijlage 08).

Intergemeentelijke samenwerking
- Woningmarktonderzoek regio Arnhem Nijmegen (Bijlage 02)
- Liemerse woonagenda (Bijlage 03)
- Woondeal regio Arnhem Nijmegen (Bijlage 04)

Bijlagen
201510757 – Raadsbesluit Woonvisie Duiven 2021-2030
201511640 – Bijlage 01 Woonvisie Duiven 2021-2030
201510758 – Bijlage 02 Woningmarktonderzoek Regio Arnhem Nijmegen
201510759 – Bijlage 03 Liemerse woonagenda de koers voor 2020-2025
201510760 – Bijlage 04 Woondeal Regio Arnhem-Nijmegen
201465014 – Bijlage 05 kennisgeving vernieuwing Woonvisie 25 augustus 2020
201510987 – Bijlage 06 Terugmelding Informatieve raadsbijeenkomst vernieuwing Woonvisie 14 september 2020
201494760 – Bijlage 07a rapportage woonenquête
201494791 – Bijlage 07b tabellenboek woonenquête
201494537 – Bijlage 08 Resultaten woonenquête

Duiven, 11 mei 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

*ZFDCADAC7EB
*

RAADSVOORSTEL

Gemeente Duiven

Onderwerp : Woonvisie Duiven 2021-2030

Zaak- & documentnr. : Z/20/068244/201510756
Portefeuillehouder : J. Goossen

Opsteller : Dick Boschman
Team : RO
Telefoonnr. 088 695 3000

Samenvatting
In de Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. We zien nu een grote vraag naar woningen en verwachten op basis van de prognoses dat dit de komende jaren zo blijft. De thema's en onderwerpen die al in de huidige Woonvisie uit 2017 aan de orde kwamen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en scherpen we aan. In de Woonvisie 2021-2030 besteden we aanvullend aandacht aan de behoefte aan woonvormen met zorg en aan de huisvesting voor arbeidsmigranten, voor woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. De Woonvisie 2021-2030 vervangt de notitie woningbouwprogrammering en de vervolgnotitie versnelling woningbouw.

Visie:
In 2030 kent de gemeente Duiven een meer vitaal, open, zorgzaam en duurzaam woon- en leefmilieu. Wij zien dorpen voor ons, waarin mensen graag willen verblijven en wonen ongeacht hun leeftijd, mobiliteit of gezondheid. Er zijn geschikte woningen voor jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen. De vergrijzing is op een goede manier gefaciliteerd, waardoor mensen die te maken krijgen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen woning en woonomgeving. Voor mensen die zich willen verbeteren op de woningmarkt zijn er doorstroommogelijkheden.

Om te voorkomen dat onze bevolking door de vergrijzing uit balans raakt met veel ouderen, richten we ons op het verkrijgen van een woningvoorraad die voldoende mogelijkheden biedt voor zowel jongeren en ouderen uit de gemeente Duiven als voor de huishoudens die behoren tot de actief werkende bevolkingsgroep en die graag in onze gemeente willen blijven of komen wonen.

De nieuwbouwopgave geven we vorm volgens het principe de juiste woning voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats en op het juiste moment. Volgens dit principe ligt de hoofdopgave in de kern Duiven vanwege een grote behoefte aan woningen nabij voorzieningen (winkels, maatschappelijk, openbaar vervoer en snelwegen). In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd.

Woongeluk omvat meer dan een kwalitatief goede en duurzame woning. Het gaat ook om een goede leefbare woonomgeving en om de bewonerssamenstelling en de sociale samenhang in een wijk of dorp. In de kern Duiven kunnen inwoners dorps wonen met een levendig centrum en een prachtig divers aanbod aan voorzieningen. In de kernen Groessen en Loo is het landelijk wonen in dorpen met een rijk verenigingsleven en een zorgzame gemeenschap en het gemak van Duiven vlakbij. Het buitengebied zorgt voor rust en ruimte en voor een buffer tussen de dorpen. En alle inwoners hebben het gemak van de stad Arnhem dichtbij, de pracht van de natuur onder handbereik en het geluk van een robuuste werkgelegenheid in de gemeente Duiven en in de regio Arnhem Nijmegen.

Beslispunten

1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 met als integraal onderdeel:
   - de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (Woonvisie hoofdstuk 6)
   - het Woningbouwprogramma 2021 (Woonvisie Bijlage 3)
2. Het college opdracht te geven jaarlijks aan de raad bij de raadscyclus van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen te rapporteren en tevens een update te geven van de Woonagenda en het Woningbouwprogramma.

Aanleiding

De huidige Woonvisie van de gemeente Duiven is vastgesteld in 2017. De daarin vastgelegde visie op het wonen in de gemeente geldt grotendeels nog steeds. Wel is sinds 2017 de woningmarkt sterk veranderd en zijn er nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefteberekeningen beschikbaar gekomen. Verder is er begin maart 2020 een Woondeal gesloten tussen de regio Arnhem-Nijmegen, het rijk en de provincie. Ook is eind 2020 de Liemerse Woonagenda herijkt. Op gemeentelijk niveau ontwikkelden we de afgelopen jaren woningbouwbeleid in de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027 (vastgesteld 12 juni 2018), in de Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven (vastgesteld 22 oktober 2019) en in de Verkenning uitbreidingslocaties (vastgesteld 26 januari 2021). Bovendien kreeg in de Woonvisie 2025 een aantal doelgroepen als arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers geen of beperkte aandacht. Voldoende aanleiding om de in de Woonvisie 2025 vastgestelde visie aan te scherpen en de woonopgaven, doelen en uitgezette koers te actualiseren.

Planning

De Woonvisie Duiven 2021-2030 heeft een looptijd tot 2030 en wordt desgewenst[1] eerder geactualiseerd. De Woonagenda en het Woningbouwprogramma worden jaarlijks geactualiseerd en ter kennisneming aan de raad voorgelegd.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de woonvisie 2021-2030 worden de visie op en de ambities met betrekking tot het wonen in Duiven geactualiseerd, de woonagenda met het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren vastgelegd en het woningbouwprogramma 2021 vastgesteld.

Argumenten

1.1 We hebben bij de drie centrale thema's ambities geformuleerd die we waar willen maken

We hebben in overleg met de bij het wonen in Duiven betrokken partijen en aansluitend bij de vorige woonvisie drie centrale thema's benoemd:

1. Kwaliteit bestaande woningen en leefbare wijken
2. Doelgroepen
3. Meer en passende woningen.

De ambities die zijn geformuleerd bij de drie centrale thema's zijn uitgewerkt in meer concrete doelen. In de woonagenda staan de maatregelen en acties opgenomen die we van nu af aan gaan oppakken. Het Woningbouwprogramma tenslotte bevat een overzicht van de plannen die we de komende jaren willen ontwikkelen.

1.2 Grotere woningbouwopgave door nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefte berekeningen

De meest recente woningbehoefteberekening is die van het regionale woningmarktonderzoek 2019, gebaseerd op de bevolkingsprognose Primos 2019[2]. De in dat

[1] Vanwege het beschikbaar komen van nieuwe gegevens die om een update/actualisatie van de woonvisie vragen

onderzoek berekende woningbehoefte voor de gemeente Duiven is 570 woningen tot 2040, dat betekent 5,5% groei van de woningvoorraad. In de Primosprognoses is voor Duiven echter onvoldoende rekening gehouden met de immigratie en met de lage woningbouw aantallen van de afgelopen jaren. Wij gaan daarom uit van een groei van de woningbehoefte voor Duiven die gelijk is aan de door Primos berekende woningbehoefte voor de Liemers als geheel (8,4% groei van de woningvoorraad). In Liemers verband is afgesproken dat deze regionale groei van de woningbehoefte leidend is voor de gemeentelijke groei. Dat betekent voor Duiven dat er tot 2040 een woningbehoefte is van 900 woningen in plaats van 570. In aansluiting op de versnellingsafspraken in de regionale Woondeal Arnhem Nijmegen is in Liemers verband afgesproken dat de gemeenten, en dus ook Duiven, zorgen voor een plancapaciteit van 130%. Dat betekent dat er tot 2040 voor 1.200 woningen plannen moeten komen. Gezien de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort zien we de 130% plancapaciteit als een *gewenste nieuwbouw ambitie* als het gaat om het aantal toe te voegen woningen. Door het bouwen van deze aantallen woningen is het tevens de verwachting dat we ons inwonertal in stand kunnen houden en daarmee het draagvlak voor voorzieningen.

1.3 Andere opgaven omdat de bevolkingssamenstelling verandert
De toename van het aantal huishoudens in Duiven is volledig toe te schrijven aan de groei van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens door onder andere de afname van de gemiddelde huishoudens grootte[3]. Deze huishoudens ontwikkeling heeft grote consequenties voor de samenstelling van de vraag naar woningen.

1.4 Andere opgaven omdat de woningmarkt sterk is veranderd
Op de woningmarkt is de druk de afgelopen jaren sterk opgelopen. Dat blijkt in de koopsector uit de verkooptijd van een woning die extreem kort geworden is en uit stijgende transactieprijzen. Daarnaast wordt een grote vraag naar betaalbare koopwoningen (<€ 250.000,-) geconstateerd onder meer als gevolg van het ontbreken van betaalbare woningen voor jongeren en starters. In de sociale huursector is het aantal vrijkomende woningen al jaren erg laag en het aantal reacties op vrijkomende woningen hoog.

1.5 Meer opgaven in de bestaande woningvoorraad en met betrekking tot leefbaarheid
Het aantal nieuw te bouwen woningen is gering ten opzichte van de bestaande voorraad (8,4% tot 2040), de meeste woningen in Duiven staan er al. Het is de komende jaren dan ook noodzakelijk voorwaarden te scheppen om de huidige woningvoorraad in Duiven toekomstbestendig te kunnen maken, kwalitatief te verbeteren en optimaal voor de verschillende doelgroepen te kunnen inzetten. Dit kunnen we als gemeente niet alleen. Een deel van deze opgave[4] zal vorm moeten krijgen via het programma circulaire economie. Voor een goede leefbaarheid in de buurten organiseren we minimaal tweemaal per jaar een bespreking met partners over de aandachtspunten in de wijken en dorpen van de gemeente Duiven.

---

[2] De nieuwste prognosecijfers verwachten in kwantitatieve zin een veel hogere woonbehoefte dan de prognoses van 2016. Dit komt onder meer door een onderschatting van het ouder worden, een hogere migratie (Europees) en een (veel) groter woningtekort dan eerder was voorzien.

[3] Afname gemiddelde huishoudensgrootte

Gemeente Duiven						
Periode	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Gemiddelde huishoudensgrootte	2,62	2,65	2,63	2,51	2,42	2,34

[4] Opgaven als de energietransitie (isoleren, verduurzaming elektriciteit en warmtegebruik), grondstoffentransitie en klimaatadaptatie.

1.6 Nieuwe doelgroepen: arbeidsmigranten, woonwagenbewoners, spoedzoekers
in de Woonvisie uit 2017 kreeg de huisvesting van een aantal specifieke doelgroepen als arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers geen aandacht. In de geactualiseerde woonvisie worden deze doelgroepen wel meegenomen.

1.7 Grote en nieuwe huisvestingsopgaven voor doelgroepen wonen en zorg worden verwacht
Begin 2021 is in De Liemers een onderzoek gestart naar de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod van passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen. Omdat dit onderzoek nog niet helemaal gereed is, zijn de resultaten en de opgaven nog niet verwerkt in deze Woonvisie. Wel is het onderzoek en het vervolg een van de maatregelen in de Woonagenda en zullen de resultaten van het regionale wonen-zorg onderzoek voor de gemeente Duiven en een voorstel voor de aanpak van deze opgaven via dit uitvoeringsprogramma worden opgepakt en aan uw raad worden voorgelegd.

1.8 Nieuwe afspraken in de Woondeal regio Arnhem Nijmegen
Op 4 maart 2020 is de 'Woondeal regio Arnhem Nijmegen' ondertekend door het Rijk, de provincie Gelderland en de 18 gemeenten uit de regio. Het gaat om een langjarige samenwerking om meer woningen te bouwen, de excessen op de woningmarkt aan te pakken en de leefbaarheid in de wijken te verbeteren.

1.9 Aanvullende afspraken Liemerse woonagenda 2020-2025
Met de nieuwe Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025 geven de gemeenten in de Liemers (Doesburg, Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar) uitvoering aan de Woondeal regio Arnhem Nijmegen en zijn er actuele regionale afspraken over woningbouw. De belangrijkste opgaven voor de komende jaren in de Liemers zijn: voorkomen dat het woningtekort in de Liemers verder oploopt, ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties en behoefte aan betaalbaar wonen. De focus ligt meer op de kwaliteit dan de kwantiteit. De provincie Gelderland heeft de Liemerse Woonagenda 2020 mede ondertekend. De Liemers heeft de ambitie om, in afwijking van de Woondeal maar in aansluiting op de regionale woningbehoefte, om 2/3 deel van de nieuwe woningen een betaalbare woning te laten zijn. Het gaat om sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen met bovengrens van €250.000,- en middeldure huurwoning met een bovengrens van € 850,-.

1.10 Behoefte aan een actuele Woonagenda
Om de ambities uit de Woonvisie vorm te kunnen geven en de middellange termijn doelen te realiseren is voor 2021 en 2022 een uitvoeringsprogramma opgesteld met de korte termijn maatregelen en acties, dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

1.11 Behoefte aan een geactualiseerd Woningbouwprogramma
De geactualiseerde Woonvisie vervangt de *Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027* en de *Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven* en legt vast hoeveel woningen er nodig zijn en bevat een overzicht van de plannen die we de komende jaren willen ontwikkelen. We rapporteren aan de gemeenteraad jaarlijks in het proces van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen waaronder de voortgang van de woningbouw en geven een update van het woningbouwprogramma.

2.1 Het college en de organisatie zijn in staat om aan deze Woonvisie uitvoering te geven
Vanuit de kernwaarden vertrouwen, aandacht en verantwoordelijkheid geven het college en de organisatie sturing aan de uitvoering van de gestelde middellange termijn doelen. De

woonagenda geeft aansluitend een overzicht van de maatregelen voor de jaren 2021 en 2022. De financiële voorwaarden worden aangegeven in de financiële paragraaf van dit voorstel.

2.2 Voor de realisatie van de doelen op middellange termijn wordt jaarlijkse de woonagenda geactualiseerd
Het college rapporteert jaarlijks bij de raadscyclus van de voorjaarsnota over de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen en geeft een update van de bijhorende noodzakelijke aanpassingen van de maatregelen en acties in de Woonagenda en van het Woningbouwprogramma .

Kanttekeningen
1.1 Afstemming met Omgevingsvisie
We werken momenteel aan de Omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een integrale visie op de hele fysieke leefomgeving voor de middellange en lange termijn. Het omvat bijvoorbeeld de thema's natuur, water, geluid, milieu, verkeer & vervoer en ruimtelijke ontwikkeling. De Woonvisie is een uitwerking en verdieping van de Omgevingsvisie op het gebied van wonen in Duiven en gericht op de middellange termijn doelen met korte termijn uitvoeringsmaatregelen. Omdat de trajecten van het opstellen van de omgevingsvisie en de woonvisie synchroon lopen is tussentijds afstemming gezocht zodat de inhoud van beide beleidsdocumenten op elkaar is afgestemd. Besluitvorming over de Woonvisie is beoogd voordat de Omgevingsvisie is vastgesteld. Dit is volgens ons college geen probleem omdat de hoofddoelen en ambities die gericht zijn op het wonen in de ontwerp Omgevingsvisie niet wezenlijk zullen veranderen. Het wachten met het vaststellen van de Woonvisie totdat de Omgevingsvisie is vastgesteld is niet wenselijk omdat het vaststellen van de doelen en ambities in de Woonvisie noodzakelijk is. Enerzijds om tijdig beleid op onderdelen verder te kunnen uitwerken. Denk daarbij aan het opstellen van een beleidskader kamerbewoning of de invoering van een doelgroepenverordening ende opgaven die voortkomen uit het onderzoek wonen en zorg. En anderzijds om de nieuwbouwopgave verder vorm te kunnen geven op basis van dit nieuwe beleidskader.

1.2 Programma Circulaire economie
We werken momenteel binnen het gemeentelijke programma Circulaire Economie aan drie sporen die het wonen in de gemeente raken: energiegebruik- en transitie, klimaatadaptatie en circulariteit.
De aanvullende eisen die vanuit dit programma worden gesteld aan nieuwbouw en de te nemen maatregelen in de bestaande woningen en woonomgeving worden de komende jaren duidelijk. Hierbij willen we benadrukken dat landelijke regelgeving en financiële middelen noodzakelijk zijn. De extra eisen aan nieuwbouw kunnen van invloed zijn op de haalbaarheid van nieuwbouwplannen. Maatregelen in en aan bestande woningen en in de woonomgeving kunnen leiden tot hogere woonlasten.

1.3 Tijdige beschikbaarheid locaties
De gewenste nieuwbouw ambitie om 1.200 woningen te willen bouwen tot 2040 met een nadruk op versnellen tot 2025 is een grote opgave. Het vereist dat bekende (inbreidings-) plannen waarvoor nu nog geen bestemmingsplan is vastgesteld snel definitief moeten worden gemaakt. We maken daarnaast vóór 1 juli 2021 een keuze voor welke uitbreidingslocaties de bouwplanontwikkeling wordt opgestart.

1.4 Aanvullende opgaven uit de Liemerse studie Wonen en zorg
Om de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag in beeld te brengen is begin 2021 een onderzoek in De Liemers opgestart. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod aan passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen

woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen. De huisvestingsopgaven, die uit het Liemers onderzoek naar wonen en zorg naar voren komen worden meegenomen bij de jaarlijkse evaluatie van de doelen en worden gekoppeld aan de faciliterende zorg- en welzijnsopgaven die onderdeel zijn van het sociaal domein.

1.5 Beschermd wonen
Regionaal maken we afspraken om huisvesting voor beschermd wonen meer evenredig te spreiden over alle regio gemeenten. Wat dit precies gaat betekenen wordt de komende tijd in beeld gebracht.

1.6 Uitvoerbaarheid van de Woonagenda
In de Woonagenda is voor de jaren 2021 en 2022 een aantal maatregelen opgenomen die aanvullend zijn op de reguliere huidige werkzaamheden op het gebied van het wonen. Een deel van deze nieuwe maatregelen betreft het onderzoeken van de haalbaarheid en wenselijkheid en eventueel opstellen van nieuw beleid. Het gaat bijvoorbeeld om het beleidskader kamerbewoning en het invoeren van een doelgroepenverordening. Andere aanvullende maatregelen betreffen nieuwe opgaven die voortkomen uit onderzoek (wonen en zorg) of taken die naar de gemeente toekomen (beschermd wonen en maatschappelijke opvang). Tot slot vraagt ook de afstemming met andere beleidsterreinen meer aandacht. Bijvoorbeeld als het gaat om het Programma Circulaire Economie en de aanpak van de leefbaarheid in wijken.

Financiële paragraaf
Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn naast de bestaande middelen binnen het taakveld wonen extra middelen benodigd. Voor de uitvoering van de Woonvisie en daarin opgenomen agenda en uitvoeringsparagraaf is reeds jaarlijks, structureel € 15.000 beschikbaar. Gelet op de ambities uit deze nieuwe Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de Woondeal zijn meerjarig extra middelen aan extern advies-, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven nodig. Voorgesteld wordt het budget vanaf 2022, structureel met € 35.000 per jaar te verhogen. Het totaal beschikbaar jaarlijkse budget voor de uitvoering van de Woonvisie en de woonagenda wordt dan € 50.000. In de voorjaarsnota 2021 wordt met het speerpunt ‘Uitvoeren Woonvisie’ voorgesteld dit bedrag vanaf 2022 structureel beschikbaar te stellen. Zonder dit budget kan slechts gedeeltelijk uitvoering gegeven worden aan de genoemde ambities. Op basis van de voortgang en ontwikkelingen van de uitvoering Woonvisie en de jaarlijks te bepalen ambities die via de Woonagenda opgepakt gaan worden zal dan jaarlijks via de voorjaarsnota bepaalt worden of dit budget toereikend is.

Participatie en communicatie
De raad is in september 2020 gevraagd mee te denken over de thema’s en onderwerpen voor de geactualiseerde woonvisie. We vroegen inwoners in november en december 2020 door een online enquête[5] naar hun mening over de aanpak van de wonen opgaven. Ook de meest bij het wonen in de gemeente Duiven betrokken partijen vroegen we door deze enquête naar aanvullingen op en aanscherping van de genoemde thema’s en onderwerpen. We benaderden hiervoor onder meer woningcorporaties, zorginstellingen, huurdersorganisaties, wijkraden, makelaars, ontwikkelaars en beleggers. De opbrengsten van de enquête (bijlagen 07a en b) zijn gebruikt om de onderwerpen aan te scherpen en de aanpak te concretiseren.

Wij hebben de raad via een kennisgeving in juli 2020 (bijlage 05) geïnformeerd over het proces om tot de woonvisie 2021-2030 te komen. In september 2020 hebt u een terugmelding gekregen van de informatieve raadsbijeenkomst van 15 september 2020 (bijlage 06). In januari 2021 bent u door portefeuillehouder J. Goossen via een kennisgeving

[5] Vanwege de Corona maatregelen hebben we geen fysieke bijeenkomsten kunnen organiseren

geïnformeerd over de resultaten van de woonenquête onder stakeholders en inwoners (bijlage 08).

Intergemeentelijke samenwerking
- Woningmarktonderzoek regio Arnhem Nijmegen (Bijlage 02)
- Liemerse woonagenda (Bijlage 03)
- Woondeal regio Arnhem Nijmegen (Bijlage 04)

Bijlagen
201510757 – Raadsbesluit Woonvisie Duiven 2021-2030
201511640 – Bijlage 01 Woonvisie Duiven 2021-2030
201510758 – Bijlage 02 Woningmarktonderzoek Regio Arnhem Nijmegen
201510759 – Bijlage 03 Liemerse woonagenda de koers voor 2020-2025
201510760 – Bijlage 04 Woondeal Regio Arnhem-Nijmegen
201465014 – Bijlage 05 kennisgeving vernieuwing Woonvisie 25 augustus 2020
201510987 – Bijlage 06 Terugmelding Informatieve raadsbijeenkomst vernieuwing Woonvisie 14 september 2020
201494760 – Bijlage 07a rapportage woonenquête
201494791 – Bijlage 07b tabellenboek woonenquête
201494537 – Bijlage 08 Resultaten woonenquête

Duiven, 11 mei 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

*ZFDCADB8DA7
*

RAADSBESLUIT

Gemeente Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/20/068244/201510757

Datum besluitvorming : 22 juni 2021

Onderwerp : Woonvisie Duiven 2021-2030

Samenvatting
In de Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. We zien nu een grote vraag naar woningen en verwachten op basis van de prognoses dat dit de komende jaren zo blijft. De thema's en onderwerpen die al in de huidige Woonvisie uit 2017 aan de orde kwamen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en scherpen we aan. In de Woonvisie 2021-2030 besteden we aanvullend aandacht aan de behoefte aan woonvormen met zorg en aan de huisvesting voor arbeidsmigranten, voor woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. Met het vaststellen van de woonvisie 2021-2030 worden de visie op en de ambities met betrekking tot het wonen in Duiven, Groessen en Loo vernieuwd, de Woonagenda met het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren vastgelegd en het Woningbouwprogramma 2021 vastgesteld.

De raad besluit

1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 met als integraal onderdeel:
   - de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (Woonvisie hoofdstuk 6)
   - het Woningbouwprogramma 2021 (Woonvisie Bijlage 3)
2. Het college opdracht te geven jaarlijks aan de raad bij de raadscyclus van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen te rapporteren en tevens een update te geven van de Woonagenda en het Woningbouwprogramma.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

WOONVISIE DUIVEN
2021-2030

Gemeente Duiven

Mei 2021

Inhoud

1. Aanleiding, visie, proces, ambities en leeswijzer 3
1.1. Aanleiding 3
1.2. Visie 3
1.3. Proces en ambities 4
1.4. Leeswijzer 5
2. Recente ontwikkelingen en kaders 6
2.1. Recente ontwikkelingen op de woningmarkt 6
2.2. Regionale beleidskaders 8
2.3. Omgevingsvisie 10
2.4. Bestaande Duivense beleidskaders 11
2.5. Nieuw Duivens beleid 13
3. Kwaliteit bestaande woningen en leefbaarheid wijken 14
4. Doelgroepen 17
5. Meer en passende woningen 21
6. Woonagenda: uitvoeringsprogramma 2021-2022 28
BIJLAGE 1. WONINGMARKTANALYSE DUIVEN 30
BIJLAGE 2. UITKOMSTEN WOONENQUETE DUIVEN 38
BIJLAGE 3. WONINGBOUWPROGRAMMA APRIL 2021 40

1. Aanleiding, visie, proces, ambities en leeswijzer

1.1. Aanleiding

De huidige Woonvisie van de gemeente Duiven is vastgesteld in 2017. De daarin vastgelegde visie op het wonen in de gemeente geldt grotendeels nog steeds. Wel is sinds 2017 de woningmarkt sterk veranderd en zijn er nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefteberekeningen beschikbaar gekomen. Verder is er begin maart 2020 een Woondeal gesloten tussen de regio Arnhem-Nijmegen, het rijk en de provincie. Ook is eind 2020 de Liemerse Woonagenda herijkt. Op gemeentelijk niveau ontwikkelden we de afgelopen jaren woningbouwbeleid in de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027 (vastgesteld 12 juni 2018), in de Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven (vastgesteld 22 oktober 2019) en in de Verkenning uitbreidingslocaties (vastgesteld 26 januari 2021). Bovendien kreeg in de Woonvisie uit 2017 een aantal doelgroepen als arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers geen of beperkte aandacht. Voldoende aanleiding om de in de Woonvisie uit 2017 vastgestelde visie aan te scherpen en de woonopgaven, doelen en uitgezette koers te actualiseren.

In de geactualiseerde Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. De thema's en onderwerpen die al in de Woonvisie uit 2017 aan de orde kwamen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en scherpen we aan. En we besteden aanvullend aandacht aan de behoefte aan woonvormen met zorg en aan de huisvesting voor arbeidsmigranten, voor woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. De geactualiseerde woonvisie vervangt de notitie woningbouwprogrammering en de vervolgnotitie versnelling woningbouw en bouwt voort op de verkenning van de uitbreidingslocaties.

1.2. Visie

In 2030 kent de gemeente Duiven een meer vitaal, open, zorgzaam en duurzaam woon- en leefmilieu. Wij zien dorpen voor ons, waarin mensen graag willen verblijven en wonen ongeacht hun leeftijd, mobiliteit of gezondheid. Er zijn geschikte woningen voor jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen. De vergrijzing is op een goede manier gefaciliteerd, waardoor mensen die te maken krijgen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen woning en woonomgeving. Voor mensen die zich willen verbeteren op de woningmarkt zijn er doorstroommogelijkheden.

Om te voorkomen dat onze bevolking door de vergrijzing uit balans raakt met veel ouderen, richten we ons op het verkrijgen van een woningvoorraad die voldoende mogelijkheden biedt voor zowel jongeren en ouderen uit de gemeente Duiven als voor de huishoudens die behoren tot de actief werkende bevolkingsgroep en die graag in onze gemeente willen blijven of komen wonen.

De nieuwbouwopgave geven we vorm volgens het principe de juiste woning voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats en op het juiste moment. Volgens dit principe ligt de hoofdopgave in de kern Duiven vanwege een grote behoefte aan woningen nabij voorzieningen (winkels, maatschappelijk, openbaar vervoer en snelwegen). In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd.

Woongeluk omvat meer dan een kwalitatief goede en duurzame woning. Het gaat ook om een goede leefbare woonomgeving en om de bewonerssamenstelling en de sociale samenhang in een wijk of dorp. In de kern Duiven kunnen inwoners dorps wonen met een levendig centrum en een prachtig divers

aanbod aan voorzieningen. In de kernen Groessen en Loo is het landelijk wonen in dorpen met een rijk verenigingsleven en een zorgzame gemeenschap en het gemak van Duiven vlakbij. Het buitengebied zorgt voor rust en ruimte en voor een buffer tussen de dorpen. En alle inwoners hebben het gemak van de stad Arnhem dichtbij, de pracht van de natuur onder handbereik en het geluk van een robuuste werkgelegenheid in de gemeente Duiven en in de regio Arnhem-Nijmegen.

1.3. Proces en ambities

Als eerste stap om te komen tot een geactualiseerde woonvisie is een woningmarktanalyse uitgevoerd waarin de meest recente woningmarktgegevens zijn geanalyseerd (zie Bijlage 1). De gemeenteraad is vervolgens in september 2020 gevraagd mee te denken over de thema's en onderwerpen voor de geactualiseerde woonvisie.

We hebben inwoners in november en december 2020 via een online enquête[1] naar hun mening over de aanpak van de wonen opgaven gevraagd. Ook de meest bij het wonen in de gemeente Duiven betrokken partijen hebben we door deze enquête gevraagd naar aanvullingen op en aanscherping van de genoemde thema's en onderwerpen. We hebben hiervoor onder meer woningcorporaties, zorginstellingen, huurdersorganisaties, dorps- wijkraden, makelaars, ontwikkelaars en beleggers benaderd. De opbrengsten van de enquête (zie Bijlage 2) zijn gebruikt om de onderwerpen aan te scherpen en de aanpak te concretiseren.

Op basis van de bijdragen van alle partijen en in aansluiting op de Woonvisie uit 2017 zijn drie thema's benoemd die de kern vormen van deze woonvisie. We hebben bij deze thema's de volgende ambities.

1. **Kwaliteit bestaande woningen en leefbaarheid wijken**
   We hebben in eerste instantie aandacht voor de huidige woningvoorraad en de bestaande wijken. Immers het aantal nieuw te bouwen woningen is in verhouding tot de bestaande voorraad beperkt. We willen de huidige woningvoorraad energetisch en kwalitatief verbeteren en niet alleen voorwaarden stellen aan nieuwe woningen. Daarnaast willen we ruimte bieden voor bijzondere woonconcepten als flexwonen en tijdelijke huurcontracten. We werken aan de leefbaarheid van wijken en dorpen en zoeken aansluiting bij de aanpak in de transitievisie warmte.

2. **Huisvesten van specifieke doelgroepen**
   We willen de huisvestingsvraag van doelgroepen die zich niet altijd zelfstandig redden op de woningmarkt faciliteren. Het gaat om jongeren/starters, groepen met een zorgvraag, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners, vergunninghouders en mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte (spoedzoekers).

3. **Meer en passende woningen.**
   We willen de woningbouw versnellen om aan de behoefte te voldoen en tot 2025 520 woningen bouwen, tot 2030 in totaal 900 woningen en tot 2040 in totaal 1.200 woningen. We hebben daarvoor zowel de al bekende inbreidingslocaties als meerdere uitbreidingslocaties nodig. We willen de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De grootste opgave ligt in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd met extra aandacht voor lokale kenmerken als woonmilieus en sociale

[1] Vanwege de Corona maatregelen hebben we geen fysieke bijeenkomsten kunnen organiseren.

binding. We willen de betaalbare woningen die we realiseren ook betaalbaar houden. We stellen eisen op het gebied van energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid.

De ambities zijn uitgewerkt in meer concrete middellange termijn doelen. Waar gaan we aan werken de komende jaren? In de Woonagenda tenslotte zijn de maatregelen en acties opgenomen waaraan we van nu af aan gaan werken. De woonagenda is een uitvoeringsprogramma, dat tegelijkertijd met de woonvisie door de raad wordt vastgesteld. We rapporteren jaarlijks bij de programmabegroting middels een kennisgeving over de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen en geven een update van het woningbouwprogramma, benoemen de speerpunten voor het komende jaar en de eventueel benodigde middelen.

1.4. Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk worden de meest recente ontwikkelingen op de woningmarkt samengevat en de belangrijkste beleidskaders kort toegelicht. In de daarop volgende drie hoofdstukken bespreken we de ambitie en de doelen behorende bij de drie genoemde thema's. De woonagenda van hoofdstuk 6 tenslotte is het uitvoeringsdeel van de woonvisie met de concrete maatregelen en instrumenten voor de komende twee jaar.

2. Recente ontwikkelingen en kaders

2.1. Recente ontwikkelingen op de woningmarkt[2]

Landelijke ontwikkelingen en opgaven
Tot 2040 staat Nederland grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Deze demografische ontwikkelingen zullen ook invloed hebben op het ruimtegebruik. De effecten kunnen verschillen tussen delen van Nederland en tussen scenario's. In de Randstad en andere economische groei regio's, als de Regio Arnhem-Nijmegen, groeit de bevolking waar aan de rand van Nederland beperkt bevolkingskrimp optreedt (deels gecompenseerd door toenemende migratie en overloop uit steden). Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunning (toename van het aantal kleinere 1- en tweepersoonshuishoudens) echter groeien. Zo zijn er tot 2030 zo'n 1 miljoen extra woningen nodig in Nederland. Ook in de regio Arnhem-Nijmegen, in de Liemers en in Duiven blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig.

Liemerse en Duivense ontwikkelingen en opgaven
De gemeente Duiven telt op 1-1-2020 25.126 inwoners[3] en circa 10.700 huishoudens. De meest recente woningbehoefteberekening is die van het regionale woningmarktonderzoek 2019, gebaseerd op de bevolkingsprognose Primos 2019[4].

Berekende woningbehoefte
Voor de Liemers is in het regionale woningmarktonderzoek de groei van de woningbehoefte berekend op 4.850 woningen. Dat is een groei van de woningvoorraad met 8,4%. Ter vergelijking de berekende groei van de woningvoorraad van Arnhem tot 2040 is 12,5%. De verwachting op basis van het regionale woningmarktonderzoek 2019 is dat ook in Duiven het aantal huishoudens en de daarmee de woningbehoefte zullen blijven groeien. De *berekende woningbehoefte* is 570 woningen tot 2040, dat betekent 5,5% groei van de woningvoorraad.

Conform Liemerse woningbehoefte
Voor de Liemers blijken de prognoses uit het verleden goed te kloppen met de werkelijk opgetreden ontwikkelingen. Dit geldt echter niet voor iedere afzonderlijke gemeente in de regio. Omdat er de afgelopen jaren in de gemeente Duiven weinig is gebouwd, is er namelijk sprake van een onderschatting in de woningbehoefte berekeningen van Primos. Dit is een bekend fenomeen van dit prognosemodel dat met name op de korte en middellange termijn effect heeft op de verwachte groei van het aantal huishoudens. Daarom wordt in de Liemerse Woonagenda 2020-2025 niet langer uitgegaan van een woningbehoefte per gemeente maar van de regionale Liemerse woningbehoefte die groeit met 8,4%. Om aan het Duivense aandeel in de groei van de Liemerse woningbehoefte te kunnen voldoen en om het woningtekort (waar in Duiven vanwege de nabijheid van Arnhem sprake van is) te kunnen inlopen gaan we ook voor Duiven uit van een groei van 8,4% van de woningvoorraad. Dat betekent dat we de door Primos berekende groei van de woningbehoefte voor de hele Liemers volgen en dat er tot 2040 een woningbehoefte is van 900 woningen (8,4% groei van de woningvoorraad) in plaats van 570 (5,5% groei van de woningvoorraad).

---

[2] Voor meer achtergrondgegevens wordt verwezen naar Bijlage 1. Woningmarktanalyse Duiven
[3] Voorlopige cijfers van het CBS geven aan dat Duiven per 1-1-2021 25.067 inwoners telt
[4] De nieuwste prognosecijfers verwachten in kwantitatieve zin een veel hogere woonbehoefte dan de prognoses van 2016. Dit komt onder meer door een onderschatting van het ouder worden, een hogere migratie (Europees) en een (veel) groter woningtekort dan eerder was voorzien.

Gewenste nieuwbouwambitie
In het hele land is sprake van een groot woningtekort. Om tegemoet te kunnen komen aan de grote behoefte aan woningen is in de regio Arnhem-Nijmegen door de 18 gemeenten, de provincie Gelderland en het Rijk onder meer afgesproken de bouwproductie te versnellen. Zie ook paragraaf 2.2. In aansluiting daarop is in Liemers verband afgesproken dat de gemeenten en dus ook Duiven zorgt voor een plancapaciteit van 130% in ieder geval tot 2030. Dat betekent dat er tot 2040 voor bijna 1.200 woningen plannen moeten komen. Door het bouwen van deze aantallen woningen is het tevens de verwachting dat we ons inwonertal in stand kunnen houden en daarmee het draagvlak voor voorzieningen[5]. Het gaat bij de plannen om zowel inbreidings- als uitbreidingslocaties. Gezien de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort zien we de 130% plancapaciteit als een *gewenste nieuwbouw ambitie* als het gaat om het aantal toe te voegen woningen. We richten we ons daarom op het verkrijgen van een woningvoorraad die voldoende mogelijkheden biedt voor zowel jongeren en ouderen uit de gemeente Duiven als voor de huishoudens die behoren tot de actief werkende bevolkingsgroep en die graag in onze gemeente willen blijven of komen wonen. Deze ambitie betekent dat we rekening moeten houden met een grotere woningbehoefte dan tot nu toe berekend.

Bekende plannen
Er zijn inbreidingsplannen bekend voor ca. 350 woningen, inclusief de in 2019 en 2020 opgeleverde woningen. Echter voor slechts 100 woningen in deze plannen geldt dat ze hard zijn (vastgesteld bestemmings- of omgevingsvergunning). Zie voor een overzicht van de bekende plannen Bijlage 3. Gezien de grote woningbehoefte is het noodzaak dat de zachte plannen (planvorming in voorbereiding) snel definitief worden en dat we de zoektocht naar uitbreidingslocaties afronden.

Tabel 1. Gemeente Duiven. Woningbehoefte, nieuwbouwambitie en plannen 2019-2040

	2019-2025	**2025-2030**	**2030-2040**	**2019-2040**
Berekende woningbehoefte (= regionaal woningmarktonderzoek)	330	120	120	**570**
Conform Liemerse woningbehoefte (= evenredig aandeel in Liemerse groei)	520	190	190	**900**
Nieuwbouwambitie (= 130% plancapaciteit)	680	250	250	**1180**
Bekende plannen	**Totaal ca 350 woningen, waarvan 100 in harde plannen**			

Bron: regionaal woningmarktonderzoek 2019 en gemeentelijke inventarisatie april 2021

De toename van het aantal huishoudens in Duiven is bijna in zijn geheel toe te schrijven aan de groei van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens 65-plus. Deze groep groeit met 1.450 huishoudens tot 2030 en nog eens bijna 900 tot 2040 en compenseert ruimschoots de daling van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens tussen de 25 en 65 jaar (ca. -1.100). Deze huishoudens ontwikkeling heeft grote consequenties voor de samenstelling van de vraag naar woningen. In het regionaal woningmarktonderzoek van 2019 wordt geconcludeerd dat er vooral als gevolg van de vergrijzing een grote vraag is naar sociale huurwoningen voor 1 en 2 persoonshuishoudens. Dat betreft zowel appartementen als grondgebonden woningen met tuin. Daarnaast wordt in het regionale woningmarktonderzoek een grote vraag naar goedkope koopwoningen (<€ 200.000,-) geconstateerd als gevolg van het ontbreken van onvoldoende aanbod van deze prijscategorie in de bestaande voorraad.

Op 1-1-2020 staan er circa 10.700 woningen in Duiven. Het aandeel koopwoningen is met 69% iets hoger dan in de Liemers (65%) en de koopwoningen in Duiven zijn iets duurder dan in de Liemers. Dat strookt met de inkomensopbouw: in Duiven is het aandeel huishoudens met een hoger inkomen groter dan in de

[5] Uitgaande van de berekende groei woningbehoefte volgens het regionaal woningmarktonderzoek van 570 woningen tot 2040 gaat de bevolking zelfs licht dalen, zie figuur 1 Bijlage 1.

Liemers. Het aandeel sociale huurwoningen is 27% en het aandeel particuliere huurwoningen 4%. Het aandeel appartementen is in Duiven met 13% iets lager dan in de Liemers (15%). Het aandeel woningen met een energielabel A of B is in Duiven een stuk hoger (42%) dan in de Liemers (33%). Vooral in de particuliere huursector en in de koop scoort Duiven beter.

Op de woningmarkt is de druk de afgelopen jaren sterk opgelopen. Dat blijkt in de koopsector uit de verkooptijd van een woning die erg kort is (0,9 maand in 2019), stijgende transactieprijzen en een daling van het aantal woningen waaruit een koper kan kiezen. Deze zogenaamd marktindicator liep terug van bijna 25 woningen begin 2015 naar 4 woningen in 2019. In de sociale huursector is het aantal vrijkomende woningen al jaren erg laag en daar staat een sterk stijgende lijn van het aantal reacties op vrijkomende woningen tegenover. Veel mensen verhuizen binnen de gemeente Duiven. En in 2018 waren er meer vertrekkers uit de gemeente dan dat er binnen kwamen. Dit wordt met name veroorzaakt door een negatief migratiesaldo van jong volwassenen. De belangrijkste verhuisrelaties zijn er met de buurgemeenten Zevenaar, Arnhem en Westervoort.

2.2. Regionale beleidskaders

Woondeal regio Arnhem-Nijmegen
Op 4 maart 2020 is de 'Woondeal regio Arnhem-Nijmegen' ondertekend door het Rijk, de provincie Gelderland en de 18 gemeenten uit de regio. Een groot aantal ontwikkelaars en woningcorporaties hebben gelijktijdig een steunverklaring afgegeven, waarin ze uitspreken om – in nauwe samenwerking met de overheden – zich in te spannen voor de realisatie van de in de Woondeal vastgelegde afspraken. Het gaat om een langjarige samenwerking om meer woningen te bouwen, de excessen op de woningmarkt aan te pakken en de leefbaarheid in de wijken te verbeteren.

Voor de gemeente Duiven zijn vooral de volgende afspraken van belang:

- Gemeenten zorgen in subregio verband (Liemers) voor een planvoorraad tot en met 2030 van 130% van de woningbehoefte
- de bouwproductie tot 2025 wordt versneld. Genoemd voor Duiven zijn als versnellingslocaties: een uitbreidingslocatie (Ploen-Noord, Plakse Weide of Biezenkampen) en Duiven-centrum
- 50% van de zachte plancapaciteit wordt gerealiseerd in het betaalbare segment[6] (sociale- en middeldure huur tot € 1.000,- en betaalbare koop tot de NHG-grens[7])
- Woningcorporaties en verhuurders die nieuwe huurwoningen bouwen onder de eerste aftoppingsgrens (€ 633,25,- per 1-1-2021) krijgen een vermindering op de verhuurdersheffing van € 25.000,-
- In nieuwe woningbouwplannen spannen partijen zich in om minimaal 25% circulair te laten ontwikkelen
- Aandacht voor de huisvesting van specifieke doelgroepen: kwetsbare doelgroepen (spoedzoekers, waaronder statushouders en personen in scheiding, uitstromers uit maatschappelijke opvang of beschermd wonen), dak- en thuislozen, ouderenhuisvesting en wonen met zorg, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en studenten en jongeren.

De woonvisie levert een bijdrage vanuit de gemeente Duiven aan de afspraken die zijn gemaakt in de Woondeal. Omgekeerd worden de thema's uit de Woondeal in de woonvisie verdiept en uitgewerkt.

[6] In Liemers verband zijn aanvullende afwijkende afspraken gemaakt, zie Liemerse Woonagenda
[7] € 325.000,-, per 1-1-2021

Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley
Momenteel werken de regio Arnhem-Nijmegen, de regio Foodvalley, de provincie Gelderland en het Rijk aan het opstellen van een regionale verstedelijkingsstrategie. Hierin wordt een lange termijnvisie geformuleerd op de relatie tussen woningbouw, economische groei, ruimtelijke ontwikkeling, circulariteit, energietransitie, een groene leefomgeving en mobiliteit. De inhoud van de Woondeal is hiervoor een belangrijke bouwsteen.

Indien er vanuit de Verstedelijkingsstrategie of regionale opgaven kansen ontstaan voor de gemeente Duiven in de vorm van meer woningbouw, dan geeft de woonvisie voldoende ruimte en flexibiliteit om deze kansen te benutten. We zien bijvoorbeeld mogelijkheden om de onbalans in bevolkingsopbouw die gaat ontstaan door de vergrijzing, om te buigen. Dat kan door het aanbieden van voldoende huisvestingsmogelijkheden voor de actief werkende bevolkingsgroep die graag in onze gemeente wil blijven of komen wonen.

Samenwerking regio Arnhem-Nijmegen: Groene Metropoolregio
Op 1 januari 2021 is de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen van start gegaan. Een samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen op basis van een vastgestelde visie en aan de hand van 5 grote opgaven. In de Groene Metropoolregio wordt gekozen voor een opgavegerichte samenwerking. Dit gebeurt via een jaarlijks voortschrijdende, regionale agenda. De regionale agenda bestaat uit vijf opgaven, die elk weer een aantal speerpunten bevatten. Het gaat om opgaven op het gebied van wonen, werken, recreëren, leefkwaliteit en mobiliteit. Binnen de opgave Groene groeiregio (wonen) regisseren de gemeenten gezamenlijk de groei van het aantal woningen in de regio. Op zo'n manier dat de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefomgeving behouden blijft. De realisatie van de afspraken uit de Woondeal worden opgepakt binnen de opgave Groene groeiregio. De verstedelijkingsstrategie is ook onderdeel van de opgave Groene Groei.

Voor Duiven zien we in de afspraken uit de Woondeal en in de voorgenomen aanpak in de Groene Metropoolregio kansen om onze ambitie, om tot 2040 circa 1.200 woningen toe te voegen, waar te maken. We willen die woningen toevoegen die huisvestingsmogelijkheden bieden voor onze woningzoekenden en voor de actief werkende bevolkingsgroep die graag in onze gemeente wil komen wonen.

Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025
Met de nieuwe Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025 geven de gemeenten in de Liemers (Doesburg, Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar) onder meer uitvoering aan de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen en zijn er actuele regionale afspraken over woningbouw. Die zijn nodig voor de ruimtelijke onderbouwing als er een nieuw bestemmingsplan of omgevingsvergunning met woningbouw in procedure wordt gebracht. De belangrijkste opgaven voor de komende jaren in de Liemers zijn: voorkomen dat het woningtekort in de Liemers verder oploopt, ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties en behoefte aan betaalbaar wonen. De focus ligt meer op de kwaliteit dan de kwantiteit. De provincie Gelderland heeft de Liemerse Woonagenda 2020 mede ondertekend.

De Liemerse woonagenda: de koers voor 2020-2025 bestaat uit 6 basisafspraken die gelden voor de gehele Liemers en die de kaders vormen voor de woonvisie:

- We leggen de prioriteit bij inbreiding en vullen dat aanbod aan met uitleglocaties
- We zetten in op verduurzaming en vernieuwing van de woningvoorraad
- We sturen op de 'groene' kwaliteit van nieuwbouw
- Ruimte voor goede woningbouwplannen: maatwerk per kern voor aanvullend woningaanbod
- Ruimte voor goede woningbouwplannen: opgave in betaalbare woningbouw[8]
- Woningbouwopgave en versnelling.

Door het regionaal woningmarktonderzoek 2019 is het beeld voor de Liemers wel veranderd. De woningvraag concentreert zich in de kernen langs de A12. Hoe dichter bij Arnhem hoe groter de extra woningvraag uit de woningmarkt Arnhem, daar is de druk op de woningmarkt groter dan in de Liemers. We kiezen er in de Liemerse Woonagenda 2020-2025 dan ook voor om de bouwopgave in de komende jaren te concentreren in de kernen langs de A12 en de spoorlijn: Westervoort, Duiven, Zevenaar en Didam en aanvullend in de grotere kern 's-Heerenberg. Daarvoor zijn er naast inbreiding en transformatielocaties in deze gemeenten ook nieuwe uitbreidingslocaties noodzakelijk om de extra woningvraag te kunnen accommoderen.

Met de nieuwe Liemerse Woonagenda gaan we niet langer uit van woningbouwaantallen per gemeente maar van een Liemers woningbouwprogramma van 4.850 extra woningen (volgens de Woondeal 6.300 woningen) tot 2040. Dit is een toevoeging van 8,4% aan de Liemerse voorraad. De voor Duiven berekende woningbehoefte ligt op circa 5,5 %. De aantallen voor Duiven zijn dus in prognoses ten opzichte van de verwachte Liemerse behoefte aan de voorzichtige kant. Rekening houdend met de onderschatting van Primos op gemeenteschaalniveau en de gewenste inloop van het woningtekort vinden wij een ambitie die aansluit bij de Liemerse groei van de woningvoorraad van 8,4% meer passend. Onze ambitie is daarom het toevoegen van 1.200 woningen tot 2040 (zie ook paragraaf 2.1.). Dit uiteraard in nauwe verbinding en afstemming met regio de Liemers en de regionale woningmarkt Arnhem. Zodat we blijven bij de hoofdambitie de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment.

2.3. Omgevingsvisie

Omgevingsvisie

We werken momenteel aan de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie is een integrale visie op de hele fysieke leefomgeving voor de middellange en lange termijn. Het omvat bijvoorbeeld de thema's natuur, water, geluid, milieu, verkeer & vervoer en ruimtelijke ontwikkeling. De Woonvisie is een uitwerking en verdieping van de Omgevingsvisie op het thema wonen en gericht op de middellange termijn met korte termijn uitvoeringsmaatregelen. Omdat de trajecten van het opstellen van de Omgevingsvisie en de Woonvisie synchroon lopen is tussentijds afstemming gezocht zodat de inhoud van beide beleidsdocumenten op elkaar is afgestemd.

[8] Afgesproken is dat in de Liemers, in afwijking van de Woondeal en in aansluiting met de regionale woningbehoefte, wordt ingezet op een woningbouwprogramma waarin 2/3 deel van de woningen behoort tot de betaalbare categorie. Het gaat om sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen met bovengrens van €250.000,- en middeldure huurwoning met een bovengrens van € 850,-. Uitzondering vormen de gemeenten Westervoort en Doesburg waar we inzetten op het verlagen van het aandeel sociale huurwoningen in de voorraad.

In de omgevingsvisie wordt geconstateerd dat tot 2040 in economische groei regio's, als de Regio Arnhem-Nijmegen, grote demografische veranderingen te wachten zijn. Zoals bevolkingsgroei, vergrijzing en verder gaande immigratie. Deze demografische ontwikkelingen zullen ook invloed hebben op het ruimtegebruik. Het aantal huishoudens zal blijven groeien ook in Duiven en er zijn veel extra woningen nodig.

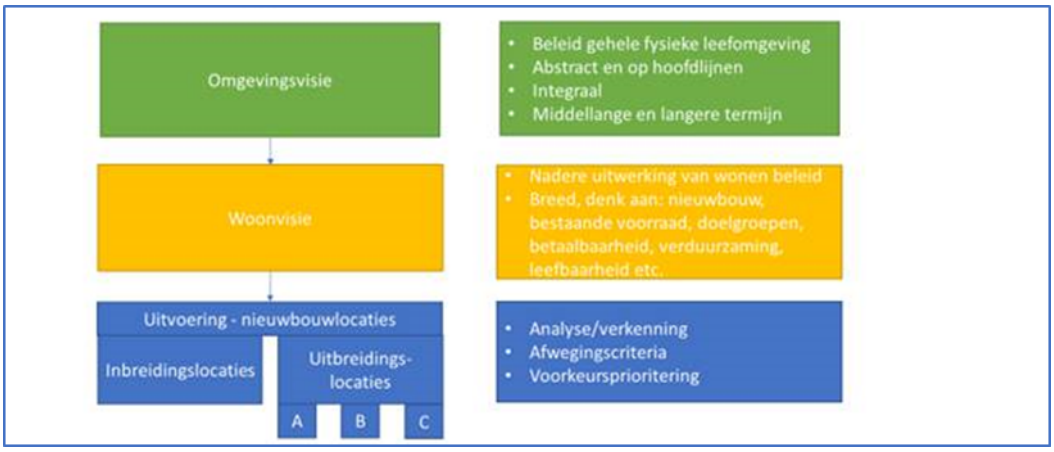

Voor de woningmarkt geldt dat de economische crisis na 2008 grote impact heeft gehad. De woningbouw lag nagenoeg stil en de capaciteit van de bouwsector liep terug. Nu de economie weer sterk is aangetrokken is de vraag naar nieuwe woningen enorm toegenomen. Duidelijk is dat er al jaren te weinig woningen worden gebouwd, mensen ouder worden en langer zelfstandig wonen, steeds meer alleen wonen en er meer immigratie plaatsvindt. Er zijn daardoor versneld meer woningen nodig van goede kwaliteit die passen bij de financiële mogelijkheden en hedendaagse woonbehoeften. Het is dan ook zaak om voldoende nieuwe koop- en huurwoningen te bouwen, voldoende koop- en huuraanbod voor specifieke groepen te realiseren en flinke stappen te zetten in de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad.

2.4. Bestaande Duivense beleidskaders

Woningbouwnotities

Met het vaststellen van deze Woonvisie komen *de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027* (vastgesteld 12 juni 2018) en de *Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven* (vastgesteld 22 oktober 2019) te vervallen. De eerste notitie was gericht op het opstellen en uitvoeren van het woningbouwprogramma behorende bij de Woonagenda uit 2017 en zette alle mogelijke woningbouwlocaties in de gemeente Duiven op een rij. De vervolgnotitie was gericht op het versnellen van de woningbouw op de locaties uit de notitie woningbouwprogrammering. Deze versnellingsnoodzaak werd gevoeld op basis van de nieuwe hogere woningbehoefteprognoses na het vaststellen van de Woonvisie in 2017. De vervolgnotitie geeft een integraal beeld van alle locaties die in beeld zijn voor de versnellingsopgave en presenteert een verder geconcretiseerd kwalitatief streefprogramma. Tot slot borduurt de Woonvisie 2021-2030 voort op de *Verkenning uitbreidingslocaties (*vastgesteld op 26 januari 2021). Hierin wordt geconcludeerd dat om in de gemeente Duiven op tijd voldoende woningen te kunnen bouwen er naast de bekende locaties ook uitbreidingslocaties nodig zijn.

VAB-beleid

Het huidige beleid ten aanzien van *Vrijkomende Agrarische Bebouwing* is vastgelegd in de notitie woningbouwopgave gemeente Duiven 2015-2020. Het beleid is om voor vrijkomende of leegstaande agrarische bebouwing in het buitengebied geen functieverandering tot woonbestemming toe te staan. Het gaat immers bijna altijd om het toevoegen van dure vrije sector woningen, waarvan er al veel staan in

Duiven en waaraan minder behoefte bestaat. Dit laat onverlet dat het vraagstuk van (leegstaande) agrarische opstallen die hun functie hebben verloren aandacht blijft vragen, met als doel het voorkomen van achteruitgang van de ruimtelijke kwaliteit en om illegale activiteiten in het buitengebied tegen te gaan. Dit vraagstuk zal bij de op te stellen integrale visie op het buitengebied als uitwerking van de Omgevingsvisie een plek krijgen.

Notitie woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen
Op 3 februari 2020 hebben we de beleidsnotitie *woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen* vastgesteld. Naast door nieuwbouw en transformatie kan de woningvoorraad ook door deze mogelijkheden worden uitgebreid. Deze notitie wordt integraal onderdeel van deze Woonvisie 2021-2030.

Prestatieafspraken corporaties
Op haar beurt is de Woonvisie een kader voor het maken van de jaarlijkse prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties, voor afspraken met ontwikkelende partijen en voor contact met onze inwoners.

Programma Circulaire Economie
We werken momenteel binnen het gemeentelijke *programma Circulaire Economie* aan drie sporen die het wonen in de gemeente raken: energiegebruik- en transitie, klimaatadaptatie en circulariteit. Wat betreft energiegebruik geldt vanaf 1 januari 2021 volgens landelijke regelgeving dat alle nieuwbouw (zowel woningbouw als utiliteitsbouw) minimaal moet voldoen aan de eisen voor bijna energieneutrale gebouwen (BENG). Wat betreft de energietransitie wordt momenteel voor de gemeenten Westervoort en Duiven gezamenlijk de Transitievisie Warmte opgesteld. In de Transitievisie Warmte die we eind 2021 vaststellen wordt duidelijk voor welke warmtevoorziening per wijk wordt gekozen. Wat betreft klimaatadaptatie is het de bedoeling dat nieuwe plannen worden getoetst op de wijze waarop rekening wordt gehouden met het voorkomen van hittestress, wateroverlast en verdroging. Wat betreft circulariteit is in de regionale Woondeal afgesproken, dat partijen in nieuwe woningbouwplannen zich inspannen om minimaal 25% circulair te laten ontwikkelen. In de eveneens in 2021 vast te stellen Road Map Circulaire economie worden handvatten opgenomen voor circulaire gebiedsontwikkeling.

Wonen en zorg
Op dit moment voeren we een terughoudend beleid ten aanzien van het honoreren van initiatieven van wonen en zorg, omdat we geen helder beeld hebben van de opgaven die op ons afkomen. Om de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag in beeld te brengen is begin 2021 een onderzoek in De Liemers opgestart. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod aan passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen.
De huisvestingsopgaven, die uit het Liemers onderzoek naar wonen en zorg naar voren komen, worden meegenomen bij de jaarlijkse evaluatie van de doelen en ook gekoppeld aan de faciliterende zorg- en welzijnsopgaven die onderdeel zijn van het sociaal domein.

Beschermd wonen
Voor beschermd wonen werken we samen in de regio Midden-Gelderland. Er is een gezamenlijk beleidskader ontwikkeld dat erop gericht is om mensen met een chronisch psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de samenleving op te nemen, waardoor de intramurale capaciteit kan worden afgebouwd. In Duiven hebben 7 inwoners een beschermd wonen indicatie. Dit is relatief weinig ten opzichte van het inwoners aantal. We hebben een opgave om andere, lichtere vormen van beschermd wonen, bijvoorbeeld scheiden wonen en zorg, mogelijk te maken zodat inwoners met een chronisch psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk zelfstandig in Duiven kunnen wonen. De te verwachte opgave

wordt in regionaal verband in beeld gebracht. Daarnaast hebben we afspraken met woningcorporatie om bewoners van uit beschermd wonen door te laten stromen naar reguliere huurwoningen waar zij zelfstandig kunnen wonen.

2.5. Nieuw Duivens beleid

Arbeidsmigranten
Voor de huisvesting van *arbeidsmigranten* wordt in de regio Arnhem-Nijmegen een beleidskader ontwikkeld. Wij vinden regionale afstemming een goede ontwikkeling omdat de huisvesters van arbeidsmigranten zich voor mogelijkheden oriënteren op de hele regio. We erkennen dat wij een huisvestingsopgave hebben voor deze doelgroep en willen dat de huisvesting van deze groep goed geregeld wordt. Ons uitgangspunt is dat we in ieder geval aan de behoefte aan huisvesting van arbeidsmigranten die werken in de gemeente tegemoet willen komen. De te verwachten opgave is in Liemers verband in beeld gebracht.

Beleidskader woonwagens
Het huisvestingsbeleid voor *woonwagenbewoners* is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Dat staat in het nieuwe beleidskader voor gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid dat het ministerie van Binnenlandse Zaken op 12 juli 2018 publiceerde. Woningcorporaties hebben een rol bij het bouwen en verhuren van standplaatsen en woonwagens voor mensen die in aanmerking komen voor sociale huurwoningen, als daaraan behoefte is en er afspraken over gemaakt zijn met de gemeente.

Samen met Westervoort, Zevenaar en Montferland is een woonwensenonderzoek uitgevoerd onder woonwagenbewoners en spijtoptanten. Wij erkennen de opgave en willen ook werken aan uitbreiding standplaatsen zo lang deze maar zijn voor inwoners uit onze gemeente die een aantoonbare familieband hebben met de reeds aanwezige woonwagenbewoners/ dan wel in het verleden op een standplaats in de gemeente Duiven hebben gestaan (spijtoptanten). Ons beleid is er op gericht om, conform het rijksbeleidskader, op een redelijke termijn het aanbod aan standplaatsen beter af te stemmen op de lokale behoefte.

3. Kwaliteit bestaande woningen en leefbaarheid wijken

Ambitie:
We hebben in eerste instantie aandacht voor de huidige woningvoorraad en de bestaande wijken. Immers het aantal nieuw te bouwen woningen is in verhouding tot de bestaande voorraad beperkt. We willen de huidige woningvoorraad energetisch en kwalitatief verbeteren en niet alleen voorwaarden stellen aan nieuwe woningen. Daarnaast willen we ruimte bieden voor bijzondere woonconcepten als flexwonen en tijdelijke huurcontracten. We werken aan de leefbaarheid van wijken en dorpen en zoeken aansluiting bij de aanpak in de transitievisie warmte.

Doel 1: we stimuleren particulieren die hun woning toekomstbestendig willen maken
De woningvoorraad in Duiven bestaat voor bijna 70% uit koopwoningen. Hoewel de koopsector in de gemeente Duiven wat betreft energielabel beter scoort dan gemiddeld in de Liemers (zie woningmarktanalyse, Bijlage 1), bestaat er nog een grote verduurzamingsopgave. Particulieren hebben vaak niet de kennis en ook niet altijd de financiële mogelijkheden om hun woning energiezuinig en/of levensloopbestendig te maken. Ook in de woonenquête geven de inwoners van Duiven aan dat ze verwachten dat de gemeente woningeigenaren actiever informeert en stimuleert om woningen energiezuiniger te maken.
Samen met de gemeente Westervoort hebben we onder de noemer Samen1Nergie een duurzaamheidsprogramma en energieloket. Hier kunnen particulieren en bedrijven terecht met vragen over besparen op grondstoffen en energie, welke maatregelen je daarvoor moet nemen en welke subsidies je daarvoor kunt krijgen.
Door de sterke vergrijzing die ons te wachten staat (zie paragraaf 2.1) stijgt ook de behoefte aan levensloopbestendige woningen [9]. Uit het Liemerse onderzoek naar wonen en zorg komt ook het huidige aanbod en de te verwachten behoefte aan levensloopbestendige woningen. De verwachting is dat het huidige aanbod aan levensloopbestendige woningen beperkt is omdat het grootste gedeelte van de woningvoorraad in Duiven bestaat uit eengezinswoningen uit de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw (groeikern periode).
We zien het subsidiëren van het levensloopbestendig of energiezuinig maken van woningen echter niet als een gemeentelijke taak, wel het informeren van inwoners over technische en financiële mogelijkheden.

Maatregelen korte termijn:
- We brengen het duurzaamheidsprogramma Samen1Nergie en het bijhorende energieloket actief onder de aandacht van onze inwoners
- We onderzoeken de mogelijkheid om particulieren te informeren over het levensloopbestendig maken van hun woning.

Doel 2: we stimuleren de woningcorporaties bij het optimaal inzetten en het meer toekomstbestendig maken van hun woningen
De woningvoorraad van woningcorporaties bestaat voor een deel uit grote eengezinswoningen terwijl de doelgroep voor de woningcorporaties steeds meer bestaat uit jongere en oudere een- en tweepersoonshuishoudens. Vivare onderzoekt momenteel de mogelijkheden om de bestaande woningvoorraad te transformeren en beter te laten aansluiten bij de toekomstige doelgroepen.

---

[9] Zelfstandige woning die geschikt is (of eenvoudig geschikt te maken) voor bewoning tot op hoge leeftijd, ook in geval van fysieke handicaps of chronische ziekten van bewoners. En die voldoet aan de eisen van Woonkeur. De woning is een nultredenwoning, waarvan de entree en de primaire vertrekken (hoofdslaapkamer, woonkamer, keuken, toilet en badkamer) zonder traptrede(n) te bereiken zijn. Onderscheid wordt nog gemaakt in drie klassen: wandelstok-, rollator- en rolstoeltoegankelijkheid.
Bron: Woonkeur; ABF Research

Onderdeel daarvan is het omzetten van grote sociale huurwoningen naar de vrije sector huur zodat ook huishoudens met hogere inkomens hiervoor in aanmerking komen. Ook willen we met Vivare afspraken maken over het levensloopbestendig maken van hun bestaande woningen.
Vivare biedt haar huurders ter verlaging van de woonlasten situationeel tegen een beperkte financiële vergoeding zonnepanelen aan. Het betreft circa 2.000 panelen in 2021 en 2022 verdeeld over de gehele portefeuille van Vivare. De panelen worden aangebracht bij complexen waar Vivare de komende jaren geen duurzaamheidsmaatregelen verwacht uit te voeren.

Maatregelen korte termijn:

- We maken prestatieafspraken met Vivare over het transformeren naar middenhuur onder de voorwaarde dat het aantal sociale huurwoningen in de gemeente Duiven niet afneemt en in andere projecten gecompenseerd wordt of gaat worden
- We maken met Vivare prestatieafspraken over het levensloopbestendig maken van hun bestaande woningen.

Doel 3: we onderzoeken of kamerbewoning onder voorwaarden mogelijk gemaakt kan worden
Kamerbewoning is in de vigerende bestemmingsplannen in de gemeente Duiven niet toegestaan. Gelet op de grote hoeveelheid eengezinswoningen in de bestaande voorraad en de groei van met name 1- en 2-persoonshuishoudens verwachten we dat door het onder voorwaarden mogelijk maken van kamerbewoning de woonvraag van starters, arbeidsmigranten en spoedzoekers gedeeltelijk ook in de bestaande voorraad kan worden opgevangen. Uit de woonenquête blijkt dat 43% van de inwoners van Duiven kamerbewoning als oplossing van de huisvestingsbehoefte van jongeren en spoedzoekers ziet. De andere 57% vreest de komst van huisjesmelkers en overlast en verloedering.
Om ongewenste concentraties te voorkomen is het mogelijk voorwaarden te stellen aan bijvoorbeeld het aantal kamers en bewoners per pand en aan het aantal verkamerde woningen per straat.

Maatregelen korte termijn:

- We onderzoeken, onder andere samen met Vivare, de haalbaarheid en de wenselijkheid van het toestaan van kamerbewoning en de bijhorende voorwaarden.

Doel 4: we bieden ruimte voor nieuwe of alternatieven woonconcepten
Steeds vaker krijgen we de vraag van initiatiefnemers om woningen voor specifieke doelgroepen te mogen bouwen. Bijvoorbeeld voor een wooncoöperatie[10] of van ouders voor verstandelijk gehandicapte kinderen en individuele verzoeken voor kleine woningen op tijdelijke locaties. Ook krijgen we vragen over alternatieve woonconcepten als tijdelijke woningen, woonhofjes voor ouderen en over tijdelijke huurcontracten of friendscontracten (meerdere personen niet behorende tot een huishouden, die samen een woning willen huren). We zien in deze initiatieven mogelijkheden om de druk op de woningmarkt te verminderen en specifieke doelgroepen als jongeren en spoedzoekers aan woonruimte te helpen. Aandachtspunt is wel dat eventueel beroep op zorgvoorzieningen meegewogen moet worden bij het beoordelen van initiatieven.

In de Woondeal is opgenomen dat de Regio Arnhem-Nijmegen de komende jaren 1.000 flexwoningen realiseert, waarvan Nijmegen al heeft aangegeven er 500 te realiseren. Met flexwoningen worden hier tijdelijke woningen bedoeld, veelal op locaties of in bestaande gebouwen die een tijdelijke woonbestemming krijgen. Wij kiezen er voor om onze aandacht in eerste instantie te richten op het vergroten van de woningvoorraad met permanente, blijvende woningen. Het blijkt namelijk erg lastig om tot een sluitende businesscase te komen vanwege de tijdelijkheid. Als de termijn langer wordt dan 10 jaar, die planologisch gezien wordt als tijdelijk, is een sluitende businesscase eerder mogelijk. Maar omdat

[10] Een wooncoöperatie is een samenwerkingsverband van mensen dat zich richt op het realiseren van een betere en betaalbare woonsituatie voor elkaar. Wooncoöperaties houden zich dus bezig met het beheren en/of exploiteren van woningen ten behoeve van de deelnemers.

dan dezelfde planologische procedures moeten doorlopen als voor permanente woningen en er ook vooral behoefte is aan een vaste uitbreiding van de woningvoorraad, is kiezen voor flexwoningen niet voor de hand liggend. Duiven heeft ook geen locatie tot haar beschikking waar tijdelijke woningen een tijdelijke invulling kunnen zijn totdat een andere functie gerealiseerd kan worden. Onder flexwonen wordt ook verstaan het aanbieden van tijdelijke huurcontracten. In de Liemerse woonagenda wordt het flexwonen gekoppeld aan het huisvesten van o.a. spoedzoekers en arbeidsmigranten met tijdelijke huurcontracten. Wij liften graag mee op ervaringen van andere gemeenten, maar kiezen in eerste instantie voor permanente oplossingen.

Maatregelen korte termijn:

- We werken mee aan particuliere wooninitiatieven onder voorwaarden. Belangrijk is dat de initiatiefnemer beschikt over een geschikte locatie of toezegging van een grondeigenaar, dat er aantoonbare belangstelling is vanuit de eigen gemeente en dat de initiatiefnemer zelf het proces trekt en coördineert
- We overleggen met Vivare over de wenselijkheid en mogelijkheid van tijdelijke en friends-huurcontracten.

Doel 5: we pakken het proces van de warmtetransitie stap voor stap op

De gemeenten Duiven en Westervoort hebben eind 2021 de transitievisie warmte gereed. Vivare is hierin een belangrijke gesprekspartner en de duurzaamheidsaanpak van Vivare wordt meegewogen bij het bepalen van de te zetten stappen in het warmtetransitieproces. Samen kijken gemeenten en Vivare naar de meest duurzame en haalbare oplossingen bij nieuwbouw en bestaande bouw en wegen dit goed tegen elkaar af.

Maatregelen korte termijn:

- In 2021 is de transitievisie warmte gereed met daarin de te nemen stappen met betrekking tot de bestaande woningen.

Doel 6: we willen de leefbaarheid in onze dorpen en wijken behouden en verbeteren

We versterken waar mogelijk initiatieven van inwoners van buurten, wijken of dorpen op het gebied van leefbaarheid. In de dorpen Loo en Groessen zijn dorpsplannen gemaakt, die momenteel door de dorpsraden uitgewerkt worden. In een beperkt aantal wijken in de kern Duiven hebben inwoners wijkplannen gemaakt. Daarnaast subsidiëren we het wijkopbouwwerk omdat we vinden dat dit een belangrijke functie heeft bij het leefbaar houden van kwetsbare wijken. Het wijkopbouwwerk heeft een signalerend, stimulerende en activerende functie. Het wijkopbouwwerk, de gemeente en Vivare werken nauw samen bij het leefbaar houden van wijken en buurten.

We organiseren minimaal twee keer per jaar (en zoveel vaker als nodig) een overleg met partners, waaronder Vivare en de huurdersvereniging, om de kwetsbaarheid in wijken en dorpen in beeld te krijgen en daarop tijdig actie te ondernemen voordat acuut ingrijpen noodzakelijk is. Vivare kan als instrumenten ter bevordering van de leefbaarheid onder meer maatwerk bij woonruimteverdeling inzetten. Wij zetten aanvullend wijkopbouwwerk in. Onderwerpen op dit punt nemen we op in de prestatie afspraken die jaarlijks worden gemaakt met de woningcorporaties.

Maatregelen korte termijn:

- We organiseren minimaal tweemaal per jaar een bespreking met partners over de aandachtspunten in de wijken en dorpen van de gemeente Duiven en maken desgewenst prestatieafspraken over de aanpak van kwetsbare situaties.

4. Doelgroepen

Ambitie
We willen de huisvestingsvraag van doelgroepen die zich niet altijd zelfstandig redden op de woningmarkt faciliteren. Het gaat om jongeren/starters, groepen met een zorgvraag, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners, vergunninghouders en mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte (spoedzoekers).

Doel 7: we willen dat er voldoende woningaanbod is voor starters en jongeren, die in de gemeente Duiven willen wonen
We verwachten dat het aantal jongere huishoudens tot 25 jaar de komende jaren ongeveer gelijk blijft of licht gaat dalen (zie Bijlage 1 Woningmarktanalyse). Een deel van de jongeren verlaat de gemeente om studie- of werkredenen, een ander deel omdat ze geen geschikte woning kan vinden. We willen deze "gedwongen" vertrekkers behouden door te zorgen voor voldoende passend woningaanbod in Duiven. Jongeren willen voor 50% een eengezinswoning en 50% wil een appartement; bijna de helft wil een koop- en iets meer dan de helft een huurwoning (op basis van het regionaal Woningmarktonderzoek 2019). Geschikte woningen voor jongeren zijn studio's of kleine appartementen in de sociale huur en goedkope koopwoningen (< € 200.000,-).
Jongeren die in de gemeente Duiven willen huren kunnen afhankelijk van inkomen[11] terecht bij Vivare. Zij bezit 2.505 woningen. De gemiddelde zoektijd[12] voor een sociale huurwoning is momenteel één jaar en 2 maanden. Voor starters ligt deze zoektijd echter dichtbij de 2 jaar en is de benodigde meettijd gemiddeld 8-9 jaar. Voor doorstromers ligt deze benodigde meettijd[13] op gemiddeld 20 jaar. waardoor er onvoldoende kansen zijn voor woningzoekenden. Het aandeel kleine huurwoningen met een lage huur (< € 442,46) in de totale huurvoorraad is echter klein (6%), waardoor jongeren (< 23 jaar) weinig keuzemogelijkheden hebben. Het doel van Vivare is om dit deel van de woningvoorraad te vergroten door huuraanpassing. Het streefpercentage is 14%. Overigens kun je je bij Enserve pas voor een sociale huurwoning inschrijven als je 18 jaar bent.
We zien ook mogelijkheden voor jongeren om sneller aan woonruimte te komen door kamergewijze verhuur (doel 3) en door nieuwe woonconcepten als tijdelijke en friends-huurcontracten (zie doel 4).

In 2021 wordt de pilot om de slaagkansen van starters te vergroten in Duiven en Westervoort gecontinueerd. Deze pilot[14] houdt in dat er in 2021 8 woningen per gemeente met voorrang worden toegewezen aan starters. Dit zijn woningen met 1 of 2 slaapkamers, met een maximale huurprijs van € 633,25 (prijspeil 2021). De doelgroep die voorrang krijgt, zijn starters tot en met 27 jaar die in aanmerking komen voor een sociale huurwoning en met maximaal 2 personen zijn. De woningtoewijzing gaat via Entree, voor de helft via het lotingsmodel en de andere helft via het aanbodmodel.

[11] Vanwege passend toewijzen mogen nieuwe huurders niet te veel verdienen. Zie ook: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huurwoning-zoeken/vraag-en-antwoord/wanneer-kom-ik-in-aanmerking-voor-een-sociale-huurwoning
[12] De zoektijd van een geslaagde woningzoekende is het verschil in jaren tussen de datum van het ondertekenen van het huurcontract en de datum van de oudste reactie van de woningzoekende waarbij alleen jaren waarin minimaal 1 keer is gereageerd worden meegenomen.
[13] De meettijd is het rekenkundig gemiddelde van de meettijden van de woningzoekenden die in een periode een woning zijn gaan huren.
[14] In 2020 zijn via deze pilot 8 woningen verhuurd aan starters, waarvan er 5 afkomstig waren uit Duiven.

Het grootste probleem voor starters[15] en jonge woningzoekenden die in Duiven willen kopen is de betaalbaarheid van de vrijkomende en nieuwe woningen. Het aandeel koopwoningen in de bestaande voorraad met een WOZ-waarde onder de €200.000,- is met circa 31% nog best groot, al is dat lager dan gemiddeld in de Liemers (38%). Het is zaak dat naast nieuwbouw van goedkopen woningen dat deze goedkope koopwoningen in de bestaande voorraad door doorstroming beschikbaar komen. We proberen door nieuwbouw van betaalbare en middeldure koopwoningen (tot NHG-grens, zie tabel 2) huishoudens te verleiden hun goedkope koopwoning te verlaten.

Maatregelen korte termijn:

- Met de woningbouwprogrammering (tabel 2 en tabel 3) richten we ons op nieuwbouw en doorstroming voor starters/jongeren
- We evalueren de pilot met voorrang toewijzen aan starters
- We maken jongeren die 18 jaar zijn geworden bewust van de noodzaak om zich in te schrijven als woningzoekenden bij Entree.

Doel 8: we zorgen voor voldoende geschikte huisvesting voor ouderen en mensen met een zorgvraag
De groep huishoudens van 75-plus is groot en groeit hard. Een deel van deze groep heeft behoefte aan specifieke woonvormen met en zonder zorg, passend bij de leeftijd. Daarnaast is er behoefte aan voldoende huisvesting voor (andere) mensen met een zorgvraag. We zoeken huisvestingsmogelijkheden in de bestaande voorraad en in nieuwbouw. Op dit moment voeren we een terughoudend beleid ten aanzien van het honoreren van initiatieven van wonen en zorg, omdat we geen helder beeld hebben van de opgaven die op ons afkomen. Om de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag in beeld te brengen is begin 2021 een onderzoek in De Liemers opgestart. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod aan passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen. Onderscheid wordt gemaakt in de doelgroepen ouderen en mensen met een lichamelijke beperking (LG), mensen met een verstandelijke beperking (VG), mensen vanuit de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en kwetsbare jongeren. De resultaten voor de gemeente Duiven en een voorstel voor de aanpak van de opgaven worden als onderdeel van de Woonagenda (uitvoeringsagenda) aan de gemeenteraad voorgelegd.

Ook voor de uitstroom vanuit Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang moet woonruimte beschikbaar zijn. Vaak hebben deze mensen een laag inkomen, en zijn zij op sociale huurwoningen aangewezen. We zetten in op een evenwichtige spreiding in de regio de Liemers van de uitstroom vanuit Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang. Daarnaast is het van belang dat de begeleiding voor mensen die dat nodig hebben goed geregeld is. Daarvoor wordt het concept 'Blijf-wijk' verder ontwikkeld. Samen met Westervoort en Vivare zetten we in 2021 een structureel overleg op waarin we gezamenlijk kijken hoe we de uitstroom vanuit Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang zo goed mogelijk kunnen faciliteren. We richten ons daarbij op de uitstroom van mensen met een binding aan Duiven.

We honoreren alleen kleinschalige projecten die iets toevoegen aan het aanbod. We denken daarbij aan het creëren van veilige beschermde woonomgevingen in de vorm van een combinatie van de huisvesting van jongeren en ouderen en aan ouderenhofjes in de nabijheid van gezinswoningen.
Vivare zal de afspraak continueren over de woningtoewijzing in Loo en Groessen. Deze pilot betreft het aanbieden van woningen die geschikt zijn voor senioren (omdat daar de badkamer en slaapkamer op de begane grond zijn), via het reguliere aanbodmodel en de overige woningen via het lotingsmodel.

[15] huishouden dat na verhuizing voor het eerst in een zelfstandige woning gaat wonen en dat geen zelfstandige woning leeg achterlaat

Maatregelen korte termijn:

- De resultaten van het regionale wonen-zorg onderzoek voor de gemeente Duiven en een voorstel voor de aanpak van deze opgaven worden aan de gemeenteraad voorgelegd.
- We maken een eerste afspraak met Westervoort en Vivare over de opvang van de uitstroom van mensen vanuit Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang met een binding aan Duiven
- We werken met Vivare en de Liemerije het woonzorgconcept 'Blijf-wijk' verder uit
- We evalueren met Vivare en de dorpsraden de pilot in Loo en Groessen met toewijzen van seniorenwoningen via het reguliere aanbodmodel en overige woningen via loting.

Doel 9: we zorgen bij aantoonbare behoefte voor passende huisvesting voor arbeidsmigranten

Uit het Liemerse onderzoek naar huisvesting van arbeidsmigranten (september 2019) blijkt dat er in 2017 in de gemeente Duiven circa 450 arbeidsmigranten werkzaam zijn en naar schatting circa 130 wonen[16]. Recentere cijfers zijn niet bekend. Wel wordt in het rapport een blijvende groei van het aantal arbeidsmigranten verwacht. De mate van groei is afhankelijk van economische ontwikkelingen. Ongeveer 15%-20% van de arbeidsmigranten blijft permanent in Nederland en heeft reguliere huisvesting nodig. 80%-85% blijft korter en is aangewezen op tijdelijke huisvesting. Uitgangspunt van ons beleid is dat we aan de behoefte aan huisvesting van arbeidsmigranten die werken in de gemeente tegemoet willen komen.

Vivare ziet arbeidsmigranten die zich voor langere tijd in Nederland willen vestigen (long stay) als regulier woningzoekenden en heeft dat meegenomen in haar prognoses wat betreft de behoefte aan sociale huurwoningen. Over de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten in bestaande woningen gaan we met Vivare in gesprek om te verkennen wat ieders rol en verantwoordelijkheid is (zie ook doel 3 kamerbewoning).

Ook zijn er particuliere initiatieven om huisvesting voor tijdelijke arbeidsmigranten te realiseren, zoals bijvoorbeeld aan de Visserlaan. We beoordelen deze initiatieven op ligging ten opzichte van voorzieningen, inpassing in de wijk of buurt en natuurlijk kwaliteit van de huisvesting. Het gaat daarnaast om de bereidheid van de initiatiefnemer tot het maken van afspraken over toezicht, woonbegeleiding en inburgering.

Maatregelen korte termijn:

- We werken het beleid uit om initiatieven voor de huisvesting van arbeidsmigranten onder voorwaarden te faciliteren
- Met de nieuwbouwprogrammering van tabel 2 en tabel 3 is er voldoende ruimte in de sociale huursector om arbeidsmigranten permanent te huisvesten
- Over de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten in bestaande woningen gaan we ook met Vivare in gesprek om te verkennen wat ieders rol en verantwoordelijkheid is.

Doel 10: We willen extra woonwagenstandplaatsen realiseren

Samen met onze buurgemeenten Westervoort, Montferland en Zevenaar is in 2019 een woonwensen onderzoek uitgevoerd onder woonwagenbewoners en spijtoptanten. Daaruit is voor de gemeente Duiven een aanvullende behoefte aan woonwagenplekken gebleken. De gemeente Duiven heeft op dit moment 7 woonwagen standplaatsen.

Van belang is dat de beschikbaar komende woonwagens en woonwagenstandplaatsen worden toegewezen aan zoekenden met een binding aan Duiven. Dat willen we vastleggen in het toewijzingsbeleid.

[16] Bekend is dat het aantal woonachtige arbeidsmigranten in onderzoeken altijd onderschat wordt omdat de registratie niet altijd goed gebeurt en omdat arbeidsmigranten die korter dan 4 maanden in Nederland zijn zich niet hoeven in te schrijven.

Maatregelen korte termijn:

- We maken in 2021 met Vivare afspraken hoe we de aanvullende behoefte de komende jaren kunnen realiseren
- We stellen een toewijzingsbeleid voor woonwagenstandplaatsen op .

Doel 11: We huisvesten vergunninghouders en andere spoedzoekers in overleg met de corporaties
Ieder jaar krijgt de gemeente een taakstelling van het Rijk voor het huisvesten van vergunninghouders. We maken hierover in de prestatieafspraken met de corporaties afspraken en betrekken daarbij de woningbehoefte van andere spoedzoekers.
Om statushouders een 'zachte landing in de wijk' te geven, bestaat er in de gemeenten een netwerk-samenwerking met alle relevante partners.

Maatregelen korte termijn:

- We willen in overleg met Vivare maximaal 10% van de jaarlijks voor verhuur vrijkomende woningen toewijzen aan statushouders en spoedzoekers. Mocht de taakstelling voor vergunninghouders hoger worden dan gaan we over het percentage met elkaar in overleg.

5. Meer en passende woningen

Ambitie: *We willen de woningbouw versnellen om aan de behoefte te voldoen en tot 2025 570 woningen bouwen, tot 2030 in totaal 900 woningen en tot 2040 in totaal 1.200 woningen. We hebben daarvoor zowel de al bekende inbreidingslocaties als meerdere uitbreidingslocaties nodig. We willen de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De grootste opgave ligt in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd met extra aandacht voor lokale kenmerken als woonmilieus en sociale binding. We willen de betaalbare woningen die we realiseren ook betaalbaar houden. We stellen eisen op het gebied van energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid.*

Doel 12: we willen tot 2025 570 woningen bouwen, tot 2030 in totaal 900 woningen en tot 2040 in totaal 1.200 woningen

De woningbehoefte voor de gemeente Duiven tot 2040 is berekend op 900 woningen. Om aan deze woningbehoefte te kunnen voldoen is in de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen afgesproken dat we zorgen voor een plancapaciteit van 130% van de berekende behoefte. Gezien de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort zien we de 130% plancapaciteit als een ambitie als het gaat om het aantal toe te voegen woningen. Dat betekent dat er afgerond tot 2025 voor 570 woningen plannen moeten zijn, tot 2030 voor 900 woningen en tot 2040 voor in totaal 1.200 woningen. Zie ook tabel 1, pagina 7.

Om te voorkomen dat onze bevolking uit balans raakt met veel ouderen, richten we ons op het verkrijgen van een woningvoorraad die voldoende mogelijkheden biedt voor zowel jongeren en ouderen uit de gemeente Duiven als de huishoudens die behoren tot de actief werkende bevolkingsgroep en die graag in onze gemeente willen blijven of komen wonen. Om deze onbalans te voorkomen zetten we in op het realiseren van 1.200 woningen tot 2040. Door het bouwen van deze aantallen woningen is het tevens de verwachting dat we ons inwonertal in stand kunnen houden en daarmee het draagvlak voor voorzieningen[17].

Dat de druk op de woningmarkt hoog is blijkt uit de korte verkooptijd van woningen, stijgende woningprijzen en een beperkte keuze van koopwoningzoekenden. In de sociale huursector blijkt dat uit het beperkt aantal vrijkomende woningen en een groeiend aantal reacties op deze woningen. In de woonenquête geeft 36% van de inwoners van Duiven aan binnen 5 jaar te willen verhuizen.

De nu bekende inbreidingsplannen hebben een maximale capaciteit voor ca 350 woningen inclusief de reeds opgeleverde woningen in 2019 en 2020. Het betreft echter vooral zachte plannen. Voor 100 woningen is er al wel een vastgesteld bestemmingsplan. Om snel te kunnen bouwen is het belangrijk om de zachte plannen definitief te maken. Daarnaast is het nodig om de planontwikkeling op te starten voor meerdere uitbreidingslocaties (zie doel 13).

We hebben al de nodige stappen gezet om de woningbouw te versnellen met het vaststellen van de notitie woningbouwprogramma van 2018 en de versnellingsnotitie woningbouw van 2019.

Een overzicht van het woningbouwprogramma met alle bekende locaties per 1-1-2021 staat in de overzichtstabel in Bijlage 3. We actualiseren periodiek deze lijst met locaties en completeren en actualiseren de analyses. Dit betekent dat we de locaties opnieuw beoordelen en prioriteren op financiële haalbaarheid, grondpositie gemeente, technische complexiteit, procescomplexiteit en inpasbaarheid van het gewenste streefprogramma. Uitgangspunt daarbij is dat inbreidingslocaties[18] vóór

[17] Uitgaande van de berekende groei woningbehoefte volgens het regionaal woningmarktonderzoek van 570 woningen tot 2040 gaat de bevolking zelfs licht dalen, zie figuur 1 Bijlage 1.

[18] Inbreidingslocaties: overwegend kleinere locaties tussen de bestaande woningen van de kernen Duiven, Loo en Groessen

uitbreidingslocaties[19] gaan. Dat is conform provinciaal beleid en ook afgesproken in de Liemerse woonagenda. En uiteraard blijven we werken aan de verdere planontwikkeling van eerder geprioriteerde locaties.

Maatregelen korte termijn:

- We actualiseren jaarlijks het woningbouwprogramma met alle bekende locaties, blijven voor de reeds eerder geprioriteerde locaties werken aan de planontwikkeling en maken nu nog zachte plannen definitief
- We informeren de gemeenteraad in 2021 nog per kwartaal en vanaf 2022 per halfjaar over de voortgang van alle woningbouwlocaties door een kennisgeving. Indien hiervoor aanleiding is, omdat er bijvoorbeeld nieuwe ontwikkelingen zijn, informeren we de raad hierover tussentijds en eerder.

Doel 13: we ontwikkelen naast de bekende inbreidingslocaties ook meerdere uitbreidingslocaties

Met alle bekende inbreidingsplannen (ca 350 woningen) kan niet de totale nieuwbouwambitie van 930 woningen tot 2030 worden afgedekt. Ook in de periode tot 2025 kan de nieuwbouwambitie van 680 woningen niet tijdig worden afgedekt met de bekende inbreidingsplannen (zie tabel, pagina 7).
In de Verkenning uitbreidingslocaties, vastgesteld op 26 januari 2021, concluderen we dat om in de gemeente Duiven op tijd voldoende woningen te kunnen bouwen er naast de bekende locaties ook uitbreidingslocaties nodig zijn. Ook de respondenten van de woonenquête vinden dat de gemeente zowel in de bestaande kernen als op uitbreidingslocaties moet bouwen (inwoners 81%, professionals 82%).
Op basis van een eerste verkenning is geconstateerd, dat op alle drie de onderzochte locaties, Biezenkampen, Ploen-Noord en Plakse Weide, woningbouw mogelijk is. De gemeenteraad heeft op 26 januari 2021 vastgesteld om voor twee uitbreidingslocaties de planontwikkeling te starten voor in totaal circa 600 woningen. En een keuze voor de te ontwikkelen locaties pas te maken ná een consultatie van de ontwikkelaars die positie hebben op Plakse Weide en Ploen-Noord. In deze consultatie wordt de ontwikkelaars gevraagd naar onder meer de realisatie van het gewenste woningbouwprogramma, kosten neutraliteit voor de gemeente, invulling van de thema's duurzame energie, circulariteit, klimaatadaptatie, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit, omgaan met eerdere inspraakreacties.

Maatregelen korte termijn:

- We consulteren de ontwikkelaars die positie hebben op Plakse Weide en Ploen-Noord
- We maken vóór 1 juli 2021 een keuze voor welke uitbreidingslocaties de planontwikkeling wordt opgestart.

Doel 14: we bouwen in en bij de kern Duiven naar behoefte en houden rekening met doorstroming

Uitgangspunt bij de woningbouwprogrammering van nieuwe plannen is dat we rekening houden met de woningbehoefte van de Duivenaren. In de Vervolgnotitie versnelling woningbouw van 22 oktober 2019 is een kwalitatief streefprogramma woningbouw opgenomen. Inmiddels zijn er nieuwe inzichten en woningmarktontwikkelingen die om een bijstelling van dit streefprogramma vragen (zie ook hoofdstuk 2 en Bijlage 1):

- op basis van het regionaal woningmarktonderzoek 2019:
    - grote vraag naar woningen voor een- en tweepersoonshuishoudens vooral door de sterke vergrijzing
    - grote vraag naar betaalbare koopwoningen (<€ 250.000,-) vooral door jong volwassenen
    - geen vraag naar en toch behoefte aan middeldure huurwoningen. Veel woningzoekenden die een sociale huurwoning wensen hebben een te hoog inkomen hebben om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning en koopwoningzoekenden krijgen minder makkelijk een hypotheek. Beide groepen zijn aangewezen op middeldure huur
- woningcorporatie Vivare vindt het wenselijk dat 30% sociale huur wordt gehanteerd in het kwalitatief streefprogramma, dan tot nu toe gebruikelijk bij nieuwbouw (nu 10%)

[19] Uitbreidingslocaties: grotere locaties aan de rand van de kern Duiven

- uit de Liemerse woonagenda, aanvullend op de afspraken in de Woondeal Arnhem-Nijmegen:
    - circa 2/3 (ca 60%-70%) van de plannen in het betaalbare segment
    - bovengrens betaalbare koopwoningen is €250.000,-
    - bovengrens middeldure huur is € 850,-.
- doorstroming uit betaalbare koopwoningen wordt mogelijk gemaakt door het programmeren van middeldure en dure koopwoningen.

Vooruitlopend op een bijstelling van het streefprogramma in deze woonvisie nemen we reeds een hoger percentage sociale huur (15% i.p.v. 10%) en een lager percentage middeldure huur (15% i.p.v. 20%) mee in de consultatieronde met de ontwikkelaars over de realisatie van Plakse Weide en Ploen-Noord. Dit hebben we vastgelegd in de Verkenning uitbreidingslocaties van januari 2021.

Rekening houdend met genoemde inzichten en ontwikkelingen komen we tot onderstaand aangescherpt streefprogramma voor de nog te realiseren gezamenlijke uitbreidingsplannen en grotere locaties (50 woningen of meer) in de kern Duiven. We bouwen daarmee voor alle doelgroepen: starters/jongeren, doorstromers en ouderen. Voor uitbreidingsplannen en grotere locaties hanteren we een gedetailleerd streefprogramma, omdat het gaat om meer woningen, er minder ruimtelijke beperkingen zijn en meer sturingsmogelijkheden, zeker als het een gemeentelijke grondpositie betreft.
Het streefprogramma geldt voor de gezamenlijke locaties in de periode 2021-2030. Dat betekent dat per locatie gemotiveerd van het streefprogramma kan worden afgeweken. Wel moet de optelsom van alle programma's van de locaties tot het streefprogramma leiden.

Overigens zien we bij de verdere planontwikkeling binnen het programma per locatie een uitwisselbaarheid van de categorieën sociale huur boven de eerste aftoppingsgrens, middeldure huur en betaalbare koop. Het gaat immers om dezelfde type woningen en doelgroepen. In overleg met de ontwikkelende partijen bepalen we, rekening houdend met de daadwerkelijke woningvraag, wat het beste in de markt kan worden gezet.
Met het hanteren van 20% sociale huur onder de eerste aftoppingsgrens en rekening houdend met de beschreven uitwisselbaarheid tussen sociale huur boven de eerste aftoppingsgrens, middeldure huur en betaalbare koop, denken we 25% sociale huurwoningen te realiseren op de grotere locaties. Dat aandeel komt overeen met het aandeel van 25% in de huidige woningvoorraad in de gemeente Duiven, waardoor het percentage sociale huurwoningen op termijn gehandhaafd blijft.

Tabel 2. Kern Duiven. Streefprogramma woningbouw uitbreidings- en grotere locaties (50 woningen of meer) 2021-2030

Categorie	Prijscategorie (prijspeil 1-1-2021)	Type woning	Belangrijkste doelgroep	Percentage
Sociale huur	< € 633,25 (1e aftoppingsgrens)	Appartementen/ grondgebonden woningen voor 1-2 pers. Huishoudens, min. 60 m2 BVO	Starters/jongeren en ouderen	20%
Middeldure huur	€ 633,25 (1e aftoppingsgrens) tot € 850,-	Grondgebonden rijwoning min. 90 m2 BVO Appartementen voor 1-2 pers. Huishoudens, min. 70 m2 BVO	Starters/jongeren, doorstromers en ouderen	10%[20]
Betaalbare koop	< € 250.000,-	Grondgebonden rijwoning min. 90 m2 BVO Appartement voor 1-2 pers. Huishoudens min.70 m2 BVO	Starters/jongeren, doorstromers en ouderen	30%[21]
Middeldure koop	€ 250.000,- tot € 325.000,- (NHG-grens)	Grondgebonden woningen min. 100 m2 BVO Appartement voor 1-2 pers. Huishoudens, min.l 70 m2 BVO	Doorstromers en ouderen	30%
Dure koop	> € 325.000,- (NHG-grens)	Grondgebonden woningen 2^1 kap, vrijstaand, kavels	Doorstromers,	10%

[20] Uitwisselbaarheid middeldure huur en betaalbare koop
[21] Uitwisselbaarheid middeldure huur en betaalbare koop

		Min. 100 m2 BVO		

We hanteren bewust voor inbreidingslocaties een meer globaal streefprogramma. Ook omdat het vaak om kleinere woningbouw aantallen gaat is het niet haalbaar en niet wenselijk om met een gedetailleerd programma te werken. Sommige locaties maken mogelijk 100% sociale huurwoningen haalbaar, terwijl andere locaties juist om een duurdere programma vragen.
Uit de woonenquête blijkt overigens dat er onder de respondenten in vergelijkbare aandelen voor- en tegenstanders zijn van het hoger bouwen dan 4 lagen nabij het centrum van de kern Duiven.

Tabel 3. Kern Duiven. Streefprogramma woningbouw inbreidings- en kleinere locaties (< 50 woningen) 2021-2030

Categorie	**Prijscategorie (prijspeil 1-1-2021)**	**Type woning**	**Belangrijkste doelgroep**	**Percentage**
Sociale huur middeldure huur betaalbare koop	< € 633,25 € 633,25 tot € 850,- < € 250.000,-	Appartementen/ grondgebonden woningen voor 1-2 pers.huishoudens, min. 60-90 m2 BVO	Starters/jongeren en ouderen	70%
Middeldure koop Dure koop	€ 250.000,- tot € 325.000,- > € 325.000,-	Grondgebonden woningen min. 100 m2 BVO Appartement voor 1-2 pers. Huishoudens, min. 70 m2 BVO	Doorstromers	30%

Aan de grote vraag naar woningen voor een- en tweepersoonshuishoudens door jongeren en ouderen komen we vooral tegemoet door nieuwbouw op de bestaande locaties in de kern Duiven. Immers deze locaties liggen veelal dicht bij voorzieningen en kennen vaker dan uitbreidingslocaties ruimtelijke beperkingen (beperkte openbare ruimte, minder mogelijkheden voor parkeren). We gaan op die locaties uit van een hoger aandeel appartementen, dan voor de nieuwe uitbreidingsplannen.

Maatregelen korte termijn:

- We hanteren het streefprogramma weergegeven in tabel 2 voor de nieuwe uitbreidingsplannen en grote locaties (50 woningen of meer) in en bij de kern Duiven.
- We hanteren het streefprogramma weergegeven in tabel 3 voor de inbreidingslocaties en kleine locaties (< 50 woningen) in de kern Duiven
- We onderzoeken de wenselijkheid om in bestemmingsplannen middels een doelgroepenverordening het aandeel sociale huur, midden huur en goedkope koop uit het streefprogramma vast te leggen
- We onderzoeken de mogelijkheden om doorstromers uit de gemeente Duiven voorrang te kunnen geven bij nieuwbouw in de eigen gemeente.

De doelgroepenverordening is een sturingsinstrument waarmee de gemeente in het bestemmingsplan voor de categorieën sociale huur, middenhuur, goedkope koop en particulier opdrachtgeverschap de maximum prijsgrenzen, de bijbehorende doelgroepen en instandhoudingstermijnen kan bepalen. Met een doelgroepenverordening kan de gemeente uitvoering geven aan de Woonvisie en het vast te stellen woningbouwprogramma.

Doel 15: we bouwen in Loo en Groessen naar behoefte
In Loo en Groessen houden we rekening met de woningbehoefte van de huidige inwoners. Dat betekent dat we, in aanvulling op de bestaande voorraad en conform de woonenquête, vooral kleinere woningen bouwen voor 1 en 2 persoonshuishoudens in de huursector en in de betaalbare koop (< € 250.000,-).

In *Loo* is er, naast de woningen die in 2021 worden opgeleverd op de locatie Westreenen, de komende 10 jaar behoefte aan circa 20 tot 30 extra woningen. Voor de aanvullende woningbehoefte van de komende jaren zijn de kassencomplexlocaties aan de Loostraat en de voormalige kleuterschool locatie de locaties voor Loo om deze in te vullen. Bij elkaar bieden deze percelen meer dan voldoende ruimte om de behoefte voor in ieder geval de komende 10 jaar te kunnen invullen en waarschijnlijk ook daarna. Op dit moment zijn de kassenlocaties nog geen onderdeel van de korte termijn ontwikkellocaties. De voormalige kleuterschoollocatie wordt al wel ontwikkeld.

In *Groessen* is er de komende 10 jaar behoefte aan circa 40 tot 50 extra woningen. Op korte termijn zijn bouwplannen in ontwikkeling voor zo'n 35 tot 40 woningen op de locaties "Onder de Toren" en Kerkakkers 29. Wanneer deze locaties zijn ontwikkeld kan er dus nog ruimte worden gezocht voor aanvullende woningbouw.

Maatregelen korte termijn:
- Op locaties in Loo en Groessen bouwen we kleinere woningen voor 1- en 2 persoonshuishoudens in de huursector en in de betaalbare koop (< € 250.000,-).

Doel 16: we zorgen dat nieuwe woningen betaalbaar blijven
In de woonenquête geven de inwoners van Duiven aan dat ze een belangrijke rol zien weggelegd voor de gemeente om te zorgen voor voldoende goedkope koopwoningen en sociale huurwoningen voor vooral jongeren en starters.
We willen de middeldure huurwoningen en goedkope koopwoningen, die nieuw gebouwd worden, bij verhuizing voor een aantal jaren behouden blijven in de betreffende prijscategorieën. Dat kan door het opstellen van een doelgroepenverordening. Ook willen we in de doelgroepenverordening vastleggen welke inkomensgroepen voor welke woningen in aanmerking komen.

Maatregelen korte termijn:
- We onderzoeken de wenselijkheid en haalbaarheid van een doelgroepenverordening met maximum prijsgrenzen, de bijbehorende doelgroepen (waaronder jongeren/starters) en de instandhoudingstermijnen voor sociale huur, middenhuur en goedkope koop
- We proberen met initiatiefnemers en ontwikkelaars afspraken te maken over welke producten ze precies realiseren als het gaat om betaalbare nieuwbouwwoningen.

Doel 17: we continueren het beleid gericht op woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen
Op 18 februari 2020 hebben we de beleidsnotitie woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen vastgesteld. Naast door nieuwbouw kan de woningvoorraad ook door deze mogelijkheden worden uitgebreid.
Met *woningsplitsing* worden meerdere doelen gediend: in stand houden van bestaande woningen, bijdragen aan de betaalbaarheid van de woonlasten en het daarmee beter laten aansluiten van de woning bij de actuele woonbehoefte. Woningsplitsing is niet van toepassing op kavels en niet op appartementen, bedrijfswoningen, dienstwoningen en recreatiewoningen.
Met *kleinschalige bouwinitiatieven* wordt het toevoegen van maximaal twee woningen in de bebouwde kom van de kernen Duiven en Loo bedoeld. Het gaat om initiatieven die niet opgenomen zijn in de Versnellingsnotitie woningbouw. Het moet gaan om het toevoegen van ruimtelijke kwaliteit door het oplossen van een ruimtelijk-maatschappelijk probleem (bijvoorbeeld voormalige bedrijfsbebouwing).
Voor Groessen gelden dezelfde regels zodra bestaande woningbouwplannen zoals opgenomen in de huidige woningbouwnotitie definitief in ontwikkeling zijn genomen.

Met de *functieverandering naar wonen* krijgen bestaande gebouwen een woonbestemming. Het realiseren van de juiste functies op de juiste plaats en daarmee toekomstbestendig gebruik van de bestaande bebouwing staat centraal. Het gaat om transformatie en inbreiding en niet om gebouwen in het buitengebied.

Maatregelen korte termijn:

- We evalueren het werken met de afwegingskaders van de beleidsnotitie woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen. Het gaat daarbij om evaluatie van het proces, de voorwaarden en om het aantal gerealiseerde woningen.

Doel 18: we ontwikkelen de voorwaarden voor nieuwe woningen wat betreft energiegebruik, klimaatadaptatie en circulariteit

In de woonenquête geeft ongeveer 2/3 deel van de inwoners aan energiezuinige nieuwbouw en aandacht voor circulariteit belangrijk te vinden. Wel wordt aandacht gevraagd voor de betaalbaarheid van de maatregelen.
We werken momenteel binnen het gemeentelijke programma Circulaire economie aan drie sporen die het wonen in de gemeente raken: energiegebruik- en transitie, klimaatadaptatie en circulariteit.
Wat betreft ***energiegebruik*** geldt vanaf 1 januari 2021 volgens landelijke regelgeving voor alle nieuwbouw (zowel woningbouw als utiliteitsbouw), dat alle gebouwen minimaal moeten voldoen aan de eisen voor bijna energieneutrale gebouwen (BENG).
Wat betreft de ***energietransitie*** wordt momenteel voor de gemeenten Duiven en Westervoort gezamenlijk de Transitievisie Warmte opgesteld. Een belangrijk deel van de huizen in Duiven en Westervoort is aangesloten op het wamtenet. Dit net wordt gevoed door de afvalenergiecentrale AVR in Duiven. In Duiven gaat het om circa 7.100 woningen (67%) en in Westervoort om circa 2.200 woningen (34%). De overige woningen worden grotendeels verwarmd door aardgas, op een enkele all-electric woning na. In de Transitievisie Warmte die we eind 2021 vaststellen wordt duidelijk voor welke warmtevoorziening per wijk wordt gekozen.
Wat betreft ***klimaatadaptatie*** is het de bedoeling dat nieuwe plannen worden getoetst op de wijze waarop rekening wordt gehouden met het voorkomen van hittestress, wateroverlast en verdroging. In het later in 2021 vast te stellen 'watertakenplan' wordt samen met het waterschap vastgesteld hoeveel waterberging moet worden gerealiseerd bij nieuwbouwlocaties. Overige doelstellingen wat betreft klimaatadaptatie worden geformuleerd in de in 2021 nog vast te stelen 'strategielijnen DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).
Wat betreft ***circulariteit*** is in de regionale Woondeal afgesproken, dat partijen in nieuwe woningbouwplannen zich inspannen om minimaal 25% circulair te laten ontwikkelen. Voor bestaande plannen worden marktpartijen uitgedaagd om meer circulair te ontwerpen en bouwen. In de eveneens in 2021 vast te stellen Road Map Circulaire economie worden handvatten opgenomen voor circulaire gebiedsontwikkeling.

Maatregelen korte termijn:

- Alle nieuwe woningen worden vanaf 1 januari 2021 minimaal volgens de BENG-normen gebouwd. Ontwikkelaars die extra duurzaamheidsmaatregelen treffen of innovaties toepassen geven we meer kans bij de prioritering van projecten
- In de Transitievisie Warmte die we eind 2021 vaststellen wordt duidelijk voor welke warmtevoorziening per wijk wordt gekozen
- Wat betreft klimaatadaptatie worden nieuwe plannen getoetst aan het in 2021 vast te stellen watertakenplan en aan de strategielijnen DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)
- We stellen aan ontwikkelende partijen de voorwaarde dat minimaal 25% circulair wordt ontwikkeld
- Voor bestaande plannen worden marktpartijen uitgedaagd om meer circulair te ontwerpen en bouwen.

BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) :
In Nederland leggen we vanaf 1 januari 2021 de energieprestatie voor bijna energieneutrale gebouwen vast aan de hand van 3 eisen. Deze eisen worden naar verwachting de komende jaren steeds strenger.
1.de maximale energiebehoefte in kWh per m2 gebruiksoppervlak per jaar
2.het maximale primair fossiel energiegebruik, eveneens in kWh per m2 gebruiksoppervlak per jaar
3.het minimale aandeel hernieuwbare energie in procenten
Klimaatadaptatie:
Aanpassen aan klimaatverandering waardoor de kwetsbaarheid voor klimaatverandering vermindert. Het gaat om het aanpassen aan bijvoorbeeld temperatuurstijging, droogte, meer extreme neerslag en wateroverlast, smog/fijnstof.
Circulariteit:
Circulariteit en daarmee ook circulair bouwen, gaat ervan uit dat producten van nu de grondstoffen zijn voor later: na gebruik kunnen producten gedemonteerd worden en de materialen opnieuw worden gebruikt. Circulariteit gaat dus uit van een wereld zonder afval.

6. Woonagenda: uitvoeringsprogramma 2021-2022

De woonagenda is een uitvoeringsprogramma, dat tegelijkertijd met de woonvisie door de raad wordt vastgesteld. We rapporteren jaarlijks bij de programmabegroting middels een kennisgeving over de voortgang van de gestelde doelen (onder meer op basis van de periodieke regionale woningmarktmonitor) en geven een update van het woningbouwprogramma. Tevens benoemen we de maatregelen voor het komende jaar en eventueel benodigde middelen. Nieuwe inzichten, afspraken in regio of Liemersverband kunnen aanleiding zijn om doelen bij te stellen of nieuwe maatregelen in te zetten.

Maatregelen	**Wanneer?**	**Trekker?**	**Onderdeel Prestatie-afspraken?**
Procesafspraken			
Jaarlijks in de raadscyclus van de voorjaarsnota rapporteren over gestelde doelen en update bouwprogramma	Q2 jaarlijks	gemeente	
Kwaliteit bestaande woningen en leefbare wijken			
duurzaamheidsprogramma en energieloket actief promoten	doorlopend	gemeente	
onderzoeken mogelijkheden informeren particulieren levensloopbestendig maken woningen	2022	gemeente	
afspraken met Vivare over het transformeren en verkopen van woningen	doorlopend	gemeente/ corporatie	ja
afspraken Vivare over levensloopbestendig maken van woningen	doorlopend	gemeente/ corporatie	ja
onderzoeken haalbaarheid en wenselijkheid beleidskader kamerbewoning	2022	gemeente/ corporatie	ja
onder voorwaarden meewerken aan nieuwe wooninitiatieven	doorlopend	gemeente	
wenselijkheid en mogelijkheid van tijdelijke en friends-huurcontracten onderzoeken	2022	gemeente/ corporatie	ja
stapsgewijze aanpak bestaande woningvoorraad afgestemd op de transitievisie warmte	Vanaf Q4 2021	gemeente/ corporatie	ja
bespreking met partners over wijkplannen	Q2, Q4 jaarlijks	gemeente	ja
Doelgroepen			
woningbouwprogrammering gericht op nieuwbouw en doorstroming voor starters/jongeren	doorlopend	gemeente	ja
evalueren pilot met voorrang toewijzen aan starters	Q3 2021	gemeente/ corporatie	ja
bewust maken jongeren noodzaak inschrijven bij Entree	2021	gemeente	
voorleggen resultaten regionale wonen-zorg onderzoek en voorstel aanpak aan gemeenteraad	Q3 2021	gemeente	
eerste afspraak met Westervoort en Vivare over uitstroom vanuit Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang	Q3 2021	gemeente	
het woonzorgconcept 'Blijf-wijk' verder uitwerken met Vivare en de Liemerije	Q3 2021	Gemeente/ corporatie	ja
evalueren de pilot toewijzen van seniorenwoningen in Loo en Groessen met Vivare en de dorpsraden	Q3 2021	gemeente/ corporatie	ja
In nieuwbouwprogrammering tabel 2 voldoende ruimte in sociale huursector voor arbeidsmigranten	doorlopend	gemeente/ corporatie	ja
met Vivare in gesprek over de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten in bestaande woningen	2022	gemeente/ corporatie	ja
afspraken met Vivare realisatie 3 woonwagenstandplaatsen	Q3 2021	gemeente/ corporaties	ja

overleg met Vivare over max. 10% vrijkomende woningen voor statushouders en spoedzoekers	jaarlijks	gemeente/corporatie	ja
Meer passende woningen			
Voortzetten planontwikkeling geprioriteerde locaties en zachte plannen definitief maken	doorlopend	gemeente	
informeren raad over de voortgang woningbouwlocaties door kennisgeving	Vanaf 2022 halfjaarlijks	gemeente	
consulteren ontwikkelaars met positie op Plakse Weide en Ploen-Noord	Q2 2021	gemeente	
keuze voor uitbreidingslocaties	Q2 2021	gemeente	
hanteren streefprogramma tabel 2 voor nieuwe uitbreidingsplannen en grote locaties (meer dan 20 woningen) in en bij de kern Duiven	doorlopend	gemeente	
hanteren streefprogramma van tabel 3 voor de inbreidingslocaties en kleinere locaties (<20 woningen) in de kern Duiven	doorlopend	gemeente	
onderzoeken invoering van een doelgroepenverordening	2022	gemeente	
onderzoeken mogelijkheden om doorstromers voorrang te geven bij nieuwbouw	2022	gemeente	
bouwen van kleinere woningen voor ouderen in de huursector en jongeren in de betaalbare koop in Loo en Groessen	doorlopend	gemeente	
evalueren werken met afwegingskaders woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen	Q4 2021	gemeente	
ontwikkelaars die bovenop BENG normen extra duurzaamheidsmaatregelen treffen of innovaties toepassen prioriteit geven	doorlopend	gemeente	
In de Transitievisie Warmte kiezen van warmtevoorziening per wijk	Vanaf Q4 2021	gemeente	
plannen toetsen aan watertakenplan en aan strategielijnen DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)	Vanaf Q4 2021	gemeente	
partijen de voorwaarde stellen dat minimaal 25% circulair wordt ontwikkeld	doorlopend	gemeente	
marktpartijen uitdagen in bestaande plannen meer circulair te ontwerpen en bouwen	doorlopend	gemeente	

BIJLAGE 1. WONINGMARKTANALYSE DUIVEN

1. Bevolking en huishoudens

Figuur 1. Gemeente Duiven. Bevolkings- en huishoudengroei 2020-2040

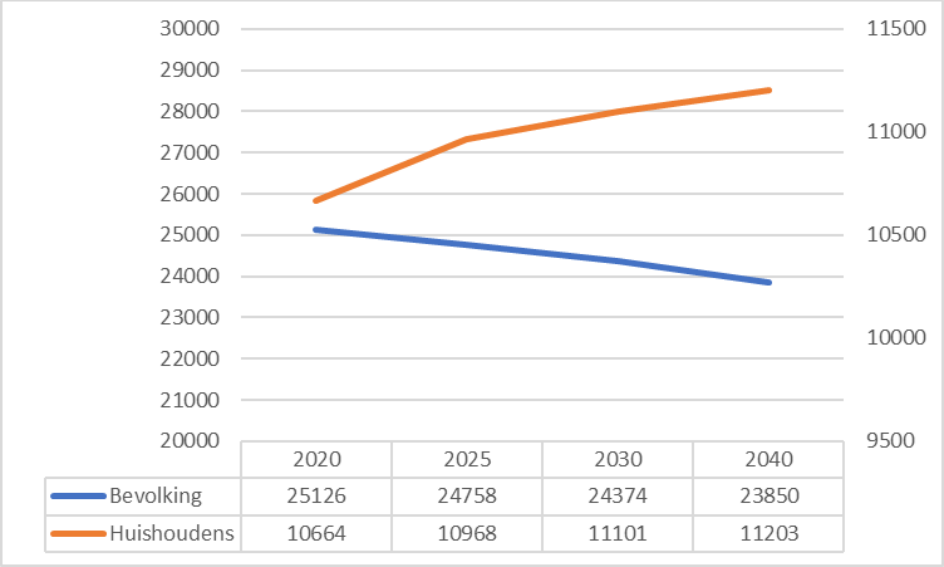

Bron: Primos 2019, Gelderse variant. Cijfers 2020 CBS Statline

- De gemeente Duiven heeft per 1-1-2020 25.126 inwoners en 10.664 huishoudens
- De verwachting volgens Primos 2019 is dat het aantal inwoners in de gemeente Duiven de komende jaren licht gaat dalen. Het aantal huishoudens blijft daarentegen stijgen.
- We houden rekening met een grotere groei van de woningbehoefte aansluitend bij de groei volgens Primos 2019 in De Liemers. Met de realisatie van de woningen volgens de woningbouwambitie van tabel 1 in hoofdstuk 2 stopt naar verwachting de daling van de bevolking.
- Door de vergrijzing daalt de gemiddelde huishoudengrootte en groeit het aantal huishoudens ondanks de lichte bevolkingsdaling. Dat zien we in figuur 2 aan de sterke toename van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens 65-plus
- Deze ontwikkeling zien we terug in alle Liemerse gemeenten

Figuur2. Gemeente Duiven. Huishoudensgroei naar leeftijdsklassen en typen 2019-2040

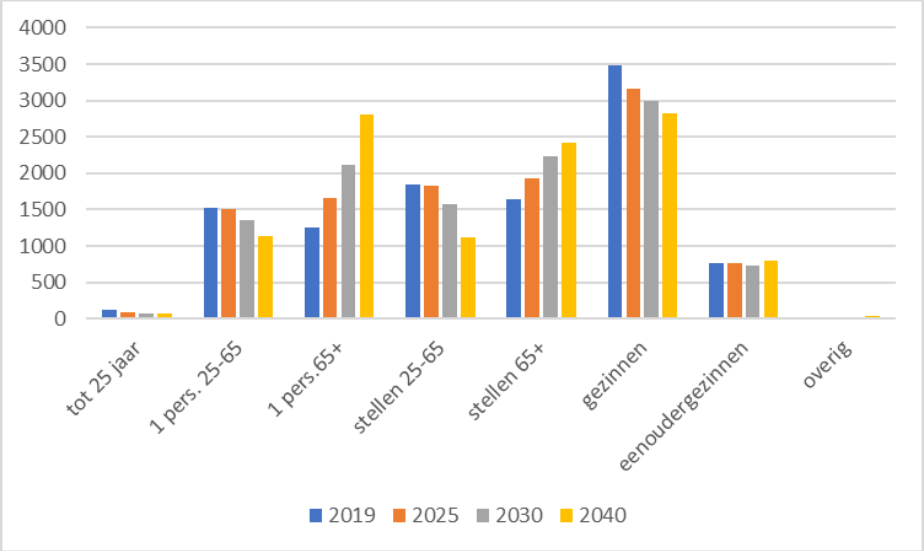

Bron: Primos 2019, Gelderse variant

- De huishoudens opbouw In Duiven is iets afwijkend van die in de Liemers. Er zijn meer gezinnen (33%) dan in de Liemers (28%)
- En minder 65+ huishoudens (27%) ten opzichte van 31% in de Liemers
- De verwachting is dat het aantal jonge huishoudens tot 25 jaar ongeveer gelijk blijft evenals het aantal eenouder gezinnen
- Het aantal gezinnen (huishoudens met kinderen) gaat dalen evenals het aantal 1-2 persoons huishoudens tussen de 25 en 65 jaar.
- De toename van het aantal huishoudens is volledig toe te schrijven aan het aantal een- en tweepersoonshuishoudens 65-plus. Deze groep groeit met 1.450 huishoudens tot 2030 en nog eens bijna 900 tot 2040 en compenseert ruimschoots de daling van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens tussen de 25 en 65 jaar (ca. -1.100)

Figuur 3. Gemeente Duiven en regio De Liemers. Inkomensopbouw naar woningeigendom 2017

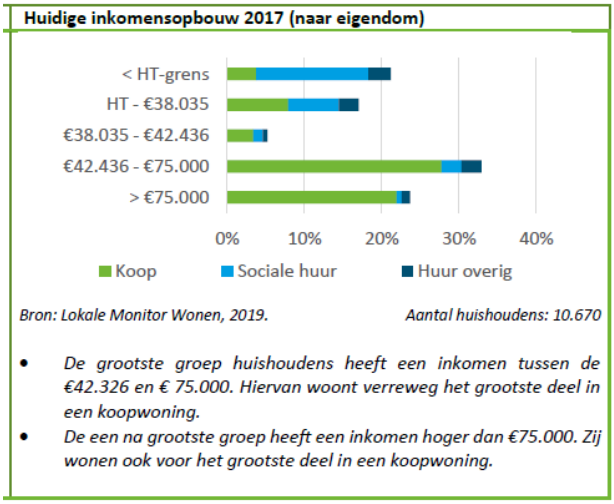

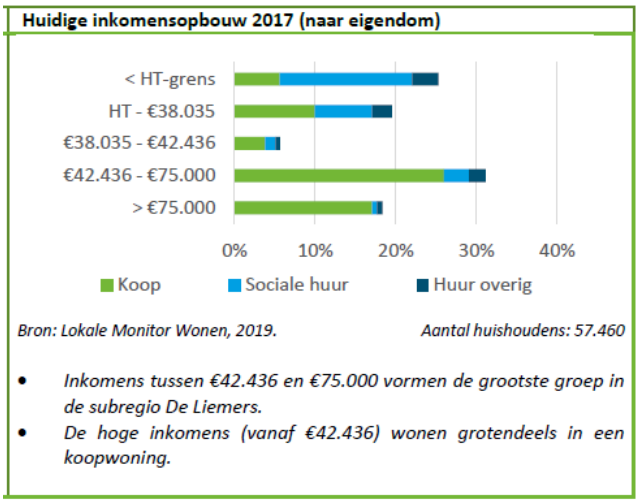

Bron: regionaal woningmarktonderzoek 2019

- De gemeente Duiven heeft meer huishoudens met hoge inkomens en minder met lage inkomens dan in de Liemers
- Zowel in Duiven als in de Liemers geldt dat met de stijging van de hoogte van het inkomen het aandeel dat in een koopwoning eveneens groeit.

Tabel 1. Gemeente Duiven. Verhuisbewegingen 2018

Verhuizingen	Aantal	Percentage
Binnen de gemeente	330	23%
Vestigers uit de regio	325	23%
Vestigers van buiten de regio	110	8%
Vertrekkers naar de regio	480	33%
Vertrekkers naar buiten de regio	185	13%
Totaal	1.430	100%

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- Veel mensen verhuizen binnen de gemeente Duiven en er zijn veel verhuizingen tussen de regiogemeenten
- Er vertrekken in 2018 meer mensen uit de gemeente dan dat er zich vestigen.
- Vestigers in Duiven komen vooral uit Westervoort, Zevenaar en Arnhem
- Maar er vertrekken ook in omgekeerde richting veel mensen uit Duiven naar Zevenaar, Arnhem en Westervoort.

2. Woningvoorraad

Tabel 2. Gemeente Duiven. Ontwikkeling woningvoorraad 2015-2019

Onderwerp	1-1-	Nieuwbouw	Overige toevoeging	Sloop	Overige onttrekking	Correctie	Saldo voorraad	31-12-
2015	10616	16	6	1	2	0	19	10635
2016	10635	9	6	1	4	0	10	10645
2017	10645	42	4	2	11	0	33	10678
2018	10678	33	0	4	1	2	30	10708
2019	10708	26	5	1	1	6	35	10743

Bron: CBS Statline

- De laatste jaren zijn er gemiddeld ca 25 woningen per jaar in Duiven bijgekomen
- De nieuwbouw heeft in 2015 en 2016 op een laag pitje gestaan, maar is de afgelopen jaren aangetrokken tot ca 35 per jaar, maar moet de komende jaren dus omhoog naar 100 woningen per jaar.

Figuur 4. Gemeente Duiven. Woningvoorraad naar eigendom, 1-1-2019

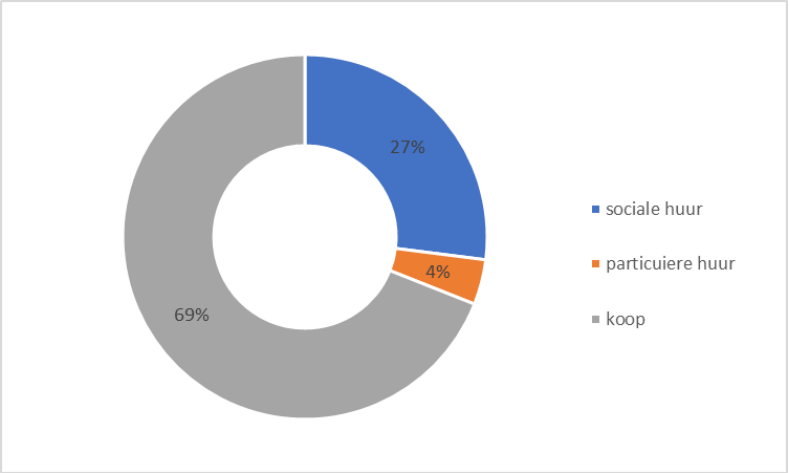

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- Het aandeel sociale huurwoningen is met 27% iets lager dan in de Liemers (29%)
- Ook het aandeel particuliere huurwoningen is met 4% iets lager (Liemers 6%)
- Het aandeel koopwoningen is met 69% juist wat hoger (Liemers 65%)

Figuur 5. Gemeente Duiven en regio De Liemers. Woningvoorraad naar type, 1-1-2019

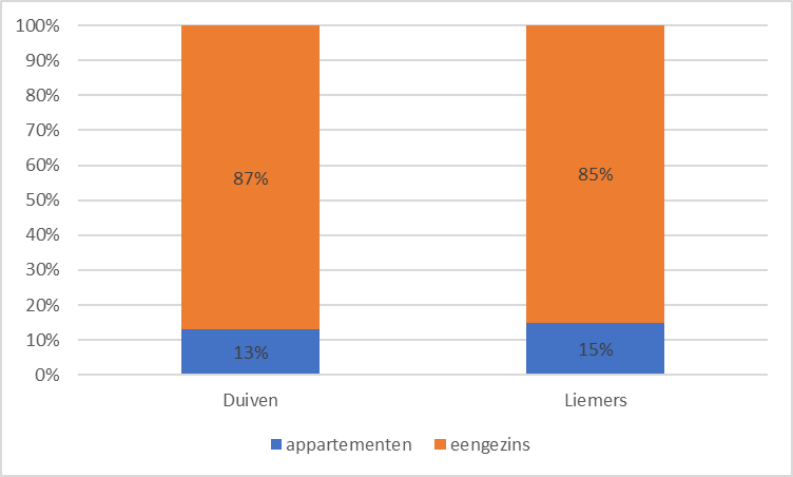

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- Het aandeel appartementen in de woningvoorraad in Duiven is met 13% iets lager dan in de Liemers (15%)

Figuur 6. Gemeente Duiven. Sociale huurwoningvoorraad naar prijsklassen, 1-1-2019

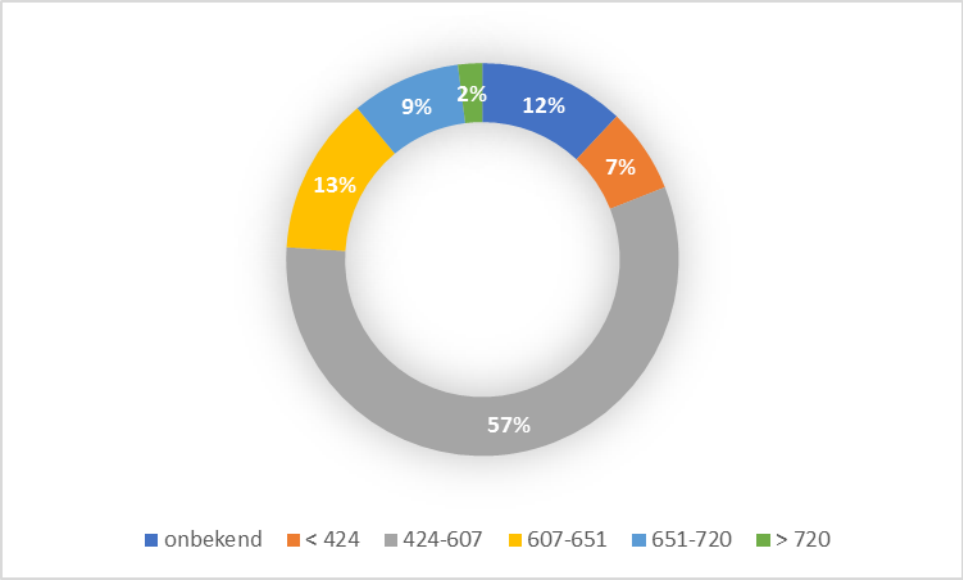

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- De voorraad sociale huurwoningen in Duiven is per 1-1-2020 2.879 woningen groot
- Het aandeel goedkope huurwoningen onder de € 424,- is met 7% beperkt (regio 10%)
- 77% van de sociale huurwoningen heeft een huurprijs beneden de tweede aftoppingsgrens van de huurtoeslag (€651,-)
- Van de 467 particuliere huurwoningen in Duiven heeft 43% een huur onder de €720,- (huurtoeslaggrens). In de regio is dat 55%
- De andere particuliere huurwoningen hebben een huur tussen de € 720,- en € 1.000,-. Dit zijn zogenaamde vrije sector huurwoningen.

Figuur 7. Gemeente Duiven en regio De Liemers. Koopwoningen naar WOZ-waarden, 1-1-2019

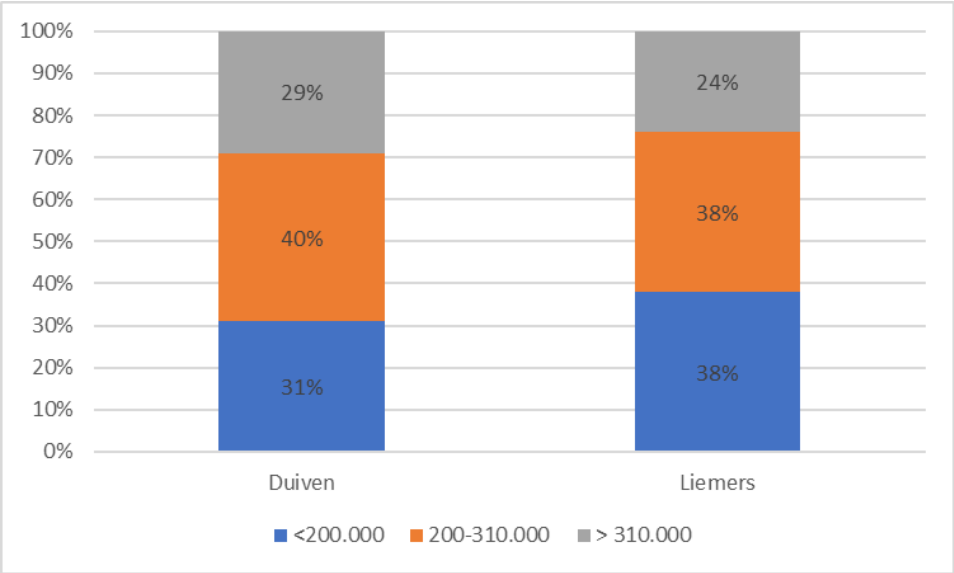

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- De woningvoorraad in Duiven is iets duurder dan in De Liemers als geheel.
- 29% van de woningen hebben een WOZ-waarde boven de €310.000,-. In de regio is dat 24%

Figuur 8. Gemeente Duiven. Woningvoorraad naar energielabels, 1-1-2029

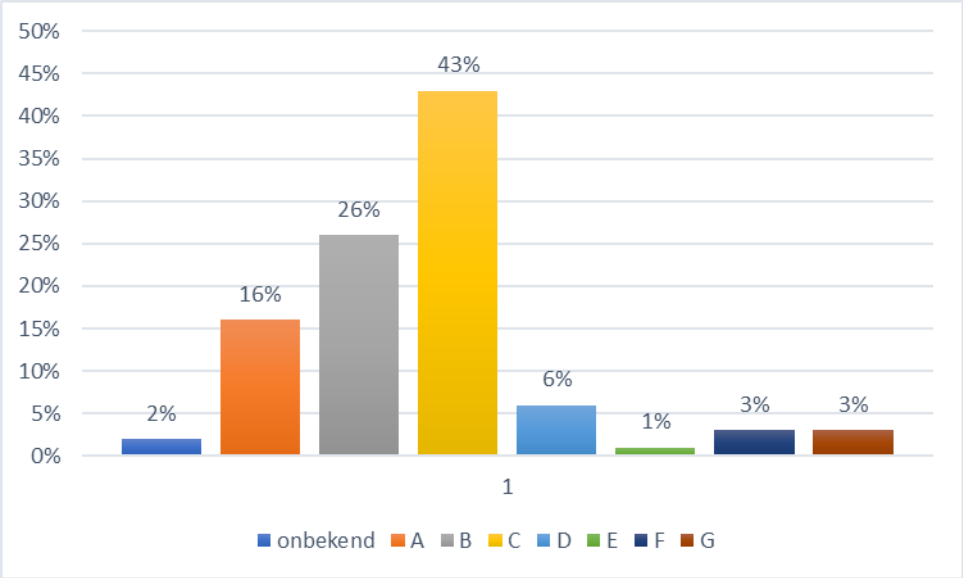

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- De meeste woningen in Duiven hebben een energielabel C of lager, net als in de regio
- Wel is het aandeel woningen met een label A of B met 42% een stuk hoger dan in de regio (33%)
- Vooral in de particuliere huursector en in de koop scoort Duiven een stuk beter wat betreft het aandeel woningen met een A- of B-label.

3. Druk op de koopwoningmarkt

Figuur 9. Gemeente Duiven. Indicatoren druk koopwoningmarkt 2016-2019

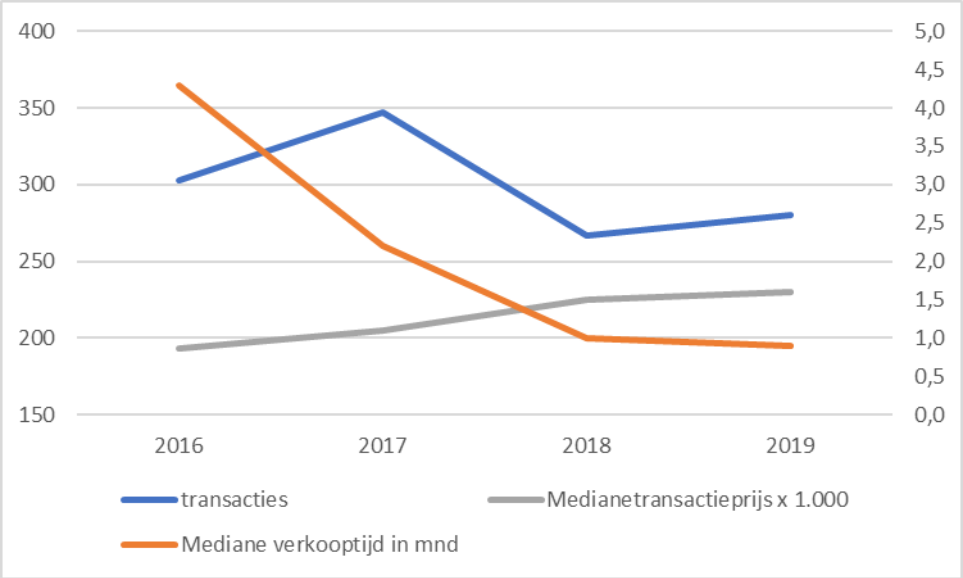

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- het aantal transacties is de afgelopen jaren schommelend rond de 300 per jaar
- dat de druk op de koopwoningmarkt sterk is toegenomen blijkt uit de mediane verkooptijd die is gedaald van 4,3 maand in 2016 naar 0,9 maand in 2019
- dat vertaalt zich ook in hogere verkoopprijzen. De mediane verkoopprijs ligt in 2019 19% hoger dan in 2016

4. Druk op de sociale huurwoningmarkt

Tabel 3. Gemeente Duiven. Indicatoren druk sociale huurwoningmarkt 2016-2019

	2016		**2017**		**2018**		**2019**	
	app	**eengez**	**app**	**eengez**	**app**	**eengez**	**app**	**eengez**
verhuringen	61	70	67	87	82	56	80	84
mutatiegraad	6%	4%	7%	5%	8%	3%	8%	5%
reacties per won	88	64	151	117	135	87	175	157
actieve zoektijd in jaren	0,86	1,27	0,81	1,39	1,15	1,2	0,98	1,2

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

1. Het aantal verhuringen schommelt de afgelopen jaren tussen de 150 en 200 per jaar
2. De mutatiegraad (aantal verhuizingen) ligt al jaren op een laag niveau. Dat wil zeggen dat er weinig sociale huurwoningen beschikbaar komen voor de woningzoekenden
3. Het aantal reacties per woning is hoog, zowel voor appartementen als eengezinswoningen en vertoont een stijgende lijn
4. Een actief woningzoekenden (actief reageren op geadverteerde woningen) heeft in 2019 binnen een jaar een appartement en binnen 1,2 jaar een eengezinswoning.

5. ***Fricties woningmarkt***

Tabel 4. Gemeente Duiven. Woningbehoefte 2019-2040 volgens Woningmarktonderzoek 2019 en bekende plannen

	2019-2025	**2025-2030**	**2030-2040**	**2019-2040**
Berekende woningbehoefte	330	120	120	570
Benodigde plancapaciteit 130%	330-450	120-160	120-160	600-800
Conform Liemerse woningbehoefte (= evenredig aandeel in Liemerse groei)	520	190	190	900
Nieuwbouwambitie (= 130% plancapaciteit)	680	250	250	1180
Bekende plannen	**Totaal ca 350 woningen, waarvan 100 in harde plannen**			

Bron: regionaal woningmarktonderzoek 2019 en gemeentelijke inventarisatie januari 2021

- Door de groei van het aantal huishoudens is er volgens Primos 2019 een behoefte aan 570 woningen in de gemeente Duiven tot 2040[22]
- Om aan de berekende behoefte volgens het regionaal woningmarktonderzoek te kunnen voldoen rekenen we met een plancapaciteit van 130% van de woningbehoefte. Immers door

[22] Overigens houden we in de woonvisie rekening met een grotere groei van de woningbehoefte aansluitend bij de groei volgens Primos 2019 in De Liemers., zie hoofdstuk2, tabel 1

planvertraging en uitval is meer capaciteit nodig dan berekend. Bij een grotere woningbouwambitie hoort uiteraard ook een grotere plancapaciteit

- In Duiven is in bekende inbreidingsplannen een plancapaciteit voor ca 350 woningen. Het merendeel van de plannen is echter zacht (geen definitief bestemmingsplan) en moet op korter termijn definitief gemaakt worden.
- Voor een overzicht van de plannen zie paragraaf 7.

Figuur 10. Gemeente Duiven. Kwalitatieve woningbehoefte naar segmenten 2019-2030.

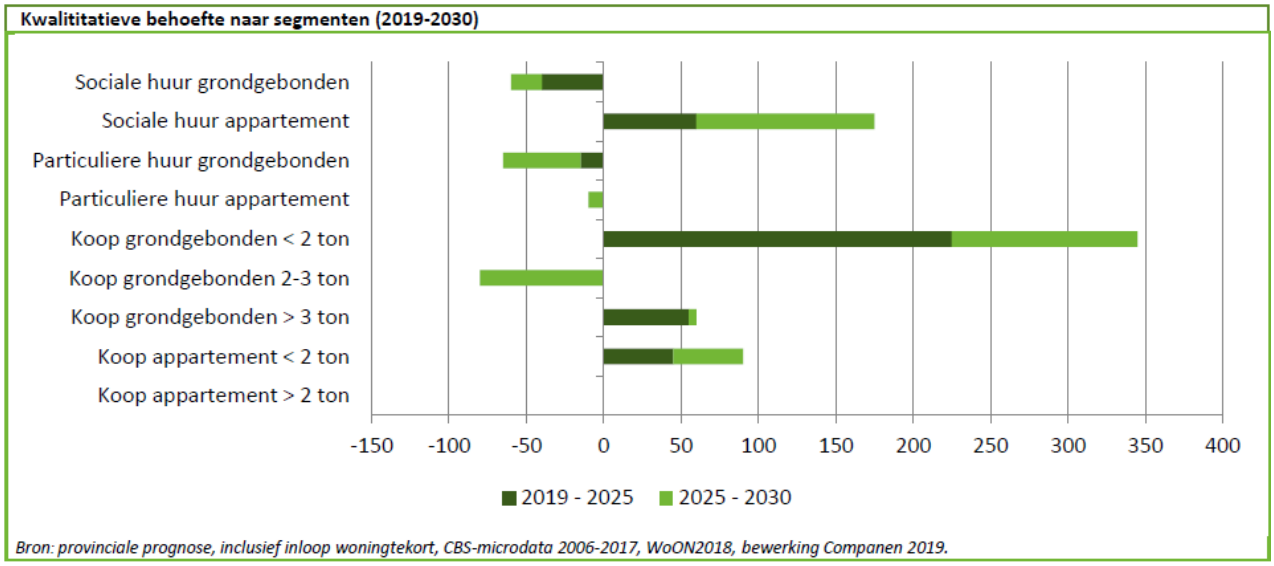

Bron: regionaal woningmarktonderzoek 2019

- Het gaat om fricties tussen vraag en aanbod bij optimale doorstroming, dat wil zeggen als mensen hun woonwensen zouden kunnen vervullen
- Een grote vraag wordt geconstateerd naar sociale huurappartementen (< €720,-). Dit als gevolg van de steeds verder voortschrijdende vergrijzing
- Er wordt minder vraag nar sociale huur grondgebonden verwacht, maar voor veel huurders is betaalbaarheid belangrijker dan typologie. Het aanbod grondgebonden woningen voorziet, mits betaalbaar ook in de vraag naar huurappartementen. Bovendien blijven bij gebrek aan toegankelijke woningen mensen in hun grondgebonden woning wonen, waardoor fricties elkaar compenseren
- Een grote vraag wordt geconstateerd naar goedkope koopwoningen (< € 200.000,-). Deze behoefte komt vooral van (koop-)starters
- Als mensen vanwege ontbrekend aanbod geen goedkope koopwoning kunnen vinden, ligt er een alternatief in de (sociale) huur. Vergelijkbare woonlasten met een koopwoning komen uit op een huur van € 600,- tot € 650,- per maand
- Opvallend is dat er geen behoefte bestaat aan vrije sector huurwoningen. Duivenaren willen blijkbaar liever kopen dan huren. Wel vervullen middeldure huurwoningen voor woningzoekenden een alternatief bij het ontbreken van betaalbare of middeldure koopwoningen die niet

6. Gegevens Groessen en Loo

Tabel5. Gemeente Duiven. Kerngegevens Groessen en Loo, 1-1-2018

	Groessen	Loo	Gem Duiven
Bevolking 1-1-2018			
0-15	15%	15%	15%
15-25	14%	14%	13%
25-45	18%	19%	20%
45-65	33%	36%	34%
65+	20%	17%	18%
Totaal	100%	100%	100%
	2.020	1.110	25.438
Woningvoorraad 1-1-2018			
eengezins	96%	93%	86%
meergezins	4%	7%	14%
Totaal	100%	100%	100%
	764	421	10.678
koop	82%	76%	65%
sociale huur	11%	20%	27%
particuliere huur	7%	4%	7%
Totaal	100%	100%	100%
	764	421	10.678
Gemiddelde woningwaarde	284.000	291.000	209.000

Bron: CBS Statline

- De leeftijdsopbouw van de bevolking van Groessen en Loo is vergelijkbaar met die van de hele gemeente Duiven. In Groessen is het aandeel 65+ wel een fractie hoger dan in Loo en de gemeente als geheel
- In Loo en Groessen staan weinig gestapelde woningen
- In Groessen is het aandeel koopwoningen fors hoger dan in de gemeente en het aandeel sociale huurwoningen lager
- In Loo staan ook relatief veel koopwoningen en iets procentueel meer sociale huur woningen dan in Groessen
- De gemiddelde woningwaarde in Loo en Groessen is hoger dan in de hele gemeente. Dat hangt samen met het hogere aandeel koopwoningen in beide dorpen.

BIJLAGE 2. UITKOMSTEN WOONENQUETE DUIVEN

In november en december 2020 is in de gemeenten Duiven en Westervoort een onderzoek uitgevoerd naar de woonbehoefte. Om de woonbehoefte te peilen is gebruik gemaakt van een vragenlijst. Deze is online ingevuld door inwoners, professioneel betrokkenen bij het wonen en professioneel betrokkenen bij zorg en/of welzijn.
In totaal hebben 443 inwoners uit Duiven de vragenlijst volledig ingevuld. Met dit aantal respondenten kunnen met een betrouwbaarheid van 95% uitspraken worden gedaan over de bevolking. In totaal hebben 34 professionals werkzaam in Duiven en/of Westervoort de vragenlijst ingevuld. Vanwege de responsaantallen zijn de uitspraken van de professionals indicatief.

Belangrijkste uitkomsten inwoners Duiven

- 36% van de inwoners van Duiven is van plan binnen 5 jaar te verhuizen. Voor jongeren is dit 60% en voor 65+'ers is dit 43%
- 68% vindt dat de gemeente er alles aan moet doen om op tijd voldoende woningen te bouwen. Er is een tekort aan betaalbare woningen: jongeren trekken nu weg uit Duiven en, doordat er weinig woningen voor ouderen zijn, is de doorstroming niet optimaal
- 81% van de respondenten vindt dat de gemeente zowel woningen moet bouwen op locaties in de bebouwde kom als op nieuwe uitbreidingslocaties
- 44% geeft aan dat in de buurt van het centrum hoger dan 4 lagen gebouwd mag worden, terwijl ook 44% het hier niet mee eens is
- Meer dan de helft (59%) geeft aan dat het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw uitgebreid moet worden. Dit betreft vooral ouderen vanaf 65 jaar. De overige respondenten willen een mix van woningen in de uitbreiding
- Ongeveer tweederde (66%) vindt dat nieuwe woningen vooral woningen voor kleine huishoudens (starters en ouderen) moeten zijn
- 63% geeft aan het eens te zijn met de stelling "Aan kleine tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte". Voorstanders willen wel de belangstelling onderzoeken maar de aantallen mogen niet ten koste van permanente bewoning gaan
- Vooral jongeren en respondenten uit Groessen geven aan dat er te weinig goedkope woningen (< € 200.000,=) zijn
- 71% van de respondenten uit Groessen en 75% uit Loo zijn het eens met de stelling "In Loo en Groessen moeten we alleen kleine woningen toevoegen om aan de woningbehoefte van de inwoners in deze dorpen tegemoet te komen."
- Niet alle initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd. Veel mensen (42%) vinden dat er ook woningen voor andere groepen beschikbaar moeten komen
- 63% vindt dat ouderen met de juiste zorg en ondersteuning lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Respondenten tussen de 50 en 65 jaar zijn het vaker eens met deze stelling en jongeren minder vaak
- Ongeveer tweederde van de respondenten (66%) is het (volledig) eens met de stelling "Alle nieuwbouw moet energiezuinig zijn en zoveel mogelijk gericht op circulariteit.". Aandachtspunt is wel de betaalbaarheid
- 59% van de respondenten vindt dat de gemeente woningeigenaren actiever moet informeren en stimuleren om hun woningen energiezuiniger te maken. Het gaat vooral om 65+'ers
- De overgrote meerderheid van de respondenten uit Duiven (83%) is het (volledig) eens met de stelling dat doorstromers uit Duiven/ Westervoort voorrang moeten krijgen bij nieuwbouw
- 62% vindt dat tijdelijke huurcontracten onderdeel zijn van de oplossing voor de huisvesting van mensen die snel een woning nodig hebben
- 62% van de respondenten uit Duiven is het (volledig) eens met de stelling "Het toestaan van friendscontracten is de oplossing voor de huisvestigingsvraag van jongeren en spoedzoekers.". Voornamelijk jongeren en respondenten uit Groessen zien dit als een oplossing

- Meer dan de helft van de respondenten (57%) vindt dat het toestaan van kamerbewoning niet de oplossing is voor de huisvestigingsvraag van jongeren en spoedzoekers. Ze vrezen de komst van huisjesmelkers en ze zijn bang voor overlast van huizen vol gastarbeiders en jongeren
- 63% vindt dat starters en jongeren met een laag inkomen moeten worden geholpen door de gemeente bij de nieuwbouw van koopwoningen. De gemeente zou ook moeten helpen bij het vinden van een huurwoning
- Als oplossingen om jongeren te helpen op de woningmarkt worden genoemd: vooral zorgen voor meer goedkope koopwoningen en voldoende huurwoningen. Maar ook doorstroming bevorderen, het verlenen van subsidie of het verstrekken van een starterslening en het zoeken naar werk/baan.

Belangrijkste uitkomsten professionals

- Professionals zijn het vooral eens met de stelling "De gemeente moet zowel woningen bouwen op locaties in de bebouwde kom als op nieuwe uitbreidingslocaties" (82%). Inwoners: 81%
- en met de stelling "De gemeente moet er alles aan doen om op tijd voldoende woningen te bouwen en dat mag de gemeente geld kosten" (76%). Inwoners: 68%
- Professionals zijn het voor 30% eens met de stelling dat alle nieuwe initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd, bij de inwoners is dat 32%
- 70% van de professionals is het (volledig) eens met de stelling dat alle nieuwbouw energiezuinig en zoveel mogelijk gericht op circulariteit moet zijn. Inwoners: 66%
- Van de professionals is 47% het eens met de stelling "Bij nieuwbouw moeten doorstromers uit Duiven/ Westervoort voorrang krijgen op mensen van buiten de gemeente" . Van de inwoners is 83% eens met deze stelling!
- Van de professionals zegt 32% "Aan tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte", bij de inwoners is dat 63%!
- Professionals zijn het eens met de stelling "Het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw is te klein en moet groter worden" (60%). Inwoners: 59%
- De professionals zijn het deels eens (37%) en deels oneens (33%) met de stelling dat op nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum hoger dan 4 lagen gebouwd mag worden. Inwoners: 44% eens en 44% oneens.

BIJLAGE 3. WONINGBOUWPROGRAMMA APRIL 2021

Het overzicht van alle woningbouwlocaties is integraal onderdeel van de Woonvisie 2021-2030 en dit overzicht zal jaarlijks worden geüpdatet.

Beleidskader

In het kader van de regionale monitoring woningbouwplannen en als onderdeel van (sub) regionale woonagenda's en de Woondeal wordt jaarlijks in de periode februari/maart een update gevraagd van alle woningbouwplannen. Daarmee wordt regionaal gemonitord of de plannen die de verschillende gemeenten hebben, passen bij de regionale behoeftecijfers en afspraken, zoals de Liemerse Woonagenda en de Woondeal.

Het woningbouwprogramma met gerealiseerde woningen en het overzicht aan (mogelijke) plannen in de gemeente Duiven zal vanaf nu jaarlijks met een kennisgeving aan uw raad worden voorgelegd in de raadscyclus van de voorjaarsnota.

Woningbouwnotities

Met het vaststellen van de Woonvisie 2021-2030 en de bijbehorende Woonagenda komen *de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027* (vastgesteld 12 juni 2018) en de *Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven* (vastgesteld 22 oktober 2019) te vervallen. Met deze notities zijn de afgelopen jaren meerdere lijstjes met mogelijke woningbouwlocaties en woningbouwaantallen verschenen. Deels bestonden deze lijstjes uit reeds lopende woningbouwlocaties of uit mogelijke woningbouwlocaties die al jaren in beeld zijn/ waren. Maar ook mogelijke nieuwe locaties waren hierin opgenomen. Door de gemeenteraad zijn keuzes gemaakt voor onder andere korte termijn versnellingslocaties en liggen op dit moment keuzes voor over de verkenning naar mogelijke uitbreidingslocaties. Deze keuzes kwamen mede voort uit de behoefte aan een strategie waarmee je de juiste woning op de juiste plek voor de juiste doelgroep kunt bouwen, maar ook uit het feit dat niet alles tegelijkertijd kan en het daarom goed is te prioriteren.

Woningbouwprogramma 2021

De nieuwe lijst is een actueel overzicht van alle (mogelijke) woningbouwlocaties. In deze lijst zijn de locaties verdeeld in een aantal verschillende categorieën woningbouwplannen. Aan de hand van deze indeling kunnen de verschillende stadia in de ontwikkeling van de plannen worden geduid. De categorieën zijn hieronder benoemd en beschreven.

Lopende projecten/ projecten in afronding

Dit zijn de woningbouwplannen die in aanbouw zijn of sinds 2019 zijn opgeleverd. We monitoren de opleveringen vanaf 2019 omdat het meest recente woningmarktonderzoek gaat over de periode 2019-2030. In deze categorie zijn de woningbouwaantallen en het programma hard.

Korte termijn locaties

Dit zijn de locaties met woningbouwplannen waar nu concreet aan gewerkt wordt. Dit kan zowel nog in een voorstadium zitten als al meer richting vaststelling van een ruimtelijk plan. In deze categorie zijn de woningbouwaantallen en het programma indicatief in beeld. Al zijn ze voor sommige plannen al wat definitiever. Op detail kan zowel het programma als de aantallen bij veel plannen nog veranderen als plannen echt richting ruimtelijk plan (zoals: bestemmingsplan/ omgevingsvergunning) gaan.

Uitbreidingslocaties
Dit zijn de mogelijke uitbreidingsplannen. Dit is gelet op het huidige besluitvormingstraject een tijdelijke categorie. Vooralsnog zijn in deze lijst alle drie de locaties met een aantal van 300 woningen per locatie opgenomen. Wel is hier een totaal aantal van 600 opgenomen omdat nu voorgesteld wordt aan de raad om voor twee van de drie locaties de planvorming te starten. Na besluitvorming kunnen de uitbreidingslocaties waarvoor de planvorming wordt gestart onderdeel worden van de korte termijn locaties.

Middellange en lange termijn locaties
Dit zijn mogelijke inbreidingsplannen die al wel bekend zijn en al globaal op haalbaarheid en aantallen zijn bekeken maar gelet op de prioritering nog niet in behandeling zijn genomen. Dit zijn wel de locaties die wanneer er ruimte ontstaat als eerste kunnen verschuiven naar de korte termijn locaties. Omdat er overwegend alleen nog maar globaal naar deze locaties is gekeken, maakt dat het nog onzeker is of het haalbaar is om op deze locaties te kunnen bouwen. Daarom wordt voor deze mogelijke locaties alleen een totaal aantal woningen opgenomen en is dit niet uitgesplitst per locatie. Dit aantal is de schatting van dit moment op basis van een woningbouwprogramma dat passend is bij het gewenste gemeentelijke woningbouwprogramma.

(Nieuwe) Mogelijke middellange en lange termijn locaties
Dit zijn enerzijds locaties die het afgelopen jaar in beeld zijn gekomen en anderzijds locaties (Spoorzone en Werkterp Ploen-zuid) die al jarenlang bekend zijn maar andere redenen kennen waarom ze nog geen onderdeel zijn van de categorie middellange en lange termijn locaties. Bij de nieuwe locaties die in beeld zijn gekomen komt dit door ontwikkelingen zoals de aangekondigde sluiting van een school of doordat particulieren zelf met vragen over de mogelijkheden van woningbouw op een locatie bij de gemeente zijn gekomen. Gelet op de prioritering is anders dan bij de categorie middellange en lange termijn locaties nog niet globaal naar deze locaties gekeken. Daarmee is nog onduidelijk of woningbouw op deze locaties voorstelbaar is. Ook is nog niet naar mogelijke aantallen woningen gekeken.

Afgevallen locaties
Onder deze categorie worden locaties genoemd die eerder in notities zijn genoemd als mogelijke woningbouwlocaties maar op dit moment niet meer actueel zijn omdat de locatie inmiddels een andere ontwikkeling kent.

Prioritering
Gelet op de noodzaak tot prioritering zijn naast het onderzoek naar de uitbreidingslocaties een 5-tal versnellingslocaties[23] aangewezen. Daarmee is wellicht de indruk gegeven dat alleen aan deze locaties gewerkt wordt. Het overzicht van alle woningbouwplannen (zie tabel) laat echter zien dat er naast de uitbreidingslocaties en de 5 versnellingslocaties aan meer plannen gewerkt wordt. Daar zitten ook plannen bij die door plotselinge omstandigheden actueel geworden zijn. Zoals de Sint Antoniusstraat in Loo, waar duidelijk is geworden dat door verzakking een 2-tal woningen moet worden vervangen. Deze actualiteit wordt aangegrepen voor een iets bredere ontwikkeling.
Dus ondanks de al stevige lijst aan woningbouwlocaties waar aan gewerkt wordt en de noodzaak tot prioritering staat de deur wel open voor nieuwe locaties. Gelet op het aantal locaties waar we al aan werken kan dit helaas maar zeer beperkt.

[23] De locaties de Timp, Weidekervel en Regina Pacis in Duiven, Kleuterschool in Loo en Onder de Toren in Groessen

Doorkijk richting 2022
Woningbouwontwikkeling is een ingewikkeld proces waar bij je soms stilstaat (of stappen achteruit zet) en soms aan het rennen bent. Door de inzet van het afgelopen jaar zien we richting het einde van 2021 ook projecten richting een volgende fase en /of realisatie gaan. Daarmee zal er ruimte ontstaan om concreet de haalbaarheid van woningbouw op middellange en lange termijn locaties te gaan onderzoeken. Om te bepalen welke locaties, van alle locaties die in beeld zijn, we op dat moment oppakken, kijken we met name naar het principe 'de juiste woning op de juiste plek en op het juiste moment'. Op het moment dat de planvorming gestart wordt is vervolgens uiteraard ook aandacht voor alle planologische thema's en andere ambities van de gemeente (zoals duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en een goede fysieke leefomgeving)

Voor Duiven denken we op dit moment dat het oppakken van de nu nog voor onderwijs in gebruik zijnde locaties Droopad 1 (Remigius), Goudenregenstraat 1 (Wereldwijzer) en Schoolstraat 14 (Groene Ring) de meeste prioriteit zouden moeten krijgen. Dit vanwege de ligging van deze locaties in de nabijheid van het centrum van Duiven en het feit dat je hier liever niet nog een lange periode een leegstaand gebouw hebt staan.

In Groessen wordt op dit moment gewerkt aan 2 woningbouwlocaties. Een volgende stap naar het onderzoeken van aanvullende woningbouw komt in beeld als de huidige locaties richting realisatie gaan. Op dat moment ontstaat er ruimte om samen met het dorp op zoek te gaan naar een volgende locatie waarop woningbouw zou kunnen gaan plaats vinden. Op dit moment zijn er 2 mogelijke locaties bij ons bekend.

Voor Loo ontstaat eind 2021 met het gereed komen van Westreenen en de planologisch afgeronde CPO kleuterschoollocatie ook ruimte voor het oppakken van een nieuwe locatie. Daarom denken we in 2022 de kassenlocaties nader te kunnen gaan onderzoeken op de haalbaarheid van woningbouw in samenwerking met de eigenaren van deze locatie en de dorpsraad.

Transformatie_of_nieuwbouw	Planning_startbouw	Verwachting_periode_oplevering	Plannaam	Bestemmingsplanstatus	Project loopt/ gemeentelijke betrokkenheid sinds	Inbreiding_Uitbreiding	Eigendom	Woonvorm	Prijssegment	Aantal woningen in plannen	Opgeleverd 2020	Opgeleverd 2019	Sloop	Aantallen vervolgnotitie	Aantallen laatste kennisgeving	Opmerking
Lopende projecten/ projecten in afronding																
Nieuwbouw	2019	2020-2025	Kloosterkamp/Heilweg	Hard	2012	Uitbreiding	Koop	GGB	Koop > € 310.000,-	0	3	0	0	10	3	Project afgerond
Nieuwbouw	2020	2020-2025	Welleveld	Hard	2005	Inbreiding	Koop	GGB	Koop > € 310.000,-	13	2	0	0	15	15	In verkoop en aanbouw
Nieuwbouw	2019	2020-2025	Achterste hoek/Akkerwinde	Hard	2005	Inbreiding	Koop	GGB	Koop > € 310.000,-	0	9	0	0	9	9	Project afgerond
Transformatie	2020	2020-2025	Loo Westreenen	Hard	2008	Inbreiding	Koop	GGB	Koop > € 200.000,-	18	0	3	0	16	17	In afronding
Nieuwbouw	2020	2020-2025	Thuvinepark	Hard	2011	Inbreiding	Koop	Appartement	Koop > € 310.000,-	17	0	0	0	16	17	In aanbouw
Subtotaal										48	14	3	0			
Korte termijn locaties																
Transformatie	2021	2020-2025	VCD Winkelhart	Hard	2010	Inbreiding	Huur	Appartement	Huur kwaliteitskortingsgrens tot aftoppingsgrens	40	0	0	0	35	35	
Nieuwbouw	2023	2020-2025	VCD Woonpark	Zacht	2010	Inbreiding	Koop	GGB	Koop 200.000-310.000,-	6	0	0	0	0	0	
Transformatie	2022	2020-2025	Eltensestraat 17	Zacht	2016	Inbreiding	Huur	Appartement	Huur aftoppingsgrens tot liberalisatiegrens	24	0	0	0	23	24	
Transformatie	2021	2020-2025	Rijksweg 62	Zacht	2017	Inbreiding	Huur	Appartement	Huur kwaliteitskortingsgrens tot aftoppingsgrens	11	0	0	0	Geen	11	
Transformatie	2022	2020-2025	Regina Pacis	Zacht	2018	Inbreiding	Huur	Appartement	Huur < € 850	20	0	0	0	20 tot 30	25	
Transformatie	2021	2020-2025	Weidekervel	Hard	2018	Inbreiding	Huur	GGB	Huur kwaliteitskortingsgrens tot aftoppingsgrens	12	0	0	0	8 tot10	12	BP hard. Startbouw 2021
Transformatie	2022	2020-2025	Walcherenstraat 5 (De Timp)	Zacht	2018	Inbreiding	Huur/Koop	GGB	Huur tot liberalisatiegrens/ koop tot NHG-grens	14	0	0	0	12 tot 16	14	
Nieuwbouw	2022	2020-2025	Groessen centrum	Zacht	2015	Inbreiding	Koop	GGB	mix (50% goedkope koop/ 50% middelduur/ duur)	28	0	0	0	15 tot 20	25	
Transformatie	2023	2020-2025	Groessen Kerkakkers 29	Zacht	2018	Inbreiding	Koop	GGB	Onbekend	12	0	0	0	Geen	Geen	
Transformatie	2021	2020-2025	Loo CPO voormalige kleuterschool	Zacht	2019	Inbreiding	Koop	GGB	Koop 200.000-310.000,-	4	0	0	0	Geen	4	
Nieuwbouw	2022	2020-2025	Helhoek	Zacht	2018	Uitbreiding	Koop	GGB	Onbekend	7	0	0	7			niet eerder als project opgenomen
Transformatie	2022	2020-2025	Loo Sint Antoniusstraat 8-10	Zacht	2020	Inbreiding	Huur	GGB	Huur kwaliteitskortingsgrens tot aftoppingsgrens	5	0	0	2			niet eerder als project opgenomen
Subtotaal										183	0	0	9			
Uitbreidingslocaties																
Nieuwbouw	2023	2023-2035	Biezenkampen	zacht	2019	Uitbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	300						
Nieuwbouw	2023	2023-2035	Plakse Weide	zacht	2019	Uitbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	300						
Nieuwbouw	2023	2023-2035	Ploen-Noord	zacht	2019	Uitbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	300						
Subtotaal										600						
Middellange en lange termijn locaties (bij de woningbouwnotities al globaal bekeken op haalbaarheid en 1e indicatie van aantallen woningen)																
Nieuwbouw	2023	2020-2025	Lombokstraat	Zacht	2018	Inbreiding	Onbekend	GGB	Onbekend	nnb						
Transformatie	2024	2025-2029	Droopad 1 (BS Remigius)	zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Transformatie	2024	2025-2029	Goudenregenstraat 1 (BS Wereldwijzer)	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Nieuwbouw	2023	2020-2025	Broekstraat	Zacht		Uitbreiding	Koop	GGB	Koop > € 310.000,-	nnb						
Transformatie	2025	2025-2029	Loo Kassencomplexlocaties Loostraat	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Transformatie	2025	2025-2029	Rijksweg 110	Zacht	2020	Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Subtotaal										120						
Totaal										925	14	3	9			
(Nieuwe) Mogelijke Middellange en lange termijn locaties (nog niet eerder bekeken op haalbaarheid en 1e indicatie van aantallen woningen)																
Transformatie	nnb	nnb	Scheefkelk 2	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Nieuwbouw	nnb	nnb	Kerkakkers 1	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Transformatie	nnb	nnb	Parallelweg 29	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Transformatie	nnb	nnb	Groessen Kassenlocatie Kerkakkers/ Tempels	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Transformatie	nnb	nnb	Schoolstraat 14 (Groene Ring)	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Nieuwbouw	nnb	nnb	Spoorzone 2 locaties	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Nieuwbouw	nnb	nnb	Ploen-Zuid Werkterp	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Afgevallen locaties (omdat ze een andere ontwikkelingsrichting kennen of nu niet meer actueel zijn)																
Tankstation Q8																voor lange tijd verpacht
BS Wiekslag																wordt nieuwe school gebouwd
Visserlaan 1																huisvesting arbeidsmigranten
Nieuweling (bedrijvenlocatie)																in verkoop als bedrijfslocatie
locatie van Huet																nu onderdeel van Ploen-Noord
Rijksweg 75																niet meer actueel

Woningmarktonderzoek 2019

Regio Arnhem-Nijmegen

18 oktober 2019

Definitief

COMPANEN ADVIES VOOR WONINGMARKT EN LEEFOMGEVING

COMPANEN ADVIES VOOR WONINGMARKT EN LEEFOMGEVING

DATUM	18 oktober 2019
TITEL	Woningmarktonderzoek 2019
ONDERTITEL	
OPDRACHTGEVER	Regio Arnhem-Nijmegen
AUTEUR(S)	Bram Klouwen Vera Gijsbers
PROJECTNUMMER	2202.112/G
STATUS	Definitief

Tivolilaan 205
6824 BV Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem

info@companen.nl
www.companen.nl
(026) 351 25 32

BTW NL001826517B01
IBAN NL95RABO0146973909
KVK 09035291

Inhoud

1 Inleiding 5

2 Adviezen en schets dilemma's 6

3 Groei regionale woningbehoefte 9

4 Diversiteit aantrekkelijke woonmilieus 14

5 Mismatch van vraag en aanbod om op te lossen 19

6 Betaalbaarheid en sociale huur 26

7 Mogelijkheden tussen huur en koop 30

8 Verduurzaming en kwaliteit bestaande voorraad 34

Bijlage I: accenten in de behoefteraming 38

Bijlage II: nadere toelichting methodologie 39

Regio Arnhem-Nijmegen

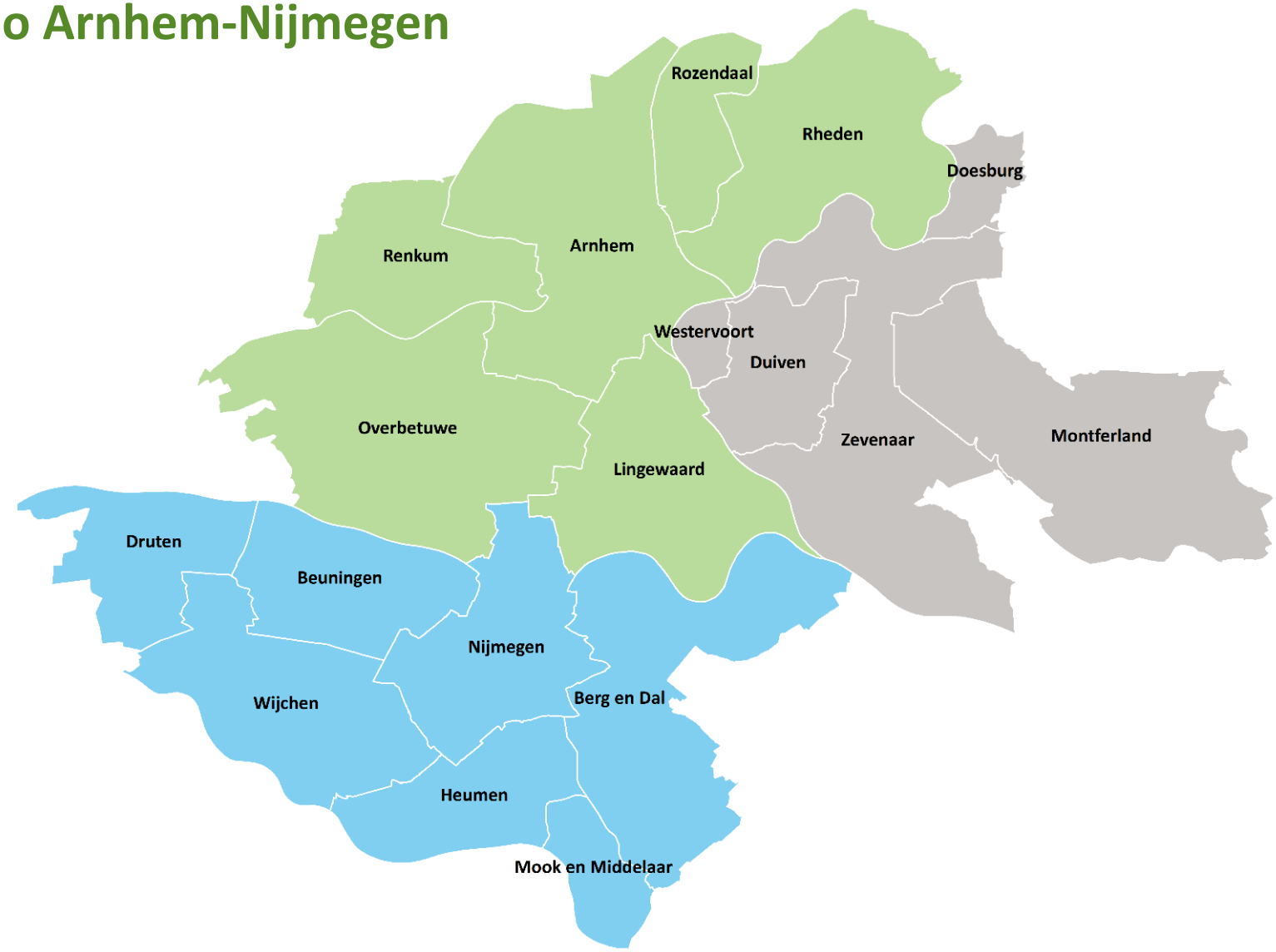

1 Inleiding

De gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen willen een actueel beeld van het functioneren van de woningmarkt. Met dit beeld willen zij sturing kunnen geven aan de gewenste woningbouwontwikkeling in de regio. In 2017 is een regionaal kwalitatief woningmarktonderzoek uitgevoerd. Nu wil de regio dit onderzoek actualiseren. In de (subregionale) woonagenda's is dit als afspraak vastgelegd; voor Arnhem e.o., Nijmegen e.o. en De Liemers.
Het nieuwe onderzoek moet een breed beeld schetsen van de regionale woningmarkt waarbij het zowel gaat om de aantallen als soort en prijsklassen van woningen. Daarnaast moet het onderzoek ook inzicht geven in de positie van verschillende inkomensgroepen in de regio; op gemeenteniveau en waar mogelijk naar wijken. De resultaten van het onderzoek moeten behulpzaam zijn bij de uitwerking van regionale woningmarktafspraken en de uitwerking van lokaal woonbeleid.

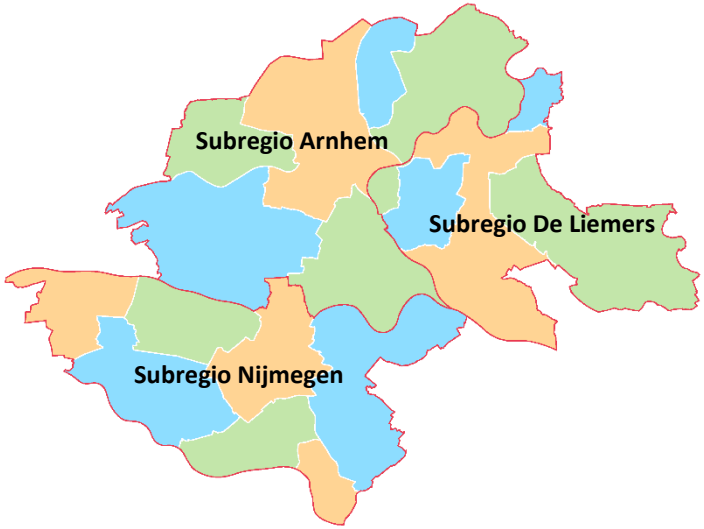

Companen heeft dit onderzoek uitgevoerd. Zij heeft dit onderzoek opgepakt in samenspraak met een werkgroep met een afvaardiging uit de drie subregio's en een afvaardiging namens de provincie. Daarnaast zijn uitkomsten getoetst en verdiept in samenspraak met alle gemeenten, corporaties, marktpartijen en provincie.

Vraagstelling

Met het onderzoek wil de regio actuele inzichten krijgen in de woningbehoefte. Met in het bijzonder een verdieping op de sociale huur, middenhuur en verduurzaming van de bestaande voorraad.
Het onderzoek moet daarmee inzicht bieden in:

- de opgaven op de woningmarkt naar huur/koop, prijsklassen en typen;
- de relatie tussen nieuwbouw en de bestaande woningvoorraad;
- voor de bestaande voorraad zicht op de toekomstwaarde in termen van energetische verbetering en levensloopgeschiktheid;
- met resultaten voor de korte termijn (tot 5 jaar), middellange termijn (tot 10 jaar) en indicatief de lange termijn (20 jaar).

Leeswijzer

We belichten in deze rapportage verschillende onderwerpen die van belang zijn voor de regionale woningmarktontwikkelingen. Het gaat dan om de groei van de woningbehoefte, samenstelling van de woningbehoefte, woonmilieus in de regio, behoefte aan sociale huur, kansen voor middengroepen en kwaliteit van de bestaande woningvoorraad. Deze onderwerpen zijn in deze rapportage successievelijk beschreven. Waar mogelijk is dit uitgewerkt per gemeente/wijk. De uitwerking per gemeente is vormgegeven in factsheets. In de bijlage van het onderzoek beschrijven we de gekozen aanpak.

2 Adviezen en schets dilemma's

Tempoversnelling met vinger aan de pols

De woningmarkt van Arnhem-Nijmegen staat onder druk. De woningbehoefte is dermate groot dat een tempoversnelling in productie nodig is: van 3.100 woningen per jaar (realisatie 2015-2018) naar 3.400 tot 3.900 woningen per jaar. Dit is inclusief het inlopen van een groot deel van het actuele woningtekort (circa 5.800 woningen tot 2030). Het tekort is verhoudingsgewijs het grootst in de regio Nijmegen, vervolgens in de regio Arnhem en daarna in De Liemers. Al zijn er ook de nodige subregiogrens overschrijdende verhuisbewegingen: mensen die vanuit Nijmegen naar de Overbetuwe of Lingewaard verhuizen, mensen die vanuit Arnhem naar Westervoort of Duiven verhuizen. Dit vraagt naast subregionale afstemming over woningbouw ook regionale afstemming.
Het zwaartepunt voor de korte termijn ligt op het zorgen voor voldoende nieuwbouw om in te spelen op de acute woningvraag. Dit vraagt om een tempoversnelling in de woningbouw. In de subregionale woonagenda's is vanuit de gemeenten en provincie een versnellingsambitie opgenomen voor de eerste jaren om het actuele woningtekort in te lopen. Tegelijkertijd is op (langere) termijn sprake van onzekerheden rond woningbouwplanning: bijvoorbeeld ten aanzien van conjunctuur, bereikbaarheid van de regio (A15) en ontwikkelingen buiten de regio (bijvoorbeeld in Utrecht). Deze onzekerheden vragen een vinger aan de pols (op basis van monitoring) en daarmee een flexibele adaptieve programmering gericht op te realiseren plannen.

Waarderen verschillende woonmilieus in de regio

Een gevarieerde aantrekkelijke woonomgeving en een goed woonaanbod zijn kwaliteiten van de regio. Verschillende woonmilieus hebben een verschillende functie in de ontwikkeling van de regio. Zo zien we woonmilieus die in trek zijn bij vestigers van buiten de regio en betekenis hebben voor het vestigingsklimaat. Terwijl andere woonmilieus juist betekenis hebben voor lokale gemeenschappen en lokale verbondenheid. Bij het vormgeven van beleid moet het meer gaan om het waarderen van verschillen tussen woonmilieus: met het benutten van de landschappelijke, stedelijke of dorpse kwaliteiten als kracht van het wonen in de regio. Dit vraagt een visie op de gewenste woonmilieus in de regio, vanuit omgevingskwaliteiten en het vestigingsklimaat van de regio.
Binnen de woonmilieus ligt er een gevarieerde opgave naar marktsegmenten (zie vervolg).

Oplossen van mismatches

Op de regionale woningmarkt is er een mismatch tussen vraag en aanbod.

Figuur 2.1: fricties vraag en aanbod bij optimale doorstroming 2019 - 2030

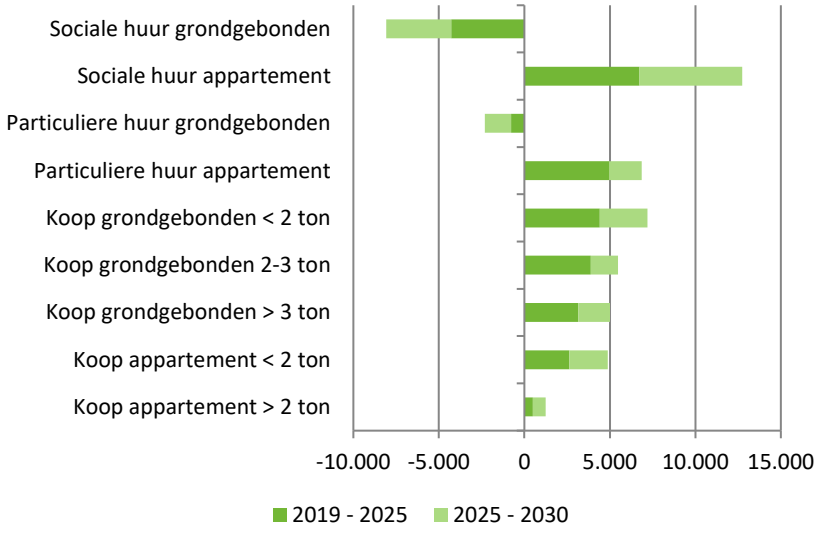

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

Dit is vooral het gevolg van het groeiende aantal kleine huishoudens. Dit vertaalt zich in een behoefte aan gemaksvriendelijke kleine woningen, zoals appartementen. In de sociale huursector is er in de hele regio een transformatieopgave van traditionele rijwoningen naar kleinere woningen voor 1- en 2-persoonshuishoudens. In de koopsector spreidt de behoefte zich over verschillende categorieën en prijsklassen. Per subregio zijn er accentverschillen in de behoefte. Zo is in de subregio Arnhem de behoefte aan middenhuur en koopappartementen relatief groot. In de subregio Nijmegen is de behoefte in de sociale huur groter, waar in De Liemers de opgave in het goedkope koopsegment juist groot is.

Bij een deel van de geconstateerde mismatches zullen marktpartijen en consumenten ervoor zorgen dat deze opgelost worden. Dat is niet bij alle segmenten even makkelijk. Bij sociale huur, middenhuur en goedkope koop is inzet van aanvullend instrumentarium nodig om realisatie van woningen te borgen.

- Op grond van diverse maatschappelijke trends ligt de totale regionale behoefte aan sociale huurwoningen tot 2030 tussen +4.400 woningen (0,4% welvaartsgroei) en +7.800 woningen (0% welvaartsgroei). Dit is tussen 10% en 20% van het aantal te bouwen woningen. Hierbij is rekening gehouden met de extramuralisering van instellingszorg, maar is nog geen rekening gehouden met bijvoorbeeld de komst van meer arbeidsmigranten, veranderend rijksbeleid (eventueel ruimere doelgroep voor sociale huur) of noodzakelijke compensatie van herstructurering of verkoop van sociale huurwoningen. Het is belangrijk om hierbij in regionaal verband af te stemmen op welke wijze de gemeenten en corporaties om willen gaan met het risico van tegenvallende economische groei voor de doelgroep die afhankelijk is van sociale huur. Daarbij is het lastig te reageren op een dergelijke achterblijvende economische groei. Dit kan ervoor pleiten uit te gaan van een voorzichtige raming van economische groei; en dus een hoger aantal sociale huurwoningen. Ook is het belangrijk af te stemmen hoe de behoefte idealiter over de regio gespreid is.
  Daarbij geldt dat veel woningzoekenden in de sociale huur lokaal of hoogstens subregionaal zoeken. Afstemming in het aanbod sociale huur zal dan ook vooral subregionaal moeten gebeuren.
- Voor mensen met een middeninkomen zijn sociale huurwoningen niet bereikbaar omdat hun inkomen te hoog is, terwijl zij ook niet in aanmerking komen voor koopwoningen omdat hun hypotheekmogelijkheden ontoereikend zijn. Hierdoor is er een groeiende vraag naar woningen in het middensegment. Vanuit de woonwens gaat het hierbij vooral om goedkope koopwoningen (12.000 woningen tot 2030, tot € 200.000). Dit betreft een complexe investerings- en beleidsopgave. Woningen in deze segmenten zijn snel te duur voor de doelgroepen door

continue prijsstijgingen. Bovendien geldt zeker bij goedkope koopwoningen dat er zorg moet zijn voor voldoende toekomstkwaliteit van deze woningen (energetisch, woonkwaliteit). Daarbij is veel bestaand aanbod van minder kwaliteit inmiddels duurder geworden. Ook voor die woningen is aandacht nodig bij toevoegingen in het goedkope segment (potentieel verlies concurrentiepositie bestaande voorraad). Er zijn diverse woonvormen die aansluiten bij deze vraag naar goedkope koop, zoals microwoningen (tiny- en skinny-houses, zie vervolg), woningen op erfpacht, maatschappelijk gebonden eigendom, etc.

Ook al is de eerste wens het kopen van een woning, het bestaande aanbod is vaak naar prijs niet meer passend. Een alternatief ligt, naast alternatieve koopvarianten, in de huursector. Om te komen tot vergelijkbare (betaalbare) woonlasten als bij goedkope koop, zou het dan gaan om (sociale) huurwoningen van rond € 600 tot € 650. In afspraken met beleggers verdient ook deze huurklasse aandacht. Daarnaast biedt de ruimte die de minister biedt om 15% van de sociale huurvoorraad toe te wijzen aan deze middeninkomens, vast te leggen in prestatieafspraken, hiervoor potentieel mogelijkheden. Dit betekent dan wel extra druk (en dus noodzakelijke toevoegingen) in de sociale huur om in deze vraag te voorzien.

Naast goedkope koop zien we bij deze middeninkomens een behoefte aan vrije sector huurappartementen (5.000 woningen tot 2030, grotendeels tot € 1.000). In de middenhuur zien we wel particuliere beleggers woningen opkopen. Door de druk op dit deel van de markt dreigt ook hier de prijs snel hoger te worden; te hoog voor de middeninkomens.

- Niet alle woningzoekenden kiezen voor een traditionele woonvorm. Een deel zoekt specifieke woonvormen als tiny-houses, hofjeswoningen, etc. Het gaat in aantallen om een nichemarkt; mogelijk deels vanwege onbekendheid. In beleid zou er ruimte moeten zijn om in kleine aantallen woningen voor deze wensen toe te voegen.

Goedkope koop en middenhuur vraagt inzet van aanvullend instrumentarium: bijvoorbeeld in de vorm van een doelgroepenverordening, bestemmingsplannen met aandeel sociale huur, middenhuur, goedkope koop, speciale bouwvormen (klein bouwen), tijdelijke woonvormen, gezamenlijke werving van beleggers, afspraken met beleggers/ontwikkelende partijen, grondbeleid, etc.

Verduurzaming en kwaliteit bestaande voorraad

Meer dan 90% van de woningvoorraad van 2030 staat er nu al. Waar de vorige conclusies het accent legden op gewenste toevoegingen, is het belangrijk om ook de zorg voor de bestaande woningvoorraad en woonwijken te agenderen. In de analyses hebben we daarvoor enkele indicaties gegeven.

Het is waardevol nader te onderzoeken waar extra inzet wenselijk is om deze woningvoorraad te verbeteren. Op basis van een selectie van vraag- en aanbodindicatoren kunnen we een eerste richting geven voor gebieden waar een vernieuwingsopgave aan de orde is. Bij verhuizing en komst van nieuwe bewoners ligt een kans voor een versnelling in de verduurzaming en kwaliteitsverbetering. In gebieden waar veel ouderen wonen (met een risico van achterstand in onderhoud) en oudere woningen samenvallen, liggen hiervoor kansen door nieuwe bewoners te stimuleren hun woningen aan te passen. Dit kan een impuls krijgen via een gebiedsgerichte aanpak.

3 Groei regionale woningbehoefte

De woningmarkt van Arnhem-Nijmegen staat onder druk. De woningbehoefte is dermate groot dat een tempoversnelling in productie nodig is: van 3.100 woningen per jaar naar 3.400 tot 3.900 woningen per jaar. Dit is inclusief het inlopen van een groot deel van het actuele woningtekort (circa 5.800 woningen tot 2030), waarbij het een keuze is in welke mate en in welk tempo de regio dit tekort wil inlopen.
In de regio Nijmegen is de druk het hoogst, in De Liemers het laagst. Daarbinnen is het actuele woningtekort het grootst in de steden Arnhem en Nijmegen. Het tempo van ontwikkeling is daarbij sterk afhankelijk van de economische conjunctuur. Dit betekent dat de gemeenten er ook rekening mee moeten houden dat de groei op enig moment minder groot is. Dit vraagt een vinger aan de pols en een flexibele adaptieve programmering gericht op te realiseren plannen.

Woningmarkt onder druk

Een belangrijk vertrekpunt voor de regio Arnhem-Nijmegen is dat de regio te kenmerken is als een woningmarkt onder hoge druk. Op grond van marktindicatoren heeft BPD (Bouwfonds Property Development) een kaart samengesteld waarin de druk tussen regio's vergeleken wordt.
In recente analyses van het rijk blijkt dat de subregio Nijmegen te kenmerken is als regio met een relatief hoog woningtekort. Dit geldt in mindere mate ook voor de subregio Arnhem. Voor De Liemers geldt dit minder. Al zijn er binnen de subregio's de nodige verschillen. Zo zien we in verschillende indicatoren dat de stedelijke gebieden van Arnhem en Nijmegen een hogere woningmarktdruk kennen dan de meer suburbane en landelijke gemeenten. In De Liemers zien we dat Westervoort en Duiven een grotere woningmarktdruk hebben vanwege de samenhang met de Arnhemse woningmarktregio.

Gelet op de huidige ervaren druk op de woningmarkt heeft de rijksoverheid als één van haar speerpunten opgenomen dat de woningproductie omhoog moet. Dit krijgt in enkele stedelijke regio's vorm via een woondeal. Ook de Provincie Gelderland wil samen met de regio's werken aan deze tempoversnelling. Dit onderzoek biedt mede een bouwsteen om hier verder handen en voeten aan te geven.

Figuur 3.1: druk op de regionale woningmarkt in twee beelden, links drukindicator BPD (rood = hoge druk op de woningmarkt, blauw = beperkte druk op de woningmarkt), rechts verdeling actueel regionaal tekort aan woningen

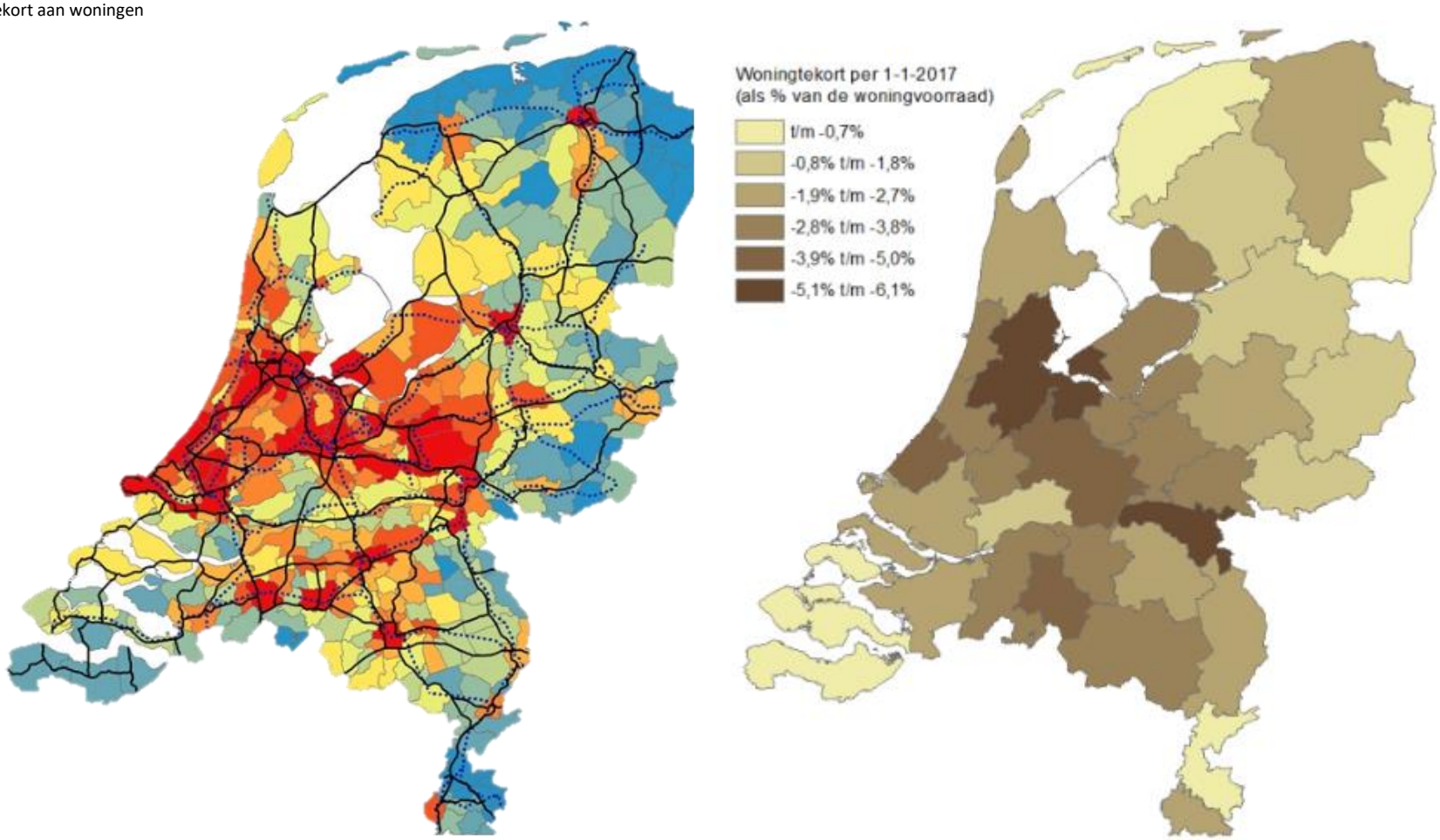

Bron: BPD (links), Ministerie BZK 2018 (rechts).

De Provincie Gelderland heeft een recente prognose uitgewerkt voor de verschillende regio's. Volgens deze prognose kent de regio Arnhem-Nijmegen tot 2040 nog een groei van 36.700 huishoudens. Het leeuwendeel van deze groei zien we in de periode tot 2025: 22.700 huishoudens. Na 2030/2035 vlakt de groei af.

De woningbehoefte wordt niet alleen bepaald door de huishoudensgroei. Nu al zijn er huishoudens die een woning wensen, maar deze niet kunnen vinden. Dit betreft in de benadering van het rijk 25-plussers die lang bij ouders thuis, op kamers of in recreatiewoningen wonen of logeren bij familie of vrienden. Dit duiden we aan als het actuele woningtekort. Dit woningtekort verschilt tussen de delen van de regio. In de subregio Nijmegen wordt deze geraamd op 7,1% van de woningvoorraad, in de subregio Arnhem op 4,1% en in De Liemers op 2,0%. Ook deze huishoudens zoeken de komende jaren een huis.

Figuur 3.2: bevolkingsontwikkeling van betekenis voor woningbehoefte op termijn

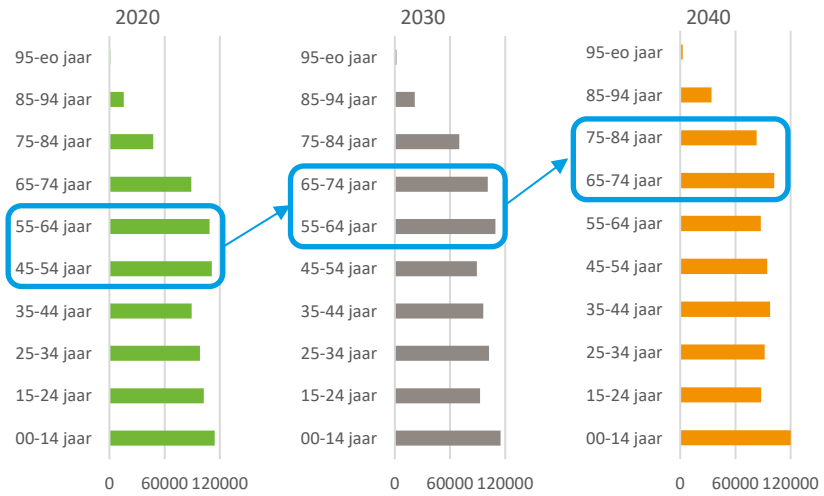

Bron: Provincie Gelderland 2019.

Volgen huishoudensgroei, verminderen woningtekort

Voor de regionale huisvestingsopgave is het wenselijk enerzijds in te spelen op de groei van het aantal huishoudens, anderzijds in te spelen op het gedeeltelijk oplossen van het woningtekort. Vanuit de rijksoverheid is een algemeen gangbaar uitgangspunt dat een woningtekort van 1,5% tot 2% staat voor een gezond functionerende woningmarkt (bron: PBL, Planbureau voor de Leefomgeving). In dat geval is er nog enige schaarste wat onder meer bijdraagt aan het waardebehoud van vastgoed. Daarom hanteren we als aanname in de analyses een inloop tot een tekort tot 2%. Deze inloop spreiden we gelijkmatig over de periode tot 2030.

Figuur 3.3: woningbehoefte subregio's 2019 - 2040, huishoudensgroei + inloop woningtekort

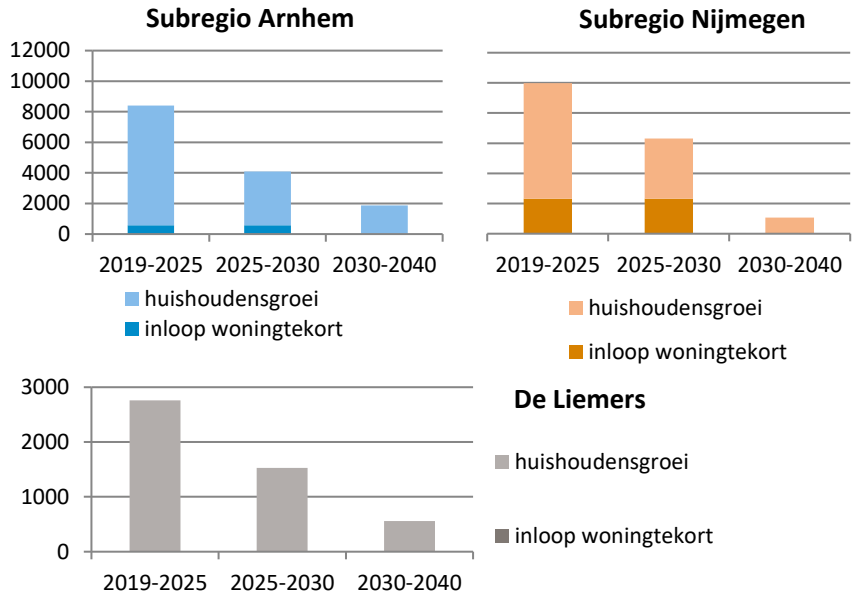

Bron: provinciale prognose, inclusief inloop woningtekort.

De overzichten laten eerst een behoorlijke woningbehoefte zien. De mogelijke inloop van het woningtekort speelt op korte termijn en spreidt zich over de regio. De exacte verdeling per gemeente is indicatief. Daarom hebben we alleen het subregionale getal hier opgenomen (in de factsheets is een indicatieve vertaling per gemeente meegenomen). Na de sterke groei de komende jaren is op termijn de groei van de woningbehoefte minder groot. Oorzaak hiervan is dat veel babyboomers dan reeds een klein huishouden vormen waardoor de gezinsverdunning nog beperkt is. Ook verlaat deze (grote) generatie dan de woningmarkt (zie figuur 3.2). Dan worden ook de doorrekeningen onzekerder.

In de subregio Nijmegen is deze teruggang relatief groot. De gemeente Nijmegen heeft dit nader geanalyseerd. Zij stellen vast dat Nijmegen een blijvende instroom van studenten (inclusief internationale studenten) kent. De instroom die de gemeente Nijmegen na 2030 prognosticeert komt in deze cijfers niet terug. Tussen 2030 en 2040 gaat het in Nijmegen om een behoefte van 250 tot 500 woningen per jaar. Gelet op de continue instroom van studenten is dat een waarschijnlijke ontwikkeling die onvoldoende in de provinciale prognose (op basis van Primos 2019) terugkomt.

Tabel 3.1: woningbehoefte per gemeente in beeld 2019 - 2040

	Inloop woningtekort tot 2%	Huishoudensgroei 2019 - 2025	Huishoudensgroei 2025 - 2030	Huishoudensgroei 2030 - 2040
Subregio Arnhem	**1.150**	**7.830**	**3.530**	**1.880**
Arnhem		4.500	2.370	1.520
Lingewaard		1.130	430	200
Overbetuwe		1.400	410	180
Renkum		420	130	0
Rheden		340	150	10
Rozendaal		40	40	-30
Subregio Nijmegen	**4.100**	**7.660**	**3.980**	**1.070***
Berg en Dal		470	210	100
Beuningen		540	160	110
Druten		450	290	200
Heumen		180	110	-40
Mook en Middelaar		210	80	30
Nijmegen		5.240	2.770	480
Wijchen		570	360	190
Subregio De Liemers	**0**	**2.760**	**1.530**	**560**
Doesburg		50	30	-10
Duiven		330	120	120
Montferland		990	520	30
Westervoort		290	80	20
Zevenaar		1.100	780	400

Bron: provinciale prognose, inclusief inloop woningtekort Primos 2019.

Rekening houden met veranderlijke tijden

Uit de cijfers blijkt een urgentie om op korte termijn een flinke bouwproductie te realiseren. De mate waarin de regio daarbij het woningtekort wil inlopen is een beleidskeuze. In het huidige tijdsgewricht van druk op de woningmarkt ligt het voor de hand te koersen op een versnelling van woningbouw. Tot 2025 zouden in de regio jaarlijks ruim 3.400 woningen toegevoegd moeten worden voor de huishoudensgroei en nog eens ruim 500 woningen voor inloop woningtekort naar 2% in 2030. De realisatie de afgelopen vier jaar lag lager; gemiddeld 3.100 toegevoegde woningen per jaar. Om in te spelen op de geraamde behoefte is een tempoversnelling noodzakelijk. Tegelijkertijd zien we ook dat de behoefte fluctueert met de economie. Tijdens de economische crisis lag de productie substantieel lager; door gebrek aan koopkrachtige vraag. Dat zegt minder over de woningbehoefte dan over de economische conjunctuur. Maar ook nieuwe ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de woningbehoefte. Zo kan het doortrekken van de A15 richting De Liemers de bereikbaarheid in delen van de regio vergroten, wat invloed kan hebben op de spreiding van de woningbehoefte.

Deze onzekerheden leren ons ook dat we de ramingen met enige voorzichtigheid moeten hanteren. Op dit moment is de behoefte groot. Door economische conjunctuur kan dit per periode verschillen. Het is daarom enerzijds wenselijk om in deze tijd in te spelen op de aanwezige behoefte en anderzijds om een vinger aan de pols te houden. Monitoren van bijvoorbeeld de inloop van het woningtekort is dan ook het advies.

4 Diversiteit aantrekkelijke woonmilieus

Een gevarieerde aantrekkelijke woonomgeving en goed woonaanbod zijn kwaliteiten van de regio. Een goed functionerende woningmarkt is dan ook van belang voor woningzoekenden en heeft ook betekenis voor het regionale vestigingsklimaat, bereikbaarheid en voorzieningen. Verschillende *woonmilieus* hebben een verschillende functie in de ontwikkeling van de regio, blijkend uit de *leefstijlen* die er naar toe trekken. Zo zien we woonmilieus die in trek zijn bij vestigers van buiten de regio en zo betekenis hebben voor het vestigingsklimaat; zoals Arnhem, Nijmegen, Oosterbeek, Rozendaal, Velp, Berg en Dal, Beek en Malden. Terwijl andere woonmilieus juist betekenis hebben voor lokale gemeenschappen en lokale verbondenheid; dit zien we op veel plekken in De Liemers, De Betuwe en in stadswijken. De steden hebben een functie voor een breed palet aan starters op de woningmarkt. Het waarderen van de verschillende woonmilieus zorgt ervoor dat iedereen iets van zijn gading vindt in delen van de regio. Het pallet aan woonmilieus is daardoor een kracht van de regio: dus meer aansluiten bij de aanwezige omgevingskwaliteiten.

Roltrapregio Arnhem-Nijmegen

De regio Arnhem-Nijmegen bestaat uit verschillende woonmilieus. Daarbij zien we een regionale woningmarkt die werkt als een roltrapregio. Jongeren komen via de steden Arnhem en Nijmegen de regio in en verhuizen vervolgens als gezin naar regiogemeenten. Daarbij blijkt de regio een aantrekkelijk woongebied voor nieuwkomers. Toch zien we binnen dit meer globale plaatje een aantal meer specifieke functies op de regionale woningmarkt.

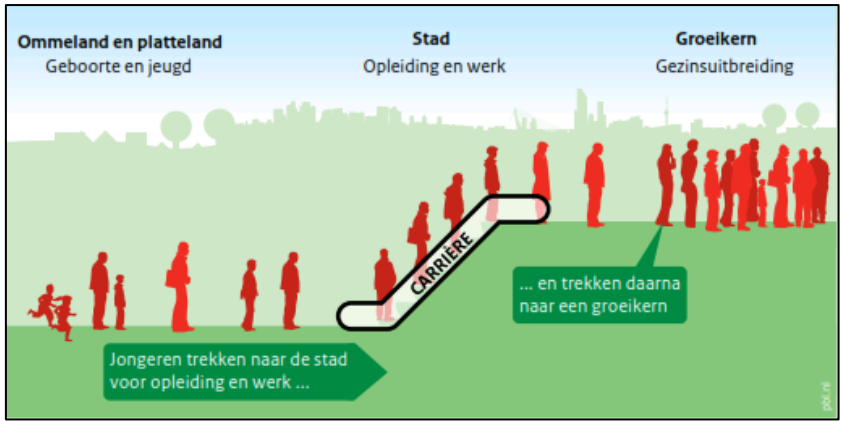

Steden veel doorstroming, woonmilieus rond de stad meer vestiging van buiten

De steden Arnhem en Nijmegen kennen een zeer dynamische woningmarkt, waar mensen binnen de gemeente in meerdere stappen verhuizen om wooncarrière te maken. De doorstroming binnen de gemeente is hier relatief groot. Het aantal vestigers is weliswaar groot, maar ten opzichte van doorstromers beperkt. De gemeenten rondom de steden laten een meer stabiele bewoning zien.

Om dit nader te duiden hebben we per wijk in beeld gebracht waar mensen bij verhuizing vandaan komen. Dit geeft een beeld van de regionale woningmarkt.

Figuur 4.1: verhouding tussen verhuizers uit de regio (binnenverhuizers) en verhuizers van buiten de regio (vestigers)

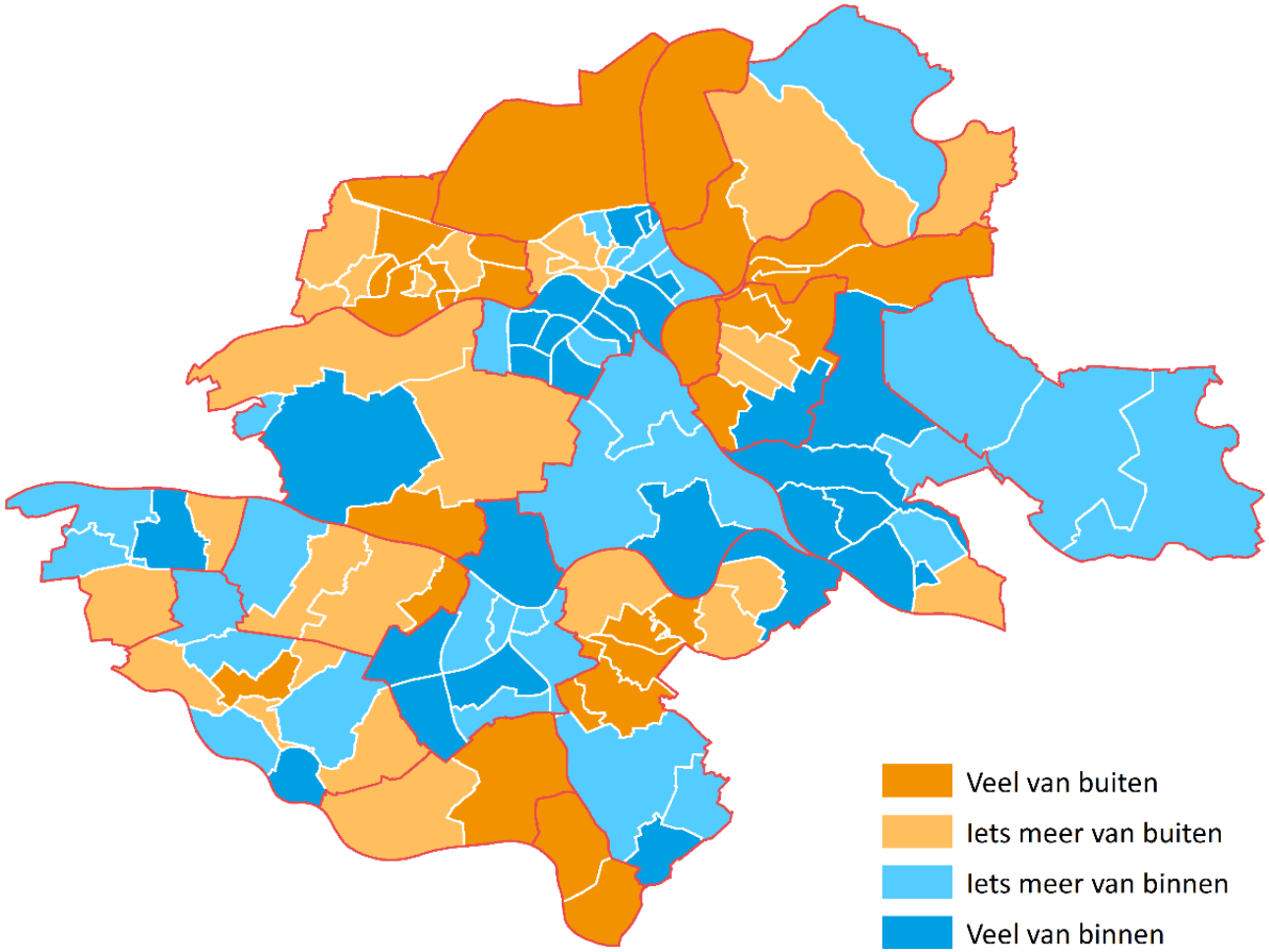

Bron: CBS-Microdata.

Uit deze kaart blijkt dat er binnen de gemeenten Arnhem en Nijmegen veel doorstroming is (ten opzichte van vestigers van buiten de regio). Ook in De Liemers en in delen van de Betuwe zien we verhoudingsgewijs veel verhuizingen van binnen de regio. Kernen als Oosterbeek, Doorwerth, Rozendaal, Velp, Westervoort, Beek, Berg en Dal en Malden trekken veel vestigers van buiten de regio. Dit zijn in belangrijke mate ook kernen met een aanbod van duurdere koopwoningen. Leefstijl is hierbij een verklarende factor.

Leefstijlen per locatie

Er zijn verschillende leefstijlbenaderingen die inzicht bieden in keuzes van woonconsumenten. Vertrekpunt hierbij is de waardeoriëntatie van huishoudens. In grote lijnen is daarbij onderscheid te maken tussen leefstijlen met een meer traditionele waardeoriëntatie (rust, veiligheid, wonen met bekenden) en een (post-)moderne waardeoriëntatie (beleving, diversiteit, individualistisch). Een ander onderscheid betreft de statusgevoeligheid van leefstijlen. De verschillende waarden zijn weergegeven in de volgende figuur. Voor een nadere uitleg van de leefstijlgroepen verwijzen wij u naar de bijlage.

We hebben de oriëntatie van leefstijlen per wijk in beeld gebracht. Daaruit blijkt dat voor starters leefstijl niet zozeer onderscheidend is. Bij starters is de stad in grote mate in trek. Bij doorstromers is dit onderscheid er wel. Juist de gebieden die in trek zijn bij doorstromers van buiten de regio trekken leefstijlen met een post-moderne waardeoriëntatie en/of hoge statusgevoeligheid. Gebieden die meer lokaal woningzoekenden trekken, kenmerken zich meer door een traditioneel waardepatroon.

In de bijlage is per gemeente aangegeven welke leefstijlen volgens deze benadering dominant aanwezig zijn.

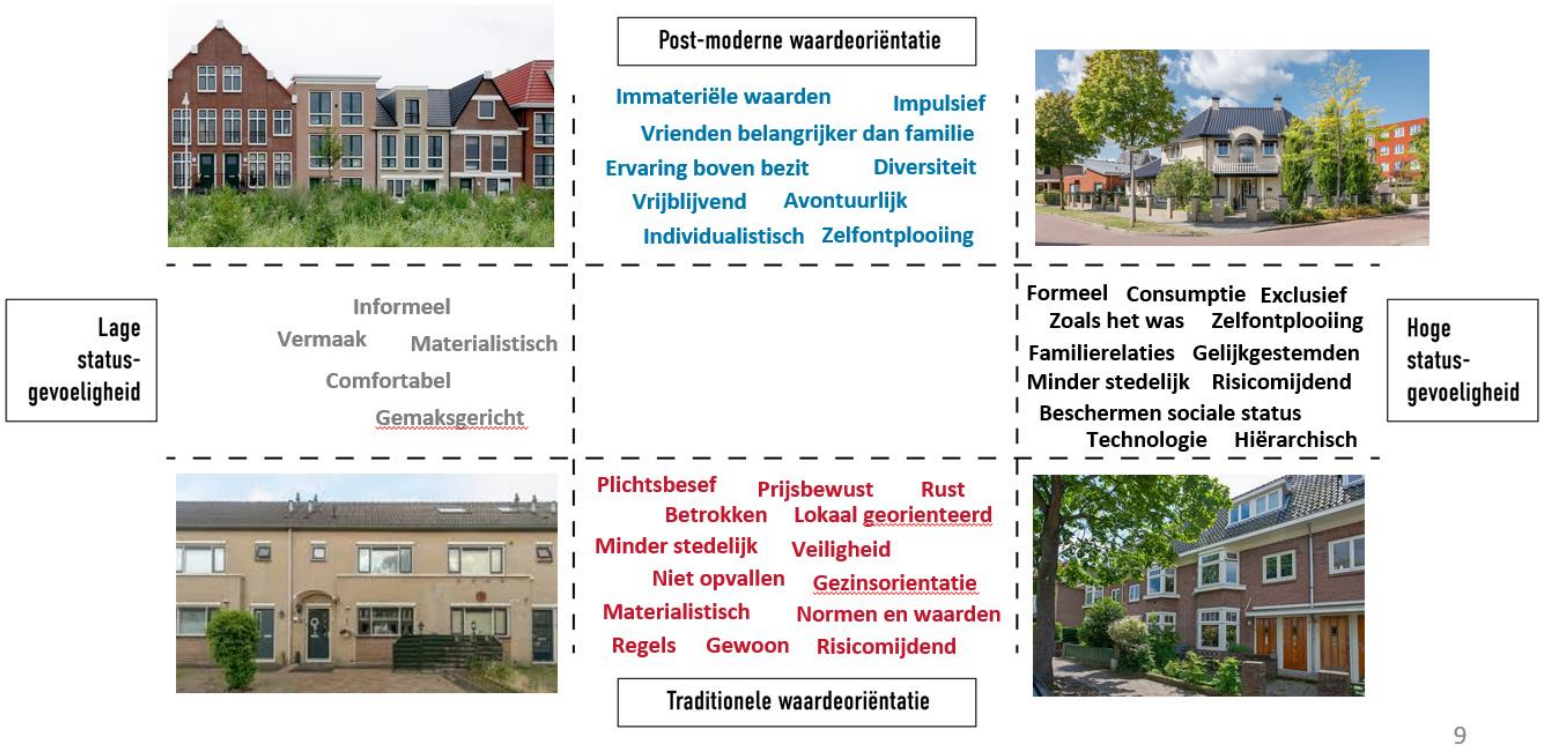

9

Figuur 4.2: waardeoriëntatie verschillende leefstijlen in de regio (2008 - 2017), percentage van totaal aantal starters en doorstromers

Starters (post-)moderne waardeoriëntatie

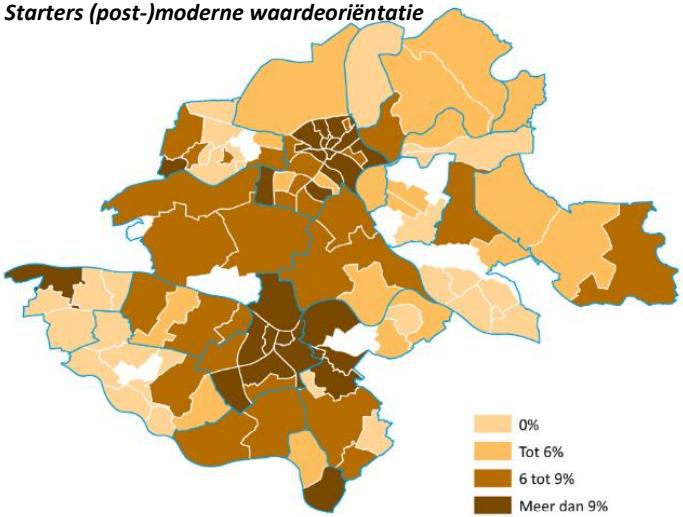

Doorstromers (post-)moderne waardeoriëntatie

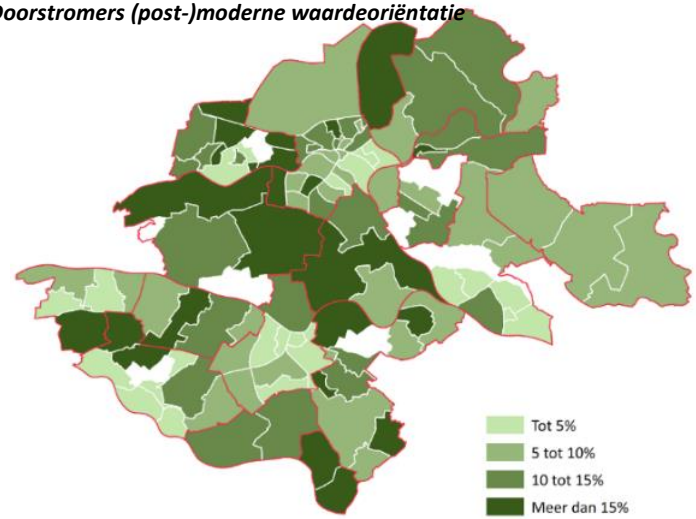

Starters traditionele waardeoriëntatie

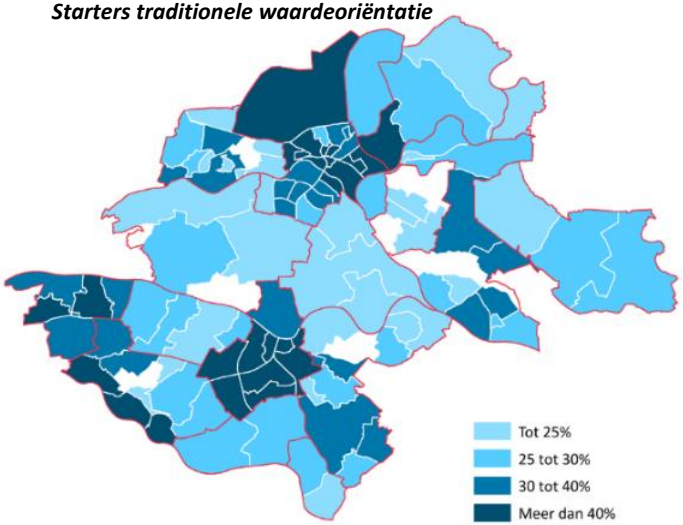

Doorstromers traditionele waardeoriëntatie

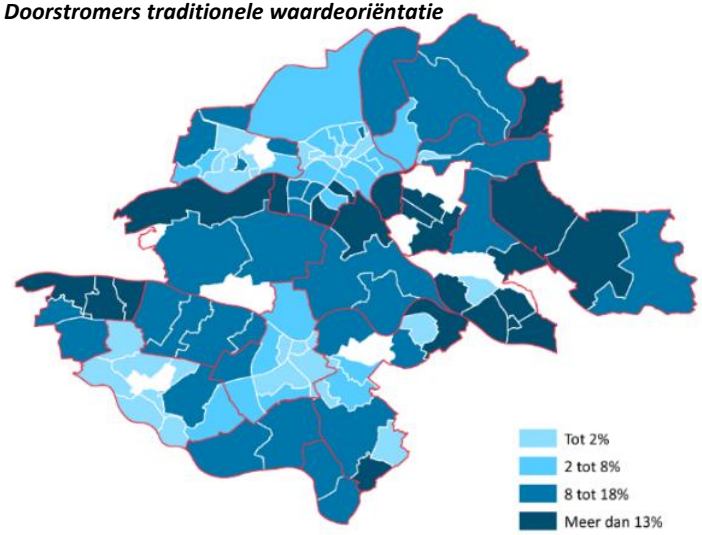

**Voor de witgekleurde gebieden zijn onvoldoende beschikbare gegevens om representatieve uitspraken te doen.*

Bron: CBS-Microdata, bewerking Companen.

Juist in enkele gebieden met veel vestigers zien we specifieke leefstijlen naar voren komen. Dit betekent voor het (sub)regionale woonbeleid dat er onderscheid te maken is naar woonmilieus die kansrijker zijn voor het aantrekken van nieuwkomers en woonmilieus die meer betekenis hebben voor lokale woningzoekenden. Hierbij speelt niet alleen de woning een rol, maar veel meer nog omgevingskwaliteiten zoals uitstraling, bereikbaarheid, voorzieningen, nabijheid natuur en recreatie, afstand tot werkgelegenheid of onderwijs. In de subregionale woonagenda's is het daarom van belang de woonopgaven niet alleen in termen van woningtypen te formuleren, maar nadrukkelijk ook in andere omgevingskwaliteiten.

Het meest kansrijk daarbij is om in de profilering van gebieden aan te sluiten bij het versterken van de huidige kwaliteiten. Dat biedt mensen keuzemogelijkheden waarmee optimaal aangesloten wordt bij de lokale en regionale woonbehoefte. In regionaal verband is afstemming van (woonmilieu)kwaliteiten daarom wenselijk.

Er ligt daarmee ook een basis voor het verbinden van economisch vestigingsbeleid en het te formuleren woonbeleid. Zo is aan te geven welke waarden, en daarmee ook welk woonproduct, potentieel kansrijk is vanuit de profilering van de regio: in grote lijnen betreft dit de minder stedelijke woonmilieus op het zand van de Veluwe en het Rijk van Nijmegen, waarbij bijvoorbeeld de landschappelijke kwaliteit en bereikbaarheid volgens deelnemers aan het marktpanel belangrijke kwaliteiten zijn.

5 Mismatch van vraag en aanbod om op te lossen

De mismatch tussen vraag en aanbod op de regionale woningmarkt wordt steeds groter. Dit is vooral het gevolg van het groeiende aantal kleine huishoudens. Dit vertaalt zich in een behoefte aan gemaksvriendelijke kleine woningen, zoals appartementen. In de sociale huursector is er in de hele regio een transformatieopgave van traditionele rijwoningen naar kleinere woningen voor 1- en 2-persoonshuishoudens. In de koopsector spreidt de behoefte zich over verschillende categorieën en prijsklassen. Per subregio en binnen subregio's zijn er accentverschillen in de behoefte. Zo is in de subregio Arnhem de behoefte aan middenhuur en koopappartementen relatief groot. In de subregio Nijmegen is de behoefte in de sociale huur groter, waar in De Liemers de opgave in het goedkope koopsegment juist groot is.

Koop- en huurmarkt onder druk

Voor de koop- en huurmarkt zijn er verschillende indicatoren voor de druk op de woningmarkt. Uit deze indicatoren blijkt een oplopende druk in de koop- en huurmarkt, maar ook een spreiding van deze druk.

Koopmarkt hogere prijzen afnemend aanbod

Dit blijkt voor de koopsector uit oplopende verkoopprijzen en een groeiend aantal transacties. De sterk gestegen gemiddelde verkoopprijzen komen enerzijds door prijsstijgingen bij bepaalde woningen, anderzijds doordat het aantal verkochte dure (waaronder vrijstaande) woningen is toegenomen (waardoor de gemiddelde verkoopprijs stijgt). Het aantal transacties neemt recent weer af. Dit komt door minder passend aanbod, wat blijkt uit een afnemende keuzemogelijkheid van woningzoekenden die opteren voor een koopwoning.

Figuur 5.1: gemiddelde transactieprijs (boven) en aantal transacties (onder) 2008 - 2018

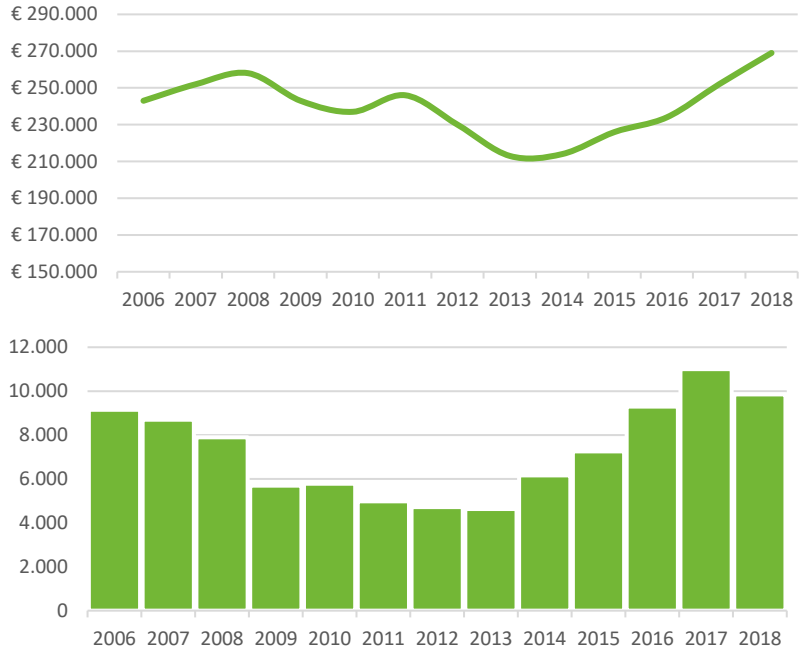

Bron: Woningmarktcijfers.nl.

Figuur 5.2: keuze-index koopwoningen 2018-2019, (index rond 6-8 staat voor gezonde marktspanning, lager dan een 6 is een overspannen markt)

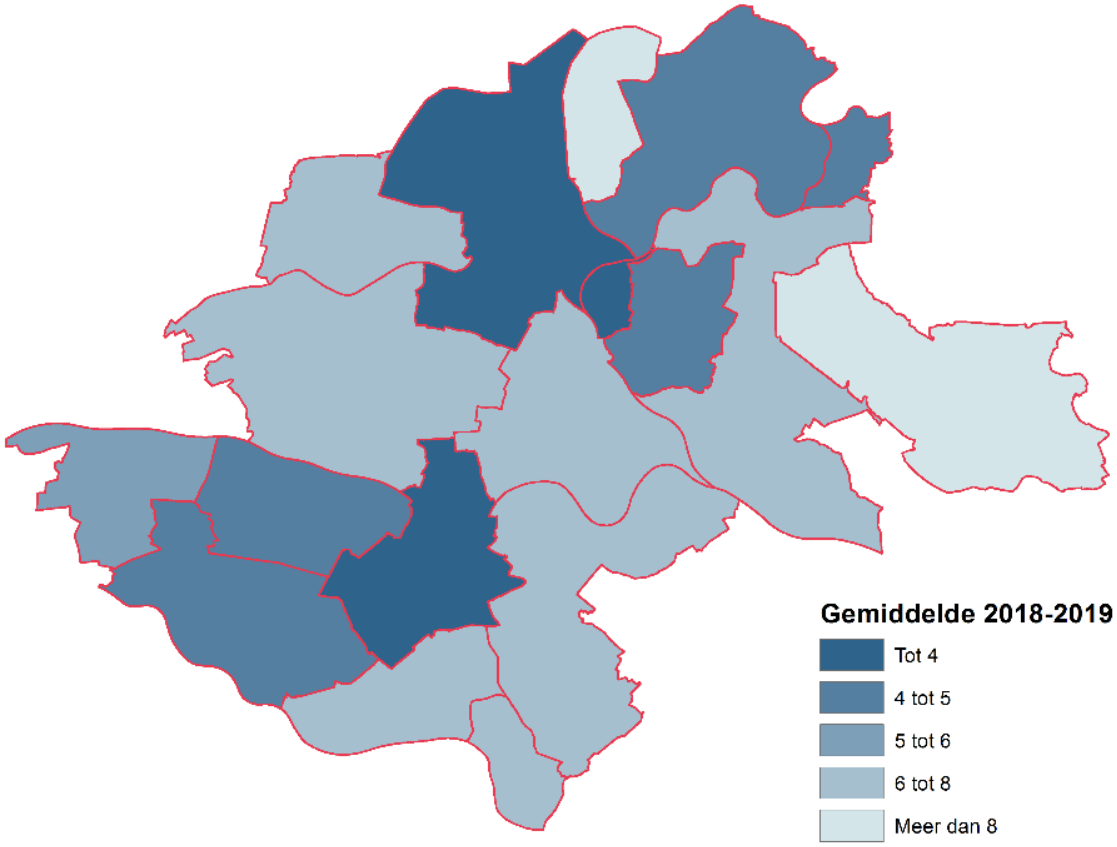

Bron: woningmarktmonitor Gelderland.

Met name in en rond Arnhem en Nijmegen is de spanning op de koopwoningmarkt relatief groot. In de gemeenten Rozendaal en Montferland is de spanning relatief beperkter. In Rozendaal komt dit door het specifieke (dure) woonmilieu waardoor deze gemeente een selectieve vragersgroep trekt, in Montferland is waarschijnlijk een behoorlijk woningaanbod hierin bepalend.

Druk sociale huur woningcorporaties in centrumgemeenten

Figuur 5.3: gemiddeld aantal reacties op vrijkomende sociale huurwoningen woningcorporaties 2018

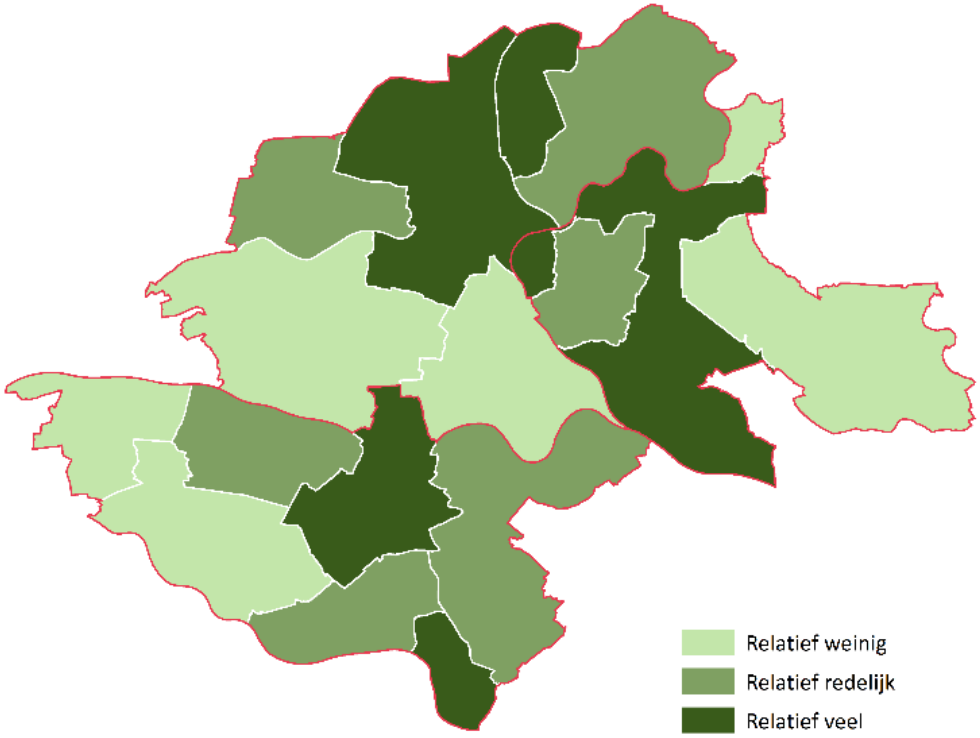

Bron: Enserve.

In de sociale huur zien we een vergelijkbaar patroon van druk in de grote steden en minder druk in de meer landelijke gemeenten. Uitzonderingen zijn de gemeenten Mook en Middelaar, Westervoort, Zevenaar en Rozendaal waar veel reacties zichtbaar zijn op vrijkomende huurwoningen; waarschijnlijk door gebrek aan aanbod en/of beperkte doorstroming waardoor weinig woningen beschikbaar komen. Ook verkoop en herstructurering van sociale huur-woningen zijn bepalend voor een hogere druk op de sociale huursector.

Toekomstige woningbehoefte in beeld

De bevolking verandert van samenstelling: meer kleine huishoudens meer ouderen. Daarnaast zien we dat mensen een (veranderende) woonwens hebben. Wij hebben een analyse gemaakt van de verwachte verhuizingen op de regionale woningmarkt. Daarbij zijn we uitgegaan van feitelijke verhuisbewegingen per doelgroep en het feitelijke aanbod dat zij in de bestaande voorraad achterlaten. Dit hebben we geïndexeerd naar de prijsniveaus anno medio 2019. Voor de woonwensen sluiten we aan bij de resultaten van het landelijke woningmarktonderzoek WoON2018. Zo krijgen we een beeld van de gewenste woonsituatie voor verschillende groepen. Op basis van demografische ontwikkelingen hebben we dit vertaald naar een veranderende woningvraag.

Figuur 5.4: woonwensen verschillende doelgroepen 2019 - 2025

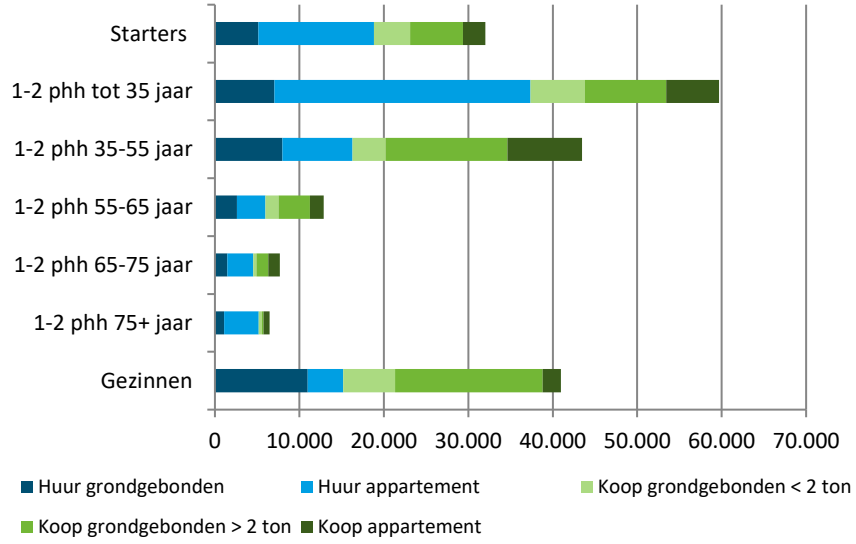

Bron: WoON2018, bewerking Companen.

De vraag van kleine huishoudens richt zich in belangrijke mate op appartementen. De vraag van ouderen is daarbij relatief klein, maar neemt door de vergrijzing wel in omvang toe.

Hiermee krijgen we per subregio in beeld waar bij optimale doorstroming de mismatches tussen vraag en aanbod zich voor gaan doen. Deze vraag vertaalt zich als volgt naar fricties op de regionale woningmarkt.

Figuur 5.5: fricties vraag en aanbod bij optimale doorstroming, inclusief inloop actueel woningtekort 2019 - 2030 (kleur van pijlen verwijzen naar kleur toelichtende tekstvakken)

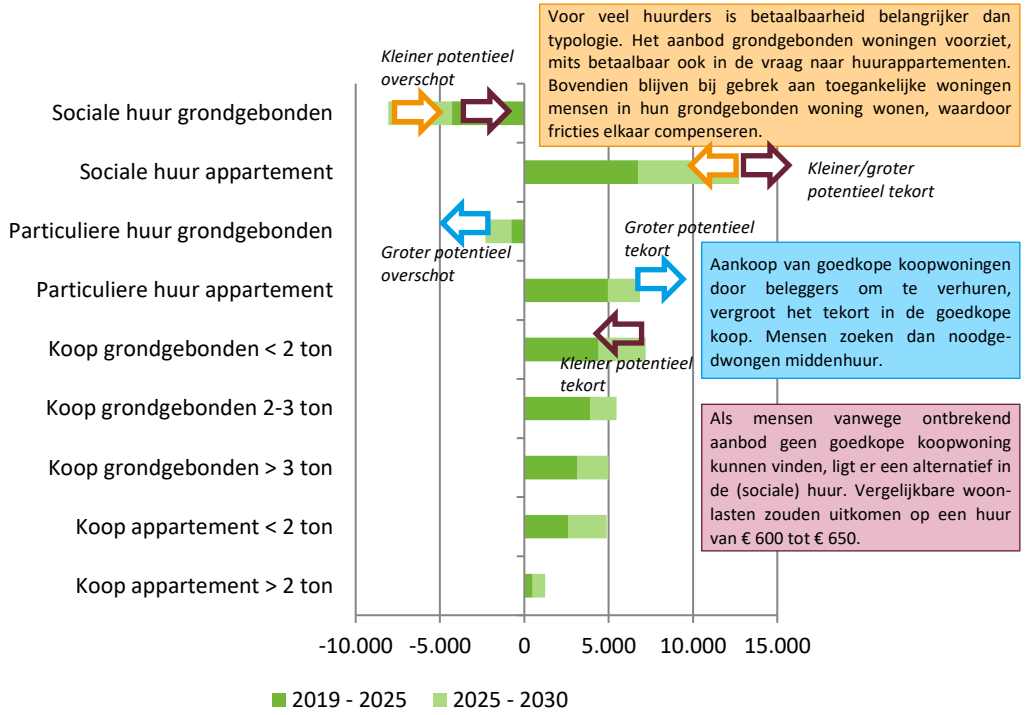

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

De (mis)matches op de woningmarkt zijn niet 1-op-1 te vertalen naar een woningbouwprogramma. Dit vraagt nadere keuzes: bijvoorbeeld op welke vraag je je wilt richten als subregio of gemeente. Zeker als je niet alle tekorten in de geschetste tijd kunt oplossen. Kies je voor een programma gericht op bedienen van de directe vraag van starters en mensen aan de onderkant van de markt, voor doorstroming, of bijvoorbeeld een ongedeelde regio? Deze keuzes hebben betekenis voor het te realiseren programma. De volgende noties geven richtingen aan vanuit de geconstateerde woningvraag en bieden daarmee een bouwsteen voor de geschetste keuzes.

Bij een deel van de geconstateerde mismatches zullen marktpartijen en consumenten ervoor zorgen dat deze opgelost worden. Dat is niet bij alle segmenten even makkelijk. Bij sociale huur, middenhuur en goedkope koop is inzet van aanvullend instrumentarium nodig om realisatie van woningen te borgen.

In de sociale huur zien we daarbij een belangrijke veranderopgave van 'traditionele rijwoningen' naar appartementen. Dit hangt samen met het groeiende aantal kleine huishoudens (eenverdieners) dat zich op de sociale huur richt. Het gaat hun daarbij overigens niet zozeer om een gestapelde woning. Vaak wordt een appartement als synoniem gezien voor een toegankelijke/gemaksvriendelijke kleine woning. De beweging in de sociale huur is dan ook meer te typeren als een beweging van traditionele rijwoningen naar kleinere functionele woningen.

In de middenhuur zien we een groeiende behoefte; vooral bij appartementen. Dan gaat het om woningen tot circa € 900/€ 1.000. Door prijsstijgingen zijn er steeds minder woningen in deze prijsklasse beschikbaar. De behoefte aan grondgebonden woningen in de middenhuur is relatief beperkt. In de praktijk verhuizen mensen hier wel naar toe: met name vanuit een praktische noodzaak (tussen twee woningen in, bij gebrek aan alternatief aanbod of bij echtscheiding).

In de koopsector is de behoefte verspreid over de verschillende segmenten naar typologie en prijsklasse. Bij goedkope koop (tot € 200.000) is er wel behoefte, maar door prijsstijging steeds minder aanbod. Bovendien wordt een deel van deze woningen opgekocht als belegging en verhuurd. Ook woningen die circa vijf jaar geleden nog als kwalitatief kwetsbaar werden getypeerd, kennen stijgende prijzen en hebben vaak een prijs boven € 200.000. Het is echter de vraag of deze woningen uiteindelijk voldoende toekomstwaarde hebben (constructief en energetisch). Bij het invullen van de behoefte aan goedkope rijwoningen is het belangrijk om enerzijds voldoende toekomstkwaliteit te realiseren en anderzijds een kwaliteit die passend is bij de prijs. Dit betekent doorgaans een kleinere woning. Voor het beleid is het dan ook belangrijk strategieën te ontwikkelen hoe gemeenten (duurzaam) in kunnen spelen op de behoefte aan deze goedkope koopwoningen, rekening houdend met bouwkosten, prijsniveaus en toekomstwaarde van woningen.

Een alternatief voor een deel van de mensen die goedkope woning willen kopen, ligt in de huursector. Om te komen tot vergelijkbare (betaalbare) woonlasten als bij de goedkope koop, zou het dan gaan om (sociale) huurwoningen van rond € 600 tot € 650. De ruimte die de minister biedt om 15% van de sociale huurvoorraad toe te wijzen aan deze middeninkomens, vast te leggen in prestatieafspraken, biedt hiervoor potentiele mogelijkheden.

Figuur 5.6: fricties vraag-aanbod bij optimale doorstroming per deelgebied, inclusief inloop woningtekort 2019 - 2025

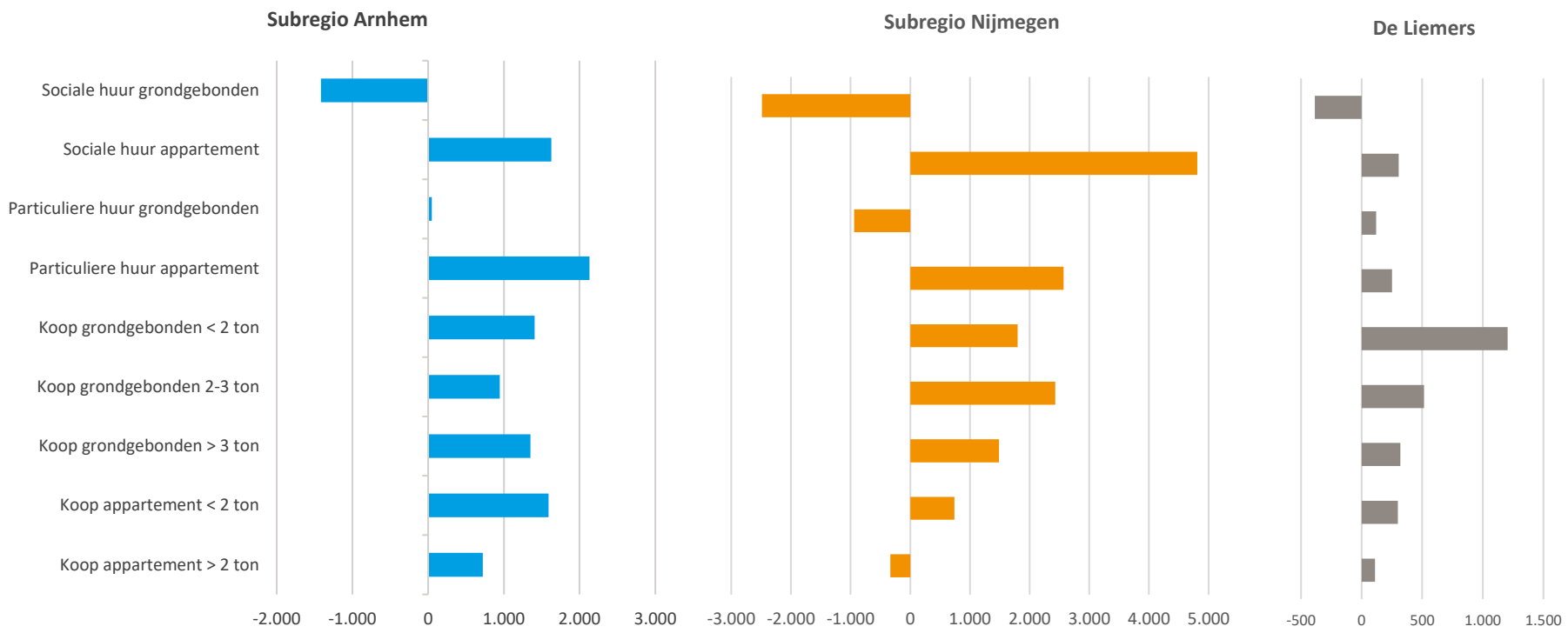

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

In de subregio Arnhem zien we een sterkere behoefte aan particuliere huurappartementen en koopappartementen. Ook is er in de dure koopsector een relatief groter tekort. In de subregio Nijmegen is het tekort groot bij sociale huurapprtementen, en meer dan in de andere subregio's, bij de betaalbare koopwoningen (€ 2 tot 3 ton). De Liemers springt eruit met een grote behoefte aan goedkope koopwoningen. Dit aanbod was er altijd in deze regio, maar is door de prijsstijgingen geleidelijk niet meer bereikbaar voor een grote groep huishoudens.

Vergelijking met onderzoek 2016

Ook in 2016 is een regionaal woningmarktonderzoek uitgevoerd, op basis van WoON2015 en de modeldoorrekening via Socrates. Destijds bleek er per saldo geen behoefte aan huurwoningen; op termijn na 2025 zelfs een gewenste afname (vooral in het sociale segment). De vraag naar huurappartementen was vrij stabiel en bij grondgebonden huurwoningen was sprake van een afname. Naar prijsklasse lag het accent bij huurwoningen vanaf de aftoppingsgrenzen; dit was voor de introductie van passend toewijzen. Na de introductie van passend toewijzen zien we doorgaans een daling in de gewenste huurprijs.

De behoefte in de huursector concentreerde zich volgens het onderzoek uit 2016 in de middenhuur. In de sociale huur zouden er voldoende woningen zijn. Inmiddels zien we, en dat blijkt ook uit dit onderzoek, dat de behoefte zich meer spreidt over sociale en middenhuur. Oorzaak is dat grote groepen minder profiteren van de welvaartsgroei en er nieuwe groepen zijn die opteren voor sociale huur (migranten, zorgvragers), waardoor die behoefte is gegroeid in plaats van afgenomen.

De behoefteontwikkeling was er vooral bij grondgebonden koopwoningen (circa twee derde deel) en in mindere mate bij koopappartementen (circa een derde deel van de behoefte). Hierbij waren vooral (net als nu) koopwoningen tot € 180.000 in trek.

Een belangrijke verklaring voor de verschillen is enerzijds het gebruik van een optimistischer economisch scenario waardoor minder mensen gaan huren en meer mensen kopen. Anderzijds waren de huur- en koopmarkt minder gescheiden markten waardoor vragen meer in elkaar overliepen.

6 Betaalbaarheid en sociale huur

De komende jaren groeit met de woningbehoefte ook de behoefte aan sociale huurwoningen. Doordat dit segment vooral gebonden is aan tal van regels (inkomensgrenzen), wordt de behoefte ook sterk bepaald door welvaartsgroei en wetgeving. Bij meer welvaartsgroei daalt de behoefte aan sociale huurwoningen, bij een ruimere definitie van de doelgroep (wettelijk kader) groeit de behoefte. Wij hebben verschillende ontwikkelingen van invloed op de gewenste omvang van de sociale huur in beeld gebracht. Op grond hiervan is de behoefte aan sociale huurwoningen tot 2030 tussen +4.400 woningen (0,4% welvaartsgroei) en +7.800 woningen (0% welvaartsgroei). Dit is tussen 10% en 20% van het aantal te bouwen woningen. Hierbij is rekening gehouden met de extramuralisering van instellingszorg, maar is nog geen rekening gehouden met bijvoorbeeld de komst van meer arbeidsmigranten, veranderend rijksbeleid (eventueel ruimere doelgroep voor sociale huur) of noodzakelijke compensatie van herstructurering of verkoop van sociale huurwoningen. Het is belangrijk om hierbij in regionaal verband af te stemmen op welke wijze de gemeenten en corporaties om willen gaan met het risico van tegenvallende economische groei voor de doelgroep die afhankelijk is van sociale huur. Ook is het belangrijk om af te stemmen hoe de behoefte idealiter over de regio gespreid is.

Zorg voor laagste inkomens

Gemeenten hebben samen met de woningcorporaties een specifieke verantwoordelijkheid voor het huisvesten van groepen die hier op eigen gelegenheid niet toe in staat zijn. Zij zijn grotendeels aangewezen op sociale huurwoningen. De behoefte aan sociale huur wordt deels bepaald aan de hand van woonwensen die huishoudens hebben. Minstens zo belangrijk zijn de toewijzingseisen. Wettelijk is hierbij vastgelegd dat huishoudens met een inkomen tot € 38.035 (prijspeil 2019) tot de doelgroep van woningcorporaties behoren. Voor hen zijn sociale huurwoningen tot € 720 bedoeld.

Behoefteontwikkeling bepaald door diverse onzekerheden

Op grond van verschillende (on)zekere ontwikkelingen hebben we een inschatting gemaakt van de behoefte-ontwikkeling aan sociale huur vanuit de doelgroep van woningcorporaties tot € 38.035 belastbaar per jaar. We richten ons hierbij op meetbare economische, demografische en maatschappelijke trends:

- Effect van de huishoudensgroei (uitgaande van de huishoudensgroei en van de inloop woningtekort tot 2%); uitgaande van een gelijkblijvende huur-kooporiëntatie per leeftijdsgroep. Dit is inclusief de toestroom van nieuwe groepen naar de sociale huur, als gevolg van de extramuralisering van de instellingszorg.
- Effect van veranderende bevolkingssamenstelling en veranderende huur-kooporiëntatie (generatie-effect); waardoor jonge generaties senioren (baby-boomers) meer in een koopwoning wonen dan de voorgaande (vooroorlogse) generatie. Bovendien heeft deze generatie meer pensioen opgebouwd. Hierdoor daalt de behoefte aan sociale huurwoningen.
- Effect van de welvaartsgroei. Dit effect is zeer onzeker en op regioniveau (nagenoeg) niet beïnvloedbaar. We zien door de jaren heen een gestaag dalende welvaartsgroei waarbij het Centraal Planbureau (CPB) voor de komende jaren een verwachting uitspreekt van 0,4% welvaartsgroei. Hierbij plaatsen we wel de kanttekening dat dit tijdelijk (door de conjunctuur) lager kan liggen en daarmee de behoefte aan sociale huur (tijdelijk) hoger kan liggen. Omdat we te maken hebben met vastgoed is

het lastig om te reageren op een dergelijke achterblijvende economische groei. Dit kan ervoor pleiten om uit te gaan van een voorzichtige raming van economische groei; en dus een hoger aantal sociale huurwoningen. Dit betreft echter een beleidskeuze.

Groei van de behoefte aan sociale huur per subregio

Naast deze meetbare effecten zijn er ook andere effecten die of onzeker zijn, maar waarvan de richting nu onvoldoende te duiden is, of betreffen beleidskeuzes. We noemen het beleid van de rijksoverheid waardoor de doelgroep voor de sociale huur potentieel groter of kleiner wordt, de komst van arbeidsmigranten die zich langdurig in Nederland vestigen en eigen beleid ten aanzien van het wel of niet accepteren van scheefheid (hogere inkomens in de sociale huur). Deze minder meetbare aspecten laten we buiten de analyse, maar zijn wel onderdeel van de lokale afwegingen.

Op dit moment is de grens voor sociale huur voor alle huishoudens een belastbaar jaarinkomen van maximaal € 38.035. Het rijk is voornemens deze grens te differentiëren: voor 2- en meerpersoonshuishoudens gaat deze grens omhoog naar € 42.000, waardoor meer gezinnen in aanmerking komen voor sociale huur. Voor 1-persoonshuishoudens gaat deze omlaag naar € 35.000, waardoor minder alleenstaanden in de sociale huur kunnen. Per saldo blijft de doelgroep met deze maatregel ongeveer even groot. Dit heeft op korte termijn geen effect op de omvang van de benodigde sociale huurvoorraad. Op lange termijn (met meer 1-persoonshuishoudens) zal dit leiden tot minder behoefte aan sociale huurwoningen.

Figuur 6.1: ontwikkeling behoefte aan sociale huur per subregio, meetbare effecten tot 2030

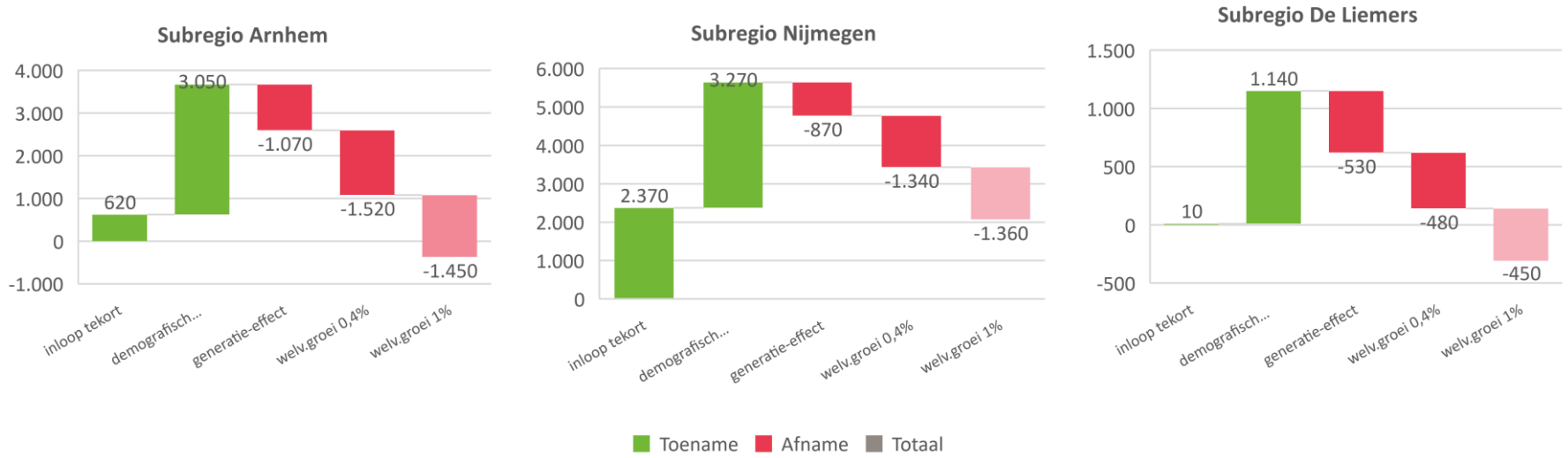

Bron: Waarstaatjegemeente, datawonen, bewerking Companen.

Tussen de regio's zien we duidelijke verschillen in de behoefteontwikkeling sociale huur. Zo heeft subregio Nijmegen een relatief grote groei van de behoefte door inloop woningtekort en de huishoudensgroei. Deze is de eerste periode ook relatief groot in de subregio Nijmegen. Hier is ook de afname als gevolg van het generatie-effect relatief kleiner doordat met name in de stad Nijmegen verhoudingsgewijs minder ouderen en meer jongeren in de sociale huursector wonen.

Bij een stabiele welvaartsituatie of lichte welvaartsgroei zou de behoefte aan sociale huurwoningen tot 2030 in alle subregio's groeien:

- In de subregio Arnhem
  - zonder welvaartsgroei (+2.600)
  - beperkte welvaartsgroei (+1.080)
- In de subregio Nijmegen
  - zonder welvaartsgroei (+4.770)
  - beperkte welvaartsgroei (+3.430)
- In De Liemers
  - zonder welvaartsgroei (+620)
  - beperkte welvaartsgroei (+140)

Het gaat hier om een netto groei van de behoefte. Onttrekkingen van sociale huurwoningen door herstructurering, liberalisatie of verkoop leiden tot extra druk op de resterende sociale huurwoningen en zullen dan ook gecompenseerd moeten worden om dit netto-resultaat te bereiken.

Verschillen tussen gemeenten

Per gemeente verschilt dit beeld door de specifieke opbouw van de doelgroepen in de gemeente, hun woonsituatie en het aanbod sociale huurwoningen. De volgende kaarten geven een beeld van de opgave per gemeente.

Figuur 6.2: aandeel sociale huurwoningen per wijk (boven) en huishoudens in doelgroep woningcorporaties (onder)

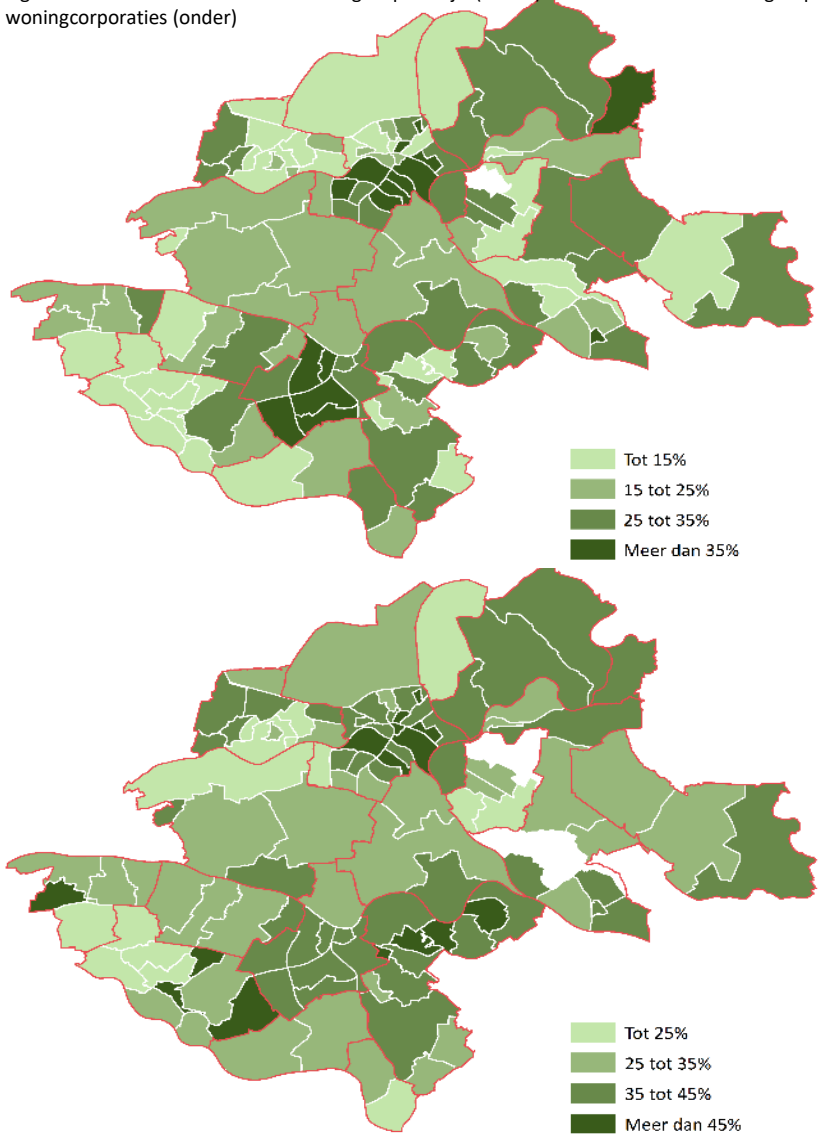

* Voor de witgekleurde vlakken zijn onvoldoende beschikbare gegevens om representatieve uitspraken te doen.

Bron: corporaties regio Arnhem-Nijmegen, waarstaatjegemeente.

We zien met name in de steden Arnhem en Nijmegen een relatief groot aandeel sociale huurwoningen. Hier wonen doorgaans ook veel huishoudens uit de doelgroep. In Doesburg zien we veel sociale huurwoningen, terwijl het aandeel huishoudens in de doelgroep wat beperkter is. In kernen als Beek en delen van Wijchen zien we het omgekeerd. Buiten de steden zijn er doorgaans minder sociale huurwoningen, maar is ook het aandeel huishoudens in de doelgroep voor sociale huur beperkter. Dit is door de jaren heen zo gegroeid. Beleidsmatig brengt dit wel de vraag met zich mee of het wenselijk is deze scheiding in de regio zo te houden, of juist voor meer spreiding van sociale huur over de regio te gaan. De behoefte aan sociale huur lijkt zich namelijk wel te spreiden.
In de tijd zien we dat de vraag zich redelijk spreidt over de verschillende perioden (tot 2025 en tussen 2025 en 2030). Per gemeenten zitten hier verschillen in, bijvoorbeeld als gevolg van de omvang van de inloop van het woningtekort en de mate van vergrijzing door de tijd.

Met name in de subregio Nijmegen is de behoefte aan sociale huur relatief groot. De oorzaak hiervoor is eerder gegeven en heeft te maken met de jongere groepen die in dit deel van de regio in de sociale huur wonen. In De Liemers en de Veluwezoom is de behoefte relatief beperkter; in sommige gemeenten door minder huishoudens in de doelgroep (Zevenaar, Montferland), in andere gemeenten door een behoorlijk aanbod (Rheden en Doesburg). Opvallend is dat in Westervoort en Duiven een behoorlijke behoefte aan sociale huur zichtbaar is. Beide gemeenten zijn ten aanzien van sociale huur onderdeel van de regionale woningmarkt van Arnhem. In de berekende behoefte komt deze druk vanuit de stad tot uitdrukking.

Figuur 6.3: aanvullende behoefte aan sociale huur per gemeente tot 2030, afgezet tegen de totale (kwantitatieve) woningbehoefte per gemeente

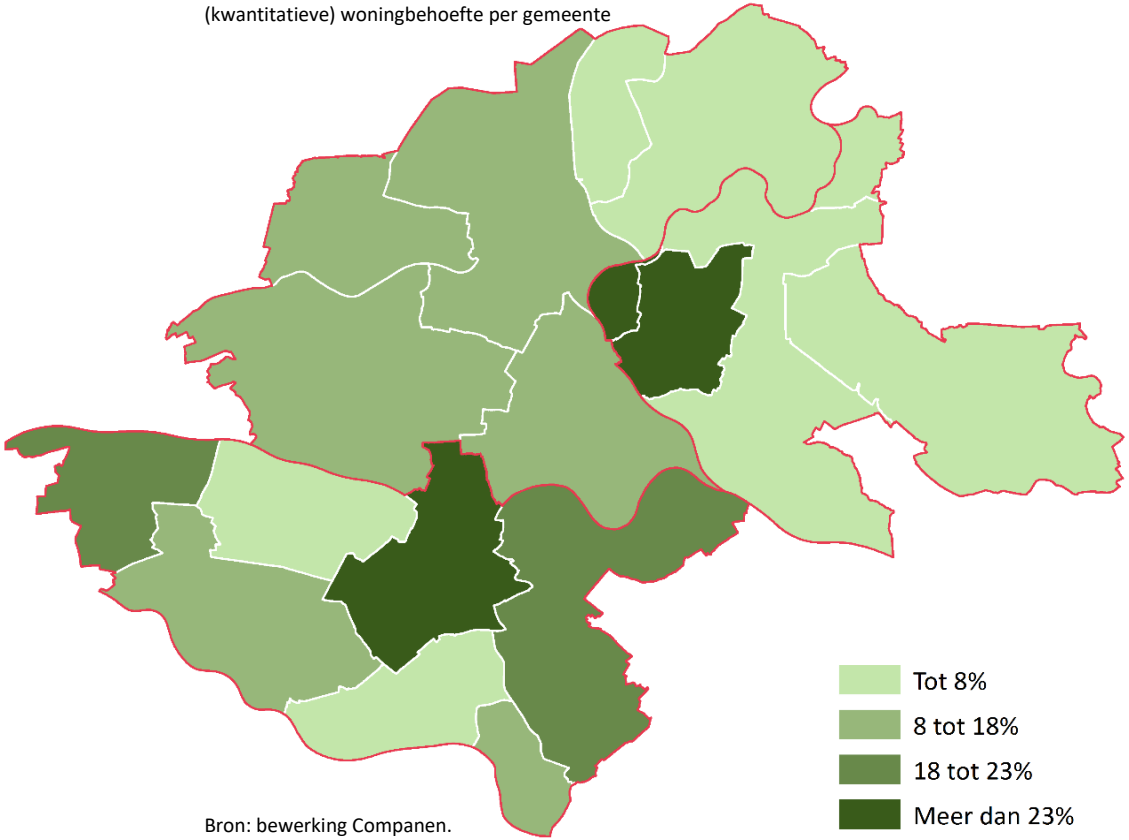

Bron: bewerking Companen.

7 Mogelijkheden tussen huur en koop

Voor mensen met een middeninkomen die willen starten op de woningmarkt zijn sociale huurwoningen niet bereikbaar omdat hun inkomen te hoog is, terwijl zij ook niet in aanmerking komen voor veel koopwoningen omdat hun hypotheekmogelijkheden ontoereikend zijn. Hierdoor is er een groeiende vraag naar woningen in het middensegment. Vanuit de woonwens gaat het hierbij vooral om goedkope koopwoningen (tot € 200.000, grens Besluit Ruimtelijke Ordening) of vrije sector huurappartementen. Het gaat om ruim 12.000 goedkope koopwoningen en bijna 5.000 middenhuurwoningen tot 2030. Dit betreft een complexe investerings- en beleidsopgave. Woningen in deze segmenten zijn snel te duur voor de doelgroepen door continue prijsstijgingen. Dit vraagt dan ook aanvullend instrumentarium: in de vorm van doelgroepenverordening, bestemmingsplannen, speciale bouwvormen (klein bouwen), tijdelijke woonvormen, etc.
In de subregio De Liemers ligt het accent bij goedkope koopwoningen, in de subregio Nijmegen meer in de vrije sector huur. De subregio Arnhem zit hier tussenin; zowel goedkope koop als middenhuur.

Behoefte aan woningen tussen sociale huur en 'reguliere' koop

Het gat tussen de huur- en koopsector groeit. Koopwoningen zijn de afgelopen jaren gestaag duurder geworden. Hypotheekeisen zijn strenger geworden waarbij met name de Loan to Value-eis belemmerend werkt voor mensen die nog geen eigen woning hebben en de woning volledig moeten financieren. Hierdoor zien we een behoefte ontstaan aan goedkope koopwoningen. Als mensen deze woning niet kunnen bemachtigen richten zij zich op een (middeldure) huurwoning. In de vraag-aanbodverhoudingen komt dit terug door een tekort aan goedkope koopwoningen tot € 200.000 (grondgebonden en appartementen) en een tekort aan vrije sector huurappartementen; volgens analyses en marktpartijen vanaf circa € 600 tot € 1.000 (totaal 75% en 25% boven € 1.000). Deze vrije sectorhuurapparte-menten zijn door veel doelgroepen gewenst (starters, jonge 1- en 2- persoonshuishoudens en senioren).
Bij grondgebonden vrije sector huurwoningen is het omgekeerde het geval. Waar een vrije sector huurappartement voor een deel van de woningzoekenden een wens is, zijn grondgebonden vrije sector huurwoningen vooral een alternatief als de oorspronkelijke wens niet verwezenlijkt kan worden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om ZZP-ers die hun hypotheek niet rondkrijgen. De woonduur in deze woningen is doorgaans relatief kort waardoor woningen ook vaak muteren. Hierdoor zijn deze woningen ook relatief veel beschikbaar. Hier ligt dan ook niet de belangrijkste woningmarktopgave.

Figuur 7.1: behoefte vrije sectorhuur en goedkope koop per subregio 2019 - 2030

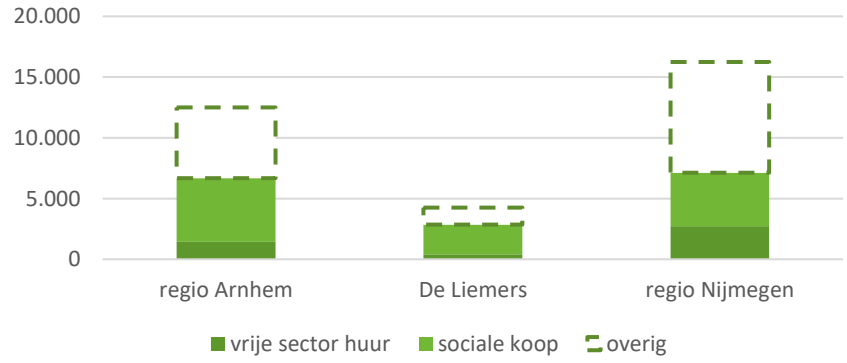

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

Figuur 7.2: behoefte goedkope koop tot € 200.000 (links) en vrije sectorhuur (rechts) per gemeente ten opzichte van totale toevoeging 2019 - 2030

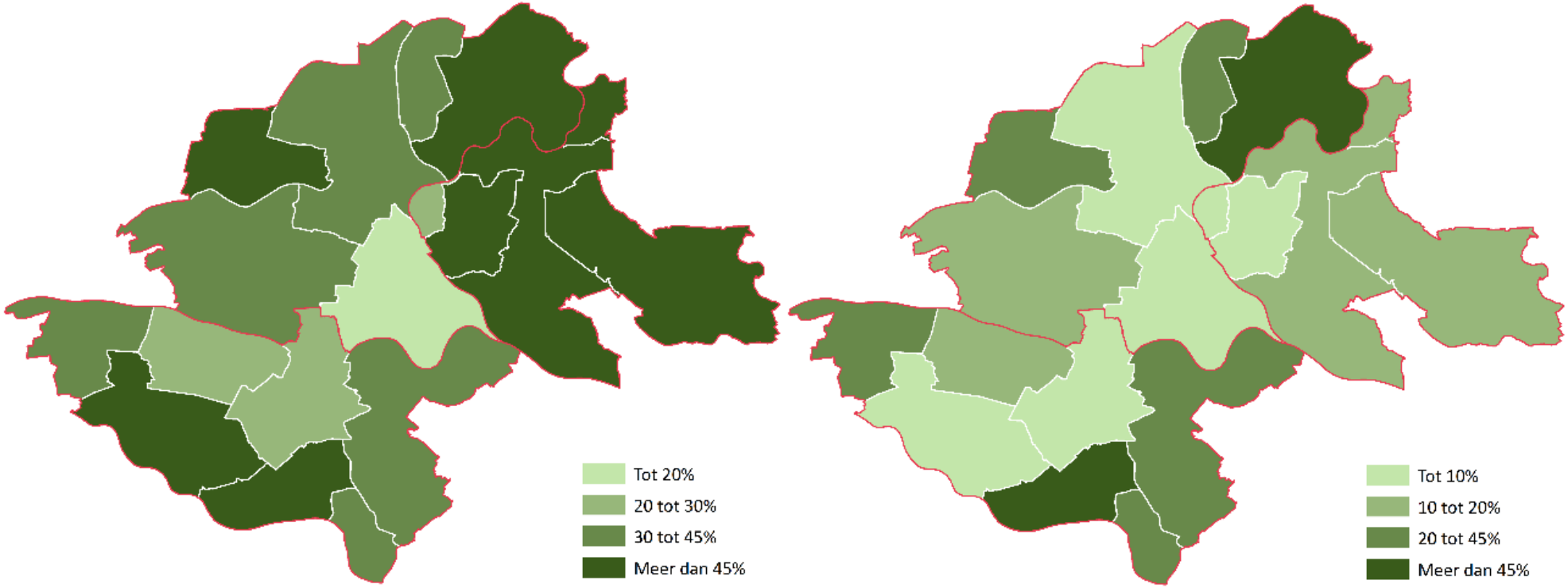

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

De behoefte aan goedkope koop is groot in De Liemers (kooporiëntatie in combinatie met minder koopkrachtige vraag), gemeente Renkum en Malden (hoge koopprijzen) en gemeenten als Wijchen en Rheden. In De Liemers is het aanbod net boven € 200.000 wel beschikbaar. Deze woningen waren tot voor kort voor een brede groep bereikbaar. Mocht meer ontspanning komen op de woningmarkt, dan zijn deze woningen weer bereikbaar. De kwaliteit van veel van deze woningen is energetisch en constructief gedateerd. Toevoegingen van goedkope koopwoningen in De Liemers moet dan ook met enige voorzichtigheid gebeuren. Een naar woonlasten vergelijkbaar alternatief in de huur betreft woningen van rond € 600 tot € 650.

Binnen de behoefte aan vrije-sectorhuurwoningen zien we verschillen naar typologie. Zo is er in de steden Arnhem en Nijmegen en in de (meer vergrijzende) gemeenten die hier tegenaan liggen als Heumen, Rheden en Berg en Dal een behoefte aan appartementen. In mindere mate geldt dit voor grote kernen op afstand van de stad, bijvoorbeeld in Overbetuwe, Druten en Zevenaar.

Middensegment (huur & koop) vraagt slimme oplossingen

Voor de subregionale woonagenda is het belangrijk keuzes te maken ten aanzien van realisatie in de middenhuur of goedkope koop. Sociale of goedkope koop sluit meer aan bij de woonwens *van mensen.* Keerzijde is dat deze woningen na realisatie door druk op de markt snel duurder worden en zodoende niet blijvend beschikbaar zijn voor de doelgroep. Bovendien is er een groep die door Loan-to-Value-eisen van banken of door arbeidscontracten (ZZP-ers) hiervoor niet in aanmerking komen.

Het alternatief in de middenhuur is dan weliswaar niet de wens van mensen, maar biedt wel een segment dat behouden blijft voor de doelgroep. Het gaat dan om woningen die passend zijn voor doelgroepen die net buiten de sociale huur vallen, maar ook niet in de koopsector terecht kunnen. Hierbij hoort een huurprijs van tussen € 600 en € 900 à € 1.000. Woningen in dit segment zijn op dit moment goed verhuurbaar, maar niet overal in de regio staan investeerders hiervoor klaar. Wel zijn er (kleinere) beleggers die koopwoningen kopen voor verhuurrendementen. Daardoor neemt dit aanbod toe en daalt het aanbod goedkope/betaalbare koopwoningen. Daarbij hebben de afgelopen jaren geleerd dat rond 2010 deze woningen matig verhuurbaar waren. Ook dit vraagt een voorzichtige strategie ten aanzien van toevoegingen.

Toevoegingen in het middensegment van middenhuur of goedkope koop vragen enige creativiteit in te realiseren producten, bijvoorbeeld:

- Door via de inzet van een doelgroepverordening de woningen beschikbaar te houden voor doelgroepen en vervolgens deze realisatie te regelen in bestemmingsplannen (zowel sociale huur, goedkope koop als middenhuur).
- Door realisatie van kleinere woningen met een passende prijs-kwaliteit-verhouding bijvoorbeeld in de vorm van kleine eengezinswoningen, tiny- of skinny-houses.
- Door verkoop van sociale huurwoningen in deze segmenten.
- Door meer ruimte in sociale huur (prestatieafspraken met corporaties of afspraken met bouwers) te bieden aan mensen die in de goedkope koop onvoldoende aan een passende woning kunnen komen.
- Door meer ruimte te bieden aan tijdelijke woonvormen waardoor in dit tussensegment gebouwd kan worden.

In het beleid is het dan ook belangrijk stil te staan bij de vraag hoe deze producten duurzaam beschikbaar blijven voor de doelgroepen en hoe deze woningen voldoende kwaliteit hebben? Een strategie gericht op één van beide segmenten doet onrecht aan de nuanceringen rond dit vraagstuk. Beide segmenten moeten aandacht hebben in de subregionale programmering.

Belangstelling voor alternatieve woonvormen

In de gemeente Berg en Dal, Heumen en Nijmegen is een onderzoek uitgevoerd naar de belangstelling voor alternatieve woonvormen. Ook in WoON2018 is gevraagd naar belangstelling voor deze woonvormen. Uit WoON2018 blijkt dat deze behoefte bij een kleine groep leeft; slechts 1% van de ondervraagden in de regio Arnhem-Nijmegen. In de onderzoeken in de regio bleek dat mensen wel kiezen voor deze woonvormen; vaak vanwege het ontbreken van een passend alternatief of vanwege realisme (een zeer smalle woning is het maximaal haalbare).

8 Verduurzaming en kwaliteit bestaande voorraad

Meer dan 90% van de woningvoorraad van 2030 staat er nu al. Waar de vorige hoofdstukken het accent legden op gewenste toevoegingen, is het belangrijk om ook de zorg voor de bestaande woningvoorraad en woonwijken te agenderen. In dit hoofdstuk doen we daarvoor een eerste voorzet.
Ook bestaande woningen sluiten niet altijd aan bij de toekomstige woningbehoefte en kwaliteitsvraag. Het is waardevol om te onderzoeken waar extra inzet wenselijk is om deze woningvoorraad te verbeteren. Op basis van vraag- en aanbodindicatoren geven we een eerste richting voor gebieden waar een vernieuwingsopgave aan de orde is. Belangrijk daarbij is dat veel zittende (oudere) bewoners weinig animo hebben om hun woning aan te pakken. Bij verhuizing en komst van nieuwe bewoners ligt hier een kans. Zo zijn er gebieden in de regio waar veel ouderen (75-plussers, waar risico van achterstand in onderhoud groot is) en oudere woningen samenvallen. Daar ligt een kans om nieuwe bewoners te stimuleren hun woningen aan te passen.

Bestaande woningvoorraad: verduurzaming en toegankelijkheid

De woningbehoefte voor de periode 2019 - 2030 is met ruim 33.000 toe te voegen woningen op een woningvoorraad van bijna 340.000 woningen nog geen 10%. Het grootste deel van de woningmarktopgaven zullen in de bestaande voorraad opgevangen worden. Enerzijds zit hierin een transitieopgave van traditionele gezinswoningen naar woningen voor kleine huishoudens. Anderzijds is er een opgave van meer kwaliteit in de bestaande woningvoorraad: energetisch beter, toegankelijk en toekomstbestendig.

Aanbod- en vraagindicatoren voor zicht op potentiële risico's

Om de opgave in kaart te brengen leggen we verschillende indicatoren naast elkaar die samen een beeld geven van de plekken waar de opgave in de bestaande woningvoorraad potentieel het meeste aandacht vraagt. Deze gebieden selecteren we op basis van kritische risicofactoren aan de aanbodzijde en aan de vraagzijde. We hebben de volgende risicofactoren onderscheiden:

- Aan de aanbodzijde:
  - *Bouwjaar van woningen:* woningen gebouwd tijdens de wederopbouwperiode van 1945 tot 1970 hebben vaak (zeker niet altijd) een mindere bouwtechnische kwaliteit en minder functionele plattegronden. Deze woningen zijn vaak moeilijk aanpasbaar aan de veranderende vraag, waaronder toegankelijkheid.
  - *Energielabel van woningen:* dit geeft een beeld of mensen de afgelopen jaren hebben geïnvesteerd in hun woning om deze energetisch te verbeteren.
  - *Leefbaarometer:* dit geeft inzicht in gebieden waar de leefbaarheid op basis van fysieke factoren (overlast, meldingen, bevolkings- en woningkenmerken) onder druk staan.
- Aan de vraagzijde:
  - *Aanwezigheid koopkrachtige vraag:* in buurten met veel inwoners met een laag inkomen zijn er potentieel minder investeringsmogelijkheden vanuit bewoners zelf.
  - *Aanwezigheid 75-plussers:* onder ouderen is vaak minder animo te investeren in hun woning. Zij zien op tegen de rompslomp/het ongemak en profiteren ook slechts kort van deze investering. Zo is volgens WoON2018 60% van de 65-plussers bereid te investeren in energiebesparende maatregelen. Bij 75-plussers is dit nog maar 35%. Bij jongere huishoudens ligt dit percentage rond 70% tot 80%.

Risico's bestaande voorraad Arnhem-Nijmegen

In de volgende kaarten zijn deze indicatoren naast elkaar geplaatst.

Figuur 8.1: aanbodindicatoren potentieel risico toekomstkwaliteit bestaande voorraad

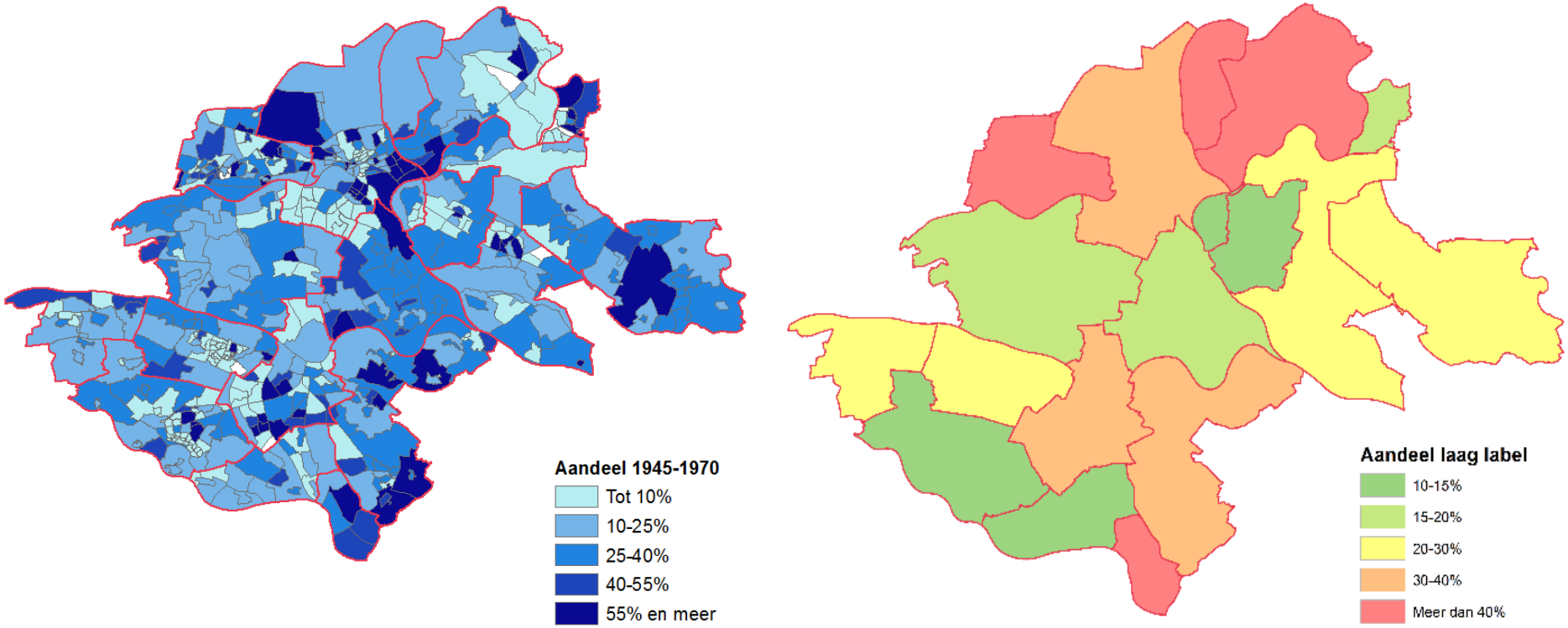

**Voor de witgekleurde vlakken zijn onvoldoende beschikbare gegevens om representatieve uitspraken te doen.*

Bron: BAG-gemeenten, energielabelatlas.

In de regio zijn op basis van aanbodkenmerken enkele hot-spots aan te wijzen van potentieel risico ten aanzien van de toekomstkwaliteit in de bestaande voorraad. Enkele gebieden springen er positief of negatief uit, zoals wijken in Arnhem als Presikhaaf, Malburgen, Geitenkamp en Alteveer, wijken in Nijmegen als Neerbosch, Heseveld, Hatert en Dukenburg, delen van de kernen Oosterbeek, Doorwerth, Velp en Dieren, Zeddam, Beek (gemeente Berg en Dal) en Leuth. In de steden (vooral Arnhem en in mindere mate Nijmegen) gaat dit samen met lagere scores op de leefbaarometer. Buiten Arnhem en Nijmegen gaat dit vaak wel samen met een positieve score op de leefbaarometer. Deze opsomming geeft hierbij een eerste indruk en is niet limitatief.

Figuur 8.2: Leefbaarheidsscore per wijk, 2018

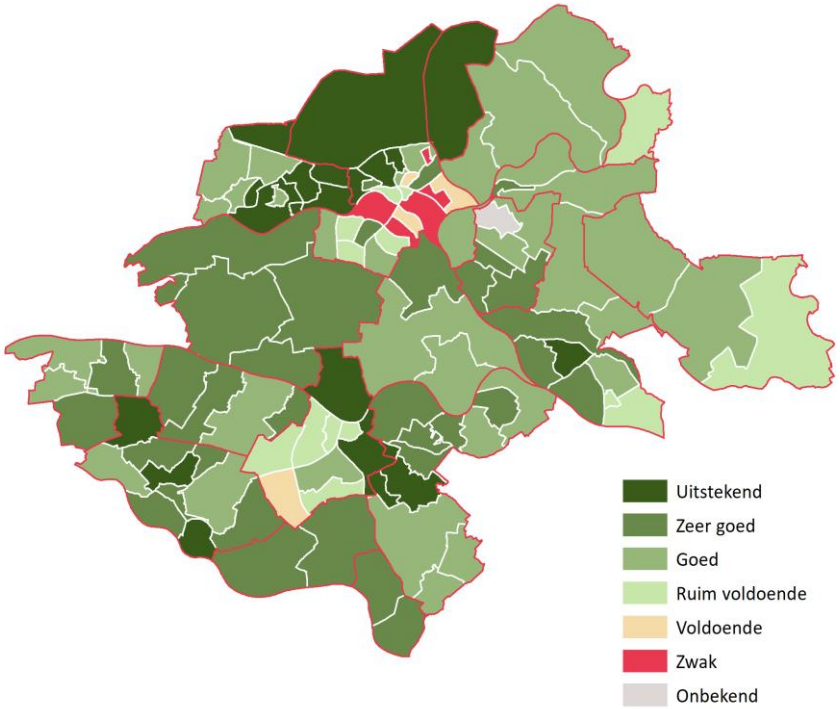

Bron: Leefbaarometer, 2018.

Een zelfde vergelijking maken we op basis van vraagindicatoren.

Figuur 8.3: vraagindicatoren potentieel risico toekomstkwaliteit bestaande voorraad

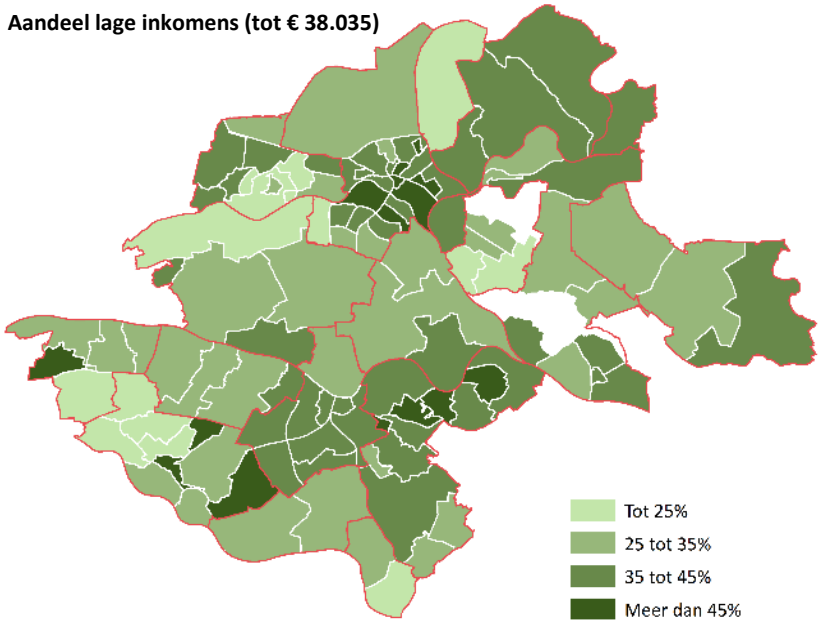

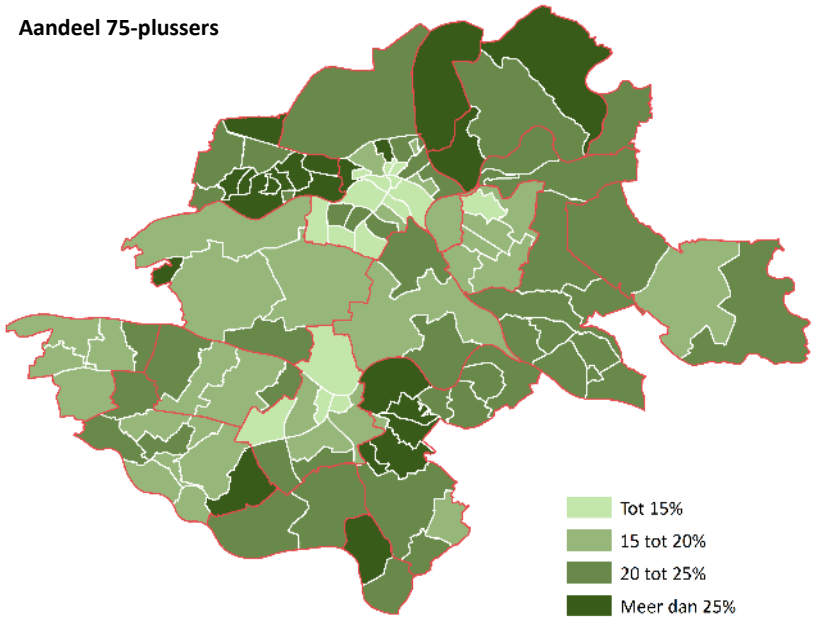

** Voor de witgekleurde vlakken zijn onvoldoende beschikbare gegevens om representatieve uitspraken te doen.*

Bron: CBS, waarstaatjegemeente.

Ook hier zijn enkele buurten met zowel veel lage inkomens als veel ouderen. Dan gaat het om bijvoorbeeld Laag Soeren, Dieren, Beek, Leuth, Berg en Dal en delen van Wijchen. Hier is ondersteuning bij woningverbetering of verduurzaming gewenst.

Soms zijn er ook duidelijke kansen. Zo zien we bijvoorbeeld in Rozendaal, Oosterbeek, Doorwerth en Mook weliswaar veel ouderen, maar ook een behoorlijk koopkrachtige vraag. Hier zal de beleidsinzet meer gericht zijn op bewustwording en minder op ondersteuning.

Bijlage I: accenten in de behoefteraming

Figuur: behoefte aan sociale huur, goedkope koop, vrije sector huur en overige segmenten als aandeel op totale gewenste toevoegingen 2019 - 2030

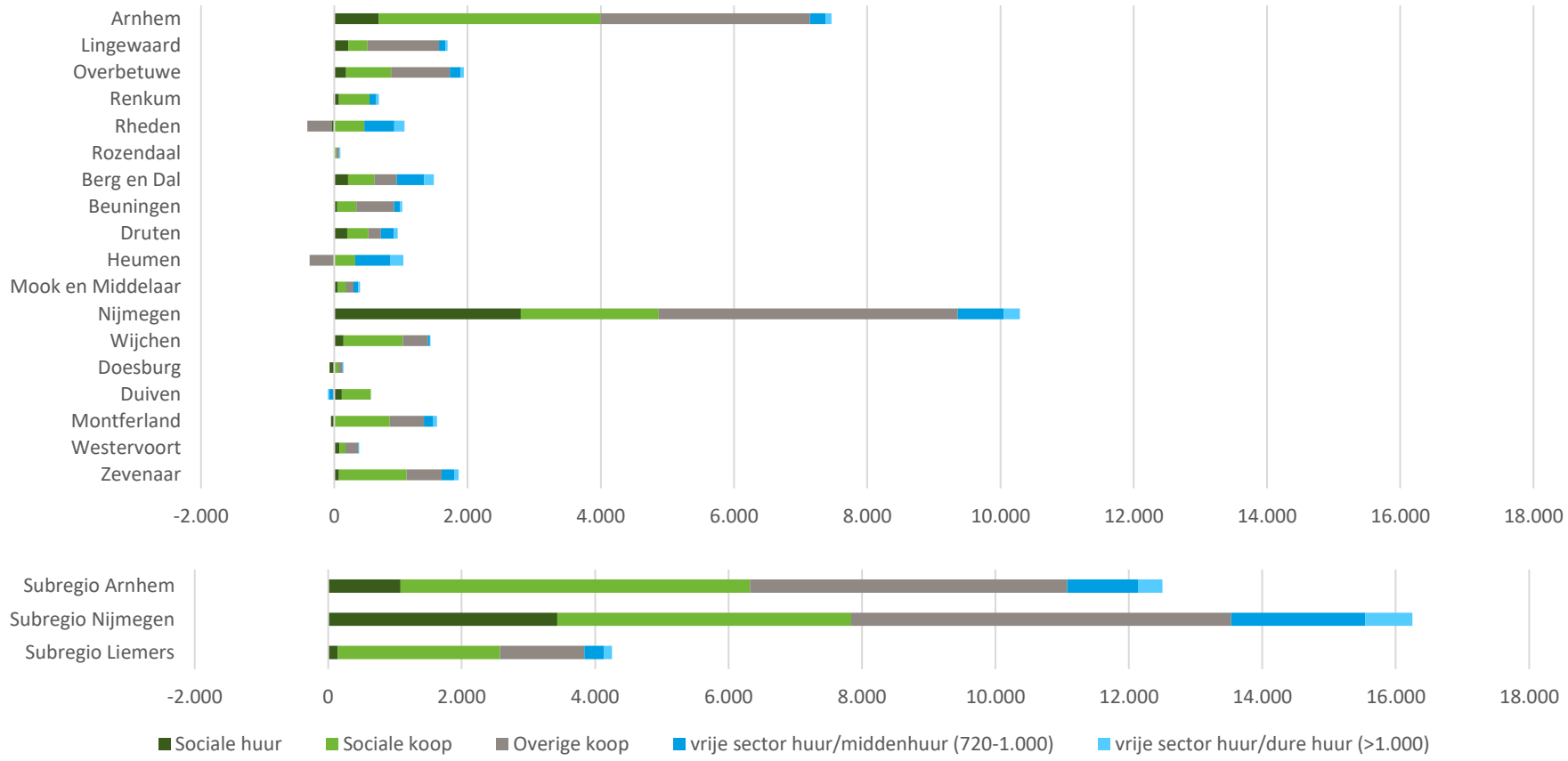

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

Bijlage II: nadere toelichting methodologie

Kwalitatieve woningbehoefte

Vraag en aanbod van de volgende doelgroepen is opgenomen:	
Starters	onzelfstandig wonende (veelal inwonende kinderen) die een zelfstandige woning binnen de gemeente/regio betrekken en bij verhuizing geen woning achterlaten. Gaat ook om studenten die zelfstandig gaan wonen.
Doorstromers	zelfstandig wonende huishoudens die de komende vijf jaar een zelfstandige woning binnen de gemeente/regio betrekken.
Verlaters	huishoudens die door overlijden of vertrek een zelfstandige woning achterlaten.

Bij deze doorrekening baseren we ons op de volgende uitgangspunten:

- We nemen 1 januari 2019 als nulpunt voor de doorrekeningen.
- Voor de omvang van de woningbehoefte gaan we uit van de huishoudensgroei volgens de Provinciale prognose 2019 van de Provincie Gelderland en de inloop van het woningtekort naar 2% tot 2030.
- De verhuisgeneigdheid per huishoudensgroep baseren we op het werkelijk aantal verhuizingen van verschillende huishoudens. Ook de achter te laten woningen baseren we op het feitelijk vrijkomend aanbod, geïndexeerd naar het huidige prijspeil van woningen.
- De woonvoorkeuren baseren we primair op WoON2018.

Doordat de markt in de regio Arnhem-Nijmegen onder druk staat is bijna elk woningaanbod in trek bij woningzoekers. De huidige woningmarkt is in belangrijke mate een aanbiedersmarkt, wat werd bevestigd tijdens de stakeholdersbijeenkomst. Mensen verhuizen vaak niet naar de woning die exact aansluit bij hun wensen, maar vooral naar woningen die binnen hun mogelijkheden beschikbaar zijn. Verhuiswensen zijn in deze markt vaak ondergeschikt aan verhuismogelijkheden. Toch is juist in deze markt het beleidsmatig minder interessant om te zien wat mensen daadwerkelijk doen, maar vooral naar wat mensen willen: het accentueren van de vraag in een aanbiedersmarkt.

De regio Arnhem-Nijmegen heeft meegedaan aan het nationale woononderzoek WoON2018. Via dit grootschalige enquêteonderzoek zijn woonwensen in beeld gebracht. In grote lijnen biedt dit een beeld van de vraag. Toch zijn hierbij enkele nuanceringen te maken:

- Voor de sociale huur zien we dat het wettelijk systeem van toewijzingsnormen naar inkomen bepalen wie hiervoor in aanmerking komt. Dit is een ‘systeemgedreven’ segment. De wens is meer secundair.
- Een deel van de verhuizingen komt niet voort vanuit een woonwens, maar vanuit een noodzaak. Te denken is aan een verhuizing als gevolg van echtscheiding, zorgsituatie of naar een tijdelijke (tussen)woning. In woonwensenonderzoek komt deze vraag niet of hoogstens zeer beperkt in beeld. Omdat die vraag in de praktijk wel aanwezig is, is het noodzakelijk dit wel in beeld te brengen. Dat kan door dit deel van de vraag te baseren op daadwerkelijke verhuizingen. In deze situatie gaat het vaak om verhuizingen naar vrije sector huurwoningen en/of naar woonzorgvormen. Daarom baseren we de vraag naar vrije sector huur voor een deel op feitelijke verhuizingen.
- Het enquêteonderzoek is uitgevoerd in 2017. Sindsdien zijn de prijzen van woningen behoorlijk gestegen, meer dan de inflatie. Om een reële inschatting van vraag en aanbod te kunnen maken hebben we daarom de prijsopbouw van het potentiële woningaanbod in de enquête geïndexeerd op de prijsontwikkeling op de woningmarkt. Aan de vraagkant is de

koopkracht in dezelfde periode niet of nauwelijks gegroeid. We nemen daarom aan dat dit dan ook geen effect heeft op de woningvraag.

Benodigde sociale huurvoorraad

De gemeenten en corporaties hebben een bijzondere verantwoordelijkheid om in huisvesting te voorzien van mensen die op basis van hun inkomen dit niet volledig zelfstandig kunnen. Wettelijk is hierbij vastgelegd dat huishoudens met een inkomen tot € 38.035 (prijspeil 2019) tot de doelgroep van woningcorporaties behoren. Voor hen zijn sociale huurwoningen tot € 720 bedoeld. Een deel van deze doelgroep heeft potentieel recht op huurtoeslag. Dan gaat het om eenpersoonshuishoudens met een inkomen tot circa € 22.700 en meerpersoonshuishoudens met een inkomen tot € 30.800. Zij zijn aangewezen op de meest betaalbare sociale huurwoningen met een huurprijs tot de aftoppingsgrenzen: € 607 voor 1- en 2-persoonshuishoudens en € 651 voor 3- en meerpersoonshuishoudens.

Om goed invulling te kunnen geven aan de huisvestingsopgave van deze doelgroepen, passend binnen de wettelijke kaders, hebben we de behoefte aan sociale huurwoningen in beeld gebracht. De toekomstige ontwikkeling van de behoefte aan sociale huurwoningen is afhankelijk van verschillende ontwikkelingen die niet altijd beïnvloedbaar zijn.

1. Gevolgen demografische trends voor sociale huur

De factor met de grootste invloed op de behoefte aan sociale huur is de verwachte huishoudensgroei. De groei van het aantal huishoudens spreidt zich demografisch over verschillende marktsegmenten.

2. Inlopen van het woningtekort

Voor de toekomstige woningbehoefte houden we naast de huishoudensgroei rekening met het inlopen van een bestaand woningtekort (afhankelijk van welke regio naar 2% van de woningvoorraad). Het woningtekort heeft vooral betrekking op doelgroepen die een zelfstandige woning wensen maar daar nu niet of nauwelijks mogelijkheden toe hebben (vanwege gebrek aan woningaanbod of beperkte financiële mogelijkheden) en daardoor onzelfstandig wonen. Het gaat met name om starters op de woningmarkt en alleenstaanden. Deze doelgroepen aan het begin van hun wooncarrière zijn, blijkend uit hun woonwens volgens WoON2018, meer dan gemiddeld georiënteerd op een sociale huurwoning. Dit betekent dat een groot deel van het in te lopen woningtekort op basis van woonwensen terecht komt in de sociale huur.

3. Generatie-effect: ouderen verhuizen minder van koopwoning naar sociale huur

Een andere ontwikkeling die van invloed is op de behoefte aan sociale huur is het zogenaamde generatie-effect. Door beleid van de Rijksoverheid is jarenlang het kopen van woningen gestimuleerd. Hierdoor hebben generaties die na 1945 geboren zijn vaker een koopwoning dan de generaties van voor 1945. Juist die laatste groep woont verhoudingsgewijs veel in een sociale huurwoning. De generatie geboren voor de Tweede Wereldoorlog zal de komende jaren geleidelijk uit hun woning gaan. De naoorlogse generatie (babyboom) vult dit slechts beperkt op door hun grotere oriëntatie op de koopsector. Hierdoor daalt de behoefte aan sociale huur tussen de generaties.

3. Verwachte koopkrachtontwikkeling

De huishoudensgroei is de belangrijkste graadmeter voor de totale woningvraag. De koopkrachtontwikkeling geeft inzicht in welke inkomensgroepen binnen de totale huishoudensgroepen zullen toe- of afnemen. Een sterke positieve koopkrachtontwikkeling leidt tot een relatief kleine groei (of zelfs stagnatie) van de lage inkomensgroep. Bij een kleine koopkrachtontwikkeling (of zelfs stagnatie) neemt de groep huishoudens met

een laag inkomen juist toe (en de midden- en hogere inkomens juist veel minder).
Voor een raming van de toekomstige koopkrachtontwikkeling sluiten we aan bij ramingen van het CPB. De koopkrachtontwikkeling is in Nederland in belangrijke mate conjunctureel, maar laat wel een gestaag dalende lijn zien. Het CPB voorspelt dat de koopkrachtgroei van huishoudens de komende jaren gemiddeld rond 0,4% bedraagt, waarbij huurders doorgaans een lagere koopkrachtgroei hebben. Door de conjunctuur varieert dit van jaar tot jaar.

Figuur: koopkrachtontwikkeling van huurders en mensen in een koopwoning

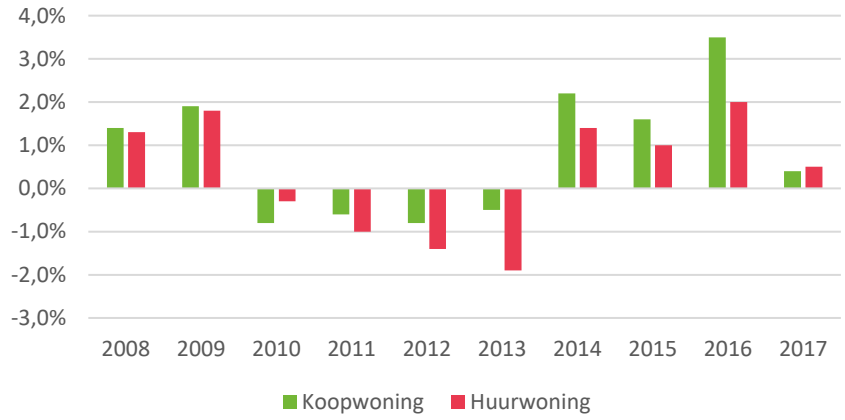

Bron: Macro-economische verkenning CPB 2019.

Uitgaande van een koopkrachtontwikkeling van gemiddeld +0,4% per jaar, zal de doelgroep voor de sociale huur (inkomensgroep tot € 38.035) minder snel toenemen dan bij een stagnerende koopkrachtontwikkeling.

Liemerse Woonagenda:

de koers voor 2020 - 2025

Oktober 2020

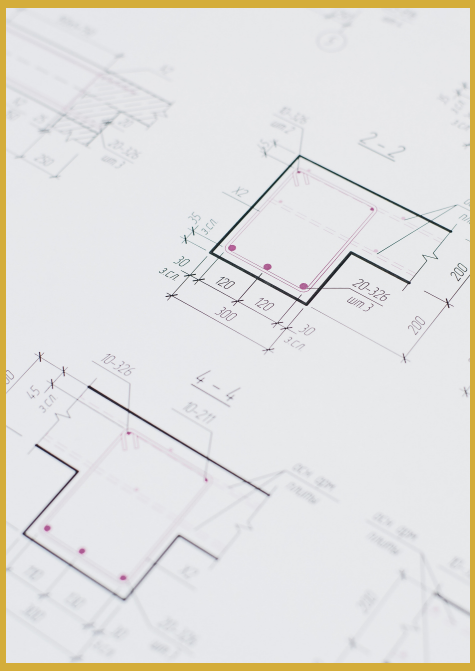

gemeente doesburg | Gemeente Duiven | gemeente Montferland | gemeente Westervoort | Gemeente Zevenaar

De Liemerse samenwerking

In de Liemers werken we pragmatisch samen aan de opgaven rondom het thema 'wonen'. Op basis van lokale vraagstukken zoeken we de samenwerking op, bijvoorbeeld door voor een thema gezamenlijk onderzoek te doen naar de situatie op de Liemerse woningmarkt en samen te bepalen wat een aanpak is die daarbij past. Op basis van die afstemming pakken we de uitvoering per gemeente op, ieder met een eigen lokaal accent.

Deze koers is niet in beton gegoten. We blijven volgen of de koers aansluit bij de vragen en knelpunten die we lokaal in de praktijk van alle dag tegenkomen. De afgelopen jaren hebben we gezien dat trends niet altijd te voorzien zijn, of dat deze niet voldoende in beeld zijn en we daar als overheid niet altijd invloed op hebben of de middelen voor hebben. Dat speelt het sterkst bij de aantallen te bouwen woningen. Waar we vijf jaar geleden nog bezig waren met de aanstaande krimp en het terugbrengen van de nieuwbouwaantallen voorzien we nu dat we hard aan de slag moeten met extra locaties om in de groeiende woningbehoefte te voorzien. Door de corona-crisis moeten we daar nu extra alert op zijn.

Met dit document willen we vooral de gezamenlijke koers vastleggen over hoe we er lokaal voor zorgen dat er ruimte wordt gegeven aan kwalitatief goede woningbouwplannen.
Met deze koers kleuren we voor de Liemers een deel van de uitvoering van de regionale Groene Metropoolregio in en de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen. Veel thema's daaruit komen hierin terug. Voor de uitvoering zoeken we steeds naar de optimale wisselwerking tussen wat we per gemeente doen, in de Liemerse samenwerking en gezamenlijk in de Regio Arnhem Nijmegen.

Inhoud van deze Koers

- In deel 1 omschrijven we op basis van het recente regionaal woningmarktonderzoek waar de belangrijkste opgaven in de Liemers liggen.
- In deel 2 zijn uitgangspunten geformuleerd over hoe we de koers lokaal invullen en afwegen of een nieuw woningbouwplanen bijdragen aan de opgave.
- In deel 3 staan de thema's waarop we in de Liemers al samenwerken om inzicht in de opgaven te krijgen en de lokale aanpak die daarbij past. Die manier van werken breiden we uit voor een aantal nieuwe thema's zoals betaalbaar bouwen en wonen en zorg.
- In deel 4 staat hoe wij resultaatgericht samen werken aan de uitvoering van deze agenda.

Liemerse Woonagenda 2017

In 2017 hebben we "Het recept voor de Liemerse Woonagenda" vastgesteld. De afgelopen jaren hebben we op basis van de zeven uitgangspunten die we daarin hebben afgesproken richting gegeven aan de ontwikkeling van de woningmarkt in de Liemers.

De 7 uitgangspunten Liemerse Woonagenda 2017

I. We leggen meer en meer nadruk op transformatie
II. We leggen de prioriteit bij inbreiding en bouwen de capaciteit op de uitleglocaties verder af
III. We zetten in op verduurzaming en vernieuwing van de woningvoorraad
IV. We zetten in op flexibiliteit en kleinschalige invullingen
V. We kiezen voor maatwerk per kern bij het aanvullend woningaanbod
VI. We spelen in op veranderingen met flexibel en tijdelijk woningaanbod
VII. Ruimte bieden aan goede woningbouwplannen (aansluitend op de opgave)

De uitgangspunten uit de Liemerse Woonagenda zijn nog steeds relevant, al zien we op een aantal punten een accentverschuiving.
Zo zetten we nu sterker in op bouwen naar behoefte (zowel kwalitatief als kwantitatief) en zijn we afgestapt van harde afspraken over het aantal te bouwen woningen. Bovendien hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan een beter inzicht op vraag en aanbod in de Liemers. Dat alles verwerken we in deze aangepaste koers voor de komende jaren.

1. De opgaven op de Liemerse woningmarkt

Op basis van het Woningmarktonderzoek 2019 Arnhem Nijmegen hebben we in beeld gebracht de belangrijkste opgaven in de komende jaren zijn en hoe we die in de Liemers gaan invullen.

Aan de slag met de groeiende woningbehoefte

In de nieuwe woningbehoefteprognoses is er geen sprake meer van een krimp in de Liemers. De prognoses uit 2019 laat tenminste tot 2040 een huishoudensgroei zien.
Voor die groeiende vraag van huishoudens zullen nieuwe woningen gebouwd moeten worden. De groei is het grootst in de komende vijf jaar (ongeveer 500 woningen per jaar). Vanaf 2025 ligt deze op ongeveer 300 per jaar en na 2030 is vooralsnog een beperkte groei van 50 woningen per jaar voorzien.

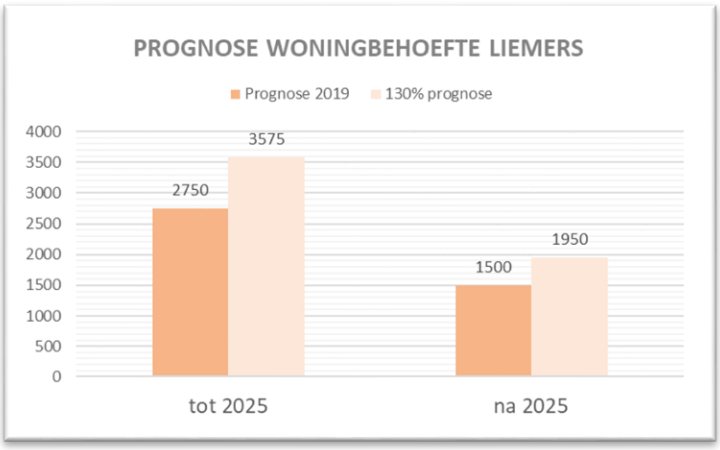

Voor de komende vijf jaar ligt er een woningbehoefte die hoger is dan de nieuwbouwaantallen die we de afgelopen jaren hebben opgeleverd. We zien in de huidige woningmarkt dat veel huishoudens en jongeren in het bijzonder, veel moeite hebben om een (geschikte) woning te vinden op de gespannen woningmarkt. Omdat de vraag naar verwachting nog verder zal toenemen heeft het verhogen van de nieuwbouwproductie op de korte termijn (vóór 2025) dan ook prioriteit.

Voor de Liemers als geheel is berekend dat het huidige tekort aan woningen minder groot is dan in de rest van de regio. Maar dat tekort is niet overal even groot. Vanwege het groetere tekort op de Arnhemse woningmarktregio wordt in de aangrenzende gemeenten Westervoort en Duiven een groter dan gemiddelde woningmarktdruk ervaren. Daar moeten we rekening mee houden.

Ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties:

De woningvraag in de Liemers concentreert zich in de kernen langs de A12. Hoe dichter bij Arnhem hoe groter de extra woningvraag uit Arnhem, daar is de druk op de woningmarkt groter dan in de Liemers.
We kiezen er dan ook voor om in de kernen langs de A12 en de spoorlijn, Westervoort, Duiven, Zevenaar en Didam de bouwopgave in de komende jaren te concentreren. Ook 's-Heerenberg, met 8.500 inwoners, heeft daarin een bouwopgave. Doesburg kent ook een nieuwbouwopgave maar die is

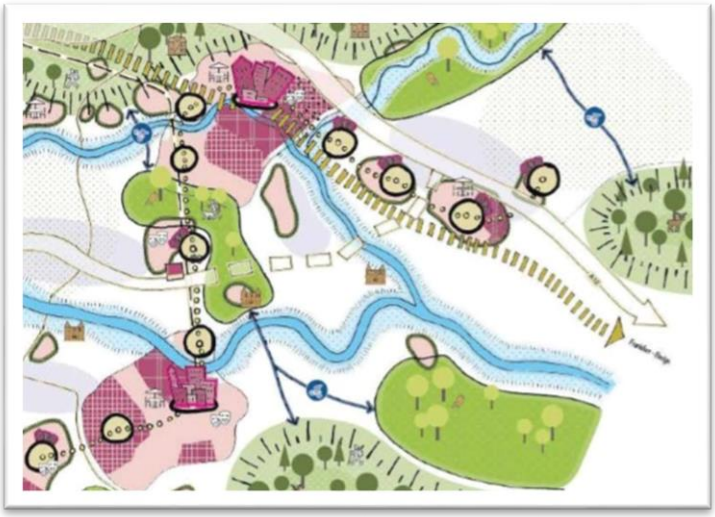

getalsmatig kleiner. Daar wordt nieuwbouw benut om een kwaliteitsslag te maken in het woningaanbod in de bestaande voorraad en om in te spelen op specifieke behoeften.
In de andere kernen[1] zetten we in op specifiek maatwerk met woningbouw waarmee naar aard en omvang van de kern gericht wordt ingespeeld op de lokale woningvraag met het behouden en versterken van de groene kwaliteiten van de Liemers.

Behoefte aan betaalbaar wonen

Ten opzichte van 2017 ligt het accent nu sterk op de oplopende woningtekorten en de betaalbaarheid van woningen voor middeninkomensgroepen. Volgens het woningbehoefteonderzoek zou tot 2025 bijna de helft van het woningbouwprogramma moeten bestaan uit betaalbare koopwoningen. Daarnaast geeft het onderzoek aan dat er vanuit de middeninkomens ook behoefte is aan vrije sector huurwoningen in de middenhuur[2].
Daarbij moet opgemerkt worden dat Westervoort en Doesburg al een fors aandeel goedkope koopwoningen hebben en daarmee een kleinere nieuwbouwopgave in deze prijsklasse.

In het betaalbare segment zien we een rol voor de gemeenten: prijzen zijn zo gestegen dat dit aanbod in de bestaande woningvoorraad nog maar mondjesmaat beschikbaar is en voor ontwikkelaars van nieuwbouw levert dit meestal geen aantrekkelijke businesscase. De gemeente moet daarom bij nieuwbouwprojecten sturen op de te realiseren prijsklassen en het aandeel sociale huurwoningen.
Naast de opgave om betaalbaar te bouwen is het ook een opgave om deze in de betaalbare categorie te houden. Om een koopwoning marktconform onder de twee ton te bouwen moet je kleine eenheden realiseren. Op een aantal plekken in de Liemerse woningmarkt kan dat door bijvoorbeeld kleine studio's te bouwen. Dat zal op beperkte schaal zijn en vooral in de centra van de grotere kernen, want het ontbreekt in de Liemers veelal aan een stedelijk woonmilieu en starters met een stedelijke levensstijl die ook op lange termijn behoefte hebben aan deze kleine units. In de middenhuur lopen we er tegenaan dat beleggers weinig investeren.

Om als gemeente goed te kunnen sturen op nieuwbouw in het betaalbare segment hebben we nog extra handvatten nodig. Daarvoor gaan we in gesprek met de woningcorporaties om te bepalen op welke wijze zij een rol kunnen spelen in het gericht aanbieden en behouden voor de middengroepen (vrije sector huur en goedkope koop met een terugkoopregeling?). Vanuit BZK vragen wij om denkkracht en ruimte in de regels en maken we actief gebruik van mogelijkheden die het provinciale Actieplan Wonen ons biedt. Denk bijvoorbeeld aan een sub-regionale markttoets om corporaties de positie te geven hier een rol te spelen waar de markt die laat liggen.

Kleine uitbreidingsvraag sociale huur

De sociale huursector wordt (door Rijksregels) ingezet voor de laagste inkomensgroepen. Afhankelijk van de economische ontwikkelingen is er in de Liemers volgens het woningbehoefteonderzoek een beperkte uitbreidingsbehoefte.
Doesburg heeft een groot aandeel sociale huurwoningen (41%) en daar neemt met name bij de grondgebonden huurwoningen de vraag wat af. Met stadsvernieuwingsprojecten zoals De Ooi worden eengezinswoningen vervangen door levensloopbestendige kleinere huurwoningen. In andere buurten wordt ingezet op een grotere mix van sociale huur en koop. Westervoort kent ook een goedkope voorraad, naast sociale huur ook goedkopere koop.

[1] Loo, Groessen, Babberich, Aerdt, Herwen, Lobith, Tolkamer, Spijk, Pannerden, Lathum, Goesbeek, Angerlo, Azewijn, Beek, Braamt, Kilder, Lengel, Loerbeek, Loil, Nieuw-Dijk, Stokkum en Zeddam.
[2] Bij de bouw van betaalbare koopwoningen hanteren we € 250.000 als bovengrens (lager dan de grens in de Woondeal, waar de NHG-grens wordt hanteert). Voor de middeldure huur hanteren we € 850 als bovengrens.

Bij nieuwe ontwikkelingen ligt er een opgave in het toevoegen van woningen in het midden- en dure segment om meer ruimte te bieden voor doorstroming.
Voor Montferland ziet het regionale behoefteonderzoek een lichte afname van sociale huur, maar deze trend wordt lokaal niet herkend. Er is hier een (beperkte) uitbreidingsbehoefte. Mogelijk heeft dat ook te maken met het bijna volledig ontbreken van particuliere huur in Montferland als alternatief.
We gaan de corporaties uitnodigen om op Liemers niveau het strategisch voorraadbeleid voor de sociale huurvoorraad in beeld te brengen en af te stemmen. In alle gemeenten is daarmee een start gemaakt: op basis daarvan gaan we een beeld vormen van de opgave op het Liemerse schaalniveau.

Aan de slag met de versnelling van de woningbouw in de Liemers

In de komende vijf jaar is de toename van de woningbehoefte het grootste. Het huidige woningbouwprogramma is nog niet voldoende groot om te voorzien in deze behoefte, zeker als we ook willen voorzien in extra planaanbod van 130% zoals afgesproken in de Woondeal.

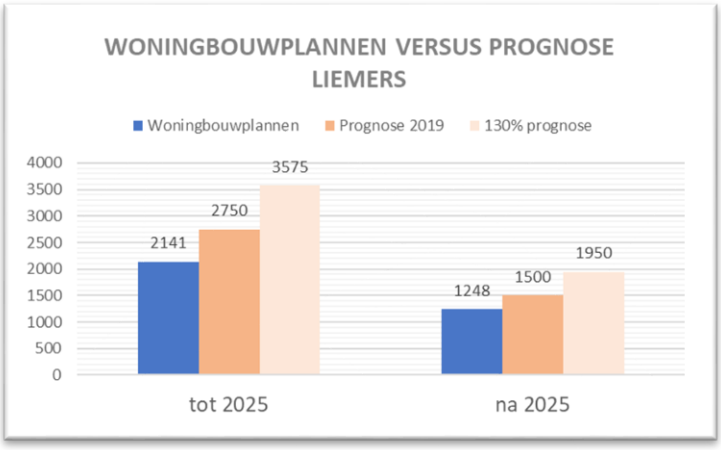

Om voor de komende 10 jaar voldoende plancapaciteit beschikbaar te hebben zijn extra locaties nodig. Naast nieuwe transformatielocaties (vrijkomende scholen, sportvelden, kerken etc.) is daarvoor ook een beperkt aantal nieuwe uitleglocaties nodig.

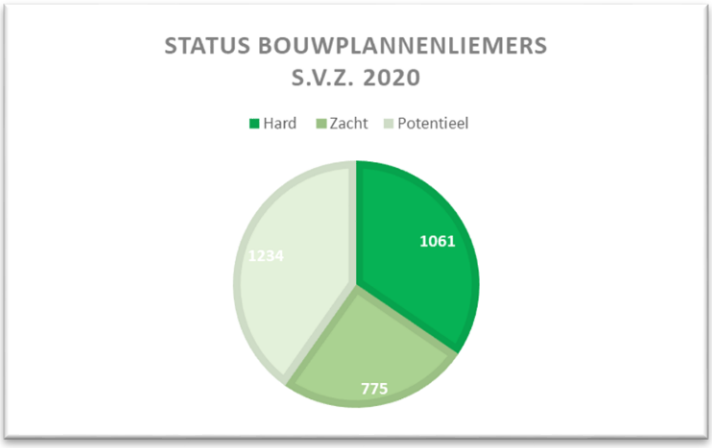

We realiseren die groei op een groene manier. Daarbij gaat om de woningen én de woonomgeving om te zorgen voor toekomstbestendige nieuwbouwwijken. Bij de uitleglocaties sturen we dan ook op kwaliteit: duurzaam, klimaat adaptieve woonomgevingen, circulair bouwen en een goede overgang naar het open Liemerse landschap. Dit aansluitend op de ambities uit de Woondeal.

ONZE AANPAK
Samen met het Rijk, de provincie, woningcorporaties en marktpartijen maken we in de Woondeal Arnhem-Nijmegen actief werk van de versnelling.

<u>Nu</u>
We zetten dit jaar samen met woningcorporaties en marktpartijen onze energie in op het versneld tot realisatie brengen van de huidige woningbouwplannen.
Daarbij zijn we ook afhankelijk van landelijke wet- en regelingen. Het stikstofdossier is vormt nu een knelpunt waarbij we afhankelijk zijn van de stikstofdepositieruimte die onze projecten krijgen.

Korte termijn:

De komende twee jaar zetten we ons in om de beschikbare planologische capaciteit (versneld) te benutten. Dat doen we in eerste instantie door locaties die nu nog 'zacht' en 'potentieel' zijn juridisch 'hard' te maken via bestemmingsplannen/ omgevingsvergunningen zodat er een juridische titel is om er te bouwen.

Daarnaast kunnen we de bouwplannen uitbreiden met een aantal nieuwe (uitleg) locaties en extra programma toevoegen op bestaande bouwlocaties in grote kernen. De grotere locaties waar dit speelt (met meer dan 100 woningen) zijn:

- De locatie Groot Holthuizen bij de kern Zevenaar. Deze heeft een vastgesteld bestemmingsplan, maar op basis van de Woonagenda uit 2017 zijn twee deelgebieden (ongeveer 300 woningen) uit het woningbouwprogramma gehaald (op 'rood 'gezet) omdat we toen overaanbod wilden voorkomen. In afstemming met de Liemerse gemeenten zal deelgebied Holtkamp (ca 150 woningen) alsnog op korte termijn ontwikkeld worden en wordt er daarnaast gestart met deelgebied Het Hof.
- In Westervoort wordt de ontwikkeling van Westervoort Noord (ruim 100 woningen, realisatie grotendeels vanaf 2025) versneld opgepakt.
- In Duiven zijn de voorbereidingen voor een nieuwe uitleglocatie (250-300 woningen, realisatie vanaf 2025) in voorbereiding. Hiervoor zijn in beginsel drie gebieden potentieel geschikt: de Biezenkampen, de Ploen-Noord en de Plakse Weide. Eind 2020 wordt op grond van een RO-motivering een voorkeurslocatie aan de raad voorgelegd.
- In Montferland worden de mogelijkheden voor een nieuwe locatie(s) bij Didam en 's-Heerenberg verkend.
- In Doesburg ligt de focus op transformatielocaties en zijn nieuwe uitleglocaties niet aan de orde.
- In Zevenaar wordt met de ontwikkelaar onderhandeld over het verhogen van de woningbouwaantallen op fase 2 van het BAT terrein (van nu 60 naar ongeveer 160 woningen).

Middellange termijn:
Als we woningbouwplannen in de tijd naar voren halen zijn er voor de periode na 2025 aanvullende nieuwbouwlocaties nodig. Vooralsnog gaan we daarvoor vooral inzetten op het benutten van kansen op inbreidings- en transformatielocaties.

Lange termijn:
Vinger aan de pols en juridische voorzienbare bouwplicht opnemen in alle nieuwe woningbouwplannen. Dat maakt het mogelijk om bij te sturen op het woningbouwaanbod als dat nodig is door de veranderende vraag of als plannen niet gerealiseerd worden.

2. Uitgangspunten

I. We leggen de prioriteit bij inbreiding en vullen dat aanbod aan met uitleglocaties

We blijven prioriteit geven aan transformatie en inbreiding maar door de sterk gestegen vraag naar woningen en de complexiteit van transformatielocaties en inbreidingslocaties kunnen we niet in alle kernen van de Liemers voldoende aanbod creëren zonder (nieuwe) uitleglocaties in ontwikkeling te nemen.

- Bij de keuze voor nieuwe uitbreidingslocaties stemmen we dat af. Daarbij is het uitgangspunt dat de woningbehoefte van de kern niet binnen de gestelde termijn met inbreidingslocaties ingevuld kan worden.
- We monitoren gezamenlijk ieder jaar de woningbouwlocaties in de Liemers (daarbij sluiten de aan bij de regionale woonmonitor)
- Bij de realisatie van complexe inbreidingslocaties maken we gebruik van expertise bij het Rijk en de Provincie en de mogelijkheden van bijvoorbeeld een programma als SteenGoed.

II. We zetten in op verduurzaming en vernieuwing van de woningvoorraad

Gemeenten zijn volop aan de slag met de energietransitie, de samenwerking met de corporaties krijgt verder vorm en we zetten verschillende instrumenten in om ook de particuliere woningeigenaren te stimuleren. Het verduurzamen van de woningvoorraad moet leiden tot betaalbare woningen en mag niet leiden tot hogere woonlasten.

- Met de provincie werken we daarin samen en krijgen daarvoor procesondersteuning in het kader van het provinciaal programma "Wijk van de Toekomst".
- We breiden de huidige inzet uit op basis van de ervaring die we nu opdoen in Didam (Bloemenbuurt), in Doesburg (de Ooi) en in de kern Angerlo. In Westervoort wordt in de wijk Mosterdhof via het (Rijks)programma 'Panorama lokaal' gewerkt aan de leefbaarheid en toekomstbestendigheid.

III. We sturen op de 'groene' kwaliteit van nieuwbouw.

Bij de woningbouw sturen we op kwaliteit: duurzaam, klimaat adaptieve woonomgevingen, circulair en natuurinclusief bouwen en een goede overgangen naar het open Liemerse landschap.

- Gemeenten hebben of ontwikkelen daarvoor toetsingskaders.
- We leren van elkaar en zoeken afstemming richting een 'Liemers' kwaliteitsniveau. We dragen we ontwikkelaars op om zo duurzaam en circulair mogelijk te zijn.

IV. Ruimte voor goede woningbouwplannen: maatwerk per kern voor aanvullend woningaanbod

Naast de woningbouwopgaven in de grotere kernen waar de woningbehoefte zich concentreert bieden we ruimte voor het geclusterd toevoegen van woningen in kleine kernen naar aard en omvang van de specifieke vraag daar. Naast het inspelen op de woningvraag (in sommige kernen is die beperkt) zetten we in de kleine kernen de nieuwbouw gericht in voor het oplossen van de mismatch tussen vraag en aanbod: met nieuwbouwwoningen in een segment waar nu onvoldoende aanbod is.

- In de meeste kernen voorzien we in de komende jaren kansen voor nieuwe woningen op vrijkomende schoollocaties, sportlocaties, (locaties van) kerkgebouwen en vrijkomende agrarische bebouwing. Uitgangspunt is dat er geclusterd wordt gebouwd en niet her en der een individuele woning wordt toegevoegd. Bij een transformatie van vrijkomende panden bieden we die ruimte wel.
- In alle gemeenten hebben we beleid ontwikkeld aan de hand waarvan we per kern kunnen toetsen welke woningbouw wenselijk is.

V. Ruimte voor goede woningbouwplannen: opgave in betaalbare woningbouw

In de Liemers is een groot deel van de behoefte gericht op de betaalbare woningbouw (tot de NHG-kostengrens). Waar in de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen wordt ingezet op 50% betaalbaar ligt die opgave in de Liemers hoger.

- Wij zetten in op een woningbouwprogramma waarin 2/3 van de woningen behoort tot de betaalbare categorie [3]. Uitzondering hierop zijn de gemeente Doesburg en Westervoort waar het aandeel goedkope huur- en koopwoningen van oudsher fors is.
- Om te kunnen sturen op de realisatie van betaalbare woningbouw door marktpartijen gaan een aantal gemeenten aan de slag met een doelgroepenverordening waarmee dit bij nieuwe bestemmingsplannen afgedwongen kan worden.

VI. Woningbouwopgave en versnelling

We houden samen in de gaten of de omvang van het woningbouwprogramma aansluit op de omvang van de woningbehoefte. Dat is nodig voor het onderbouwen van het ruimtelijk spoor (Ladder voor duurzame verstedelijking). Dat doen we op hoofdlijnen en voor de jaarlijkse toetsing maken we gebruik van de gezamenlijke monitor van de Regio Arnhem Nijmegen.
Montferland leverde de afgelopen jaren een belangrijk aandeel van het Liemers bouwprogramma, maar zal naar verwachting op korte termijn (komende 3 jaar) een stapje terugdoen omdat het aantal plannen kleiner is. In Duiven zijn de komende projecten allemaal inbreidingsprojecten en wat complexer om te realiseren. Daarom worden nieuwe uitleglocaties voorbereid: de keuze voor de locatie(s) worden eind 2020 voorgelegd aan gemeenteraad. Alleen Zevenaar en Westervoort verwachten dat op korte termijn de productie op niveau blijft of wat hoger uitvalt dan de afgelopen jaren. Doesburg kent een bescheiden bouwopgave, daar zal de productie van met name koopwoningen de komende jaren wat toenemen.

- Voor de komende jaren zijn er nog een flink aantal extra woningbouwlocaties nodig om te voorzien in de woningbehoefte en daarmee kunnen we behoefte voor het ruimtelijk spoor onderbouwen.
- We benutten de mogelijkheden die de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen en het provinciale Actieplan Wonen en ons biedt als het gaat om (ondersteuning bij) versnellen actief.

[3] Bij de bouw van betaalbare koopwoningen hanteren we € 250.000 als bovengrens (lager dan de grens in de Woondeal, waar de NHG-grens wordt hanteert). Voor de middeldure huur hanteren we € 850 als bovengrens.

3. Thema's voor de Liemerse Woonagenda

We gaan de komende tijd in de Liemers gezamenlijk aan de slag met een aantal thema's. Deze thema's zijn ook opgenomen in de Woondeal regio Arnhem – Nijmegen. Bij het oppakken in de Liemers zorgen we ervoor dat dit aansluit bij de regionale aanpak en gebruiken we de instrumenten van de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen. Zo geven we voor de Liemers een verdere lokale invulling aan de afspraken uit de Woondeal.

Betaalbaarheid en woonlasten

Er is een tekort aan betaalbare woningen in de Liemers. Het gevolg is dat er huishoudens, met name starters op de woningmark, zijn met te hoge woonlasten omdat zij geen woning kunnen vinden die past bij hun portemonnee. Dit geldt voor de betaalbare sector in de gehele breedte, dus zowel voor sociale en middenhuur als betaalbare koop (NHG-kostengrens).

ONZE AANPAK
We nemen dit mee in het overleg met de corporaties om gezamenlijk naar oplossingen te zoeken binnen de investeringscapaciteit van de corporaties. Ook met marktpartijen voeren we het gesprek over betaalbaar huur- en koopaanbod. Hierbij zoeken we ook aansluiting bij het provinciale Actieplan Wonen.

Wonen en zorg

Wonen en zorg is een breed thema dat ingaat op de kwetsbare groepen in de samenleving. Daarbij gaat het om huisvesting voor ouderen, dementerenden, diverse groepen met een beperking (handicap) en bijvoorbeeld cliënten in de geestelijke gezondheidszorg (beschermd wonen). Al deze vormen kennen hun eigen wetgeving en financiering (Woningwet, Wet langdurige zorg, AWBZ, Wmo).
We onderscheiden twee thema's die we gaan uitwerken:

- De effecten van de vergrijzing en de toenemende behoefte van ouderen aan zorg, ondersteuning en geschikte woonruimte. De behoefte en huisvesting van de doelgroep met een (geestelijke) beperking nemen we daarbij mee.
- De huisvesting en ondersteuning van zwakke groepen in de samenleving, beschermd wonen en de samenhang met een goede leefbaarheid in de buurten. Vraag en aanbod speelt deels op (sub)regionaal niveau en moet op onderdelen worden afgestemd op centrumgemeenten (Arnhem/Doetinchem).

ONZE AANPAK
Voor beide onderwerpen gaan we in Liemers-verband de vraagontwikkeling in beeld brengen, het huidige aanbod inventariseren en in beeld brengen welke zorgpartijen hier actief zijn en hoe hun aanbod zich ontwikkelt. Op basis daarvan bepalen we wat dat betekent voor de behoefte aan (nieuwe) woonruimte en de samenwerking tussen de verschillende partijen (zorginstellingen, corporaties, gemeenten, welzijnswerk, openbare orde etc.)

Tijdelijke woonvormen en huisvesting arbeidsmigranten

Bij de invulling van flexwonen ligt in de Liemers op dit moment de prioriteit bij de huisvestingsvraag van arbeidsmigranten. Zij hebben een belangrijke rol in de economie van de Liemerse gemeenten. De behoefte van arbeidsmigranten hebben we in 2019 gezamenlijk in beeld gebracht. Omdat we de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten uit woonwijken willen weren is er een flinke opgave om extra aanbod van overnachtingsplekken voor arbeidsmigranten te creëren die hier tijdelijk werken. De kwaliteit van huisvesting is daarbij een aandachtspunt, zowel voor de arbeidsmigranten zelf als

voor de omwonenden. In de gemeente Zevenaar worden nu twee pensions voor arbeidsmigranten gerealiseerd in leegstaande kantoorpanden op bedrijvenpark Mercurion.
De invulling van de behoefte van reguliere spoedzoekers en 'economisch daklozen' is een aandachtspunt dat we daarbij meenemen.

ONZE AANPAK
We hebben een positieve grondhouding voor initiatieven vanuit de markt voor tijdelijke woonvormen en zien een rol voor werkgevers om hier mede invulling aan te geven. Gemeenten werken aan randvoorwaarden voor (de kwalitatief goede) invulling hiervan.
We werken in de Liemers samen door kennisdeling (juridische instrumenten, handhaving, randvoorwaarden voor het toelaten van nieuwe initiatieven), het gezamenlijk in kaart brengen van het aanbod en we stemmen het lokale beleid in hoofdlijnen op elkaar af.

Aanpak Jaren '60 – '70 wijken

De jaren '60 en '70 wijken zijn de aandachtswijken voor de toekomst in de Liemers.
In Doesburg en Montferland is een start gemaakt met de aanpak van gedateerde huurwoningen (ondersteund vanuit het provinciaal project 'Wijk van de Toekomst').
In Doesburg wordt in een samenwerking tussen de corporatie en de gemeente de 60'er jaren wijk De Ooi aangepakt. Onderdeel hiervan is de vervanging van 95 eengezinswoningen in de Bloemenbuurt door voor het merendeel levensloopbestendige woningen voor 1-en 2-persoons huishoudens.
In Montferland gaat het om de Bloemenbuurt in Didam waar de corporatie Plavei al is gestart met de ingrijpende renovatie van huurwoningen. Daarnaast wordt met de gemeente ingezet op het meekrijgen van de particuliere eigenaren in de energietransitie van de buurt. In Montferland en Doesburg is met de corporaties al gestart met de doorkijk voor het vervolg in andere wijken.
In Zevenaar is de woningcorporatie gestart met een verkenning van de aanpak in een tweetal jaren '60 wijken. In Westervoort wordt voor de wijk Mosterdhof via Panorama Lokaal ingezet op een wijk die klaar is voor de toekomst (vooralsnog zonder grote fysieke ingrepen). In Duiven speelt deze problematiek niet op het niveau van wijken[4] maar zijn er een aantal woningcomplexen die om een aanpak vragen.

ONZE AANPAK
Het voortzetten en uitbreiden van de lokale aanpak over meer buurten en wijken. Waarover we elkaar informeren om van elkaar te leren. Daarbij benutten we kansen uit de instrumentenkoffer van de provincie die bijdraagt aan toekomstbestendige wijken en dorpen (naast Wijk van de Toekomst ook de programma's Leefbaarheid en Steengoed Benutten).

Woonwagens

In een gezamenlijk onderzoek hebben we de woonwensen van woonwagenbewoners van de Liemers in beeld gebracht. Dit zal per gemeente meegenomen worden bij het opstellen van het doelgroepenbeleid en in het woningbouwprogramma worden meegenomen als een van de opgaven voor de komende jaren. We delen met elkaar de kennis over de wijze waarop die opgave ingevuld kan worden.

ONZE AANPAK
Over het toevoegen van nieuwe standplaatsen wordt een plan van aanpak opgesteld hoe de woonwensen vertaald kunnen worden naar nieuw aanbod in de komende jaren.

[4] Een paar jaar geleden zijn al een aantal buurten met woningen uit de jaren 60 opgeknapt (verduurzaamd en deels vernieuwd)

Over de wijze waarop we bestaande vrijkomende standplaatsen toewijzen aan nieuwe bewoners gaan we een gezamenlijke regeling opstellen die we in alle gemeenten gaan invoeren (ter uitvoering van artikel 5.4. van de Huisvestingsverordening 2020).

Samenwerking met corporaties

Bij een groot aantal thema's hebben de corporaties een belangrijke rol. Denk aan de thema's betaalbaarheid, het verduurzamen van de woningvoorraad, aanbod van woonwagens, de invulling van het gat tussen sociale huur en de vrije markt en de leefbaarheid in wijken.
We gaan op Liemers niveau het gesprek tussen gemeente en woningcorporaties oppakken. Dit vervangt niet de lokale samenwerking maar zetten we in om op Liemers niveau de opgaven in beeld te hebben, van elkaar te leren en waar dat kan helpen gezamenlijk opgaven uit te werken.

ONZE AANPAK
We starten om eenmaal per jaar de bestuurders van de woningcorporaties uit te nodigen voor het PFO Wonen de Liemers. Bij de eerste gelegenheid bespreken we deze koers en verkennen we hoe de samenwerking tussen gemeenten en corporaties kan helpen bij de uitvoering hiervan.

4. Verder werken aan de pragmatische en resultaatgerichte Liemerse samenwerking

We werken als gemeenten regionaal samen binnen de Regio Arnhem Nijmegen. Daarin zetten we de hoofdlijnen met elkaar uit, pakken actuele thema's op en monitoren de marktontwikkeling. In de Liemers werken we op onderdelen samen aan de invulling daarvan. Dat doen we met een bottum-up aanpak. Waar gemeenten lokaal tegen hun grenzen aanlopen of dreigen vast te lopen zijn we collegiaal met de insteek om elkaar te ondersteunen of extra ruimte te geven als dat helpt.
Onze pragmatische doenersmentaliteit in de afgelopen jaren werkt goed en binnen de regio lopen we daardoor op een aantal woonthema's voorop in de samenwerking (woonwagens/arbeidsmigranten).

ONZE AANPAK

- De samenwerking kenmerkt zich door een open houding waarbij we elkaar actief informeren over lokale ontwikkelingen, vraagstukken en de aanpak daarvan.
- Bij thema's die we op de woningmarkt in onze gemeenten tegenkomen bekijken we steeds of het zinvol is om gezamenlijk onderzoek of inventarisaties uit te voeren en opgaven te formuleren. De uitvoering doen we per gemeente, gericht op lokaal maatwerk. Daarover informeren en bevragen we elkaar. Waar het kan ontwikkelen we een gezamenlijke basis voor de lokale uitvoering.
- De thema's uit deze Woonagenda nemen we op in de actielijst van het PFO Wonen.
- We bespreken nieuwe (woningbouw-)plannen met elkaar. We onderbouwen gezamenlijk de behoefte bij nieuwe woningbouwlocaties (Ladder voor de duurzame stedelijke ontwikkeling) en de kwalitatieve opgaven die daarbij spelen. Zo zorgen we voor subregionale afstemming.
- We zetten in op extra capaciteit en ondersteuning om de opgaven (lokaal) uit te voeren: daarvoor doen we ook een beroep op de provincie Gelderland en het Rijk (o.a. in het kader van de Woondeal).
- We stellen gezamenlijk een coördinator aan als procesondersteuner voor de uitvoering van onze Liemerse Woonagenda.
- We bespreken de voortgang van deze Woonagenda minimaal 3 keer per jaar in het PFO Wonen de Liemers.

Liemerse Woonagenda:

de koers voor 2020 - 2025

Oktober 2020

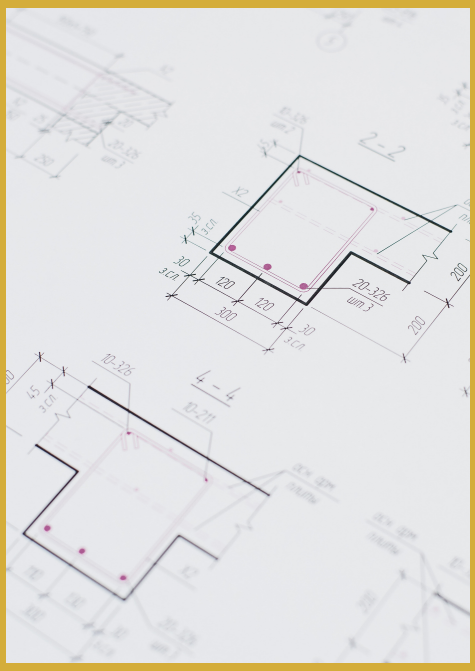

Aldus opgemaakt en ondertekend,

De wethouder Wonen van de gemeente Doesburg,
Arthur Boone

Datum:

De wethouder Wonen van de gemeente Duiven,
Johannes Goossen

Datum:

De wethouder Wonen van de gemeente Montferland,
Walter Gerritsen

Datum:

De wethouder Wonen van de gemeente Westervoort,
Hans Sluiter

Datum:

De wethouder Wonen van de gemeente Zevenaar,
Hans Winters

Datum:

gemeente doesburg | Gemeente Duiven | gemeente Montferland | gemeente Westervoort | GEMEENTE ZEVENAAR

Woondeal regio Arnhem – Nijmegen

Samenwerkingsagenda voor de woningbouwopgave in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Partijen

- **Gemeente Arnhem**, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer. A. Marcouch, burgemeester;
- **Gemeente Nijmegen**, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H.M.F. Bruls, burgemeester;
- Deelnemers aan de Regeling **Gemeenschappelijk orgaan regio Arnhem Nijmegen City Region,** zijnde de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, handelend ter uitvoering van het besluit van de colleges van burgemeester en wethouders en middels volmacht rechtsgeldig vertegenwoordigd door de voorzitter van het gemeenschappelijk orgaan, de heer A. Marcouch, hierna gezamenlijk te noemen: Regio AN*;
- **Provincie Gelderland**, op grond van artikel 176 van de Provinciewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P. Kerris, Portefeuillehouder Wonen, hierna te noemen: provincie;
- **Minister voor Milieu en Wonen**, mevrouw S. van Veldhoven – Van der Meer, hierna te noemen: minister / Rijk.

** Alle 18 gemeenten samen worden aangeduid als: regio*

Overwegingen

- De regio Arnhem-Nijmegen groeit sterk. De afgelopen jaren is de regio als geheel en de steden Arnhem en Nijmegen in het bijzonder, relatief sneller gegroeid dan andere steden in het land. De prognoses laten zien dat deze groei doorzet en dat daarmee ook de uitdagingen voor de regio toenemen. Het tegelijkertijd bijbouwen van voldoende passende en betaalbare woningen, het behouden en versterken van het groene profiel, het zorgen voor een bereikbare regio en het investeren in het verbeteren van veiligheid en sociaaleconomische versterking, overstijgen de regelmogelijkheden en het instrumentarium op gemeentelijk en provinciaal niveau.

- Het Rijk, de provincie en de regio sluiten om deze reden samen een woondeal. De snel oplopende woningtekorten, de complexe leefbaarheidsproblematiek, de strategische ligging en de groene ambities van de regio zijn daarbij voor het Rijk belangrijke overwegingen geweest. Daarmee fungeert deze woondeal ook als regiospecifieke uitwerking van het Interbestuurlijk Programma (IBP) in die regio's waar de druk op de woningmarkt het grootste is.

- Met deze woondeal worden de krachten van de verschillende overheidslagen gebundeld met als doel het functioneren van de woningmarkt in de regio Arnhem-Nijmegen structureel te verbeteren, de bouwproductie met oog voor circulariteit en duurzaamheid op niveau te brengen en de leefbaarheid te vergroten. Hiertoe leggen het Rijk, de provincie en de regio hun wederzijdse verantwoordelijkheden en inspanningen vast en erkennen zij wederzijds de in deze woondeal opgenomen kwantitatieve en kwalitatieve opgaven. De woondeal is het startpunt van een langjarig partnerschap tussen regio, provincie en Rijk, in nauwe samenwerking met corporaties, marktpartijen en maatschappelijke partners.

- De regio Arnhem-Nijmegen en de regio Foodvalley vormen samen de groenste metropoolregio van het land. De ambitie is dit groene profiel te versterken en tegelijkertijd de groei van beide regio's te faciliteren. Daarom is afgesproken dat samen met de provincie Gelderland en het Rijk een verstedelijkingsstrategie wordt opgesteld waarin een integrale lange termijnvisie wordt geformuleerd op de relatie tussen woningbouw, economische groei, ruimtelijke ontwikkeling, circulariteit, energietransitie, een groene leefomgeving en mobiliteit. De inhoud van deze woondeal is hiervoor een (belangrijke) bouwsteen. De verstedelijkingsstrategie is een terugkerend agendapunt voor het bestuurlijk overleg (BO) Leefomgeving, waar ook de Omgevingsagenda centraal staat en waarin strategische lange termijnontwikkeling in de fysieke leefomgeving besproken worden. De verstedelijkingsstrategie vormt tevens input voor het BO MIRT-Oost waar de samenwerking tussen Rijk en regio op mobiliteitsvraagstukken wordt besproken.
  De profilering als groene en circulaire metropoolregio is ook opgenomen in de NOVI-propositie die de regio (samen met regio Foodvalley) in 2019 aan het Rijk heeft voorgelegd.

Leeswijzer

De woondeal regio Arnhem-Nijmegen bevat afspraken over onderwerpen en thema's die van belang zijn voor de gehele regio, zoals de woningbouwopgave, het betaalbaar houden van de woningvoorraad, het versterken van het groene profiel van de regio en de bereikbaarheids- en leefbaarheidsvraagstukken. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt die specifiek op de huisvestingsvraagstukken van een bepaalde doelgroep of op een ander specifiek onderwerp zijn gericht.

In deel 1 van de woondeal zijn, onder de noemer *Kernafspraken,* deze afspraken als volgt geordend:

1. Woningbouwopgave en versnelling
2. Betaalbaarheid
3. Groen en circulair
4. Leefbaarheid
5. Verstedelijking en gebiedsontwikkeling
6. Specifieke doelgroepen en overige thema's

Ook zijn er afspraken gemaakt die locatiespecifiek zijn. Onder kernafspraak 1 worden afspraken over versnellingslocaties gemaakt. Onder kernafspraak 4 worden specifieke afspraken in het kader van *Stadsvernieuwing 3.0* gemaakt voor Arnhem Oost. Stadsvernieuwing 3.0 gaat over wijken met een stapeling van sociaal-maatschappelijke problematiek, waar een integrale brede stadsvernieuwingsaanpak nodig is om het perspectief van deze gebieden te veranderen. Tenslotte zijn onder kernafspraak 5 afspraken gemaakt over twee grote complexe strategische gebiedsontwikkellocaties in Nijmegen: het stationsgebied en de Kanaalzone. Dit zijn gebieden met de potentie om op middellange en lange termijn een grote betekenis te hebben in het bijdragen aan de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave.

In deel 2 zijn de afspraken opgenomen over de uitvoering van de woondeal en de samenwerking.

DEEL 1: KERNAFSPRAKEN

1. Woningbouwopgave en versnelling

Woningbouwopgave

CONSTATERINGEN

De regio heeft te maken met een autonome groeiopgave, een bestaand woningtekort en kent een hoge binnenkomende migratie vanuit binnen- en buitenland door haar positie als aantrekkelijke regio met hoogwaardige kennisinstellingen. Met name de factor migratie is op de langere termijn onzeker en is afhankelijk van ontwikkelingen in de economische conjunctuur en de bereikbaarheid van de regio. Naast de migratie bestaat de huishoudensgroei voor het grootste deel uit kleine (één- en tweepersoons) huishoudens door vergrijzing en vergroening (jongeren en studenten).

De bouwopgave bestaat enerzijds uit het terugbrengen van het woningtekort en daarnaast uit het bouwen voor de toename in de woningbehoefte als gevolg van de verwachte huishoudensgroei.
De woningbehoefte in de regio Arnhem-Nijmegen is op basis van de meest recente onderzoeken en het streven het totale woningtekort terug te dringen tot 2% per 2030 als volgt vastgesteld:

Tijdsperiode	Woningbehoefte (in aantallen nieuwe woningen)
2020-2030	35.000
2030-2040	15.000-25.000
Totaal 2020-2040	50.000-60.000

tabel 1: woningbehoefte in de regio

Het groeiperspectief en de kwantitatieve en kwalitatieve opgave verschilt echter binnen de regio (naar gemeenten en zeker naar kernen). Naar verwachting zal het grootste deel van de woningbouwopgave door de steden Arnhem en Nijmegen worden opgevangen, maar er is ook naar de mogelijkheden van de overige gemeenten gekeken. De gemaakte afspraken over de groei en bouwopgave doen daarmee recht aan de differentiatie in de regio.
Binnenstedelijke/binnendorpse verdichting en transformatie geven het beste invulling aan de ambities met betrekking tot het groene profiel en de circulaire regio. Tegelijkertijd is ook gekeken naar een (beperkt) aantal uitbreidingslocaties.

AFSPRAKEN OVER DE WONINGBOUWOPGAVE

1. Partijen spreken af zich gezamenlijk en meerjarig in te spannen om de groei van de regio te faciliteren met voldoende en passende woningen, uitgaande van de in tabel 1 opgenomen woningbehoefte. De ambitie is het woningtekort per 2030 terug te brengen naar 2% en op langere termijn te komen tot een stabiele en continue bouwproductie. Op dit moment is er voor de periode tot 2030 een plancapaciteit van 28.000 woningen, waarvan 17.000 woningen harde plancapaciteit. En ligt derhalve een opgave om de harde plancapaciteit tot uitvoering te brengen, zachte plancapaciteit hard te maken en om extra plancapaciteit toe te voegen.

2. Tot 2025 is een minimale bouwproductie benodigd van 15.000 nieuwe woningen. De ambitie is echter tot een versnelling van 20.000 woningen te komen. Dat betekent een gemiddelde bouwproductie van 4.000 woningen per jaar tot 2025. De versnelling zou tevens bij kunnen dragen aan een meer continue bouwstroom en het voorkomen van te grote fluctuaties hierin

3. De huidige plancapaciteit is niet toereikend voor deze woningbouwopgave. Om de bouwproductie minder gevoelig te maken voor planuitval en planuitstel is een buffer noodzakelijk en gaat de regio werken volgens het principe van adaptief programmeren. Daarbij wordt op transparante wijze rekening gehouden met onzekerheden, kansen en nieuwe ontwikkelingen. Door het monitoren van de planvoorraad, de bouwproductie en de huishoudensontwikkeling wordt jaarlijks door de Versnellingstafel (zie deel 2, Uitvoering en samenwerking) vastgesteld of de plancapaciteit nog aansluit bij de woningbouwbehoefte, dan wel naar boven of naar beneden moet worden bijgesteld. Door deze manier van programmeren zijn plannen gemakkelijker aan te passen aan veranderende omstandigheden zonder dat dit leidt tot vertraging. Op basis van het principe van adaptief

programmeren zal een aanvullende planvoorraad tussen 2025 en 2040 worden voorbereid om te komen tot een totale productie van 50.000 tot 60.000 woningen.

4. De werkwijze van adaptief programmeren vraagt dat er steeds voldoende potentiële bouwplannen klaarliggen om vertraging en uitval zoveel mogelijk te beperken. Bovendien is het ten behoeve van de gewenste continue bouwproductie op de lange termijn nodig om tijdig zicht te hebben op de toekomstige potentiële locaties. Daarom zorgt de regio voor een totale planvoorraad tot en met 2030 van 130% van de woningbehoefte, bestaande uit zowel voldoende "harde" plannen waarvoor het bestemmings-/omgevingsplan reeds is vastgesteld, als voldoende zachte plannen waarvoor de planvorming nog plaatsvindt. De verhouding tussen harde en zachte plannen moet voldoende zekerheid bieden om het bouwvolume en de snelheid te borgen, maar ook voldoende flexibiliteit bieden om zowel opwaartse als neerwaartse bijstellingen van prognoses op te vangen, zonder overmatige financiële risico's aan te gaan. De werkwijze van adaptief programmeren en het sturen op overcapaciteit in de planvoorraad wordt in 2025 geëvalueerd, mede met het oog op conjuncturele ontwikkelingen, het effect daarvan op de woningmarkt en de financiële risico's die hierbij horen.

5. Provincie en Rijk stellen kennis beschikbaar om waar nodig gemeenten te ondersteunen bij hun vragen over adaptief programmeren. De belangrijkste ondersteuningsbehoefte betreft de contractvorming. Hoe kunnen gemeenten, corporaties en marktpartijen afspraken maken die ruimte laten voor veranderende programmering bij veranderende omstandigheden?

6. De regio werkt aan het opzetten van een regionaal monitoringssysteem waarin de planvoorraad transparant en inzichtelijk is voor de regio, de provincie en het Rijk. Het is een dynamisch systeem dat aanpasbaar is en kwantitatieve en kwalitatieve wijzigingen in de planvoorraad snel op kaart inzichtelijk maakt. Deze monitor wordt jaarlijks geactualiseerd. Deze actualisatie wordt tevens gebruikt als input voor landelijke monitor die door het ministerie van BZK wordt opgezet.

7. Net als het adaptief programmeren, wordt het verminderen van de planuitval één van de doelstellingen van de *Versnellingstafel*. Partijen maken hier nadere afspraken over, bijvoorbeeld over het inschakelen van de juridische expertpool planschade (JEP) en over het creëren van voorzienbaarheid in woningbouwplannen.

8. Daar waar dat effectief is kunnen de doelen met betrekking tot de woningbouwopgave gerealiseerd worden middels flexibele en tijdelijke woningen en/of vernieuwende bouwconcepten. De regio spreekt af te onderzoeken of het realiseren van deze woningen een (tijdelijke) oplossing is voor het inlopen van het woningtekort op de korte termijn. Een goede leefbaarheid en de kwaliteit van de woningen en de openbare ruimte worden hierbij meegewogen. Zij gaan hierover in gesprek met aanbieders van flexibele en tijdelijke huisvestingsconcepten en gaan in gesprek met grondeigenaren en/of stellen eigen grondposities hiervoor beschikbaar die tussen nu en 10 jaar nog niet tot ontwikkeling komen en waar zij dit ruimtelijk wenselijk vinden. Gemeenten maken gebruik van de mogelijkheden die de Stimuleringsaanpak Flexwonen van het Rijk biedt, waaronder deelname aan de versnellingskamers. Ook de provincie brengt kennisuitwisseling en ondersteuning op dit thema in, als onderdeel van het Actieplan Wonen.

   De regio spant zich op deze manier in om uiterlijk in 2024 ca. 1.000 tijdelijke woningen gerealiseerd te hebben, die bij voorkeur voor langere tijd (maximaal 15 jaar) gebruikt kunnen worden Deze tijdelijke woningen worden toegevoegd naar behoefte, daar waar het een passende oplossing is voor het woningtekort. Deze tijdelijke woningen worden beschikbaar gesteld aan een brede doelgroep, waaronder internationale kenniswerkers, arbeidsmigranten, studenten, jongeren, spoedzoekers en andere woningzoekenden op de huidige wachtlijsten voor huurwoningen. Hierin hebben de woningcorporaties ook een rol. De gemeente Nijmegen spant zich in om in de Kanaalzone op korte termijn 500 tijdelijke woningen te realiseren, binnen deze 1.000 woningen.

9. Het versneld bouwen van voldoende duurzame en betaalbare woningen vraagt – versterkt door de beperkte capaciteit in de bouwsector en de stikstofproblematiek – om vormen van innovatie, standaardisatie en industrialisatie zodat de gewenste bouwproductie slimmer kan worden georganiseerd. Daarom stimuleert de regio, ondersteund door de provincie en het Rijk, het zogenaamde *conceptueel bouwen* en maakt zij hierover afspraken met corporaties en marktpartijen. Gemeenten kunnen door afstemming en collectief opdrachtgeverschap in de leefomgeving grote effecten teweegbrengen, ook in het beheer van de openbare ruimte.

10. Om de afspraken uit deze woondeal uit te voeren is aanvullende ambtelijke capaciteit en kennis nodig in de gehele regio. Met name in kleine gemeenten ontbreekt het veelal aan specifieke kennis en in de gehele regio speelt een gebrek aan ambtelijke capaciteit. Rijk en provincie ondersteunen de regio bij het aanstellen van aanvullende expertise (zoals middels het expertteam woningbouw), met maatregelen uit het provinciale Actieplan Wonen en waar mogelijk met ambtelijke capaciteit. De regio maakt afspraken zodat ambtelijke capaciteit uitgewisseld kan worden tussen gemeente en ingezet kan worden waar deze het meest nodig is.

Versnelling

CONSTATERINGEN

Versnellingslocaties bieden kansen om op korte termijn (tot 2025) meer woningen te bouwen. Dit is mogelijk door zachte plannen in de planvoorraad naar voren te halen, door bestaande plannen aanvullend te verdichten of door toevoeging van nieuwe plannen die op korte termijn kunnen worden uitgevoerd. Een eerste inventarisatie naar de mogelijkheden voor versnelling leidt tot een mogelijke extra productie van 5.000 woningen (bovenop de minimale productie van 15.000 woningen).

Deze inventarisatie is niet limitatief en kan in verloop van tijd wijzigen en aangevuld worden. De versnellingslocaties staan op de kaart met 'Locaties en plancapaciteit' welke is toegevoegd als bijlage bij deze woondeal.

AFSPRAKEN OVER VERSNELLING(SLOCATIES)

11. De regio en de provincie richten een Versnellingstafel op (zie deel 2, Uitvoering en samenwerking), die gefaciliteerd wordt door het Rijk. Het versnellen van de woningbouw, de versnellingslocaties en het bespreken van de plancapaciteit zijn een vast onderdeel van de agenda. Aan de versnellingstafel bespreken overheden, corporaties en marktpartijen obstakels die versnelling in de weg staan met als doel deze weg te nemen.

12. De kaart met versnellingslocaties, zoals bijgevoegd als bijlage bij deze woondeal, bevat woningbouwplannen waarvoor versnelling mogelijk is door knelpunten weg te nemen of door andere maatregelen te treffen. De regio spant zich, vanuit het perspectief van de Verstedelijkingsstrategie, in om in ieder geval op deze locaties woningen versneld te realiseren en daarmee het woningtekort te verminderen. Per situatie wordt beoordeeld welke ondersteuning daarbij mogelijk is. Het Rijk ondersteunt de regio waar dat kan met kennis, procedures en de inzet van (financiële) instrumenten. De provincie Gelderland zet instrumenten en middelen uit het Actieplan Wonen in om de nieuwbouw van (betaalbare) woningen te helpen versnellen.

13. Een deel van de versnellingslocaties kan mogelijk aanspraak maken op woningbouwimpulsgelden (zie deel 2, Uitvoering en samenwerking). Rijk, provincie en regio beoordelen gezamenlijk de kansrijkheid van deze projecten.

2. Betaalbaarheid

CONSTATERINGEN

Uit woningmarktonderzoek blijkt dat er in de regio een tekort is aan betaalbare woningen. Gezien de ontwikkelingen in de regio en de groei van het aantal inwoners en huishoudens zal de woningbehoefte verder groeien. Dit geldt voor de betaalbare sector in de gehele breedte, dus zowel sociale en middenhuur als betaalbare koop (NHG-kostengrens).

Het kwantitatieve tekort is per gemeente verschillend. Bovenop het tekort is er in het segment van betaalbare woningen ook sprake van een kwalitatieve mismatch tussen vraag en aanbod, vooral in de verhouding tussen eengezinswoningen (overschot) en woningen voor kleinere huishoudens (tekort). Deze kwalitatieve mismatch speelt in de gehele regio. Daarbij is de concentratie van kwetsbare groepen in de sociale huursector verder toegenomen. Gestreefd wordt naar inclusieve wijken. De bouw van middeldure woningen in de zwakke wijken en sociale woningen in de betere wijken zorgt voor meer differentiatie en een evenwichtigere wijkopbouw.

Met deze woondeal zetten Rijk, regio en provincie zich in voor het versneld realiseren van voldoende woningen (zie ook 1. Woningbouwopgave en versnelling). Partijen zetten zich daarbij in voor voldoende woningen in het betaalbare segment en woningen passend bij de behoefte van de doelgroepen, zoals starters, studenten, senioren, mensen met een laag- of middeninkomens, dak- en thuislozen, mensen met een beperking, mensen met een psychiatrische achtergrond en mensen met een zorgbehoefte. Dit met aandacht voor een evenwichtige wijkopbouw (zie ook 3. Leefbaarheid).

Hieronder zijn de afspraken over betaalbaarheid opgenomen. Specifieke afspraken over de huisvesting van de hierboven genoemde doelgroepen zijn in kernafspraak 6 opgetekend.

AFSPRAKEN

14. De regio spreekt af om 50% van de zachte plancapaciteit te realiseren in het betaalbare segment (sociale- en middeldure huur en betaalbare koop tot de NHG-grens, conform landelijke definities). De regio en provincie stemmen periodiek, middels het daartoe bestemde overleg (momenteel het PFO wonen), de behoefte aan en verdeling van sociale huurwoningen, middeldure huurwoningen en betaalbare koopwoningen af en maken hierover afspraken. Uitgangspunt is een evenwichtige en proportionele verdeling van het betaalbare segment over de regio, waarbij iedere gemeente haar verantwoordelijkheid neemt.

15. De gemeenten Arnhem en Nijmegen spreken af om minimaal 30% van de nieuwe plancapaciteit op stedelijk niveau te realiseren in de sociale huur, waarbij gekeken wordt naar differentiatie tussen wijken.

16. De gemeente Nijmegen spreekt af om 15% van de plancapaciteit op stedelijk niveau voor de realisatie van woningen in het (betaalbare) middenhuursegment (huur tot max. €1000) te reserveren.

17. De regio zet zich in voor het realiseren van middenhuur en betaalbare koopwoningen. Om de woningen in het betaalbare en middensegment bij de juiste doelgroep terecht te laten komen, ze langjarig betaalbaar te houden en (onder)verhuur te voorkomen, zal het Rijk expertise delen over instrumenten als woonplicht, kettingbedingen, etc. Tevens zullen partijen als onderdeel van de Versnellingstafel gezamenlijk een verkenning doen naar nieuwe en innovatieve instrumenten om dit punt te bewerkstelligen.

18. Het verduurzamen van de woningvoorraad (zie ook 3. Groen en circulair) moet onverminderd leiden tot betaalbare woningen en mag niet leiden tot hogere woonlasten. Voor zover dit nog niet het geval is vraagt dit om nadere afspraken, met name tussen gemeenten en woningcorporaties.

19. Gemeenten gaan in gesprek met woningcorporaties over de kwalitatieve mismatch tussen de woningvraag en het aanbod. Doorstroming van ouderen, het creëren van woningen voor kleine huishoudens en het creëren van inclusieve wijken zijn daarbij belangrijke thema's.

20. De regio gaat met corporaties en marktpartijen in gesprek over het vergroten van het aandeel betaalbare woningen in de harde plancapaciteit en de zachte plancapaciteit. Gemeenten zijn daarbij ook bereid naar mogelijkheden in hun grondprijsbeleid te kijken om betaalbare woningen in specifieke locatieontwikkelingen mogelijk te maken.

3.Groen en circulair

CONSTATERINGEN

De regio Arnhem-Nijmegen is een bloeiend en groen stedelijk netwerk. Daarbij staat de regio voor grote uitdagingen met betrekking tot de kwalitatieve ontwikkeling van het leefklimaat. In 2018 werd de regio uitgeroepen tot de beste circulaire regio van Nederland. "De regio Arnhem-Nijmegen is een échte voorloper op het gebied van de circulaire economie. Verduurzaming lijkt de regio in het DNA te zitten", oordeelde de jury. De steden Arnhem, Nijmegen en de provincie ondertekenden niet voor niks ook de Green Deal Duurzame grond- weg en waterbouw. Deze positie brengt de verantwoordelijkheid met zich mee om dit thema als leidend motief voor de realisatie van de woningbouwopgave te hanteren.

In de woondeal wordt daarom extra aandacht besteed aan het vormgeven van een circulaire leefomgeving, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen en het behoud van groene ruimte in de stad. Het behouden en versterken van het groene profiel vertaalt zich in stevige ambities op het gebied van circulariteit en duurzaamheid. Gemeenten kunnen door afstemming en collectief opdrachtgeverschap in de leefomgeving grote effecten teweegbrengen, ook in het beheer van openbare ruimte.

Het vraagstuk en de ambities rondom circulariteit zijn echter veel breder dan wonen en verstedelijking. Een totale circulaire leefomgeving vraagt ook verbinding met landbouw, mobiliteit, water en economie. Dit is een urgente, complexe en integrale opgave. Passend bij de stappen die de regio inzake circulariteit al heeft gezet en (samen met partners) nog ambieert, is het de ambitie van de regio om NOVI-gebied te worden. Een voorstel hiertoe is opgenomen in de NOVI-propositie die de regio (samen met de regio Foodvalley) als groene en circulaire metropoolregio in 2019 aan het Rijk heeft aangeboden.

In deze woondeal wordt dezelfde definitie van het begrip circulariteit gehanteerd als in de verstedelijkingsstrategie: *Circulair bouwen betekent het ontwikkelen, gebruiken en hergebruiken van gebouwen; gebieden en infrastructuur, zonder natuurlijke hulpbronnen onnodig uit te putten, de leefomgeving te vervuilen en ecosystemen aan te tasten. Bouwen op een wijze die economisch verantwoord is en bijdraagt aan het welzijn van mens en dier. Hier en daar, nu en later*

AFSPRAKEN

21. Circulariteit is een vast onderdeel van de Versnellingstafel (zie deel 2, Uitvoering en samenwerking) en partijen zullen voor dit onderwerp in het Uitvoeringsprogramma (zie deel 2, Uitvoering en samenwerking) concrete invulling geven aan de invulling van een werkgroep en bijhorende werkorganisatie. De doelstelling is om het concept circulariteit te operationaliseren en om samen met de provincie en het Rijk te kijken naar procesincentives om circulaire bouw, circulair renoveren en conceptbouw te stimuleren.

22. Voor de bestaande plannen gaan partijen bij de locaties die onderdeel zijn van de woondeal in gesprek met de ontwikkelaars over het verhogen van gebruik van circulaire bouwmaterialen naar minimaal 10%.

23. In de nieuwe woningbouwplannen spannen partijen zich in om minimaal 25% circulair te laten ontwikkelen. Vanaf 2030 wil de regio minimaal 50% circulair bouwen om uiteindelijk in 2050 te komen tot een circulaire leefomgeving.

24. In het maken van plannen leggen partijen het accent onder andere op ketenbenaderingen, het sluiten van kringlopen en het benutten van hernieuwbare bronnen. Partijen stimuleren adaptief, biobased, modulair en aanpasbaar bouwen, circulair renoveren en nemen natuurinclusiviteit en klimaatadaptiviteit als verplicht onderdeel mee in de ontwerpopgaven. Hiermee wordt de groeiopgave met de groenopgave verbonden. Biobased bouwen heeft een grote impact op klimaat ten opzichte van cement en beton en biedt kansen voor regionale agro forestry en opleidingen.

25. Gemeenten stellen uiterlijk in 2021 een transitievisie warmte vast, waarin is opgenomen in welke wijken gemeenten voor 2030 werken aan de energietransitie. In de aanloop van deze transitie ontwikkelen gemeenten lokaal nieuwe pilots om hun wijken aardgasvrij te maken. Waar mogelijk met ondersteuning van het Rijk en de provincie. De regiogemeenten zullen Arnhem-Elderveld Noord, Nijmegen-Hengstdal, Didam Bloemenbuurt en Huissen Zilverkamp

aandragen voor de tweede ronde van het Programma Aardgasvrije Wijken van het ministerie van BZK. De provincie ondersteunt dit met het programma Wijk van de Toekomst.

De uitdaging is om de energieopgave in de wijken met de aanpak van de sociaaleconomische opgave te combineren. Zowel in Arnhem als in Nijmegen wordt hiermee al geëxperimenteerd. De Arnhemse aanpak kenmerkt zich door het nadrukkelijk betrekken van hun bewoners bij de opgave, de Nijmeegse aanpak kenmerkt zich door het betrekken van bewoners en het aanhaken op bestaande leefbaarheidsprojecten in de wijk. Het Rijk volgt de ervaringen die hiermee in de regio worden opgedaan met belangstelling en zet zich in om deze kennis via het Kennis- en Leerprogramma te delen met andere gemeenten. Met andere koploper-gemeenten worden de mogelijkheden verkend om de gecombineerde aanpak van sociaaleconomische problematiek en aardgasvrije wijken door te ontwikkelen.

26. Over de haalbaarheid en betaalbaarheid van de energietransitie in de bestaande woonwijken (gebouwde omgeving) is veel te doen en nog veel onduidelijk. Partijen maken daarom in de wijkuitvoeringsplannen inzichtelijk wat de investeringen in verduurzaming/ energietransitie zijn die op gebouweigenaren, huurders en gemeenten afkomen, mede in relatie tot andere benodigde woningaanpassingen. Extra aandacht daarbij verdient het tegengaan van energiearmoede. Rijk, provincie en regio bespreken aan de hand van dit inzicht welke gerichte ondersteuning nodig is. Het verduurzamen van de woningvoorraad moet onverminderd leiden tot betaalbare woningen en mag niet leiden tot hogere woonlasten. Hierover wordt afgestemd met de (regionale) bouw- en installatiebranche. Deze branche wordt daardoor ook toekomstbestendiger en meer sociaal inclusief.

27. Bij de gebiedsontwikkeling wordt ruimte gemaakt voor *groen* en *landschap* om wijken en steden aantrekkelijk te houden. Dit schept ook kansen voor klimaatadaptieve maatregelen en kan de biodiversiteit verhogen. Deze ruimte kan zowel binnen de woonwijk als daarbuiten gevonden worden. Dit krijgt vorm in het gemeenschappelijk groen in wijken tot waar wenselijk grootschalige aanleg zoals Park Lingezegen.

28. Tot op microniveau wordt er bij het ontwerp van woningbouw en gebiedsontwikkeling gekeken naar klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit. De regio ontwikkelt daarvoor instrumenten - zoals de gereedschapskist die Nijmegen inzet - verder door. In de kist zitten natuurinclusieve en klimaatadaptieve maatregelen zoals nestgelegenheid, voedselvoorziening, groene daken en gevels, hittebestendige beplanting, afkoppelen en zelfs agro forestry. Ook worden hierover nadere afspraken gemaakt met partners zoals het Arnhemse triple helix convenant dat nu wordt opgesteld voor klimaatadaptatie. Het Rijk en de provincie werken samen met de regio bij de verdere ontwikkeling hiervan.

4.Leefbaarheid en stadsvernieuwing 3.0

CONSTATERINGEN

De leefbaarheid in wijken en dorpskernen staat op sommige plekken in de regio sterk onder druk. Hierbij gaat het om de vitaliteit van de kernen, de concentratie van kwetsbare doelgroepen maar ook over de eenzaamheidsproblematiek van ouderen als gevolg van een sociaal isolement. Daarnaast kampt een aantal grote naoorlogse wijken in met name de steden, met bovenmatige, specifieke en complexe leefbaarheidsproblematiek. Voorbeelden zijn delen van Dukenburg in Nijmegen en grote delen van Arnhem Zuid. Daarnaast blijkt uit de statistieken dat in vijf wijken - verspreid over de gehele oostkant van Arnhem - vergeleken met de rest van de stad en regio maar ook landelijk gezien een hogere werkloosheid, een lager opleidingsniveau, kinderarmoede, radicalisering en een grotere gevoeligheid voor ondermijnende criminaliteit kent. Het gaat hierbij om de Malburgen, 't Broek, Klarendal, Presikhaaf-West en Geitenkamp, een gebied van bijna 30.000 inwoners waarvan 1 op de 4 bewoners de wijk als onvoldoende leefbaar ervaart. Dit zijn dezelfde wijken die in de laatste rapportage van de Leefbaarometer 2018 slecht scoren.

Dit gebied kent een lange geschiedenis van wijkvernieuwing. Er zijn in de afgelopen jaren goede stappen gezet, maar inmiddels loopt de gemeente tegen de grenzen aan van wat zij (alleen) kan doen. De urgentie om te handelen is groot. Dit heeft verschillende oorzaken: de financiële crisis, onder andere op de vastgoedmarkt, heeft ervoor gezorgd dat ontwikkelingen niet zijn afgemaakt. De aanscherpingen in de Woningwet hebben ervoor gezorgd dat corporaties, aanjagers in deze wijken, ook als het gaat om herstructurering, zich zijn gaan focussen op hun deab-activiteiten. Ook de invoering van de inkomenstoets bij het toewijzen van sociale huurwoningen tien jaar geleden heeft daarbij een negatief effect gehad op de financiële draagkracht in wijken. De decentralisatie in het sociale domein en de extramuralisering van de zorg leidde ook tot een andere instroom. De randvoorwaarden om deze instroom goed op te vangen in deze buurten en wijken, juist daar waar de draagkracht het minst is, zijn nog niet (voldoende) ingevoerd. Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat de zwakke buurten de afgelopen jaren zwakker zijn geworden. Met deze woondeal zetten partijen zich daarom in om samen met lokale partijen de leefbaarheid te vergroten, onder meer door een meer gevarieerd woningaanbod in deze gebieden te realiseren.

De sociaal-maatschappelijke problemen zijn in Arnhem-Oost zeer complex: werk, onderwijs, jongeren, veiligheid, ondermijning, zorg en wonen hebben allen, integraal, extra aandacht nodig. Leefbaarheidsproblemen stapelen zich wederom op in deze wijken. Om deze neerwaartse spiraal tegen te gaan is dringend een grootschalige samenhangende aanpak van sociaal-fysieke stadsvernieuwing nodig waarbij de woningbouwplannen en de verduurzamingsopgave een vehikel kunnen zijn en momentum kunnen creëren voor deze aanpak. Het Rijk, de provincie en de gemeente maken daarom over Arnhem Oost concrete afspraken en gaan een langjarige samenwerking aan, bezien vanuit bovengenoemde opeenstapeling van problematiek.

ALGEMENE AFSPRAKEN OVER LEEFBAARHEID

29. De regio spant zich in om sterke, toekomstbestendige en gemengde/gedifferentieerde wijken te realiseren. In samenwerking met woningcorporaties en marktpartijen wordt gestreefd om meer middenhuur, betaalbare koopwoningen en vrijesectorwoningen te mengen in kwetsbare gebieden.

30. De provincie Gelderland draagt bij aan het versterken van toekomstbestendige wijken in de regio door de inzet van instrumenten en middelen uit de programma's Wijken van de Toekomst, Integrale Wijkaanpak, SteenGoed Benutten, Leefbaarheid en Klimaatadaptatie.

31. Partijen zullen gezamenlijk in het kader van de Samenwerkingstafel Arnhem-Oost (zie hieronder) een verkenning doen naar knellende en/of ontbrekende wet- en regelgeving met betrekking tot de leefbaarheid. Hieruit kunnen mogelijk pilots worden opgezet.

32. In verschillende jaren '60-'70-wijken in de regio begint de tand des tijds zichtbaar te worden. De woningvoorraad is ongeveer 50 jaar oud en niet bepaald duurzaam. De enorme hoeveelheid openbare ruimte oogt sleets en sluit niet meer aan bij de huidige behoefte. Sociaal-maatschappelijk zijn er genoeg uitdagingen zoals instroom van sociaal zwakke groepen, een groeiende groep zorgvragers, een hoge mutatiegraad van bewoners en eenzaamheid/sociaal isolement. Voorheen zou herstructurering aan de orde zijn om de situatie te verbeteren maar onder andere door veel versnipperd bezit is een meer innovatieve aanpak noodzakelijk. Ook omdat er sprake is van stevige opgaven op het gebied van energie. De woningen hebben een lage isolatiewaarden en een hoog energieverbruik. Om de opgave

van klimaatadaptatie in bestaande wijken te adresseren, zijn daarom ook nieuwe toevoegingen nodig.
De corporaties hebben in deze wijken veel bezit maar constateren dat ze het verkeerde 'product' in deze wijken hebben. Veel grote eengezinswoningen terwijl er behoefte is aan (meer) één- en tweepersoons woningen. Het oplossen van deze mismatch in combinatie met de energietransitie en klimaatadaptatie kan de motor zijn voor structurele verbeteringen. Met verschillende projecten is de regio al aangesloten bij het kennis en leerprogramma vanuit BZK programma Aardgasvrije wijken (zie ook 3. Groen en circulair).
BZK ondersteunt de regio bij de verdere strategische ontwikkeling van een aantal jaren '60-'70 wijken, zoals Arnhem-Zuid, Nijmegen-Dukenburg, Westervoort en andere wijken uit deze periode in de regio. Onderzocht wordt of aangesloten kan worden bij het kennis- en leerprogramma dat naar aanleiding van Panorama Lokaal wordt opgezet. Ook kunnen de gemeenten een beroep doen op een kortlopend, ontwerpend onderzoek van het zogeheten O-team van BZK. De regio ontvangt van een multidisciplinair team en vanuit verschillende invalshoeken (bestuurskundig, ontwerpend, marktgericht) advies over de verdere strategische ontwikkeling van deze wijken.

AFSPRAKEN OVER ARNHEM-OOST

33. De regio (en daarbinnen de stad Arnhem) en de minister van BZK geven stadvernieuwing gezamenlijk een langjarige impuls met de 'Arnhem-Oost-aanpak': een nader uit te werken integraal stadsvernieuwingsprogramma. Het betreft een urgente en gebiedsgerichte aanpak waarbij de sociale en fysieke stadsvernieuwing hand in hand gaan en waarbij de energietransitie en de woningbouwopgave als motor kunnen dienen. De leefbaarheidsaanpak Rotterdam Zuid strekt hierbij tot voorbeeld.

34. De Arnhem Oost-aanpak concentreert zich op de wijken Malburgen, 't Broek, Klarendal, Presikhaaf-West en Geitenkamp waar achterstanden het grootst zijn. Daarbij wordt oog gehouden voor andere delen van de stad, met name een aantal jaren '60 – '70 wijken in Arnhem Zuid die ook nu al kwetsbaar zijn. Deze wijken worden daarom zorgvuldig gemonitord en de ervaring en kennis die wordt opgedaan met de Arnhem Oost-aanpak kan waar nodig ook worden meegenomen in de benadering van andere wijken in de stad.

35. De minister en de betrokken regiopartijen richten samen met de maatschappelijke en (semi-)private partijen werkzaam in het fysieke, sociale- en veiligheidsdomein een brede *Samenwerkingstafel Arnhem-Oost* in. De samenwerkingstafel maakt een analyse van Arnhem Oost, onderzoekt en ontwikkelt aanpakken voor de opgaven en initieert projecten. Deze opgaven worden met prioriteit opgepakt wanneer daartoe financiële ruimte beschikbaar komt. De minister en betrokken regiopartijen brengen (maatschappelijke) kosten in beeld van het samenkomen van meerdere opgaven (leefbaarheid, inclusiviteit, veiligheid, woningbouw, de kwaliteit van de openbare ruimte en verduurzaming) in deze wijken. BZK ondersteunt hierbij.

36. Projecten/programma's worden waar kansrijk en in afstemming met de Versnellingstafel gekoppeld aan en/of onderdeel van de diverse (woning)ontwikkellocaties (versnellingslocaties), zoals Centrum-Oost, Spoorknoop Oost, Presikhaaf III en Malburgen-West. Betrokken regiopartijen brengen hiervoor met ondersteuning van het Rijk per ontwikkeling business cases in beeld.

37. Arnhem heeft reeds een aantal innovatieve projecten in gang gezet, bijvoorbeeld het inzetten van rolmodellen in de wijk, huiswerkbegeleiding en sportprogramma's om onderwijsuitval beperken, het koppelen van de sociale opgave aan de energietransitie door het actieplan tegengaan energiearmoede, enzovoorts. Partijen zetten de bovengenoemde Arnhem Oost-aanpak in om meer innovatieve projecten te verkennen, sector overstijgend/integraal werken te intensiveren, nieuwe vitale coalities te smeden en een brede impuls te realiseren.

38. De minister brengt kennis en expertise in op de aanpak van verbetering en verduurzaming van de woningvoorraad, huisvestingsoplossingen op het gebied van wonen en zorg, en de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Voor dit laatste zit Arnhem reeds in de toetredingsprocedure om deel te nemen aan de City Deal Zicht op Ondermijning dat inzet op de toepassingen van Big Data bij het in kaart brengen van vastgoedfraude en drugscriminaliteit. De minister spant zich in om ook de kennis en ervaring die in programma's zoals NPRZ zijn opgedaan met de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, het terugdringen van onderwijsachterstanden, de verbetering van de gezondheidssituatie en het verbeteren van de veiligheid te benutten voor de Arnhem Oost-aanpak.

39. De minister en de regio maken in eerste instantie afspraken met Arnhem over Arnhem-Oost. Nijmegen kampt met wijken met gelijksoortige opgaven. Nijmegen zal om die reden deelnemen aan de samenwerkingstafel. Voor de samenhang met Velp-Zuid zal de gemeente Rheden waar nodig deelnemen aan de samenwerkingstafel.

5. Verstedelijking en gebiedsontwikkeling

Verstedelijking

CONSTATERINGEN

De regio staat aan de vooravond van een forse groeiopgave. Deze groei zal grotendeels plaatsvinden in bestaand stedelijk gebied middels verdichting rondom knooppunten, transformatie van verouderde gebieden en inbreiding in wijken en kernen. Door deze verstedelijking neemt de druk op bestaande netwerken van openbare ruimte, ov- en weginfrastructuur toe. De bereikbaarheid van de regio is en blijft van groot belang voor het economisch en sociaal-maatschappelijk functioneren. De regio, de provincie en het Rijk maken in deze woondeal onder meer afspraken over de versnelde realisatie van woningbouw. Bij de locaties die genoemd worden in deze woondeal worden alleen concrete bereikbaarheidsmaatregelen genoemd wanneer ze een directe relatie hebben met het mogelijk maken van woningbouw. De opgave is echter breder.

De regio is strategisch gelegen tussen de Randstad en het Ruhrgebied en tussen het Noorden/Oosten en het Zuiden van Nederland. De regio is zowel over de weg (A12, A15, A50, A73), over het spoor (Programma hoogfrequent spoor Schiphol - Utrecht - Nijmegen, IJssellijn, ICE Frankfurt, onderzoek ICE Berlijn, Betuweroute en enige spoorverbinding over de Rijn tussen Utrecht en het Ruhrgebied) en over het water (Waal als drukste binnenwater route) verbonden. Het regionale vervoerssysteem maakt gebruik van deze doorgaande routes. Door de oeververbindingen over de rivieren is de mobiliteit sterk geconcentreerd op deze (spoor)wegen, omdat het aantal oeververbindingen beperkt is en zowel lokaal, regionaal als landelijk verkeer hiervan gebruik maakt.

Bij een groei van de regio met 50.000 – 60.000 woningen tot 2040 komen ook vraagstukken op gebied van nieuwe mobiliteit in beeld. Niet alleen om de nieuwe woningen bereikbaar te maken (de regionale mobiliteit), maar in relatie met de aansluiting op het (inter)nationale verkeerssysteem in de regio.

Op dit moment lopen er al veel projecten en acties die bijdragen aan de bereikbaarheid van en binnen de regio, zoals:

- De aanpak van de A50 corridor, VIA-A15
- Provinciale verkenningen robuuste A325/N325 en A50 corridor Arnhem - Zwolle
- Aanpak oostflank Arnhem/De Liemers (A12) en Aanpak Zuidflank Nijmegen
- De aanpak van Station Nijmegen, station Nijmegen-Heijendaal (Universiteit) en station Arnhem-Presikhaaf (HAN/Larenstein)
- De toekomstbeeld OV studies, waarvan verbetering van de Berlijntrein een onderdeel is, inclusief diverse routeopties
- Opwaarderen van de verbindingen tussen de steden en ommelandgemeenten, waaronder stationsomgevingen als Zevenaar en Overbetuwe
- Voorbereiden OV aanbesteding Rijn-Waal concessie
- Programma slimme en duurzame mobiliteit

Bij de investeringen met betrekking tot mobiliteit gaat het erom geconstateerde knelpunten op te lossen. Dit brengt forse investeringen met zich mee, die in het traject van de Verstedelijkingsstrategie besproken worden. Daarbij wordt gebruik gemaakt van onder meer de Nationale Markt- en Capaciteitsanalyse (NMCA). Nieuwe investeringen richten zich in eerste instantie op het optimaler benutten van het huidige systeem; daarna pas op nieuwe aanleg. Denk daarbij, afhankelijk van de lokale mogelijkheden en wenselijkheden, aan ruimtelijke ordening (locaties bij stations), prijsbeleid (o.a. parkeerbeleid), stimulering fiets en ov, en slimme en duurzame mobiliteit.

Twee grotere en complexe gebiedsontwikkelingslocaties in Nijmegen zijn als strategisch kansrijk bestempeld voor het invullen van de geconstateerde woningbouwopgave van de regio op de middellange – en langere termijn. Over de verdere gebiedsontwikkeling op deze locaties zijn afspraken gemaakt.

AFSPRAKEN OVER VERSTEDELIJKING

40. Er is een relatie tussen de groeiopgave en de bereikbaarheidsopgave in de regio, die verder zal worden uitgewerkt in de Verstedelijkingsstrategie. De locaties in de woondeal vormen een bouwsteen voor de Verstedelijkingsstrategie

groene metropoolregio. Aangezien de regio een grote vraag naar binnenstedelijke locaties nabij (H)OV-knooppunten kent, worden de volgende uitgangspunten meegenomen in de Verstedelijkingsstrategie:

- Locaties voor het uitbreiden van de planvoorraad moeten bijdragen aan de systeemsprong van het regionale bereikbaarheidssysteem. Ze dienen bij voorkeur nabij OV haltes te liggen en gekoppeld te zijn aan de (H)OV-knooppunten (dit conform NOVI).
- Transitie naar een emissieloos mobiliteitssysteem.
- Goede bereikbaarheid van de OV-knooppunten door innovatieve en aanvullende oplossingen voor de *first- en last mile*
- Extra aandacht voor de fietsinfra bij de ontwikkeling van nieuwe gebieden.
- Autobereikbaarheid is volgend op de ambities voor stedelijke ontwikkeling en OV. Er wordt gewerkt aan mobiliteitshubs om de overstap van de auto naar andere modaliteiten te faciliteren.
- Een inclusieve mobiliteitstransitie, waarbij toegang tot schone mobiliteit bereikbaar is voor alle inkomensgroepen.

41. De regio maakt een plan voor specifieke woningbouwlocaties die nodig zijn voor de woningbouwopgave, zoals bijvoorbeeld bij Station Nijmegen, Spoorknoop Arnhem-Oost, Station Nijmegen Dukenburg, Station Nijmegen Goffert, Station Arnhem Presikhaaf. Rijk, provincie en regio gaan in gesprek over de relatie tussen woningbouwlocaties en OV-knooppunten.

42. Rijk, provincie en regio werken samen aan de kennisopbouw, kennisdeling en draagvlak vergroten rond slimme vormen van mobiliteit, deelsystemen en flexibilisering van het parkeerbeleid. Waar de parkeeropgave een uitdaging vormt voor de woningbouw wordt gekeken naar alternatieve oplossingen zoals deeloplossingen en/of mobiliteitshubs. De regio zet hiervoor in op pilotprojecten; bijvoorbeeld rondom Arnhem Centraal, het Bestuurskwartier in Centrum-Oost, in het Stationsgebied Nijmegen en in Nijmegen Kanaalzone (Winkelsteeg, Station Dukenburg). Deze pilots worden ondersteund door expertise vanuit het Rijk en de provincie.

43. De gemeenten Arnhem en Nijmegen hebben de intentie deel te willen nemen aan de Citydeal Elektrische Deelmobiliteit in Stedelijke gebiedsontwikkeling. De provincie geeft aan haar ervaringen met onder meer deelmobiliteit te willen delen.

    Beide gemeenten stellen ieder een notitie op waarin ze hun verzoek tot toetreding en beoogde bijdrage aan de City Deal vermelden. Daartoe gaan zij in Q1 2020 met de secretaris van de City Deal stuurgroep in overleg op welke manier zij mee kunnen werken aan de uitvoer van de City Deal en kunnen profiteren van de uitkomsten.

Gebiedsontwikkelingen

Het Rijk wil met de regio en de provincie specifieke afspraken maken over een tweetal grote complexe gebiedsontwikkellocaties. Het gaat hier om specifieke locaties/gebieden met de potentie om op middellange en lange termijn een grote betekenis te hebben in het bijdragen aan de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave. Vanuit de regio zijn twee locaties in Nijmegen aangedragen waarover separaat afspraken over zijn gemaakt: het Stationsgebied/Binnenstad en de Kanaalzone.

OVER STATIONSGEBIED/BINNENSTAD/WAALFRONT NIJMEGEN

Nijmegen CS is een van de knooppunten uit het OV 2040 toekomstbeeld. Het doel is om het gebied kwalitatief te verbeteren en stedelijke verdichting (meervoudig ruimtegebruik) te realiseren. Dit is een majeure verstedelijkings- en verdichtingsopgave die betrokkenheid vraagt van Rijk, provincie, gemeente en ook van spoorbedrijven en andere private partijen. De opwaardering van het gebied is al begonnen en het inrichtingsvoorstel voor het station en het stationsgebied is gereed. Verschillende ontwikkellocaties zijn al in voorbereiding of al in uitvoering. De westelijke stationsentree en de doortrekking van de perrontunnel zijn geborgd.

Op korte termijn zijn er nog veel ingrepen nodig in het gebied om ervoor te zorgen dat de extra woningen daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden, zoals:

- Maatregelen die het station zelf opwaarderen naar het gewenste hoge kwalitatieve niveau. Rijk en regio zien hier een fietsparkeeropgave, zoals ook geconcludeerd is tijdens het BO Mirt in 2019, en gaan in gesprek over precieze omvang. De regio schat daarbij in dat de omvang tussen de 7000-9000 plekken groot is.

- In het omliggende gebied verkeersstromen ontvlechten, door meer ongelijkvloerse langzaam verkeerstromen aan te leggen.
- Het vergroenen van de openbare ruimte en deze geschikter maken voor fietsverkeer en voetgangers.
- Herinrichten van de bebouwde omgeving om 2.000 extra woningen toe te kunnen voegen, bovenop de bestaande ontwikkellocaties, in een hoogstedelijk woonmilieu en gericht op schone en innovatieve mobiliteit met zo min mogelijk autoverkeer.
- Waarbij ten minste 50% van de nieuwe woningen in het betaalbare segment ligt en deels gericht is op huisvesting van bijzondere doelgroepen.

Deze complexe gebiedsontwikkeling omvat ook de binnenstad van Nijmegen waar diverse locaties zijn die potentie hebben voor verdichting. In de binnenstad is de verschuiving van een plek om te winkelen naar een plek om te ontmoeten en te wonen al enige tijd zichtbaar. Met de herontwikkeling van verouderde winkelpassage en kantoorpanden wordt in het binnenstedelijk milieu ruimte gecreëerd voor wonen.

Het Waalfront is een aansluitend transformatiegebied waar industrie plaats maakt voor wonen. Er is een levendige wijk met een combinatie van functies aan het ontstaan. Door behoud van delen van de voormalige Honig fabriek (en Nyma) ontstaat een kans om functiemenging te combineren met het toegankelijk maken van industrieel erfgoed. In het Waalfront is het uitgangspunt menging van prijsniveaus van woningen.

AFSPRAKEN

44. Nijmegen, Rijk en provincie stellen samen met private partijen een business case op voor herinrichting van het station en omliggend gebied waarin meer inzicht ontstaat in het opbrengst potentieel, benodigde investeringen en onrendabele toppen. Deze businesscase dient als basis voor de aanvraag van woningbouwimpulsgelden en het overleg aan de BO MIRT tafel.

45. BZK ondersteunt de regio Arnhem Nijmegen als aanspreekpunt voor andere partijen binnen het Rijk. Ook op andere onderwerpen dan geadresseerd in deze woondeal kunnen de regio en BZK samen optrekken om betaalbare woningbouw te bevorderen. Een voorbeeld betreft de aankoop van een tweetal panden in Nijmegen.

46. Ongeacht de extra inspanningen die een gebiedsontwikkeling in een hoogstedelijke omgeving met zich mee brengt, spannen het Rijk, de provincie en de gemeente zich in om de doelstelling voor circulair bouwen ook in het stationsgebied te realiseren.

OVER NIJMEGEN-KANAALZONE

Nijmegen Kanaalzone is een complexe grootstedelijke gebiedsontwikkeling waarbij een groot aantal opgaven samenkomen. De transformatie van verouderde bedrijfsterreinen, de stedelijke verdichting rondom stationsknopen, de economische vernieuwing en de sociaal-maatschappelijke aanpak van wijken met een achterstand. De Kanaalzone is nu al de plek voor innovatief werken, hoogwaardige werkgelegenheid en ook veel werkgelegenheid voor midden- en lager geschoolde vakmensen. Het bedrijf NXP en de Novio Tech Campus zijn daarin belangrijke pijlers. De Kanaalzone is een gebied waar de toekomstige groei van Nijmegen gestalte kan krijgen, zowel op het gebied van woningen als werkgelegenheid. Met de transformatie van de Kanaalzone kunnen meerdere belangrijke opgaven van de stad worden aangepakt.

Specifieke thema's die in de Kanaalzone samenkomen:

- Binnenstedelijke transformatie van de bedrijvenlocatie Winkelsteeg waar een menging van wonen en werken mogelijk is en transformaties op kleinere schaal op de kantorenstrip in de wijk Meijhorst.
- Verdichting op en rond de stationslocaties Nijmegen-Dukenburg en Nijmegen-Goffert.
- Transformatie en verdichting op en rond voorzieningenclusters (winkelcentra) in wijken uit de Jaren '60-'70, waarvan een deel (m.n. Winkelcentrum Dukenburg) te maken heeft met sterk versnipperd eigendom en een hoog leegstandspercentage.
- Inbreiding op verschillende verdichtingslocaties langs het Maas-Waalkanaal, waarbij het aanhaken op bruggen een opgave en kans is om de barrièrewerking van het kanaal te verminderen.
- Via transformatie en inbreiding de bestaande wijken toekomstbestendig maken voor zowel mensen uit de wijk (doorstroming) als nieuwe doelgroepen, onder meer door het verbeteren van de doorstromingsmogelijkheden voor ouderen.
- Verdichting, vernieuwing en verduurzaming (energietransitie en klimaatadaptatie) in jaren '60-'70 wijken Dukenburg, Lindenholt, Neerbosch-Oost en Hatert,

- Herstructurering van buurten met maisonettewoningen.
- Integrale wijkaanpak om de leefbaarheidsproblemen in de wijken Dukenburg, Lindenholt, Neerbosch-Oost en Hatert aan te pakken.
- Woningtoewijzing op basis van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet).
- Het doorontwikkelen van de Novio Tech Campus als één van de economische hotspots van Nijmegen.

AFSPRAKEN

47. Nijmegen stelt een beknopt ambitiedocument op voor de gebiedsontwikkelingsopgave Kanaalzone die de concrete projecten in het gebied benoemt, met elkaar in verband brengt en uiteenzet hoe de aanpak van deze projecten bijdraagt aan de doelstellingen uit deze woondeal en uit de Omgevingsvisie Nijmegen. De gemeente bewaakt de samenhang tussen deze projecten langjarig. Nijmegen kan voor het opstellen van dit ambititedocument ontwerpkracht en expertise inschakelen via het Ontwerpteam van BZK (het O-team). Het advies *Guiding Principles Metro Mix* dat het College van Rijksadviseurs in 2019 heeft uitgebracht, en gericht is *op* de mogelijkheden voor gemengde woon-werkmilieus (zoals de Winkelsteeg en de Novio Tech Campus), kan hier bij betrokken worden. De uitvoering kan (via cofinanciering) ondersteund worden door het Expertteam Woningbouw. Op basis van het ambitiedocument Kanaalzone worden businesscases opgesteld voor de verschillende gebiedsontwikkelingen in de Kanaalzone, welke als basis dienen voor de aanvraag woningbouwimpuls gelden. De businesscase voor het gebied Winkelsteeg zal als eerste worden opgesteld.

48. In het gebied Winkelsteeg spant Nijmegen zich in om op korte termijn ten minste 500 flexibele woningen te bouwen. Tevens zoekt de gemeente in de planvorming naar extra woningbouwcapaciteit om een deel van de regionale woon- en werkopgave op te vangen.

49. Voor bovenstaande zijn onder meer vroegtijdige verwervingen en onrendabele investeringen in mobiliteitsinfrastructuur (OV verbinding, parkeervoorzieningen, mobiliteitshubs, etc.), vooruitlopend op de daadwerkelijke gebiedsontwikkeling, noodzakelijk.

50. Nijmegen maakt, met een faciliterende rol van BZK als aanspreekpunt voor overige rijkspartijen, afspraken met Rijkswaterstaat en/of Waterschap Rivierenland over de invloed van het gebruik van het Maas-Waalkanaal op deze ontwikkeling, mogelijkheden voor verzachting van de oevers en terugdringen van hindercontouren rond het kanaal en verkennen van mogelijkheden voor het toevoegen van extra verbindingen voor langzaam verkeer:

51. De provincie en Nijmegen onderzoeken of hindercontouren door industrie kunnen worden teruggebracht, waardoor meer woningbouw in het gebied mogelijk wordt.

52. Nijmegen onderzoekt de mogelijkheden om Station Nijmegen Dukenburg op te waarderen en rond dit station extra te verdichten in samenhang met de herstructurering van het naastgelegen Winkelcentrum Dukenburg. Waar mogelijk ondersteunt het Rijk met kennis over aanpak van dit winkelcentrum met versnipperd eigendom.

53. Nijmegen onderzoekt de mogelijkheden om extra te verdichten rond Station Nijmegen Goffert.

54. Rijk, Provincie en Regio onderzoeken hoe de verbinding van Nijmegen met het landschap aan de Westkant van de stad in deze opgave versterkt kan worden door een aantrekkelijke groene route van de Haterse vennen, door Dukenburg en Winkelsteeg richting Universiteitscampus en de Nijmeegse binnenstad, waarbij de Rijksweg A73 en het Rijkswater Maas-Waalkanaal grote barrières zijn. Hierbij wordt nadrukkelijk ook het verbeteren van de langzaamsverkeerstructuur gekoppeld. De onderzoeksresultaten over hoe de samenhang tussen woonopgave en groen/landschap zo structureel gelegd kan worden, stellen partijen ook beschikbaar voor andere plekken in de regio waar dit aan de orde is.

55. Het Rijk ondersteunt de gemeente Nijmegen bij de uitvoering en het voorbereiden van gebiedsaanvragen voor de toepassing van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet) in wijken en buurten, waar de leefbaarheid en veiligheid onder druk staat.

6. Afspraken over specifieke doelgroepen en overige thema's

Huisvesting specifieke doelgroepen

56. **Huisvesting van kwetsbare doelgroepen**
Regio, provincie het Rijk verkennen op welke wijze de huisvesting van spoedzoekers, zoals statushouders en personen in scheiding, verbeterd kan worden. Daarbij gaat het ook om kwetsbare groepen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang of (door de verdere ambulantisering) uit het beschermd wonen. Hierbij wordt het aanbod van geschikte huisvesting, evenals de ondersteuning (zoals woonbegeleiding en schuldhulpverlening) meegenomen. Deze huisvesting is een gezamenlijke opgave van gemeenten, woningcorporaties en zorg- en welzijnsorganisaties. Partijen verkennen hierbij ook projecten voor gemengd wonen en bezien in hoeverre de huidige regelgeving toereikend is. In deze verkenning wordt specifiek aandacht besteed aan kwetsbare jongeren, tussen de 18 en 27 jaar.

In het Rijk van Nijmegen wordt de huisvesting van de mensen die uitstromen uit de beschermde woonvormen uitgevoerd via het 'Weer Thuis' convenant. Hierin staan afspraken over het beschikbaar stellen van voldoende woningen voor deze doelgroep en over samenwerking en korte lijnen tussen zorgverleners en woningcorporaties (buurtbeheerders, woonconsulenten).

57. **Dak- en thuisloosheid**
De gemeenten Arnhem en Nijmegen maken met prioriteit werk van het terugdringen van het aantal dak- en thuislozen. Het aantal dak- en thuislozen in de regio is door de gemeenten reeds in beeld gebracht en gedeeld met het ministerie van VWS. Ook is een plan van aanpak gepresenteerd, dat voor een belangrijk deel gebaseerd is op het principe van Housing first. Arnhem neemt daarnaast deel aan de 100% ambitie pilots van het Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019 – 2021, waarbij de doelstelling is het aantal dak- en thuislozen in de categorie 18-27 jaar naar 0 te reduceren voor eind 2021. Het Rijk en de provincie ondersteunen de gemeenten bij de uitvoering van dit plan van aanpak met het Stimuleringsprogramma Flexwonen en vanuit het Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren.

58. **Ouderenhuisvesting/Wonen en Zorg**
Het aantal ouderen groeit snel. In 2030 zijn er ruim 2 miljoen 75+ers (de leeftijd waarop het aantal beperkingen toeneemt), zo'n 600.000 meer dan nu in heel Nederland. De meeste ouderen willen indien mogelijk zelfstandig wonen. Dit vraagt wel om een passende woning, goede zorg en ondersteuning en voorzieningen in de wijk. Door ouderen te begeleiden naar een (meer) geschikte woning of in te zetten op meer levensloopgeschikte appartementen bij voorzieningen, wordt tegelijkertijd bestaand woningaanbod vrijgemaakt voor andere woningzoekenden komen woningen vrij voor bijvoorbeeld jonge gezinnen. Met deze woondeal spannen partijen zich in om beter inzicht te krijgen in deze doelgroep, haar woonwensen en voldoende passende woonruimte. Hiervoor zijn de volgende afspraken gemaakt:
    - Aansluitend op de doelstellingen van de Taskforce Wonen en Zorg, brengen gemeenten in 2020 de opgaven op het gebied van ouderenhuisvesting in beeld. Vanaf 2021 zijn hierover prestatieafspraken gesloten met woningcorporaties en zorgaanbieders. De regio richt een monitorsysteem in om de ontwikkelingen in de opgaven op het gebied van ouderenhuisvesting te kunnen volgen en daar passende acties op te ondernemen.
    - Voor ouderen, en breder, mensen met een zorg- en/of ondersteuningsbehoefte, zetten partijen in op voldoende geschikte woningen en voorzieningen zodat mensen die dat willen hun woon- en leefcarrière in de eigen wijk (sociale omgeving) voort kunnen zetten of, voor jongeren met een beperking, kunnen starten.
    - Sommige ouderen ervaren een gat tussen thuis wonen (al dan niet met zorg) en het verpleegtehuis met 24-uurs zorg. Partijen zetten daarom in op realisatie van voldoende beschermde en beschutte woonvormen, op het levensloopgeschikter maken van de woningvoorraad en op het vergroten van doorstromingsmogelijkheden voor ouderen. Beschut wonen onderscheidt zich door de aanwezigheid (inpandig of in de nabije omgeving) van een gezamenlijke ontmoetingsruimte. Inpandig zijn hier kosten aan verbonden die niet altijd door bouwende partijen gedragen worden. Partijen zoeken naar financiële oplossingen hiervoor en bespreken dit, indien gewenst, op de versnellingstafel.
    - Het Rijk ondersteunt de regio hierbij op verschillende manieren. Allereerst door de regio te betrekken bij het Kennisprogramma Langer Thuis vanuit Platform 31 en door samen met de regio te kijken of het ondersteuningsteam of de stimuleringsregeling wonen en zorg kunnen worden ingezet. Ook zal het Rijk relevante wet- en regelgeving verduidelijken en wijzen op de juridische mogelijkheden om ouderenhuisvesting te realiseren. Hierbij is aandacht nodig voor de inkomenspositie van ouderen en de

lagere verhuisbereidheid. Verder kijken partijen of de Taskforce Wonen en Zorg bij kan dragen aan de gezamenlijke ambities.

- De provincie zet de toekomstbestendig wonen lening in, heeft een subsidieregeling voor CPO, ook voor ouderen in een coöperatieve woonvorm, en onderzoekt of zij doorstroommakelaars kan inzetten.

59. **Arbeidsmigranten**

Bedrijven werken steeds vaker met arbeidsmigranten om aan de groeiende arbeidsvraag te voldoen. Deze arbeidsmigranten verblijven voor korte of langere tijd in de regio, liefst op niet al te grote afstand van waar zij werken. De verwachting is dat de regio komende jaren een verhoogde instroom van arbeidsmigranten kan verwachten.

- Om verdringing en ongewenste huisvestingssituaties te voorkomen, werkt de regio, ondersteund door de provincie en het Rijk aan het voorzien in de vraag naar huisvesting voor arbeidsmigranten. Daartoe wordt als onderdeel van de Versnellingstafel door de regio een werkgroep huisvesting arbeidsmigranten ingericht. Hier vindt uitwisseling van kennis en ervaring plaats (van juridische instrumenten zoals het aanpassen van verordeningen, handhaving (bijvoorbeeld via pandbrigades), randvoorwaarden voor het toelaten van nieuwe initiatieven, lokale pilots).
- Gemeenten verbinden de bouwopgave voor huisvesting van arbeidsmigranten aan de daadwerkelijk instroom van arbeidsmigranten die komen werken of al werkzaam zijn in de regio. Dat betekent dat er op korte termijn nieuwe locaties voor short-stay huisvestingsoplossingen in de regio worden aangewezen waarbij minimaal de standaard van het SNF keurmerk gehanteerd wordt en de betaalbaarheid van de woning in acht wordt genomen.
- Gemeenten en provincie gaan bij voorgenomen nieuwe vestiging van bedrijven die werken met arbeidsmigranten in overleg over de huisvesting van deze personen.

60. **Woonwagenbewoners**

Met de invoering van het landelijk beleidskader gemeentelijke woonwagen- en standplaatsenbeleid stellen gemeenten het beleid voor woonwagens en standplaatsen vast als onderdeel van het volkshuisvestingsbeleid. Het beleid dient voldoende rekening te houden met en ruimte te geven voor het woonwagenleven van woonwagenbewoners. Een woningzoekende woonwagenbewoner die dit wenst, zou binnen een redelijke termijn kans moeten hebben op een standplaats. De corporaties zijn een belangrijke partij om in de huisvesting van woonwagenbewoners, voor zover deze tot de doelgroep behoren, te voorzien.
Voorwaardelijk voor effectief woonwagen- en standplaatsenbeleid is dat de behoefte helder is. Het Rijk ondersteunt de partijen via het programma bij Platform 31 zowel met de ontwikkeling van het beleid, zoals **het in beeld brengen van de behoefte, alsook bij de implementatie ervan door middel van een kennis- en leerprogramma voor gemeenten.**

61. **Studenten en jongerenhuisvesting**

Gemeenten en minister werken samen om de vraag en het aanbod naar studenten- en jongerenhuisvesting in evenwicht te brengen. Daarover zijn afspraken gemaakt in het landelijk actieplan studentenhuisvesting 2018-2021. Aanvullend daarop worden in deze woondeal de volgende afspraken gemaakt tussen Rijk en regio.

- Gezien de tekorten aan studentenhuisvesting op korte termijn, bezien partijen samen of de inzet van flexibele of tijdelijke woningen ook op de korte termijn voor de huisvesting van studenten uitkomst kan bieden (zie ook afspraak 8).
- De gemeenten Nijmegen en Arnhem zetten de geïntensiveerde lokale samenwerking met (private) huisvesters, onderwijsinstellingen, studenten en internationale studenten voort. In dit overleg worden vraag en aanbod van studentenwoningen in beeld gebracht en wordt bekeken wat nodig is om – nu en in de toekomst – te voldoen aan de onderling afgestemde behoefte.
- Voor Nijmegen is dit al duidelijk. In Nijmegen is er tot 2030 behoefte aan circa 2.000 extra studenteneenheden. Er zijn afspraken gemaakt over 900 eenheden met de studentenhuisvester SSH&. De gemeente zoekt samen met de SSH& zoeken naar locaties, in het bijzonder rondom de ontwikkeling van de knopen en campussen, om in de tweede helft van de opgave te voorzien. Ook kijkt de gemeente met de SSH& naar de mogelijkheden in Dukenburg in combinatie met een goede OV en fietsverbindingen met de campus. Meer flexibele bouwvormen en combinaties met ouderen of andere doelgroepen worden daarbij nadrukkelijk verkend.
- De gemeente Nijmegen blijft samen met de instellingen voor hoger onderwijs, SSH& en studentenorganisaties de vraag-aanbodsituatie monitoren met de jaarlijkse lokale monitor studentenhuisvesting van KENCES als belangrijke onderlegger.

Overige thema's

62. **Stikstofaanpak**
Voor projecten die onderdeel uitmaken van de woondeal geldt dat zij twee weken exclusieve voorrang krijgen op de ontstane stikstofdepositieruimte als gevolg van de novembermaatregelen (waaronder de snelheidsverlaging) zoals aangegeven in de ministeriële regeling, zodra die in werking treedt. Vervolgens zijn er vier weken exclusieve voorrang geborgd voor woondealprojecten en projecten van meer dan 100 woningen. Daarna kunnen alle projecten een aanvraag voor stikstofdepositieruimte doen. Daar waar deze bank onvoldoende ruimte kan bieden, doordat de depositie beperkende maatregelen zoals de snelheidsverlaging niet of niet snel genoeg ruimte opleveren zullen we per project in overleg gaan om te onderzoeken of saldering met een nieuwe (externe) maatregel mogelijk is. Wanneer de provincie in haar actieplan wonen de maatregel over het toevoegen van flexibele capaciteit opneemt kan deze capaciteit door gemeenten ingezet worden om de vergunningaanvragen versneld te behandelen. Door in te zetten op circulaire bouw en natuurinclusieve bouw zoals elders in deze woondeal beschreven draagt de woningbouw ook zelf bij aan het verminderen van de stikstofdepositie (en het vergemakkelijken van vergunningverlening).

63. **Woningcorporaties**
    - Woningcorporaties in de regio staan voor een grote investeringsopgave. De woningbouwopgave en het aandeel sociale huur daarin vraagt veel van de corporaties. Tegelijkertijd ligt er een grote opgave in de verduurzaming en het betaalbaar houden van de bestaande woningvoorraad. Om te beoordelen of deze ambities te realiseren zijn wordt door het Rijk een onderzoek gedaan naar de investeringscapaciteit van de woningcorporaties in de regio.
    - Voor woningcorporaties en verhuurders die investeren in de nieuwbouw van huurwoningen in de gemeenten waar de woningschaarste nu en/of in de toekomst groot is, geldt een vermindering op de verhuurderheffing van €25.000,-. Deze vermindering van €25.000,- geldt reeds voor de gemeenten Arnhem en Nijmegen en gaat gelden voor alle gemeenten die bij deze woondeal partij zijn. De inwerkingtreding van deze maatregel is om en nabij de ondertekendatum van de woondeal gepland.
    - In binnenstedelijke projecten is het mengen van wonen en werken, wonen en voorzieningen en verschillende woonsegmenten gewenst. Partijen willen met woningcorporaties onderzoeken welke mogelijkheden corporaties hebben in de DAEB-tak (Dienst van Algemeen Economisch Belang) dan wel in de niet-DAEB-tak, om te investeren in leefbaarheid, bedrijfsonroerend vastgoed en maatschappelijk vastgoed. Partijen kijken hierbij vooruit naar aanpassingen in wet- en regelgeving die het kabinet wil doorvoeren naar aanleiding van de evaluatie van de Woningwet. Te denken valt aan samenwerkingsvormen (een wijkontwikkelingsmaatschappij of een vergelijkbare vorm in het kader van herstructurering) tussen gemeente, corporaties en private partijen.
    - Gemeenten en provincie gaan in gesprek met corporaties over hoe door middel van gezamenlijke inkoop en het toepassen van conceptbouw betaalbaar en snel gebouwd kan worden. Corporaties verkennen hierin de ontwikkelingen in de branche (zoals de Woonstandaard van Aedes en de Bouwstroom van het Netwerk Conceptueel Bouwen). Een goede leefbaarheid wordt meegenomen in deze verkenning, net als de kwaliteit van de woningen en de openbare ruimte.
    - In de Prestatieafspraken Arnhem 2020 zijn afspraken over de aanpak van schimmelwoningen gemaakt. De regio zal in overleg met de woningcorporaties onderzoeken hoe verbetering van veilig en gezond wonen gerealiseerd kan worden. Zo wordt al onderzocht hoe anders kan worden omgegaan met brandveiligheid en asbestsanering. De aanpak van schimmelwoningen zoals vormgegeven in de Prestatieafspraken Arnhem 2020 dienen als voorbeeld om afspraken in de gehele regio te maken.
    - Partijen verkennen de mogelijkheden voor experimenten waarbij corporaties in het verlengde van hun kerntaak kunnen werken aan energietransitie en leefbaarheid voor een wijk, waarbij ze zich ook mogen richten op particulier bezit en een integrale wijkaanpak. Partijen kijken hierbij zowel naar het huidige wettelijk kader als vooruit naar aanpassingen in wet- en regelgeving die het kabinet wil doorvoeren naar aanleiding van de evaluatie van de Woningwet.

DEEL 2: UITVOERING EN SAMENWERKING

Deze woondeal markeert het startschot van een intensieve en langjarige samenwerking tussen regio, provincie en het Rijk. De verschillende overheidslagen bundelen hun krachten om het functioneren van de woningmarkt in de regio Arnhem-Nijmegen structureel te verbeteren, de bouwproductie met oog voor circulariteit en duurzaamheid op niveau te brengen en de leefbaarheid te vergroten.

Voor de uitvoering van deze woondeal is echter niet alleen de samenwerking tussen overheidslagen maar ook de samenwerking met corporaties en private partijen van cruciaal belang.

AFSPRAKEN

64. De regio, het Rijk en de provincie richten een versnellingstafel in waarin publieke en private partijen samenwerken aan de uitvoering van de opgaven uit de woondeal.
    a. Naast de drie overheidslagen worden de woningcorporaties, projectontwikkelaars, beleggers en maatschappelijke organisaties uitgenodigd deel te nemen aan de Versnellingstafel, onder voorwaarde dat men zich voor lange termijn aan de woningbouwopgave en aan de in deze woondeal opgenomen afspraken committeert.
    b. De Versnellingstafel maakt in 2020 een uitvoeringsprogramma waarin alle afspraken uit deze woondeal worden geoperationaliseerd.
    c. Aan de Versnellingstafel worden afspraken gemaakt over de versnelling van de bouwproductie op korte termijn (tot 2025) en langjarige afspraken over de sturing op een stabiele bouwstroom die minder afhankelijk is van conjuncturele schommelingen.
    d. De Versnellingstafel bewaakt daartoe de gehele planningsketen van initiatief tot realisatie. Knelpunten worden hier geagendeerd en opgelost met als doel de planuitval zo laag mogelijk te maken en een continue bouwstroom te realiseren.
    e. Circulariteit is een vast agendapunt van de Versnellingstafel. Binnen de Versnellingstafel wordt een werkgroep circulariteit opgezet. In het uitvoeringsprogramma (zoals genoemd onder punt b) wordt concreet invulling gegeven aan de werkorganisatie.
    f. Onder regie van de Versnellingstafel wordt een werkgroep huisvesting arbeidsmigranten ingericht. De werkgroep zorgt voor een plan van aanpak om de huisvesting van arbeidsmigranten op korte en lange termijn te verbeteren.
    g. De regio neemt het initiatief voor de inrichting van de Versnellingsafel en zit deze voor. De voorzitter zorgt ook voor periodieke rapportages over de voortgang.

65. Onderdeel van de Versnellingstafel is een bestuurlijk overleg woondeal. De minister en de voorzitter van de regio nemen het initiatief voor dit bestuurlijk overleg.

66. Het Rijk ondersteunt de inrichting van de Versnellingstafel en het uitvoeringsprogramma met een financiële bijdrage van €750.000,-. De provincie ondersteunt de inrichting van de Versnellingstafel met een financiële bijdrage van €250.000,-.

67. Specifiek voor de inzet van de Woningbouwimpuls geldt het volgende:
    - Het Rijk draagt met de woningbouwimpuls bij aan de bouw van betaalbare woningen voor starters en mensen met een middeninkomen. Bij de inzet van middelen geeft het Rijk prioriteit aan de woondealregio's, inclusief de woondealregio Arnhem-Nijmegen.
    - De regio inventariseert welke woningbouwprojecten tegen publieke financiële belemmeringen aanlopen en met een bijdrage uit de impuls geholpen kunnen zijn. Het gaat daarbij in ieder geval om woningbouwlocaties in de Kanaalzone/Nijmegen (o.a. Winkelsteeg, Station Nijmegen Dukenburg en Station Nijmegen Goffert), Spoorknoop Arnhem-Oost, Station Arnhem Presikhaaf, Arnhem Centrum Oost en Station Nijmegen. Ook de verdichtingslocaties in de Nijmeegse binnenstad (bv. Molenpoort passage, Vlaamse gas) en Waalfront worden hierin meegenomen.
    - Het Rijk ondersteunt de regio bij het beoordelen van de kansrijkheid van geïnventariseerde projecten en het komen tot een goede prioritering en fasering van projecten. Voor kansrijke projecten wordt een businesscase opgesteld.

BIJLAGE: KAART LOCATIES EN PLANCAPACITEIT

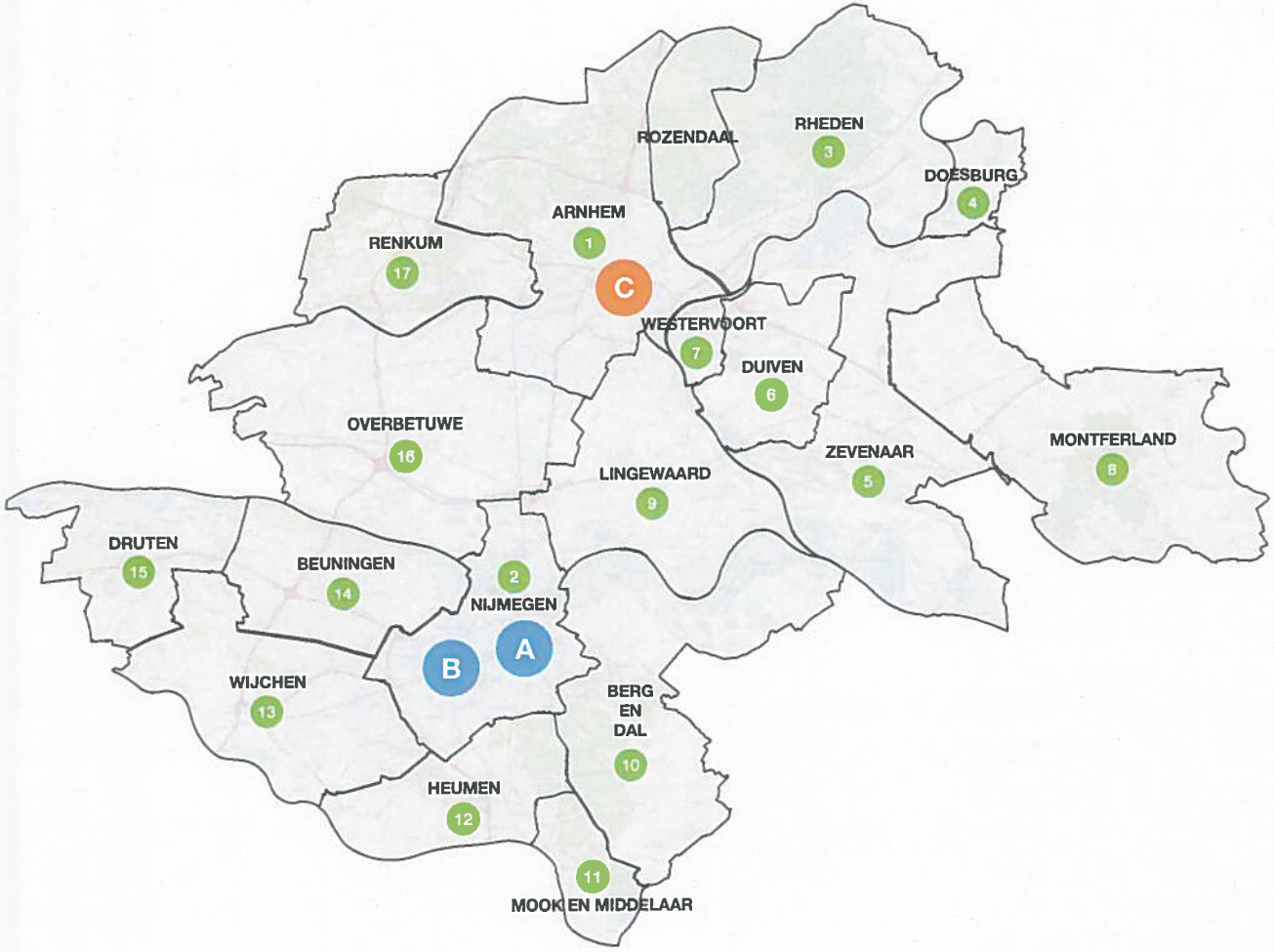

WOONDEAL REGIO ARNHEM-NIJMEGEN
Locaties en plancapaciteit

Bijlage bij Woondeal Regio Arnhem-Nijmegen versie 21/2/2020

GROOTSCHALIGE COMPLEXE GEBIEDSONTWIKKELINGEN

- A Stationsgebied en Binnenstad Nijmegen
- B Kanaalzone Nijmegen

STADSVERNIEUWING 3.0

- C Arnhem-Oost

VERSNELLINGSLOCATIES *

1 **ARNHEM**
Stadsblokken-Meinerswijk
Centrum-Oost Arnhem
Spoorknoop-Oost Arnhem
Arnhem-West
Presikhaaf III
Malburgen-West
Elderveld/Kronenburg-Vredenburg

2 **NIJMEGEN**
Diverse locaties
(o.a. Waalsprong en scholenlocaties)

REGIOGEMEENTEN

3 **Rheden**
Velp-Zuid

4 **Doesburg**
Koppelweg

5 **Zevenaar**
Holtkamp/Het Hof
Bat

6 **Duiven**
Biezenkampen
Duiven-Centrum

7 **Westervoort**
Westervoort-Noord

8 **Montferland**
Didam-Centrum

9 **Lingewaard**
Driegaarden
Vleuringen

10 **Berg en Dal**
Vijverhof
Dekkerswald
Heikant fase 2
Ooijse Graaf

11 **Mook en Middelaar**
Molenhoek-Zuid

12 **Heumen**
Kanaalzone Malden
Malden-Centrum

13 **Wijchen**
Wijchen-West/Huurlingsedam
Kraanvogelterrein
Kasteel/Wijchens Meer

14 **Beuningen**
Hoge Woerd
Ecowieck
Beuningen overig

15 **Druten**
Druten-West
Heuvel-Van Heemstraweg

16 **Overbetuwe**
De Pas
Driel Zuid-Oost

17 **Renkum**
De HES
Doorwerth-Centrum

PLANCAPACITEIT

	Plancapaciteit totaal**	Potentieel Versnellingslocaties***
Gemeente Arnhem	ca. 7.000 woningen	ca. 1.500-2.500 woningen
Gemeente Nijmegen	ca. 11.000 woningen	ca. 5.000 woningen
Overige gemeenten Regio	ca. 11.000 woningen	ca. 5.500 woningen
TOTAAL	Ruim. 28.000 woningen	ca. 12.000-13.000 woningen

* Voor bovenstaande locaties zijn de volgende criteria gehanteerd:
- Projectomvang: het project omvat meer dan 100 woningen in de steden Arnhem en Nijmegen en meer dan 75 woningen in de overige gemeenten.
- Ligging: Nabijheid van (H)OV.

** Harde en zachte plannen
*** Ingeschatte capaciteit van de aangegeven versnellingslocaties (tijdsperiode tot 2025)

© SITE URBAN DEVELOPMENT

- Het indienen van en de besluitvorming over de aanvragen zal plaatsvinden conform de in de AMvB en ministeriele regeling Woningbouwimpuls genoemde procedure en voorwaarden.
- Het Rijk ondersteunt de regio bij het uitwerken van prioritaire projecten tot kwalitatief goede aanvragen en stelt daarbij ook de kennis van het Expertteam Woningbouw beschikbaar.

68. Naast de Versnellingstafel wordt een brede *Samenwerkingstafel Arnhem-Oost* ingericht gericht op het integrale stadsvernieuwingsprogramma.

69. De regio en provincie zorgen dat afspraken uit deze woondeal worden geborgd in de te herijken (sub)regionale woonagenda'(s).

Ten Slotte

Door ondertekening van dit akkoord committeren partijen zich om samen te werken aan de geformuleerde afspraken. In het bestuurlijk overleg van deze woondeal bespreken zij de voortgang van de gemaakte afspraken en de voortgang van de acties die daaruit voortvloeien. Desgewenst kan het akkoord worden aangevuld met nadere afspraken.

Aldus overeengekomen en ondertekend op 4 maart 2020 te Nijmegen,

Burgemeester Arnhem
Dhr. A. Marcouch

Burgemeester Nijmegen
Dhr. H.M.F. Bruls

Voorzitter Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen
Dhr. A. Marcouch

Gedeputeerde Provincie Gelderland
Dhr. P. Kerris

Minister voor Milieu en Wonen
Mw. S. van Veldhoven – Van der meer

WOONKR8
Samenwerkende corporaties in de regio Arnhem-Nijmegen

Ministerie voor Milieu en Wonen
T.a.v. mevrouw S. van Veldhoven-van der Meer
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum woensdag 4 maart 2020
Onderwerp Woondeal
Kenmerk WK/PR/040320

Geachte minister,

In de woningmarktregio Arnhem-Nijmegen werken we actief regionaal samen in Woonkr8. Vanuit dat samenwerkingsverband reageren wij graag op de regio Woondeal Arnhem-Nijmegen. Wij zijn de afgelopen weken door u betrokken en geïnformeerd over de Woondeal. Ondanks dat wij geen formele ondertekenaar zijn, wordt bij de afspraken die de overheden onderling maken een groot beroep op ons gedaan en hebben wij veel belang bij deze afspraken. Wij waarderen dat wij zijn meegenomen in het proces en incidenteel gelegenheid hebben gekregen op een aantal punten mee te praten. Met deze brief willen wij onze positieve grondhouding aangaande de agenda betuigen en de waardering uitspreken dat u voor aanpak van de grote vraagstukken op het gebied van beschikbaarheid, betaalbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid niet alleen additionele middelen voor onze regio beschikbaar stelt, maar ook extra aandacht geeft. Dit laat onverlet dat de grote opgaven die er al waren nu in omvang toenemen tegen de achtergrond van oplopende belastingdruk voor de corporaties.

Graag gaan wij kort in op enkele aspecten van de Woondeal.

Beschikbaarheid

De regio Arnhem-Nijmegen groeit sterk en heeft op basis van de meest recente onderzoeken tot 2040 tussen de 50.000 en 60.000 extra woningen nodig om de toenemende vraag te kunnen opvangen. Wij denken dat de insteek van een versnellingstafel om zo de wens tot adaptief te programmeren hier dienstbaar aan kan zijn. Daarnaast zijn wij positief over de verruiming van de korting op de verhuurdersheffing in onze regio. Wellicht dat in de AMVB inzake de woningbouwimpuls de bepaling aangaande aaneengesloten bouwopgaves van 500 woningen heroverweging behoeft. De genoemde bepaling kan indruisen tegen de ambitie om in de regio Arnhem-Nijmegen de ruimtelijke kwaliteit als groene metropool inhoud te geven en lijkt daarmee niet realistisch en/of haalbaar.
Ten aanzien van uw voornemen om zo snel als mogelijk tijdelijke woningen te realiseren in de regio staan wij positief. Wij horen graag van desbetreffende gemeenten wanneer en op welke locaties zij hiervoor mogelijkheden zien. Dit geldt tevens voor uw voornemen om werk te maken van conceptueel bouwen en het adresseren van de mogelijke kwalitatieve mismatch tussen woningvraag en aanbod.

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201465014 Zaaknummer: Z/20/068244

Portefeuillehouder(s): J. Goossen

Voor vragen
Naam: Hans van den Moosdijk
Telefoon: -
E-mail: h.vandenmoosdijk@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: **Actualisatie Woonvisie 2025**

Aanleiding voor deze kennisgeving
De huidige Woonvisie 2025 gemeente Duiven is vastgesteld in 2017. En als uitwerking van de woonvisie stelde u op 12 juni 2018 de notitie woningbouwprogramma Duiven vast en op 22 oktober 2019 de versnellingsnotitie woningbouw. Deze notities zijn gericht op het opstellen, uitvoeren en versnellen van het woningbouwprogramma.

In 2020 is onze ambitie nog steeds te zorgen dat iedereen die in de gemeente Duiven woont of wil wonen een passende woning in een vitaal, open, zorgzaam en duurzaam leefmilieu heeft. Wel is sinds 2017 de woningmarkt veranderd en zijn er nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefteberekeningen beschikbaar. Verder is er begin maart 2020 een Woondeal gesloten tussen de regio Arnhem-Nijmegen, het rijk en de provincie om de woningbouw te versnellen. Ook wordt de Liemerse Woonagenda momenteel herijkt. De geactualiseerde woonvisie 2020-2030 houdt rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. De thema's en onderwerpen die al in de huidige woonvisie aan de orde komen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en worden aangescherpt. Daarnaast constateren we de behoefte om te onderzoeken of het sturen op percentages sociale huur en sociale koop in bestemmingsplannen via een doelgroepenverordening wenselijk is en in de woonvisie moet worden opgenomen. In de geactualiseerde woonvisie zoeken we aanvullend naar een antwoord op de behoefte aan woonvormen met zorg, aan huisvesting voor arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. Mogelijk dat flexwonen (kleinere al dan niet tijdelijke woningen) daar een bijdrage aan kan leveren.

Op haar beurt is de Woonvisie een kader voor het maken van prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties, voor afspraken met ontwikkelende partijen en voor contact met onze inwoners.

Relevant beleidskader
- Woonvisie 2025 en Woonagenda 2017 tot 2022 gemeente Duiven
- Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025.

Inhoud van mededeling

Hoe komen we tot een geactualiseerde woonvisie?
We zetten voor een geactualiseerde woonvisie de volgende stappen: .

1. ***Woningmarktanalyse*** : analyse van de meest recente en actuele woningmarktgegevens. We zoeken aansluiting bij de resultaten van de regionale woningmarkt monitor met veel lokale gegevens, die na de zomer van 2020 wordt verwacht. Waar nodig zoeken we nog aanvullende en verdiepende gegevens. Bijvoorbeeld over wonen met zorg.
2. ***Bijeenkomst met de raad:*** u wordt in een bijeenkomst, waarin de belangrijkste actuele woningmarktgegevens worden gepresenteerd, gevraagd aan te geven welke thema's en onderwerpen moeten worden aangescherpt en aangevuld in de geactualiseerde woonvisie.
3. ***Participatie: ophalen thema's en onderwerpen met stakeholders:*** voor de interactieve sessies nodigen we in ieder geval de woningcorporaties, zorginstellingen, huurdersorganisaties, dorps- wijkraden, makelaars, ontwikkelaars en beleggers uit. Ook vragen we inwoners deel te nemen aan de sessies. Gevraagd wordt naar aanvullingen op en aanscherping van de thema's en onderwerpen van de huidige woonvisie. De sessies worden georganiseerd rekening houdend met de geldende coronamaatregelen.
4. ***Concept woonvisie 2020-2030 en woonagenda 2020-2025 opstellen:*** wat is de ambitie, wat zijn de opgaven voor de komende jaren? Wie gaat wat wanneer doen? Welke opgaven worden meegenomen met de Prestatieafspraken? Welke concrete acties worden op korte termijn opgepakt (Woonagenda)?
5. ***Formele besluitvorming:*** de concept woonvisie en bijhorende woonagenda worden besproken met college en vervolgens met de raad. Dat gebeurt volgens de reguliere cyclus van een voorbereidende en besluitvormende vergadering.

Betrokkenheid Raad
Uw raad wordt via deze brief geïnformeerd over het proces en het tijdspad. In een eerste bijeenkomst wordt u gevraagd naar aanvullingen op en aanscherping van de thema's en onderwerpen van de huidige woonvisie. Raadsleden nodigen we uit om als toehoorders deel te nemen aan de interactieve sessies van stap 3. De concept woonvisie wordt informatief voorgelegd aan de raad en ook de stakeholders mogen hun zienswijze geven op het concept. De eventueel aangepaste versie van de woonvisie leggen we conform het reguliere besluitvormingsproces aan u voor.

Inhoudelijke aandachtspunten
Een woonvisie gaat in ieder geval in op de volgende thema's en onderwerpen: de beschikbaarheid en betaalbaarheid van huisvesting voor starters, doorstromers, ouderen en bijzondere doelgroepen als arbeidsmigranten, vergunninghouders, mantelzorgers en woonwagenbewoners, etc. En gaat over de bestaande woningvoorraad, over nieuw te bouwen woningen en nieuwe woonconcepten als flex wonen en tiny houses.

In deze te actualiseren Woonvisie zal specifieke aandacht besteed worden aan de huisvesting van spoedzoekers. Dit is een brede groep woningzoekenden van mensen die als gevolg van omstandigheden buiten hun invloed om, bijvoorbeeld bij een scheiding of relatiebreuk, snel woonruimte nodig hebben tot arbeidsmigranten die hier wegens werk tot zo'n 1,5 jaar aanwezig zijn. Het is gebleken dat de woonbehoefte van deze groep woningzoekenden (de spoedzoekers) niet echt goed naar voren kwamen in de traditionele woningbehoefte onderzoeken.

Uiteraard krijgen de kernen Loo en Groessen gelet op hun specifieke kenmerken als dorpse woonmilieus en sociale binding afzonderlijk aandacht.

De opgave op het gebied van duurzaamheid (verduurzamen woningvoorraad, circulair (ver)bouwen en klimaatadaptatie) die voortkomen uit het klimaatakkoord en onze eigen ambities zullen in relatie tot het wonen (o.a. woonlasten) ook onderdeel zijn van de Woonvisie. Waarbij nadrukkelijk de verbinding wordt gelegd met het programma CE[1]. Ook krijgt de bestaande voorraad en woonomgeving extra aandacht als het gaat om transformatie, langer zelfstandig thuis wonen en leefbaarheid.

De woonvisie is de basis waarop de woningcorporaties hun jaarlijkse bod op de woonopgaven uitbrengen en vervolgens prestatieafspraken worden gemaakt.

Planning
Het is onze bedoeling om eind van de zomer de startbijeenkomst met de raad te organiseren, in het najaar van 2020 de interactieve sessies te organiseren en begin 2021 het formele besluitvormingstraject in te gaan.
Bij de planning van de interactieve sessies benutten we zoveel als mogelijk het traject voor de omgevingsvisie. We sluiten aan bij de bijeenkomsten die worden belegd over wonen en voorkomen zo dat stakeholders en inwoners onnodig vaak om een bijdrage wordt gevraagd. Mogelijk zullen we alleen op specifieke onderdelen nog aanvullende sessies organiseren.

Duiven, 14 juli 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

[1] Circulaire Economie

Actualisatie Woonvisie Duiven
Terugmelding informatieve raadsbijeenkomst 15 september 2020
Hans van den Moosdijk en Dick Boschman
16 september 2020

In de informatieve bijeenkomst van de raad op 15 september 2020 is aan de deelnemende raadsleden informatie gevraagd door het stellen van twee vragen en door het voorleggen van een vijftal stellingen. In deze notitie vindt u een korte terugmelding van de zaken die zijn genoemd.

Vraag: Welke stakeholders moeten we zeker niet vergeten te raadplegen bij het actualiseren van de woonvisie?

Voorafgaande aan de beantwoording is door de inleider al genoemd dat de woningcorporatie Vivare, zorginstellingen, makelaars en ontwikkelaars sowieso worden geraadpleegd.

De volgende stakeholders zijn daaraan door de raad toegevoegd:

- Woonwagenbewoner
- Arbeidsmigranten
- Coa (opvang asielzoekers + statushouders)
- ouderen (ouderenorganisaties)
- participatieraad
- potentiële inwoners
- jongerenraad,
- middelbare school leerlingen
- werkgroep inclusieagenda
- raad voor het sociaal domein
- dorps- en wijkraden.

Vraag: Mist u nog onderwerpen voor de woonvisie die niet zijn genoemd in de presentatie?

- Tiny houses en tijdelijke woningen zijn de meningen over verdeeld
- flex wonen (tijdelijk huurcontract bijv.)
- Opvang van vluchtelingen. Vraag is of deze groep moet worden meegenomen in de woonvisie?
- krijgen vormen van jongeren-/startershuisvesting voldoende aandacht?
- Veilig wonen in het kader van het langer zelfstandig wonen
- Woonlastenbenadering
- Creatief wonen (mengvorm van ouderen en jongeren, woongroepen)
- De woonvorm appartementen (bouwen in de hoogte) nadrukkelijker onderzoeken.

Stelling 1: De gemeente moet financiële middelen beschikbaar stellen om de realisatie van sociale huur en goedkope koop mogelijk te maken.

- Het is belangrijk om goedkope koop te realiseren (met lage grondprijzen) maar zorg dan ook dat deze woningen goedkoop blijven
- We kunnen niet sturen op de nieuwbouw zodat die bij Duivenaren terecht komt
- Woonlasten zijn vooral van belang, niet alleen de prijs van de woning
- Volgens mij hebben we als gemeente al financiële problemen genoeg dus het is risicovol om ons hier in te begeven. Wij zijn nu niet instaat om ons “uit de crisis te investeren”

- Ben creatief hoe we toch betaalbaar kunnen wonen/bouwen: kleinere woningen, kleinere kavels, gestapeld
- Sociale huur wel financieel steunen, goedkope koop niet.

Stelling 2: In bestemmingsplannen moet een verplicht percentage sociale huur, middeldure huur en goedkope koop worden opgenomen.

- Voorwaardelijke verplichting opleggen om eerst goedkope woningen te bouwen voordat dure woningen worden gebouwd
- ja verplichting op nemen en doelgroepen verordening opstellen
- niet per definitie een goed idee. Hoeft niet in alle bestemmingsplannen te worden opgenomen. Moet maatwerk zijn.

Stelling 3: We willen de flexibele schil van kleinere woningen vergroten en tijdelijk wonen in sociale huur mogelijk maken om de huisvesting van spoedzoekers te vergroten.

- Eerder motie om flex woningen (tijdelijke woningen) is afgeschoten
- flexwonen zou wel moeten kunnen (dmv tijdelijke huurcontracten)
- met kleinere woningen kun je doorstroming opgang krijgen
- je kunt ook kleinere woningen realiseren in de bestaande voorraad.

Stelling 4: De uitstroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang uit instellingen uit de regio moet niet worden opgevangen in Duiven.

- het betreft een regionaal vraagstuk, we kunnen geen hek om Duiven zetten
- maar we moeten de eigen opgave van Duiven niet uit de weg gaan
- er moet eerst zicht komen op de opgave en wat Duiven al doet aan huisvesting voor deze groep
- mogelijk kunnen kleinere woningen of tijdelijk wonen een oplossing zijn.

Stelling 5: We laten kamerbewoning toe om de huisvesting van onder meer arbeidsmigranten mogelijk te maken.

- Moeten we niet willen
- Als we dit goed regelen waarom niet en waarom beperken tot arbeidsmigranten en niet verbreden tot spoedzoekers?
- Kamerbewoning is niet voor arbeidsmigranten wel voor studenten/jongeren
- Zoek naar goede andere woonoplossingen voor arbeidsmigranten. Doe dit ook samen met de huisvesters/ uitzendbureau's
- In plaats van kamerbewoning toestaan: de woning splitsen is een betere optie.

Moventem

Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Rapportage
Woonbehoefte

Gemeente Duiven

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Rapportage
Woonbehoefte

Gemeente Duiven

15-01-2021
Projectnummer: 20085

Auteurs:
Luc Oonk
Carien Ensing

Moventem BV
T 0575 84 3738
E info@moventem.nl
W www.moventem.nl

Moventem werkt conform de Gedragscode voor Onderzoek & Statistiek van de Nederlandse Marktonderzoek Associatie (MOA) en mag het Fair Data Keurmerk voeren, waarmee wordt aangetoond dat op verantwoorde wijze met data en persoonsgegevens wordt omgaan. Tevens is Moventem aangesloten bij de Europese Vereniging voor Marktonderzoek (ESOMAR) en wordt voldaan aan de Internationale Code voor Markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Dit rapport is met grote zorg samengesteld. Desondanks kan het voorkomen dat informatie fout en/of onvolledig is. Moventem is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van de aangeboden informatie.

MOA
Center for Information Based Decision Making & Marketing Research

ESOMAR WORLD RESEARCH ESOMAR MEMBER

Inhoudsopgave

1 Inleiding **Pagina 4**
1.1 Onderzoeksopzet Pagina 5

2 Resultaten **Pagina 6**
2.1 Verhuiswens Pagina 7
2.2 Woningbouw Pagina 8
2.3 Woningbehoefte Pagina 11
2.4 Wonen met zorg Pagina 16
2.5 Duurzaamheid Pagina 18
2.6 Oplossingen en hulp op de woningmarkt Pagina 20

3 Bijlagen **Pagina 26**
Bijlage I Achtergrondvariabelen Pagina 27
Bijlage II Onderzoeksverantwoording Pagina 28
Bijlage III Resultaten professionals Pagina 29

Moventem

Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Inleiding

1.1 Onderzoeksopzet

In opdracht van gemeente Duiven en Westervoort heeft Moventem een onderzoek over de woonbehoefte binnen de gemeenten uitgevoerd. Om de woonbehoefte te peilen is gebruik gemaakt van een vragenlijst. Deze is ingevuld door inwoners, professioneel betrokkenen bij het wonen en professioneel betrokkenen bij zorg en/of welzijn. Dit rapport bevat de resultaten voor de gemeente Duiven.

De inwoners en professionals hebben de mogelijkheid gehad om de vragenlijst in te vullen in tussen 23 november en 14 december 2020. Men kon deelnemen via een open link, inwoners konden ook een papieren versie opvragen bij Moventem.

In totaal hebben 443 inwoners uit Duiven de vragenlijst volledig ingevuld. Met dit aantal respondenten kunnen met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 4,61% uitspraken worden gedaan over de populatie.

De resultaten van dit onderzoek worden in het voorliggende document beschreven middels diagrammen en tabellen.

Door routes in de vragenlijst en vragen waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn, kan het voorkomen dat het aantal respondenten en/of het aantal antwoorden niet overal gelijk is in deze rapportage. Om deze redenen wordt ter volledigheid bij de resultaten aangeven hoeveel respondenten (‘n’) de betreffende vraag hebben beantwoord. Door afrondingsverschillen telt niet alles op tot 100%.

In bijlage 1 van deze rapportage staan de achtergrondgegevens van de respondenten weergegeven. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

In bijlage 2 van deze rapportage wordt nader ingegaan op de betrouwbaarheid, nauwkeurigheid en representativiteit van de resultaten. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

In bijlage 3 worden de gezamenlijke resultaten van de professionals weergegeven. Vanwege de responsaantallen zijn deze resultaten indicatief.

Er is een aantal open vragen gesteld aan de respondenten. Alle open antwoorden worden getoond in ‘Bijlagenboek bij Rapportage Woonbehoefte Duiven’.

Moventem

Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Resultaten

2.1 Verhuiswens

Bent u op zoek naar een andere woning?

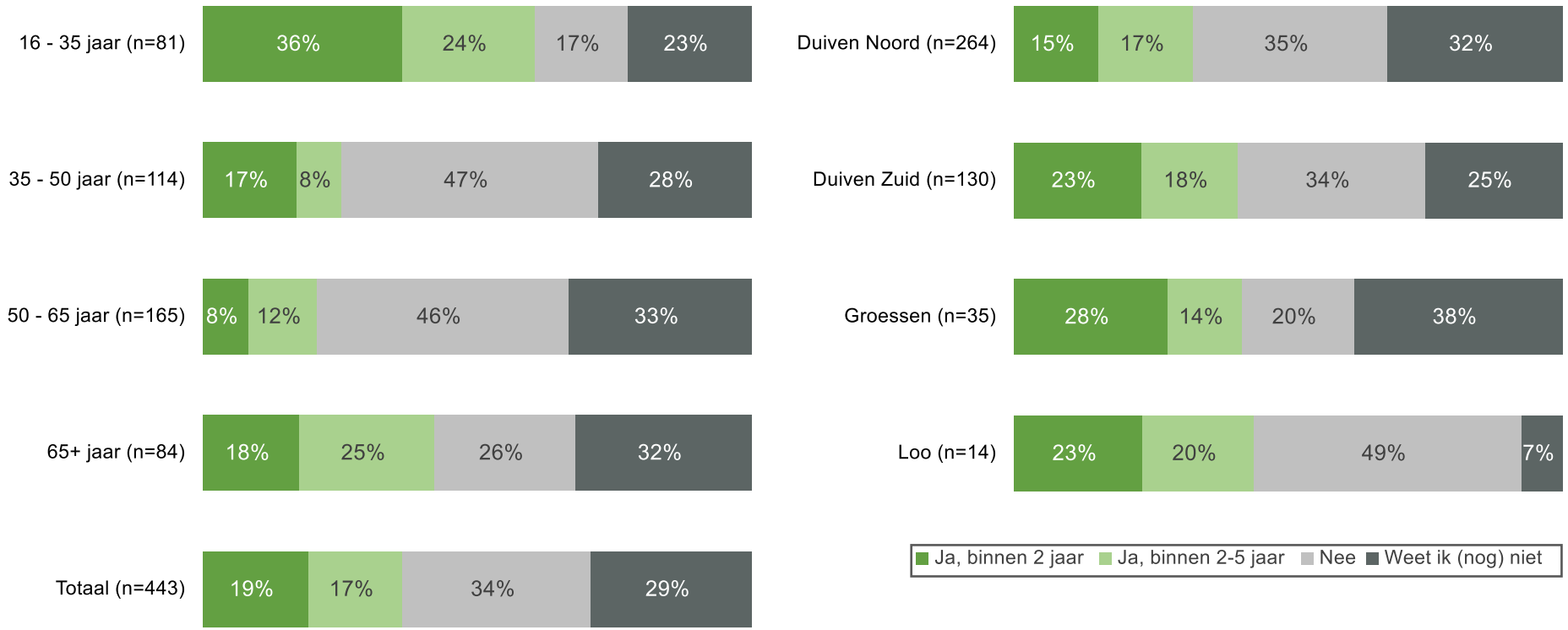

36% van de respondenten uit Duiven is van plan binnen 5 jaar te verhuizen. Voor jongeren is dit 60% en voor 65+'ers is dit 43%.

De gemeente moet er alles aan doen om op tijd voldoende woningen te bouwen en dat mag de gemeente geld kosten.

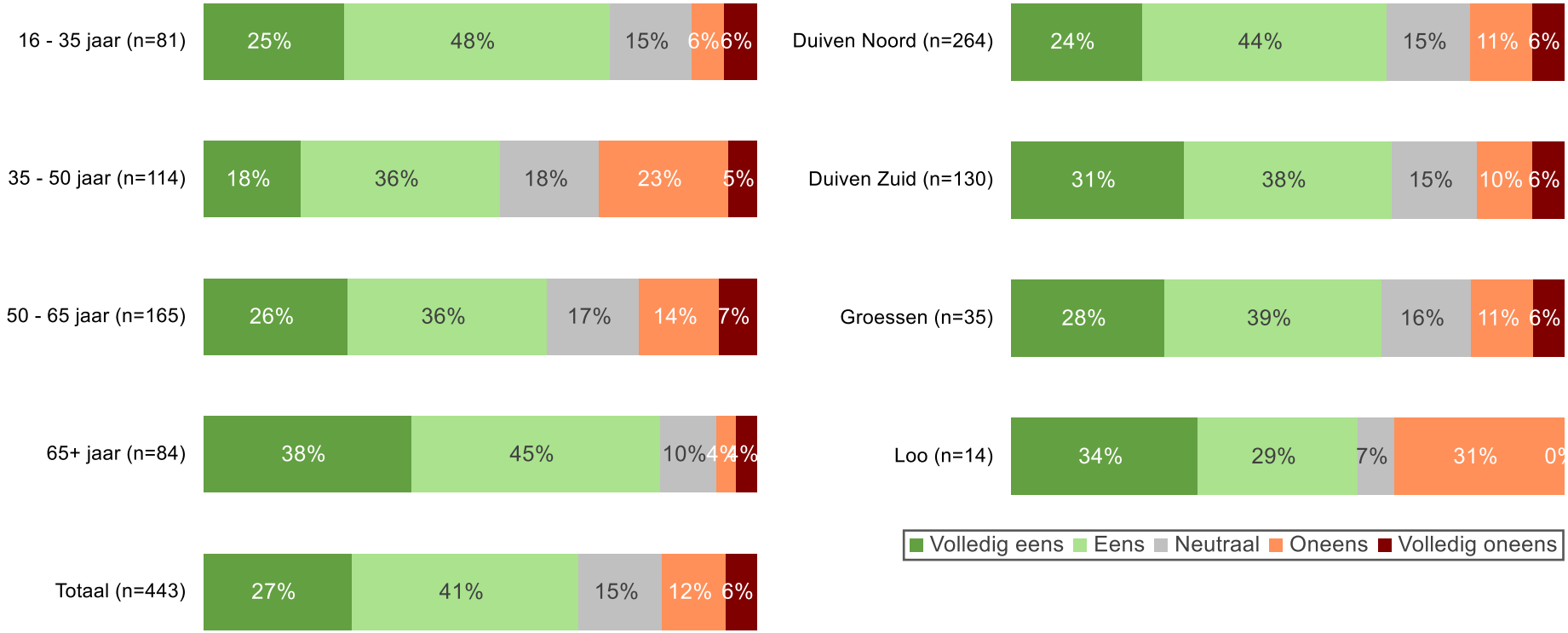

68% vindt dat de gemeente er alles aan moet doen om op tijd voldoende woningen te bouwen. In de toelichting geeft men aan dat er een woningentekort heerst en dat er genoeg betaalbare woningen voor iedere doelgroep moeten zijn. Jongeren trekken nu weg uit Duiven en doordat er weinig woningen voor ouderen zijn, is de doorstroming niet optimaal. Respondenten die (volledig) oneens hebben geantwoord noemen voornamelijk dat er andere zaken dringender zijn en dat deze woningen niet van het gemeenschapsgeld moeten worden betaald.

De gemeente moet zowel woningen bouwen op locaties in de bebouwde kom, uiteraard rekening houdend met het over blijven van voldoende groen en open ruimte, als op nieuwe uitbreidingslocaties.

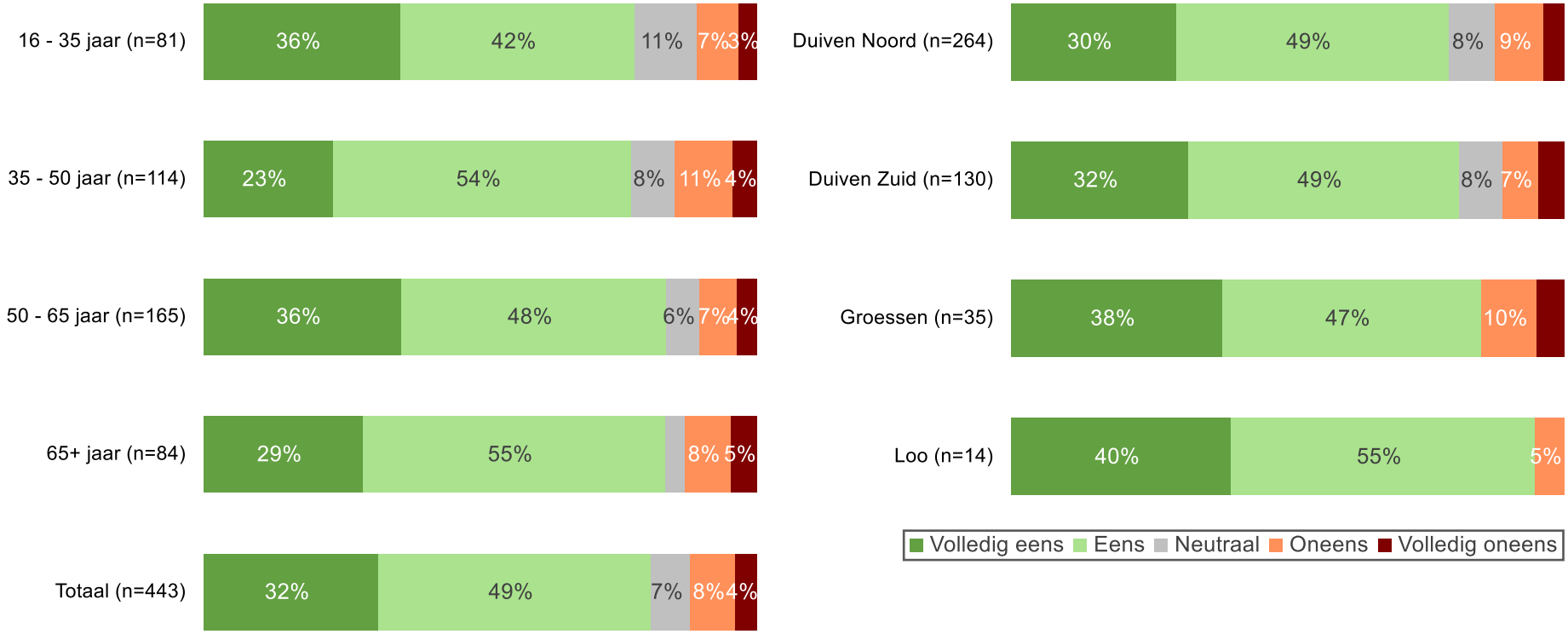

81% van de respondenten uit Duiven vindt dat de gemeente zowel woningen moet bouwen op locaties in de bebouwde kom als op nieuwe uitbreidingslocaties. In de open toelichtingen noemen respondenten onder andere dat er voldoende goede uitbreidingslocaties zijn om dit te doen en dat er binnen de bebouwde kom moet worden uitgebreid grenzend aan bestaande woningen. Respondenten die het niet eens zijn met de bovenstaande stelling geven voornamelijk aan dat zij alleen nieuwe woningbouw willen zien op uitbreidingslocaties en niet binnen de bebouwde kom.

Op nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum mag hoger dan 4 lagen worden gebouwd

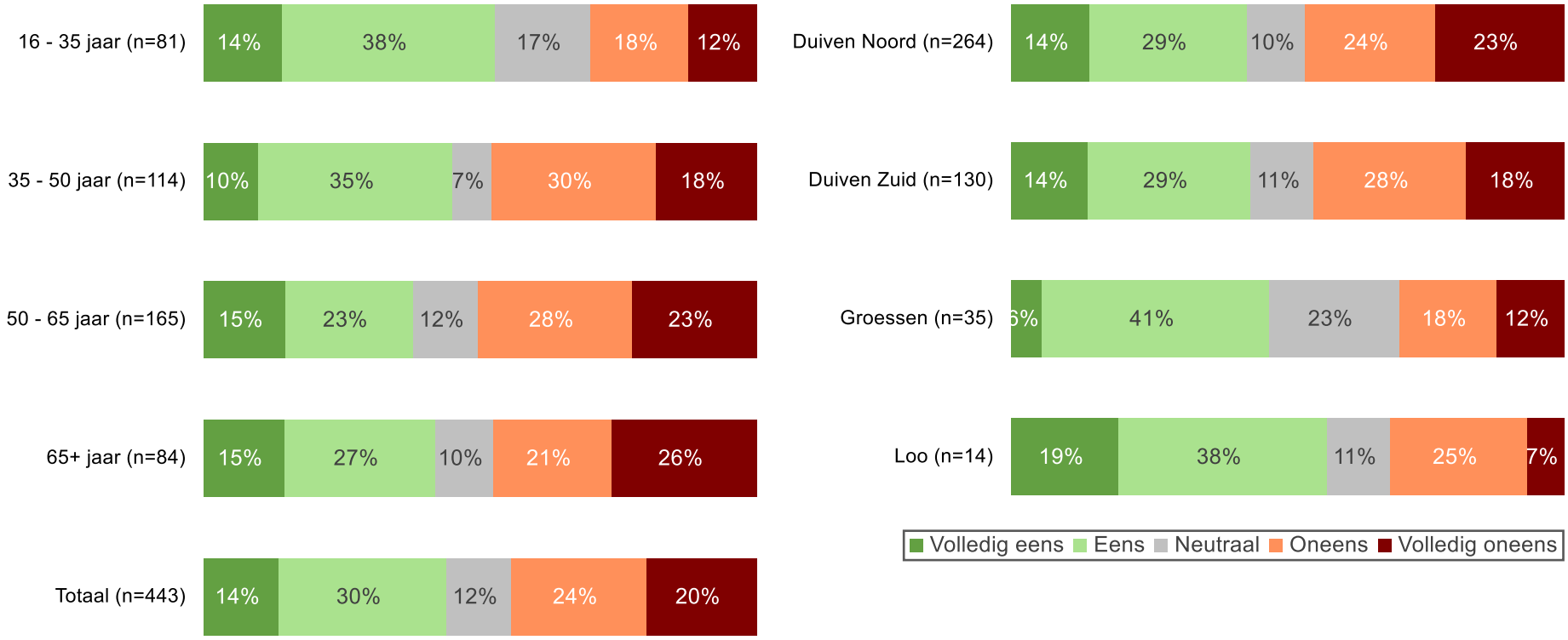

Van alle respondenten uit gemeente Duiven geeft 44% aan dat in de buurt van het centrum hoger dan 4 lagen gebouwd mag worden, terwijl ook 44% het hier niet mee eens is. Vooral jongeren en respondenten die buiten Duiven wonen geven aan dat er hoger gebouwd mag worden. Respondenten die het eens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat zij hoogbouw prima vinden zolang hier vraag naar is. Wel geven zij aan dat dit in overeenstemming met de omgeving moet gebeuren en dat de gebouwen niet te hoog worden. Respondenten die het oneens zijn met de stelling benoemen dat zij hoogbouw niet mooi vinden en dat dit niet past bij een dorps karakter.

Het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw is te klein en moet groter worden

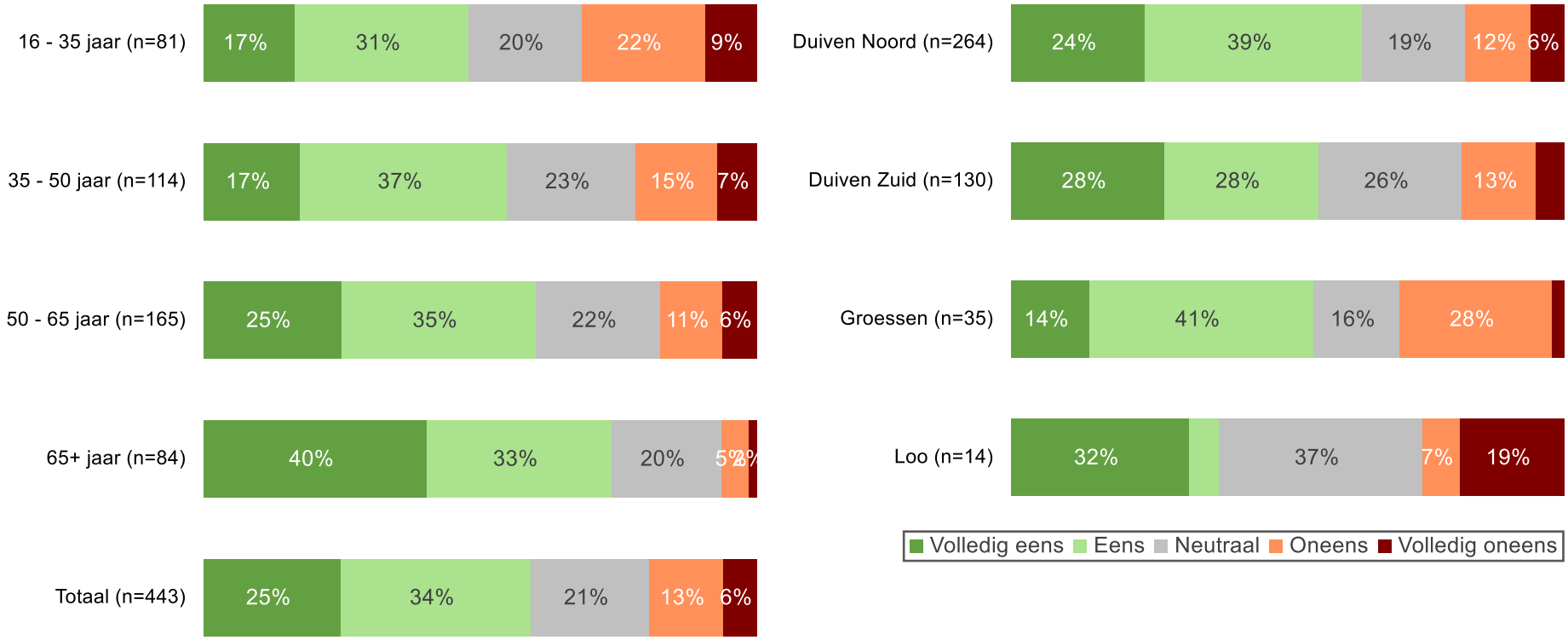

Meer dan de helft van de respondenten (59%) geeft aan dat het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw uitgebreid moet worden. Dit betreft vooral ouderen vanaf 65 jaar en respondenten uit Duiven Noord. Zij vinden dat er voor elke doelgroep betaalbare woningen beschikbaar moeten zijn. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat er niet alleen sociale huurwoningen moeten komen, maar juist een mix van woningen zodat er voor iedere doelgroep iets is. Bovendien geven zij aan dat starters vaak net te veel verdienen om voor een sociale huurwoning in aanmerking te komen, terwijl er bij die groep juist een woningentekort heerst.

Nieuwe woningen moeten vooral woningen zijn voor kleine huishoudens.

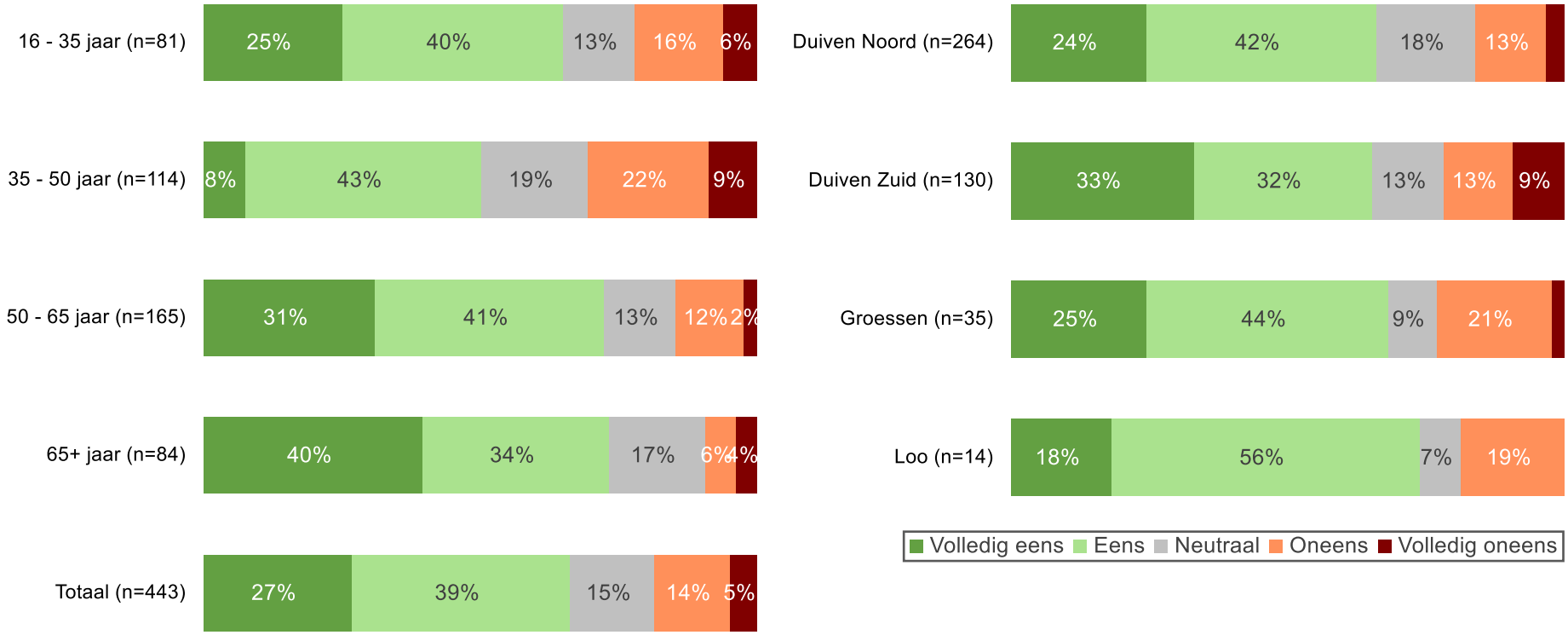

Ongeveer twee derde (66%) vindt dat nieuwe woningen vooral woningen voor kleine huishoudens moeten zijn. De groep tussen 35 en 50 jaar is het hier het minst vaak mee eens, het is waarschijnlijk dat zich in deze leeftijdsgroep veel gezinnen bevinden. Uit de toelichtingen blijkt dat respondenten die het eens zijn met deze stelling voornamelijk denken aan woningen voor starters en ouderen, omdat daar een woningentekort is. Wel geven zij aan dat de nieuwe woningen betaalbaar moeten zijn voor de doelgroep. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat er ook een vraag is naar grotere woningen en dat een mix van aanbod daardoor beter past bij de vraag. Bovendien benoemen zij dat starters vaak op zoek zijn naar grotere woningen, zodat zij op termijn een gezin kunnen starten.

Aan kleine tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte

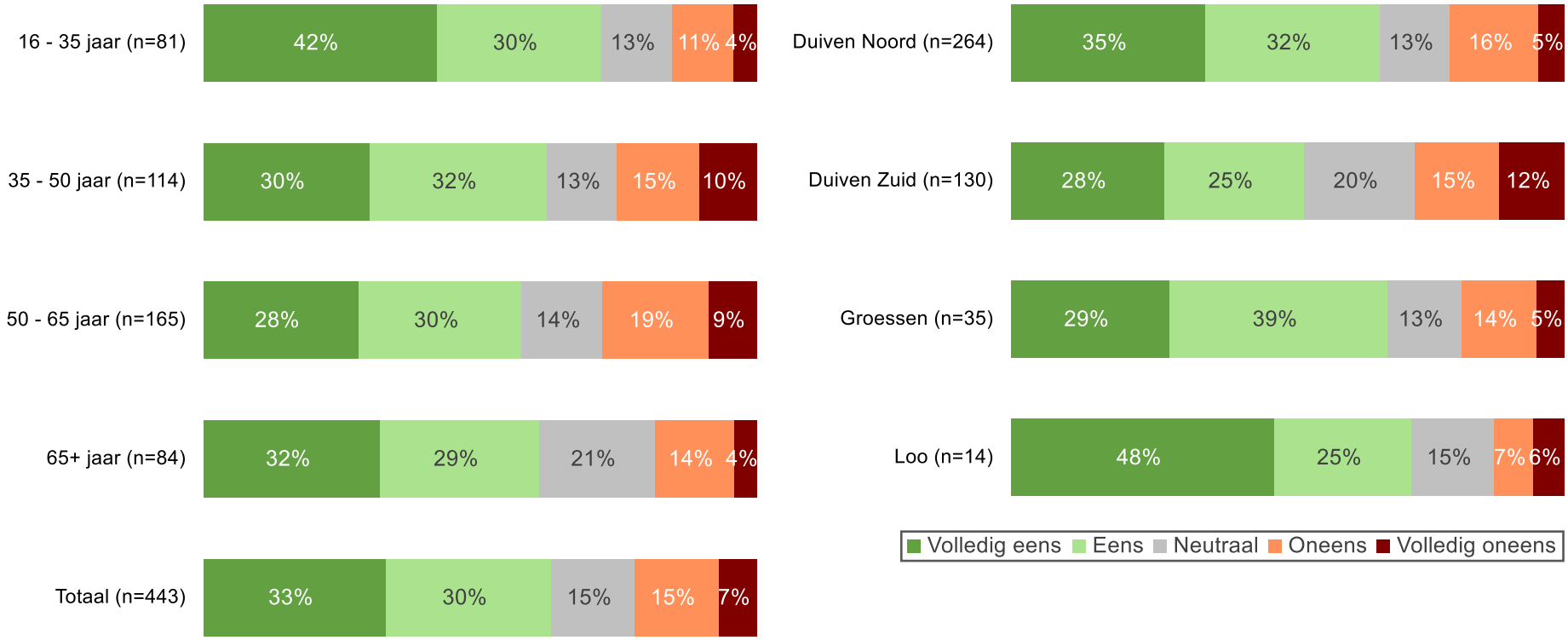

Van alle respondenten geeft 63% aan het eens te zijn met de stelling "Aan kleine tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte". Opvallend is dat voornamelijk jongeren aangeven dat hier geen behoefte aan is. Respondenten die het eens zijn met deze stelling geven aan dit soort tijdelijke woningen geld gaan kosten en dit niet ten koste mag gaan van permanente woningen. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat er onderzocht moet worden of er een groep is die hier wel behoefte aan heeft zoals jongeren, alleenstaanden en/of mensen die milieubewust zijn. Zij geven daarnaast aan dat er ook permanente woningen beschikbaar moeten komen.

Er staan voldoende goedkope koopwoningen in de gemeente

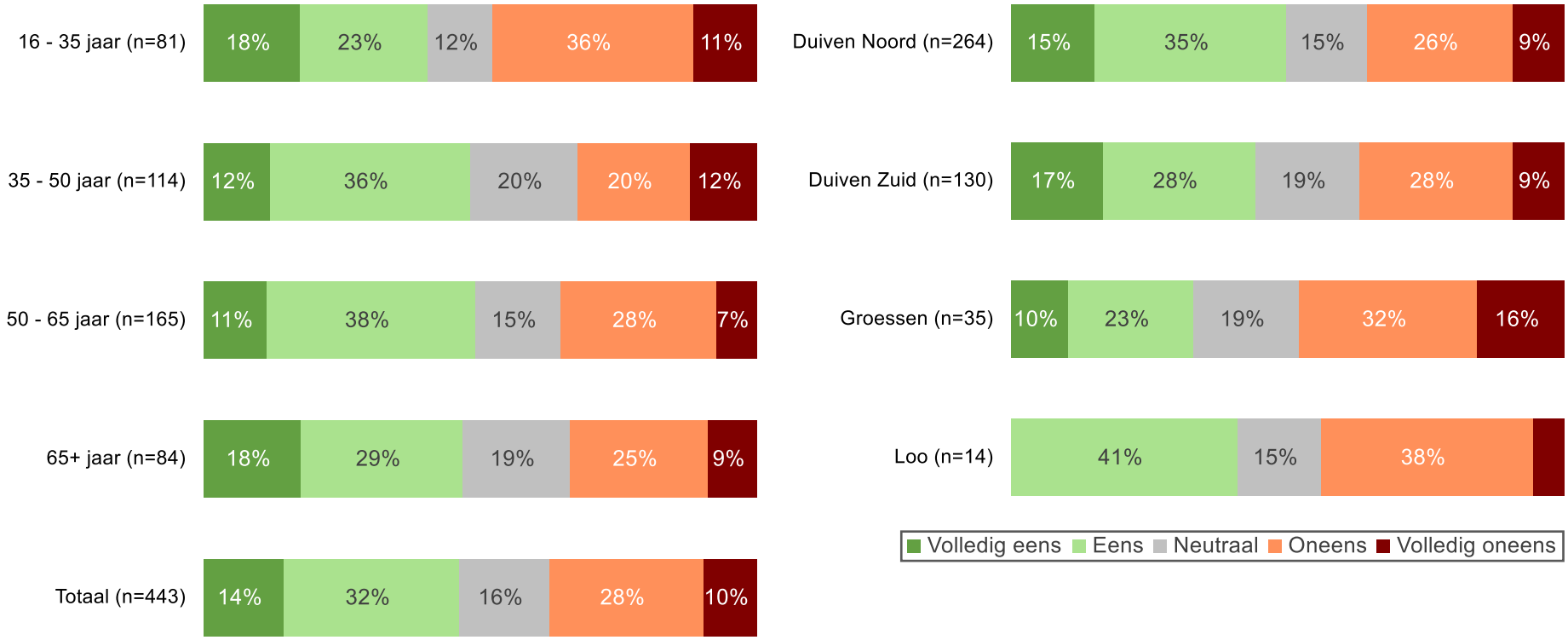

Een groot deel van de respondenten (38%) geeft aan dat er niet genoeg goedkope koopwoningen in de gemeente staan. Vooral jongeren en respondenten uit Groessen geven dit aan. Zij benoemen dat er te weinig aanbod is, zoals te weinig koopwoningen van onder de €200.000,-. Respondenten die het wel (volledig) eens zijn met de bovenstaande stelling benomen dat er voor alle segmenten wel woningen te vinden zijn.

In Loo en Groessen moeten we alleen kleine woningen toevoegen om aan de woningbehoefte van de inwoners van deze dorpen tegemoet te komen.

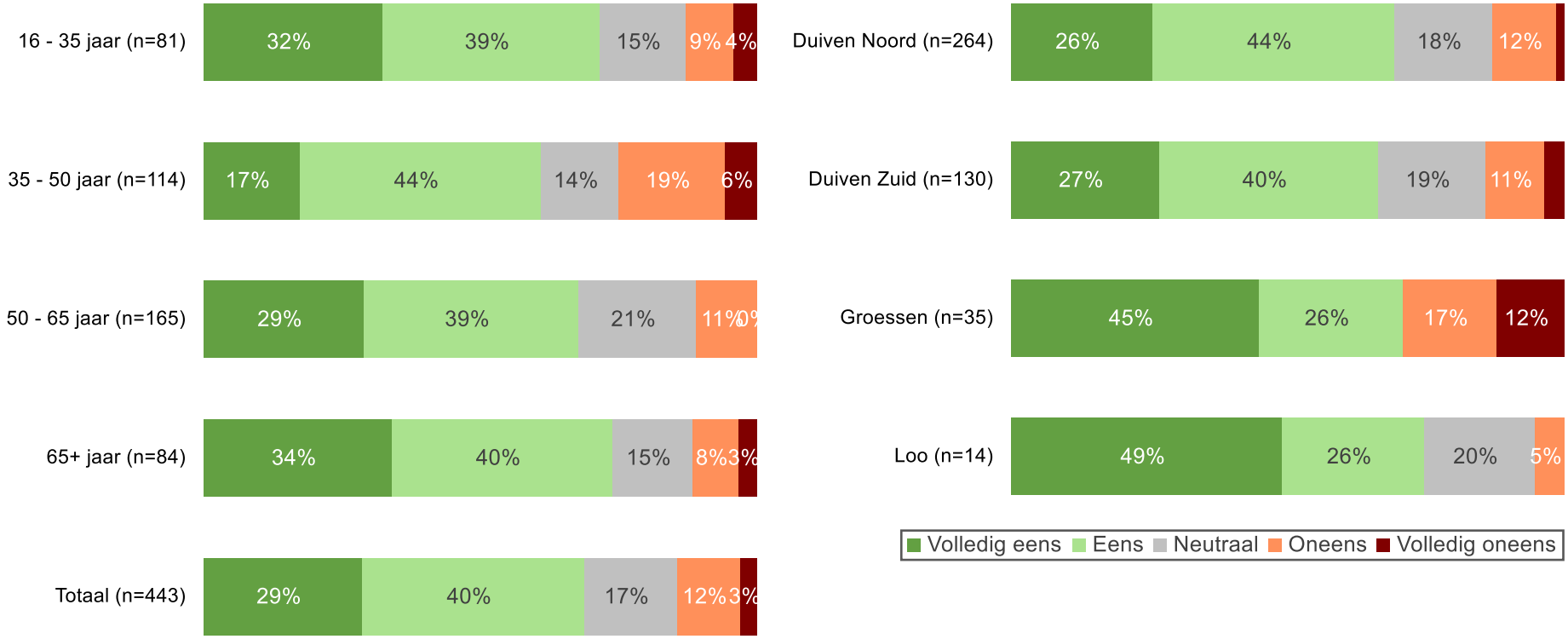

Ruim twee derde van de respondenten uit Duiven (69%) is het (volledig) eens met de stelling "In Loo en Groessen moeten we alleen kleine woningen toevoegen om aan de woningbehoefte van de inwoners in deze dorpen tegemoet te komen.". Voornamelijk 65+'ers en respondenten uit deze dorpen zijn het hier vaker mee eens. Zij geven aan dat dit de leefbaarheid bevordert en dat jongeren dan in deze dorpen kunnen blijven. Wel vinden zij dat er ook andere woningen moeten worden toegevoegd. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling vinden dit ook en geven aan dat er voor alle doelgroepen woningen moeten komen.

Alle nieuwe initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd.

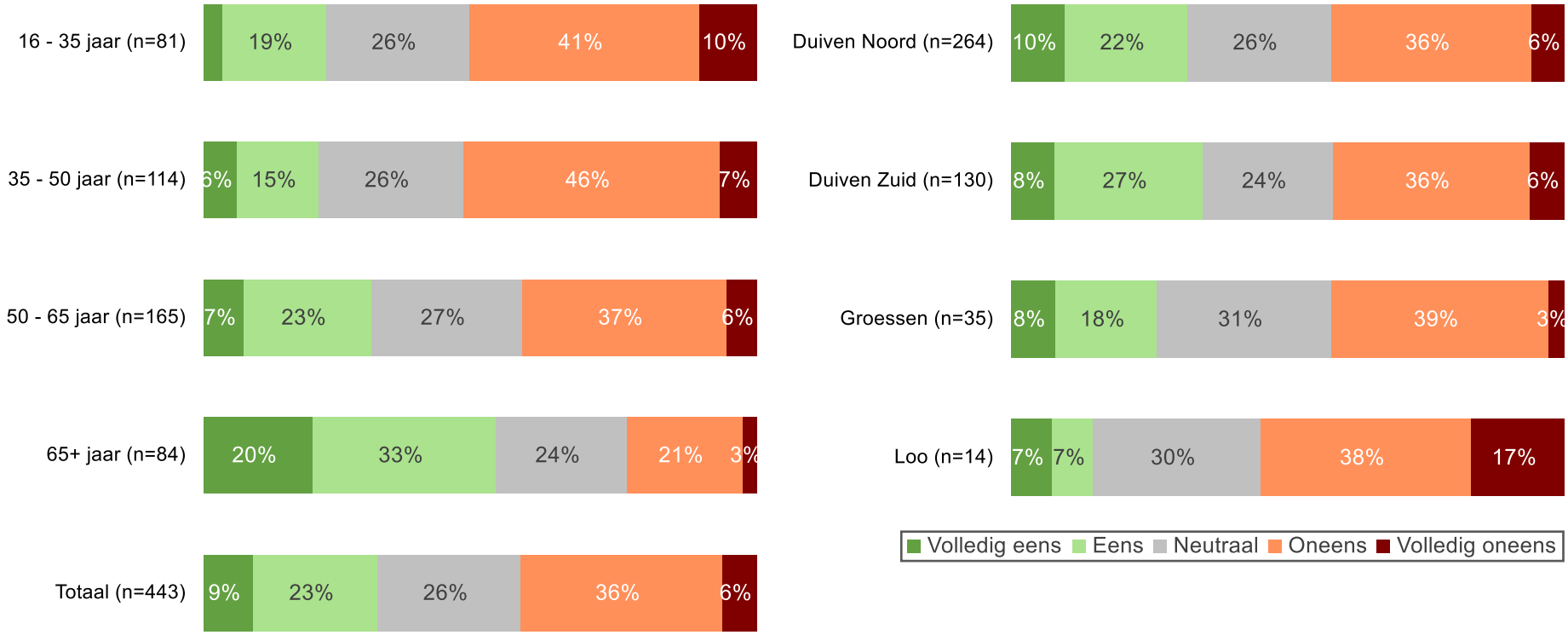

32% van de respondenten vindt dat alle nieuwe initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd. Voornamelijk 65+'ers en respondenten uit Duiven geven dit aan. Zij benoemen dat er voor verschillende groepen een woningentekort is en dat er ook voor deze groepen woningen beschikbaar moeten komen. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat niet zomaar alle initiatieven moeten worden gehonoreerd. Zij vinden dat er een goede selectie moet worden gemaakt. Ook geven zij aan dat de krapte op de woningmarkt ook voor andere doelgroepen geldt.

Met de juiste zorg en ondersteuning kunnen ouderen lang zelfstandig blijven wonen.

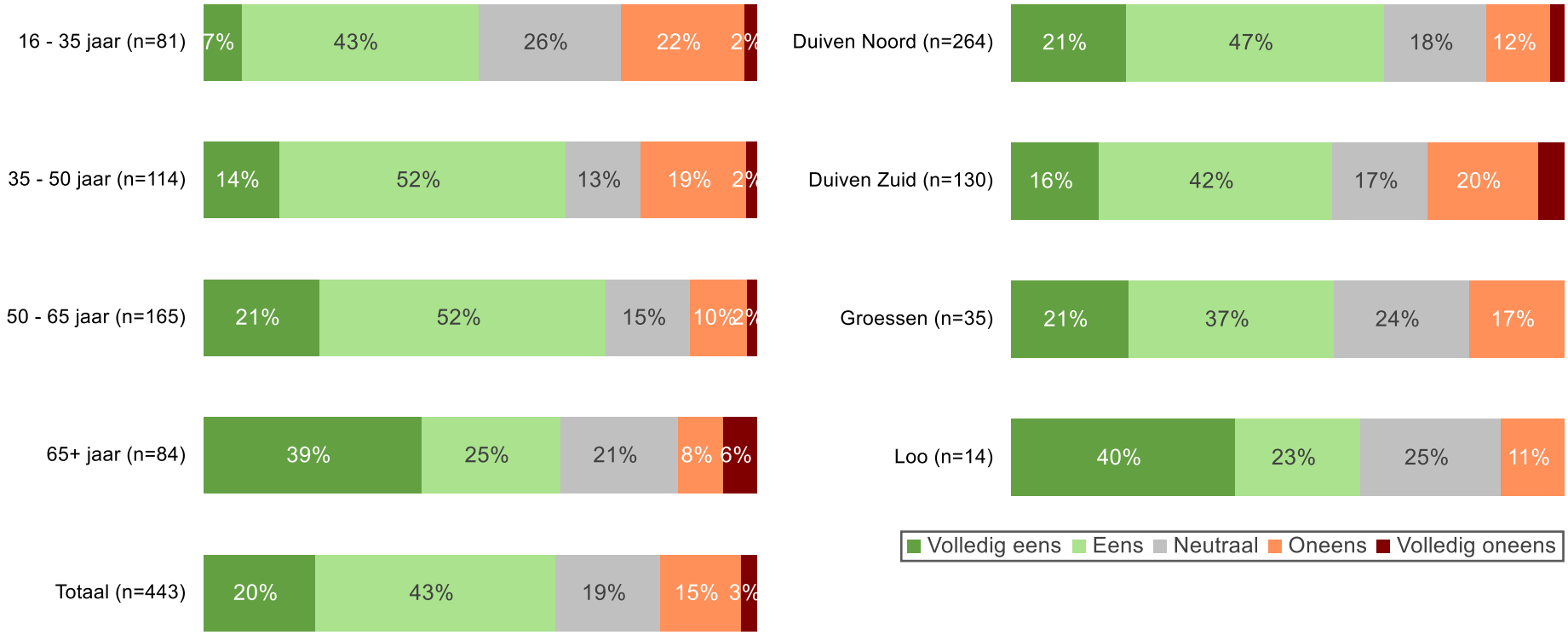

63% vindt dat ouderen met de juiste zorg en ondersteuning lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Respondenten tussen de 50 en 65 jaar zijn het vaker eens met deze stelling en jongeren minder vaak. Respondenten die het (volledig) eens zijn met de bovenstaande stelling zijn het hiermee eens mits die zorg ook daadwerkelijk mogelijk is en ouderen dit zelf ook willen. Respondenten die het (volledig) oneens zijn geven aan dat ook het sociale aspect bij ouderen heel belangrijk is, omdat er anders vereenzaming optreedt. Er moet dus echt maatwerk worden geleverd. Ook benoemen zij dat veel ouderen in te grote huizen wonen en dat het beter zou zijn voor de doorstroming als zij in een kleinere woning zouden gaan wonen.

Alle nieuwbouw moet energiezuinig zijn en zoveel mogelijk gericht op circulariteit

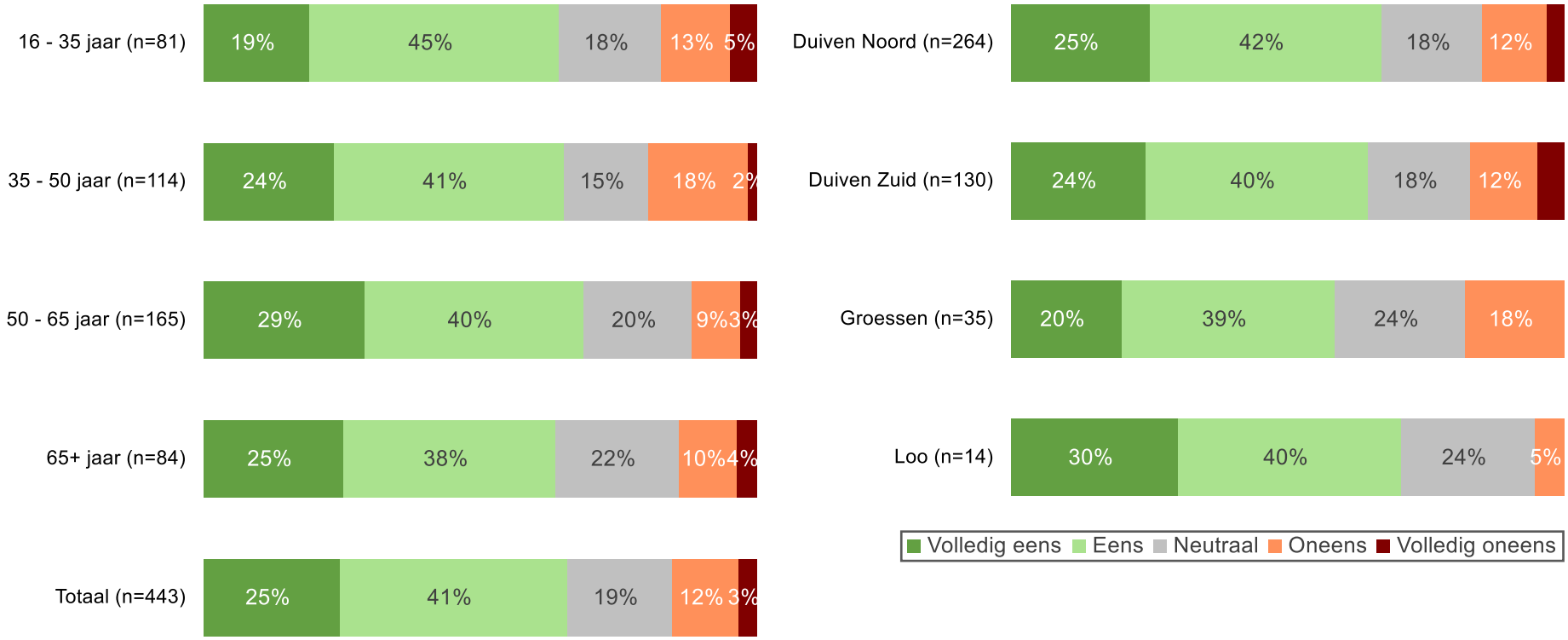

Ongeveer twee derde van de respondenten uit Duiven (66%) is het (volledig) eens met de stelling "Alle nieuwbouw moet energiezuining zijn en zoveel mogelijk gericht op circulariteit.". Uit de open toelichtingen blijkt dat zij vinden dat energiezuinig de toekomst is en dat nieuwbouw hier dus best rekening mee mag houden. Wel vinden respondenten dat deze huizen dan betaalbaar moeten blijven. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met deze stelling geven aan dat dit soort huizen (maandelijks) veel geld kosten voor bewoners, terwijl de doelgroepen waar nu een woningentekort voor is niet zo veel geld te besteden hebben. Daarnaast geven zij aan dat de terugverdientijd voor ouderen niet rendabel is vanwege hun levensverwachting.

De gemeente moet woningeigenaren actiever informeren en stimuleren hun woningen energiezuiniger te maken.

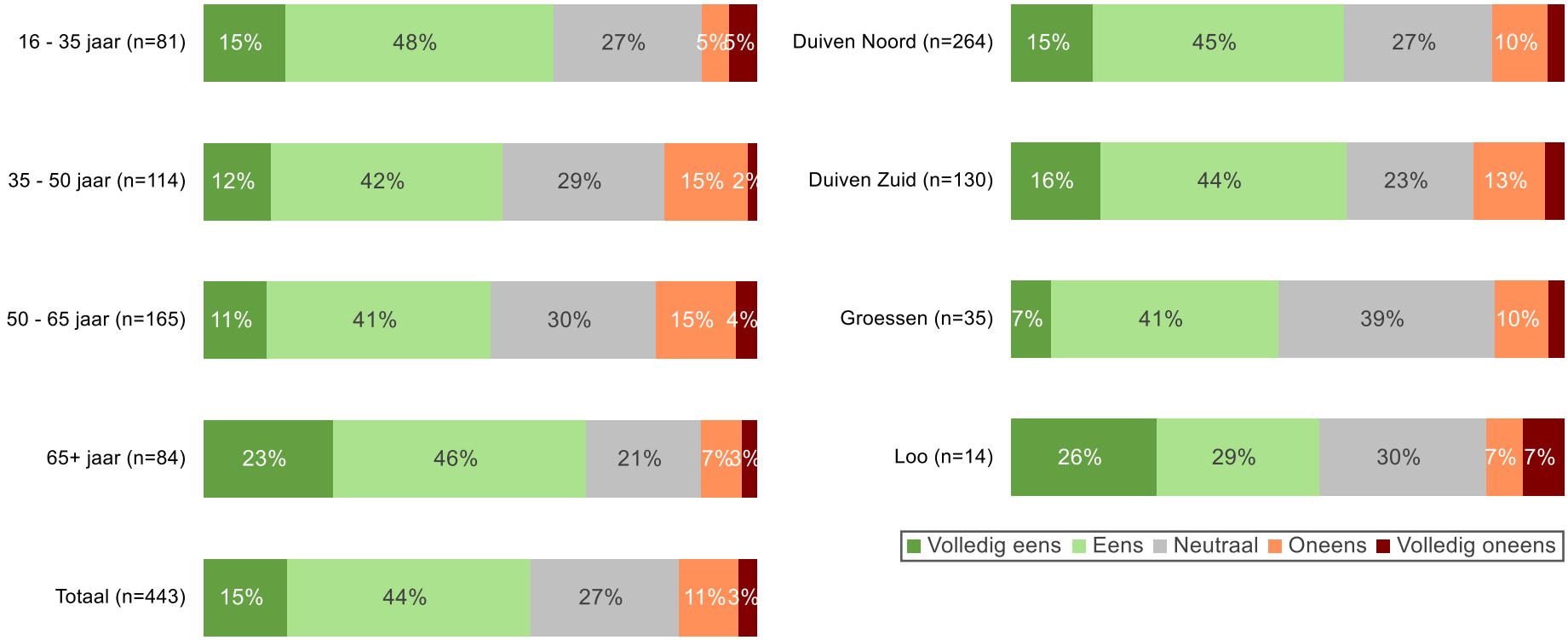

59% van de respondenten vindt dat de gemeente woningeigenaren actiever moet informeren en stimuleren om hun woningen energiezuiniger te maken. Voornamelijk 65+'ers zijn het hier vaker mee eens. Respondenten tussen de 35 en 65 jaar juist minder vaak. Respondenten die het (volledig) eens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat het informeren maatwerk moet zijn (bijvoorbeeld per wijk), dat de gemeente subsidies kan uitgeven en dat de gemeente veelal goed informeert hierover. Wel geven zij aan dat het actiever stimuleren en informeren niet bij iedereen zin heeft omdat die personen er gewoonweg geen financiële middelen voor hebben. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met deze stelling benoemen dat er al actief wordt geïnformeerd en gestimuleerd, dat zij liever een financieel voordeel ontvangen (bijvoorbeeld subsidies) en dat zij dit de eigen verantwoordelijkheid vinden van woningeigenaren.

2.6 Oplossingen en hulp op de woningmarkt

Bij nieuwbouw moeten doorstromers (mensen die een huis in Duiven/ Westervoort achterlaten) voorrang krijgen op mensen van buiten de gemeente

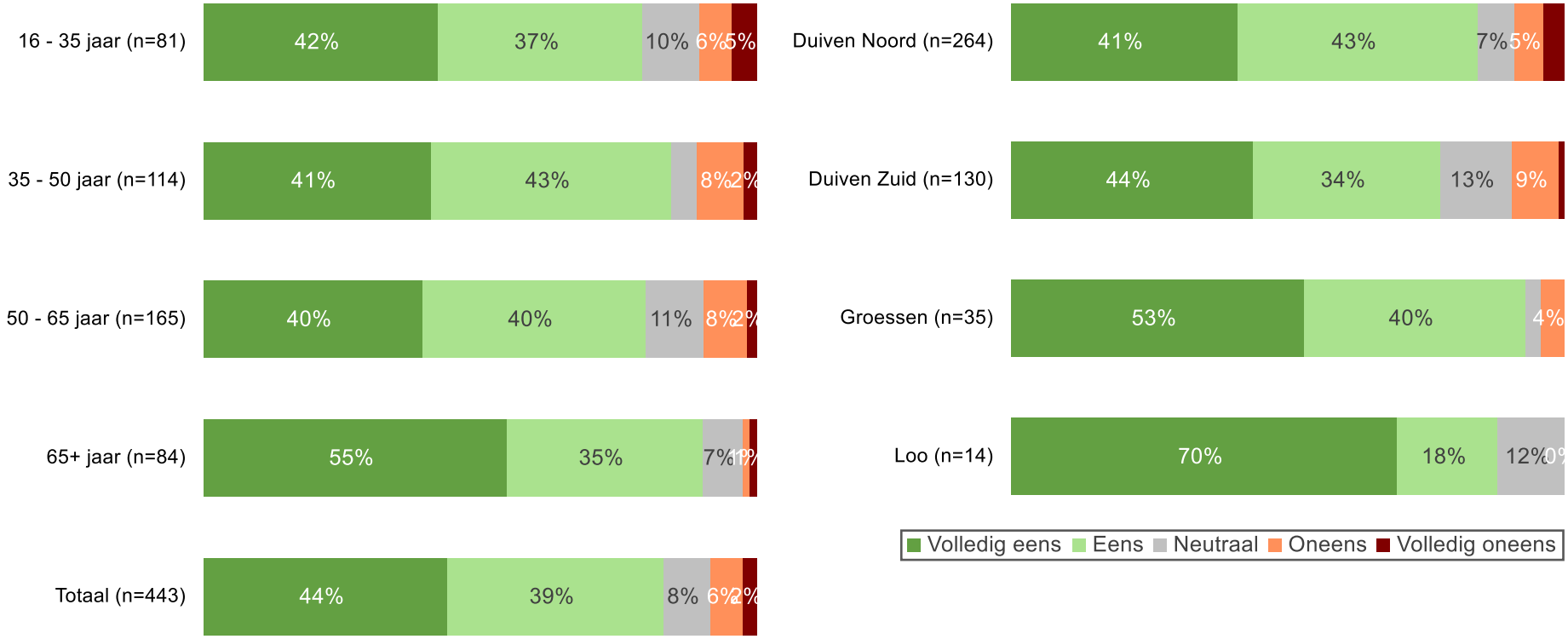

De overgrote meerderheid van de respondenten uit Duiven (83%) is het (volledig) eens met de stelling dat doorstromers uit Duiven/ Westervoort voorrang moeten krijgen bij nieuwbouw. Voornamelijk 65+'ers zijn het veelal eens met deze stelling. In de open toelichtingen komt naar voren dat respondenten die het (volledig) eens zijn met deze stelling dit eerlijker vinden en dat deze regeling zou zorgen voor meer doorstroming. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling geven aan dat iedereen gelijk behandeld zou moeten worden. Bovendien benoemen zij dat jongeren afkomstig uit de gemeente Duiven die nu tijdelijk buiten de gemeente wonen door deze regeling nog moeilijker terug kunnen komen.

2.6 Oplossingen en hulp op de woningmarkt

Tijdelijke huurcontracten zijn onderdeel van de oplossing voor de huisvesting van mensen die snel een woning nodig hebben

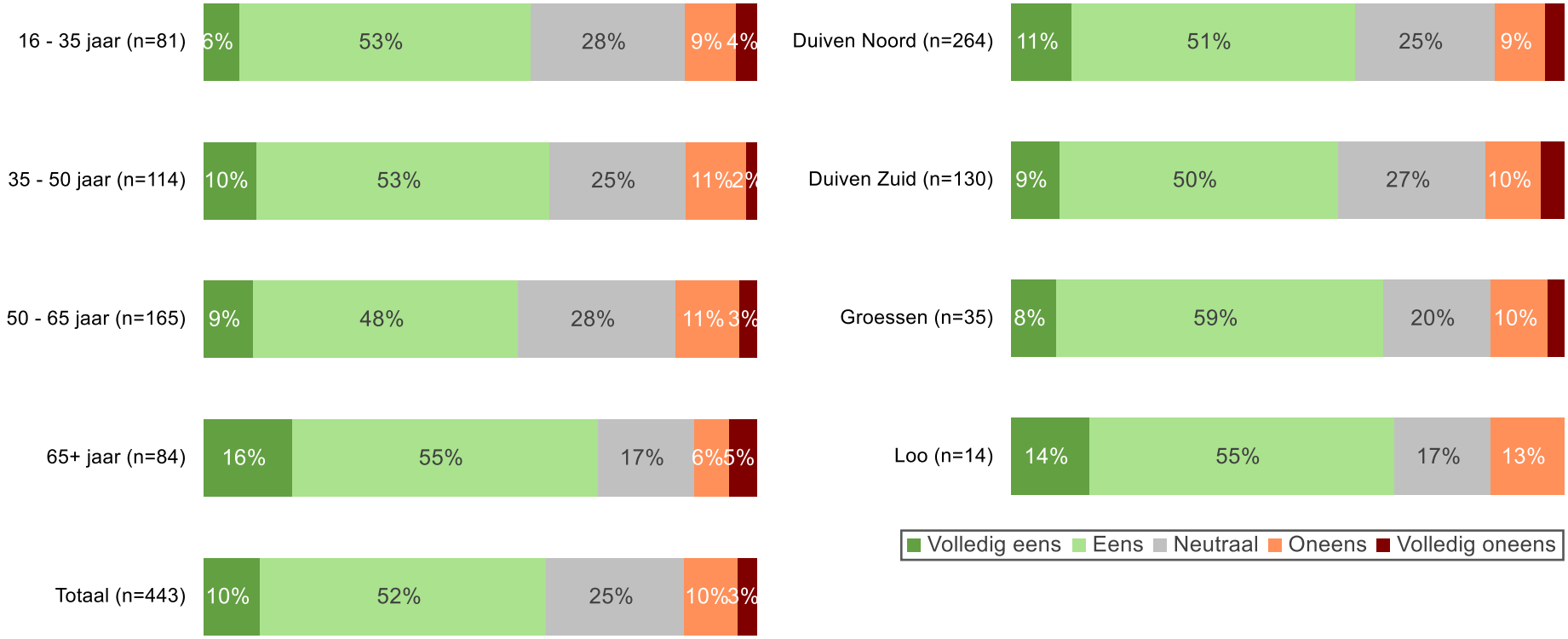

62% vindt dat tijdelijke huurcontracten onderdeel zijn van de oplossing voor de huisvestng van mensen die snel een woning nodig hebben. 65+'ers zijn het hier vaker (volledig) mee eens dan de andere leeftijdsgroepen. Uit de open toelichtingen blijkt dat die respondenten aangeven dat alle beetjes helpen. Zij geven wel aan dat er dan duidelijke richtlijnen moeten worden opgesteld voor tijdelijke contracten. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat tijdelijke contracten het probleem niet oplossen op de lange termijn.

2.6 Oplossingen en hulp op de woningmarkt

Het toestaan van friendscontracten is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers

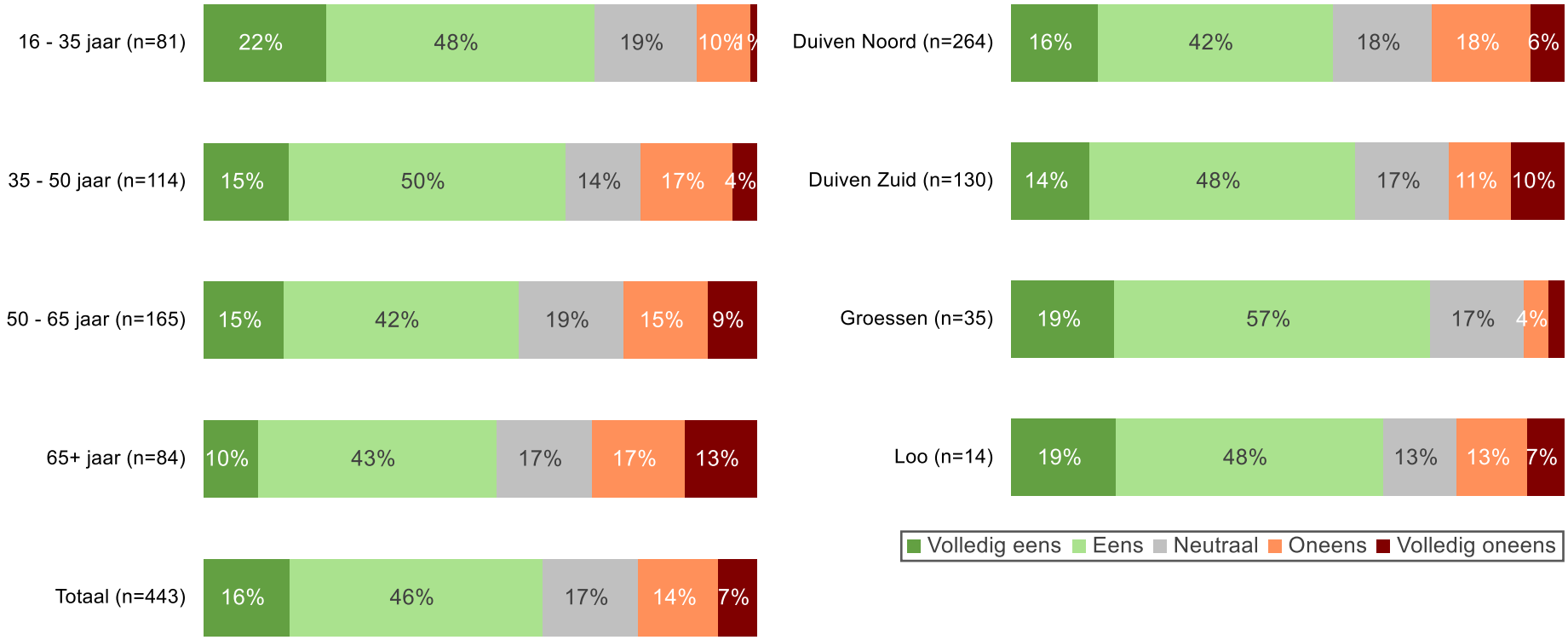

62% van de respondenten uit Duiven is het (volledig) eens met de stelling "Het toestaan van friendscontracten is de oplossing voor de huisvestigingsvraag van jongeren en spoedzoekers.". Voornamelijk jongeren en respondenten uit Groessen zien dit als een oplossing. Uit de open toelichtingen blijkt dat respondenten die het hier mee eens zijn er niks op tegen hebben als deze maatregel helpt het woningentekort te bestrijden. Daarbij noemen zij dat zij niet snappen waarom een stel wel mag samenwonen, maar vrienden niet. Wel moeten er volgens hen goede voorwaarden worden gesteld in het contract. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met deze stelling geven aan dat dit voor overlast en fraude (met gastarbeiders) kan zorgen en dat vriendschappen uit elkaar kunnen groeien.

Het toestaan van kamerbewoning is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers

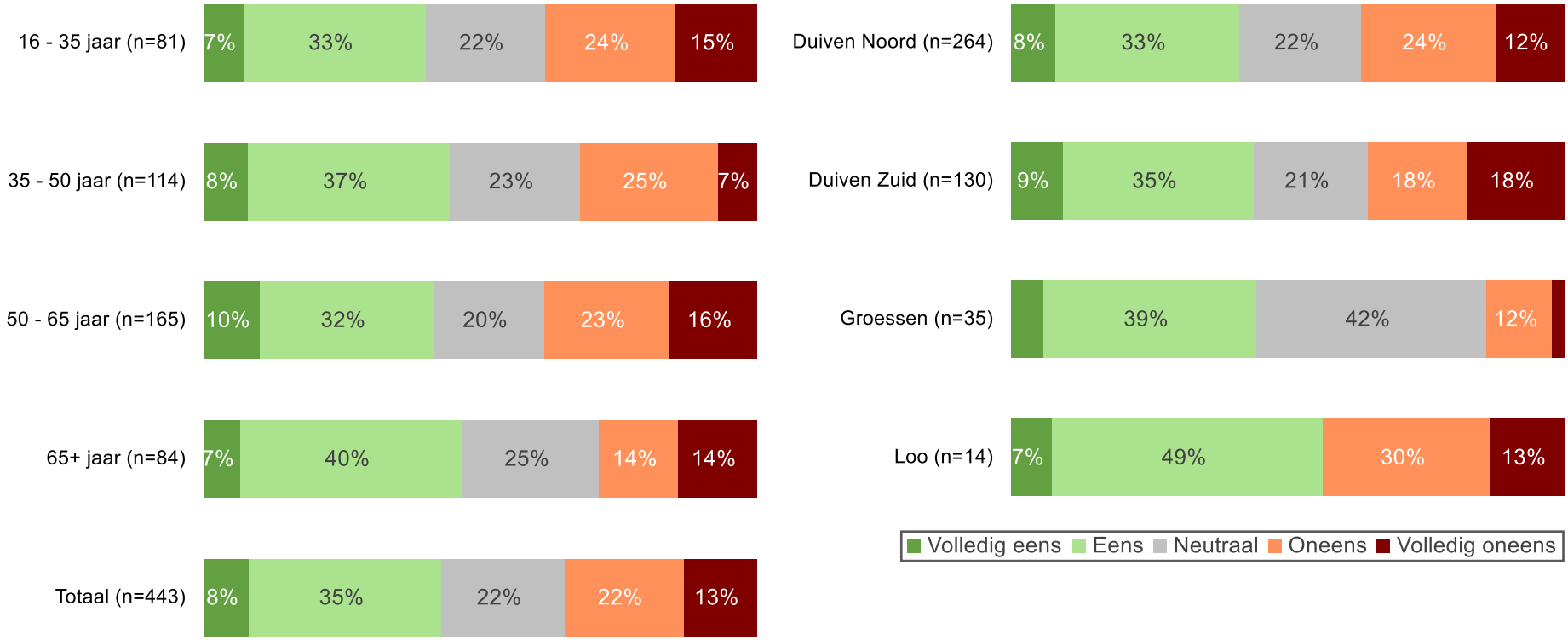

Minder dan de helft van de respondenten (43%) vindt dat het toestaan van kamerbewoning de oplossing is voor de huisvestigingsvraag van jongeren en spoedzoekers. Zij vinden dat dit mag worden toegestaan als hier ook daadwerkelijk vraag naar is. Ook vinden zij dan wel dat er goede regels moeten komen (bijvoorbeeld maximaal 1 per huis) en dat dit gecontroleerd moet worden. Respondenten die vinden dat kamerbewoning niet moet worden toegestaan geven aan dat dit het probleem niet oplost en dat het ertoe kan leiden dat er huisjesmelkers komen. Ook zijn zij bang voor overlast van huizen vol gastarbeiders en jongeren.

Starters en jongeren met een laag inkomen moeten bij de nieuwbouw van koopwoningen door de gemeente geholpen worden

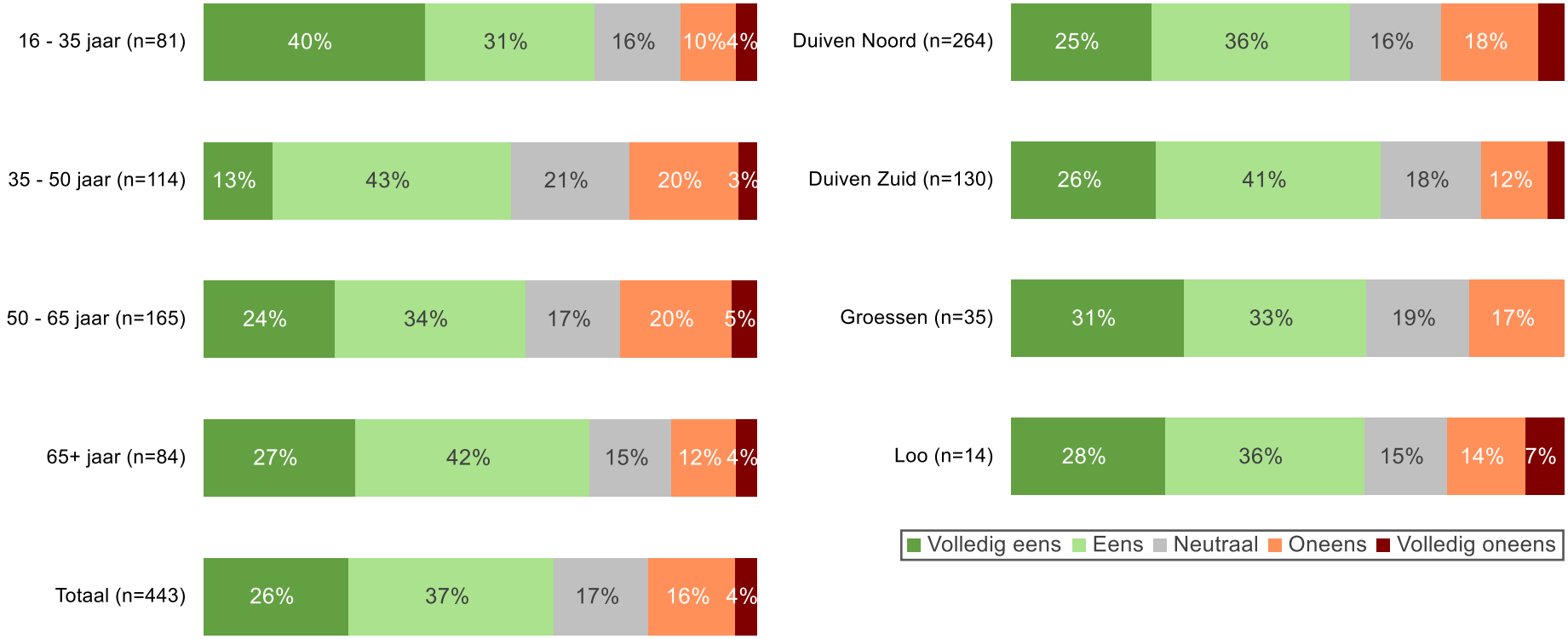

63% vindt dat starters en jongeren met een laag inkomen moeten worden geholpen door de gemeente bij de nieuwbouw van koopwoningen. Voornamelijk jongeren en 65+'ers zijn het hier (volledig) mee eens. Zij benoemen dat het voor starters lastig is om een koopwoning te vinden, zeker voor personen die alleen een woning zoeken. Ook geven zij aan dat het ook goed is als de gemeente hen helpt bij het vinden van een huurwoning en dat de gemeente ook andere doelgroepen helpt. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de stelling benoemen dat starters en jongeren maar moeten sparen voor een koopwoning. Zij hebben dan liever dat de gemeente hen helpt met het vinden van een betaalbare huurwoning. Ook willen deze respondenten dat er hulp komt voor de andere doelgroepen.

2.6 Oplossingen en hulp op de woningmarkt

Wat is er volgens u nodig voor jongeren om makkelijker aan een woning te komen?

"Allereerst werkgelegenheid en daarnaast betaalbare woonruimtes (kleinere woningen, appartementen, etc.)"

"Betaalbare huur- en koopwoningen."

"Werk met vaste contracten, meer zekerheden."

"Startersleningen verstrekken. Voor starters zonder voldoende spaargeld is dit tegenwoordig onmogelijk gemaakt."

"Betaalbaarheid. Kleine huizen. Hulp bij geldzaken."

"Betere hypotheekmogelijkheden. Het is onbegrijpelijk dat mijn zoon €1.200,- huur moet betalen, maar geen woning kan kopen."

"Wachtlijsten opheffen. Voldoende woningen bouwen en wel zo snel als mogelijk."

"Doorstroming bevorderen door kleinere, geschakelde of vrijstaande seniorenwoningen te bouwen. Hierdoor zullen senioren huidige te grote eengezinswoningen kunnen verkopen aan doorstromers."

Hierboven staan een aantal quotes van veelgenoemde antwoorden door respondenten. Alle antwoorden zijn te vinden in het bijlagenboek.

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Bijlagen

Leeftijdcategorie, ongewogen resultaten (n=443)

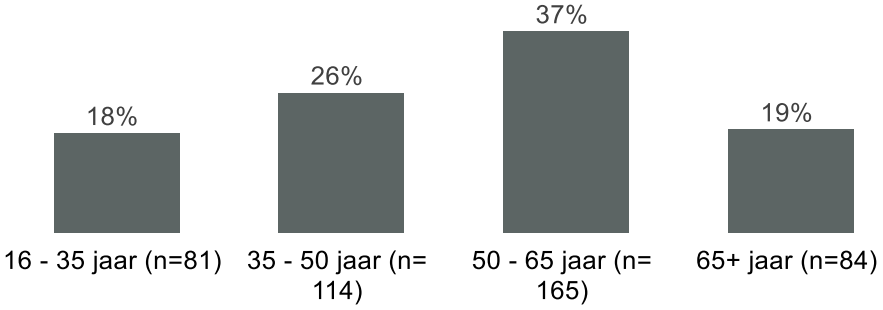

Leeftijdcategorie, gewogen resultaten (n=443)

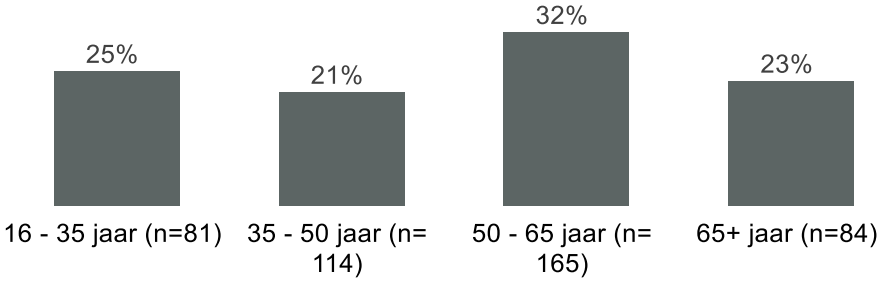

Wijk, ongewogen resultaten (n=443)

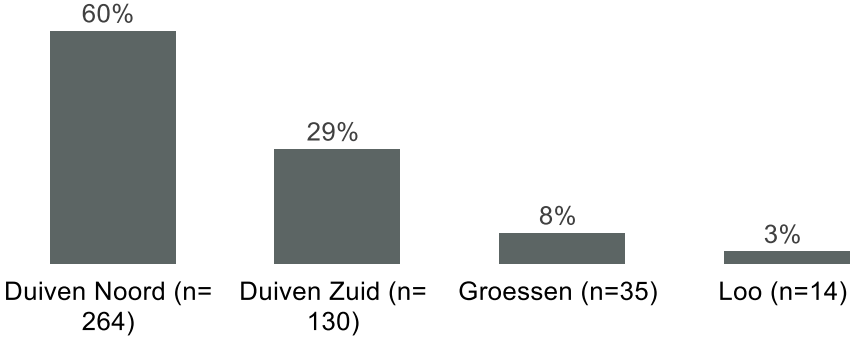

Wijk, gewogen resultaten (n=443)

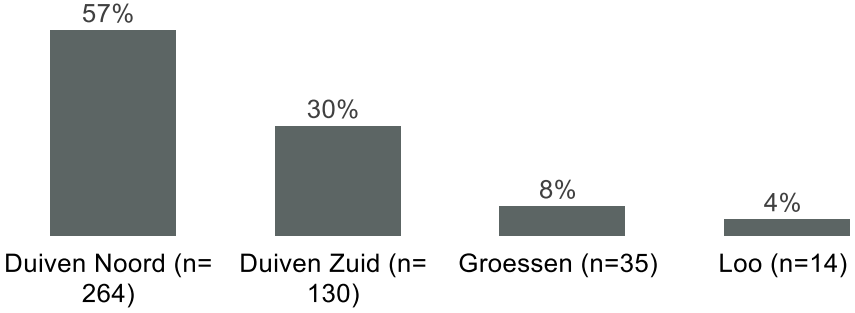

92% woont zelfstandig, 8% woont op kamers of is inwonend bij ouder(s)/verzorger(s).

Binnen dit onderzoek zijn de resultaten gewogen naar leeftijd en wijk. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Meer informatie over de weging staat in bijlage 2 weergegeven.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Elke steekproef geeft afwijkingen ten opzichte van de werkelijkheid, maar de uitkomsten moeten een zo goed mogelijk beeld geven van de populatie. In kwantitatief onderzoek is het gebruikelijk om te spreken van een statistisch betrouwbaar verschil, als de afwijking zo groot is dat deze niet door toeval wordt veroorzaakt. Het betrouwbaarheidsniveau is gedefinieerd als 1 (100%) minus het significantieniveau. Het is gangbaar uit te gaan van een significantieniveau van 5%. Dan is er sprake van een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dat wil zeggen dat, als het onderzoek op dezelfde wijze en op hetzelfde moment zou worden herhaald, de uitkomsten in 95% van de gevallen hetzelfde beeld zouden geven.

De nauwkeurigheid (uitgedrukt in foutmarge) geeft het gebied van waarden aan, waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie ligt. Een foutmarge van bijvoorbeeld 5%, betekent dat de werkelijke waarde van de totale populatie 5% hoger of lager kan liggen dan de waarde van de steekproef. Concreet: indien een onderzoeksuitkomst van de steekproef aangeeft dat 50% van de respondenten een rapportcijfer 8 geeft voor een bepaald aspect, dan ligt dit percentage in werkelijkheid maximaal 5% boven of 5% onder deze 50%, ofwel tussen de 45% en 55%. Een foutmarge van 5% is gangbaar en algemeen geaccepteerd bij (statistisch) kwantitatief onderzoek.

Met het omvangrijke aantal respondenten dat heeft deelgenomen (443) kunnen met 95% betrouwbaarheid en 4,61% nauwkeurigheid uitspraken worden gedaan op een algemeen niveau. De hoge betrouwbaarheid en nauwkeurigheid maken de data geschikt voor verdere analyses.

Weging

Binnen dit onderzoek zijn de resultaten gewogen naar leeftijd en wijk. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Dit is een gangbare werkwijze in statistisch kwantitatief onderzoek. Personen in ondervertegenwoordigde groepen krijgen een gewicht groter dan 1 en tellen relatief zwaarder mee in het totaalresultaat, personen in groepen met een oververtegenwoordiging krijgen een gewicht kleiner dan 1.

Vanwege de ondervertegenwoordiging van respondenten jonger dan 35 jaar uit Loo, krijgt een respondent uit deze groep bijvoorbeeld weegfactor 2,27 en een respondent tussen de 35 en 50 jaar uit Duiven Zuid (die oververtegenwoordigd is) weegfactor 0,74. Weegfactoren mogen niet te groot zijn (een groep in een steekproef met een aandeel van bijvoorbeeld 5%, kan niet worden ‘opgeblazen’ tot 50%). Doorgaans wordt een maximale weegfactor van 3 en een minimale weegfactor van 0,5 gehanteerd.

Door de weging zijn de resultaten representatief over leeftijd en wijk.

Professionals wonen en zorg/ welzijn

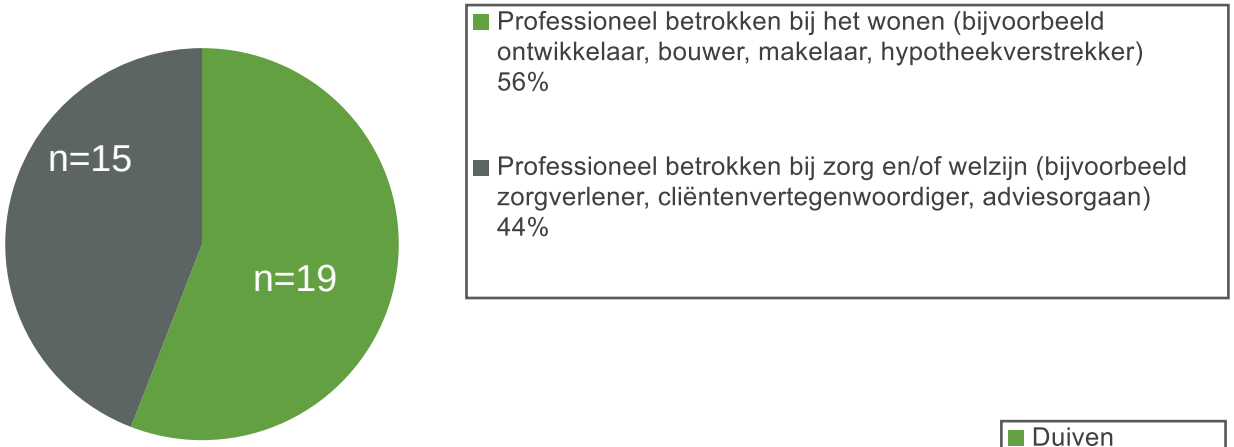

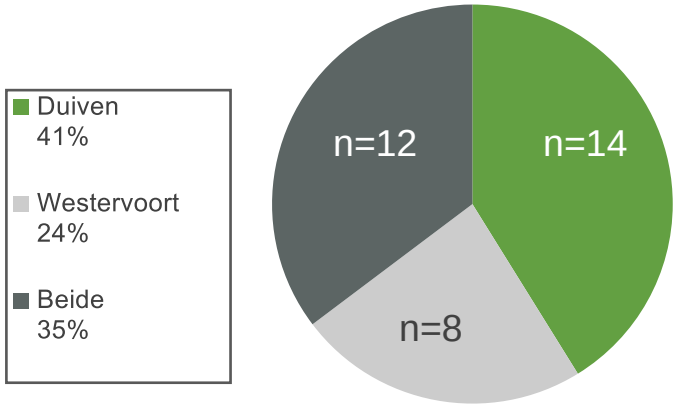

De stellingen zijn ook door 34 professionals beantwoord die werkzaam zijn in Duiven en/of Westervoort op het gebied van wonen of zorg en welzijn. Vanwege de relatief kleine aantallen, zijn de resultaten voor deze groep indicatief.

Stellingen professionals (n=34)

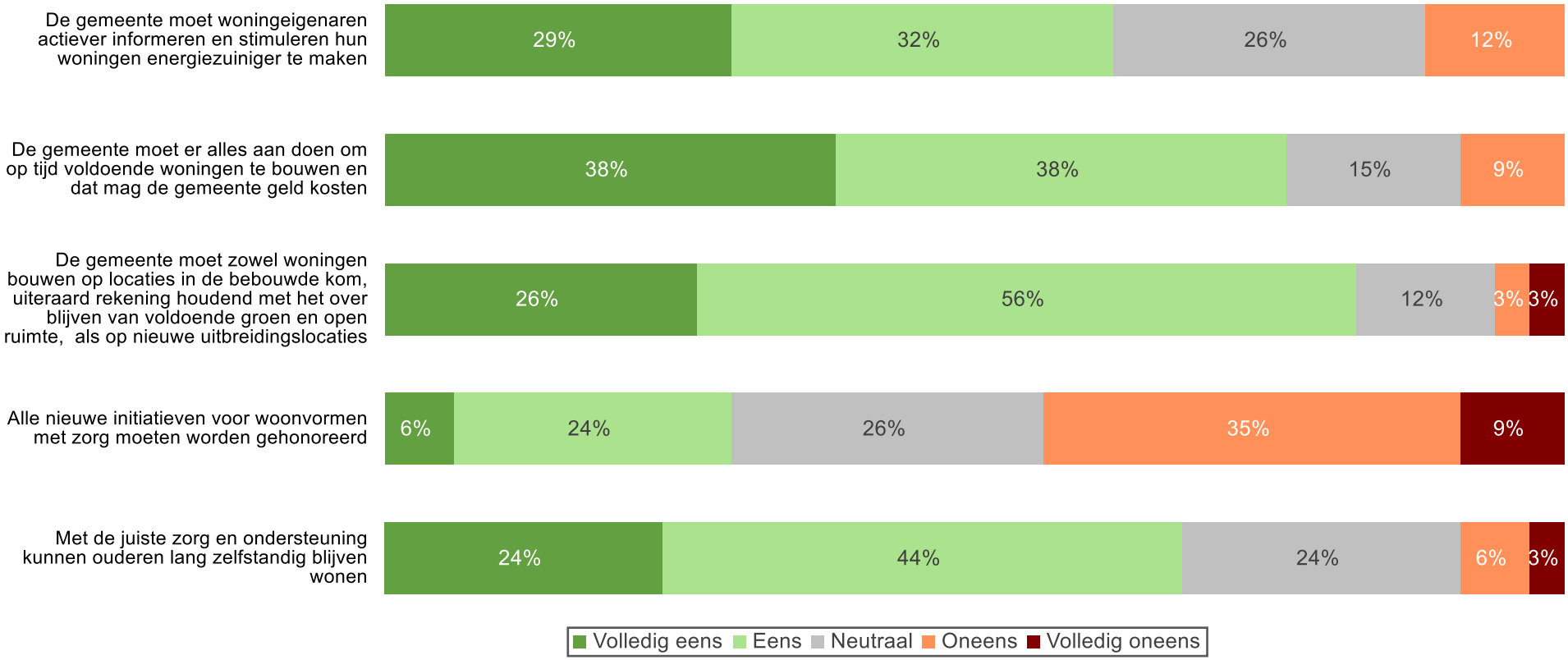

Professionals zijn het vooral eens met de stelling “De gemeente moet zowel woningen bouwen op locaties in de bebouwde kom als op nieuwe uitbreidingslocaties” (82%) en de stelling “De gemeente moet er alles aan doen om op tijd voldoende woningen te bouwen en dat mag de gemeente geld kosten” (76%). Professionals zijn het het minst eens met de stelling dat alle nieuwe initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd (30%).

Stellingen professionals (n=34)

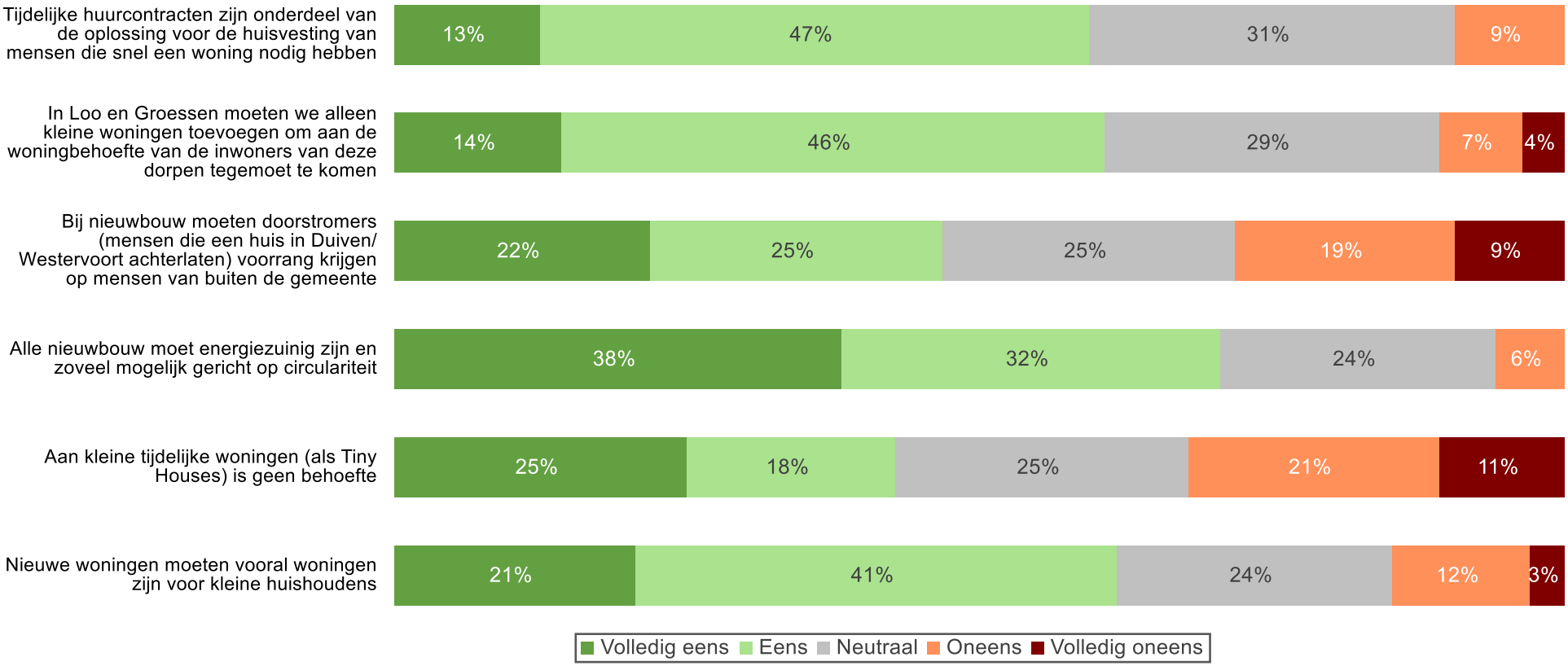

70% van de professionals is het (volledig) eens met de stelling dat alle nieuwbouw energiezuinig en zoveel mogelijk gericht op circulariteit moet zijn. De twee stellingen waar professionals het het vaakst mee oneens zijn, zijn “Bij nieuwbouw moeten doorstromers uit Duiven/ Westervoort voorrang krijgen op mensen van buiten de gemeente” (28%) en “Aan tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte” (32%).

Stellingen professionals (n=34)

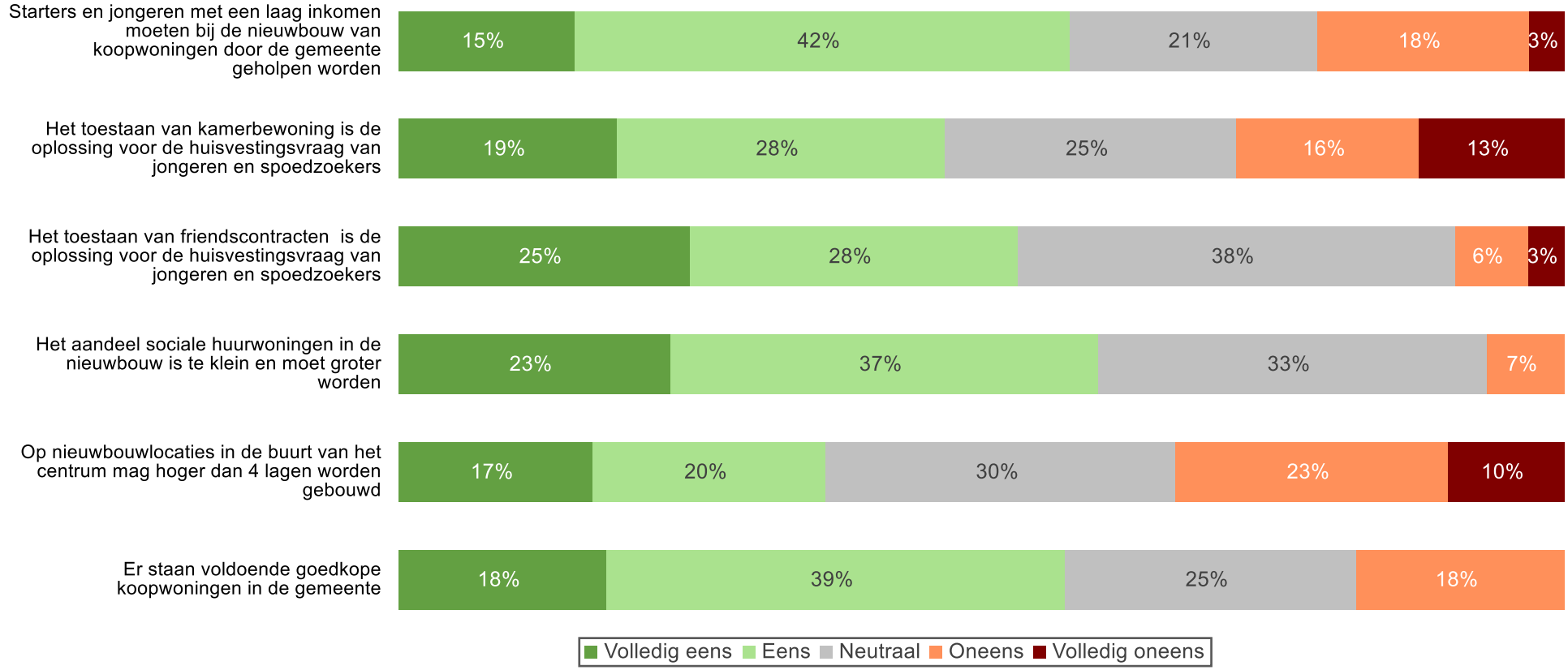

Professionals zijn het vooral eens met de stelling “Het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw is te klein en moet groter worden” (60%). Professionals zijn het het minst eens met de stelling dat op nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum hoger dan 4 lagen gebouwd mag worden (37%).

Bijlagenboek bij Rapportage Woonbehoefte Duiven

Onderzoeksperiode: Kwartaal 4 - 2020
Referentie: 20085

Inhoudsopgave (klik hieronder op de vraag om er naartoe te gaan)

Bijlage 1 - De gemeente moet er alles aan doen om op tijd voldoende woningen te bouwen en dat mag de gemeente geld kosten. - Toelichting
Bijlage 2 - De gemeente moet zowel woningen bouwen op locaties in de bebouwde kom, uiteraard rekening houdend met het over blijven van voldoende
Bijlage 3 - Alle nieuw groen en open ruimte, als op nieuwe uitbreidingslocaties. - Toelichting
Bijlage 4 - Met de juiste zorg en ondersteuning kunnen ouderen lang zelfstandig blijven wonen. - Toelichting
Bijlage 5 - Nieuwe woningen moeten vooral woningen zijn voor kleine huishoudens. - Toelichting
Bijlage 6 - Aan kleine tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte. - Toelichting
Bijlage 7 - Alle nieuwbouw moet energiezuinig zijn en zoveel mogelijk gericht op circulariteit. - Toelichting
Bijlage 8 - De gemeente moet woningeigenaren actiever informeren en stimuleren hun woningen energiezuiniger te maken. - Toelichting
Bijlage 9 - Starters en jongeren met een laag inkomen moeten bij de nieuwbouw van koopwoningen door de gemeente geholpen worden. - Toelichting
Bijlage 10 - Het toestaan van kamerbewoning is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers. - Toelichting
Bijlage 11 - Het toestaan van friendscontracten is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers.
Bijlage 12 - Het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw is te klein en moet groter worden. - Toelichting
Bijlage 13 - Op nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum mag hoger dan 4 lagen worden gebouwd. - Toelichting
Bijlage 14 - Er staan voldoende goedkope koopwoningen in de gemeente. - Toelichting
Bijlage 15 - Tijdelijke huurcontracten zijn onderdeel van de oplossing voor de huisvesting van mensen die snel een woning nodig hebben. - Toelichting
Bijlage 16 - In Loo en Groessen moeten we alleen kleine woningen toevoegen om aan de woningbehoefte van de inwoners van deze dorpen tegemoet te komen. - Toelichting
Bijlage 17 - Bij nieuwbouw moeten doorstromers (mensen die een huis in Duiven/ Westervoort achterlaten) voorrang krijgen op mensen van buiten de gemeente. - Toelichting
Bijlage 18 - Wat is er volgens u nodig voor jongeren om makkelijker aan een woning te komen?
Bijlage 19 - Mist u nog iets dat volgens u zeker moet terugkomen in de woonvisie? Zo ja, dan kunt u dit kwijt bij deze vraag

De gemeente moet er alles aan doen om op tijd voldoende woningen te bouwen en dat mag de gemeente geld kosten.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Belachelijk! Niks moet en al helemaal niet zo snel mogelijk! Zullen we eerst andere problemen eens oplossen. En de plekken waar ze willen bouwen is ook belachelijk! We moete zorgen voor meer groen! Oh en als ze dan toch met mijn geld dingen willen doen dan graag omheinde hondenvelden. En vraag eens katten belasting! Ik moet alles opruimen en degene met 5 katten die buiten alles doen niet! En ik maar betalen!
Bouwprojecten is een manier om geld te verdienen voor de Gemeente
Daar is maatschappelijk geld niet voor.
De gemeente Duiven heeft jarenlang het belang van groei niet ingezien, dus nu niet de rekening bij de burgers neerleggen
Deze onzin kost al genoeg, ga is aan het werk met die 300 ambtenaren. Jaren hebben jullie voorbij laten gaan en nu deze onzin.
Dit lijkt op het standaard gemeente/overheids zinnetje: overal te laat mee, nu moet het weer op stel en sprong met bakken vol gemeenschapsgeld. Ik snap ook niet zo dat de gemeente huizen moet bouwen, jullie moeten betaalbare bouwgrond beschikbaar stellen.
een passende womig is belangrijk bovendien hoeft dat niet altijd geld te kosten. Immers doorstroming is ook belangrijk
Geen extra woningen aub!
Gemeente moet eerst beleid bepalen hoeveel inwoners de gemeente kan blijven voorzien. Woningen bijbouwen zonder dat de infrastructuur dit aan kan of niet wordt aangepast leidt meer risico's.
gemeentelijke taak zorg te dragen voor voldoende woningen
Ik vind dat er geen woningen bijgebouwd moeten worden. Duiven is de afgelopen jaren al steeds meer haar dorpsgevoel verloren, en uitbreiding helpt hier niet aan mee.
in tijden van bezuinigingen
Laten ze eerst andere zaken aanpakken voordat ons geld wordt gestoken in nieuwbouw
wonen zijn een basis beginsel dat moet vanuit de overheid komen en niet de burger er financieel extra meebelasten
woningbouw is een commerciële markt dus geen gemeenschapsgeld in pompen

Toelichting bij 'Oneens'
"Alles" is nogal extreem. Natuurlijk moeten woonproblemen opgelost worden. Het is echter de vraag of er ook 100% bijgebouwd moet worden. Dat is onder meer afhankelijk van de behoefte die er is.
Aanpassen leegstaande kantoorpanden naar appartementen sociale huur/lage inkomens
Al het mooie in duiven verdwijnt
De gemeente mag/moet wel haar invloed uitoefenen om bouw te stimuleren maar de financiering daarvan moet een particuliere aangelegenheid blijven.
Denk dat men voorzichtig moet zijn, de gemeente heeft al tekorten dus niet teveel risico's nemen.
dit mag weinig/geen geld kosten om kosten van de huizen zo laag mogelijk te houden
Duiven hoeft geen stad te worden. Zorg eerst maar voor het centrum.
Er zijn belangrijkere doelen
Er zijn genoeg woningen
gemeente krijgt genoeg van het rijk
Gemeente moet eens leren, dat de uitgaven nooit meer mogen zijn dan de inkomsten. Dat geldt ook mbt woningbouw. Droevig dat de gemeente niet in staat is om een gezond financieel beleid te voeren.
Het zal ongetwijfeld worden doorberekend aan de inwoners van de gemeente
Huizenkopers moeten betalen

Men moet goed kijken naar de behoefte qua woningbouw, en kijken welke locaties geschikt zijn, denk aan huidige bewoners denk aan bodem die wellicht vervuild is. Te snel bouwen of te snel met ondernemers in zee gaan, kan op den duur verkeerd uitpakken. Er is volgens mij nu veel behoefte aan betaalbare huur woningen(jonge starters). De meeste projectontwikkelaars willen geld zien en daar valt sociale huur niet onder. Er moet in de gemeente Duiven voldoende kennis op dit gebied zijn, om zo de projectontwikkelaars een stap voor te blijven,
Mits de gemeente ook dan de vruchten van plukt.
Moet door kopers en huurders betaalt worden.
Moet zichzelf terug verdienen na verkoop van de nieuwbouw
Niet alles mag ten koste gaan van andere doelen van de gemeente. Er mag wel geld gaan naar goedkopere woningen en seniorenwoningen.
Niet ten koste van alles.
Niet ten koste van natuur en welzijn van bewoners
probleem van gemeente.....
Projectontwikkelaars
Voldoende commerciële partijen die hier in willen stappen
Waarom moet dit maatschappelijk geld kosten? Kopers/huurders moeten deze kosten dragen
Wat blijft er over van het mooie rustige Duiven.
Wat mij betreft geldt: schoenmaker blijf bij je leest. Als overheden zich buiten hun mandaat gaan bemoeien met een markt die verder commercieel is gaat het vaak mis.
Wel bouwen maar met sluitende exploitatie plan
Wij moeten ook zelf onze spullen betalen
Wonen is een zaak voor iedereen maar dat wil niet zeggen dat eenieder voor een andermans woonkosten op moet draaien!

Toelichting bij 'Neutraal'
Altijd rationeel nadenken, kijken wat met een bepaald budget op korte termijn gerealiseerd kan worden.
Dat geld moet niet alleen bij de burger gehaald worden. Daar waar jaren lang geïnd is maar niet geïveeteerd moet ook bijdragen leveren
De huizen die de laatste tijd gebouwd worden in Duiven zijn erg duur. Bouw eerst maar eens wat normaal betaalbare woningen.
De juiste beslissing moet niet te gehaast gemaakt worden. Daarnaast moet het niet (volledig) ten kosten gaan van andere zaken.
Denk niet dat bouwen de oplossing is
Er moet ingespeeld worden op de vraag naar woningen. Dan hoeft het geen geld te kosten. Niet bouwen om het bouwen.
Er moet worden gebouwd, maar weloverwogen. Ook voorzieningen moeten daarin meegroeien. En er moe goed gekeken worden naar welk soort woningen.
het mag best iets kosten omdat er ook inkomsten tegenover staan maar moet ten koste van alles geld tegen aan gegooid worden
Het mag natuurlijk gemeentelijk geld kosten maar de gemeente moet er niet door in het rood komen. Het moet wel kunnen.
Ik denk dat het woning tekort een landelijke probleem is. Gezien er veelal westerlingen naar het oosten komen. Zie ik niet in waarom dit door de gemeente betaald moet worden. Laten we het landelijk ophoesten dan heeft iedereen er aan bijgedragen. Anders voelt het alsof wij vanuit de regio aan het voor financieren zijn om problemen voor met name het westen des lands op te lossen.
Ja, er moeten woningen gebouwd worden, maar dat moet ook geld opbrengen -desnoods op lange termijn- en geen geld kosten.
Liever niet van gemeenschapsgeld
Niet klakkeloos bouwen
We kunnen niet ten koste van alles de boel dichtbouwen
Wel als het woningen voor starters zijn.
Zijn meerdere mogelijkheden

Toelichting bij 'Eens'

Als na de bouw bij verkoop/verhuur dat geld terug vloeit in de gemeente kas.

belangrijk om voldoende woningen voor elke doelgroep te bouwen

Bij gemeentelijke steun moet dan wel de steun terug naar de gemeente bij een meeropbrengst van de woning bij verkoop. Anders zou het een steun aan een particulier zijn.

bijdrage afhankelijk van achter te laten woning en inkomen

Bijvoorkeur (ivm samenstelling bewoners Duiven) voor 1/2 per . Huishoudens

De gemeente 'deelt' grond uit, dus daar mag best meer vaart achter en als dat geld kost door bijvoorbeeld extra personeel aan te moeten nemen, dan lijkt mij dat geen probleem

De gemeente loopt al enorm achter op buurtgemeentes als Zevenaar en Didam qua woningontwikkeling

De gemeente mag wel bij bouwen, begrijp niet waarom het de gemeente geld moet kosten.

De situatie in de woningmarkt is zo nijpend dat de overheid moet bijdragen. De belasting die oa de woning coöperaties betalen moet worden ingezet voor woningbouw

Deels

Dorpen uitbreiden zolang het eigen karakter niet wordt aangetast, jongeren uit eigen dorp moeten voorrang krijgen

Er is behoefte aan betaalbare woonruimte voor jongeren en levensbestendige woningen voor ouderen. Indien de gemeente hier een actieve rol in speelt zal dat de doorstroom Positief beïnvloeden

Er mag niemand langer dan een jaar op zoek zijn naar een betaalbare huurwoning

Er moeten doorgroeimogelijkheden zijn, zowel voor starters en seniorenwoningen

Er zijn steeds meer "ouderen" die kleiner willen gaan wonen, een familiewoning achterlaten, maar geen woning kunnen krijgen binnen onze gemeente.

Geen maatschappelijk geld voor woningen duurder dan 250.000

grote verantwoordelijkheid

Het hoeft geen geld te kosten, er is mega veel vraag en bijna geen aanbod. Laat de markt zijn werk doen.

Het is belangrijk dat jongeren een goede kans krijgen om te starten op de woningmarkt. Uiteraard mag dit gemeentelijk geld kosten. Ik ga er uiteraard wel vanuit dat de gemeente dit doet binnen de grenzen van een verantwoord begrotingsbeleid

Het woning probleem met betaalbare huizen voor starters is groot

Het woning te kort is al heel lang een probleem is zou fijn zijn dat er wat aan gedaan word. Het zou verstandig zijn als de gemeente hier een bijdrage bij doet

Het woning te kort is ook een maatschappelijk probleem

Iedereen heeft recht op een woning

Jongeren uit Duiven zelf hebben geen kans op een woning

m.n. belangrijk voor jongeren en ouderen

Meer betaalbare huur gezins en starters woningen

Meer betaalbare huurwoningen voor senioren

Meer woningen in groessen voor starters en senioren

Met name bouwen voor starters en levensloop bestendige woning

Met project ontwikkelaar

Mijn ouders zijn momenteel kijken voor een nieuwe stap en een groter huis. Nu is dit in de gemeente duiven niet mogelijk terwijl ze dat liever zouden willen. Ze kijken nu verder maar als de gemeente nieuwe wijken maakt kan deze stap ook binnen de gemeente gemaakt worden. Zelf denk ik over 3-4 jaar ook uit huis te willen. En dan wil ik graag in duiven blijven. Maar dan moeten er natuurlijk wel ook betaalbate woningen zijn en die zijn er nu veel te weinig.

Mits het voor eigen inwoners b.v.b inwonende kinderen

Niet alleen de gemeente maar ook andere ontwikkelaars.

Om gemeente aantrekkelijk voor bewoners te houden en doorstroom in gang te zetten is er ruimte hiervoor nodig. Dit mag gemeente geld kosten en dit kan men zien als investeren in aantrekkelijkheid.

Omdat er nu alleen te dure appartementen gebouwd worden! Voor o.a. de de ouderen in de gemeente, er er daardoor geen doorstroming mogelijk wordt gemaakt!

op tijd ..... vlgs mij lopen ze al achter de feiten aan
Samen betalen
Starters moeten de kans krijgen om een betaalbare woning te kopen of huren
Starterswoningen bouwen waar een echtpaar in kan met 1 kind indien groter dan verhuizen
Uiteindelijk moet het geïnvesteerde geld weer terugkomen (door bv. verkoop van grond, pacht etc.)
veel jongeren en ouderen wachten al te lang op een starters huis of kleiner huis woningmarkt in Duiven zit op slot Bij kopen is wie het meest betalen kan heeft kans
Veel jongeren trekken weg. Vergrijzing is niet wenselijk
Voor jongeren is nu geen of nauwelijks aanbod.
Voor snelle en betere doorstroming
Voor zowel jongeren als ouderen is er een tekort aan betaalbare woningen
Vooral de vraag naar appartementen voor senioren en jongeren. En ook om de mensen in Duiven/Westervoort te houden. Wij zijn ons nu ook aan het orienteren in Arnhem, omdat hier niet veel is.
Voorkomen dat Duiven een bejaardenoord wordt
wel goede woningen, neutraal en naar behoefte (bijv. voor kleine huishoudens)
Zolang de verdeling maar over de gehele gemeente is dus ook Loo en Groessen

Toelichting bij 'Volledig eens'

Als de nood het hoogst is moet er hoe dan ook gebouwd worden, ondanks kritische mileueffecten.
Ben al ruim 5 jaar op zoek naar een woning
Betaalbare woningen en voor alleenstanden en senioren .
Bij niet voldoende woningen trekken alle jongeren weg.
De gemeente zal moeten zorgen dat er altijd gebouwd blijft worden, anders krijg je sneller verpaupering.
De huidige huizenmarkt is voor starters erg slecht. Er worden vanaf prijzen geboden en daar wordt ook nog eens ruimschoots overeen geboden tot 30.000 euro. Dat is voor een starter teveel. Nieuwbouw/starters woningen is voor mij dan echt vraag naar, omdat daarvan vaak de v.o.n. prijs laag ligt/betaalbaar is.
de huurprijzen zijn torenhoog, en de vraag naar 'betaalbare' woningen is groot (dat is zowel koop als huur, betaalbaar). Wonen (een dak boven je hoofd) is levensbehoefte nr 1!! Dat is een plicht van de samenleving als geheel om daar stappen in te zetten. De overheid is dan de aangewezen instantie om dat te initiëren.
Dit is/wordt één van de grootste maatschappelijke problemen waar we voor staan
Doorstroming is nu onmogelijk
duidelijk een taak van de gemeente
Echter zou ik willen zien dat bewoners van de gemeente Duiven voorgaan op woningzoekenden van buiten de gemeente.
Er is een dringend woningtekort. De gemeente moet zijn uiterste best doen dit te realiseren. Vaak wordt er alleen gebouwd voor de mensen met de hoogste inkomens. Ik zou graag zien dat er voor de middenklasse en de mensen met de minste inkomens gebouwd gaat worden. Tevens worden de ouderen ook vaak vergeten, terwijl we met vergrijzing te maken hebben.
er is een extreme woningnood in Duiven, daar hebben inwoners mee te maken
Er is een tekort aan seniorenwoningen
Er wordt al decennia lang verkeerd gebouwd in Nederland, dus ook in Duiven.
er zijn niet genoeg woning voor onze lijftijd groep waardoor wij langer zelfstandig kunnen wonen
Er zijn te weinig huur woningen voor jongeren nier iedereen kan kopen
Geen betaalbare woningen voor de jeugd betekent dat ze vertrekken. En geen seniorenwoningen betekent geen doorstroom
Gemeente Duiven heeft tijdens een inloopavond zelf aangegeven dat ze de afgelopen jaren te weinig hebben gebouwd waardoor we nu een probleem hebben op de woningmarkt in Duiven.
Gevolgen van te kort aan betaalbare woningen voir starters en kwetsbare mensen heeft gevolgen op andere domeinen

Grote behoefte aan BETAALBARE starterswoningen en sociale huurwoningen, genoeg veel te dure woningen.
Het aanbod momenteel is niks en wil graag in Duiven blijven wonen
Het tekort aan woningen is nu gewoon te erg, er moet direct begonnen worden met bouwen. Niet tientallen woningen maar honderden. Duiven is te populair, starters willen er absoluut niet weg maar worden nu verplicht verder dan Duiven te kijken.
Het tekort is nijpend. Jongeren wonen soms noodgedwongen bij hun ouders omdat ze geen kans maken op de woningmarkt. Vaak is hun inkomen te laag voor een koopwoning of particulier. Het is de taak van de overheid om ervoor te zorgen dat er genoeg betaalbare huurwoningen zijn.
huizen die in de planning staan zijn over het algemmen te duur voor de midden inkomens.
Iedereen is gebaat bij goede en voldoende woonvoorzieningen
ik ben binnen niet al te lange tijd op zoek naar een senioren woning die betaalbaar is voor een AOWer en liefst een jonge woning die aan de huidige eisen voldoet
Ik vind dat het bouwen van woningen om de woning tekort op te lossen geld mag kosten. Het moeten dan betaalbare huur/koop woningen voor starters worden gezien het feit dat er over het algemeen meer duurdere woningen gebouwd worden (boven kostprijs €300.000)
Inclusief sociale woningen
laat beperkte bewoning toe op recreatieparken voor alleenstaanden met duidelijke regels in contracten
Leefbaarheid en jong en oud moeten in het dorp kunnen blijven wonen
Meer betaalbare koopwoningen
Mijn 29 jarige zoon (en vriendin) is al 6 jaar op zoek naar een betaalbare woning in Duiven. Een zeer ongezonde situatie voor hen en voor mij.
Mijn huurwoning van Vivare onder een plat dak is gedurende de zomer maandenlang! onbewoonbaar! door de afgrijselijke! hitte en ik ben al vele jaren op zoek naar andere woonruimte.
Minder regels en minder bemoeienis zou ook helpen
Nieuwe woning beteken meer woz innen
Om de bevolking en daarmee voorzieningen in stand te houden is het noodzakelijk om mensen binnen de gemeente te lokken (en houden)
ruime tien jaar geleden werd de gemeente al eens door provincie en rijksoverheid op de vingers getikt m.b.t. haar woning beleid. Om geen verleidelijke subsidie van die overheden mis te lopen heeft de gemeente toen versneld Kloosterkamp ontwikkelt.. De inspraak voor bewoners was destijds een schijnvertoning.
Seniorenwoningen daar zijn er veel te weinig van
Te gek voor woorden dat de 1e keuze niet voor onze kinderen zijn
Te weinig aanbod voor ouderen om door te stromen.
Voor doorstromen is het bijna onmogelijk om door te groeien. Hierdoor komen er ook onvoldoende starterswoningen vrij in een segment hoekwoning en rijtjes huis
Voor starters (zoals ik), is een huis kopen in duiven niet mogelijk.
Voor starters is er sowieso geen huis te vinden! Huizen worden onderling verkocht of ver overboden. Er is geen aanbod en gemeente duiven doet hier niks aan
Vooral de "onderkant" van de sociale huurmarkt zit vast. Maar ook betaalbare koopwoningen <300.000€ ontbreken.
Vooral starterswoningen. Denk ook aan startersleningen
Vooral voor starters en senioren
Wanneer er nieuwe (passende) woningen gebouwd worden, komen er ook weer woningen in de Gemeente Duiven vrij.
Wel vreemd dat Duivens geld moet worden besteed en dat hiervan vaak door buitenstaanders wordt geprofiteerd.
Woning tekort is op dit moment veel te groot, snelheid is dus erg belangrijk
Zolang de burger de tekorten niet hoeft op te hoesten via de gemeentelijke belastingen belasting

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
wel een huurhuis mogen betalen van 1000 euro maar geen hypotheek krijgen voor 600 euro

De gemeente moet zowel woningen bouwen op locaties in de bebouwde kom, uiteraard rekening houdend met het over blijven van voldoende groen en open ruimte, als op nieuwe uitbreidingslocaties.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Duiven is niet ingericht op meer woningen. Als de gemeente wil uitbreiden moeten eerst op de juiste plekken uitvalsroutes worden aangelegd. Vooral in Duiven-zuid en de omliggende dorpen Loo en Groessen ontbreken deze.
Eerst bezien met hoeveel mensen wij hier in Nederland kunnen wonen. Bevolkingsgroei is geen gegeven!
Eerst inbreiden dan uitbreiden
Er liggen al een aantal bouwplannen in het centrm en denk bij bouwen aan de afwikkeling van het verkeer Duiven heeft geen rondweg
Er moet overal gebouwd worden waar mogelijk.
Geen nieuwe woningen aub!
Mensen willen graag in de buurt van voorzieningen wonen,dus centraal
nieuw location biet meer ruimte voor meer woningen

Toelichting bij 'Oneens'
Alleen nieuwe uitbreidingslocaties
Behoud het kleine beetje groen dat er is binnen de bebouwde kom en zorg er ook voor dat Duiven straks niet direct met woningen tegen Zevenaar of Westervoort aan ligt
binnen de bebouwde kom moet zoveel mogelijk leefbaarheid zijn m.a.w. groen moet zeker groen blijven
De bebouwing binnen de bebouwde kom is goed zo. Groen tussen de huizen is belangrijk voor mens dier en klimaat. Zoek liever een nieuwe locatie aan de rand en werk dit doordacht uit met een goed plan. Voldoende huizen, ruimtelijke opzet en groen.
De gemeente moet bouwen op uitbreidingslocaties. Het aantal stukken groen in de gemeente is nu al beperkt. Het vol bouwen van deze locaties gaat ten koste van het woongenot van de huidige bewoners van duiven.
Duiven heeft grond genoeg om uit te breiden....
Duiven is al te veel gegroeid i.v.m. de infrastructuur. Gevolg: files op rondweg en toegangswegen rondweg, parkeer tekort winkelcentrum
Er zijn best bebouwde plekken welke herontwikkeld kunnen worden
ga de hoogte in (flats) binnen de bebouwde kom
Gemeente, dorp Groessen heeft voldoende te verduren (gehad): hoogspanningsmasten, Betuwe route en doortrekken A15
in principe niet in de bebouwde kom, tenzij daar echt totaal braak liggend terrein zou zijn, zonder groenvoorziening.
Maak eens gebruik van de ruimte in loo/groessen
Meer aan de randen.
Niet alle woningen moeten op een kluitje gezet worden. Woningen die buiten de bebouwde kom gebouwd worden.
Niet bij bestaande bouw. Wel op nieuwe locaties
Oud bouw opnieuw opbouwen en meer appartementen
Snap ook niet hoe je woningen kunt bouwen vlak naast een horeca gebied. Dat gaat klachten opleveren ivm overlast natuurlijk!
Uitbreiding voor huizen terwijl er zoveel tekort is aan horeca
Vooral nieuwe locaties, weinig plek meer in huidige bebouwde kom
Zoveel mogelijk op uitbreidingslocaties

Toelichting bij 'Neutraal'
Alleen als er ruimte voor is, zonder te veel schade aan te brengen aan natuur en oude gebouwen.
Als er ruimte is binnen de bebouwde kom, dan moet deze benut worden, maar niet ten koste van leefgenot. Bij geen ruimte ligt het voor de hand om buiten de kern bij te bouwen.

Bouwen is absoluut niet de oplossing
Er zijn nog genoeg locaties over.
Gaat het aantal inwoners/huishoudens in de komende jaren stijgen?
In het centrum meer appartementen. Centrum mag wel volgebouwd worden.

Toelichting bij 'Eens'
Bied d op de uitbreidingslocaties ook grotere kavels aan voor ruimer wonen. Op die manier blijft t enigzins buitengebied zonder dat t een volle nieuwe wijk wordt.
Bij inbreidingslocaties komt kwaliteit van de leefomgeving in de knel door minder groen en minder ruimte tussen woningen.
Bouwen op nieuwe locaties moet wel zo dicht mogelijk rond de kern gebeuren. Biezenkamp is in dit kader volstrekt onlogisch. Ver van scholen, winkels en andere voorzienigen.
De gemeente heeft een drietal mooie opties gegeven voor uitbreidingslicaties. Op deze plekken kunnen veel nieuwe huizen worden gebouwd.
De gemeente zou ook naar winkel lokaties slimmer kunnen kijken. Gezien de leegstand in het centrum zou je ook slimmer kunnen herindelen. De Jumbo zou bv kunnen verhuizen naar de oude lokatie van Electro World. Dat land kan samengevoegd worden met die van de Hema. De Hema zou naar het pand van de Intertoys kunnen. Dit heeft 2 voordelen. Meer doorloop in het centrum zelf. Maar in het huidige pand van de Jumbo zou je Ter Heerdt kunnen plaatsen. Hierdoor zou je de lokatie van Fietsenzaak en de winkel waar Loonstra zat plat gooien en nieuwe zorg/ starters woningen kunnen plaatsen.
Duiven moet kunnen groeien
Duiven moet niet elke vierkante meter willen bebouwen en ook zorgen dat daar waar Duiven zelf niet wil bouwen projectontwikkelaars de ruimte geven om iedere vierkante meter vol te bouwen Hou Duiven ook leefbaar met veel groen en ruimte voor de toekomst van onze jeugd
Eerst inbreiding, dan beperkt op nieuwe locaties. Er moet creatiever gedacht worden, o.a. oude gebouwen herbestemmen.
En daarnaast een aantal vrije kavels voor de 60+ ers om duurzaam te mogen bouwen(incl aardwarmte, zonne en windenergie etc)
Er is grote behoefte met name voor woningen voor ouderen
Er is zijn nog goede uitbreidingslocaties. Voldoende groen binnen de bebouwde kom moet zo blijven.
Er moet wel rekening gehouden worden met uitvalswegen, invloed op directe omgeving enz.
geen andere mogelijkheid
Groen, parken enz. blijft belangrijk.
Grote huizen opdelen en woningen in leegstaand zakelijk vastgoed zou ook helpen
Het is niet wenselijk dat groenvoorzieningen nu ineens bebouwd gaan worden (“inbreiding”). De bestaande huizen zijn destijds gekocht obv. oa. de omgeving (groen/speelruimte).
Het is wel van groot belang om bij de uitbreidingslocaties zo snel mogelijk een ontsluitingsplan te communiceren om overlast te voorkomen
Het liefst zoveel mogelijk binnen de bebouwde kom
Ik vind het belangrijk dat Duiven minder 'versteend' en pleit daarmee ook voor meer groen
Ik vind voldoende groen en open ruimte wel belangrijk voor de leefbaarheid
Ik zou het jammer vinden wanneer het huidige groen moet wijken voor nieuwbouw
In het centrum is een mooie optie voor starters en senioren die kleiner willen wonen. Voor jonge gezinnen zal er een wijk buiten de bebouwde kom kunnen komen
in nieuwe uitbreidingslocaties moeten wel voorzieningen komen voor mensen die niet goed ter been zijn
Indien nodig
Liefst in groessen of de ploeg of plak
Liefst niet binnenin bestaande wijken
m.i. zijn er voldoende uitbreidingslocaties voorhanden
Maar ga dan uitbreiden rondom de kern van Duiven. Het gebied bij de Molenstrat zorgt ervoor dat het centrum helemaal aan de rand komt van Duiven. Centrum moet wel centraal blijven, dus bij e en is meer voor de hand liggend ivm centrumpartij.
Maar nogmaals, let ook op de huidige bebouwing die er al staat, en alert op projectontwikkelaars die koste wat kost hun project er door willen drukken.
Meer 1a 2 pers huishouding (sociale huurwoning)

Meer woningen voor (ouderen) tweepersoons huishouden zodat de doorstroom zal verbeteren.
misschien bouwen buiten de bebouwde kom
Misschien eens wat meer vrije staande woningen ipv los staande woningen met 3 meter tussen jou en je buren. Gewoon wat meer ruimte om je heen.
Nieuwe locaties is beter
of we moeten de lucht in bouwen maar anders zal je toch ergens heen moeten met de huizen
Prioriteit voor inbreiden
Schuren of kasten afbreken en daar beperkte woningbouw. Grote monumentale gebouwen/ boerderijen apartementen in maken. Leegstaande winkels en kantoren ook woningen van maken.
uitbreidingslocaties zijn sneller realiseerbaar
Wat er in centrum gebouwd wordt is echt veel te duur. De nieuwe appartementen bij Thuvine als voorbeeld.
Wel grenzend aan bestaande bebouwing
Wel rekening houdend met verkeersoverlast door woon-werkverkeer richting A12
zo min mogelijk uitbreiden.. maar de hoogte in kan ook.. soms zijn die heilige huisjes te heilig.. echt kleine woningen (en dus meer woningen op dezelfde m2) vind ik ook een optie.. er zijn zeer veel singles die echt klein willen en kunnen wonen. dus lieven binnen bebouwde kom.

Toelichting bij 'Volledig eens'

Alle kleine beetjes helpen.
Als er maar goed gekeken wordt naar de hoeveelheid natuur wat over blijft en de soort woningen.
Anders ga ik wel in een stad wonen. Juist wonen in de openheid geeft een vrij gevoel.
Bewoning mag niet ten koste gaan van de parkjes.
bij het zoeken naar ruimtes mag ook in de dorpen rondom(Groessen) gekeken worden hier is ook veel behoefte aan betaalbare woningen voor jong en oud
bouwen voor senioren binnen redelijke afstand van voorzieningen
De locaties binnen de gemeente zijn beperkt, dus kijk goed naar locaties aan de randen van Duiven
Duiven heeft veel ruimte met goede infrastructuur (fietspaden mogen beter !) dus veel kansen om draagvlak voor voorzieningen te versterken
Er moeten vooral veel huur woningen gebouwd worden. Niet in een bestaande wijk. Maar een hele nieuwe locatie
Er wordt nu gebouwd is de bedoeling (zuidoost) op een zeer klein stukje groen wat beter als losloopgebied voor honden zou kunnen worden gebruikt
Er zijn hier en daar nog plekken binnen de gemeente waar gebouwd kan worden.
Geef andere ontwikkelaars dan de gemeente ook de mogelijkheid om bouwplannen te realiseren.
Geen inbreiding toepassen. Het open karakter van Duiven gaat hierdoor naar de knoppen. De verdichting neemt daardoor toe en het woongenot wordt aanzienlijk minder. Zoek uitbreiding.in de buitengebieden.
het groen dat duiven heeft is erg belangrijk, maar er is een tekort aan woningen dus moet er buiten duiven gebouwd worden
Ik heb dringend andere woonruimte nodig.
Inbreiding voor uitbreiding zegt het College toch?
Inderdaad ruimte houden voor groen en recreatie, heel waardevol
Liever woningbouw dan industrieterrein
Met alleen inbreidingslocaties kom je er niet
Met een voorkeur voor uitbreidingslocaties. Binnen de bebouwde kom zijn de mogelijkheden feitelijk zeer beperkt.
Misschien eens wat minder ruimte voor dure koopwoningen die vaak veel te groot zijn voor wat erin komt wonen.
Nieuwe uitbreidingslocaties zijn zeker noodzakelijk voor het bouwen van (betaalbare) koop/huur woningen voor starters
Ons dorp staat bekend als een groen dorp, laten we dat ook zo houden en aan de rand nieuwe wijken bouwen
Oppassen dat er voldoende normale ensgezins woningen worden gebouwd en niet alleen grote kavels voor vermogende.

Plaatsen zijn bekend o.a. Plakse wei.

Vooral inbreiding locaties zouden bij voorkeur moeten worden voorzien voor senioren woningen dichtbij openbare voorzieningen waarvan ca. 67% grondgebonden. Uit een recente landelijke enquete is deze voorkeur onder ouderen naar voor gekomen. Zeker in een dorp zal de voorkeur voor grondgebonden woningen beduidend hoger liggen.

Vooral ook op de eerder genoemde locaties in het oude Centrumplan!

Zie mijn vorige toelichting. Om je inwoners in Duiven te behouden moet je zeker ook aan de vraag voldoen.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'

Wat is nu je doel van het onderzoek. Mensen ongezout zonder goede info naar meningen vragen.

Alle nieuwe initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
ALLE nieuwe initiatieven? Nee. Er moet goed over nagedacht worden, je kunt niet zomaar van alles gaan bouwen.
Daarnaast kan domotica uitkomst bieden in bestaande woningen
De krapte op de woningmarkt is breder dan mensen met een zorgvraag. Het kan niet zo zijn dat deze groep voorrang krijgt op mensen die nog wel een bijdrage aan de maatschappij kunnen leveren.
Er is een grote groep doorstromers die vast zitten en geen ruimte kunnen creëren voor anderen. Op deze manier vergrijst duiven extra hard
Hangt uiteraard van kwaliteit van de initiatieven af en wat dit voor de overige groepen betekent.
Het is voor starters al bijna onmogelijk een woning te krijgen zowel huur als koop
Juist de hier geboren starters en onze ouderen hebben het 1e recht op een woning.
juist meer woningen voor starters.
Wat een onzin. Er mag rekening mee gehouden we, maar geen volledige honorering.
Zonder starters of doorstromers zijn er geen mensen die kunnen voldoen aan de zorgvraag van de groeiende groep mensen

Toelichting bij 'Oneens'
55 plus moet blijven geen jongeren erin
Accent moet liggen op doorstromers en starters.
Afspiegelingsbeginsel zoveel mogelijk toepassen. Behoefte vraag van de doelgroepen verhoudingsgewijs vervullen. Op basis van de getallen uit onderzoek.
Alle nieuwe plannen voor woonvormen met zorg moeten worden geaccepteerd: erg kort door de bocht. Moet wel in balans zijn met vraag en daarnaast met aanbod woningen voor andere doelgroepen. Ook hier is een grote vraag
Alle vertegenwoordigd een absoluutheid die misbruik in de hand werkt.
alleen als deze huisvestingsvormen weer beschikbaar kunnen worden gemaakt als ze over zijn voor mensen zonder zorg vraag
Alles moet in verhouding
Andere doelgroepen moet ook eens een kans krijgen
beide groepen zijn belangrijk zowel starters als zorgwoningen. Doorstromers minder relevant
De gemeente moet hierbij wel neutraal blijven. Starters en doorstromers zijn er ook.
Denk dat je een goede mix moet houden
Deze groep is ook belangrijk, maar je kan niet zomaar andere groepen negeren. Zeker niet als het die groepen zijn die uiteindelijk de rekening (belasting) moeten betalen.
Die verantwoordelijkheid is er ook voor mensen zonder zorgvraag
Dit is te zwart wit
Dit zou evenredig verdeeld moeten worden
een juiste balans zoeken. Wij willen ook geen (vergrijsde) zorg-gemeente worden.
Er is al een groot tehuis en zorg kan ook aan huis gerealiseerd worden.
Er is ook een groeiende groep zonder zorgvraag, vind een balans
Er moet een goede afweging worden gemaakt aan welke zorginitiatieven medewerking moet worden verleend. Het moet wel een aanbieer zijn waarin in de gemeente behoefte aan is voor mensen uit de gemeente. Dit mag niet ten koste gaan van reguliere woningbouw. Beide moeten samen gerealiseerd kunnen worden.
er moet gekeken worden of er behoefte aan is en proberen te combineren
er moet op een evenwichtige manier gekeken worden naar de belangen van alle groeperingen, dus zonder voorbehoud de aanvragen van een bepaalde groep goedkeuren keur ik ten zeerste af
Er moet wel een goede selectie plaatsvinden en niet alleen voor mensen die zorg nodig hebben gebouwd worden. Ook voor de starters zijn er veel woningen nodig.

Er zal vooral naar een gezonde balans tussen doelgroepen moeten worden gestreefd. Prioriteit ligt wat mij betreft bij woningen voor starters en senioren als doorstromers
Er zijn mogelijkheden binnen Duiven om van bestaande bouw zorgcentra's te maken.
Ga de lucht in bouw meer in minder oppervlakte. Maak combi in een nieuwe wijk.
Ga eens particuliere plannen steunen.
Geen hoogbouw of dicht op elkaar bouwen
gemeente moet bouwen voor de vraag
het moeten wel reële plannen zijn
Hiermee zet je het doel van de gemeente voorop en worden de belangen van de andere doelgroep ondergeschikt
Iedere Nederlander heeft evenveel rechten
Iedereen gelijke kansen.
Iedereen heeft recht op een woning. Starters, samenwoners die een gezin willen, mensen die uit elkaar gaan en mensen met zorg hebben allemaal evenveel recht
iedereen verdient een kans
Ik denk dat alle soorten woningen waar nu erg tekort van is, even belangrijk zijn. Niet alleen voor de mensen die zorg behoeven.
ik denk dat woningbouw voor mensen met een zorgvraag uitermate belangrijk is, maar dit mag niet ten koste gaan van de groepen mensen zoals starters en doorstromers.
Ik mis de creativiteit van de gemeente om met bestaande leegstaande panden te kijken naar nieuwe invullingen. Daar hoor ik te weinig over terug. Die panden helpen het aanzicht ban het dorp te bepalen en de historie te onderstrepen.
Ik vindt starters en doorstromers even belangrijk als de doelgroep met zorg.
Je kan niet zomaar een doelgroep onbeperkt voorrang geven
Je zou juist dit kunnen combineren.
Meeste vraag is er volgens mij voor starters een doorgroeiers
niet alles moet wijken voor slechts één groep. Ook starters en doorstromers verdienen ruimten. dus evenredig verdelen!
Niet minder!!!!
niet of of maar gelijk optrekken
Niet ten koste van starters
Onze grootste prioriteit moet zijn dat we werkende jongeren in ons dorp houden. Anders hebben we straks alleen nog ouderen en mensen met een zorg vraag.
Ook andere doelgroepen moeten de kans krijgen
Ook hier geldt weer dst "alle" extreem is. Het moet passend zijn, toekomstbestendig, en niet per definitie voorrang hebben boven woningzoekenden zonder zorgvraag.
Pro rato verdelen.
Relatief deel aan woonvormen met zorg en deel voor starters en doorstromers
starters en doorstromers maken vrijwel geen kans
Starters en doorstromers zijn de motor om de gemeente draaiend te houden. Als daar geen woningen voor worden gebouwd, zijn ze weg. Dan heb je straks alleen nog zorgdoelgroepen over.
Verhouding tussen niet zorg en zorgpanden moet in verhouding naar vraag worden gebouwd.
Voor alle doelgroepen is belangrijk. Mag wel minder voorrang worden gegeven aan asielzoekers
Voor alle groepen. Ik zou ook aandacht Willem voor hofjes waar jong en oud samen kunnen wonen.
Voor starters is het bijna onmogelijk om iets te vinden. Huur of koop. En dat geld ook voor als je alleen een woning wilt huren /kopen
We hebben de afgelopen jaren enorm veel vluchtelingen onderdak gegeven, daar stond het kabinet voor opem maar die mensen hebben ook kinderen dat is dubbelop, ik wil straks als 20 jarige geen hypotheek afsluiten voor een klein huisje van 5 ton omdat er te weinig huizen zijn en er zijn heel veel jongeren in dit land en volwassenen die dakloos zijn

Toelichting bij 'Neutraal'

Alle doelgroepen moeten goed afgewogen worden; goede balans komen

Alle plannen accepteren lijkt mij te ver gaan. Maar een deel van de nieuwe woningen ook voor deze groep.
Belangenafweging voor een gezonde bevolkingsopbouw
Dit is niet zo te beantwoorden alternatieve woonvormen kunnen ook belangrijk zijn
Duiven relatief vergrijsd-bouw meer voor starters
Een evenwicht vinden tussen doelgroepen ouderen en starters/doorstromers
Een evenwichtig en eerlijk beleid is hier noodzakelijk
Een uitzondering kan worden gemaakt voor deze groep mensen
Eigenlijk moet er voor beide genoeg gebouwd worden. Om de doorstromers en starters hier te houden en Duiven niet een ouderen dorp te laten worden, moet je voor beide doelgroepen wat bieden. Misschien is het Droohuus en Thuvine voor Duiven wel voldoende?
Er moet een afweging worden gemaakt tussen alle doelgroepen. Binnen projecten moeten al deze groepen ruimte krijgen. Zeker ook nieuwe en creatieve oplossingen
Er moet een evenwicht komen in vraag en aanbod. Kijk naar de leeftijd opbouw binnen de gemeente.
Er moet een goede balans in komen; een starter heeft net zoveel recht op een eigen plek als een persoon/gezin met zorgvraag
Er moet een goede balans komen tussen de behoefte aan woningen die er bestaat voor alle groepen in de samenleving dus vooerstarters, doorstromers en ouderen. Maar ook voor mensen die geen hoge huur kunnen betalen.
Het is in mijn ogen belangrijk om te beginnen met de meest schrijnende vraag, of in ieder geval daar de meeste prioriteit aan te geven.
het moet in balans zijn afgestemd op de vraag
ik denk dat we minder doelgroep gericht moeten bouwen, maar meer multifunctioneel: een gebouw dat voor alle doelgroepen geschikt gemaakt kan worden (zoals hier het hergebruik van schoolgebouwen al is gedaan). Ik vind de ene doelgroep niet belangrijker of minder belangrijk dan de andere. Het moet goed in balans zijn. En nogmaals; waarom een kast van een huis bouwen als op diezelfde grond 10 singles of starters kunnen wonen in kleinere woningen.
Je moet voor alle mensen voldoende bouwen. Desnoods 2 plekken of alle soorten huizen door elkaar
Kijk vooral naar de verdeling in de vraag. Jong oud zwak sterk iedereen moet een eerlijke kans hebben.
Misschien everedig bouwen?
Niet alles moet zomaar worden geaccepteerd, zal goed gekeken moeten worden naar haalbaarheid en noodzaak.
Ongelukkige vraagstelling
ook starters hebben indirect een zorgvraag
Per project moet er gekeken worden naar de mogelijkheden. Niet alles moet per definitie doorgaan.
Projecten zoals Huis van Droo, Liemerije Droostate en Huize Thuvine zijn een mooi voorbeeld van gemengd wonen met meerdere woonsoorten op een plek. Als daar in de toekomst nog 1 of 2 soort gelijke projecten op een grotere bouwlocatie kunnen komen zoals op de Biezeweide waar vanuit Groessen en het Loo zeker belangstelling zal zijn voldoet Duiven aardig aan zijn ouder doorstroom beleid.
Zorg voor een goed evenwicht.

Toelichting bij 'Eens'
De gemeente moet zeker voor die doelgroep wonen bijbouwen. Betaalbare woningen en natuurlijk moeten deze in de buurt van een winkelcentrum liggen voor deze doelgroep.
Eerst de zorg, de andere zijn minder afhankelijk
Er moet dan ook rekening gehouden worden met starters. Maar chronisch ziek en alleen betekend nooit genoeg geld voor hypotheek dus...
Er moet wel goed gekeken worden of de zorgvraag wel voldoende onderbouwd is en of er voldoende gebruik van gemaakt gaan worden. Dus niet klakkeloos honoreren, maar ik denk dat er wel behoefte is voor deze markt. Maar dan ook hier weer kijken naar de middenklasse inkomens en niet alleen voor de upperklasse.
Evenwicht daarin moet gelijk liggen.
Het lijkt mij dat er genoeg appartementen etc zijn voor ouderen. Het gaat op dit moment echt om de starters en doorstromers die een betaalbare eengezinswoning willen.
het woonaanbod behoort een afspiegeling te zijn van de bewoners; leeftijdscategorieën, een of meerpersoonshuishoudens, % mindere validiteit etc.
Hierdoor komen meer gezinswoningen vrij waar veel behoefte maar is

Ik vind deze mensen midden in de maatschappij moeten kunnen leven op een woongroep gevestigd in een eigen pand in een woonwijk. Om zo een pand voor woonvormen te realiseren zou ruimte moeten worden gemaakt in het bestemmingsplan
Is hard nodig
Knarrenhof of meerdere bouwen
Komen er huizen vrij voor starters en doorstromers.
Komt er meer vrij
Ook hiervoor vind ik: Duivenaren eerst.
Rekening houdend met de andere doelgroepen
Wanneer deze categorie uit hun eigen huis naar laagbouw gaat is dat prima
Wel goed in het oog houden dat de mix van jong en oud 'gezond' blijft
Zorg heeft inderdaad prioriteit

Toelichting bij 'Volledig eens'
De gemeente Duiven was eerst groeigemeente, maar de inwoners worden steeds ouder, dus er moet op geëmancipeerd worden.
iedereen heeft vroeg of laat zorg nodig, dus als duiven meer woningen bouwt moet er ook gezorgd worden dat deze mensen als ze ouder of ziek worden een plek krijgen
Liefst gecombineerd. Zorgwoningen tussen starters
Omdat ook deze doelgroep aangepaste voorzieningen nodig hebben!
starters en doorstromers kunnen de huizen kopen/huren van de groep de hier gebruik van maken
vallen daar ook prikkelarme woningen onder?
Voor iedere groep woningzoekende moet er meer aanbod komen
Waarom moet dit ten koste gaan van starters en doorstromers? Bouw eens niet van die gigantische koopwoningen voor kleine huishoudens.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Moeten worden geaccepteerd???? Dat is niet democratisch. Wordt de zorgvraag deels niet kunstmatig hoog gehouden???

Met de juiste zorg en ondersteuning kunnen ouderen lang zelfstandig blijven wonen.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Dan moet er niet bezuinigd worden op de zorg, zoals nu de plannen zijn
Het is tenenkrommend om te zien dat een eenoudergezin geen woning kan krijgen omdat mijn buurvrouw van 85 een eengezinswoning bezet houdt. Deze ontzettend lieve dame verdient een klein een persoons huisje en maakt zo plaats voor een gezin met jonge kinderen die het huis van opa en oma nu hun thuis moeten noemen
In veel gevallen zijn deze woning te groot voor een of twee personen en kan een gezin beter gebruik van maken
Ouderen willen graag kleiner gaan wonen/woning verkopen en gehuurd gaan wonen; maar dan wel betaalbaar. Geen 900 euro in de maand. Inkomen van loopt terug! Pensioenen gaan naar beneden
Voor tussengroepen zijn alle mogelijkheden verdwenen. Je moet nu thuis blijven wonen ook al komt de veiligheid in de knel en voelde mensen zich eenzaam. Nieuwe woonvormen zijn noodzakelijk.

Toelichting bij 'Oneens'
afhankelijk van gezondheid oudere. Dit is heel erg maatwerk gerelateerd
Als ze willen verhuizen, moet dit kunnen. Willen ze blijven wonen moet dat ook kunnen.
Dat zal niet voor alle ouderen gelden, dementerenden bv
Denk dat geen realistisch stelling is.
Dit hangt ervan af. Wanneer ouderen in een grote gezinswoning blijven wonen en deze volledig aangepast moeten worden, dan komen deze woningen niet te koop. Hierdoor hebben doorstromers geen kans. Dan beter meer woningen bouwen voor deze groep (seniorenwoningen met aanpassingen).
Dit heb ik net zelf mee gemaakt met mijn ouders. Zo lang mogelijk zelfstandig wonen gaat ook met heel veel risico's gepaard en is soms ook mensonterend voor deze mensen. En op de knieën voor de huisarts liggen smeken op hulp om in het zorgcentrum te komen omdat het niet meer gaat thuis was zeker niet fijn. Voor alle partijen niet fijn.
Dit is onderdeel van het probleem.
En hoe zit het dan met de mantelzorgers? Voor hen wordt het zwaarder als ouderen langer thuis blijven wonen
Er zijn één gezinswoningen wast maar één of twee ouderen wonen, ouderen kleiner laten wonen die aanpassingen nodig hebben en geef woning aan gezin die ruimte echt nodig heeft
Erg kostbaar allemaal en vereenzaming ligt dan op de loer
Fysiek is dit misschien mogelijk maar hierdoor vereenzamen ouderen ook en dat is een probleem
I.p.v. per stuk te renoveren is het pragmatischer en kosten effectiever omdat te centraliseren.
Ik vind dat er ook naar het sociale aspect moet worden gekeken, mensen die thuis van zorg afhanklijk zijn leven vaak in een sociaal isolement. Als ze in een instantistof woongroep wonen is er zorg en zijn er sociale contacten
Ik vind dat er voor deze ouderen een aantal centrale plaatsen moeten zijn waar ze als gezin (dus man en vrouw niet gescheiden zoals in een woonzorg instelling) in aangepaste woonzorg instellingen waar aan hun behoeftes kan worden voldaan. Dit om zorg kosten en eventuele aanpassingen/verbouwingskosten te te drukken
Ik woon twee onder één kap woning is vezels te groot voor ons twee , zolder wordt moeilijk bereikbaar, en ik ben een van de vele denk ik bouw 55 + woningen met een fatsoenlijke woonkamer geen hok van 20 meter waar je nog dressoir kwijt kan, en kijk dan eens wat een mooie gezinswoning er vrij komen
In het belang van de ouderen is het prettig als ze zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Tenzij dit een huurhuis betreft en waar ook een gezin in had kunnen wonen
Kleinere behuizing voor ouderen is noodzakelijk ook voor de doorstroming.
Meer woningen voor 1 en 2 persoonshuishouden is ook een optie. Deze dan zo bouwen dat deze voor iedereen geschikt is.
Mensen blijven te lang thuis in een (te groot) huis met als gevolg eenzaamheid en ondervoeding.
Met 3 ouders eindigend in het verpleeghuis, zien we echt behoefte aan huisvesting met met comfort qua woning. Nu weggestopt in een klein kamertje, badkamer delen met anderen. Mensonwaardig
Onderhoud van de woning blijft altijd bij de mensen zelf liggen. Als je ouder wordt kan dat niet meer.

Ouderen moeten minder lang thuis wonen scheelt een hoop zorgen voor voor de ouderen zelf en hun familie

Ouderen naar senioren woning zodat de woning gebruikt kan worden voor starters

Ouderen wonen vaak nog in te grote huizen. Die moeten voor doorstroom op de markt komen.

Veel ouderen vereenzamen, kwijnen weg. Overheden laten ouderen barsten...

Veel ouderen vereenzamen, omdat als je oud wordt, vallen familie en vrienden steeds meer weg. Of vervoer naar vrienden/familie is er niet meer. In de seniorenwoningen wonen ook steeds meer 30/40 plussers die een eigen leven leiden en ook geen tijd en aandacht voor de ouderen hebben. In woongroepen/zorgwoningen/aanleunwoningen is tenminste aandacht en gezelligheid met leeftijdsgenoten

veel ouderen wonen in een eengezinswoning en wanneer er voldoende appartementen of andere woningen voor ouderen beschikbaar zijn, komen deze woningen beschikbaar voor gezinnen

Veel ouderen wonen in te groot huis. Daarnaast is het bieden van de juiste zorg en ondersteuning een utopie. Vereenzaming ligt voortdurend op de loer

Wanneer deze categorie in laagbouw bij elkaar gezet word is de zorg ook makkelijker

Wanneer ouderen thuis verzorgd moeten worden en woningen moeten worden aangepast om dit mogelijk te maken, is er geen sprake meer van zelfstandig wonen. Zorg ervoor dat ouderen gezamelijk in een "zorg"complex oud kunnen worden. De vrijgekomen woningen kunnen weer opnieuw worden ingezet voor anderen

Zo is er geen doorstroming

Toelichting bij 'Neutraal'

Alleen als dit echt haalbaar is!

Als ze dit zelf ook willen. Ze hebben hun hele werkzame leven mee betaald aan alles.

Daarbij zal de zorg eerst op orde moeten komen en voldoende hulp kunnen bieden. Dat is op dit moment te weinig en veel kinderen bekommeren zich niet meer om hun ouders.

Dan ga je voorbij aan evt welzijn

Dat kan je niet zo kort door de bocht stellen. Dat hangt helemaal af van de situatie en de zorgvraag van betreffende persoon. Iemand met fysieke beperkingen die ouderdom vraagt iets heel anders dan iemand met bv Alzheimer of psychiatrische problematiek. Dat maakt deze stelling dus niet zo te beantwoorden..

Dat zou de mooiste optie zijn, andere kant kan de woning ook beschikbaar worden gemaakt voor starters. Zodat die ook meer doorstroom hebben en zorgverleners op een locatie worden gehuisvestigd.

deels zal dat het geval zijn

Dit is te gemakkelijk gesteld. Er zal een breder pakket aan woonvormen moeten komen. Samen wonen in welke vorm dan ook moet ook mogelijk zijn. Ook voor nog gezonde medeburgers. Alleen thuis zitten leidt tot eenzaamheid.

Dit moet wel in verhouding staan met de te maken extra kosten (bijvoorbeeld extra zorg moeten verlenen aan een zorgbehoevende in een veel te grote woning, welke bijvoorbeeld schoon gehouden moet worden vanuit thuiszorg)

Eerst het Sociaal Domein correct inrichten

gedwongen verhuizing is moeilijk maar vooral bij huurwoningen mag er aangedrongen worden naar een eventueel meer passende woning

Hangt er vanaf. Bejaardenhuizen zijn ook prima

Hangt per situatie af.

Ik ben zelf verpleegkundige in de thuiszorg en dit is zeker niet altijd waar. Jullie spreken hier over alle ouderen, dit is dus heel breed. Hoe denken jullie over dementerenden, ouderen die zelf niet meer naar het toilet kunnen. Daar is de thuiszorg helaas niet voor.

Ik denk dat ouderen zelf de keuze moeten krijgen en niet gedwongen worden om juist niet/wel te moeten verhuizen

Indien er woningen voor ouderen worden gebouwd komen de huidige huizen van deze ouderen te koop. Dit is goed voor de doorloop in de huizenmarkt

Ja, het liefst wel maar als b.v. geen traplift of drempelloze douche kan worden gerealiseerd of betaald is gelijkvloerse woningbouw een uitkomst

Klinkt leuk, maar in praktijk moeten er dan ook goede voorzieningen zijn

Met de juiste zorg. Dit is precies waar het mis gaat.

Moet de wmo ook toegankelijker zijn

ondersteuning thuis in de wijk valt moeilijker te regelen. er is minder sociale controle en contact
op een bepaald moment is het niet meer te doen en moet er toch een andere oplossing komen
Ouderen moeten keuze hebben, maar het aanbod van alternatieven is te beperkt.
soms kan men met aanpassingen zelfstandig blijven wonen maar vaak gaat het ook om ouderen met dementie e.d. Vaak wordt er teveel van uitgegaan dat de juiste zorg en ondersteuning beschikbaar is door mantelzorgers en buren e.d. Echter in duiven zijn de meeste inwoners solistisch en niet bereid om in de praktijk een ander te ondesteunen. Men is druk met het eigen huishouden en er is geen aandacht voor de medemensen in de buurt/omgeving.
Vaak is huis te groot voor senior echtparen, betere doorstroom.
Vaak wonen de ouderen nog in grote woningen terwijl ze met een kleinere woning kunnen volstaan. Dus kijken naar woningen op maat.
Volgens mij wordt hier al op gestuurd, het is belangrijk om genoeg voorzieningen te hebben als zelfstandigheid geen optie meer is. Aanwezigheid van zogenaamde Aanleunwoningen in de zorgkosten zou een goede aanvulling zijn.
Wellicht dat de woningen te groot voor hen zijn (ouderen) en de investering van het geschikt maken in een nieuwbouw kan gestoken kan worden waar een deel voor ouderen woning geschikt wordt gemaakt.
Ze houden soms te lang een eensgezinswoning bezet terwijl ze beter in een 1 persoonshuis/appartement kunnen wonen
Zolang het te doen is zeker. Maar er zitten teveel ouderen thuis die eigenlijk allang een plek in een verpleeghuis hadden moeten hebben

Toelichting bij 'Eens'
Al neemt het de eenzaamheid en sociale controle niet weg Zelfstandig in een kleine woongemeenschap is veiliger en de aandacht zorgt dat bewoners actief blijven
Alls is mogelijk in deze tijd. Mijn opa van 92 woont nog zelfstandig uiteraard wel met hulp en tafeltje dekje.
Als voorwaarde dient de gemeente dat dan ook te faciliteren door het ruimhartig verlenen van benodigde vergunningen wanneer een woning “senior-proof” gemaakt moet worden.
Als ze dat ook zelf willen
Daar ben ik het mee eens. Maar soms zoals ik zelf mee maak, is dat vaak niet voldoende en veel zorg of noodzakelijke zorg kan vaak niet thuis geleverd worden.
Dit kan vaak geregeld worden, mits de omgeving ook passend is. Zij bewonen echter vaak relatief grote woningen. Een verhuizing kan dan ren grote verhuisketen oo gang brengen.
Dit scheelt ook weer bijbouwen
Dit wel onder het voorbehoud dat er voldoende gefaciliteerd wordt in de woningaanpassingen (al dan niet door de gemeente) en dat het zorgbeleid binnen de gemeente gericht is op het voldoen aan de hulpvragen binnen de gemeente en hiervoor gelden ter beschikking stelt.
gemeente moet ook proberen doorstroming te stimuleren
Het zou alleen jammer zijn dat ouderen woonruimte die geschikt is voor gezinnen bezet houdt. Ik ben voorstander van knarrenhofjes.
In de meeste gevallen zal dit lukken. Wanneer dit geen mogelijkheid is zullen er andere opties moeten zijn.
Indien in gezinswoning doorstroom bevorderen
Indien ze dit natuurlijk ook nog kunnen en willen
Ja, dat moet zeker kunnen, maar dit betekent wel dat als zij dan hun huis uit moeten wellicht meteen meer zorg nodig hebben. daar moet je dan wel rekening mee houden.
Maar als er meer kleinere aantrekkelijke woningen voor ouderen komen zorgt dat wellicht voor betere doorstroming.
Maar alsxer dan hulpvraag komt wijs deze dan niet af maar denk in oplossingen
maar dan moeten starters wel in de moegelijkheid zijn deze vrijkomende woningen over te nemen (te kopen) anders heeft het weinig zin. dan komt de doorstroom niet op gang
Maar dan wel doen!
Maar deze zorg en ondersteuning moet niet ten koste gaan van de reguliere zorg. Daarnaast mogen de kosten van dergelijke aanpassingen door de doelgroep zelf bekostigd worden, niet door de gemeente of andere overheidsinstantie.
Maar er zijn ook mensen die graag kleiner willen wonen met het oog op de toekomst.
Maar niet wanneer het een groot huis betreft, waar na aanpassing nog maar een deel van bewoond/gebruikt gast worden. Grote gezinswoning is niet nodig voor alleenstaande ouderen. Ouderen moeten tijdig naar een woning geschikt voor 1- of 2 persoon huishouding.
Maar, ze houden dan wel potentieel gezinshoofden bezet
Mag nooit ten koste gaan van het woongenot van de bewoner. Altijd voldoende "verzorgde "woonruimte houden zodat niet onnodig gewacht moet worden.

Met de nadruk op juiste zorg
Met deze stelling kun je het niet oneens zijn. De vraag is meer waar behoefte aan is. Bijvoorbeeld ook om sociale isolatie te voorkomen.
Met klem op De Juiste Zorg.
Misschien met een centrale buurtzorg die ouderen ondersteund in verschillende taken (zoals verzorging in boodschappen)
Mits de thuiszorg voldoende capaciteit heeft om dat te faciliteren
Mits er betere zorg komt
mits er dan banen bijkomen in de zorg, denk bij pleyade aan de zorggezellen en teamgezellen, zo kun je mensen die niet direct opgeleid zijn in de zorg laten zorgen voor de mensen zonder grote zorgvraag of behoefte
Moet het wel makkelijker worden voor de kinderen om een nieuwe woning bij de woning van de ouders te bouwen
Neem b.v. de Waddenborgh op het Eilandplein, dit is een zeer geschikte locatie voor wonen met zorg.
of ouderen zelfstandig kunnen blijven wonen is niet alleen van de woning afhankelijk, maar ook of en hoe de (betaalbare) zorg is geregeld.. nu vind ik dat persoonlijk een oerwoud aan instanties en regels die ik niet overzie (voor oa mijn moeder van 84 hebben we een en ander moeten regelen.. daar is niet door te komen).
Ouderen zullen toch noodzakelijkerwijze voor meer gelijkvloerse woningen opteren
Pas daarin wel op dat er wel mogelijkheden blijven voor Ouderen die kleiner willen gaan wonen dat ze dit ook kunnen
Subsidie verhogen voor aanpassing in huidige woning zodat ouderen inderdaad langer kunnen blijven wonen
Tenzij ze het zelf niet willen. Dan is een verzorgingstehuis een optie.
Tot op zekere hoogte. Voorzieningen prima, maar veel ondersteuning nodig dan naar een verzorgingshuis
We doen ons best ..
Wel met extra zorg vanuit de gemeente
woon zelf in seniorenwoning.Doelbewust gekocht toen deze in Duiven werden aangeboden
Zolang het verantwoord is.
Zolang nieuwbouw op dit moment duurder is dan de waarde van de huidige woning van de ouderen zal er weinig doorstroming plaats vinden. Hierdoor zal de zorg aan huis moeten plaats vinden. Dit zou anders moeten om doorstroming van gezinswoning te bevorderen waar nu ouderen alleen in wonen.
Zorg dan wel voor de juiste ondersteuning en begeleiding in het zorglandschap. Die ontbreekt nu.
Zorg dat mantelzorgers ontzorgd worden/basisinkomen geeft veel mensen de zin en ruimte voor een naaste te zorgen

Toelichting bij 'Helemaal eens'
Alleen al met traplift mochten we minder mobiel worden, kun je hier blijven wonen
Alleen als het eigen huis te groot wordt, zoals in mijn geval bijvoorbeeld!
Als douch en toilet toegankelijk blijft
Bij mijn weten is dat al de huidige situatie.
Blijven wonen stimuleert ook de mantelzorg, onderling naar elkaar omkijken.
Bouw weer bejaardenhuizen. Help voor zorg en tegen eenzaamheid.
de zorg ontbreekt vaak
Geen oude bomen verplaatsen
helaas ontbreekt het wel aan de ondersteuning hiervoor, daar moet dan wel wat aan gedaan worden
In knarrenhof kijkt men naar elkaar om. Moederschap.
Kan, maar niet altijd de oplossing.
maar dan moeten er wel kleinere woningen voor deze ouderen komen
mee eens wanneer woord wordt gehouden aan juiste zorg en aanpassing alsmede ondersteuning
mensen willen vaak ook thuis blijven en niet opgesloten worden in een verzorgingshuis of verpleeghuis

moet de gemeente ook niet moeilijk doen over de aanvraag voor traplift of verbouwen douche
Op tijd inschakelen. Buurtnetwerken inschakelen (ben zelf werkzaam als wijkverpleegkundige) teveel mensen hebben niet geïnvesteerd in netwerk vóórdat het nodig is
Subsidie verstrekken voor aanpassingen in woningen
Wel voldoende woningen bij bouwen anders loopt de doorstroom in de woningen vast als mensen langer thuis wonen.
WMO taken moeten terug naar de overheid. De burger is nu afhankelijk van het beleid en kennis van zijn gemeente. Hier schort het behoorlijk aan.
Zo is het!

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Ik heb hier geen verstand van. Ik weet niet of dat altijd de oplossing is. Alleen als het kan, lijkt me.

Nieuwe woningen moeten vooral woningen zijn voor kleine huishoudens.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Door huizen te bouwen tussen de 300k en 500k zorg je ervoor dat er vanzelf huizen te koop voor starters. Mensen met een koophuis die klaar zijn voor een volgende stap kunnen dan de nieuwbouw kopen en hun eigen huis te koop zetten voor starters.
En beter levensbedreigend of splitsbare units , projecten voir samen woonprojecten zijn wenselijk
Er is een te grote vraag naar grotere (bijv. 2kappers) woningen
Er moeten gezinswoningen komen. Als jonge starter wil je als je een nieuwbouw huis koopt de ruimte hebben om een gezin te stichten. Dan moet het niet zo zijn dat je na 3/4 jaar wonen in een huis weer moet verhuizen.
Juist wij, als jong gezin, willen doorgroeien naar een grotere woning om zo een starterswoning (wijk Kloosterkamp-zuid) achter te laten.
Men koopt geen huis voor 2 personen
Ook gezinnen die nu noodgedwongen in een starterswoning blijven moeten kansen krijgen om een betaalbaar en grote kavels nieuwbouw te kunnen realiseren
Voor jeugd en ouderen, maar pas ook innovatie toe op de bestaande woningvoorraad. Vivare zou daarin een belangrijke taak hebben en investeren in pllats van potten

Toelichting bij 'Oneens'
ben voor evenredige verdeling omdat bijv. doorstromers óók starters en één of twee persoons huishouders aan ruimte kunnen helpen
Denk ook aan bijvoorbeeld woongroepen en vooral aan Kangaroe woningen
Die groep ontstaat vooral door scheidende gezinnen
Een goede mix van koop, huur, starters, singels en senioren is beter zie in de Lommerweide hier gaat dit ook goed alleen de jongeren appartementen moeten niet te veel bij elkaar zijn en goede woon en huis regels bevatten
Er moet vooral gebouwd worden voor starters senioren en kleine huishoudens. Duurdere woningen zijn nu niet nodig
Er moeten huizen voor ouderen komen
Gezinnen zoeken juist in lagere prijs klasse ook
Gezinswoningen zijn ook nodig
Goede mix van
Het met een combinatie zijn van 1/2 persoonshuishoudens en eengezinswoningen
Ik denk dat je dan doorstroomhuizen bouwt. Beter gewone woningen met 3 slaapkamers. Of varianten met 2 of zelfs 4.
Ik denk dat we juist goed moeten kijken naar welke woningen behoefte.
Maak er mee groei woningen van, zodat mensen niet hoeven verhuisen als hun situatie veranderd
Misschien verstandig om meer meegroei woningen te bouwen.
Moet een gezonde mix zijn, anders krijg je sociale problemen zie vogelbuurt
Niet echt toekomsybestendig
Ook hier in verhouding bouwen.
Ook te weinig woningen voor gezinnen
Ook vrijstaande woningen met meer grond dienen aandacht voor doorstromers
Sociale huurwoningen. Mensen die een huis willen kopen vinden vast iets.
Straks vind iedereen die huizen weer te klein
Veel nieuwbouw is al aan de kleine kant
volgens mij is het belangrijk om alle doelgroepen te bedienen
zo bouwen dat als de startende bewoners gezins uitbreiding krijgen zij dan niet noodgedwongen moeten verhuizen

Zorg ervoor dat er een goede mix is. Natuurlijk voor 1-2 personen maar ook voor 3-4 of meer. Want er moet ook doorgroei ruimte zijn. Anders blijven mensen vast zitten in een klein huis. Stel dat ze een partner vinden en kinderen krijgen. Is dit zeker niet bevordelijk. Dus ook betaalbare gezinswoningen.

Toelichting bij 'Neutraal'
Alle doelgroepen moeten bediend worden. Goede afweging maken, balans
Als dat inderdaad de grootste vraag is op dit moment, dan ja.
Als nu al bekend is dat er een tekort aan woningen is voor 1 en 2 persoonshuishoudens waarom wordt er dan niet gebouwd voor deze groep
denk dat er continue gekeken moet worden welke huizen er op dat moment nodig zijn, wel belangrijk is alle leeftijdsgroepen gemengd door elkaar!!! zo kunnen ouderen langer thuiswonen jong en oud helpt elkaar
Deze starters hebben over enkele jaren behoefte aan eengezinswoning. Dus ook goed kijken naar de lange termijn..
Die moeten er ook komen maar ook gewoon gezins woningen. En geen grote villa’s
Er moet een goede balans zijn
Er moet over de gehele breedte meer gebouwd worden om aan de vraag te kunnen voldoen. Niet alleen voor deze doelgroep, hoewel deze in mijn optiek wel voorgaat op anderen
Er moet vooral een juiste balans zijn tussen alle groepen woningzoekenden
Feitelijk moet er naast woningaanbod voor 1 en 2 persoonshuishoudens ook aanbod zijn in gezinswoningen, omdat alleenstaanden vaak tzt gaan samenwonen en dan bij gezinsuitbreiding gaan verhuizen. Het blijven wonen in een 1 persoonappartement met meerdere personen leidt tot woonoverlast
Geen idee waar de exacte vraag ligt. Onlangs wel twee geschreiden moeders gesproken met kinderen op school in lagere school in Duiven: de ene is uitgeweken naar een woning in Zevenaar, de andere naar WesterVoort, omdat in Duiven geen passende woning te vinden was. Dit is natuurlijk niet goed
Ik denk dat flexibele woonvormen veel belangrijker zijn. Denk aan thuiswerkers, samengestelde gezinnen, alleenstaande en 'normale' gezinnen. Wees flexibel in oplossingen en denk mee met de burger (bij bijvoorbeeld mantelzorg aan huis)
Ik vind dat er genoeg betaalbare huur/koop woningen moeten worden gebouwd voor starters welke ook een gezin met kinderen willen gaan stichten
Is er specifiek onderzoek gedaan naar de doelgroepen in duiven?
Niet per se. Kijk naar de markt en vraag de makelaars waar de vraag naar is.
Niet vooral, wel een groot gedeelte
Nieuwe projecten moeten een diversiteit van woningen bevatten waarbij de focus ligt bij de bovenstaande doelgroepen. Wijken kunnen sterker worden als er diversiteit in de wijken zit.
Ook hier weer gelijk op terekken.
Volgens mij zijn er al voldoende woningen voor ouderen. Nu de rest nog
Voor alle groepen moet er gebouwd worden
Zowel starters als gezinnen moeten betaalbare huur woningen krijgen

Toelichting bij 'Eens'
Aansluiten bij wat nodig is. Moet wel betaalbaar zijn.
Appartementen zou ook handig zijn voor de oudere mens
Betaalbare huur woningen!! De jonge starters hebben veelal een studieschuld etc. En nu door de Corona crisis zijn er ook vele die hun baan verliezen
Bouw niet alleen appartementen of lullige kleine seniorenwoningen die Duiven eerder steeds laten bouwen. Ook ouderen hebben behoefte aan een fatsoenlijke woonruimte met minimaal 2 slaapkamers
De ontwikkeling is nu eenmaal zo.
Dit geld zeker voor starters en bejaarden/ouderen.
Duurzaam woonvormen bij elkaar is ook goed voor de sociale cohesie bevordering
een evenwichtinge mix
Er mogen ook luxe woningen voor ouderen (60 plus) gebouwd worden. Dat zal doorstroming verbeteren.

Er zijn ook eenouder gezinnen denk daar ook aan . Ook die hebben woonruimte nodig. Leg vast dat huizen max 170000 mogen kosten en dat bij verkoop dit de prijs blijft want marktwerking zorgt weer voor hogere prijzen.
gezinswoningen moeten er natuurlijk ook voldoende zijn
Goed voor doorstroming
Hier is een groter tekort aan
Hierdoor zullen er automatisch ook meer 'grote' huizen beschikbaar komen
Ik denk dat hier inderdaad een erg grote vraag naar is. Vooral voor starters
Ik praat nu voor mijn eigen doelgroep (Ouderen). Daar ben ik het binnen onze gemeente mee eens, mits ook betaalbaar.
Je zou moeten kijken of je zodanig kunt bouwen dat je woningen eenvoudig kunt aanpassen aan de behoefte.
maar gooi niet alles op een hoop. Varieer in de wijken en overweeg om oudere wijken (deels) te slopen te gunsten van nieuwbouw.
Maar met ander reden. Ouderen uit gezinswoningen zodat gezinnen in huizen van oudren kunnen trekken. Investeren in ouderen huisvesting dus
Maar niet alleen goedkope woningen, ook duurdere en luxere.
Maar wel betaalbaar om doorstroming uit grotere huizen te bevorderen
nieuwe woningen voor kleine huishoudens.zodat die door kunnen stromen en er woning vrij komen
Nu houdt deze groep de eengezinswoningen bezet. Hier moet een oplossing voor komen.
Ook betaalbare gezinswoningen zijn belangrijk
Starters komen nu ábsoluut niet aan bod. Mijn zoon van 30 jaar staat al 12 jaar ingeschreven en is bij reageren nog nooit bij de eerste 40 terecht gekomen. 12 jaar inschrijving! Is al niet eens meer een jongere!
Waarom geen plek voor tiny huizen op een duurzame manier, goedkoop en geschikt voor alleenstaanden
Wel eerst goed vooronderzoek doen.
Wellicht met mogelijkheid om deze woningen te kunnen uitbreiden naar behoefte.
Zet jongeren en ouderen niet bij elkaar, de behoeftes liggen sterk uiteen. Denk aan harde muziek!
Zie vorige vraag. Maar ook betaalbaar en huur woningen, niet alleen koopappartementen.
Zijn vaak vooral ook starters en doorstromende senioren

Toelichting bij 'Volledig eens'
Bungalows zou fijn zijn met wat grond
De woning moet minstens 2 slaapkamers hebben en gelijkvloers voor ouderen, een tuin en liefst in de kern voor de boodschappen.
Er worden vooral veel vrijstaande en 2onder1 kap koopwoningen gebouwd die voor de starters niet te betalen zijn. Zoals word aangegeven is de starters groep een groeiende groep maar ook de alleen staande ouders is op zoek naar kleine betaalbare woningen
Goed plan.
Heb ik in de vorige vraag ook al aangehaald! En dan nog het verschil in woonlasten t.o.v. de te hoge vrije huur woningen!
ik denk inderdaad dat hier behoefte aan is/komt
In je eentje in dure grote huur of koopwoning , dat kan beter verdeeld
Knarrenhof
Met name betaalbare woningen voor starters die nu thuis moeten blijven wonen omdat de kosten niet te dragen zijn
Modulaire eenheden van hout zou het mooiste zijn.
Moeten wel voldoende ruim zijn, denk hierbij aan rollator of rolstoelgebruik in de woning
Nu niet /nauwelijks te vinden dus zeker een doelgroep om rekening mee te houden
Omdat er voor de jongeren geen woningen beschikbaar zijn trekken veel jongeren weg uit Duiven.
Onze grote woning afstaan voor gezinnen en kleine woning voor ons

Ook gaan mensen steeds vaker uit elkaar en op zichzelf wonen, coouderschap, waardoor deze groep ook groeiende is.
Soms blijven ouderen in grote woningen zitten omdat er geen genoeg betaalbare kleine huurwoningen zijn.
Te veel grote(re) woningen vormt een kosten probleem voor zowel starters en pensionarissen.
Wanneer er voldoende woningen voor 1-2 persoons huishoudens gebouwd worden, komen starters eerder aan een woning en zullen ouderen (60+) ook eerder hun (grote) huis verkopen. Er moeten dan wel 1-2 persoons woningen in meerdere prijsklassen gebouwd worden.
wel is het noodzakelijk dat er voldoende leef ruimte bit dan wel met minder slaapkamers
Wel woningen op de toekomst gericht. Bijvoorbeeld voldoende parkeergelegenheid of eigen oprit. In de toekomst wordt auto's elektrisch. Dan moet je wel de auto bij de deur of in de buurt kunnen parkeren/opladen. Met algemene parkeervoorzieningen is dit lastig.
Wij zoeken naar leeftijdsbestendige woningen. In Duiven en anders er buiten.
Zelf ben ik zoekende naar een woning in Duiven. Woningen tot 200.000 zijn er momenteel nauwelijks. Hierdoor wordt ik gedwongen om naar zevenaar te verhuizen omdat zij een starterslening hebben.
zie mijn eerdere opmerking... de groep singles is groeiend en blijvend... dit zijn in mijn mening juist niet alleen starters en vergrijzende ouderen (zoals jullie in de tekst hebben gezet hierboven). maar gewoon mensen van mijn leeftijd die geen relatie (meer) hebben. Blijven vaak in eensgezinswoning wonen omdat er niks anders is, ook niet wordt gestimuleerd om te verhuizen naar wat kleins... doe geen aannames over deze singles, ga met ze in gesprek!

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
daar waar vraag naar is zou gebouwd moeten worden
Geen idee wat op dit moment de verhuisbewegingen zijn binnen de gemeente en waar ligt de focus van de Woonvisie van onze gemeente. Dit soort informatie kan het Kadaster leveren. Daardoor kan je gerichte keuzes maken ipv op gevoel.
Weer een vraag naar een mening zonder inzicht te geven in de daadwerkelijke verhouding en situatie

Aan kleine tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Als deze conclusie op betrouwbaar onderzoek is gefundeerd eens maar denk dat er wel degelijk behoefte is aan tiny houses.
Als student of alleen staande is het toch een prima oplossing
En denk dat dit voor starters een geweldige optie kan zijn.
Er is juist een enorme vraag naar een plek voor deze groep. Zou wel eens de belangrijkste groep kunnen zijn om een plek te kunnen bieden en van te leren
ik denk dat hier juist een groeiende behoefte aan is, bij jongeren, bij singles maar ook bij mensen die bewust bezig zijn met de voetprint die ze achterlaten. Ook deze groep is sterk groeiend. Ik zou er zelf iig best voor open staan. Waarom is een tiny house geen 'permanente woning?'
Ik denk dat je daarmee voor bepaalde tijd lovatie een mooie bestemming kunt geven. Hierdoor kan een groep zoekende hier voor kiezen, is zeker behoefte aan volgens mij
Ik vind het vreemd dat daar in de gemeente Duiven geen behoefte aan is. In andere gemeenten in NL wordt positie gereageerd op deze vorm van wonen. Wellicht heeft de gemeente Duiven niet de kennis in huis voor dit soort woningen, en als je de kennis niet hebt kun je dit ook niet op een goede manier naar buiten brengen. Dit is een perfecte oplossing voor het woon probleem en demontabel. Ik zou zeggen gemeente Duiven een gemiste kans als je hier niet in duik!!
Ik zie niet hoe een tijdelijke woning van invloed kan zijn op geplande permanente woningen. Zeker niet als die op plaatsen staan waar sowieso niet gebouwd gaat worden.
ik zou er graag 1 willen, dan vertrok ik meteen als het betaalbaar is, ook al moet ik er ruimte voor inleveren
Juist is deze nieuwe vorm van wonen passend in deze tijd.
lost het probleem niet op de lange termijn
Mag ook permanent
Tiny house vond ik juist een heel goed idee. Voor (alleenstaande) jongeren; op de plek langs de visserlaan kunnen er zo 2 staan.
Tiny houses zijn een voorbeeld van een betaalbare woning voor een bepaalde doelgroep. Deze “ flexibele woningen “ niet vergeten!
Voor de 1-2 persoonshuishoudens is hier volgens mij genoeg behoefte aan, trekt de jongere generatie aan
Waarom niet? Ik zou hier wel behoefte aan hebben en waarom maar tijdelijk?
Wat een aanname. Juist starters die duurzaamheid, klimaat etc. nastreven wordt vergeten
Wat een vervelende manier van vragen met een negatieve stelling. Hier gaan mensen het voor hun verkeerde antwoord geven
Zeer grondig mee oneens. Wat een bizarre stelling!!!!! Belicht dit onderwerp aub eens positief. Ook volledig passeens in de omgeving van Duiven zuid / biezenkampen/groessenn/ nu

Toelichting bij 'Oneens'
als zeker is dat voor een groep mensen er een woning aankomt binnen een reeele termijn als noodoplossing in een wijk met tiny houses vooral als bij deze mensen de verhuis wens erg g root is en dan bv max 3 jaar er mogen wonen
behoefte wisselt nogal eens, dergelijke huizen zijn snel klaar en verplaatsbaar. dus wel doen
Dat zou eerst moeten worden geïnventariseerd. Wellicht is de behoefte groter dan verwacht en het hoeft zeker niet ten koste te gaan van andere nieuwbouw wanneer sprake is van een tijdelijke benadering.
De moderne, milieubewuste jongeren hebben veelal totaal geen moeite om te wonen in tiny houses
Denk dat er wel degelijk vraag naar is maar niet op grote schaal.
Dit is een kans voor starters
Dit kan een mooie oplossing zijn voor starters die nog sparen en niet meer bij hun ouders willen wonen
Dit moet ook zeker overwogen worden. Speciaal voor 1-2 personen kunnen dit fijne startplekken zijn. En ze nemen relatief weinig ruimte in.
Dit zou een mooi begin voor de jongeren kunnen zijn.
Duiven moet open staan voor nieuwe woon ideeen een mooie locatie is het weiland van de familie Gooris achter de lombokstraat 20 tot 25 Tiny Houses passen o deze plek zeker qua grote style en ruimteprima
Er is toch ook een hoop jeugd die zelfstandig wil wonen maar zet geen jeugd en ouderen bij elkaar
Ga mee met de tijd

HABhuis in Tolkamer beviel prima ! Alles is tijdelijk-zo'n habhuis gaat 20-30 jaar mee (tenminste) en is herbruikbaar
Ik kan me zeker voorstellen dat jongeren dit prima vinden.
ik weet niet of dat zo is. zou onderzocht moeten worden. zou misschien wel tijdelijke oplossing kunnen zijn
Is dat wel eens nagevraagd binnen de gemeente? En er zijn voldoende plekken voor die nu niet benut worden.
Je moet op dit moment alle mogelijkheden benutten om de woningnood voor met name jongeren op te lossen. Dus als het bouwen van Tinyhouses hierbij kan helpen moet je dat oppakken. Dit hoeft absoluut niet ten koste te gaan van de mogelijkheden van permanente woningen. Dit is een drog reden.
Je trekt er juist jongeren mee aan. Erg hip. Zitten dicht bij Arnhem en de verbindingen zijn goed
Je zou veel moeten gaan kijken naar niet uit te bouwen woningen. Bv rug aan rug woningen met Max 2 slaapkamers. Deze kunnen als starterswoning en als oudere woning gebruikt worden. Als een starter gezinsuitbreiding krijgt zal hij moeten verhuizen en blijft die starterswoning op de markt gezien er niet uitgebouwd of een dakkapel op kan. Ideetje?
Lijkt mij prima mogelijkheid om wel te doen !
Mag niet ten koste gaan van permanente bewoning maar dit soort projecten kan wel een tijdelijk probleem oplossen. Dus niets op voorhand uitsluiten.
misschien is dit juist heel geschikt voor jongeren
Misschien is er wel behoefte.
Misschien wel, maar daar heeft een makelaar meer info over
Modulaire (houten) units zou de overbrugging in tijd kunnen faciliteren.
Niet doen...snelle verpaupering.
starters en jongeren kunne wel in tiny houses gaan wonen
Tinywoningen gaan op kosten van de bewoner.
Volgens mij is er wel degelijk behoefte aan. Zou onderzocht moeten worden. Evenals de betreffende lokatie
Voor de korte termijn is dit een mooie oplossing. Na de oorlog waren er noodwoningen in Groessen. Dat kon toen ook al en werkt goed voor de doorstroming.
Vraag me af hoe die mensen uiteindelijk wel een permanente plek krijgen?
Waarom niet goedkope permanente tiny houses. Het is een complete lifestyle en niet bedoeld als tijdelijke oplossing....
Waarom niet? Voor starters kan die een heel mooie opstap zijn
zou het een kans moeten geven, desnoods voor 5/10 jaar en dan bouwen

Toelichting bij 'Neutraal'
Dit zou een leuke tijdelijke betaalbare optie zijn voor starters, als dit sneller gerealiseerd kan worden dan permanente woningbouw.
Geen idee , het onderzoeken waard
Geen idee of hier behoefte aan is
Het duurt lang voordat er permanente woningen zijn. Geen appartementen graag. In tussentijd wel tijdelijke ruimten voor jongeren
Het lost niks op volgens mij. Je mag er misschien 2 jaar in wonen en dan?
Het zou een goede tijdelijke oplossing zijn. Maar niet om vol te stoppen met asiel zoekde mensen. Geef de starters een kans
ik denk dat er wel behoefte is aan tiny houses, maar dit mag niet ten koste gaan van mogelijkheden voor permanente woningen
Ik denk dat er wel vraag naar is maar de groep dusdanig klein is
misschien tijdelijk als tussenoplossing maar alleen wanneer deze woningen dan hergebruikt kunnen worden op andere locaties moet niet teveel geld kosten, maar de wachttijd voor huurhuizen is niet meer reeel in duiven
Misschien wel nodig, paar tiny houses
Tiny house zou je alleen als een soort tijdelijke tussenoplossing kunnen zien (tijdelijk en relatief goedkoop).
Tinyhoyses hoeven niet tijdelijk te zijn , het is een woonvorm waarbij anders gebruik wordt gemaakt van ruimte
Tussen oplossing?
Voor jongeren misschien best een optie. Ook als mensen gaan verhuizen biedt dit tijdelijke woonruimte. Een aantal is niet verkeerd.

Toelichting bij 'Eens'
Aan woonwagen standplaatsen is wel behoefte
Alleen als het ten koste gaat van permanente bewoning. Anders prima
Allemaal tijdelijke oplossingen. Doorpakken naar definitieve oplossingen.
Besteedt het geld beter
Dit mag niet ten koste gaan van de vraag naar woningen voor starters
Er is niks zo permanent als de tijdelijke plannen van de overheid
Geen oplossing voor langer termijn. Dat is een kuil graven en weer dicht gooien
Het is mooi, maar moet wel positief kosten / baten hebben
Is niet een oplossing die Duiven nodig heeft, Duiven heeft een permanente oplossing nodig. Met enorm veel woningen. Er moeten meerdere wijken erbij komen met het oog op de toekomst.
Je gaat toch niet tegenhouden dat men niet tijdelijk in deze woningen gaat wonen
Jullie zeggen zelf dat er veel vraag is naar permanente woningen. Echter is er wel ruimte in de landbouw gebieden. Als daar nog ruimte is kan er een gedeelte vrijgesteld worden voor tiny houses (als dit niet ten koste gaat van de landbouwindustrie).
Permanente goedkopere huurappartementen, zijn betere oplossingen voor starters en doorstromers!

Toelichting bij 'Zeer eens'
Belachelijk idee
Dit moeten jullie echt niet doen. Dikke onzin en tijdverspilling
Domme hype
Er komen voldoende bedrijfs gebouwen leeg te staan die heel goed dienst kunnen doen voor jongeren.
Het is maar een tijdelijke oplossing. Beter is dit structureel op te lossen en daar de tijd in te steken.
Ik ben op zoek naar een tweekapper
Ik vind op deze plekken dan permanente betaalbare huur/koopwoningen moeten komen voor de lange termijn. Door tijdelijke woningen te plaatsen pak je de woningprobleem niet in zijn geheel aan
Ik zou zeggen, reserveer daar apart een gebied voor waar Tiny Houses neergezet kunnen worden. Kan ook buiten de bebouwde kom.
In de praktijk zal je gaan merken dat hier dan heel veel overlast gevende personen in terecht komen
klinkt als een geldverslindend en tijdelijk avontuur.
Maar hoeft toch niet ten koste te gaan van permanente woningbouw: overheid: niet teveel mee bemoeien.
Nee, geen behoefte.
niet doen kapitaal vernietiging
Nu niet juist handelen zorgt voor onrust over 10 jaar
Tiny houses zijn alleen voor een zeer beperkte doelgroep.
weggegooid geld.gaat ten koste van andere bouwplannen
Wel lijkt een tiny house wijkje mij een goed en leuk idee als dit wel permanent is
woningen zijn een permaninte behoefte. Tiny Houses bieden slechts een tijdelijke oplossing en zullen mogelijk het straatbeeld verrommelen.
Zie ik geen toekomst voor.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Dit heb ik niet onderzocht. De gemeente wel neem ik aan.

Gaat de gemeente nog een onderzoek doen?
Geen idee of starters hier behoefte aan hebben. Mischien wel een handige start en dan doorstromen naar permanente woning (eengezins).
lijkt me een onderwerp voor een onderzoek.
Nog niemand over gehoord

Alle nieuwbouw moet energiezuinig zijn en zoveel mogelijk gericht op circulariteit.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
duurzaam is belangrijk voor de volgende generatie
Het moet realistisch zijn en betaalbaar
Het terugverdien model bij de burger is minimaal. Bedrijven die er tussen zitten maken volop winst en de gemeente kan mooie artikelen plaatsen
Het terugverdienen lijkt me een lokkertje,. Energie zuinigheid zou de norm moeten zijn voor de "massa" en dus goedkoper.
Maak nieuwbouw woningen c of b label, starters kunnen dan tenminste een woning kopen of huren en die ook nog eens echt betalen zonder in de schuld te komen. Duurdere woningen om dat er een a++++ label aan zit worden door starters niet sneller gekocht, deze woningen zijn duurder en dus buiten hun bereik.
Ouderen willen een betaalbare woning. Tot terugverdienen gaat bij ouderen niet op. Tot zijn we dood!
Waar wel naar gekeken moet worden hoe dit staat in het kader van huurtoeslag, je zou een andere huurtoeslag moeten hebben voir dit soort woningen

Toelichting bij 'Oneens'
Balans is nodig, er moeten ook betaalbare woningen komen.
Een nieuwbouwwoning die voldoet aan de geldende bouwnorm is meer dan voldoende.
Energie is misschien een populair item in deze tijd maar de woning behoefte is groter. De recycling, warmte en energie visie van de overheid bevat nog veel té onduidelijkheden bovendien werken grote prijsverhogingen de woningmarkt tegen.
Energiezuinig bouwen mag geen verdienmodel zijn
Energiezuinig oké, echter wel mogelijkheden voor waterstof etc als alternatieve energie
Geen extra eisen bovenop de wettelijke regels aub. Zeker geen aansluiting op het warmtenet stimuleren. Daar zijn gebruikers zeker niet financieel gebaat bij.
gewoon op stadsverwarming en geen gas meer in huis
Hogere kosten? Woningen , vooral huur , zijn nu al veel te duur
Hou het betaalbaar, laat de mensen hier zelf voor kijken tijdens de bouw
Ik heb nu ook al lage energielasten. Bovendien ben ik van mening dat het een plicht van de gemeente is om, gezien het steeds maar meer opwarmen van de aarde, om klimaatneutraal te bouwen. De investeringen moeten niet op voorhand al afgeschoven worden op de bewoners.
Ik vind wel dat alle woningen energiezuinig zouden moeten zijn maar deze hoeven niet van recyclebaar materiaal zijn gebouwd. Ook vind ik dat de mensen die in de koopwoningen komen te wonen er inspraak in moeten kunnen hebben. Het betreft immers hun woning waar ze hun eigen geld aan uitgeven
is nu ook al een huis gebouwd in Doesburg met heel veel problemen in en rond het huis
Je kunt veel mensen niet met hogere kosten opzadelen
Men zou moeten streven naar waterstof en minder op circulariteit wat weer leidt tot bio brandstof en betekend dat er bomen moeten worden gerooid. Niet goed voor ons klimaat
Nieuwe huizen moeten ook bereikbaar zijn voor mensen met minder geld. Dat is nu al een probleem op de woningmarkt
Slechts een percentage
Vaak is dit de duurdere oplossing in een markt die voor starters al erg lastig is. Voor woningen in een hoger segment (€300.000+) is het een goed uitgangspunt
Waarom woning extra duur maken??
We hoeven ook hier niet het braafste jongetje van de klas te zijn. Waar is vraag naar!

Toelichting bij 'Neutraal'
Als oudere bewoners heb je niet meer de tijd om de hoge kosten terug te verdienen. Beetje simpel over nagedacht.
Ben voor energeizuinig wonen, maar als je over tijdelijke starterswoningen praat kunnen zij het rendement er niet uithalen, dit kan dan alleen gepaard gaan met een starters subsidie
Dat er iets gedaan wordt aan het energiezuinig bouwen is prima, maar het moet betaalbaar blijven voor jongeren, alleenstaande en ouderen.
dat op termijn terugverdienen valt in de praktijk vaak tegen

De huur en koopwoningen zijn al duur genoeg, meer behoefte aan betaalbare woningen. Misschien met een subsidieregeling
De kosten van energieneutraal bouwen kun je niet op de lagere inkomens afschuiven. Daar kun je overheidssubsidie of Europese subsidie voor gebruiken?
De nieuwe huizen moeten aan de wet en regelgeving voldoen. Vooruitstrevend op energiebesparing lijkt mij niet nodig
De woningen moeten wel te betalen zijn voor een gemiddeld starters inkomen. De zorgmedewerkers die straks voor alle ouderen moeten zorgen, hebben een betaalbare woning nodig. Die verdienen nou eenmaal geen 2x modaal.
Eens; voor koophuizen, mensen die deze maandelijkse lasten kunnen dragen. Oneens: mensen zoals ik; eenouder gezin die vooral maandelijks probeert rond te komen
Energiezuinig prima, binnen de financiële grenen.
energiezuinig? prima idee. Recyclebare materialen? onzinnig. Een huis bouw je niet voor 5 jaar; wie weet wat er over 50 jaar mogelijk is. Zeker als dat ook nog eens extra geld kost.
Hangt van de kosten af!
Het belang nu is het bouwen van woningen. Daar waar mogelijk kan het, maar er is geen prioriteit.
Het is mooi als je voorop kunt lopen. De stijgende kosten moeten de uitvoering echter niet tegenhouden. Lagere maandlasten qua energie zorgen doorgaans niet voor een hogere leencapaciteit.
Het moet voor starters wel te behappen zijn. Iets wat je op de lange termijn terugverdient, kun je bij de start nog niet uitgeven. Als je een laag inkomen hebt, kun je in het begin de hogere kosten niet betalen. Het terugverdienen van de energiekosten komt pas na een paar jaar.
Iedereen moet dan ook deze optie wel kunnen betalen en niet alleen de mensen met een goed gevulde portemonnee.
Ik ben van mening dat het voor iedereen betaalbaar moet blijven.. ook in het nu
Maar als aow met kleine pensioentje red je het niet !
Mijn B labelwoning gebruikt ook niet veel dus terugverdienen , terug waarvan
Niet alle woningen A label B mag ook
Ok het moeten energiezuininge woningen zijn. Dit hoeft echter niet perse A+ label te zijn.
Te goed geïsoleerde woningen zijn ook slecht voor gezondheid.
Volgens mij moet dit de grondhouding zijn. Maar betaalbaar wonen is nu heel belangrijk omdat je anders groepen inwoners uitsluit.
Woningen moeten betaalbaar blijven. Aardgasloos ready kan ook.

Toelichting bij 'Eens'
Als gemeente vind dat er gemeenschap geld gebruikt mag worden voor uitbreiding locaties dan kan gemeente de circularitait betalen voir de speciale woningen. Tevens huurbazen laten eisen zonnepanelen erop isolatie etc
Bereid zijn voor de toekomst prima
bouw zelfvoorzienende huizen
Dus ook tiny houses
Eens dat het energiezuinig moet zijn. Ik vraag me echter af of de huizen dan nog betaalbaar zijn voor de doelgroepen
energiezuinig bouwen
Energiezuinig is de toekomst
Ga niet te revolutionair te werk, de ontwikkeling in energie gaat daarvoor te snel. Mensen worden daardoor teveel financieel onder druk gezet.
Gemeente moet ook minder bedeelden kunnen bedienen
het moet conform de regels zijn
Is een logische oplossing!
Is milieubewust
Lijkt me logisch en of dit veel duurder qua bouw moet zijn vraag ik me af.
maar er moet keuze zijn: er zijn mensen die dit gewoon niet kunnen of willen betalen. De overheid moet wel energiezuinige bewoning stimuleren (met geld of beleid) maar soms kán het gewoon niet.

Maar kosten moeten wel evenredig zijn met terugverdienwaarde tov normale wining
Maar ook niet te duur
Maar wel blijven oppassen dat de lasten draagbaar blijven. Nog hogere prijzen maakt het voor starters weer lastiger om een woning te bemachtigen.
Mag wel energiezuinig en circulair, maar dat heeft ook zijn prijs. Dus tot op zekere hoogte.
Mits de prijs dus niet omhoog gaat. Betreft huur of koopprijs. Dat zou belachelijk zijn want dan kan alsnog de betreffende doelgroep de woning niet betalen.
Niet zolang we bij Fattenfall MOETEN zitten voor stadsverwarming. Monopolie is nooit goed.
Nieuwbouw moet aan de nieuwste eisen voldoen.
Ooit moet het gebeuren, dus waarom niet nu.
Ook hier moet bij de gemeente de nodige kennis aanwezig zijn, zodat men zich niet iets laat vertellen door een projectontwikkelaar
Past in lijn met focus op duurzaamheid

Toelichting bij 'Volledig eens'
Als dit ook voor sociale huur kan dan heel graag.
als je gaat bouwen doe dit dan goed, dit zijn de nieuwe woningen van de toekomst
Als je het op dit moment niet doet ben je ontzettend dom bezig en zal je later alsnog die investeringen moeten doen. En zo maak je 2x kosten en zal de huurder/koper alsnog moeten betalen..
bij de bouw is het goedkoper om dit te installeren dan naderhand
De enige manier om op de toekomst voorbereid te zijn. Maak van Duiven een voorloper en maak huizen energieneutraal of positief!
duurzaamheid is heel belangrijk
Energie neutrale woningen zouden nog beter zijn
Energiezuinig slim wonen is GOEDKOPER als je slim bouwt !!! HABhuis etc.
Er is geen weg terug!!!
Gekeken moet worden naar de maandelijkse woonlasten en niet naar de hogere koopprijs. Ook hypotheekverstrekkers zouden daar meer naar moeten kijken in plaats van alleen inkomen en het maximale leenbedrag op basis van inkomen. De maandlast moet daarin volgens mij leidend zijn.
Het is in deze tijd niet te verkopen om daar geen rekening meer mee te houden.
het moet wel haalbaar zijn, en betaalbaar voor modaal
Hou hiermee ook rekening met het groenbeleid. Zet dus geen hoge bomen voor huizen met zonnepanelen. Dit scheelt een hoop in de opbrengst.
In kader van klimaat zeker waar, ik vraag me alleen af of het dan nog betaalbaar blijft voor starters.
Inclusief warmtepomp, zonnecellen en aansluiting stadsverwarming en adviezen en biodiversiteit in de tuin!
Nieuwbouw moet gericht zijn op energie-neutraal en niet op het gasnet worden aangesloten!
Uiteraard. Bouwbesluit moet gewoon gevolg worden.
we hebben maar een aarde en daar moeten we zuiniger op zijn, ook beginnen met een beton verbod in de tuin
We moeten ook aan het milieu denken.
zeker moet men hier op inhaken.
Zeker, woning staat er voor minimaal 50jaar.... Dus maximale eeuit halen voor minimale milieu last

De gemeente moet woningeigenaren actiever informeren en stimuleren hun woningen energiezuiniger te maken.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Als inwoner van de gemeente zit ik niet te wachten op reclame of aandringent gedrag van de gemeente. De terugverdien tijd is mij te lang en de ontwikkeling van energiebesparende producten zoals een waterpomp en zonnepanelen zijn nog in volle gang. Ik wacht liever tot de i vestering lager is en het rendament hoger.
De meeste mensen zijn alleen “groen” als ze er financieel beter van je worden.
Gebeurt al gedeeltelijk
Geef geld ipv aanmoediging. Ik heb gewoon 't geld niet en zit gehuurd dus ms kunnen ze de woningbouw eens verplichten..
Kosten van het stimuleren uitgeven aan subsidie voor woningeigenaren. Adviezen van de ambtenaren werken niet, subsidie wel.
Veel mensen kunnen dit helaas niet betalen omdat het heel veel geld kost om de woningen energie zuiniger te maken. Het duurt ook relatief lang voordat je deze dure investering weer terug hebt verdient

Toelichting bij 'Oneens'
Dat wordt nu al gedaan, is voldoende
De gemeente zou meer subsidies moeten geven
De meeste mensen die ik ken, hebben hier geen budget voor.
Eerst maar eens de focus leggen op wat echt belangrijk is, huizen bouwen.
Eigen verantwoording
Financiele prikkel is vaak voldoende
Ik heb weleens geinformeerd bij jullie voor uitbereiding stadswarmte. Kreeg ik een antwoord we ziijn daar niet bezig. Nu intussen nieuw ketel. Dus heb ik geen interesse meer.
Inwoners weten dat maar hebben niet altijd de financiële mogelijkheden om dit te doen. Ondersteuning projecten lijkt meer op te leveren.
Is niet rendabel, kwalitatief goede huizen bouwen is belangrijker
Lagere lasten? De aandeel houders moeten verdienen. Dus kosten worden links of rechts om verhaald op de eind gebruiker
Mensen die al een hoge huur hebben zullen dit niet graag doen.
Mensen moeten inzien dat het milieu het belangrijkste is een niet de verdiensten in geldt
Waarom moeten zij zich in de schulden steken om hun huis zuiniger te maken? De zekerheid van het terug verdienen wordt bepaald door geel veel factoren.
Wordt al voldoende gedaan
Zou dat helpen?

Toelichting bij 'Neutraal'
A. Je moet het geld ervoor hebben en b. Duiven is door de stadsverwarming al grotendeels energiezuinig
Als die info op waarheid berust en niet gesponsord is.
Als je geld hebt kun je investeren, niet iedereen kan dat
Dat hangt af van de kosten. Er moet wel een redelijke verhouding zijn tussen kosten en rendement en terugverdientijd.
De gemeente informeert al en de woningeigenaren hebben zelf ook een verantwoordelijkheid.
De terug verdien tijd is voor sommige woning veel te lang. Ik denk dat bepaalde subsidie hierbij wel helpen.
Denk dat dat nu goed gebeurd. Ook met de optie dat je 70 euro terug kan krijgen wordt er genoeg aan gedaan
Dit wordt via de media al genoeg gecommuniceerd.
Er moet zoveel gebeuren. Ik heb zonnepanelen, heb plannen voor isolatie. Maar dan moeten andere dingen blijven liggen bijv. Zuinigere of elektronische auto gaat dan niet spaarpot raak een keer leeg
Geld blijft altijd een probleem

Gemeente is al redelijk goed bezig
Het energie label zou van invloed moeten zijn op de woz. Hoe lager, des meer je betaald.
Het grootste deel in het woningbestand van Duiven is t.g.v. de groeifunctie destijds maximaal 40 jaar oud.
Je kan zover gaan als portemonnee van een eigenaar
Ouderen gebruiken al minder energie. De lasten zijn dus al lager. Relatief gaat ze dat meer geld kosten.
Svp niet van die domme prijsvragen en cheques meer.
Volgens mij gebeurt dat al voldoende
Waarom alleen voor woningeigenaren? Mensen die huren zouden misschien ook wel in een energiezuinige woning willen wonen en zo lagere energiekosten hebben.
Wordt al genoeg gedaan. Misschien de verhuurders zoals Vivare. Particuliere schaffen massaal al zonnepanelen aan en wij zitten al op stadsverwarming, maar schaft Vivare ook zonnepanelen aan op bestaande woningen?

Toelichting bij 'Eens'
Belangrijk topic in de wereld
Bij voorkeur advies op maat. Geen standaard oplossingen zoals spouwmuurisolatie, vloerisolatie etc. Bij veel oude woningen in de gemeente is dat niet zomaar toepasbaar.
Duidelijker zijn wanneer de Eltensesstraat eindelijk een keer wordt aangesloten op stadsverwarming! De straten rondom zijn allemaal al jaren aangesloten op stadsverwarming. Wij zitten nog met gas en een oude ketel die bijna aan vervanging toe is.
een actievere gemeente kan dit ook zelf stimuleren
En dan niet teveel bureaucratisch geneuzel
En waterafvoer afkoppelen van riool. En stenen eruit en planten erin. De temperatuur moet Dalen!
gebeurt al
Geef de jeugd ook een (veilige) toekomst
Gemeente moet duidelijk per wijk aangeven wat beleid is. Vooral op gebied van aardgasvrij maken van wijken. Duidelijkheidvoor bewoners is van belang. Ook al is g maar dat ze nog 10jaar aan het aardgas blijven bijv.
Goede informatie geven, niet door commerciële bedrijven, direct of indirect.
Hebben wij inmiddels ook gedaan, en helpt duidelijk!
Hier moet zeker meer informatie over komen.
Ik denk dat dit al wel bekend is
Ik zou wel erg nieuwsgierig zijn naar dat terugverdienen. Daar twijfel ik nogal aan.
Ivm met relatief lage energiekosten worden de kosten niet volledig terugverdiend met aanpassingen. Er wordt ook terugverdiend door een tragere klimaatverandering.
Kan d.m.v. subsidies/regelingen. Voor mij minder van toepassing momenteel. Ben nog woning zoekende.
kan dit uit eigen ervaring beamen
Maar dan moet je wel het geld hebben. Leven is al duur zat.
Maar het accent dient te liggen op woningen die nu NIET energiezuinig zijn. Daar valt de meeste winst te behalen.
Maar misschien is ook wel een stimulans nodig, bv. hogere WOZ voor woningen die niet energiezuinig zijn.
Maar niet iedereen heeft daar de financiële middelen voor.
Maar ook ondersteunen met subsidies en partners verzamelen die niet alleen voor winst gaan.
Maar ook subsidie moet hierbij geboden worden ter stimulering.
maar ook vivare stimuleren aangezien lage inkomens veel huren zitten zij in woningen waar het energie label steeds slechter van word
Maar zonder verplichtingen! Want dat kan eigenaren in financiële problemen brengen.
Mits het terugverdienmodel klopt
moeilijk, stel het zelf steeds uit

nu is er een brief gekomen dat we 70 euro mogen uitgeven, super, maar het is belangrijk dat mensen ook zelf geld uitgeven aan verduurzaming, met zijn allen zorgen we voor een beter klimaat en een toekomst voor onze kinderen
Nu lijkt het vooral nog een mode woord. Maar wat het nu precies inhoudt en wat het kan opleveren zou best in Jip i&Janneke taal uitgelegd mogen worden.
Ook dit is niet voor iedereen financieel haalbaar.
ook in dit thema worden veel aannames gedaan en gaat veel onjuiste info de wereld over. Er is ook weinig tot geen kennis over subsidies etc.. dus ja: meer energie in steken!
Tot nu toe lijkt de gemeente haar bewoners niet echt te informeren na de mogelijkheden.
Vaak weten huiseigenaren helemaal niet wat er mogelijk is en welke subsidies er mogelijk zijn. En misschien via de gemeente een laagdrempelige lening met lage rente
Volgens mij is de gemeente hier al goed mee bezig.
Voor zover het niet leidt tot een lastenverzwaring.
Vooral interessant Mbt koopwoningen
Vooral woningbezitters van huizen van ver voor 1990.
Wat weggegooid geld is, dat je papieren reclames ontvangt over zonnepanelen terwijl die al 8 jaar op je dak liggen.
word al gedaan

Toelichting bij 'Volledig eens'
Actie met 70 euro korting is leuk. Subsidie voor zonnecellen / warmte pomp en een project als “steenbreek (regio Nijmegen) tbv meer biodiversiteit zou zeer welkom zijn
Al is gemma al goed bezig!
belangrijk voor de toekomst
Daardoor is warmte/energie productie voor meer huishoudens dan nu toereikend. Effiecienter
Dan is het ieder zijn of haar keuze .. dat lijkt me een goede benadering
Dat doen we maaar ..... steeds als het 1 jan is geweest gaat alles om hoog maar pensioen en aow stagneert !!!
De overheid moet eerst duidelijk maken wat de toekomst wordt voor de energievoorziening. Er zijn nog teveel openeinden om een gerichte keuze te maken.
Financiële prikkel is belangrijk
Goede informatie en voorlichting maken het verschil.
Ik denk hierbij aan stimulering op basis van persoonlijk advies, goedkope leningen of garant staan voor hypotheken met energiebesparende maatregelen.
Maar luisteren dan ook naar de inwoners als het gaat aanpassingen die nodig zijn in het groenbeleid.
moet natuurlijk wel budget voor zijn

Starters en jongeren met een laag inkomen moeten bij de nieuwbouw van koopwoningen door de gemeente geholpen worden.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Dat leidt alleen maar tot speculatie en snelle winstneming. Niet doen dus want dat is gedoemd te mislukken.
Dit moet dan weer betaald worden door mensen met een meer normaal inkomen.
Dit moet vanuit de overheid geregeld worden, niet door de gemeente.
Een woning kopen o.b.v. je inkomen.
Fraude gevoelig
Het zorgt ervoor dat de prijzen alleen maar hoger worden omdat je met hezelfde budget meer kan kopen. zie rapport EIB
Iedereen is gelijk dus als je een woning niet kan betalen is het je eigen schuld en ga je maar sparen
Laar ze ervoor sparen. Moest in mijn begintijd ook.
Ook aan ouderen dient de overheid tegemoet te komen om een doorstroming op de woningmarkt te bewerkstelligen !
van korting op grondkosten wordt niet geprofiteerd

Toelichting bij 'Oneens'
alleen als er een boete op komt te staan bij verkoop binnen een bepaalde tijd en anders maar meer huur woningen laten bouwen
Bouw nou eens betaalbare woningen. Een aannemer hoeft echt geen drie ton op elk gebouwd huis te verdienen.
Dit moet door de landelijke overheid worden geregeld.(denk aan afschaffen overdrachtsbelasting)
dit zou niet moeten kunnen bij KOOPwoningen. Gemeentegeld is gemeenschapsgeld. Het is meer een zaak voor hypotheekverstrekkers (Banken)
Door huurwoningen te realiseren met betaalbare huur, kunnen ze zelf sparen alvorens te kopen
Gaat ten koste van de begroting daardoor er op andere zaken moet worden bezuinigd
Grondprijzen moeten gewoon reeel zijn en geen woekerprijzen
Huidige overheidsmaatregelen zijn al voldoende, geen overdrachtsbelasting etc
Hulp is goed, maar er zijn ook ‘oudere’ doelgroepen die hulp kunnen gebruiken bij aankoop door verschillende redenen (baanverlies, ziekte bijv). Waarom zou er onderscheid worden gemaakt obv leeftijd?
Ik denk niet dat koopwoningen geschikt zijn voor medeburgers met een structureel laag inkomen.
Ik geef de voorkeur aan een (renteloze) lening die naar draagkracht wordt terugbetaald en volledig bij verkoop vh huis.
ik vind overigens wel dat er voorrang gegeven kan worden aan starters/jongeren, maar ook weer binnen bepaalde gestelde beleidsgrenzen
Is een taak van het Rijk. De zogenaamde premiewoningen, een subsidie met al dan niet een stukje terug te betalen extra lening.
Is inkomenspositie en hoort absoluut niet thuis bij een gemeente.
Lastige kwestie
Niet alleen starters en jongeren zitten te wachten op woningen
Niet perse met subsidies maar door bijvoorbeeld voldoende “goedkope” woningen te bouwen.
Ook starters met een middeninkomen en alleenstaande jongeren moeten hiervoor in aanmerking komen.
Voorrang aan alle starters
Waarom is de grondprijs úberhaupt zo hoog. Typisch Nederlands om zo duur mogelijk te verkopen en vervolgens te subsidiëren. Bied grond en huur- cq. koophuizen tegen een redelijke prijs aan.ke
Waarom? Starters willen tegenwoordig allemaal gelijk groot huis. Bouw dan huizen die betaalbaar zijn
Ze moeten leren sparen. Help ze daar mee
Zorgen voor evenwichtig aanbod. De rest is markt.

Toelichting bij 'Neutraal'
Alleen als er bij een hoog winst percentage ook een verdeelsleutel wordt gehanteerd bij verkoop. Zo profiteer de hele gemeente er can en niet op individueel niveau
Bij weinig geld kom je toch terug op de tiny houses. Prima oplossing eventueel tijdelijk
Dat kan, maar als er creatiever met panden om wordt gegaan is dat misschien niet nodig.
Dat verschilt per persoon. Dus moeilijk zeggen
Dit moeten dan wel woningen zoals eerder beschreven dus niet uit te bouwen zijn.
En dan wel een beding dat verbiedt door te verkopen voor een aantal jaar!
er zijn ook ouderen met een kleine portemonnee die kleiner willen gaan wonen
geeft problemen met personen die net ietsmeer verdienen, waardoor je ongelijkheid creert
geen idee, sommige jongeren willen ook meteen voor een dubbeltje op de eerste rang zitten. Beginnen met (bijna) niks is ook goed :) Als je dit doet moet er wel een soort van inkomenstoets zijn denk ik .. beetje stom als een kind van een miljonair een bijdrage kan krijgen..
Iedereen heeft een woningprobleem
Iedereen moet een kans krijgen
Iedereen zou gelijke kansen moeten hebben. Dat zou het uitgangspunt moeten zijn. Een jongere die meer verdient, huurt/koopt anders een gezinswoning die eigenlijk te groot is.
Ik vermoed dat hunkering naar bezit in de traditionele zin aan het verdwijnen is en mogelijkheid tot gebruik belangrijker wordt.
Ik zou meer pleiten voor een starterslening zodat jonge starters makkelijker een (bestaande) woning kunnen kopen.
Ligt eraan. Waardoor hebben deze jongeren een laag inkomen? Ik heb zelf hard gewerkt om een huis te kunnen kopen, ik had ook wel korting willen hebben. Als er goed onderzoek wordt gedaan naar de redenen erachter ben ik voor.
moet er wel perspectief zijn dat het geld weer teruggaat naar de gemeente
Niet alleen starters en jongeren. Ook gezinnen willen kunnen doorstromen naar een (nieuwe) woning, maar hebben ook gezinskosten. Blijven dus op goedkope locatie, waar anders jongeren of starters terecht kunnen.
Of goedkopere lenen via ov met hulp van gemeente. Er zijn nl me Er mensen met krappe beurs die ook willen verhuizen
Ook hier geldt een inkomensafhankelijkheid. Dat kan voor jongeren en ouderen gelden. Jongeren groeien door in salaris en ouderen niet.
Prima als de gemeente korting gaat geven, maar ik hoop dat niet terug te zien in de heffing van de ozb die in de afgelopen en 5 jaar al met de helft gestegen in
Starterslening e.d akkoord, alleen ook anderen dan jongeren kunnen een laag inkomen hebben
Voorrang voor deze groep lijkt mij oneerlijk. Een starters kan in verhouding meer verdienen dan iemand die al jaren op zoek is. Huizen voor starters komen vanzelf vrij als er wordt gebouwd voor doorstromers, die verkopen dan hun eigen huis zodra ze zelf een groter huis kunnen kopen. Starterslening is wel een mooie optie voor de Gemeente Duiven

Toelichting bij 'Eens'
Als daar duidelijke regels en afspraken over gemaakt zijn liefst via een contract of ander document Het moet duidelijk zijn dat zij die gebruik maken van deze regeling te aller tijden de gemeente als eerste terug moet betalen bij falen of misbruik
anders is het niet te doen voor starters de prijzen stijgen zo extreem hard
anders komen deze nooit aan de beurt.
Belangrijker is wellicht om hoe dan ook te voorkomen dat “investeerders” dergelijke (te verhuren) huizen opkopen. Dat geldt ook voor familie (ouders etc) die in geval van een laag inkomen dan bijspringen.
Bij financiele hulp van de gemeente ook bedingen dat winst bij verkoop can de woning ook weer deels teruggaat naar de gemeente.
Bij huurwoningen wel
Bijvoorbeeld door een spaarsysteem, zoals in de vorige eeuw in Duitsland gedaan werd! De Bausparkasse!
Dit zou niet alleen bij koopwoningen moeten zijn. Met een laag inkomen kan de hypotheeklast een probleem zijn. Beter huurwoningen in een lagere prijsklasse.
Een hypotheek moet niet alleen mogelijk zijn voor mensen die niet een riant inkomen hebben, hier mag de gemeente best bij helpen.
En alleen voor starters en jongeren uit de gemeente Duiven
het is nu voor bijna niemand meer betaalbaar om te huren of te kopen, alleen voor de elite en dat past dan wel weer bij Duiven

Het lukt als een alleenstaande met een normaal salaris niet eens om een hypotheek te krijgen. Misschien kan de gemeente daar iets in betekenen. 9 van de 10 keer zijn ze met een koopwoning goedkoper uit dan met een huurwoning, maar krijgen ze de hypotheek niet rond.
in de 80e jaren had je toch ook dat de gemeente subsidie verstrekte bij het kopen van een woning
Jongeren met lage inkomens kunnen geen huis kopen...
Kijk ook haar jongeren die geen recht hebben op huurtoeslag en te weinig verdienen voor betaalbare particuliere huur
Maar niet d.m.v. giften, tenzij het als kettingbeding wordt opgenomen. Zo blijft de woning ook bij verkoop een starterswoning.
Maar ook aan senioren
Maar verplicht bij doorverkopen lage prijs behouden blijft
Maar wel kijken of het betaalbaar blijft op den duur ,en niet dat de samenleving hiervoor moet opdraaien.
Misschien dat de gemeente dit ook kan doen voor huurwoningen? Zelf huurwoningen bouwen.
misschien kunnen er weer premie woningen komen
onze woning was een premiewoning, gedurende de eerste 10 jaar werd jaarlijks een bedrag uitgekeerd door de overheid
Ook hier weer kijken naar de maandlasten en niet direct naar inkmen. Korting op de grondkosten moeten uiteindelijk wel terug betaald worden als de woning later met overwaarde wordt verkocht. Voorrang geven ben ik niet voor omdat er ook veel andere schrijnende gevallen zijn van ouderen of gescheiden mensen die ook graag een woning willen en die nu niet niet kunnen krijgen. Dat is nog veel erger omdat deze mensen vaak nergens heen kunnen en jongeren toch al een onderdak hebben.
Ook sterkers verdienen de mogelijkheid om zelfstandig te wonen met betaalbare woning
voor hen is een tiny house ook goed
Vroeger werden starters ook wel geholpen door premie A of B woningen.
Waarom alleen starters? Ook ouderen met een een kleiner budget zijn zeker geinteresseerd in korting op grondkosten, zodat ze een kleiner huis kunnen bouwen.
Wat betreft de voorrangsregeling: Als singel is het nog moeilijker dan een stel met 2 lage inkomens.
Wel met goede beperkende verkoopvoorwaarden niet dat ze winst maken
Zolang er maar een zelf woonverplichting is.
Zolang het de gemeente geen geld kost, lijkt dit een mooi streven om deze doelgroep te helpen.

Toelichting bij 'Volledig eens'
Bv premie A woning als 40 jaar geleden
Daar moeten beperkingen aan zitten. Het wonen zou veel goedkoper moeten worden.
De woningmarkt is al krap en door als starter met een lager inkomen en met studieschuld een huis te vinden is een bijna onmogelijk verhaal
Deze jongeren hebben anders zo ontzettend weinig kans
Die achterlijke regel bij toewijzing (langst op laatste adres gewoond) moet van tafel!
Door woningnood is de markt volledig doorgeschoten, hulp aan jongeren en starters noodzakelijk.
Er zijn weinig starterswoningen
Heel erg eens!!! Duiven vergrijst, en er zouden zoooveel starters willen wonen
Helemaal mee eens. Ik heb een modaal/boven modaal inkomen. Het valt alsnog echt tegen wat je bij de bank aan hypotheek kan krijgen. En dan moet je ook nog eigen geld hebben. Dus als starters/jongeren geholpen kunnen worden dan zou dat echt een uitkomst zijn. Daarnaast krijg je er ook veel voor terug te denken de economie, behoud van inwoners (geen leegloop), etc.
Maar dan wel voor Duivense jongeren!!
Maar dat betekend ook dat meer vermogende daarvoor NÓÓIT in aanmerking mogen kom.
maar geen bank spelen met hoge rentes
Maar ook met bv sociale huurwoningen makkelijker toegankelijk te maken.
Momenteel onmogelijk voor 1 persoons starter.

Niet alleen zeggen maar ook DOEN
Ook voor doorstromers en ouderen!
Toen ik in 1969 mijn eerste huis kocht kon ik gebruik maken van een toenmalige gemeentegarantie.
Vooral voor jeugd uit gemeente
Wel afspraken maken over verkoop en termijnen van terugbetalen bij winst.
Zou mooi zijn .. iedereen een kans

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Geen idee
Ik ben van mening dat er dan overlast zou kunnen ontstaan door de jongeren die in deze woningen gaan wonen.
wij hebben zoiets naast ons wonen en hebben er alleen problemen mee gehad, de laatste jaren gelukkig niet meer

Het toestaan van kamerbewoning is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Dan gaan er ongewenste situaties ontstaan.
Dit leidt tot scheefgroei op de huizenmarkt. Woningen worden door investeerders opgekocht en gesplitst in huurkamers. Handhaving van eventuele regels is zo goed als onmogelijk en het aanbieden van dergelijke woonvormen werkt verloedering in de hand.
Dit wordt misbruikt door werkgevers voor gastarbeiders. Nu ook door particuliere verhuurders.
Dit zorgt voor meer buren overlast
Geen behoefte aan huisjesmelkers.
Geen kamerbewoning, dit geeft alleen maar extra overlast. In ieder geval niet in normale gezinswoningen!
Hoe kan het als kamerbewoning niet is toegestaan er naast ons 1,5 jaar meerdere personen in een huis hebben gewoond?
Ik ben het hier enkel mee eens als de gemeente participeert en het niet door huisjesmelkers gebeurt
kamerbewoning zet de deur open voor illegale kamerverhuur oa voor arbeidsmigranten
leid tot huisjesmelkers
lijkt me onwenselijk
Moet er niet aan denken een huis vol met jongeren naast me te hebben
Nee, geen goede optie. Er staan voldoende kantoorpanden leeg om deze om te bouwen.
Niet te controleren op te veel! Nu al moeilijk bij arbeidsmigranten met alle gevolgen van dien. Mogelijk max 1 per woning!
Nog meer buitenlandse auto's?
out of the box denken en innovatief
Waarschijnlijk zijn de goedkopere wijken dan de dupe, dit terwijl ouders met jonge kinderen dan tussen deze doelgroep komen te zitten wat niet wenselijk is
werkt speculatie in de hand en worden er woningen opgekocht door huisjes melkers
Zorg voor kleine betaalbare woningen.

Toelichting bij 'Oneens'
Bij voldoende bouw zou dit overbodig moeten zijn Maak liever van leegstaande gebouwen woonruimtes Denk hierbij aan winkelruimte kantootpanden enz.
daar zijn de meeste huizen niet geschikt voor. ik wil niet een vreemde in mijn badkamer
Dit lost de woningnood niet op en die is schreinend
Dit lost het probleem van te weinig woningen niet op.
Dit zorgt voor onrust in de buurt, net als bij gast arbeiders. Zoals bij ons!
Er ontstaan huisjesmelkers
Het is niet voor niets illegaal. Niet toestaan.
Het is te moeilijk te controleren en zal naar verwachting juist veel overlast gaan opleveren
Het is wel een oplossing, maar airbnb taferelen moet je zien te voorkomen in een dorp als Duiven
Huisjesmelkers en Engelse toestanden niet hier in duiven 16 in een woning
ik ben bang voor uitbuiting: veel migranten in kleine woning
Ik ben van mening dat er dan overlast zou kunnen ontstaan door de jongeren die in deze woningen gaan wonen.
Ik zie er het nut niet van in.
In een gemeente als Duiven is toestaan van kamerbewoning een brevet van onvermogen voor de gemeente.
Is een dorp geen grote stad

Is niet de oplossing
Kamerbewoning is geen oplossing voor woningnood. Dan kunnen jongeren net zo goed thuis blijven wonen, dan hebben ze meer ruimte en kunnen ze geld (be)sparen om een gewone woning te huren of kopen. Er worden als gevolg van de schaarste op dit moment in de grote steden woekerprijzen gevraagd voor kamers.
Maak geen pensions van huizen
Maar meer dat we het niet moeten toestaan voorwaarden zijn immers wel goed
meeste huizen zijn daarvoor niet geschikt
Niet aan beginnen
Niet aan beginnen. Dit werkt meer overlast in de hand. Doordat er bijvoorbeeld meerdere arbeiders in woningen worden geplaatst etc.
Te weinig toezicht op het uitbuiten van deze doelgroep
We zijn als Duiven een dorp en geen stad
wij hebben zoiets naast ons wonen en hebben er alleen problemen mee gehad, de laatste jaren gelukkig niet meer
Zie de grote steden, kamerverhuur zorgt ook voor veel vervelende situaties/woonomstandigheden. En een vertoorde prijs/lkwaliteitverhouding.

Toelichting bij 'Neutraal'
Dat is een optie
Dit zou ik zo houden zoals het nu is.
Geen mening
Geen mening over
Hieraan moet zeker een voorwaarde worden gesteld óók t.a.v. hoogte verhuurprijs
Ik denk niet dat hier in duiven veel vraag naar is. Zou onderzocht moeten worden
Ik heb geen idee of dat op dit moment in Duiven een oplossing zou bieden. Dat zie ik eerder als oplossing in steden zoals Arnhem en Nijmegen met als voorwaarde dat huren laag genoeg blijven en “huisjesmelken” wordt tegen gegaan.
Kan een oplossing zijn, mogelijkheid mag er komen.
met zo min mogelijk overlast
Moet heel goed geregeld zijn als dit meer wordt.
Snap niet wat dit is
Strenge voorwaarden en handhaven om problemen te voorkomen.
Voor een dorp is zo'n beleid minder urgent tenzij Duiven zich nu al als een buitenwijk van Arnhem beschouwd.
Weet niet of dat zal bijdragen
Zitten toch veel haken en ogen aan
Zo lang als er goede begeleiding en handhaving op zit. En niet weer de zogenoemde ‘Polen huizen’ ontstaan.

Toelichting bij 'Eens'
Alleen voor jongeren en spoedzoekers door bij maximale woonduur voor zo'n object. Zeker niet voor arbeidsmigranten
Als er vraag naar is dan toestaan
Als het huis zich ervoor leent
Als het maar geen Polen woning wordt
als hier vraag naar is en er ook een aanbod is, doen!
Als men keuze heeft, waarom niet. Maar het moet geen gedwongen keuze zijn, omdat er te weinig woonruimte is bijvoorbeeld.
Beter gecontroleerd dan illegaal
Daarnaast zou je ook de mogelijkheid van zorg units voor ouderen kunnen meenemen. Hierdoor kunnen ouderen ook gemakkelijker bij hun kinderen kunnen wonen.

De kamet moet dan wel een minimaal oppervlak hebben en geheel zijn ingeicht met alle voorzieningen. Wel maximaal 1 per woning....
denk wel dat het beter is hier grip en zicht op te krijgen door het uit het illegale circuit te halen, maar anderzijds moet er wel continue aandacht zijn dat dit niet tot verloedering en overlast gaat leiden.
Geen maximum per straat: dat is een oneerlijk beleid. Verder moet er een mximum worden gesteld op de huurprijs van een kamer!
Gezien de hoge huurprijzen zou het mooi als je legaal een woning kunt huren met een vriend of vriendin zonder dat je hiermee een relatie hebt.
Goed handhaven
Goed idee! Vooral voor gezinnen die kamers "over" hebben door bijvoorbeeld uit huis gaande kinderen
Helpt mee om de woningtekorten op te lossen
Kamerverhuur mag volgens mij ook niet vanuit de hypotheek, regels van de bank.
Kamerverhuur moet toch ook mogelijk zijn!
Maar dan alleen door iemand bij je in te laten wonen. Niet door huisjesmelkers dr kans te geven een woning volledig door anderen te laten bewonen.
Maar met strikte regelgeving en toezicht om overlast en misbruik hiervan tegen te gaan. Ook moet het geen overlast geven voor buren.
Maximaal 1 persoon extra per woning en beperking aantal woningen in de straat.
Mits er toezicht en registratie is vanuit de gemeente
Pas wel op dat het geen studenten dorp wordt
Toezicht vanuit gemeente onontbeerlijk. Werken met vergunning o.i.d. Geen wildgroei.
Wanneer er een Max. per woning wordt aangegeven lijkt me dat prima kunnen
wel concrete regelingen en controle/handhaving van de regels
Wel goede afspraken nodig
wel met hele duidelijke voorwaarden en niet onbelangrijk controle
Wij hebben voor onze dochter en haar vriend onze garage verbouwd, ook omdat ze geen woonruimte kunnen vinden. En ondanks dat onze dochter hier zelfstandig woont, kan ze geen uitwonende beurs aanvragen omdat er door de gemeente geen toevoeging op ons huis kan worden afgegeven.
Wonder strikte voorwaarden en strenge handhaving.
Zeker in geval van urgentie, denk aan scheidingen

Toelichting bij 'Volledig eens'
Flexibele woonvormen zullen moet inspelen op flexibele en veranderende vraag. Denk hierbij ook aan mantelzorg / kangaroo woningen.
Ik zou dit per wijk regelen
Kan ook ouderen in staat stellen langer in hun huis te blijven als ze dat willen
Tja, waarom zo strak aan regels houden. Wil iemand ergens op kamers, prima toch.
Vooral voor de jongeren zoals omschreven in de vorige vraag is dit een uirkomst
Waarom elkaar niet helpen in tijden van te korte woningruimte. Als iemand ruimte wil delen lost dit toch een probleem op? Dit zou standaart moeten zijn in dr maatschappij.
Zo krijg je net als de grote steden dat grote bedrijven hier alleen maar huizen gaan kopen om volledig studenten in te zetten met het enige doel: winst. Dit moet de gemeente en haar bewoners niet willen. Mede door dit soort bedrijven gaat de huizenmarkt kapot.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Geen idee
mag nooit tot overlast leiden in een straat/wijk
Wat is kamer bewoning?

Het toestaan van friendscontracten is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Behoefte is aan normale huurders, die of alleen of een relatie hebben. Geen losse vriendschappen. Dit soort contracten worden in de praktijk door mensen in de gemeente naar eigen richting uitgelegd. In Duiven gaat dit niet werken.
En toen kregen de vrienden ruzie. Wie is er dan verantwoordelijk voor de huur?
Geen toekomst
Juridische status zorgt voor heel veel nadelen huurder en weer een uitgelezen kans voor huisjesmelkers
out of the box denken en innovatief
Zijn de woningen en buurten niet geschikt voor.

Toelichting bij 'Oneens'
Dit kan in de hand werken dat er teveel gastarbeiders in een huis komen te wonen
Geeft helaas ook ruimte voor malversaties.
Geluidsoverlast ed
Groot gevaar overlast
Hierdoor volgt clustervorming, wat weer de kans op overlast vergroot.
Hiermee kweek je wildgroei en dat moeten we zeker voorkomen en wat te denken aan mogelijke overlast!
Ik denk dat dit alleen maar problemen gaat geven
Jongeren naast een gezin metv2 jonge kinderen. Wat gebeurt er dan ....ruzies etc...
kan snel uit de hand lopen
Kan tot overlast lijden.
Nemen de plek voor een gezin in.
Pas op dat je geen Pool hotelletjes krijgt
Werkt volgens mij oneigenlijk gebruik in de hand

Toelichting bij 'Neutraal'
Afspraken maken, hoeveel personen mogen er wonen en staan er op contract?
Als deze vorm een oplossing biedt zie ik er geen probleem in.
Dat ken ik niet
Dit kan ook voor veel overlast gaan zorgen
Dit moet wel juridisch goed geregeld zijn en dit zou ook niet zo maar mogelijk moeten zijn dit ook om huisjesmelkers tegen te gaan
moet geen bende worden, met alleen jeugd, waar de politie elke keer naar toe moet om de orde te handhaven.
Moeten ze zelf weten
Over;last in de buurt is iets om goed over na te denken.
samenlevingscontracten ed is oke.
weet niet of dit een geod plan is.Wat als vrienden geen vrienden meer zijn?
Wie voelt zich dan verantwoordelijk voor de directe netheid rond de woning. Bijvoorbeeld de tuin.
wie zorgt voor goede regeling?
Zo lang als daar afspraken over gemaakt worden, begeleiding op zit en gehandhaafd wordt waar nodig.

Zolang er geen overlast op welke manier dan ook ontstaat voor omwonenden.

Toelichting bij 'Eens'
Dat zou voor veel jongeren zeker een optie zijn.
De meettijd verandert er volgens mij niet door. Inwoning is een mogelijkheid, maar de inwoner heeft meer risico zonder contract.
Dergelijke oplossing dient voor de relatief korte termijn te zijn. Men moet uitzicht op doorstroming hebben.
dit vind ik dus zo'n geweldige nieuwe denk richting die aansluit bij de huidige maatschappij. Doen! waarom mag ik wel samenwonen met een zus, broer of moeder of partner, maar niet met een vriend?
Gemeente moet meegaan in de ontwikkelingen. Ook hier registratie en toezicht
gezien het woningtekort, doen, maar hang hier dan wel duidelijke contracten aan die bij een notaris ondertekend moeten worden
Goed idee
Helpt mee de woningtekorten te bestrijden
Hoe een relatie eruit ziet gaat overheid niets aan. Als drie mensen samen in een huis willen wonen voor bepaalde tijd is dat-in principe-prima !
Ik zou er dan wel een maximum aantal personen aan koppelen. Anders wordt het kamers vullen met alle gevolgen van dien
Maar bij 3 waarschuwingen van overlast aan de buurt uit huis en wijk zetten.
Maar dan alleen voor inwoners die ook al echt bv 10 jr in de gemeente staan ingeschreven.
Maar dergelijke oplossing moeten niet geclusterd worden maar zou in een sociaal gemixte bewoners samenstelling eventueel kunnen
maar wat gebeurt er als de vriendschap word beëindigt en dit ook sneller toestaan voor kinderen en ouders
Maar wel met duidelijke afspraken/ richtlijnen
Met goede afspraken en een waterdicht huurcontract
Mits er netjes met huis en tuin wordt omgegaan
Mooie idee
Mooie tussen oplossing ook voor scheef wonen
niet doen
Onder voorwaarde dat er geen toename van overlast is voor de buurt
Onder voorwaarden, evt met consequenties
Prima idee bij koophuizen maar zonder nhg
samenwonen mag ook
Vaak de enige optie voor jonge mensen..
Waarom mogen 2 partners wel samen een woning huren en 2 vrienden niet? Ook partners gaan regelmatig uit elkaar.
Waarom niet. In steden gebeurt dit ook.
Wel onder de juiste voorwaarden, en niet dat het soort van tijdelijke studentenhuizen worden die overlast veroorzaken
Zo kan bestaande beschikbare woonruimte zo efficiënt mogelijk worden ingezet.

Toelichting bij 'Volledig eens'
Arnhem is vaak erg prijzig. Duiven heeft een eigen station en alles is dichtbij. Waarom zouden we dit niet toestaan?
Het moet wel echt om vrienden/vriendinnen gaan, geen geronselde praktijken
Ik zie niet waarom een groep mensen op een gezamenlijk contract geen huis zouden kunnen kopen of huren!
Is een makkelijke oplossing!
Je kunt er beter zicht op hebben en de huizen door de gemeente verdelen.

Je moet kunnen samenwonen met wie jij wilt.
Kan ik mij voorstellen
Lijkt mij een goede oplossing voor jongeren.
mits hier goede controle op is, is dit prima oplossing. Er zijn tegenwoordig veel alleenstaanden (jongeren) die inhun eentje geen geschikte woonruimte kunnen vinden. dit zou een mooie oplossing zijn.
Ook hier weer veel overheidsbemoeienis die tijd en geld kost en alleen maar blokkerend werkt. Principe goed regelen en dan gewoon doen.
Sommige mensen hebben niet voldoende inkomen om zelf een huis te huren, dit lijkt mij de perfecte oplossing.
Super idee! Denk dat er veel jongeren zo geholpen zijn.
Waarom wel een stel en geen vrienden? Je kunt de kosten delen en hebt voor 2 personen nog maar 1 woning nodig?
Wel goede afspraken over de normen en waarden die in een buurt gelden. Bijvoorbeeld geluidsoverlast etc.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Geen idee
Ik weet niet of hier veel vraag naar is in Duiven. Hoor hier niemand over
weet niet hoe dat werkt
Zie niet dat friendscontractenvoor meer fysieke woonruimte kan zorgen.

Het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw is te klein en moet groter worden.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Ben ik geen voorstander van
Blijkbaar wordt er niet gekeken naar de personen die een sociale huurwoning krijgen toegewezen bijv. verslaafden in een kinderrijke buurt of waar meer oudere wonen? Geeft te veel overlast waar niet op wordt gehandhaafd.
Eerst de doorstroming maar eens regelen en uitvoeren
Het is vaak goedkoper om een hypotheek te nemen dan een huis te huren. Zorg voor huizen die rond de 170.000 euro kost. Dit kunnen best veel mensen die werken namelijk lenen. En dus is het veel goedkoper dan huur want dan bouw je niks op.
Starters komen nooit voor een sociale huurwoning in aanmerking. Dit gezien de lange wachtrijen bij woningbouw.

Toelichting bij 'Oneens'
De doelgroep die hier net bovenzit heeft ook moeite ondervinden van woningen. Komen niet in aanmerking voor sociale huurwoning, maar particuliere huur is weer veel te duur. Deze doelgroep vist vaak achter het net.
Denk dat de vraag naar koopwoningen groter is dan naar huurwoningen. Mensen zijn goedkoper af met een koopwoning dan een huurwoning
denk ik eerder dat het voor lagere inkomens mogelijk moet zijn om een huis te kopen
Die mensen moet je niet te veel in 1 buurt laten wonen liever mixen in wat duurdere wijken
Dit wordt al voldoende gedaan
Een woning kopen is vaak goedkoper dan huren op basis van maanlast. Hypotheekverstrekkers moeten daar naar kijken waardoor een koopwoning voor een groetere groep bereikbaar is.
Er moet een goede mix van diverse woningsoorten zijn. Anders dreigt verpaupering en probleemwijken.
Gewoon betaalbare koopwoningen voor starter denk dat er meer mensen zijn die tussen wal en schip vallen
Naar mijn idee moeten er wel meer sociale huurwoningen bijkomen alleen denk ik dat de focus nu moet liggen op starters en doorstromers.
Sociale woningbouw is overbodig. een kwestie van maken van keuzes door bewoners. met de huidige lage hypotheek rente is huren duur.

Toelichting bij 'Neutraal'
Door deze vragen merk ik dat er erg veel vraag is naar woningen. Hebben jullie een grafiek met de hoeveelheid vraag wat er nu is en wat de verwachtingen zijn voor de toekomst? Is dit allemaal niet te combineren?
Er mag beter onderzoek gedaan worden naar of iets echt urgent is. Weet uit ervaring van dichtbij dat geregeld de urgentieverklaring niet klopt. Misbruik zoveel mogelijk voorkomen.
Er moet voor iedere doelgroep een passend aanbod beschikbaar zijn.
Er moet voornamelijk gecontroleerd worden dat als een eensgezinswoning verhuurd wordt, dit ook aan een gezin is en niet een 1 of 2 persoons huishouden
er moet wel mogelijkheid zijn tot, maar er zou dan geïnventariseerd moeten worden
Geen idee hoe groot dit aandeel nu is. Moet in verhouding staan tot de rest van de nieuwbouw.
hangt heel erg af van het % in een wijk. We weten dat straten met sociale woningbouw ook vaak de "overlast" straten zijn.
Heb ik geen informatie over
Heb ik geen inzicht in
Ik heb daar geen ervaring mee, ik krijg het gevoel dat buurten verloederen.
ik heb geen overzicht, maar als dat aantal groeit lijkt het me handig om het aan te passen
Ik ken de aantallen niet, dus kan daar geen oordeel over vellen. (Goedkope) nieuwbouw kan leiden tot meer doorstroming waardoor sociale huurwoningen beschikbaar komen.
je moet bouwen voor de behoefte als dat blijkt uit onderzoeken
Nogmaals: het woning probleem is van alle doelgroepen, gelijke kansen.

Ook hiervoor is een evenwichtig en eerlijk beleid noodzakelijk. Iedereen heeft het recht op een passende woning.
Weet ik niet
Weet ik niet
Wel eens dat er genoeg sociale huurwoningen komen
Zorg voor een goede spreiding zodat de wijken bewoonbaar blijven en er geen ghetto's gecreerd worden.
zorgen voor doorstroming
Zou meer verdeeld kunnen worden. Dus gevarieerde wijken en met de mensen samen kijken naar leefbaarheid in de wijk.

Toelichting bij 'Eens'

Als er niet vooraf adequaat geregeerd wordt ontstaat dus een situatie dat mensen aangewezen zijn op sociale huur. Als vooraf verbetering geen haalbaar doel is in de gemeente dan zal hier dit de prijs zijn
Eens, maar wel in evenredigheid met duurdere en ander soort woningen.
En mix van verschillend aanbod is belangrijk daar hoort deze categorie ook bij. Wel diverse wijken maken i.v.m. Sociale cohesie tussen inwoners groepen.
Er moet voor elke doelgroep iets zijn
Ja dit zeker nodig. Er zitten nu jongeren in de seniorenwoningen en zo houden daar woningen bezet die eigenlijk voor een andere leeftijdsgroep is die nu blijven zitten in de eengezinswoningen. Zo krijg je ook geen doorstroming
Jongeren moeten ergens beginnen. En niet iedereen kan gelijk een huis kopen.
Maar 2 mensen of 1 persoon in een gezinswoning dat kanngewoon niet
Maar dan ook kleinere woningen (bijv met 2 slaapkamers)
Maar geef niet altijd mensen met problemen voorrang! Dat gebeurt te vaak
Maar kijk dan ook eens naar de scheefwoners
Maar laat een woningbouw corporatie a.u.b. niet de stedenbouwkundige uitvoering mede bepalen zoals in Kloosterkamp gebeurd is.
Ook hiervoor: Duivenaren eerst
Voor elke beurs woonkplezier
Wel als dit naar eigen bevolking gaat niet naar urgentie immigranten

Toelichting bij 'Volledig eens'

Bouw niet alleen voor tesla families
Dat is volgens mij al jaren een feit
De overheid moet stoppen met het innen van belasting van de coöperaties zodat zij meer geld ter beschikking hebben om deze sociale huurwoningen te bouwen.
denk dat dit echt voldoet aan een behoefte... en ja dat mag ook in 'mijn back yard' :) We zijn een samenleving... dus voor iedereen een plek en een dak boven het hoofd.
En betaalbaar! Voor jeugd en ouderen!
Er wordt teveel gebouwd voor de hogere inkomens terwijl de grootste groep woningzoekenden middenklasse is.
Hard nodig
Het tekort aan betaalbare sociale huurwoningen is ronduit misdadig !!!!
Iedereen heeft recht op een dak boven zijn hoofd.
Ik heb jaar moeten wachten en heb uiteindelijk op 1 woning kunnen reageren.. Maar woningbouw propt gezin met 3 kinderen in dezelfde woning als ik heb. Dus ligt ook een grotere verantwoordelijkheid bij woningbouw
Ik kan een boek van 100 pagina's schrijven over schrijnende situaties die ontstaan in Duiven door het tekort aan sociale huurwoningen. Er is zoveel vraag!
Ik vind dat er te veel en te dure woningen worden gebouwd. Ik ben dus ook van mening dat er inderdaad meer van deze sociale huurwoningen moeten worden gebouwd

in duiven kom je gewoon niet aan een huurwoning ik heb zelf in een rotsituatie gezeten, scheiden, 8 jaar aan punten hebben en niet weg kunnen omdat je by far niet genoeg jaren ingeschreven staat

kunnen mensen die niet kunnen kopen toch een volwaardige woning betrekken

maar betaalbaar huur

Maar dan wel betaalbare huurwoningen.

Mensen leven langer, jongeren krijgen geen woning die betaalbaar voor hun is en zij wonen veel langer bij hun ouders thuis.

nog een keer: bouw nou betaalbare woningen.

Prioriteit 1, jarenlang geen sociale huurwoningen gebouwd.

Projectontwikkelaars willen wel bouwen maar liever geen sociale huur, het gaat hun om het geld niet de mens en de behoefte

Verhuur van woningen moet weer exclusief door woningcorporaties gedaan worden. Verbied de particuliere verhuur.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'

Geen idee

Op nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum mag hoger dan 4 lagen worden gebouwd.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Als in het centrum appartementen gebouwd gaan worden dan zal ik zeker weten gaan verhuizen. Het is al heel druk in het centrum en ik heb als inwoner geen trek in appartementen tegenover mijn voordeur.
Denk aan de buurt! Dat is absoluut niet iets waar ze tegenaan willen kijken
denk aan het uitzicht van bestaande woningen en het dorpsgezicht
Dit is nog steeds een dorp.
Duiven is een dorp, geen stad. Flats passen er niet.
Duiven moet dorp met laagbouw blijven, er wordt al genoeg verpest
Duiven moet wel een "dorp" blijven
gaat ten koste van dorpse karakter
Gaat ten koste van karakter vam het dorp.
Gaat teveel ten koste van het dorpskarakter
Geen hoogbouw in centrum
Het centrum van Duiven heeft met haar nieuwbouw al té veel stedelijke uitstraling waarmee het dorps karakter daar al volledig weg is
Het dorpse aanzicht wordt daardoor verpest. De huidige inwoners van Duiven zijn hier niet voor niets komen wonen. Hoge gebouwen horen niet in een dorp thuis.
Hierdoor gaat het dorpse weg en het ziet er niet uit, zo'n hoog flatgebouw
Hoogbouw kan prima op de plakse weide dit is binnen loopafstand van de Kern van Duiven plus hier is nog geen woningbouw die kunnen klagen
Hou het landelijk voor zover nog mogenlijk. De lucht in doen ze maar in de grote steden. Tis of verder lopen, fietsen, met de auto of ergens anders gaan wonen.
In centrum (remigiusplein) ligt een grasveld. Het is zonde om daar woningen te bouwen. Woningbouw aldaar maakt het horeca plein een stuk minder aantrekkelijk. Zorg voor juiste speelvoorzieningen, zodat kinderen daar kunnen spelen, terwi de ouders genieten op het horeca plein. Helaas denkt een projectontwikkelaar daar niet aan. En de gemeente dus ook niet, want die krijgt hier geld voor
Moet je niet willen in kleine kernen.
Nergens voor nodig, voorkeur voor uitbreidingslocaties, er is al zo weinig groen in het centrum. Als je een bruisend centrum wilt wat de gemeente met de mond beleid dan moet je zorgen dat er activiteiten in het centrum gehouden kunnen worden zonder dat bewoners gaan klagen over overlast.
Nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum liggen vaak in dicht bewoonde ruimte. Door meer hoogbouw gaat kwaliteit van de leefomgeving naar beneden.
onacceptabel, de kern van het oude Duiven is dan voor eens en altijd verdwenen. Dit kan je dan ook nooit meer terug draaien
out of the box denken en innovatief
Past niet in dorpse karakter van de gemeente
Past niet in Duiven
Past niet in het beeld van het dorpse karakter
Past niet in het huidige plaatje
Vervuiling van de omgeving
We zijn een dorp en geen stad. Maximaal drie lagen, moet ruim voldoende zijn.
Woongenot van ieder wordt hiermee beschadigd
Zeker niet in het centrum!!!
Zet mensen niet gevangen in hoogbouw. In een dorp horen mensen gewoon direct naar buiten te kunnen lopen.

Toelichting bij 'Oneens'
4 lagen is de max

Bij hogere bouw onstaat er een vervelend beeld, dit past niet inde gemeente Duive n

daar is het dorp te klein voor

dat ziet er in deze 'platte' gemeente niet uit, beeld is ook belangrijk

Duiven is een dorp en het dorpse karakter moet behouden blijven.

Duiven is een dorp, geen stad. Graag zo houden.

Duiven moet zijn landelijke uitstraling behouden een ook zijn sfeer. Het is tenslotte een dorp

Hangt er vanaf wat het doel is. Worden er dan huldigde woningzoekenden je geholpen, of worden er (met alle respect) alleen extra asielzoekers geplaatst en boven de huidige zoekers nog steeds zoeken??

Het dorpse karakter moet behouden blijven en daar past hoogbouw van 4+ niet bij.

Hoger dan 4 neemt ook zonlicht weg, en zonlicht is heel belangrijk voor een gezellig horeca centrum.

Horizon vervuiling

Ik vind dat er nog genoeg ruimte is voor uitbreiding zonder de hoogte in te gaan. Duiven is een relatief klein dorp waar iedereen relatief dicht bij voorzieningen woont

In het centrum moet mijn inziens laag blijven, we zijn geen stad.. eventueel van het centrum af kan er hoger gebouwd worden. Ik vond het ook prachtig dat het CCOG weg was, de kerk was prachtig in het zicht. De Lidl is daar nu en de rest is onbemand, dat is zonde.

Lijkt me niet wenselijk voor Duiven.

Max 3. Moet wel een beetje dorps blijven

Niet in de buurt van het centrum, buiten de centrumring wel

past niet bij het dorp

Past niet in Duiven

Rekening moet worden gehouden met het karakter van de gemeente . Hoogbouw past hier niet in

We leven in een landelijke omgeving en daar past hoogbouw niet bij

Wordt dan wel erg stedelijk

Zonde van het centrumbeeld. Nu nog redelijk dorps: mooier om dat zo te houden en juist de breedte van het dorp te pakken

Toelichting bij 'Neutraal'

Denk niet dat het centrum zich hier voor leent. Wordt donker en grauw met veel hoogbouw. Vriendelijke karakter zal verdwijnen.

Ik heb hoogtevrees dus de hoogte in is voor mij absoluut geen optie maar wel voor anderen

Met lift!

Zolang de zonnige looproutes en terrassen blijven.

Zolang het maar past bij het centrum

Zolang het niet anderen dwars gaat zitten bij uitzicht en dergelijke

Toelichting bij 'Eens'

Afhankelijk van de lokatie natuurlijk en Max 6 woonlagen

Als daar vraag naar is....waarom niet

als dit inpasbaar is in de omgeving

Bovendien wordt de inkomensgrens voor sociale woningbouw verhoogd en komt er dus nog met vraag.

Dat dit niet eerder is gedaan.

De groeiende vraag hiernaar pleit voor deze optie

denk dat duiven te groot wordt om dit niet te doen, de nood is te hoog, het inwoners aantal loopt maar op, wanneer Duiven zorgt voor zoveel industrie en werkgelegenheid moeten we misschien meer richting een stad gaan denken.

Gaat het niet in de breedte, dan maar in de hoogte.
Ik wil graag in een vrijstaand huis tegenover twee cafe's en een restaurant wonen. Soms is niet alles mogelijk wat je graag wilt, groei op en wen daar aan.
Ik zie hier geen bezwaar tegen, maar heb wel een voorkeur om dat buiten het centrum te doen.
In overleg met reeds aanwezige omwonenden. Je zult immers maar een groot gedeelte van de dag in de schaduw van een nieuwe flatwoning komen te zitten
Lijkt me logisch, ook om de m2 prijs betaalbaar te houden zijn flats cq appartementen een goede oplossing. Kijk maar eens in alle grote steden....
Maar niet te hoog
Maar wel beperken tot 6 lagen
Maar wel in overeenstemming met de omgeving. Niet een wolkenkrabber
Meer woningen dus dan maar op elkaar
Meer woonruimte in en om het centrum
Mi. Past dat bij een centrum.
Mits daar ook vraag naar is
Smaakvolle architectuur svp
versterkt ook het centrum
zie eerdere opmerking. laten we eens afstappen van die 'spastische' reacties dat hoogbouw lelijk is en dat we dat niet willen. Prachtig gebruik juist van de beschikbare m2.
Zorg wel dat overige woningen geen last hebben. Door bijvoorbeeld aan de rand vd wijkeen complex 6 hoog te zetten

Toelichting bij 'Volledig eens'
Als er maar liften en ontsnappingsroutes zijn, bij calimiteiten.
Bouw paar grote appartementen
Dat appartementen complex op dat grasveld lekker hoog maken. Even hoog als de ogtend nu is. En dan huizen van rondt de 170.000 euro. Mooie aanwinst voor duiven en zo houd je de jongeren ook in duiven. We zijn tenslotte een van de weinig gemeentes in de Liemers waar de aantallen naar beneden gaan.
De hoogte in gaan hoeft niet per definitie lelijker of minder groen te zijn.
Dergelijke hoogbouw zou voor ouderen geschikt zijn indien voorzien van de noodzakelijke voorzieningen. Afstand tot centrum voor ouderen van belang.
Duiven is Arnhem ZuidOost zou bij Arnhem gevoegd moeten worden...pseudozelfstandig die alles bij de regio neerlegt
Geen torens maar wat hoger is prima. Grond is schaars in NL
in het centrum wonen daar kies je voor
mag ook wel gebeuren op sommige randen van het dorp
Mag zelfs hoger misschien een markpoint voor de omgeving
Tussen de 2 candea’s mag t ook. Ruimte zat.
Waarom vasthouden aan laagbouw? Kijk naar high park arnhem. Kwalitiatief hoogwaardige appartementen, die veel opleveren.
Zou zeker schelen!

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
zolang de omwoneneden er niet te veel last van hebben en niet tegen een muur aankijken

Er staan voldoende goedkope koopwoningen in de gemeente.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
350.000 is ons budget, en kunnen hier al een tijd echt niet mee uit de voeten in duiven
Aantal woningen onder de 200.000 is in Duiven zeer klein
bekijk het aanbod op funda en je weet genoeg,om te janken
Bouw voor lagere inkomens. Die zitten echt in de knel.
Denk dat je juist meer goedkope woningen moet bouwen voor de nieuwe mensen. En woningen van de 350000+ zodat de mensen uit het middensigment kunnen doorschuiven dit is nu namelijk niet mogelijk.
en daarnaast duurdere huursegment
Er zijn geen goedkope woningen op de markt. Mensen blijven fijn zitten met lage lasten. Daarom goedkope woningen er bij bouwen
Juist rond de 100.000 en 150.000
Krijgen starters weer geen kans
Moet je ook wel kunnenbetalen
Ook nog onder de 2 ton bouwen
Probeer als starter en alleenstaand maar eens een betaalbare woning in Duiven te kopen. Vrijwel onmogelijk.
Te weinig kwalitatief aanbod in het goedkope segment
Te weinig woning in dit segment en ja dus bouwen in het segment 200K - 350K. In verhouding meer tussen de 200K en 250K bouwen
toevoeging: waarom niet bouwen in laag segment voor starters? Tot 200.000?
Totaal niet. Wij hebben een huis gekocht als starter, maar willen doorstromen omdat wij nu een gezin van 4 zijn. Dit is echter onbegonnen zaak. Het is onbetaalbaar voor jonge gezinnen zonder veel eigen vermogen om door te stromen.
volgens mij zijn er niet heel veel woningen te koop onder de euro 200.000
Waar staan woningen onder de €200.000?
woningen zijn nu al te duur voor de starters

Toelichting bij 'Oneens'
Breder probleem
De huizenprijzen zijn nu al erg hoog. Goedkopere woningen zijn niet goedkoop meer
De woningmarkt is op dit moment onbetaalbaar voor iedereen tot en met de middenklasse. Bouwen van huizen tot 250.000 is ook hard nodig.
De woningnood betreft vooral mensen met een lager inkomen, dus daar moet voor gebouwd worden.
Dit zal men niet ervaren apps stimulans om te verhuizen
Ee staan te weinig goedkope woningen te koop!
Er is gebrek aan dergelijke woningen, stelling is derhalve onjuist.
Er staat bijna niets te koop, in welke range dan ook.
er worden veel te veel duurdere woningen en appartementen gebouwd
Er zijn bijna geen woningen onder de 200.000 euro beschikbaar in deze gemeente. Vooral bouwen in het middensegment lost het startersprobleem niet op.
Er zijn weinig huizen onder de € 200.000,00 te koop
Goedkoper
Hier worden starters niet mee geholpen. Zoals eerder gezegd is een gezonde balans tussen doelgroepen belangrijk.
hypotheken verandereb, wel mogen huren voor veel geld maar geen hypotheek kunnen krijgen voor veel minder

Ik vind dat deze stelling deels klopt. Er wordt nu alleen voor dit segment gebouwd. Ik vind dat er ook meer woningen van het goedkopere segment gebouwd moeten worden om zo de woningkrapte goed aan te pakken

Is hoofdzakelijk aantrekkelijk voor buitenstaanders

Juist onder 200000 is behoefte. Doorstroming heb je niet in de hand

Met huidige strengere hypotheek regelingen is niet voor iedereen een huis vanaf 2 ton te kopen.

Middensegment vanaf 170.000 tot 300.000 zou een betere doorstroming bieden want mensen die in een huurhuis zitten en het liefst een koophuis willen kunnen wel de huur betalen maar komen niet in aanmerking voor een hypotheek omdat hun inkomen te laag is maar zouden in theorie prima een huis kunnen kopen omdat het maandbedrag gelijk ligt met de huurprijs.

Mijn idee is dat er meer midden/duurdere koopwoningen zijn

Onder de twee ton is in uw beleving misschien goedkoop, maar is dat voor een starter zeker niet. Die moeten dan nog langer wachten op de doorstroming. We willen die jongeren nu toch in duiven houden.

Ook onder de 200.000. Aan bestaande huizen onder de 200.000 moet vaak zoveel gebeuren dat je uiteindelijk in het middensegment uitkomt

Prijzen liggen te hoog waarbij de gemeente ook een aandeel heeft. Woz. Marktwerking is geen stabiele factor dus de gemeente zou niet naar waarde maar behoefte moeten kijken de rest zou voor de commerciële sector moeten zijn

Te weinig goedkope woningen

Te weinig goedkope woningen. Wat u hier het middensegment noemt is in Duiven al de ondergrens. Wijs mij nog maar eens een woning aan van minder dan 2 ton. Hahag

Tussen 200.000- 350.000 is tegenwoordig goedkoop koopsegment. Voor doorstromingen zouden er huizen tussen de 300.000-450.000 gebouwd moeten worden

tussen 200.000 en 300.000 dat zijn op dit moment de goedkope woningen. daar onder is hooguit een klein appartement of een uitgeleefde woning te vinden

Vanaf 175000 lijkt mij een betere prijs voor starters gezien er altijd veel kosten bij komen

Veel mensen hebben door de corona crisis financiële problemen.

Volgens mij staan er niet veel goedkope woningen in de Gemeente. Tenminste niet voor een starter. Boven de 200.000 is dan best veel geld. Ik denk dat je enerzijds goedkoop moet bouwen voor de starters (150-250) en anderzijds voor de doorstromers (250-450).

Volgens mij staan maar weinig goedkope koopwoningen te koop in Duiven

Voor een starter is dit te veel geld, helemaal als je alleen iets wilt kopen.

Vooral onder de 200.000 zijn er te weinig woningen. Zeker ook een tekort aan betaalbare seniorenwoningen

Waaruit blijkt dat mensen willen doorstromen als ze ergens met veel plezier wonen.

Wij kunnen een maximale hypotheek van 320k bekostigen. Maar omdat we in dat segment maximaal moeten lenen en de maandlasten dan zo schandalig hoog worden is het niet meer verantwoord wonen. Woning en grond prijzen zijn opgeblazen. Investeren in dergelijke dure woningen is de bubbel voeden, en wie lost het peobleem op als die bubbel barst?

Zo goedkoop is dat niet ! Voor alleenstaanden onbetaalbaar

Zoals al gesteld meer bouwen in het goedkope segment

Toelichting bij 'Neutraal'

Als het inderdaad tot die reactie leidt is het een mooie oplossing, maar door goedkope koopwoningen bij te bouwen, heb je die direct beschikbaar voor de mensen die geen hypotheek van € 200K+ kunnen krijgen.

Beneden deze vraagprijs is er al bijna niets dus dit heeft geen zin

Goedkoop word toch weer duur door de markt. Wat in 2010 175000 was tussen woning is nu 200000 tussen woning. Dus nu bouwen 200000 is straks 250000 dus weer zelfde probleem

Heb geen idee hoe dit werkt

Het tekort aan huurwoningen toont dat daar nood zit: wat is het gemiddelde budget van de inwoner?

Ik kom weer terug op mijn evenwichtig en eerlijk beleid

Ik weet niet of ik zou willen verhuizen. Fijn buurt mooie omgeving. Waarom verhuizen?

In de huidige markt zijn dat rijwoningen / hoekwoningen. Ik denk dat Duiven ook behoeft heeft aan twee-kappers en vrijstaande woningen, dus het zou tot 500kEUR moeten gaan.

Kan.. maar je kunt ook omdenken.. er zijn al voldoende tussensegment huizen

Nogmaals, waar is het meeste vraag naar?
Ook goedkopere kleine woningen bouwen. Tussen de €100.000,00 en €200.000,00
Zo werkt dat niet altijd. Dat doorstromen zit at complexer in elkaar.
Zorg voor een goede balans op basis van de behoefte. Als doorstroming zorgt voor meer beschikbaarheid van goedkope woningen is dat prima.

Toelichting bij 'Eens'
350.00 vind ik niet meer echt middensegment
Als men duurdere woningen bouwt, komt de doorstroom ook vanzelf.
Dat creëert door stroom en kansen voor 2 verdieners
Dit is je grootste doelgroep. Zoek je een woning in deze dan heb je vaak veel concurrentie. Reageren tig mensen op, gevolg bieden, gevolg prijzen schieten weer omhoog. Mensen met kleinste budget d doen weer niet mee. De hoogste inkomens hebben weer meeste kansen.
Duiven heeft al aardig veel nieuwbouw en bestaande bouw boven 500.000 euro
Dure woningen zijn er de laatste jaren al genoeg bij gebouwd.
Gezien de huidige markt zijn er in alle segmenten een tekort.
Ik zou denken dat die grens iets hoger ligt, bv tussen 250k en 400k
Investeren seniorenwoningen zodat doorstroom op gang komt.
Maar zeker ook in het hogere segment
Ook deze cijfers ken ik niet. Ik heb het idee dat er inderdaad veel goedkope woningen in Duiven staan, niet in de dorpskernen. Iets duurdere woningen doen ook iets met de leefbaarheid. Hoewel een vitale wijk bestaat uit een mix.
Tussen 200/350K is goedkoop !!!! (bizarre vraag !!!)
Vergeet alleen niet dat mensen uit een 350K woning ook willen doorstromen op een gegeven moment.
Vooral het midden- en hogere segment niet vergeten. zo hou je Duiven gemengd.
Zo goedkoop mogelijk!

Toelichting bij 'Volledig eens'
Dat is ook het segment voor de modale man
Doorstroom op tweekappers al dan niet vrije kavels gewenst
En navenant goedkopere huurappartementen aanbieden, gezien de enorme verschillen in woonlasten tussen koophuis en huurappartementen!
Ik zit zelf in deze categorie, mijn huis komt op de markt als ik door kan stromen naar één tweekapper
In deze categorie staan nauwelijks huizen te koop, terwijl de meeste mensen dit juist als budget hebben. Hier moet snel verandering in komen. Er moeten snel honderden woningen bijkomen.
Jullie maken hierbij alleen een verkeerde inschatting van het middensegment. Ik ben zelf op zoek naar een huis voor het midden segment en deze huizen starten bij ongeveer 300k, niet bij 200k zoals jullie aangeven. Dat zij nog vooroorlogse prijzen.
Maar dan meer 200 dan 350!
nog een keer: bouw nou eens betaalbare woningen. € 350.000 is best veel geld.
Word onmogelijk anders om te kopen

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
moeten ook oppassen dat we dan niet te goedkoop worden voor mensen van buiten de regio
Onder de 200000 blijven lijkt mij het beste om uit de woningimpasse te komen en het voor iedereen mogelijk te maken om een huis te kopen.
Voor ons niet van toepassing

Tijdelijke huurcontracten zijn onderdeel van de oplossing voor de huisvesting van mensen die snel een woning nodig hebben.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Dan worden die huizen niet netjes gehouden en zeker de voortuinen niet; vreselijk gezicht
Huurders hebben weinig geld om een woning op te knappen. Als er veel tijdelijke contracten zijn, gaat een huurder een woning niet aangenaam maken, wetende dat ze er weer uitmoeten, dat is weggegooid geld. Zo krijg je verloedering in buurten en wijken
jullie gebruiken ze kennelijk niet, ik had zo hard een woning nodig en moest ondanks alles bij mijn ex blijven met een jonge dochter.
out of the box denken en innovatief
Voor ramo scenarios als brand of een onveilige/onbewoonbare situatie van iemand, kan ik dit als oplossing zien. Voor mensen met relatie problemen zeker niet. Men gaat tegenwoordig al scheiden als de partner een scheet onder de lakens laat. Laat men eerst maar een nadenken over de relatie voordat er woonruimte beschikbaar wordt gesteld.

Toelichting bij 'Oneens'
40% gaat scheiden. Dat valt mi niet op te vangen met tijdelijke contracten. Particulier, valt er veelal en woning te huren voor saneert het tijdelijk zal zijn
Als er voldoende woningen zijn, kan men definiëren wonen. Als we dit hier in het dorp toestaan, moeten we ook spoorzoekers van buiten ons dorp toelaten, en dat lijkt me niet de bedoeling. Laten we eerst maar eens zorgen dat we onze jongeren hier houden.
Als je geen urgentie hebt, kom je bijna niet aan een woning. Tenzij je +30 jaar staat ingeschreven bij een woningbouwcorporatie
Bouw meer betaalbare woningen ! Gemeente is er niet alleen voor rijke vvd-fascisten...
Dan zijn ze tijdelijk geholpen, en moeten na dat contract opnieuw op zoek
Denk niet dat dit werkt
Deze rol ligt bij de woningcorporatie en niet bij de gemeente. Gezien de gemeente beperkt tot geen vastgoed heeft. Je moet natuurlijk wel de juiste afspraken maken met de woningcorporaties.
Drijven alleen de prijzen op, landelijke wetgeving hiertegen op komst.
En dan na een tijdje weet op straat staan?
en wat als het na de contractperiode nog steeds nood is, dan als dakloze eindigen, zoals meer dan 40.000 Nederlanders, die geregisytreerd staan???
Geen tijdelijke maar vaste contracten.
Ook dit gaat problemen opleveren

Toelichting bij 'Neutraal'
alleen zinvol als er zicht is op doorstroming naar een andere woning binnen de gestelde termijn
als dat wettelijk kan
Als de balans maar juist is
als ik een relatieprobleem krijg met mijn ouders, krijg ik ook niet met voorranf
Bij calamiteit zeg ik ja, bij relatieproblemen nee. Dan moet je tegenwoordig wel veel van dat soort woningen vrijgeven.
Dan moet er wel doorstroming mogelijk zijn
Dan zou dat in beperkte mate kunnen gebeuren waarbij goed moet worden toegezien op doorstroming en niet een permanente bewoning voor onbepaalde tijd.
Eens als het gaat om mensen in een overmachtsituatie, niet eens als het gaat om mensen in een situatie die voorkomen had kunnen worden of het gevolg zijn van hun eigen beslissing.
En wat gebeurt er dan na het tijdelijke?
Goed bewaken of spoed ook daadwerkelijk spoed is en hier 1 lijn in trekken.
Ik zou aanbevelen jullie te richten op de koophuizen.
In geval van een calamiteit oké, in geval van relatieproblemen niet.

Kan effect niet overzien, tijdelijk huurcontracten kunnen huurdersbescherming aantasten
Ligt aan de situatie
Ramp ja. Relatieproblemen nee.
Wat houd dit precies in?
Wat is tijdelijk?
Wat is tijdelijk? En waar gaat dan een tijdelijk geplaatst iemand naar toe, bij afloop van die gedefinieerde tijdelijkheid? Is erdan plotseling wel ruimte?

Toelichting bij 'Eens'

Als dat helpt, waarom niet?
Als het niet de spuigaten uitloopt
Binnen 5 jr verplicht doorstromen bij nieuwe casussen
Die mensen blijven ook graag in hun gemeente, zeker in die situatie
Door deze mensen niet een contract voor een jaar te geven zitten deze mensen niet vast aan de woning en zorgt dit ook voor een betere doorstroming van de woningmarkt
Er moet dan een gedegen onderzoek aan vooraf gaan. Volgens mij krijgt iedereen tegenwoordig een urgentie verklaring.
goed idee
Is een idee
Klinkt goed maar voor de betrokkenen moet wel zicht zijn om op korte termijn een huis te krijgen.
Maar wat als het tijdelijke contract is afgelopen?. Iemand heeft ook daarna nog behoefte aan woonruimte.
Misschien moet er wel na gekeken worden of dit een tijdelijk optie moet blijven. Bijv. Inkomen gericht.
Mits gehouden aan de stelling.
Mits Registratie en toezicht vanuit gemeente
Mits zij binnen de contractduur ook weer kunnen doorstromen.
onder bepaalde omstandigheden toelaatbaar (brand, scheiding)
Ook wat betreft het friendscontract, zou je niet aan een jaarcontract vast moeten zitten.
Private oplossingen ook steunen
Spreekt voor zich
Zeker als het een ouder met kind(eren) betreft veiligheid gaat boven alles
zeker voor spoedzoekers is er denk ik op dit moment weinig mogelijkheden. Maar hoe tijdelijk is tijdelijk en hoe hou je daar grip op.
zou een middel kunnen zijn

Toelichting bij 'Volledig eens'

Alle beetjes helpen.
Dat zie ik ook vaak gebeuren.
Geef mensen lucht door een jaar voor onderdak te zorgen
goede zaak. Als het maar geen blijvend karakter wordt.
Super dat dat kan!
Wij moesten aanvankelijk 1 jaar betalen voor 5 maanden wonen! Gelukkig kunnen oplossen door zelf huurder aan te dragen, maar idee is suf.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'

Geen idee

Geen idee.
wat moet je dan als het contract verloopt?
Zie niet hoe dit in praktijk werkt. Na bv 6 maanden dan toch op straat?

In Loo en Groessen moeten we alleen kleine woningen toevoegen om aan de woningbehoefte van de inwoners van deze dorpen tegemoet te komen.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Hier is nog voldoende ruimte. Denk bijvoorbeeld aan verkavelen
Ik woon zelf in Groessen en daar is bijna geen huis te vinden in het middensegment en hoger.
Tweekappers/woningen voor doorstromers gewenst!

Toelichting bij 'Oneens'
Bouw daar gewoon meer. Super leuk dorpen. Los het niet alleen in duiven op
Er moet een mogelijkheid blijven om duurdere woningen te bouwen.
Er moet voor alle groepen woonruimte zijn. Dit in verband met het leefbaar houden van de kern.
Gezinswoningen zijn in Loo en Groessen een grote vraag naar. Ook starter/ouderen woningen zijn vraag naar maar hiervoor moeten wel woningen worden gebouwd die duurzaam zijn. Isolatie is in deze gebieden erg belangrijk met de komst van de A15 en windturbines.
Grotere nieuwe woningen mét veel tuin ontbreken!!
Misschien wel, maar er staan er geen te koop.
Mix van beide
Moeten voor alle inwoners van Gemeente Duiven beschikbaar zijn.
Niet alleen voor eigen inwoners.
Status aparte opheffen. Kernen naar elkaar toe laten groeien. Bevordert saamhorigheid, kwaliteit en leefbaarheid (voorzieningen)
Voor alle doelgroepen.
Vooral voorrang geven aan mensen met een binding in het dorp.
Waarom ? Tegemoet komen aan inwoners ! Onzin , ook daar moeten ze zich aanpassen. Er is tekort dus ook daar mogen hoge appartementen gebouwd worden
Waarom alleen dorpsbehoefte? Jongeren uit duiven willen ook wel starten in Groessen
waarom? Prachtige plekken om te wonen ook voor mensen met meer geld, waarom inzetten op speciale jongeren en ouderen wijken, zo ontstaan juist problemen, zorg ook in Loo en Groessen voor een breder woonaanbod en belangrijk dan ook supermarkten in die gemeentes
Wat heeft het voorzin om daar kleine woningen te bouwen, die waarschijnlijk bewoond gaan worden door ouderen, als er geen voorzieningen (supermarkt, arts, trein etc.) in de directe omgeven voorhanden zijn
Wat is de achterliggende reden dat hier geen vraag voor dorp duiven wordt gesteld?!

Toelichting bij 'Neutraal'
aangezien deze dorpen ook aantrekkelijk zijn voor mensen van buiten de regio kan het ook speculatie in de hand werken, huizen prijzen stijgen in deze dorpen niet voor niets hard
Alleen als daar alleen maar behoefte voor is. Anders alle type woningen ook daar bouwen.
als dat zo is lijkt mij dat een logische stap
Als die behoefte bestaat zie ik daar geen bezwaar in.
Ben niet op de hoogte van de woningbehoefte in Loo en Groessen van jongeren
Een evenwichtige mix ??
Geen idee
Geen idee of dat zo is.
Ik zou er als oudere niet willen wonen. Te ver van OV en winkels
In deze kleinere gemeenschappen is voldoende know how aanwezig om zelf aan te geven wat ze graag willen.

Niet alleen kleine, maar betaalbare woningen. Mensen in kleine woningen willen uiteindelijk ook ruimer wonen (gezinsuitbreiding). Maar zitten niet te wachten op luxe vrijstaande woningen. Ruime rijtjeswoningen zijn ook nodig. Woningen Eltingerhof/kuiperstrast/Weverstraat zijn erg ruim en in verhouding niet heel duur.
omdat er zeker behoefte bestaat aan duurdere woningen moet die categorie zeker niet worden overgeslagen. Denk ook aan doorstroming eigen dorp
Wel bouwen voor alleen inwoners van deze plaatsen.
Zou kunnen.

Toelichting bij 'Eens'
Dan kunnen starters en sociale huur daar ook terrecht en het mkb groeien
Er dient wel een mix van woningen te zijn, maar met accent op betaalbaar
Grotere woningen mag ook, zolang het maar betaalbaar is!
Jeugd wil terug naar de roots. Dat lukt niet
Loo en groessen hebben meer uitbreidings mogelijkheden.
Maar alleen toewijzen eigen inwoners
Maar de hoogte in mag ook en n supermarkt is daar ook welkom.
Maar de kleine woningen voor jongeren uit de gemeente Duiven moeten er ook komen. En niet woningbouw aan de Molenstraat dat alleen bedoeld is voor mensen uit Arnhem!
Maar niet alleen. Vraag eens aan de mensen zelf wat zij nodig hebben.
Maar ook vood inwoners uit Duiven toegankelijk.
Met name in Loo zijn er haast geen tussenwoningen ik denk nog geen 10% (30 woningen) is tussenwoning van het totaal.
Misschien ook splitsen van grote huizen toestaan ?
Ook daar moeten starten met weinig geld een kans krijgen
ook goed tegen de vergrijzing in kleinere dorpen!
ook hier moet het in balans zijn denk ik. Het zijn geen elite wijken of zo. En ook in Duiven is luxe en goedkoop naast elkaar.
wederom weer geen hypotheek

Toelichting bij 'Volledig eens'
Als daar inderdaad de meeste behoefte aan is wel.
Als er plek is dan starten met woningbouw
Anders vergrijzing
Bevordert de leefbaarheid van de kleine kernen.
Dit is zeker waar!! Er zijn geen of nauwelijks goedkope woningen laat staan dat er huurwoningen beschikbaar zijn voor de jongere. De gemeente moet daar scherp op toe zien dat een projectontwikkelaar gericht bouwt!!
Dit zou gewoon alle woning segmenten moeten zijn.
Er staan erg veel grote woningen, op grote percelen in deze dorpen.
Grote huizen voldoende in de dorpen
Jeugd behouden is zeer belangrijk voor de dorpen en de voorzieningen
Laat deze dorpen a.u.b. hun dorps karakter bewaren ! !
Maar ook voor niet dorpelingen
Met name voor jongeren. Oude mensen zie ik verhuizen naar Zevenaar of Duiven, en zijn daar erg tevreden over.
ook daar betaalbare huurwoningen bouwen en niet tegenhouden
Willen in eigen dorp blijven wonen

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Behoefte is bij mij niet bekend
Geen idee
Na behoefte bij bouwen

Bij nieuwbouw moeten doorstromers (mensen die een huis in Duiven/ Westervoort achterlaten) voorrang krijgen op mensen van buiten de gemeente.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
dan stimuleer je
Duiven hoort bij Arnhem-pseudo zelfstandig/schijnvertoning-groeikerntijd foutje dat Duiven en Westervoort toen niet bij Arnhem gevoegd zijn.
Gemeente bouwt voor niet duivense inwoners, om alsmaar nog groter te groeien
Iedereen is gelijk
Mensen zonder een woning zouden voorrang moeten krijgen .
Omdat? Grenzen zijn bedacht door de mens. Als je dit op politiek niveau uitspreekt kan men spreken over rechtsongelijkheid. We zijn allemaal inwoners van Nederland
Starters moeten voorrang krijgen.
Voor iedereen! een gelijk! speelveld is altijd het beste.
Wie het eerst komt...

Toelichting bij 'Oneens'
Alle Nederlanders willen een woning
Doe es lief tegen nieuwkomers. Die hebben ook een reden om hier te willen wonen
Dus onze jongeren die nu naar een woning naar een andere stad/dorp zijn ‘verdreven’ omdat hier niets beschikbaar was, krijgen ook geen mogelijkheid om terug te komen.
Iemand van buiten kan een spoedzoeker zijn! Dan gaat dat niet op. Beleid obv. “urgentie-punten”
Jongeren die vertrokken zijn omdat ze in Duiven niets konden krijgen maar wel graag terugwillen moeten ook een kans krijgen en wat mij betreft voorrang indien mogelijk.

Toelichting bij 'Neutraal'
Dit zou kunnen werken om de lokale doorstroming te bevorderen, maar wat heeft Westervoort hier mee te maken? Dat is een andere gemeente.
Geen mening over
Hiermee maak je terugkeer van mensen onmogelijk je zou ook kunnen stellen diegene die Max 5 jaar uit gemeente weg zijn
Ik denk 50/50.

Toelichting bij 'Eens'
Als je al jaren inde gemeente woonachtig bent of er zelfs geboren bent wil je graag in eigen gemeente kunnen doorstromen enniet zijn dat import alle mooie nieuwe plekjes krijgt. Trouwe bewoners hebben 'rechten' opgebouwd.
bij huurhuizen, neem ik aan. Bij koophuizen is dit een rare ingreep in de markt.
Dat is niet meer dan normaal dat dit gedaan wordt
denk dat dat zo eerlijk is ja
doorstroming is belangrijk! als jij afhankelijk bent van je woonplaats voor je werk dan kan deze voorrang helpen om te verhuizen en de doorstroom te stimuleren.
en mensen met een economische binding
genoeg mensen uit duiven die woning zoeken
Hoe bijzonder en mooi is het dat men in dit dorp wil blijven wonen!
Lijkt me reeel om de huidige inwoners voorrang te geven.
maakt het gemakkelijker om de knoop door te hakken
Ondat je anders mensen uit je eigen gemeente wegjaagt.
Prima plan

Randstad verhuizers drijven de prijzen hier op.
Vaak wachten deze mensen al jaren op de mogelijkheid
Vaak willen ze ook in duiven blijven
vooral voor huurwoningen geldt dat nu de gehele regio kan reageren. Dit is gezien het beperkte aantal huurwoningen een probleem
Zorg ervoor dat mensen die verbonden zijn aan Duiven (via werk of er al lang wonen) blijven en niet verkassen naar een buurdorp.
Zou kunnen, maar vraag is vraag. Gewoon de vraag van de markt bedienen.

Toelichting bij 'Volledig eens'

100 % mee eens
Absoluut! Wij als gezin wachten al een behoorlijke tijd om door te stromen.
Alleen inwoners van Duiven en Westervoort mee laten doen.Anders wordt het alleen maar Arnhem e.a gemeenten omdat die vaak veel langer op d lijst staan
Bouw niet voor de randstad
Creëert doorstroom
Dan pas doorstroming
Dat geeft cohesie in buurt/dorp
Dat had al lang zo moeten zijn!
Dat moet zeker, want dat draagt nou extra bij aan de leefbaarheid van een gemeenschap (verenigingen, enz.)
De sociale omgeving is belangrijk
Dit mag juridisch gezien niet. Daarnaast zijn veel Duivenaren afgelopen jaren verhuisd naar dorpen en plaatsen om Duiven heen omdat er in Duiven geen plek was. Deze mensen zouden graag terug willen. Om deze uit te sluiten van voorrang is niet eerlijk.
Dit vergroot de leefbaarheid en evenwichtige bevolkingsopbouw.
Dit voorkomt het opslokken van betaalbare woningen door belangstellenden uit de randstad die hun woning aldaar tegen abominabel hoge prijzen hebben verkocht (idiotie van de huidige woningmarkt....)
Duivenaren moeten de eerste rechten hebben.
Eerst de mensen in je eigen gemeente helpen, daarna erbuiten.
Eerst duivenaren dan buiten gemeente
Gezien de krapte en gekte op bestaande woningen
Goede zaak!!!
Is van essentieel belang
Juist, omdat zeker veel oudere mensen dikwijls voor meer redenen in Duiven willen blijven
Komt er weer een andere woning vrij in Duiven.
Maat dit moet dan wel gelden voor de hele gemeente Duiven.
Mensen binnen de gemeente moeten altijd voorrang krijgen. Anders moeten ze misschien buiten de gemeente gaan kijken, wat de meeste helemaal niet willen.
Mensen hebben anders uit eigen gemeente geen schijn van kans. Mensen uit de randstad komen hierheen omdat het nog betaalbaar is dat is hun eigen keuze.
Moet ook voor Groessen en Loo gelden.
Nieuwbouw en woningen voor Duivendrecht. Niet van buiten de gemeente.
Nu is het onmogelijk voor deze groep om in aanmerking te komen voor een woning omdat deze te duur zijn maar deze mensen wel graag in Duiven willen blijven wonen. Ook laten ze een woning achter waar een ander weer in kan doorstromen
Of mensen die economisch gebonden zijn aan Duiven.
Uiteraard eerst de eigen bewoners. Zeker omdat er heel veel Duivenaren wachten op een moment van doorstroming en in Duiven willen blijven wonen.

We moeten eindelijk eens onze eigen problemen oplossen. Zodat onze jongeren kunnen blijven of kunnen terugkeren naar hun geboortedorp waar ze gedwongen door gebrek aan woningen moesten vertrekken
Wie het ooit bedacht heeft om dat anders te gaan doen!!!!!!
Zeer bevorderlijk om de huidige verschillen op te kunnen lossen!
Zo houd je mensen binnen je eigen gemeente. Dat is een goede zaak.
zo wordt doorstroming bevorderd

Wat is er volgens u nodig voor jongeren om makkelijker aan een woning te komen?

Nodig
- Betaalbare woningen - uitsluiting (woningen bestemmen voor een doelgroep).
‘Goedkope’ woningen
1 en 2 perssoons woningen bouwen zowel huur als koop en maat werk leveren en niet volgens belemmerende regels
1) Genoeg nieuwe woningen bieden in het iets duurdere segment zodat jonge gezinnen met tweeverdieners een starterswoning kunnen doorgeven. Denk aan woningen van 350.000,- tot 500.000,-. 2) Razendsnel knopen gaan hakken en de woningbouw ontwikkelen.
1-Meer goedkopere sociale huurwoningen bouwen 2-Hogere inkomens meer belasting laten betalen om inkomens meer gelijk te trekken 3-vvd verbieden
A) meer woningen/ flatjes, er moet uitzicht zijn op een HUURWONING, nu moet je dik 12 jaar ingeschreven staan om überhaupt kans te maken, mensen gaan dan al snel richting de 30!!! B) het moet makkelijker zijn om aan een goedkopere KOOPWONING of flatje te komen er is nu nagenoeg niets. C) jongeren uit Duiven moeten voorrang krijgen D) er moet meer meegedacht worden, in Duiven heerst echt een mentaliteit het is er niet dus zoek t uit, dit is niet goed E) Denk eens vooruit qua bouw en welke woningen er nodig zijn, er wordt continue uitgebreid wat betreft industrie dus werkgelegenheid en ja dan komen er dus ook mensen die huizen nodig hebben.
Aanbod en een eerlijke loting bewoners die binding hebben en uit de regio (Duiven Westervoort Groessen t'Loo) komen zouden voorrang moeten hebben
Aantrekkelijke/ betaalbare huur, welke past bij de gemiddelde inkomsten van de betrokkenen
allereerst werkgelegenheid en daarnaast betaalbare woonruimtes (kleinere woningen, appartementen etc.)
Als er gekozen wordt om de ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen dan krijg je toch ook een stop in de doorstroom. Keuzen om te bezuinigen hierop gaat dit probleem creëren.
Als zij niet kunnen kopen, dan huurwoningen die betaalbaar voor hun zijn.
Appartementen voor ouderen bouwen
Bedrijfsgebouwen die leeg staan, verbouwen tot 2-persoons woonruimte
Begin met goedkope appartementen die lekker ruim zijn (100m2). Hier kunnen mensen sparen voor hun volgende woning. Zie je woning leven als een carriere, zorg voor doorgroei. Je bent immers ook niet meteen directeur. En help jongeren bij de juiste financiering en het helder krijgen wat er gebeurd (financieel gezien) als ze vroeg op de huizenmarkt beginnen. Je begint namelijk meteen met sparen!
Beschikbaarheid en prijs
Beschikbaarheid woningen. Koopprijzen niet te hoog, door minder duurzaam. Dit kan een verplichting voor de koper worden bij koop voor de volgende tien jaar om de duurzaamheid te investeren. De jongeren hebben de tijd mee.
Betaalbaar
Betaalbaar aanbod lijkt tekort te schieten.
Betaalbaar maken
Betaalbaar of met financiële steun.
Betaalbaar of ondersteund Passend qua formaat

Betaalbaarheid
Kleine huizen
Hulp bij geldzaken

Betaalbare , kleine woningen , zicht op doorstroming .

Betaalbare huisvesting. Subsidie. Economische binding.

Betaalbare huizen bouwen waarin jongeren / starters kunnen wonen en daarin gezinsuitbreiding kunnen creëeren

betaalbare huur en koop en multifunctionele bouw (nu bijv. te gebruiken met vrienden, over een paar jaar voor een gezin). En vooral: vraag het de jongeren zelf...

Betaalbare huur- en koopprijzen aanbieden.
Niet zo'n belachelijk hoge limiet stellen om een hypotheek te kunnen afsluiten. Dit is enkel in het voordeel van de banken.

Betaalbare huur- en koopwoningen.

Betaalbare huur woningen bouwen

betaalbare huurwoningen

betaalbare kleine huurwoningen bouwen voor jongeren ouderen alleenstaanden

Betaalbare kleine woningen

Betaalbare koop of huurwoningen voor jongeren. Betere verdeling in wijken/straten.

Betaalbare niet te grote en dure woningen

Betaalbare starters woningen bouwen.
Energie zuinig. Starten met een contract m.b.t doorstroming.

Betaalbare woningen

betaalbare woningen

Betaalbare woningen

Betaalbare woningen bouwen

Betaalbare woningen en evt financiele hulp onder voorwaarden

Betaalbare woningen voor starters

Betaalbare woningen.

Betaalbare woningen.

Betaalbare woningen/appartementen instapklaar
Prettige leefomgeving
Bepaalde buurten in de omgeving een opknapbeurt geven voor een beter straatbeeld.
Woningbezitters met oudere woningen stimuleren om woning te isoleren/zonnepanelen/van het gas af (?)

Betaalbare woonruimte

Betere hypotheek mogelijkheden het is onbegrijpelijk dat mijn zoon 1200 euro huur moet betalen maar geen woning kan kopen.

Bouw betaalbare woningen, maar wel met een goede kwaliteit. Zowel in koop als huur.
Lever je als gemeente niet over aan projectontwikkelaars die met de winst gaan strijken.
Neem zelf de regie en koop Biezenkampen aan.

Bouw goedkopere en kleinere woningen. Geen toewijzing woningen aan asielzoekers en/ of statushouders

Bouw nou eindelijk eens betaalbare huizen. Ik begrijp dat aannemers liever een huis van vijf ton neerzetten, maar daar is wellicht wat minder vraag naar.

Bouw van meer goedkopere woningen, starterssubsidies.

Bouw van starters "koop"woningen die betaalbaar zijn. En zorgen voor doorstroming in alle dorpen

Bouwen

Bouwen

Bouwen bouwen bouwen. En die toewijzing hoe deze nu geldt bij de woningbouwvereniging onmiddellijk aanpassen. Nu houdt iedereen zijn meettijd. Dus ouderen kunnen zo vaak verhuizen als ze willen en jongeren (bv mijn zoon met 12 jaar inschrijving) komen nooit aan de beurt.

Bouwen voor senioren zodat er meer doorstroming is vanuit huur- en koopwoningen.

Bouwen! Plannen in met name Groessen en Loo niet oneindig uitstellen. Plannen maken voor regelmatig bouwen naar behoefte.

Bouwen, bouwen en nog eens bouwen. Ook als er petities tegen de te bouwen woningen ingediend worden. Dit woningnoodprobleem moet zo snel mogelijk worden opgelost. Iedereen heeft recht op een eigen woning. Bovendien verouderd Duiven, omdat jongeren elders gaan wonen.

Brood nodig!

Controle op de prijzen en speculatie voorkomen.

Dat de gemeente Duiven betaalbare koopwoningen en huurwoningen bouwt voor deze doelgroep. We praten veel te lang we hadden al moeten bouwen. Lopen achter de feiten aan waardoor veel jongeren noodgedwongen zijn vertrokken. Duiven kan een voorbeeld nemen aan buurgemeente als b.v. Zevenaar.

Dat er geschikte woningen zijn. Of dat ze een grotere woning samen mogen huren.

Dat jongeren niet onderaan de wachtrij te zetten. Ze hebben geen schijn van kans bij alle urgentie gevallen

Dat probleem kan de gemeente Duiven niet alleen oplossen. Het totale woningaanbod is te laag. Mooi dat Duiven een bescheiden bijdrage levert. Die zal, op de totale regionale behoefte, te klein zijn.

Een oplossing kan zijn om startende Duivenaren voorrang te geven op koop of huur in de eigen gemeente. Gegeven het tekort zou ik bij de koopwoningen wel een anti speculatiebeding adviseren en "buy to let" daarbij verbieden (dus alleen koop voor eigen bewoning).

Dat vind ik een lastige. Ik was 23 toen ik een woning kocht in Duiven. Dit ging heel gemakkelijk.

Wat kan helpen is hulp inschakelen van een adviseur, kost echter wel geld.

Dat ze werk hebben, dus inkomsten.

De (huur)prijs van een woning is niet alleen doorslaggevend. Banken stellen ook steeds hogere eisen voor een hypotheek. Jongeren moeten zich kunnen bewijzen door laag in te kunnen stappen en daarna door te groeien. Dat betekent dat over de gehele linie het aanbod aanwezig moet zijn en dat de drempel om in te stappen omlaag moet.

De banken moeten toeschietelijker worden

De bouw van een complex met betaalbare huurappartementen. Bescherm de jongeren door ze niet gelijk een koopwoning te laten betrekken.

De gemiddelde huishoudensgrootte daalt, dus zou een groter aanbod voor huizen voor één- en tweepersoonshuishoudens misschien passend zijn.

De huizenprijzen zijn te hoog. Niemand kan dit betalen.

de hypotheek eisen veranderen zodat een jongeren wel kan kopen voor 600 per maand en niet hoeft te huren voor 1000 in de maand

De regels anders opstellen of een leuke appartementencomplex bouwen speciaal voor de jongeren

De woningen zijn te snel weg. Er moeten mogelijkheden komen voor jongeren om een kans te maken

Doorstroming bevorderen door kleinere, geschakelde of vrijstaande senioren woningen te bouwen zoals aan de Rottumstraat. Hierdoor zullen senioren huidige te grote eengezinswoningen (zoals 2 onder 1 kap woonhuizen) kunnen verkopen aan doorstromers.

Gemeentelijk starterskrediet aan jongeren waarbij men overwinst moet terugbetalen in geval van doorverkoop van hun huis binnen 5 jaar. Economische binding met Duiven verplicht.

Doorstroom door het bouwen van woningen in het midden segment. Wij willen al een tijd verhuizen uit onze starterswoning maar bij gebrek aan aanbod zitten we er nog steeds.

Doorstroom woningmarkt

Echt betaalbare woningen bouwen.

Een jongere kan wel een huur opbrengen van 800 euro maar een koopwoning waarbij maandbedrag 600 euro zou zijn, lukt niet.... daar krijgen ze geen hypotheek voor en dit is krom. En hier zou de gemeente wat in moeten kunnen betekenen zodat deze groep toch een hypotheek kan krijgen.

Een nieuwbouw complex zoals al op het doesburgpad staat is een oplossing. 3 lagen in verschillende groter. Grote woningen onderen en kleinere goedkopere 1 persoon woningen bovenin. Met een binnentuin of verticale tuinen kun je het groen ook hanteren. Parkeren ondergrond is ook een optie waardoor bovengronds de binnentuin kan worden gerealiseerd.
Als men kiest voor een stijl zoals nu in het centrum dan vorm het misschien een geheel

een starterslening

Een starterslening,

Een subsidie en een extra stukje geldlening tegen laag tarief.

Een van de problemen is dat een starterswoning over het algemeen te groot is. Deze worden vaak uitgebouwd en zijn vervolgens een gezinswoning. Je zou bv slimmer kunnen bouwen zoals eerder vermeld zouden niet uit te bouwen woningen met Max 2 slaapkamers een oplossing kunnen zijn. Ingeval ze weer verkocht worden blijven ze op de markt voor de starter en worden ze niet voor een ton meer verkocht aan een gezin. Weg starterswoning!

Een vaste baan.

een vorm van koopsubsidie zodat kopen makkelijker wordt voor deze doelgroep

Eerder en meer zelf kapitaal opbouwen ipv alleen jarenlange studies volgen en dan constateren dat woningen duur zouden zijn.

eigen eerst

Eigen inbreng afschaffen dan maak je het een stuk gemakkelijker (financieel) gewoon meefinancieren. En bij huur , simpele woningen met betaalbare prijzen.

Eigen inleg stoppen, maar op hypotheek laten zetten.
Financiële voordelen voor starters

eisen bij de bank aan passen zodat men makkelijker een lening kunnen krijgen en de prijs van de huizen aanpassen voor de staters

Enquête houden onder de jongeren en de serieuze kandidaten meenemen en begeleiden in dit project zodat ze uiteindelijk zelf hun woonwensen en plek kenbaar maken en meenemen in dit hele proces.
Dat ze op voorhand al de woning aangeboden krijgen(mits ze aan de voorwaarden voldoen en een soort van contract tekenen)
Niet in een keer allemaal starters woningen uit de grond stampen dat daarna iedereen zich hiervoor gaat inschrijven zodat de echte inwoners die nu in Groessen, Loo en Duiven weer achter het net vissen.

Er moet gefocust worden op goedkope woningen voor 1 tot 2 mensen. En er moet een manier komen om voorrang te geven aan beginnende woners.

Er moet meer sociale huur komen, zodat deze groep ook met een studie schuld etc het ouderlijk huis kan verlaten. Nu wonen ze vaak lang thuis. Denk in Tiny houses ze zijn flexibel en voldoen in de behoefte

Er moeten meer betaalbare woningen komen.. zowel koop als sociale huur.
Kamer bewoning toestaan of verhuur gedeelte huis aantrekkelijker maken

Er moeten snel honderden woningen bij komen. Duiven is enorm populair en dat gaat de komende jaren met de aanleg van de a15 alleen maar groeien. De bouw heeft te lang stil gestaan en moet per direct worden opgepakt.

Er moeten voor jongeren betaalbare starterswoningen komen.

Evenwichtig aanbod.

extra subsidie

Financieel aantrekkelijk maken d.m.v. subsidies/regelingen. Dit kan in aanschaf zijn van bepaalde dingen zijn, gemeentelijke belastingen of in kosten koper.
Jongeren/starters (tot 35 jaar) voorrang geven op inschrijvingen voor nieuwbouw
Geen "vanafprijs" constructies zoals je dat in de huidige huizenmarkt tegenkomt waardoor er veel overboden wordt. Dat is voor starters niet op te brengen. Starter hebben wel wat eigen geld, maar niet zoveel om drastisch te kunnen overbieden.

Financiële hulp van gemeente

Financieringsmogelijkheden bieden.

Garantiefonds instellen

Geen lange wachtlijsten
Meer jongerenhuisvesting/flats
Goedkopere huurven koopwoningen

Geld

gemeentegarantie

Genoeg huizen/appartementen maken van rond de +\- 170.000 euro. Daarvoor lijkt mij het grasveld midden in het centrum een mooie locatie. Ook was mooie huisjes in de wijken voor de jonge gezinnen die al kinderen hebben of een tuin willen.

goed koperen woning voor starters

Goed sparen en gunstige leningsvoorwaarden voor jongeren.

Goedkope huurwoningen en goedkope koopwoningen met premie

Goedkope koopwoning of hulp bij het financieren van een huis

Goedkope koopwoningen of huurwoningen. Kleine woningen. Geboren en getogen in Duiven voorrang geven.

Goedkope toegankelijke woningen waarbij ook gekeken wordt naar draagkracht op termijn

Goedkope woningen

Goedkope, kleine woningen. Doelgroep beleid van de gemeente. Goede afspraken met woning corporatie ipv met projectontwikkelaars.

Goedkoper bouwen en van jongs af aan een spaarsysteem op poten zetten!

Goedkopere (eenvoudige) woningen bouwen.
Mogen gerust appartement woningen zijn.

Goedkopere appartementen of kleine woningen. Zo is het voor starters makkelijker om een woning te kopen.

goedkopere en kleinere woningen bouwen

Goedkopere huizen bouwen.
Voorrang voor jonge inwoners van Duiven

goedkopere huur of koopwoningen bouwen. Gemeente moet een bedrag neerleggen om ze te ondersteunen, in bijvoorbeeld een lening, die ze op de lange termijn terugbetalen

Goedkopere huurwoning. Gedeelde woningen voor jongeren. Zorgflats, jongeren en oudere samen laten wonen.

Goedkopere huurwoningen
en bij koop bouwen onder de 2,5 k

Goedkopere kleine woningen bouwen en zorgen voor betere faciliteiten zoals glasvezel.

Goedkopere koop en huur woningen. En niet allemaal via loting of meet jaren. Maar ook kijkend naar de situatie! Niet iedereen krijgt urgentie.. Maar er zijn genoeg mensen die dringend een huis of ander huis nodig hebben.

En voor starters het zo goedkoop mogelijk maken. Het is allemaal al duur genoeg en iemand van 20jaar heeft tegenwoordig geen goed gevulde spaarpot meer ivm al het geld opgaat aan school, belastig, zorg enz. Dus dat jongeren zo min mogelijk eigen geld mee hoeven te nemen.

Goedkopere koopwoningen aanbieden, met name in Groessen voor 1 of 2 personen. En meedenken over eventuele leningen die je hiervoor kunt gebruiken.

Goedkopere koopwoningen, en eventueel ondersteuning, bij de aankoop

goedkopere starters woningen

Goedkopere starters woningen, misschien weer met subsidie.

Goedkopere woningen

goedkopere woningen bouwen voor starters

Goedkopere woningen bouwen. Daarnaast zou er financieel ondersteund kunnen worden, omdat er ook geen studie financiering is, waardoor de meeste zonder geld moeten beginnen.

Grote huizen verbouwen/ombouwen

Hard werken, sparen.

Helpen met financiering

Helpen met subsidie en startershypotheek, het dorp aantrekkelijker maken om er te blijven, veel leegstand en geen gezellige sfeer nu.

het bouwen van betaalbare woningen

Het creëeren van kleine appartementen en het aanbieden van echte instap koopwoningen

Het eigen vermogen afschaffen de jeugd kan bijna niet sparen

Het mag duidelijk zijn dat we in een duurdere en vreemde wereld wonen. Wanneer jongeren voldoende inkomen hebben zouden ze in aanmerking moeten komen binnen een redelijke termijn. Daarvoor zullen dus woningen voor moeten zijn/komen. We moeten wel kijken hoe de maatschappij veranderd en daarin moet het woningaanbod meegroeien. Dat wil zeggen dat er ook gekeken moet worden hoe je zowel jongeren kunt laten instromen en ouderen kunt laten doorstromen. Er wordt naar mijn idee nog niet toekomstgericht gedacht. Meer woningen zorgt ook voor meer inkomen etc etc. Iedereen kan er van mee profiteren. Geef ze die kans. Jong en Oud.

Het makkelijker kunnen afsluiten van een hypotheek!!

Het verkrijgen van een Hypotheek aanpassen soms huren ze voor 800€ maar krijgen geen hypotheek terwijl ze dat wel kunnen betalen

Het woning te kort is bijzonder hoog. Als iemand op een huurhuis reageert en er achter komt dat iemand met 17 jaar inschrijving op een plek 25 staat dan is dat echt zorgwekkend. Starters komen gewoon niet toe om op zichzelf te gaan wonen of zoeken de weg van de particulieren woningen. Mensen die al in een starters huurwoning wonen en een gezin willen kunnen ook niet verhuizen want er zijn geen woningen te koop/te huur en gaan op zoek om te ruilen. Uitbreiding van de wijk Lommeweide zou een mogelijkheid bieden maar ook in Groessen en Loo zouden starters en gezinswoningen prima kunnen maar in Groessen en Loo geen flat (duplexwoning zou wel kunnen). Een gebied voor mensen met een Tiny-house en deels off the grit willen wonen zou echt super mooi zijn als daar een plek voor te kunnen maken. Duurzaamheid en leven met de natuur is iets waar steeds meer vraag naar is en mensen die dat al doen hebben een berg van ervaring waar iedereen van kan leren en kan zien hoe het is om te leven in een Tiny huis. Zoiets voor 5 jaar als proef.

Hulp (bv. Starterslening) zodat ze mogelijk sneller kunnen kopen. En misschien een soort van voorrang om binnen de gemeente te kunnen kopen.

Hulp bij (subsidie) financiering

Hulp en ondersteuning , betaalbaar segment

Hulp vanuit de gemeente

Huur verlagen zodat mensen makkelijker gaat verhuizen naar kleinere woning.

Huur: Voorrang voor mensen uit de eigen gemeente
Nieuwbouw:Voorrang voor mensen uit de eigene gemeente

Huurappartementen,

Huursubsidie en koperskorting

Duidelijkheid en hypotheek zonder eigen geld

Huurwoningen niet duurder maken met de huidige huurheffing.
Inkomstenbelasting weer progressiever maken.
Sparen propageren.

Hypotheek iedere bewoner door de helft, zodat ze een (duurder) huis samen kunnen kopen.

Hypotheek verhogen grondprijs verlagen

Ik ben een groot voorstander van de starterslening. De enige gemeente die dit momenteel in de buurt aanbied is zevenaar. Alleen vanwege die reden zal ik die kant op moeten verhuizen. Met de huidige woningmarkt, geeft dat meer financiële ruimte. Diep in mijn hart, blijf ik liever in Duiven wonen.

Ook worden woningen enorm overboden. Zeker in de prijsklasse tot 210.000. Het zou mooi zijn als hier iets op verzonnen kan worden. Misschien iets minder realistische maar dit biedt wel gelijke kansen.

Ik denk als vrienden/studenten samen kunnen huren en zo de kosten kunnen delen dat het slim is om zo’n contract vrij te geven.

Ik er dat voor jong volwassenen een sociale huurwoning krijgen erg moeilijk is met het huidige systeem van woonjaren. Vanaf je 18e niet je eerst voldoende jaren ingeschreven staan bij entree in enigszins kans te maken.
Het zou helpend zijn wanneer er ook juist een aantal woningen per maand in de verhuur komen voor jongeren met weinig woonjaren, en niet alleen voor degene met de meeste jaren.

Investeren in grote en kleine kavels

Investeren in seniorenwoningen zodat gezinswoningen vrij komen. Meer appartementen voor jongeren bouwen en aanbieden.

Jongeren leren met geld om te gaan. Tijdens de studie wordt alles verbrast en daarna moet er nog een wereldreis gemaakt worden. Het geld is dan op en kunnen geen woning meer kopen.

Jongeren moeten voor zichzelf kunnen zorgen. Als zij normaal een opleiding volgen en een baan hebben kan iedereen een huis kopen. Als je niet fatsoenlijk met geld om kan gaan en niet spaart dan kan dit niet en is het je eigen schuld. De gemeente hoeft hier niet voor te zorgen

Kamerbewoning toestaan vanuit gemeente maar ook hypotheekverstrekkers.

Keuzes maken.D.w.z. Als je wilt kopen moet je zorgen dat je ook een redelijk eigen startsom hebt. Nu lijkt het wel vaak dat jongeren veel dingen samen willen doen.waardoor het *sparen* voor eigenwoning geen prioriteit heeft.. Ben 77 jaar.Mijn 1e kopphuis kochten we toen we 30 jaar waren.Hadden 15 % van de koopsom gespaard

kleine appartementen

Kleine appartementen met een lage huurprijs of de mogelijkheid om een tiny house (permanent) neer te zetten (die ze zelf kunnen (laten) bouwen)

Kleine betaalbare woningen

kleine en goedkope woningen

Kleine woningen, tyni huizen
Kleiner betaalbare woningen. Tiny houses En zeker niet allemaal jongeren bij elkaar want dat geeft problemen. Oud, jong, blank, zwart allemaal door elkaar.
Kunnen aanbieden van betaalbare compacte woningen voor starters zonder al te veel fratsen. Prima voorbeeld gezien in gemeentes zoals Lemerelerberg.
Lagere huren voor starters. Huis op maat, 2 persoons.
Lagere inkomensgrens voor hypotheek of subsidie door rijk/gemeente
Lagere prijs. Huur is duur, kan niet kopen door lage hypotheek
Lagere prijzen, of huurwoningen met lagere huurprijzen
Lagere prijzen.
Lagere woning prijzen.
Lastig, aanbod wordt door de markt bepaald
Laten werken
leenstelsel moet anders (wellicht geholpen door gemeente) er zijn nu starters met een modaal inkomen die geen 2 ton kunnen lenen maar wel in een huurwoning zitten van meer dan 800 euro
Luisteren naar de doelgroep
Maak het betaalbaar. De huizen zijn echt niet te betalen op het moment.
Maak woningen die betaalbaar zijn
Makkelijker aan een woning komen is niet de juiste vraagstelling als er geen aanbod is .
Makkelijker aan hypotheek komen door te kijken naar verdientoekomst. Studieleningen minder zwaar meetellen bij hypotheek
makkelijker een hypotheek krijgen
Markt voor doorstromers meer betrekken zij laten immers ook een starterswoning achter
Meer , goedkopere woningen
Meer 1/2 gezinshuizen
Meer aanbod
Meer aanbod en goedkopere woningen
Meer aanbod en scherpere prijzen. Er zou een subsidie moeten komen voor starters
Meer aanbod in de lagere klasse €huur/koop)
Meer aanbod in het lagere segment.
Goedkopere grondprijzen.
Meer aanbod ook als je alleen wilt huren! Ik word vaak niet gekozen omdat ik alleen ben
Meer aanbod, een vorm van subsidie
Meer aanbod, eventueel gunstige hypotheekverstrekking door derden.
Meer aanbod, met name door betere doorstroming in het kleinere segment
Meer begeleiding en informatie over wat de mogelijkheden zijn, waar aan gedacht moet worden, wat voor hulpmiddelen er zijn
Meer betaalbaar aanbod.
Mogelijk als gemeente financiële hulp bieden bij koop.
Koop in principe beter dan huur
, want met koop bouwen ze wat buffer op.
Meer betaalbare appartementen
Meer betaalbare appartementen bouwen. Met subsidie dmv vrijwilligers werk en energiebesparing ed.
meer betaalbare huizen
meer BETAALBARE huurwoningen voor jonge mensen,

Meer betaalbare huurwoningen, iedereen vertrekt bijvoorbeeld naar zevenaar centrum

Meer betaalbare koopwoning. En meer koop appartement

Meer betaalbare koopwoningen en hulp en ondersteuning

Meer betaalbare starterswoningen bouwen

Meer betaalbare woningen bouwen voor starters.

meer betaalbare woningen in huur en koopsegment

Meer betaalbare woningen neerzetten.

Meer betaalbare woningen voor deze groep

Meer betaalbare woningen voor starters en voor de doorgroeiers

Meer betaalbare woningen. Aanbod is nu erg klein.

Meer betaalbare woningen. Doordat de huizenprijzen steeds hoger worden is het bijna niet meer mogelijk om te starten op de woningmarkt. Ook de krapte zou aangepakt moeten worden maar dit is inherent aan het vorige probleem. Helaas zou dit plaatselijk niet helpen en moet het landelijk aangepakt moeten worden

Meer betaalbare woningen. Misschien ook meer voorzieningen als uitgaansgelegenheden etc. om het wonen in Duiven aantrekkelijker te maken.

meer bouwen

Meer bouwen in de prijsklasse voor starters, maar dat is volgens mij ook wel duidelijk. Meer huurwoningen voor jongeren met normale betaalbare huren.

Meer bouwen voor jongeren.

Meer doorstroming, sommige ouderen niet tegen hun zin langer thuis laten wonen. Goedkopere koopwoningen voor starters. En minder sociale huurwoningen naar statushouders/urgenten.

Meer en betaalbare woningen, dus normale huurprijzen en minder hoge eigen voor een hypotheek

Meer en goedkope starterswoningen

meer en goedkopere woonruimte zoals voornoemde opties

Meer goedkopere huur/koop woningen.

Meer goedkopere woningen

Meer goedkopere woningen en evt. financiële hulp

Meer goedkopere woningen.
Speciale hypotheken voor jongeren met een studieschuld.

Meer huur huizen en jongeren uit duiven voor rang geven op huis in duiven

Meer huurwoningen

Meer huurwoningen

Meer huurwoningen bouwen, voor 1-2 personen.

Meer huurwoningen die niet al te duur zijn. Bijvoorbeeld door flats te bouwen. Momenteel is het ontzettend moeilijk, bijna onmogelijk, om op jezelf te gaan in deze gemeente, terwijl daar wel behoefte naar is.

Meer huurwoningen en goedkopere koopwoning in de gemeente hebben. Dit zijn dan kleiner woningen zodat zij ook met een aantal jaren kunnen doorstromen.

Meer informatie en vooral geen kleine woningen te koop zetten voor 3 ton omdat deze mensne vaak al schulden hebben en de huur is vaak onbetaalbaar

Meer kleine woningen.

Meer kleinere woningen in communities
Ga met jongeren in gesprek waar zij behoefte aan hebben

Meer kleinere woningen in een betaalbaar segment. Wat nu vooral gebeurd is dat mensen uit de randstad hierheen komen en flink overbieden voor een woning. Je krijgt totaal geen kans als single starter.

Meer ruimte op de markt zodat een ieder door kan stromen. Dan komt er vanzelf plek

Meer starterswoningen die ook een goede prijs hebben voor jongeren die net klaar zijn met hun studie en dus waarschijnlijk een studieschuld hebben.

Meer starterswoningen?

Meer woning bouwen, dan zakt de woning prijs

Meer woningen

Meer woningen die betaalbaar zijn voor starters, financiële ondersteuning om koopwoningen en hypotheken die passend zijn voor startende jongeren.

Meer woningen in de starters prijsklasse en/of starterslening

Meer woningen in een lagere prijsklasse. Wellicht voorrang.

Meer woningen voor starters.

Meer woningen, selectieve toelating tot de lotingen, redelijke huren, huren inclusief gas/water/licht iod, huurcoach(helpt kijken welke woning/woonvorm geschikt en of haalbaar is)

Meer woningen... ook appartementen

Meettijd afschaffen en eigen jeugd voorrang.

Met de hypotheek verstrekkers om de tafel om hypotheken te verstrekken op maandlasten. Jongeren kunnen vaak door zelfwerkzaamheid een woning met achterstallig onderhoud met hulp zelf opknappen waarbij ze een goedkopere woning kunnen kopen.

Minder import accepteren. Minder crisiswoningen die erg lang leeg staan.

Minder onzinnige regeltjes waar je aan moet voldoen, huursubsidie optie, friendscontract

Modulaire houtbouw

Mogelijkheid bieden om starterswoningen te kunnen huren cq bouwen.
Om te kunnen bouwen, een redelijke grondprijs te vragen.

Net als in de jaren 80 premiewoningen

Niet al te strakke hypotheek eisen

Niet te dure woningen bouwen en kijken of er iets in / aan financiering gedaan kan worden

niet te duur en goedkope lening

Niet te grote woningen zodat ze betaalbaar zijn. Beperkte of geen eis vwb. eigen geld. Pas afgestudeerden, die net een baan hebben, moeten soms ook nog studieschuld terugbetalen.

Nieuwbouw
Bevorderen dat ouderen kleiner gaan wonen en daardoor grote woning achterlaten. Nu veel eengezinswoningen bewoond door 1 persoon

Normale , lees , lagere huur kosten . Kijk naar de verhouding minimum loon en sociale huren.

Ondersteuning!!

Op het moment is het vooral de combinatie van strenge eisen voor een hypotheek gecombineerd met hoge lasten. Jongeren kunnen in veel gevallen prima €800 huur per maand betalen maar een koopwoning krijgen ze niet ivm het niet verkrijgen van een hypotheek die hoog genoeg is om een starterswoning te financieren. De gemeente kan hierin ondersteunen door grondprijzen aan te passen voor starterswoningen en aan te sturen op goede maar betaalbare bouw.

op maat bouwen of het nu voor ouderen is die een eengezinswoning achter laten of voor jonge gezinnen

Ouders moeten belastingvrij kunnen schenken aan hun kinderen (ongeacht de leeftijd van die kinderen dus niet alleen een ton eenmalig aan kinderen jonger dan 40 jaar) of woningbezitters geen hoge 2e woningbelasting te laten betalen wanneer zij hun (meerderjarige) kinderen in hun tweede woning laten wonen of aan anderen verhuren.

overheidssubsidie, tegemoetkoming in de kosten bij koopwoningen

Premie A voor koopwoningen wordt aantrekkelijk

Premie A, B of C, zoals in het verleden.

Prijsvraag uitschrijven met hun wensen en binnen een bepaald bouwbudget te realisen. Duiven wordt en is al een vergrijzende samenleving met winkelpand leegstand etc

Samen kijken naar mogelijkheden. Leg die vraag eens op het candles meer, daar zit onze toekomst. Lege panden ombouwen, enz.

Sociale woningbouw verspreidt over wijken of herontwikkeling van leegstaande of leeg komende overheid gebouwen, scholen enz.

Sparen

Sparen en pas op zoek naar woonruimte als ze geld hebben

Sparen.

starters lening met borgstelling door de overheid

Starters woningen die relatief kleiner zijn dan de gemiddelde woning. Zo kun je nog eens uit huis gaan

Starterslening
Lage huur tot 400 euro (flats)
Koopwoning indien 1vd2 vaste baan tot 170.000 koop.
Kijk bij andere gemeenten in het land hoe die het oppakken . Het bekende wiel uitvinden...

Starterslening, 5 jaar aflossingsvrij lenen tegen een lage rente en dan naar een aflossingsplan kijken

Startersleningen verstrekken, voor starters zonder voldoende spaargeld is dit tegenwoordig onmogelijk gemaakt.

Startersleningen. Voorrang bij nieuwbouw tot 250000

Starterswoningen , betaalbaar en niet te groot.

Starterswoningen zowel huur als koop, die ECHT betaalbaar zijn

Starterswoningen! Mijn oudste zoon van 23 kan met zijn (toch wél redelijk) inkomen niks kopen, en huren duurt ook jaren. Tot 200.000 is er geen aanbod. Bouw goedkopere woningen, zodat jongeren zelf iets op kunnen bouwen en zich kunnen ontplooien.

Startsubsidie - friendscontracten - of gewoon betaalbare woningen

Steun van de gemeente op financieel vlak. Voorrang van Duivense jongeren op jongeren uit andere gemeenten.

steun van gemeente bij bv koop, voldoende aanbod in alle segmenten en doorstroom stimuleren

Stopzetten van de voorrangspositie van statushouders die nu alle sociale huurwoningen voor de neus van jongeren wegkapen

Subsidie (zoals vroeger) en bouwen voor die doelgroep

Subsidie zodat jongeren zonder eigen geld en vaak met studieschuld toch kunnen kopen

Ten eerste meer woningen, want er is echt een te kort. Ten tweede moet de prijs lager als starter is het niet te doen om alleen iets te kopen of huren

Tiny houders, vrienden samen

Tiny woningen prima.

Toen ik een woning zocht huur ging grotendeel naar status houders. Daar moeten we mee stoppen.

Toename aanbod in doorstroom woningen

Toewijzen van woningen op basis van woonwarenhuis met een bonus als de persoon in de gemeente is geboren

U, gemeente moet ze bouwen. Die woningen voor jongeren en ouderen!!!

Veel nieuwbouw van betaalbare starters woningen. Denk echt aan enkele honderden dus niet inbreiden maar uitbreiden.

Vell meer goedkpe woningen bouwen.

Vergroten van Aanbod goedkopere koopwoningen en huurwoningen
Bankinstellingen die mee willen werken aan financiering.

Voldoende aanbod in woningen/appartementen die betaalbaar zijn voor starters.

Voldoende aanbod van aantrekkelijke woningen

Voldoende betaalbare woningen

Voldoende betaalbare woningen, en eerst jongeren die van hier komen een kans te bieden

Voldoende betaalbare woningen.
Voldoende woningen in elk segment om de doorstroming te bevorderen.

Voldoende doorstroming zodat goedkopere woningen beschikbaar worden. En uiteraard voldoende aanbod binnen de gemeente. Zoals gezegd ken ik de cijfers niet, dus ik weet nirt in hoeverre hier nu aan voldaan wordt.

Voldoende woningen die toegerust zijn op jongeren, dus niet te groot, maar ook niet te klein en qua huur of koopprijs goed op te brengen.
Maar niet alle jongeren bij elkaar zetten zoals eerder de HAT woningen. Dat geeft overlast.
In de huidige tijd hebben jongeren ook behoefte aan 2 slaapkamers, nu thuiswerken meer de norm wordt.

voldoende, betaalbaar aanbod

Voor jongeren meer goedkope huurwoningen en woonwagenstand plaatsen

Voor sociaal woningen jongeren(zoekenden) uit gemeente Duiven en Westervoor moeten boven lijst staan van van andere kandidaten vanuit andere gemeenten die naar Duiven en Westervoort willen verhuizen. Helaas hebben ze geen kansen hier blijven wonen (exteem lange wacht tijd)en moeten het huis ergens anders zoeken(verhuizen)

Vooral helpen met het kopen van een huis door bv. weer de starterslening in te voeren.
Ook jongeren in de eigen gemeente voorrang geven bij het toewijzen van een huurwoning op mensen van buitenaf.

Voorrang bij het ouderlijk huis verlaten, vanaf +_ 23 jaar oud.

Voorrang om in aanmerking te komen (ook als ze noodgedwongen een paar jaar buiten de gemeente hebben moeten wonen).
Betaalbare woningen, en hulp bij het financieren.

Voorrangsgroepen

Voorwaarde van huis kopen te verbeteren door dat ze geen eigen geld hoeven in te leggen

Wachtlijsten opheffen, voldoende woningen bouwen en wel zo snel als moge lijk.

Wellicht subsidie

Werk met vaste contracten, meer zekerheden

Wonen in zorgcentra tussen de ouderen, lagere huur in ruil voor wat hulp bij boodschappen, huishoudelijke taken etc

Woningaanbod icm met een passende prijs. Het is relatief lastig voor starters om te huren in Duiven. Omdat de huizen op de woningmarkt erg aan de prijzige kant zijn is dit een belemmering om te kopen

woningen bouwen die een lage huur hebben maar die ook kansen bieden om door te stromen naar een andere woning op termijn (samenwonen, trouwen gezin e.d.)
geen jongeren huisvesten die niet in oorsprong uit de regio komen

Woningen bouwen! Geld is er voldoende, en de wil ook, maar er zijn gewoon geen (nieuwbouw) huizen beschikbaar voor gemiddeld budget. Sprekend uit een jongeren

Woningen bouwen. Wel onderzoeken aan welke woonvorm er behoefte is. Bv maisionette woningen

Woningen die passen bij een budget van €200.000 tot €300.000

Woningen die passen bij het budget danwel landelijk zorgdragen voor verruiming van het budget dmv bv subsidie (premie woningen).

Woningen die voldoen aan de ruimte/eisen die ze nodig hebben maar wel betaalbaar worden gemaakt. Aangezien de studieschuld een grote hinder in dit proces is moet de gemeente hierover meedenken. Ook zijn jongeren vaak nog niet handig genoeg om grote klushuizen aan te kunnen, hier moet dus ook over nagedacht worden.

woningen en vast werk

Z.s.m aan de slag gaan met de bouw, en niet wachten op allerlei petities en enquetes. De nood is echt enorm groot, het is erg vreemd dat dit allemaal zo ontzettend lang moet duren.

Ze moeten niet zo plaatsgebonden zoeken naar een woning

Ze zich laten inschrijven vanaf 16 jaar. Men weet vaak al waar ze gaan studeren en dan kunnen zij inschrijven in de 'wensgemeente' hierop kan de gemeente anticiperen qua woonbeleid.

zekerheid in werk, maar daar kunnen jullie niets aan oplossen.....

Zijn er welverdiende jongeren die een woning zoeken? Dan voor hen HAT woningen bouwen.
Of wordt er jongere echtparen (stellen) bedoeld. Dan voor hen zowel huu en goedkopere koophuizen bouwen

Zo snel mogelijk huizen gaan bouwen

zorg dat de woningbouw hun voorwaarden aanpassen.
geldt niet alleen voor jongeren maar ook voor mensen met een laag inkomen, ik denk dat daar gekeken zou moeten worden of er toch gekocht zou kunnen worden, zeker met de huidige rentestand.

Zorg dat er betaalbare koopwoningen beschikbaar komen voor mensen met één inkomen of ondersteun deze mensen op een andere manier.

Zorg eerst voor een juiste inventarisatie, door na te gaan hoeveel goedkope huur/koopwoningen er zijn en dit af te zetten tov van het aantal gezinnen /jongeren die hiervoor in aanmerking komen. Blijkt dat veel gezinnen in een te goedkope woning verblijven, dan moeten er woningen worden gebouwd in de prijsklasse 250.000 tm 350.000. Is er geen scheefgroei, dan goedkopere woningen bouwen. Het is geen hogere wiskunde.

zorgen dat deze mensen makkelijker aan geld kunnen komen iemand die kan huren kan ook kopen

Zorgen dat het aanbod groeit dmv nieuwbouw in een betaalbare prijsklasse

Zorgen dat ouderen/gezinnen kunnen doorstromen naar een voor hun passende woning, zodat jongeren in de starterswoningen kunnen. Mensen blijven te lang hangen in hu n samenwoning omdat een aangepadte/grotere woning niet te vinden of te duur is.
Ook moeten er voldoende voorzieningen zijn om starters te trekken. Weinig winkels en horeca is voor jongeren erg onaantrekkelijk.

Zorgen voor voldoende aanbod woningen en anders “helpen” met de financiering.

Mist u nog iets dat volgens u zeker moet terugkomen in de woonvisie? Zo ja, dan kunt u dit kwijt bij deze vraag

Missende punten
“Inbreiding” eerst, natuurlijk met het oog op groen in ere houden. Daarnaast centrum leefbaarder maken. Iets meer horeca, zodat je wat te kiezen hebt op het plein
1plannen in Groessen onder de toren en bij Aaldering voorrang geven
Aangeven wat de concrete plannen in de gemeente zijn
Alleen heel schrijnende gevallen met spoed een huurwoning aanbieden.
Als er toekomst bestendige woningen voor 50 plussers gebouwd gaan worden. Dan zullen er eensgezinwoningen vrij komen. Er zal doorstroming plaats gaan vinden waardoor zowel de jongeren als de "ouderen" daarvan profiteren.
Ben benieuw naar de uitkomsten en de oplossingen die gekozen gaan worden.
Bereikbaarheid en parkeernormen.
Bestaande groene vlakken in de kernen behouden en niet volbouwen. Deze vlakken hebben een verkoelend effect op de bebouwde vlakken.
Betaalbare levensloop woningen/appartementen onder eur300.000,— bevordert doorstroming zodat huizen beschikbaar komen voor starters
Betrek de jongeren erbij. Woonvisie? Of woonwensen voor de korte termijn? Duurzaamheid, vrij invulling kavels. Kijk s bij andere gemeentes.
Bij de bouw moet er absoluut gestuurd worden op klimaatneutraliteit.
Blijven inzetten op diversiteit van woningen in een buurt. Rekening houden met doorstroming van woningen waarin nu nog ouderen wonen. Aantrekkelijke woonomgeving houden of maken.
Bouw eindelijk dat centrum af.
Bouw van patiobungalows (o.a. Eikenlaan) zou in de plannen moeten worden opgenomen. De woningen vragen een relatief klein bouwperceel en zijn vriendelijk voor ouderen. Veel ouderen die nu een koopwoning met tuin hebben, zitten niet te wachten op een appartement met een balkonnetje. Voor veel actieve ouderen is die overstap te groot, gevolg is geen doorstroming.
Bouw voldoende leeftijdsbestendige woningen aangezien de vraag daarnaar nu al groot is en alleen maar zal gaan stijgen in de komende jaren.
Bouwen doe je in cirkels rond de kern. Niet op locaties die daar ver vandaan liggen en geen faciliteiten bieden. Denk vooral in de kleine kernen ook aan het bouwen van complexen voor ouderen die graag in hun dorp blijven wonen.
daadkracht, er wordt heel veel gepraat maar ik zie niet zoveel actie !
Dat de mogelijkheid wordt geboden om kleinschalige bouwplannen te helpen realiseren en dit niet bij voorbaat te blokkeren. Voorbeeld; bouwplan kassencomplex Bloemkwekerij Aaldering in Groessen.
Dat had ik al aangegeven bij de vorige vraag. Meer woningen zijn er nodig en bouwgrond waar mensen zelf hun huis op kunnen bouwen in de vorm van goedkope koop woning zou een mooi project zijn.
De behoefte aan prettige middenhuur woningen/appartementen.
De effecten van nieuwbouw locaties op de omgeving, zoals de ontsluiting voor het bouwplan bij Veldstraat en Molenstraat, indien er ongeveer 300 woningen worden gebouwd. Tijd voor een rondweg om Duiven?
De gemeente Duiven is gewoon lastig in alle keuzes. Er is veel leegstand in het centrum, maar flexibel omgaan met bestemming is heel moeilijk voor ze. Woningen, bouw er gewoon genoeg. Er is ruimte genoeg aan alle kanten van de gemeente. Bouw ook duurdere huizen.
De gemeente moet er voor zorgen dat het dorpse karakter blijft bestaan. Het een gemeente moet zijn voor mensen van alle leeftijden. Ook kritisch kijken naar de invulling van het centrum want waar je woont haal je vaak ook je boodschappen. Voor alle leeftijdsgroepen iets te bieden hebben vb braderie, kermis, kerst, openlucht concert (oid), a4 daagse, etc etc. Mensen stimuleren om waar je woont ook te werken v.v. Laat div. partijen meekijken/denken zodat het niet alleen een bestuurlijke keuze gaat worden. Werk samen met de andere gemeentes in de omgeving en kijk of er hierdoor meer geld op te halen valt.
De koopsom van nieuwbouw is veel te hoog door toepassing van energiebesparende maatregelen zoals zonnepanelen en warmtepomp
De kwaliteit van de wijken is belangrijk. Diversiteit van woningen binnen de wijken. Voldoende groen! En voldoende parkeer gelegenheid waardoor parkeer overlast wordt voorkomen. Niet kijken naar de gewenste situatie maar naar de praktijk!
De locaties van eventuele nieuwbouw. Ipv tegen de rand van duiven bouwen. Meer naar Loo en Groessen kijken. Nu al veel geluid en stof op de ramen en tuinmeubelen van de snelweg op de Ploen. Indien er daar huizen in het weiland gebouwd gaan worden zitten die mensen nog dichter op de snelweg. Geluidswal loopt nu slechts tot de shell.

De lokale winkels moeten wel open blijven en aan leegstand hebben de bewoners niets. Zorg voor een goed assortiment en denk daarbij ook aan betaalbare huren voor de winkeliers . Een plek voor de markt . Een goed draaiend centrum zorgt voor een goed sfeer onder de bewoners van Duiven.

De niwue woningen moeten wel altijd een mix zijn van bewoners. Dus gezinnen en senioren en alleenstaanden. Het liefst dus ook een mix van goedkope en duurdere woningen. Voorkom groepvorming van bijvoorbeeld de minder draagkrachtigen of teveel migranten op een plaats.

De reden dat wij ruim 10 jaar geleden hebben gekozen voor Duiven was omdat het een mooie groene gemeente is. Dit zou ik graag zo houden. Daarnaast zou ik bouwen op ruime percelen. Omdat tegenwoordig nieuwbouw steeds kleinere tuinen hebben, lijken de wijken ook minder groen.

Denk bij nieuwbouw ook aan bewoners uit Duiven die op de termijn graag gelijkvloers willen gaan wonen in een iets hogere prijsklasse dan het beperkt aantal bungalows/seniorenwoningen die af en toe te koop staan..

Denk niet alleen aan de jongere generatie, maar zeker ook aan de oudere doorstromers dan komen er vanzelf goedkopere koopwoningen voor de starters beschikbaar!

Deze enquête vooral door de jongeren laten invullen! Zij zijn veel inventiever dan verwacht en denken graag mee voor hun eigen toekomstige mogelijkheden. PS: ik heb deze enquête doorgestuurd naar m’n twee inwonende, begin twintigers (die niet kunnen huren/kopen vanwege hun lage inkomens).

Doorstroom bevorderen. Veel van mijn leeftijd genoten willen wel kleiner wonen maar omdat die woningen er niet zijn in Duiven blijven ze in een grote gezinswoning zitten

Duidelijk kern, minder woonwijken die geen binding hebben met centrum. Cetrum Duiven moet weer meer centrum en middelpunt worden. Door woningen nog verder weg te bouwen (bij Groessen) wordt het deel ten Zuiden van het spoor een dorp op zich. Geeft een tweedeling in Duiven. Bouw in ringen rondom het centrum, zodat je ook een duidelijke kern blijft houden!!!!!

Duidelijke afspraken over groen dat moet wijken voor nieuwbouw en hoe dit te compenseren. In anderen gemeenten wordt voor elke boom die gekapt wordt op een andere locatie binnen de gemeente een boom bijgeplant. Dit ook in Duiven invoeren op nieuwbouw locaties waar bomen gekapt zijn.

Duidelijker beleid behoud van flora en fauna. Met houden van 1 park zijn we er niet. En dat compenseert lang niet alle bebouwing die er is en komt. Hou ook rekening met bebouwing dat het duurzaam is en opgaat in omgeving. Denk aan serumdaken. Etc. Hou met groen onderscheidt tussen de grenzen van de aangrenzende gemeenten.

Duiven moet wel de parkeerplaatsen (waar nu een bijna chronisch tekort aan is) wel laten meegroeien, zowel bij de te bouwen woningen als bij de winkelcentra, met name in het centrum.

Een actievere controle op (illegaal) kamerverhuur.

Een visie die groter is dan alleen woonvoorziening

Een woonvisie zonder verkeersvisie is geen visie.

De wegen in en uit Duiven lopen vol en geven veel overlast. Zeker in Zuid. Meer woningen verergerd deze problemen. Voordat er gebouwd kan worden moet eerst naar de verkeersstromen gekeken worden.

energiebeleid??

Er is dringend behoefte aan woningen met de slaapkamer beneden. En liefst geen appartement van meer dan 4 ton!

Er moet een manier komen om voorang te geven aan beginnende huurders zodat deze eindelijk uit hun ouderlijk huis kunnen verhuizen.

Er moeten ook betaalbare appartementen komen met lift voor ouderen

Er ontbreken veel nieuwbouwwoningen met veel grond er omheen. Alle nieuwbouw staat dicht op elkaar en ruimte voor boerderij-achtige woningen is er niet.

Er staan in Duiven veel dure woningen. Deze zullen gezien de inflatie nog duurder worden. Behoefte is aan betaalbare maar ook kwalitatief goede woningen met een redelijk woonoppervlak.

Er zijn enorm veel tussenwoningen en hoekwoningen tot ca 250k. Net daarboven is het aanbod veel kleiner voor de doorstromers.

Er zijn veel jongeren die terug zouden willen naar de dorpen, daar is te weinig zicht op. Maar de historie leert dat dit een grote behoefte is.

Experimenten met specifieke woonmilieus.

Ga aan het werk en vergader wat minder.

Ga een nieuwe wijk bouwen, grond genoeg anders vertrekt de jeugd.

Gebruik ruimte in centrum voor paar grote appartementen. Waarom wordt grond spelleward niet gebruikt?? En maak gebruik van onwijze ruimte in loo/groessen. Bouw niet heel duiven vol

Geen hoogbouw in centrum van Duiven.

Geen hoogbouw, bescherming van het dorps karakter en -gezicht. Ruimte voor groen en veilige infrastructuur (woonerven ipv 30km zones, voldoende voetpaden naast de wegen)

Gewenste woning: Geheel begane grond.100 tot150m2 vloeroppervlakte.150 tot 250m2 perceeloppervlakte.Vrijstaand met inpandige garage.

Graag meer aandacht voor doorstromers die op zoek zijn naar betaalbare grotere woning/tweekappers of vrije kavelverkoop. Immers laten ze een woning achter voor starters

graag oog houden voor groen.

Graag senioren huur woningwoningen voor een betaalbare prijs Dan kunnen we de gezinswoning achterlaten.

Groenvoorziening niet uit het oog verliezen.
Aangeven waar de bouwplannen zijn.

Grote woningen in sommige gevallen toestemming geven een toevoeging aan het huisnummer te geven, zodat het verhuurd kan worden. Veel ouderen in (te) grote woningen kunnen onderverhuren zodat er sociale controle is en jongeren toch op zichzelf kunnen.

Het besef dat er een grote hoeveelheid bewoners is die best in Duiven willen blijven wonen, maar door gebrek aan mogelijkheden toch vertrekken naar elders .
(bungalows, ruime appartementen .) zij laten grote woningen achter, (wat doorstromingen kan bevorderen)
zij zijn ook voor de lokale economie goed .

Het bouwen van levensloopbestendige woningen wordt in de lijst gemist.
Die kunnen door alle doelgroepen worden bewoond.
Zet aub niet alleen in op appartementen voor senioren, want niet iedereen wil een appartement.

Het bouwen van senioren appartementen in de beurt bij winkel met minimaal 2 slaapkamers dat ook de kleinkinderen kunnen blijven slapen en een betere bergruimte dat mensen nog kunnen blijven knutselen en niet alleen maar de krant lezen.

Het dorp moet groener, stiller.

Het is duidelijk dat de jongeren op nr. 1 staan. Er komen weinig vragen voor voor in de leeftijd waarin wij verkeren. 60+

Het stelsel van vroeger was eenvoudiger om een woning te kunnen kopen

Het verbeteren van huidige wijken. De stoepen zijn schots en scheef. Oude bomen die dit veroorzaken met de wortels weghalen en jongen bomen planten. Bij voorkeur geen eikenbomen. Huur of koophuis, houd je haag binnen je grens. Soms neemt t de helft van de stoep in. De afvalstation verplaatsen richting intratuin en plek van afvalstation gebruiken voor woningen. Alle basisscholen asbestvrij maken. Uit zeer betrouwbare bronnen weet ik dat het in iedere school zit in Duiven. Alle noodklokken vervangen met vaste bouw. Geen excuus gebruiken dat het wordt geaccepteerd als vaste bouw. Hondenpoep beleid aanscherpen. Alle hondeneigenaren tot hondenpoep-corvee verplichten. Eens kijken of ze t dan wel laten liggen.

Hoe houd je Duiven leefbaar, vergeet het groen niet. Daarnaast hebben mensen met een koopwoning hulp nodig voor alle energiebespsrende verplichtingen en het gas wasr we vanaf moeten

Hoe zie je de gemeente groeien de komende jaren. Is er behalve huizen meer nodig, zoals supermarkten.
Wat is belangrijk in Duiven, zoals het groen.
Hoe zorg je dat ouderen zorg krijgen die ze nodig hebben

Hoe zit het met de samenwerking van de gemeente en andere woonaanbieders zoals woningstichting Vivare, Makelaars en grotere partijen zoals verzekering maatschappijen Welke invloed/inspraak kan de gemeente hierop uitvoeren en hoe loopt de samenwerking met hen.

Hoge appartementen zouden zeker hier bijgebouwd moeten worden.

Hou bestaande woningen zoals ze zijn, renoveren ipv saneer

Houd rekening met 55+ die graag kleiner willen wonen. Zij laten vaak een grotere woning achter die dan vrij komt voor gezinnen die willen doorgroeien.

Houdt genoeg groen en parkeerplekken bij nieuwe gebieden. Zo blijven deze wijken iver 20 jaar ook aantrekkelijk en blijft er verloop

Ik constateer dat dewoonvisie enquete in het moment van uitvragen als de soort vragen heeft veel raakvlak en onderliggende doel zal dienen, zo lezend uit vraagstellingen, om de woningbouwuitbreidingslocaties van munitie te laten voorzien zodat college verder kan....

Ik hoor dat er meer behoefte aan betaalbare appartementen is voor ouderen.

Ik mis dat er vooral ook voldoende woningen voor ouderen moeten worden gebouwd. Zowel appartementen, als ook patiowoningen. Veel ouderen willen best kleiner wonen, maar niet altijd in een “flat”.
Bouw daarom geschikte woningen met een volledig woonprogramma op de begane grond en een kleinere buitenruimte/tuin.
Stimuleer als gemeente verder het levensloop bestendig maken van bestaande woningen.

Ik mis nog de bouwkavels. Zou zelf namelijk een huis willen bouwen in duiven

Ik mis ook de levensbestendige woningen met slaapkamer badkamer op de benedenverdieping in het aanbod. Zodat mensen die bv kinderen studerend hebben ook door kunnen stromen naar een volgende woning en hun gezinswoning kunnen verkopen

Ik mis plannen voor collectieve toekomstgerichte huisvesting voor senioren hofjes ed. Over het algemeen brengen die ook veel eigen geld mee. Win/Win

Ik vind het stuk op veel vlakken zwart/wit en stellig. Waar zit de creativiteit om iedereen hier te kunnen laten wonen? Jong en oud door elkaar, oude panden inzetten en nieuwe toevoegen.
En wanneer mogen de inwoners, jong en oud, nog meer meepraten? Structureel.

Ik wil heel graag benadrukken dat er bij de bouwplannen in de gemeente Duiven goed moet worden gekeken naar de desbetreffende projectontwikkelaar wat zijn plannen zijn, en niet te snel akkoord gaan als men de kennis niet heeft. De projectontwikkelaar wil altijd alleen nog geld verdienen en dat is de eerste prioriteit!! Niet de behoefte in de gemeente. Let ook op of locaties echt wel geschikt zijn of dat er wellicht veel vervuiling in de grond zit wat veel kosten met zich meebrengt.

Ik wil onderstrepen dat het behoud van groen in bestaande wijken erg belangrijk is.

Ik zou ook graag een stuk verkaveling zien zodat ik samen met een goede vriend van mij een tweekapper kan bouwen

ik zou ook wel wat meer ruimte / mogelijkheden willen zien voor alternatieve (duurzame bouw) bijv. een Earthshipwoning of een woning van stro en klei. Uiteraard op kleine schaal en bijv. als pilot/ proef. Ik zou zeggen: google eens.. er zijn (steeds meer) mensen die dit willen.

In Groessen en Loo een systeem dat eerst mensen met een sociale verbondenheid met het dorp in aanmerking komen voor een koop- of huurwoning. Ook kijken waarvoor een woning bedoeld is. Nu worden vaak huurwoningen die geschikt zijn voor gezinnen toegewezen aan een alleenstaande terwijl gezinnen voor een dorp belangrijk zijn voor de leefbaarheid. De alleenstaande die in die woning komt maakt het vaak niet uit of die in Duiven woont of in Loo en Groessen terwijl het voor de beide dorpen voor de leefbaarheid essentieel is.

In ieder geval circulair!

Inbreiden voor uitbreiden. Integrale visie waarbij kosten laag kunnen blijven voor gemeenten door het aan de markt over te laten. Ook kijken waar kansen liggen door herbestemming complexen of afwijking bestemmingsplan.

Inbreiding voor uitbreiding

Investeren in woningen is een ding, maar ook de aandacht moet uitgaan naar nabije omgeving. Plek waar jongeren naar toe kunnen gaan om overlast te beperken, aanpakken speeltuintjes, spreiding van jongeren en mensen met andere culturele achtergrond.

Slecht voorbeeld is het ‘fort’ in Duiven. Overlast daar is significant toegekomen in een kinderrijke buurt waarbij de voorzieningen te wensen overlaten

Ja bouw voor mensen die tussen het wal en het schip vallen kwa huur en koop

Ja een plan gericht op het type inwoner en de behoefte. Startets hebben hele andere behoefte dan een doorstromer. Ook inkomen en perceel is voor ons een belangrijke factor om onze starters woning te verlaten. Kijk dus naar de doelgroepen de behoefte en welke mogelijkheden er gaan komen

Ja koopwoningen die verpauperen door dat de eigenaar er probeert een wietplantage te bouwen, meerdere personen het huis laat huren, geen onderhoud uitvoert , overlast veroorzaakt, maakt dat de buurt er op achteruit gaat en de huizen in de buurt in waarde dalen. Waarom kan zo'n eigenaar die zelf aan de andere kant van Nederland woont niet verplicht worden om deze woning te verkopen?

ja, graag meer woningen bouwen voor senioren om doorstroming te bevorderen. Niet alleen maar seniorenwoningen in huursegment, maar juist ook in de duurdere koopklasse. Duiven heeft heel veel grote koopwoningen boven 300.000 euro waarin steeds meer ouderen alleen of met zijn tweeën wonen omdat er geen goed aanbod is van wat luxere, gelijkvloerse woningen.De meeste ouderen willen niet in een kleine woning of flat wonen. En dat is momenteel bijna de enige keus.

Ja, voor de gemeente Duiven, vind ik dat je wel het landelijke moet behouden. Veel groen en ruim van opzet. Behoudt je identiteit als dorp. Geen op elkaar gepropte eenheden om maar zoveel mogelijk opbrengst te hebben per vierkante meter. Zorg voor een goede verdeling binnen een wijk en maak geen sociale probleemwijken.

Ja, wanneer krijgen we nu eindelijk glasvezel in Duiven. Dit zal het woongenot bevorderen en het is natuurlijk onzin om dit alleen in het buitengebied te faciliteren

Ja, zorg bij woningbouw voor senioren dat die locaties redelijk dicht bij het centrum liggen of binnen bereik van winkels voor dagelijks behoeften en zorg ervoor dat ontsluitingen goed geregeld zijn. Een van de voorbeelden is: Wijk de Vergert waar je slechts via één weg uit de wijk kunt komen. Levensgevaarlijk!!!! dus meerdere ontsluitingen een bittere noodzaak!

ja, zoveel mogelijk inbreiding voor uitbreiding

Kavels voor Tiny house of andersoortigeduurzame bouw!

Kijk bij vinex locaties in het land hoe die nu doen wat zijn daar de problemen leer daarvan.
Grote straten brede straten niet nodig . Kompact bouwen kan je meer woningen kwijt.
Hoogbouw in de hoeken vd nieuwbouw wijken eisen bij project ontwikkelaars ipv dure woningen zoals in schapenweide.
Minder tuindiepte bij nieuwe koopwoningen.
Smaller bouwen slimmer bouwen prefab woningen.
Offsite bouwen bouwpakket in elkaar op
lokatie
Dringend kijk naar betuwswonen in Culemborg waar oude wijk is omgetoverd of vivare bij presikhaaf. Durf vernieuwing aan.
Bouw huizen op het Holland geen blokkendoos die weer leegstand veroorzaakt.
Bouw bijvoorbeeld hoekappartement voor 55plus max 2p 3 hoog Daartussen 2pers tussenwoningen onder 35 jaar (beide huur)
Think outside box: elektriciteit kabel wegkrijgen of ombuigen bij rijk daardoor weer bouw mogelijk op veldstraat.
Uitkopen boeren zodat bouw mogelijk is tussen provinciale weg en a12. Weer grote wijk erbij.
Hoek rijksweg westsingel. Stuk groen bebouwen met 6 hoog appartementen jongeren met subsidie gemeente. Weer 30 jongeren uit duiven die kunnen wonen.
Sloop oude vivare pand vergertlaan bouw 6 hoog appartement complex. Weer 30 jongeren erbij. Zo creër je lucht.

Kijk ook eens of er groepen mensen zijn die een gezamenlijke communiqué willen bouwen

Koopappartementen gericht op jonge mensen.

Leegstaande bedrijfspanden. Zijn die er veel? Kunnen dat wooneenheden worden?

Let op locaties waar gebouwd gaat worden en voorkom onnodig sluipverkeer of te veel verkeer. Rustig wonen is ook belangrijk. Leg daardoor extra wegen aan zodat het verkeer niet door het dorp geleid wordt.

Let vooral ook op de ontsluiting. Er zullen meer auto's bij komen dan huizen. Niet alle wegen kunnen dit aan. Heilweg, Eltensestraat kunnen het nu al niet aan.

Locatie!! Let op toegangswegen en maak geen infarcten in bestaande woonwijken

Locaties om te bouwen woden niet benoemd

Luisteren naar de behoeftes van de mensen met name van Groessen en Loo.

Maak meer tiny huizen, met ruimte voor een tuin, zodat mensen ook tot rust komen en neit tussen het drukke verkeer zitten. Ik heb spijt dat ik ben vertrokken en hier ben gaan wonen. Ik had 9 jaar gewacht en het bleek de verkeerde kuus. Dure fout, maar in Duiven blijven op deze manier, zeker niet.

Meer aandacht voor de directe woonomgeving in bestaande wijken. Denk hierbij aan het parkeren rondom scholen etc.

Meer eenheid in bouw, geen autos in voortuin.

Meer groen, behoud van groen.
Meer 30km zones om centrum bewoonbaar en aantrekkelijk te houden.
Duivenaren voorrang geven op woningen, huur en koop.
Import uit het Westen beperken.
Woonwijk aan zijde Intratuin is de mooiste oplossing.
Centrum aantrekkelijk houden (geen appartementen) maar juist nieuwe winkels.
Supermarkt / winkels achter parkeerplaats gemeentehuis (oude situering van de Spelleward).
Centrum winkels rondom voorzien van luifels (als het regent is er niets te doen)

Meer groene leeromgevingen, zoals parkjes

Meer in het buitengebied bouwen

Meer koop-appartementen met balkon (geen loggia’s en vanaf 90 m2) bouwen voor meer doorstroming.

Meer parkeerplaatsen. In Lommerweide is er een parkeerprobleem. (Dit was er al voor de Corona!)

Meer senioren woningen die zijn er te weinig

Meer sociale huurwoningen, ik betaal nu ruim 60% van mijn inkomsten aan huur

Meer twee onder een kap woningen, en betaalbare vrijstaande woningen.

Meer uitbereidings plaatsen in Duiven. Er zijn genoeg plekken om te bouwen. Ook in het duurdere sigment is niks te koop. Denk aan bouwkavels

Meer woningen voor jongeren

Meer woningen voor senioren, zodat zij uit de grotere huurwoningen vertrekken. Dit geeft meer ruimte voor gezinnen en starters.

Mensen makkelijker een stuk grond gunnen, om daar naar eigen behoefte op te bouwen, zonder al te veel omgevingsregels.

Modulaire houtbouw.

Mogelijkheden voor status houders
Stimuleren van biodiversiteit in de tuin aanleg
Mantelzorgvriendelijk woningen opzetten

Momenteel worden er drie opties om woningen te bouwen onderzocht
Het zou verstandig en vooruitstrevend zijn om alle drie de locaties tegelijk te gaan ontwikkelen

Naast woningen ook investeren in de omgeving. Denk hierbij de openbare plekken dan met name speeltuinen. Algemeen onderhoud, er zijn veel plekken met bijvoorbeeld kapotte vuilbakken. Maar bijvoorbeeld ook veiligheid. Spreid de verdeling van jongeren en culturen over heel Duiven en niet meer geconcentreerd zoals dit nu is.

Natuurbehoud! Behoud karakteristieke kern Groessen. Kerk integreren in nieuwbouw

Niet alleen woningen voor jongeren ook voor ouderen zijn nodig.

Niet iets waar ik zo op kom.

Niet te groot en te luxe huurwoningen dan kunnen de prijzen ook niet te veel stijgen

Niet te veel focussen op de huidige problematiek. Strategische keuzes maken. Huizen staan er voor 100 jaar!

Niet teveel bewoners uit dezelfde cultuur bij elkaar zetten. Met name asielzoekers, vluchtelingen, geeft vaak teveel problemen bij samenscholing

Nieuwbouw woningen in hoger segment. Zoals welleveld, maar dan in betere omgeving. Woningen zoals op heilweg zijn ook zeer gewild.

Nog duidelijker benadrukken dat naast woningbouw, er voldoende ruimte blijft voor het groen in Duiven!

Not in my backyard is in deze geen optie. Iedereen moet meewerken om dit op te lossen.

Onderzoek vooraf waar de vraag ligt. Hebben we werkelijk starters woningen nodig of verdwijnen er vnm veertigers of ouderen uit de gemeente. Deze verhuis stromen kan je als gemeente goed onderzoeken. Ingeval je deze informatie ook wilt hebben over je gemeentegrens heen kan het Kadaster hierin voorzien.

Kijk daarnaast ook naar de mogelijkheden in het centrum. Kijk of je slimmer kan ruilen binnen retail waardoor het centrum kleiner worden en panden in de aanloop routes getransformeerd kunnen worden in wonen. Denk bv aan Ter Heerdt, oude pand Loonstra, Theo Heebing, lingerie winkel, Liemers Fietsen. Zoals eerder aangegeven zou door het verplaatsen van de Jumbo naar het oude pand van Electro World en de Hema het centrum ook een behoorlijke positieve impuls krijgen.

Ontheffing van dubbele belastingen voor kinderen die hun ouders in huis nemen voor mantelzorg. Gemeente heeft geen kosten voor deze ouderen, maar melkt de mantelzorgers uit. Echt schandalig. Als dit zo blijft gaat niemand voor hun ouders zorgen.

Onze vurigste wens is om over 5 tot 10 jaar onze oude dag de slijten in een betaalbare senioren huurwoning. Dan komt er een mooie betaalbare koopwoning vrij!

Ook bouwkavels uitgeven zodat geïnteresseerden ‘zelf’ kunnen bouwen!
Kijk naar de woningen parallel langs de oostsingel. Hoe mooi Duiven zo binnen te komen (poort van Duiven)

Ook ruimte voor vrije kavels, vrijstaande woningen. Heilweg en akkerwinde waren binnen no time verkocht met grote wachtlijst. Welleveld te veel restricties.

Op dit moment niet. Ik merk wel dat ik het interessant vind om erover na te denken.

op enkele plekken in nederland worden prikkelarme woningen gebouwd voor o.a. mensen met autisme. maar daar is zoveel vraag naar en het aanbod heel klein. er zijn wel organisaties die dat oppakken zoals in arnhem zuid nu gebeurt. misschien dat daar ook naar gekeken kan worden.

Openbaar groen en water.
Ook eisen stellen aan invulling tuinen om waterafvoer in grond te bevorderen

Oud en jong mixen in wijken met kleinere woningen

Ouderen en jongeren samen wonen klinkt leuk maar in praktijk lastig. Jongeren zijn toch meestal luidruchtiger

Pak dat visie loze ongezellige en failliete winkelcentrum eens aan. Je gaat er alleen naar toe als het moet. De project ontwikkelaars met hun wurgcontracten zorgen ervoor dat het winkelcentrum in Duiven NOOIT iets zal worden. Met een OGtent als highlight! Dat doet pijn!!!
Het lijkt erop dat het huidige vernieuwde centrum een doorgedrukt product is van persoonlijke- en oud Duivense belangen .

Projectbouw patiowoningen in de vorm van hoefijzers. Woningen in hofjes etc.

Projecten waar ouderen in gemeenschap zelfstandig met op termijn begeleiding kunnen wonen en leven. Projecten waar de combinatie van meerdere generaties mogelijk is en aantrekkelijk wordt gemaakt.

redelijk algemene vragen.

Ruimte om bij bouw mee te bepalen hoe het huis word vormgegeven. Ga met kopers in gesprek en zorg voor een speelse opstelling met een mix van verschillende huizen in de wijk. Dat zorgt ook voor een betere mix qua culturen inkomen etc

senioren willen graag kleine woningen met 2 slaapkamers en eventueel een tuintje

Snelle start van bouw seniorenwoningen

Snellere besluitvorming gemeente en minder regels welstand commissie. Snellere bouwvergunningen voor ombouwen oudere gebouwen zoals politiebureau.

Sociale huur vragen en kansen voor Loo en Groessen. Kansen genoeg om dit over de gehele gemeente te verspreiden. Om volksbuurten tegen te gaan

Speeltuinen, groen, etc. heel belangrijk voor nieuwe woningen (starters), jonge gezinnen. En energie neutraal

Svp zsm hele nieuwbouwwijken uit de grond stampen! Parken en groen is er ook al voldoende.

Uitstel tot 2030 of veel later voor er aan te beginnen. Zijn belangrijkere zaken.

Veel groen om te spelen voor kinderen (speeltuin) en zorgen dat het niet te kaal en grijs wordt dmv groene stukken en landelijke sfeer

Verkeer aan banden leggen op de Rijksweg en veel groen in ons dorp

Verkeersituaties aanpassen op groeiplannen.
Geen verkeersdrempels maar wel dusdanige inrichting van wegen zodat niet te hard kan worden gereden.

Versoepeling in verbouwingen (bestemmingsplan/ welstand). Hierdoor kan ook woonplezier huidige bewoner toenemen zonder te hoeven verhuizen

Voldoende groen en bomen om de woningen heen.

Voldoende locaties en snelle procedures.

Voldoende sociale huurwoningen, zodat je als je als inwoner van Duiven een woning kan huren als de situatie daarom vraagt. In Duiven is nu te weinig aanbod van sociale huurwoningen.

Voldoende speelveldjes, recreatiemogelijkheid voor alle leeftijdsgroepen om zo verbinding te creeeren.

Voor ons is het te laat, wij vertrekken rond de zomer 2021 uit Duiven en gaan naar een nieuwbouw Tweekapper in Didam omdat het aanbod in Duiven te lang op zich heeft laten wachten. Wel laten we een starters/eensgezinswoning achter. Toch mooi meegenomen voor de Duivenaren.

Vooral zorgen dat jongeren/starters ook in deze gemeente kunnen blijven wonen. Als ik nu op mezelf zou willen gaan dan is de kans 95% dat dat niet lukt in Duiven.

Voordeurdelerskortingen bij sommige uitkeringen/zorgvraag ongepast. Mantelzorgers/zorgvragers nog een trap na geven qua strafkortingen hoort niet. Basisinkomen !

Wat ik al aan geef laagbouw voor 1 a 2 persoons met tuin.

Wat ik mis in het verhaal is de verwaarlozing van tuinen bij woningen, dat zou aangepakt moeten worden om het woon plezier in Duiven weer wat op te krikken.

Wat is het maximaal aantal inwoners in de gemeente? Zodat het woongenot voor iedereen gegeven is.

We moeten af van het voorrang verlenen aan mensen van buiten af.

we moeten met al het goedkoop bouwen oppassen dat we geen aantrekkelijke regio worden voor mensen die rustig willen wonen . Of er moet een eigen mensen eerst beleid gevoerd mogen worden

Welke woonvisie?

Wij hopen dat er snel gebouwd gaat worden in het segment van 200.000-350.000

Wij wonen in een grote woning voor een compleet gezin. Wij zouden graag kleiner kunnen wonen en plaats maken voor gezinnen

Woningen voor invaliden

woningen voor ouderen redelijke huur, en laagbouw.

Woonwagenstandplaatsen

Zaken als winkelcentrum en uitgaansgelegenheden, dit moet het ook aantrekkelijk maken om jongeren/bewoners van duiven hier te houden.

Zeker, het woongenot in Duiven is vaak omgekeerd evenredig met de groei van het aantal inwoners. T.o.v. 1987 is wonen in Duiven significant veranderd en niet altijd ten goede! Te druk, te veel auto's, files om in- en uitvalswege, sluipverkeer op de rondweg van/naar Zevenaar, perkeerproblematiek bij de supermarkten, minder sociale samenhang.

Zeker. Woningbouw moet er komen. Maar om woningen te bouwen zullen omwonenden maanden overlast hebben van bouw- en vrachtverkeer.
Onze straat, de Eltensestraat, is nu al zo gevaarlijk! Vrachtwagens van de meest uiteenlopende bedrijven rijden de hele dag door onze straat. Met het gevolg dat als er een vrachtwagen aankomt een tegemoedkomende auto de berm in moet. Laat staan als twee varchtwagens elkaar moeten passeren. Ongeduldige automobilisten rijden dan zelfs daarnaast doodleuk over de stoep. En dan maar niet te spreken over de fietsers die in het gedrang komen. Amtenaren die er geen weet van hebben of niet willen weten HOE gevaarlijk deze straat is! Ik zou ze graag een ochtend willen uitnodigen om samen te tellen hoeveel vrachtwagens er door onze straat rijden. Het gaat nu niet over de snelheid maar de hoeveelheid vrachtwagens en de zwaarte daarvan. Ons huis is van de dertiger jaren en het trilt elke keer opnieuw als er een zware vrachtwagen langs rijd. Met het gevolg dat er steeds meer scheuren in de muur komen. Laat de amtenaren ook naar ons luisteren!!!

Zo snel mogelijk starten, zodat Duiven de boot niet mist. en mensen in de kou blijven staan wegens bureaucratie.

Zoals genoemd. In veel nieuwbouwwijken zie je dat starterswoningen geen eigen parkeergelegenheid hebben en moet er geparkeerd worden op een algemene parkeerplaats. Dit vind ik niet toekomstbestendig. Auto's worden steeds meer elektrisch, dan wil je dit ook voor de deur/dichtbij huis kunnen opladen. Bovendien zie je veel problemen in de huidige wijken in de hoeveelheid parkeergelegenheden. Meeste huishoudens hebben vaak 2 auto's. Daar zijn de algemene parkeergelegenheden niet op berekend. Dus voldoende parkeergelegenheid is een vereiste.

Elektrische laadpalen standaard meenemen in de bouw van de huizen t.b.v. auto's.
Aardgas hoeft wat mij betreft niet persé komen te vervallen. Aardgas is één van de schoonste fossiele brandstoffen. In de toekomst kan dit net wellicht gebruikt worden voor waterstof. Echter aansluiten op de stadsverwarming is ook niks mis mee.

Zorg bij uit- en inbreiding en voor een goed verkeersplan. Dat betekent niet automatisch alle faciliteiten inzetten voor autoverkeer!

Zorg dat er op doorgaande wegen die er nu zijn niet drukker worden, waar huizen aan staan.

Zorg ervoor dat de woonvisie van Duiven het voor de bewoners nog aantrekkelijk maakt om hier te wonen. Voldoende groen, voldoende voorzieningen
(De verwachting is dat de komende jaren in de steden 15 % van de winkels leeg zal komen te staan) en een bruisend centrum.

Zorg voor een goede verdeling en mensen helpen te laten kopen. Dit is namelijk veel beter dan huren doordat je wat opbouwt. Een hypotheek is vaak ook goedkoper per maand dan de huur van veel huizen.

Zorg voor veel groen in nieuwe wijken

Zorgen dat huizen niet worden gekocht en direct worden verhuurt aan een andere partij die er weer gast arbeiders in stopt! Dit gebeurd in de van heemskerckstraat 69! Hier moet beter op worden gehandhaaft en voorkomen worden bij nieuwe woningen die gebouwd / gekocht worden!

Zou ik zo snel niet weten.
Misschien teefcentra voor ouderen en jongeren

Zoveel mogelijk inbreiding. Niet meer uitbreidings locatieszoeken. Kijken of winkel/kantoor panden omgebouwd kunnen worden naar kleine wooneenheden. Voorrang voor de eigen bevolking bij toewijzing huizen. Toen ik hier in 1980 wilde wonen kwam ik ook eerst op een buitenlijst. !!!

Kon pagina 1 uit document 11. Bijlage 08 Resultaten woonenquête.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document 11. Bijlage 08 Resultaten woonenquête.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document 11. Bijlage 08 Resultaten woonenquête.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Pro Duiven

Vragen Politieke Avond 8 juni 2021

B.3. Woonvisie 2021-2030

1. U spreekt in het raadsvoorstel over huisvestingsopgaven voor mensen met een zorg/hulpvraag. Wordt er binnen deze opgave ook aandacht geschonken aan woningen voor mensen met een fysieke beperking, of ligt de focus vooral op de extra inzet voor mensen met een chronische psychische kwetsbaarheid? Zo nee, in hoeverre is er aandacht voor de vraag naar deze woningen specifiek voor deze doelgroep, in de Woonvisie wordt er namelijk slechts zeer summier over gesproken.
   Antw: De huisvestingsopgave voor mensen met een zorgvraag komt idd beperkt aan de orde. De huisvestingsopgaven van deze doelgroepen wordt per gemeente in beeld gebracht in het onderzoek Huisvestingsopgaven wonen met zorg De Liemers. Ook de genoemde doelgroep met psychische beperkingen is daar onderdeel van. De raad wordt waarschijnlijk na de zomer van de resultaten van het onderzoek op de hoogte gebracht.
2. Waarom maakt u een duidelijk onderscheid tussen de kern Duiven en Loo / Groessen als het gaat om te realiseren nieuwbouw?
   Antw: De grootste opgave ligt in de kern Duiven daarom is gekozen om in Loo en Groessen te bouwen voor de woningbehoefte van de eigen inwoners. Hiermee voegen we woningen toe waaraan de inwoners van Loo en Groessen behoefte hebben. Op de inbreidingslocaties in en de uitbreidingslocaties bij de kern Duiven wordt gebouwd volgens de berekende woningbehoefte van het regionale woningmarktonderzoek voor de gemeente Duiven.
3. “Met de nieuwe Liemerse woonagenda gaan we niet langer uit van woningbouwaantallen per gemeente, maar van een Liemerse”, staat letterlijk in de Woonvisie. Betekent dit dat wanneer één of meerdere Liemerse gemeente om welke reden ook niet aan hun zelf gecommitteerde woningbouwdoelen komt, dat de overige Liemerse gemeenten meer woningen moeten realiseren om samen aan het gestelde totaal te komen?
   Antw: Vanuit dat principe klopt het gestelde inderdaad, maar in onderling overleg zullen de Liemerse gemeenten dan zoeken naar oplossingen omdat alle gemeenten behoren tot dezelfde woningmarktregio. Zo is het ook denkbaar dat wanneer een gemeente haar woningbouwdoel niet haalt, dat later in de tijd wordt ingehaald. Overigens is het een vraag of het realiseren van meer woningen dan afgesproken een bedreiging of een kans is. De ervaring is immers dat er altijd minder woningen worden gebouwd dan verwacht.
4. Hoe wordt omgegaan met een aanbod vanuit de markt om op een VAB-locatie in het buitengebied betaalbare woningbouw te realiseren?
   Antw: Vanuit het principe de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment zijn VAB-locaties in het buitengebied niet de juiste plek. De juiste plek is vanuit de behoefte in of grenzend aan de bestaande dorpskernen dichtbij de voorzieningen. Conform bestaand beleid is het omvormen van VAB-locaties naar wonen al een paar jaar niet meer mogelijk. Dat blijft middels deze Woonvisie zo.
5. Kunt u uitleggen hoe u (in de Woonvisie) tot de constatering komt dat jongeren onder de 23 jaar uberhaupt in aanmerking kunnen komen voor een sociale huurwoning in de gemeente Duiven? In de Woonvisie staat dat de zoektijd voor starters gemiddeld 2 jaar is en de

benodigde meettijd gemiddeld 8-9 jaar is. Hebben wij het juist wanneer we op basis van deze gegevens uit de Woonvisie stellen dat jongeren gemiddeld op zijn vroegst op 28-jarige leeftijd in de gemeente Duiven in aanmerking komen voor een sociale huurwoning? Zo nee, waarom niet.

Antw: Deze redenering klopt niet helemaal. Een deel van de woningen wordt namelijk door loting verhuurd, waarbij meettijd geen rol speelt. Daarom maken ook jongere starters eerder kans op een woning. Daarnaast worden woningen onder de kwaliteitskortingsgrens (€ 442,46) aangeboden specifiek voor jongeren tot 23 jaar. Hierdoor is de kans op een woning voor deze groep ook groter. De starterspilot die sinds 2020 loopt in samenwerking met Vivare continueren we ook. Deze pilot[1] houdt in dat er in 2021 8 woningen per gemeente met voorrang worden toegewezen aan starters. Dit zijn woningen met 1 of 2 slaapkamers, met een maximale huurprijs van € 633,25 (prijspeil 2021). De doelgroep die voorrang krijgt, zijn starters tot en met 27 jaar die in aanmerking komen voor een sociale huurwoning en met maximaal 2 personen zijn. De woningtoewijzing gaat via Entree, voor de helft via het lotingsmodel en de andere helft via het aanbodmodel.

[1] In 2020 zijn via deze pilot 8 woningen verhuurd aan starters, waarvan er 5 afkomstig waren uit Duiven.

Woonvisie

In de Woonvisie wordt gesproken van 4850 woningen die tot 2040 in de Liemers gebouwd dienen te worden.

1. Waar is dit cijfer op gebaseerd?
   Antw: Regionaal woningmarktonderzoek 2019 (zie blz. 6 Woonvisie)
2. Wat zeggen de andere rapporten (Companen, Liemerse Woonagenda) over het gebruik van dit cijfer?
   Antw. Dit cijfer komt uit het Companen onderzoek en is gebruikt bij de Liemerse Woonagenda.

Eerst was de woningbouwbehoefte 570 woningen. Nu is deze 1200 woningen. Dit is een groot verschil.

3. Hoe kan dit verschil zo groot zijn?
   Antw: zie blz 6 Woonvisie
4. Is 1200 woningen echt een noodzaak?
   Antw: zie blz 6 en 7 Woonvisie

1200 woningen is een enorme opgave. Er zijn twijfels of de woningbouwbehoefte op de juiste manier ingevuld wordt.

5. Gaat het allemaal om inwoners binnen Duiven?
   Antw: Duiven maakt onderdeel uit de woningmarktregio Arnhem (net als de hele Liemers). Circa 90% van de verhuisbewegingen vindt plaats binnen deze woningmarktregio.
6. Voor welke groepen bouwt Duiven op welke plaats?
   Antw: de vraag wordt niet helemaal begrepen in relatie tot de Woonvisie. In de Woonvisie wordt uitgebreid ingegaan voor welke doelgroepen extra aandacht zou moeten zijn en verder is voor de nieuwbouw opgenomen en onderbouwd welk woningbouwprogramma vanuit het volkshuisvestelijk belang nodig is. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen 50+ locaties en 50- locaties.

Er worden verschillende redenen genoemd voor 1200 woningen (e.g. voorkomen krimp en emigratie, op peil houden voorzieningen)

7. Waarop heeft het college deze redenen gebaseerd?
   Antw: dat zijn geen redenen maar een verwacht bijkomend effect van dit woningbouwprogramma. Toegelicht is ook waarom deze Primos prognoses hoger uitvallen dan de vorige prognoses (zie pag. 6 Woonvisie).

De raad wordt gevraagd om de bouwprojecten in bijlage 3 goed te keuren. Toch is hierover nog het nodige onduidelijk. Niet alle cijfers lijken actueel.

8. Kan het college uitleggen welke projecten op dit moment, wanneer en voor hoeveel woningen gerealiseerd gaan worden?
   Antw: Bijlage 3 is actueel. Daar staat voor zover mogelijk ook het antwoord op

deze vraag. De gemeenteraad heeft zelf om dit overzicht gevraagd, waarop door wethouder Goossen is toegezegd dat dit zou worden meegenomen in de Woonvisie. In dit overzicht zijn geen locaties opgenomen die de raad niet al kende vanuit eerdere kennisgevingen. Er wordt ook niet om goedkeuring voor bouwprojecten gevraagd. Het is een overzicht van alle bekende mogelijke woningbouwprojecten die in de verschillende categorieën zijn opgenomen in een overzicht.

In de Woonvisie staat geschreven dat het streefprogramma een gemiddelde is en niet per locatie geldt.

9. Hoe wordt precies geregeld dat hiervan afgeweken kan worden?
   Antw: dit is het streefprogramma voor 50- locaties. In de Woonvisie wordt niet geregeld hoe hier vanaf geweken kan worden. Het wordt de komende jaren via monitoring gevolgd of dit gemiddelde programma bereikt kan worden. Door deze monitoring kan er ook bijgestuurd worden als dit gemiddelde niet gehaald dreigt te worden.
10. Kan dit problemen opleveren met de ontwikkelaars van de Ploen-Noord en de Plakse Weide?
    Antw: Dit gemiddelde streefprogramma geldt voor de 50- locaties. Voor de 50+ locaties geldt het specifiekere programma zoals opgenomen op pag. 23 van de Woonvisie

Er worden diverse regionale samenwerkingsverbanden genoemd.

11. Kan de gemeente vanuit deze samenwerkingsverbanden verplichtingen worden opgelegd?
    Antw: Van de genoemde samenwerkingsverbanden zijn wij zelf onderdeel. De samenwerkingsverbanden zijn geen overheidslaag die zelfstandig besluiten kan nemen.
12. Is de gemeente al in het kader van deze samenwerkingsverbanden aan het overleggen?
    Antw: niet duidelijk is wat met deze vraag wordt bedoeld? Maar zoals al gesteld van deze samenwerkingsverbanden zijn wij zelf onderdeel en daarin wordt op dagelijkse basis overleg gevoerd en samengewerkt op allerlei terreinen.

We lezen dat er voor 1200 woningen een bouwnoodzakelijkheid is tot 2040. Echter we lezen ook dat er 900 woningen tot 2040 nodig zijn. De vraag is nu hoe het college tot die harde 1200 woningen in 2040 komt, want mochten de cijfers correct zijn dan is een 130% woningen voor de plancapaciteit geen 1200, maar 1170 woningen. Dat betekent dat er voor 270 woningen plannen gemaakt moeten worden om planuitval op locaties op te vangen. Het te bouwen aantal woningen verandert niet naar 1200 woningen, maar blijft bouw van 900 woningen in 2040.

13. Waarom wordt het aantal van 1200 woningen om totaal gerealiseerd te hebben in 2040 aangehouden?
    Antw: zie pag. 6 & 7 Woonvisie. Er wordt nu vanuit gegaan dat er voor circa 1200 woningen aan woningbouwplannen moeten zijn tot 2040. Waarbij we er nu vanuit gaan dat er in ieder geval 900 woningen gebouwd moeten zijn. Het klopt dat 130% van 900 1170 is. Maar vanwege de marges in de prognoses is dit afgerond naar 1200. Door de monitoring gaan vanuit het principe de juiste woning op de juiste plek en op het juiste moment de komende jaren monitoren of deze richting van 1200 woningen te hoog, te laag is of juist nog steeds prima blijkt passen bij nieuwe prognoses die richting 2040 beschikbaar blijven komen.
14. Kan het college de “grote druk op de woningmarkt” beter duiden, want die druk kan ook een oneigenlijk druk zijn omdat mensen in woningen willen investeren zoals het CBS min of meer aangeeft in het artikel op de NOS website

"Woningtekort is niet de enige oorzaak van torenhoge huizenprijzen (https://nos.nl/artikel/2383793-woningtekort-is-niet-de-enige-oorzaak-van-torenhoge-huizenprijzen)
Antw: tegenover dit artikel staan tal van artikelen waaruit de woningnood wel degelijk blijkt. Ook in ditzelfde artikel wordt door ABF-research aangegeven dat er veel meer meespeelt dan wat het CBS aangeeft en dat die woningnood er wel degelijk ook is. Om het daarnaast wat tastbaarder te maken: de gemeente wordt dagelijks benaderd door mensen die het lukt om een woning te vinden en de gemeente om hulp vragen/ vragen om snel meer woningen te bouwen.

Als laatste is bijlage 3 toegevoegd aan de woonvisie

15. Bijlage 3 de tabel op pagina 43 is onduidelijk. Kan deze verhelderd en leesbaar worden gemaakt?
Antw: In onze ogen is de tabel in combinatie de bijbehorende tekst duidelijk en leesbaar.

Toezegging tot evaluatie en actualisatie Woonvisie

16. Kan het college een toezegging doen dat in Q2 van 2027 een evaluatie van de vorderingen van de bouwprojecten wordt gegeven en dat daar direct ook een actualisatie van woningbouw behoefte gegeven wordt, zodat het risico op bouwen voor leegstand minimaal is?
Antw: Er wordt vanuit gegaan dat Q2 2022 wordt bedoeld. Zie ook het antwoord op vraag 13. Het overigens niet de verwachting dat er in Q2 2022 al nieuwe prognoses beschikbaar zijn.

Belastingadviesbureau
ELSINGA B.V.
De juiste fiscale koers!

Visserlaan 9
6921 WZ Duiven
Postbus 23
6930 AA Westervoort

(026) 312 03 32
www.elsinga-advies.nl
info@elsinga-advies.nl

KvK-nummer: 77783336
Becon-nummer: 507453
Btw-nummer: NL8611.43.280.B01
BIC: RABONL2U
IBAN: NL18 RABO 0130 5743 41

Gemeenteraad van Duiven
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Duiven, 2 juli 2021

Betreft: principe besluit Visserlaan 1 te Duiven 25 mei 2021/woonvisie Duiven 2021-2030
Referentie:
Behandeld door: de heer H. Elsinga RB REP

Geachte gemeenteraad van de Gemeente Duiven,

Als algemeen directeur van Belastingadviesbureau Elsinga B.V. wil ik onderstaand inhoudelijk reageren op het principebesluit voor de vestiging van arbeidsmigranten aan de Visserlaan 1 te Duiven.

1. Feiten

Vanaf 1 maart 2007 t/m 30 juni 2014 heeft de rechtsvoorganger van Belastingadviesbureau Elsinga B.V., Administratie- en Belastingadviesburo H. Elsinga, een kantoorruimte gehuurd aan de Stenograaf 3, 6921 EX te Duiven (Nieuwgraaf).

In juni 2014 is Administratie- en Belastingadviesburo H. Elsinga verhuisd naar de Scheefkelk 2, 6922 HH te Duiven.

Op 12 juni 2018 wordt de Notitie Woningbouwprogramma gemeente Duiven 2018-2027 vastgesteld.

In 2019 is de huurovereenkomst van Scheefkelk 2, 6922 HH Duiven verlengd tot 1 juni 2024.

Op 18 februari 2020 wordt door de Gemeente Duiven de Beleidsnotitie woningsplitsing, kleine woningbouwinitiatieven en functieverandering naar wonen, hierna te noemen: **Beleidsnotitie** vastgesteld.

Voor de functieverandering van Visserlaan 1 te Duiven is het hoofdstuk 4 Functieverandering naar wonen van belang en met name de daarin opgesomde randvoorwaarden, ik citeer:

- *De bestaande bebouwing heeft conform het geldende bestemmingsplan een bestemming anders dan de bestemming "Wonen" en het gehele perceel wordt in gebruik genomen ten behoeve van de woonfunctie;*

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.
De NOAB-leveringsvoorwaarden zijn van toepassing op al onze dienstverlening.

- *Verzoeken moeten betrekking hebben op locaties binnen de begrenzingen van de bebouwde kom van Duiven, Groessen en Loo. Deze begrenzing wordt bepaald op basis van ruimtelijke situatie ten tijde van het verzoek. Hierbij zijn bestaande stedenbouwkundige structuren en het bebouwingsbeeld bepalend;*
- *Te realiseren wooneenheden moeten een minimale woonoppervlakte van 50m2 hebben;*
- *Functieverandering naar wonen is slechts mogelijk wanneer het beoogde aantal wooneenheden niet conflicteert met de bestaande plannen uit de geldende Notitie Woningbouwprogramma;*
- *Functieverandering naar wonen is slechts mogelijk wanneer dat op de betreffende locatie wenselijk wordt geacht conform de gemeentelijke structuurvisie en de "ruimtelijke opgave" zoals deze is geformuleerd in de geldende woonvisie en de Notitie Woningbouwprogramma;*
- *Het woonmilieu van bestaande woningen en het functioneren van overige bestaande functies in de omgeving mogen ten gevolge van de inbreng niet onevenredig worden aangetast. Er dient aangetoond te worden dat de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad.*

In september 2020 wordt door de verhuurder/eigenaar van de Scheefkelk 2, 6922 HH te Duiven het verzoek gedaan om mee te werken aan een vroegtijdige beëindiging van de huurovereenkomst in oktober 2021.

In oktober 2020 bereik ik overeenstemming met de verhuurder over de voorwaarden van de vroegtijdige beëindiging van de huurovereenkomst.

Op 19 januari 2021 wordt er een koopbevestiging gesloten tussen Hendriks Duiven Onroerend Goed B.V., hierna te noemen: **Hendriks** en Pigeons B.V., hierna te noemen: **Pigeons** voor de onroerende zaak gelegen aan de Visserlaan 1 te Duiven.

Op 8 februari 2021 wordt een koopovereenkomst gesloten tussen Hendriks en Pigeons, waarbij Pigeons Visserslaan 1 te Duiven koopt van Hendriks.

Op 8 februari 2021 wordt een verzoek ingediend voor bestemmingswijziging voor de Visserlaan 1 te Duiven.

In maart 2021 sluit Belastingadviesbureau Elsinga B.V. een huurovereenkomst voor de locatie Visserlaan 9 te 6921 WZ te Duiven, ingangsdatum 1 april 2021.

Op 25 mei 2021 wordt door de Gemeente een principebesluit, hierna te noemen: **principebesluit**, genomen over de vestiging van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven.

Op 31 mei 2021 levert Hendriks de onroerende zaak Visserlaan 1 te Duiven aan Pigeons.

In juni 2021 worden belanghebbende via de media geïnformeerd over de vestiging van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

In juni 2021 maakt de Gemeente Duiven in de media melding van overlast van arbeidsmigranten in Duiven.

Op 6 juli 2021 wordt de Gemeenteraad de Woonvisie Duiven 2021 -2030, hierna te noemen **Woonvisie** behandeld.

In de Woonvisie is het volgende relevant:

Pagina 13, Ik citeer: "*Voor de huisvesting van arbeidsmigranten wordt in de regio Arnhem-Nijmegen een beleidskader ontwikkeld. Wij vinden regionale afstemming een goede ontwikkeling omdat de huisvesters van arbeidsmigranten zich voor mogelijkheden oriënteren op de hele regio.*".

Pagina 19, ik citeer "*Uitgangspunt van ons beleid is dat we aan de behoefte aan huisvesting van arbeidsmigranten die werken in de gemeente tegemoet willen komen.*"

2. Relevant beleidskader

In het principebesluit wordt als relevant beleidskader de nog vast te stellen Woonvisie 2021-2030 een Woondeal regio Arnhem-Nijmegen en Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025 genoemd.

Ik ben van mening, dat dit in strijd is met de beleidsnotitie en bovendien is het principe besluit nog niet getoetst aan het nog door de regio Arnhem- Nijmegen te ontwikkelen beleidskader (Woonvisie 2021-2030) .

In de beleidsnotitie zijn de randvoorwaarden opgesomd, waaraan een indiener van een verzoek en de Gemeente Duiven zich moet houden.

Van belang is, ik citeer, "*Functieverandering naar wonen is slechts mogelijk wanneer dat op de betreffende locatie wenselijk wordt geacht conform de gemeentelijke structuurvisie en de "ruimtelijke opgave" zoals deze is geformuleerd in de geldende woonvisie en de Notitie Woningbouwprogramma.*"

Hieruit volgt dat op het tijdstip van het nemen van het principebesluit het relevante beleidskader niet de Woonvisie is maar ook de Notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 tezamen met de beleidsnotitie. Er wordt gesproken over geldende woonvisie.

Het principebesluit dient op die grond vernietigd te worden.

3. Arbeidsmigranten

Indien de Woonvisie van toepassing zou zijn, dan is het begrip arbeidsmigranten in het principebesluit te ruim geformuleerd. Ook om die reden ben ik van mening dat het principebesluit vernietigd moet worden.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

De Woonvisie spreekt over een beleid van de Gemeente Duiven die er op gericht is om de behoefte van arbeidsmigranten **die werken in de gemeente Duiven** tegemoet te komen.

Hieruit volgt dat de Gemeente Duiven pas een principebesluit kan nemen, als zij of Pigeons onderzocht heeft bij welke onderneming de arbeidsmigranten in de Gemeente Duiven werkzaam zijn.

Vervolgens dient nog onderzocht te worden of deze arbeidsmigranten wel op zoek zijn naar huisvesting.

En dan kan pas beslist worden of Visserlaan 1 te Duiven of een andere locatie geschikt is voor het huisvesten van deze arbeidsmigranten, en zo ja, dan dient door een onafhankelijke deskundige regelmatig te worden gecontroleerd of de arbeidsmigranten die op de Visserlaan 1 te Duiven of andere locatie gehuisvest zijn, ook daadwerkelijk in de Gemeente werkzaam zijn. Bij overtreding hiervan dient dan aan de eigenaar van Visserlaan 1 te Duiven of een andere locatie een sanctie, bijvoorbeeld het opleggen van een dwangsom, in het vooruitzicht te worden gesteld.

Naast voorgaande speelt ten aanzien van de arbeidsmigranten nog het volgende. In Duiven wonen arbeidsmigranten die nu problemen veroorzaken. Ook hier speelt dat het begrip arbeidsmigranten volgens de Woonvisie te ruim wordt geformuleerd. Ook hier speelt dat het de vraag of ze wel werkzaam zijn voor een onderneming in de Gemeente Duiven niet eerst wordt gesteld.

Zonder deze vraag te beantwoorden en arbeidsmigranten in de toekomst te herhuisvesten op Visserlaan 1 te Duiven is volgens mij te kort door de bocht en ook in strijd met de Woonvisie. Het probleem met de arbeidsmigranten wordt alleen maar verplaatst binnen de kern van Duiven.

4. Eén- of tweepersoonskamers

In het principebesluit wordt gesproken over één en tweepersoonskamers voor 75-95 arbeidsmigranten.

Ik ben van mening, dat ook dit in strijd is met de Beleidsnotitie en ook om die reden het principebesluit vernietigd moet worden.

Volgens de randvoorwaarden, ik citeer *"Te realiseren wooneenheden moeten een minimale woonoppervlakte van 50m 2 hebben".*

Een wooneenheid wordt in de Beleidsnotitie gedefinieerd als *"het geheel of een afzonderlijk deel van een tot permanente bewoning bestemd gebouw. Een wooneenheid wordt bewoond door maximaal één particulier huishouden".*

Dit zou betekenen dat voor 75-95 arbeidsmigranten de wooneenheid minimaal 3.750-4.750 m2 moet bedragen en zo groot is Visserlaan 1 te Duiven volgens mij niet.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

5. Belanghebbenden

Ik ben van mening, dat ik als belanghebbende en andere belanghebbenden te laat zijn geïnformeerd over de huisvesting van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven.

Op 25 mei 2021 wordt een principe besluit genomen. Pas daarna worden belanghebbenden in kennis gesteld over het principe besluit.

Ook dit is in strijd met de Beleidsnotitie, waarin ik citeer "*Het woonmilieu van bestaande woningen en het functioneren van overige bestaande functies in de omgeving mogen ten gevolge van de inbreiding niet onevenredig worden aangetast. Er* ***dient aangetoond*** *te worden dat de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad".*

Pigeons is tot nu toe niet in overleg getreden met mij en andere Belanghebbenden. Op basis van de Beleidsnotitie ben ik van mening dat dit voor 8 februari 2021 al had moeten plaatsen vinden en in het verzoekschrift van 8 februari had moeten worden opgenomen.

Ook om die reden dient het principebesluit te worden vernietigd.

6. Beleidsnotitie

Naast dat ik van mening ben, dat het principebesluit vernietigd moet worden op voornoemde gronden, ben ik van mening dat de beleidsnotitie zelf een vrijbrief is voor andere eigenaren van kantoren in de kern van Duiven om initiatieven te ontwikkelen om kantoorfunctie te wijzigen in woonbestemming.

Betreft het objecten in de verhuur, dan schromen de eigenaren niet om de huurders min of meer te dwingen op zoek te gaan naar een andere locatie.

Ik spreek uit eigen ervaring.

In de beleidsnotitie ontbreekt een passage dat dit soort praktijken een halt toe roept. I

Verder ontbreekt in de beleidsnotitie een passage die ervoor zorgt dat er voor mijn belastingadviesbureau en andere zakelijke dienstverleners altijd een plek blijft in de kern van Duiven.

Ik verzoek u om de beleidsnotitie op dit punt aan te passen of dit in de Woonvisie als randvoorwaarde op te nemen.

Mijn kantoor was eerst gevestigd op Nieuwgraaf, voordat ik naar de Scheefkelk ben verhuisd. Vanaf de start van mijn kantoor verricht ik dienstverlening aan ondernemers en particulieren gevestigd en woonachtig in Duiven en omgeving en ver daarbuiten.

Vanaf het moment dat ik op de Scheefkelk gevestigd was, was de drempel bij mijn relaties weg om naar een industrieterrein te gaan en liepen ze in en uit voor hun fiscale en financiële vraagstukken.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

In september 2020 stond als een paal boven water dat ik mijn kantoor binnen de kern van Duiven moest blijven.

Ik heb serieus gekeken naar Visserlaan 1 te Duiven. Deze stond op dat moment te huur, maar was voor mijn kantoor op dat moment ongeschikt.

Uiteindelijk ben ik via mijn netwerk op Visserlaan 9 te Duiven terecht gekomen.

Ik heb nu een huurcontract voor 5 jaren, eindigend op 1 april 2026.

Als algemeen directeur ben ik verantwoordelijk voor de continuïteit voor mijn belastingadviesbureau. In 5 jaren kan veel gebeuren, waardoor ik mogelijk in 2026 opnieuw moet verhuizen, met als voorwaarde opnieuw naar een locatie binnen de kern van Duiven.

Zonder aanpassing van de Beleidsnotitie en de Woonvisie voel ik me gedwongen om tegen elke omgevingsvergunning in de kern van Duiven, waarin verzocht wordt de bestemming van kantoor te wijzigen in wonen om in bezwaar te gaan en bij afwijzing in beroep te gaan.

Ik vraag me daarnaast in alle redelijkheid af of er in de kern van Duiven wel een overschot aan kantoorruimte is. Er zijn genoeg (zakelijke) dienstverleners die hun onderneming vanuit hun eigen woning drijven. Als die allemaal op zoek gaan naar kantoorruimte dan hebben we mogelijk een tekort.

7. Levering 31 mei 2021

Visserlaan 1 te Duiven wordt pas geleverd nadat de Gemeente Duiven op 25 mei 2021 een besluit heeft genomen.

Ik kan hieruit niks anders concluderen dat in de koopovereenkomst van 8 februari 2021 een ontbindende voorwaarde is opgenomen, te weten: levering van Hendriks aan Pigeons vindt pas plaats nadat Pigeons min om meer de garantie van de Gemeente Duiven heeft dat de omgevingsvergunning voor het wijzigen van de bestemming van Visserlaan 1 te Duiven een formaliteit is.

Als dit zo is, dan lapt de Gemeente Duiven alle beginselen van behoorlijk bestuur aan haar laars.

Hoogachtend,
Belastingadviesbureau Elsinga B.V.

Gegevens bekend bij de griffie

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

Vragen Politieke Avond 6 juli 2021

Overgebleven vragen Woonvisie 2021-2030

Naar aanleiding van de Politieke Avond van 8 juni zijn een aantal vragen nog niet gesteld in verband met de tijdsduur van de vergadering en zodat andere partijen in de resterende tijd ook nog vragen konden stellen. Bij deze de vervolgvragen:

- In de Woonvisie wordt gesproken van 4850 woningen die tot 2040 in de Liemers gebouwd dienen te worden.

  De eerste vraag was met bijbehorende antwoord:

  Wat zeggen de andere rapporten (Companen, Liemerse Woonagenda) over het gebruik van dit cijfer?
  Antwoord: Dit cijfer komt uit het Companen onderzoek en is gebruikt bij de Liemerse Woonagenda.

➔ **Hoe verklaart het college dan dat in de Liemerse Woonagenda slechts het getal van 4250 en niet 4850 woningen genoemd wordt (p. 3)? Wat veroorzaakt de afwijking?**
Antwoord: 4250 is het aantal 2019-2030. 4850 is het aantal 2019-2040. Beide zijn nog zonder de 130% die is afgesproken in de Woondeal.

➔ **Verder is de vraag eigenlijk of het gebruikelijk is dat lokale woningbehoeften uitsluitend worden vastgesteld door het percentage van het totaal van de regionale woningvoorraad één op één over te nemen? Zo ja, welke regio's/gemeenten in Nederland hanteren dezelfde berekening? Zo nee, wat zijn dan andere veelgebruikte methoden?**
Antwoord: Het totaal van de regionale woningvoorraad wordt niet één op één over genomen. In de Woonvisie is onderbouwd waarom het verstandig is de Liemerse prognose te volgen. Die is namelijk nauwkeuriger dan de prognoses voor gemeenten met de omvang van Duiven. De komende jaren houden we de peilstok er regelmatig in en stellen we de behoefte bij naar aanleiding van de nieuwste prognoses. Dat kan omhoog of omlaag zijn.

- In de Woonvisie staat geschreven dat het streefprogramma een gemiddelde is en niet per locatie geldt.

  De eerste vraag was met bijbehorende antwoord:
  Kan dit problemen opleveren met de ontwikkelaars van de Ploen-Noord en de Plakse Weide?
  Antwoord: Dit gemiddelde streefprogramma geldt voor de 50- locaties. Voor de

50+ locaties geldt het specifiekere programma zoals opgenomen op pag. 23 van de Woonvisie.

De vervolgvragen:

➔ **Betekent dit dat het college hiermee de ontwikkelaars eenzijdig laagsegment kan laten ontwikkelen (met weinig opbrengst), terwijl het zelf een duurder segment kan laten ontwikkelen (met meer opbrengst)?**
Antwoord: Met de ontwikkelaars worden in de intentieovereenkomst afspraken opgenomen over het te realiseren woningbouwprogramma conform het raadsbesluit van 26 januari 2021. Ten aanzien van onze eigen locaties geldt uiteraard dat voor het college ook daar de Woonvisie leidend is en dat we daar een woningbouwprogramma willen laten realiseren dat past bij het principe de juiste woning op de juiste plaats op het juiste moment en dat ook past bij het nu opgenomen woningbouwprogramma. Het college laat bij de plannen de nu in ontwikkeling zijn, als Weidekervel, De Timp, Regina Pacis en Onder de Toren, al zien dat het streefprogramma een van de leidende uitgangspunten is.

➔ **Kan het openlaten van deze mogelijkheid ertoe leiden dat de onderhandelingen met de ontwikkelaars afbreken?**
Antwoord: Dit is niet aan de orde. De ontwikkelaars hebben schriftelijk aangegeven het woningbouwprogramma conform raadbesluit 26 januari 2021 te willen realiseren (zie bijlagen bij raadsvoorstel dat heeft geleid tot raadsbesluit 1 juni 2021).

- Er worden diverse regionale samenwerkingsverbanden genoemd.

De eerste vraag was met bijbehorende antwoord:
Is de gemeente al in het kader van deze samenwerkingsverbanden aan het overleggen?
Antwoord: niet duidelijk is wat met deze vraag wordt bedoeld? Maar zoals al gesteld van deze samenwerkingsverbanden zijn wij zelf onderdeel en daarin wordt op dagelijkse basis overleg gevoerd en samengewerkt op allerlei terreinen.

De vervolgvragen:
Het college geeft aan dat zij op dagelijkse basis overleg voert in het kader van de samenwerkingsverbanden. Een opvallend samenwerkingsverband is hierbij de 'Verstedelijkingssstrategie Arnhem, Nijmegen en Foodvalley' met de ambitie voor 100.000 woningen in de regio.

➔ **Vloeit de ambitie van 1200 woningen voort uit deze Verstedelijkingsstrategie?**
Antwoord: Deze ambitie vloeit niet voort uit de verstedelijkingsstrategie, maar zoals in de Woonvisie is onderbouwd uit het regionale woningmarktonderzoek en de afspraken in de Liemerse Woonagenda.

➔ **Heeft het college de hoeveelheid van 1200 woningen in het kader hiervan reeds aan Provincie en Rijk aangeboden?**
Antwoord: Nee. In het kader van de regionale woonagenda's, Woondeal en de daarbij behorende regionale monitoring zijn de nu bij ons bekende plannen, zoals ze ook in bijlage 3 van de Woonvisie zijn opgenomen, opgenomen in deze regionale woningmarktmonitor.

➔ **Dient het college niet eerst uitgebreider de gemeenteraad te consulteren, alvorens zij met 1200 woningen aanschuift voor deze Verstedelijkingsstrategie?**
Antwoord: In het kader van De verstedelijkingsstrategie is het college niet gevraagd om een lijstje met X woningen. De verstedelijkingsstrategie is ook veel meer dan woningen bouwen. Over de verstedelijkingsstrategie wordt u volgende week tijdens de politieke avond van 13

juli in het geheel over bijgepraat.

Het bouwen van 1200 woningen, volgens de Woonvisie is meer dan een verdubbeling ten opzichte van het raadsvoorstel Uitbreidingslocaties voor woningbouw (570 woningen).

➔ **Was het niet beter geweest de discussie over deze Woonvisie te hebben gehouden vóór de discussie over de uitbreidingslocaties?**

➔ Antwoord: Het college is al sinds 2018 met uw raad in gesprek over de woningbouwopgave. Dit is begonnen met de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027. Dit heeft vervolg gekregen met de Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven (vastgesteld 22 oktober 2019). De vervolgnotitie was gericht op het versnellen van de woningbouw op de locaties uit de notitie woningbouwprogrammering. Deze versnellingsnoodzaak werd gevoeld op basis van de nieuwe hogere woningbehoefteprognoses na het vaststellen van de Woonvisie in 2017. Aansluitend is het gesprek met uw raad gevoerd over de uitbreidingslocaties wat heeft geresulteerd in de *Verkenning uitbreidingslocaties (*vastgesteld op 26 januari 2021) en de besluitvorming van 1 juni jongstleden waarbij de Ploen-Noord en de Plakse Weide zijn aangewezen als uitbreidingslocaties. In de tussentijd was ook de urgentie ontstaan om de Woonvisie te actualiseren (o.a. door de Woondeal en Liemerse woonagenda). Het college is van mening dat vanwege de urgentie omtrent de besluitvorming over de uitbreidingslocaties/urgentie woningbouw niet gewacht kan worden op de besluitvorming omtrent de Woonvisie.

- Toezegging tot evaluatie en actualisatie Woonvisie

De eerste vraag was met bijbehorende antwoord:
Kan het college een toezegging doen dat in Q2 van 2027 een evaluatie van de vorderingen van de bouwprojecten wordt gegeven en dat daar direct ook een actualisatie van woningbouw behoefte gegeven wordt, zodat het risico op bouwen voor leegstand minimaal is?
Antwoord: Er wordt vanuit gegaan dat Q2 2022 wordt bedoeld. Zie ook het antwoord op vraag 13. Het overigens niet de verwachting dat er in Q2 2022 al nieuwe prognoses beschikbaar zijn.

Het jaartal in de vraag is juist. De Woonvisie bestrijkt een periode van meer dan 8 jaar, terwijl er geen tussentijdse evaluatie is ingepland om bijvoorbeeld in Q2 van 2027 te evalueren hoe de uiteindelijke uitwerking van het beleid is geweest en of het beleid aanpassingen nodig heeft. De periode is vrij lang en we hebben in de afgelopen jaren gezien hoe snel de wereld, Nederland en zelfs Duiven in een korte tijd kan veranderen. Daarom is een evaluatie na een bepaalde periode geen overbodige luxe en te adviseren stap.

➔ **Kan de wethouder deze evaluatie in Q2 van 2027 toezeggen?**
Antwoord: het college wil eigenlijk niet wachten tot Q2 van 2027. Zoals al in de Woonvisie is opgenomen willen we elk jaar bij uw raad terug komen en gaan we de komende jaren de peilstok er regelmatig in houden en stellen we de behoefte bij naar aanleiding van de nieuwste prognoses. Dat kan omhoog of omlaag zijn. Het gaat immers om bouwen volgens behoefte en de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment.

AMENDEMENT

[ex art. 36 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Agendering Woonvisie [agendapunt A.05a]"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- tijdens de debattafel d.d. 6 juli 2021 over de Woonvisie Duiven 2021-2030 een ordevoorstel van D66 Duiven is aangenomen met 12 stemmen voor en 8 stemmen tegen;
- daarmee de behandeling van de Woonvisie Duiven 2021-2030 formeel geschorst is tot na de behandeling van de Omgevingsvisie door de gemeenteraad van Duiven;
- het politieke partijen in de gemeente Duiven uiteraard vrij staat om ex art. 9, lid 2 van het Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 agendapunten aan een raadsvergadering toe te voegen;
- het eerder genoemde ordevoorstel beoogde de in de Woonvisie Duiven 2021-2030 genoemde logische relatie met de Omgevingsvisie Duiven in chronologisch perspectief te zetten, waarbij de [overkoepelende] Omgevingsvisie eerst wordt vastgesteld alvorens [ingrijpende] ruimtelijke plannen, met name de kwantiteit van de ambitie qua woningbouw, zoals opgenomen in de Woonvisie Duiven 2021-2030 vast te gaan stellen;

overwegende dat:

- art. 9, lid 2 Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019 als volgt luidt: "Bij aanvang van de raadsvergadering stelt de raad de agenda vast. Op voorstel van een lid van de raad of de raadsvoorzitter kan de raad bij de vaststelling van de agenda onderwerpen aan de agenda toevoegen of van de agenda afvoeren of de volgorde van behandeling van de agendapunten wijzigen. De agenda van de raad bestaat uit een technisch blok, hamerstukken en bespreekstukken.";
- de toelichting op bovengenoemd artikellid als volgt luidt: "**De Agendacommissie bepaalt hoe de agenda eruit komt te zien** [nadruk: D66]. Het versturen van de agenda en stukken is geregeld in artikel 8. Dit is echter een voorlopige agenda. In de dagelijkse praktijk van de gemeente zal het soms niet mogelijk zijn om zeven dagen voor de vergadering een agenda op te stellen, die ook zicht heeft op de politieke actualiteit. In een dergelijke situatie kan **de voorzitter** [nadruk: D66] na het verzenden van de schriftelijke oproep zo nodig een aanvullende agenda en stukken rondsturen. Dit kan echter niet tot op het laatste moment, maar tot

uiterlijk twee dagen voor de aanvang van de vergadering.[1] Individuele raadsleden kunnen de Agendacommissie onderwerpen voor de agenda voordragen.[2] Zij kunnen echter ook **bij aanvang van de raadsvergadering** [nadruk: D66] een met redenen omkleed voorstel doen om onderwerpen aan de agenda toe te voegen [**motie vreemd**] [nadruk: D66] of van de agenda af te voeren [niet eens met hamerstuk]. Daarmee kan het individuele raadslid in ieder geval **op twee momenten invloed uitoefenen op de vaststelling van de agenda** [nadruk: D66].[3]"

- het nu voorliggende verzoek A.05a noch ziet op een voorstel van de voorzitter van de gemeenteraad, noch op een bij aanvang van de raadsvergadering gedaan verzoek om via een "motie vreemd" een onderwerp aan de agenda toe te voegen, noch is ingediend via de Agendacommissie ter behandeling voor de raadsvergadering van 20 juli 2021;
- tijdens een raadsvergadering in beginsel een agendapunt zelf niet meer ter bespreking voorligt, de toelichting op het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019 zegt daarover als toelichting op art. 5, lid 1 t/m 4: "Onder bespreekstukken staan de voorstellen geagendeerd waar men aan de hand van een motie of amendement het debat voort. Het debat in de raad gaat enkel over de motie of het amendement [de beoogde wijziging], **het debat** over het voorstel als geheel **is reeds op de politieke avond gevoerd** [nadruk: D66]."

mede overwegende dat:

- het ingediende voorstel tot wijziging van de agenda [agendapunt A.05a] rept over een "hamerstuk", terwijl het alle fracties in de raad vrij staat om amendementen en moties in te dienen inzake geagendeerde onderwerpen;
- naar verwachting over de Woonvisie Duiven 2021-2030 de nodige amendementen en/of moties zullen gaan worden ingediend;
- nu de gemeenteraad alsnog - wellicht zelfs tijdens een raadsvergadering die in het teken staat van de Voorjaarsnota Duiven 2021 - gedwongen wordt het volle debat aan te gaan over de Woonvisie Duiven 2021-2030, met alle amendementen en moties die daarover [mogelijk] ingediend worden;
- dit agendavoorstel onnodig was geweest indien een aantal partijen hun toezegging gestand hadden gedaan d.d. 22 juni 2021 om de Woonvisie Duiven 2021-2030 inhoudelijk te behandelen zonder [vooralsnog] af te wijken van de ambities die op 1 juni 2021 door de raad zijn vastgesteld bij de behandeling van de "Uitbreidingslocaties voor woningbouw" [agendapunt C.12 via een amendement uit de Woonvisie Duiven 2021-2030 halen];
- indien genoemde toezeggingen aan andere partijen gestand waren gedaan over het overige in de Woonvisie Duiven 2021-2030 op 6 juli 2021 het inhoudelijke debat zeker gevoerd had kunnen worden;

ten overvloede overwegende dat:

[1] Art. 9, lid 3 Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019.
[2] Art. 9, lid 4 Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019.
[3] Art. 9, lid 2 Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019.

- de Woonvisie Duiven 2021 niet besluitrijp is en/of niet voortvloeit uit eerdere besluitvorming van de gemeenteraad van Duiven, sterker nog: daarmee in tegenspraak is: een debat tijdens de politieke avond d.d. 6 juli 2021 is verdaagd tot na het vaststellen van de Omgevingsvisie Duiven met een meerderheid van 12 tegen 8 stemmen;
- de Woonvisie Duiven 2021-2030 niet kan/mag worden aangemerkt als een beleidsarm stuk [het tegendeel is waar], derhalve is een zorgvuldige inhoudelijke bespreking van het integrale document van essentieel belang, zelfs indien de ambitie m.b.t. het aantal te bouwen woningen tot 2040 [Doel 12] geen integraal onderdeel uitmaakt van de Woonvisie Duiven 2021-2030;
- de Woonvisie Duiven 2021-2030 raakt aan de algemene belangen van alle inwoners van de gemeente Duiven, waardoor de gemeente kwetsbaar wordt voor bezwaar en beroep door inwoners en/of andere belanghebbenden op grond van de Algemene wet bestuursrecht indien aangaande deze visie of daaruit voortvloeiende besluiten inwoners en/of andere belanghebbenden besluiten hiertegen juridisch in verweer te komen;

besluit:[4]

1. **hetzij** het ordevoorstel d.d. 6 juli 2021 te respecteren en de Woonvisie Duiven 2021-2030 ter bediscussiëring te agenderen nadat de Omgevingsvisie door de gemeenteraad van Duiven is aangenomen, **hetzij**
2. de Woonvisie Duiven 2021-2030 niet te agenderen voor 20 juli 2021 en derhalve het agendavoorstel A.05a niet in stemming te brengen, **hetzij**
3. de Agendacommissie in haar eerstvolgende vergadering een datum vast te stellen voor behandeling van de Woonvisie Duiven 2021-2030, waarbij vooraf duidelijk is dat de in de genoemde Woonvisie opgenomen ambities en doelstellingen qua aantallen woningen <u>geen onderdeel</u> zullen zijn van de definitieve besluitvorming over dit dossier, door een zo breed mogelijk [maar in ieder geval door de meerderheid van de gemeenteraad van Duiven[5]] gedragen amendement met die strekking toe te voegen aan de stukken, **hetzij**
4. indien het agendavoorstel A.05a wel in stemming gebracht wordt het agendapunt in ieder geval in de agenda op te nemen als "discussiestuk", hoewel dit - en dit ten overvloede - op gespannen voet staat met het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019 met toelichting én het d.d. 6 juli 2021 aangenomen ordevoorstel;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

[4] Dit amendement kent vier beslispunten die elkaar wederzijds uitsluiten. De raad wordt gevraagd één van de vier beslispunten - waarmee de andere beslispunten komen te vervallen - aan te nemen.
[5] Daartoe zijn op 22 juni 2021 toezeggingen gedaan door zowel Lokaal Alternatief als CDA. Een en ander heeft in ieder geval de steun van vrijwel alle oppositiepartijen, wellicht met uitzondering van de SP.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

Gemeente Duiven

Registratienr. Z/21/081386/201514673

Lijst van ingekomen stukken

Datum raadsvergadering: 20 juli 2020

A: informatie van het college ter kennisname
(memo's, kennisgevingen, beantwoording schriftelijke vragen RvO)

A1. Weth. Knuiman - Beantwoording C1. SP - vragen over Doelgroepen vervoer n.a.v. Speakers corner
A2. College van B&W - Kennisgeving Vitaal Centrum Duiven fase 4
A3. College van B&W - Kennisgeving Toewijzing gevraagde hectares ontwikkelruimte tbv de uitbreiding van het regionale bedrijventerrein Centerpoort-Noord
A4. College van B&W - Kennisgeving Principebesluit realisatie huisvesting arbeidsmigranten aan Visserlaan 1 te Duiven
A5. College van B&W - Beantwoording (C3 20-4) Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Gebruik recyclinggranulaat
A6. College van B&W - Kennisgeving Resultaten cliëntervaringsonderzoek Wmo over het jaar 2020 Duiven
A7. College van B&W - Kennisgeving Start Pilot Ruimplicht Hondenpoep Duiven West
A8. College van B&W - Kennisgeving Klanttevredenheidsonderzoeken RSD
A9. College van B&W - Kennisgeving Inclusie agenda 2021
A10. College van B&W - Kennisgeving Resultaten clientervaringsonderzoek Jeugdwet over 2020
A11. College van B&W - Kennisgeving Uitvoeringsprogramma Vergunningen Toezicht en Handhaving 2021
A12. Burgemeester Hieltjes - Update Corona 7 juli 2021
A13. College van B&W - Kennisgeving Verdeelwijze incidentele middelen Jeugdzorg 2022 en gevolgen Voorjaarsnota 2021
A14. College van B&W - Kennisgeving planvisie WPRI herontwikkeling Passage

B: overige informatie ter kennisname
(ter kennisname brieven etc. van stichtingen, persberichten)

B1. ing. A. Cloosterman - Opvattingen klimaatverandering en energietransitie
B2. Gem. Krimpen aan den IJssel - Motie Borstonderzoek
B3. Gem. Nederweert - Motie vreemd aan de orde van de dag JAN Borstonderzoek vrouwen met uitslag stemming
B4. Klankbordgroep Rekenkamer DDW - Brief aan raden Evaluatie Rekenkamer
B5. Euregio Rijn-Waal - Raadsmemo 10 juni 2021
B6. 1Stroom - Informatiebrief doorontwikkeling 1Stroom
B7. C. Koning - Reactie op memo ordevoorstel
B8. ROB - Aanbieding ROB-advies Droomland of niemandsland
B9. Groene Metropool Regio - 20210628 Besluitenlijst

B10. Weth Goossen - antwoord op (B12. 22 juni) AvH - T.a.v. de gemeenteraad - Woningnood
B11. Voetgangersbeweging - Folder Geef lopen voorrang
B12. Vivare - Jaarverslag 2020 - Een jaar met 2 kanten
B13. Samenwerking de Liemers - Reactie op zienswijze Jaarstukken 2020 en Meerjarenbegroting 2022-2025 GR SdL
B14. 1Stroom - Reactie zienswijzen concept programmabegroting 1Stroom 2022-2025
B15. RL - Raadsavond 20 juli onderwerp kredietaanvraag locatie Wiekslag

C: afhandeling door het college
(brieven/verzoeken van bv bewoners, organisaties over gemeentezaken, ingekomen schriftelijke vragen RvO)
C1. SP - vragen over Doelgroepen vervoer n.a.v. Speakers corner
C2. GroenLinks - Schriftelijke vragen RvO Dashboard betr financiele zaken in het sociaal domein
C3. Bewonersgroep Lommerweide - Woningbouw op de Plakse Weide
C4. Belastingkantoor Elsinga - Brief principebesluit Visserlaan 1 te Duiven 25 mei 2021 & woonvisie Duiven 2021-2030
C5. Zetel Nooijen - Schriftelijke vragen RvO Woonbeleid

D: stukken ter agendering voor informatieronde
(stukken in voorbereiding en ter agendering)
D1. Werkgroep Omgevingsvisie - Kennisgeving raadswerkgroep omgevingsvisie
D2. DVV - Brief inzake (trainings) grasvelden van DVV
D3. D66 - Initiatiefvoorstel integriteitscodes

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Duiven in zijn openbare vergadering van 20 juli 2020.

de griffier,	de voorzitter,
drs. W.R. (Wouter) Bosch	mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Van: Ineke Knuiman
Verzonden: vrijdag 11 juni 2021 15:07
Aan: Gerard Wassing
Onderwerp: RE: Doelgroepen vervoer 'speakers corner'

Beste Gerard,

Zoals ik al eerder aangaf, ben ik blij dat er wat vragen worden gesteld.
Ik zal eerst proberen de vragen zo goed mogelijk te beantwoorden Gerard en daarna ingaan op nog een paar andere punten.

1. Hoeveel kinderen maken gebruik van het leerlingenvervoer:
   Op dit moment (er komen ook nog een aantal nieuwe aanvragen bij) is het volgende bekend:
   Speciaal Onderwijs: 56 leerlingen
   Speciaal Basisonderwijs: 41 leerlingen
   Voortgezet Speciaal Onderwijs: 23 leerlingen

2. Het klopt dat de regeling in 2015 is aangepast.
   Dat is toen gedaan omdat we in het schooljaar 2015-2016 ook gebruik gemaakt hebben van opstapplaatsen.
   We regelden toen het leerlingenvervoer zelf.
   Het volgende schooljaar is daarmee gestopt, omdat het leerlingenvervoer toen bij AVAN ondergebracht werd.
   Dat was heel spannend, of dat goed ging lopen en zijn we gestopt met de opstapplaatsen.

   Er is wel een groot verschil tussen de opstapplaatsen in 2015 en nu.
   Voor het vervoer naar de Schilderspoort in Zevenaar (Speciaal Basisonderwijs) werd er gebruik gemaakt van een grote bus. In de bus was wel begeleiding.
   Toch gaf dat onrust. Dat is niet meer de bedoeling. Er wordt gebruik gemaakt van de huidige kleine busjes (8 personen) en er komen meer opstapplaatsen in de woonomgeving van de kinderen.

3. Waarom geen uitvoering aan de wijzing van de regeling gegeven?
   Zie hiervoor bovenstaand antwoord.
   Er is dus wel gebruik van gemaakt, maar dat was voor 1 schooljaar. Het volgende schooljaar was het leerlingenvervoer heel anders geregeld.

4. Wat is er nodig om de regeling te laten zoals die nu is?
   Als College willen we gaan werken met Opstapplaatsen. Maar laat duidelijk zijn dat het gebruik van opstapplaatsen ook maatwerk biedt.
   We zijn er ons natuurlijk ook van bewust dat er kinderen zijn die niet naar een opstapplaats kunnen gaan.
   - Er zijn kinderen die een zodanige handicap hebben, dat dat niet gaat.
   - Het kan zijn dat de leerling ’s morgens eerst naar een gastouder gaat of naar de voorschoolse opvang.
     Dan wordt de leerling daar opgehaald en eventueel daar in de namiddag ook weer naar toe gebracht.
   - Er kunnen maar een beperkt aantal rolstoelen in een busje.

Ouders hebben een aanvraagformulier gekregen, waar ze kunnen aangeven, waarom ze denken dat een opstapplaats niet geschikt is voor hun kind.
Daar wordt dan rekening mee gehouden.
Ik wil toch ook noemen dat er een voordeel voor de kinderen aan de opstapplaatsen zit. Kinderen zitten nu vaak lang in het busje, naar school en weer haar huis toe. Dat ligt vaak niet eens aan de afstand tussen school en het huisadres. Maar dat komt ook door het feit dat de chauffeur 7 andere kinderen allemaal thuis moet afzetten. Dat kost ook veel tijd. De school kost bij de kinderen al veel energie en de reis naar huis komt daar dan nog eens bij.

5. <u>Wat is er nodig om het makkelijker te maken meer maatwerk te kunnen leveren?</u>
   Natuurlijk willen we maatwerk leveren, waar dat nodig is. Het gaat erom dat kinderen op een veilige en goede manier naar school kunnen en in de namiddag weer naar huis kunnen.
   Dit is een eerste verantwoordelijkheid van ouders en wij bieden daarbij hulp met taxivervoer of andere vervoersmogelijkheden, waar ouders dit niet zelf kunnen regelen.

Als ouders het aanvraagformulier zorgvuldig invullen, mag iedereen van ons ook verwachten dat we daar zorgvuldig mee om gaan. We zullen dan ook maatwerk toepassen waar opstapplaatsen voor de kinderen niet de goede oplossing is, vanwege fysieke of geestelijke redenen.

Nog een aantal zaken die dinsdagavond aan de orde kwamen:

a. Dhr. Bron gaf aan dat het heel storend is dat er elk jaar weer een aanvraag voor het leerlingenvervoer moet worden ingediend. Dit terwijl de situatie van zijn kind niet is veranderd. Dit begrijpen we. We willen kijken om dit jaar voor meerdere jaren een beschikking te maken.

b. De ouders zijn alleen geïnformeerd met een brief.
   De informatie kan beter, dat ben ik met de gemeenteraad eens. We zullen nog met groepjes ouders in gesprek gaan. Ook met ouders van de Lichtenbeek school in Arnhem.
   Verder heb ik binnenkort een afspraak met dhr. Bron.

c. De gemeenteraad is eerder geïnformeerd via een kennisgeving, dat we zouden gaan werken met opstapplaatsen.
   Bij de Ingekomen stukken van 20 april is de Kennisgeving toegevoegd.

Hopelijk geeft deze informatie wat meer duidelijkheid over het leerlingenvervoer.

Prettig weekend gewenst.

Met vriendelijke groet,

Ineke Knuiman
Wethouder

Gemeente Duiven

Postbus 6, 6920 AA Duiven • (0316) 279 111 • gemeente@duiven.nl
Koning Willem-Alexanderplein 1, 6921 ES Duiven • www.duiven.nl

Volg ons voor het laatste nieuws en leuke wetenswaardigheden op Facebook en Twitter

---

Van: Gerard Wassing <G.Wassing@duiven.nl>
Verzonden: woensdag 9 juni 2021 20:50
Aan: Ineke Knuiman <I.Knuiman@duiven.nl>
Onderwerp: Doelgroepen vervoer 'speakers corner'

Geachte wethouder Knuiman, beste Ineke,

Graag wil ik het volgende met je bespreken. Gisterenavond, 8 juni, hebben, tijdens de 'speakers corner' een aantal bezorgde ouders van kinderen met een beperking en naar die speciaal onderwijs vervoerd worden hun bezwaren geuit over de uitvoering van het doelgroepen vervoer per 2021. Hun relaas was voor veel raadsleden en fractieassistenten even schrikken over de gevolgen die dat voor deze ouders heeft. Met wat praktijkvoorbeelden werden deze gevolgen voor de deelnemers van de 'speakers corner' ook pijnlijk duidelijk.

Het brengen van de kinderen van en naar een vaste opstapplaats is enorm belastend voor deze ouders, zeker als er ook nog andere jonge kinderen in het gezin zijn. Ook is voor veel ouders de verhoging van de eigen bijdrage en de verplichting om een maal per week deze kinderen zelf naar school te brengen net een stap te veel.

Ons bereiken ook berichten van ouders die geen auto hebben, of door een eigen beperking niet in staat zijn hun kind eenmaal in de week naar speciaal onderwijs te brengen en mensen die de eigen bijdrage niet kunnen opbrengen. Bij contact met de gemeente lijkt het alsof de medewerkers een juiste uitvoering van de regels belangrijker vinden dan meedenken en de betrokken ouders oplossingen te bieden.

De ouders geven aan verrast te zijn over deze gang van zaken en vragen zich af of weer teruggegaan kan worden naar de bestaande situatie. Wij kregen, tijdens de behandeling van de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN, te horen dat de regeling al in 2015 aangepast is maar dat er nu pas uitvoering aan wordt gegeven.

Dat roept bij ons de volgende vragen op;

- Kunt je aangeven hoeveel kinderen er op dit moment gebruik maken van doelgroepenvervoer voor speciaal onderwijs?
- Klopt het dat deze regeling al in 2015 aangepast is?
- En zo ja, waarom is er dan niet eerder uitvoering aan gegeven?
- Hoe kan het dat de betrokken ouders niet eerder op de hoogte gesteld zijn over deze verandering?
- Wat is er nodig om deze regeling te laten zoals die nu is?
- Wat is er nodig om het makkelijker te maken om meer maatwerk te kunnen leveren?

Ik hoop dat je ons op korte termijn deze antwoorden kunt geven.
Alvast dank, mede namens de SP-fractie gemeente Duiven

Met vriendelijke groet,
Gerard Wassing
Fractievoorzitter SP Duiven

Kon pagina 1 uit document A2. College van B&W - Kennisgeving Vitaal Centrum Duiven fase 4.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A2. College van B&W - Kennisgeving Vitaal Centrum Duiven fase 4.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A3. College van B&W - Kennisgeving Toewijzing gevraagde hectares ontwikkelruimte tbv uitbreiding reg bedrijventerrein Centerpoort Nrd.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A3. College van B&W - Kennisgeving Toewijzing gevraagde hectares ontwikkelruimte tbv uitbreiding reg bedrijventerrein Centerpoort Nrd.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A4. College van B&W - Kennisgeving Principebesluit realisatie huisvesting arbeidsmigranten aan Visserlaan 1 te Duiven.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A4. College van B&W - Kennisgeving Principebesluit realisatie huisvesting arbeidsmigranten aan Visserlaan 1 te Duiven.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A5. College van B&W - Beantwoording (C3 20-4) Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Gebruik recyclinggranulaat.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A5. College van B&W - Beantwoording (C3 20-4) Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Gebruik recyclinggranulaat.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document A5. College van B&W - Beantwoording (C3 20-4) Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Gebruik recyclinggranulaat.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document A5. College van B&W - Beantwoording (C3 20-4) Lokaal Alternatief - Schriftelijke vragen Gebruik recyclinggranulaat.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A6a. College van B&W - Kennisgeving Resultaten cliëntervaringsonderzoek Wmo over het jaar 2020 Duiven.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A6a. College van B&W - Kennisgeving Resultaten cliëntervaringsonderzoek Wmo over het jaar 2020 Duiven.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document A6a. College van B&W - Kennisgeving Resultaten cliëntervaringsonderzoek Wmo over het jaar 2020 Duiven.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Gemeente Duiven

Cliëntervaringsonderzoek Wmo over 2020

Deze factsheet geeft inzicht in de resultaten van het Cliëntervaringsonderzoek Wmo.
Gemeenten zijn wettelijk verplicht een keer per jaar de cliënten die gebruikmaken van een Wmo-voorziening naar hun ervaringen te vragen. Er dient gebruik te worden gemaakt van een vragenlijst die ingaat op de drie thema's toegang, kwaliteit en effect.

Uw gemeente heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de tien standaardvragen.

In totaal zijn in uw gemeente 950 vragenlijsten verzonden en 414 ingevuld. Daarmee is het responspercentage **44%**.

In de referentiegroep is het responspercentage **44%**.

In de vragenlijst is de Wmo-cliënten een aantal uitspraken voorgelegd en is aan hen gevraagd aan te geven in hoeverre ze het met deze uitspraken eens of oneens zijn. Onderstaande figuren geven de ervaringen van uw Wmo-cliënten weer afgezet tegen het gemiddelde van het voorgaande jaar en het gemiddelde van alle aan dit onderzoek deelnemende gemeenten, de referentiegroep.*

Contact

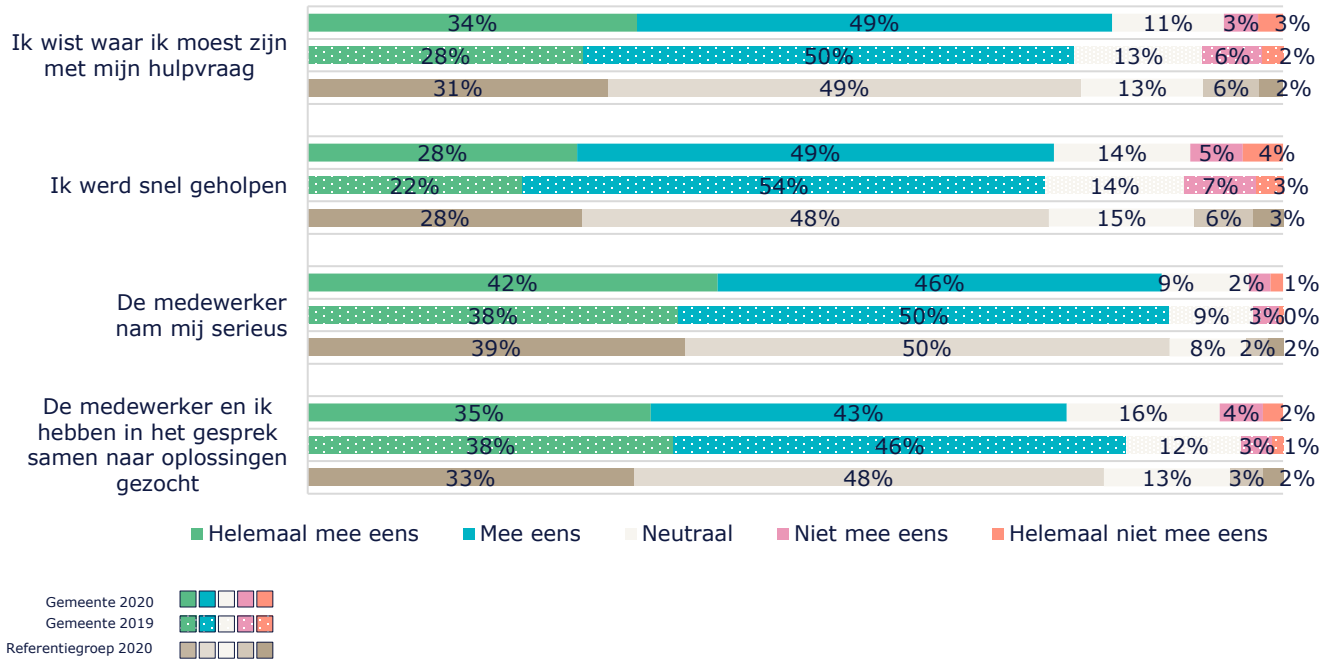

Toegang tot zorg over algemeen positief gewaardeerd
In uw gemeente weet 83% van de respondenten waar zij moeten zijn met hun hulpvraag. Dit percentage is hoger dan de voorgaande meting, toen 78% dit wist. De waardering voor de snelheid waarmee men geholpen is, is ook toegenomen. Het serieus genomen worden door de medewerker en het in een gesprek met de medewerker samen naar een oplossing zoeken, worden iets negatiever gewaardeerd. In vergelijking met de referentiegroep scoort uw gemeente ongeveer gelijk, waarbij de verschillen niet groot zijn.

*De referentiegroep bestaat uit de gemeenten: Duiven, Westervoort, Lelystad, Amsterdam, Best, Waalwijk, Sittard-Geleen, Boekel, Boxmeer, Grave, Mill en Sint Hubert, Oss, Uden, Cuijk, Landerd, Sint Anthonis, Bernheze, Meierijstad, Diemen, Ouder Amstel, Uithoorn, West Maas en Waal, Aalten, Apeldoorn, Doetinchem, Hattem, Winterswijk, Oost Gelre, Bronckhorst, Montferland, Gorinchem, Zoetermeer, Vijfheerenlanden, Zeewolde, Ermelo, Harderwijk, Heerenveen, Harlingen, Terschelling, Vlieland, Voorst, Rijswijk, Waadhoeke, Alkmaar, Oostzaan, Wormerland. Berkelland, Enkhuizen, Drechterland, Stede Broec, Katwijk, Overbetuwe, Edam-Volendam, 's-Gravenhage, Kaag en Braassem, Beek, Rijssen-Holten, Waddinxveen, Hoeksche Waard, Barneveld, Smallingerland, Zuidplas

Bekendheid cliëntondersteuner

Wist u dat u gebruik kon maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner?

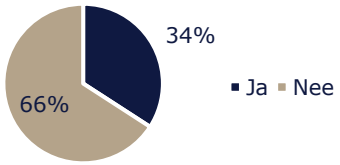

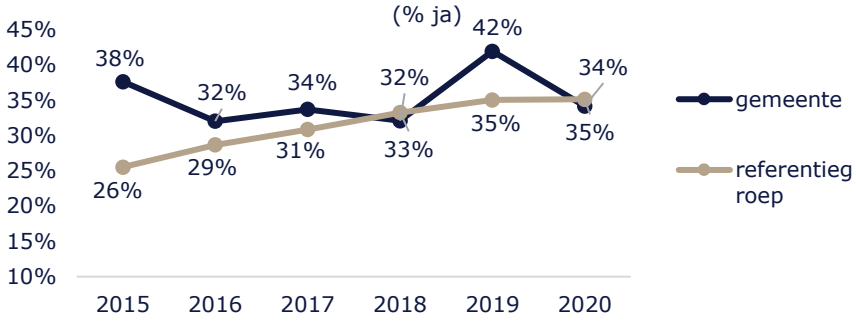

Bekendheid cliëntondersteuner toegenomen

In uw gemeente is 34% van de respondenten bekend met de cliëntondersteuning.

De bekendheid is afgenomen ten opzichte van de meting van 2019 (42%) maar hoger dan de jaren daarvoor. De bekendheid is ongeveer gelijk aan de referentiegroep (35%).

Kwaliteit ondersteuning

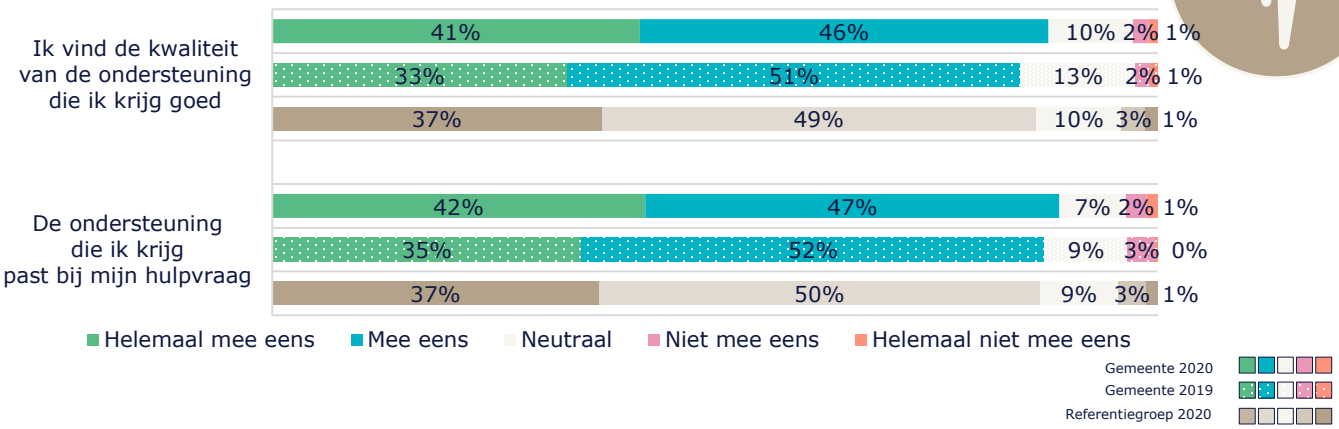

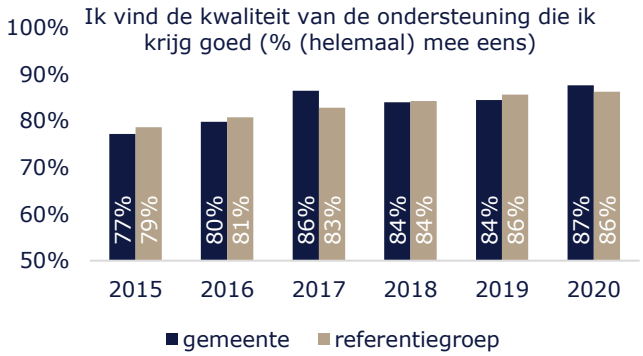

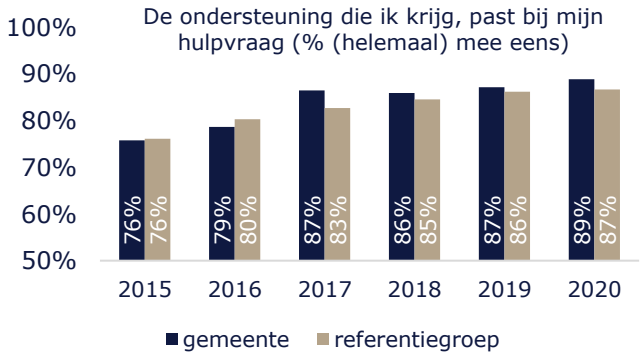

Waardering kwaliteit ondersteuning iets toegenomen
In uw gemeente vindt 87% van de respondenten de kwaliteit van de ondersteuning die men krijgt goed. Dit aandeel is iets toegenomen ten opzichte van de meting vorig jaar (84%) en ligt iets hoger dan in de referentiegroep (86%). Het grootste deel van de respondenten vindt dat de ontvangen ondersteuning past bij de hulpvraag (89%). Dit aandeel is iets groter dan in de referentiegroep en de meting van vorig jaar (87%). Hiermee zet uw gemeente de stijgende lijn door.

Effect ondersteuning

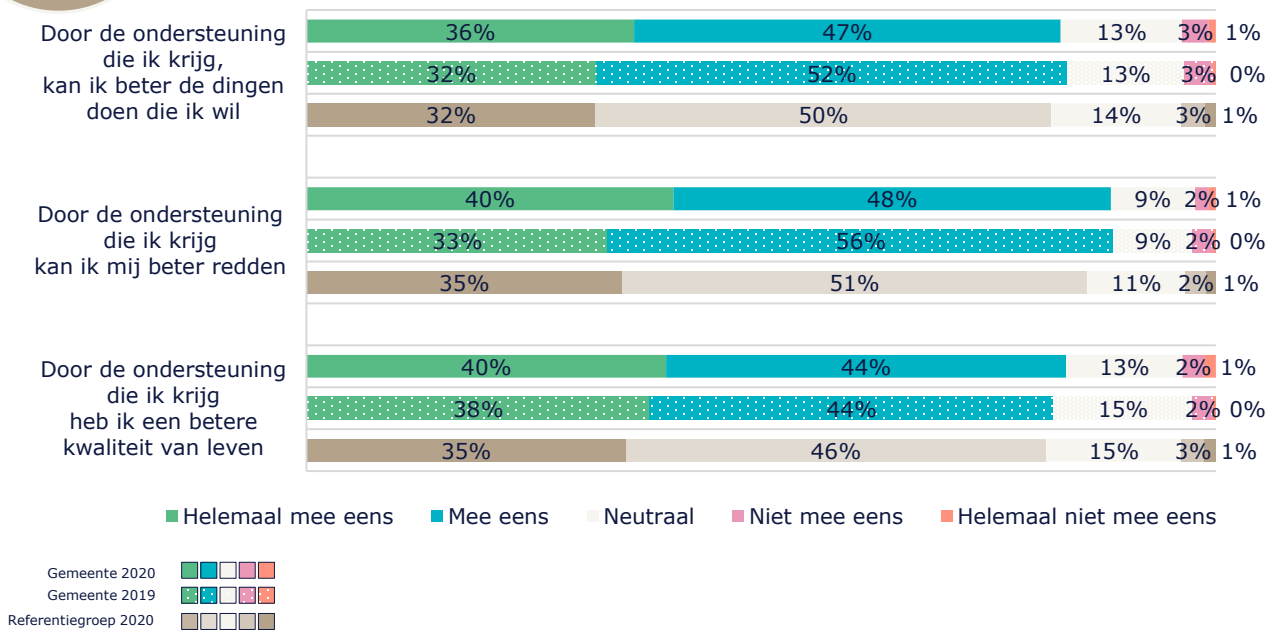

Cliënten dankzij ondersteuning meer zelfredzaam
De meerderheid van de respondenten geeft aan dat zij de dingen die zij willen doen beter kunnen doen dankzij de ondersteuning die zij krijgen. Ook kunnen zij zich beter redden door de ondersteuning en hebben door de ondersteuning een betere kwaliteit van leven gekregen. De ervaren effecten wisselen ten opzichte van de meting van vorig jaar. De verschillen zijn niet groot. Op alle effecten scoort uw gemeente iets beter dan het gemiddelde in de referentiegroep.

Opmerkingen over ondersteuning

In een open tekstvlak konden de respondenten opmerkingen schrijven over de ondersteuning die zij ontvangen. De volgende tabel geeft een top 5 van de meest genoemde opmerkingen weer.

	Opmerking	Aantal	%
1	Algemene tevredenheid/dankbaarheid/blijdschap omtrent ondersteuning	50	34%
2	Tevreden over kwaliteit ondersteuning/ondersteuner	15	10%
3	Ontevreden over kwaliteit ondersteuning/ondersteuner	11	7%
4	Ontevreden over dienstverlening	9	6%
5	Ontevreden over snelheid aanvraag/ontvangst ondersteuning	7	5%

Colofon
Opdrachtgever: Gemeente Duiven
Opdrachtnemer: BMC
Datum: Mei 2021

Samenvatting resultaten cliëntervaringsonderzoek Wmo over het jaar 2020 Duiven

Inleiding

In 2021 is het cliëntervaringsonderzoek Wmo uitgevoerd in de gemeente Duiven. De gemeente is bij wet verplicht om de ervaringen en tevredenheid te onderzoeken. Dit onderzoek is afgenomen bij cliënten die in 2020 gebruik hebben gemaakt van een Wmo-voorziening. Het onderzoek is, evenals voorgaande jaren, uitgevoerd door onderzoeks- en adviesbureau BMC.

Onderzoek Wmo

1. Opzet Wmo-onderzoek

Voor het Wmo-onderzoek zijn 950 vragenlijsten verzonden naar inwoners van de gemeente Duiven die op grond van de Wmo ondersteuning hebben ontvangen in 2020. 414 vragenlijsten zijn daadwerkelijk ingevuld, wat een respons van 44% oplevert. BMC heeft de uitkomsten van het onderzoek vergeleken met gemeenten die hetzelfde onderzoek door BMC hebben laten uitvoeren. Hier wordt naar verwezen als de referentiegroep. Deze groep bestaat uit zowel grote als kleine gemeenten. De respons in de referentiegroep ligt ook op 44%.

2. Resultaten Wmo-onderzoek

De uitkomsten van het Wmo-onderzoek zijn zeer positief.

- **De waardering voor de kwaliteit van de ondersteuning is toegenomen.**
  Opnieuw scoort de gemeente Duiven op het thema '*kwaliteit van de ondersteuning*' hoger ten opzichte van het voorgaande jaar en beter dan de referentiegroep. Hier is een stijgende lijn te zien.
- **Cliënten zijn dankzij de ondersteuning meer zelfredzaam.**
  Op het thema '*effect van de ondersteuning*' scoort de gemeente Duiven bijna gelijk aan het voorgaande jaar, de verschillen zijn niet groot. Een grote meerderheid van de respondenten geeft aan dat zij de dingen die zij willen doen beter kunnen doen dankzij de ondersteuning die zij krijgen. Zij kunnen zich ook beter redden door de ondersteuning en hebben door de ondersteuning een betere kwaliteit van leven gekregen. Op alle effecten scoort de gemeente beter dan de referentiegroep.
- **Toegang tot zorg wordt positief gewaardeerd.**
  Op het thema '*contact*' scoort de gemeente Duiven op een aantal onderdelen hoger ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit wil zeggen dat meer cliënten wisten waar zij met hun hulpvraag moesten zijn en dat de waardering voor de snelheid waarmee men is geholpen ook is toegenomen. Verreweg het merendeel van de respondenten voelde zich serieus genomen door de medewerker. De score is gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar. Het onderdeel in gesprek met de medewerker samen naar een oplossing zoeken, wordt iets minder hoog gewaardeerd. Alsnog geeft 78% van de respondenten aan hier tevreden over te zijn. Dit is een hoge score en dit wijkt een paar percentages af vergeleken met het voorgaande jaar. In vergelijking met de referentiegroep scoort de gemeente wat betreft '*contact*' ongeveer gelijk, de verschillen zijn niet groot.

- **De bekendheid met de cliëntondersteuner is de afgelopen jaren toegenomen.**
  De bekendheid met de onafhankelijke cliëntondersteuning (34%) is afgenomen ten opzichte van de meting van 2019 (42%), maar hoger dan de jaren daarvoor. De bekendheid is ongeveer gelijk aan de referentiegroep (35%).

3. Conclusies en vervolg

De hulp vanuit de Wmo in Duiven wordt opnieuw als zeer goed beoordeeld. Gemiddeld genomen wordt er gelijk gescoord vergeleken met 2019. Op alle onderdelen zit Duiven (bijna) gelijk aan of boven de referentiegroep. Het aantal respondenten dat de onafhankelijke cliëntondersteuner kent is in het afgelopen jaar wel iets afgenomen. Dit komt doordat dit voorheen bij een telefonische melding werd doorgegeven, maar dit werd ook wel eens vergeten. De bekendheid vergroten van de onafhankelijke cliëntondersteuner wordt daarom als verbeterpunt meegenomen uit het onderzoek. Om de bekendheid meer onder de aandacht te brengen, wordt vanaf april 2021 weer een meldingsbrief verstuurd. Hierin is opgenomen dat inwoners een onafhankelijk cliëntondersteuner kunnen betrekken bij het gesprek. De manier waarop dit kan worden aangevraagd is ook opgenomen in de brief. Wat betreft de overige thema's wordt in het algemeen beter gescoord dan de referentiegroep en hierdoor zijn er geen andere verbeterpunten aan te geven.

4. Aanleveren Wmo-gegevens op waarstaatjegemeente.nl

De afgelopen jaren zijn de resultaten van de verplichte vragen uit het Wmo-onderzoek bij de VNG aangeleverd voor het landelijk overzicht op waarstaatjegemeente.nl. Sinds 2018 is hiervoor toestemming nodig van het college.

In tegenstelling tot voorgaande jaren, moeten vanaf dit jaar drie onderdelen worden opgenomen in de aanlevering, namelijk:

- Doel, opzet en uitvoering van het cliëntervaringsonderzoek Wmo.
- Uitkomsten van het cliëntervaringsonderzoek Wmo.
- Opvolging van de uitkomsten van het onderzoek.

De resultaten moeten voor 1 juli 2021 worden aangeleverd.

Kon pagina 1 uit document A7. College van B&W - Kennisgeving Start Pilot Ruimplicht Hondenpoep Duiven West.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A7. College van B&W - Kennisgeving Start Pilot Ruimplicht Hondenpoep Duiven West.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document A8a. College van B&W - Kennisgeving Klanttevredenheidsonderzoeken RSD.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A8a. College van B&W - Kennisgeving Klanttevredenheidsonderzoeken RSD.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Klanttevredenheidsonderzoek algemene dienstverlening
RSD de Liemers over het jaar 2020

Inleiding

In januari 2021 is er een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder alle klanten van RSD de Liemers die een uitkering ontvangen op basis van de Participatiewet en Ioaw, en waarvan een e-mailadres bekend is. Ook zijn klanten in de nieuwjaarsbrief uitgenodigd deel te nemen aan dit onderzoek. Zij hebben de gelegenheid gekregen alsnog hun e-mailadres door te geven of konden de vragenlijst per post aanvragen.

Doel van dit onderzoek is te leren van de ervaringen die klanten hebben met de RSD en op basis hiervan verbeterpunten op te halen om de werkwijze van de RSD verder te optimaliseren.

Op 21 januari 2021 hebben Participatiewet-klanten die op het moment van versturen een uitkering ontvingen via de mail de link ontvangen naar de online vragenlijst Klanttevredenheidsonderzoek algemene dienstverlening RSD de Liemers 2020 (via www.survio.com).
Op 28-januari 2021 is er een reminder verstuurd aan het hele bestand om deze mensen nogmaals uit te nodigen hun mening te geven.

De inzendtermijn van de vragenlijst sloot op 03-02-2021.
De online vragenlijst is aan 1264 e-mailadressen verstuurd.
58,6% van de respondenten hebben de mail geopend. Hiervan hebben 452 respondenten de link naar de vragenlijst geopend. 230 vragenlijsten zijn afgewerkt.

De totale respons is 18,9%. Deze score is goed. De toelichting op de vragen geven een beeld van de beleving van de dienstverlening van de RSD en mogelijke verbeterpunten.

De resultaten in dit rapport zijn vermeld in volgorde zoals de vragen in de vragenlijst hebben gestaan. Ter vergelijking zijn, daar waar mogelijk, de resultaten van 2019 toegevoegd. In verband met de coronacrisis zijn een aantal extra vragen gesteld om te leren hoe de maatregelen, als gevolg van de maatregelen van het rijk, door klanten zijn ervaren. Daar waar de resultaten afwijken omdat de vraag tov 2019 iets is aangepast, wordt dit bij de conclusies vermeld.
De conclusies zijn gebaseerd op de vragenlijsten die geretourneerd zijn.

Eerste antwoord	21-01-2021
Laatste antwoord	03-02-2021
Duur	14 dagen

Enquête bezoeken

452	230	0	222	50,9 %
Totaal bezoeken	Afgewerkte antwoorden	Onvolledige antwoorden	Slechts getoond	Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis (21-01-2021 - 03-02-2021)

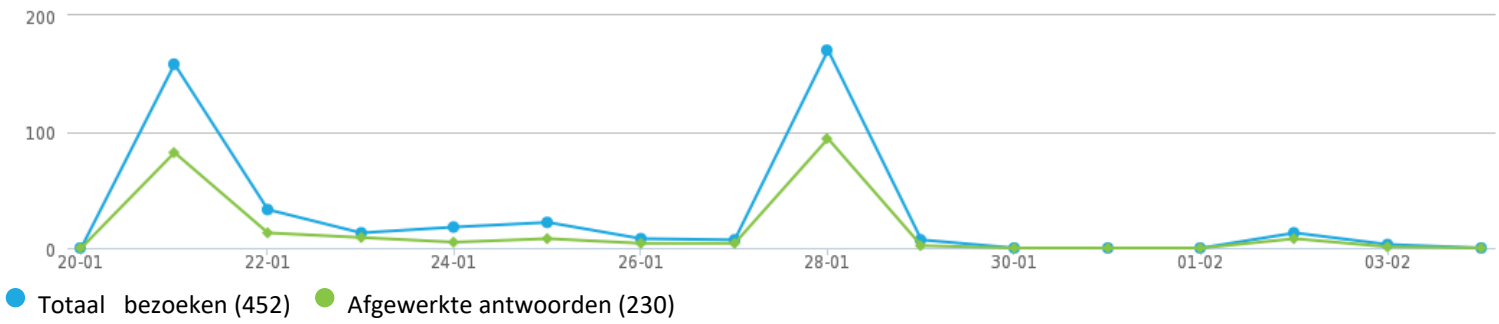

Totaal Bezoeken

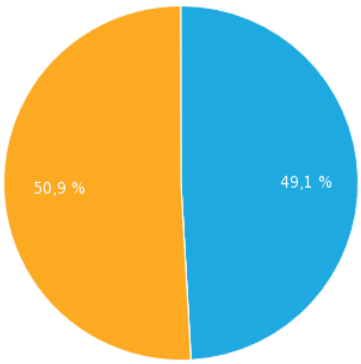

Bezoek bronnen

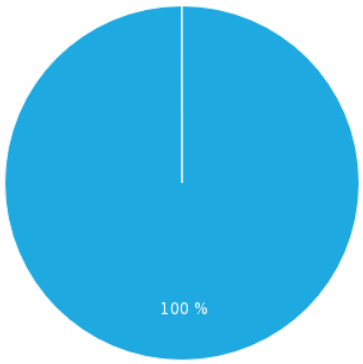

Gemiddelde tijd voor voltooiing

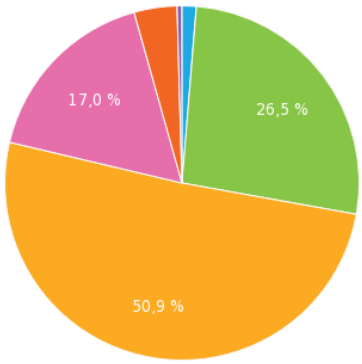

Het moment waarop de vragenlijst wordt ingevuld, is in grote mate gekoppeld aan het moment van het versturen van de mail. Het is bekend dat mensen direct reageren en er zijn maar weinig mensen die later dan 1 dag na de verzonden mail alsnog een vragenlijst invullen. De reminder die een week later is verstuurd, laat hetzelfde effect zien.

Resultaten

1. De RSD heeft haar werkzaamheden onderverdeeld binnen een aantal teams. Met welk team heeft u het meeste contact? Werkt uw klantmanager voor:

*Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Team Zorg & Ondersteuning	45	19,6 %
Team Activering	24	10,4 %
Team Bemiddeling	25	10,9 %
Weet ik niet	136	59,1 %

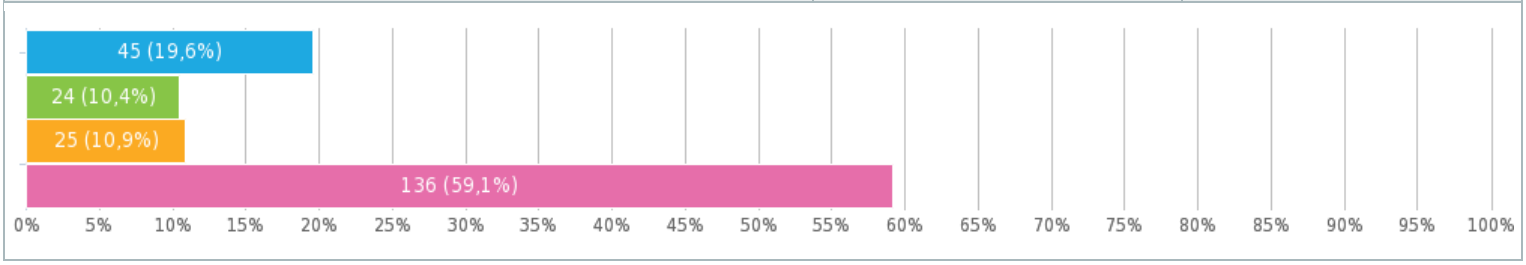

Deze vraag is toegevoegd om binnen de RSD inzage te krijgen in de verdeling per team en de antwoorden van de vragenlijst beter te kunnen plaatsen. De conclusie is dat bijna 60% dit niet weet. Door het grote aantal 'weet ik niet' kan deze verdeling naar teams niet in relatie worden gebracht tot de vervolgvragen.

De reden waarom een klant niet weet vanuit welk team de contactpersoon werkt, kan zijn dat klanten het onderscheid binnen de RSD(-teams) niet weten, herkennen of dat het niet is uitgelegd aan de klant. Vraag is of het voor de klant een meerwaarde heeft dit te weten. Het is het systeem van waaruit de RSD werkt.

2. Wat gebeurt er als u de RSD belt?

*Meerkeuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
U krijgt snel de telefoniste aan de lijn.	158	68,7 %	61,6%
U moet lang wachten, voordat u de telefoniste aan de lijn krijgt.	8	3,5 %	15,4%
De telefoniste verbindt u minstens 2 keer door naar een andere medewerker.	9	3,9 %	4,4%
Er neemt niemand op.	2	0,9 %	1,0%
U belt de RSD nooit.	57	24,8 %	23,0%

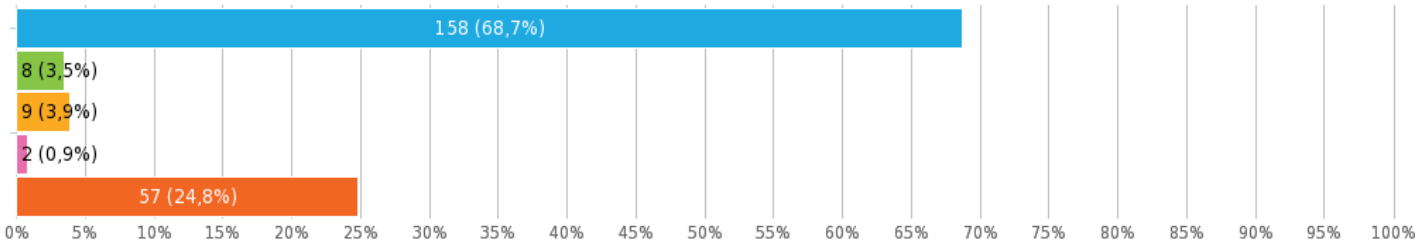

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.
Ten opzichte van 2019 is de telefonische bereikbaarheid van de RSD verbeterd. Dit is zeker gezien de toestroom van Tozo-klanten in verband met de coronacrisis en daarmee de overbelasting van de medewerkers die de telefoon bemensen, het team Ondersteuning, een mooi resultaat. De extra inzet aan de telefooncentrale van collega's uit andere teams heeft hier zeker toe bijgedragen.

3. Wat gebeurt er als u ons vraagt of wij u willen terugbellen?

*Meerkeuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Wij bellen u nog dezelfde dag terug.	92	40 %	33,5%
Wij bellen u op het afgesproken tijdstip terug.	56	24,3 %	22,0%
Wij bellen u pas een aantal dagen later terug.	20	8,7 %	11,7%
Wij sturen u een e-mail.	18	7,8 %	9,3%
Er gebeurt helemaal niets.	8	3,5 %	6,1%
Niet van toepassing.	64	27,8 %	30,6%

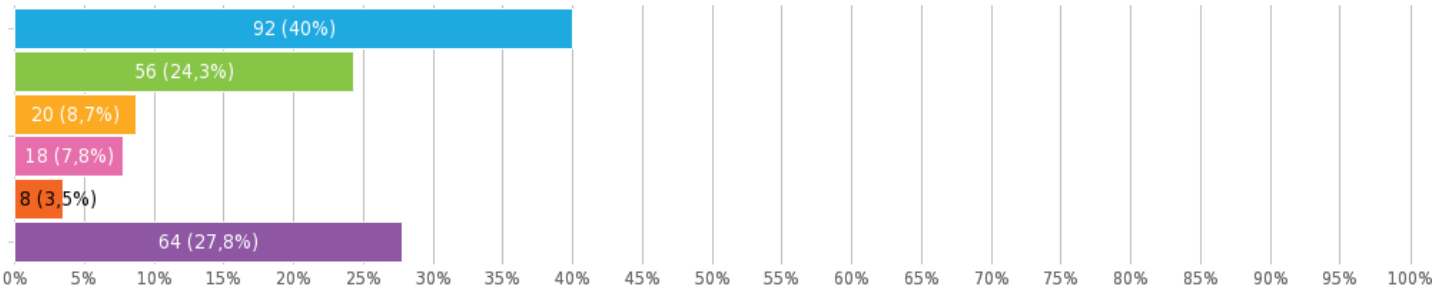

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.
Ten opzichte van 2019 is ook het navolgen van een terugbelverzoek verbeterd.

4. Hoe reageert uw klantmanager op uw vragen?

*Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Uw klantmanager geeft meteen antwoord op uw vragen.	120	52,2 %	47,7%
Uw klantmanager zoekt eerst dingen voor u uit en geeft u dan later antwoord.	83	36,1 %	38,4%
U krijgt later antwoord van een andere medewerker van RSD.	8	3,5 %	3,9%
U krijgt antwoord, maar u kunt niets met het antwoord.	9	3,9 %	4,2%
U krijgt helemaal geen antwoord.	10	4,3 %	5,9%

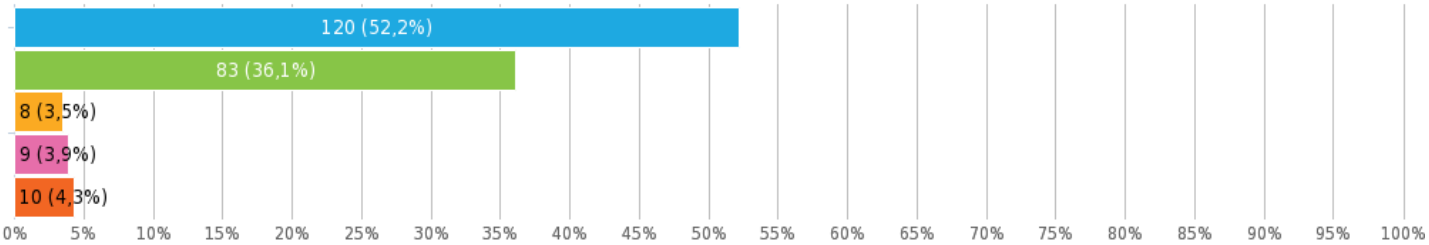

Bijna 90% is tevreden over de antwoorden van de klantmanager.
Bijna 10% van de vragen wordt niet beantwoord of de reactie geeft geen antwoord op de gestelde vraag. Wat we hier niet uit kunnen lezen, is waar het ‘mis’ loopt in de communicatie.

5. Hoe ervaart u over het algemeen uw gesprekken met medewerkers van de RSD? Denk hierbij bijvoorbeeld aan uw contact met de telefoniste, uw klantmanager, een medewerker van de Uitkeringsadministratie of iemand van de afdeling Debiteurenbeheer.

*Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
U heeft het gevoel dat onze medewerkers u echt vooruit willen helpen.	62	27,0 %	32,8%
U voelt zich begrepen en u krijgt antwoord.	123	53,5 %	56,0%
Onze medewerkers geven u het gevoel dat u iets verkeerd doet.	14	6,1 %	9,8%
U vindt dat onze medewerkers u slecht behandelen.	5	2,2 %	1,5%
Anders... (vul hier uw eigen antwoord in)	26	11,3 %	*In 2019 niet gevraagd*

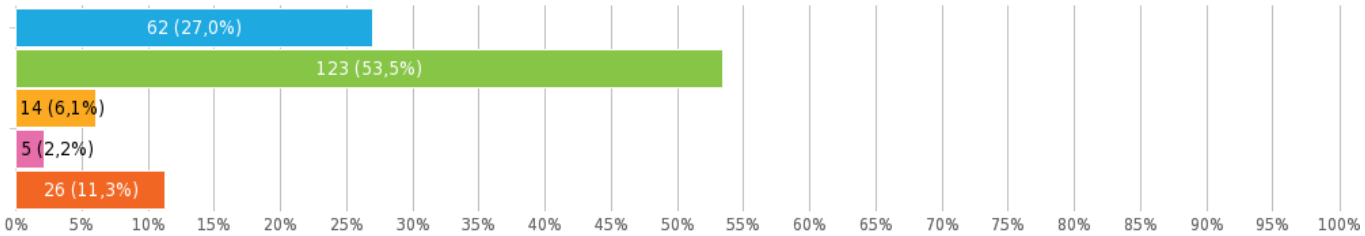

De vergelijking tussen 2019 en 2020 is bij deze vraag niet goed te maken, omdat er een antwoordoptie is toegevoegd in het geval dat de gevraagde opties niet van toepassing waren.

80% van de respondenten is tevreden over de gesprekken met de medewerkers.
Bijna 10% is minder tevreden of vindt dat ze niet goed behandeld worden.

Van de 26 antwoorden die iets anders hebben ingevuld, kunnen we de volgende conclusies trekken:
12 respondenten ervaren de gesprekken met de medewerkers als niet positief
14 respondenten geven positieve feedback. Dit varieert van geen contact tot respect ver meendenken.

Als verbeterpunten worden genoemd:

- Empathie van de medewerkers laat soms te wensen over.
- Vooral het wisselen van klantmanager wordt als zeer vervelend ervaren.
- Klanten voelen zich opgejaagd en geven aan dat er te weinig begrip is voor hun persoonlijke situatie

6. Wat doet u, of wat gaat u doen, als u een klacht heeft over de RSD?

*Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
U bespreekt de klacht met uw vaste contactpersoon.	90	39,1 %	67,5%
U belt de telefoniste en vraagt naar de manager van de RSD.	13	5,7 %	8.6%
U schakelt de cliëntenraad van de RSD in.	8	3,5 %	0,7%
U stuurt een brief met uw klacht naar de RSD.	9	3,9 %	7,1%
U doet niets, omdat u denkt dat een klacht indienen toch niet helpt.	22	9,6 %	16,1%
U heeft geen klacht.	88	38,3 %	*In 2019 niet gevraagd*

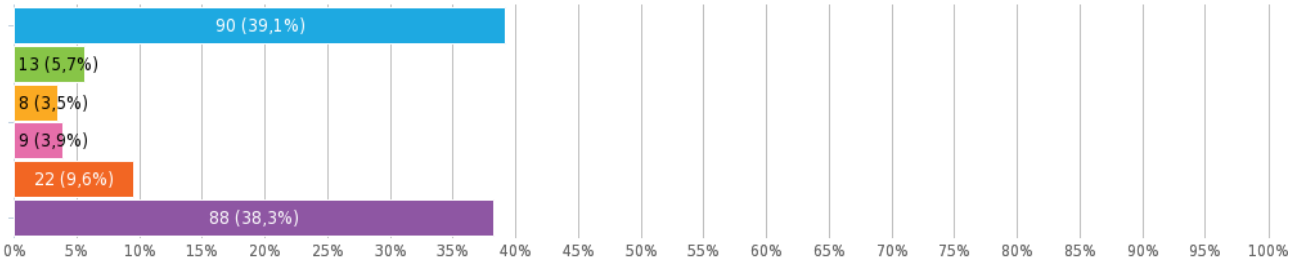

Een vergelijking naar 2019 is niet te maken.
Uit de antwoorden van 2020 blijkt dat als er een klacht is deze primair wordt besproken met de vaste contactpersoon. Daarnaast geeft bijna 40% aan geen klachten te hebben.

Vraag 7, 8 en 9 zijn toegevoegd aan de vragenlijst ivm de Coronacrisis vanaf 11 maart 2020.

7. Door de Coronacrisis zijn er zo min mogelijk afspraken op het kantoor van de RSD in Zevenaar. Wat vindt u daarvan?

*Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Het maakt u niets uit.	92	40 %
U vindt het plezierig dat u thuis kunt blijven voor deze afspraak.	54	23,5 %
U vindt het vervelend dat u niet naar de RSD kunt komen.	23	10 %
Niet van toepassing.	61	26,5 %

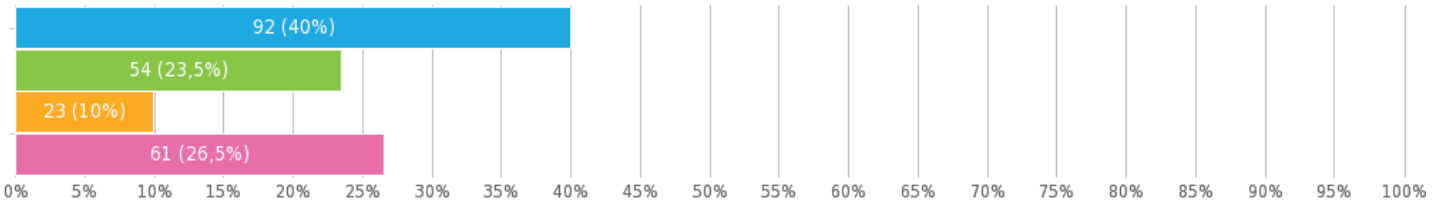

Slechts 10% van de respondenten ervaart het als vervelend dat ze niet naar de RSD kunnen komen. Voor de klanten die het vervelend vinden of waarvan de klantmanagers het beslist noodzakelijk achten, wordt in overleg een uitzondering gemaakt. De reden om de klant toch naar de RSD te laten komen, zijn wisselend. Redenen kunnen zijn: gezinssituatie, onvoldoende digivaardig of het missen van de visuele interactie, om meer beeld en geluid te krijgen bij hoe iemand er 'echt bij zit'. Ook emotioneel zwaar beladen gesprekken worden bij voorkeur aan tafel (in Zevenaar) gepland.

8. Om contact met u te hebben, maken we nu online of telefonisch afspraken. Hoe vindt u dat?

*Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	56	24,3 %
Goed	105	45,7 %
Neutraal	53	23,0 %
Matig	11	4,8 %
Slecht	5	2,2 %

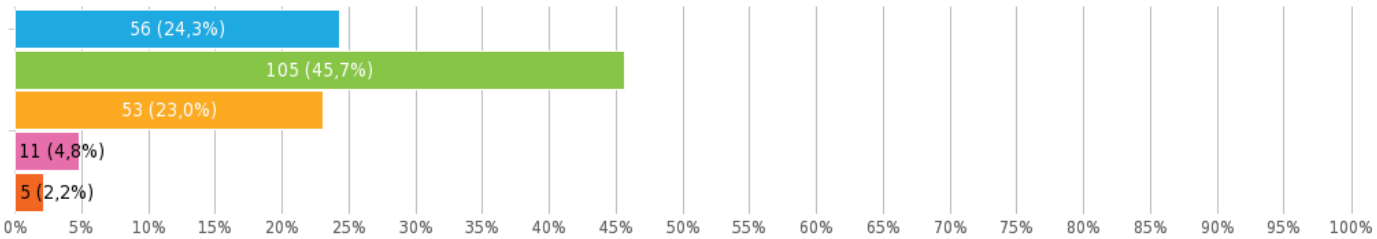

9. Heeft u nog ideeën hoe wij onze dienstverlening tijdens de Coronacrisis kunnen verbeteren?

*Tekst antwoord, Antwoorden **71x**, onbeantwoord **159x***

Meedere malen wordt genoemd:

- Juist door alleen telefonisch contact moet een goede follow-up gewaarborgd worden.
- Klanten informeren bij wisselingen van klantmanager.
- Wens om te kunnen videobellen
- Zorg voor goede bereikbaarheid, ook bij collega's die thuiswerken
- Instructiefilmpjes bij aanbod re-integratietrajecten
- Complimenten voor de manier waarop de RSD met de coronacrisis omgaat
- Klanten vinden brief veiliger dan mail

10. Ontvangt u een uitkering van RSD de Liemers?

*Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Ja	228	99,1 %	93,9%
Nee, ga door naar vraag 27 en geef ons tips om onze dienstverlening te verbeteren.	2	0,9 %	6,1%

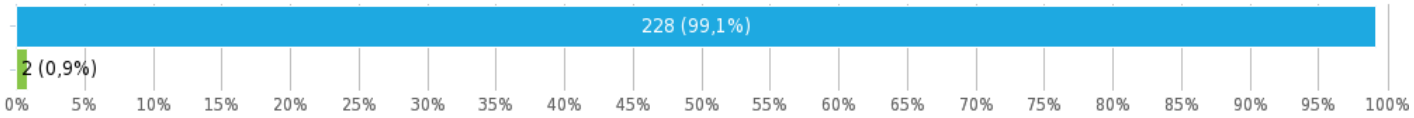

11. U ontvangt een bijstandsuitkering. Bij het ontvangen van een uitkering horen rechten en plichten. Hoe bent u over deze rechten en plichten geïnformeerd?

*Meerkeuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
U bent bij de voorlichtingsbijeenkomst over rechten en plichten geweest.	130	57,0 %	61,5%
U heeft op de website gelezen over uw rechten en plichten.	33	14,5 %	11,5%
Uw klantmanager heeft u over uw rechten en plichten verteld.	80	35,1 %	29,9%
U heeft de RSD klantenmap gelezen.	64	28,1 %	27,6%
U kent deze rechten en plichten niet.	12	5,3 %	4,7%

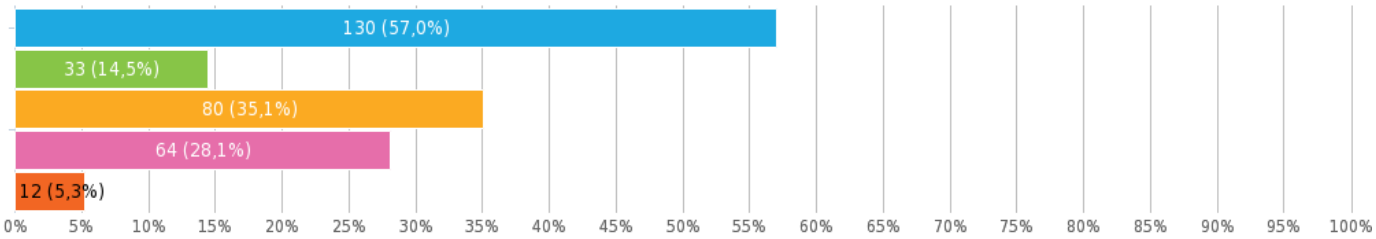

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Deze vraag draagt niet bij aan de beoordeling van de klanttevredenheid. Het is een onderdeel van het proces zoals de RSD dit uitvoert.

12. Wordt uw uitkering voor u op het juiste tijdstip betaald?

*Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Ja, precies op de aangegeven datum.	195	85,5 %	86,2%
Nee, omdat u zelf eerst uw informatie moet aanleveren.	27	11,8 %	10,9%
Nee, omdat u zelf niet op tijd uw informatie aan kunt leveren.	6	2,6 %	2,3%

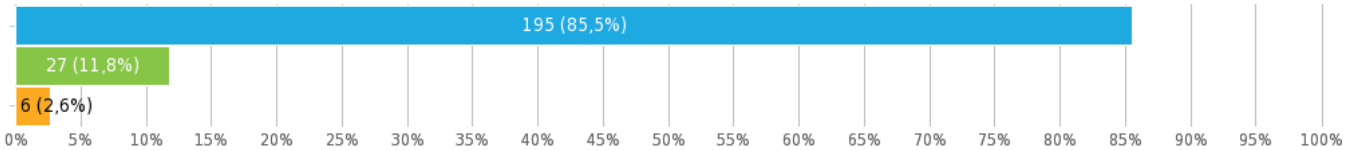

13. Bent u vrijgesteld van een arbeidsverplichting?

*Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Ja, ga door naar vraag 20.	139	61,0 %	59,6%
Nee.	89	39,0 %	40,4%

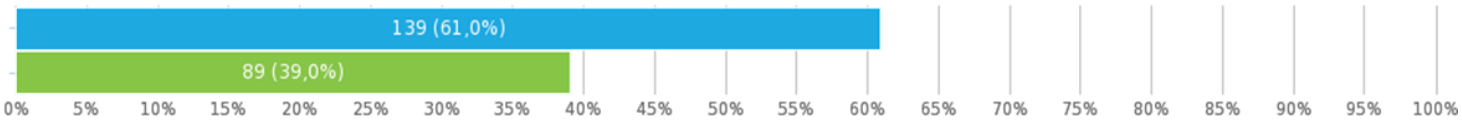

Toelichting

Klanten kunnen zijn vrijgesteld van een arbeidsverplichting als

- Ze werken tot het, voor die klant, maximaal haalbaar aantal uren
- Als ze op grond van medische redenen niet aan de arbeidsverplichting kunnen voldoen
- Als ze een ontheffing voor alleenstaande ouders hebben gekregen
- Ze een traject volgen en gedurende het traject niet hoeven te sollicteren
- Ze nog in de intakefase zitten en de rechten en plichten nog niet zijn vastgesteld
- De klant werkt en de werkgever een LKS voor deze klant ontvangt.

We weten niet wat de situatie is van de klanten die deze vragenlijst hebben ingevuld. We kunnen dan ook geen conclusie trekken waarom 61% van de personen die de vragenlijst hebben ingevuld, zijn vrijgesteld van de verplichting. De antwoorden op deze vraag moeten genuanceerd worden beoordeeld.

14. Uw klantmanager heeft samen met u een Plan van Aanpak opgesteld. Wat vindt u van uw Plan van Aanpak?

*Enkele keuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Uw Plan van Aanpak is duidelijk. U weet waar u aan toe bent en wat er van u wordt verwacht.	52	58,4 %	61,3%
Uw Plan van Aanpak is onduidelijk. U weet niet wat er van u wordt verwacht.	6	6,7 %	15,5%
Uw Plan van Aanpak is een slecht plan. U bent het er niet mee eens.	2	2,2 %	3,2%
U heeft geen Plan van Aanpak.	29	32,6 %	20%

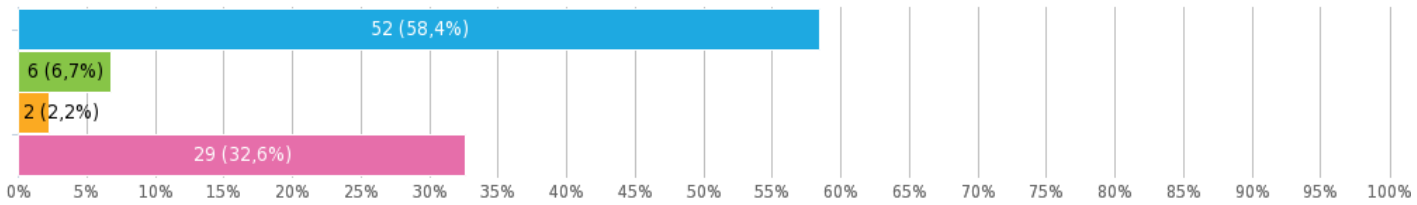

32% geeft aan geen plan van aanpak te hebben.

Klanten ontvangen een brief van de RSD waarin de gemaakte afspraken staan benoemd. Het kan zijn dat klanten deze brief niet herkennen als een “Plan van Aanpak”.
Ook kan het zijn dat de status van de gesprekken kan leiden tot het nog niet hebben van een Plan van Aanpak.

Een harde conclusie is dan ook niet te trekken waarom 32% (nog) geen plan van aanpak heeft.

15. Hoe heeft uw klantmanager u geïnformeerd over de mogelijkheden om werk te vinden?

*Meerkeuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
U kreeg van hem/haar een uitnodiging voor een informatiemarkt. (Geen informatiemarkt geweest in 2020)		Niet gevraagd	22,6%
Hij/zij vertelde u over verschillende trajecten en werkervaringsplaatsen.	55	61,8 %	48.4%
U kreeg folders mee naar huis.	11	12,4 %	9,7%
Hij/zij vertelde u over de RSD App.	29	32,6 %	31,6%
Uw klantmanager heeft u hier niet over geïnformeerd.	6	6,7 %	5,8%
Anders .... (vul hier uw antwoord in)	13	14,6 %	18,1%

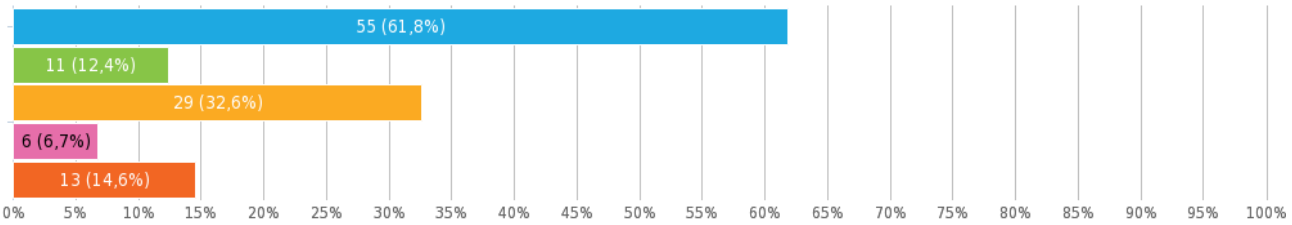

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.
In 2020 is, door de Coronacrisis, geen informatiemarkt georganiseerd.

Andere redenen die worden genoemd:

- Nog niet toe aan werk. Wel de vraag: hoe kom ik uit mijn huidige situatie
- Advies om vooral te solliciteren
- Acties op eigen initiatief
- Parttime werk.

16. Hoe helpt de RSD u nu bij het vinden van werk?

*Meerkeuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Uw klantmanager heeft goed onderzocht wat u kunt en wat u leuk vindt.	42	47,2 %	47,1%
Uw klantmanager bezoekt bedrijven voor u om te kijken of u daar kunt werken.	11	12,4 %	5,2%
Uw klantmanager zoekt een werkervaringsplaats voor u, zodat u kunt proberen welk werk bij u past.	12	13,5 %	16,1%
Uw klantmanager biedt u het juiste re-integratietraject aan.	14	15,7 %	17,4%
Uw klantmanager biedt u de juiste opleiding aan.	5	5,6 %	7,7%
Uw klantmanager helpt u niet.	24	27,0 %	23,9%

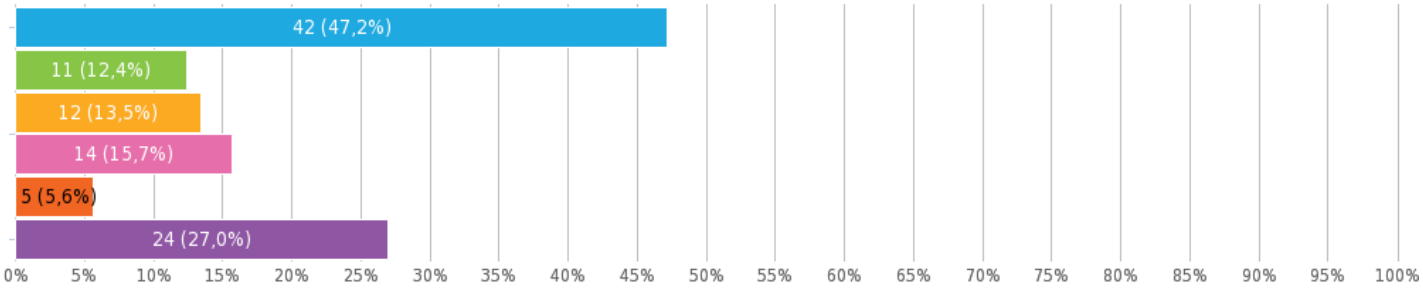

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.
Ten opzichte van 2019 zijn er kleine verschuivingen te zien.

Uit deze vraag is geen conclusie te trekken. Het is onduidelijk in welke fase van het traject een klant zit, en of het vinden van werk al aan de orde is.

Voorbeeld: in totaal is 24 keer aangegeven dat de klantmanager niet helpt bij het vinden van werk. Dit kan twee dingen betekenen: De klant is zelf in staat om werk te zoeken en te vinden en heeft de verplichting om dit ook zelf te doen. Ook kan het betekenen dat de klant vindt dat hij onvoldoende hulp ontvangt van de klantmanager.

Het merendeel van de antwoorden geeft aan dat de klantmanager actief met de klant samen een passend traject vorm geeft en aanbiedt.

Vraag 17, 18 en 19 zijn toegevoegd aan de vragenlijst ivm de opstart van het Leer- en Ontwikkelnetwerk met ingang van 01 januari 2020.

17. Neemt u deel aan een re-integratietraject, taalles of andere activiteit vanuit de RSD?

*Enkele keuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Ja, ga door naar vraag 18	30	33,7 %
Nee, ga door naar vraag 19	59	66,3 %

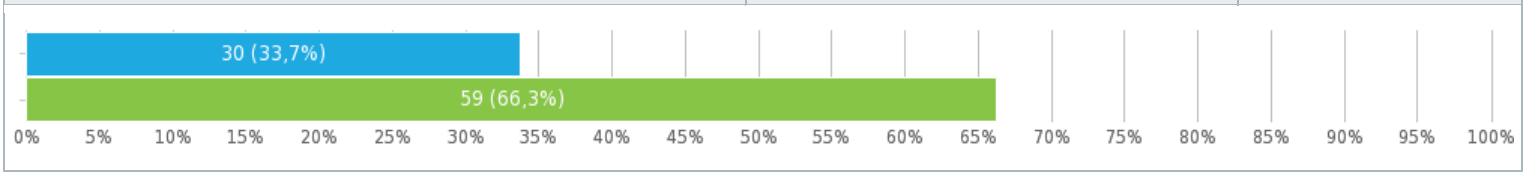

Op basis van deze antwoorden is geen harde conclusie te trekken. Hierbij kunnen we de volgende vragen stellen:

- Ervaart de klant een bij een LEON partner ingekocht traject als een activiteit van de RSD of van een andere partij?
- Het is afhankelijk van de trede of een klant wel/niet een traject moet volgen.
- In welke fase zit een klant, intake en diagnosefase, de bemiddelingsfase waarin de klant zelf activiteiten moet ondernemen? Of een andere fase?

18. Past het traject bij uw verwachtingen?

*Enkele keuze, Antwoorden **30x**, onbeantwoord **200x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	6	20 %
Goed	13	43,3 %
Neutraal	8	26,7 %
Matig	3	10 %
Slecht	0	0 %

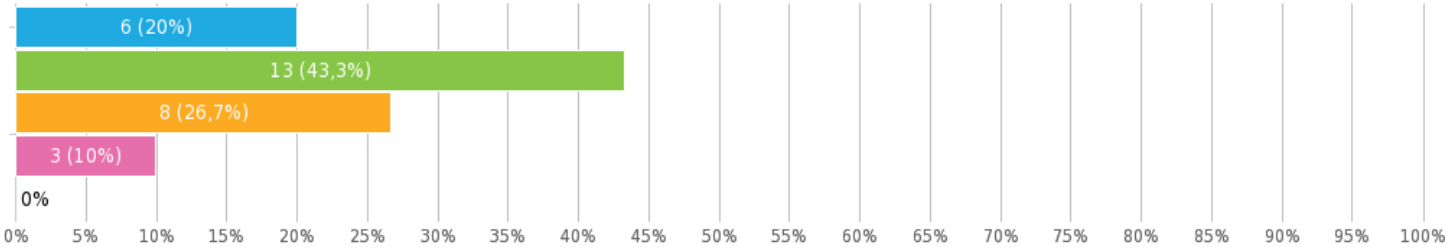

63,3% van de respondenten die deze vraag heeft beantwoord is tevreden over het traject. Gezien het aantal antwoorden op deze vraag is dat niet representatief te noemen.

19. Waarom neemt u niet deel aan een traject dat u door de RSD wordt aangeboden?

*Enkele keuze, Antwoorden **59x**, onbeantwoord **171x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Omdat dit (nog) niet past bij mijn thuissituatie.	18	30,5 %
Omdat ik bang ben om Corona te krijgen.	2	3,4 %
Omdat er geen passend traject is aangeboden.	19	32,2 %
Weet niet	20	33,9 %

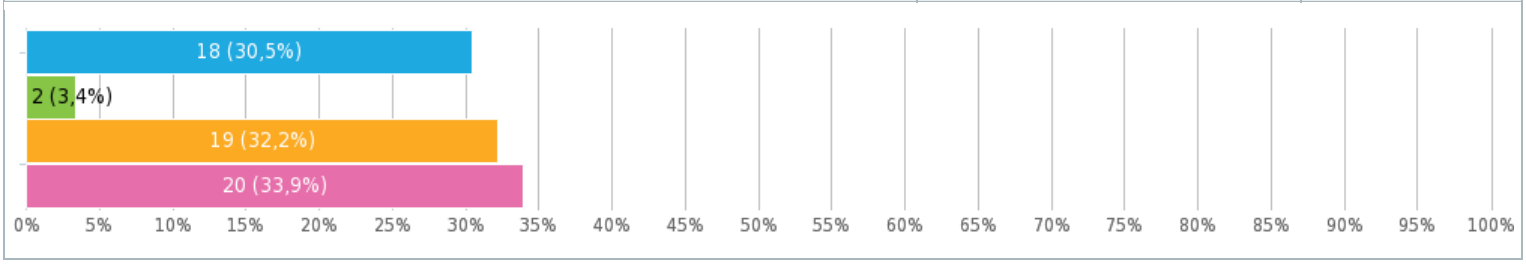

Zie conclusie bij vraag 17.

20. Bezoekt u de website van de RSD wel eens?

*Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Ja, regelmatig.	40	17,5 %	12,2%
Ja, soms.	99	43,4 %	45,5%
Nee, ga naar vraag 23.	89	39,0 %	42,3%

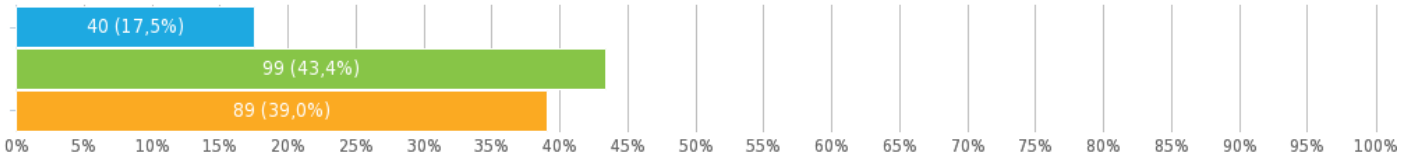

21. Waarvoor gebruikt u de website van de RSD?

*Meerkeuze, Antwoorden **139x**, onbeantwoord **91x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Voor het opzoeken van informatie.	98	70,5 %	72,9%
Voor het invullen of downloaden van formulieren.	33	23,7 %	25,8%
Voor het opzoeken van contactgegevens (zoals ons telefoonnummer en adres).	26	18,7 %	22,5%
Voor het sturen van een e-mail naar de RSD.	27	19,4 %	8,9%
Anders ... (vul hier uw antwoord in)	3	2,2 %	3,8%

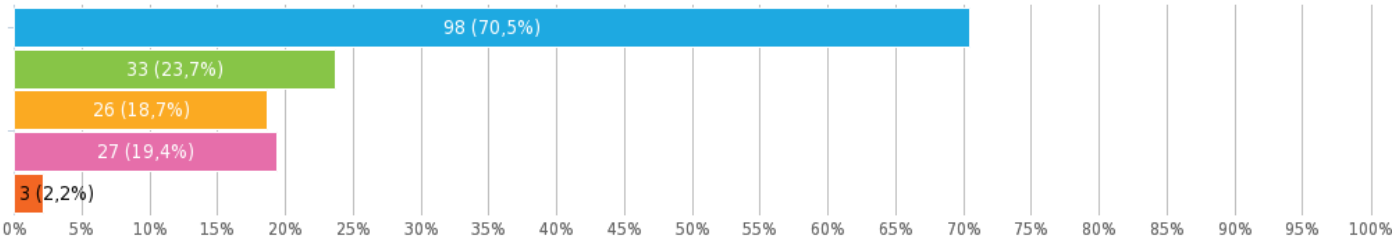

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.
De website wordt **ook** gebruikt voor het aanleveren van gewerkte uren of het opzoeken van informatie.

22. Wat vindt u van de website van de RSD?

*Enkele keuze, Antwoorden **139x**, onbeantwoord **91x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
U kunt er alles vinden wat u zoekt.	61	43,9 %	44,1%
U kunt er bijna alles vinden wat u zoekt.	72	51,8 %	53,0%
U kunt er nooit vinden wat u zoekt.	1	0,7 %	1,7%
U mist belangrijke informatie, zoals ... (vul hier uw antwoord in)	5	3,6 %	1,3%

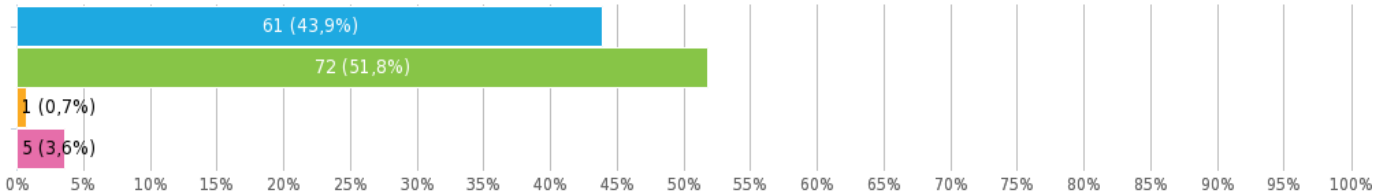

Specifiek wordt benoemd dat de informatie op de website beknopt is. Meer actuele informatie is gewenst. Daarnaast wordt gevraagd naar een persoonlijke inlogmogelijkheid om de uitkeringspecificaties te kunnen inzien.

23. Op de RSD App vindt u bijvoorbeeld een overzicht van alle vacatures, trainingen en veelgestelde vragen. Kent u deze App?

*Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Ja. (ga door naar vraag 24)	128	56,1 %	47,9%
Nee. (ga door naar vraag 26)	100	43,9 %	52,1%

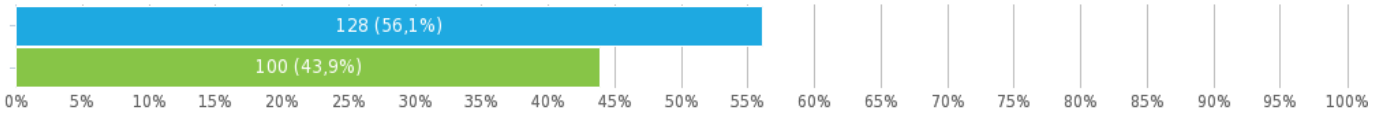

Ten opzichte van 2019 is de bekendheid van de app iets gestegen. Deze uitslag betekent dat de app blijvend aandacht moet krijgen, om de bekendheid onder klanten te vergroten.

24. Waarvoor gebruikt u de RSD App?

*Meerkeuze, Antwoorden **128x**, onbeantwoord **102x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Voor het vinden van vacatures.	48	37,5 %	45,9%
Voor informatie over de betaaldatum van uw uitkering.	34	26,6 %	28,1%
Voor informatie over trainingen en scholing.	17	13,3 %	10,2%
Om contact op te nemen met de RSD of met uw klantmanager.	38	29,7 %	19,9%
U gebruikt de App niet.	33	25,8 %	34,2%

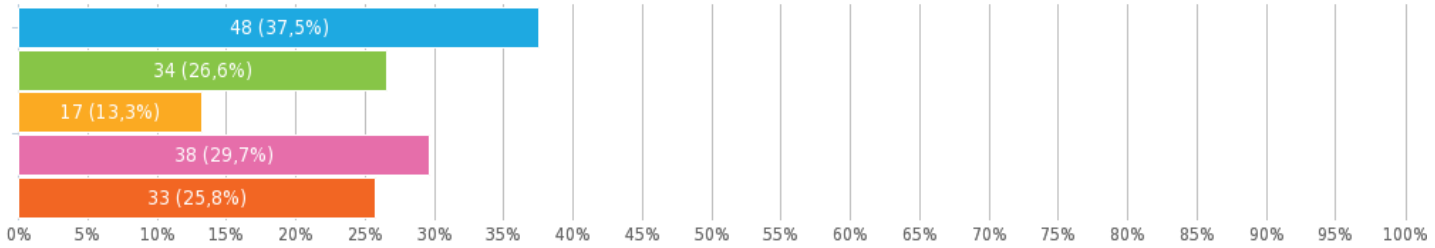

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.
Het nut van de app is ook afhankelijk van de mogelijkheden van de klant.

25. Wat vindt u van de informatie op de RSD App?

*Meerkeuze, Antwoorden **128x**, onbeantwoord **102x***

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
De informatie is nuttig.	74	57,8 %	56,9%
De informatie is niet compleet.	9	7,0 %	7,2%
De informatie is verouderd.	14	10,9 %	7,7%
De informatie is voor u niet interessant.	8	6,3 %	6,2%
Niet van toepassing.	32	25 %	26,7%

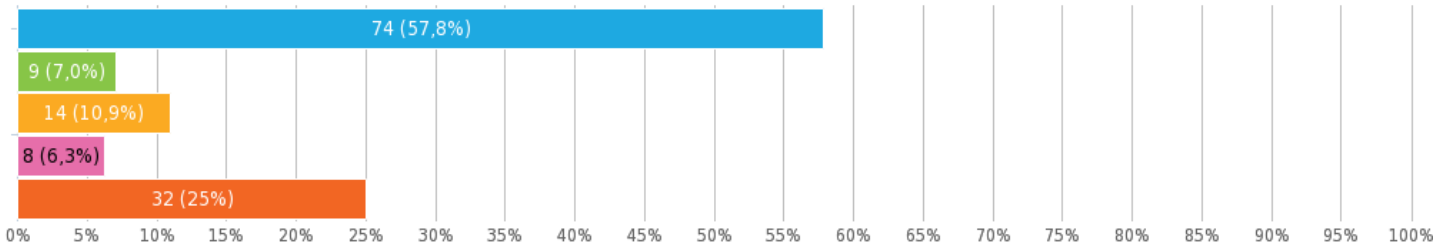

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

26. Wilt u de RSD een cijfer geven voor de totale dienstverlening? 1 ster is zeer slecht, 10 is zeer goed.

*Aantal sterren, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x***

Aantal sterren 7,6/10

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
10/10 ★★★★★★★★★★	17	7,5 %	9,8%
9/10 ★★★★★★★★★☆	32	14,0 %	11,8%
8/10 ★★★★★★★★☆☆	85	37,3 %	34,1%
7/10 ★★★★★★★☆☆☆	58	25,4 %	22,8%
6/10 ★★★★★★☆☆☆☆	20	8,8 %	11,5%
5/10 ★★★★★☆☆☆☆☆	6	2,6 %	6,9%
4/10 ★★★★☆☆☆☆☆☆	3	1,3 %	1,0%
3/10 ★★★☆☆☆☆☆☆☆	5	2,2 %	1,5%
2/10 ★★☆☆☆☆☆☆☆☆	0	0 %	0,2%
1/10 ★☆☆☆☆☆☆☆☆☆	2	0,9 %	0,5%

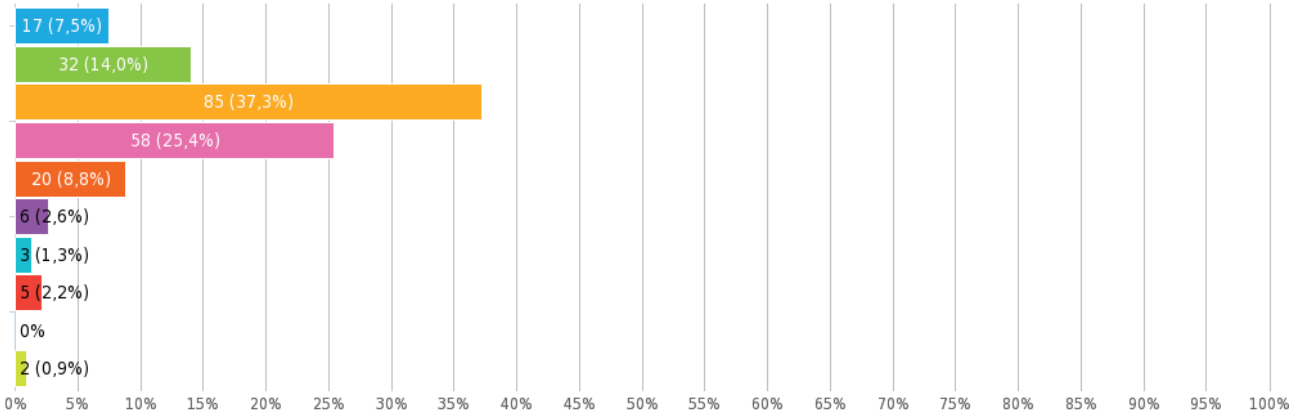

Gemiddeld komt de waardering van de klanten die een Participatie/Ioaw-uitkering ontvangen uit op 7.6. In 2019 was dit 7.5. De waardering over 2020 wordt beïnvloed door de Corona-maatregelen waardoor de dienstverlening noodgedwongen is aangepast.
90% van de respondenten geeft de RSD een voldoende.

27. Heeft u verbetertips voor de RSD? Wij horen ze graag. Schrijf uw tips hieronder op.

*Tekst antwoord, Antwoorden **87x**, onbeantwoord **143x***

Deze vraag was niet verplicht. Alleen respondenten die behoefte hadden te reageren, hebben dat gedaan.
Van de 87 reacties zijn er 16 echt negatief. De verbetertips varieren van enorm tevreden naar ziekmakend.

Conclusies

De resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek 2020 spreken voor zich en geven een signaal op volgende hoofdonderwepen:

- **Klantbejegening**
  Spreek de taal van de klant. Voorkom vooringenomen conclusies. Behandel klanten met respect en kom afspraken na. Communiceer over veranderingen als veranderingen nodig zijn. Zorg voor een correcte administratieve afhandeling (juiste adressering en eenduidige informatie).
- **Overdracht**
  Voorkom veelvuldig wisselen van klantmanager. Besteed aandacht aan de menselijke maat. Processen zijn ondergeschikt aan het klantcontact. Als er toch overgedragen moet worden, zorg dan voor een warme overdracht naar een collega/Werkgevers Service Punt
- **Passend aanbod**
  Houd rekening met de mogelijkheden en onmogelijkheden van de klant. Het verwachtingspatroon werkgever en kandidaat moet helder zijn en op elkaar aansluiten.
  Zorg voor een juiste begeleiding zeker in een onzekere tijd als deze met Corona.
- **Digitalisering**
  Verbetering van de informatie op de website en actualiteit op de RSD app.
  Verder ontwikkeling van het digitaal aanleveren van informatie en de wens naar een persoonlijke online omgeving.
  Klanten moeten geïnformeerd worden over Zorgmail, zodat ze weten dat hun persoonsgegevens veilig worden verstuurd.

Aanbevelingen

Klantbejegening
Verplaats je in de wereld van de klant, zijn taalgebruik en verwachtingen. De klant centraal en niet specifiek het werkproces. Persoonlijk contact en bouwen aan vertrouwen moet de prioriteit zijn. Op deze manier kan de RSD zich presenteren binnen het afgesproken DNA: **maatwerk** (voor de klant) – (op basis van) **vakmanschap** – **perspectief** (op de toekomst voor de klant). Zodat de klant daar waar mogelijk kan uitstromen en in zijn eigen levensbehoefte kan voorzien. Daar waar dat niet kan, moet de RSD ondersteunen vanuit een menselijk perspectief.

Respectvolle benadering, bouwen aan vertrouwen, met duidelijke afspraken voor alle partijen.

Specifiek

- Aandacht voor de contacten tussen klant en medewerker.
- Duidelijkheid over gemaakte afspraken en afspraken nakomen.
- Wederzijds respect begint bij de RSD. Als de RSD dit waarmaakt en nakomt, zal de klant volgen.
- De klant centraal gaat voor systemisch werken

Warme overdracht
Kennis van de klant en zijn dossier zorgen voor een serieuze klantbenadering. Wisselingen van klantmanager vanwege het klantproces zullen de ontwikkeling van de klant en de mogelijke uitstroom geen goed doen. Overdracht vanwege het systeem wordt door klanten niet begrepen. Voorkom vakjargon en werk vanuit perspectief, maatwerk en vakmanschap. Als een overdracht nodig is, zorg dan voor een warme overdracht zodat de klant het gevoel heeft gekend te zijn. De focus moet ten alle tijden liggen op een succesvolle en duurzame match naar werk.

Passend aanbod/LEON
Investeer in het Leer- en ontwikkelnetwerk zodat vraag en aanbod goed op elkaar zijn afgestemd. Input van werkgevers en juiste voorlichting naar klanten zijn hierin cruciaal. Neem klanten, waarvoor dit van toepassing is, mee in het traject en wat er van ze wordt verwacht. Het plan van aanpak dat aan een traject ten grondslag ligt, moet ook voor de klant begrijpelijk en herkenbaar zijn.

Digitaliseren
Informeer klanten over Zorgmail, zodat ze weten dat hun persoonsgegevens veilig worden verstuurd en dat de RSD zorgvuldig en veilig omgaat met hun gegevens. Wijs medewerkers op het veilig verzenden van persoonsgegevens (AVG) en het belang van Zorgmail.

Investeer in verdere digitalisering van het proces, zowel in aanleveren van informatie als in communicatie met klanten en samenwerkingspartners. Denk daarbij aan het verder digitaliseren, verbeteren van de website en de functionaliteit van de RSD-app. Mede door de coronacrisis worden klanten digitaler en wordt de wens naar een online klantomgeving groter.

Onderzoek de mogelijkheden van een online klantportaal, zoals bijvoorbeeld Mijnoverheid.nl. Houd rekening met de digitale vaardigheden van het klantenbestand. Houd rekening met de toekomstige klant, die steeds digitaal vaardiger wordt.

Klanttevredenheidsonderzoek 2021

Om een goed beeld te krijgen van wat klanten belangrijk vinden, is een andere manier van uitvragen nodig. Vragenlijsten afgestemd de klantgroepen Zorg & Ondersteuning, Activeren en Bemiddeling geven een beter beeld wat per groep nodig is en verbeterd kan worden.
Gebruik bij het opstellen van de vragenlijst zo min mogelijk vakjargon. Ga bij de vraagstelling uit van de belevingswereld van de klant in plaats van het georganiseerde systeem van RSD.

Stel bij de vraagstelling de klantbeleving en -verwachting boven het systeem dat vanuit het vak binnen de RSD wordt gehanteerd.

Resultaten
Klanttevredenheidsonderzoek
Tozo
RSD de Liemers 2020

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

Inleiding

In maart 2020 werd Nederland geconfronteerd met het Corona-virus. Het kabinet heeft op dat moment besloten tot het inzetten van steunmaatregelen voor zelfstandig ondernemers en zzp-ers in de vorm van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Deze regeling is van kracht geworden vanaf 17 maart 2020. Op het moment van het uitzetten van het klanttevredenheidsonderzoek 2020 loopt de Tozo-3 regeling.

RSD de Liemers voert de Tozo-regeling uit in opdracht van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar. Deze nieuwe groep klanten, zelfstandig ondernemers en zzp-ers die aanspraak kunnen maken op de Tozo-regeling, wijkt af van de bestaande klanten, die aanspraak maken op de Participatiewet. Daarom is besloten om voor de Tozo-klanten een apart klanttevredenheidsonderzoek in te richten. Het resultaat hiervan vindt u in deze rapportage.

In januari 2021 is er een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder alle Tozo-klanten van RSD de Liemers. Doel van dit onderzoek is verbeterpunten te benoemen en op basis daarvan de werkwijze van de RSD te optimaliseren.
Aanleiding voor dit onderzoek is vaststellen hoe de dienstverlening van de RSD voor deze bijzondere groep klanten in het afgelopen jaar 2020 tijdens de Coronacrisis is gewaardeerd.
Met de aanbevelingen uit dit onderzoek kunnen verbeteringen worden onderzocht en geïmplementeerd.

Op 21 januari 2021 hebben Tozo-klanten die gebruik hebben gemaakt van de Tozo-regeling en daardoor in contact zijn gekomen met de RSD via de mail de link ontvangen naar de online vragenlijst Klanttevredenheidsonderzoek Tozo 2020 (via www.survio.com).
Op 28 januari 2021 is er een reminder verstuurd aan het hele bestand om deze mensen alsnog hun mening te laten geven.

De inzendtermijn van de vragenlijst sloot op 03-02-2021.
De online Tozo-vragenlijst is aan 1.170 e-mailadressen verstuurd.
69,9% van de respondenten hebben de mail geopend. Hiervan hebben 373 respondenten de link naar de vragenlijst geopend. 285 vragenlijsten zijn afgewerkt.

De totale respons is 24,4%. Deze score is goed. De toelichting op de vragen geven een goed beeld van de beleving van de Tozo-dienstverlening van de RSD en mogelijke verbeterpunten.

De resultaten in dit rapport zijn vermeld in volgorde zoals de vragen in de vragenlijst hebben gestaan.
De conclusies zijn gebaseerd op de vragenlijsten die geretourneerd zijn.

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

Algemeen

Eerste antwoord	21-01-2021
Laatste antwoord	02-02-2021
Duur	13 dagen

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

Enquête bezoeken

373	285	0	88	76,4 %
Totaal bezoeken	Afgewerkte antwoorden	Onvolledige antwoorden	Slechts getoond	Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis (21-01-2021 - 02-02-2021)

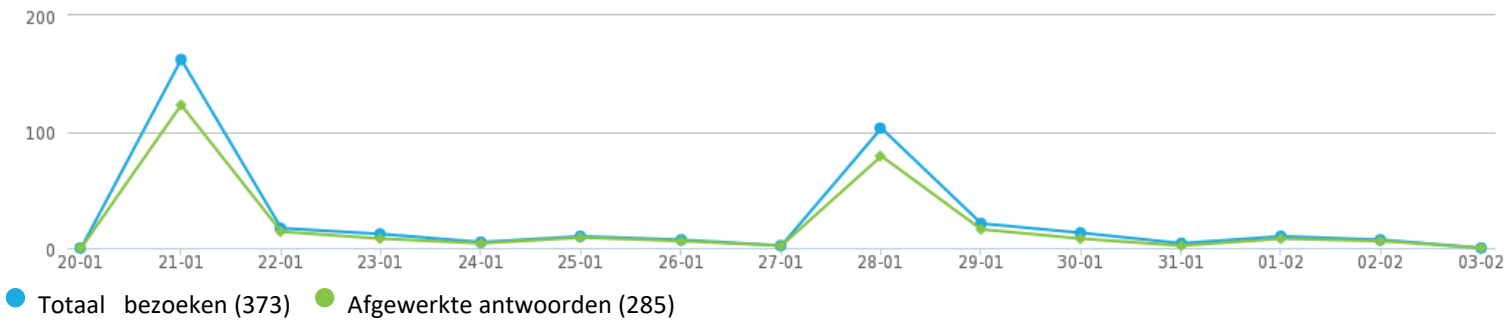

Totaal Bezoeken

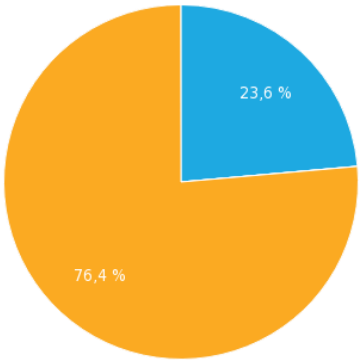

- Slechts getoond (23,6 %)
- Onvolledig (0 %)
- Voltooid (76,4 %)

Bezoek bronnen

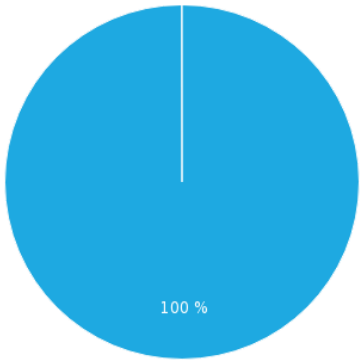

- Directe link (100 %)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

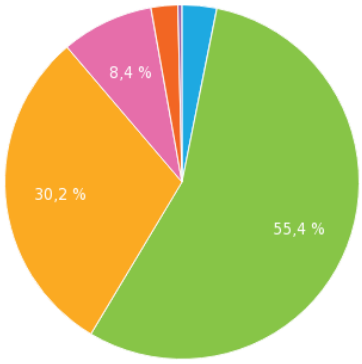

- 1-2 min. (3,2 %)
- 2-5 min. (55,4 %)
- 5-10 min. (30,2 %)
- 10-30 min. (8,4 %)
- 30-60 min. (2,5 %)
- >60 min. (0,4 %)

Geachte heer / mevrouw,

U ontvangt deze vragenlijst, omdat u in 2020 een Tozo-uitkering heeft ontvangen van RSD de Liemers.
Wij willen graag weten wat u van onze dienstverlening vindt.
Met uw antwoorden helpt u ons om onze dienstverlening aan u en anderen te verbeteren.
Het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 5 minuten.
U vult deze vragenlijst anoniem in.
De RSD kan dus niet kan zien wie de antwoorden heeft ingevuld.

Resultaten

1. Hoe bent u in contact gekomen met RSD de Liemers?

*Meerkeuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Via een collega ondernemer	34	11,9 %
Via de gemeente	89	31,2 %
Ik heb gegoogled op Tozo	128	44,9 %
Via berichten op LinkedIn	3	1,1 %
Anders	39	13,7 %

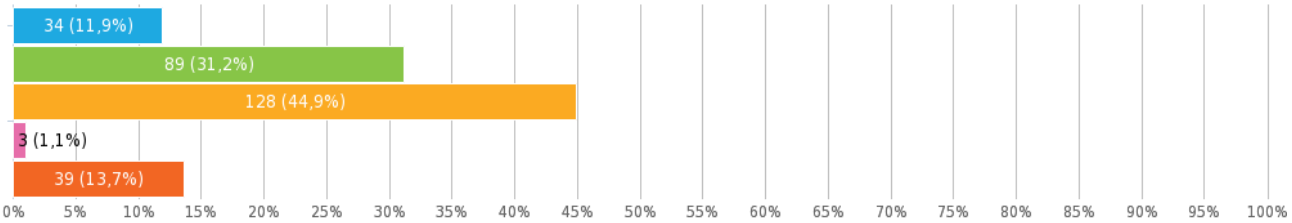

De vindbaarheid van de Tozo informatie van de RSD via Google was goed. Veel ondernemers hebben op die manier gezocht. Als goede tweede is door verwezen via de gemeenten. Via LinkedIn werd weinig gezocht.

2. Op de website van de RSD www.rsddeliemers.nl is zoveel mogelijk informatie over de Tozo-regeling verzameld. Geeft deze informatie antwoord op de vragen die u had/heeft?

*Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Ja	214	75,1 %
Gedeeltelijk	62	21,8 %
Nee	2	0,7 %
Weet niet	7	2,5 %

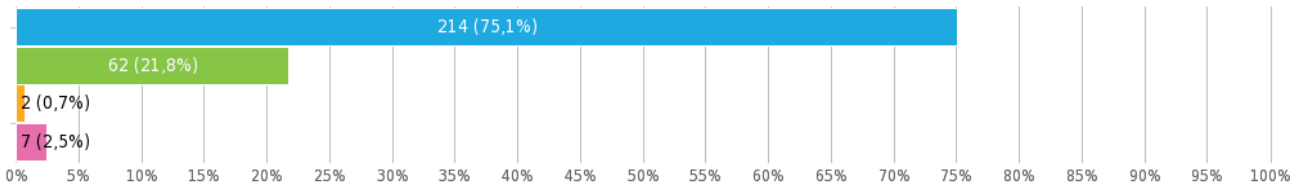

Meer dan 95% van de respondenten is tevreden over de informatie op de website.

3. U heeft een Tozo-aanvraag gedaan voor een uitkering voor levensonderhoud of voor een lening bedrijfskapitaal. Wat vindt u van de snelheid waarmee uw aanvraag is afgehandeld?

*Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	151	53,0 %
Goed	111	38,9 %
Neutraal	15	5,3 %
Matig	4	1,4 %
Slecht	4	1,4 %

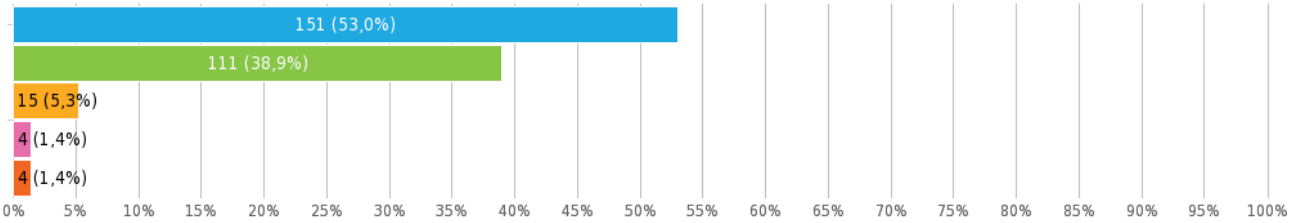

4. Wilt u uw antwoord toelichten?

*Tekst antwoord, Antwoorden **90x**, onbeantwoord **195x***

De respondenten zijn over het algemeen tevreden over het snelle schakelen bij Tozo 1. Ook het feit dat de RSD snel de mogelijkheid heeft geboden om een aanvraag te doen, wordt positief beoordeeld. Toch wordt er ook kritisch gereageerd op dingen die niet goed zijn gegaan.

Bij Tozo 2 en Tozo 3 ligt de waardering toch iets anders. Er is onbegrip over de partnertoets. Ook waren er hoge verwachtingen door de ervaringen bij Tozo 1.
Er is onvoldoende gecommuniceerd dat er bij Tozo 2 en Tozo 3 meer onderzoek werd gedaan.

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

5. Bent u tevreden over de manier waarop de RSD uw aanvraag heeft behandeld?

*Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	123	43,2 %
Goed	128	44,9 %
Neutraal	20	7,0 %
Matig	5	1,8 %
Slecht	9	3,2 %

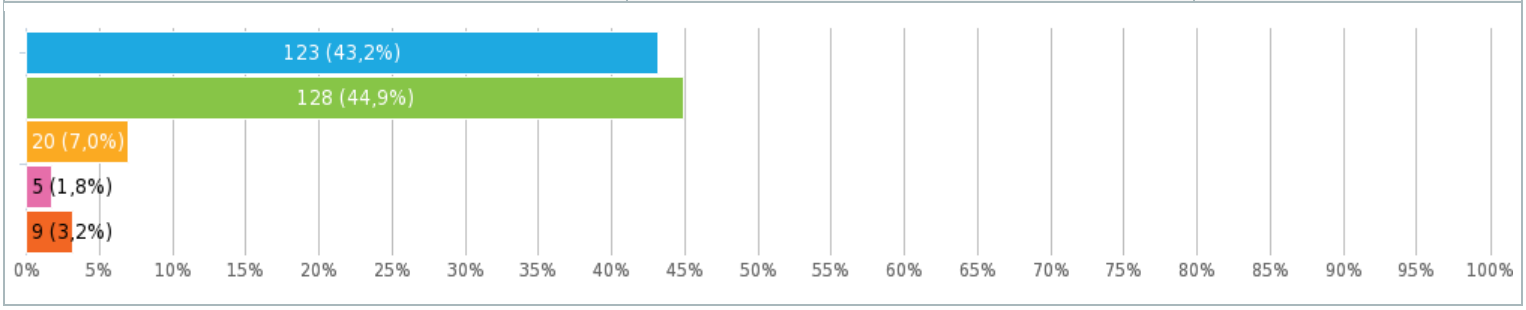

6. Wilt u uw antwoord toelichten?

*Tekst antwoord, Antwoorden **64x**, onbeantwoord **221x***

Over het algemeen zijn de respondenten tevreden. Wat wel opvalt is dat de procedure en de regelgeving niet altijd even duidelijk waren voor ondernemers en medewerkers. Dit heeft geleid tot twijfel en frustratie bij beide partijen.

De RSD is verantwoordelijk voor de uitvoering en niet voor de regeling zelf. Dat leidt soms tot onbegrip bij de ondernemers.

Persoonlijk contact bij vragen wordt zeker op prijs gesteld.

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

7. Welke Tozo uitkering heeft u ontvangen?

*Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Tozo voor levensonderhoud Ga naar vraag 8	270	94,7 %
Tozo bedrijfskrediet Ga naar vraag 15	4	1,4 %
Beiden Ga naar vraag 6	11	3,9 %

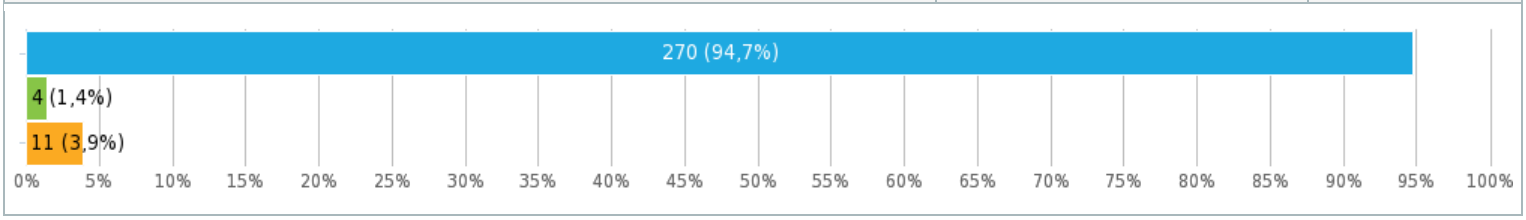

8. Omdat er verschillen zijn in de Tozo-1, Tozo-2 en Tozo-3, vragen wij u hieronder aan te geven welke uitkering u als EERSTE heeft ontvangen.

*Enkele keuze, Antwoorden **281x**, onbeantwoord **4x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Tozo-1 Ga naar vraag 9	268	95,4 %
Tozo-2 Ga naar vraag 11	8	2,8 %
Tozo-3 Ga naar vraag 11	5	1,8 %

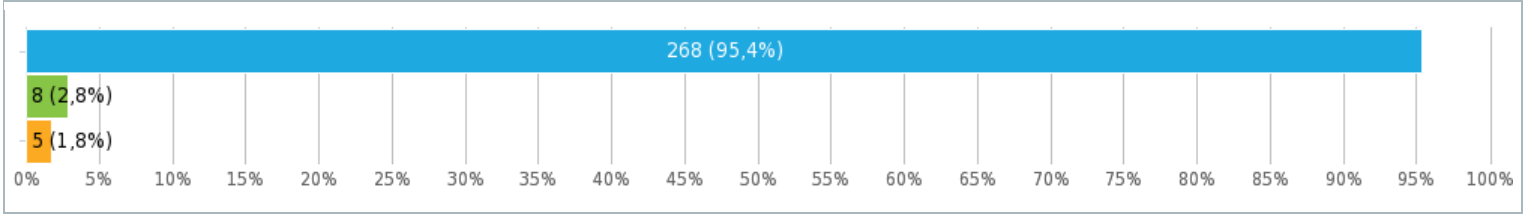

Ten opzichte van de Tozo-besluiten geeft deze vraag een vertekend beeld.
De verdeling besluiten per 14-01-2021 is: 69% Tozo-1, 15% Tozo 2, 16% Tozo 3.

Voor de vervolgvragen moeten we met dit vertekende beeld rekening houden.

9. De RSD heeft er medio maart 2020 voor gekozen zo snel mogelijk een Tozo-aanvraagformulier online te zetten, ondanks dat nog niet alle informatie van het ministerie bekend was. Wat vond u daarvan?

*Enkele keuze, Antwoorden **268x**, onbeantwoord **17x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	102	38,1 %
Goed	143	53,4 %
Neutraal	21	7,8 %
Matig	2	0,7 %
Slecht	0	0 %

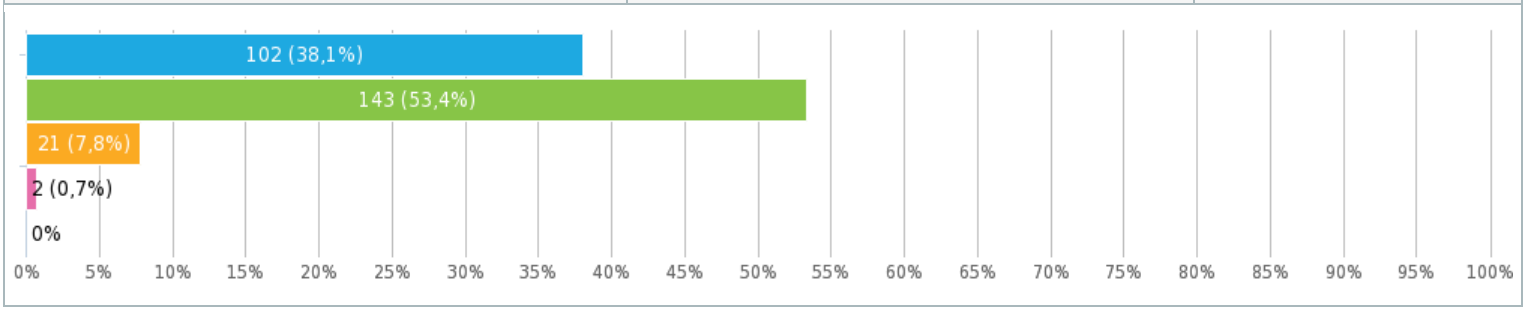

10. Wilt u uw antwoord toelichten?

*Tekst antwoord, Antwoorden **54x**, onbeantwoord **231x***

Over het algemeen heeft de RSD snel en adequaat gehandeld. Voor ondernemers gaf het rust in onzekere tijden dat er in ieder geval hulp werd geboden.

11. Begin april 2020 werden de maatregelen voor de Tozo-regeling helder. De RSD moest in opdracht van het ministerie aanvullende vragen stellen. Hoe vindt u dat de RSD dit heeft opgelost?

*Enkele keuze, Antwoorden **268x**, onbeantwoord **17x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	81	30,2 %
Goed	141	52,6 %
Neutraal	42	15,7 %
Matig	2	0,7 %
Slecht	2	0,7 %

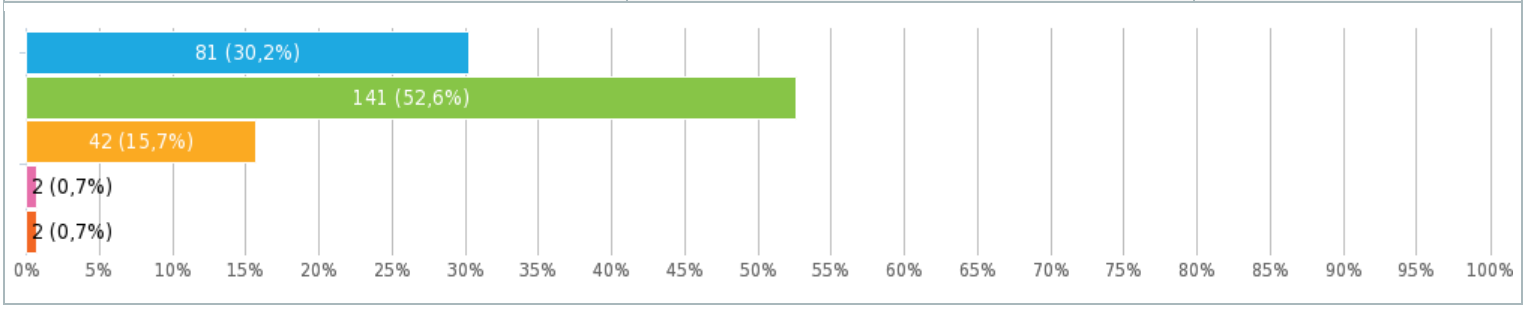

12. Wilt u uw antwoord toelichten?

*Tekst antwoord, Antwoorden **29x**, onbeantwoord **256x***

Het feit dat er door de Rijksoverheid aanvullende vragen werden gesteld, wordt als lastig ervaren, maar niet bezwaarlijk. Het feit dat de RSD voortvarend te werk is gegaan, mee heeft gedacht, wordt belangrijker gevonden dan de aanvullende vragen.

13. Bij Tozo-2 en Tozo-3 is er onderscheid gemaakt tussen een 1e aanvraag en een verkorte aanvraag voor ondernemers die al eerder een Tozo-uitkering hadden ontvangen. Vond u dat dit verschil duidelijk op de website van de RSD stond vermeld?

*Enkele keuze, Antwoorden **281x**, onbeantwoord **4x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	44	15,7 %
Goed	99	35,2 %
Neutraal	123	43,8 %
Matig	10	3,6 %
Slecht	5	1,8 %

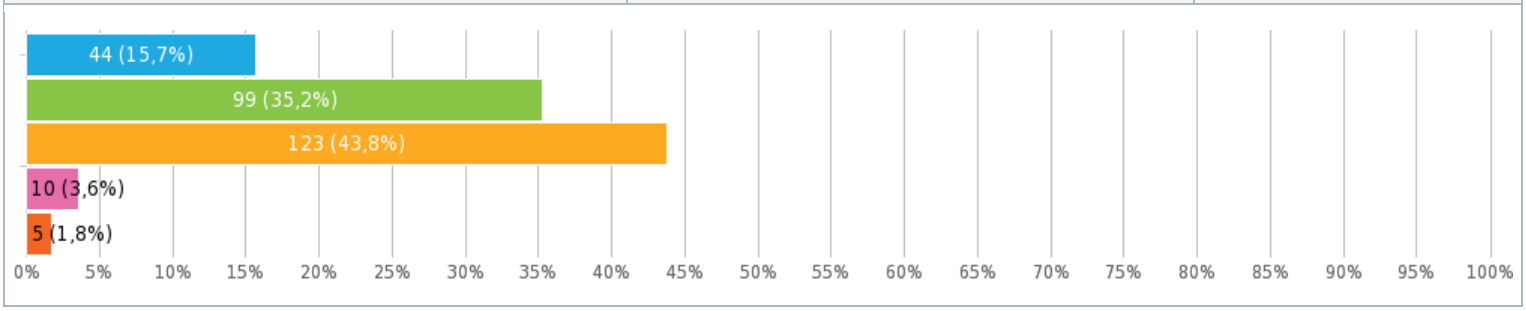

14. Wilt u uw antwoord toelichten?

*Tekst antwoord, Antwoorden **70x**, onbeantwoord **215x***

Conclusie is dat het onderscheid tussen een verkorte aanvraag (bij verlenging) of een nieuwe aanvraag te weinig was. Dit had duidelijker gemoeten. Ook blijkt dat veel ondernemers door de partnertoets niet meer in aanmerking kwamen.

15. Bij Tozo-2 en Tozo-3 werd/wordt rekening gehouden met het gezinsinkomen waarbij het inkomen van de partner wordt meegeteld. Was/Is dit goed uitgelegd?

*Enkele keuze, Antwoorden **281x**, onbeantwoord **4x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	51	18,1 %
Goed	137	48,8 %
Neutraal	83	29,5 %
Matig	5	1,8 %
Slecht	5	1,8 %

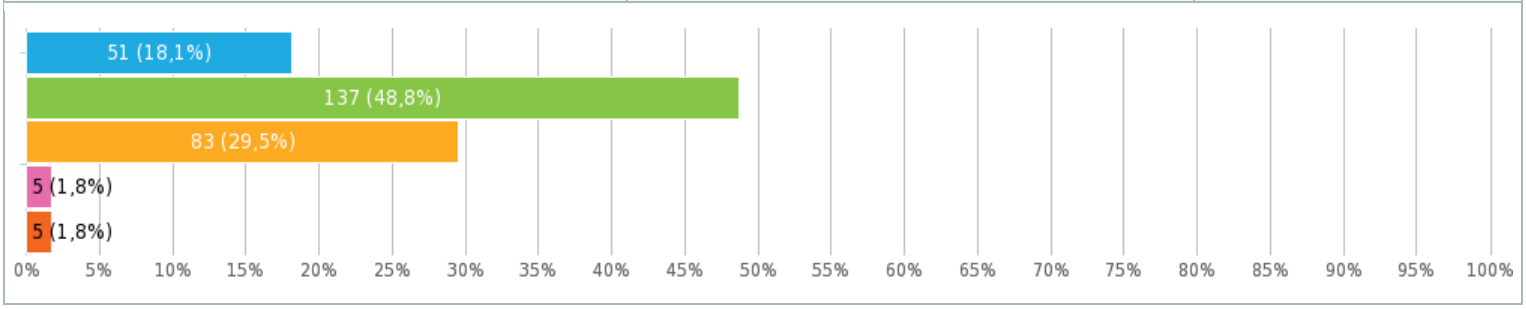

16. Wilt u uw antwoord toelichten?

*Tekst antwoord, Antwoorden **62x**, onbeantwoord **223x***

De uitleg van de Tozo-2 regeling en de bijbehorende partnertoets is goed uitgelegd. De uitwerking van de partnertoets levert voor de ondernemers veel frustratie op. Veel ondernemers kwamen daardoor niet meer in aanmerking.

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

17. Heeft u voor, tijdens of na uw Tozo-aanvraag contact gehad met een medewerker van de RSD?

*Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Ja, ga naar vraag 18	200	70,2 %
Nee, ga naar vraag 20	85	29,8 %

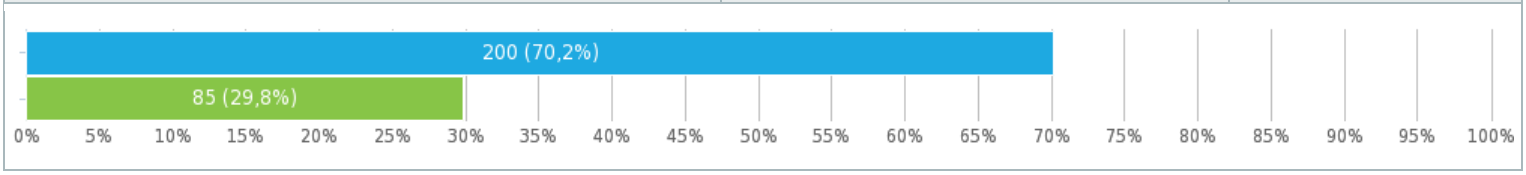

18. Hoe beoordeelt u het contact met de medewerker(s) van de RSD?

*Enkele keuze, Antwoorden **200x**, onbeantwoord **85x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	98	49 %
Goed	79	39,5 %
Neutraal	11	5,5 %
Matig	5	2,5 %
Slecht	7	3,5 %

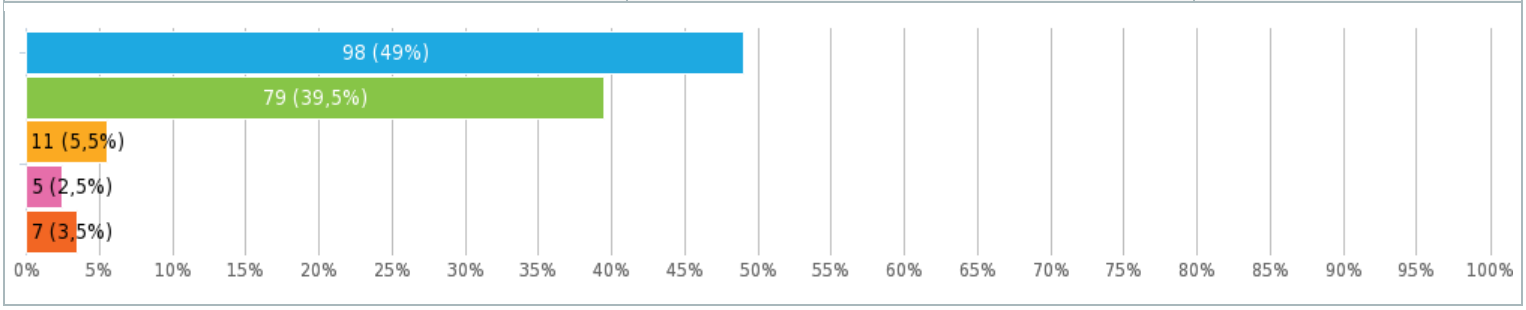

19. Wilt u uw antwoord toelichten?

*Tekst antwoord, Antwoorden **60x**, onbeantwoord **225x***

Over het algemeen wordt het contact met de RSD-medewerker positief beoordeeld. Aandachtspunten zijn de algemene mailbox (info@rsddeliemers.nl) en in sommige gevallen onvoldoende deskundigheid over de regeling. Ondanks dat worden deze fouten de medewerkers vergeven, omdat de aandacht en het meedenken de overhand heeft gehad.

20. U heeft ter bevestiging van uw Tozo-uitkering een brief, beschikking of mogelijke wijziging ontvangen van de RSD. Is de inhoud van deze brieven duidelijk?

*Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	74	26,0 %
Goed	165	57,9 %
Neutraal	39	13,7 %
Matig	5	1,8 %
Slecht	2	0,7 %

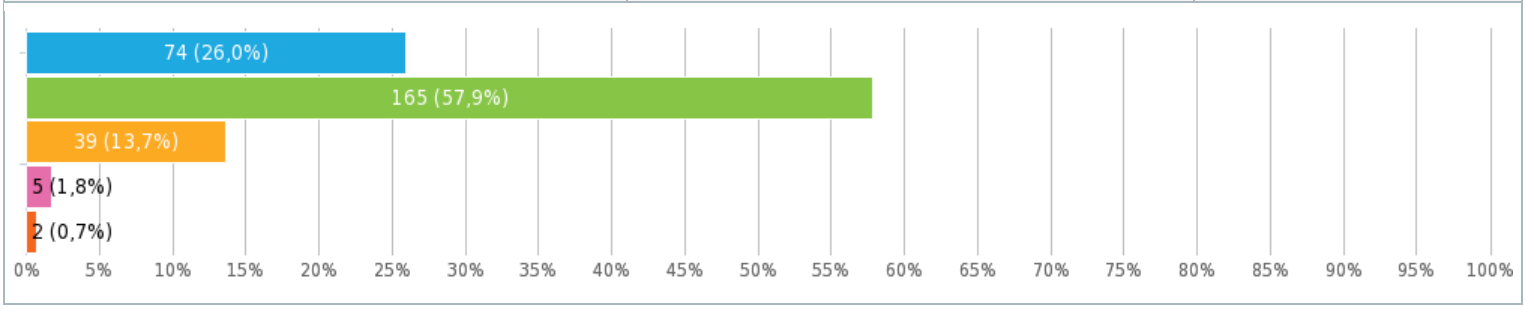

21. Wilt u uw antwoord toelichten?

*Tekst antwoord, Antwoorden **24x**, onbeantwoord **261x***

De brieven zijn over het algemeen duidelijk maar er is wel behoefte aan toelichting of een ander taalniveau. Het proces vraagt om aandacht op gebied van zorgvuldigheid en opvolging.

22. Omdat u een uitkering ontvangt/heeft ontvangen, moe(s)t u, indien van toepassing, elke maand opgeven welke inkomsten u heeft uit loondienst, eigen onderneming of andere inkomsten. Hiervoor heeft de RSD een online inkomstenformulier ontwikkeld. Wat vindt u van deze werkwijze?

*Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	51	17,9 %
Goed	132	46,3 %
Neutraal	62	21,8 %
Matig	10	3,5 %
Slecht	4	1,4 %
Niet van toepassing	26	9,1 %

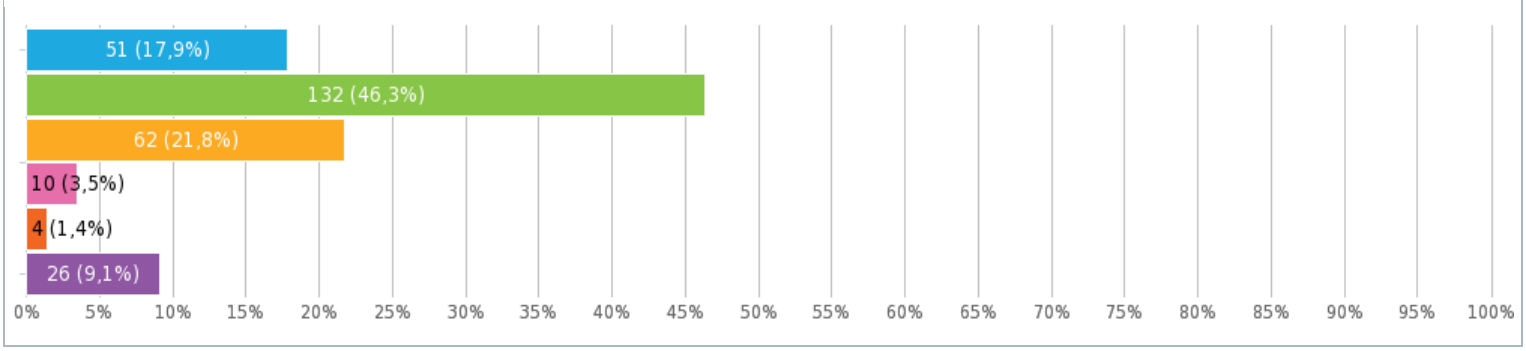

23. Wilt u uw antwoord toelichten?

*Tekst antwoord, Antwoorden **37x**, onbeantwoord **248x***

Respondenten vinden het lastig om te bepalen wat wel of niet onder inkomen valt, ondanks de toelichting. Het feit dat alles online kon worden aangeleverd wordt als positief ervaren. Wel wordt opgemerkt dat het lastig is om inkomen op te geven omdat de uitkering veelal als onvoldoende wordt aangemerkt gezien de vaste lasten.

24. Wat vindt u van de betalingsdiscipline van de RSD?

*Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x***

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	109	38,2 %
Goed	142	49,8 %
Neutraal	31	10,9 %
Matig	2	0,7 %
Slecht	1	0,4 %

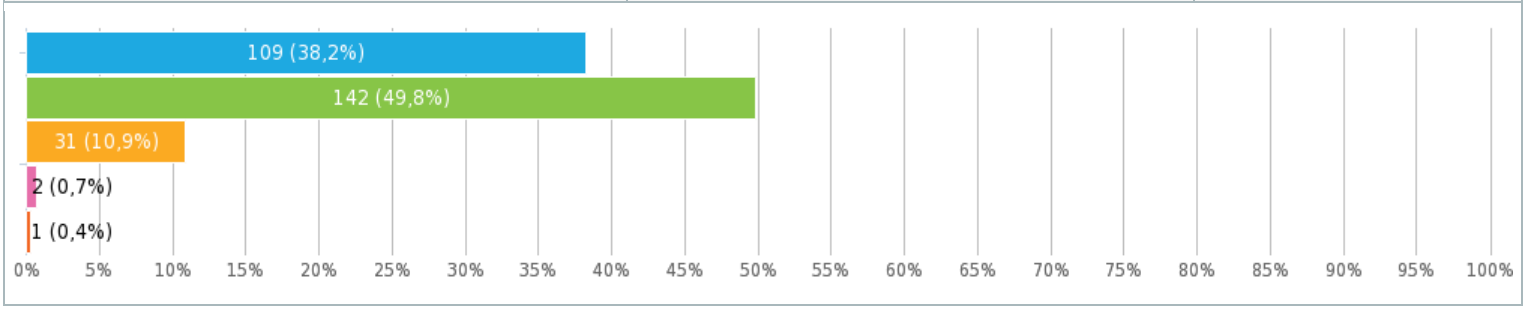

25. Wilt u uw ervaringen met de RSD uitdrukken in een rapportcijfer? 1 ster is zeer slecht, 10 is zeer goed.

*Aantal sterren, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x***

Aantal sterren 8,2/10

Antwoord	Antwoorden	Ratio
10/10 ★★★★★★★★★★	47	16,5 %
9/10 ★★★★★★★★★☆	76	26,7 %
8/10 ★★★★★★★★☆☆	100	35,1 %
7/10 ★★★★★★★☆☆☆	34	11,9 %
6/10 ★★★★★★☆☆☆☆	17	6,0 %
5/10 ★★★★★☆☆☆☆☆	7	2,5 %
4/10 ★★★★☆☆☆☆☆☆	2	0,7 %
3/10 ★★★☆☆☆☆☆☆☆	0	0 %
2/10 ★★☆☆☆☆☆☆☆☆	1	0,4 %
1/10 ★☆☆☆☆☆☆☆☆☆	1	0,4 %

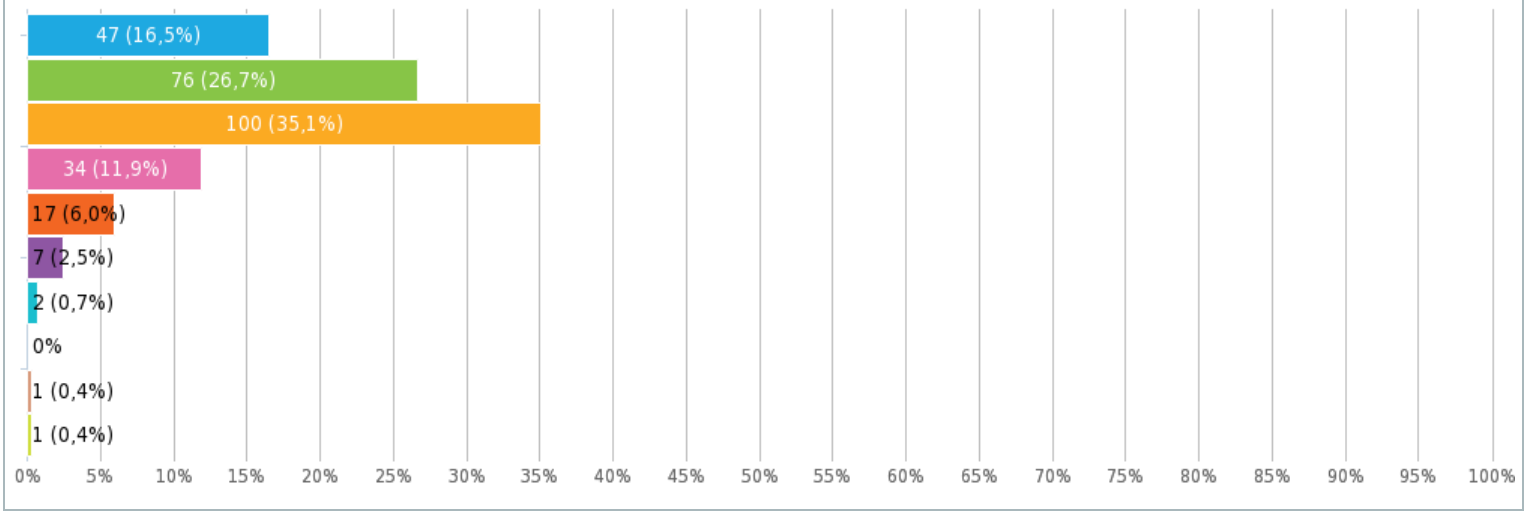

Conclusies

De resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek Tozo 2020 spreken voor zich en geven een duidelijk signaal op volgende hoofdonderwepen:

- **Wendbaarheid**
  Door de snelle invoering en de onbekendheid van de Tozo regeling zijn de medewerkers de RSD in staat gebleken snel te handelen en ondernemers op de juiste manier te woord te staan en de regeling uit te voeren.
- **Klantbejegening**
  Ondanks de onbekendheid met deze nieuwe doelgroep (Ondernemers) is er veel waardering voor de manier waarop de RSD heeft gehandeld. Uiteraard zijn er in de opstartfase fouten gemaakt, zowel op technisch vlak als op het inhoudelijke deel van de regeling. Maar over en weer was er begrip. Vooral de snelle invoering wordt op prijs gesteld. De aanvullende informatie die vanuit de Rijksoverheid nodig was, wordt door de aanvragers begripvol ontvangen.
  De uitvoering van Tozo 2 en 3 wordt minder positief beoordeeld, grotendeels veroorzaakt door de wijziging van de regeling door het meerekenen van het inkomen van de partner. Veel ondernemers vinden dit een onterechte aanpassing, maar begrijpen ook dat de RSD daar niets aan kan doen.
- **Passend aanbod**
  Veel ondernemers zijn blij verrast door de dienstverlening van de RSD. Vooral het snel inspelen op de veranderde situatie en het online aanbieden van de aanvraag wordt als passend ervaren.
- **Digitalisering**
  Veel ondernemers geven aan dat het digitale aanbod van hoog niveau is. De papieren communicatie laat te wensen over op het niveau van begrijpelijkheid en traagheid van ontvangst. Ook is er verbetering mogelijk bij het op orde houden van de dossiers.

Aanbevelingen

Wendbaarheid
De wendbaarheid die getoond is bij de Tozo-regeling is voor veel medewerkers een vuurdoop geweest. Hierin heeft de RSD laten zien een flexibele organisatie te zijn. Omdat iedereen zoveel mogelijk thuis werkt zijn de overlegmogelijkheden soms lastig. Samenwerken moet blijvend worden gestimuleerd. Dit bevordert de kans om dit voor een langere periode te kunnen blijven volhouden en dit tot een standaard te kunnen verheffen. Aandacht voor werkdruk en werksituatie is essentieel.

Klantbejegening
Aandacht voor het niveau en toepasselijkheid van de correspondentie.
Aandacht voor communicatie in crisissituaties. Hoe ga je om met 'gefrustreerde klanten' en hoe zorg je dat de boodschap helder blijft, zodat uiteindelijk beide partijen met een goed gevoel het proces/gesprek afsluiten.
Aandacht voor het eerste contact met de RSD. Dit bepaalt de betrouwbaarheid van de dienstverlening. Besteed aandacht aan het informeren van medewerkers zodat klanten adequaat en eensluidend worden geïnformeerd.

Passend aanbod
De Tozo-regeling kent op dit moment een einddatum van 30-06-2021. De ervaringen van de Tozo-regeling hebben laten zien dat de RSD wendbaar is. Onderzoek of de ervaringen met de Tozo doorgezet kunnen worden naar de 'standaard'dienstverlening van de RSD. Denk daarbij aan gespecialiseerde medewerkers op een bepaald onderwerp, een vast contactpersoon per klant en goede online informatievoorziening.

Digitaliseren
Met de ervaringen die we hebben opgedaan met de Tozo-regeling, blijkt dat er veel meer mogelijk is op het gebied van digitalisering. Dit vraagt om en constante aandacht. De niet digivaardige klant mag hierbij niet uit het oog verloren worden. Nu de digitalisering in een stroomversnelling is geraakt, moet de doelgroep van de RSD voldoende kunnen blijven aanhaken.

Het verder digitaliseren van het werkproces zal uiteindelijk tijd opleveren die ingezet kan worden in de echte contacten met de klant en draagt bij aan de doelstelling: **de klant centraal**.

Kon pagina 1 uit document A9a. College van B&W - Kennisgeving Inclusie agenda 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A9a. College van B&W - Kennisgeving Inclusie agenda 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Inclusie Agenda 2021 gemeente Duiven

Thema	Activiteiten	Trekker	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Betrokken partijen
	Rolstoeltoegankelijkheid Triominos	Gemeente					Pigeons
	Veiligheid openbare gebouwen	Gemeente					
	Uitbouwen en verbreden sportaanbod	Uniek sporten			X	X	Mikado, sport- en cultuurverenigingen, combinatiefunctionarissen
	Buddy voor het vervoer	RvSDD		x		X	Gehandicaptenraden Duiven en Westervoort
	Toegankelijkheid openbare ruimte	Gemeente	x	x	X	X	Werkgroep
	Toegankelijkheid winkels	Gehandicaptenraad		x		X	Mikado
	Ervaringsdeskundigheid organiseren bij planvorming	Gemeente		x	X	X	Gehandicaptenraad, RvSDD
	Inclusie bijeenkomst	Gemeente				X	Gehandicaptenraad, RvSDD, Mikado, Uniek Sporten
	Samenbrengen vraag en aanbod	Gemeente				X	Gehandicaptenraad, RvSDD, Mikado
	Communicatie naar inwoners, verenigingen en professionals, o.a. via Storytelling	Gemeente		x	X	X	Doelgroep Inclusie
	Ervaringssessies gemeentehuis en in de wijk	Gemeente				X	RvSDD, Gehandicaptenraad
	Begrijpelijk taalgebruik gemeente	Gemeente	x	x	x	X	
	Toegankelijker maken van gemeentelijke websites	gemeente	x	x	X	X	Gehandicaptenraad, inwoners
	Wens voor meer ontmoetingsmogelijkheden in de wijken	…			X	X	Wijkraden, gemeente, gehandicaptenraad, uitbaters

	Inclusiever evenementenbeleid	Gemeente		x	x	X	Gemeente
	Creëren van 10 parttime functies voor mensen met een beperking per 2023	Gemeente	x	x	x	X	WSP, RSD
	GGZ als thema in de inclusieagenda	Gemeente			X	X	Mikado, GGZ-doelgroep
	Aandacht voor inclusie bij bouw van nieuwe Remigiusschool	gemeente		x	x	X	RVSD, gehandicaptenraad, school

Vrije tijd

Nu de sportverenigingen weer kunnen draaien, gaat Uniek Sporten in samenwerking met de combinatiefunctionarissen dit jaar weer aan de slag om het aanbod uit te bouwen en te verbreden. Ook de combinatiefunctionarissen cultuur zoeken dit jaar naar mogelijkheden het cultureel aanof (nog) toegankelijker te maken voor mensen met een beperking.

Vervoer en openbare ruimte

De werkgroep neemt dit jaar het vervoer onder de loep. Hoe kan het vervoer toegankelijker worden gemaakt? De werkgroep gaat in contact met het MKB en individuele ondernemers om te bespreken hoe winkels toegankelijker kunnen worden. Er is bij nieuwe projecten in de openbare ruimte aan de voorkant aandacht voor toegankelijkheid. Enkele andere plekken passen we aan om de toegankelijkheid te vergroten.

Bewustwording, informatie en communicatie

Op dit thema wordt de meeste energie ingezet. We merken dat door het hele jaar op verschillende momenten aandacht te geven aan het thema Inclusie binnen de ambtelijke organisatie 1Stroom en naar inwoners, bedrijfsleven, verenigingen en professionals , we meer bewustwording ontwikkelen voor het thema. Dit doen we ondermeer via communicatiekanalen, een bijeenkomst in het najaar te organiseren rondom dit thema en ervaringssessies te organiseren. Met het samenbrengen van vraag en aanbod wordt bedoeld dat vragen die binnen komen (actief en passief) vanuit de doelgroep en onze partners zo veel mogelijk proberen te koppelen aan bestaand aanbod dan wel het bestaand aanbod wat aan te passen.

Welzijn, gezondheid en ondersteuning

Dit jaar wordt een evenementenbeleid ontwikkeld wat meer aandacht vraagt voor inclusie bij het organiseren van evenementen.

GGZ

Mikado zet zich dit jaar extra in om in de wijk aandacht te vragen voor en te geven aan mensen met een GGZ-achtergrond.

Onderwijs

De werkgroep zet zich dit jaar in om de nog te bouwen Remigiusschool een toegankelijke/inclusieve school te laten zijn.

Kon pagina 1 uit document A10a. College van B&W - Kennisgeving Resultaten clientervaringsonderzoek Jeugdwet over 2020.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A10a. College van B&W - Kennisgeving Resultaten clientervaringsonderzoek Jeugdwet over 2020.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Gemeente Duiven

Cliëntervaringen jongeren en ouders over Jeugdhulp

Deze factsheet geeft inzicht in de cliëntervaringen van jongeren en ouders met jeugdhulp in uw gemeente.

- Hoe tevreden zijn uw cliënten over de toegankelijkheid van voorzieningen?
- Hoe waarderen zij de uitvoering van de zorg?
- En wat is voor hen het effect van de hulp?

In uw gemeente zijn 104 ouders en 36 jongeren aangeschreven. In totaal hebben 49 ouders en twee jongeren de vragenlijst ingevuld. Daarmee is de respons **36%**.

In de referentiegroep is de respons **19%**.

De doelgroep van dit onderzoek zijn jongeren (12-23 jaar) en ouders met kinderen (van ongeboren tot 15 jaar) die in het kader van de Jeugdwet gebruikmaken van hulp in uw gemeente. Zoals in de Jeugdwet omschreven kan het hierbij gaan om individuele voorzieningen, overige voorzieningen, kinderbeschermings-maatregelen en jeugdreclasseringsmaatregelen.

Toegankelijkheid van voorzieningen

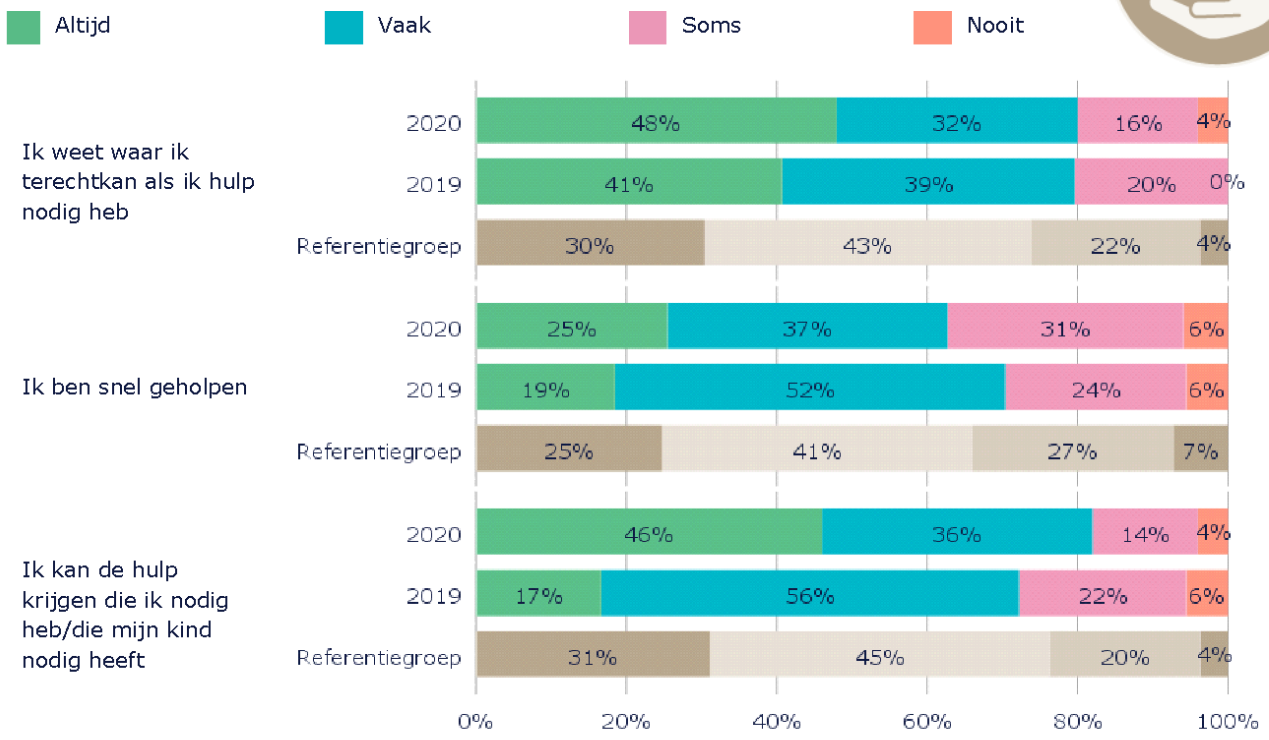

Respondenten positief over toegankelijkheid van voorzieningen
Vergelijkbaar met vorig jaar, geeft 80% van de respondenten in uw gemeente aan te weten waar ze terechtkunnen als ze hulp nodig hebben. 62% van de respondenten geeft aan snel geholpen te zijn. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar, toen 71% van de respondenten aangaf snel geholpen te worden. Van de respondenten geeft 82% aan de benodigde hulp te kunnen krijgen. Dit is een flinke stijging ten opzichte van vorig jaar, toen dit percentage op 73% lag.

Waardering van de uitvoering (algemeen)

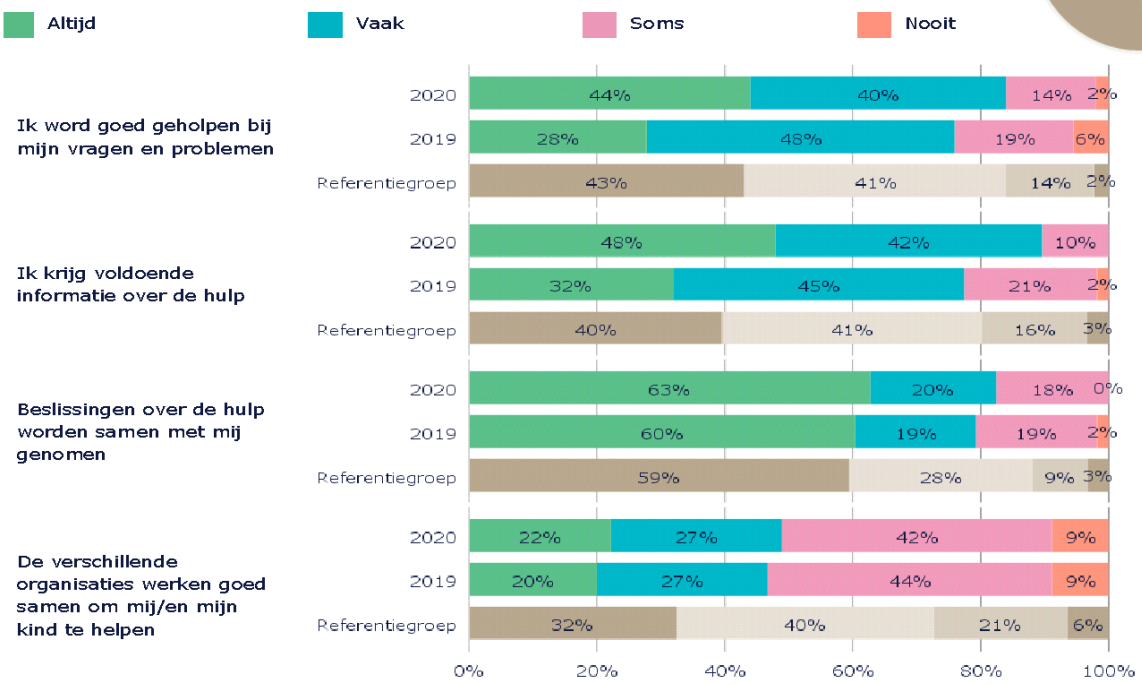

Waardering van de uitvoering (hulpverleners)

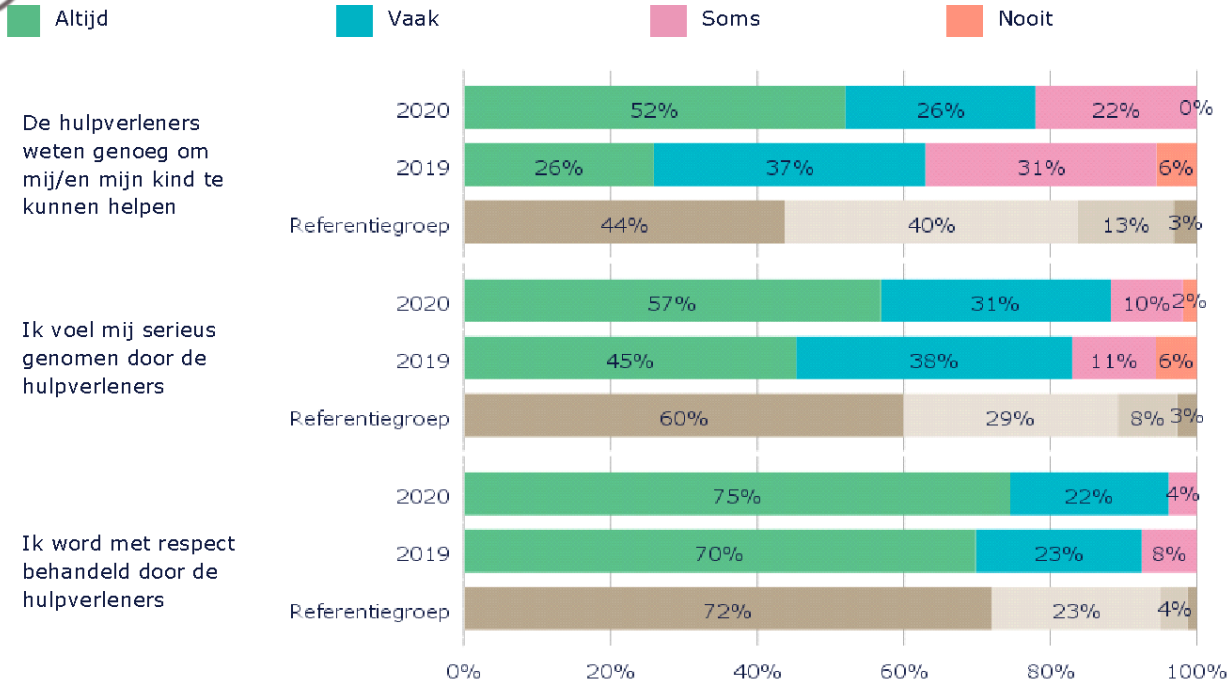

Waardering uitvoering van de zorg positiever geworden
Zowel de waardering voor de zorg in het algemeen als de waardering voor de hulpverleners is op alle aspecten gestegen ten opzichte van vorig jaar. Uw gemeente scoort op de meeste aspecten vergelijkbaar met de referentiegroep. Opvallend is dat de samenwerking van verschillende organisaties, ondanks de stijging ten opzichte van vorig jaar, kritischer beoordeeld wordt dan in de referentiegroep (49% ten opzichte van 72% in de referentiegroep).

Effect van de hulp bij het opgroeien

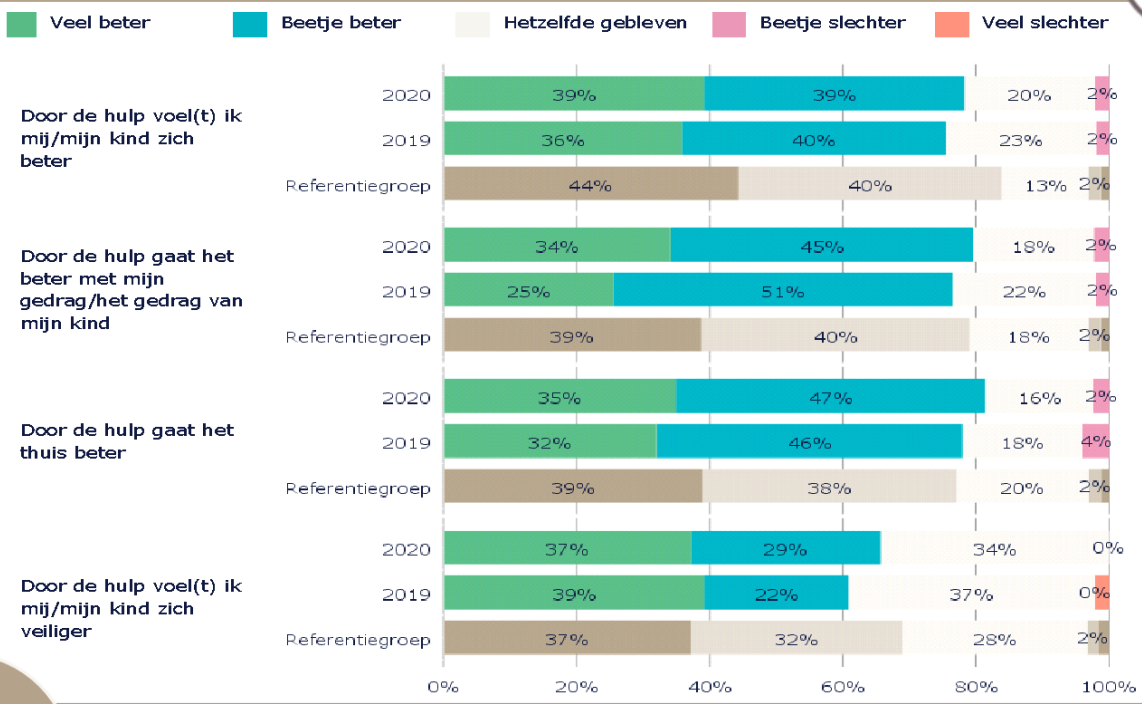

Effect van de hulp op zelfstandigheid

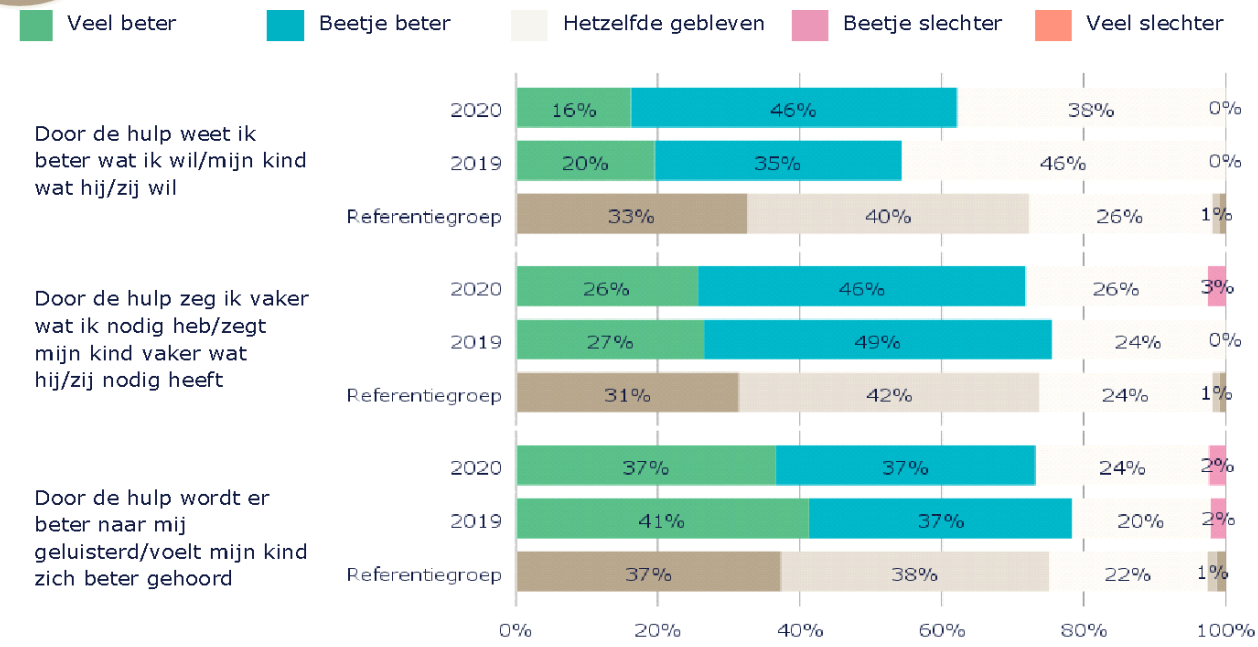

Gemiddelde toename effect hulp op opgroeien en zelfstandigheid
Ten opzichte van de vorige meting scoort uw gemeente op de effecten van hulp op het opgroeien op alle aspecten hoger. Op het gebied van zelfstandigheid wordt het effect van de hulp zowel beter als minder goed beoordeeld. Zo stijgt het aandeel respondenten dat een beetje of veel beter weet wat hij of zij wil dankzij de hulp naar 62%. Het aantal respondenten dat aangeeft vaker te zeggen wat hij of zij nodig heeft dankzij de hulp daalt licht naar 72%. 74% ervaart dat er beter of veel beter naar hen geluisterd wordt door de hulp, een lichte daling ten opzichte van de vorige meting.

Effect van de hulp op zelfredzaamheid

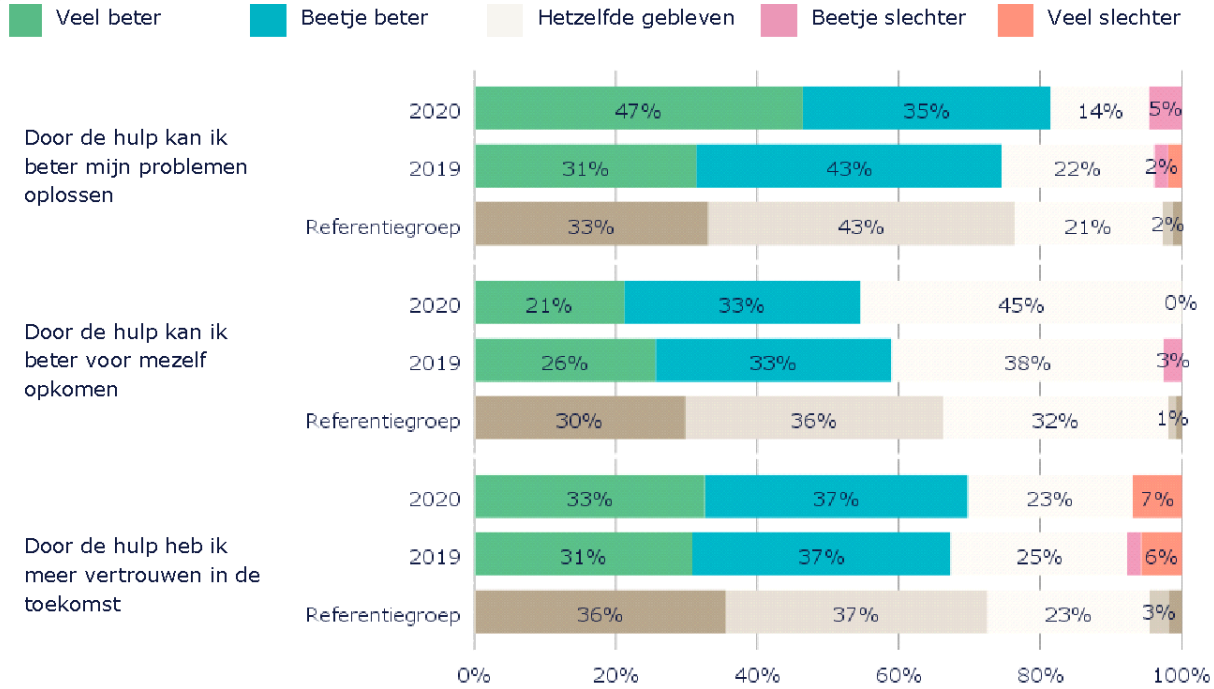

Effect van de hulp op meedoen in omgeving

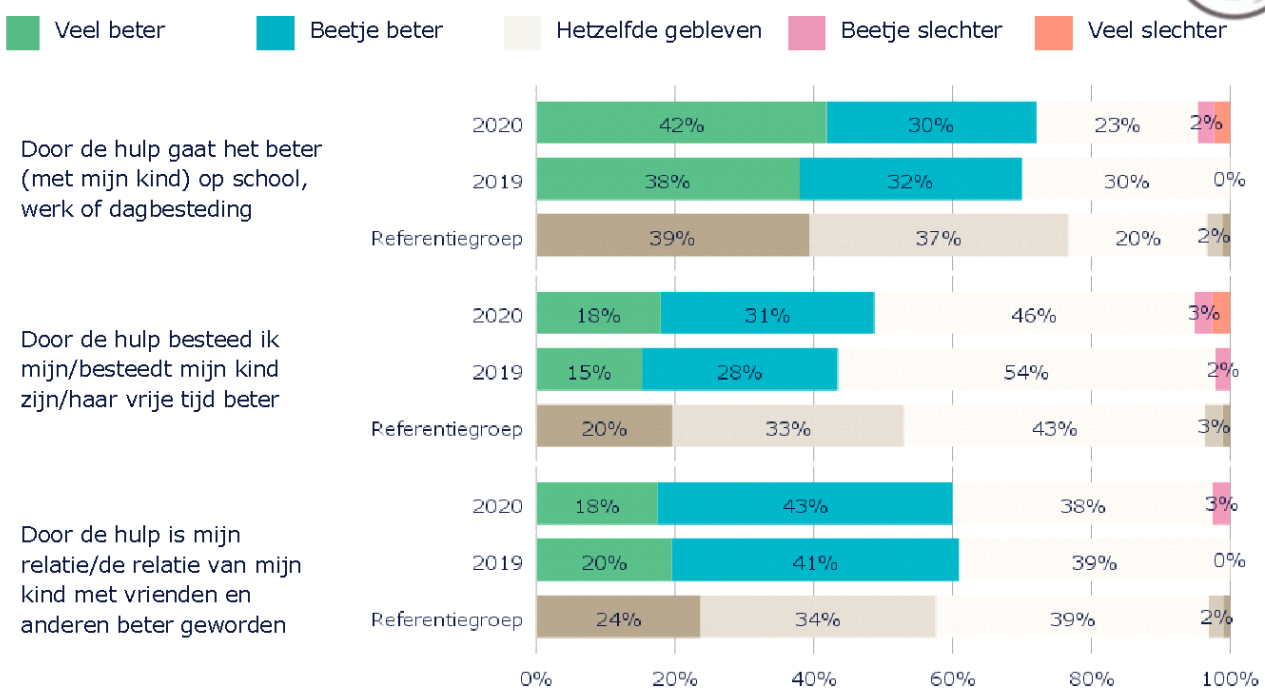

Ook effect van hulp op zelfredzaamheid en kunnen meedoen in omgeving neemt toe
Op één stelling na scoort uw gemeente ten opzichte van de vorige meting hoger op de effecten van hulp op zelfredzaamheid. Er is alleen een afname zichtbaar bij in hoeverre respondenten door de hulp beter voor zichzelf kunnen opkomen. Op het gebied van meedoen in de omgeving scoort uw gemeente op alle aspecten hoger of gelijk ten opzichte van de vorige meting.

Opmerkingen over de ondersteuning

	Wat ging goed?	Aantal
1	De betrokkenheid/kennis/hulpvaardigheid van de hulpverleners	19
2	Fijn gesprek/gehoord voelen/serieus genomen worden	11
3	Goede communicatie	6
4	Hulp heeft positief effect	6
5	Snelheid van handelen	5

	Wat kon beter?	Aantal
1	Niets kan beter	15
2	Snelheid handelen/lange wachtlijsten	12
3	Beter luisteren naar ouders en kinderen/hulp beter op kind afstemmen	8
4	Communicatie kan beter (zowel intern als tussen organisaties)	7
5	Wisselingen in medewerkers	2

Colofon
Opdrachtgever : Gemeente Duiven
Opdrachtnemer : BMC
Datum : Mei 2021

Samenvatting resultaten Cliëntervaringsonderzoek Jeugdhulp gemeente Duiven over het jaar 2020

Inleiding

In 2021 is het, bij wet verplichte, cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd in de gemeente Duiven. Het onderzoek is afgenomen bij jongeren en ouders die in 2020 jeugdhulp hebben ontvangen. Het onderzoek is, evenals voorgaande jaren, uitgevoerd door onderzoeks- en adviesbureau BMC.

Onderzoek Jeugdhulp

1. Opzet jeugdhulponderzoek

Voor het jeugdhulponderzoek zijn 104 ouders en 43 jongeren, die in 2019 jeugdhulp vanuit de gemeente Duiven hebben ontvangen, schriftelijk benaderd. Hierbij werden zij verzocht deel te nemen aan de telefonische enquête die werd uitgevoerd door onderzoeksbureau BMC. In totaal hebben 54 ouders en jongeren meegewerkt aan dit telefonische onderzoek, wat een respons van 36% oplevert. Ondanks dat dit percentage een stuk hoger ligt dan onder onderzoek met een vergelijkbare doelgroep (15-18% is gangbaar), hebben de onderzoeksresultaten een indicatief karakter vanwege het aantal respondenten. Het onderzoek is opgedeeld in vier thema's: toegankelijkheid van voorzieningen, uitvoering van de zorg en effect van de hulp. Daarnaast is respondenten gevraagd wat goed gaat en wat beter kan.

2. Resultaten jeugdhulponderzoek

- Op het thema 'toegankelijkheid van voorzieningen' scoort de gemeente Duiven op twee van de drie stellingen beter dan de referentiegroep, en laten een hogere score zien dan vorig jaar. Van de respondenten geeft 80% aan dat ze altijd of vaak weten waar ze terecht kunnen als ze hulp nodig hebben. Respondenten geven aan de hulp te ontvangen die ze nodig hebben (82%). Er is een daling te zien bij de stelling dat ze snel geholpen worden (62%) en hiermee zakt de score onder het niveau van de referentiegroep.

- Het thema 'uitvoering van de zorg' is gemeten binnen twee subcategorieën, te weten 'kwaliteit van de zorg' en 'kwaliteit van de hulpverlener'. Bij kwaliteit van de zorg wordt op alle stellingen hoger gescoord dan in 2019. Meer mensen geven aan dat ze goed geholpen zijn (84%) en voldoende geïnformeerd zijn over de hulp (90%) dan in 2019. Hierbij scoort de gemeente Duiven boven de referentiegroep. Het aantal mensen dat tevreden is over de samenwerking tussen instanties is iets gestegen (49%) maar blijft de score lager dan de referentiegroep. In het kader van "kwaliteit van de hulpverlener" wordt op alle stellingen hoger gescoord dan vorig jaar. Respondenten (97%) vinden dat ze met respect behandeld worden en 88% voelt zich serieus genomen door de hulpverlener. Hiermee scoren we dicht bij de referentiegroep. Van de mensen vindt 78% dat hulpverleners genoeg weten om hun/hun kind te helpen, dit is meer dan 2019 en scoort iets lager dan de referentiegroep.

- Bij het thema 'effect van de hulp' vallen alle scores bij de subcategorie opvoeden iets hoger uit dan vorig jaar, en wordt door meer mensen dan in de referentiegroep aangegeven dat het door de hulp thuis beter gaat (82%) en het gedrag van het kind is verbeterd (79%). Ook het veiligheidsgevoel (66%) scoort hoger dan vorig jaar maar blijft iets lager dan de referentiegroep. In de subcategorie zelfstandigheid wordt op twee stellingen minder gescoord maar blijft de score dichtbij de referentiegroep. Het effect op de zelfredzaamheid is bij twee van de drie stellingen gestegen waarbij het beter kunnen oplossen van problemen

boven de referentiegroep scoort. Ten opzichte van de vorige meting worden de positieve effecten van de hulp op het meedoen in de eigen omgeving in iets hogere mate ervaren. In vergelijking met de referentiegroep worden de positieve effecten in gelijke mate ervaren.

- Op de vraag wat goed gaat antwoorden de respondenten dat ze tevreden zijn over de betrokkenheid, kennis en hulpvaardigheid van de hulpverlening. Daarnaast worden goede communicatie, serieus genomen voelen, snelheid van handelen en effect van de hulpverlening genoemd. Positief is dat de meeste respondenten op de vraag wat er beter kan antwoordden dat zij tevreden waren en geen verbetering behoefden. Evenwel gaven andere respondenten aan dat de communicatie zowel intern als tussen instanties beter kan. Daarnaast vraagt de snelheid, de wisseling van medewerkers en het afstemmen van hulp op de hulpvraag aandacht.

3. Conclusie en vervolg

- De coronacrisis heeft een grote impact gehad op gezinnen en de mogelijkheden die gemeente en hulpverleners hadden om de gezinnen te ondersteunen. Door de lockdowns moesten ouders thuisonderwijs en werk combineren en werden mogelijkheden van hulp door het netwerk beperkt. De sluiting van scholen en de wisselende maatregelen zorgden voor nieuwe vragen over digitale middelen, noodopvang, vervoer, hulpverlening enz. Dit alles zorgde voor spanningen, stress en gevoelens van overbelasting en onmacht bij ouders en kinderen. Er werd een groter beroep gedaan op hulpverlening en er ontstonden situaties waarbij de veiligheid van de kinderen in het gedrang kwam. Dit heeft veel van onze medewerkers en hulpverleners gevraagd die zelf ook vanuit huis moesten werken. Dit zien we terug in de resultaten van het cliënttevredenheidsonderzoek. Met name bij het onderdeel snelheid van handelen bij het thema toegankelijkheid zien we een daling van de scores.

- Ondanks de coronacrisis en de beperkte mogelijkheden van de hulpverlening waarbij digitale middelen moesten worden ingezet, zijn inwoners tevreden over de kwaliteit en effecten van de hulpverlening en wordt bij sommige stellingen zelfs hoger gescoord dan in 2019. In het document Samen Sterk wordt de doelstelling “score kwaliteit van zorg bedraagt 75%” genoemd, deze doelstelling is in 2020 gehaald (76,5%). De doelstelling “score van kwaliteit van hulpverlening blijft gelijk” is gehaald en verbeterd met 8%.

- Binnen de gemeente is ingezet op het verbeteren van handelen in het kader van de veiligheid door het positioneren van de aandachtsfunctionaris Kindermishandeling en Huiselijk Geweld, de aanstelling van de gedragswetenschapper en scholing voor medewerkers. Intern en extern veiligheidsoverleg zorgt voor borging van kwaliteit en samenwerking met veiligheidspartners. In 2020 vroegen situaties om doortastend en zorgvuldig optreden in het kader van veiligheid, dit is gewaardeerd met een hogere score op ervaren veiligheid. In 2021 starten we met het opzetten van een Integrale Aanpak ter Voorkoming van Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek.

- Om te zorgen dat de inwoners van Duiven ervaren dat de gemeente zich inzet om de hulpverlening goed te laten functioneren en bijstuurt waar nodig, hebben consulten een opleiding procesregie gevolgd. Hierbij heeft ook de samenwerking tussen instanties de aandacht. Vanuit het Sociaal Team, dat zicht richt op gezinnen met complexe problematiek,

wordt sterk gestuurd op samenwerking volgens de methodiek één gezin, één plan en één regisseur.

- Om het zicht op de kwaliteit van de ingezette hulpverlening te verbeteren, is er aandacht voor monitoring van de ingezette hulp op kwaliteit en zorgvuldige toetsing bij aanvragen voor verlenging. Hierdoor ontstaat een goed beeld van de geboden hulp door zorgaanbieders en de effecten voor onze inwoners. Deze informatie wordt met zorgaanbieders tijdens contractgesprekken besproken.

Kon pagina 1 uit document A11a. College van B&W - Kennisgeving Uitvoeringsprogramma Vergunningen Toezicht en Handhaving 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A11a. College van B&W - Kennisgeving Uitvoeringsprogramma Vergunningen Toezicht en Handhaving 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Uitvoeringsprogramma VTH

1STROOM

DUIVEN & WESTERVOORT

2021

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Doelstellingen vanuit het Omgevingsbeleidsplan 5
Vergunningverlening Bouw en overig 6
Vergunningverlening milieu 9
Toezicht Bouw 10
Toezicht Milieu 12
Klachten, meldingen en handhavingsverzoeken 13
Projecten 15
VTH-ondersteunende dienstverlening 16
Capaciteit en maatregelen 18
Ontwikkelingen 20
Bijlage 1 Voorgestelde maatregelen en effecten 21

Inleiding

Programmajaar 2021

Uitvoeringsprogramma VTH 1Stroom

Gemeenten Duiven en Westervoort

Voor u ligt het Uitvoeringsprogramma VTH 1Stroom 2021 voor de taken en activiteiten op het gebied van Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) voor de gemeenten Duiven en Westervoort. Dit uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen op basis van het VTH Omgevingsbeleidsplan zoals dat eind 2019 door de beide colleges is vastgesteld en aan de raden ter kennisname is aangeboden. Voor 2020 zijn de eerste ervaringen opgedaan met de werking van het besturingsmodel dat onderdeel uitmaakte van het Omgevingsbeleidsplan. Bij de besluitvorming rondom het Omgevingsbeleidsplan is bepaald dat werkprocessen op elkaar worden afgestemd en dat er een gezamenlijke werkwijze met betrekking tot het toetsen van vergunningen, meldingen en toezicht is. Op die manier kan ook efficiënter met de beperkt beschikbare capaciteit worden omgegaan. Datzelfde geldt uiteraard ook voor het opstellen van één uitvoeringsprogramma voor beide gemeenten.

Dit uitvoeringsprogramma geeft inzicht in de voorgenomen activiteiten op het gebied van VTH met betrekking tot alle onderstaande kaders. Het opstellen van een uitvoeringsprogramma is een jaarlijks verplichte activiteit voor een gemeente. Deze verplichting is opgenomen in het Besluit omgevingsrecht (Bor, artikel 7.3) van 1 juli 2017: De bestuursorganen werken jaarlijks het uitvoerings-en handhavingsbeleid uit in een uitvoeringsprogramma voor de desbetreffende rechtspersoon waarin wordt aangegeven welke van de vastgestelde activiteiten zij het komende jaar zullen uitvoeren. De inhoudelijke eisen aan het jaarverslag en uitvoeringsprogramma zijn uitgewerkt in het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor). Het college stelt het uitvoeringsprogramma vast en maakt het bekend aan de gemeenteraad. In het kader van het Interbestuurlijk Toezicht (IBT) moet het vastgestelde uitvoeringsprogramma tevens ter kennisname worden gezonden aan de provincie Gelderland.

1Stroom heeft ervoor gekozen om gebruik te maken van een digitaal uitvoeringsprogramma in plaats van een standaard uitvoeringsprogramma in de vorm van een rapportage. Het werken met een digitaal uitvoeringsprogramma biedt de gemeenten Duiven en Westervoort vele voordelen: eenvoudig aanpassen van de getallen, gebruiksvriendelijk, overzichtelijke tabbladen, directe koppeling/binding met het Besturingsmodel, combinatie tekst en cijfers, etc. De koppeling met het Besturingsmodel VTH-taken van 1Stroom is zeer belangrijk, dit is de informatiebron qua aantallen, kentallen, berekende risico's, klachten en projecten. Daarnaast is er een directe relatie met het VTH-beleidsplan van 1Stroom (doelen, strategieën, taken e.d.). Het digitale uitvoeringsprogramma beschikt over een print knop. Hiermee kan indien nodig het uitvoeringsprogramma uitgeprint worden als 'standaard' uitvoeringsprogramma in de vorm van een hardcopy rapportage.

Leeswijzer

Omdat een digitaal uitvoeringsprogramma niet aan college of raad kan worden aangeboden, is ervoor gekozen om de belangrijkste delen uit dat programma in een afzonderlijk tekstbestand op te nemen. Per hoofdstuk vindt u een onderdeel uit het uitvoeringsprogramma. In het volgende overzicht zijn die delen weergegeven. Aan het einde is het capaciteitsoverzicht weergegeven. Het capaciteitsoverzicht maakt inzichtelijk hoeveel FTE berekend is en hoeveel capaciteit er beschikbaar is. Dit maakt inzichtelijk of er sprake is van een over-/ onderbezetting. Overigens dient wel bedacht te worden dat de genoemde urenaantallen per product gebaseerd zijn op inschattingen en dat de uitkomsten zich via berekening in een programma uiteindelijk vertalen in een gemiddeld aantal uren en minuten per product.

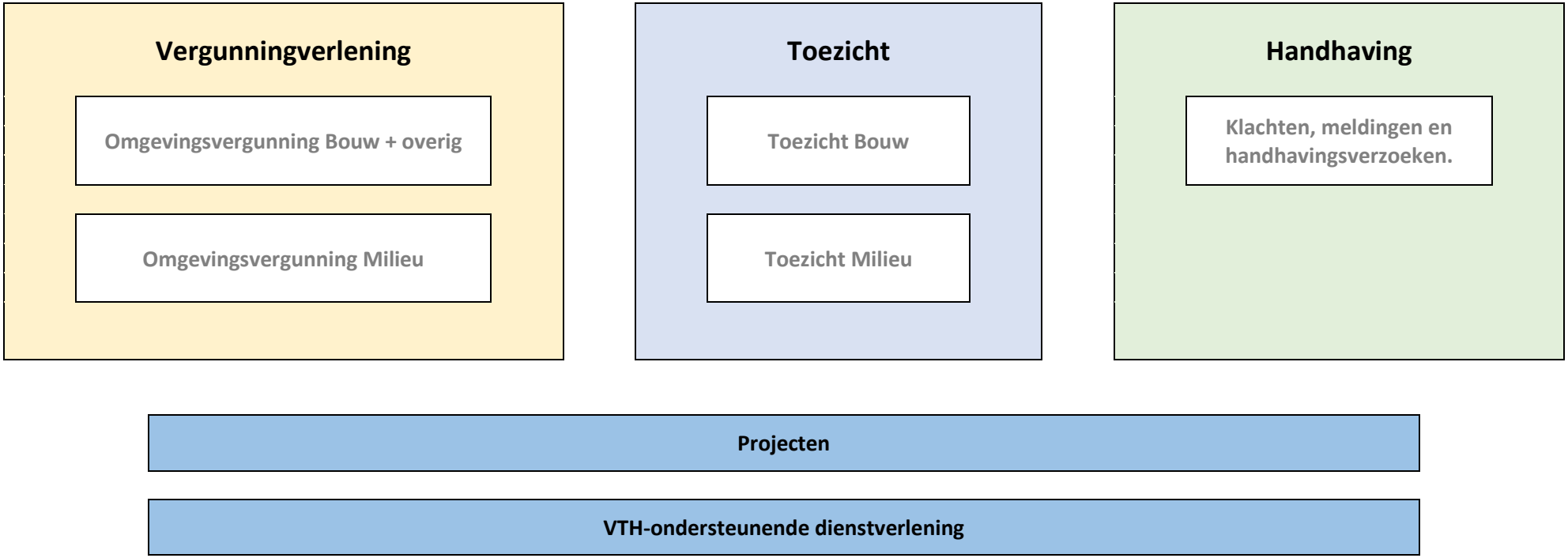

Doelstellingen vanuit het Omgevingsbeleidsplan

In het Omgevingsbeleidsplan is een aantal doelstellingen geformuleerd die rechtstreeks van invloed zijn op dit Uitvoeringsprogramma. Om die reden geven wij die doelstellingen hier kort weer.

Vergunningverlening en meldingen

Input

- 250 uur aan input (kennis) beschikbaar stellen bij de beleid- en planvorming.

Output

- Het verlenen van 95% van de (omgevings)vergunningen binnen de gestelde wettelijke termijnen.
- Vijf experimenten uitvoeren naar de inzet van participatie door de initiatiefnemer in vergunningsprocedures.
- Opstellen van een handreiking met spelregels voor de inzet van participatie door initiatiefnemers in vergunningsprocedures op basis van de vijf experimenten.

Kwaliteit

- Toezichthouder treft enkel de relevante definitieve stukken aan in de werkvoorraad voor toezicht/handhaving.
- Verminderen van 25% van de procedures aangaande bezwaar, door gebruik te maken van de mogelijkheden van mediationvaardigheden van de interne organisatie.
- 100% van de vergunningsaanvragen en meldingen worden getoetst aan de hand van de toetsingsstrategieën van de verschillende taakvelden.

Toezicht en handhaving

Input

- 250 uur aan input (kennis) beschikbaar stellen bij de beleid- en planvorming.
- Reserveren 40 uur voor onderzoek juistheid categorie-indeling A-inrichtingen.

Kwaliteit

- 100% van toezicht op vergunningen volgens toezichtsstrategieën.
- Planning en uitvoering van periodieke controles vindt jaarlijks plaats o.b.v. jaarlijks geactualiseerde risicomodules.

Proces

- Verminderen van 25% van de formele aankondigingen door gebruik te maken van de mogelijkheden van mediationvaardigheden van de interne organisatie in de juridische procedure.

Vergunningverlening Bouw en overig

Toelichting

Het uitvoeringsprogramma voor de omgevingsvergunning bouw komt aanbod gestuurd tot stand. Het is namelijk aan de voorkant niet precies in te schatten hoeveel vergunningaanvragen binnenkomen. Het daadwerkelijke aantal is afhankelijk van de hoeveelheid bouwinitiatieven. Om ervoor te zorgen dat 1Stroom als gemeentelijke organisatie inzicht krijgt in de te verwachte aantallen wordt er gebruik gemaakt van een prognose op basis van de afgelopen jaren (extrapoleren). Daarnaast is het van belang om inzicht te hebben in de beschikbare capaciteit.

Naast de werkzaamheden van de interne adviseurs, wordt in sommige gevallen een beroep gedaan op de wettelijke adviseurs vanuit de VGGM en de ODRA. De capaciteit die wordt ingezet per product is gebaseerd op het effect/gevolg wat een dergelijk product heeft in de fysieke leefomgeving. Daarnaast speelt het aantal te toetsen onderdelen een belangrijke rol. Een hoog berekend effect/gevolg in combinatie met een omvangrijk bouwproces/bouwsom (groot aantal te toetsen onderdelen) leidt vaak tot een hogere capaciteitsvraag.

De bouwprocessen waar een omgevingsvergunning bouw voor aangevraagd kan worden zijn in diverse producten te onderscheiden zoals, wonen, publieksfunctie, bedrijf, bouwwerk geen gebouw zijnde, monumentenvergunning, sloopvergunning, omgevingsvergunning ontheffing RO, etc. Deze producten zijn in sommige gevallen verder geoperationaliseerd door middel van een bouwsom. Deze bouwsom is in veel gevallen een goede indicator voor de complexiteit, risico's en politieke gevoeligheid van een bouwwerk.

Risicomodule Bouw

Op basis van het Omgevingsbeleidsplan is een risicoanalyse uitgevoerd en in het Besturingsmodel opgenomen. Het Besturingsmodel is het vertrekpunt voor het Uitvoeringsprogramma 2021.

Risicomodule bouw

Producten	Effectscore	Nalevingsscore	Totaalscore	Aantal (op basis van prognose vergunningen)
Bouw publiek > 1.000.000	8,8	6,4	56,4	5
Bouw complex integraal > 100.000	8,8	6,0	52,5	1
Bouw wonen complex 100.000-1.000.000	7,9	6,6	51,9	10
Bouw publiek 100.000 - 1.000.000	7,9	6,4	51,0	4
Bouw bedrijven > 1.000.000	8,3	6,1	50,4	1
Bouw wonen eenvoudig 100.000-1.000.000	7,6	6,4	48,9	20
Bouw wonen > 1.000.000	8,4	5,8	48,6	0
Bouw bedrijven 100.000-1.000.000	7,1	6,3	44,9	4
Asbestsloop	5,5	7,4	40,9	124
Bouw wonen complex < 100.000	7,1	5,6	39,4	40
Bouw publiek eenvoudig < 100.000	6,9	5,6	38,4	5
Bouw wonen eenvoudig < 100.000	6,6	5,1	33,6	90
Gebruik i.v.m. brandveiligheid (vergunning)	5,5	6,1	33,6	5
Bouw bedrijven eenvoudig < 100.000	6,3	5,3	33,3	33
Slopen beschermd monument	5,6	5,8	32,3	0
Rijksmonument	5,8	5,3	31,1	2
Vergunningsvrij bouwen	5,1	6,1	31,1	7
Sloop	4,9	5,6	27,3	32
Gemeentelijk monument	5,8	4,7	27,2	1
Aanlegvergunning inclusief wegen	3,9	6,9	27,0	8
Bouwwerk geen gebouw zijnde	4,8	5,7	26,9	22
Dakkapel	4,8	5,2	25,2	29
Drank- en horecawet (inrichtingseisen en exploitatie)	4,4	5,6	24,5	13
Mobiel puinbreken	5,0	4,8	23,9	3
Reclame vergunning	3,4	6,2	21,3	35
Omgevingsvergunning ontheffing RO (gebruiksdeel)	3,5	5,7	19,8	6

Capaciteit

Op basis van een berekening hoeveel capaciteit er nodig is per functie voor een bepaald product is in de tabel weergegeven hoeveel tijd er op basis van het geprognotiseerde aantal vergunningen nodig is per functie.

Benodigde capaciteit op basis van prognose (omgevingsvergunning bouw)

Producten	Prognose	Vergunning-verlening	Toezicht	Advies	Administratief	Juridisch	**Totaal geprognotiseerd**
Dakkapel	**29**	107:18:00	0:00	0:00	55:52	0:00	**163:10**
Bouw wonen eenvoudig < 100.000	**90**	684:49:30	0:00	22:30	225:54	1:48	**935:01**
Bouw wonen complex < 100.000	**48**	395:38:24	0:00	20:24	136:28	0:57	**553:28**
Bouw wonen eenvoudig 100.000 - 1.000.000	**20**	291:56:00	4:00	64:30	53:12	0:24	**414:02**
Bouw wonen complex 100.000 - 1.000.000	**10**	189:18:00	3:00	32:15	36:31	0:12	**261:16**
Bouw wonen > 1.000.000	**0**	0:00:00	0:00	0:00	0:00	0:00	**0:00**
Bouw publiek eenvoudig < 100.000	**5**	78:11:30	1:00	19:37	14:08	0:06	**113:03**
Bouw publiek 100.000 - 1.000.000	**4**	92:39:12	0:48	19:42	10:38	0:04	**123:52**
Bouw publiek > 1.000.000	**5**	198:26:30	2:00	107:07	21:03	0:12	**328:49**
Bouw bedrijven eenvoudig < 100.000	**33**	439:36:54	6:36	96:31	79:28	1:19	**623:32**
Bouw bedrijven 100.000 - 1.000.000	**4**	92:14:12	0:48	16:54	11:46	0:09	**121:51**
Bouw bedrijven > 1.000.000	**1**	38:52:33	0:24	21:43	4:12	0:02	**65:15**
Bouw complex integraal > 100.000	**1**	35:37:39	0:12	31:43	4:00	0:02	**71:36**
Aanlegvergunning inclusief wegen	**8**	30:16:00	0:00	0:07	13:44	0:00	**44:08**
Gemeentelijk monument	**1**	11:19:30	0:00	7:30	3:13	0:00	**22:04**
Legalisatieonderzoeken	**6**	47:00:18	0:00	0:00	107:03	0:07	**154:11**
Informatievoorziening	**471**	298:18:00	0:00	0:00	471:00	0:00	**769:18**
Binnenplanse afwijkingen en kruimelgevallen (Wabo 2.12)	**85**	484:08:45	0:00	88:24	220:26	0:00	**792:58**
Leegstand vergunning	**3**	3:36:00	0:00	0:00	2:15	0:00	**5:51**
Sloop (melding + vergunning)	**32**	62:20:48	0:00	86:52	35:44	0:00	**184:57**
Asbestsloop	**124**	113:09:00	0:00	392:27	20:40	0:00	**526:16**
Intrekken vergunning	**8**	12:55:36	0:00	0:00	10:35	0:00	**23:30**
Gebruiksmelding	**16**	39:58:24	0:00	0:00	24:48	0:00	**64:46**
Gebruik i.v.m. brandveiligheid	**5**	20:45:00	0:00	0:00	8:00	0:00	**28:45**
Rijksmonument	**2**	23:27:00	0:00	15:01	6:27	0:00	**44:56**
Slopen beschermd monument	**0**	0:00:00	0:00	0:00	0:00	0:00	**0:00**
Adviesverzoek ander bevoegd gezag	**1**	3:20:00	0:00	0:00	0:40	0:00	**4:00**
Omgevingsvergunning ontheffing RO (gebruiksdeel)	**6**	71:45:00	0:00	9:36	15:06	0:00	**96:27**
Bouwwerk geen gebouw zijnde	**22**	120:38:00	0:00	16:52	46:03	0:00	**183:33**
Vergunningsvrij bouwen	**7**	36:38:00	0:00	1:10	14:39	0:00	**52:27**
Reclame vergunning	**35**	123:05:00	0:00	0:00	67:26	0:00	**190:31**
Drank- en horecawet (inrichtingseisen en exploitatie)	**13**	19:36:30	0:00	0:00	11:55	0:00	**31:31**
		4166:55	**18:48**	**1071:00**	**1733:03**	**5:25**	**6995:12**

Vergunningverlening milieu

Toelichting

De werkzaamheden voor de omgevingsvergunning milieu heeft 1Stroom gedeeltelijk uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). In onderstaande tabel zijn de uren weergegeven die 1Stroom gebruikt voor het onderdeel omgevingsvergunning milieu. Door het gedeeltelijk uitbesteden van de taken voor de omgevingsvergunning milieu wordt er ook een beroep gedaan op de interne capaciteit van 1Stroom.

Risicomodule milieu

Hiervoor wordt aangesloten bij de risicoanalyse van de ODRA.

Capaciteit

Op basis van een berekening hoeveel capaciteit er nodig is per functie voor een bepaald product is in de tabel weergegeven hoeveel tijd er op basis van het geprognotiseerde aantal vergunningen nodig is per functie.

Benodigde capaciteit op basis van prognose (omgevingsvergunning milieu)

Producten	Prognose	Vergunning-verlening	Toezicht	Advies	Administratief	Juridisch	**Totaal geprognotiseerd**
Stookontheffing	**4**	6:50	0:00	0:00	2:10	0:00	**9:00**
Activiteitenbesluit type A	**0**	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	**0:00**
Activiteitenbesluit type B (melding)	**0**	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	**0:00**
Melding Besluit mobiel breken bouw en sloopafval	**4**	9:40	0:00	0:00	5:20	0:00	**15:00**
Melding Vuurwerkbesluit	**2**	16:05	0:00	0:24	1:50	0:00	**18:19**
Wet explosieven voor civiel gebruik	**3**	27:22	0:00	0:00	4:15	0:00	**31:37**
Vooroverleg nieuwe vesting van bedrijven	**20**	800:00	0:00	0:00	0:00	0:00	**800:00**
Procedure hogere grenswaarden	**3**	0:00	0:00	27:37	0:00	0:00	**27:37**
Omgevingsvergunning type C	**4**	76:18	0:00	0:00	8:00	5:00	**89:18**
Omgevingsvergunning Beperkte Milieutoets	**4**	34:00	0:00	0:00	3:00	4:00	**41:00**
Intrekken (ambtshalve/op verzoek/op aanvraag)	**0**	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	**0:00**
Maatwerk voorschriften	**2**	14:00	0:00	0:00	0:30	2:00	**16:30**
Meldingen besluit bodemkwaliteit	**2**	6:04	0:00	0:00	0:00	0:00	**6:04**
Melding bodemenergie	**0**	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	**0:00**
Besluit lozen buiten inrichtingen	**1**	2:35	0:00	0:20	0:00	0:00	**2:55**
		992:54	**0:00**	**28:21**	**25:05**	**11:00**	**1057:21**

Toezicht Bouw

Toelichting

Het uitvoeringsprogramma onderdeel toezicht bouw wordt volledig uitgevoerd door 1Stroom. Het gehanteerde werkproces bij toezicht bouw is afkomstig van de Vereniging Bouwwoning Toezicht Nederland. De Vereniging Bouwwoning Toezicht Nederland heeft een stappenplan opgesteld, bestaande uit 28 stappen, die als standaard stappenplan wordt gehanteerd bij toezicht bouw controles.

De hoeveelheid controles die worden uitgevoerd is niet met zekerheid te zeggen. Dat is afhankelijk van de hoeveelheid bouwprojecten die ontplooid worden, er wordt daarom aanbod gestuurd gewerkt. Om ervoor te zorgen dat 1Stroom als gemeentelijke organisatie inzicht krijgt in de te verwachte aantallen wordt er gebruik gemaakt van een prognose op basis van de afgelopen jaren (extrapoleren). De beschikbare capaciteit laat het echter niet toe dat de geprognotiseerde aantallen daadwerkelijk allemaal gecontroleerd kunnen worden. Er wordt daarom gewerkt met een controle frequentie. De controle frequentie geeft weer hoeveel procent van de prognose gecontroleerd dient te worden. De uit te voeren toezichtscontrole is geheel op maat gemaakt voor het type bouwproces. De controlesoort is hierdoor één op één gekoppeld aan het type bouwproces dat specifiek op maat is gemaakt naar gelang de impact van de bouwactiviteit.

De types bouwwerken waar een toezichtscontrole bij kan worden uitgevoerd zijn in diverse categorieën te onderscheiden zoals, wonen, publiek bedrijf, bouwwerk geen gebouw zijnde, monumentenvergunning, sloopvergunning, omgevingsvergunning ontheffing RO, etc.

Capaciteit

Op basis van een berekening hoeveel capaciteit er nodig is per functie voor een bepaald product is in de tabel weergegeven hoeveel tijd er op basis van het geprognotiseerde aantal vergunningen nodig is per functie.

Totaal berekening capaciteit op basis van prognose (toezicht bouw)

Producten	Vergunning-verlening	Toezicht	Advies	Administratief	Juridisch	**Totaal**
Dakkapel	0:00:00	25:52:31	0:00:00	0:00:00	11:52:32	**37:45**
Bouw wonen eenvoudig < 100.000	0:00:00	566:22:52	0:00:00	0:00:00	95:30:45	**661:53**
Bouw wonen complex < 100.000	0:00:00	277:28:30	0:00:00	0:00:00	42:27:00	**319:55**
Bouw wonen eenvoudig 100.000-1.000.000	9:20:00	317:24:00	0:00:00	0:00:00	28:42:00	**355:26**
Bouw wonen complex 100.000-1.000.000	8:40:00	209:12:00	0:00:00	0:00:00	17:34:30	**235:26**
Bouw wonen > 1.000.000	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Bouw publiek eenvoudig < 100.000	1:00:00	56:25:07	0:00:00	0:00:00	5:56:04	**63:21**
Bouw publiek 100.000 - 1.000.000	5:12:00	151:00:12	0:00:00	0:00:00	7:16:12	**163:28**
Bouw publiek > 1.000.000	6:30:00	246:00:15	0:00:00	0:00:00	11:00:00	**263:30**
Bouw bedrijven eenvoudig < 100.000	4:24:00	297:54:27	0:00:00	0:00:00	29:09:50	**331:28**
Bouw bedrijven 100.000-1.000.000	5:12:00	151:00:12	0:00:00	0:00:00	7:16:12	**163:28**
Bouw bedrijven > 1.000.000	1:18:00	49:12:03	0:00:00	0:00:00	2:09:00	**52:39**
Bouw complex integraal > 100.000	1:18:00	56:46:03	0:00:00	0:00:00	2:13:12	**60:17**
Aanlegvergunning inclusief wegen	0:00:00	14:44:53	0:00:00	0:00:00	3:16:34	**18:01**
Gemeentelijk monument	1:18:00	37:21:03	0:00:00	0:00:00	1:46:03	**40:25**
Sloop	0:00:00	46:19:12	0:00:00	0:00:00	21:50:24	**68:09**
Asbestsloop	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Rijksmonument	2:36:00	68:10:54	0:00:00	0:00:00	2:43:48	**73:30**
Slopen beschermd monument	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Mobiel puinbreken	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Omgevingsvergunning ontheffing RO (gebruiksdeel)	0:00:00	6:33:40	0:00:00	0:00:00	2:32:49	**9:06**
Bouwwerk geen gebouw zijnde	0:00:00	55:22:46	0:00:00	0:00:00	9:20:20	**64:43**
Vergunningsvrij bouwen	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Reclame vergunning	0:00:00	32:29:51	0:00:00	0:00:00	14:51:27	**47:21**
Drank- en horecawet (inrichtingseisen en exploitatie)	0:00:00	68:50:06	0:00:00	0:00:00	18:23:42	**87:13**
	46:48	**2734:30**	**0:00**	**0:00**	**335:52**	**3117:11**

Toezicht Milieu

Toelichting

Het milieutoezicht op de zogenaamde basistaken werd al uitgevoerd door de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA).
Per 1 januari 2021 zijn daar de nog resterende gemeentelijke milieutoezichtstaken aan toegevoegd.

De planning en verantwoording van die taken maakt geen onderdeel uit van dit programma en wordt afzonderlijk voorgelegd.

Klachten, meldingen en handhavingsverzoeken

Toelichting

Het onderdeel klachten, meldingen en handhavingsverzoeken is onderverdeeld in vier verschillende type: klachten eenvoudig, klachten complex, klachten openbare ruimte en handhavingsverzoeken. Voor klachten eenvoudig en klachten complex wordt gebruik gemaakt van dezelfde procedure stappen. Het grote verschil tussen klachten 'eenvoudig' en klachten 'complex' is de benodigde capaciteit. Voor klachten 'complex' is gemiddeld genomen meer capaciteit nodig. Op basis van de gegevens vanuit voorgaande jaren is een prognose opgesteld voor het nieuwe jaar. Hieruit blijkt dat het merendeel van de klachten bestaat uit klachten 'eenvoudig'.

De werkzaamheden bij klachten, meldingen en handhavingsverzoeken vragen de meeste capaciteit van de toezichthouders en de juristen. Daarnaast wordt er beperkt tijd gevraagd van de adviseur.

In het Omgevingsbeleidsplan zijn geen afzonderlijke doelstellingen geformuleerd voor klachten, meldingen en handhavingsverzoeken.

Capaciteit

Op basis van een berekening hoeveel capaciteit er nodig is per functie voor een bepaald product is in de tabel weergegeven hoeveel tijd er op basis van het geprognotiseerde aantal vergunningen nodig is per functie.

Benodigde capaciteit op basis van prognose (klachten, meldingen en handhavingsverzoeken)

Producten	Prognose	Vergunning-verlening	Toezicht	Advies	Administratief	Juridisch	**Totaal geprognotiseerd**
Klachten en meldingen eenvoudig bouwen	**28**	0:00	101:30	2:48	0:00	23:48	**128:06**
Klachten en meldingen complex bouwen	**30**	0:00	149:15	9:00	0:00	26:42	**184:57**
Klachten en meldingen eenvoudig milieu	**0**	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	**0:00**
Klachten en meldingen complex milieu	**0**	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	**0:00**
Klachten en meldingen eenvoudig APV + bijzondere wetten	**18**	0:00	65:15	1:48	0:00	15:18	**82:21**
Klachten en meldingen complex APV + bijzondere wetten	**8**	0:00	39:48	2:24	0:00	7:07	**49:19**
Handhavingsverzoek bouwen	**8**	0:00	8:12	9:36	0:00	49:31	**67:19**
Handhavingsverzoek milieu	**0**	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	**0:00**
Handhavingsverzoek APV + bijzondere wetten	**5**	0:00	5:07	6:00	0:00	30:57	**42:04**
Klachten en meldingen openbare ruimte	**1200**	0:00	2760:00	40:00	0:00	942:00	**3742:00**
		0:00	**3129:07**	**71:36**	**0:00**	**1095:23**	**4296:06**

Toezicht openbare ruimte

Een bijzonder onderdeel van dit programma vormt het toezicht op het gebruik van de openbare ruimte. Dit betreft de werkzaamheden van de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's). Die werkzaamheden staan in dit Uitvoeringsprogramma verdeeld over de onderdelen Klachten, meldingen en handhavingsverzoeken en VTH-ondersteunende dienstverlening (onder meer onder Toezicht openbare ruimte, Toezicht Drank- en Horecawet en Ondermijning).
Ook het feitelijke toezicht in de openbare ruimte laat zich naar diverse thema's uitsplitsen.

Binnen het toezicht op de openbare ruimte gelden als speerpunten de thema's afval, honden, verkeer en jeugd.

Deze speerpunten zijn gebaseerd bestuurlijke prioriteiten volgens het Integraal Veiligheidsplan 2020-2022 en ook op het aantal en soort openbare ruimtemeldingen uit voorgaande jaren. Bij afval gaat het veelal om gedumpt afval, het onjuist aanbieden van afval of zwerfafval. Binnen het thema honden vallen overlast door hondenpoep en loslopende honden. Zaken als verkeerd parkeren, veiligheid op de weg en het gebruik / de toestand van een weg zijn te vatten binnen het thema verkeer. Jeugdoverlast bestaat vaak uit rondhangende jongeren die zich hinderlijk gedragen door bijvoorbeeld afval op de grond te gooien, te schreeuwen of geluidsapparatuur te gebruiken, spullen te vernielen, heen en weer rijden met scooters of alcohol-/drugsgebruik. Het thema jeugd komt ook binnen diverse andere thema's terug, bijvoorbeeld onder vuurwerk (vooral jeugd steekt buiten de toegestane tijden vuurwerk af of veroorzaakt daardoor overlast), horeca (leeftijdscontroles) of openbare ruimte overig. Zeker in die laatste categorie zit een flink aantal onderwerpen die de jeugd kunnen betreffen, zoals het gebruiken van alcohol in de open lucht, hinderlijk gedrag zoals klimmen of ophouden, verboden toegang of vernieling/baldadigheid. Los daarvan krijgen de plekken waarvan bekend is dat de jeugd zich daar ophoudt tijdens de surveillances extra aandacht.

Naast deze speerpunten zijn er ook andere zaken waaraan de boa's tijd en aandacht moeten besteden. Het gaat dan bijvoorbeeld om overige meldingen openbare ruimte, ondermijning, horeca, advisering/overleg en verplichte her- en bijscholing.

Projecten

Toelichting

Naast de reguliere VTH-ondersteunende dienstverlening worden er door 1Stroom jaarlijks diverse projecten uitgevoerd. Voor deze projecten zijn ook uren geraamd. De projecten in het uitvoeringsprogramma zijn afkomstig uit het VTH-Besturingsmodel. Kenmerkend voor projecten is dat ze een duidelijk begin en eind hebben (kop en een staart). De doorlooptijd van de meeste projecten is veelal niet langer dan één jaar. In enkele gevallen komen projecten structureel voor, deze projecten worden na verloop van tijd geen projecten meer genoemd, maar vormen dan een onderdeel van de VTH-ondersteunende dienstverlening.

Capaciteit

De tabel geeft inzicht in welke VTH-projecten er zijn binnen 1Stroom en hoeveel tijd de desbetreffende projecten kosten per functie. Geconstateerd kan worden dat met name de juristen veel tijd (moeten) besteden aan de VTH-projecten.

Projecten

Project	Vergunning-verlening	Toezicht	Advies	Administratief	Juridisch	**Totaal**
Implementatie Squit 2020	368	0	350	0	0	**718**
Omgevingswet	0	0	2.208	0	207	**2.415**
Wegwerken achterstand Toezicht en archivering	100	100	0	150	0	**350**
Digitalisering milieu- en handhavingsdossiers	0	0	0	360	0	**360**
Project A-15 (Rijksweg)	100	100	736	0	0	**936**
Voorbereiding WKB	0	100	300	0	300	**700**
Thematische controles A-inrichtingen	0	0	0	0	0	**0**
Actualiseren kruimellijstregels	0	0	20	0	80	**100**
Projecturen planologische wijzigingen Ro (BP Woningbouw/Westrenen/Rijksweg 62)	100	0	100	0	0	**200**
Wegwerken achterstallige wijzigingsdetectie BAG/clandestiene bouw plus opzetten proces	0	100	200	0	100	**400**
Locatie Westreenen (planvoorbereidingstraject)	0	0	50	0	50	**100**
Putman/Voormalige stortplaats (Westervoort)	0	0	50	0	0	**50**
Arbeidsmigranten	0	0	0	0	184	**184**
Opleidingen	0	140	179	0	0	**319**
VTH-/Handhavingsbeleid	0	0	0	0	300	**300**
Totaal	**668**	**540**	**4.193**	**510**	**1.221**	**7.132**

VTH-ondersteunende dienstverlening

Toelichting

Naast de diverse projecten (met een duidelijk begin en eind) werkt 1Stroom met reguliere VTH-ondersteunende dienstverleningsprojecten. Dit zijn doorlopende projecten (min of meer structureel) ter ondersteuning van de VTH-dienstverlening. De VTH-ondersteunende dienstverleningsprojecten hebben geen duidelijke einddatum. Doordat het een doorlopende dienstverleningsprojecten betreft, is het van belang om de hiervoor benodigde uren per functie inzichtelijk te maken. De gehanteerde uren zijn afkomstig vanuit het Besturingsmodel.

Capaciteit

De tabel op de volgende pagina geeft inzicht in welke VTH-ondersteunende dienstverleningsprojecten er zijn binnen 1Stroom en hoeveel tijd de desbetreffende dienstverleningsprojecten kosten per functie. Geconcludeerd kan worden dat bijna alle functies betrokken zijn bij de VTH-ondersteunende dienstverlening waarbij ook de teamregisseurs inhoudelijk werk verrichten in complexere casuïstieken en in de VTH-brede vakinhoudelijke ontwikkelprocessen.

VTH-ondersteunende dienstverlening

Project	Verg.verlening	Toezicht	Advies	Adminitratief	Juridisch	**Totaal**
Afwikkeling toezicht brandveilig gebruik (VGGM), incl. contacten en handhaving	92	72	0	0	72	**236**
Monitoring toezicht VGGM	0	0	0	152	0	**152**
Administratieve afwikkeling ODRA-controles	0	0	0	0	0	**0**
Juridische advisering en informatieverstrekking	0	0	0	0	200	**200**
Diverse overleg en uitvoeringsvormen (Wabo-team, bedrijventeam, vakberaad RO)	200	60	300	0	92	**652**
Informatie & vooroverleg APV & Bijzondere wetten	75	24	0	0	48	**147**
Uitvoering intrekkingenbeleid	80	20	0	0	0	**100**
Toezicht openbare ruimte	0	2.071	0	0	0	**2.071**
Toezicht Drank- en horecawet	0	100	0	0	0	**100**
Applicatiebeheer VTH	0	0	200	0	0	**200**
Squit-toepassing/monitoring	0	0	382	0	0	**382**
Omgevingsbeleidsplan/Uitvoeringsprogram ma - Beleidsvoorbereiding jaarcyclus	0	0	316	0	0	**316**
Advisering complexe handhavingszaken	0	0	411	0	0	**411**
Ondersteuning afhandeling bezwarencommissie	0	0	0	0	274	**274**
Portefeuillehoudersoverleg (OOV+TH) en zaakoverleg (adviseurs handhaving)	0	0	50	0	15	**65**
Regisseurschap ODRA 1Stroom	0	0	552	0	0	**552**
Applicatiebeheer Citycontrol en transactiemodule CJIB	0	0	72	0	0	**72**
Anti-agressieteam, BHV en OR	15	116	215	0	0	**346**
Secretariaat welstand	100	0	0	0	0	**100**
Welstandsnota/reclamenota	80	0	40	0	0	**120**
Ondermijning (incl. BIBOB)	80	157	108	0	0	**345**
Informatieverstrekking ondersteuning KCC/Omgevingsloket	0	40	0	2.438	116	**2.594**
Basisadministratie Gebouwen (BAG)	0	0	0	742	0	**742**
Juridisch advies niet-regulier / niet TH	0	0	0	0	200	**200**
Totaal	**722**	**2.660**	**2.646**	**3.332**	**1.017**	**10.377**

Capaciteit en maatregelen

Optelling van de benodigde uren en het vergelijk met de beschikbare formatie levert het volgende beeld op:

Capaciteitsoverzicht	Vergunningverlening	Toezicht	Advies	Administratief	Juridisch	Totaal
Omgevingsvergunning bouw	4.167	19	1.071	1.733	5	6.995
Omgevingsvergunning milieu	993	0	28	25	11	1.057
Omgevingsvergunning APV	0	0	0	0	0	0
Toezicht bouw	47	2.735	0	0	336	3.117
Toezicht milieu	0	0	0	0	0	0
Toezicht APV	0	0	0	0	0	0
Klachten, meldingen en handhavingsverzoeken	0	3.129	72	0	1.095	4.296
Advisering	0	0	0	0	0	0
Projecten	668	540	4.193	510	1.221	7.132
VTH-ondersteunende dienstverlening	722	2.660	2.646	3.332	1.017	10.377
Aantal uren (o.b.v. programma):	6.597	9.082	8.010	5.600	3.686	**32.975**
FTE (netto uren) **FTE berekend:**	4,82	6,63	5,85	4,09	2,69	**24,07**
1370 **FTE beschikbaar:**	4,75	5,91	5,61	2,41	2,65	**21,33**
Over-/onderbezetting:	-0,07	-0,72	-0,24	-1,67	-0,04	**-2,74**

Er is een onderbezetting van 2,74 FTE waarbij de tekorten in hoofdzaak zitten op Toezicht, Advies en Administratief. Hierna gaan wij daar nader op in.

Toezicht
Het tekort bedraagt 0,72 FTE (990 uren) en zit voor het grootste deel in het bouwtoezicht. Volgens Toezicht Bouw zijn afgerond 2.735 uren nodig voor het Toezicht. De capaciteit voor bouwtoezicht bedraagt 2 FTE / 2.740 uren. Daarbij moet echter worden bedacht dat bouwtoezichthouders ook voor andere taken zoals Projecten, Advies en VTH-ondersteunende taken worden ingezet en vooralsnog geen toezicht houden op bestaande bouw. Via externe inhuur kan dit tekort deels worden opgelost.

Bijlage 1 gaat in op de maatregelen die wij treffen om dit te kort voor zover mogelijk te verminderen.
Door te kiezen om op bepaalde onderdelen binnen bouwtoezicht niet meer of in mindere mate te doen sluit de inschatting van de benodigde capaciteit meer aan op de beschikbare capaciteit. Concreet gaat het om bouwwerken met een zeer laag veiligheidsrisico. Voor het toezicht op bestaande bouw blijft gelden dat dit in principe niet plaatsvindt tenzij sprake is van klachten of meldingen. Voor het resterende deel van het capaciteitstekort op het gebied van bouwtoezicht monitoren wij of dit in de praktijk problemen oplevert. Zo nodig treffen wij hiervoor aanvullende maatregelen.

Advies
Hier bedraagt het tekort 0,24 FTE (325 uren). Voornaamste oorzaak vormen de verschillende projecten. Gezien het beperkte aantal uren verwachten wij dit op te kunnen vangen binnen de bestaande formatie en treffen wij op dit onderdeel op dit moment geen maatregelen.

Administratief
Op dit onderdeel is een tekort van 1,67 FTE (2.294 uren) becijferd. Op dit moment worden de meeste aanvragen volledig digitaal afgehandeld. De administratieve taken worden in hoofdzaak door de bouwadviseurs/vergunningverleners in het proces afgehandeld. Het tekort op de administratieve ondersteuning wordt op dit moment opgevangen door de bouwadviseurs zelf. Gedurende dit jaar zal gemonitord worden hoe deze administratieve taken zich ontwikkelen en zal een keuze gemaakt moeten worden of hierop bijgeplust moet worden. Immers, met de digitale toetsing en verzending wordt de administratieve ondersteuning vanuit DIV verminderd en vindt een verschuiving van deze administratieve taken naar de bouwadviseurs plaats. Een overheveling van uren van DIV naar OZ zal wellicht wenselijk zijn om de administratieve taken beter te kunnen beleggen. Dit zal gaan blijken uit de monitoring.

Ontwikkelingen

Nieuwbouw-/ woningbouwprojecten

Op dit moment zien we mede door de aanhoudende coronapandemie een toename in het aantal aanvragen omgevingsvergunningen. De werkvoorraad kan op dit moment met pijn en moeite weggezet worden binnen de beschikbare capaciteit voor vergunningverlening. Met het oog op de behoefte aan woningontwikkeling en de politieke druk hierop wordt bij een toename van het aantal woningbouwprojecten in het kader van woningbouwontwikkeling en de versnelling een knelpunt voorzien in de beschikbare capaciteit voor vergunningverlening bij een toenemend aantal aanvragen om omgevingsvergunningen. Dit zal uiteindelijk ook doorwerken naar de toezichtscapaciteit.
In dat geval zullen aanvullende maatregelen rondom capaciteit moeten volgen.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

De inwerkingtreding van beide wetten was voorzien per 1 januari 2022 en de organisatie bereidt zich hierop voor.
Bij de implementatie van de Omgevingswet en de Wkb staat de dienstverlening aan inwoners en ondernemers centraal. Dit betekent dat het digitale en juridische stelsel voor alle betrokken partijen goed moet werken. Om tot een verantwoorde inwerkingtreding te komen, heeft minister Ollongren na een zorgvuldige afweging en na overleg met de koepels van gemeenten, provincies en waterschappen besloten om hiervoor meer tijd te nemen. De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 juli 2022. De Wet op de Kwaliteitsborging voor het bouwen die aan de Omgevingswet is gekoppeld, zal hierdoor op die datum in werking treden.
Over de voorbereiding en maatregelen lopen afzonderlijke adviseringstrajecten waarvoor capaciteit is gerealiseerd onder “Projecten”.

Corona

De pandemie heeft een enorme invloed de samenleving, maar zeker ook op het werk van het ambtelijk apparaat. Zo worden bijvoorbeeld de buitengewoon opsporingsambtenaren ingezet op het toezicht op naleving van Corona-maatregelen en gaat dit ten koste van andere thema’s. Op voorhand zijn maatregelen en inzet rondom Corona niet in te schatten. Reden voor ons om de inzet als “normaal” op de reguliere thema’s te plannen en die inzet zo nodig bij te stellen. In het jaarverslag 2021 komen wij hierop terug.

Doorontwikkeling 1Stroom

1Stroom is de ambtelijke organisatie voor de gemeenten Duiven en Westervoort. Taken op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving zijn op dit moment ondergebracht bij de teams Omgevingszaken en Toezicht & Handhaving. In kader van de doorontwikkeling zullen deze teams samen met het cluster APV bijzondere wetten van het team Binnenste Buiten worden samengevoegd tot de afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving.

Bijlage 1 Voorgestelde maatregelen en effecten

Optie 1

Het huidig beeld voor Toezicht bouw zonder maatregelen is te vinden onder Toezicht Bouw - Capaciteit op bladzijde 11 waarbij dit leidt tot het totaal zoals dat onder Capaciteit en maatregelen op bladzijde 18 staat. Om het tekort zoveel mogelijk terug te dringen, treffen wij de volgende maatregelen voor 2021:

1. Geen toezicht meer op dakkappelen
   Controlefrequentie van 30% naar 0%.
   Dakkapellen worden veelal prefab geplaatst en vallen onder de laagste veiligheidsrisicoklasse waarbij het naleefgedrag (bouwen conform vergunning) zeer hoog is.
2. Minder toezicht op Bouw wonen eenvoudig < 100.000
   Controlefrequentie van 75% naar 50%.
   Het betreft hier de relatief kleine bouwwerken waaronder ook de erfafscheidingen, schuurtjes, kozijnwijzigingen en kleine eenvoudige uitbouwen. Met name voornoemde groep bouwwerken valt onder de laagste veiligheidsrisicoklasse waarbij het naleefgedrag (bouwen conform vergunning) hoog is. Op de overige bouwwerken vindt nog wel gewoon bouwtoezicht plaats op inschatting van vergunningverlener / bouwtoezichthouder. Overigens is er ook een product Bouw wonen complex < 100.000. Hiervan blijft de controlefrequentie 75% omdat de risico's op "Fysieke veiligheid" hoger liggen, onder meer door meer personen in een gebouw, complexere brandveiligheidseisen of constructies.
3. Geen toezicht meer op aanlegvergunningen
   Controlefrequentie van 30% naar 0%.
   Praktijk was al dat dat toezicht niet door team OZ/TH werd uitgevoerd.
4. Geen toezicht meer op sloop
   Controlefrequentie van 50% naar 0%.
   Veiligheid wordt gewaarborgd door eventuele voorschriften bij sloopvergunning / -melding. Toezicht op asbestsloop is een afzonderlijk product en blijft ongewijzigd.
5. Geen toezicht meer op reclamevergunningen
   Controlefrequentie van 30% naar 0%.
   Deze aanduidingen zijn qua omvang of constructieve ingrepen zeer beperkt en het naleefgedrag (bouwen conform vergunning) is zeer hoog.
6. Geen controles op inrichtingseisen drank- en horeca-inrichtingen/exploitatievergunningplichtige inrichtingen
   Controlefrequentie van 100% naar 0%.
   Per juli 2021 vervangt de Alcoholwet de Drank- en horecawet. De inrichtingseisen zullen grotendeels vervallen of vereenvoudigen. Toetsing van deze eisen wordt meegenomen bij de reguliere controles door de toezichthouder Drank- en Horecawet. Voor reguliere controles zijn al uren gereserveerd.

Bovenstaande maatregelen passen in de lijn van hetgeen beoogd is in de Omgevingswet in samenhang met de Wet Kwaliteitsborging (WKB). De WKB gaat bij inwerkingtreding als gevolg hebben dat de kleinschalige bouwprojecten (tot en met woningbouw) onder toezicht van een kwaliteitsborger gaat vallen.

Op basis van het Omgevingsbeleidsplan is een risicoanalyse voor het onderdeel Bouw uitgevoerd en in het Besturingsmodel opgenomen. Het Besturingsmodel is de basis voor het Uitvoeringsprogramma 2021. De producten in genoemde maatregelen vallen volgens de risicoanalyse in de lagere klassen III, IV en V met een beperkt tot zeer klein risico. Gelet op de ingeschatte risico's is het treffen van de maatregelen aanvaardbaar. Bovendien geldt dat altijd opgeschaald kan worden, bijvoorbeeld bij klachten of andere signalen.

Beeld na maatregelen:

Totaal berekening capaciteit op basis van prognose (toezicht bouw)

Producten	Vergunning-verlening	Toezicht	Advies	Administratief	Juridisch	Totaal
Dakkapel	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Bouw wonen eenvoudig < 100.000	0:00:00	377:35:15	0:00:00	0:00:00	63:40:30	**441:15**
Bouw wonen complex < 100.000	0:00:00	277:28:30	0:00:00	0:00:00	42:27:00	**319:55**
Bouw wonen eenvoudig 100.000-1.000.000	9:20:00	317:24:00	0:00:00	0:00:00	28:42:00	**355:26**
Bouw wonen complex 100.000-1.000.000	8:40:00	209:12:00	0:00:00	0:00:00	17:34:30	**235:26**
Bouw wonen > 1.000.000	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Bouw publiek eenvoudig < 100.000	1:00:00	56:25:07	0:00:00	0:00:00	5:56:04	**63:21**
Bouw publiek 100.000 - 1.000.000	5:12:00	151:00:12	0:00:00	0:00:00	7:16:12	**163:28**
Bouw publiek > 1.000.000	6:30:00	246:00:15	0:00:00	0:00:00	11:00:00	**263:30**
Bouw bedrijven eenvoudig < 100.000	4:24:00	297:54:27	0:00:00	0:00:00	29:09:50	**331:28**
Bouw bedrijven 100.000-1.000.000	5:12:00	151:00:12	0:00:00	0:00:00	7:16:12	**163:28**
Bouw bedrijven > 1.000.000	1:18:00	49:12:03	0:00:00	0:00:00	2:09:00	**52:39**
Bouw complex integraal > 100.000	1:18:00	56:46:03	0:00:00	0:00:00	2:13:12	**60:17**
Aanlegvergunning inclusief wegen	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Gemeentelijk monument	1:18:00	37:21:03	0:00:00	0:00:00	1:46:03	**40:25**
Sloop	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Asbestsloop	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Rijksmonument	2:36:00	68:10:54	0:00:00	0:00:00	2:43:48	**73:30**
Slopen beschermd monument	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Mobiel puinbreken	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Omgevingsvergunning ontheffing RO (gebruiksdeel)	0:00:00	6:33:40	0:00:00	0:00:00	2:32:49	**9:06**
Bouwwerk geen gebouw zijnde	0:00:00	55:22:46	0:00:00	0:00:00	9:20:20	**64:43**
Vergunningsvrij bouwen	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Reclame vergunning	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Drank- en horecawet (inrichtingseisen en exploitatie)	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
	46:48	**2357:26**	**0:00**	**0:00**	**233:47**	**2638:01**

Capaciteitsoverzicht	Vergunningverlening	Toezicht	Advies	Administratief	Juridisch	Totaal
Omgevingsvergunning bouw	4.167	19	1.071	1.733	5	6.995
Omgevingsvergunning milieu	993	0	28	25	11	1.057
Omgevingsvergunning APV	0	0	0	0	0	0
Toezicht bouw	47	2.357	0	0	234	2.638
Toezicht milieu	0	0	0	0	0	0
Toezicht APV	0	0	0	0	0	0
Klachten, meldingen en handhavingsverzoeken	0	3.131	74	0	1.108	4.313
Advisering	0	0	0	0	0	0
Projecten	668	540	4.193	510	1.221	7.132
VTH-ondersteunende dienstverlening	722	2.660	2.646	3.332	1.017	10.377
Aantal uren (o.b.v. programma):	6.597	8.707	8.012	5.600	3.596	**32.513**

FTE (netto uren)	**FTE berekend:**	4,82	6,36	5,85	4,09	2,62	**23,73**
1370	**FTE beschikbaar:**	4,75	5,91	5,61	2,41	2,65	**21,33**
	Over-/onderbezetting:	-0,07	-0,45	-0,24	-1,67	0,03	**-2,40**

- Urenbesteding Toezicht bouw daalt van 2.724:30 naar 2.357:26 (-367:04), tekort in FTE van -0,73 naar -0,45 (+0,28)
- Urenbesteding Juridisch daalt van 335:52 naar 233:47 (-102:05), tekort in FTE van -0,04 naar 0,03 (+ 0,07)
- De totale onderbezetting daalt van -2,74 naar -2,40 (+0,34)

Optie 2

Het huidig beeld voor Toezicht bouw zonder maatregelen is te vinden onder Toezicht Bouw - Capaciteit op bladzijde 11 waarbij dit leidt tot het totaal zoals dat onder Capaciteit en maatregelen op bladzijde 18 staat. Om het tekort zoveel mogelijk terug te dringen, treffen wij de volgende maatregelen voor 2021:

1. Minder toezicht meer op dakkappelen
   Controlefrequentie van 30% naar 5%.
   Dakkapellen worden veelal prefab geplaatst en vallen onder de laagste veiligheidsrisicoklasse waarbij het naleefgedrag (bouwen conform vergunning) zeer hoog is.
2. Minder toezicht op Bouw wonen eenvoudig < 100.000
   Controlefrequentie van 75% naar 40%.
   Het betreft hier de relatief kleine bouwwerken waaronder ook de erfafscheidingen, schuurtjes, kozijnwijzigingen en kleine eenvoudige uitbouwen. Met name voornoemde groep bouwwerken vallen onder de laagste veiligheidsrisicoklasse waarbij het naleefgedrag (bouwen conform vergunning) hoog is. Op de overige bouwwerken vindt nog wel gewoon bouwtoezicht plaats op inschatting van vergunningverlener / bouwtoezichthouder. Overigens is er ook een product Bouw wonen complex < 100.000. Hiervan blijft de controlefrequentie 75% omdat de risico's op "Fysieke veiligheid" hoger liggen, onder meer door meer personen in een gebouw, complexere brandveiligheidseisen of constructies.
3. Geen toezicht meer op aanlegvergunningen
   Controlefrequentie van 30% naar 0%.
   Praktijk was al dat dat toezicht niet door team OZ/TH werd uitgevoerd.
4. Minder toezicht meer op sloop
   Controlefrequentie van 50% naar 5%.
   Veiligheid wordt gewaarborgd door eventuele voorschriften bij sloopvergunning / -melding. Toezicht op asbestsloop is een afzonderlijk product en blijft ongewijzigd.
5. Minder toezicht meer op reclamevergunningen
   Controlefrequentie van 30% naar 5%.
   Deze aanduidingen zijn qua omvang of constructieve ingrepen zeer beperkt en het naleefgedrag (bouwen conform vergunning) is zeer hoog.
6. Geen controles op inrichtingseisen drank- en horeca-inrichtingen/exploitatievergunningplichtige inrichtingen
   Controlefrequentie van 100% naar 0%.
   Per juli 2021 vervangt de Alcoholwet de Drank- en horecawet. De inrichtingseisen zullen grotendeels vervallen of vereenvoudigen. Toetsing van deze eisen wordt meegenomen bij de reguliere controles door de toezichthouder Drank- en Horecawet. Voor reguliere controles zijn al uren gereserveerd.

Bovenstaande maatregelen passen in de lijn van hetgeen beoogd is in de Omgevingswet in samenhang met de Wet Kwaliteitsborging (WKB). De WKB gaat bij inwerkingtreding als gevolg hebben dat de kleinschalige bouwprojecten (tot en met woningbouw) onder toezicht van een kwaliteitsborger gaat vallen.

Op basis van het Omgevingsbeleidsplan is een risicoanalyse voor het onderdeel Bouw uitgevoerd en in het Besturingsmodel opgenomen. Het Besturingsmodel is de basis voor het Uitvoeringsprogramma 2021. De producten in genoemde maatregelen vallen volgens de risicoanalyse in de lagere klassen III, IV en V met een beperkt tot zeer klein risico. Gelet op de ingeschatte risico's is het treffen van de maatregelen aanvaardbaar. Door een gering percentage voor bovengenoemde producten op te nemen, blijft de mogelijkheid tot toezicht bestaan en wordt de indruk voorkomen dat daarop nooit gecontroleerd wordt. Het is aan de toezichthouder om op basis van inschatting die situaties te kiezen waarin toezicht plaatsvindt. Bovendien geldt dat altijd opgeschaald kan worden, bijvoorbeeld bij klachten of andere signalen.

Beeld na maatregelen:

Totaal berekening capaciteit op basis van prognose (toezicht bouw)

Producten	Vergunning-verlening	Toezicht	Advies	Administratief	Juridisch	Totaal
Dakkapel	0:00:00	4:18:45	0:00:00	0:00:00	1:58:45	**6:17**
Bouw wonen eenvoudig < 100.000	0:00:00	302:04:12	0:00:00	0:00:00	50:56:24	**353:00**
Bouw wonen complex < 100.000	0:00:00	277:28:30	0:00:00	0:00:00	42:27:00	**319:55**
Bouw wonen eenvoudig 100.000-1.000.000	9:20:00	317:24:00	0:00:00	0:00:00	28:42:00	**355:26**
Bouw wonen complex 100.000-1.000.000	8:40:00	209:12:00	0:00:00	0:00:00	17:34:30	**235:26**
Bouw wonen > 1.000.000	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Bouw publiek eenvoudig < 100.000	1:00:00	56:25:07	0:00:00	0:00:00	5:56:04	**63:21**
Bouw publiek 100.000 - 1.000.000	5:12:00	151:00:12	0:00:00	0:00:00	7:16:12	**163:28**
Bouw publiek > 1.000.000	6:30:00	246:00:15	0:00:00	0:00:00	11:00:00	**263:30**
Bouw bedrijven eenvoudig < 100.000	4:24:00	297:54:27	0:00:00	0:00:00	29:09:50	**331:28**
Bouw bedrijven 100.000-1.000.000	5:12:00	151:00:12	0:00:00	0:00:00	7:16:12	**163:28**
Bouw bedrijven > 1.000.000	1:18:00	49:12:03	0:00:00	0:00:00	2:09:00	**52:39**
Bouw complex integraal > 100.000	1:18:00	56:46:03	0:00:00	0:00:00	2:13:12	**60:17**
Aanlegvergunning inclusief wegen	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Gemeentelijk monument	1:18:00	37:21:03	0:00:00	0:00:00	1:46:03	**40:25**
Sloop	0:00:00	4:37:55	0:00:00	0:00:00	2:11:02	**6:48**
Asbestsloop	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Rijksmonument	2:36:00	68:10:54	0:00:00	0:00:00	2:43:48	**73:30**
Slopen beschermd monument	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Mobiel puinbreken	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Omgevingsvergunning ontheffing RO (gebruiksdeel)	0:00:00	6:33:40	0:00:00	0:00:00	2:32:49	**9:06**
Bouwwerk geen gebouw zijnde	0:00:00	55:22:46	0:00:00	0:00:00	9:20:20	**64:43**
Vergunningsvrij bouwen	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
Reclame vergunning	0:00:00	5:24:59	0:00:00	0:00:00	2:28:34	**7:53**
Drank- en horecawet (inrichtingseisen en exploitatie)	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	**0:00**
	46:48	**2296:17**	**0:00**	**0:00**	**227:41**	**2570:46**

Capaciteitsoverzicht	Vergunningverlening	Toezicht	Advies	Administratief	Juridisch	Totaal
Omgevingsvergunning bouw	4.167	19	1.071	1.733	5	6.995
Omgevingsvergunning milieu	993	0	28	25	11	1.057
Omgevingsvergunning APV	0	0	0	0	0	0
Toezicht bouw	47	2.296	0	0	228	2.571
Toezicht milieu	0	0	0	0	0	0
Toezicht APV	0	0	0	0	0	0
Klachten, meldingen en handhavingsverzoeken	0	3.131	74	0	1.108	4.313
Advisering	0	0	0	0	0	0
Projecten	668	540	4.193	510	1.221	7.132
VTH-ondersteunende dienstverlening	722	2.660	2.646	3.332	1.017	10.377
Aantal uren (o.b.v. programma):	6.597	8.646	8.012	5.600	3.590	**32.445**
FTE (netto uren) **FTE berekend:**	4,82	6,31	5,85	4,09	2,62	**23,68**
1370 **FTE beschikbaar:**	4,75	5,91	5,61	2,41	2,65	**21,33**
Over-/onderbezetting:	-0,07	-0,40	-0,24	-1,67	0,03	**-2,35**

- Urenbesteding Toezicht bouw daalt van 2.724:30 naar 2.296:17 (-428:13), tekort in FTE van -0,73 naar -0,41 (+0,32)
- Urenbesteding Juridisch daalt van 335:52 naar 227:41 (-108:11), tekort in FTE van -0,04 naar 0,03 (+ 0,07)
- De totale onderbezetting daalt van -2,74 naar -2,35 (+0,39)

Optie 3

Een derde optie is om tijdelijk capaciteit in te huren om zo het tekort op het onderdeel bouwtoezicht op te heffen.
Uitgaande van € 70.000,- voor 1 FTE en een tekort van 0,73 FTE (zie Capaciteit en maatregelen op bladzijde 18) is voor de inhuur zo'n **€ 52.000,-** nodig.

- Urenbesteding Toezicht bouw blijft dan 2.724:30, tekort in FTE daalt van -0,73 naar 0 (+0,73)
- De totale onderbezetting daalt van -2,74 naar -2,01 (+0,73)

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201520714 Zaaknummer: Z/20/064704

Portefeuillehouder(s): burgemeester

Voor vragen
Naam: Renzo Willemsen
Telefoon: (088) 695 3463
E-mail: renzo.willemsen@1stroom.nl

Komt niet terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Update Corona

Inhoud van mededeling

Sinds zaterdag 26 juni j.l. is Nederland weer bijna helemaal ‘open’. Alles is weer mogelijk met de afstandsregel van 1,5 meter en de bekende hygiënemaatregelen als basis. Bij evenementen en uitgaansgelegenheden kan die afstand zelfs worden losgelaten, mits men een geldig coronatoegangsbewijs heeft. Daarmee zijn de laatste stappen van het openingsplan sneller gegaan dan verwacht en kunnen we ons voorbereiden op ‘normaal’.

Met steeds meer gevaccineerde mensen zijn de besmettingscijfers rap de goede kant op gegaan. Maar, zo waarschuwen de experts: we zijn er nog niet. Zo duurt het nog wel even voordat we daadwerkelijk allemaal beschermd zijn en is er bovendien de dreiging van de nieuwe deltavariant van het virus. De laatste dagen is er ook weer een stijging van het aantal besmettingen te zien.

Lokale ontwikkelingen

Besmettingen
In de maand juni 2021 zijn de besmettingscijfers in de gemeente Duiven snel gedaald: er zijn 49 nieuwe besmettingen met Covid-19 bijgekomen. In de maand mei waren het er nog 218. In de laatste week van juni waren er 4 nieuwe besmettingen, de week daarvoor één.
In totaal is er bij 2.090 inwoners een besmetting vastgesteld (stand 30 juni 2021). 28 inwoners zijn in het ziekenhuis opgenomen geweest en 14 zijn aan het virus overleden. Meer cijfers treft u aan in de bijlage.

Handhaving
In juni 2021 is er door de Boa’s één bekeuring uitgeschreven voor het niet dragen van een mondkapje in een winkel. In juni is er ook een waarschuwing uitgedeeld voor het niet dragen van een mondkapje in de Elshofpassage. We hebben sinds 1 juni nog geen signalen gehad dat de quarantaineplicht overtreden wordt. De boa’s houden de drukke plaatsen in onze gemeente nog in de gaten, maar de handhaving schakelt nu steeds meer terug naar de normale – niet corona gerelateerde – zaken.

Evenementen
Sinds woensdag 30 juni is het onder voorwaarden weer mogelijk om evenementen te organiseren. De eerste gesprekken met organisatoren hebben plaatsgevonden. In de maand juli zijn er in onze gemeente nog niet veel (vergunningplichtige) evenementen gepland.
Ten aanzien van evenementen hanteren we de lijn dat de geplande reguliere evenementen, zoals kermissen, de komende maanden zoveel mogelijk door kunnen gaan. Voor evenementen die in de eerste helft van 2021 (of eerder) niet door konden gaan en die men wil inhalen, wordt per evenement bekeken of er ruimte is op de evenementenkalender. Ook wordt per evenement bekeken in hoeverre er aanleiding is om aanvullende voorwaarden te stellen. Dat gebeurt in afstemming met de hulpdiensten, want met name de politiecapaciteit is door de corona-inzet uiterst beperkt.

Regionale en landelijke ontwikkelingen

Vaccineren
Op 4 juli 2021 waren er 16,7 miljoen prikken gezet. Van alle volwassen Nederlanders heeft inmiddels 64% een eerste vaccinatie ontvangen, minimaal 35% is volledig gevaccineerd. Jongeren van 12 tot en met 17 jaar kunnen zich sinds kort ook laten vaccineren met Pfizer.

Tot en met 29 juni werden door GGD Gelderland-Midden 529.013 prikken gegeven. In de afgelopen 7 dagen werden 63.102 mensen gevaccineerd.

Vaccinatiegraad verhogen
GGD Gelderland-Midden onderneemt diverse activiteiten om de vaccinatiegraad in onze regio zo hoog mogelijk te krijgen. Vanaf 6 juli kan de vaccinatiebus worden ingezet in onze regio. De GGD kijkt naar gebieden waar de vaccinatiegraad achterblijft en overlegt met de betreffende gemeente of de inzet van de vaccinatiebus daar een goed middel is. Mensen worden in de bus gevaccineerd. Daarnaast heeft onze GGD ook een informatiebus. Met die bus gaat de GGD de wijken in om mensen goed te informeren en te helpen met hun besluit over vaccineren. Verder bekijkt VGGM op welke manier de vaccinatiebereidheid bij laaggeletterden en bij mensen met een migratie-achtergrond kan worden verhoogd.

Geneeskundig beeld
Landelijk daalde het aantal meldingen van mensen die positief testten op COVID-19 de afgelopen week (23 t/m 29 juni) verder met 26% (5.714 naar 4.208). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames op verpleegafdelingen is gedaald met 52% (van 170 naar 82). Het aantal nieuwe opnames op de Intensive Care daalde met 48% (van 33 naar 17). Het totaal aantal aanwezige patiënten met verdachte of bewezen COVID-19 op de IC is 127.

In de regio Gelderland-Midden zagen we in week 25 (21 t/m 27 juni) ook een daling van het aantal besmettingen. Het aantal inwoners dat positief testte ten opzichte van de week ervoor daalde met 52% van 325 naar 157. Dit zijn 22 positieve testen per 100.000 inwoners.

Het aantal meldingen van positief geteste personen in de regio per kalenderweek (maandag t/m zondag), is gevisualiseerd in onderstaande figuur. Overige cijfers vindt u in de bijlage.

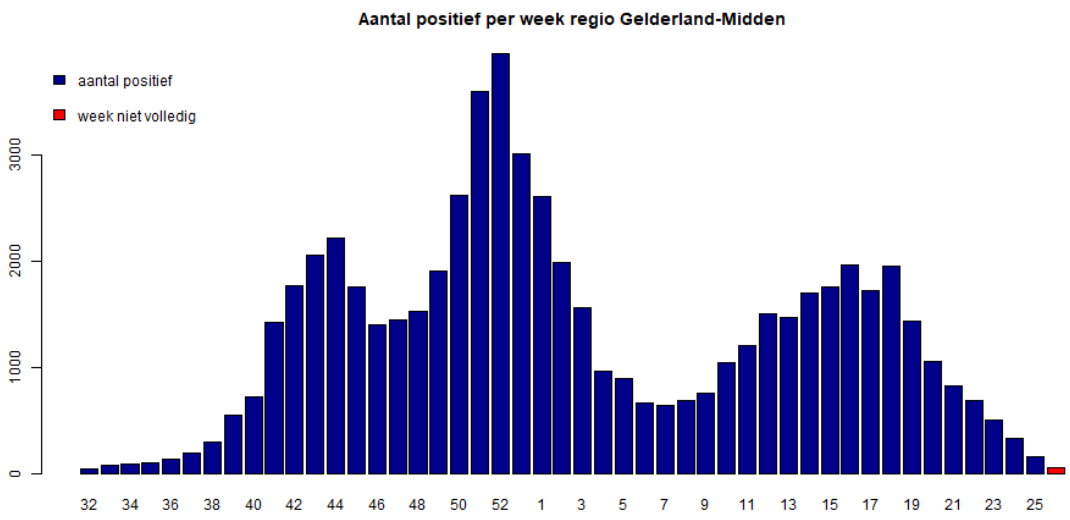

Bron: RIVM

Informatie en communicatie
Vanuit de regionale crisisorganisatie krijg ik als burgemeester regelmatig updates over de actuele ontwikkelingen en maatregelen die noodzakelijk zijn. Algemene publiekscommunicatie verloopt via de eigen gemeente ondersteund door het Gemeentelijk Knooppunt Corona. Met vragen kunt u via de reguliere werkwijze bij uw griffier terecht.

Duiven, 7 juli 2021.

Burgemeester van Duiven,

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

BIJLAGE Cijferoverzicht Duiven

Aantal positief geteste inwoners per regiogemeente

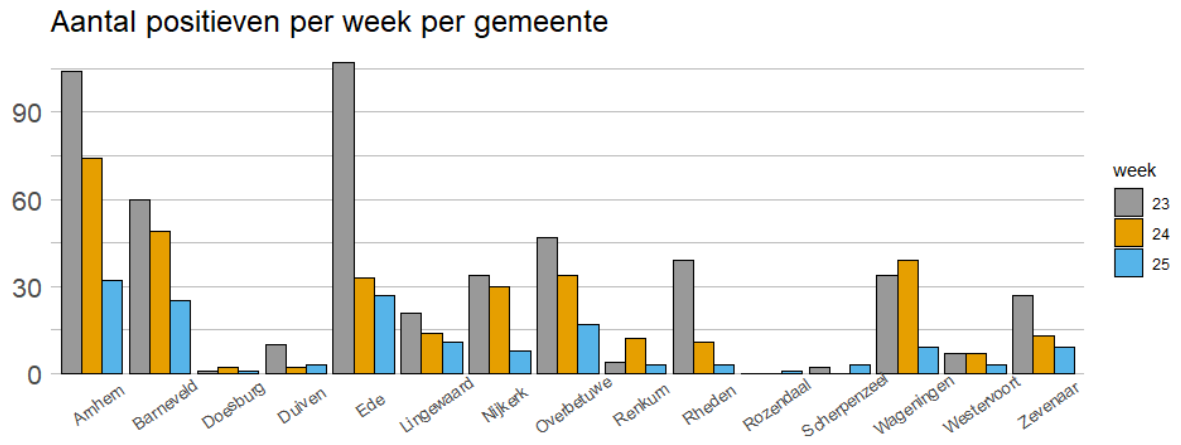

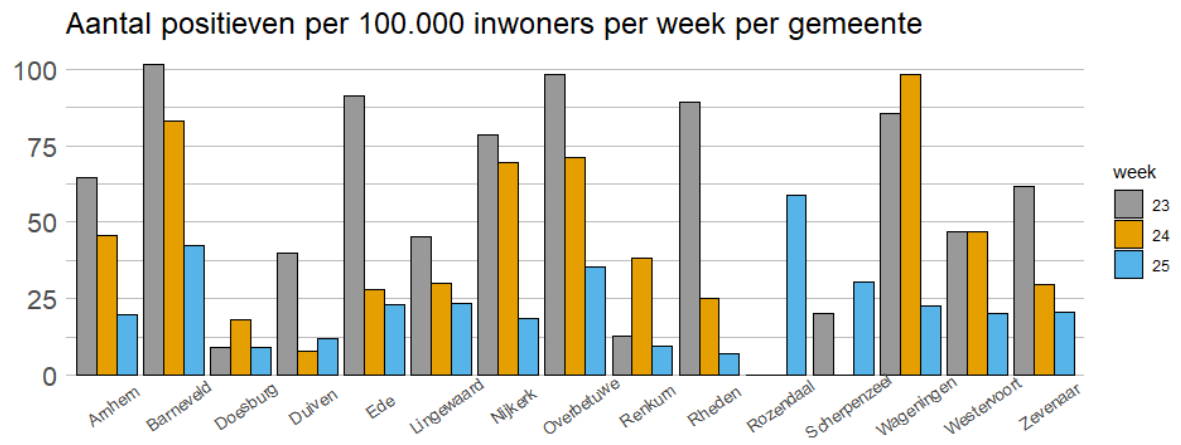

Aantal positief geteste inwoners

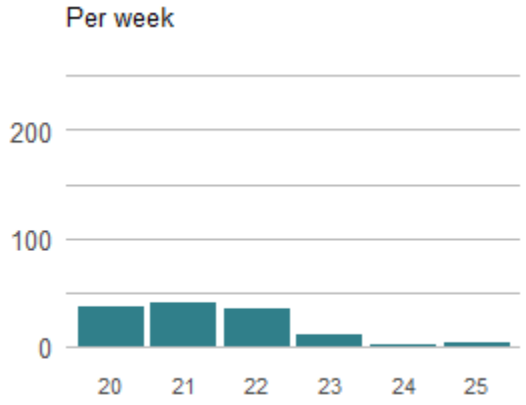

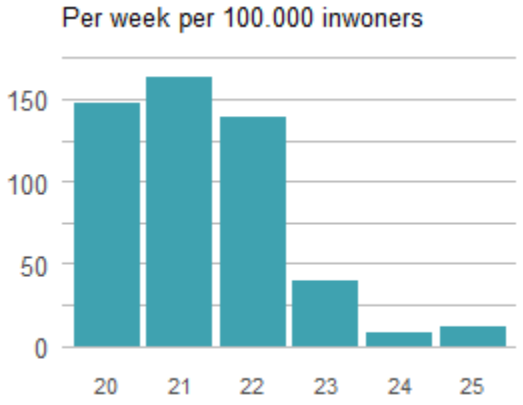

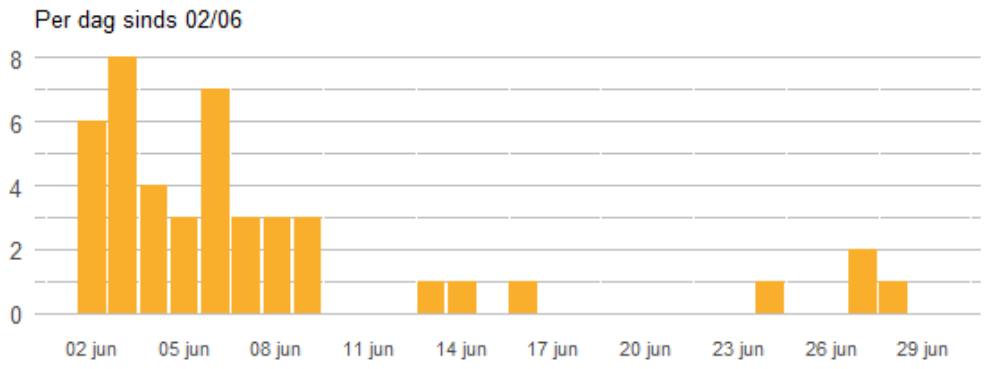

Leeftijdsgroepen

Per leeftijdsgroep per week

	20	21	22	23	24	25
80+	0	0	1	0	0	0
70-79	2	1	2	0	0	0
60-69	2	1	2	0	0	0
50-59	8	4	3	1	0	0
40-49	3	8	6	3	1	0
30-39	9	9	4	0	0	1
20-29	7	6	4	2	0	0
10-19	5	7	2	2	1	0
0-9	2	5	8	2	0	0

Per leeftijdsgroep per 100.000 per week

	20	21	22	23	24	25
80+	0	0	91	0	0	0
70-79	93	46	93	0	0	0
60-69	57	29	57	0	0	0
50-59	168	84	63	21	0	0
40-49	96	256	192	96	32	0
30-39	356	356	158	0	0	40
20-29	278	238	159	79	0	0
10-19	158	221	63	63	32	0
0-9	88	219	351	88	0	0

Geografische spreiding gevaccineerden

Geografisch is het beeld bij de 45-64-jarigen vergelijkbaar met het beeld bij de 65-plussers; er zijn regionaal weinig verschillen. In enkele gemeenten in de Biblebelt en grotere steden is de opkomst wat lager. Opvallend is de lagere vaccinatiegraad in de gemeente Vaals. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat een deel van de inwoners hun vaccinatie over de grens halen. In Vaals wonen veel mensen met een Duitse achtergrond.

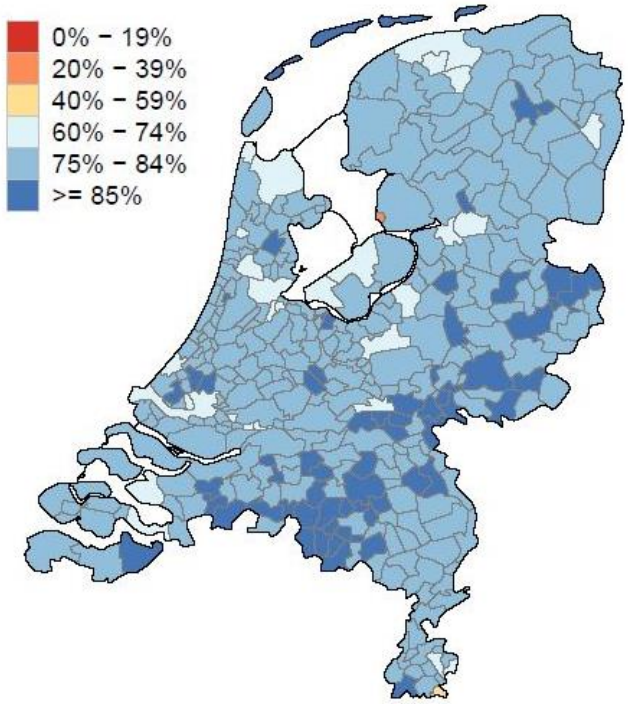

Figuur: Opkomst één COVID-19-vaccinatie 45-64-jarigen naar gemeente, week 1 t/m 25, 2021

Kon pagina 1 uit document A13a. College van B&W - Kennisgeving Verdeelwijze incidentele middelen Jeugdzorg 2022 en gevolgen Voorjaarsnota 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A13a. College van B&W - Kennisgeving Verdeelwijze incidentele middelen Jeugdzorg 2022 en gevolgen Voorjaarsnota 2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën en Regio's

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk

Contactpersoon
postbus gemeentefonds

postbus.gf@minbzk.nl

Kenmerk
2021-0000324897

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum 29 juni 2021

Betreft Verdeelwijze incidentele middelen jeugdzorg 2022

Geacht college,

Op 18 mei jl. heeft de Commissie van Wijzen uitspraak gedaan en advies gegeven[1] over het geschil tussen Rijk en gemeenten over de structurele financiering van de jeugdzorg. Naar aanleiding van de uitspraak is het Kabinet in gesprek gegaan met gemeenten waarna besloten is dat het Kabinet in 2022 € 1,314 miljard extra beschikbaar stelt aan gemeenten voor de tekorten vanwege de jeugdzorg[2]. Gemeenten committeren zich daarbij aan de invulling van een set aan maatregelen die in 2022 een besparing van € 214 miljoen opleveren. Het gaat deels over maatregelen waarover recentelijk (april 2021) ook al afspraken met gemeenten zijn gemaakt.

Daarnaast gaan Rijk en de VNG, in samenwerking met andere betrokken partijen (o.a. cliënten, aanbieders en professionals), aan de slag met het opstellen van een Hervormingsagenda. Deze agenda bestaat uit de combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd.

Omdat gemeenten duidelijkheid nodig hebben ten aanzien van het opstellen van hun begroting voor 2022 informeer ik u in deze brief over de wijze van verdeling van de extra middelen. Na consultatie met de VNG is besloten om, net zoals de eerder toegekende incidentele middelen jeugd, de verdeling volgens het huidige subcluster jeugdhulp in de algemene uitkering te laten plaatsvinden. In de bijlage bij deze brief is een indicatiebedrag per gemeente opgenomen. Komende septembercirculaire zal de daadwerkelijke verwerking van de € 1,314 miljard in de algemene uitkering van het gemeentefonds plaatsvinden. Door actualisatie van de maatstaven bij de septembercirculaire (en volgende circulaires), zal de nu gepresenteerde verdeling nog wijzigen.

Een nieuw kabinet zal moeten besluiten over de structurele financiën en noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel om de jeugdzorg in de toekomst effectief en beheersbaar te houden. De uitspraak van de Commissie van

[1] Jeugdzorg: een onderwerp van aanhoudende zorg
[2] Kamerstukken II 2020/21, 31839, nr. 779

Wijzen dient daarbij als zwaarwegende inbreng. In de tussentijd zal ik met de VNG en het IPO in gesprek blijven over het toezicht op de begroting 2022.

Hoogachtend,

Mede namens de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Aa en Hunze	€	1.380.575
Aalsmeer	€	1.554.552
Aalten	€	1.926.220
Achtkarspelen	€	3.027.665
Alblasserdam	€	1.854.411
Albrandswaard	€	1.453.193
Alkmaar	€	9.353.379
Almelo	€	7.847.296
Almere	€	21.084.962
Alphen aan den Rijn	€	7.779.946
Alphen-Chaam	€	427.477
Altena	€	3.548.026
Ameland	€	236.878
Amersfoort	€	13.602.542
Amstelveen	€	4.267.440
Amsterdam	€	65.797.717
Apeldoorn	€	13.128.853
Arnhem	€	16.590.823
Assen	€	7.042.706
Asten	€	860.169
Baarle-Nassau	€	445.425
Baarn	€	1.744.424
Barendrecht	€	2.893.074
Barneveld	€	4.155.177
Beek	€	959.991
Beekdaelen	€	2.362.708
Beemster	€	596.217
Beesel	€	872.502
Berg en Dal	€	2.382.879
Bergeijk	€	981.651
Bergen L	€	833.250
Bergen NH	€	1.289.566
Bergen op Zoom	€	5.339.788
Berkelland	€	2.638.418
Bernheze	€	1.847.954
Best	€	1.877.758
Beuningen	€	1.706.104
Beverwijk	€	3.655.698
Bladel	€	1.156.918
Blaricum	€	486.228
Bloemendaal	€	918.584
Bodegraven-Reeuwijk	€	1.819.327
Boekel	€	679.568
Borger-Odoorn	€	1.726.523
Borne	€	1.594.467

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Borsele	€	1.469.593
Boxmeer	€	1.729.984
Boxtel	€	2.490.621
Breda	€	12.526.508
Brielle	€	818.825
Bronckhorst	€	1.824.518
Brummen	€	1.338.717
Brunssum	€	2.894.329
Bunnik	€	752.736
Bunschoten	€	1.399.918
Buren	€	1.404.569
Capelle aan den IJssel	€	5.857.220
Castricum	€	1.651.873
Coevorden	€	2.576.306
Cranendonck	€	1.258.554
Cuijk	€	1.978.983
Culemborg	€	2.078.648
Dalfsen	€	1.648.538
Dantumadiel	€	1.680.820
De Bilt	€	2.310.843
De Fryske Marren	€	3.242.105
De Ronde Venen	€	1.878.925
De Wolden	€	1.300.663
Delft	€	7.086.119
Den Helder	€	5.209.722
Deurne	€	2.125.638
Deventer	€	9.575.861
Diemen	€	1.849.023
Dinkelland	€	1.254.267
Doesburg	€	986.999
Doetinchem	€	5.218.135
Dongen	€	1.646.862
Dordrecht	€	11.073.835
Drechterland	€	1.257.055
Drimmelen	€	1.362.819
Dronten	€	3.187.614
Druten	€	1.446.599
Duiven	€	1.769.772
Echt-Susteren	€	2.217.169
Edam-Volendam	€	1.542.065
Ede	€	8.826.466
Eemnes	€	520.103
Eemsdelta	€	4.192.905
Eersel	€	1.084.437
Eijsden-Margraten	€	1.197.241

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Eindhoven	€	17.213.384
Elburg	€	2.035.062
Emmen	€	10.348.135
Enkhuizen	€	1.670.290
Enschede	€	15.852.531
Epe	€	2.105.350
Ermelo	€	2.108.853
Etten-Leur	€	3.292.951
Geertruidenberg	€	1.413.917
Geldrop-Mierlo	€	2.831.411
Gemert-Bakel	€	2.043.276
Gennep	€	1.442.275
Gilze en Rijen	€	1.805.069
Goeree-Overflakkee	€	3.414.592
Goes	€	2.800.182
Goirle	€	1.521.093
Gooise Meren	€	2.959.471
Gorinchem	€	3.209.255
Gouda	€	5.437.770
Grave	€	852.111
Groningen	€	17.398.087
Gulpen-Wittem	€	713.776
Haaksbergen	€	1.432.076
Haarlem	€	11.874.596
Haarlemmermeer	€	9.599.831
Halderberge	€	1.779.638
Hardenberg	€	4.641.385
Harderwijk	€	4.240.075
Hardinxveld-Giessendam	€	1.204.238
Harlingen	€	1.483.333
Hattem	€	802.743
Heemskerk	€	2.667.541
Heemstede	€	1.221.831
Heerde	€	1.190.504
Heerenveen	€	3.963.782
Heerhugowaard	€	5.449.402
Heerlen	€	10.351.776
Heeze-Leende	€	715.722
Heiloo	€	1.184.693
Hellendoorn	€	2.629.497
Hellevoetsluis	€	2.904.925
Helmond	€	8.367.960
Hendrik-Ido-Ambacht	€	2.330.328
Hengelo O	€	6.660.230
Het Hogeland	€	4.297.531

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Heumen	€	914.787
Heusden	€	2.725.396
Hillegom	€	1.501.682
Hilvarenbeek	€	682.559
Hilversum	€	6.092.291
Hoeksche Waard	€	4.852.776
Hof van Twente	€	1.891.798
Hollands Kroon	€	3.091.604
Hoogeveen	€	5.113.284
Hoorn	€	6.984.144
Horst aan de Maas	€	2.167.887
Houten	€	3.612.078
Huizen	€	2.595.378
Hulst	€	1.536.735
IJsselstein	€	2.633.216
Kaag en Braassem	€	1.235.744
Kampen	€	4.806.791
Kapelle	€	825.502
Katwijk	€	4.557.167
Kerkrade	€	4.890.130
Koggenland	€	1.172.467
Krimpen aan den IJssel	€	2.156.334
Krimpenerwaard	€	3.259.235
Laarbeek	€	1.358.165
Landerd	€	1.005.655
Landgraaf	€	3.703.507
Landsmeer	€	573.658
Langedijk	€	2.016.045
Lansingerland	€	4.006.193
Laren	€	412.469
Leeuwarden	€	12.028.727
Leiden	€	7.935.726
Leiderdorp	€	1.659.759
Leidschendam-Voorburg	€	4.941.544
Lelystad	€	8.189.272
Leudal	€	1.808.035
Leusden	€	1.779.094
Lingewaard	€	3.258.588
Lisse	€	1.296.662
Lochem	€	1.654.261
Loon op Zand	€	1.620.162
Lopik	€	822.201
Losser	€	1.713.527
Maasdriel	€	1.412.420
Maasgouw	€	1.385.574

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Maassluis	€	2.427.952
Maastricht	€	8.812.916
Medemblik	€	3.260.409
Meerssen	€	1.110.088
Meierijstad	€	5.570.163
Meppel	€	3.197.105
Middelburg	€	3.881.445
Midden Drenthe	€	2.192.983
Midden-Delfland	€	836.026
Midden-Groningen	€	5.852.572
Mill en Sint Hubert	€	671.903
Moerdijk	€	2.325.781
Molenlanden	€	2.679.167
Montferland	€	2.443.252
Montfoort U	€	674.123
Mook en Middelaar	€	365.018
Neder-Betuwe	€	1.955.866
Nederweert	€	917.769
Nieuwegein	€	4.916.878
Nieuwkoop	€	1.394.345
Nijkerk	€	2.905.985
Nijmegen	€	15.016.760
Nissewaard	€	7.117.181
Noardeast-Fryslân	€	4.358.545
Noord-Beveland	€	419.421
Noordenveld	€	1.982.147
Noordoostpolder	€	3.836.178
Noordwijk	€	2.410.123
Nuenen c.a.	€	1.099.521
Nunspeet	€	2.165.474
Oegstgeest	€	1.282.080
Oirschot	€	866.068
Oisterwijk	€	1.784.211
Oldambt	€	3.793.704
Oldebroek	€	1.810.969
Oldenzaal	€	2.301.293
Olst-Wijhe	€	1.263.269
Ommen	€	1.191.610
Oost Gelre	€	1.734.422
Oosterhout	€	4.030.781
Ooststellingwerf	€	2.056.575
Oostzaan	€	496.200
Opmeer	€	629.540
Opsterland	€	2.307.751
Oss	€	7.411.908

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Oude IJsselstreek	€	2.703.613
Ouder-Amstel	€	669.832
Oudewater	€	519.015
Overbetuwe	€	3.548.646
Papendrecht	€	2.398.640
Peel en Maas	€	2.396.052
Pekela	€	1.407.313
Pijnacker-Nootdorp	€	3.903.998
Purmerend	€	6.947.524
Putten	€	1.625.233
Raalte	€	2.462.138
Reimerswaal	€	1.820.146
Renkum	€	1.985.696
Renswoude	€	300.636
Reusel-De Mierden	€	808.543
Rheden	€	3.746.110
Rhenen	€	1.341.864
Ridderkerk	€	3.034.119
Rijssen-Holten	€	3.184.239
Rijswijk	€	4.499.952
Roerdalen	€	1.282.361
Roermond	€	5.127.067
Roosendaal	€	5.919.525
Rotterdam	€	62.108.692
Rozendaal	€	44.654
Rucphen	€	1.445.109
Schagen	€	2.952.502
Scherpenzeel	€	754.154
Schiedam	€	6.105.227
Schiermonnikoog	€	46.135
Schouwen-Duiveland	€	1.833.876
's-Gravenhage	€	49.721.498
's-Hertogenbosch	€	11.517.540
Simpelveld	€	766.284
Sint-Anthonis	€	714.240
Sint-Michielsgestel	€	1.656.993
Sittard-Geleen	€	8.085.552
Sliedrecht	€	2.556.224
Sluis	€	1.065.937
Smallingerland	€	5.814.466
Soest	€	2.891.551
Someren	€	958.008
Son en Breugel	€	902.057
Stadskanaal	€	3.259.683
Staphorst	€	1.039.938

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Stede Broec	€	1.715.885
Steenbergen	€	1.361.532
Steenwijkerland	€	3.393.084
Stein	€	1.658.938
Stichtse Vecht	€	3.586.022
Sudwest Fryslan	€	6.864.585
Terneuzen	€	3.897.819
Terschelling	€	139.716
Texel	€	832.135
Teylingen	€	1.884.304
Tholen	€	2.167.031
Tiel	€	3.416.636
Tilburg	€	18.495.834
Tubbergen	€	1.170.041
Twenterand	€	3.143.563
Tynaarlo	€	2.162.947
Tytsjerksteradiel	€	2.484.405
Uden	€	3.204.886
Uitgeest	€	807.852
Uithoorn	€	1.988.200
Urk	€	1.712.745
Utrecht	€	26.018.929
Utrechtse Heuvelrug	€	2.816.960
Vaals	€	559.850
Valkenburg aan de Geul	€	921.867
Valkenswaard	€	1.932.772
Veendam	€	2.924.424
Veenendaal	€	6.003.491
Veere	€	980.256
Veldhoven	€	2.819.887
Velsen	€	5.076.619
Venlo	€	7.974.564
Venray	€	3.243.600
Vijfheerenlanden	€	4.369.988
Vlaardingen	€	6.299.057
Vlieland	€	62.057
Vlissingen	€	3.696.974
Voerendaal	€	772.392
Voorschoten	€	1.624.135
Voorst	€	1.458.125
Vught	€	1.759.480
Waadhoeke	€	3.827.324
Waalre	€	850.568
Waalwijk	€	3.300.433

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Waddinxveen	€	1.893.310
Wageningen	€	2.236.436
Wassenaar	€	1.267.734
Waterland	€	881.944
Weert	€	3.336.413
Weesp	€	1.245.825
West Betuwe	€	2.874.754
West Maas en Waal	€	953.807
Westerkwartier	€	5.164.576
Westerveld	€	1.055.955
Westervoort	€	1.380.700
Westerwolde	€	2.086.691
Westland	€	6.375.927
Weststellingwerf	€	2.011.276
Westvoorne	€	429.767
Wierden	€	1.431.899
Wijchen	€	2.871.191
Wijdemeren	€	978.542
Wijk bij Duurstede	€	1.593.819
Winterswijk	€	2.175.838
Woensdrecht	€	1.101.729
Woerden	€	3.359.596
Wormerland	€	993.182
Woudenberg	€	1.046.648
Zaanstad	€	14.536.479
Zaltbommel	€	2.134.356
Zandvoort	€	1.157.019
Zeewolde	€	1.527.187
Zeist	€	4.810.632
Zevenaar	€	3.331.264
Zoetermeer	€	11.573.345
Zoeterwoude	€	644.617
Zuidplas	€	2.734.160
Zundert	€	1.053.464
Zutphen	€	4.954.352
Zwartewaterland	€	1.660.100
Zwijndrecht	€	4.046.116
Zwolle	€	12.261.141
Totaal	€	1.314.000.000

Kon pagina 1 uit document A14a. College van B&W - Kennisgeving planvisie WPRI herontwikkeling Passage.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document A14a. College van B&W - Kennisgeving planvisie WPRI herontwikkeling Passage.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

AANGETEKEND

Het College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Duiven
t.a.v. Wethouder T. Spaargaren
Koning Willem Alexanderplein 1
6921 ES Duiven

WP Retail Invest

WP Retail Development & Management B.V.
Pedro de Medinalaan 1
1086 XK Amsterdam

T +31 (0)20 714 77 80

gert-jan@wpri.nl ▪ **roderik@wpri.nl**

Ons kenmerk: ELS_brf_2021.06.23-GJV
Datum: 23 juni 2021
Onderwerp: **Schetsontwerp en integrale planvisie herontwikkeling Elshofpassage**

Geachte heer Spaargaren,

In vervolg op de presentatie van het Schetsontwerp voor de herontwikkeling van de Elshofpassage op 25 mei jl., bieden wij u hierbij formeel het planboek Schetsontwerp Elshofpassage d.d. 25-05-2021 aan. Graag zou wij op korte termijn een eerste inhoudelijke reactie van de gemeente ontvangen, hetgeen naar wij hopen een eerste stap mag zijn in de nadere dialoog om te komen tot een (samenwerkings- of anterieure) overeenkomst die de fundamenten onder het verdere afsprakenkader t.b.v. de politieke besluitvorming over uitwerking- en realisatieproces.

Op 2 november 2020 hebben wij met u en projectleider Haiko ter Heide een eerste kennismakingsgesprek gevoerd. Zoals u bekend is WP Retail Invest Elshofpassage C.V., vertegenwoordigd door WP Retail Development & Management BV (hierna te noemen WPRI) sinds september 2020 eigenaar van het winkelcentrum Elshofpassage. .

Tijdens onze kennismaking vorig jaar hebben wij u nader toegelicht dat WPRI als specialiteit heeft het herontwikkelen, verduurzamen en toekomstbestendig maken van winkelcentra die een lokaal dominante verzorgingsfunctie (kunnen) vervullen. Zo óók de Elshofpassage, zei het dat de ontstane leegstand enerzijds afbreuk doet aan die positie, doch anderzijds de nodige kansen biedt. WPRI het momenteel vier projecten in ontwikkeling, voor meer achtergrond informatie verwijzen wij u graag naar onze website www.wpri.nl.

In de maanden tussen november 2020 en de presentatie op 25 mei jl. hebben wij ons met RPHS+ Stedenbouw en Architectuur gebogen over een analyse van en visie op het centrum van Duiven, het gemeentelijke beleid en het Paraplu Bestemmingsplan ter zake, alsmede de verbeelding van onze ambitie voor winkelcentrum de Elshofpassage. Dirk van de Pol, architect/eigenaar van RPHS+, nam u in de presentatie mee in de visie op drie verschillende deellocaties.

In het kort omschreven, omvat het Schetsontwerp een 1e fase van sloop en nieuwbouw van onder meer een supermarkt rondom de locatie van de HEMA. om de aldaar ontstane concentratie van leegstand op te lossen. Een 2e fase van herontwikkeling betreft de locatie van de Jumbo aan de Rijksweg/Pastoriestraat, alwaar de winkelfunctie in onze visie dient te vervallen en wordt getransformeerd naar de functie Wonen. Zo maken wij de gehele winkelstructuur van het centrum Duiven compacter en beter levensvatbaar. Dit sluit ons inziens aan op de visie van de Gemeente. Tenslotte beogen wij in een 3e fase de huidige locatie van de Albert Heijn te herontwikkelen. Door deels sloop en nieuwbouw, zou deze supermarkt functioneel meer aan de passage ontsloten moeten worden om zo – in samenhang met de supermarkt op de andere kop – voor een goede publieksstroom in de gehele Elshofpassage en Pastoriestraat te bewerkstelligen.

Na ampele afweging vernamen wij van dhr. ter Heide dat de gemeente in principe positief staat tegenover de ambities van WPRI, ofschoon er natuurlijk nog veel valt uit te werken en te bespreken. Aandachtspunten zijn onder andere de aansluiting op fase IV, inbreng van percelen van de Gemeente en de inrichting van het openbaar gebied.

Om de voortgang en uitwerking kracht bij te zetten en vooral de ondernemers in het centrum – met wie wij in de komende maanden ook de dialoog aan zullen gaan en onze dromen en ambities zullen presenteren - een houvast voor een perspectief rijke toekomst te bieden, lijkt het ons wenselijk om slagvaardig en met durf een 1e mijlpaal of stepping stone in het vooruitzicht te stellen om zodoende ons steentje bij te dragen aan de afronding van het Centrumplan van Duiven. Wat ons betreft gaan we er gezamenlijk voor om voor het eind van 2021 een samenwerkingsovereenkomst te hebben gesloten.

Graag bereid tot nader overleg en toelichting, verblijven wij in afwachting van uw inhoudelijke reactie op ons Schetsontwerp,

Met vriendelijke groet,

WP Retail Development & Management B.V.
namens WP Retail Invest Elshofpassage CV

Gert-Jan Veldkamp en
Roderik Lüschen
Managing Partners

Bijlage: Schetsontwerp Elshofpassage d.d. 25-05-2021

schetsontwerp

Elshofpassage

Duiven

25 mei 2021

centrum Duiven

In opdracht van WPRI Development heeft rphs architectuur + stedenbouw in 2019 een onderzoek verricht naar de herontwikkelingsmogelijkheden van de Elshofpassage in Duiven. Dit onderzoek is in het voorjaar van 2021 verder gebracht naar een schetsvoorstel dat in dit boek wordt voorgesteld.

inleiding

Aan dit schetsvoorstel ligt de vraag naar een zowel economisch als ruimtelijk toekomstbestendig winkelcentrum ten grondslag. Een doel dat alleen bereikt kan worden in een ruimtelijk goed functionerend stadscentrum.
Het onderzoeksgebied betreft dan ook het centrum van Duiven, daarbinnen komen twee locaties in aanmerking voor herontwikkeling door WPRI Development: de Elshofpassage en de huidige Jumbo locatie aan de Rijksweg.

Deze presentatie vormt de voorbereiding op het feitelijke ontwerpproces en betreft een analyse van de context op diverse aspecten. Het resultaat is een schetsvisie waarin de verschillende uitgangspunten voor het te vervaardigen ontwerp worden gedefinieerd, mede ter afstemming met de gemeente Duiven.

Rotterdam, 25 mei 2021, Dirk van de Pol
rphs+

situatie

Het centrum van Duiven beslaat het gebied omsloten door de Rijksweg, de Kastanjelaan, de Dennenlaan en de Pastoriestraat. Binnen dit centrumgebied is door de gemeente een herstructurering ingezet, een ontwikkeling waarin in vier fases het centrum een nieuwe structuur krijgt en een functionele herindeling ondergaat.
In het hart van het centrum is, gelegen aan de Remigiuskerk, een dorpsplein gerealiseerd met een gemengd stedelijk karakter. Hier zijn gemeentelijke en culturele instellingen te vinden naast woningen, horeca en (in minder mate) winkels.

analyse

Ten westen van dit plein ligt de Pastoriestraat, een winkelstraat opgespannen tussen de Rijksweg en de Elshofpasssage.
Op dit moment is overeenstemming bereikt over de 4e fase, de driehoek tussen het Remigiusplein en de Elshofpassage, hier wordt een plan met zorgwoningen gerealiseerd. De oorspronkelijk beoogde winkelplint is hierin sterk gereduceerd in reactie op de marktontwikkelingen.

Elshofpassage oostelijke entree vanaf parkeerterrein

Elshofpassage entree Albert Heijn op parkeerterrein

Elshofpassage noordoostelijke entree, tegenover Lidl

Elshofpassage oostelijke entree vanaf Kastanjelaan

woningen Zuid-Oostzijde

woningen aan Dennenlaan

interieur passage

interieur passage

analyse kaart

Centraal in het gebied ligt het nieuwe stadshart gevormd door het Remigiusplein, de Kerk, het kerkhof, de pastorie en, enigszins terzijde het gemeentehuis. De gevels van de nieuw gerealiseerde centrumprojecten geven een heldere definiëring aan dit gebied. Aan de Westzijde, tegenover de Pastorie ontbreekt een dergelijke heldere definiëring.

De Rijksweg is de oorspronkelijke ontsluitingsweg van Duiven, een lint met aan weerszijden bebouwing in de vorm van objecten op een erf. De meeste hiervan boerderijen en dichter bij het centrum huizen van notabelen en de kerk. De historisch opbouw is nog voelbaar maar wordt ten dele verstoort, onder andere door het grootschalige platte volume van de Jumbo.

conclusie

Om het centrum liggen 4 bronpunten, De Jumbo, Action, Lidl en Albert Heijn. Elk direct gekoppeld aan een parkeervoorziening. Het teruglopende winkelareaal is niet (langer) toereikend om een route tussen deze punten te vullen. Zowel in de Pastoriestraat als in de Elshofpassage is deze verschraling zichtbaar.

De zuidwestelijke zijde van de Elshofpassage maakt onderdeel uit van de Pastoriestraat, de straat gaat over in de passage en bereikt aan de andere zijde het parkeerterrein. Deze ‘poort naar de stad’ is vanaf het zuiden niet voelbaar. De entree van de passage is visueel niet onderscheidend en krijgt concurrentie van de, aan het parkeerveld gelegen, Albert Heijn entree.

Aan de oostelijke zijde van de Elshofpassage is de openbare ruimte ongedefinieerd: er bevindt zich een ruime parkeerplaats maar geen trekker, er zijn meerdere entrees en routes die naar hetzelfde punt leiden en voor en achterzijdes wisselen elkaar af.

Het centrum keert zich met de rug naar de aanrijroute over de kastanjelaan.

visiekaart

De herstructurering van het centrum zet in op een heldere definiëring van de stedelijke structuur en de openbare ruimte. De herontwikkeling van de Elshofpassage en de Jumbo locatie speelt daar op in door:

Het versterken van de leesbaarheid van de stedelijke structuur

- Herkenbaar maken van de lintweg structuur aan de Rijksweg, overgang van lint naar dorpscentrum (pastorie) begeleiden.
- Creëren van een duidelijke beëindiging van het 'erf' rond de Pastorie.
- Toegang Pastoriestraat door Elshofpassage vanzelfsprekend maken door een betere herkenbaarheid vanuit het zuiden en een functiemenging van de route over het parkeerterrein door het toevoegen van woningen.

visie

- Herstructureren oostelijk entreegebied Elshofpassage door het reduceren van het aantal toegangen tot de passage en het creëren van een compacte en aantrekkelijke openbare ruimte gekoppeld aan het aanwezige parkeerveld.

Het versterken van de winkelstructuur

- Concentreren bronpunten door verplaatsing Jumbo naar Elshofpassage
- Verdichten winkelstructuur door verplaatsen supermarkt entrees van Albert Heijn en Jumbo naar het interieur van de passage en door het reduceren van uitgangen.

Rijksweglocatie
Rijksweg
Pasto-
riestraat
Fase IV
Lidl
Kas-
tanjelaan
Albert Heijn
Jumbo
hofpassage
Els-
vinplaan
Thur-
nenlaan
Den

plankaart

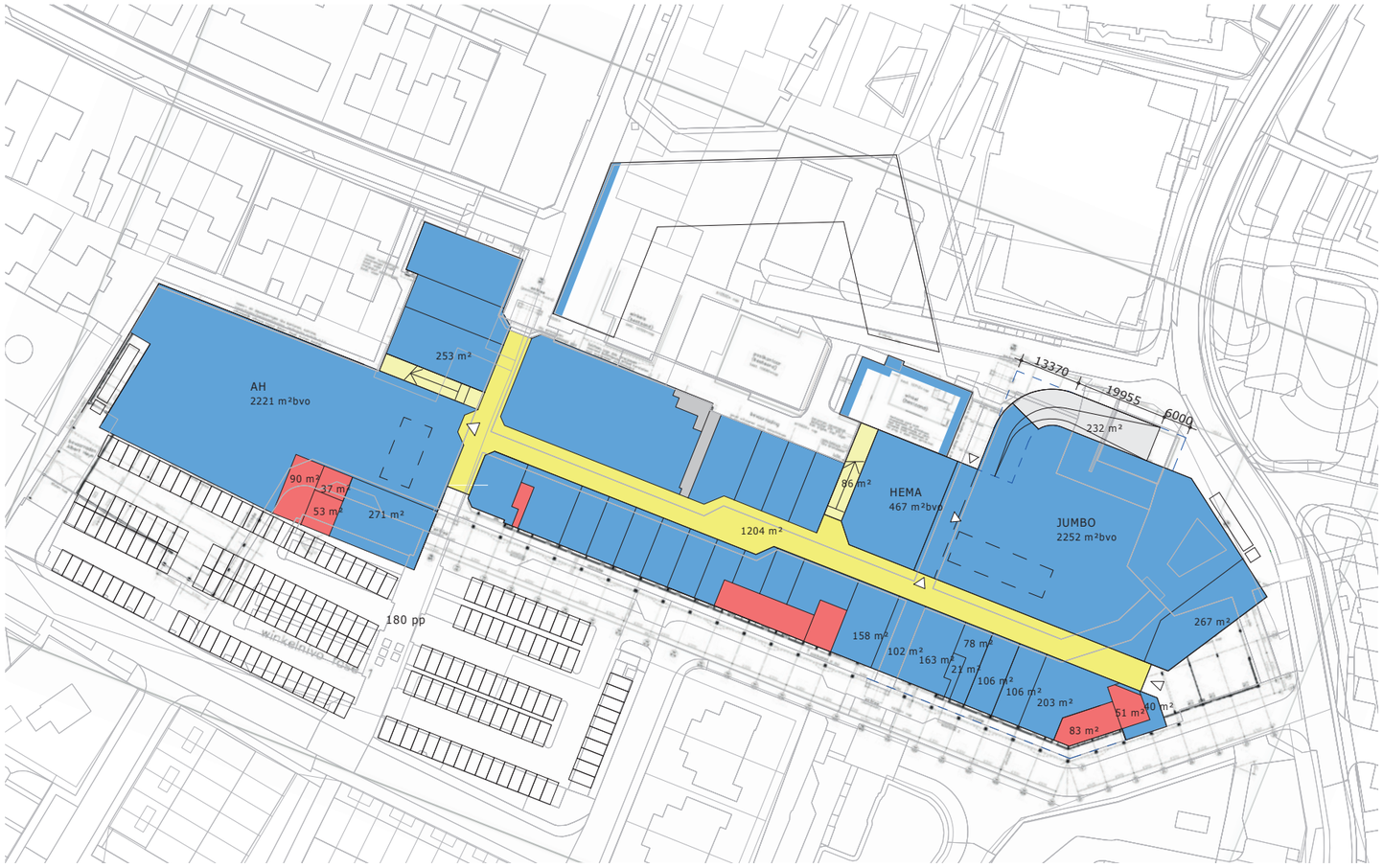

niveau 0

Elshofpassage

bestaand	
winkels	10.360 m² bvo
parkeren	143 pp.
voorstel	
winkels bg	11.130 m² bvo
winkel laag 1	760 m² bvo
parkeren bg	180 pp.
parkeren laag 1	99 pp.

schetsontwerp

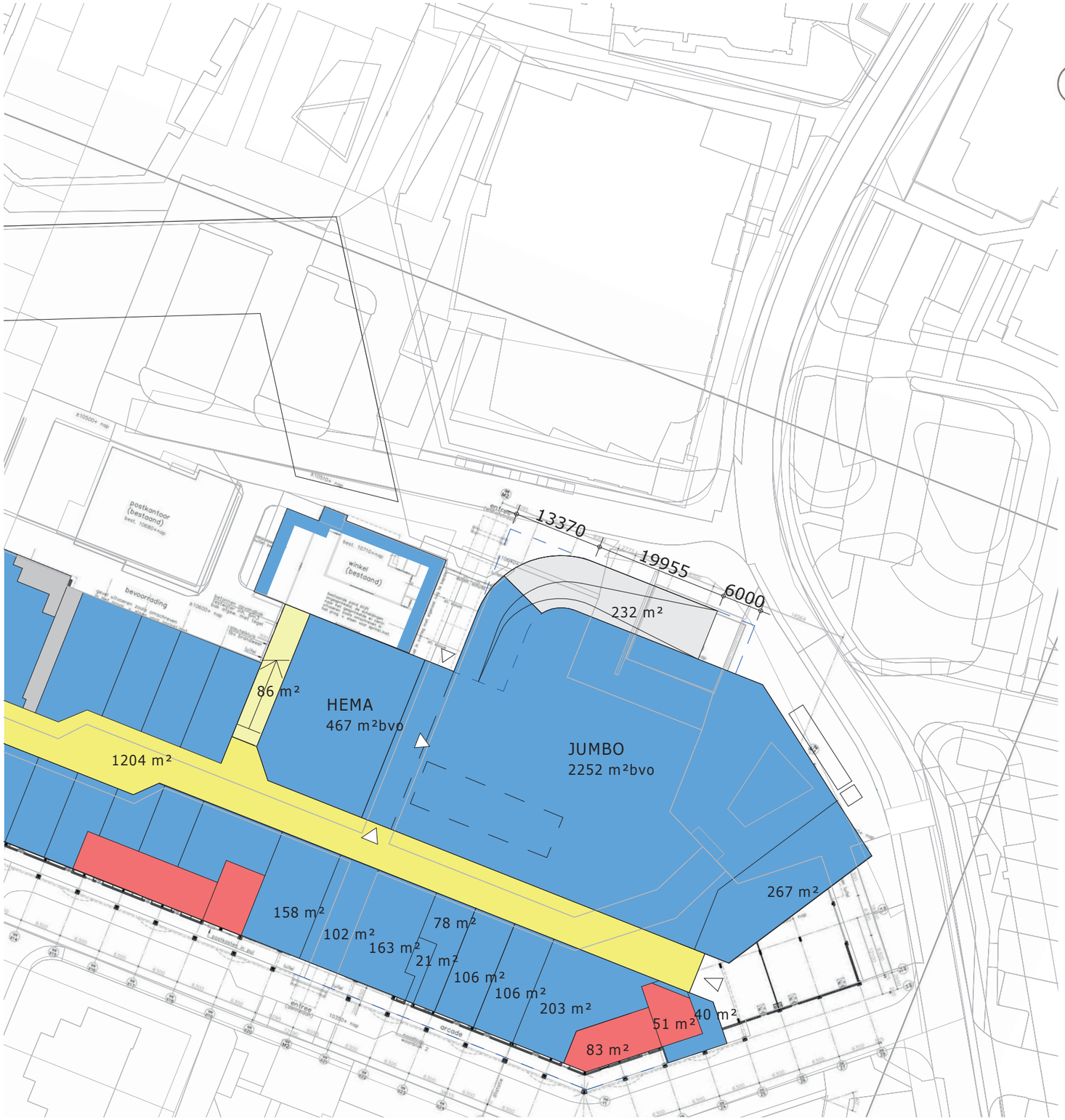

niveau 0

- Herstructureren oostelijk entreegebied Elshofpassage door het reduceren van het aantal toegangen tot de passage en het creëren van een compacte en aantrekkelijke openbare ruimte gekoppeld aan het aanwezige parkeerveld.
- Concentreren bronpunten door verplaatsing Jumbo naar Elshofpassage
- Verdichten winkelstructuur door verplaatsen supermarkt entrees van Albert Heijn en Jumbo naar het interieur van de passage en door het reduceren van uitgangen.

deel 1, Jumbo

Jumbo	
voorstel	
Jumbo	2.250 m² bvo
Hema	470 m² bvo
winkel	270 m² bvo

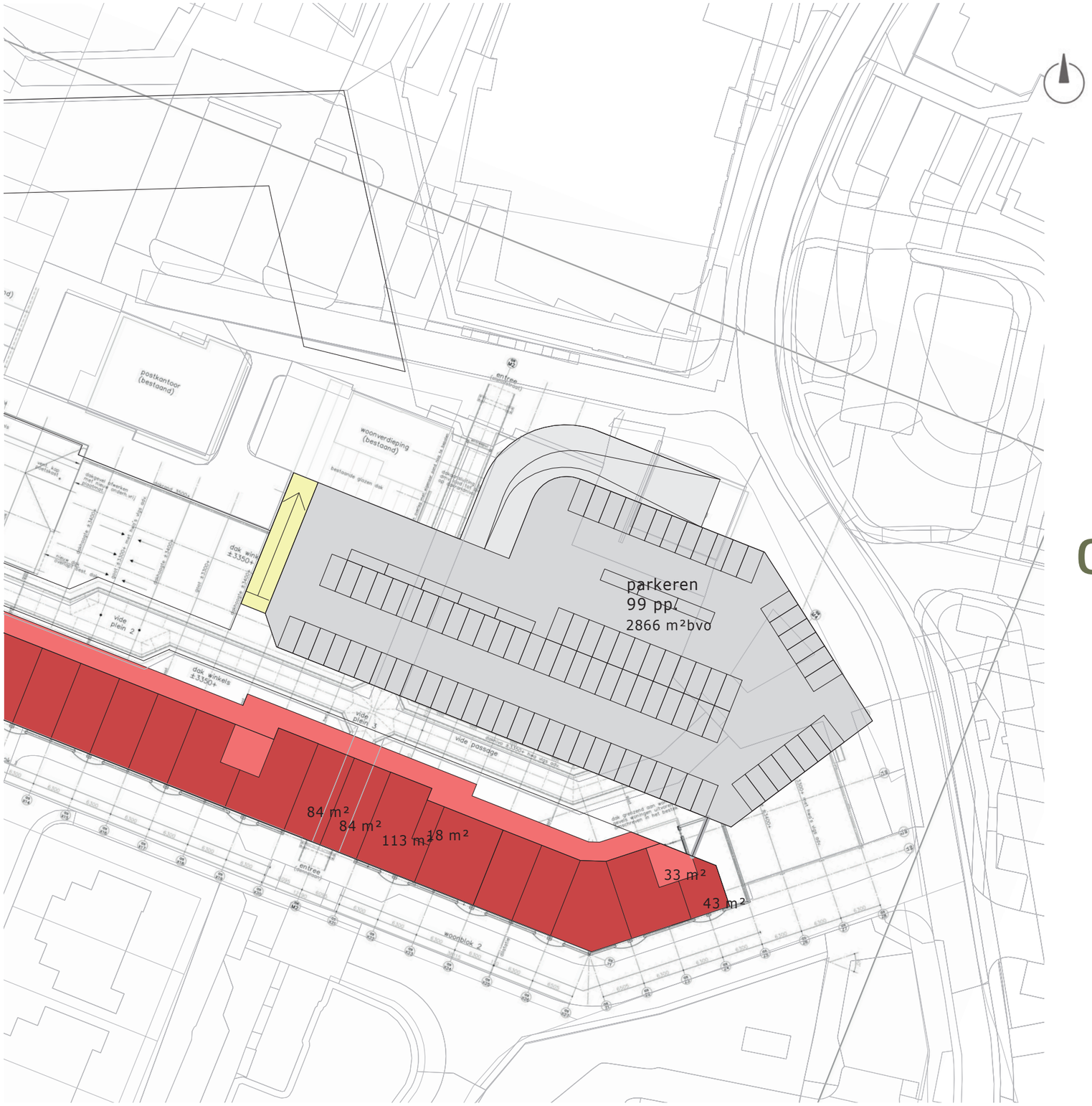

niveau 1

deel 1, Jumbo

Jumbo

voorstel
parkeren +1 99 pp.

Woningen Elshofpassage
Aan de oostzijde worden drie appartementen verwijderd,
deze woningen worden gecompenseerd boven de voormalige zuid-oostelijke passage ingang

niveau 2

deel 1, Jumbo

Jumbo
voorstel

Jumbo	2.250 m² bvo
Hema	470 m² bvo
winkel	270 m² bvo

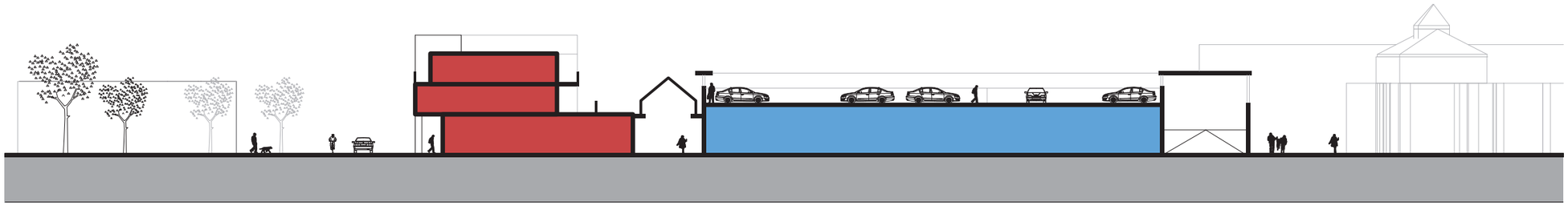

doorsnede

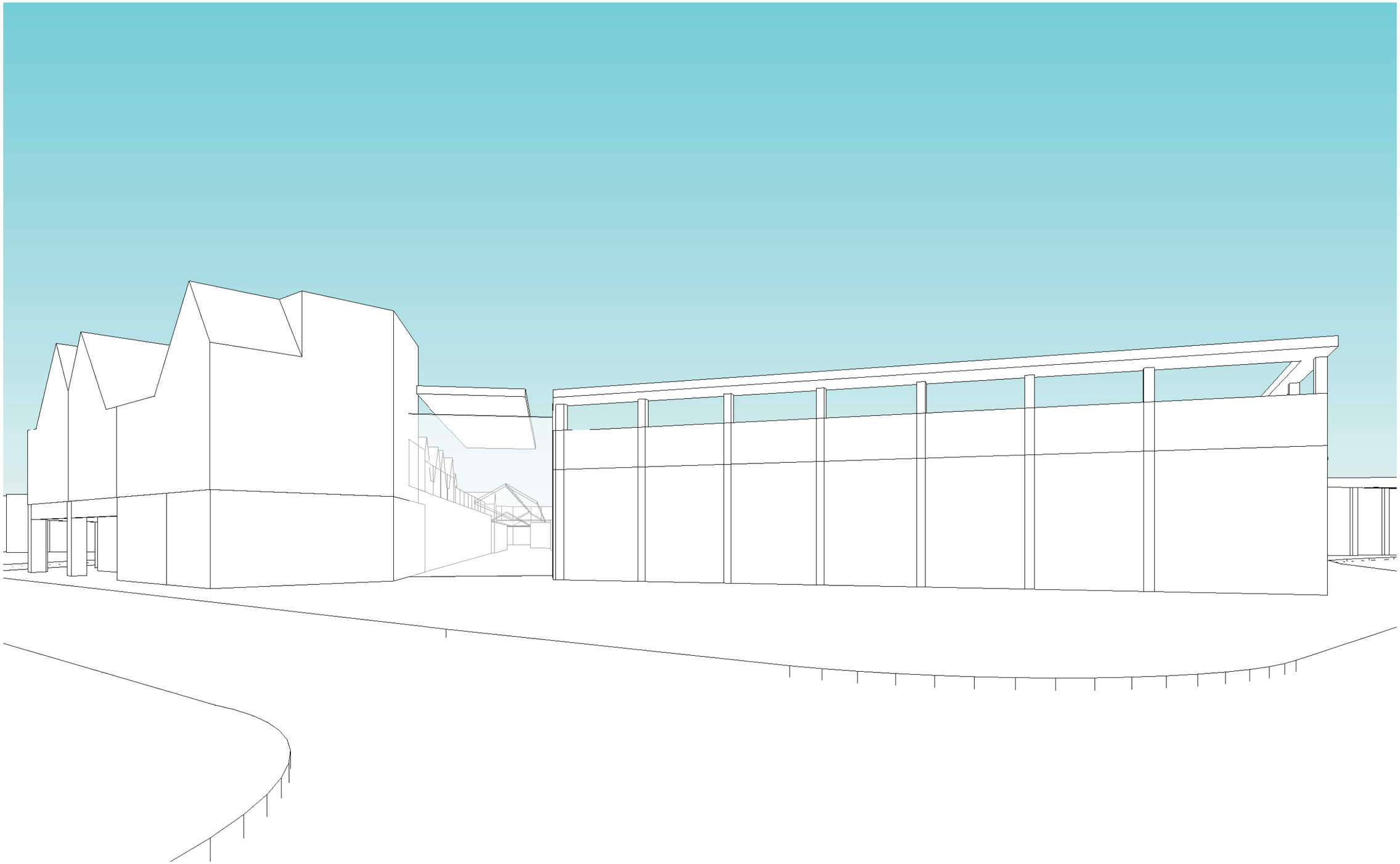

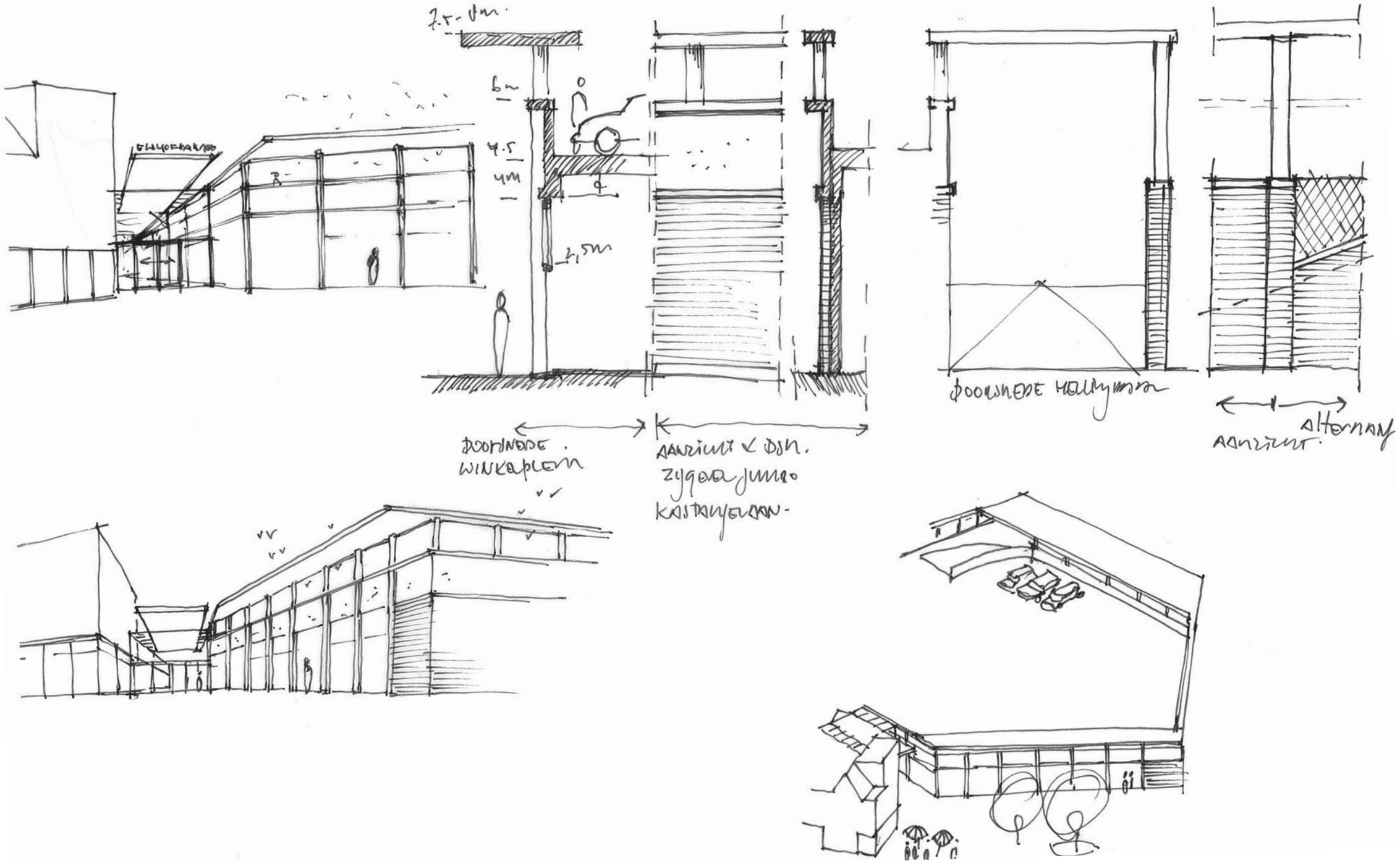
7.5-8m.
6m
4.5
4m
2,5m
DOORNEDE WINKELPLEIN
AANZICHT X DSN.
ZYGEVA JUMBO
KASTANJELAAN-
DOORNEDE HALLYMAN
alternatief
AANZICHT.

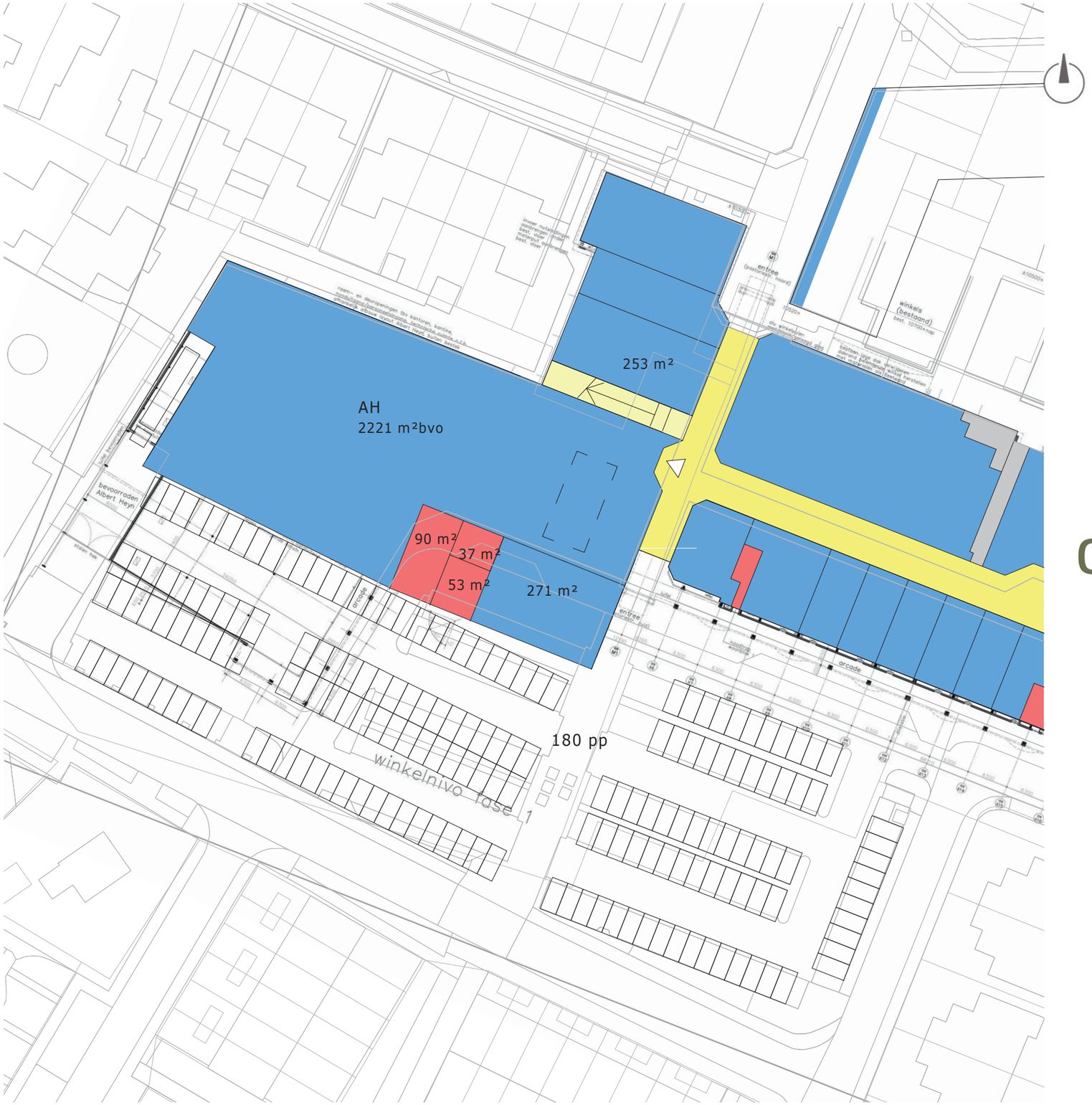

niveau 0

- Toegang Pastoriestraat door Elshofpassage vanzelfsprekend maken door een betere herkenbaarheid vanuit het zuiden en een functiemenging van de route over het parkeerterrein door het toevoegen van woningen.
- Verdichten winkelstructuur door verplaatsen supermarkt entrees van Albert Heijn en Jumbo naar het interieur van de passage en door het reduceren van uitgangen.

deel 2

Albert Heijn

bestaand	
winkel	2.060 m² bvo
parkeren	143 pp.
voorstel	
supermarkt	2.220 m² bvo
winkel	270 m² bvo
parkeren	180 pp.

niveau 1

deel 2

Albert Heijn

voorstel

Winkel +1	690 m² bvo
Woningen totaal	1.580 m² bvo
woningen bg	180 m² bvo
woningen +1	340 m² bvo
woningen +2, +3	530 m² bvo

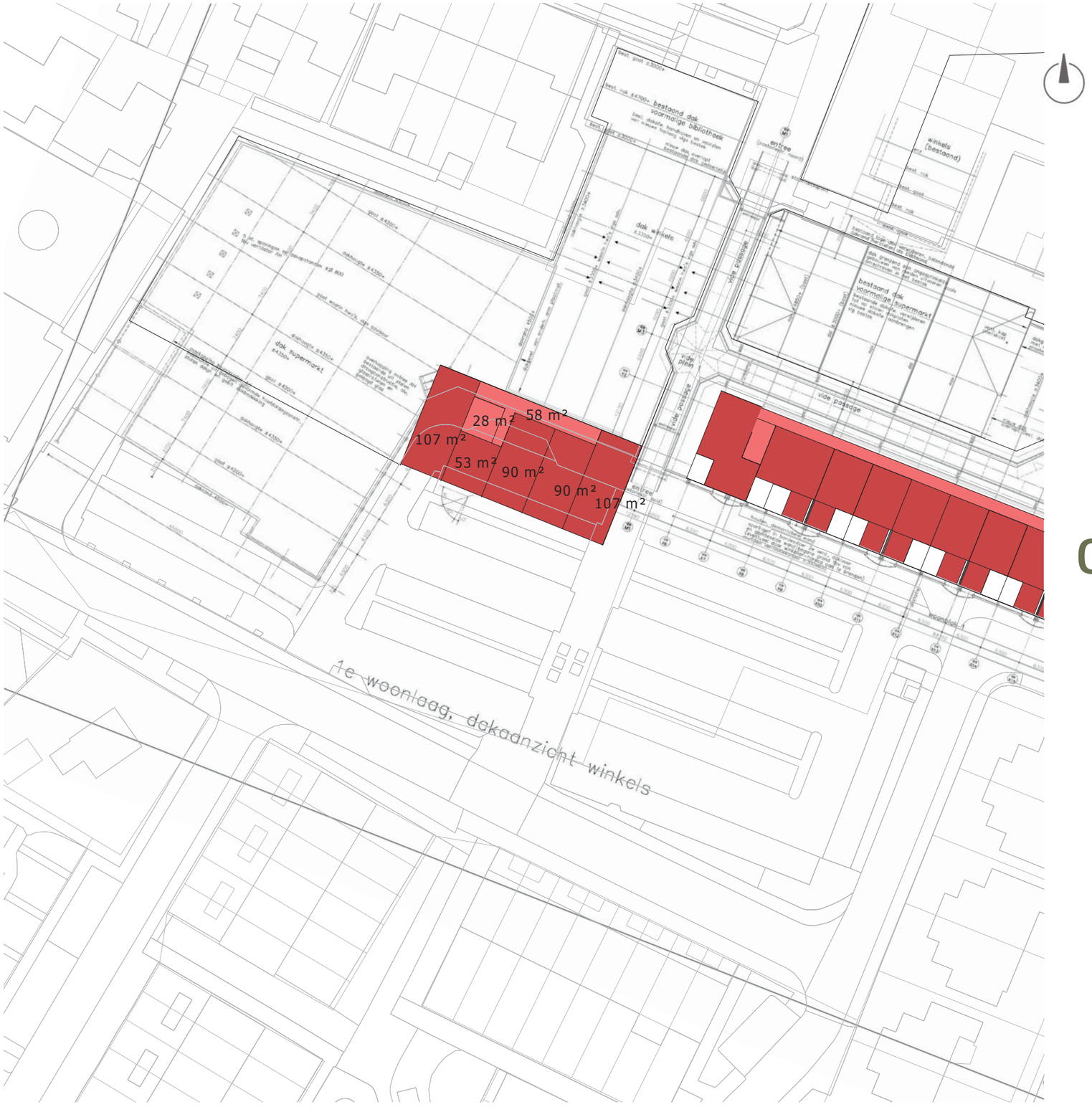

niveau 2

deel 2

Albert Heijn
voorstel

Woningen totaal	1.580 m² bvo
woningen bg	180 m² bvo
woningen +1	340 m² bvo
woningen +2, +3	530 m² bvo

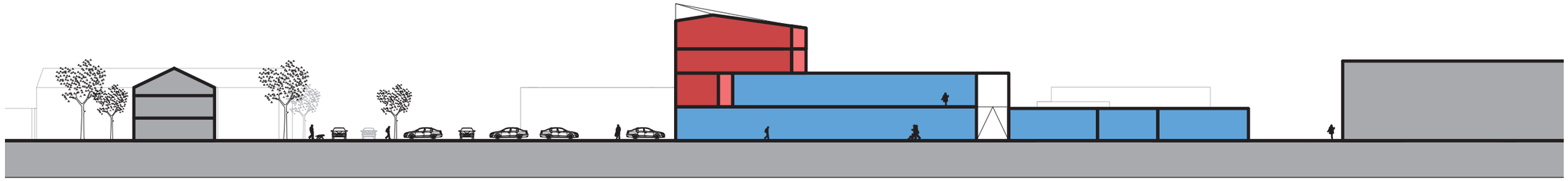

doorsnede

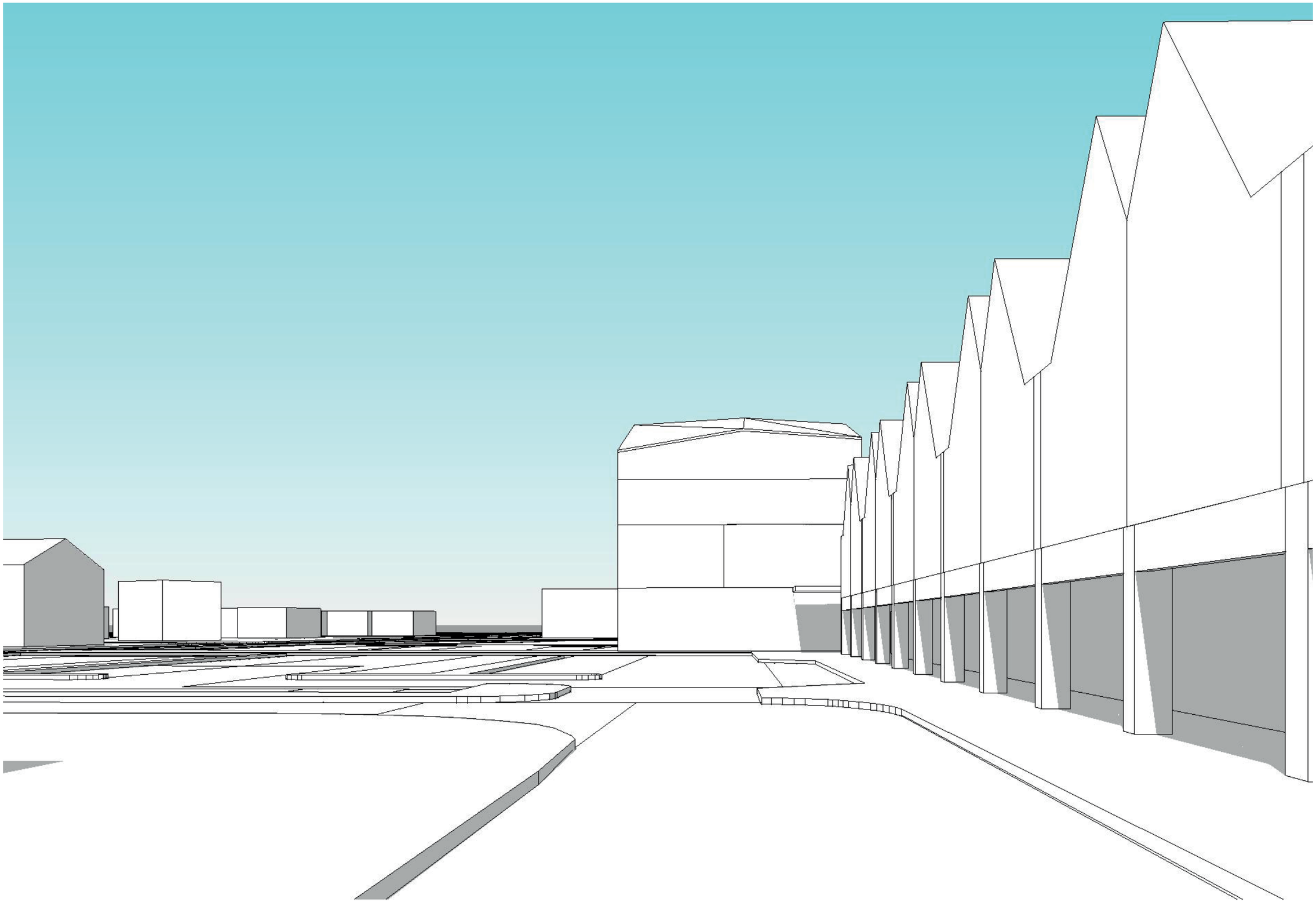

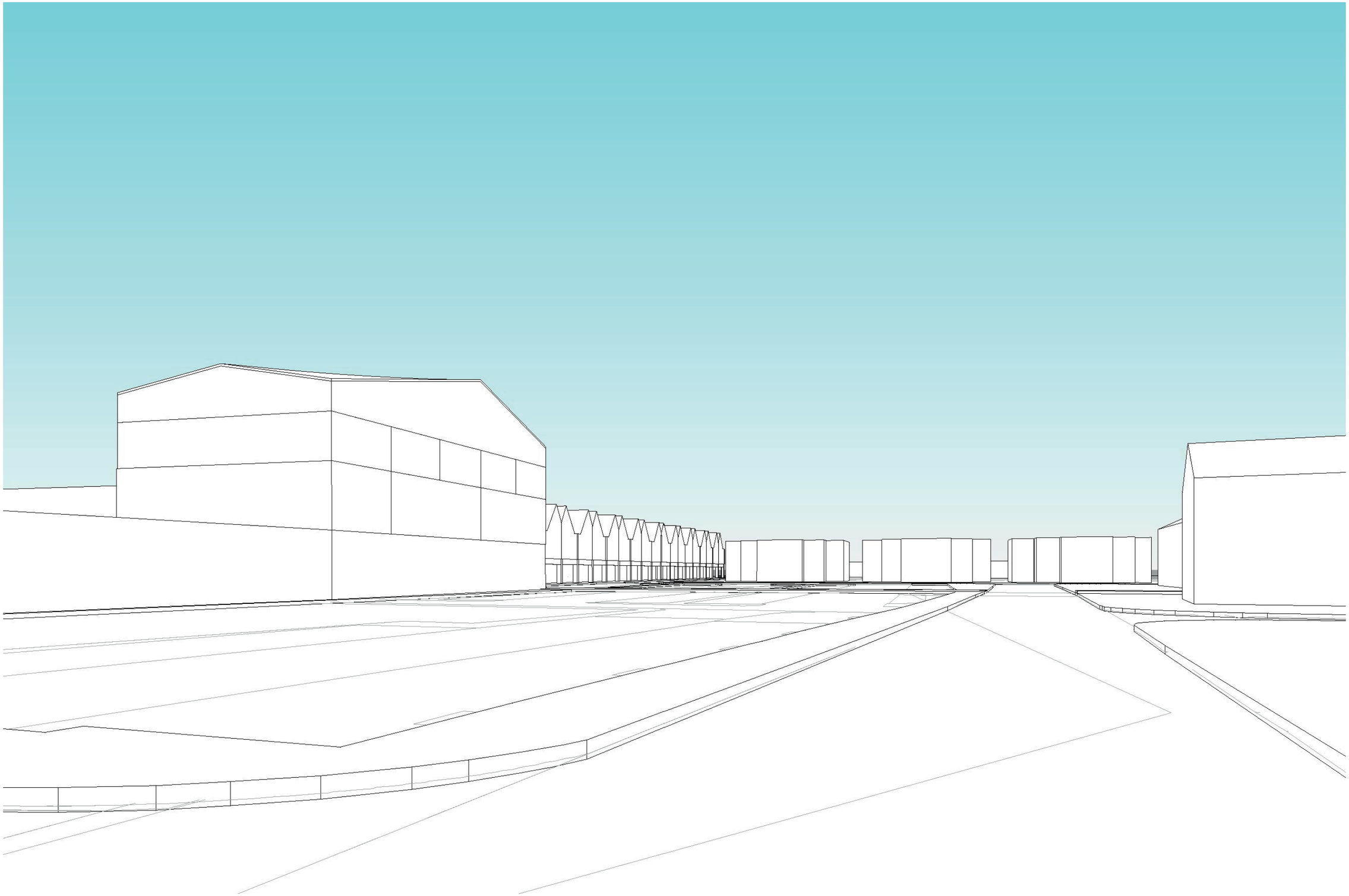

zicht vanuit Thuvinestraat

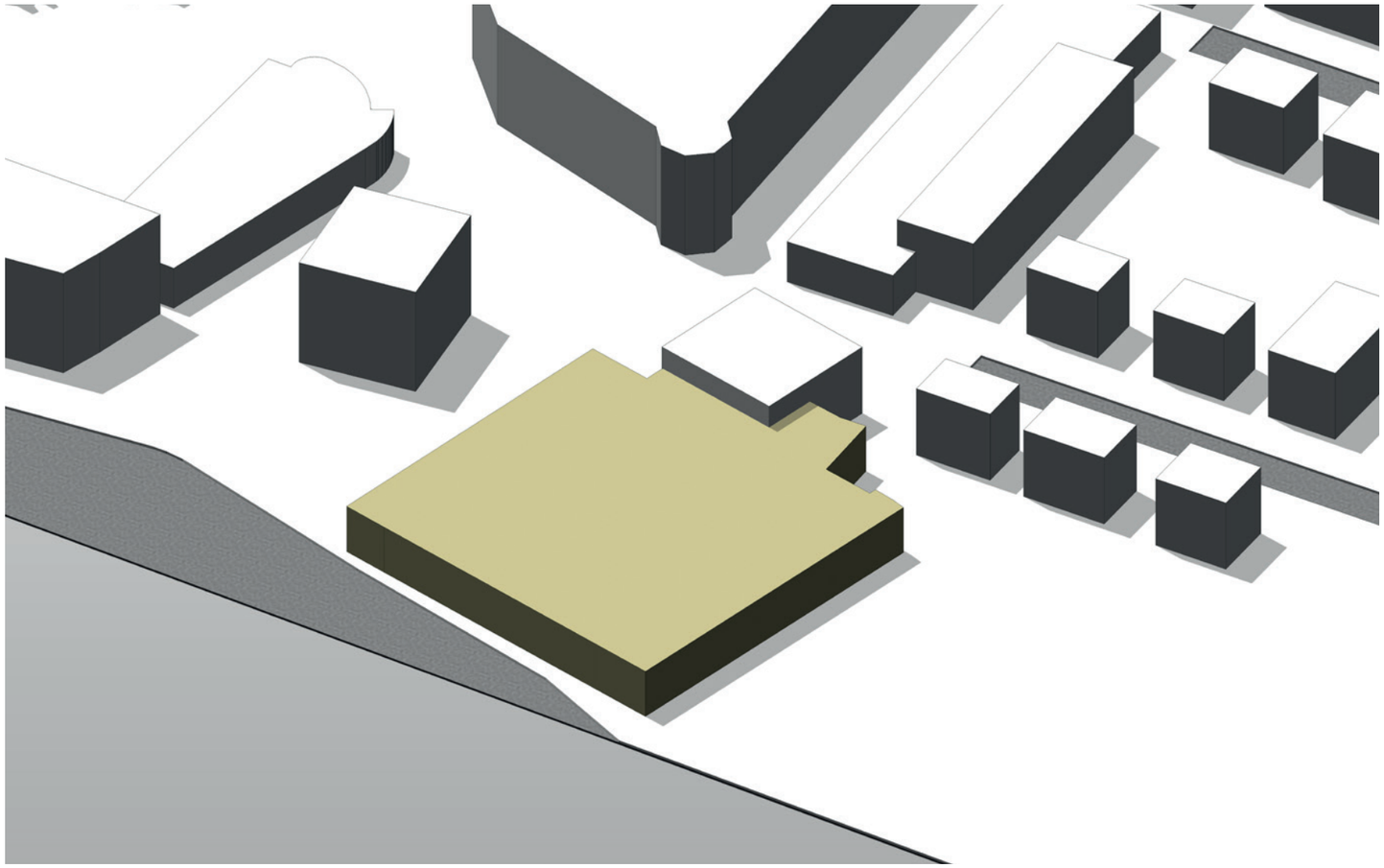

Bestaande supermarkt

- Concentreren bronpunten door verplaatsing Jumbo naar Elshofpassage
- Herkenbaar maken van de lintweg structuur aan de Rijksweg, overgang van lint naar dorpscentrum (pastorie) begeleiden.
- Creëren van een duidelijke beëindiging van het ‘erf’ rond de Pastorie.

Rijksweg

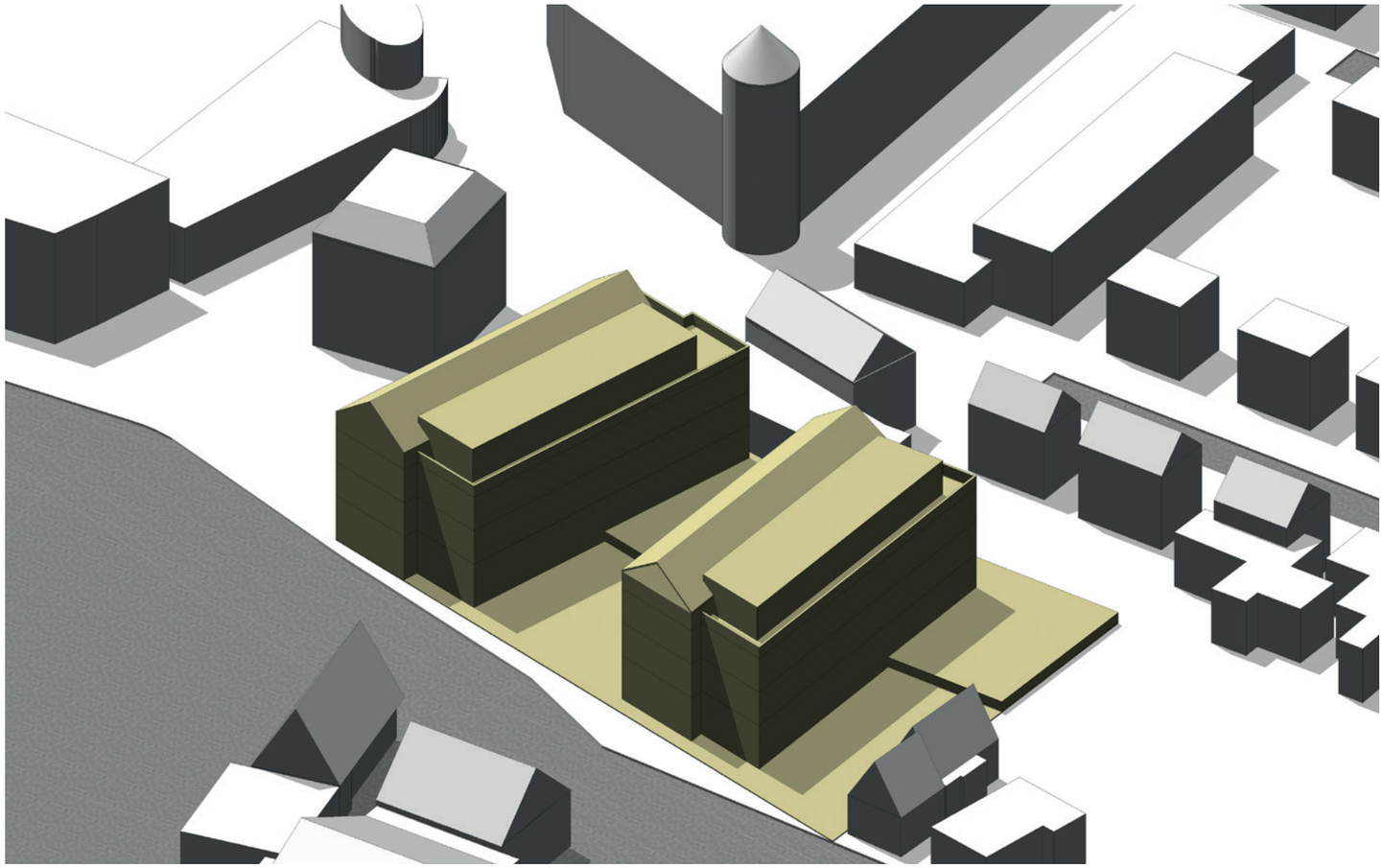

voorstel woningen

- Concentreren bronpunten door verplaatsing Jumbo naar Elshofpassage
- Herkenbaar maken van de lintweg structuur aan de Rijksweg, overgang van lint naar dorpscentrum (pastorie) begeleiden.
- Creëren van een duidelijke beëindiging van het ‘erf’ rond de Pastorie.

Rijksweg

voorstel

kavel	2.339 m² bvo
woningen	3.670 m² bvo
ca. 42 woningen à	85 m² bvo

niveau 0

rijksweg
voorstel

Woningen totaal	3.670 m² bvo
woningen bg	474 m² bvo + 476 m² bvo (950 m² bvo)
woningen +1	494 m² bvo + 497 m² bvo (991 m² bvo)
woningen +2	494 m² bvo + 497 m² bvo (991 m² bvo)
woningen +3	370 m² bvo + 376 m² bvo (746 m² bvo)
bergingen -1	197 m² bvo + 174 m² bvo (370 m² bvo)
parkeren -1	36 pp.
parkeren bg	7 pp.

Rijksweg

Rijksweg

niveau -1

Rijksweg

niveau 1,2

Rijksweg

niveau 3

doorsnede

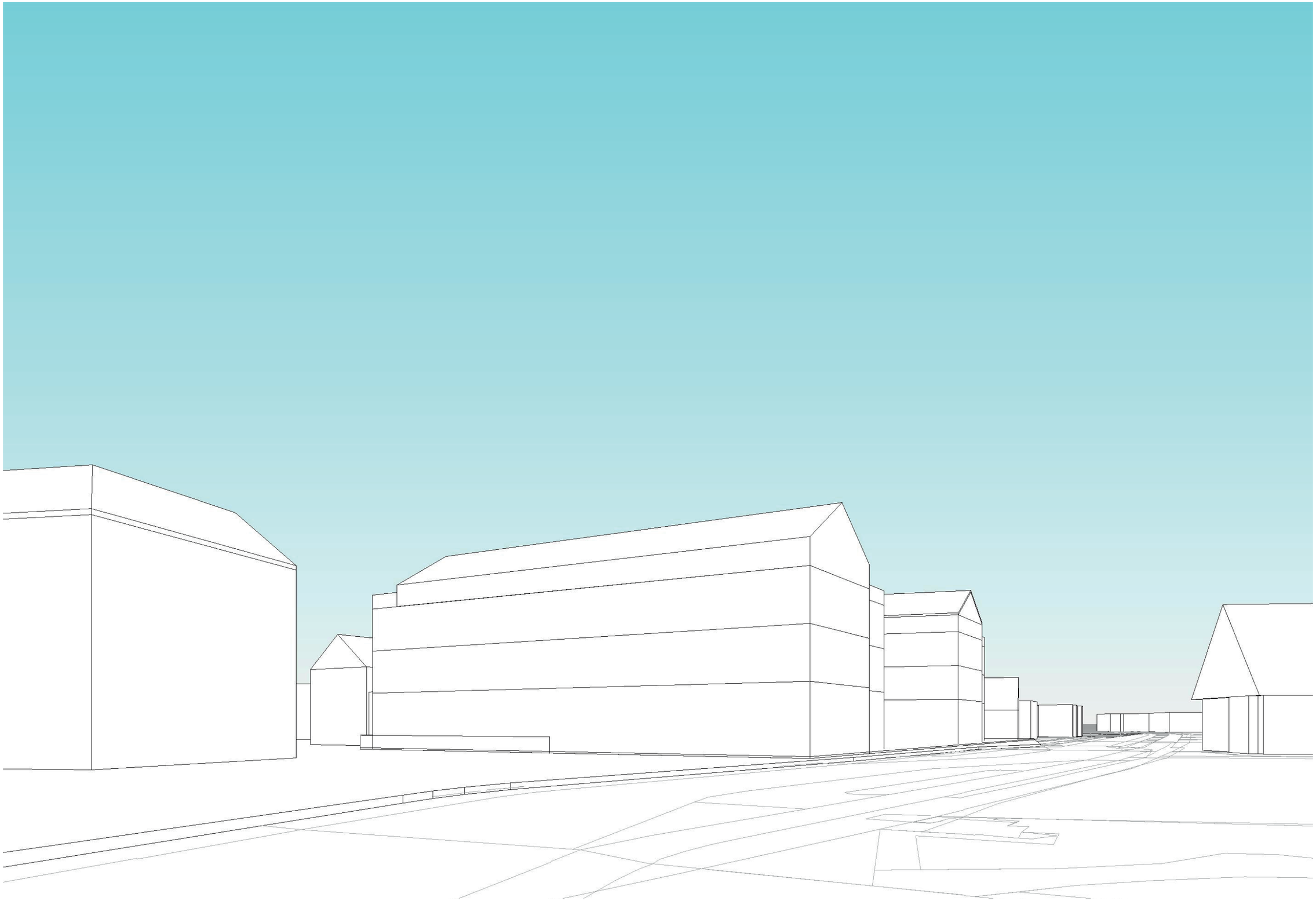

zicht vanaf Rijksweg

beeldkwaliteit

hartelijk welkom
BONUS

Reclame

wijnen
wijnen
wijnen
bourgogne
vin sec

verbeelding nieuwe entree oostzijde Elshofpassage

verbeelding woningbouw op huidige Jumbolocatie

colofon

initiatiefnemers:
WPRI Development, Amsterdam

adviseur stedenbouw en architectuur:
rphs+, Voorburg

rphs+
Eric Scholman bi-bna

Herenstraat 2
Postbus 610
2270 AP Voorburg
+31 (0)70 219 5311
info@rphs.nl
www.rphs.nl
kvk 270 888 31

Opvattingen van Nederlanders over klimaatverandering en energietransitie

www.shutterstock.com · 1806871984

Een bijdrage van **Ap Cloosterman**

Inleiding

Op 4 juni 2021 heeft het CBS de publicatie "Klimaatverandering en energietransitie: opvattingen en gedrag van Nederlanders in 2020" uitgebracht.
Klimaatverandering en energietransitie: opvattingen en gedrag van Nederlanders in 2020 (cbs.nl)
De bedoeling is, dat in deze publicatie wordt vermeld wat inwoners van Nederland denken en doen in relatie tot de klimaatverandering en de energietransitie.
In totaal hebben 3.648 personen van 18 jaar of ouder aan het onderzoek deelgenomen en de vraag, die ik hierbij heb, is of de deelnemers dan wel een juiste vertegenwoordiging zijn van alle heersende opvattingen van de Nederlandse burgerij. Het is namelijk maar zeer de vraag in hoeverre deze 3.648 personen qua politieke opvattingen over klimaatverandering en energietransitie een doorsnee vormen van de Nederlandse samenleving. Het aantal D66- en GroenLinks-volgers t.o.v. het aantal JA 21-, FvD- of PVV-volgers bijvoorbeeld, dat aan deze enquêtegroep deelneemt is niet bekend, terwijl dat in hoge mate van invloed is op het resultaat.

Op 11 juni jl. heb ik schriftelijk aan het CBS de vraag gesteld op welke criteria deze personen worden beoordeeld om deel te kunnen nemen aan deze enquête groep.
Snel heb ik een duidelijk en uitgebreid antwoord op mijn vraag gekregen (met dank aan het CBS). In het kort is de procedure als volgt:
Er wordt een steekproef getrokken uit de Basisregistratie Personen (BRP) van personen van 18 jaar of ouder. Alle geselecteerde steekproefpersonen ontvangen een aanschrijfbrief waarin gevraagd wordt om de vragenlijst via internet in te vullen.

We hebben dan nog geen representatieve weergave van de totale volwassen bevolking. Sommige groepen zijn oververtegenwoordigd in de respons, zoals 65-plussers, en andere ondervertegenwoordigd, zoals 25- tot 35-jarigen. Voor verschillen tussen de samenstelling van de steekproef en de totale bevolking wordt een correctie toegepast door middel van een wegingsfactor, gebaseerd op de kenmerken leeftijd, geslacht, migratieachtergrond, opleidingsniveau, burgerlijke staat, omvang van het huishouden, gestandaardiseerd huishoudensinkomen, provincie, de mate van stedelijkheid.

De vraag naar een politieke voorkeur komt niet aan de orde en dat zal ook niet toegestaan zijn qua privacy.

<u>Uit de rapportage van het CBS betreffende klimaatverandering:</u>

Klimaatverandering is een thema dat hoog op zowel de maatschappelijke agenda als ook op de politieke agenda staat.
In navolging van het Klimaatakkoord van Parijs in 2015 heeft de Nederlandse regering zich aangesloten bij de ambitie om klimaatverandering tegen te gaan en zijn doelstellingen geformuleerd die moeten leiden tot een substantiële vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. In de afgelopen jaren hebben overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties onderhandeld over de maatregelen die in Nederland nodig zijn om deze doelen te bereiken.
Opmerking: Burgers en wetenschappers met andere inzichten zijn niet bij het overleg betrokken geweest.
Deze maatregelen zijn in 2019 vastgelegd in het Klimaatakkoord waarin is afgesproken om de uitstoot van broeikasgassen in Nederland in 2030 ongeveer te halveren in vergelijking met 1990 (Rijksoverheid, 2019). Daarvoor is een energietransitie nodig: Nederland moet overstappen van fossiele brandstoffen op duurzame energiebronnen zoals zon en wind.
In 2020 daalde de uitstoot van broeikasgassen met 8 procent ten opzichte 2019, en was de uitstoot 24,5 procent lager dan in 1990 (CBS, 2021a). Dit komt voor een belangrijk deel door de coronacrisis, bijvoorbeeld door een afname van de mobiliteit. Het kabinet riep vanwege de corona-uitbraak op om zoveel mogelijk thuis te blijven en indien mogelijk thuis te werken, waardoor er minder reden was om met de auto de weg op te gaan.

Het gehalte aan CO_2 in de aardse atmosfeer is volgens de laatste gegevens (juni 2021) van het Mauna Loa Observatory zeker niet gedaald, maar zelfs gestegen en wel naar bijna 420 ppm (ppm = parts per million; 420 ppm = 0,042%):

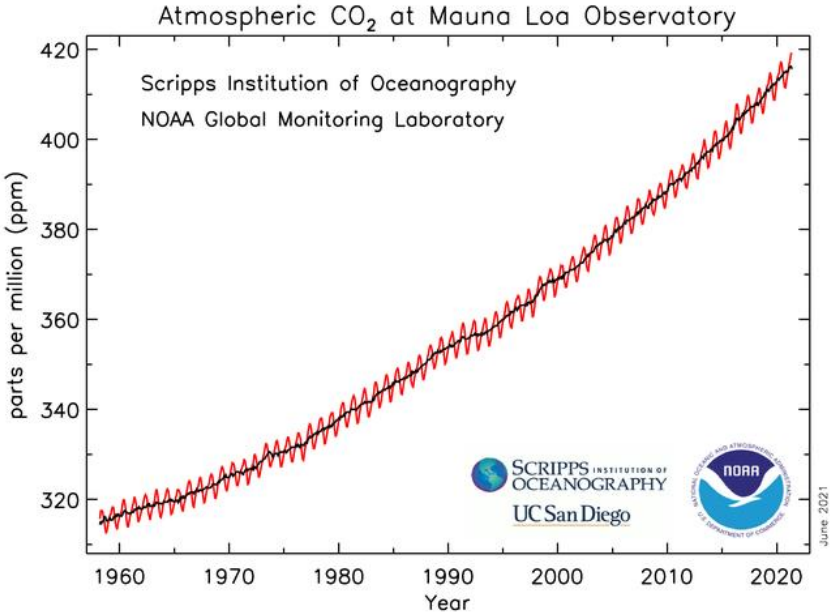

Met twijfels over de juistheid van het CBS-artikel, geef ik u hierbij enige gepubliceerde CBS-resultaten van de enquête:

2.1.1 Oorzaak van klimaatverandering, 2020

Klimaatverandering: Opvattingen van Nederlanders in 2020
CBS-enquête onder 3648 personen > 18 jaar

Helemaal door de mens	11,9 %
Vooral door de mens	47,7 %
Evenveel door de mens als door de natuur	26,8 %
Vooral door de natuur	4,7 %
Helemaal door de natuur	1,0 %
Weet niet waar oorzaak ligt	1,9 %
Geen antwoord	0,3 %
Gelooft niet in klimaatverandering of weet het niet	5,7 %

Het bijbehorende CBS-commentaar:

94 procent van de Nederlanders van 18 jaar of ouder denkt dat het klimaat aan het veranderen is. 60 procent denkt dat dit geheel of vooral door de mens komt. Verder is 75 procent van de Nederlanders van mening dat de mens nog iets tegen de klimaatverandering kan doen. Tegelijkertijd zien veel mensen het als een groot probleem voor nu en in de toekomst, en maken zij zich zorgen voor toekomstige generaties.

85 procent vindt het belangrijk dat de overheid zich bezighoudt met klimaatbeleid en 42 procent vindt het beleid nog niet ver genoeg gaan. 35 procent is het ermee eens dat Nederland alleen een streng klimaatbeleid moet voeren als grote landen zoals China en Amerika dit ook doen; een groter deel (46 procent) is het daarmee oneens. De helft van de Nederlanders maakt zich zorgen over de kosten van het klimaatbeleid. Het zijn vooral hoogopgeleiden, jongeren, vrouwen en stedelingen die de klimaatverandering als een groot probleem zien, zich er zorgen over maken, en klimaatbeleid door de overheid belangrijk vinden.

Mijn persoonlijke ervaring is, dat een klein deel van de jongeren zich fanatiek inzet om de opwarming van de Aarde te voorkomen en zich laten beïnvloeden door de waanzin van Greta Thunberg:
"Our house is on fire"
Maar het overgrote deel van de jongeren is nauwelijks geinteresseerd.

De interesse bij ouderen ligt hoger, maar daar ontbreekt het dikwijls aan voldoende kennis van het proces van klimaatverandering en de invloed van CO_2 op het klimaat. Hun mening is vooral gebaseerd op de paniek uitspraken van politici en organisaties:
"Als we de klimaatcrisis niet aanpakken, wacht ons de dood" (Kaag)
"Een dergelijke temperatuurstijging heeft desastreuze gevolgen voor mens en natuur" (WWF)
"Laten we ervoor zorgen dat onze kinderen over 50 jaar niet onder water moeten vergaderen..."(Milieudefensie)
"Binnen 70 jaar kan het ijs op de Noordpool volledig gesmolten zijn" (Greenpeace)
"Amersfoort aan zee" (Burgerforum Food Valley)
"We koersen nog steeds af op een temperatuurstijging deze eeuw van 4 tot 6^{0}C gemiddeld op aarde ten opzichte van 1850. Dat levert een onleefbare aarde op" (Urgenda)
"Het klimaat is grootste dreiging in het voortbestaan van de mens en het planeet, met ziekte, rampen, honger, hitte, brand en overstroming, oorlog en nog veel meer. (Journalist David Wallace-Wells)
"De klimaatverandering is voor 100% veroorzaakt door ons, u en ik. Iedereen die deze klimaatverandering nu nog ontkent, begrijpt het niet of wil bewust verwarring zaaien." (Weerman Gerrit Hiemstra)
etc. etc.

Uit de rapportage van het CBS betreffende energietransitie

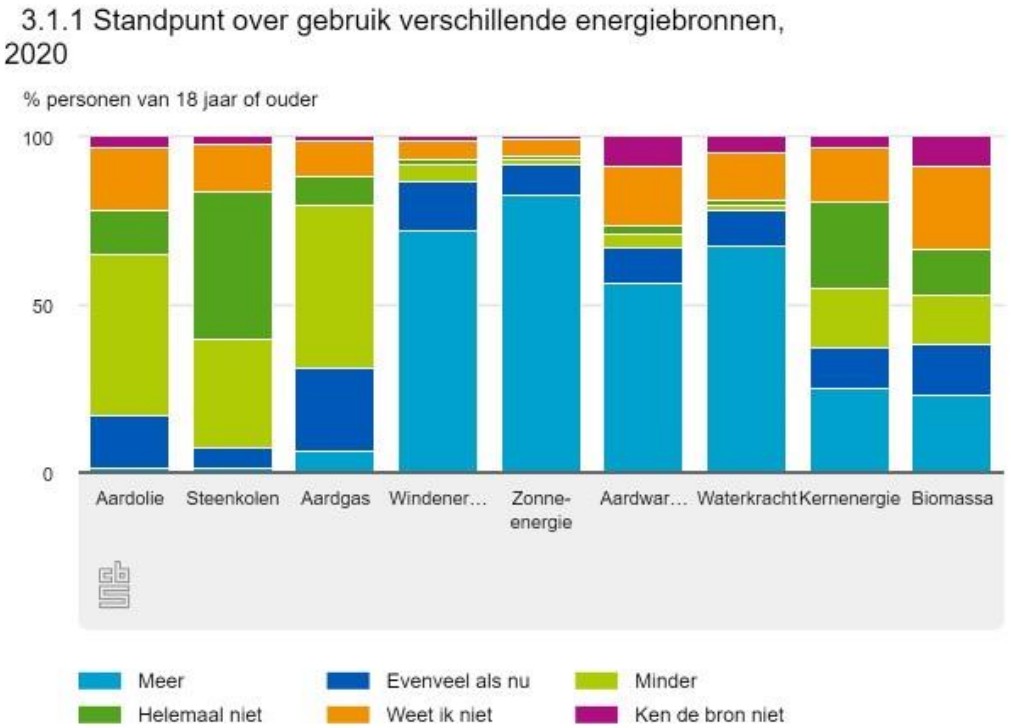

Het bijbehorende CBS-commentaar:
Ruim de helft (53 procent) van de bevolking vindt het (heel) positief dat de overheid volledig wil gaan stoppen met het gebruik van aardgas in Nederland door over te stappen op duurzame energiebronnen.
Dat aardgas bijdraagt aan de CO_2-uitstoot is hiervoor de meest genoemde reden.
Dit wordt als ongewenst gezien met het oog op klimaatverandering. Een andere veelgenoemde reden is dat de winning van aardgas leidt tot ondergrondse verschuivingen en verzakkingen van de bodem. Veel mensen noemen hier als voorbeeld de aardbevingen in Groningen. Verder is een deel van mening dat het goed is om met aardgas te stoppen, omdat de voorraad hiervan op den duur opraakt.

De schoonste fossiele brandstof wordt in de ban gedaan en wij zijn daarin het enige land ter wereld dat een dergelijke waanzin gaat doordrijven. In landen als Duitsland, Spanje en Portugal wordt aardgas zelfs gepromoot.

De ondoordachte maatregel om van het gas af te gaan, betekent dat er hals over kop inefficiënte en gezondheidsgevaarlijke windmolens moeten worden geplaatst, terwijl er nog zeker voor 100 tot 150 jaar voldoende gas is (import!).
Ons mooie landschap wordt ontsierd door eindeloze parken met zonnepanelen, waarvan de elektromagnetische straling ook nog eens negatieve effecten kan hebben op onze communicatiesystemen.
Schone kolencentrales zijn vervangen door biomassacentrales, die

gestookt worden met houten pellets, waarvoor grote bosgebieden gekapt moeten worden. Achteraf is ook nog eens gebleken dat deze centrales vervuilender zijn dan de schone kolencentrales die er nu aan moeten geloven.
Onze Overheid (uitspraak van Staatssecretaris Yesilgoz) is van mening dat deze luchtvervuilende bomenvreters tot 2030 operationeel moeten blijven, omdat anders de klimaatdoelstellingen niet worden gehaald.
Wel wordt gestopt met het afgeven van nieuwe subsidies voor het verstoken van houterige biomassa.

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft in augustus 2019 een enquête uitgeschreven om de mening van de Nederlandse burger te peilen over de maatregelen voortvloeiend uit het klimaatbeleid. Er is nauwelijks bekendheid gegeven aan deze enquête. De vragenlijst is online gepubliceerd en er zijn door het gebrek aan voldoende publicatie slechts 1600 reacties binnen gekomen. Een duidelijke kennisgeving aan de Nederlandse burger heeft nooit plaats gevonden. De eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat ook bij dit onderzoek de politieke geaardheid van de deelnemers niet bekend was. Climategate.nl en de Groene Rekenkamer hebben de uitslagen in een grafiek gepubliceerd.

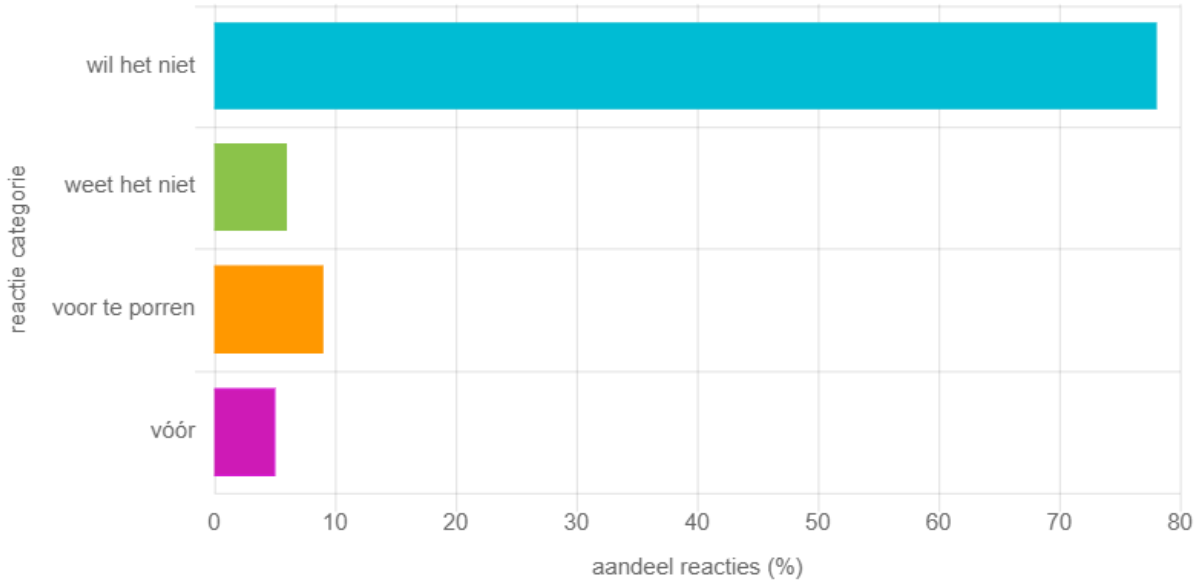

Bron hier.

De resultaten van beide enquêtes zijn dramatisch verschillend en het gevolg is, dat er geen juist beeld is over de opvattingen van de Nederlandse burger over het Nederlandse klimaatbeleid.
Overigens vormen de CBS-gegevens wel de basis waar de Overheid, de politiek en de RES-organisaties bij de totstandkoming en uitvoering van hun beleid van uit zijn gegaan!

Ook bij de directeur van NP RES ontstaat twijfel, waarbij zij ook nog eens gebruik maakt van de "twijfelachtige" CBS-gegevens:
"Raadsleden, Statenleden en AB-leden van de waterschappen en bestuurders hebben te maken met weerstand, met name tegen het opwekken van duurzame energie met windturbines. Niet alleen bij inwoners, ook bij henzelf is er soms twijfel over de vraag of grootschalige duurzame opwek van energie bij hen in de gemeente moet plaatsvinden. Daarbij zijn er zorgen en emoties, soms worden naast standpunten ook feiten betwijfeld.
Het Klimaatakkoord (2019) was een huzarenstuk van overleg. ***Elke partij*** *in de polder zat aan tafel om bij te dragen aan de klimaatverandering.*
(Dat is dus niet juist!)
Velen van hen committeerden zich aan het resultaat: 35 TWh duurzame opwek van energie op land is één van de afspraken uit dat akkoord. Desondanks is er nu in de regio's verzet tegen de plannen voor windmolens en zonneparken. Oók van gemeenten die het Klimaatakkoord medeondertekenden. Bij de RES'en zien we iets vergelijkbaars.
We delen met elkaar meestal wel dezelfde zorg.
Uit het onderzoek Belevingen 2020 van het CBS blijkt dat drie kwart van de Nederlanders zich zorgen maakt over gevolgen van de klimaatverandering. Een ruime meerderheid wil minder fossiele en meer groene energie. En de meeste mensen zijn ook nog eens voorstander van windmolens. Alleen: niet in de eigen 'achtertuin".

Mevrouw Kristel Lammers

De Overheid was achteraf van mening, dat er een beter overleg (participatie) en instemming moest zijn met de burger en daarom is het project "Burgerforum" gestart.

≥O.a. in de Food Valley werd een burgerforum opgericht voor de inspraak van de burgerij. Echter de actie voor inspraak werd uitbesteed aan een consultancybureau (NPBO) en dit bureau heeft een enquête opgesteld en rondgestuurd.
In de vragenlijst trof ik weinig of geen elementen aan over de werkelijke zorgen en problemen die er onder de inwoners zijn over de negatieve gevolgen van plaatsing van windmolens, zonneparken en het project "van het gas af".

Er werden vijf fictieve keuzemogelijkheden voorgelegd:

- Food Valley wordt Solar Valley.
- Duurzame energie voor een toekomstig landelijk beleid.
- Inwoners en bedrijven doen het samen.
- Grootschalig energie opwekken bij bestaande infrastructuur.
- Food Valley wordt Isolatie Valley.

Per onderwerp werd de mogelijkheid gegeven om 100 punten te verdelen. De vragen waren allesbehalve eenvoudig en ik kan mij dan ook goed voorstellen dat veel mensen het hebben laten afweten.
Slechts 0,5% van de bewoners van 8 gemeentes (356.123 inwoners) hebben deelgenomen.
Na de publicatie van het door het consultancybureau geschreven rapport bleek er niet de mogelijkheid te zijn om nog commentaar te leveren.

Mijn conclusie is dan ook, dat in de Food Valley er onvoldoende sprake is geweest van participatie van de burger.

≥De Groene Rekenkamer heeft op 10 juni 2021 een persbericht uitgegeven over hun onderzoek (Quick Scan) over het RES 1.0 rapport van de Fruitdelta-Rivierenland.
Quickscan-RES-Fruitdelta-Rivierenland.pdf (groene-rekenkamer.nl)

Enkele conclusies uit dit rapport:

- *Het stuk is erg weinig concreet.*
- *De RES lijkt vooralsnog in strijd met verschillende formele en materiële beginselen van behoorlijk bestuur.*
- *De prognose van de opbrengst van windturbines en zonnecentrales is veel te hoog.*
- *Voor de warmtevraag is geen oplossing gegeven.*
- *De plaatsing van de voorziene wind en zonnecentrales gaat grote hinder en overlast opleveren voor een beperkt aantal inwoners en probeert draagvlak te vormen bij diegenen die géén overlast gaan ervaren.*
- *De voorlichting naar de burgers was blijkbaar erg rooskleurig.*

Kortom:
Deze RES is geen strategiedocument. Het levert onvoldoende basis voor besluitvorming en geen onderbouwd potentieel voor een zinnige bijdrage van weersafhankelijke energie. Alternatieven zoals kernenergie en *schaliegas worden niet benoemd, terwijl dit valide alternatieven zouden zijn voor het bereiken van de achterliggende doelstellingen van het Klimaatakkoord.*

≥**”**Windmolens op land slurpen subsidies, geven hinder en zijn illegaal volgens Europees recht. Stop daarom nu met de bouw & exploitatie van

windenergie op land".
Dat eisen 82 organisaties in een brief aan informateur Hamer.
Ir. Kees Pieters, coördinator van Nederwind, lichtte dit toe tijdens het Webinar van 2 juni 2021, dat door de Groene Rekenkamer was georganiseerd.

Kees Pieters

Uit de brief aan mevrouw Hamer en de leden van de Tweede Kamer de volgende passage:
Brief-aan-informateur-en-Tweede-Kamer-26-mei-2021.pdf (eemvallei.nl)

Burgers zijn niet beschermd tegen overlast en gezondheidsschade door windturbines op land omdat de Raad van State d.m.v. een wetsovertreding het Europees recht buiten de deur houdt.

Kees Pieters heeft dit punt op 3 juni 2021 met Sandor Gaastra (directeur-generaal EKZ) besproken en kreeg te horen:
"We wachten de nieuwe uitspraak van de Raad van State af"

Het EU-Hof heeft bovengenoemd item bekrachtigd met haar uitspraak, dat geen enkel EU-land hiervan mag afwijken.
Als dit EU-recht zal zegevieren en dat betekent dat de Raad van State VERPLICHT was om bindend advies te vragen aan het Europees Hof betreffende bescherming van de bevolking tegen overlast (geluid, slagschaduw en landschapsvervuiling) en gezondheidsschade door windturbines op land, dan kan dit betekenen dat de betreffende windturbines verwijderd moeten worden.
De regering ondermijnt de rechtsstaat in windturbinezaak (climategate.nl)
Investeerders en beleggers kunnen zich de borst vast nat maken.

Noodzakelijk gewenste alternatieven

De constatering, dat het klimaat verandert, ontken ik niet.
In alle miljoenen jaren van haar bestaan heeft de Aarde klimaatveranderingen ondergaan: Klimaatverandering is een aardse norm!
De bijdrage van CO_2 aan de opwarming van de Aarde is minimaal en een kostbare en niet werkende reductie van het atmosferische CO_2 gehalte zal dan ook nauwelijks invloed hebben. De mens doet er verstandig aan om haar activiteiten te focussen op adaptatie, d.w.z. maatregelen te nemen

tegen de effecten van de aardse opwarming.

En als we het dan over prioriteiten hebben, dan is er nog veel te doen:

- Stop met de 30 RES organisaties;
- Neem afstand van absurde en niet werkende EU Green Deal verplichtingen;
- Invoering van een doordacht en werkend adaptatie beleid;
- Stop **onmiddellijk** met de vernietiging van onze bossen;
- Stop en vernietig alle afspraken over het verstoken van houtpellets;
- Aanplant van bomen in woestijnen: bomen werken in grote getalen positief als klimaatregelaars;
- Neem de tijd om te zoeken naar alternatieven voor de transitie van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen en ga niet als bezetenen door met het plaatsen van windturbines en zonneparken op land;
- Schakel dus zoveel als mogelijk over op schoon aardgas en ga zeker niet stoppen met de aardgasvoorziening voor centrales en huishoudens;
- Geen CO_2 afvangen en opslaan in de bodem;
- Meer actie om giftige lozingen in de atmosfeer en oppervlaktewater tegen te gaan;
- Meer actie voor het gezonde behoud van onze oceanen.
  Denk hierbij aan het tegengaan van lozen van plastic afval, scheepsrampen met ruwe olie, het leegvissen, etc.;

En last but not least:

- Aandacht voor de onverantwoorde toename van de bevolking.
  Als de ontwikkelingslanden dezelfde levensstandaard willen bereiken als het Westen (en je kunt ze geen ongelijk geven) dan zijn er drie aardbollen nodig om te voorzien in voedsel en grondstoffen.
  Zolang er in de ontwikkelingslanden armoede en honger is, zullen de economische vluchtelingen blijven komen.

Ap Cloosterman

Motie Borstonderzoek

De gemeenteraad van Krimpen aan den IJssel in vergadering bijeen op 3 juni 2021, gelet op artikel 35 van het Reglement van orde,

Constaterende:

- Dat de staatssecretaris voor Volksgezondheid heeft besloten het tijdsinterval voor het periodiek borstonderzoek voor vrouwen tijdelijk te verlengen van tweejaarlijks naar driejaarlijks;
- Dat als reden hiervoor is vermeld dat het momenteel en de komende drie jaar niet mogelijk is landelijk consequent aan de termijn van twee jaar te kunnen voldoen;
- Wenselijk zou zijn om ook de leeftijdsgrens voor het borstonderzoek te verlagen van 50 naar 35 jaar;
- Dat het hier weliswaar gaat om landelijk beleid, maar dat ook de raden als primaire volksvertegenwoordiging op het terrein van volksgezondheid een belangrijke politieke signaalfunctie hebben.

Overwegende:

- Dat deze maatregel op korte en langere termijn leidt tot verslechtering van deze uiterst belangrijke preventieve voorziening;
- Dat ongeveer 1 miljoen vrouwen vanaf vijftig jaar in Nederland van deze preventieve voorziening gebruik maken;
- In Nederland krijgt 1 op de 7 vrouwen borstkanker. Het bevolkingsonderzoek is bedoeld om borstkanker zo vroeg mogelijk te ontdekken. De kans op een succesvolle behandeling is dan groter. Ook is vaak een minder ingrijpende behandeling nodig.

Spreekt uit:

- Dat de genomen maatregel ongewenst en onverantwoord is en moet worden gestopt;
- Overwogen moet worden om de leeftijdsgrens te verlagen van 50 naar 35 jaar;
- Dat dit signaal vanuit de volksvertegenwoordigingen in ons land zo breed mogelijk moet worden overgebracht naar de staatssecretaris.

Verzoekt de raad in samenspraak met het college:

- Er bij de demissionair en toekomstige staatssecretarissen, door toezending van deze motie, op aan te dringen dat hij zijn maatregel intrekt en er alles aan doet om te realiseren dat de tweejarentermijn zo consequent mogelijk wordt toegepast;
- Deze motie bij de gemeenteraden in Nederland en de leden van de Tweede Kamer bekend te maken.

En gaat over tot de orde van de dag.

Wilma Lingen, Stem van Krimpen

Zonder stemming aangenomen

Motie: vreemd aan de orde van de dag

Onderwerp: Borstonderzoek vrouwen

De raad van de gemeente Nederweert, in vergadering bijeen op 08 juni 2021;

Constaterende dat:

- De staatssecretaris voor Volksgezondheid heeft besloten de tijdsinterval voor het periodiek borstonderzoek voor vrouwen tijdelijk te verlengen van tweejaarlijks naar driejaarlijks;
- Als reden hiervoor is vermeld dat het momenteel en de komende drie jaar niet mogelijk is landelijk consequent aan de termijn van twee jaar te kunnen voldoen;
- Het hier weliswaar gaat om landelijk beleid, maar dat ook de raden als primaire volksvertegenwoordiging op het terrein van volksgezondheid een belangrijke politiek signaalfunctie hebben.
-

Overwegende dat:

- deze maatregel op korte en lange termijn leidt tot verslechtering van deze uiterst belangrijke preventieve voorziening;
- ongeveer 1 miljoen vrouwen vanaf vijftig jaar in Nederland van deze preventieve voorziening gebruik maken;
- in Nederland 1 op de 7 vrouwen borstkanker krijgen. H et bevolkingsonderzoek is bedoeld om borstkanker zo vroeg mogelijk te ontdekken, zodat de kans op een succesvolle behandeling groter en wellicht minder ingrijpend is.

Verzoekt het college:

- bij de demissionair en toekomstige staatssecretarissen, door toezending van deze motie, kenbaar te maken dat wij van mening zijn dat de genomen maatregel ongewenst en onverantwoord is, en er op aandringt de maatregel in te trekken en er alles aan doet te realiseren dat de tweejarentermijn zo consequent mogelijk wordt toegepast.
- deze motie bij de gemeenteraden in Nederland en de leden van de 2e Kamer bekend te maken.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie JAN

Carin Sieben

Uitkomst raad	
Wel / niet in stemming	Wel
Voor	17
Tegen	0
Resultaat	Aangenomen

Aan de raden van Duiven, Doesburg en Westervoort

Datum: 22 juni 2021

Onderwerp: Evaluatie gezamenlijke Rekenkamer Duiven, Doesburg en Westervoort

Geachte leden van de raad van Duiven, Doesburg en Westervoort,

Duiven, Doesburg en Westervoort hebben een gezamenlijke Rekenkamer. In de samenwerkingsovereenkomst die hieraan ten grondslag ligt, staat dat de Rekenkamer in 2021 geëvalueerd moet worden. (Na 2021 volgt evaluatie elke vier jaar).

Via een digitale enquête is het net opgehaald. Bijgaand treft u de uitkomst van de enquête en de analyse die op basis hiervan is opgesteld.

De Klankbordgroep Rekenkamer Duiven, Doesburg en Westervoort stel vast dat sprake is van een Rekenkamer die dichtbij de raadsleden staan (en dus niet op afstand), onder meer omdat de kamer goed communiceert. De kwaliteit van de rapporten wordt als (erg) goed ervaren. Kortom, de ingeslagen weg is goed. Optionele verbeterpunten:

- beter aangeven waarom bepaalde onderwerpen worden gekozen;
- concretere tips meegeven aan raadsleden bij onderzoeksresultaten;
- meer specifiek voor aparte gemeentes onderzoeken doen op kosten van die gemeente

Wij vertrouwen erop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

De Klankbordgroep Rekenkamer Duiven, Doesburg en Westervoort,

drs. W.R. Bosch	P. Dijkstra
(secretaris)	(voorzitter)

Uitkomsten enquête rekenkamer

1: helemaal oneens. 4: helemaal eens.

1. Kies de raad waar u lid van bent:

38 antwoorden

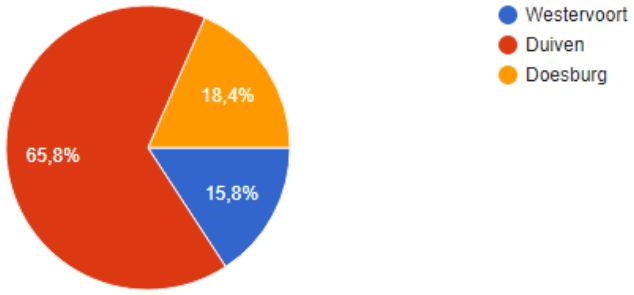

2. De rekenkamer helpt mij als instrument om beter mijn controlerende en kaderstellende rol te pakken als raadslid.

38 antwoorden

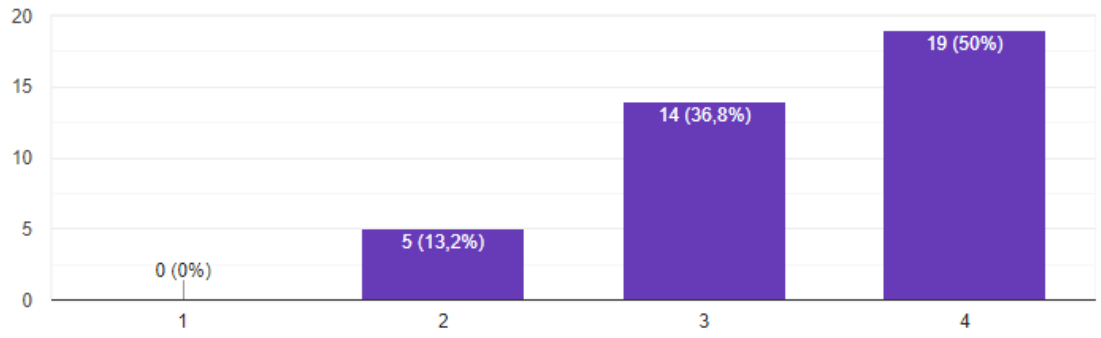

3. Het functioneren van de rekenkamer geef ik op dit moment een:

37 antwoorden

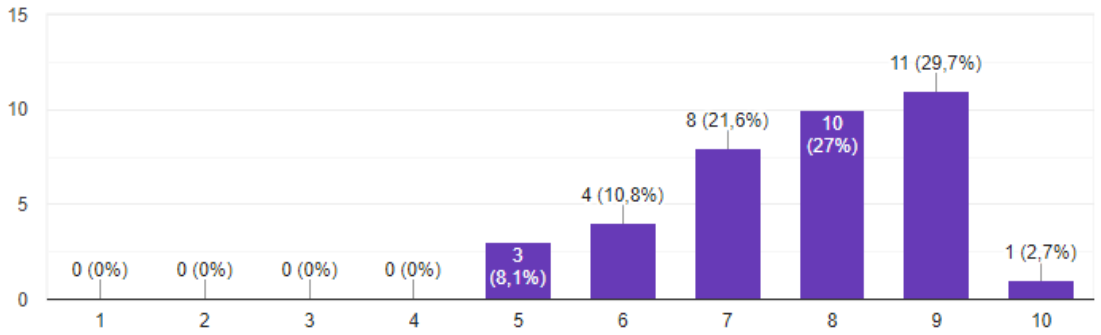

4. Bij de start van de Rekenkamer verwachtte ik dat de Rekenkamer een meerwaarde zou zijn.

38 antwoorden

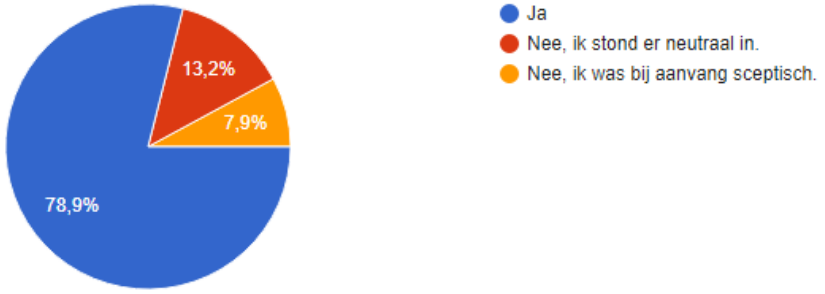

5. Ik vind het geen probleem dat de rekenkamer voor drie gemeenten tegelijk functioneert.

38 antwoorden

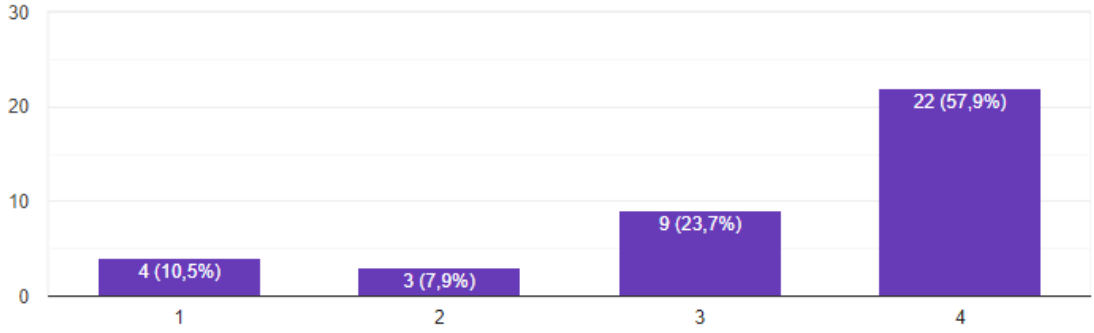

6. De rekenkamer communiceert goed richting onze raad en fracties.

38 antwoorden

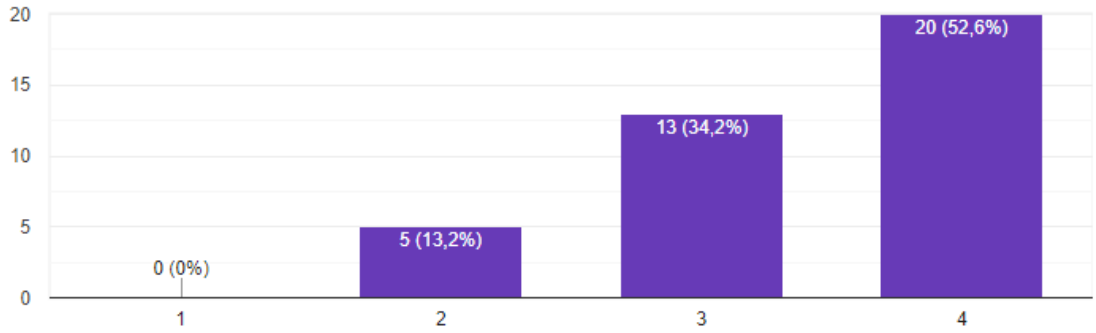

7. Op dit moment houdt de Rekenkamer twee fractiebezoeken per raadsperiode aan. Dit is een goede manier om als Rekenkamer in verbinding met de raden te staan en op te halen wat er leeft.

38 antwoorden

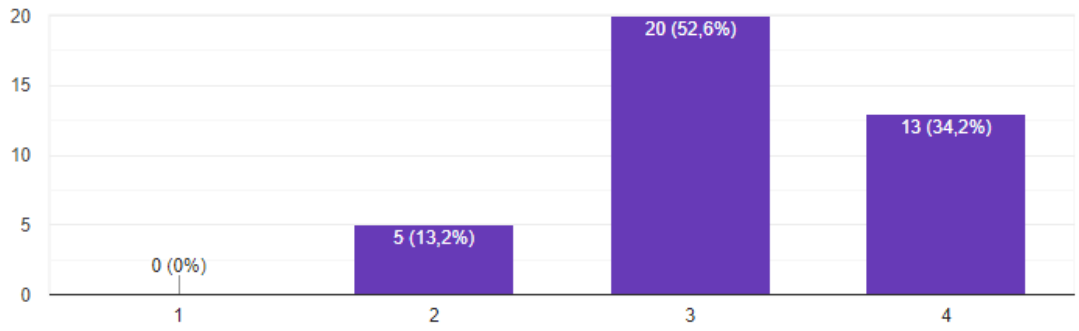

8. De Rekenkamer kost niet te veel geld.

38 antwoorden

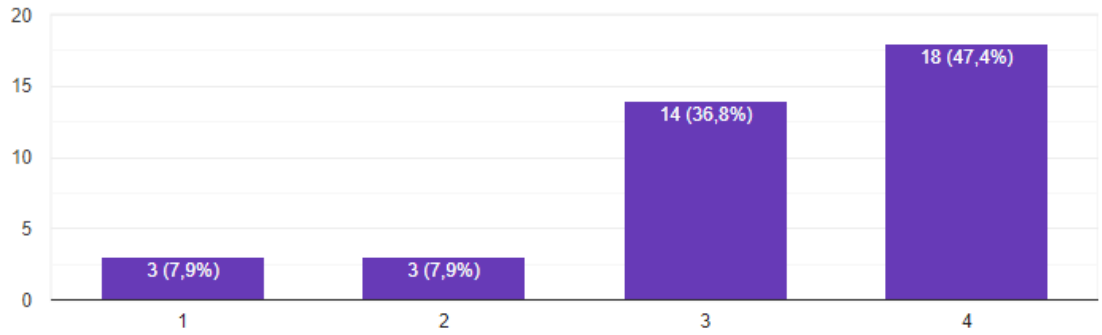

9. Ik vind dat de rekenkamer helder verantwoording aflegt over hun inkomsten en uitgaven.

38 antwoorden

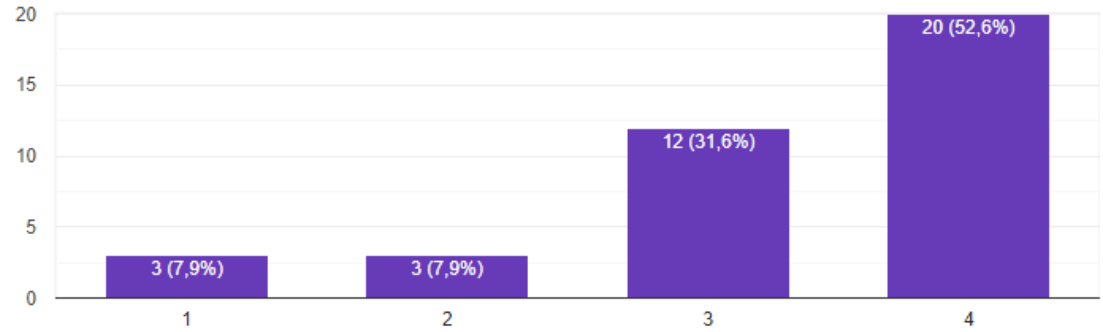

10. Ik vind dat er meer budget moet naar de rekenkamer zodat er nog meer en/of grotere onderzoeken gedaan kunnen worden.

38 antwoorden

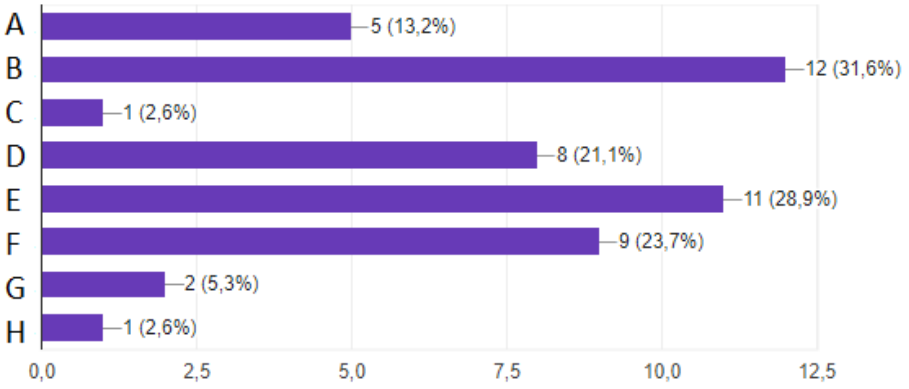

Nee, ik wil er niet meer budget voor vrijmaken. A

Nee, ik vind de frequentie onderzoeken zo voldoende. B

Nee, want ik ben niet tevreden over de huidige rekenkamer. C

Ja, want ik vind dat er meer of grotere onderzoeken moeten komen. D

Ja, want een sterke rekenkamer zorgt er voor dat we als raad een sterkere positie kunnen innemen. E

Ja, want als raad krijgen we steeds meer lastige onderwerpen op ons bord. F

Eigen antwoord: de rekenkamer mag meer geld kosten, maar alleen als het lokale onderwerpen oppakt. G

Eigen antwoord: ik wil maatwerk per gemeente, onderzoeken zijn te oppervlakkig. H

11. We moeten de huidige opzet van de gezamenlijke rekenkamer voortzetten.

37 antwoorden

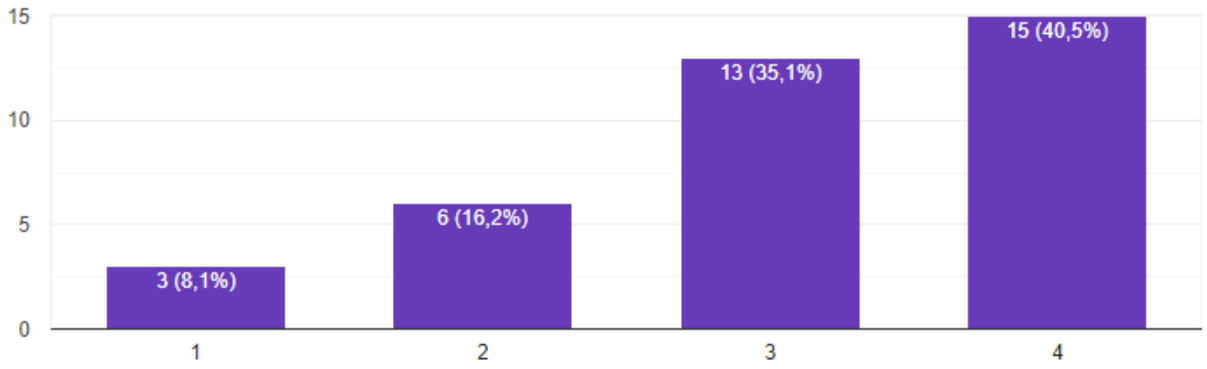

12. Het werken met een Klankbordgroep, met raadsleden uit alle drie de gemeenteraden, draagt bij aan een goede afstemming met de Rekenkamer

38 antwoorden

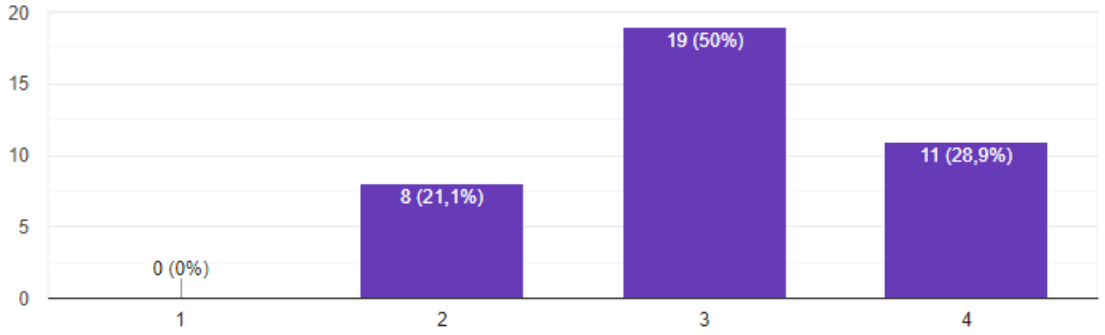

13. Het is voor mij duidelijk hoe de onderwerpen van de rekenkamer worden gekozen.

38 antwoorden

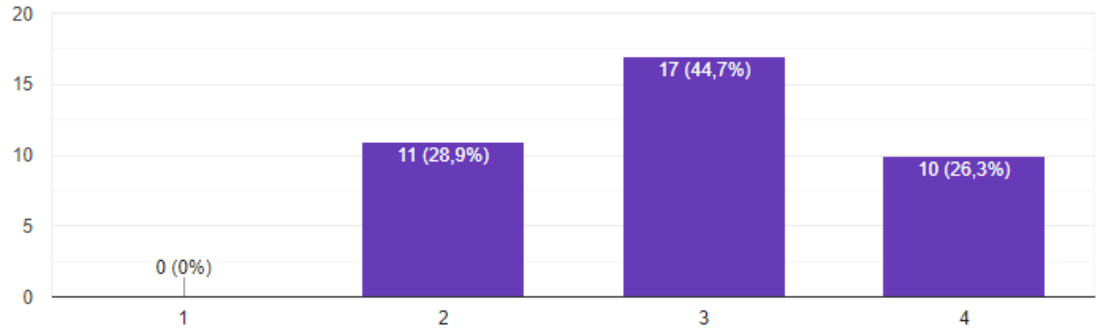

14. Ik vind de onderzoeken qua vorm helder en duidelijk geschreven.

37 antwoorden

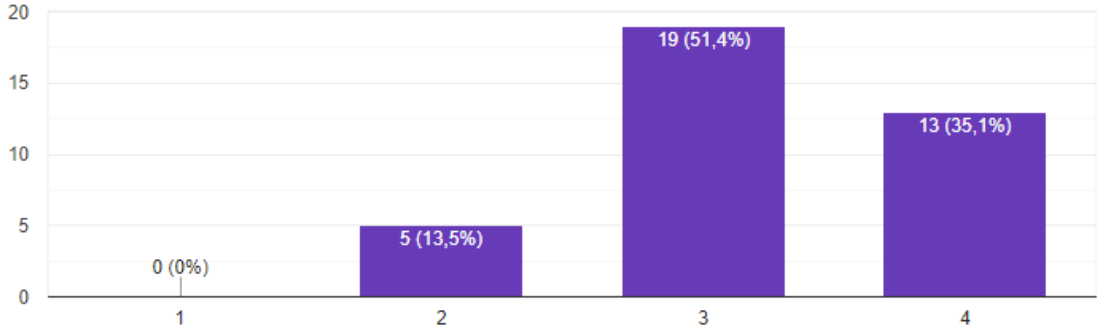

15. De presentaties over de onderzoeksrapporten zijn goed.

38 antwoorden

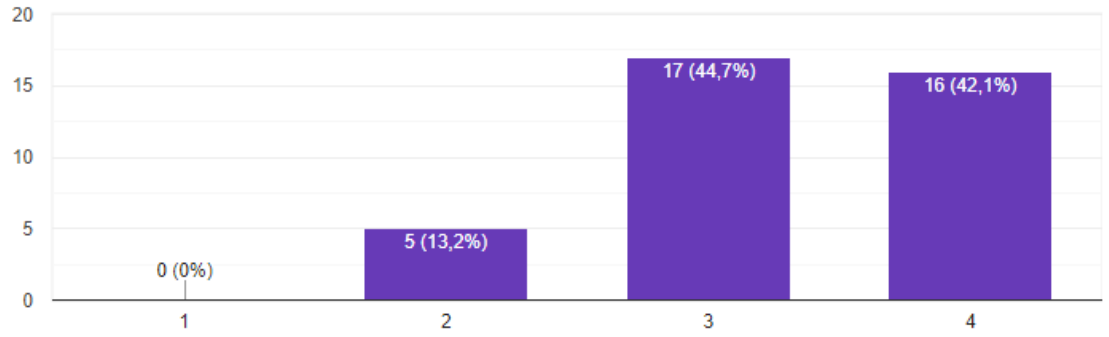

16. Ik vind de kwaliteit van de onderzoeksrapporten goed.

38 antwoorden

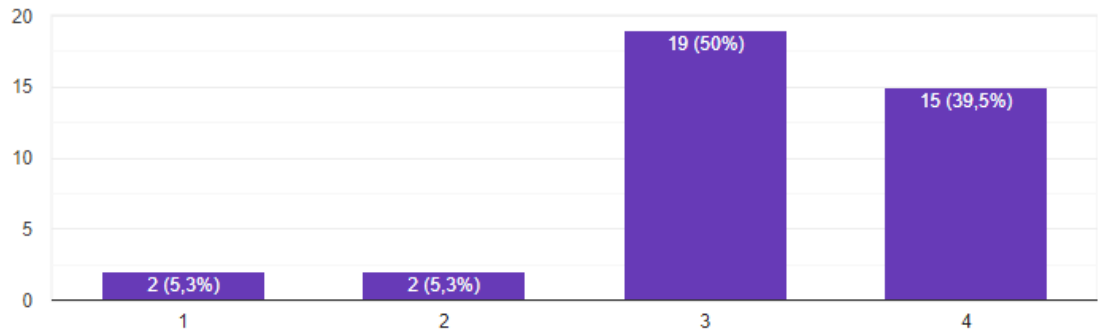

17. De adviezen aan het einde van de onderzoeksrapporten helpen mij om concreet actie te ondernemen als raadslid.

38 antwoorden

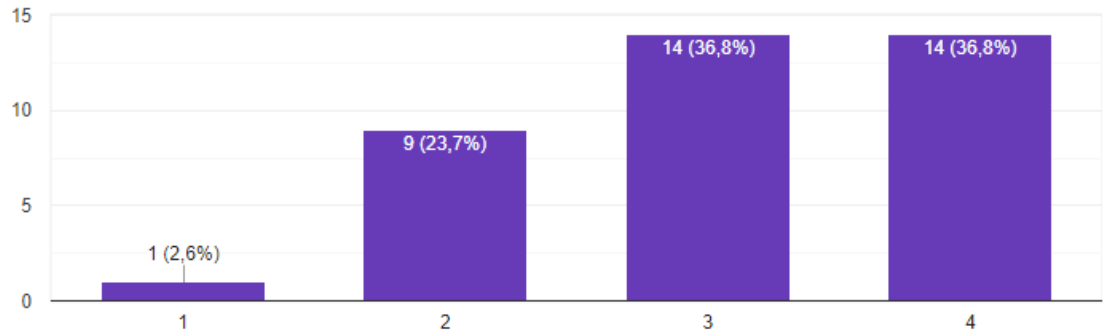

18. Hoe kan de rekenkamer nog beter functioneren?
Rekenkamer doet het goed, klankbord groep zou wat meer naar de raad kunnen komen.

Middels meer budget meer onderzoek doen

Andere opzet kiezen met een dubbel budget. Decentrale en centrale onderwerpen.

Door meer uren aan de rekenkamer toe te kennen.

aanbieden om specifieke onderwerpen per gemeente op te pakken (extra)

Door meer financiën beschikbaar te stellen kan er verbreding en of verdieping van de werkzaamheden plaatsvinden

Ik sta sceptisch tegenover het instituut. Ik zie liever een onderzoek apart door de raad geïnitieerde

Voor 1 gemeente ipv 3

Daar kan ik geen antwoord op geven

Meer contact met een kleine klankbordgroep.

Ga op deze voet door

Geen comm.

Een hoger budget

Geen suggesties

Doen het m.i. al goed

Per gemeente een eigen rekenkamer.

Dat ligt vooral op financieel gebied, Zie vraag 10

Zo nu en dan een tussenstand te geven van lopende onderzoeken. Meer onderzoeken

Ik heb nu geen argumenten om aan te geven hoe de Rekenkamer beter kan functioneren

Mondelinge toelichting van rapportages is belangrijk

19. Waar bent u teleurgesteld over?

Niet

Er zijn teveel raadsleden die te weinig initiatief hebben, onvoldoende kennis vergaren en het maar een beetje laten voor wat het is. Daar tegenover zijn er enkele raadsleden die niet weten hoeveel ze wel in beeld moeten komen met moties, amendementen en interrupties.

Er kan er niet meer voorzien worden aan de lokale vraag.

Eigenlijk nergens over als het om de Rekenkamer gaat. De adviezen van de rekenkamer worden niet allemaal overgenomen door het college.

dat de westervoortse raad de rekenkamer deels had willen wegbezuinigen; gelukkig kon dat niet

niet

Kwaliteit rapporten. Te algemeen

De opvolging vanuit het college, maar daar kan de rekenkamer weinig aan doen

Nvt

Niets

Te weinig budget waardoor er beperkt gewerkt kan worden

Geen mening.

Ik ben juist heel tevreden en dus niet teleurgesteld

Dat ze niet meer kunnen betekenen voor ons

Dat de onderzoeken zich niet specifiek op de gemeente gericht zijn.

Nergens over

Er wordt door de raadsleden te weinig gedaan met de adviezen van de rekenkamer

Ik vindt dat de Rekenkamer het goed doet

20. Waar bent u tevreden over?

Ik ben zeer tevreden over de voorzitster van de Rekenkamer die zeer open en belangstellend over komt naar ons als raadsleden.

Communicatie. Heldere adviezen

Goede rapportage en heldere adviezen.

helder rapport omgevingsvisie, dat ik net nog heb nageslagen

Binnen de mogelijkheden die er zijn doet Rekenkamer overwegend kwalitatief goed werk. Contact is zakelijk en constructief.

De Cie zelf doet het goed.

Helaas nog niets.

De kwaliteit van de rapporten is goed

Nvt

De hele gang van zaken prima

Bezoekjes

De communicatie en de manier van rapporteren

Geen mening

Kwaliteit van de onderzoeken. Is echt van meerwaarde voor het functioneren als raadslid

Over hun inzet

Budget/kosten, maar geef liever meer uit als de kwaliteit beter is.

De communicatie en onderzoeken

21. Wilt u nog wat kwijt?

Een goed team die de opdrachten serieus nemen en verschillende kwaliteiten wat gunstig is

We moeten de rekenkamer behouden

De klankbord groep zou misschien wat meer naar de Raad moeten spreken en vragen stellen.

Ik ben blij met de rekenkamer

Conclusies enquête gemeenschappelijke rekenkamer Duiven, Doesburg en Westervoort

De vragenlijst was opgedeeld in drie categorieën die we ook nu bij de conclusies als structuur gebruiken: algemeen (1-4). Organisatie (5-12) en onderzoeken (12-17).

Algemeen

Als eerste kan de conclusie getrokken worden dat de enquête frequent door politici uit Duiven is ingevuld. De gemeenteraad van Duiven is iets groter (21 zetels tegenover 15 zetels voor Doesburg en 17 zetels Westervoort) en heeft daardoor ook meer fractie-assistenten die de enquête hebben kunnen invullen.

De antwoorden onder het kopje 'algemeen' laten een positief beeld zien over de rekenkamer. 86,8% van de respondenten is het eens met de stelling dat de rekenkamer helpt om beter de controlerende en kader stellende rol te pakken als raadslid. De rekenkamer krijgt gemiddeld een **7.7** als cijfer.

Organisatie

Een overgrote meerderheid (meer dan driekwart) van de respondenten geeft aan dat het geen probleem is dat de rekenkamer voor drie gemeenten tegelijk functioneert. Slechts 4 van de 38 deelnemers vinden dit wel een (groter) probleem. Dit geluid komt m.n. van enkele raadsleden/fractie-assistenten uit Duiven. Omdat de enquête verhoudingsgewijs vaker door politici uit Duiven is ingevuld kunnen hier niet meteen conclusies uit getrokken worden. Wellicht kan de rekenkamer in hun fractie-bezoeken ophalen bij welke individuen dit gevoel leeft. Ook bij de 'open vragen' (18-21) komt naar voren dat een klein deel de onderzoeken te algemeen vindt en ook onderzoeken wil specifiek voor de eigen gemeente.

De rekenkamer communiceert erg goed blijkt uit de uitkomsten en twee fractie-bezoeken per termijn blijkt voldoende te zijn. Ook uit de 'open vragen' blijkt dat veel respondenten erg tevreden zijn over de communicatie.

Ook komt helder naar voren dat de rekenkamer niet te veel geld kost. De meningen of er zelfs meer budget moet worden vrijgemaakt zijn verdeelder hoewel het lastig is definitief conclusies te trekken omdat er bij vraag 10 meerdere antwoorden mogelijk waren. Het valt in ieder geval op dat er 12 mensen hebben gekozen voor B: geen extra budget vrijmaken want de frequentie onderzoeken is op dit moment voldoende. Desondanks tekent zich wel een meerderheid af voor meer budget waarbij vooral als reden wordt gegeven dat de rekenkamer de gemeenteraad kan helpen nu de gemeenteraad meer lastige onderwerpen voorgeschoteld krijgt en de rekenkamer kan de raad helpen om een sterkere positie in te nemen.

De klankbordgroep rekenkamer functioneert goed om zaken af te stemmen met de rekenkamer. Als tip wordt bij de ‘open vragen’ nog meegegeven om vaker een tussenstand te geven van lopende onderzoeken.

Onderzoeken

De uitkomsten wat betreft de vragen over het onderdeel onderzoeken laten een erg positief beeld zien: de onderzoeken zijn kwalitatief goed (vraag 16) en ook de presentaties over de onderzoeken zijn sterk (vraag 15). De onderzoeken zijn daarnaast ook helder en duidelijk geschreven (vraag 14).

Wel wordt door 11 respondenten (28,9%) aangegeven dat niet duidelijk is hoe de onderwerpen van de rekenkamer worden gekozen. Ook geven 10 van de 38 respondenten aan dat de adviezen aan het einde van de onderzoeksrapporten niet helpen om concreet actie te ondernemen als raadslid.

Resultaten Euregioraadsvergadering d.d. 10 juni 2021 in Nijmegen/digitaal

Wegens Corona vond de Euregioraadsvergadering dit keer via zoom plaats. Voorzitter Thomas Ahls en vice-voorzitter Hubert Bruls begroeten de deelnemers vanuit de historische Trêveszaal in het stadhuis van Nijmegen.

Afscheid Geert van Rumund
Tijdens de vergadering werd afscheid genomen van Geert van Rumund. Geert van Rumund was tot eind mei burgemeester van Wageningen en maakte sinds 2019 deel uit van het Dagelijks Bestuur. Hij heeft zich als burgemeester van de stad, waarin de Duitse capitulatie werd getekend, steeds sterk gemaakt voor de grensoverschrijdende betrekkingen. De opvolger van Geert van Rumund in het Dagelijks Bestuur is nog niet bekend.

50 jaar ERW
Dit jaar bestaat de Euregio Rijn-Waal 50 jaar en dit jubileum dient gevierd te worden.
Zo is er o.a. op onze website www.euregio.org een aparte rubriek ingericht, waarin verwezen wordt naar de diverse jubileumactiviteiten en publiceren wij elke maand een interessant artikel uit het verleden. Verder zijn er diverse publicaties gepland, waaronder een kroniek, een bundeling van portretten van inwoners uit de Euregio Rijn-Waal, die over hun euregionale identiteit berichten en een brochure met de mooiste wandel- en fietsroute. Elke lidorganisatie is met een route in de brochure vertegenwoordigd.

Afhankelijk van de corona-situatie vindt er op 13 december 2021 een Euregionale Kerstmarkt plaats met producten, demonstraties en optredens verzorgd door (INTERREG)projectpartners en willen wij nog een publieksgerichte “ludieke” actie organiseren in de vorm van een grensharmonie.

Euregionaal Mobiliteitsplan
De Euregioraad heeft in zijn vergadering van 28 november 2019 het secretariaat van de Euregio Rijn-Waal verzocht om een Euregionaal Mobiliteitsplan op te stellen, dat antwoord geeft op de uitdagingen op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid, waarmee de Euregio Rijn-Waal geconfronteerd wordt. Het secretariaat heeft hieraan gevolg gegeven en een INTERREG-projectaanvraag voor het opstellen van een Euregionaal Mobiliteitsplan ingediend, die op 8 oktober 2020 door de INTERREG-stuurgroep is goedgekeurd.

Voor de ontwikkeling van het Euregionale Mobiliteitsplan wordt samengewerkt met een consortium bestaande uit Loendersloot Groep BV, IGS Ingenieursgesellschaft Stolz mbH und Jan Oostenbrink Intercultural Management Cross Border Cooperation. Het proces wordt vanuit het Dagelijks Bestuur begeleid door Peter Hinze, burgemeester van Emmerich.

Tijdens de Euregioraadsvergadering presenteerde het consortium de stand van zaken met betrekking tot de Desk Research. Tevens werden de zes stakeholderbijeenkomsten die de komende weken plaatsvinden toegelicht.

- ➔ De Desk Research kunt hier downloaden
- ➔ Mocht u geïnteresseerd zijn in de stakeholderbijeenkomsten of algemene aanvullende informatie over het Euregionaal Mobiliteitsplan wensen, kunt u contact opnemen met Heidi de Ruiter via deruiter@euregio.org of +49-2821-793022.

Voorbereiding INTERREG VI A
In juli 2020 is door de Europese Ministerraad onder Duits voorzitterschap het Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de Europese Unie voor de periode 2021 – 2017 vastgesteld. In het MKF zijn ook de financiële randvoorwaarden voor het nieuwe Interreg VI programma 2021-2027 opgenomen. Voor

het Interreg VI programma is iets minder dan 8 miljard euro beschikbaar. Het programma Nederland-Deutschland kan de komende subsidieperiode over een cofinancieringsbedrag van 240 miljoen euro beschikken, dit is 18 miljoen euro meer dan in het huidige programma.

De Interreg-partners van het Interreg VI A programma Nederland-Duitsland zijn al geruime tijd bezig met de inhoudelijke voorbereiding van het nieuwe Interreg-VI A programma. Er hebben stakeholderbijeenkomsten (o.a. in Kalkar) plaatsgevonden en er is gekeken naar de toekomstvisies van Rijk, Provincies, Deelstaten en Euregio's. Op basis daarvan en op basis van de concept-Interreg verordening, zijn een aantal maatschappelijke uitdagingen geformuleerd die leiden tot een viertal prioriteiten voor het nieuwe Interreg VI A programma Nederland-Duitsland:

- Een innovatiever programmagebied
- Een groener programmagebied
- Samen werken aan een verbonden grensgebied
- Europa dichter bij de burger.

Voor de eerste twee prioriteiten is ca. 65% van het budget gereserveerd. Voor de laatste beide prioriteiten is 35% van de middelen beschikbaar.

Deze prioriteiten sluiten goed aan bij de Strategische Agenda 2025+ van de Euregio Rijn-Waal en bieden volop kansen om voor de Euregio belangrijke initiatieven financieel te ondersteunen.

Op dit moment is er nog onzekerheid over het definitieve programma-gebied. De Europese Commissie wil het werkgebied verkleinen. In ons werkgebied staan onder meer de regio´s Veluwe en Zuid-West Gelderland ter discussie. De programma-partners hebben bij de Europese Commissie aangegeven, dat zij graag aan het huidige programmagebied willen vasthouden.

➔ Volgens de huidige tijdsplanning kan het nieuwe Interreg VI A programma Nederland-Duitsland deze zomer in Brussel bij de EU ingediend worden. Goedkeuring van het programma zou dan in het meest positieve scenario nog eind 2021 plaats kunnen vinden.

Grenslandagenda NRW-NL
Tijdens de tweede Grenslandconferentie op 2 december 2020 in Duisburg hebben Nederland en Nordrhein-Westfalen de nieuwe Grenslandagenda voor 2021 vastgesteld met de thema´s arbeidsmarkt, onderwijs, mobiliteit en veiligheid. De Grenslandagenda 2021 vindt u onder https://www.mbei.nrw/sites/default/files/asset/document/grenzlandagenda2021.pdf

➔ De Grenslandconferentie 2022 zal dit jaar op 30 september in Enschede plaatsvinden. Al naar gelang de Corona-situatie zal de Grenslandconferentie digitaal of in hybride vorm plaatsvinden. De Save the Date is op 30 april verstuurd. De uitnodiging met het programma volgen tijdig.

➔ De Gemeente Apeldoorn heeft in dit kader aangeboden om in 2022 een grensoverschrijdende conferentie rondom het thema veiligheid te organiseren, die naar alle waarschijnlijkheid in mei 2022 zal plaatsvinden. Voor de organisatie van de conferentie ontvangt de Gemeente Apeldoorn een People to People subsidie.

Jaarrekening 2020
Er zijn bij de controle van de jaarrekening over 2020 geen onregelmatigheden vastgesteld. Het jaar wordt met een klein positief overschot van € 112.170,31 afgesloten. De Euregioraad heeft decharge verleent aan het Dagelijks Bestuur en aan de secretaris.

Jaarrekening 2020

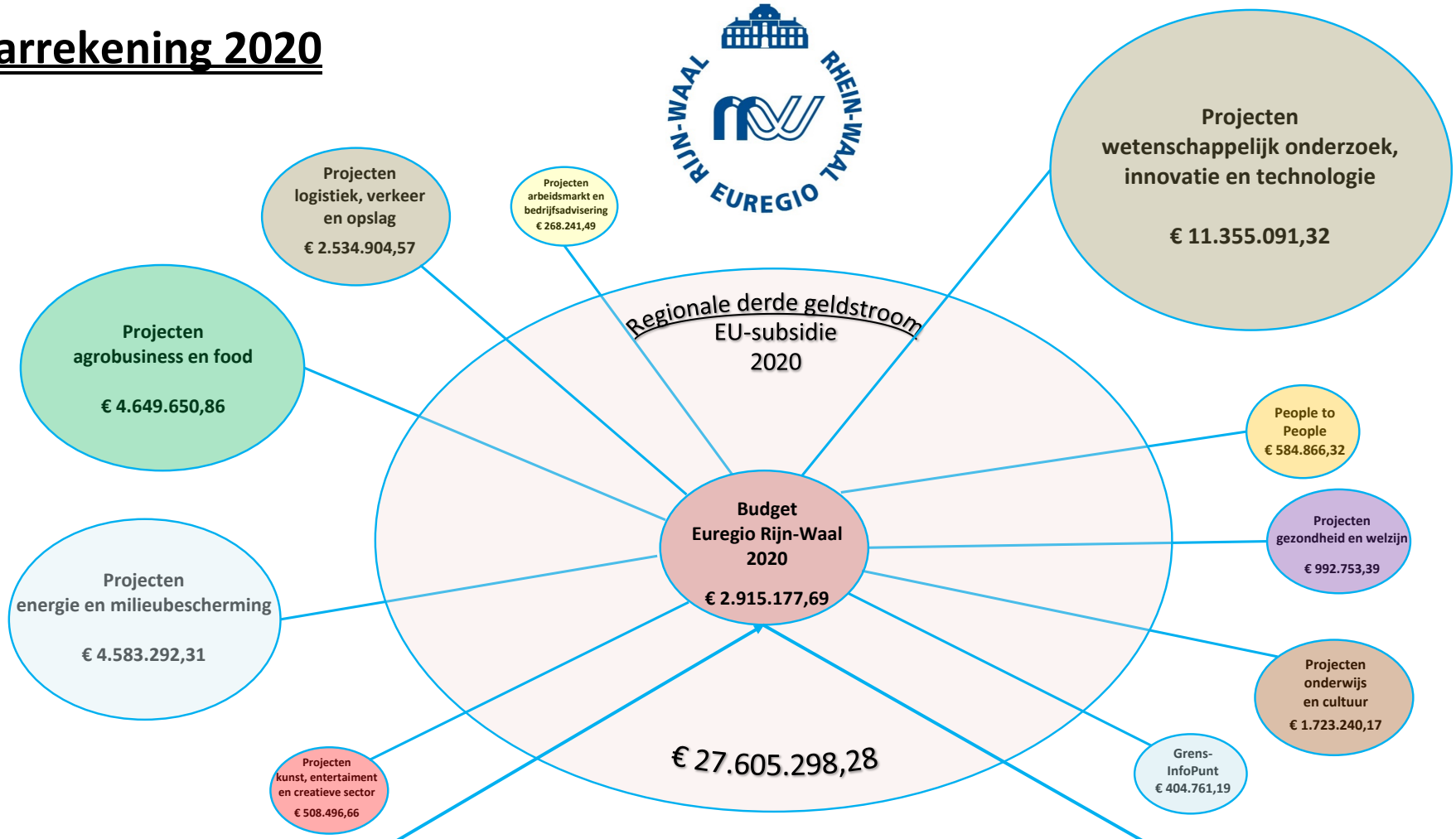

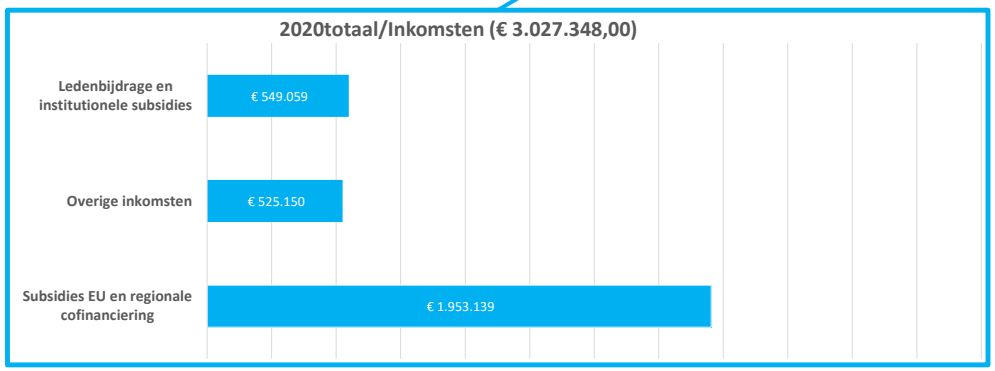

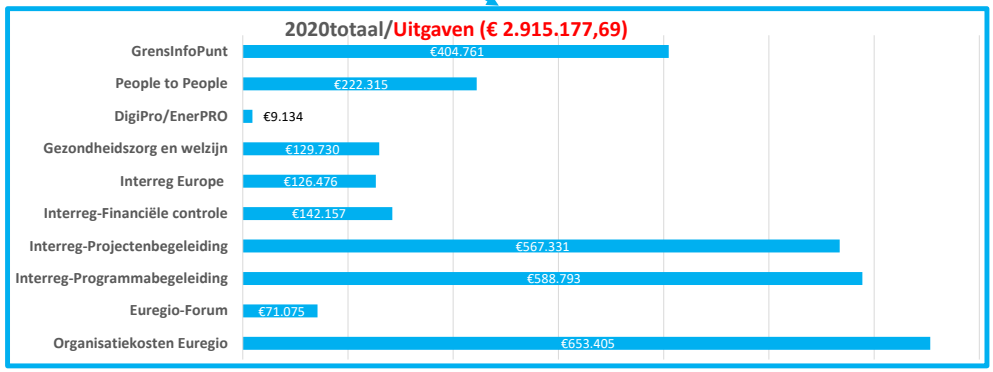

Kon pagina 1 uit document B6a. 1Stroom - Informatiebrief doorontwikkeling 1Stroom.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document B6a. 1Stroom - Informatiebrief doorontwikkeling 1Stroom.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 1 uit document B6b - Bijlage - Informatiebrief doorontwikkeling 1Stroom 4-1-2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document B6b - Bijlage - Informatiebrief doorontwikkeling 1Stroom 4-1-2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document B6b - Bijlage - Informatiebrief doorontwikkeling 1Stroom 4-1-2021.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Aan, raadsleden, fractieassistenten, voorzitter gemeenteraad van Duiven en griffier.

Zoals u weet is een brief van dhr Egtberts van D'66 binnen gekomen ter behandeling tijdens het seniorenconvent de datum 22 juni 2021 en de Agendacie 24 juni 2021.

Zie agenda, Agendacie 24 juni 2021, agendapunt 6d Memo voorstel van orde 8 juni 2021.

In de brief zegt dhr Egtberts dat ondergetekende als voorzitter het RvO niet heeft nageleefd tijdens de Ronde Tafel, ' Woonvisie'.

Met bovenstaande opmerking wordt mijn integriteit als tafelvoorzitter ter discussie gesteld. Het lijkt me dan ook niet meer dan logisch dat ik mijn inzicht in het verloop van de vergadering met u deel.

De PvdA en Pro Duiven hadden naar aanleiding van het raadsvoorstel "Woonvisie" schriftelijke vragen gesteld aan het college. Zoals gebruikelijk komen de indieners van schriftelijke vragen als eerste aan het woord. Omdat ik vond dat de vragen veel informatie opleverden heb ik de afgevaardigde van de PvdA ruim de tijd gegeven. Na ongeveer twintig minuten heb ik aan anderen het woord gegeven. Op dat moment kwam dhr Egtberts met een ordevoorstel welke ik onder protest in stemming heb gebracht. Dit protest heb ik gedaan, omdat in de agendacie is afgesproken dat bij Ronde Tafels geen ordevoorstel kan worden ingediend. Twee van de uitgebrachte stemmen konden zowel voor als tegen het ordevoorstel bestempelt worden. De laatste stem kwam van de vertegenwoordiger van de PvdA die voor het ordevoorstel was terwijl hij net daarvoor ruim twintig minuten aan het woord was geweest over de inhoud van het raadsvoorstel.

Ik heb daarna de vergadering voort gezet. Dit omdat we met de Ronde Tafel in de beeldvormende fase zitten waarbij collega raadsleden en inwoners het recht en de kans hebben om kennis en of informatie tot zich te kunnen nemen.

Bij mij leeft de overtuiging dat ik juist heb gehandeld, mede vanwege het feit dat dhr Egtberts na de hervatting van de vergadering de meeste tijd van alle deelnemers aan het woord is geweest om het raadsvoorstel inhoudelijk te behandelen.

Groet, Clemens Koning.

MEMO

Van:	Fractie D66 Duiven
Aan:	Seniorenconvent & Agendacommissie gemeenteraad Duiven
Ter behandeling:	22 en 24 juni 2021
Datum:	22 juni 2021
Betreft:	Ordevoorstel m.b.t. Woonvisie Duiven 2021-2030
Status:	Openbaar

L.S.,

Op de agenda van het Seniorenconvent d.d. 22 juni 2021 en de Agendacommissie d.d. 24 juni 2021 staat het onderwerp "Behandeling Woonvisie i.r.t. behandeling Omgevingsvisie; ordevoorstellen PA i.r.t. besluitvorming raad" [of: "Woonvisie Duiven 2021-2030"] op de agenda.

Op 8 juni 2021 is, door de fractie van D66 Duiven, een ordevoorstel ingediend om de behandeling van de "Woonvisie Duiven 2021-2030" - die toen als "ronde tafel"-onderwerp op de agenda stond - uit te stellen tot na de definitieve vaststelling van de Omgevingsvisie door de gemeenteraad van de gemeente Duiven. De voorzitter van de vergadering, dhr. C. Koning, heeft het ordevoorstel in stemming gebracht, waarna met 7 stemmen voor en 6 stemmen tegen het ordevoorstel is aangenomen. Vervolgens heeft de voorzitter, in strijd met het Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019, de vergadering alsnog voortgezet.

In art. 23 Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 wordt gesteld: "Raadsleden kunnen tijdens raadsvergaderingen mondeling een voorstel van orde betreffende de vergadering doen. De raad beslist hier direct over." In art. 35 Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 wordt expliciet aangegeven dat [ook] art. 23 van genoemd reglement van toepassing is op "[…] de orde van politieke avonden." Nergens in het Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 wordt aangegeven op welk moment tijdens een vergadering een voorstel van orde wel of niet kan worden ingediend: dat kan dus op elk moment tijdens een vergadering.

De fundamentele basis van een voorstel van orde is dat deze - mits aangenomen - direct consequenties dient te hebben op de betreffende vergadering: de orde van de vergadering wordt daarmee bepaald. Wij constateren nu:

1. dat de voorzitter van de ronde tafel d.d. 8 juni 2021, in strijd met een aangenomen ordevoorstel, de vergadering heeft voortgezet terwijl het voorstel van orde erop gericht was de vergadering te verdagen tot nadat de Omgevingsvisie door de gemeenteraad van Duiven is aangenomen;
2. dat de voorzitter van de ronde tafel d.d. 8 juni 2021 - hoewel handelend in strijd met het ordevoorstel en derhalve in strijd met het Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 - de toezegging heeft gedaan aan de fractie van D66 Duiven [en daarmee ook aan de andere fracties die vóór het ordevoorstel gestemd hebben] dat het

ordevoorstel wederom in stemming gebracht kon worden bij de debattafel over het eerder genoemde onderwerp;

3. dat het Seniorenconvent nu, gezien de agenda, er wellicht op mikt om besluitvorming over het ordevoorstel niet in de debattafel maar in de raad te laten plaatsvinden, e.e.a. in lijn met "optie 3" van het behandeladvies "Woonvisie Duiven 2021-2030", op 20 juli 2021, hetgeen op geen enkele wijze in overeenstemming te brengen is met:
    a. de Gemeentewet [waarin een dergelijke "procesinterventie" nergens wordt toegestaan];
    b. het Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 [idem];
    c. de toezegging van de voorzitter van de ronde tafel d.d. 8 juni 2021 [zie punt 1 en 2] dat het voorstel van orde - hoewel reeds aangenomen - wederom in stemming gebracht kan worden tijdens de debattafel over de "Woonvisie Duiven 2021-2030".
4. dat de Agendacommissie voorgesteld wordt [optie 3] t.a.v. de "Woonvisie Duiven 2021-2030" om "Het ordevoorstel zelf, voorafgaand aan het inplannen van de debattafel, te agenderen voor (integrale) bespreking tijdens de raad van 20 juli 2021":
    a. met als argument o.a. dat "*Door het ordevoorstel op de raadsavond te behandelen, wordt recht gedaan aan het democratisch gehalte van het besluit over het proces van de Woonvisie*."
    b. dat daarmee voorbij gegaan wordt aan het feit dat een voorstel van orde, zeker wanneer dat reeds is aangenomen, een democratisch besluit is [hoe dat dan ook tot stand komt, als e.e.a. anders geregeld moet worden moet dat in het Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 worden opgenomen];
    c. dat het hier niet gaat om een besluit over de "Woonvisie Duiven 2021-2030" maar om een procedurevoorstel om éérst de "Omgevingsvisie Duiven" vast te laten stellen door de gemeenteraad, om daarna te besluiten over de - daaraan qua inhoud ondergeschikte - woonvisie;
    d. dat het niet aan de Agendacommissie is om te besluiten of ordevoorstellen ex art. 23 Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 al dan niet in een raadsvergadering genomen worden en dat daarnaast het betreffende ordevoorstel reeds met 7 tegen 6 stemmen is aangenomen [maar nog niet is uitgevoerd];
    e. dat een fractie erop mag vertrouwen dat, indien een tafelvoorzitter van een ronde tafel, in strijd met het Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019, besluit een voorstel van orde niet op te volgen [waartoe wél besloten is], toezegt dat het ordevoorstel in de eerstvolgende debattafel over het betreffende onderwerp [wederom] in stemming mag/kan worden gebracht dit ook gestand gedaan wordt en dat niet - door een niet-gelegitimeerde "procesinterventie" - besluitvorming over het voorstel van orde [terwijl het agendapunt niet op de agenda van de raad staat] behandeld gaat worden in een raadsvergadering.

De fractie van D66 Duiven wenst dan ook nadrukkelijk kenbaar te maken dat behandeling van het reeds aangenomen voorstel van orde in het Seniorenconvent en/of de

Agendacommissie als zodanig niet gepast is. En dat wij van mening zijn dat nu reeds het besluit gevallen is om de "Woonvisie Duiven 2021-2030" niet verder te behandelen totdat de Omgevingsvisie Duiven definitief is vastgesteld, conform het gedane voorstel van orde ex art. 23 Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 d.d. 8 juni 2021. Elk ander besluit beschouwen wij een schending van én de Gemeentewet én het Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 [art. 23 j° art. 35]. Het is ook onjuist te stellen dat dit voorstel van orde "politiek" is: het is een voorstel om bepaalde onderwerpen logisch en volgtijdelijk te behandelen en niets anders. Juist het "frustreren" van het voorstel van orde zien wij als een politiek gemotiveerde manoeuvre om op bepaalde gebieden de gemeenteraad van Duiven bij het vaststellen van de Omgevingsvisie Duiven al voor voldongen feiten te stellen.

Hoogachtend,

J.W. Egtberts | fractievoorzitter D66 Duiven

Van: ROB <info@raadopenbaarbestuur.nl>
Verzonden: vrijdag 25 juni 2021 12:27
Onderwerp: Aanbieding ROB-advies "Droomland of niemandsland?"
Bijlagen: Droomland_of_niemandsland-Advies_2021_06Digitaal-DEF.cleaned.pdf

---

In de bijlage(n) van deze mail zijn potentiele bedreigingen verwijderd.
Klik hier als u de originele bijlage(n) toch nodig heeft (een verklaring is vereist).

T.a.v. B&W en Gemeenteraad
Geachte heer/ mevrouw,

Hierbij ontvangt u het advies *Droomland of niemandsland? Uitgangspunten voor het besturen van regio's* dat de Raad voor het Openbaar Bestuur op 24 juni 2021 heeft uitgebracht en aangeboden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De minister vroeg de Raad te adviseren over het organiseren van regionale opgaven.

Nu steeds meer taken op een regionaal niveau tussen gemeenten en provincies worden belegd, moet het nieuwe kabinet er werk van maken om regio's democratischer te organiseren. Bovendien moet de wildgroei aan regionale samenwerkingsverbanden worden gestopt en heeft het Rijk tot taak om te sturen op een meer congruente regio-indeling. Dat bepleit de Raad in het door het kabinet gevraagde advies.

Het advies is te downloaden via de website: www.raadopenbaarbestuur.nl. Wilt u meer informatie over het advies, dan kunt u contact opnemen met Michael Mekel via michael.mekel@raadopenbaarbestuur.nl of 06-1179 4392.
Rien Fraanje
Secretaris-directeur

RAAD VOOR HET OPENBAAR BESTUUR

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

ADVIES VAN DE RAAD VOOR HET OPENBAAR BESTUUR

DROOMLAND OF NIEMANDSLAND?

UITGANGSPUNTEN VOOR HET BESTUREN VAN REGIO'S

DE RAAD VOOR HET OPENBAAR BESTUUR is een onafhankelijk adviesorgaan van de regering en het parlement. De ROB adviseert – gevraagd of op eigen initiatief – over de inrichting en het functioneren van het openbaar bestuur en de beleidsmatige aspecten van financiële verhoudingen tussen Rijk, gemeenten en provincies. Extra aandacht gaat uit naar de beginselen van democratie en rechtsstaat.

WETTELIJKE VERANKERING

De ROB is ingesteld bij Wet van 12 december 1996 (Wet op de raad voor het openbaar bestuur, Staatsblad 1996, nr. 623). Per 1 juli 2017 is de adviesfunctie van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) overgedragen aan de Raad voor het Openbaar Bestuur. De Rfv was ingesteld bij wet van 21 februari 1997.

De geschiedenis van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gaat terug tot in 1960. Toen werd de Raad voor de gemeentefinanciën (Rgf) opgericht. In 1965 werd de Raad voor de Territoriale Decentralisatie (RTD) ingesteld. Beide zijn voorlopers van de huidige Raad voor het Openbaar Bestuur.

WERKWIJZE

Adviesaanvragen kunnen van alle ministeries en van de beide Kamers der Staten-Generaal afkomstig zijn. De ROB baseert zijn adviezen op bestuurlijke kennis en ervaring, state-of-the-art wetenschappelijke inzichten en kennisname van opinies en inzichten uit de samenleving. Ook via andere activiteiten (lezingen, rondetafelgesprekken, congressen, inleidingen) levert de ROB een bijdrage aan het politiek-bestuurlijke en maatschappelijke debat over het functioneren van het openbaar bestuur en de democratie.

SAMENSTELLING

De Raad bestaat uit een voorzitter en acht leden die worden benoemd bij Koninklijk Besluit. Zij zijn geselecteerd op basis van hun deskundigheid en maatschappelijke ervaring. Daarnaast kan de Raad voor projecten tijdelijke raadsleden aanstellen.

STAF

Een compacte staf ondersteunt de ROB. De secretaris en zijn medewerkers leggen over hun werk verantwoording af aan de Raad.

ADRESGEGEVENS

Bezoekadres: Korte Voorhout 7
Postadres: Postbus 20011,
2500 EA Den Haag
T 070 426 7540
E info@raadopenbaarbestuur.nl
www.raadopenbaarbestuur.nl
@Raad_ROB

Vormgeving: Studio Tint, Den Haag
© juni 2021 Raad voor het Openbaar Bestuur
ISBN/EAN 978-90-5991-137-6
NUR 823

Voorwoord

Tijdens de debatten in de Tweede Kamer over de jeugdzorg in het najaar van 2019 en de eerste maanden van 2020, constateerden enkele woordvoerders dat steeds meer gedecentraliseerde taken in de zorg op regionaal niveau zijn belegd. Nu het kabinet ervoor koos om gemeenten ook in de jeugdzorg niet vrijblijvend te laten samenwerken op regionaal niveau, vroegen deze Kamerleden zich af of enige regie in deze regionalisering gewenst was. Uiteindelijk nam de Tweede Kamer een motie aan waarin de regering werd verzocht de Raad voor het Openbaar Bestuur advies te vragen over 'de kansen en risico's van de huidige en toenemende regionalisering in de zorg, en of de schaal van de huidige regio's, inclusief het aantal regio's, past bij een doelmatige uitvoering en bestuurlijke inrichting van Nederland'.

Het kabinet koos ervoor om de motie te vertalen in een adviesvraag die de tendens van regionalisering breder agendeert dan die in de zorg alleen. Minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wijst erop dat 'regionalisering' ook plaatsvindt in andere domeinen, zoals bij Regionale Energie Strategieën, de Omgevingswet die straks om regionale afwegingen vraagt en de bestrijding van de coronacrisis en de rol daarbij van veiligheidsregio's. De minister stelt vervolgens een urgente vraag: 'Ondanks dat het ogenschijnlijk steeds lukt om voor afzonderlijke opgaven een passende *governance* te vinden binnen het bestaande kader van organieke wetten, klinkt inmiddels steeds luider de vraag of gemeenten nog voldoende grip hebben op of sturing kunnen geven aan het samenstel van samenwerkingsverbanden en daarmee op de realisatie van hun maatschappelijke opgaven.'

De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft met dit advies de dubbelhartigheid die in regio's ligt besloten willen adresseren. Enerzijds blijkt de regio een adequate schaal om de aanpak van tal van maatschappelijke opgaven te organiseren: de regio als droomland. Anderzijds stelt de Raad vast dat de regio in het Nederlandse binnenlandse bestuur een problematische want een formeel niet bestaande organieke bestuurseenheid is. Om de uitgebreide en grondige analyse van dit advies samen te vatten: opgave en uitvoering, bestuurlijk vermogen, verantwoordelijkheden en financiën (kaderstelling en controle) en democratische legitimiteit zijn in de regio niet in balans. De regio is op dat punt een niemandsland.

De Raad realiseerde zich dat sinds de Tweede Wereldoorlog al vele lijvige rapporten zijn verschenen met voorstellen om de bestuurlijke organisatie van ons land grondig onder handen te nemen. Zonder resultaat, want de basis van gemeenten, provincie en rijk is niet veranderd. Om te voorkomen dat ook dit rapport hetzelfde lot beschoren zou zijn als zijn vele voorgangers heeft de Raad niet een nieuwe structuur willen ontwerpen. Om de in dit rapport beschreven spanning te verlichten adviseert de Raad om voor het besturen van de regio zes uitgangspunten toe te passen: de inhoud staat centraal, het bestuur is democratisch gelegitimeerd, regio's kennen een bepaalde mate van autonomie, de indeling is meer congruent maar er is in voldoende mate ruimte voor verschil, en bij het besturen van de regio hoort een passend financieel arrangement. Wanneer deze stappen in praktijk worden onderschreven en toegepast zijn vervolgstappen mogelijk.

Dit advies werd voorbereid door een werkgroep onder voorzitterschap van Kees Jan de Vet. Katrien Termeer, Caspar van den Berg en Frank van Ommeren waren de andere leden van de werkgroep. Michael Mekel ondersteunde de werkgroep vanuit de staf, met medewerking van Rien Fraanje, Pieter de Jong en Gerber van Nijendaal.

Wij hopen dat dit advies helpt bij het urgente gesprek over de rol van regio's bij de aanpak van de grote opgaven van deze tijd. Want zoals dit advies opmerkt: de regio is een blijvertje. En: er is werk aan de winkel voor alle bestuurslagen om regio's beter en democratischer te organiseren.

Han Polman
Voorzitter Raad voor het Openbaar Bestuur

Rien Fraanje
Secretaris-directeur

Inhoud

Voorwoord **3**

Advies: Droomland of niemandsland?
Uitganspunten voor het besturen van regio's **6**

1 Inleiding **13**
1.1 Aanleiding 13
1.2 Adviesaanvraag 13
1.3 Leeswijzer 14

2 Achtergrond, urgentie en probleemanalyse **15**
2.1 Achtergrond 15
2.2 Urgentie 22
2.3 Probleemanalyse 24
2.4 Tussenconclusie 29

3 Uitgangspunten voor het besturen van regio's **30**

4 Stappen vooruit in het besturen van regio's **35**

Literatuur **40**

Bijlage I Adviesaanvraag 42

Bijlage II Democratische legitimiteit 47

Bijlage III Differentiatie 52

Bijlage IV Samenstelling Raad voor het Openbaar Bestuur 54

Advies: Droomland of niemandsland? Uitganspunten voor het besturen van regio's

Aanleiding

Een effectieve en democratische sturing van de grote toekomstige maatschappelijke opgaven kan niet los worden gezien van het besturen van regio's. Of het nu gaat over woningbouw (één miljoen woningen er bij), het klimaatakkoord met een nieuwe Brusselse CO_2-norm, de stikstofaanpak, of over gebieden als jeugd, werk en inkomen en arbeidsmarkt. Nieuw is de aandacht voor regio's niet. Maar de vraag is of het bestuur zich (nog steeds) voldoende kan aanpassen aan nieuwe vraagstukken waar het zich voor gesteld ziet. Reden voor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om de Raad voor het Openbaar Bestuur te vragen advies uit te brengen over het effectief en democratisch gelegitimeerd organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal.

Regionale benadering wint terrein...

Voor allerlei maatschappelijke opgaven is de regionale schaal steeds meer de schaal om die opgaven te aan te pakken. Er bestaat brede steun voor de één-overheidsgedachte, dat overheden moeten samenwerken om de grote opgaven het hoofd te bieden. En in praktijk blijkt dat verschillende overheden samenwerken in bestuurlijk regionale ecosystemen. De regio als droomland.

... maar is niet zonder problemen

Een eenduidig concept voor 'de regio' bestaat niet en dat maakt het debat diffuus. In zijn analyse constateert de Raad vijf knelpunten. In de eerste plaats leiden de toename van (verplichte vormen van) intergemeentelijke samenwerking en vakdepartementaal beleidsmonopolie tot een incongruente lappendeken van regio-indelingen, wat integrale sturing bemoeilijkt. Verder legt de toename van samenwerkingsverbanden en het toegenomen belang van regio's druk op het bestuurlijk vermogen van (met name) gemeenten. Een ander knelpunt betreft de politieke zeggenschap van de gemeente op wat er in regio's gebeurt; die neemt af, maar de inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid blijft. Verder ontberen regio's een heldere democratische legitimatie en is er sprake van een democratisch tekort. Ten slotte ontbreekt een centrale visie op regiovorming, wat leidt tot een mismatch tussen opgaven/taken, schaal en bevoegdheden. De regio als niemandsland.

Groter wordende spanning vraagt om verlichting

Dit alles leidt volgens de Raad tot een steeds groter wordende spanning die zich voordoet bij het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal: opgave en uitvoering, bestuurlijk vermogen, verantwoordelijkheden en financiën (kaderstelling en controle) en democratische legitimiteit zijn niet meer in balans.

Er wordt al heel lang gesproken over het vraagstuk en de discussie vertoont kenmerken van een pendule. De ene keer met een pleidooi voor flexibele arrangementen en organisch bestuur wat inherent onvolkomenheden in zich draagt. De andere keer met een pleidooi voor een structuuroplossing waartegen allerlei bezwaren worden opgeworpen. De regio als droomland of niemandsland? Volgens de Raad is het nodig om de spanning tussen droomland en niemandsland te verlichten.

Zes uitgangspunten

Om de spanning te verlichten adviseert de Raad om voor het besturen van regio's zes uitgangspunten toe te passen: de **inhoud staat centraal**, het bestuur is **democratisch gelegitimeerd**, regio's kennen een bepaalde mate van **autonomie**, de indeling is meer **congruent** maar er is in voldoende mate **ruimte voor verschil**, en bij het besturen van regio's hoort een **passend financieel arrangement**.

1. De inhoud centraal

Er is nood aan een integrale regionale agenda voor vraagstukken van klimaat en energie, wonen, infra en mobiliteit, zorg en onderwijs, economie, werk en inkomen, natuur en het gebruik van de schaarse ruimte. Alle reden om de inhoud centraal te stellen nu deze opgaven nauw met elkaar samenhangen. De regionale opgaven vragen daarom om een passende schaal waarop het bestuur is georganiseerd, zodanig dat het goed is toegerust om zijn taak adequaat te kunnen vervullen.

2. Democratisch gelegitimeerd

Het bestuur van regio's moet democratisch zijn gelegitimeerd. Want als de overheid democratisch tekortschiet, verliest ze haar geloofwaardigheid. Bij de keuze en inrichting van regionaal bestuur moet de democratische legitimiteit als waarde worden afgewogen tegen de waarde van 'bestuurderseffectiviteit'. Regionale opgaven met een beleidsrijk karakter vragen om regionale, politieke en integrale afwegingen. Dit betekent dat taken in beginsel worden toebedeeld aan formele bestuurslagen met een democratisch gekozen volksvertegenwoordiging die zoveel mogelijk integrale afwegingen kan maken.

Waar toebedeling aan een formele bestuurslaag niet is aangewezen, is een meer organische vorm van democratische legitimiteit een optie: maak verantwoording een gespreksthema in de regionale samenwerking, bepaal zelf in de regio wat een passende wijze is van democratische legitimiteit en bij welke volksvertegenwoordiging(en) deze ligt. Deze vorm van geborgde democratische verhoudingen heeft als belangrijk voordeel dat er tenminste één gekozen vertegenwoordigend lichaam de noodzakelijke legitimiteit biedt voor het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal.

3. Autonomie, tenzij

Al heel lang bestaat het spanningsveld tussen de voordelen van centralisatie (bevordering van politieke eenheid, gelijkheid in wetgeving en bestuur) en die van decentralisatie (het decentrale bestuur is beter bekend met de plaatselijke situatie, de mensen zijn meer bij het bestuur betrokken). De strijd over de autonomie speelt ook op het regionale niveau: verplicht of vrijwillig? Wie heeft de autonomie om de beslissing te nemen over het regionale arrangement? Uitgangspunt moet zijn dat de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionaal niveau een proces van regio's zelf moet zijn en van onderop moet komen, tenzij er inhoudelijk zwaarwegende redenen zijn om gemotiveerd van dit uitgangspunt af te wijken.

4. In beginsel een congruente indeling

Congruentie betekent dat overheden hun taken zoveel mogelijk met dezelfde partners uitvoeren, en/of dat de buitengrenzen van samenhangende samenwerkingsgebieden zoveel mogelijk overeenkomen. De Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen constateerde een groeiende onvrede over het grote aantal bestuurlijke regionale samenwerkingsverbanden en de wens om te komen tot een kleiner aantal. In navolging hiervan meent de Raad dat regionale opgaven in beginsel worden georganiseerd langs een consistente en congruente indeling, tenzij de inhoud zwaarwegende redenen geeft om daar van af te wijken. Want hoewel de inhoud van de opgave bepalend is voor regionalisering, is regiovorming niet onbegrensd: voor de bestuurlijke hanteerbaarheid is een heldere ordening nodig. Het tegengaan van de lappendeken en verrommeling is geen doel op zich en betekent ook niet dat er geen ruimte is voor verschil (zie hierna, onder 5.). Maar als opgaven op regionaal niveau zijn opgedeeld in verschillende regionale sectoren, ontbreekt het aan integraal bestuurlijke afwegingen op dat niveau en bestaat het risico van verkokerde inzet van beleidsinstrumenten.

Het uitgangspunt van congruentie borgt enige ordening in regiovorming en dwingt tot scherpe motivering als voor een andere inrichting wordt geko-

zen. Denkbaar is congruentie bijvoorbeeld op fysiek (ruimte, energie, klimaat, wonen, infra), sociaal (zorg, veiligheid) en economisch (economie, werk, inkomen) terrein.

5. Ruimte voor verschil

Veel eerdere voorstellen voor regiovorming ontbeerden steun omdat ze geen recht deden aan de grote diversiteit in ons land. Een uniforme oplossing voor slechts enkele (vaak specifiek Randstedelijke) knelpunten riep elders in het land weerstand op omdat zij aldaar hun bestuurlijke inrichting niet wilden aanpassen aan een oplossing voor een probleem dat zich daar niet voordeed. Dit raakt het vraagstuk van differentiatie. Differentiatie komt neer op het antwoord op de vraag: hebben alle decentrale overheden – alle provincies c.q. alle gemeenten – dezelfde taken en bevoegdheden of kan hierin verschil worden gemaakt?

Gegeven de regionale verscheidenheid in Nederland moet er voor de aanpak van regionale opgaven ruimte zijn voor verschil. Maar die ruimte is niet onbegrensd en vraagt daarom om een kader met uitgangspunten voor gedifferentieerde taaktoedeling. Zo een kader houdt rekening met differentiatie 'van bovenaf' of 'van onderop' en met differentiatie van taken met een uitvoerend karakter of beleidsrijke taken. Het kader houdt ook rekening met de bekostiging van de betreffende taken (zie ook hierna, onder 6.). Het maakt namelijk een groot verschil of het gaat om taken met een overwegend uitvoerend karakter of dat het juist gaat om taken die een grote mate politieke en beleidsmatige vrijheid veronderstellen. Mits de bekostiging daarop is toegesneden kan bij uitvoerende taken waarbij vooral schaal, doelmatigheid en effectiviteit voorop staan, taakdifferentiatie een optie zijn. Bij beleidsmatige taken die een integrale politiek-bestuurlijke afweging vergen, heeft taakdifferentiatie veel verdergaande gevolgen in de bekostigingstechniek.

Geen extra vierde formele bestuurslaag

De inhoud centraal, democratisch gelegitimeerd, autonomie, ruimte voor verschil: het zijn uitganspunten die gemakkelijk optellen tot een vierde bestuurslaag. Die kant wil de Raad niet op. Ervaringen uit het verleden (stadsprovincie, Wgr-plusregio's) zijn niet bestendig gebleken. Er is een begrijpelijke weerstand om naast Rijk, provincies en gemeenten nog een bestuurslaag toe te voegen met zijn eigen bestuurders, volksvertegenwoordigers, ambtelijke organisaties, taken en bevoegdheden. Geen extra vierde bestuurslaag strekt ertoe geen nieuwe formele laag in te richten in het Huis van Thorbecke.

Differentiatie is in de eerste plaats een bestuurlijke keuze. De kracht van differentiatie schuilt in het eigenaarschap: de bestuurslagen die het vermogen en vertrouwen hebben om een opgave of taak uit te voeren, krijgen die toebedeeld en mogen het doen.

6. Passend financieel arrangement

Zoals gezegd moeten de bestuurlijke vormgeving en de democratische borging in samenhang worden gezien met de benodigde financiën. Ook hier is weer het onderscheid te maken tussen beleidsarm en beleidsrijk. Zo is voor verplichte regionale samenwerking met veel landelijke kaders en weinig beleidsruimte, rechtstreekse bekostiging door het Rijk aangewezen. Gemeentelijke bijdragen zouden beperkt moeten blijven voor welomschreven eigen extra wensen van gemeenten of regio's. Opgaven en transities op het gebied van bijvoorbeeld klimaat, verduurzaming, energie en woningbouw, evenals gebieden als jeugd, werk en inkomen en arbeidsmarkt, vergen een meer integrale afweging. Deze opgaven zijn vaak regionaal van aard en vragen de inzet van vele (netwerk-)partners. Ze kennen een onzekere dynamiek en uitkomst en vanwege die onzekerheden is een goede afweging tussen kosten en baten niet eenvoudig: de baten zullen diffuus neerslaan en vaak vallen ze niet bij de investerende partijen. Verder is het moeilijk om verantwoording in een netwerksituatie te organiseren. Deze transities zijn niet eenvoudig aan te pakken met het huidige 'robuust' financieel en bestuurlijk instrumentarium. Voor deze opgaven zijn andere sturings-, verantwoordings- en financieringsinstrumenten nodig. De gewone marktmechanismen voor financiering schieten daartoe tekort.

Aanbevelingen voor stappen vooruit

De Raad doet drie aanbevelingen om stappen vooruit te zetten. Want er moet wat gebeuren, urgente grote maatschappelijke opgaven wachten niet. De aanbevelingen van de Raad zijn gericht op het benutten van regio's en het vlottrekken van de discussie over de bestuurlijke inrichting van regio's. Volgens de Raad vormt de regeerperiode na de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 een uitgelezen moment om hierover afspraken te maken.

1. Start bij aanvang van de nieuwe kabinetsperiode met het vormgeven van bestuurlijk maatwerk bij een aantal maatschappelijke transities die (zonder nadere wetgeving) gedifferentieerd kunnen worden aangepakt

De kwaliteit van regio's, en de verschillen daarin, worden wel gezien, maar nog onvoldoende benut. De vraag is in hoeverre het in de huidige bestuurlijke inrichting mogelijk is om per gebied tegemoet te komen aan de uitdagingen van dat gebied.

In een benadering van geborgde democratische verhoudingen waarin tenminste één gekozen vertegenwoordigend lichaam de noodzakelijke legitimiteit biedt voor het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal, kunnen grote transitieopgaven (denk aan woningbouw of energie) worden overgelaten aan regio's waarin de bestuurslagen het vermogen en het vertrouwen hebben om de opgave uit te voeren. Zeeland en Fryslân springen vooral in het oog: zij beschikken over een sterk bestuurlijk regionaal ecosysteem, precies op de schaal van de provincie, dat kan worden gebruikt voor een arrangement voor bestuurlijk maatwerk.

Bestuurlijk maatwerk is gebaat bij een goed procesontwerp dat tot doel heeft van tevoren duidelijke afspraken te maken over wat de samenwerkende partijen van elkaar mogen verwachten zodat zij elkaar in de loop van het proces niet kunnen teleurstellen. Want opgaven komen alleen succesvol tot resultaat met afgestemde interbestuurlijke afspraken, die passen bij de aard en schaal van de verscheidenheid van regio's die ons land rijk is. Een arrangement voor bestuurlijk maatwerk wordt periodiek geëvalueerd opdat ervan wordt geleerd.

2. Formuleer een afwegingskader over het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal

Om beweging te krijgen in de discussie over de bestuurlijke inrichting van regio's, is volgens de Raad de tijd rijp voor een afwegingskader over taaktoedeling, maatwerk en principes aangaande inhoud en vorm van regionaal bestuur, passend bij het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal. Het afwegingskader komt tot stand in samenspraak met vertegenwoordigers uit het openbaar bestuur die actief zijn op regionale schaal, in dialoog mét regio's.

Voor de Raad zijn de voornoemde zes uitgangspunten leidend voor het afwegingskader. Daarnaast omvat het afwegingskader in ieder geval de volgende elementen:

- Een uitwerking van wat 'de regio' karakteriseert, in termen van taak, opgave, rol, institutionele verhoudingen tot andere bestuurslagen en democratische legitimatie;
- Normen over goed bestuur die (mede) van toepassing zijn op de aanpak van opgaven op regionaal niveau. Het betreft onder meer objectiveerbare kwaliteitseisen over democratie, beleidseffectiviteit, doelmatigheid en betrokkenheid van de samenleving (meer dan alleen volksvertegenwoordigers);
- Een verheldering waaróm (in een gezamenlijk proces met relevante bestuurslagen) een taak wordt toegedeeld, waarbij bij elke taaktoedeling aan of andere ingreep in het decentraal bestuur de expliciete keuze

wordt gemaakt over toedeling aan een bepaalde laag, met welke beleidsruimte en met welke financiële mogelijkheden;
- Ruimte voor instrumenten en hulpmiddelen die gezamenlijke processen over regionale opgaven ondersteunen, ruimte voor wat de Raad voorstelt als de Regionale Kwaliteitskaart.

Regionale Kwaliteitskaart

Voor het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal formuleren decentrale overheden samen met maatschappelijke instellingen, het bedrijfsleven en de inwoners regionale doelstellingen over regionale opgaven. Een gezamenlijk proces waar alle regionale bestuurslagen bij zijn betrokken, dat ruimte biedt voor regionale verscheidenheid en dat rekening houdt met regionale ecosystemen: sociaal, fysiek en bestuurlijk. Op basis van het genoemde afwegingskader (zie hiervóór) en als uitvloeisel van het autonomiebeginsel formuleren betrokkenen gezamenlijke uitgangspunten over de kwaliteit van het bestuur (geen blauwdruk, ruimte voor maatwerk en verschil, en kwaliteitseisen aan democratie en financiële verhoudingen): de Regionale Kwaliteitskaart (zie hoofdstuk 4 voor een nadere uitwerking van de Regionale Kwaliteitskaart).

3. Versterk de stelselverantwoordelijkheid van de minister van BZK

De stelselverantwoordelijkheid van de minister van BZK moet wettelijk worden versterkt als het gaat om het beleid van het Rijk dat betrekking heeft op het decentraal bestuur. Het nieuwe kabinet maakt de minister van BZK verantwoordelijk voor de coördinatie van Rijksbeleid richting het decentraal bestuur en regio's. De minister van BZK is steeds medeondertekenaar van wetten die de decentrale overheden rechtstreeks raken in hun takenpakket, financiën en bevoegdheden. Dit houdt bijvoorbeeld in dat toedeling van taken door vakdepartementen aan decentrale overheden niet kan zonder instemming van de minister van BZK. De versterking van de stelselverantwoordelijkheid van de minister van BZK dient naast het doel van het coördineren van het Rijksbeleid, ook het doel om de rol als hoeder van het decentrale bestuur richting het Rijk beter te vervullen en processen over regionale opgaven 'van onderop' te ondersteunen. Onder meer door goed te luisteren naar regio's. Maak daarom de minister van BZK scherper dan nu verantwoordelijk voor het stelsel van interbestuurlijke samenwerking, met als doel het vergemakkelijken van de samenwerking tussen decentrale overheden en het Rijk.

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

Op weg naar een nieuwe regeerperiode zal het kabinet bij de vormgeving van de grote toekomstige maatschappelijke opgaven steeds en sterker dan in het verleden, afhankelijk zijn van de gebiedsspecifieke uitwerking met regio's. Of het nu gaat over woningbouw (één miljoen woningen er bij), het klimaatakkoord met een nieuwe Brusselse CO_2-norm, of de stikstofaanpak. Daar komt nog bij dat gemeenten zelf ook steeds intensiever regionaal samenwerken op gebieden als jeugd, werk en inkomen en arbeidsmarkt. Veel taken vragen om een aanpak op een hoger regionaal schaalniveau. Regio's worden daarmee belangrijk en bepalend voor het succes van toekomstig kabinetsbeleid.

Helemaal nieuw is de aandacht voor regio's niet. Ook in het regeerakkoord *Vertrouwen in de toekomst*[1] dook de regio op tal van plaatsen op als het schaalniveau waar problemen moeten worden aangepakt: stedelijke regio's, regionale knelpunten, regionaal schoolaanbod, regionale jeugdhulp, regionale energiestrategieën, openbaar vervoersregio's, regionaal maatwerk voor wateroverlast en waterkwaliteit, grensregioproblematiek.

Kort na het aantreden van het kabinet startten Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen met een interbestuurlijk programma (IBP) en een gezamenlijke agenda[2] met als doel een optimale samenwerking tussen de overheden zodat er rond belangrijke maatschappelijke opgaven zoals klimaat, wonen en regionale economie een meer gezamenlijke aanpak tot stand komt. Regio's en interbestuurlijke samenwerking: het organiseren van regionale opgaven en het functioneren en de inrichting van het openbaar bestuur staan in het middelpunt van de belangstelling.

1.2 ADVIESAANVRAAG

Lang is het openbaar bestuur in Nederland in staat gebleken om zich in vorm en organisatie aan te passen aan maatschappelijke opgaven. Maar – de opsomming hierboven illustreert dit – de vraag dringt zich op, 'of het bestuur zich op deze wijze (nog steeds) voldoende kan aanpassen aan nieuwe vraagstukken waar het zich voor gesteld ziet.'[3] Reden voor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) om advies te vragen aan de Raad

1 Regeerakkoord 2017–2021.
2 Programmastart IBP, 2018.
3 Adviesaanvraag van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Raad voor het Openbaar Bestuur, 28 augustus 2020, p. 1.

voor het Openbaar Bestuur over het organiseren van regionale opgaven met als hoofdvraag: hoe kan de aanpak van het geheel aan regionale opgaven effectief en democratisch gelegitimeerd worden georganiseerd binnen ons bestuurlijke bestel?[4]

Dit advies geeft een antwoord op de vraag van de minister. De Raad presenteert geen nieuw *grand design* voor de inrichting van het openbaar bestuur, maar wil na een veelheid van analyses van de afgelopen decennia graag beweging krijgen in het vraagstuk van regio's. Want er moet wat gebeuren, urgente grote maatschappelijke opgaven op de schaal van regio's wachten niet.

1.3 LEESWIJZER

Eerst schetsen we in hoofdstuk 2 kort de achtergrond van het vraagstuk en stellen we aan de orde: wat is de urgentie, waarom nu? Daarna gaan we dieper in op de analyse van het probleem. We komen in hoofdstuk 3 met een set van uitgangspunten voor het besturen van regio's. Ten slotte gaan we in hoofdstuk 4 in op wat de Raad vindt dat er moet gebeuren om stappen vooruit te zetten.

4 Zie Bijlage I voor de adviesaanvraag. De grondslag voor de adviesaanvraag was de motie die de Tweede Kamer aannam over de kansen en risico's van regionalisering in de zorg. Bron: Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 300 XVI, nr. 112.

2 Achtergrond, urgentie en probleemanalyse

2.1 ACHTERGROND

Ideaal en realiteit

In de Grondwet is verankerd dat Nederland een gedecentraliseerde eenheidsstaat is (al is dat nergens met zoveel woorden vastgelegd), bestaande uit het nationale niveau (het Rijk), twee algemene geldende overheidslagen (provincies en gemeenten), en één gedecentraliseerde functionele overheid (waterschappen), allen met rechtstreeks gekozen volksvertegenwoordigingen. Hoofdstuk 7 van de Grondwet biedt de 'waarborg' van uniformiteit: de Grondwet lijkt het niet mogelijk te maken om tussen gemeenten en/of provincies te differentiëren naar bestuursinrichting. Voor differentiatie naar bevoegdheden blijkt in de praktijk wel enige ruimte te bestaan. Differentiatie kan gemeenten bijvoorbeeld de mogelijkheid bieden om hun wettelijke taken uit te besteden aan buurgemeenten.

Het karakter van het binnenlands bestuur in Nederland is dus weergegeven met de term gedecentraliseerde eenheidsstaat. Die term geeft aan de ene kant exact weer, hoe het systeem is opgebouwd, maar is aan de andere kant ook verwarrend. Want in tegenstelling tot sommige andere landen, kent Nederland geen vaste verhoudingen tussen de bestuurslagen. Taken kunnen verschuiven, evenals de financiën en de mate van beleidsvrijheid per taak.

De Nederlandse bestuurlijke verhoudingen zijn idealiter het resultaat van de organieke wetgeving (in Grondwet, Provinciewet en Gemeentewet, Financiele-verhoudingswet), bijzondere wetgeving (bijvoorbeeld met betrekking tot ruimtelijke ordening, zorg, onderwijs) en afspraken (Code Interbestuurlijke Verhoudingen). In realiteit verschillen de feitelijke verhoudingen in het Nederlandse binnenlands bestuur in de loop van de tijd. Zij zijn deels het gevolg van weloverwogen keuzes met betrekking tot de inrichting van het binnenlands bestuur (bijvoorbeeld als uitdrukkelijk sprake is van decentralisatiebeleid), deels ook van tal van andere maatregelen van de wetgever. Al deze factoren zijn onderwerp van onderhandelingen tussen de bestuurslagen, bijvoorbeeld door het sluiten van een Bestuursakkoord tussen de bestuurslagen. Decentrale beleidsvrijheid en het streven naar eenheid van beleid dan wel een identiek voorzieningenniveau in het hele land strijden voortdurend om voorrang.

De regio

Uit het vorenstaande volgt dat staatkundig gezien 'de regio' niet bestaat. Toch zijn regio's niet weg te denken uit de Nederlandse bestuursorganisatie. Als we over 'de regio' praten, waar hebben we het dan over? Letterlijk betekent het 'streek' of 'gebied' en de term wordt vaak gebruikt om tot een afbakening te komen. Dat lukt zelden op een eenduidige manier. Vaak hebben regio's een historische indeling met grote verschillen in afmeting, bevolkingsdichtheid en culturele achtergrond. In bestuurlijke zin zijn er tal van taken in verschillende regio's belegd, de regioatlas van het Ministerie van BZK telt tientallen indelingen. Criteria voor regio-indeling zijn er niet. Van oudsher bundelen gemeenten hun krachten om samen te werken. Van meer recente aard is dat regiovorming vaak tot stand komt als gevolg van taaktoedeling op grond van sectorwetten. De wettelijke grondslag voor regionale samenwerking wordt veelal gevonden in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De Wgr is niet erg populair, maar ondanks alle onvolkomenheden doen we het er al zeventig jaar mee. Daarnaast is een ontwikkeling waar te nemen van een vorm van buitenwettelijke regiovorming zoals RES-regio's en regiodeals die zich kenmerken door de betrokkenheid van private en maatschappelijke partners. Steeds meer ook zoeken provincies samenwerking op regionaal niveau (regionale economie, regionale energie, gebiedsgerichte opgaven).

Regionale samenwerking vindt plaats op tal van terreinen, in uiteenlopende vormen en vanuit verschillende motieven.[5] Soms gaat het louter om de uitvoering van taken, in weer andere gevallen gaat het juist om beleidsinhoudelijke regionale samenwerking. Het kan om vrijwillige samenwerking gaan, maar ook om door het Rijk verplichte vormen van samenwerking. De regio is in toenemende mate ook de schaal waar het Rijk de oplossing voor tal van bestuurlijke en maatschappelijke opgaven zoekt. Het gaat daarbij om uiteenlopende opgaven op het terrein van onderwijs, arbeidsmarkt, gezondheidszorg, jeugdzorg, economie, veiligheid, cultuur, woningbouw, verduurzaming.

'De regio' is geen vast gegeven. Meestal hebben we het dan over een bestuurlijke ruimte, waarbinnen decentrale overheden samenkomen met het Rijk en spelers van buiten de overheid om beleid te maken en uit te voeren op onderwerpen die de gemeentelijke schaal overstijgen en niet naadloos bij de schaal of het takenpakket van de provincies passen.[6] Kennelijk willen we heel graag dingen doen op precies díe schaal waarop Thorbecke geen bestuurslaag had bedacht. Daar hoort een intrigerende vraag bij: vinden we die schaal aantrek-

5 Zie voor een inventarisatie: https://kennisopenbaarbestuur.nl/rapporten-publicaties/inventarisatie-regionale-samenwerkingsverbanden-decentrale-overheden-2020/ (geraadpleegd 1 juni 2021).

6 Vergelijk Van den Berg, Dreef en Clemens, in: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2021, p. 123. Zie ook Cordeweners, 2020.

kelijk omdat dit inderdaad het schaalniveau is waarop een opgave kan worden aangepakt, of vinden we die schaal aantrekkelijk juist omdat het géén bestuurslaag is?

Dus: voor allerlei maatschappelijke opgaven is de regionale schaal steeds meer de schaal om die opgaven aan te pakken. Maar een eenduidig concept voor 'de regio' bestaat niet en dat maakt het debat diffuus.

In dit advies stelt de Raad dan ook centraal: het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal.

Verscheidenheid in Nederland: verschillen op de regionale kaart

Al is Nederland een klein land, regionale verschillen kunnen best groot zijn. De Staat van bestuur 2020[7] laat aan de hand van zes indicatoren onderlinge verschillen zien. Op het gebied van *bevolkingsgroei* anticipeert het westen en het midden van het land op een grote bevolkingsgroei, verwachten delen van het oosten en Flevoland stagnatie, en is er een krimpprognose voor verschillende gebieden in het noorden, zuiden en aan de randen van Nederland. Als wordt gekeken naar het gemiddeld *inkomen* per huishouden, dan is te zien dat gemeenten in de laagste inkomensgroep zijn te vinden in het noorden, aan de randen van Nederland en in de provincie Zeeland. De inwoners met de hoogste inkomens bevinden zich in gemeenten in delen van Noord-Brabant en in het westen en in het midden van het land. In het oosten is er een redelijke spreiding tussen hoge en lage inkomens te zien. Een vergelijking met bevolkingsgroei laat zien dat in de gebieden waar het gemiddeld inkomen hoger is, de bevolking meer groeit, en waar het gemiddeld inkomen lager is, de bevolking meer krimpt. Wat betreft *woon-werkverkeer* reizen inwoners van regio's in het westen, Noord-Brabant en Twente minder ver voor hun werk dan inwoners van overige regio's. Aan de randen van het noorden en het zuiden is de afstand tussen woning en werk het grootst en ook inwoners van Flevoland reizen relatief ver van woonplaats naar werk. De afstand tot voorzieningen als gezondheidszorg en onderwijs laten een vergelijkbaar beeld zien. Regio's waar de *huizenprijs* lager ligt zijn tevens regio's waar de woon-werk afstand en de afstand tot voorzieningen het grootst zijn. Ten slotte zijn ook ten aanzien van *milieuomstandigheden* verschillend. De gevolgen van geluid en luchtverontreiniging zijn groter in het westen, midden en in het zuidoosten van het land, precies de regio's waar de huizenprijzen het hoogst liggen.

7 Van den Berg, Dreef en Clemens, in: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2021, p. 122 e.v..

Het geschetste beeld laat zien dat de regionale verschillen leiden tot andere maatschappelijke opgaven per regio op het gebied van sociale (collectieve) voorzieningen, mobiliteit, woningbouw en economische activiteit. Om de kwaliteit van leven in Nederland te verbeteren, is een regiospecifieke analyse en benadering noodzakelijk: elk gebied kent zijn eigen set van sterktes en zwakten.

Opgavegericht werken

Het vraagstuk van het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal kan niet los worden gezien van het 'opgavegericht werken'. 'Werken vanuit de aard van het maatschappelijke vraagstuk en daar vervolgens de eigen bestuurlijke, organisatorische en sectorale indelingen volgend aan te maken', zo duidt de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB) het opgavegericht werken in zijn essay over ervaringen met samenwerken in het IBP.[8] Grote problemen zijn niet oplosbaar als iedereen alleen vanuit de eigen bestuurslaag redeneert. De samenleving heeft overheden nodig die door intensieve samenwerking zoveel mogelijk als één overheid opereren rondom maatschappelijke vraagstukken, zo stelt de Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen.[9] Maatschappelijke opgaven kun je niet kant en klaar aanpakken en daarom moet volgens de Studiegroep bij het ontwerpen van een aanpak door de betrokken partijen een antwoord worden geformuleerd op vier vragen: *Wat?, Wie?, Wie doet wat? en Waarmee?* Aan de andere kant zijn problemen zodanig vervlochten dat wanneer elk probleem zijn eigen schaal en organisatie krijgt of heeft, weinig vooruitgang wordt geboekt.

Het opgavegericht werken wint aan populariteit, maar draagt ook spanning in zich als het gaat om het goed organiseren van legitimiteit, transparantie en participatie van burgers en hun vertegenwoordigers bij de besluitvorming en uitvoering van dat beleid. In meerdere uitingen spreken bijvoorbeeld Douwe Jan Elzinga en Marcel Boogers hun zorg uit dat op het regionale niveau bestuurlijke organen functioneren die niet direct democratisch zijn gelegitimeerd (op het aspect van democratische legitimiteit van regionaal bestuur komen we later terug).[10]

8 Nederlandse School voor Openbaar Bestuur, 2020, p. 3.
9 Vergelijk de Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen, 2020.
10 Recent nog pleit ook Kutsal Yesilkagit ervoor om bij de keuze en inrichting van regionale samenwerking te kiezen voor organisatievormen die de democratische legitimiteit als waarde boven de waarde van 'bestuurderseffectiviteit' stellen. Zie Yesilkagit, 2021.

De Raad stelt vast dat er brede steun bestaat voor de één-overheidsgedachte, dat overheden moeten samenwerken om de grote opgaven het hoofd te bieden. Daarbij is het van belang om verschillende rollen te onderscheiden, te kijken of ze in de praktijk goed worden ingevuld en daar lessen uit te trekken.[11] Daarbij wil de Raad benadrukken dat het opgavegericht (sectoraal) werken en het gebiedsgericht (integraal) werken communicerende vaten zijn. Beide zijn belangrijk, maar kunnen niet tegelijk maximaal doorgevoerd worden. Naar de mening van de Raad zijn we op dit moment te veel doorgeslagen naar het opgavegericht werken, en verdwijnt de gebiedsgerichte (integrale) aanpak daardoor te veel uit beeld.

Bestuurlijk regionale ecosystemen[12]

Decentrale overheden werken veelvuldig samen in regio's. Hoe ziet dat beeld eruit? De Staat van bestuur brengt – letterlijk – in kaart hoe bestuurlijk regionale ecosystemen er uitzien. De belangrijkste maatstaf is daarbij het aantal samenwerkingsverbanden tussen gemeenten. Weergegeven zijn de samenwerkingen van minimaal vijf tot maximaal vijftig. In sommige delen van het land wordt relatief weinig samengewerkt (Flevoland) in andere delen juist intens (Zuid-Limburg). Opvallend is dat de ecosystemen zich nagenoeg binnen de provinciegrenzen bevinden[13], waarbij in Fryslân, Groningen, Drenthe en Zeeland één ecosysteem zelfs de gehele provincie beslaat. In de overige provincies bevinden zich meerder clusters waaronder 'streek-regio's' Twente, de Achterhoek en Zuid-Limburg. Het westen van Nederland kenmerkt zich door de stedelijke regio's waaronder Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond. Ook zijn er regio's die zich vormen rondom één of twee duidelijke centrumsteden, zoals te zien in Noordoost Brabant, Midden- en West-Brabant en rondom Eindhoven.

11 Raad voor het Openbaar Bestuur, 2021(a).
12 Vergelijk Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2021, p. 128 e.v. Het kaartje is overgenomen van p. 131.
13 Niet allemaal natuurlijk, de regio Zwolle bijvoorbeeld strekt zich uit over 22 gemeenten en 4 provincies: Drenthe, Flevoland, Gelderland en Overijssel.

Figuur 1 **Bestuurlijk regionale ecosystemen**

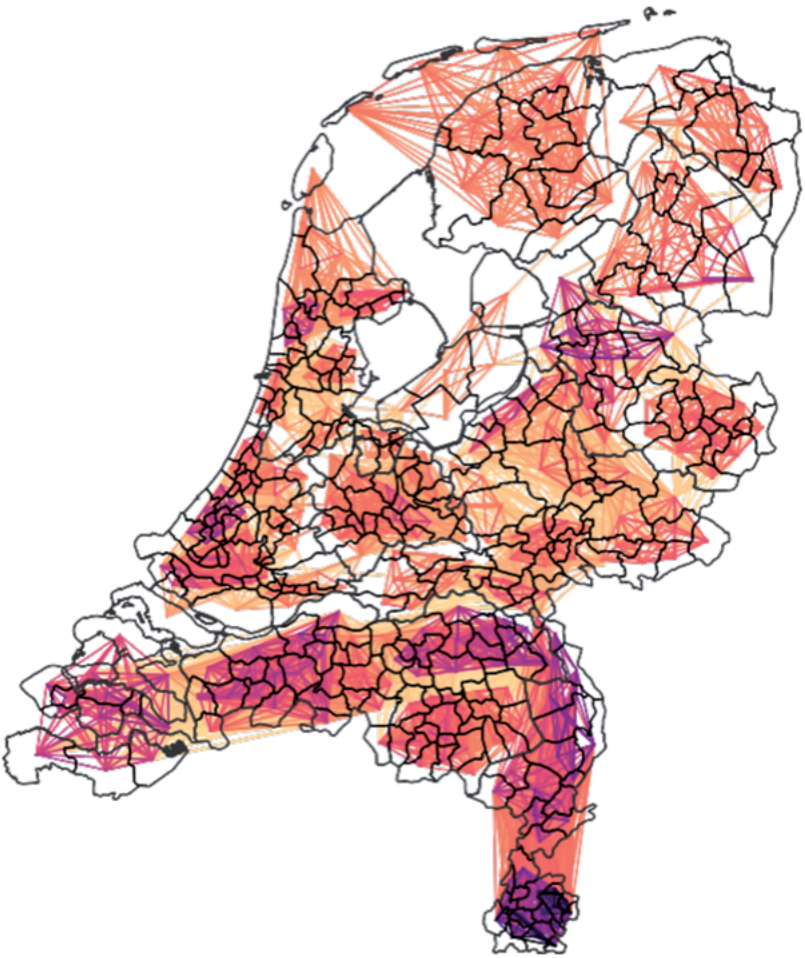

Het kaartje laat de clusters zien van gemeenten die voornamelijk met elkaar samenwerken, de zogenoemde Bestuurlijk regionale ecosystemen. Een lijn tussen twee gemeenten stelt een gezamenlijke deelname aan een samenwerkingsverband voor.
Een lichte lijn geeft aan dat gemeenten relatief weinig deelnemen aan een samenwerkingsverband (minimaal vijf), een donkere lijn relatief veel (maximaal vijftig).

De rol van de provincie verschilt per regionaal verband. De provincies Drenthe, Fryslân, Groningen en Zeeland werken relatief het vaakst samen met 'hun' gemeenten en vormen zo een 'provincie-regio'. Voor Limburg en Noord-Holland geldt dat zij met gemeenten in bepaalde regio's relatief vaker samenwerken en in andere regio's juist minder. De overige provincies hebben relatief minder intensieve samenwerkingen met hun gemeenten.

Vraagstuk niet nieuw

Overigens is het vraagstuk van de regio niet uniek voor Nederland[14] en geenszins nieuw. Samenwerking in regionaal verband is van alle tijden en er wordt al lang over gedebatteerd. De afgelopen zeventig jaar zijn talrijke rapporten en adviezen verschenen die niet hebben geleid tot een wezenlijke aanpassing van de structuur van de organisatie van het openbaar bestuur.[15]

Regionaal bestuur als vast onderdeel van het politiek-bestuurlijke repertoire

Het Nederlandse openbaar bestuur kent een rijke traditie in het regionaal organiseren van de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Door de toegenomen overheidsbemoeienis en de schaalvergroting van het maatschappelijk leven heeft het regionaal bestuur vooral vanaf 1950 een hoge vlucht genomen.[16] De schaal van gemeenten is vaak niet toereikend voor een effectieve aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Zo zijn er – al dan niet opgelegd door de Rijksoverheid – op een toenemend aantal terreinen (zorg, wonen, energie, arbeidsmarkt, veiligheid) regio's in het leven geroepen waarin gemeenten met elkaar en soms (ook) met andere overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en kennisinstellingen, beleid ontwikkelen en uitvoeren. Overheden – zeker gemeenten – zijn in toenemende mate *samenwerkende* overheden, afgedwongen door de complexiteit en de schaal van maatschappelijke vraagstukken. In een enkel geval, dat van de Euregio's, gaat het daarbij om *landsgrensoverschrijdende* bestuurlijke samenwerking. In 2017 participeerden de (toen nog 393) Nederlandse gemeenten gemiddeld in 27 (informele) samenwerkingsverbanden die zich in de regel beperken tot één beleidsterrein en waarbij vooral sprake is van de overdracht van *college*bevoegdheden. Dat aantal steeg in 2020 naar 33, een stijging van meer dan 20%.[17] Formeel gezien staan gemeenteraadsleden dus vaak

14 Een land als Denemarken wordt vaak aangehaald in het debat over regionalisering. In 2007 werden de dertien provincies afgeschaft en werd het aantal gemeenten teruggebracht van 270 naar 98, onder gelijktijdige invoering van vijf regio's. Elke regio wordt bestuurd door een door de bevolking gekozen regionale raad. De regio's zijn onder meer verantwoordelijk voor gezondheidszorg, openbaar vervoer, ruimtelijke ordening, milieu en onderwijs.

15 In april 2010 bracht de Raad voor het Openbaar Bestuur zijn advies *Het einde van het blauwdrukdenken. Naar een nieuwe inrichting van het openbaar bestuur uit*. Bijlage III van het advies bevat een historisch overzicht van zestig jaar adviezen en rapporten. Nadien zijn belangrijke rapporten uitgebracht door de Studiegroep Openbaar Bestuur (*Maak Verschil*, maart 2016) en de Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen (*Als één overheid*, september 2020).

16 Reussing, Boogers en Denters, in: Vollaard, Boogaard, Van den Berg en Cohen (red.), 2018, p. 257-278. Zie ook Boogers, 2013.

17 PROOF Adviseurs en Kwink Groep, 2020, p. 1-2.

op grote afstand van regionale besluitvormingsprocessen.[18] Al met al blijkt de bestuurlijke inrichting van Nederland zeer veranderbestendig. De bestuurlijke hoofdstructuur – Rijk, provincies en gemeenten – bleef bestaan, inclusief de nodige hulpstructuren, die vervolgens steeds discussie bleven oproepen.

2.2 URGENTIE

Waarom zou het volgende advies in 2021 anders zijn? De Raad ziet drie redenen die de urgentie onderstrepen om nu aanpassingen door te voeren.

De komende decennia ten eerste, staan ons grote maatschappelijke transities te wachten op – om maar wat te noemen – het gebied van klimaat, energie, wonen, mobiliteit, leefbaarheid, natuur en het gebruik van de schaarse ruimte. Een andere manier van samenwerken is nodig en is urgent om deze complexe transities verder te brengen.[19] Het laatste regeerakkoord bevestigt de trend: regio's zijn vaak het aangrijpingspunt voor de aanpak van de opgave.

De toenemende verantwoordelijkheid van het decentrale bestuur voor beleidsrijke taken ten tweede, maakt het in veel gevallen voor met name gemeenten moeilijk om daar in hun eentje vorm én inhoud aan te geven; denk aan jeugd, werk en inkomen en arbeidsmarkt. Daarom zoeken zij hun toevlucht in regionale hulpstructuren. Al met al is er geleidelijk aan, vooral organisch, een lappendeken aan regio's ontstaan.

Daaruit volgt, ten slotte, dat het belang van regio's is toegenomen. De afgelopen tien tot vijftien jaar werd er steeds meer gevraagd van regio's en er zijn veel nieuwe soorten bijgekomen als gevolg van nationaal beleid of nationale keuzes: veiligheidsregio's, jeugdzorgregio's, Wmo-regio's, regionale energiestrategieën, regionale uitvoeringsdiensten, passend onderwijsregio's, en zo meer.

18 Boogers en Reussing, in: *Bestuurswetenschappen*, nr. 2, 2019, p. 31, 32. Ook als er geen raadbevoegdheden worden overgedragen worden gemeenteraadsleden soms opgenomen in het algemeen bestuur van een regiobestuur. Ongeveer vijf procent van de gemeenschappelijke regelingen kent een vertegenwoordiging van gemeenteraadsleden. Een wat grotere groep gemeenteraadsleden is actief in regionale raadsoverleggen, waarin zij worden geïnformeerd en/of geconsulteerd over regionale kwesties. Beide groepen gemeenteraadsraadsleden zijn vaak wel ontevreden over de effectiviteit van hun inbreng. Dat kan te maken hebben met de weinige informele contacten tussen raadsleden uit verschillende gemeenten, ook tussen partijgenoten. Zie ook Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, 2017.

19 Vergelijk ook het artikel met Femke Halsema, burgemeester van Amsterdam, in Financieel Dagblad van 3 januari 2021 over het functioneren van de Metropoolregio Amsterdam en het artikel met Arno Brok, commissaris van de Koning van Fryslân, in VNG Magazine van 18 december 2020 over een nieuwe manier van samenwerken in zijn provincie.

Kortom: regionalisering in Nederland voltrekt zich waar je bijstaat en de regio is een blijvertje.[20]

Waarom de regio aantrekkelijk is

Dagelijkse stromen werknemers en forensen, scholieren en studenten, recreanten en consumenten, kopers en verkopers van de ene plek naar de andere. De samenhang tussen bevolkingsconcentraties, voorzieningen en economische en sociale activiteiten binnen een bepaald gebied noemen we een *daily urban system*. Deze systemen geven de structuur en begrenzing van economische en maatschappelijke ecosystemen weer, die zelden helemaal overeenkomen met bestuurlijke grenzen van een gemeente of provincie. Veel maatschappelijke opgaven ook niet: vraagstukken van wonen, werk, mobiliteit, onderwijs en recreatie overlappen en doorkruisen de grenzen van gemeenten en provincies. In theorie is de verwachting dat hoe groter de gelijkvormigheid tussen de leefwereld van mensen (het economische en maatschappelijke ecosysteem) en de systeemwereld van het bestuurlijke ecosysteem is, hoe groter de effectiviteit van het bestuur en de identificatie van inwoners met de bestuurlijke eenheden is. Of deze stelling ook empirisch overeind blijft, is het onderwerp van lopend wetenschappelijk onderzoek.

Gelukkig is de bestuurlijke indeling van Nederland, het Huis van Thorbecke, geen korset – het was Thorbecke zelf die de term 'organische staatsleer' muntte. Want op de schaal tussen gemeenten en provincies vindt samenwerking plaats op tal van terreinen, uiteenlopend van louter de uitvoering van beleidsarme taken tot beleidsrijke regionale opgaven. Voorop staat de inhoud, het bestuur organiseert zich daar rondom heen. Belangrijke drijfveer voor (samen-)werken in regionaal verband is effectiviteit: de regio vormt voor het bestuur dikwijls de optimale schaal waar (financieel) voordeel is te behalen. Een zekere schaal heeft ook voordelen op het gebied van kennis, specialisme, kwaliteit en deskundigheid. (Samen-)werken in regio's vergt dat het bestuur moet kunnen schakelen tussen schalen: tussen het lokale belang, het regionale belang en het provinciale belang. Uit bestuurlijk oogpunt is het belangrijk het overzicht te houden op wat er allemaal speelt op de regionale schaal.

In veel opzichten zijn regio's dus een aantrekkelijke schaal, maar niet eentje zonder problemen. In de volgende paragraaf zullen we die analyseren.

20 Vergelijk NRC, 12 januari 2021.

2.3 PROBLEEMANALYSE

Ondanks de aantrekkelijkheid van regio's ziet de Raad in de Nederlandse context een aantal problemen voor het openbaar bestuur.

Vrijwillig of verplicht [21]

Meestal bepalen gemeenten en/of provincies (en soms waterschappen) zelf of ze een samenwerkingsverband aangaan, al dan niet gedwongen door omstandigheden of druk van buitenaf. Het gros van de samenwerking tussen bestuursorganen is *vrijwillig*, wat zoveel betekent dat er geen wettelijke verplichting toe bestaat. Ook al is een samenwerking vrijwillig, er kunnen wel zeker dwingende en dringende redenen bestaan waarom bestuursorganen gaan samenwerken. Denk aan het behalen van schaalvoordelen (zowel inhoudelijk als bedrijfsmatig), vergroten van de bestuurskracht of het verbeteren van de afstemming. In toenemende mate zijn samenwerkingsverbanden wettelijk *verplicht*. Verplichte samenwerking houdt in dat op basis van de (sector) wet wordt bepaald dat bestuursorganen moeten samenwerken omtrent de inzet van bepaalde bevoegdheden. Hierbij kan een verplichte regio-indeling gelden of een verplichting om te samenwerken met een landsdekkende indeling, maar met vrijheid voor gemeenten om te bepalen met wie ze samenwerken. Tussen vrijwillig en verplicht zit overigens nog een hele ruimte waarin het Rijk prikkels uitgeeft tot regionale samenwerking of regiovorming. De regiodeals zijn daar een voorbeeld van. Soms ook schuurt de verplichting met samenwerking op vrijwillige basis. Een voorbeeld is de verplichte indeling in arbeidsmarktregio's, die vervolgens vaak niet aansluiten op de samenwerking die gemeenten zelf vrijwillig hebben ingericht ter versterking van de regionale economie. Verplichte, 'van bovenaf' opgelegde samenwerking wordt doorgaans niet als 'eigen' beschouwd, met alle negatieve gevolgen en gevoelens van dien.

Beleidsmonopolie leidt tot incongruentie: de lappendeken

Als gevolg van het beleidsmonopolie van vakdepartementen is de inhoudelijke integraliteit van regiovorming steeds ver te zoeken: elke maatschappelijke opgave kent zijn eigen vermeende 'optimale' bestuurlijke schaal. Dit vakdepartementaal monopolie leidt vervolgens tot telkens anders samengestelde regionale verbanden (territoriale incongruentie) en de sectorale indeling leidt tot verkokerd beleid. Opdeling in regio's met ieder een eigen functie belemmert integrale bestuurlijke afwegingen op dat niveau over klimaat en energie, wonen, infra en mobiliteit, zorg en onderwijs, economie, werk en inkomen, natuur en het gebruik van de schaarse ruimte. Daarbij is niet alleen

21 Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur, 2015, p. 28-29.

het beleidsmonopolie het probleem, maar ook het verkokerde werken van de departementen vormt een belemmerende factor wanneer regio's eenmaal goed op dreef zijn.[22]

Het Huis van Thorbecke, met zijn drie verdiepingen, staat al decennia recht overeind, maar heeft in de vorm van regio's ('hulpstructuren') allerlei aanbouwsels en tussenverdiepingen gekregen. Als gevolg van deze factoren is er een grote versnippering (of: verrommeling) van het binnenlands bestuur, dikwijls aangeduid als een 'lappendeken' of 'bestuurlijke spaghetti'.

De mythe van optimale schaal[23]

'Schalen zijn lang beschouwd als een ordeningsprincipe, waarbij je de taken op een zo laag mogelijk niveau legde. Ging dat niet, dan legde je de taak op een hoger niveau neer. Het idee was namelijk dat je met taken kon aanduiden op welke laag dat het beste past. Dat hebben we vijftig jaar geprobeerd, maar niet altijd met succes. We hebben ontdekt dat we die optimale schaal niet kunnen vinden. We werken wel in schalen, maar het werkt niet.'

Toegenomen samenwerkingsverbanden drukken op bestuur

Het totaal aantal in 2020 geïnventariseerde samenwerkingsverbanden is ten opzichte van 2017 toegenomen van 1095 naar 1284, een stijging van 17%. In 2020 werken provincies in gemiddeld 47 samenwerkingsverbanden samen (ten opzichte van 27 in 2017), gemeenten werken in gemiddeld 33 samenwerkingsverbanden samen (ten opzichte van 27 in 2017) en waterschappen in gemiddeld 19 (ten opzichte van 14 in 2017).[24] Over de hele linie is er dus een toename van samenwerkingsverbanden. Dit legt druk op het bestuurlijk vermogen: bestuurders lopen de benen uit hun lijf van tafel naar tafel. Daarbij staat er bij gemeenten een permanente druk op de organisatie, zowel wat betreft de uitvoering van taken als financieel, doordat er in de regel weinig relatie is gelegd met de hoeveelheid taken die eerder werd overgedragen.

De toename van samenwerkingsverbanden roept de vraag op of er ook legitieme redenen zijn die kunnen leiden tot een afname van het aantal. Want waar besturen ooit goede redenen hadden om samen te werken, kan dat

22 Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur, 2021(b).
23 Geert Teisman tijdens IBP-lunchbijeenkomst, 27 november 2018. Bron: Multi-level governance: 10 antwoorden op de vraag #hoedan? | Artikel | Overheid van nu (geraadpleegd 1 juni 2021). Teisman is hoogleraar bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.
24 PROOF Adviseurs en Kwink Groep, 2020, p. 1-2.

na verloop van tijd anders zijn. Bijvoorbeeld omdat samenwerking negatief uitpakt voor het realiseren van de doelstellingen. Ook kunnen gebrek aan invloed, stroperig bestuur, geen efficiencywinst of verschuivende ambities de vraag oproepen of het niet beter is om te stoppen met samenwerken. Of te kiezen voor een ander bestuursmodel dat beter past.

Politieke functie in het geding

Verder is de politieke functie van de decentrale volksvertegenwoordiging in het geding: afwegingen over beleid worden steeds meer op een andere plek gemaakt dan binnen de gemeenteraad of provinciale staten. Zo komen politiek en beleidsvorming in twee afzonderlijke arena's terecht: *policy without politics* in het regionale samenwerkingsverband, en *politics without policy* in de gemeenteraden en provinciale staten.[25] De politieke invloed van de gemeenteraden en provinciale staten is voor deze onderwerpen beperkt terwijl ze wel volle verantwoordelijkheid dragen voor de financiële aansprakelijkheid: in 2005 verliep nog 8% van de gemeentelijke uitgaven via samenwerking, in 2018 meer dan 20%.[26] Voor kleinere gemeenten onder de 50.000 inwoners gaat het vaak om een nog hoger percentage oplopend tot 40%. Maarten Allers, hoogleraar economie van decentrale overheden, noemt het alarmerend dat een groot deel van de overheidsbegroting wordt onttrokken aan democratische controle 'en niemand zich er druk om maakt.' [27] Dit alles leidt ertoe dat de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden en provinciale staten onder druk staan: decentrale volksvertegenwoordigingen worstelen met de toegenomen maatschappelijke verantwoordelijkheid (en werkdruk[28]) op diverse beleidsterreinen en voelen zich op afstand van regio's om hun sturende en controlerende rollen waar te maken.

Democratisch tekort

Tegelijkertijd wordt hier een fundamenteel en onderhand klassiek thema, een *evergreen*, van de vormgeving van ons binnenlands bestuur blootgelegd: regio's, zoals de veiligheidsregio's, vormen geen bestuurslaag met een direct gekozen bestuur die het regionale bestuur kan controleren en voor dat bestuur kaders kan stellen.[29] Er is sprake van *verlengd lokaal bestuur*: de democratische legitimatie is indirect, via de gemeenteraden. Sommigen spreken

25 Zie Van den Berg, 2011.
26 Allers in VNG Magazine 15, 5 oktober 2018. Overigens gaat er niet alleen meer geld om in regionale structuren, ook het aantal fte's aan personeel dat bij gemeenschappelijke regelingen werkt, neemt toe.
27 Allers in De Gelderlander, 2 april 2021.
28 Raad voor het Openbaar Bestuur, 2016. Een gemeenteraadslid besteedde in 2016 gemiddeld 15,9 uur per week aan het raadswerk. In 2019 is dat opgelopen tot gemiddeld 17,2 uur (bron: Nationaal Raadsledenonderzoek 2019).
29 Fraanje en Polman, 2020.

van *verlegd lokaal bestuur.*[30] Weer anderen zien een beweging naar democratisch steeds minder legitieme organisatievormen.[31] Het ontbreken van directe legitimatie is op zich al een fundamenteel vraagstuk, maar krijgt nog meer betekenis wanneer bedacht wordt dat veel leden van gemeenteraden en provinciale staten naar eigen zeggen weinig zicht – en laat staan grip – hebben op het reilen en zeilen van de samenwerkingsverbanden waar hun gemeenten of provincies in participeren.[32] Regionalisatie leidt in de huidige vorm aldus tot een democratisch tekort.[33]

Democratische legitimiteit[34]

Democratische legitimiteit is een begrip dat vele aspecten kent. In de kern bestaat het beginsel democratische legitimiteit uit drie delen:

1. **De eis van algemeen (actief en passief) kiesrecht: burgers moeten invloed kunnen uitoefenen op de samenstelling van vertegenwoordigende lichamen;**
2. **De eis van democratische sturing: vertegenwoordigende lichamen moeten richting kunnen geven aan het overheidsoptreden; en**
3. **De eis van democratische verantwoording: vertegenwoordigende lichamen moeten in staat zijn om het overheidsoptreden te controleren en betrokkenen te vragen hierover verantwoording af te leggen.[35]**

Nederland is een indirecte, representatieve democratie. Het volk kiest zijn eigen vertegenwoordigers die namens hen beslissingen nemen en het bestuur controleren. Het concept van regionaal bestuur in de Nederlandse context beperkt de invulling van de democratische legitimiteit: sturing van het overheidsoptreden gebeurt op afstand (verlengd lokaal bestuur), verantwoording en controle is er wel maar functioneert mondjesmaat, en er vinden géén algemene rechtstreekse verkiezingen plaats.

30 Igno Pröpper heeft de term *verlegd lokaal bestuur* gemunt en gebruikt in verschillende rekenkameronderzoeken.
31 Vergelijk Yesilkagit, 2021.
32 Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur, 2015.
33 De Raad van State spreekt in de context van de decentralisatieparadox zelfs over een ‘dubbel democratisch tekort’: op rijksniveau kan het parlement de minister niet meer op alles aanspreken en op gemeentelijk niveau speelt hetzelfde: de gemeenschappelijke regeling gaat erover, de gemeente maar deels. Zie ook Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 513, nr. 4, p. 8.
34 Bijlage II gaat dieper in op het concept democratische legitimiteit.
35 Overigens is er meer dan alleen formele legitimatie. In zijn advies Akkoord?! Besturen met akkoorden als evenwichtskunst (maart 2020) beschreef de Raad normen voor goed openbaar bestuur: democratisch, behoorlijk en publiek waardevol.

Goed bestuur hoort democratisch gelegitimeerd te zijn. Wanneer democratische legitimiteit van regionaal bestuur gebrekkig is, zullen in het ergste geval de burgers de output van het regionaal bestuur niet meer accepteren. Aanspreekbaar is echter alleen de gemeenteraad of provinciale staten, die op hun beurt beperkte sturingsmogelijkheden hebben.

Centrale visie op regiovorming ontbreekt

Belangrijke oorzaak van de problematiek is het gebrek aan overkoepelende visie op regiovorming. Criteria en regels voor regiovorming bestaan niet. Verantwoordelijkheden voor de regio zijn niet goed belegd en bestaande mechanismen voor het afleggen van rekenschap over de regio werken niet goed, getuige de voortdurende discussie over de Wgr. Opgeteld vormt de regio, met name voor kleine gemeenten, een steeds groter wordende last.[36] Daarvoor is bij het ontwerpdenken geen oog. Een centrale visie, over de ontwerpen van regio's heen en tussen de inhoudelijk opgaven van regio's, ontbreekt. Discussies over structuuroplossingen worden angstvallig vermeden.

De analyse vatten we samen in de volgende vijf problemen:

- **Het probleem van de uitvoering** – voor een effectieve en efficiënte uitvoering van bepaalde taken is een zekere schaal nodig, maar taak en schaal van bestuurlijke eenheden lopen niet synchroon: de toename van (verplichte vormen van) samenwerking en vakdepartementaal beleidsmonopolie leiden tot een incongruente lappendeken;
- **Het probleem van het bestuur** – de toename van samenwerkingsverbanden en het toegenomen belang van regio's legt druk op het bestuurlijk vermogen van (met name) gemeenten;
- **Het probleem van kaderstelling en controle** – de politieke zeggenschap van de gemeente op wat er in regio's gebeurt neemt af, maar de inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid blijft;
- **Het probleem van democratische legitimiteit** – de hulpstructuren ontberen een heldere democratische legitimatie; en
- **Het probleem van het ontwerp van de organisatie** – centrale visie op regiovorming ontbreekt, het ontbreken van concepten en kaders leidt tot een mismatch tussen opgaven/taken, schaal en bevoegdheden.

36 Gemeenten, ook de kleinere, hebben natuurlijk ook baat bij regio's, zonder kunnen ze niet (meer).

2.4 TUSSENCONCLUSIE

Dit alles leidt volgens de Raad tot een steeds groter wordende spanning die zich voordoet bij het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal: opgave en uitvoering, bestuurlijk vermogen, verantwoordelijkheden en financiën (kaderstelling en controle) en democratische legitimiteit zijn niet meer in balans. Het openbaar bestuur vormt zich rond regio's, de schaal waarop maatschappelijke thema's worden opgepakt, terwijl in het ontwerp van ons binnenlands bestuur geen formele organisatievorm bestaat op dat schaalniveau.

Er wordt al heel lang gesproken over het vraagstuk en de discussie vertoont kenmerken van een pendule. De ene keer met een pleidooi voor flexibele arrangementen en organisch bestuur wat inherent onvolkomenheden in zich draagt. De andere keer met een pleidooi voor een structuuroplossing waartegen allerlei bezwaren worden opgeworpen. De regio als droomland of niemandsland? Volgens de Raad is het nodig om de spanning tussen droomland en niemandsland te verlichten.

3 Uitgangspunten voor het besturen van regio's

Zes uitgangspunten

Hoe kan de aanpak van het geheel aan regionale opgaven effectief en democratisch gelegitimeerd worden georganiseerd binnen ons bestuurlijke bestel? Hoe kan de spanning tussen droomland en niemandsland worden verlicht? Voor het beantwoorden van deze vragen moeten volgens de Raad de volgende zes uitgangspunten worden afgewogen.

1. De inhoud centraal

Er is nood aan een integrale regionale agenda voor vraagstukken van klimaat en energie, wonen, infra en mobiliteit, zorg en onderwijs, economie, werk en inkomen, natuur en het gebruik van de schaarse ruimte. Alle reden om de inhoud centraal te stellen nu deze opgaven nauw met elkaar samenhangen. De regionale opgaven vragen daarom om een passende schaal waarop het bestuur is georganiseerd, zodanig dat het goed is toegerust om zijn taak adequaat te kunnen vervullen.

2. Democratisch gelegitimeerd

Het bestuur van regio's moet democratisch zijn gelegitimeerd. Want als de overheid democratisch tekortschiet, verliest ze haar geloofwaardigheid. Bij de keuze en inrichting van regionaal bestuur moet de democratische legitimiteit als waarde worden afgewogen tegen de waarde van 'bestuurderseffectiviteit'. Regionale opgaven met een beleidsrijk karakter vragen om regionale, politieke en integrale afwegingen. Dit betekent dat taken in beginsel worden toebedeeld aan formele bestuurslagen met een democratisch gekozen volksvertegenwoordiging die zoveel mogelijk integrale afwegingen kan maken.

Waar toebedeling aan een formele bestuurslaag niet is aangewezen, is een meer organische vorm van democratische legitimiteit een optie: maak verantwoording een gespreksthema in de regionale samenwerking, bepaal zelf in de regio wat een passende wijze is van democratische legitimiteit en bij welke volksvertegenwoordiging(en) deze ligt. Deze vorm van geborgde democratische verhoudingen heeft als belangrijk voordeel dat er tenminste één gekozen vertegenwoordigend lichaam de noodzakelijke legitimiteit biedt voor het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal.

3. Autonomie, tenzij

Al heel lang bestaat het spanningsveld tussen de voordelen van centralisatie (bevordering van politieke eenheid, gelijkheid in wetgeving en bestuur) en die van decentralisatie (het decentrale bestuur is beter bekend met de plaatselijke situatie, de mensen zijn meer bij het bestuur betrokken). De strijd over de autonomie speelt ook op het regionale niveau: verplicht of vrijwillig? Wie heeft de autonomie om de beslissing te nemen over het regionale arrangement? Uitgangspunt moet zijn dat de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionaal niveau een proces van regio's zelf moet zijn en van onderop moet komen, tenzij er inhoudelijk zwaarwegende redenen zijn om gemotiveerd van dit uitgangspunt af te wijken.

4. In beginsel een congruente indeling

Congruentie betekent dat overheden hun taken zoveel mogelijk met dezelfde partners uitvoeren, en/of dat de buitengrenzen van samenhangende samenwerkingsgebieden zoveel mogelijk overeenkomen. De Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen constateerde een groeiende onvrede over het grote aantal bestuurlijke regionale samenwerkingsverbanden en de wens om te komen tot een kleiner aantal.[37] In navolging hiervan meent de Raad dat regionale opgaven in beginsel worden georganiseerd langs een consistente en congruente indeling, tenzij de inhoud zwaarwegende redenen geeft om daar van af te wijken. Want hoewel de inhoud van de opgave bepalend is voor regionalisering, is regiovorming niet onbegrensd: voor de bestuurlijke hanteerbaarheid is een heldere ordening nodig. Het tegengaan van de lappendeken en verrommeling is geen doel op zich en betekent ook niet dat er geen ruimte is voor verschil (zie hierna, onder 5.). Maar als opgaven op regionaal niveau zijn opgedeeld in verschillende regionale sectoren, ontbreekt het aan integraal bestuurlijke afwegingen op dat niveau en bestaat het risico van verkokerde inzet van beleidsinstrumenten.

Het uitgangspunt van congruentie borgt enige ordening in regiovorming en dwingt tot scherpe motivering als voor een andere inrichting wordt gekozen. Denkbaar is congruentie bijvoorbeeld op fysiek (ruimte, energie, klimaat, wonen, infra), sociaal (zorg, veiligheid) en economisch (economie, werk, inkomen) terrein.[38]

5. Ruimte voor verschil

Veel eerdere voorstellen voor regiovorming ontbeerden steun omdat ze geen recht deden aan de grote diversiteit in ons land. Een uniforme oplossing voor slechts enkele (vaak specifiek Randstedelijke) knelpunten riep elders in het land weerstand op omdat zij aldaar hun bestuurlijke inrichting niet wilden

37 Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen, 2020, p. 58.
38 Idem, p. 59.

aanpassen aan een oplossing voor een probleem dat zich daar niet voordeed. Dit raakt het vraagstuk van differentiatie.[39] Differentiatie komt neer op het antwoord op de vraag: hebben alle decentrale overheden – alle provincies c.q. alle gemeenten – dezelfde taken en bevoegdheden of kan hierin verschil worden gemaakt?

Differentiatie: voor- en tegenstanders

Voor de een is differentiatie de oplossing voor knellende inrichtingsprincipes van het Nederlandse openbaar bestuur. Voor de ander staat differentiatie gelijk aan verrommeling. Dit advies biedt geen antwoord op het vraagstuk van differentiatie, maar ziet differentiatie als een middel dat perspectief biedt om een doel te bereiken. Het is geen heilige graal, wel een mogelijke oplossing voor regionale verschillen in de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal.

Gegeven de regionale verscheidenheid in Nederland moet er voor de aanpak van regionale opgaven ruimte zijn voor verschil. Maar die ruimte is niet onbegrensd en vraagt daarom om een kader met uitgangspunten voor gedifferentieerde taaktoedeling. Zo een kader houdt rekening met differentiatie ‘van bovenaf’ of ‘van onderop’ en met differentiatie van taken met een uitvoerend karakter of beleidsrijke taken. Het kader houdt ook rekening met de bekostiging van de betreffende taken (zie ook hierna, onder 6.). Het maakt namelijk een groot verschil of het gaat om taken met een overwegend uitvoerend karakter of dat het juist gaat om taken die een grote mate politieke en beleidsmatige vrijheid veronderstellen. Mits de bekostiging daarop is toegesneden kan bij uitvoerende taken waarbij vooral schaal, doelmatigheid en effectiviteit voorop staan, taakdifferentiatie een optie zijn. Bij beleidsmatige taken die een integrale politiek-bestuurlijke afweging vergen, heeft taakdifferentiatie veel verdergaande gevolgen in de bekostigingstechniek.[40]

39 Bijlage III gaat dieper in op het concept differentiatie.
40 Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur, 2021(a).

Geen extra vierde formele bestuurslaag

De inhoud centraal, democratisch gelegitimeerd, autonomie, ruimte voor verschil: het zijn uitganspunten die gemakkelijk optellen tot een vierde bestuurslaag. Die kant wil de Raad niet op. Ervaringen uit het verleden (stadsprovincie, Wgr-plusregio's) zijn niet bestendig gebleken. Er is een begrijpelijke weerstand om naast Rijk, provincies en gemeenten nog een bestuurslaag toe te voegen met zijn eigen bestuurders, volksvertegenwoordigers, ambtelijke organisaties, taken en bevoegdheden. Het argument dat ons land – bijvoorbeeld in vergelijking tot Frankrijk en Duitsland – te klein is voor vier bestuurslagen snijdt hout.[41] Want stel dat van de regio een bestuurslaag wordt gemaakt, is dan het probleem opgelost, of gaat de zoektocht naar hulpstructuren op een andere schaal dan door? Geen extra vierde bestuurslaag strekt ertoe geen nieuwe formele laag in te richten in het Huis van Thorbecke.

Differentiatie is in de eerste plaats een bestuurlijke keuze. De kracht van differentiatie schuilt in het eigenaarschap: de bestuurslagen die het vermogen en vertrouwen hebben om een opgave of taak uit te voeren, krijgen die toebedeeld en mogen het doen.

6. Passend financieel arrangement[42]

Zoals gezegd moeten de bestuurlijke vormgeving en de democratische borging in samenhang worden gezien met de benodigde financiën. Ook hier is weer het onderscheid te maken tussen beleidsarm en beleidsrijk. Zo is voor verplichte regionale samenwerking met veel landelijke kaders en weinig beleidsruimte, rechtstreekse bekostiging door het Rijk aangewezen. Gemeentelijke bijdragen zouden beperkt moeten blijven voor welomschreven eigen extra wensen van gemeenten of regio's. Opgaven en transities op het gebied van bijvoorbeeld klimaat, verduurzaming, energie en woningbouw, evenals gebieden als jeugd, werk en inkomen en arbeidsmarkt, vergen een meer integrale afweging. Deze opgaven zijn vaak regionaal van aard en vragen de inzet van vele (netwerk-)partners. Ze kennen een onzekere dynamiek en uitkomst en vanwege die onzekerheden is een goede afweging tussen kosten en baten niet eenvoudig: de baten zullen diffuus neerslaan en vaak vallen ze niet bij de investerende partijen. Verder is het moeilijk om verantwoording in een

41 België is kleiner dan Nederland en heeft meer dan vier bestuurslagen: de federale overheid, drie gewesten, drie gemeenschappen, provincies (onderverdeeld in bestuurlijke arrondissementen) en gemeenten. Het land kent zes parlementen en zes regeringen (federaal, Vlaams, Waals, Brussels Hoofdstedelijk, van de Franse Gemeenschap en van de Duitse Gemeenschap). En elke Belgische gemeente heeft een gemeenteraad als wetgevende macht en een college van burgemeesters en schepenen als uitvoerende macht. (Bron: Wikipedia).

42 Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur, 2021(a).

netwerksituatie te organiseren.[43] Deze transities zijn niet eenvoudig aan te pakken met het huidige 'robuust' financieel en bestuurlijk instrumentarium. Voor deze opgaven zijn andere sturings-, verantwoordings- en financieringsinstrumenten nodig. De gewone marktmechanismen voor financiering schieten daartoe tekort.[44]

Niet alles kan

Het is niet mogelijk om een bestuurlijke indeling te vinden waarbij de schaalniveaus voor alle taken tegelijk in precies één democratisch gelegitimeerde bestuurslaag georganiseerd kunnen worden. Er zal altijd een spanningsveld zijn tussen de verschillende uitgangspunten om een taak te organiseren. Bij het vraagstuk van het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal kunnen niet alle beginselen evenredig worden toegepast. Waar het om gaat is dat de uitgangspunten gemotiveerd worden afgewogen.

43 Zie ook Rekenkamer Oost-Nederland, 2016. Bij programma's die in samenwerking met andere overheden en derden tot stand komen (netwerksturing) past een traditionele sturingsfilosofie met focus op doelen en middelen niet goed: ondanks een overmaat aan verantwoordingsactiviteiten hebben volksvertegenwoordigers het gevoel dat ze weinig grip hebben op de materie. De lessen uit het rekenkameronderzoek hebben betrekking op een andere manier van sturing en controle en richten zich op (1) het maken van een expliciete keuze om een maatschappelijk vraagstuk al dan niet via netwerksturing aan te pakken en het accepteren van de consequenties voor de rol van het college en de volksvertegenwoordiging, (2) het bepalen van het 'speelveld' (wat zijn de eigen ambities) en (3) het bepalen van de 'spelregels' (wie doen er mee, wat zijn de go/no go-momenten in het proces, hoe worden deze bewaakt, hoe en wanneer vindt informatie plaats over de resultaten in relatie tot de geformuleerde ambities).

44 Bij transities passen instrumenten die experimenteerruimte en een (her)verdeling van risico's en baten toelaten en langjarige zekerheden bieden. Dit type opgave is gebaat bij een financiële *governance* die vertrouwen tussen de vele partners bevordert. Fondsvorming is een belangrijk instrument, met als kernelementen een gezamenlijke beschikkingsmacht over een gezamenlijk fonds, gevuld met eigen bijdragen naar rato (een bekend voorbeeld is het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)). Die bijdragen van elke partner moeten democratisch zijn gelegitimeerd. Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur, 2021(a).

4 Stappen vooruit in het besturen van regio's

In discussies over de inrichting van het openbaar bestuur, en dan met name over regio's, zijn veel verschillen van mening. De Raad doet drie aanbevelingen om stappen vooruit te zetten. Want er moet wat gebeuren, urgente grote maatschappelijke opgaven wachten niet. De aanbevelingen van de Raad zijn gericht op het benutten van regio's en het vlottrekken van de discussie over de bestuurlijke inrichting van regio's. Volgens de Raad vormt de regeerperiode na de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 een uitgelezen moment om hierover afspraken te maken.

1. Start bij aanvang van de nieuwe kabinetsperiode met het vormgeven van bestuurlijk maatwerk bij een aantal maatschappelijke transities die (zonder nadere wetgeving) gedifferentieerd kunnen worden aangepakt

De kwaliteit van regio's, en de verschillen daarin, worden wel gezien, maar nog onvoldoende benut. De vraag is in hoeverre het in de huidige bestuurlijke inrichting mogelijk is om per gebied tegemoet te komen aan de uitdagingen van dat gebied.

In een benadering van geborgde democratische verhoudingen waarin tenminste één gekozen vertegenwoordigend lichaam de noodzakelijke legitimiteit biedt voor het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal, kunnen grote transitieopgaven (denk aan woningbouw of energie) worden overgelaten aan regio's waarin de bestuurslagen het vermogen en het vertrouwen hebben om de opgave uit te voeren. Zeeland en Fryslân springen vooral in het oog: zij beschikken over een sterk bestuurlijk regionaal ecosysteem, precies op de schaal van de provincie, dat kan worden gebruikt voor een arrangement voor bestuurlijk maatwerk.[45]

Bestuurlijk maatwerk is gebaat bij een goed procesontwerp dat tot doel heeft van tevoren duidelijke afspraken te maken over wat de samenwerkende partijen van elkaar mogen verwachten zodat zij elkaar in de loop van het proces niet kunnen teleurstellen. Want opgaven komen alleen succesvol tot resultaat met afgestemde interbestuurlijke afspraken, die passen bij de aard en schaal van de verscheidenheid van regio's die ons land rijk is. Een arrangement voor bestuurlijk maatwerk wordt periodiek geëvalueerd opdat ervan wordt geleerd.

45 Vergelijk Van den Berg en Lelieveldt, 2021. Zie ook Volkskrant, 3 maart 2021.

2. Formuleer een afwegingskader over het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal

Om beweging te krijgen in de discussie over de bestuurlijke inrichting van regio's, is volgens de Raad de tijd rijp voor een afwegingskader over taaktoedeling, maatwerk en principes aangaande inhoud en vorm van regionaal bestuur, passend bij het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal. Het afwegingskader komt tot stand in samenspraak met vertegenwoordigers uit het openbaar bestuur die actief zijn op regionale schaal, in dialoog mét regio's.

Voor de Raad zijn de voornoemde uitgangspunten leidend voor het afwegingskader: de **inhoud staat centraal**, het bestuur is **democratisch gelegitimeerd**, regio's kennen een bepaalde mate van **autonomie** en er is **ruimte voor verschil**, maar de indeling is meer **congruent** en bij het besturen van regio's hoort een **passend financieel arrangement**.

Daarnaast omvat het afwegingskader in ieder geval de volgende elementen:

Karakter – Het afwegingskader vereist een uitwerking van wat 'de regio' karakteriseert, in termen van taak, opgave, rol, institutionele verhoudingen tot andere bestuurslagen en democratische legitimatie.[46]

Normen – Het afwegingskader bevat normen over goed bestuur die (mede) van toepassing zijn op de aanpak van opgaven op regionaal niveau. Het betreft onder meer objectiveerbare kwaliteitseisen over democratie, beleidseffectiviteit, doelmatigheid en betrokkenheid van de samenleving (meer dan alleen volksvertegenwoordigers).

Taaktoedeling en financiële consequenties – Het afwegingskader maakt helder waaróm (in een gezamenlijk proces met relevante bestuurslagen) een taak wordt toegedeeld. Bij elke taaktoedeling aan of andere ingreep in het decentraal bestuur wordt de expliciete keuze gemaakt over:

- *Toedeling aan een bepaalde laag*: moet een taak worden uitgevoerd door de gemeente, de regio, de provincie of het Rijk?
- *Met welke beleidsruimte:* hoeveel lokale of regionale beleidsvrijheid is er, mag er verschil zijn in het voorzieningenniveau tussen gemeenten/regio's/provincies?
- *Met welke financiële mogelijkheden:* moeten gemeenten/regio's/provincies allemaal dezelfde financiële mogelijkheden krijgen? Het is daarbij van belang dat ook de consequentie wordt getrokken uit de mate van

46 Dit impliceert tevens een karakterisering van 'de gemeente' en 'de provincie'.

beleidsvrijheid die decentrale overheden bij het uitvoeren van de taak hebben voor de bekostigingswijze.[47]

In de taaktoebedeling worden regio's niet uitgesloten. Maar het uitgangspunt van de democratische legitimatie maakt dat taken bij voorkeur en in eerste instantie bij democratisch gelegitimeerde bestuurslagen worden belegd en slechts bij uitzondering worden toebedeeld aan regio's.

Ruimte – Het afwegingskader schept ruimte voor instrumenten en hulpmiddelen die gezamenlijke processen over regionale opgaven ondersteunen. Ruimte voor wat de Raad voorstelt als de Regionale Kwaliteitskaart.

Regionale Kwaliteitskaart

Voor het organiseren van de aanpak van maatschappelijke opgaven op regionale schaal formuleren decentrale overheden samen met maatschappelijke instellingen, het bedrijfsleven en de inwoners regionale doelstellingen over regionale opgaven. Een gezamenlijk proces waar alle regionale bestuurslagen bij zijn betrokken, dat ruimte biedt voor regionale verscheidenheid en dat rekening houdt met regionale ecosystemen: sociaal, fysiek en bestuurlijk. Op basis van het genoemde afwegingskader (zie hiervóór) en als uitvloeisel van het autonomiebeginsel formuleren betrokkenen gezamenlijke uitgangspunten over de kwaliteit van het bestuur (geen blauwdruk, ruimte voor maatwerk en verschil, en kwaliteitseisen aan democratie en financiële verhoudingen): de Regionale Kwaliteitskaart.

Op basis van de Regionale Kwaliteitskaart maken decentrale overheden afspraken met het Rijk over hoe de opgaven worden uitgevoerd en wat daar voor nodig is in termen van slagkracht, beleidsbepaling en -uitvoering. Bij toekomstige taakverdeling tussen overheden wordt met deze afspraken rekening gehouden. De afspraken maken onder meer de volgende keuzes mogelijk:

- **Provinciale verantwoordelijkheid om toe te zien op regionale vormgeving en het toetsen aan overeengekomen kwaliteitseisen (bij intergemeentelijke samenwerking niet alleen financieel toezicht maar ook toezicht of samenwerking vorm krijgt op basis van de Regionale Kwaliteitskaart);**

47 Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur, 2017, p. 35.

- **De plicht om daarover op overeenstemming gericht overleg te voeren met overheden en maatschappelijke partners;**
- **Provinciale bevoegdheid om uiteindelijk de knoop door te hakken zodat niet één overheid binnen de provincie de hele regionale bestuursvorm kan tegenhouden;**
- **In de toekomst niet per definitie alle taken naar alle gemeenten maar ook mogelijk maken dat sommige taken aan 'provincie-regio's' worden toegekend;**
- **Mogelijkheden van binnen-provinciale deconcentratie ten aanzien van de uitvoering van taken met betrokkenheid van gemeenten;**
- **Regionale toezichtraden wettelijk mogelijk maken: direct gekozen volksvertegenwoordigers blijven beleid bepalen ('aandeelhouders van de regio') maar kunnen regionale toezichthouders voordragen ('Raad van Toezicht') die de samenwerking tussen gemeenten en/of provincie bestuurlijk beoordelen en daarover rapporteren aan de volksvertegenwoordigers;**
- **Pas toe of leg uit: om dit niet vrijblijvend te doen zullen overheden moeten worden uitgenodigd hierin te kiezen en aan te tonen hoe die keus zich voor hun regio verhoudt tot onder meer de Regionale Kwaliteitskaart.**

3. Versterk de stelselverantwoordelijkheid van de minister van BZK

De stelselverantwoordelijkheid van de minister van BZK moet wettelijk worden versterkt als het gaat om het beleid van het Rijk dat betrekking heeft op het decentraal bestuur. Het nieuwe kabinet maakt de minister van BZK verantwoordelijk voor de coördinatie van Rijksbeleid richting het decentraal bestuur en regio's.[48] De minister van BZK is steeds medeondertekenaar van wetten die de decentrale overheden rechtstreeks raken in hun takenpakket, financiën en bevoegdheden.[49] Dit houdt bijvoorbeeld in dat toedeling van taken door vakdepartementen aan decentrale overheden niet kan zonder instemming van de minister van BZK. De versterking van de stelselverantwoordelijkheid van de minister van BZK dient naast het doel van het coördineren van het Rijksbeleid, ook het doel om de rol als hoeder van het decentrale bestuur richting het Rijk beter te vervullen en processen over regionale opgaven 'van onderop' te ondersteunen. Onder meer door goed te luisteren naar regio's. Maak daarom

48 De Raad sluit aan bij de ideeën van Douwe Jan Elzinga over een Wet op het decentraal bestuur (zie onder meer: https://vng.nl/nieuws/vng-presenteert-eerste-proeve-nieuwe-wet-decentraal-bestuur, geraadpleegd 1 juni 2021) die betrekking hebben op een bredere aanpak voor nieuwe verhoudingen in het openbaar en decentraal bestuur.

49 Vergelijk Raad van State, 2021.

de minister van BZK scherper dan nu verantwoordelijk voor het stelsel van interbestuurlijke samenwerking, met als doel het vergemakkelijken van de samenwerking tussen decentrale overheden en het Rijk.[50]

50 Dit is ook het advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur in zijn onlangs verschenen adviesrapport Rol nemen, ruimte geven. De rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking, mei 2021(b).

Literatuur

Berg, C.F. van den, *Transforming for Europe: The reshaping of national bureaucracies in a system of multi-level governance*, 2011

Berg, C.F. van den, S. Dreef en S. Clemens, *Uitgelicht: interbestuurlijke samenwerking,* in: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Staat van bestuur 2020*, Den Haag, februari 2021

Berg, C.F. van den, en H. Lelieveldt, *Zo kan het wél. Regioprovincies slimmer bestuurd: de casus Fryslân en Zeeland*, Montesquieu Instituut, Den Haag, 2021

Boogers, M.J.G.J.A., *Het raadsel van de regio: waarom regionale samenwerking soms resultaten oplevert* (oratie), Universiteit Twente, Enschede, 17 oktober 2013

Boogers, M.J.G.J.A. en G.H. Reussing, *Decentralisatie, schaalvergroting en lokale democratie*, in: *Bestuurswetenschappen*, nr. 2, 2019

Cordeweners, T., *Dwars door Nederland. Ruimtelijke verschillen in beeld*, Den Haag, 27 januari 2020

De Gelderlander, *Gemeente zit in zóveel samenwerkingsverbanden dat niemand ze meer controleert: 'Ondemocratisch en ernstig'*, 2 april 2021.

Financieel Dagblad, *Amsterdam moet zijn arrogantie jegens buurgemeenten afschudden,* 3 januari 2021

Fraanje, M.J. en J.M.M. Polman, *Trots over slagkracht, zorgen over democratie en rechtsstaat*, Platform O, 22 juni 2020

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Staat van het bestuur 2020*, Den Haag, februari 2021

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur, *Leren van doen. Ervaringen met samenwerken in het IBP*, Den Haag, 2020

Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, *Raad in verbinding in de regio. Raadsledenonderzoek over de verbinding tussen raadsleden in de regio en hun gemeenteraad*, Den Haag, 2017

NRC, *De veiligheidsregio bepaalt steeds meer, 'die ontwikkeling gaat een keer schuren'*, 12 januari 2021

Programmastart IBP, *Samen meer bereiken als één overheid. Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen starten met een interbestuurlijk programma en een gezamenlijke agenda*, Overhedenoverleg van 14 februari 2018

PROOF Adviseurs en Kwink Groep, *Inventarisatie regionale samenwerkingsverbanden decentrale overheden 2020*, Den Haag, mei 2020

Raad van State, *voorlichting No.W04.20.0440/I/V0*, Den Haag, 24 maart 2021

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Legio voor de regio. Bestuurlijke antwoorden op regionale vraagstukken,* Den Haag, februari 2003

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Bestuur op maat Advies over middenbestuur,* Den Haag, november 2006

Raad voor het Openbaar Bestuur, *De gedifferentieerde eenheidsstaat. Advies over uniformiteit en pluriformiteit in het openbaar bestuur*, Den Haag, mei 2007

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Het einde van het blauwdrukdenken. Naar een nieuwe inrichting van het openbaar bestuur,* Den Haag, april 2010

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden*, Den Haag, januari 2015

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Wisselwerking. Naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking*, Den Haag, december 2015

Raad voor het Openbaar Bestuur, *15,9 uur. De verbindende rol van het raadslid in een vitale democratie*, Den Haag, april 2016

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Eerst de politiek dan de techniek. Spelregels voor toekomstbestendige financiële verhoudingen*, Den Haag, januari 2017

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Akkoord?! Besturen met akkoorden als evenwichtskunst,* Den Haag, maart 2020

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Rust-Reinheid-Regelmaat. Evenwicht in de bestuurlijk-financiële verhoudingen,* Den Haag, maart 2021(a)

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Rol nemen, ruimte geven. De rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking*, mei 2021(b)

Raad voor het Openbaar Bestuur en Raad voor de Financiële Verhoudingen, *Autonoom of automaat? Advies over gemeentelijke autonomie,* Den Haag, augustus 2005

Regeerakkoord 2017–2021, *Vertrouwen in de toekomst*, VVD, CDA, D66 en ChristenUnie, 10 oktober 2017

Rekenkamer Oost-Nederland, *Handvatten PS voor netwerksturing*, Deventer, juni 2016

Reussing, G.H., M.J.G.J.A. Boogers en S.A.H. Denters, *Gemeenteraden en regionale samenwerking*, in: Vollaard, J.P., G. Boogaard, J.Th.J. van den Berg en M.J. Cohen (red.), *De gemeenteraad. Ontstaan en ontwikkeling van de lokale democratie*, Amsterdam, 2018

Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen, *Als één overheid*, Den Haag, september 2020

Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 513, nr. 4

Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 300 XVI, nr. 112

VNG Magazine 15, *Keuzes nodig in binnenlands bestuur*, 5 oktober 2018

VNG Magazine 20, *Democratische vernieuwing in Fryslân – Korset van Thorbecke moet losser*, 18 december 2020

Volkskrant, *Rijk, provincie en gemeente besturen ons land en, o ja, 32 andere soorten bestuur. Stop de verrommeling*, 3 maart 2021

Yesilkagit, A.K., *Wat is 'de bedoeling' nu eigenlijk? Een pleidooi voor een sterke nationale overheid in het binnenlands bestuur*, in: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Gebundeld perspectief. Decentraal bestuur nader geduid*, Den Haag, januari 2021

BIJLAGE I Adviesaanvraag

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Raad voor het Openbaar Bestuur
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
Nederland
www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk

Kenmerk
2020-0000509123

Uw kenmerk

Datum 28 AUG 2020
Betreft Adviesaanvraag over het organiseren van regionale opgaven

Geachte raad,

Een van de rode draden door discussies over het openbaar bestuur in Nederland is de vraag wat de meest passende schaal is om het bestuur te organiseren. Tegelijkertijd laat de geschiedenis zien dat Nederland – ondanks die terugkerende vraag – geen traditie heeft van grootschalige bestuurlijke veranderingen. Eerder is er sprake van een incrementeel pad van veranderingen, zoals ook de Raad van State in 2016 heeft geschetst.[1] Aan het Nederlandse openbaar bestuur zoals wij dat vandaag de dag kennen – met een hoofdstructuur en een scala aan hulpstructuren – ligt dan ook geen alles omvattend "grand design" ten grondslag. Het is veeleer de optelsom van (sectorale) keuzes gemaakt door decentrale overheden en de wetgeve+r, binnen het grondpatroon dat door Rudolf Thorbecke ooit is uitgedacht. Op die manier is het openbaar bestuur in Nederland ook steeds in staat gebleken om zich in vorm en organisatie aan te passen aan nieuwe maatschappelijke opgaven.

Toch dringt zich steeds nadrukkelijker de vraag op, of het bestuur zich op deze wijze (nog steeds) voldoende kan aanpassen aan nieuwe vraagstukken waar het zich voor gesteld ziet. De "regio" is voor een groeiend aantal opgaven de passende schaal om maatschappelijke opgaven op te pakken, waardoor ook de noodzaak tot regionale samenwerking groeit. Een relatief recente trend daarbij is dat er behoefte ontstaat aan vormen van regionale belangenafweging in plaats van besluitvorming door het bijeenbrengen van lokale belangen. Dit is op verschillende vlakken zichtbaar. Enkele voorbeelden zijn:

- In de jeugdzorg en het beschermd wonen wordt gezocht naar governance arrangementen om bovengemeentelijke sturing op het zorglandschap mogelijk te maken;
- In regionale energiestrategieën moet gezamenlijk worden gewogen waar en welke duurzame energiebronnen te plaatsen;
- Diverse regio's hebben een regionale economische of investeringsagenda uitgewerkt, op basis waarvan zij gezamenlijk publieke middelen inzetten;

[1] Raad van State: Vierde periodieke beschouwing op de interbestuurlijke verhoudingen, "En nu verder!" (2016)

Pagina 1 van 5

Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

Datum

Kenmerk
2020-0000509123

- In het kader van de Omgevingswet zal ook een behoefte ontstaan om op regionale schaal tot ruimtelijke afwegingen te komen;
- De coronacrisis en het bestrijden van ondermijnende criminaliteit laten zien dat ook in het veiligheidsdomein de behoefte aan regionale afweging van belangen groeiende is.

Bij sommige opgaven, zoals de woningbouwproductie of de ontwikkeling van bedrijventerreinen, heeft de provincie een rol op grond van haar bevoegdheden en deze is dan ook adequaat democratisch gelegitimeerd. In veel andere beleidsdomeinen heeft de provincie een minder sterke rol, waardoor het soms een zoektocht is om tot een passende (regionale) governance te komen die én de gewenste afweging op het juiste schaalniveau faciliteert én voldoende democratisch is gelegitimeerd.

Hoewel het belang van "de regio" groeit, is de regio geen vastomlijnde (geografische) eenheid, maar een fluïde schaal die zich doorgaans tussen gemeente en provincie bevindt. Voor elke opgave of vraagstuk kan de passende regionale schaal ook weer anders zijn. De Regioatlas (www.regioatlas.nl) maakt dit duidelijk zichtbaar. En ondanks dat het ogenschijnlijk ook steeds lukt om voor afzonderlijke opgaven een passende governance te vinden binnen het bestaande kader van organieke wetten, klinkt inmiddels steeds luider de vraag of gemeenten nog voldoende grip hebben op of sturing kunnen geven aan het samenstel van samenwerkingsverbanden en daarmee op de realisatie van hun maatschappelijke opgaven. Met de hiervoor genoemde voorbeelden in het achterhoofd, verwacht ik voor de toekomst een verdere groei van opgaven waarvoor regionale samenwerking noodzakelijk of gewenst is. Omdat ik het vanuit het oogpunt van democratische legitimiteit en effectiviteit ook belangrijk vind dat er politieke sturing mogelijk is op al die opgaven, rijst de vraag hoe dit binnen ons bestuurlijk bestel te organiseren.

Tegen die achtergrond zou ik graag uw advies ontvangen over hoe de aanpak van het geheel aan regionale opgaven effectief en democratisch gelegitimeerd kan worden georganiseerd binnen ons bestuurlijk bestel.

Ik wil uw advies graag bundelen met de opbrengsten van enkele andere trajecten over samenhangende vraagstukken, zodat mijn ambtsopvolger in de volgende Kabinetsperiode goed voorbereid aan de slag kan. De trajecten betreffen in ieder geval:

- Het advies van de Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële verhoudingen (verwacht: september 2020);
- De opbrengsten van de bestuurlijke ronde langs de provincies over de vraagstukken die ik heb geagendeerd in mijn Kamerbrief over de Toekomst van het Openbaar Bestuur (verwacht: december 2020);
- De opbrengsten van de aan de Kamer beloofde gespreksronde die ik zal starten over een passende regionale samenwerking in het sociale domein.[2] (verwacht: januari 2021)

[2] Kamerbrief "Perspectief voor de Jeugd" d.d. 20 maart 2020, Kamerstuk 31839-723

Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

Datum

Kenmerk
2020-0000509123

Vraagstukken rondom de regio
In het navolgende schets ik enkele deelvraagstukken die deze adviesaanvraag inkaderen en/of inkleuren. Per vraagstuk heb ik een of enkele deelvragen geformuleerd.

Decentralisatieparadox
Het subsidiariteitsbeginsel is één van de ordenende principes van ons bestuurlijk bestel. Dit blijkt bijvoorbeeld ook uit een bepaling in de Gemeentewet, die mij opdraagt decentralisatie te bevorderen. Daarnaast spreken we over gemeenten vaak als "de eerste overheid", waar onder andere de connotatie bij hoort dat taken bij voorkeur bij gemeenten worden belegd. Nog weer anders geformuleerd geldt in Nederland het uitgangspunt dat taken in beginsel bij gemeenten dienen te worden belegd, tenzij dat niet doelmatig of doeltreffend is. Dat uitgangspunt betekent echter nog niet dat alle taken daarmee op hun optimale schaal zijn belegd. Dat blijkt bijvoorbeeld ook uit de veelheid aan samenwerkingen die gemeenten (al dan niet op aandringen van het Rijk) hebben ingericht ten behoeve van een doelmatige en/of doeltreffende taakuitvoering. Daarnaast is er ook sprake van de zogenaamde "decentralisatieparadox"; het verschijnsel dat gemeenten zich genoodzaakt voelen om op te schalen, zodat zij beter in staat zijn nieuwe gedecentraliseerde taken (dichterbij de inwoners) kunnen uitvoeren. Het zijn tekenen dat de gemeentelijke schaal niet voor alle taken altijd de beste schaal is.
Dit roept de vraag op of "decentraliseren, tenzij…" er voldoende toe leidt dat taken op de meest passende schaal worden belegd? In het verlengde daarvan is wat mij betreft ook de vraag gerechtvaardigd of te decentraliseren taken altijd op dezelfde manier bij alle gemeenten moeten worden belegd.

Regionale sturing en afwegingen
Met inmiddels vijf jaar ervaring met de decentralisaties in het sociaal domein, wordt voorzichtig zichtbaar dat in de verschillende stelsels niet is voorzien in een regionale regiefunctie.[3] Dat is op zichzelf logisch, omdat alle gemeenten in gelijke mate verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de gedecentraliseerde taken. Het gevolg is evenwel dat de gemeenten daarmee in gezamenlijkheid moeten sturen op het in stand houden van een gezond en divers regionaal zorglandschap. In het bijzonder bij de meer specialistische zorgvormen (met een relatief groot verzorgingsgebied), blijkt die collectieve verantwoordelijkheid met een grote groep gemeenten lastig te organiseren.
Daarnaast vergt ook het invullen van het collectieve opdrachtgeverschap voor meer specialistische zorgvormen van gemeenten een extra inspanning in de samenwerking. Doordat er een beperkt aantal aanbieders is, vraagt het soms een regionale afweging ten aanzien van welke zorgvormen in te kopen. Aanbieders kunnen immers niet altijd kosteneffectief alle maatwerkvoorzieningen aanbieden die individuele gemeenten wensen.
Verder kan er sprake zijn van een scheve relatie tussen zorgaanbieders en gemeenten als gevolg van de schaal waarop aanbieders zich hebben georganiseerd. De kennis en kunde die aanbieders bijgevolg hebben weten te

[3] Iets vergelijkbaars is overigens zichtbaar bij de Regionale Energiestrategieën, hoewel daar soms provincies een meer regisserende rol hebben gekregen;

Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

Datum

Kenmerk
2020-0000509123

organiseren, kan maar in beperkte mate worden gematcht door gemeenten. Dit maakt het lastig voor gemeenten om een kritische counterpart te zijn voor zorgaanbieders, waardoor voor de aanbieders de prikkel klein is om innovaties of kostenbesparingen te realiseren.
Dit overziend rijst de vraag hoe tot een effectieve sturing te komen waarvoor de wetgever weliswaar de verantwoordelijkheid bij gemeenten heeft belegd, maar die (op onderdelen) een politieke afweging en/of organisatorische aanpak vragen op een bovengemeentelijke schaal. De optelsom van lokale belangen en inzet maakt immers nog niet dat er sprake is van een regionale afweging of aanpak.

Multilevel governance en congruentie
Weliswaar zijn gemeenten voor de taken waarvoor zij een samenwerking aangaan verantwoordelijk (en dus aanspreekbaar), maar voor veel taken zijn gemeenten ook afhankelijk van samenwerking in de regio. En soms zelfs van samenwerking op nog grotere schaal. Dit brengt inherente beperkingen met zich mee ten aanzien van de aansturing en democratische legitimatie, ondanks dat hiervoor duidelijke mechanismen voor zijn vastgelegd (in onder andere de Wet gemeenschappelijke regelingen). U hebt eerder geadviseerd over de mogelijkheden om de aansturing en legitimiteit van samenwerking te versterken[4] en ik heb daartoe ook een voorstel tot aanpassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen in voorbereiding. Toch blijft de vraag of dit, alles bijeen genomen, in alle gevallen de meest effectieve manier is om maatschappelijke opgaven op te pakken en of de mogelijkheden van democratische sturing zich voldoende verhouden tot het gewicht van de opgaven.

Het gedachtegoed van het multilevel governance biedt hier wel oplossingen voor. Elke opgave kent immers zijn eigen optimale schaal en gemeenten moeten 'dansen tussen de schalen' om de beste (integrale) oplossingen voor hun inwoners georganiseerd te krijgen. Daar staat tegenover dat gemeenten die vaker in dezelfde samenstelling met elkaar samenwerken, makkelijker elkaar 'iets gunnen' en daardoor tot effectievere of efficiëntere samenwerking komen. Vanuit die optiek zou meer congruentie in samenwerkingsverbanden mogelijk kunnen bijdragen aan het effectief realiseren van opgaven.
Dat roept dan de vraag op of en in welke mate congruentie gewenst is (welke schaal/buitengrenzen, welke beleidsdomeinen) en in hoeverre dat dan vervolgens een (nieuw) bestuurlijk (en/of financieel) arrangement vraagt dat past bij het gewicht van de taken die zouden worden gebundeld.

Tot slot
De bovenstaande (deel-)vraagstukken zijn de meest concrete aanleiding om tot deze adviesaanvraag te komen, maar er zijn wellicht ook nog andere relevante invalshoeken te benoemen. Bij deze wil ik u dan ook van harte uitnodigen om die in het advies te betrekken, indien u van mening bent dat het kan bijdragen aan de discussie over het centrale vraagstuk: Hoe de aanpak van het geheel van regionale opgaven het beste binnen ons bestuurlijk bestel te organiseren. Waar dat meerwaarde biedt, zou ik mij ook kunnen voorstellen dat u uw advies (deels) differentieert naar de verschillende beleidsdomeinen van regionale opgaven.

[4] Raad voor het Openbaar Bestuur: "*Wisselwerking*", 2015

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Datum

Kenmerk
2020-0000509123

Verder wil ik u verzoeken om in uw advies concrete handelingsperspectieven te schetsen voor mij en/of andere betrokken stakeholders. Ik denk daarbij aan keuzes die gemaakt zouden moeten worden over de verdere ontwikkeling van de regio binnen het openbaar bestuur, het al dan niet invoeren van nieuwe vormen van samenwerking en bestuur en/of het aanpassen van taakverdeling en werkwijzen. Idealiter sluit u hierbij aan op, of kunt u voortbouwen op de voornoemde andere trajecten over deze thematiek.

Gegeven mijn wens om uw advies te bundelen met de opbrengsten van de hiervoor genoemde trajecten, wil ik u verzoeken uw advies uiterlijk in het eerste kwartaal van 2021 af te ronden.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

Pagina 5 van 5

BIJLAGE II Democratische legitimiteit[51]

David Easton stelde in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw op basis van empirisch onderzoek dat legitimiteit wordt bereikt door a: effectief te zijn, b: dingen te doen die burgers belangrijk vinden, c: zorgvuldig te handelen. De politicoloog Fritz Scharpf maakt een conceptueel onderscheid tussen verschillende soorten van democratische legitimiteit: *input*-, *troughput*- en *outputlegitimiteit*. Zijn *input*georiënteerde theorie waardeert de legitimiteit van een politiek systeem naar de wijze waarop deze een uitdrukking vormt van de wil van het volk of de politieke gemeenschap. Vanuit het inputperspectief zijn politieke keuzes legitiem wanneer deze de algemene wil weerspiegelen. In dit perspectief staan de burgers centraal. Bij inputlegitimiteit gaat het er om dat belangentegenstellingen op een zinvolle en democratische wijze leiden tot regelgeving en beleid. Het begrip inputlegitimiteit wordt vaak uitgelegd als *government **by** the people*.

Verwant aan inputlegitimiteit is *throughputlegitimiteit*. Dit concept verwijst naar de kwaliteit van het proces waarmee besluitvorming tot stand komt. Niet de input of de uitkomsten, maar de transparantie, kenbaarheid en voorspelbaarheid van structuren en procedures staat hierbij voorop. In deze vorm van proceslegitimiteit zijn de billijkheid, redelijkheid en rechtmatigheid van het besluitvormingsproces zelf de voornaamste bron van legitimiteit. Procedurele vormen van legitimiteit hebben steeds te maken met *checks and balances* in en ordentelijkheid van het besluitvormingsproces.

Ten slotte zijn theorieën die legitimiteit waarderen aan de hand van de door het systeem geleverde prestaties, de *output*. Daarbij draait het om zaken als de onbetwistheid van de macht, het gemeenschappelijk goed en het economisch welzijn. De output van een politiek systeem moet steeds een bijdrage leveren aan deze categorieën. Vanuit het outputperspectief zijn politieke keuzes legitiem wanneer deze effectief het algemeen welzijn bevorderen. Bij outputlegitimiteit is de vraag of op redelijke termijn tot de voor betrokkenen gewenste resultaten kan worden gekomen. Outputlegitimiteit krijgt vaak het etiket *government **for** the people*.

Aan de soorten democratische legitimiteit die Scharpf onderscheid is een vierde vorm toe te voegen: *feedbacklegitimiteit*. Deze vorm bestaat uit twee democratische eisen: verantwoording en terugkoppeling. Bij verantwoording

51 Deze bijlage is een bewerking van Raad voor het Openbaar Bestuur, 2015.

wordt aan democratische organen en kiezers over de uitoefening van publieke bevoegdheden en de besteding van publieke middelen rekenschap afgelegd. Verantwoording versterkt de democratische legitimiteit omdat het bijdraagt aan de mogelijkheden om het overheidsoptreden te beoordelen en zo nodig bij te sturen. Bij terugkoppeling gaat het om een goede verwerking van signalen uit de omgeving en een goede vormgeving van de relatie met belanghebbenden. De feedbacklegitimiteit wordt bepaald door de wijze waarop er verantwoording wordt afgelegd over de uitkomst van het besluitvormingsproces en de kwaliteit van de terugkoppeling.

Terugkerend vraagstuk bij het democratisch gehalte van regionaal bestuur is of de representatieve democratie (nog) volstaat. De belangrijkste knelpunten in kaart zijn te verdelen in vier categorieën:

1. Participatie en representatie
2. Politiek primaat en controle/kaderstelling
3. Effectiviteit/efficiëntie en responsiviteit
4. Verantwoording en terugkoppeling

De indeling is niet absoluut, sommige knelpunten kennen raakvlakken met twee of meer categorieën.

Participatie en representatie (inputlegitimiteit)

Democratie en bestuur ontwikkelen zich in tegengestelde richtingen: het zwaartepunt van de lokale democratie verschuift naar het sublokale, het niveau van buurt, wijk of dorpskern, terwijl tegelijkertijd het bestuurlijke zwaartepunt steeds meer verschuift naar de regio.

Verlengd lokaal bestuur is een indirecte vorm van democratische legitimiteit via gemeenteraden of provinciale staten. Burgers kiezen gemeenteraadsleden en provinciale statenleden, maar kunnen niet het bestuur van een samenwerkingsverband kiezen. Het bestuur wordt gevormd uit de burgemeesters, wethouders en/of gemeenteraadsleden van de deelnemende gemeenten (c.q. provincies). In het bestuur van samenwerkingsverbanden worden belangrijke richtinggevende beslissingen genomen die alle deelnemende besturen raken. De stemverhoudingen binnen het samenwerkingsverband spelen daarin een rol, wat effect heeft op de invloed van gemeenten of provincies op de besluitvorming in het samenwerkingsverband. De besluitvorming over maatschappelijke vraagstukken op regionale niveau raken burgers desalniettemin direct. De afstand tussen gemeenteraden en provinciale staten en samenwerkingsverbanden en daarmee ook de afstand tussen burgers en samenwerkingsverbanden dreigt echter te groot te worden. De vraag is of het bestuur zo nog wel voldoende bij de behoeften van burgers kan aansluiten.

Politiek primaat en controle/kaderstelling (throughputlegitimiteit)

Democratische legitimiteit in de praktijk van het regionaal bestuur is een worsteling van de gemeenteraad en provinciale staten met zijn rol als kadersteller en controleur. Uit onderzoek van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden uit begin 2014 blijkt dat zeven van de tien gemeenteraadsleden het toenemende aantal regionale samenwerkingsverbanden een bedreiging voor de lokale democratie vindt.

Regionaal bestuur heeft volgens sommigen geleid tot een nogal ondoorzichtige structuur waarin onduidelijk is welke taak binnen welk samenwerkingsverband thuishoort en wie waarvoor verantwoordelijk is. Lokale en regionale bestuurders en hun maatschappelijke partners klagen over wat wel genoemd wordt 'bestuurlijke spaghetti' en 'bestuurlijke drukte': het grote aantal regionale besturen zou de effectiviteit en de democratische controle in de weg staan.

Samenwerkingsverbanden zijn vormen van verlengd lokaal bestuur, maar soms lijkt er sprake van *verlegd* lokaal bestuur. Bij *verlengd* lokaal bestuur zet het gemeentebestuur samenwerking zelfverzekerd in als strategie om gemeentelijke doeleinden te bereiken, maakt het binnen samenwerking zelfstandig keuzes om gemeentelijke of provinciale doeleinden te bereiken en stuurt het de samenwerking zelfbewust en actief aan. Bij *verlegd* lokaal bestuur stelt het gemeente- of provinciebestuur zich – al dan niet door omstandigheden gedwongen – afhankelijk op en heeft het geen goed zicht op de doelen van de samenwerking, accepteert het afwachtend de diensten van de samenwerking en is het afhoudend ten opzichte van de samenwerking in relatie met de gemeente.

De financiering van samenwerkingsverbanden wordt als problematisch ervaren. Gemeenteraden merken dat ze, behalve een jaarlijkse bemoeienis met de omvang, weinig invloed hebben op de begroting van een samenwerkingsverband en dat daarmee het algemene budgetrecht van de gemeenteraad in de knel komt. De verantwoording en de controle zijn indirect. De gemeentelijke uitgaven voor samenwerkingsverbanden zijn bovendien inflexibel en verplicht, wat in geval van financiële problemen beperktere mogelijkheid tot bijsturing op gemeentelijk niveau geeft.

Effectiviteit/efficiëntie en responsiviteit (outputlegitimiteit)

Uitvoering op afstand door middel van regionale samenwerkingsverbanden wordt vaak gedreven door doelmatigheid. Gezamenlijke inkoop van bijvoorbeeld zorg door een samenwerkingsverband is efficiënter en goedkoper dan dat alle wethouders los van elkaar zorg gaan inkopen. Maar het proces ont-

trekt zich aan directe invloed van de diverse gemeenteraden, zoals we hierboven zagen. De vraag is hoeveel democratische legitimiteit effectieve en efficiënte uitvoering mag kosten.

De verdeling van de financiële bijdrage over deelnemende gemeenten aan een samenwerkingsverband kan tot controverse leiden, net als de besteding van de gelden door het samenwerkingsverband. Op het regionale niveau zijn uitgaven niet altijd in overeenstemming met de lokale behoeften. En budgetstromen zijn ondoorzichtig, welk potje wordt waaraan besteed? Dit alles terwijl het financieel toezicht op samenwerkingsverbanden door de provincie marginaal wordt ingevuld, terwijl eventuele problemen grote effecten op de individuele gemeenten kunnen hebben.

Het toegenomen belang van regionaal bestuur is van invloed op de financiële verhoudingen tussen het Rijk en decentrale overheden. Bekostiging via een specifieke uitkering, rechtstreekse toedeling van rijksbijdragen aan regionale samenwerkingsverbanden of aan centrumgemeenten kunnen op gespannen voet staan met de uitgangspunten in de financiële verhoudingenleer. Wat betreft de financiële verhoudingen speelt de vraag of de decentralisaties leiden tot dusdanige versterking van regionale samenwerkingsverbanden, dat er een echte regionale (tussen)laag komt waarbij de verleiding ontstaat deze rechtstreeks te bekostigen. Wanneer daarvan sprake is, dan kan dat van invloed zijn op de besluitvorming over de middelen die aan regionale samenwerkingsverbanden worden toebedeeld: door de gemeente of door het Rijk.

Verantwoording en terugkoppeling (feedbacklegitimiteit)

De bestuurlijke macht wordt in toenemende mate opgedragen aan niveaus die niet samenvallen met het niveau waarop de openbaar bestuurders voor het grootste deel van hun tijd werkzaam zijn. Voor volksvertegenwoordigers is het lastig het overzicht te behouden. Als gevolg van de afstand en het feit dat het regiobestuur geen directe verantwoording aflegt aan het volksvertegenwoordigende lichaam, dreigen verantwoordingsprocessen in het gedrang komen. De Wgr schept weliswaar formeel het verantwoordingskader, maar de praktijk lijkt toch weerbarstig.

Volksvertegenwoordigers zijn niet altijd tevreden over de informatie vanuit de regionale samenwerkingsverbanden. Informatie is te algemeen van aard of biedt geen zicht op de realisatie van lokale doelenstellingen. Daar staat tegenover dat volksvertegenwoordigers niet altijd voldoende actief zijn bij het formuleren van eisen aan de informatievoorziening. Deze situatie zet niet alleen de adequate politieke controle maar ook andere vormen van toezicht zoals controle door decentrale rekenkamers onder druk.

Slotsom

Gemeenten, provincies en waterschappen zoeken de samenwerking op voor het uitvoeren van taken. Dat doen ze vaak vanuit het oogpunt van doeltreffendheid. Vanuit het perspectief van democratische legitimiteit is bij regiobestuur de afstand tussen bestuur en taakuitvoering groter dan in het geval dat een gemeente of provincie een bepaalde taak zelf uitvoert. Afstand tot het bestuur impliceert het deels afstaan van zeggenschap en sturing. Samenwerking voelt ook ongemakkelijk: volksvertegenwoordigingen en colleges ervaren afstand en kunnen daardoor voor hun gevoel onvoldoende sturen op wat er in de samenwerking gebeurt. Dat tast de democratische legitimiteit aan van de regionale samenwerking.

Goed bestuur hoort democratisch gelegitimeerd te zijn. Wanneer democratische legitimiteit van regionaal bestuur gebrekkig is, kan het voorkomen dat de burgers uit de samenwerkende gemeenten of provincies de output van het samenwerkingsverband niet langer accepteren. Aanspreekbaar is echter alleen de gemeenteraad of provinciale staten die op hun beurt beperkte sturingsmogelijkheden hebben. Deze situatie heeft ook zijn weerslag op de relatie tussen burger en bestuur.

BIJLAGE III **Differentiatie**[52]

Differentiatie is alleen aan de orde wanneer daarmee het probleemoplossende vermogen van het openbaar bestuur toeneemt. Als schaal en congruentie niet tot oplossingen leidt voor de inrichting van het openbaar bestuur, komt de mogelijkheid van differentiatie in beeld. De Raad onderscheidt drie vormen van differentiatie.

Differentiatie in (uitvoering van) *beleid* op lokaal niveau is het resultaat van decentralisatie en lokale autonomie, dan wel van beleidsvrijheid van gemeenten bij medebewind. Deze vorm is aangewezen wanneer men generiek ruimte wil scheppen voor maatwerk en een integrale aanpak van problemen op decentraal niveau. Om deze vorm van differentiatie mogelijk te maken moet worden gedacht aan het vergroten van de lokale autonomie, het verruimen van de beleids- en bestedingsvrijheid bij medebewind en het vergroten van het lokale belastinggebied. Differentiatie in beleid op lokaal niveau kan (en mag) leiden tot lokale verschillen in voorzieningenniveau.

Het Rijk beschikt over de mogelijkheid om bij of krachtens de wet bepaalde taken, bevoegdheden en middelen selectief toe te kennen aan gemeenten c.q. provincies.: een 'opgelegde' vorm van *(taak)differentiatie*. Deze vorm is aangewezen wanneer het Rijk bepaalde taken, bevoegdheden en middelen aan bepaalde gemeenten selectief wil toewijzen. Er wordt dan bewust 'verschil gemaakt'. Het argument daarvoor kan zijn dat het beleid te kostbaar wordt wanneer geen onderscheid zou worden gemaakt. Of dat het efficiënter is om middelen geconcentreerd in te zetten in plaats van over de hele linie. Of dat een taak een bepaalde bestuurskracht vereist die niet in alle gemeenten aanwezig is. Of dat een specifieke situatie om bijzondere, gevoelige bevoegdheden vraagt die de politiek niet generiek aan alle gemeenten wil toekennen. Problemen doen zich immers niet overal, of niet overal in dezelfde mate voor, omstandigheden verschillen, en op zichzelf is er niets tegen het ongelijk behandelen van ongelijke gevallen.

De bestuurlijke inrichting van Nederland kenmerkt zich door uniformiteit. Er is bijna geen verschil in de bestuurlijke inrichting van gemeenten en provincies. Met differentiatie in de *bestuurlijke inrichting* van decentrale overheden moet terughoudendheid worden betracht. Deze vorm van differentiatie raakt immers aan de kernelementen van het openbaar bestuur, die grondwettelijk

52 Vergelijk Raad voor het Openbaar Bestuur, 2007.

zijn verankerd. Deze vorm van differentiatie kan het antwoord zijn op problemen in de sfeer van de politieke relatie tussen burger en bestuur, kiezer en gekozene. Een voorbeeld is binnengemeentelijke decentralisatie door middel van stadsdelen.

Bij differentiatie als resultante van selectief rijksbeleid (taakdifferentiatie) of bij differentiatie in de bestuurlijke inrichting treden er spanningen op met de (uniforme) uitgangspunten van de Financiële-verhoudingswet.

Een verfijndere indeling naar de dimensies waarop differentiatie zich voor kan doen, is het onderscheid naar beleidsdifferentiatie, taakdifferentiatie, uitvoeringsdifferentiatie en institutionele differentiatie.

Van *beleidsdifferentiatie* is sprake als niet overal in Nederland hetzelfde rijksbeleid geldt. Een voorbeeld van beleidsdifferentiatie in de Rotterdamwet. Deze wet geeft gemeenten waar de leefbaarheid onder druk staat de bevoegdheid om inkomenseisen te stellen aan woningzoekenden. Beleidsdifferentiatie maakt het mogelijk om in geselecteerde delen van Nederland overheden taken en bevoegdheden te geven om de economie te stimuleren.

Taakdifferentiatie is de selectieve toewijzing van taken aan decentrale overheden bij wet door de nationale wetgever. Bij taakdifferentiatie gaat het bijvoorbeeld over het toebedelen van taken zoals maatschappelijke opvang of vrouwenopvang aan centrumgemeenten. Taakdifferentiatie betekent dat wettelijke taken verschillen tussen gemeenten en tussen provincies. De economische ratio achter taakdifferentiatie is gelegen in doelmatigheid en effectiviteit.

Van *uitvoeringsdifferentiatie* is sprake als gemeenten en provincies onderling verschillen in de manier waarop zij hun wettelijke taken uitvoeren. Een bestuursorgaan kan een taak zelf doen, deze uitbesteden aan een andere gemeente of aan een publieke of private organisatie, voor de uitvoering samenwerken met andere gemeenten of private partijen, enzovoort. Uitvoeringsdifferentiatie leidt in principe niet tot verschillen in voorzieningenniveau.

Bij *institutionele differentiatie* is er sprake van lokale verschillen in de bestuurlijke inrichting, bijvoorbeeld als in sommige gebieden de provinciale bestuurslaag afwezig is of juist een bestuurslaag is toegevoegd als deelgemeente. Institutionele differentiatie kan ook betrekking hebben op andere institutionele arrangementen, zoals de regels bij de benoeming van de burgemeester (direct gekozen in sommige gemeenten en benoemd in andere) of bij de afbakening van de wettelijke bevoegdheden van de burgemeester (beperkt mandaat in sommige gemeenten, ruim mandaat in andere).

BIJLAGE IV Samenstelling Raad voor het Openbaar Bestuur

Drs. J.M.M. (Han) Polman, voorzitter
Commissaris van de Koning, Provincie Zeeland

Prof. dr. ir. C.J.A.M. (Katrien) Termeer, vice-voorzitter
Hoogleraar Bestuurskunde, Wageningen

Universiteit Prof. dr. C.F. (Caspar) van den Berg
Hoogleraar Bestuurskunde, Rijksuniversiteit Groningen, Campus Fryslân

Dr. E.M. (Martiene) Branderhorst
Algemeen directeur, Gemeente Den Haag

Prof. mr. dr. F.J. (Frank) van Ommeren
Hoogleraar Staats- en bestuursrecht, Vrije Universiteit te Amsterdam

H. (Huri) Sahin
Accountmanager Zuid-Holland bij het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie

Drs. P.J. (Peter) Verheij
Wethouder, Gemeente Alblasserdam

Drs. C.J.G.M. (Kees Jan) de Vet
Dijkgraaf, Waterschap Brabantse Delta

Dr. M.W.M. (Miranda) de Vries
Burgemeester, Gemeente Etten-Leur

Drs. P.J.M. (Peter) Wilms
Tijdelijk raadslid, Economisch consultant publieke sector

BESLUITENLIJST vergadering 28 juni 2021

Aanwezig:

Voorzitter	Inge van Dijk
Griffier	Marte Smits-Jansen
Arnhem	Lea Manders Rebin Maref Giovanni Visser
Berg en Dal	Florian Gödderz Nick Bakker
Doesburg	Mark Mol
Druten	Ronald Thoonen
Duiven	Henk Nijland Hans Egtberts
Heumen	Saskia Tuinder
Lingewaard	Theo Aaldering Maarten van den Bos
Mook & Middelaar	Joseth Mulders
Nijmegen	Yurre Wieken Eline Lauret Joep Bos-Coenraad
Overbetuwe	Elbert Elbers Henk Mulder
Renkum	Raymond den Burger Oswald Velthuizen
Rheden	Sjir Hanssen Tim Endeveld
Rozendaal	Loes Hupkes Wouter van den Akker
Westervoort	Hans Derksen
Wijchen	Kees van Galen Roel Boumans
Zevenaar	Kees van Merwijk
Dagelijks Bestuur Groene Metropool	Helga Witjes Anne Joustra

Afwezig:

Westervoort	Roderick ten Kortenaar (z.k.)
Arnhem	Tulay Gemici
Druten	Haci Aslan (z.k.)
Montferland	Karlijn Looman (z.k.)

Beuningen	Henk Plaizier (z.k.) Jaap Bril
Heumen	Rob de Graaf (z.k.)
Mook & Middelaar	Ton Broekmans

1.	**Opening en mededelingen** De voorzitter opent de vergadering en heet alle leden welkom, evenals de leden die van het van het DB/AB aanwezig zijn en de kijkers die via de livestream deze vergadering van de Regioagendacommissie (RAC) volgen. Er zijn afmeldingen ontvangen van dhr. Broekmans (Mook & Middelaar), dhr. Bril (Beuningen) en mw. Gemici (Arnhem) Er heeft zich één inspreker aangemeld, dhr. Barends. Mededelingen voorzitter: - Reglement van Orde – Het AB heeft abusievelijk een oude versie van het RvO voorgelegd gekregen in de laatste vergadering. Het juiste Reglement wordt alsnog bekrachtigd in de volgende AB vergadering. Deze vertraging heeft verder geen gevolg voor de RAC. - Raadsontmoeting – deze is op 20 september. Er was uiteindelijk 1 gemeente verhinderd deze datum. Er is door 2 gemeentes een voorkeur voor een latere starttijd aangegeven. De rest was akkoord. Er wordt een 'safe the date' naar alle griffies gestuurd. In het programma worden de suggesties voor onderwerpen die gedaan zijn meegenomen. - Nieuwe directeur – vorige week is bekend geworden dat Harriet Tiemens de nieuwe directeur van de Groene Metropool wordt. - Fysiek vergaderen – na het reces is het de planning dat (uiteraard indien mogelijk ivm corona) de eerste vergadering fysiek zal worden gehouden. In de toekomst is het de bedoeling om 2 keer per jaar fysiek bij elkaar te komen en verder digitaal te blijven vergaderen. Naar aanleiding van het verzoek in de rondvraag van de vorige keer is contact geweest met de website-beheerder. Er is een tekst aangeleverd en 1 dezer dagen wordt de Regioagendacommissie op site opgenomen. Mededelingen leden: Dhr. Van Galen deelt mede dat in de gemeente Wijchen een motie is aangenomen 'aandacht randgemeenten en ommelanden'. De strekking van deze motie is dat het de Groene Metropoolregio wordt gevraagd nadrukkelijk aandacht te besteden aan het formuleren van de opgaven voor de problematiek in de randgemeenten o.a. bij vervoer, bij water en

	klimaatadaptatie en bij de “ontspannen regio”: cultuurhistorie, beleving en landschap ook benaderen vanuit de kleine gemeentes. Er zijn twee mededelingen vanuit het Dagelijks Bestuur, deze komen aan de orde bij de behandeling van de punten op de agenda.
2.	**Vaststellen van de agenda** Er zijn geen opmerkingen binnengekomen over de agenda. De agenda wordt vastgesteld.
3.	**Vaststellen besluitenlijsten** Er zijn geen opmerkingen binnengekomen ten aanzien van de besluitenlijsten, deze worden vastgesteld.
4.	**Terugkoppeling AB-besluiten** De terugkoppeling uit het AB is bij de vergaderstukken gevoegd. Er zijn geen vragen of opmerkingen over de terugkoppeling.
5.	**Spoorboekje Planning en control cyclus** Vragen aan de RAC: - Is de voorgestelde planning haalbaar en sluit deze voldoende aan bij de cyclus van de eigen gemeente? In de RAC worden de volgende opmerkingen gemaakt: - Het moment waarop de gemeenten moeten intekenen op de opgaven mist in de cyclus. - De rapportage over het jaarverslag en het moment waarop een zienswijze op de begroting moet worden gegeven liggen erg, zo niet te, dicht op elkaar. - In dit jaar is het niet mogelijk een meerjarenperspectief te geven. Dit is wel essentieel om budget op te nemen voor de Groene Metropool in de begroting van de gemeenten. Ergens in oktober zou dit perspectief wel gegeven moeten worden. - Het is niet helder welke rol de RAC heeft bij de vaststelling van de investeringsagenda. Wanneer wordt het besproken. - De planning van de begroting is in de meeste gemeenten nog niet duidelijk. De termijn voor zienswijzen is mede gelet op de verkiezingen erg krap. - Waarom is gekozen voor het tegelijk aanbieden van de tussenrapportage van het lopende jaar en de begroting voor het komende jaar en niet voor 2 verschillende momenten? Hoe verhouden deze documenten zich tot elkaar. - Nieuwe raadsleden die in maart beginnen moeten de gelegenheid krijgen zich goed voor te bereiden en een goede overdracht krijgen voor er over belangrijke stukken moet worden besloten. Mw. Witjes zegt namens het dagelijks bestuur toe: - Het moment van intekenen op de opgaven wordt toegevoegd in de cyclus. - De termijn voor het aanleveren van zienswijzen wordt opgerekt tot begin juli.

	Er is nog geen zicht op de jaren hierna ivm het meerjarenperspectief, dus dat is niet vast te stellen in oktober. Wat we nu weten is dat het een doortrekking wordt van het huidige perspectief. De concept regionale begroting en de concept regionale agenda stelt het DB begin april vast zodat zienswijzen ingediend kunnen worden. We verwachten eigenlijk geen tussentijdse bijstelling. Bij andere GR-en blijkt dat ook niet het geval. Daarom is gekozen voor 1 zienswijzemoment. Er is een agenda voor 2020. De verwachting is dat de hoogte van de investeringen (bijdrage €4,22 per inwoner) gelijk zal blijven . Dat is ook de verwachting die we in oktober uit kunnen spreken. Aparte projecten kunnen aparte financieringsbehoeften hebben. Daar wordt apart om verzocht. De investeringsagenda heeft betrekking op de Groene Metropoolstukken. De investeringsagenda wordt samen met de board en de provincie opgesteld, daarom staat het niet in het Spoorboekje. Het is wel belangrijk om te bespreken en er wordt een aparte planning voor gemaakt. Het wordt in de Lange Termijn Agenda opgenomen. De rol van de RAC is dat de raden aan de voorkant invloed wilden hebben. De inhoud van de investeringsagenda is niet aan de RAC, maar de processen en de beoordeling of de raden er iets van moeten zeggen. Over de inhoud wordt geen advies gevraagd. Hoe zorgt de RAC dat er invloed uitgeoefend kan worden aan de voorzijde? We ontvangen de concept investeringsagenda en kunnen advies geven. Ook op de inhoud, bijvoorbeeld over omissies. De RAC geeft het advies aan het AB in het najaar in ieder geval met een toelichting op een meerjarenperspectief te komen, waarmee wellicht ook een inkijk in de investeringsagenda en de eventuele projecten.
6.	**Lange Termijn Agenda** Doel van deze agenda is o.a. om de Regionale Agendacommissie de gelegenheid te geven zich proactief in een onderwerp de aan de orde komt te verdiepen, vragen te stellen, aandachtspunten mee te geven. Vragen aan de RAC: - Is de agenda helder? - Zijn er op dit moment al punten die de aandacht verdienen? De RAC heeft de volgende opmerkingen: - De evaluatie van de RAC staat nu op 6 december, dat is vroeg. - De aandachtspunten voor de raadsontmoeting staat geagendeerd op 13 september, deze bijeenkomst is echter al op 20 september. - Is het mogelijk om een koppeling te maken tussen de RES en de opgaves? De voorzitter licht toe: De inbreng voor de raadsontmoeting is vorige vergadering inderdaad al gegeven. De evaluatie is gepland in januari 2022 en wordt voor de verkiezingen besproken..

	Mw. Witjes licht namens het dagelijks bestuur toe: De RES gaat in op de opgave circulaire regio. Alle opgaves hebben specifieke dingen. Dat vergt nog wel wat inspanning om dat te koppelen en in beeld te brengen. Daar zal naar gekeken worden. In het DB is besproken dat wordt toegevoegd in het 4e kwartaal de subsidie monitoring van de economic board.
7.	**Evenement Groene Metropool** Op 16 april jl. heeft de Groene Metropool een feestelijk evenement georganiseerd om de start van de regionale samenwerking te markeren. Het is de bedoeling jaarlijks in april een evenement te organiseren (bij voorkeur fysiek). Voor de raadsleden staat in de planning dat 2 keer per jaar een raadsontmoeting wordt georganiseerd, in het voorjaar en najaar. Vraag aan de RAC: • Is het akkoord om de raadsontmoeting van het voorjaar te combineren met het jaarlijkse regio evenement? In de RAC worden de volgende aandachtspunten gegeven: - Er wordt verzocht om enige terughoudendheid te betrachten bij de organisatie van dergelijke evenementen, gelet op de financiële situatie van de meeste gemeenten. - Gelet op de verkiezingen heeft het de voorkeur het evenement pas in mei 2022 plaats te laten vinden.
8.	**Gelderland academie: 'grip op samenwerking'** Lezing Rob de Greef *Over de verhouding van de regioagendacommissie tot het DB en AB, het uitnutten van de mogelijkheden van de commissie en tools voor terugkoppeling aan de eigen achterban.*
9.	**Rondvraag** Dhr. Den Burger: De raad van Renkum heeft veel kritiek op het informatieprotocol. Dat wordt gedeeld met de gemeenten. O.a. ontbreekt de positie van de Rekenkamers in het stuk. Er kan geen zienswijze op worden ingediend, maar de gemeente Renkum gaat een formele reactie sturen. De reactie wordt gedeeld met de commissie. Mw. Lauret: Er zijn verontrustende berichten uit het Intergovernamental Panel Climate Chance-rapport gelekt. De IPCC is een commissie van de VN, gericht op evaluatie van klimaatveranderingen. Zou het AB willen reflecteren op dit IBCC rapport, zodra het definitieve rapport gepubliceerd is, met name op de vraag of de Groene Metropool in het licht van dit rapport voldoende doet in relatie tot de doelen die we onszelf gesteld hebben. Deze vraag wordt schriftelijk beantwoord.
	Sluiting De voorzitter sluit de vergadering om 19.25 uur

	De volgende vergadering van de RAC is maandag 13 september 2021 van 18.00 tot 19.30 uur. De raadsontmoeting (voor alle raadsleden) is op 20 september 2021 van 16.00 – 20.00 uur.

Geachte mevrouw [gegevens bekend bij griffie],

Bedankt voor uw mail. U schetst een helaas herkenbaar beeld waar niet van vandaag op morgen een oplossing voor is.

U heeft al veel mogelijkheden verkent. Zoals u aangeeft worden er door Vivare weinig woningen aangeboden in de huurklasse van € 633,- tot € 752,-. Dit een bewuste keuze gelet op overheidsbeleid. Corporaties als Vivare worden geacht het merendeel van hun woningen te verhuren aan de laagste inkomens. Dit heeft er in geresulteerd dat Vivare circa driekwart van haar woningen verhuurt in de prijsklasse tot € 633,- (met de nadruk op de prijsklasse tot € 619). In de huurklasse waarin u gelet op uw inkomen moet zoeken zijn veelal doorstromers actief die over het algemeen een langere meettijd hebben dan uw 11 jaar. De mogelijkheden in de particuliere huur zijn zoals u aangeeft inderdaad beperkt en wij hebben als gemeente ook geen enkel middel om de verhuurders te bewegen tot andere huurprijzen of inkomens eisen.

Wij zijn als gemeente momenteel druk bezig om een flink aantal plannen voor nieuwe woningen verder te brengen richting feitelijke bouwcapaciteit (het planologisch mogelijk maken om woningen te kunnen bouwen). Dit is helaas een proces van jaren dat wij al een jaar of 2 geleden hebben ingezet. Langzaam aan worden de eerste resultaten zichtbaar. De komende jaren zal dit leiden tot bouwcapaciteit van enkele honderden woningen. Daarbij streven wij als gemeente naar een zo'n betaalbaar mogelijk woningbouwprogramma. Zoals is de recent aan de gemeenteraad is voorgelegde Woonvisie onderstaand woningbouwprogramma opgenomen:

Categorie	**Prijscategorie (prijspeil 1-1-2021)**	**Type woning**	**Belangrijkste doelgroep**	**Percentage**
Sociale huur	< € 633,25 (1e aftoppingsgrens)	Appartementen/ grondgebonden woningen voor 1-2 pers. Huishoudens, min. 60 m2 BVO	Starters/jongeren en ouderen	20%
Middeldure huur	€ 633,25 (1e aftoppingsgrens) tot € 850,-	Grondgebonden rijwoning min. 90 m2 BVO Appartementen voor 1-2 pers. Huishoudens, min. 70 m2 BVO	Starters/jongeren, doorstromers en ouderen	10%[1]
Betaalbare koop	< € 250.000,-	Grondgebonden rijwoning min. 90 m2 BVO Appartement voor 1-2 pers. Huishoudens min.70 m2 BVO	Starters/jongeren, doorstromers en ouderen	30%[2]
Middeldure koop	€ 250.000,- tot € 325.000,- (NHG-grens)	Grondgebonden woningen min. 100 m2 BVO Appartement voor 1-2 pers. Huishoudens, min.l 70 m2 BVO	Doorstromers en ouderen	30%
Dure koop	> € 325.000,- (NHG-grens)	Grondgebonden woningen 2^1 kap, vrijstaand, kavels Min. 100 m2 BVO	Doorstromers,	10%

[1] Uitwisselbaarheid middeldure huur en betaalbare koop
[2] Uitwisselbaarheid middeldure huur en betaalbare koop

Voor meer informatie zie ook de Woonvisie: https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/Duiven/d4efd972-7eed-4c2f-a95e-8363fdb56612 . Zie agendapunt B3. Het is wel zo dat in de nieuwbouw het inmiddels bijna onmogelijk is om een betaalbare koopwoning te bouwen voor minder dan € 225.000,-. Dit zijn prijzen die voor veel mensen niet betaalbaar genoeg zijn. Maar wij gaan er vanuit dat het toch lukt om enkele woningen onder deze prijzen te realiseren, bovendien verwachten we dat er vanwege doorstroming vanuit de bestaande voorraad daar betaalbaardere woningen beschikbaar komen.

Wij willen ook afspraken maken met de bouwers van de nieuwe woningen zodat Duivenaren op een of andere manier een soort van voorrang krijgen. Het is wettelijk verboden om mensen op basis van afkomst voor te trekken/ achter te stellen, maar goed wij willen toch proberen om in een zo transparant mogelijk verkoop/ verhuursysteem Duivenaren op z'n minst een kennisvoorsprong te geven.

Dit is de informatie die ik op dit moment voor u heb, ik denk dat u niet veel meer kunt doen dan dat u op dit moment al doet. Het enige wat u nog zou kunnen doen is contact opnemen met Vivare met de vraag of ze met u mee kunnen denken hoe u, uw slaagkansen in Duiven nog kunt vergroten.

Ik hoop dat het u lukt om binnen afzienbare tijd terug te keren in Duiven

Namens Johannes Goossen

Met vriendelijke groet,

Dick Boschman
Strategisch adviseur Ruimtelijke Ontwikkeling

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

www.1stroom.nl | info@1stroom.nl | (088) 695 3000

gemeente@duiven.nl
(0316) 279 111
www.duiven.nl

gemeente@westervoort.nl
(026) 317 99 11
www.westervoort.nl

Van: [gegevens bekend bij griffie]
Verzonden: donderdag 3 juni 2021 20:45
Aan: Gemeente Duiven <gemeente@duiven.nl>
Onderwerp: T.a.v. Dhr J Goossens - Woningnood

Geachte heer J Goossens,

Ik zal beginnen met vertellen wie ik ben. Mijn naam is [gegevens bekend bij griffie], ik ben alleenstaand, 29 jaar, geboren en getogen in Duiven.

Op een bepaald moment hunker je naar je eigen plekje, waar je je eigen regels kan maken, doen en laten wat je wilt, etc.. Dát had ik graag, dolgraag, in Duiven willen hebben, waar ook mijn hele familie woont, maar helaas maakte ik geen schijn van kans.

Ik heb toen mijn zoekcriteria noodgedwongen uitgebreid en ben zo in Velp terecht gekomen. Een appartement, +/- 50m2, 1 slaapkamer. Voor tijdelijk dacht ik. Maar nu zit ik vast, heel erg vast.
Nu zal u denken 'vast'? Ja, vast. Ik zal het toelichten;

Sociale huurwoning

- De woningen waarop ik mag reageren, heeft een huurprijs tussen de €633,26 en €752,33, worden nauwelijks aangeboden.
  Bij Entree sta ik vanaf 06-11-2010 ingeschreven.
  Als ik in mijn reactiehistorie terugkijk, zijn de afgelopen woningen verhuurd aan woningzoekenden met inschrijvingsdatum eerder dan 2007. Dat zou betekenen dat het nog erg lang gaat duren voordat ik aan de beurt ben.

Particulier huren

- De prijzen voor particulier huren zijn oplopend, de meeste zijn met een prijs vanaf €700/€750 euro.
  Dan zal u denken, nou dat kan dan toch prima gezien het feit dat je bij Entree maximaal €752.33 mag betalen. Ik moet eerlijk zeggen, dat dacht ik ook. Maar helaas, als je verder gaat kijken en de voorwaarden leest, zie je al gauw dat je moet voldoen aan het

volgende: Uw bruto maandinkomen dient minimaal gelijk te zijn aan 4 – 4.5 maal de huurprijs.
U zult begrijpen dat wel erg lastig wordt om hieraan te kunnen voldoen. Dus particulier huren is voor mij onmogelijk.

Koopwoning

- Een koopwoning is natuurlijk het allerfijnst, iets van jezelf, je ‘gooit geen geld weg’, je bouwt wat op. Maar helaas, kopen wanneer je alleenstaand bent is (bijna) niet te doen. De prijzen zijn absurd hoog en wat krijg je als alleenstaande voor een lening? Nooit genoeg om in je eentje een woning te kunnen kopen. Daarbij mag je ook een hoop eigen geld meenemen + direct de kosten koper aftikken. Helaas heb ik geen geldboom.

Het is zo ontiegelijk frustrerend om een (geschikte) woning te kunnen vinden. Het is een speld in een hooiberg. En eerlijk, ik ben een van de vele woningzoekenden.

Wat kan ik nog doen om (weer) in Duiven kan komen wonen?
Wat gebeurd er met de woningen die gebouwd gaan worden, komt daar een aparte wachtlijst/aanmeldprocedure voor zodat ook de jongeren in aanmerking komen voor een huurwoning?

Als jullie tips hebben, heel graag!

Ik hoor graag van u.

Met vriendelijke groet,
[gegevens bekend bij griffie]
Eens een Duivenaar, altijd een Duivenaar.

Stichting
Voetgangersbeweging Nederland

Postbus 3014
2301 DA Leiden

T: 06- 53 444 342
Email: info@Voetgangersbeweging.nl

KvK: 76043797
ANBI/ RSIN 8604 87 301

Aan: Het College van B&W en de
Gemeenteraad van uw gemeente

Datum : 22 juni 2021
Nummer : 20.130/ BL
Onderwerp : **Geef lopen voorrang!**

Lopen komt meer en meer in de belangstelling en draagt bij aan vitalisering en een leefbare samenleving. In de afgelopen periode is het "ommetje" een populaire bezigheid geworden. Tot een afstand van 1 kilometer is lopen in Nederland de belangrijkste verplaatsingswijze en tot een afstand van een 4 kilometer loopt 15% van de mensen. Alle aanleiding om vanuit de Voetgangersbeweging Nederland extra uw aandacht hiervoor te vragen onder het motto "Geef lopen voorrang!".

De vanzelfsprekendheid van de voetganger
Lopen is de meest natuurlijke, gezonde, duurzame en meest vanzelfsprekende manier van je voortbewegen, die mensen met elkaar in contact brengt en bovendien nog eens de minste ruimte vergt.
Iedereen is op een gegeven moment voetganger. Als je met de auto gaat, dan loop je eerst naar de auto. Bij aankomst op je bestemming parkeer je de auto, en bent daarna weer voetganger. Voor de fiets geldt iets dergelijks. Meer en meer worden fietsers geacht hun fiets in stallingen te zetten. En ook daarna ben je weer voetganger. Datzelfde geldt voor gebruik van het openbaar vervoer. Lopen doen we allemaal en we doen het zonder erbij stil te staan. Juist vanwege deze vanzelfsprekendheid is er vaak niet voldoende aandacht voor.

Nieuwe folder
Hierbij bieden wij u onze nieuwe folder aan met de oproep aan u als gemeente meer aandacht te geven aan de voetganger. Of dit nu gaat om functioneel lopen (naar bushalte, winkelcentrum, gezondheidscentrum), om recreatief lopen (het wandelingetje), sportief lopen (hardlopen, joggen) of verblijven, lopen is effectief en zeker ook efficiënt. Voor jong en oud, gezond of kwetsbaar. Lopen loont. Maakt u er samen met ons een punt van?

Graag zijn wij voor gemeenten of raadsleden uw gesprekspartner. Op onze website vindt u uitvoerige informatie over onze activiteiten. Mocht u meer exemplaren willen ontvangen of de digitale versie van de folder, dan horen wij dit graag van u.

Met vriendelijke groet,

Voetgangersbeweging Nederland
Boudewijn Leeuwenburgh, voorzitter

Geef lopen voorrang!

Lopen is zo gewoon, dat de voetganger ***weinig aandacht*** *krijgt. Politici en ambtenaren denken al gauw dat je voor lopen niets hoeft te doen. Integendeel! Mensen gaan meer lopen in plaatsen met een aantrekkelijke omgeving, waar het veilig is en met voldoende ruimte voor langzaam en snel lopen – maar ook spelen en ontmoeten. In* ***'Loopfeiten'*** *van het* Kennisinstituut voor Mobiliteit *staat het uitgebreid. Hieronder in het kort.*

Wat is zo goed aan lopen?

Lopen is ***sociaal***: een voetganger heeft contact met de omgeving en is gemakkelijk aan te spreken.
Lopen is ***gezond***: beweging zorgt voor oefening van spieren en gewrichten.
Lopen is ***inclusief***: van 4 tot 104, alleen, onder begeleiding of met een hulpmiddel, bijna iedereen kan lopen.
Lopen is ***milieuvriendelijk***: geen lawaai of vervuiling, er zijn weinig grondstoffen voor nodig.
Lopen ***spaart ruimte***: geen enkele verplaatsingswijze vraagt zo weinig ruimte. Maar plezierig lopen vraagt wel om een stoep die breed genoeg is.
Lopen werkt ***positief voor de lokale economie***: voetgangers zien alles en daar profiteert de winkelier van. **Iedere loper is een koper!**

Lopen is goed voor 1 op de 5 verplaatsingen zonder dat er een fiets, bus of auto aan te pas komt. En wie deze vervoermiddelen wel gebruikt, moet toch altijd ook een stukje lopen. Zo is iedereen voetganger op zijn tijd. Tot een afstand van 1 km is lopen in Nederland de belangrijkste verplaatsingswijze, maar tot een km of 4 is lopen echt geen uitzondering: op die afstand loopt 15% van de mensen!

Lopen verdient niet alleen voldoende ruimte, maar ook een kwalitatief goed onderhouden voetpad. Vaak moeten voetgangers gebruik maken van een gecombineerd voet/fietspad. Vooral voor ouderen en kinderen is van belang dat hier geen grote snelheidsverschillen voorkomen. (Snor)scooters en racefietsen zijn hier vanwege de veiligheid minder gewenst.

Lopen is in Nederland minder populair dan in het buitenland, vooral omdat men voor korte afstanden hier vaak de fiets neemt. Veel gemeenten hebben daarom beleid om het fietsen te bevorderen.

Verplaatsingen verdeeld naar vervoerwijze

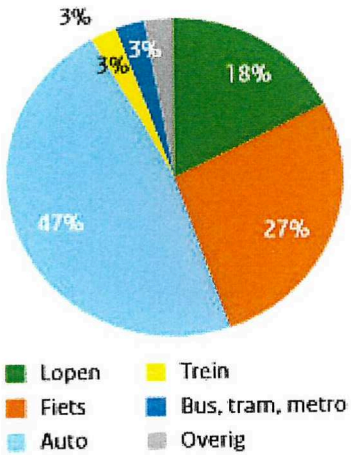

Lopen komt er in de politieke belangstelling **bekaaid** vanaf. Vooral bij verkeersveiligheid krijgt lopen aandacht, omdat een voetganger kwetsbaar is. Maar **maatregelen voor de veiligheid zijn niet altijd gunstig**: extra wachten bij verkeerslichten, niet kunnen oversteken tussen kruispunten.

De kwaliteit van de openbare ruimte is onvoldoende. Bij het ontwerpen van straten zijn auto en fiets het uitgangspunt, de voetganger moet het doen met de rest. Ook in binnensteden, waar men veel loopt en er weinig ruimte is.

Positieve effecten van lopen, blijkt uit onderzoek:

- Huizenprijzen zijn hoger als veel voorzieningen op loopafstand liggen.
- De (huur)prijzen van vastgoed in een gebied met een aantrekkelijke loopomgeving stijgen sneller dan elders.
- De omzet van horeca en detailhandel stijgt 10 tot 25% door het voetgangersvriendelijk maken van de omgeving.
- In een omgeving die vriendelijk is voor voetgangers krijgen meer mensen hun dagelijkse dosis beweging dan in een omgeving waar lopen niet aantrekkelijk is.
- Kenmerken van de woonomgeving bepalen sterk of mensen gaan lopen.
- Investeringen in voetgangersvoorzieningen hebben een heel positieve kostenbatenverhouding. Die kan oplopen tot 1:37, dat wil zeggen dat 1 euro investering 37 euro rendement oplevert.

Wandelen, ofwel recreatief lopen, is het populairste tijdverdrijf van Nederland. Heel belangrijk. Maar lopen naar de winkel, naar school of naar de bushalte en het station, ofwel functioneel lopen, is net zo belangrijk. En dat kan veel beter.

Wat wij van gemeenten vragen voor voetgangers:

- Neem **lopen als uitgangspunt** voor het inrichten en beheren van straten en de openbare ruimte.
- Geef voetgangers **voldoende ruimte. Minstens 1,80 m** en op drukke routes meer. **Vrij van obstakels** zoals wegmeubilair, uitstallingen of geparkeerde fietsen.
- **Voorkom grote snelheidsverschillen** op looproutes. (Snor)scooters en voetgangers gaan niet goed samen.
- **Verminder omlopen** met bruggen, tunnels, doorsteekjes en oversteekplaatsen, liefst alleen voor voetgangers.
- Maak een aantrekkelijke omgeving met **verschillende functies**.
- Vraag kinderen en ouderen wat ze tegenkomen en los problemen op. **Als kwetsbare mensen durven lopen, is dat goed voor iedereen.**

Meer weten of hulp nodig? info@voetgangersbeweging.nl

Voetgangersbeweging Nederland

Vivare Jaarverslag 2020: Een jaar met 2 kanten

Een jaar met twee kanten

We zijn er om mensen met een kleine beurs een passende woning te bieden, nu en in de toekomst. Dat bracht in 2020 dilemma's met zich mee, die je van twee kanten kunt bekijken. Vandaar de titel van ons **jaarverslag 2020** 'Een jaar met twee kanten'.

Hierbij hebben we hoge ambities, maar merken we tegelijkertijd dat we keuzes moeten maken. Aan de ene kant hebben we minder geld te besteden door de huurverlaging en -bevriezing van afgelopen jaar. Ook betalen we steeds meer verhuurderheffing door de stijgende WOZ-waarden. Aan de andere kant willen we met onze financiële mogelijkheden toch zoveel mogelijk doen om onze huurders prettig te laten wonen! Verder is het de vraag hoe we onze woningen betaalbaar kunnen houden, terwijl we deze ook verduurzamen. Hoe kunnen we daarnaast de leefbaarheid in onze wijken op peil houden, terwijl steeds meer kwetsbare huishoudens instromen? Gelukkig staan we er niet alleen voor. Samen met u, onze bewoners, gemeenten, collega-corporaties en andere partijen trekken we steeds meer samen op om onze uitdagingen aan te gaan.

Ingrijpend jaar

Afgelopen jaar was het een grote uitdaging om ons werk te doen, doordat het een ingrijpend jaar was. Ingrijpend omdat het jaar 2020 in het teken stond van de brand in een flat van Vivare aan het Gelderseplein en de slachtoffers die daarbij te betreuren waren. 1 januari 2020 is een dag die wij nooit vergeten. Wij dragen de gebeurtenis van deze dag met ons mee.

Als u een reactie wilt geven op ons Jaarverslag 2020 is dit zeer welkom.

Hartelijke groet,

Eric Angenent

Directeur-bestuurder

vivare

Meander 825
6825 MH Arnhem

Postbus 5265
6802 EG Arnhem

m. 06 321 414 10
t. 088 054 14 10

www.vivare.nl

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

SDL
SAMENWERKING DE LIEMERS

RID De Liemers
REGIONAAL ICT EN INKOOP DIENSTENCENTRUM
voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Aan de raden van de
Gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Datum : 29 juni 2021
Onderwerp : Reactie op zienswijze

Geachte raadsleden,

Van alle 3 gemeenten hebben wij de zienswijze op de Jaarstukken 2020 en de Meerjarenbegroting 2022-2025 in goede orde ontvangen. Aangezien deze sterk overeenkomen reageren wij met deze brief op alle drie ontvangen zienswijzen.

Dank voor de complimenten voor de Jaarstukken 2020. Wij zijn ook trots op het behaalde resultaat en de tijdige aanlevering in deze roerige tijd.

De zienswijze voor de Meerjarenbegroting 2022-2025 zijn samen te voegen in de volgende 3 punten:

1. Bezuinigingen/besparingen: SDL heeft voor 2022 de bezuinigingen in beeld gebracht die op dit moment ook werkelijk aantoonbaar zijn. Dit betreft alleen de bezuinigingen die zijn afspiegeling hebben in de begroting c.q. resultaten van de SDL. Naast deze directe bezuinigingen zijn er ook bezuinigingen/besparingen op de gemeentelijke begrotingen die het gevolg zijn van de keuze om werkzaamheden te beleggen bij de SDL. Hierdoor worden efficiencyvoordelen behaald. Een voorbeeld hiervan is de onderhoudskosten kernapplicaties door gezamenlijke inkoop, waarbij deze verschuiven van de gemeenten naar de SDL:

Applicatie Kosten over gehele looptijd	**Kosten voor EA Investering en onderhoud**	**Kosten na EA Investering en onderhoud**	**Financieel Voordeel**	**Social return**
Looptijd is 8 tot 10 jaar	Totaal in begroting gemeenten	In begroting SDL – RID		
Financieel pakket	€ 1.218.100,=	€ 544.725,=	€ 673.375,=	€ 16.342,=
Belasting pakket	€ 1.951.740,=	€ 935.680,=	€ 1.016.060,=	€ 28.070,=

SDL is nog verschillende opties aan het onderzoeken om de bezuinigingsopdracht verder in te vullen.

Gemeente Duiven
gemeente Westervoort
ZEVENAAR

2. Personeelskosten indexering: Vanwege het feit dat de SDL rond februari de meerjarenbegroting dient aan te leveren, wordt uitgegaan van de op dat moment bekend zijnde indexering. Deze zal dus bijna altijd afwijken van de indexering die de gemeenten hanteren aangezien zij uitgaan van de meicirculaire. Bij het opstellen van de jaarrekening zal de SDL de indexering aanpassen aan de indexering die door de gemeenten wordt toegepast of aan de daadwerkelijke indexering in het betreffende jaar.

3. Heroriëntatie RID en Inkoop: Er is in overleg met de portefeuillehouders een afspraak gemaakt om in de 2e helft van 2021 een gezamenlijke strategiesessie te organiseren, om de gezamenlijke koers voor de komende jaren en daarmee de opdracht voor de RID en Inkoop te bepalen. Aan deze sessie zullen de portefeuillehouders van de RID, Directie SDL, Directeur 1Stroom en gemeentesecretaris Zevenaar deelnemen.

4. Nieuw projecten: Het algemeen bestuur is akkoord gegaan met de implementatie van drie projecten die invloed hebben op de voorgelegde meerjarenbegroting. Het gaat om:
   - Decos naar de Cloud (In MJB al kosten geraamd maar deze worden € 20.000,= hoger)
   - pilot Datagedreven sturing structureel maken (kosten zijn al verwerkt in de MJB)
   - pilot Portfoliomanagement voor 3 jaar implementeren en na 1,5/2 jaar evalueren, hiervoor wordt in 2021 een eenmalige investering gedaan van € 70.000,= (vanuit bestaande kredieten). De kapitaallasten zullen in 2022 tot en met 2024 door ander afschrijvings-regime € 12.000,= stijgen.

Met vriendelijke groet,

W. (Wilfred) Hekkers
Secretaris / Algemeen Directeur

drs. A.J. (Arend) van Hout
Voorzitter

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

1Stroom werkt voor de gemeente Duiven
en de gemeente Westervoort

1Stroom

Postbus 6
6920 AA Duiven

(088) 695 3000
info@1stroom.nl
www.1stroom.nl

Gemeenteraad van de gemeente Duiven
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

datum	:	1 juli 2021
zaaknummer	:	Z/21/ 079496
onderwerp	:	Reactie zienswijzen concept programmabegroting 1Stroom 2022-2025
contactpersoon	:	Dionne Tan

Geachte gemeenteraad,

Op 15 april 2021 heeft het dagelijks bestuur de concept programmabegroting 1Stroom 2022-2025 voor een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden van Duiven en Westervoort. Daarnaast is de jaarrekening 2020 1Stroom toegezonden aan beide raden. Bij deze jaarrekening is een voorstel gedaan tot vorming van bestemmingsreserves.

Beide gemeenteraden hebben aangegeven in te stemmen met de concept programmabegroting 1Stroom 2022-2025. Hierbij heeft de raad van Westervoort een kwalitatieve zienswijze ingediend. De gemeenteraden van Duiven en Westervoort hebben beide besloten geen bestemmingsreserves te willen vormen op basis van de jaarrekening 1Stroom 2020. De betreffende zienswijze en raadsbesluiten inclusief amendementen zijn voor de volledigheid als bijlage toegevoegd.

Met deze brief reageren wij op de ingebrachte zienswijze op de concept programmabegroting en op de besluiten van de gemeenteraden ten aanzien van de vorming van bestemmingsreserves. Allereerst willen wij ingaan op de reacties ten aanzien van de voorlopige jaarrekening 2020.

Voorlopige jaarrekening 1Stroom 2020
Beide gemeenteraden hebben aangegeven dat zij niet kunnen instemmen met het vormen van bestemmingsreserves voor de omgevingswet en de doorontwikkeling van de organisatie. Het algemeen bestuur betreurt dit.

Juist door het uitstel van de omgevingswet zullen er gedurende langere tijd dan voorzien investeringen moeten worden gedaan in de voorbereiding. De invoering van de wet is uitgesteld omdat, met name op het gebied van het digitaal stelsel omgevingswet (DSO), nog niet alles gereed is. Om voor de gemeenten op juiste wijze uitvoering te geven aan de omgevingswet zal 1Stroom zich moeten aansluiten bij de landelijke ontwikkelingen in de komende 12 maanden en hiervoor de benodigde inspanningen moeten doen.

1Stroom is bezig aan een belangrijke stap in de ontwikkeling van een startende organisatie naar een duurzame betrouwbare uitvoeringsorganisatie voor beide gemeenten. 1Stroom is een gemeenschappelijke regeling die werkt voor 2 gemeenten, dit is anders dan één gemeentelijke organisatie. Niet iedere medewerker kan zich hieraan volledig aanpassen. U heeft aangegeven dat u de te vormen bestemmingsreserve onvoldoende onderbouwd vind en mogelijk wel kunt instemmen met de reservering wanneer duidelijker is waaraan de middelen worden besteed. Een meer gedetailleerde onderbouwing is vanuit privacy-overwegingen echter niet mogelijk, omdat casuïstiek hiermee tot op persoonsniveau herleid kan worden.

Tot slot is aangegeven dat het ontbreken van algemene richtlijnen zoals in de gemeenschappelijke regeling is benoemd, een reden is om geen bestemmingsreserves te vormen. Het opstellen van de richtlijnen voor het vormen van bestemmingsreserves door het algemeen bestuur conform artikel 24 lid 2 uit de gemeenschappelijke regeling vraagt een zorgvuldige uitwerking en afweging. Gezien de noodzaak voor het vormen van de bestemmingsreserves en het benodigde zorgvuldige proces voor het opstellen en vaststellen van de richtlijnen heeft, bij het ontbreken van richtlijnen, besluitvorming niet door het algemeen bestuur plaats gevonden, maar is de besluitvorming aan de gemeenteraden voorgelegd. Uiteraard streven wij ernaar om zo spoedig mogelijk de richtlijnen door de gemeenteraden te laten vaststellen.

Concept programmabegroting 2022-2025
Beide gemeenteraden hebben aangegeven dat zij instemmen met de programmabegroting 2022-2025. Door de gemeenteraad van Westervoort zijn enkele kwalitatieve aandachtspunten benoemd ten aanzien van het ontbreken van een onderdeel in de concept programmabegroting op de punten strategische personeelsbeleid en huisvesting.

De gemeenteraad van Westervoort merkt op dat u in de begroting een onderdeel mist over de visie op strategisch personeelsbeleid, gericht op het bereiken van een optimale bezetting van de afdelingen, zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht. Zoals in paragraaf 2.2.3. Kwaliteit & interne beheersing van de begroting is aangegeven, zal 1Stroom in 2022 een strategische personeelsplanning vaststellen. Hierin wordt rekening gehouden met de aspecten die in de zienswijze zijn aangegeven.

Daarnaast merkt de gemeenteraad van Westervoort op dat er een passage ontbreekt over de ontwikkelingen rondom de huisvesting van de organisatie, ook in het kader van de effecten van de COVID19-crisis. In de paragraaf 3.2.1 van de concept programmabegroting is onder Huisvesting aangegeven dat in 2021 gekeken wordt naar de huisvestingsconstructie. Hierbij zal vanzelfsprekend ook de meest effectieve inzet van ruimte en werkplekken worden meegenomen.

Besluitvorming
Het Algemeen Bestuur heeft op 30 juni 2021 de begroting vastgesteld. De vastgestelde begroting wordt hierbij aan u toegezonden. De vastgestelde begroting wordt conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) toegezonden aan de toezichthouder de provincie Gelderland.

Hoogachtend,

Dagelijks Bestuur 1Stroom

Plv. Secretaris	Voorzitter
ing. C.J. (Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Bijlage(n):
1. Zienswijze Westervoort concept programmabegroting 2022-2025
2. Raadbesluit Westervoort vorming bestemmingsreserves 1Stroom
3. Amendement raadsbesluit Westervoort
4. Raadsbesluit Duiven concept programmabegroting 2022-2025 en vorming bestemmingsreserves 1Stroom
5. Amendement raadsbesluit Duiven
6. Programmabegroting 1Stroom 2022-2025

gemeente
Westervoort

Gemeente Westervoort
Dorpsplein 1
Postbus 40
6930 AA Westervoort

(026) 317 99 11
gemeente@westervoort.nl
www.westervoort.nl

Gemeenschappelijke regeling 1Stroom
T.a.v. het Dagelijks Bestuur
Dorpsplein 1
6931 CZ Westervoort

datum	:	14 juni 2021
zaaknummer	:	Z/21/080125 /201511764
onderwerp	:	Zienswijze Westervoort op begroting 1Stroom 2022-2025
contactpersoon	:	Dagmare van de Loosdrecht

Geacht bestuur,

U heeft onze gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2022 van 1Stroom 2022-2025.

In zijn vergadering van 14 juni jl. heeft de gemeenteraad de ontwerpbegroting behandeld.

De gemeenteraad van Westervoort mist in de begroting 1Stroom een onderdeel over het perspectief op een visie op strategisch personeelsbeleid, gericht op het bereiken van een optimale bezetting van de afdelingen, zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht. Er is behoefte aan deze visie vanuit de wens om de ambities van de gemeente structureel zo veel mogelijk te kunnen realiseren.
Ook ontbreekt een passage over de ontwikkelingen rondom de huisvesting van de organisatie. Het is zeer waarschijnlijk dat de huisvestingsbehoefte van de medewerkers van 1Stroom verandert, ook nadat de maatregelen in verband met corona weer losgelaten worden. De gemeenteraad pleit ervoor in de begroting aandacht te hebben voor de mogelijke wijziging van de bezetting in de gemeentehuizen en de vervolgacties die hierop kunnen worden ingezet.
Het verzoek is om over beide punten uiterlijk in het vierde kwartaal van 2021 geïnformeerd te worden.
Voor het overige stemt de gemeenteraad van Westervoort in met de ontwerpbegroting 2022 van 1Stroom.

Met vriendelijke groeten,

de griffier,

Mr. M. Smits-Jansen

de voorzitter,

Drs. A.J. van Hout

ZFDC690CDC3

RAADSBESLUIT

gemeente Westervoort

Zaak- & documentnr. : Z/21/080125/201509756

Datum besluitvorming : 14 juni 2021

Onderwerp : Jaarrekening 2020 en begroting 2022 1Stroom

Samenvatting

De raad heeft kennisgenomen van de jaarrekening 2020 en de begroting 2022 van 1Stroom. Zij stemt met de voorgestelde resultaatbestemming, met de continuering van de verdeelsleutel en om geen zienswijze in te dienen op de begroting.

De raad besluit

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2020 1Stroom
2. Niet in te stemmen met de door het bestuur van 1Stroom voorgestelde resultaatbestemmingen en het volledige bedrag van het positieve resultaat van de jaarrekening 2020 terug te betalen aan de gemeente Duiven en Westervoort.
3. [1]Kennis te nemen van de begroting 2022-2025 van 1Stroom
4. Akkoord te gaan met de continuering van de tot nu toe gehanteerde verdeelsleutel
5. Een zienswijze in te dienen op de begroting.

de griffier, de voorzitter,

mr. M. Smits - Jansen drs. A.J. van Hout

---

[1] Het dictum is aangepast conform het door de raad aangenomen amendement.

GROEN LINKS CDA Westervoort SP

AMENDEMENT

Voorstel nr. 21
<u>Onderwerp/ontwerpbesluit</u>: 1Stroom: geen reservevorming
De raad van de gemeente Westervoort in vergadering bijeen d.d..14 juni 2021
Ondergetekende(n) stelt/stellen voor het ontwerpbesluit als volgt aan te passen: De tekst van beslispunt 2 wordt als volgt gewijzigd: 2. Niet in te stemmen met de door het bestuur van 1Stroom voorgestelde resultaatbestemmingen en het volledige bedrag van het positieve resultaat van de jaarrekening 2020 terug te betalen aan de gemeente Duiven en Westervoort.
Toelichting: Er wordt voorgesteld om van de 1,1 M-euro 230 k-euro niet terug te geven aan de gemeenten en te reserveren voor de reorganisatie (200 k) en omgevingswet (30k). Met deze reservering gaan we niet akkoord met de volgende argumenten: • Er is geen degelijke onderbouwing voor het vasthouden van deze bedragen gegeven • Er is geconstateerd dat de visie op strategisch personeelsbeleid ontbreekt en dat is essentieel als onderbouwing van de reorganisatie. • De invoering van de omgevingswet wordt een half jaar opgeschort, waardoor er automatisch ruimte ontstaat en er geen reserve gevormd hoeft te worden voor dat doel. • Er is bij de vorming van 1stroom van uit gegaan dat er geen reserves worden gevormd. Dus ook nu niet. • Door niet met het vormen van deze bestemmingsreserve in te stemmen, komen kosten gewoon ten laste van 2021 en daar is helemaal niks mis mee, en wel zo overzichtelijk. NB in de zienswijze zal deze aanpassing van de resultaatbestemming uiteraard verwoord moeten worden. Het dictum van beslispunt 5 (*"een zienswijze in te dienen"*) verandert niet, de zienswijze zelf wel.
Ondertekening en naam: B. Schulte, GroenLinks E. van Baarsen, SP M. Tap, CDA

Dit amendement is: *aangenomen* / ~~*verworpen*~~ in de vergadering van: 14 juni 2021.

Stemverhouding: Fracties voor: 16 (GL, CDA, SP, VVD, D66) Fracties tegen: 1 (PvdA)

Mr. M. Smits-Jansen
griffier

drs. A.J. van Hout
voorzitter

ZFDC7498BFF

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/21/080053/201509927

Datum besluitvorming : 22 juni 2021

Onderwerp : Jaarrekening 2020 en begroting 2022 1Stroom

Samenvatting

De raad heeft kennisgenomen van de jaarrekening 2020 en de begroting 2022 van 1Stroom. Zij stemt met de voorgestelde resultaatbestemming, met de continuering van de verdeelsleutel en om geen zienswijze in te dienen op de begroting.

De raad besluit

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2020 1Stroom
2. In te stemmen met de resultaatbestemming vanuit het resultaat jaarrekening 2020 en het resultaat van 2020 terug te betalen aan de gemeente Duiven en Westervoort.
3. Kennis te nemen van de begroting 2022-2025 van 1Stroom
4. Akkoord te gaan met de continuering van de tot nu toe gehanteerde verdeelsleutel
5. Geen zienswijze in te dienen op de begroting.

de griffier,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

de voorzitter,

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 22 juni 2021;

Amendement op het Raadsvoorstel Jaarrekening 2020 en begroting 2022 1Stroom

constaterende dat:

- In beslispunt 2 van het Raadsvoorstel Jaarrekening 2020 en begroting 2022 1Stroom gevraagd wordt in te stemmen met de resultaatbestemming vanuit het resultaat jaarrekening 2020;
- Beslispunt 2 bestaat uit drie onderdelen:
  a Een bestemmingsreserve te vormen van € 200.000 t.l.v. het resultaat om incidentele kosten af te dekken in verband met de reorganisatie van 1Stroom.
  b. Een bestemmingsreserve te vormen van € 30.000 t.l.v. het resultaat ter dekking van de extra inhuur die nodig is voor invoering van de nieuwe omgevingswet.
  c. Het restant resultaat van 2020 terug te betalen aan de gemeente Duiven en Westervoort;
- Volgens de regels van het 'Gemeenschappelijke regeling van 1Stroom' er door het AB van 1Stroom weliswaar een bestemmingsreserve gevormd mag worden, maar alleen onder de voorwaarde dat hier door de raden van de deelnemende gemeenten vooraf goedgekeurde regels aan zijn gesteld.

overwegende dat:

- De voor ogen staande besteding van deze €200k en €30k slechts summier in het raadsvoorstel staan beschreven;
- Niet aan de voorwaarden voor het instellen van een reserve, zoals is vastgesteld in Artikel 24 van de Gemeenschappelijke regeling werkorganisatie 1Stroom, wordt voldaan;
- De raden van Duiven en Westervoort vooraf geen richtlijnen hebben ontvangen en geen instemming hebben verleend conform Art 24 lid 2 van de 'Gemeenschappelijke regeling werkorganisatie 1Stroom'.

de raad besluit:

- Beslispunt 2 in het raadsbesluit te wijzigen waarbij de punten 2a en 2b komen te vervallen en punt 2c wordt gehandhaafd. De tekst te wijzigen in: In te stemmen met het resultaat jaarrekening 2020 en het resultaat van 2020 terug te betalen aan de gemeente Duiven en Westervoort.

Lokaal Alternatief	VVD	CD	SP	PvdA
GroenLinks	D66	DOED	Zetel Nooijen	Zetel Arends

Aangenomen
unanieem

Programmabegroting 2022-2025

dinsdag 6 juli 2021

Registratienummer:

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Beleidsbegroting 5
   2.1 Het programma dienstverlening 5
   2.2 Speerpunten 8
      2.2.1 Maatschappij 8
      2.2.2 Bestuur 9
      2.2.3. Kwaliteit & interne beheersing 10
   2.3 Paragrafen 13
      2.3.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 13
      2.3.2 Paragraaf Financiering 14
      2.3.3 Paragraaf Bedrijfsvoering 17
      2.3.4 Personeel 17
      2.3.5 Informatiebeveiliging en Privacybescherming 17
3. Financiële begroting en toelichting 20
   3.1 Financiële meerjarenbegroting 20
   3.2 Toelichting op de financiële meerjarenbegroting 20
      3.2.1 Personeelskosten 20
   3.3 Bezuinigingen 23
      3.3.1 Taakstelling versus realisatie 23
      3.3.2 Gerealiseerde besparingsmaatregelen 24
   3.4 Toelichting op de bijdragen van de gemeenten 25
   3.4 Geprognosticeerde meerjarenbalans 27
   3.5 Vervangingsinvesteringen 28
Bijlage 1: Baten en lasten per taakveld 29

1. Inleiding

1Stroom is de organisatie die werkt voor de gemeenten Duiven en Westervoort. 1Stroom is een gemeenschappelijke regeling waarin het ambtelijk apparaat van beide gemeenten is ondergebracht. De begroting van 1Stroom kent één programma: de dienstverlening naar de twee deelnemende gemeenten.

De begroting van 1Stroom bevat alleen budgetten voor de bedrijfsvoering. De programmabudgetten zijn onderdeel van de programmabegrotingen van beide gemeenten. De kosten voor de bedrijfsvoering van 1Stroom worden op basis van een vastgestelde verdeelsleutel voor 63% ten laste gebracht van de gemeente Duiven en voor 37% ten laste gebracht van de gemeente Westervoort. De kosten voor de grondexploitaties en het afvalaanbiedstation van Duiven zijn hier een uitzondering op; deze komen volledig ten laste van de gemeente Duiven.

In de begroting is de huidige situatie en de daarop afgestemde dienstverlening bij beide gemeenten als uitgangspunt gehanteerd. Dit vertaalt zich in een begroting waarin de huidige dienstverlening wordt gecontinueerd waarbij financieel rekening is gehouden met de autonome ontwikkelingen en de vastgestelde taakstellende bezuinigingsmaatregelen.

Ontwikkelingen

In 2018 is 1Stroom, de ambtelijke werkorganisatie van de gemeenten Duiven en Westervoort, gestart. Op basis van de missie, visie en de besturingsfilosofie is er binnen 1Stroom de afgelopen jaren hard gewerkt aan een goed functionerende organisatie. Nu de organisatie iets meer dan drie jaar draait, wordt echter duidelijk dat een aantal punten verbetering behoeven om de stip op de horizon ‘een veerkrachtige organisatie middenin een vitale samenleving’ te bereiken.

Daarom is besloten om een volgende stap te doen in de ontwikkeling van 1Stroom waarbij de bestaande en waardevolle uitgangspunten uit de missie, visie en de besturingsfilosofie en de kernwaarden behouden blijven. Veranderen met behoud van het goede dus. Om verdere doorontwikkeling mogelijk te maken wordt de structuur aangepast. Op basis hiervan wordt verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de cultuur en de ontwikkeling van medewerkers.

De leidraad voor deze ontwikkeling is de strategische agenda en het strategisch HR-beleid. De belangrijkste lijnen hierin zijn:

- We werken vanuit onze missie/visie en kernwaarden
- We zetten de juiste mens op juiste plek
- We geven invulling aan onze veranderende rol in de samenleving
- Wij zijn de partner van de gemeentebesturen bij het realiseren van hun doelen

Een andere ontwikkeling is de vorming van het nieuwe managementteam en de samenvoeging van de teams. In 2021 is dit vorm gegeven met 10 teams en een bijbehorende managementlaag. In hoofdstuk 2 wordt hier dieper op ingegaan.

Het jaar 2022 zal qua externe ontwikkelingen o.a. in het teken staan van de implementatie van de Omgevingswet, de Wet Open Overheid, de gemeentelijke verkiezingen en de doorontwikkeling op de rechtmatigheidsverantwoording. De voorbereidingen op deze onderwerpen zijn al lang gaande (Omgevinsgwet) of worden opgestart eind 2021. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt hier verder op ingegaan bij het onderdeel Speerpunten.

2. Beleidsbegroting

2.1 Het programma dienstverlening

Het programma **dienstverlening** kent meerdere aspecten:

- dienstverlening aan de samenleving: inwoners, bedrijven, organisaties, andere overheden;
- dienstverlening aan de besturen: de colleges en de raden van Duiven en van Westervoort;
- interne dienstverlening/bedrijfsvoering.

Programmadoelstelling

1Stroom wil een betrouwbare partner zijn die optimale en passende dienstverlening biedt aan twee gemeenten. Hiermee versterken we de positie van de gemeente als eerste overheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doelstellingen

1Stroom verricht alle gemeentelijke taken voor zover die niet bij derden belegd zijn. De uitvoering bevat in ieder geval: het ontwikkelen en uitvoeren van beleid, publieke dienstverlening, toezicht en handhaving en het verrichten van bedrijfsvoeringstaken op het gebied van personeel en organisatie.

In het dagelijks werk laten we ons leiden door de kernwaarden vertrouwen, aandacht en verantwoordelijkheid.

- 1Stroom investeert in een krachtig bestuurlijk ambtelijk samenspel door de bestuurders professioneel te ondersteunen en (pro-)actief en helder te adviseren, rekening houdend met de couleur locale.
- 1Stroom investeert in het zijn van een volwaardige partner in de regio. We bieden professioneel tegenspel en medespel en leveren een proportioneel aandeel in regionale taken en werkzaamheden.
- 1Stroom faciliteert de samenleving bij het nemen van initiatieven en het biedt hier ruimte voor.
- 1Stroom waarborgt de kwaliteit van de dienstverlening. Op basis van klanttevredenheids-onderzoeken wordt iedere 2 jaar de dienstverlening aan de samenleving in kaart gebracht. In 2021 wordt de dienstverlening aan bestuur (gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders) gemeten. Hierover wordt in een voortgangsrapportage 1Stroom gerapporteerd.
- 1Stroom investeert in de professionele groei van de medewerkers naar persoonlijk leiderschap en vakmanschap, zodat zij kunnen voldoen aan wat er van hen verwacht wordt in hun veranderende rol. 1Stroom faciliteert de medewerkers bij het ontwikkelen van de hiervoor benodigde vaardigheden, onder andere door het beschikbaar stellen van instrumenten en het bieden van ruimte om te experimenteren. In 2020 is gestart met de 1Stroomacademie, een pilot met een online leerplatform. Dit wordt uitbouwt met fysieke trainingen die worden aangeboden door o.a. interne trainers. De interne trainers kunnen op diverse gebieden zowel inhoudelijk als procesmatig ondersteuning leveren.
- 1Stroom investeert in de organisatieontwikkeling door het borgen van de kernwaarden en de missie & visie in de organisatie en het waarmaken van de besturingsfilosofie.

- 1Stroom zorgt voor informatievoorziening, huisvesting en voor de benodigde (ICT) apparatuur.
- In het kader van leren en ontwikkelen wordt op de thema's Doorontwikkeling & Leiderschap en Professionele veerkracht ingezet op het programma bestuurlijk-ambtelijk samenspel. In dit programma worden adviseurs onder andere getraind om hun adviesvaardigheden en zelf- en omgevingsbewustzijn te verbeteren. Daarnaast is om de professionele veerkracht te verbeteren het traject Professionele Veerkracht in 2020 gestart. Dit project, gesubsidieerd door de provincie Gelderland, is gericht op de drie aspecten van veerkracht: eigen regie & eigenaarschap, mindset en samenwerking & verbinding.
- 1Stroom zorgt er voor dat de telefonische bereikbaarheid structureel verbeterd wordt. Hiervoor is inmiddels een adviseur dienstverlening aangesteld die samen met het management diverse verbetermaatregelen oppakt.

Wat mag het kosten?

De meerjarenbegroting ziet er in het kort als volgt uit:

Bedragen *1000

Omschrijving	Realisatie 2020	Primaire begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Personeelskosten	20.843	22.261	22.418	22.717	23.148	23.454
Huisvesting	1.020	909	908	906	902	896
Automatisering	3.142	3.161	3.313	3.310	3.335	3.360
Overige bedrijfsvoeringskosten	663	995	1.046	1.035	1.068	1.058
Nieuw besparingen *	0	-290	-157	-294	-433	-433
Totale lasten	25.669	27.037	27.528	27.673	28.019	28.334
Overige baten	-1.299	-562	-564	-564	-564	-564
Bijdrage Duiven	-16.747	-17.184	-17.493	-17.584	-17.802	-18.000
Bijdrage Westervoort	-9.102	-9.290	-9.472	-9.525	-9.653	-9.770
	-27.148	-27.037	-27.528	-27.673	-28.019	-28.334
Resultaat	-1.479	0	0	0	0	0

*Deze besparingstaakstelling is in de MJPB 2021 toegevoegd aan de al gerealiseerde taakstelling van € 600.000. In de paragraaf financiële begrotingen wordt onder Bezuinigingen expliciet inzicht gegeven over de totale besparing tm 2024 die oploopt tot € 1,3 mln

Een toelichting op deze ramingen is opgenomen in de paragraaf financiële begroting.

De missie en visie van 1Stroom

Een veerkrachtige organisatie middenin een vitale samenleving.

Wij zijn een betrouwbare en betrokken partner die bijdraagt aan een samenleving waarin het goed leven en werken is. Wij ondersteunen mensen bij het nemen van verantwoordelijkheid voor hun welbevinden. Met gebundelde energie, kennis én plezier vinden we oplossingen voor de uitdagende vraagstukken van de twee gemeentebesturen waarvoor wij werken.

1Stroom doet dit door:

- een actieve rol te vervullen in het publieke domein;
- in te spelen op de bewegingen in de samenleving;
- beleid, regels en werkafspraken dienend te laten zijn aan de leefwereld van de mensen;
- mensen met initiatieven met elkaar te verbinden;
- energie te steken in goede relaties vanuit een open houding;
- dingen mogelijk te maken (met aandacht, kennis, advies, dialoog, ruimte, geld);
- ruimte te bieden aan passende oplossingen;
- nieuwe samenwerkingsvormen te creëren;
- integer te handelen en zuinig te zijn met belastinggeld;
- te investeren in kennis en vakmanschap;
- aandacht te hebben voor de plaatselijke culturen.

Organisatieontwikkeling

In 2018 is 1Stroom gestart. Een ambtelijke werkorganisatie van de gemeenten Duiven en Westervoort. Een hele nieuwe organisatievorm met nieuwe teams, nieuwe collega's, nieuw in te richten (werk)processen. Na enkele jaren is echter duidelijk geworden dat op sommige punten verbetering nodig is om de stip op de horizon 'een veerkrachtige organisatie middenin een vitale samenleving' te bereiken. Zowel bestuurlijk als ambtelijk is breed aangegeven dat een aantal zaken onvoldoende ontwikkeld zijn sinds de start. 1Stroom moet zich daarom doorontwikkelen, een volgende stap zetten in haar groei.

Uit een analyse van de 1Stroom organisatie blijkt dat een aantal zaken binnen 1Stroom goed gaan en dat een aantal zaken aandacht verdienen. Er is bekeken welke stappen intern gezet moeten worden om door te groeien tot de gewenste veerkrachtige organisatie. Daarvoor zijn een aantal zaken nodig:

- Een organisatiemodel dat onafhankelijk van wat het bestuur doet flexibel kan opereren, waarbij er eenduidige verantwoordelijkheid is voor het functioneren ervan;
- Een eenduidige invulling van de structuur voor meer samenhang van sturingsfilosofie, organisatie en cultuur;
- Gedeeld leiderschap. Ook de direct leidinggevende draagt bij aan het realiseren van de strategische doelen, en draagt dit uit in zijn persoonlijk leiderschap en dagelijks werk;
- Krachtige aanspreekpunten in de organisatie, die een volwaardige strategische gesprekspartner van het bestuur zijn;

Op basis van verkregen informatie is een veranderstrategie gekozen. De kern van deze strategie is de doorontwikkeling van de structuur van de organisatie, waardoor deze beter in staat is de bestaande

en waardevolle uitgangspunten beschreven in de besturingsfilosofie te versterken. Veranderen dus met behoud van het goede.

De versterking in de eerste organisatielaag wordt gerealiseerd door het opnieuw inrichten van de directie door het aanstellen van een algemeen directeur en twee adjunct-directeuren gecombineerd met de functie van gemeentesecretaris. Met de aanstelling van één algemeen directeur wordt een eenduidig aanspreekpunt voor het functioneren van 1Stroom geborgd. De algemeen directeur is daarbij o.a. eindverantwoordelijk voor de strategische agenda, de organisatieontwikkeling en aansturing van de tweede managementlaag.

De gemeentesecretaris/adjunct-directeur focust zich, naast de medeverantwoordelijkheid voor de organisatie, vooral op de directe verbinding tussen bestuur en organisatie.

De tweede organisatielaag bestaat uit een tiental afdelingen, elk aangestuurd door een manager. Deze managers zijn de spil als het gaat om het uitdragen van de organisatieontwikkeling en de ambities van 1Stroom. Zij beslissen bijvoorbeeld mee over en zijn verantwoordelijk voor zowel het strategisch en tactisch management en begeleiden de afdelingen en medewerkers in het operationeel management. Ook zorgen zij daarmee voor de verbinding met het bestuur.

2.2 Speerpunten

Welke (lange termijn) ontwikkelingen zien we op ons afkomen? Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste trends en ontwikkelingen voor de komende jaren waar 1Stroom rekening mee dient te houden. Deze zijn opgesplitst in een drietal speerpunten te weten maatschappij, bestuur en interne organisatie.

2.2.1 Maatschappij

Hoe ziet de maatschappij van de toekomst eruit? Wat heeft die maatschappij nodig en wat mogen de twee gemeenten van 1Stroom verlangen om de maatschappij op een juiste wijze te dienen. Maatschappelijke veranderingen hebben impact op het leven van burgers en veranderen de rol die de overheid speelt in het leven van burgers. De overheid vervult steeds meer een verbindende rol door partijen bij elkaar te brengen en door met hen een gezamenlijke visie te ontwikkelen op meedoen en zelfredzaamheid van burgers, de zogenaamde participatie maatschappij. De veranderende verhoudingen leiden tot verminderde grip en controle (in klassieke zin). Gemeenten zullen steeds meer afstand nemen van besturing en beheersing. Ze zullen de behoefte van de burger centraal stellen en streven naar een vitale samenleving. 1Stroom zal hierin moeten bijdragen.

Twee belangrijke ontwikkelingen in de groei naar die participatie maatschappij zijn de Omgevingswet en de transformatie in het Sociaal Domein. Deze ontwikkelingen kunnen niet zonder een derde belangrijke ontwikkeling namelijk technologie. Technologie faciliteert in belangrijke mate de twee hier benoemde ontwikkelingen.

Omgevingswet

De Omgevingswet: De Omgevingswet beoogt een verregaande vereenvoudiging van het stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving (omgevingsrecht), door

tientallen wetten en honderden regels te bundelen in één nieuwe wet. De Omgevingswet gaat in de kern over ruimte geven, loslaten en vertrouwen, over een andere verdeling van verantwoordelijkheden tussen overheid en maatschappij. De Omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie. Daarmee kunnen overheden namelijk op tijd belangen, meningen en creativiteit op tafel krijgen. Een ander belangrijk onderdeel van de Omgevingswet is een digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). Dit DSO heeft als doel het beschikbaar stellen van informatie over de fysieke leefomgeving aan de samenleving.

Transformatie Sociaal Domein

De decentralisaties vragen om een flinke cultuurverandering: een transformatie. Immers, we gaan naar een participatiesamenleving, waarin mensen meedoen naar vermogen, met ondersteuning, zoveel mogelijk, van mensen uit hun eigen omgeving. Dat vergt een andere manier van denken en handelen. De toekomstvisie en transformatieagenda “Samen Sterk”, die door beide gemeenten is vastgesteld, dient als leidraad voor 1Stroom. Vanuit de transformatieagenda wordt een breed scala aan projecten, acties en maatregelen geïnitieerd. Hieronder vallen zowel acties die al zijn ingezet als nieuwe acties om de speerpunten en de verdere transformatie aan te pakken.

1Stroom zal in 2022 actief de landelijke ontwikkelingen blijven volgen en waar mogelijk beïnvloeden. De dialoog die, hoofdzakelijk door de VNG, gevoerd wordt over de financiering van het sociaal domein is van groot belang voor de gemeenten. Naast de uitvoering van de transformatieagenda uit Samen Sterk zal aanpassing van de financiering door het Rijk een belangrijk speerpunt zijn in 2022.

Technologie

Digitale ontwikkelingen zoals het DSO vanuit de Omgevingswet worden steeds belangrijker bij de uitvoering van werkzaamheden en de dienstverlening richting inwoners, ondernemers, instellingen en verenigingen. De digitale en technologische ontwikkelingen hebben een grote impact op de wijze waarop 1Stroom haar werk voor en met de samenleving doet. Door de toenemende digitalisering neemt de mogelijkheid tot het genereren van data en sturingsinformatie toe. Sturingsinformatie geeft ons bijvoorbeeld binnen het sociaal domein inzicht in het gebruik van voorzieningen, de financiële consequenties en de effecten van de geleverde zorg. Op basis van dit inzicht kan 1Stroom hierop acteren. Digitalisering maakt samenwerking met de samenleving niet alleen makkelijker maar ook moeilijker. Privacy vraagt aandacht en de verschillen tussen wie wel en niet digitaal kundig zijn worden groter. Een belangrijke ontwikkeling voor het komend jaar is de Wet open overheid (Woo). De Wet open overheid is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Als de Woo van kracht wordt, vervangt deze wet de Wob (Wet openbaarheid van bestuur). Het grote verschil tussen het initiatiefwetsvoorstel Woo en de huidige Wob betreft de actieve openbaarmaking van overheidsinformatie.

2.2.2 Bestuur

De twee gemeenten Duiven en Westervoort vormen het bestaansrecht van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom. 1Stroom dient zich blijvend te ontwikkelen als een betrouwbare en betrokken partner voor de twee gemeentebesturen. Daarnaast werkt 1Stroom voor haar besturen met ambtelijke partners samen in diverse regionale samenwerkingsverbanden.

Bestuurlijk-Ambtelijke Samenwerking

Inmiddels heeft 1Stroom als ambtelijke fusieorganisatie al weer drie jaar ervaring. Een tijdsbestek waarin zowel de collegeleden van de beide gemeenten als het ambtelijk apparaat flink hebben moeten wennen aan deze nieuwe samenwerkingsvorm. Een hectische periode waarin veel gerealiseerd is, maar ook een periode waarin de bestuurlijk ambtelijke samenwerking (BAS) onder druk heeft gestaan. De komende jaren zal blijvend geïnvesteerd dienen te worden in het werken voor twee besturen. Door met elkaar in gesprek te blijven en elke keer weer kleine en grote ontwikkelstappen te maken zal het bestuurlijk ambtelijke samenspel steeds verder vorm krijgen.

Verkiezingen gemeenteraad

Eenmaal in de 4 jaar vinden de verkiezingen voor de gemeenteraad plaats. De volgende gemeenteraadsverkiezingen vinden plaats op woensdag 16 maart 2022. Een natuurlijk moment om stil te staan bij de bestuurlijk ambtelijke samenwerking en de dynamiek tussen de partners in het politiek-bestuurlijk proces en de ambtelijke organisatie, de colleges van B&W, portefeuillehouders, de ambtelijke top en de teams.

Regionale samenwerkingsverbanden

Samenwerking in de regio wordt steeds belangrijker om mee te kunnen veren met de toenemende uitdagingen die op de gemeenten Duiven en Westervoort afkomen. De ambtelijke organisatie dient daarvoor binnen de regio op de diverse vlakken aangehaakt te zijn om de bestuurlijke belangen van de twee gemeenten op een juiste wijze te kunnen dienen en daarmee de slagkracht te kunnen vergroten. Op sub-regionaal schaalniveau op het gebied van ICT, sociale dienst en inkoop. Op het gebied van een duurzame en economische regio faciliteert 1Stroom De Liemerse Ambassade om bij te dragen aan de vier sterke Liemerse sectoren vrijetijdseconomie, logistiek, agrarische economie en maakindustrie. En in een nog groter regionaal verband, de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, ondersteunt 1Stroom haar twee besturen aan de hand van opgaven op de gebieden van klimaat, duurzame energie, circulariteit en gezondheid.

2.2.3. Kwaliteit & interne beheersing

Strategische personeelsplanning

Ontwikkelingen in de maatschappij gaan steeds sneller. Dit vraagt om een wendbare organisatie met passende medewerkers. Om dit goed mogelijk te maken is inzicht nodig in HR en medewerkersinformatie en deze informatie op elk gewenst moment te kunnen ontsluiten zodat vroegtijdig kan worden geanticipeerd. Een strategische personeelsplanning geeft 1Stroom inzicht in de beschikbare en benodigde capaciteiten en competenties van medewerkers. In 2021 wordt gestart met de opbouw van benodigde gegevens. In 2022 zal de strategische personeelsplanning worden vastgesteld.

Talentmanagement

1Stroom heeft geen traditionele gesprekscyclus. Gebruik wordt gemaakt PEP gesprekken (Plezier, Energie en Prestatie). Inmiddels worden in diverse gemeenten talentmanagementsystemen gebruikt. In plaats van de gewone gesprekscyclus, ontstaat er een ontwikkelcyclus. Eigen initiatief en regie van de medewerker staat centraal. Bij talentmanagement gaat het om het zoveel mogelijk benutten van al het aanwezige talent in de organisatie. Als medewerkers worden ingezet op hun talenten voelen ze zich meer verbonden met de organisatie, kun je deze gericht inzetten ten behoeve van het resultaat waardoor de algehele prestatie van de organisatie vergroot wordt. In 2022 zal onderzocht worden of

de huidige PEP-gesprekken bij 1Stroom kunnen worden doorontwikkeld met behulp van talentmanagement en welke vorm daarbij past.

Procesgericht denken en werken

1Stroom is in2022 ingericht op basis van de in 2021 door het AB vastgestelde organisatiestructuur. Deze beweging is onder meer ingezet om de tactische managementlaag te versterken waarbij afdelingen zo veel als mogelijk functioneel zijn ingericht op vergelijkbare grootte en onderlinge samenhang. Nu dit gerealiseerd is, kan de samenhang (processen) tussen de uit te voeren werkzaamheden centraal worden gesteld. Een voordeel van procesgericht denken en werken is dat de medewerkers beter in staat worden gesteld om over de grenzen van hun eigen werk te kijken, de samenwerking automatisch verbeterd wordt, het werk efficiënter wordt georganiseerd en er een omgeving van blijvend leren en verbeteren wordt gecreëerd. Een ander voordeel is dat alle werkzaamheden rechtstreeks worden afgeleid van de bedrijfsdoelstellingen en de bijbehorende strategie en sturingsfilosofie. Hierdoor wordt de kwaliteit van de dienstverlening stap voor stap verbeterd en zal het rendement van 1Stroom zichtbaar toenemen. De verwachting is dat 1Stroom een periode van ongeveer 3 jaar nodig heeft om procesmanagement procesgericht georganiseerd te krijgen.

In 2022 zal procesmanagement en de betekenis hiervan voor onze organisatie worden uitgewerkt. Vanuit de dienstverlening en/of klanten worden de producten en processen in kaart gebracht. Op basis hiervan kunnen met een praktische methodiek de processen worden uitgewerkt. Vervolgens zal in 2023 gestart worden met de uitrol van procesmanagement binnen 1Stroom met als doelstelling om de hierboven beschreven opzet op een goede manier te implementeren.

Rechtmatigheidsverantwoording & (verbijzonderde) interne controle

In 2021 zal door beide colleges voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording opgesteld waarbij het college verantwoording aflegt aan de raad over de naleving van de geldende wet- en regelgeving ten opzichte van de door de raad vastgestelde kaders en normen. In deze verklaring geeft het college aan of de baten en lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen een rol die voorheen lag bij de externe accountant. Met andere woorden worden de doelen bereikt op basis van effectief handelen volgende de geldende regelgeving.

1Stroom voert in 2022 een intern controleprogramma uit. Dit programma is door ontwikkelt op basis van 2021, is risicogericht en is afgestemd met de externe accountant. De doorontwikkeling heeft een directe relatie met de opzet van procesmanagement. In het controleprogramma zal per (kritisch) proces een interne lijncontrole beschreven en uitgevoerd worden alsmede een verbijzonderde (buiten de lijn onafhankelijke) interne controle met als doel om onvolkomenheden in de procesbeheersing en de uitvoering tijdig op te sporen en te corrigeren.

1Stroom voert een interne controle uit op de naleving van de geldende wet- en regelgeving ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording en stelt op basis hiervan een rapportage samen met alle bevindingen. De externe accountant voert een audit uit op de uitkomsten van het intern controleprogramma op basis van de geldende wet- en regelgeving alsmede op het financieel normenkader van de beide gemeenten.

De interne controlfunctie zal vanaf 2022 verbreed worden aan de hand van een transparante en op de organisatie afgestemde controlesystematiek die handvatten biedt voor zowel de manager of proceseigenaar (1e lijn) als de interne controleurs (2e lijn). De derde defensielijn zal worden ingevuld door de extern accountant en of op termijn door een concerncontroller.

In 2022 wordt de basis gelegd voor een intern control statement (ICS) in 2023. In een ICS wordt naast de rechtmatigheidsverantwoording ook inzicht gegeven en verantwoording afgelegd over de doelmatigheid en doeltreffendheid: Worden de gestelde doelen op een effectieve en efficiënte manier binnen de geldende regelgeving behaald

2.3 Paragrafen

De paragrafen 'Lokale heffingen' en 'Onderhoud kapitaalgoederen' is geen onderdeel van de begroting van 1Stroom. De reden hiervoor is enerzijds omdat de gemeente Duiven en Westervoort zelf verantwoordelijk zijn voor het opleggen van de lokale heffingen en het verwerken van deze baten in de administratie. Anderzijds bezit 1Stroom geen kapitaalgoederen als wegen, riolering, water, groen en gebouwen die op grond van het BBV, artikel 12, lid 1 als verplicht onderdeel moeten worden opgenomen.

2.3.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeenschappelijke regeling 1Stroom in staat is tegenvallers op te vangen.

Vanaf 1 januari 2018 tot en met 2019 zijn er bij 1Stroom geen reserves gevormd. Artikel 24 uit de statuten van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom stelt dat er wel reserves en voorzieningen gevormd kunnen. In 2020 wordt op basis van deze regeling een bestemmingsreserve gevormd van € 230.000 van het resultaat 2020. Hiervan wordt € 200.000 gevormd als reorganisatiereserve en € 30.000 voor de inhuur van externe ondersteuning bij de implementatie van de omgevingswet.

Lopende het begrotingsjaar worden de ontwikkelingen met betrekking tot de kosten van de werkorganisatie periodiek en nauwgezet gemonitord teneinde tijdig te kunnen bijsturen. Dit gebeurt aan de hand van tussentijdse rapportages. In de halfjaarsrapportage wordt wanneer nodig de lopende begroting bijgesteld. Wanneer sprake is van een financiële tegenvaller wordt beroep gedaan op het weerstandsvermogen van Duiven en Westervoort, waarbij het verdelingspercentage 63%-37% wordt gehanteerd. Beide gemeenten betrekken dit risico in de reguliere programmabegroting.

Horizontaal toezicht belastingdienst
Voor beide gemeenten is er sprake van horizontaal toezicht door de belastingdienst. Op basis van transparantie, begrip en wederzijds vertrouwen wordt inzicht gegeven in de mate van beheersing en de mogelijke risico's waardoor er snel duidelijkheid ontstaat over de fiscale positie. De verwachting is dat dit horizontaal toezicht gaat verdwijnen en dat hiervoor in de plaats individuele- en/of fiscale dienstverleningsconvenanten moeten worden opgesteld. Vanuit 1Stroom wordt dit traject in samenwerking met de accountant opgepakt en afgestemd met de belastingdienst.

Ontwikkelingen Btw
Met de belastingdienst is afgesproken dat de dienstverlening die 1stroom levert aan de gemeenten volledig wordt belast. Het grootste gedeelte van die btw kan worden gecompenseerd bij het btw-compensatiefonds. Het kostprijsverhogende gedeelte echter wordt bij de gemeenten een extra last.

Risico's van de bedrijfsvoering

Krapte op de arbeidsmarkt
De arbeidsmarkt is nog steeds volop in beweging. Voor 1Stroom betekent dit dat veel inspanning moet worden verricht om talent aan te trekken en vast te houden als belangrijkste sleutel tot succes. Aangezien vergrijzing een grote rol speelt in de samenleving en bij de gemeenten is het van belang om meer jongeren aan te trekken. Doorgroeimogelijkheden, uitdagingen van het werk en opleidingsmogelijkheden dragen er aan bij om jongeren aan 1Stroom te binden.

Deskundigheid personeel

Zowel met het aanname als opleidingsbeleid probeert 1Stroom de juiste medewerkers aan zich te binden en te ontwikkelen. Echter: waar gewerkt wordt, vallen spaanders die kunnen leiden tot meerkosten of financiële risico's. Binnen 1Stroom proberen we dit zo veel als mogelijk te voorkomen door het hanteren van het 4-ogen principe, gericht competentiemanagement en het continu aandacht geven van opleidings- en trainingsfaciliteiten.

Werkloosheidsuitkering medewerkers
1Stroom is eigenrisicodrager voor de werkeloosheidsuitkering. Het beëindigen van contracten brengt op dit gebied dus een financieel risico met zich mee. De mitigerende maatregel die hierop wordt ingezet is om medewerkers ten alle tijden van werk naar werk te begeleiden.

Langdurig ziekteverzuim
Bij eventueel langdurig ziekteverzuim is het veelal noodzakelijk zijn om zorg te dragen voor tijdelijke vervanging of uitbesteding van de werkzaamheden. Hiermee zijn extra kosten gemoeid. Een deel van deze kosten worden bij langdurig verzuim vergoed vanuit het UWV. Denk hierbij ook aan de kosten van zwangerschapsverlof.

Onvoldoende aansluiting op behoefte burgers
Het streven naar excellente dienstverlening is steeds belangrijker geworden. De veranderende samenleving, digitalisering en innovatie maakt dat het van groot belang is om als organisatie aangesloten te blijven op de doelgroep zodat onze dienstverlening hierop aangesloten kan worden. Dit vraagt om een organisatie met voldoende adaptief vermogen en hoge mate van veranderbereidheid.

Informatiebeveiliging en datalekken
Digitale veiligheid raakt ons allemaal. Ondanks dat de organisatie hier op alle onderdelen goed tegen beschermd is, is bekend dat de wereld van cybercrime zich continu verbeterd en vaak een stap voor loopt. Een groot risico dus wat tot zeer hoge kosten kan leiden met een enorm afbreukrisico. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt inzicht gegeven hoe de organisatie hierop is ingericht.

Kengetallen financiële positie

Door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is voorgeschreven dat gemeenschappelijke regelingen een basis set van vijf financiële kengetallen opnemen. Voor 1Stroom zijn de kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit niet van toepassing.

Kengetallen financiële positie				
Omschrijving	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
netto schuldquote	6%	5%	5%	4%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leninger	6%	6%	5%	4%
solvabiliteitsratio	0%	0%	0%	0%
structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%

Netto schuldquote: geeft inzicht in de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen
1Stroom heeft geen gelden doorgeleend. Daardoor is de gecorrigeerde netto schuldquote gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio: verhouding eigen vermogen /totaal vermogen
De reservering van € 230.000 gedaan bij vaststelling van de jaarrekening 2020 wordt naar

verwachting in 2021 aangewend. 1Stroom heeft dan geen eigen vermogen. Dat levert een solvabiliteitsratio op van 0.

2.3.2 Paragraaf Financiering

De paragraaf financiering geeft inzicht in de manier waarop 1Stroom wordt gefinancierd inclusief bijbehorende risico's. Het beleid omtrent financiering binnen 1Stroom is vastgelegd in de financiële verordening (art. 212 GW).

Financiering

De reguliere exploitatiekosten van 1Stroom worden op basis van de vastgestelde begroting gefinancierd door de deelnemende gemeenten Duiven en Westervoort. Deze bijdrage wordt maandelijks gefactureerd zodat 1Stroom beschikt over voldoende liquide middelen voor de reguliere bedrijfsuitoefening. Doordat de reguliere exploitatiekosten worden gefinancierd heeft 1Stroom in principe geen geldleningen nodig. Dit kan echter wel het geval zijn bij de aanschaf en vervanging van bedrijfsmiddelen met een meerjarig nut. In geval van (een tijdelijk) liquiditeitstekort wordt beoordeeld of het zinvol is om gebruik te maken van kortlopende of langlopende leningen.

Financieringsovereenkomst Bank Nederlandse Gemeenten

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is in november 2017 een financieringsovereenkomst gesloten. In deze overeenkomst is een kredietarrangement opgenomen waarin onder andere de kredietlimiet in rekening courant is vastgesteld. Deze kredietlimiet is vastgesteld op € 2.1 miljoen.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Alles boven het drempelbedrag (0,75% van het begrotingstotaal van € 27.521.000.) moet verplicht bij het rijk gestald worden. Hiervoor geldt een minimaal drempelbedrag van € 250.000. Voor 1stroom is dit drempelbedrag van toepassing.

Kasgeldlimiet

In de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) is een kasgeldlimiet vastgelegd om het renterisico bij decentrale overheden te beheersen door een grens te stellen aan de financiering op de korte termijn. Dit betekent dat de korte schulden maximaal 8,2% van het begrotingstotaal mag zijn. Voor 1Stroom betekent dit dat de kasgeldlimiet ruim € 2,2 miljoen bedraagt in 2022.

Kasgeldlimiet				Bedragen in € x 1.000
Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Begrotingstotaal (totale lasten)	27.528	27.673	28.019	28.334
Percentage kasgeldlimiet	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
Bedrag kasgeldlimiet	2.257	2.269	2.298	2.323

Renterisiconorm

In de Wet FIDO is tevens een renterisiconorm voor decentrale overheden vastgesteld. Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit betreffen leningen met een looptijd langer dan één jaar. Beheersing gebeurt door het

aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moeten worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten.

De renterisiconorm betreft 20% van het begrotingstotaal. Dit betekent dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm				Bedragen in € x 1.000
Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Begrotingstotaal (totale lasten)	27.528	27.673	28.019	28.334
Percentage kasgeldlimiet	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Bedrag kasgeldlimiet	5.506	5.535	5.604	5.667

2.3.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering biedt inzicht in de beleidsvoornemens van de bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering rekenen we de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten. De directie en afdelingsmanagers zijn hiervoor integraal verantwoordelijk. Integraal management, projectmatig en procesmatig werken, goed facilitair beheer en een goed beheer van de middelen dienen te leiden tot het realiseren en vervolgens het in stand houden van het gewenste niveau van dienstverlening richting burger en tot een daadkrachtige en slagvaardige organisatie.

De gemeente Westervoort en Duiven mandateren alle taken aan 1Stroom. 1Stroom staat daarmee aan de lat om alle bestuurlijke ambities van zowel Westervoort als Duiven te realiseren. Deze opdrachten vormen ook gelijk het bestaansrecht voor 1Stroom. Om de taken en bestuurlijke ambities zo goed mogelijk te kunnen realiseren, heeft 1Stroom een missie en visie opgesteld die is weergegeven in hoofdstuk 2 bij programma Dienstverlening. Deze vormen de strategische koers voor de organisatie. 1Stroom is een waarden gedreven organisatie en werkt vanuit de kernwaarden: aandacht, verantwoordelijkheid en vertrouwen.

2.3.4 Personeel

Vanaf 1 januari 2018 is al het personeel met uitzondering van de griffie overgegaan naar de nieuwe werkorganisatie 1Stroom.

Formatie 1Stroom			
Kengetallen	**2020**	**2021**	**2022**
Formatie	258,28 fte	274,68 fte*	272,13 fte
Formatie (per 1.000 inwoners)	6,46	6,83	6,79

* Ten opzichte van de primaire begroting 2021 van 1Stroom is een gedragsdeskundige aan de formatie toegevoegd.

De formatie 2022 laat een kleine daling zien t.o.v. 2022. In 2021 wordt een formatieplan uitgewerkt als bouwsteen voor sturing van het nieuw gevormde management.

2.3.5 Informatiebeveiliging en Privacybescherming

De activiteiten en werkzaamheden voor wat betreft de onderwerpen informatiebeveiliging en privacy zullen zich met name concentreren op de volgende onderwerpen:

1. Bewustwording (Awareness): Digitale veiligheid raakt ons allemaal. Daarom is het belangrijk dat zowel de bestuurders als de medewerkers structureel en periodiek geïnformeerd worden over de mogelijke risico's over informatiebeveiliging en privacy.
2. Oefenen: Onze organisatie moet voorbereid zijn op digitale incidenten en -crises. Deze reiken vaak verder dan alleen de gemeentelijke bedrijfsvoering. Oefenen is daarom belangrijk, zodat onze organisatie in voorkomende gevallen veerkrachtig en daadkrachtig kan optreden in samenwerking met de ketenpartners.
3. Risicogericht handelen: Onze organisatie zal extra aandacht moeten besteden aan de informatiesystemen die cruciaal zijn voor het functioneren van de gemeentelijke- en maatschappelijke processen. Door middel van een risicoanalyse worden deze systemen

doorgelicht en worden aanvullende mitigerende maatregelen genomen om de mogelijke risico's op een aanvaardbaar niveau te brengen.

4. Samen organiseren: Onze organisatie werkt voortdurend aan de versterking van de digitale weerbaarheid. We worden daarbij ondersteund voor de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten, de IBD. De IBD heeft ook een coördinerende rol bij incidenten en is het expertisecentrum op het gebied van de digitale veiligheid voor gemeenten.
5. Monitoring en response: De systemen voor monitoring en response wordt verder uitgebreid, zodat de focus op detectie en actieve preventie van incidenten versterkt wordt.
6. Verwerkingsregister: Het verwerkingsregister wordt geactualiseerd en ook in overeenstemming gebracht met de nieuwe organisatiestructuur van 1Stroom. Daarnaast wordt ook geborgd dat nieuwe verwerkingen ook daadwerkelijk worden opgenomen in het register.
7. Verbetering rapportage informatiebeveiliging en privacy: De CISO en de FG zorgen voor een jaarrapportage voor het college en de gemeenteraad.

Financiële begroting

3. Financiële begroting en toelichting

3.1 Financiële meerjarenbegroting

De financiële meerjarenbegroting ziet er als volgt uit:

Bedragen *1000

Omschrijving	Realisatie 2020	Primaire begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Personeelskosten	20.843	22.261	22.418	22.717	23.148	23.454
Huisvesting	1.020	909	908	906	902	896
Automatisering	3.142	3.161	3.313	3.310	3.335	3.360
Overige bedrijfsvoeringskosten	663	995	1.046	1.035	1.068	1.058
Nieuw besparingen *	0	-290	-157	-294	-433	-433
Totale lasten	25.669	27.037	27.528	27.673	28.019	28.334
Overige baten	-1.299	-562	-564	-564	-564	-564
Bijdrage Duiven	-16.747	-17.184	-17.493	-17.584	-17.802	-18.000
Bijdrage Westervoort	-9.102	-9.290	-9.472	-9.525	-9.653	-9.770
	-27.148	-27.037	-27.528	-27.673	-28.019	-28.334
Resultaat	-1.479	0	0	0	0	0

*Deze besparingstaakstelling is in de MJPB 2021 toegevoegd aan de al gerealiseerde taakstelling van € 600.000

3.2 Toelichting op de financiële meerjarenbegroting

1Stroom is een uitvoeringsorganisatie en kent geen eigenstandig nieuw beleid. Financiële ontwikkelingen worden bepaald door nieuw beleid dat vanuit de gemeenten wordt aangedragen of door ontwikkelingen in de uitvoering van het bestaande beleid, in de vorm van autonome financiële ontwikkelingen of doordat 1Stroom bestaand beleid op een andere wijze gaat uitvoeren.

De begroting van 1Stroom bestaat grotendeels uit de personele kosten en de kosten die gerelateerd zijn aan personeel. Ontwikkelingen in de budgetten bestaan dan ook gewoonlijk grotendeels uit de ontwikkeling van de loonkosten van het personeel.
In de MJPB 2022-2025 is het effect hiervan beperkt, omdat er van uit wordt gegaan dat de loonontwikkeling gaat passen binnen het bedrag dat hiervoor geraamd is.

Naast de ontwikkeling van de loonkostenbegroting bestaan de wijzigingen in de begroting uit actualisatie van budgetten. Zo is de actuele begroting van de RID in de begroting van 1Stroom verwerkt en zijn ook de tractiebudgetten geactualiseerd.

3.2.1 Personeelskosten

Loonkosten

Geraamd worden alle loonkosten van de medewerkers van 1Stroom met uitzondering van de griffie en het bestuur van beide gemeenten. Deze kosten worden opgenomen in de begrotingen van de gemeenten.

Ten opzichte van het voorgaande jaar is er sprake van een lichte stijging van de loonkosten. Deze stijging wordt veroorzaakt door de CAO loonstijging (€ 303.000). Als hiervan geabstraheerd wordt, resteert een lichte daling, die voornamelijk bepaald wordt door de volgende ontwikkelingen:

- Diverse besparende taakstellingen hebben impact gehad op de personeelsbegroting (212.000 Voordeel), deze besparingen zijn verrekend met de taakstelling:
  - de beperking van de middagopenstellingen;
  - aanscherpen van de budgetten van diverse salarisstelposten,

- gevolgen van uitstroom personeel met garantieschaal of uitloopschaal.

Met de loonindexatie 2021 en 2022 is in de MJPB 2021-2025 al rekening gehouden. Aangezien er nog geen nieuwe CAO is afgesloten, is het definitieve percentage 2021 nog niet bekend. Voor 2021 en 2022 wordt het percentage aangehouden van de vorige MJPB.

Op basis van de huidige economische vooruitzichten is voor de te verwachten stijging van de loonkosten een realistisch scenario gehanteerd. De basis voor dit scenario vormen de geprognosticeerde loonkostenstijging uit de septembercirculaire en de verwachte economische ontwikkeling van het CPB. In 2021 is rekening gehouden met een loonstijging van 1,7%. Voor 2022 bedraagt de verwachte stijging 1,5% en voor de jaren 2023 en volgende jaren 1,4%.

Effect van loonindexatie					bedragen * € 1000
	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Loonindexatie (incl. premieontwikkeling)		1,50%	1,40%	1,40%	1,40%
Loonkosten	21.139	21.309	21.604	21.896	22.202

Overige personeelskosten

Dit zijn de overige kosten met betrekking tot het personeel. Het grootste budget binnen deze kostenpost zijn de studiekosten voor € 420.000. Daarnaast zijn er onder andere budgetten voor inhuur, de arbodienst, reis- en verblijfkosten en stagevergoedingen.

Overige personele kosten					Bedragen * € 1.000
	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Overige personele kosten	1.122	1.123	1.123	1.123	1.123

Huisvesting

Dit betreffen de kosten van beide gemeentehuizen en de gemeentewerf in Duiven. De gemeentewerf Westervoort is in 2018 afgestoten. Een aantal voorbeelden zijn schoonmaakkosten, onderhoudskosten en verzekeringskosten.

Aangezien er besloten is geen activa over te dragen van de gemeenten naar 1Stroom blijven beide gemeentehuizen en de gemeentewerf in Duiven als activa op de balans van de gemeenten staan. De bijbehorende kapitaallasten hebben logischerwijs ook betrekking op de administraties van beide gemeenten. 1Stroom draagt bij aan deze kapitaallasten door een bedrag te betalen aan de gemeenten, welke exact gelijk is aan de kapitaallasten. In 2021 wordt onderzocht of deze constructie omgezet kan worden naar een zuivere huurconstructie, waarbij de ambitie is om dit in 2022 te realiseren. Hiermee wordt het risico voor investeringen in activa gedragen door de eigenaar van deze activa. Deze nieuwe constructie zal als uitgangspunt worden gehanteerd voor het huisvestingsvraagstuk van 1Stroom.

Automatisering

Automatiseringskosten					Bedragen * € 1.000
	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Automatisering	3.161	3.313	3.310	3.335	3.360

Het grootste deel van de automatiseringskosten betreft de bijdrage aan de Regionaal ICT en Inkoop Dienstencentrum (RID). Voor deze bijdrage is aangesloten bij de concept begroting 2022-2025 van de RID. De stijging van de begrote lasten wordt voor een groot deel veroorzaakt door een hogere bijdrage aan de RID. Deze hogere bijdrage wordt naast de indexatie van de loonkosten veroorzaakt door onder andere hogere datakosten i.v.m. thuiswerken, verdere ontwikkeling van datagedreven sturing, Decos naar de cloud en diverse verdere ontwikkelingen van applicaties. Deze ontwikkelingen zijn in lijn met de vastgestelde I-visie en I-strategie.

Daarnaast waren de kosten van onderhoud software in de MJPB 2021 lager geraamd.

Overige bedrijfsvoeringskosten

Dit zijn bijvoorbeeld kosten omtrent literatuur, portobenodigdheden, schrijf- en bureaubehoeften, contributies en rechtskundige adviezen.

Overige Bedrijfsvoeringskosten					Bedragen * € 1.000
	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Overige Bedrijfsvoeringskosten	995	1.046	1.035	1.068	1.058

De ontwikkeling van de overige bedrijfsvoeringskosten van 2021 naar 2022 bestaat uit meerdere componenten:

- Daling van de facilitaire kosten (77.000 V). Dit is invulling van de besloten besparingen en wordt derhalve ten gunste van de taakstelling gebracht.
- Stijging van de tractiekosten (106.000 N).
  De stijging van de tractiekosten is veroorzaakt door een samenloop van de vervanging van een vrachtwagen die al was afgeschreven, het doorschuiven van de vervanging van diverse voertuigen van 2020 naar 2021, waardoor in 2021 eenmalig sprake is van lagere kapitaallasten tractiekosten en het feit dat de doorbelasting van tractiekosten vanuit Duiven naar 1Stroom in 2021 te laag is geraamd.

Overige baten

Naast de bijdragen die 1Stroom ontvangt van de gemeenten Duiven en Westervoort, ontvangt het ook een aantal overige baten van ketenpartners of de gemeente zelf. Dit zijn met name baten die worden ontvangen van Samenwerking de Liemers (SDL) en de MGR voor door 1Stroom geleverde ondersteunende diensten.

Bijdrage gemeente Duiven

De verdeelsleutel 63% van de kosten 1Stroom voor de gemeente Duiven wordt toegepast nadat de verwachte kosten omtrent grondexploitaties en het afvalaanbiedstation voor 100% zijn doorbelast aan de gemeente Duiven.

Bijdrage gemeente Westervoort

De verdeelsleutel 37% van de kosten 1Stroom voor de gemeente Westervoort wordt toegepast nadat de verwachte kosten omtrent grondexploitaties en het afvalaanbiedstation voor 100% zijn doorbelast aan de gemeente Duiven.

3.3 Bezuinigingen

Bij de fusie hebben de raden 1Stroom een bezuiniging opgelegd van een miljoen euro structureel met ingang van 2021. Van die miljoen zou zes ton terugvloeien naar de gemeenten omdat 1Stroom efficiencyvoordelen zou moeten weten te realiseren. De andere vier ton zou binnen 1Stroom beschikbaar blijven voor kwaliteitsverbetering. Het eerste deel van de bezuiniging is in 2020 in zijn geheel gerealiseerd.

3.3.1 Taakstelling versus realisatie

In de MJPB 2021-2024 is aan de oorspronkelijke taakstelling van 1Stroom een nieuwe taakstelling toegevoegd. Deze taakstelling loopt op tot € 732.000 vanaf het jaar 2024, waarmee de totale besparing van 1Stroom € 1,3 mln bedraagt. Tot en met 2020 is inmiddels een grotere structurele besparing gerealiseerd dan taakstellend begroot.
Vanaf 2021 wordt verder invulling gegeven aan de besparingen die nog niet concreet ingevuld zijn. Deze hangen of samen met de doorontwikkeling van 1Stroom, of zijn afhankelijk van de uitstroom van personeel. Zo zal aan het onderdeel “Herstructurering management”, als per 1 september 2021 het nieuwe organisatieplaatje is neergezet, invulling zijn gegeven en betreft het onderdeel Garantieschaal/uitloopschaal de afspraak dat functies die nu ingevuld worden door medewerkers in een garantieschaal c.q. uitloopschaal op het moment dat er uitstroom plaatsvindt weer ingevuld worden in de functionele schaal. Dit levert een besparing op. Deze besparing is afhankelijk van de uitstroom van medewerkers. Ook hier is de verwachting dat gedurende 2021 de stelpost voor 2022 volledig zal zijn gerealiseerd.

In onderstaande tabel is het meerjarig verloop van de taakstellingen en bijbehorende besparingen weergegeven:

Besparingsmaatregelen 1Stroom	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Oorspronkelijke taakstelling	€ 400.000	€ 500.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000
Nieuwe besparingen (MJPB 2021-2024)			€ 290.000	€ 460.000	€ 593.000	€ 732.000
Totaal oude en nieuwe besparingen	**€ 400.000**	**€ 500.000**	**€ 890.000**	**€ 1.060.000**	**€ 1.193.000**	**€ 1.332.000**
Al gerealiseerd in begroting 2020	**€ 490.000**	**€ 614.000**	**€ 614.000**	**€ 614.000**	**€ 614.000**	**€ 614.000**
Nieuwe besparingen:						
Voordeel op stelposten B-staat		€ 115.000	€ 115.000	€ 119.000	€ 115.000	€ 115.000
Besparing op facilitaire kosten				€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000
Halveren openingstijden burgerzaken- en servicebalie				€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000
Generatiepact afschaffen/niet volledig herbezetten Generatiepact				€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Totaal gerealiseerd	**€ 490.000**	**€ 729.000**	**€ 729.000**	**€ 903.000**	**€ 899.000**	**€ 899.000**
Nog in te vullen besparingen	**€ 90.000**	**€ 229.000**	**€ -161.000**	**€ -157.000**	**€ -294.000**	**€ -433.000**

3.3.2 Gerealiseerde besparingsmaatregelen

Besparen op facilitair kosten € 77.000

Er zijn besparingen gerealiseerd op de telefoonkosten, reprografie en de preventieve onderhouds- en beheerkosten van de gebouw-gebonden E- en W-installaties.

Halveren openingstijden burgerzaken- en Servicebalie € 33.000

De burgerzaken- en de servicebalie zou op de maandag- , dinsdag- en donderdagmiddag gesloten zijn vanaf 12.00 uur en alleen in de ochtend geopend zijn. Op woensdagmiddag blijft de burgerzaken- en servicebalie geopend. De maandagavondopenstelling blijft ook ongewijzigd.
Vanwege Covid'19 is de balie al meer gesloten dan voorheen. De besparing kon daardoor al in 2021 gerealiseerd worden.

Bijstelling van drietal salarisstelposten € 119.000

In de raming van de salariskosten en de begroting wordt gewerkt met een aantal stelposten. Op basis van de realisatie in de eerste twee jaren van 1Stroom bleken deze stelposten niet volledig te worden uitgeput. Aanpassing van de stelposten op basis van de realisatie na 2 jaar vergroot het risico op overschrijding van de personeelsbegroting wanneer in de toekomst blijkt dat de stelposten structureel hoger zouden moeten zijn. Het gaat om de volgende stelposten: verkoop van bovenwettelijke verlofuren, overwerk en bevorderingen en eenmalige gratificaties.

Garantieschaal/uitloopschaal € 85.000

Binnen 1Stroom is het beleid dat als personen uit dienst gaan die in een uitloopschaal of garantieschaal zaten, deze formatie terugkomt in de oorspronkelijke schaal. Dit levert een financiële besparing op die in 2024 oploopt naar € 85.000.

Generatiepact afschaffen en niet volledig herbezetten Generatiepact € 60.000

Conform afspraken met GO en OR kan het personeel van 1Stroom vanaf de leeftijd van 60 jaar gebruik maken van het generatiepact. Gedurende 2/3 van de periode dat hiervan gebruik wordt gemaakt, wordt de helft van het salaris van de niet gemaakte uren alsnog uitbetaald. De vrijvallende salariskosten worden beschikbaar gesteld voor de instroom van jonge medewerkers.
Na 2/3 van de looptijd vervalt de helft van de doorbetaling van salariskosten. Van de vrijval van dit bedrag is afgesproken dat het gebruikt wordt voor het invullen van de bezuinigingstaakstelling. Het bespaarde bedrag bedraagt in 2022 € 60.000.

3.4 Toelichting op de bijdragen van de gemeenten

De bijdragen van de gemeenten worden bepaald door een vaste methodiek. De bijdrage voor 2022 wordt hieronder toegelicht aan de hand van de cijfers.

		Bedragen * € 1000
Bijdragen Gemeenten		**Begroting 2022**
Totale lasten 1Stroom		27.528
Overige baten		-564
Netto door te belasten		26.964
Waarvan voor rekening van Duiven		
Afvalaanbiedstation		599
Grondexploitatie		766
Netto door te belasten volgens verdeelsleutel		25.599
Aandeel Duiven	63%	16.127
Aandeel Westervoort	37%	9.472
Aandeel Duiven:		
Afvalaanbiedstation		599
Grondexploitatie		766
Volgens verdeelsleutel		16.127
Totaal Duiven		17.493
Aandeel Westervoort:		
Volgens verdeelsleutel		9.472
Totaal Westervoort		9.472
Totale doorbelasting		35.071

Nadat de overige baten in mindering zijn gebracht op de totale lasten van 1Stroom worden de verwachte lasten rondom het afvalaanbiedstation en de grondexploitaties voor 100% doorbelast aan de gemeente Duiven. Voor de kosten op de grondexploitaties is daarbij uitgegaan van de verwachte inzet in uren, vermenigvuldigd met het gecalculeerde uurtarief, op de diverse complexen zoals deze

door de diverse projectmedewerkers is aangegeven. Op het resterende bedrag wordt de verdeelsleutel toegepast: 63% voor Duiven en 37% voor Westervoort. Uiteindelijk bedraagt de bijdrage voor Duiven in 2022 € 17.492.652 en voor Westervoort € 9.471.678.

De bijdragen van de gemeenten aan 1Stroom worden door beide gemeenten verwerkt in hun meerjarenramingen.

3.4 Geprognosticeerde meerjarenbalans

De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte. In onderstaande balans is het resultaat van 2020 nog niet bestemd aangezien bij de totstandkoming van de begroting de besluitvorming op dit onderdeel nog moest plaatsvinden. Onderstaande balans laat zien dat de kortlopende schulden in principe opgevangen kunnen worden vanuit de waarde van de vaste en vlottende activa. Een eventueel risico in de balans is hierdoor zeer beperkt.

Meerjarenbalans 2020-2025						Bedragen * € 1.000
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Activa						
vaste activa:						
*vaste activa met econ. nut	868	1.403	1.596	1.494	1.254	1.032
*vaste activa met maatsch. nut	-	-	-	-	-	-
vlottende activa	5.672	5.672	5.672	5.672	5.672	5.672
Totaal Activa	6.540	7.074	7.268	7.165	6.926	6.703
Passiva						
vaste passiva:						
*reserves	1.479	-	-	-	-	-
*voorzieningen	-	-	-	-	-	-
*langlopende schulden	-	-	-	-	-	-
vlottende passiva						
*kortlopende schulden	5.060	7.074	7.268	7.165	6.926	6.703
Totaal Passiva	6.540	7.074	7.268	7.165	6.926	6.703
	-	0	-0	0	-0	0

3.5 Vervangingsinvesteringen

Voor de komende jaren staan de volgende vervangingsinvesteringen gepland. De kapitaalslasten van deze investeringen zijn al verwerkt in de budgetten van deze begroting. In onderstaand overzicht is te zien waarin geïnvesteerd wordt:

Vervangingsinvesteringen	**Investering**	**Aanschafjaar**
Facilitair		
Telefoontoestellen	140.000	2024
Totaal Facilitair	140.000	
Tractie		
Toyota D100 96-BS-XL	55.000	2023
Fuso VL-652-V	65.000	2023
Steyer	98.000	2023
Fuso V-727-KF	56.000	2025
Fuso V-947-JV	26.500	2025
Fuso V-884-JX	55.000	2025
Strooier Valtra Amazone	26.500	2023
Gladheidsmeldsysteem	20.000	2025
Totaal Tractie	402.000	
Automatisering		
Vervangen werkplekapparatuur	560.000	2022
Totaal Automatisering	560.000	

Bijlage 1: Baten en lasten per taakveld

Begroting 2022				
		Lasten 2022	Baten 2022	Saldo
TV0.1	Gemeenteraad- en (raads)commissies	149.785	-149.785	0
TV0.2	Burgerzaken	465.170	-465.170	0
TV0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	339.535	-339.535	0
TV0.4	Ondersteuning organisatie	14.492.325	-14.492.325	0
TV0.5	Treasury	3.000	-3.000	0
TV0.61	OZB Woningen	275.902	-275.902	0
TV0.62	OZB-niet woningen	147.974	-147.974	0
TV0.64	Belastingen overig	78.545	-78.545	0
TV0.8	Overige baten en lasten (excl. Mutatie reserves)	-160.265	160.265	0
TV1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	23.126	-23.126	0
TV1.2	Openbare orde en veiligheid	493.374	-493.374	0
TV2.1	Verkeer en Vervoer	739.171	-739.171	0
TV2.2	Parkeren	32.448	-32.448	0
TV2.5	Openbaar vervoer	81.119	-81.119	0
TV3.1	Economische ontwikkeling	106.593	-106.593	0
TV3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	197.493	-197.493	0
TV3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	11.563	-11.563	0
TV3.4	Economische promotie	223.918	-223.918	0
TV4.2	Onderwijshuisvesting	45.862	-45.862	0
TV4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	256.200	-256.200	0
TV5.1	Sportbeleid en activering	46.362	-46.362	0
TV5.2	Sportaccommodaties	342.566	-342.566	0
TV5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	45.862	-45.862	0
TV5.4	Musea	45.862	-45.862	0
TV5.5	Cultureel erfgoed	85.835	-85.835	0
TV5.6	Openbare bibliotheek	45.862	-45.862	0
TV5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	375.211	-375.211	0
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	850.719	-850.719	0
TV6.2	Wijkteams	273.345	-273.345	0
TV6.3	Inkomensregelingen	518.513	-518.513	0
TV6.4	Begeleide participatie	288.632	-288.632	0
TV6.5	Arbeidsparticipatie	137.586	-137.586	0
TV6.6	Maatwerkvoorzieningen WMO	555.945	-555.945	0
TV6.71	Sociaal Domein: AWBZ naar WMO	620.952	-620.952	0
TV6.72	Sociaal Domein: Jeugdzorg	621.239	-621.239	0
TV6.81	Geëscaleerde zorg 18+	387.866	-387.866	0
TV6.82	Geëscaleerde zorg 18-	191.163	-191.163	0
TV7.1	Volksgezondheid JGZ (2)	315.350	-315.350	0
TV7.2	Gemeentelijk rioleringsplan	326.233	-326.233	0
TV7.3	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	407.148	-407.148	0
TV7.4	Milieubeheer	473.083	-473.083	0
TV7.5	Begraafplaatsen	133.254	-133.254	0
TV8.1	Ruimtelijke ordening	920.446	-920.446	0
TV8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	200.924	-200.924	0
TV8.3	Wonen en bouwen	1.315.319	-1.315.319	0
Eindtotaal		27.528.115	27.528.115	0

Bijlage 2: Overzicht besparingen

Besparingsmaatregelen 1Stroom	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oorspronkelijke taakstelling	€ 400.000	€ 500.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000
Herstructurering management			€ 75.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Besparen op facilitaire kosten			€ 60.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
Halveren openingstijden burgerzaken- en servicebalie				€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Rationaliseren formatieplan 1Stroom					€ 33.000	€ 67.000	€ 67.000
% bijstelling drietal stelposten			€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000
Garantieschaal/uitloopschaal			€ 5.000	€ 20.000	€ 50.000	€ 85.000	€ 85.000
Generatiepact afschaffen en niet volledig herbezetten Generatiepact			€ 35.000	€ 60.000	€ 130.000	€ 200.000	€ 200.000
Totale nieuwe besparingen			€ 290.000	€ 460.000	€ 593.000	€ 732.000	€ 732.000
Totaal oude en nieuwe besparingen	**€ 400.000**	**€ 500.000**	**€ 890.000**	**€ 1.060.000**	**€ 1.193.000**	**€ 1.332.000**	**€ 1.332.000**
Al gerealiseerd in begroting 2020	**€ 490.000**	**€ 614.000**	**€ 614.000**	**€ 614.000**	**€ 614.000**	**€ 614.000**	**€ 614.000**
Nieuwe besparingen:							
Voordeel op stelposten B-staat		€ 115.000	€ 115.000	€ 119.000	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000
Besparing op facilitaire kosten				€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000
Halveren openingstijden burgerzaken- en servicebalie				€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000
Generatiepact afschaffen/niet volledig herbezetten Generatiepact				€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Totaal gerealiseerd	**€ 490.000**	**€ 729.000**	**€ 729.000**	**€ 903.000**	**€ 899.000**	**€ 899.000**	**€ 899.000**
Nog niet concreet ingevulde besparingen	**€ 90.000**	**€ 229.000**	**€ -161.000**	**€ -157.000**	**€ -294.000**	**€ -433.000**	**€ -433.000**

Van: [gegevens bekend bij griffie]
Verzonden: zaterdag 17 juli 2021 21:58
Aan: Gemeente Duiven; griffie gem. Duiven
Onderwerp: Raadsavond 20 juli onderwerp kredietaanvraag locatie Wiekslag
Bijlagen: IMG_20200526_132432.jpg

Geachte leden gemeenteraad Duiven,

20 juli gaat u beslissen of instemt met de locatiekeuze van de school de Wiekslag.
Voordat u de beslissing neemt wil ik u vragen of u bekend met deze unieke locatie. Het betreft namelijk het speel/voetbalveld gelegen naast de "oude school de Wiekslag".
Dit veld wordt regelmatig gebruikt door jongeren uit de wijk en andere wijken om een potje te voetballen. Het veld is omsloten door woningen wat de voeballende/spelende jeugd een veilig gevoel geeft. De leeftijd van de jeugd ligt namelijk tussen de 8 en 16 jaar. Er is sociale controle door de buurtbewoners waardoor de jeugd zich veilig voelt en er ook geen overlast is. Met name de hoge afrastering draagt eraan bij dat er geen ballen tegen de geparkeerde auto's komen of op de rijbaan. Het voetbalveld loopt over in het park en losloopveld voor honden en vormt een mooi groen geheel. Iedereen in de wijk zowel jong als oud is hier tevreden mee.

De komst van de nieuwe school de Wiekslag zal dit unieke plekje groen veranderen in beton en steen. Daarbij komt nog bij dat het gebouw uit 2 lagen gaat bestaan. De groene uitstraling zal geheel verdwijnen.
Op mijn vraag tijdens de eerdere bijeenkomst gericht aan de wethouder Knuiman waarom de nieuwbouw niet op de locatie van de oude school grealiseerd kon worden kreeg ik geen duidelijk antwoord. Zij gaf aan dat er nog geen bestemming voor de oude school was en niet wist wat de bestemming zou gaan worden. Al met al niet dooordacht of niet transparant.

Indien de bouw doorgaat zal het stuk groen verdwijnen en zullen er 2 gebouwen naast elkaar komen waarbij het nieuwe gebouw 2 lagen heeft. Groen moet weer wijken voor beton terwijl het oude beton geen (nog geen) bestemming heeft. De jeugd gaat weer elders "hangen" wat weer kans op overlast geeft. Kennelijk is het niet belangrijk dat met name de jeugd op deze plek buiten kan spelen. De wijk raakt een mooi stuk groen kwijt terwijl deze wijk al weinig groen heeft!! Gemeente neem een kijkje op deze locatie voordat u een beslissing neemt. Meerdere wijkbewoners zijn niet blij met de nieuwbouw op deze locatie.

Met vriendelijke groet,

[gegevens bekend bij griffie]
een verontruste wijkbewoner

Van: Gerard Wassing
Verzonden: woensdag 9 juni 2021 20:50
Aan: Ineke Knuiman
Onderwerp: Doelgroepen vervoer 'speakers corner'

Geachte wethouder Knuiman, beste Ineke,

Graag wil ik het volgende met je bespreken. Gisterenavond, 8 juni, hebben, tijdens de 'speakers corner' een aantal bezorgde ouders van kinderen met een beperking en naar die speciaal onderwijs vervoerd worden hun bezwaren geuit over de uitvoering van het doelgroepen vervoer per 2021. Hun relaas was voor veel raadsleden en fractieassistenten even schrikken over de gevolgen die dat voor deze ouders heeft. Met wat praktijkvoorbeelden werden deze gevolgen voor de deelnemers van de 'speakers corner' ook pijnlijk duidelijk.

Het brengen van de kinderen van en naar een vaste opstapplaats is enorm belastend voor deze ouders, zeker als er ook nog andere jonge kinderen in het gezin zijn. Ook is voor veel ouders de verhoging van de eigen bijdrage en de verplichting om een maal per week deze kinderen zelf naar school te brengen net een stap te veel.

Ons bereiken ook berichten van ouders die geen auto hebben, of door een eigen beperking niet in staat zijn hun kind eenmaal in de week naar speciaal onderwijs te brengen en mensen die de eigen bijdrage niet kunnen opbrengen. Bij contact met de gemeente lijkt het alsof de medewerkers een juiste uitvoering van de regels belangrijker vinden dan meedenken en de betrokken ouders oplossingen te bieden.

De ouders geven aan verrast te zijn over deze gang van zaken en vragen zich af of weer teruggegaan kan worden naar de bestaande situatie. Wij kregen, tijdens de behandeling van de gemeenschappelijke regeling BVO DRAN, te horen dat de regeling al in 2015 aangepast is maar dat er nu pas uitvoering aan wordt gegeven.

Dat roept bij ons de volgende vragen op;

- Kunt je aangeven hoeveel kinderen er op dit moment gebruik maken van doelgroepenvervoer voor speciaal onderwijs?
- Klopt het dat deze regeling al in 2015 aangepast is?
- En zo ja, waarom is er dan niet eerder uitvoering aan gegeven?
- Hoe kan het dat de betrokken ouders niet eerder op de hoogte gesteld zijn over deze verandering?
- Wat is er nodig om deze regeling te laten zoals die nu is?
- Wat is er nodig om het makkelijker te maken om meer maatwerk te kunnen leveren?

Ik hoop dat je ons op korte termijn deze antwoorden kunt geven.
Alvast dank, mede namens de SP-fractie gemeente Duiven

Met vriendelijke groet,
Gerard Wassing
Fractievoorzitter SP Duiven

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE (artikel 41 RvO)

GROEN LINKS DUIVEN

Datum indienen: 27 juni 2021

Naam vragensteller: Chris Baltjes

Vraag gericht aan: *college/~~burgemeester~~**

Onderwerp: Dashboard betreffende financiële zaken in het sociaal domein

Het college~~/de burgemeester~~ wordt verzocht de volgende vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk~~/mondeling~~* te beantwoorden:

1) Wordt het aantal jongeren op de wachtlijst voor jeugdzorg als indicator in het Dasboard ingebouwd?
2) Hoeveel jongeren staan er in de Gemeente Duiven op deze wachtlijst?
3) Wat zijn de redenen dat er een wachtlijst is?
4) Wat doet het college om een wachtlijst in de Jeugdzorg Gemeente Duiven te verminderen c.q. te voorkomen?

Toelichting:

Tijdens deze politieke avond is het Dashboard betreffende financiële zaken in het sociaal domein behandeld. Door onze fractie is de vraag gesteld of het aantal jongeren op een wachtlijst in het Dashboard kunnen worden opgenomen.
Hier erkende de wethouder dat dit een goede vraag was en dat dit ook aan de orde is geweest tijdens het college overleg. Verder zijn er geen cijfers bekend van wachtlijsten bekend gemaakt.
De fractie GroenLinks vind dit een zo belangrijke zaak dat wij van de wethouder deze informatie willen ontvangen.

Ondertekening

Chris Baltjes

Datum beantwoording:

Antwoord college/burgemeester:

Ondertekening

Hoogachtend, Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes secretaris	mr. H.B. (Huub) Hieltjes burgemeester

**keuze aangeven*

Van: [gegevens bekend bij griffie]
Verzonden: maandag 28 juni 2021 15:57
Aan: griffie gem. Duiven
Onderwerp: Woningbouw op de Plakse Weide
Bijlagen: Positioneringsdocument Bewonersgroep Lommerweide (versie juni 2021).cleaned.pdf

---

In de bijlage(n) van deze mail zijn potentiele bedreigingen verwijderd.
Klik hier als u de originele bijlage(n) toch nodig heeft (een verklaring is vereist).

T.A.V. De leden van de gemeenteraad van Duiven

Zeer geachte heer, mevrouw,

De gemeenteraad heeft op 1 juni jl. besloten dat een projectontwikkelaar een stedenbouwkundig plan mag maken voor de Plakse Weide.
Naar aanleiding van dat besluit is de Bewonersgroep Lommerweide opgericht. De groep heeft inmiddels meer dan 30 leden, allen woonachtig aan de Fanfare en de Achterste Weide.
We verwachten dat het ledental de komende maanden nog zal toenemen en dat ook bewoners van andere straten zullen toetreden.

De bewonersgroep heeft inmiddels een positioneringsdocument opgesteld. Bijgaand treft u dit document aan.
Het document schetst onze voorlopige positie. Het is een houvast bij onze gesprekken met de gemeente en de projectontwikkelaar.

De bewonersgroep heeft wethouder Goossen gevraagd om een gesprek over het participatieplan. Op korte termijn, in ieder geval voordat dit plan wordt vastgesteld.
In het gesprek willen we graag de wederzijdse verwachtingen ten aanzien van het participatietraject delen en deze verwachtingen op elkaar afstemmen.

Met vriendelijk groet,

Namens de bewonersgroep Lommerweide,

[gegevens bekend bij griffie]

Positioneringsdocument Bewonersgroep Lommerweide (versie juni 2021)

Woningbouw op de Plakse Weide?

Ja, mits
De Bewonersgroep Lommerweide vindt woningbouw op de Plakse Weide (PW) bespreekbaar. Er is immers een groot tekort aan woningen in de regio.
Aan deze positieve grondhouding verbindt de bewonersgroep wel een aantal voorwaarden, die er voor moeten zorgen dat Lommerweide (LW) leefbaar blijft en Plakse Weide leefbaar wordt.

Voorwaarden
De bewonersgroep heeft een voorlopige lijst met voorwaarden opgesteld:

- Voor geluid en luchtkwaliteit (geur, stikstof, fijnstof) zijn de voorkeurswaarden of ambitiewaarden van toepassing, ook aan de randen van de wijken. De geurnorm wordt niet versoepeld.
- Voor verkeer zijn de volgende voorwaarden van toepassing:
    - De ontsluiting van PW is veilig en van voldoende capaciteit.
    - Niet nog meer geluidsoverlast van de N810 en Vergertlaan. Ook niet indirect ten gevolge van reflectie door hoogbouw, geluidsschermen, dove gevels ed.
    - Geen hogere verkeersintensiteit op de Vergertlaan, m.n. tijdens de spits. Verbetering doorstroming ontsluiting LW (mede i.v.m. de veiligheid van de bewoners bij een calamiteit).
    - Geleidelijke reductie van de luchtverontreiniging t.g.v. het verkeer op N810 en Vergertlaan.
- De welstandseisen, die destijds zijn gesteld aan de “entree van Duiven” zijn ook van toepassing op het stedenbouwkundig plan voor PW.
- Het plan voor PW mikt niet a priori op 300 woningen. Het sluit aan bij de regionale Verstedelijkings-strategie en past bij het dorpse karakter van Duiven: weinig hoogbouw (max 4 lagen van 2,65 meter) en veel groen (meer dan 100 m^2 per woning).

Ontwerp-ideeën
De bewonersgroep zal zich proactief opstellen en ontwerp-ideeën aanreiken die het plan beter maken.
De voorlopige lijst:

- Extra ontsluiting voor Duiven-Oost: doortrekken Rijksweg richting Zevenaar. Beperken verkeer op de N810 en Vergertlaan; beperken snelheid.
- Verbeteren geluidswal langs N810, eventueel iets doortrekken (scherm) langs Vergertlaan.
- Spiegelbeeldig bouwen langs Vergertlaan. Water en groen als buffer en als landschappelijke overgang naar het buitengebied. Randbebouwing van vrijstaande woningen.
- Niet bouwen binnen de stankcirkel van 3 OUE/m^3.

Participatieproces en terugvaloptie

De gemeente en de projectontwikkelaar (PO) stellen een participatieplan op. De bewonersgroep wil eerst over dit plan in gesprek. Het moet namelijk ruimte bieden om tijdens het participatietraject met de gemeente afspraken te maken over de voorwaarden voor woningbouw, zodat alternatieve ontwerp-ideeën kunnen worden getoetst aan die voorwaarden.
De bewonersgroep werkt samen met Bewonersoverleg Hogeweg en Bewonersplatform Ploenstraat.
De bewonersgroep staat voluit in de participatiestand, maar zal zich ook voorbereiden op een terugvaloptie (bezwaar, beroep) mocht men onvoldoende tegemoet komen aan de voorwaarden.

Belastingadviesbureau
ELSINGA B.V.
De juiste fiscale koers!

Visserlaan 9
6921 WZ Duiven
Postbus 23
6930 AA Westervoort

(026) 312 03 32
www.elsinga-advies.nl
info@elsinga-advies.nl

KvK-nummer: 77783336
Becon-nummer: 507453
Btw-nummer: NL8611.43.280.B01
BIC: RABONL2U
IBAN: NL18 RABO 0130 5743 41

Gemeenteraad van Duiven
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Duiven, 2 juli 2021

Betreft: principe besluit Visserlaan 1 te Duiven 25 mei 2021/woonvisie Duiven 2021-2030
Referentie:
Behandeld door: de heer H. Elsinga RB REP

Geachte gemeenteraad van de Gemeente Duiven,

Als algemeen directeur van Belastingadviesbureau Elsinga B.V. wil ik onderstaand inhoudelijk reageren op het principebesluit voor de vestiging van arbeidsmigranten aan de Visserlaan 1 te Duiven.

1. Feiten

Vanaf 1 maart 2007 t/m 30 juni 2014 heeft de rechtsvoorganger van Belastingadviesbureau Elsinga B.V., Administratie- en Belastingadviesburo H. Elsinga, een kantoorruimte gehuurd aan de Stenograaf 3, 6921 EX te Duiven (Nieuwgraaf).

In juni 2014 is Administratie- en Belastingadviesburo H. Elsinga verhuisd naar de Scheefkelk 2, 6922 HH te Duiven.

Op 12 juni 2018 wordt de Notitie Woningbouwprogramma gemeente Duiven 2018-2027 vastgesteld.

In 2019 is de huurovereenkomst van Scheefkelk 2, 6922 HH Duiven verlengd tot 1 juni 2024.

Op 18 februari 2020 wordt door de Gemeente Duiven de Beleidsnotitie woningsplitsing, kleine woningbouwinitiatieven en functieverandering naar wonen, hierna te noemen: **Beleidsnotitie** vastgesteld.

Voor de functieverandering van Visserlaan 1 te Duiven is het hoofdstuk 4 Functieverandering naar wonen van belang en met name de daarin opgesomde randvoorwaarden, ik citeer:

- *De bestaande bebouwing heeft conform het geldende bestemmingsplan een bestemming anders dan de bestemming "Wonen" en het gehele perceel wordt in gebruik genomen ten behoeve van de woonfunctie;*

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.
De NOAB-leveringsvoorwaarden zijn van toepassing op al onze dienstverlening.

- *Verzoeken moeten betrekking hebben op locaties binnen de begrenzingen van de bebouwde kom van Duiven, Groessen en Loo. Deze begrenzing wordt bepaald op basis van ruimtelijke situatie ten tijde van het verzoek. Hierbij zijn bestaande stedenbouwkundige structuren en het bebouwingsbeeld bepalend;*
- *Te realiseren wooneenheden moeten een minimale woonoppervlakte van 50m2 hebben;*
- *Functieverandering naar wonen is slechts mogelijk wanneer het beoogde aantal wooneenheden niet conflicteert met de bestaande plannen uit de geldende Notitie Woningbouwprogramma;*
- *Functieverandering naar wonen is slechts mogelijk wanneer dat op de betreffende locatie wenselijk wordt geacht conform de gemeentelijke structuurvisie en de "ruimtelijke opgave" zoals deze is geformuleerd in de geldende woonvisie en de Notitie Woningbouwprogramma;*
- *Het woonmilieu van bestaande woningen en het functioneren van overige bestaande functies in de omgeving mogen ten gevolge van de inbreng niet onevenredig worden aangetast. Er dient aangetoond te worden dat de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad.*

In september 2020 wordt door de verhuurder/eigenaar van de Scheefkelk 2, 6922 HH te Duiven het verzoek gedaan om mee te werken aan een vroegtijdige beëindiging van de huurovereenkomst in oktober 2021.

In oktober 2020 bereik ik overeenstemming met de verhuurder over de voorwaarden van de vroegtijdige beëindiging van de huurovereenkomst.

Op 19 januari 2021 wordt er een koopbevestiging gesloten tussen Hendriks Duiven Onroerend Goed B.V., hierna te noemen: **Hendriks** en Pigeons B.V., hierna te noemen: **Pigeons** voor de onroerende zaak gelegen aan de Visserlaan 1 te Duiven.

Op 8 februari 2021 wordt een koopovereenkomst gesloten tussen Hendriks en Pigeons, waarbij Pigeons Visserslaan 1 te Duiven koopt van Hendriks.

Op 8 februari 2021 wordt een verzoek ingediend voor bestemmingswijziging voor de Visserlaan 1 te Duiven.

In maart 2021 sluit Belastingadviesbureau Elsinga B.V. een huurovereenkomst voor de locatie Visserlaan 9 te 6921 WZ te Duiven, ingangsdatum 1 april 2021.

Op 25 mei 2021 wordt door de Gemeente een principebesluit, hierna te noemen: **principebesluit**, genomen over de vestiging van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven.

Op 31 mei 2021 levert Hendriks de onroerende zaak Visserlaan 1 te Duiven aan Pigeons.

In juni 2021 worden belanghebbende via de media geïnformeerd over de vestiging van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

In juni 2021 maakt de Gemeente Duiven in de media melding van overlast van arbeidsmigranten in Duiven.

Op 6 juli 2021 wordt de Gemeenteraad de Woonvisie Duiven 2021 -2030, hierna te noemen **Woonvisie** behandeld.

In de Woonvisie is het volgende relevant:

Pagina 13, Ik citeer: "*Voor de huisvesting van arbeidsmigranten wordt in de regio Arnhem-Nijmegen een beleidskader ontwikkeld. Wij vinden regionale afstemming een goede ontwikkeling omdat de huisvesters van arbeidsmigranten zich voor mogelijkheden oriënteren op de hele regio.*".

Pagina 19, ik citeer "*Uitgangspunt van ons beleid is dat we aan de behoefte aan huisvesting van arbeidsmigranten die werken in de gemeente tegemoet willen komen.*"

2. Relevant beleidskader

In het principebesluit wordt als relevant beleidskader de nog vast te stellen Woonvisie 2021-2030 een Woondeal regio Arnhem-Nijmegen en Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025 genoemd.

Ik ben van mening, dat dit in strijd is met de beleidsnotitie en bovendien is het principe besluit nog niet getoetst aan het nog door de regio Arnhem- Nijmegen te ontwikkelen beleidskader (Woonvisie 2021-2030) .

In de beleidsnotitie zijn de randvoorwaarden opgesomd, waaraan een indiener van een verzoek en de Gemeente Duiven zich moet houden.

Van belang is, ik citeer, "*Functieverandering naar wonen is slechts mogelijk wanneer dat op de betreffende locatie wenselijk wordt geacht conform de gemeentelijke structuurvisie en de "ruimtelijke opgave" zoals deze is geformuleerd in de geldende woonvisie en de Notitie Woningbouwprogramma.*"

Hieruit volgt dat op het tijdstip van het nemen van het principebesluit het relevante beleidskader niet de Woonvisie is maar ook de Notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 tezamen met de beleidsnotitie. Er wordt gesproken over geldende woonvisie.

Het principebesluit dient op die grond vernietigd te worden.

3. Arbeidsmigranten

Indien de Woonvisie van toepassing zou zijn, dan is het begrip arbeidsmigranten in het principebesluit te ruim geformuleerd. Ook om die reden ben ik van mening dat het principebesluit vernietigd moet worden.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

De Woonvisie spreekt over een beleid van de Gemeente Duiven die er op gericht is om de behoefte van arbeidsmigranten **die werken in de gemeente Duiven** tegemoet te komen.

Hieruit volgt dat de Gemeente Duiven pas een principebesluit kan nemen, als zij of Pigeons onderzocht heeft bij welke onderneming de arbeidsmigranten in de Gemeente Duiven werkzaam zijn.

Vervolgens dient nog onderzocht te worden of deze arbeidsmigranten wel op zoek zijn naar huisvesting.

En dan kan pas beslist worden of Visserlaan 1 te Duiven of een andere locatie geschikt is voor het huisvesten van deze arbeidsmigranten, en zo ja, dan dient door een onafhankelijke deskundige regelmatig te worden gecontroleerd of de arbeidsmigranten die op de Visserlaan 1 te Duiven of andere locatie gehuisvest zijn, ook daadwerkelijk in de Gemeente werkzaam zijn. Bij overtreding hiervan dient dan aan de eigenaar van Visserlaan 1 te Duiven of een andere locatie een sanctie, bijvoorbeeld het opleggen van een dwangsom, in het vooruitzicht te worden gesteld.

Naast voorgaande speelt ten aanzien van de arbeidsmigranten nog het volgende. In Duiven wonen arbeidsmigranten die nu problemen veroorzaken. Ook hier speelt dat het begrip arbeidsmigranten volgens de Woonvisie te ruim wordt geformuleerd. Ook hier speelt dat het de vraag of ze wel werkzaam zijn voor een onderneming in de Gemeente Duiven niet eerst wordt gesteld.

Zonder deze vraag te beantwoorden en arbeidsmigranten in de toekomst te herhuisvesten op Visserlaan 1 te Duiven is volgens mij te kort door de bocht en ook in strijd met de Woonvisie. Het probleem met de arbeidsmigranten wordt alleen maar verplaatst binnen de kern van Duiven.

4. Eén- of tweepersoonskamers

In het principebesluit wordt gesproken over één en tweepersoonskamers voor 75-95 arbeidsmigranten.

Ik ben van mening, dat ook dit in strijd is met de Beleidsnotitie en ook om die reden het principebesluit vernietigd moet worden.

Volgens de randvoorwaarden, ik citeer *"Te realiseren wooneenheden moeten een minimale woonoppervlakte van 50m 2 hebben".*

Een wooneenheid wordt in de Beleidsnotitie gedefinieerd als *"het geheel of een afzonderlijk deel van een tot permanente bewoning bestemd gebouw. Een wooneenheid wordt bewoond door maximaal één particulier huishouden".*

Dit zou betekenen dat voor 75-95 arbeidsmigranten de wooneenheid minimaal 3.750-4.750 m2 moet bedragen en zo groot is Visserlaan 1 te Duiven volgens mij niet.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

5. Belanghebbenden

Ik ben van mening, dat ik als belanghebbende en andere belanghebbenden te laat zijn geïnformeerd over de huisvesting van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven.

Op 25 mei 2021 wordt een principe besluit genomen. Pas daarna worden belanghebbenden in kennis gesteld over het principe besluit.

Ook dit is in strijd met de Beleidsnotitie, waarin ik citeer "*Het woonmilieu van bestaande woningen en het functioneren van overige bestaande functies in de omgeving mogen ten gevolge van de inbreiding niet onevenredig worden aangetast. Er* ***dient aangetoond*** *te worden dat de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad".*

Pigeons is tot nu toe niet in overleg getreden met mij en andere Belanghebbenden. Op basis van de Beleidsnotitie ben ik van mening dat dit voor 8 februari 2021 al had moeten plaatsen vinden en in het verzoekschrift van 8 februari had moeten worden opgenomen.

Ook om die reden dient het principebesluit te worden vernietigd.

6. Beleidsnotitie

Naast dat ik van mening ben, dat het principebesluit vernietigd moet worden op voornoemde gronden, ben ik van mening dat de beleidsnotitie zelf een vrijbrief is voor andere eigenaren van kantoren in de kern van Duiven om initiatieven te ontwikkelen om kantoorfunctie te wijzigen in woonbestemming.

Betreft het objecten in de verhuur, dan schromen de eigenaren niet om de huurders min of meer te dwingen op zoek te gaan naar een andere locatie.

Ik spreek uit eigen ervaring.

In de beleidsnotitie ontbreekt een passage dat dit soort praktijken een halt toe roept. I

Verder ontbreekt in de beleidsnotitie een passage die ervoor zorgt dat er voor mijn belastingadviesbureau en andere zakelijke dienstverleners altijd een plek blijft in de kern van Duiven.

Ik verzoek u om de beleidsnotitie op dit punt aan te passen of dit in de Woonvisie als randvoorwaarde op te nemen.

Mijn kantoor was eerst gevestigd op Nieuwgraaf, voordat ik naar de Scheefkelk ben verhuisd. Vanaf de start van mijn kantoor verricht ik dienstverlening aan ondernemers en particulieren gevestigd en woonachtig in Duiven en omgeving en ver daarbuiten.

Vanaf het moment dat ik op de Scheefkelk gevestigd was, was de drempel bij mijn relaties weg om naar een industrieterrein te gaan en liepen ze in en uit voor hun fiscale en financiële vraagstukken.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

In september 2020 stond als een paal boven water dat ik mijn kantoor binnen de kern van Duiven moest blijven.

Ik heb serieus gekeken naar Visserlaan 1 te Duiven. Deze stond op dat moment te huur, maar was voor mijn kantoor op dat moment ongeschikt.

Uiteindelijk ben ik via mijn netwerk op Visserlaan 9 te Duiven terecht gekomen.

Ik heb nu een huurcontract voor 5 jaren, eindigend op 1 april 2026.

Als algemeen directeur ben ik verantwoordelijk voor de continuïteit voor mijn belastingadviesbureau. In 5 jaren kan veel gebeuren, waardoor ik mogelijk in 2026 opnieuw moet verhuizen, met als voorwaarde opnieuw naar een locatie binnen de kern van Duiven.

Zonder aanpassing van de Beleidsnotitie en de Woonvisie voel ik me gedwongen om tegen elke omgevingsvergunning in de kern van Duiven, waarin verzocht wordt de bestemming van kantoor te wijzigen in wonen om in bezwaar te gaan en bij afwijzing in beroep te gaan.

Ik vraag me daarnaast in alle redelijkheid af of er in de kern van Duiven wel een overschot aan kantoorruimte is. Er zijn genoeg (zakelijke) dienstverleners die hun onderneming vanuit hun eigen woning drijven. Als die allemaal op zoek gaan naar kantoorruimte dan hebben we mogelijk een tekort.

7. Levering 31 mei 2021

Visserlaan 1 te Duiven wordt pas geleverd nadat de Gemeente Duiven op 25 mei 2021 een besluit heeft genomen.

Ik kan hieruit niks anders concluderen dat in de koopovereenkomst van 8 februari 2021 een ontbindende voorwaarde is opgenomen, te weten: levering van Hendriks aan Pigeons vindt pas plaats nadat Pigeons min om meer de garantie van de Gemeente Duiven heeft dat de omgevingsvergunning voor het wijzigen van de bestemming van Visserlaan 1 te Duiven een formaliteit is.

Als dit zo is, dan lapt de Gemeente Duiven alle beginselen van behoorlijk bestuur aan haar laars.

Hoogachtend,
Belastingadviesbureau Elsinga B.V.

Gegevens bekend bij de griffie

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE (artikel 41 RvO)

Nooijen

Datum indienen: 6 juli 2021

Naam vragensteller: Barbara Nooijen

Vraag gericht aan: *college/~~burgemeester~~**

Onderwerp: Woonbeleid

Het college~~/de burgemeester~~ wordt verzocht de volgende ~~vraag/~~vragen zo spoedig mogelijk schriftelijk~~/mondeling~~* te beantwoorden:
Kort en duidelijk formuleren

In de beantwoording van het college zitten aardig wat tegenstrijdigheden tussen vorige antwoorden en beschrijvingen in diverse gemeentelijke plannen en de plannen die nu gerealiseerd zouden gaan worden. Kan het college uitleggen hoe dat zo komt?
o.a. regietaak, kommenzone en stedelijke zone, ontsluitingen, woningaantallen compeanenrapport, inloopavonden.

Er is nogal wat onduidelijkheid over persbericht, antwoorden in vergadering en het krantenartikel over de vergadering aangaande de 1200 woningen. Kan het college uitleggen waar die 1200 woningen ineens vandaan komen? Waarom mochten wij daar in de vergadering niet over spreken terwijl het college dat wel deed en later zelfs ook in de krant. Hoe staan die 1200 woningen in verhouding met de nu gepresenteerde plannen?

Kan het college aangeven op welk moment men van mening is veranderd aangaande bouwlocaties? Wat waren de precieze aanleidingen tot de aanpassing?

We hebben allemaal gehoord over "de deal", kan het college uitleggen waar die deal vandaan komt. Is er een deal gesloten? Zo ja, met wie en waarover? Zo nee, waar komen die verhalen dan vandaan en een antwoord als van een raadslid is in dit geval niet voldoende.

Zit er een koppeling tussen de bouwplannen van de drie locaties? Moeten ze bv alle drie uitgevoerd worden? Zijn daar al afspraken over gemaakt met de projectontwikkelaars?

Zijn de opbrengsten (financieel) van de bouwplannen gelijkwaardig? Zo nee waar zit het verschil dan in? Wat zijn de risico's?

Toelichting:
Indien nodig, toelichting invullen

Ondertekening *Naam en handtekening*

Datum beantwoording:
Antwoord college/burgemeester:
Ondertekening Hoogachtend, Burgemeester en wethouders van Duiven, ing. C.J. (Chris) Papjes secretaris mr. H.B. (Huub) Hieltjes burgemeester

**keuze aangeven*

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer:	Zaaknummer:

Van: de Werkgroep Omgevingsvisie

Voor vragen

Naam:	Wouter Bosch	Hans Egtberts
E-mail:	wouter.bosch@duiven.nl	h.egtberts@duiven.nl

Onderwerp: update Werkgroep Omgevingsvisie

Aanleiding voor deze kennisgeving

De Werkgroep Omgevingsvisie is inmiddels 3 keer bijeen geweest. Hieronder nemen we jullie in de onderwerpen en de planning. De Werkgroep Omgevingsvisie houdt zich bezig met de volgende (sub)onderwerpen:

1. Inhoud
    - Wat voor gemeente willen we zijn?
    - Wat zijn onze "kernwaarden"?
2. Proces
    - Wanneer zou de Omgevingsvisie geactualiseerd moeten/kunnen worden?
    - Wat kan er "later" nog in verwerkt worden [bij actualisatie of vaststelling]?
3. Adviesrecht v/d raad:
    - Over welke buitenplanse activiteiten wil de raad [bindend] advies geven?
    - Delegatiebesluit raad: wat laten we over aan het college?
4. Participatie
    - Kernelementen v/d participatie benoemen [in modulaire Participatieverordening]
    - Schaalgrootte van invloed op eisen participatie

De werkgroep houdt zich met alle onderwerpen bezig. Als het gaat om onderwerpen 1 en 2 draagt de werkgroep concrete suggesties voor de raad aan. Hiertoe zal een informele bijeenkomst worden georganiseerd waar de werkgroep deze suggesties uitgebreid zal presenteren. Onderwerpen 3 en 4 zijn zodanig complex dat het zwaartepunt van de activiteit ligt bij het programmateam/1Stroom. De werkgroep denkt mee, maar concrete (raads)voorstellen komen vanuit het college.

Korte Termijn [werkgroep voorop] (na de zomervakantie: i.o.m. Agendacommissie hopen we 14 september 2021 een informele avond te kunnen beleggen)

Visie op wat voor gemeente Duiven wil zijn?

- Welke waarden horen bij die visie?
- Welke staan [nog] niet in de Omgevingsvisie?

Procesmatig:

- Wanneer zou de nieuwe raad de Omgevingsvisie kunnen/moeten herijken?
- Overdrachtsdocument met aandachtspunten en adviezen

Lange Termijn [programmateam/1Stroom voorop] (eerste kwartaal 2022)

Adviesrecht v/d raad [wat willen we?]

Delegatieverordening [verplicht in Omgevingswet]

Modulaire participatieverordening *

- Participatie in de Omgevingswet [Q4 2021 of Q1 2022]
- Participatie algemeen [start: Q3/Q4 2021, besluitvorming 2022]
- Uitdaagrecht [start na afloop experimenten in 2021/2022]

* De advisering van de raad over verordening wordt een coproductie van de werkgroep Participatie en de werkgroep Omgevingsvisie.

Planning

De werkgroep heeft op 20 juli 2021 nog een vierde bijeenkomst om de eerste twee punten af te hechten. Naar verwachting zal de informele avond na de zomervakantie worden ingepland in overleg met de Agendacommissie. Later in 2021 gaat de werkgroep verder met punten 3 en 4.

drs. W.R. Bosch	mr. drs. J.W. Egtberts
(griffier)	(voorzitter)

<u>Werkgroep Omgevingsvisie</u>:

Hans Egtberts (voorzitter)

Jasper Walraven

Jan Knol

Hans Stam

Henk Nijland

Karin Bouwmeister

Wouter Bosch (griffier)

Voetbalvereniging Door Vriendschap Vooruit

Sportcomplex Hosterpark, Westsingel 35 6921 RX Duiven; Tel: 0316 – 281 707
Correspondentieadres: De Handboog 44, 6921 TJ Duiven
Bankrekeningnummer: NL52 ABO 0315 4860 90, T.n.v. Penningmeester DVV
K.v.K. nr. 40120888

Betreft : "de (trainings) grasvelden van DVV "

Duiven, 1 juli 2021

Geachte raad,

Zoals inmiddels bekend kampt de voetbalvereniging DVV, naast de matige kwaliteit van de (trainings-) grasvelden, reeds een aantal jaren met een structureel capaciteitsprobleem rond de benodigde trainingsvelden. Door overbelasting van de trainingsgrasvelden ontstaat al vroeg in het seizoen ook een kwaliteitsprobleem, d.w.z. een matige tot slechte conditie van deze velden. Met name de forse groei van de seniorenelftallen de laatste jaren vraagt om meer en betere trainingsfaciliteiten. Het in 2019 vervangen nieuwe kunstgrasveld is zeer positief ontvangen en wordt maximaal benut maar geeft ook een groot contrast binnen de vereniging m.b.t. de trainingsfaciliteiten. (lees onvrede). De Gemeente heeft gelukkig in 2020 gehoor gegeven aan de noodkreet van DVV en aan Green Engineers – Ede de opdracht gegeven onderzoek te doen. De bevindingen, met de nodige input van DVV o.a. zijn inmiddels opgetekend door hen in een rapport (21-08-20) Belangrijkste conclusie uit het rapport is dat DVV een overbelasting (**capaciteitstekort**) heeft van **1170 uur** voor de trainingen! Het advies is in dit rapport om een 1,5 extra trainingsveld te creëren en dan specifiek kunstgras. (trainingscapaciteit 1000 uur per seizoen versus 350 uur voor een normaal grastrainingsveld) Een forse investering. Dit betekent ook dat een nieuw kunstgrasveld moet worden voorzien van (LED) verlichting. Voor de oefenhoek is alleen kunstgras nodig, deze heeft reeds verlichting.

Uiteraard dient hierbij de toekomstige ontwikkeling van DVV meegenomen te worden d.w.z. hoe ziet de vereniging eruit qua grootte de komende 10 jaar. De vergrijzing in Duiven neemt toe, aanwas van jongens en meisjes (pupillen) stagneert enigszins daarentegen groeit het seniorenvoetbal in combinatie met een sterke groei van het damesvoetbal en aanvullend seniorenvoetbal. (35+ - 40 + en 60 + 'walking-football') Komend seizoen neemt DVV met maar liefst **68 teams** deel aan de KNVB-competities. (+2 elftallen in vergelijk met dit seizoen)

Voor de korte termijn (**seizoen 2021-2022**) is DVV enorm gebaat bij het besluit van de Gemeente met de uitbreiding van de verlichte trainingscapaciteit. Het aanbrengen van verlichting rondom een wedstrijdveld geeft extra mogelijkheden omdat met name de wat jongere jeugd daar naar kan uitwijken. (en er al meer ruimte komt in het strakke schema) Daarnaast heeft de Gemeente de gras trainingsvelden 5 en 6 onder de loep genomen en gekozen voor het weghalen van de beplanting en een ballenvanger ertussen geplaatst opdat er ook meer ruimte ontstaat om de velden te ontzien. De ervaringen (lees meerwaarde) zijn er nog niet vanuit DVV mede als gevolg van de coronamaatregelen.

In de constructieve gesprekken (en opgestelde notities) met de Gemeente over de lange termijn invulling, heeft DVV aangegeven het extra kunstgrasveld + verlichting te realiseren op het **HOOFDVELD**. Voor het komend seizoen betekent dit extra trainingscapaciteit (5 avonden maximaal 4 uur) waarbij door intensiever gebruik de kwaliteit van de grasmat een seizoen minder zal zijn wordt ingecalculeerd.
In het **seizoen 2022/2023** het hoofdveld voorzien van kunstgras kent vele + argumenten vanuit DVV om te realiseren:
*net als veld 7 permanent te bespelen voor trainingen en wedstrijden!
*trainingen op veld 1 (direct naast de kleedkamers) geef een veiliger gevoel voor de jongste jeugd. Veld 4 (oorspronkelijke keuze) ligt in een uithoek. Verlichting richting dit veld is er niet.
*materialen (doeltjes, pionnen, ballen etc.) hoeven maar op korte afstand te worden meegesleept.
*beheerders hebben zicht op de trainingsvelden. Dit verdwijnt als veld 4 (of veld 2 en 3) als trainingsveld gaat fungeren.
*alle trainingen vinden plaats rondom de kleedkamers en clubhuis.
*de jongste jeugd speelt nog geen competitie. Deze trainen alleen, waarbij ouders, opa's en oma's de trainingen massaal bezoeken en hoofdveld geeft vele faciliteiten incl. clubhuis. (kopje koffie)
*incidenteel kunnen KNVB-wedstrijden (en natuurlijk oefenwedstrijden) in de avonduren worden gespeeld. (Wedstrijdverlichting conform KNVB eisen voor officiële wedstrijden kan in de tijd altijd overwogen worden) Veld 7, kunstgras, is te allen tijde alternatief.
*de kwaliteit van de grasmat van het hoofdveld is geen issue meer en het onderhoud worden teruggebracht tot noodzakelijke invulling. (als veld 7)
*de maximale afmetingen conform KNVB-richtlijnen van het kunstgrasveld leveren, net als veld 7, geen belemmering op voor spelen van competitievoetbal.
*de langjarige discussie over kwaliteit van de grasmat hoofdveld versus noodzakelijk onderhoud verdwijnt.
*het hoofdveld kan in het weekend MAXIMAAL benut worden voor competitievoetbal, d.w.z. zowel op zaterdag en de zondag minimaal 3 competitiewedstrijden. (ook voor niet selectie-elftallen = goodwill)
*meer exposure en omzet in clubhuis, immers het hoofdveld grenst letterlijk aan het terras van clubhuis en heeft tribune.
*op langere termijn avondwedstrijden (regionale derby's etc.) in relatie tot noodzakelijke wedstrijdverlichting conform eisen KNVB (op verzoek DVV) nader bekijken (kosten-baten)

DVV is, zeker na een lastige en moeizame "coronatijd", blij dat het i.s.m. de Gemeente haar leden perspectief kan bieden voor komend seizoen en zeker het seizoen 2022/2023 met 1,5 kunstgrasveld extra! (Incl. de 'keepershoek' voorzien van kunstgras= ook, naast dagelijks trainen dan geschikt voor KNVB-pupillen wedstrijden)
Alle leden zullen met enthousiasme de meer mogelijkheden rond trainingscapaciteit begroeten en ook met name de lagere senioren en juniorenteams krijgen betere trainingsfaciliteiten, ook omdat de trainingsgrasvelden 5 en 6 minder intensief gebruikt hoeven te gaan worden!

Het Bestuur van DVV dankt de Gemeente voor de aanpak van de geschetste problematiek en de open en constructieve wijze van overleg op weg naar de noodzakelijke oplossingen!

"Voetbal, volkssport nummer 1, 'verbindt' heel veel mensen in de maatschappij."

In het vertrouwen U hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met sportieve groet

Namens Bestuur DVV

[redacted]
Voorzitter

INITIAITIEF RAADSVOORSTEL

Zaak- & documentnr. : D66/2021/I-02

Datum besluitvorming : 5 oktober 2021

Onderwerp : Gedragscodes integriteit gemeente Duiven 2021

Samenvatting

De intentie van dit voorstel is om de gedragscodes integriteit gemeente Duiven, laatst vastgesteld in 2020, te actualiseren op basis van de inzichten die medio 2021 bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aanwezig waren op dit gebied.

Beslispunten

Gelezen het initiatiefvoorstel "Gedragscodes integriteit gemeente Duiven 2020" besluit de gemeenteraad:

1. De "Gedragscode integriteit raadsleden en fractieassistenten gemeente Duiven 2020" in te trekken.
2. De "Gedragscode integriteit dagelijks bestuurders gemeente Duiven 2020" in te trekken.
3. De "Gedragscode integriteit raadsleden en fractieassistenten gemeente Duiven 2021" vast te stellen.
4. De "Gedragscode integriteit dagelijks bestuurders gemeente Duiven 2021" vast te stellen.
5. De wijziging van artikel 5c "Reglement van Orde gemeenteraad Duiven" vast te stellen conform het voorliggende tekstvoorstel.

Aanleiding

Op 13 oktober 2020 heeft de gemeenteraad van de gemeente Duiven besloten de gedragscodes integriteit te actualiseren [raadsbesluit nr. D66/2020/I-01]. D66 Duiven is van mening dat deze gedragscode [helaas] al weer gedateerd is en stelt voor om de tekst van de Modelgedragscode Integriteit volksvertegenwoordigers in gemeenten, provincies en waterschappen [opgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 4e gewijzigde druk: 2021] als leidraad te nemen voor de Gedragscode integriteit raadsleden gemeente Duiven 2021.

Voor burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven dient tevens een geactualiseerde versie te komen, gebaseerd op de Modelgedragscode Integriteit dagelijkse bestuurders in gemeenten, provincies en waterschappen [opgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 4e gewijzigde druk: 2021].

Bij de behandeling van het raadsvoorstel in 2020 is bewust afgezien van een wijziging van het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019, in het bijzonder artikel 5c van dit reglement. Belangrijkste argument toen was dat die wijziging wellicht meegenomen zou worden in een algehele actualisatie van het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019 op basis van voorstellen van de werkgroep "Vergaderpraktijk" van de gemeenteraad van Duiven. Nu deze actualisatie nog even op zich laat wachten en in 2022 de gemeenteraadsverkiezingen gehouden worden is actualisatie van artikel 5c van dit reglement wél dringend gewenst. Want na die verkiezingen zal een nieuw college van burgemeester en wethouders geformeerd worden en dient er een goede procedure te zijn voor de toetsing van de integriteit van kandidaat wethouders. Het huidige raadsvoorstel voorziet dan ook in deze lacune.

Planning

Het college wordt gevraagd om binnen de daarvoor geldende termijnen haar zienswijze kenbaar te maken. Maar, gezien het onderwerp, wordt binnen die zelfde termijn ook een zienswijze gevraagd van de voorzitter van de gemeenteraad én de griffier inzake dit raadsvoorstel.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de twee geactualiseerde gedragscodes en de wijziging van het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019 is de gemeente Duiven voorzien van gedragscodes en bijbehorende procedurevoorschriften die voldoen aan de meest recente inzichten omtrent gemeentelijke integriteit.

Argumenten

1. Inmiddels zijn de inzichten die in 2020 golden rondom integriteitscodes binnen gemeenten, provincies en waterschappen verder doorontwikkeld. Laatstelijk is in 2021 door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties [4e herziene versie 2021] voor zowel raadsleden enerzijds als burgemeester en wethouders anderzijds een nieuwe "Modelgedragscode Integriteit volksvertegenwoordigers in gemeenten, provincies en waterschappen" respectievelijk een nieuwe "Modelgedragscode Integriteit [dagelijkse] bestuurders in gemeenten, provincies en waterschappen" opgesteld.
2. Door deze modellen - voor zover van toepassing voor de gemeente Duiven - zo volledig mogelijk over te nemen beschikt de gemeente Duiven weer over een geactualiseerde en eigentijdse regeling op het gebied van integriteit in het openbaar bestuur.

Kanttekeningen

1. Voor zover in de beide codes regeling zijn opgenomen die [nog] niet geïmplementeerd zijn - te denken valt aan een openbaar geschenkenregister e.d. - dienen deze regelingen nog opgesteld te worden.
2. Voor zover kan worden overzien leiden de beide codes niet tot extra werkbelasting voor raadsleden, burgemeester en wethouders en/of griffie en gemeentesecretaris. Voor zover dat wel het geval is zullen wij dat ongetwijfeld terugzien in de zienswijze van het college.

3. De "Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij provincies, gemeenten en waterschappen" [4e gewijzigde druk, 2021][1] wijst op pag. 8-10 op de "Handreiking Integriteitstoetsing", die ingaat op het wervingsproces van kandidaten voor de volksvertegenwoordiging.[2]
4. Daarnaast wijst deze handreiking op de "Handleiding basisscan integriteit", die instrumenten biedt aan de gemeenteraad voor een transparante en zorgvuldige voorbereiding en uitvoering van risicoanalyses integriteit voor kandidaat-bestuurders.[3] Hoewel deze publicaties ook al weer enigszins gedateerd zijn bieden beiden goede aangrijpingspunten en kan m.n. de tweede helpen om het opnemen van een integriteitstoets voor kandidaat wethouders te regelen in art. 5c [nieuw] van het Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019. Dit indieners van dit initiatiefvoorstel onderschrijven de - al eerder in 2020 door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven geuite - visie om de integriteitstoetsing van kandidaat wethouders goed te regelen.
5. Geconstateerd is dat voor het declareren van dienstreizen ten laste van de gemeente Duiven zowel voor raadsleden en/of fractieassistenten als voor college en burgemeester een adequate procedure bestaat. Deze procedure behoort niet tot de gedragscode, hoewel het integer declareren als zodanig uiteraard onderdeel vormt van de gedragscode en daarin ook voldoende is benoemd.

Financiële paragraaf

Voor de wijziging van de gedragscodes zijn geen financiële middelen noodzakelijk. Daarentegen zijn voor de uit te voeren [externe] risicoanalyses integriteit voor kandidaat wethouders wel financiële middelen noodzakelijk. In art. 5c [nieuw], lid 12 Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019 is een bepaling inzake een bestemmingsreserve opgenomen, die dusdanig "gevuld" moet zijn dat te allen tijde een externe risicoanalyse bekostigd kan worden uit deze reserve. Telkens zal in de begroting bezien moeten worden of de bestemmingsreserve nog volstaat en zo nodig dient deze uit de Algemene reserve te worden aangevuld.

Communicatie

Voorgesteld wordt om de beide geactualiseerde codes te plaatsen op de website van de gemeente Duiven en via traditionele en social media aandacht te geven aan de [nieuwe] gedragscodes voor raadsleden, burgemeester en wethouders.

Inclusieve samenleving

Geen bijzondere aspecten van toepassing. Wel kan overwogen worden om een "gedragscode" in begrijpelijk taalgebruik te ontwikkelen waarbij aandacht geschonken wordt aan de positie van raadsleden, de burgemeester en de wethouders. Een dergelijke code in begrijpelijke taal zou op papier en digitaal beschikbaar moeten zijn. De raad zou hiervoor

[1] Als bijlage 21.06.00 f. Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers 2021 - 4e gewijzigde druk toegevoegd bij de stukken.
[2] https://www.politiekeambtsdragers.nl/publicaties/publicaties/2019/10/29/handreiking-integriteitstoetsing-van-kandidaten-voor-decentrale-politieke-partijen.
[3] https://www.politiekeambtsdragers.nl/publicaties/publicaties/2019/03/04/handleiding-basisscan-integriteit-voor-kandidaat-bestuurders.

éénmalig een budget beschikbaar moeten stellen of een verzoek moeten richten aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten [VNG] om deze B1-code te ontwikkelen.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Duiven, 17 juni 2021

Namens D66 Duiven,

mr. drs. J.W. Egtberts, fractievoorzitter

Bijlagen:

- "Gedragscode integriteit raadsleden gemeente Duiven 2021" [D66/2021/I-02c, document 2021.06.00 c]
- "Gedragscode integriteit dagelijks bestuurders gemeente Duiven 2020" [D66/2021/I-02d, document 2021.06.00 d]
- "Aanpassing artikel 5c Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019" [D66/2021/I-02-e, document 2021.06.00 e]
- "Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers 2021 - 4e gewijzigde druk" [bijlage 21.06.00 f]

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : D66/2021/I-02

Datum besluitvorming : 5 oktober 2021

Onderwerp : Gedragscodes integriteit/art. 5c Reglement van Orde 2019

Samenvatting

Op grond van respectievelijk artikel 15 van de Gemeentewet en artikel 41c, tweede lid, en 69, tweede lid, van de Gemeentewet wordt de gemeenteraad van de gemeente Duiven verzocht om de "Gedragscode integriteit raadsleden gemeente Duiven 2020" en de "Gedragscode integriteit dagelijks bestuurders gemeente Duiven 2020" in te trekken en daarvoor in de plaats te stellen de "Gedragscode integriteit raadsleden gemeente Duiven 2021" en de "Gedragscode integriteit dagelijks bestuurders gemeente Duiven 2021". Het Protocol voor mogelijke integriteitsschendingen door politieke ambtsdragers gemeente Duiven 2020 kan ongewijzigd blijven. Daarnaast wordt voorgesteld om de tekst van artikel 5c Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019 te wijzigen zoals voorgesteld, waarmee de huidige tekst van dit artikel komt te vervallen.

De raad besluit

1. De "Gedragscode integriteit raadsleden en fractieassistenten gemeente Duiven 2020" in te trekken.
2. De "Gedragscode integriteit dagelijks bestuurders gemeente Duiven 2020" in te trekken.
3. De "Gedragscode integriteit raadsleden en fractieassistenten gemeente Duiven 2021" vast te stellen.
4. De "Gedragscode integriteit dagelijks bestuurders gemeente Duiven 2021" vast te stellen.
5. De "Aanpassing artikel 5c Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019" vast te stellen, waarbij de tot heden geldende tekst komt te vervallen.

de griffier | de voorzitter

drs. W.R. [Wouter] Bosch | mr. H.B. [Huub] Hieltjes

Gemeente Duiven

Gedragscode Integriteit raadsleden en fractieassistenten gemeente Duiven 2021

De raad van de gemeente Duiven;

- gelezen het initiatiefvoorstel van D66 Duiven van 17 juni 2021;
- gelet op artikel 15, derde lid, van de Gemeentewet;

besluit vast te stellen de "Gedragscode integriteit raadsleden en fractieassistenten gemeente Duiven 2021" [nr. D66/2021/I-02a].

Aldus besloten in de raadsvergadering van de gemeenteraad van Duiven d.d. 5 oktober 2021.

de griffier	de voorzitter
drs. W.R. [Wouter] Bosch	mr. H.B. [Huub] Hieltjes

Inleiding

Deze inleiding maakt integraal onderdeel uit van deze gedragscode.

Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. De gedragscode richt zich daarom zowel tot de individuele politieke ambtsdragers als tot de bestuursorganen. Ons democratische systeem en de democratische processen kunnen niet zonder integer functionerende organen en functionarissen. Integriteit van politieke ambtsdragers verwijst naar de zorgvuldigheid die politieke ambtsdragers moeten betrachten bij het invullen van hun rol in de democratische rechtsstaat. Dat betekent de verantwoordelijkheid nemen die met de functie samenhangt en bereid zijn verantwoording af te leggen, aan collega-bestuurders en/of [leden van] de volksvertegenwoordiging en bovenal aan de burger. In de democratische rechtsstaat dient een ieder zich te houden aan de wetten en regels die op democratische wijze zijn vastgesteld. Dat geldt zeker voor de politieke ambtsdragers die [mede] verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van die wetten en regels. Deze plicht is voor de politieke ambtsdrager neergelegd in de eed of gelofte die de politieke ambtsdrager bij de ambtsaanvaarding aflegt: hij/zij zweert/belooft getrouw te zullen zijn aan de Grondwet, de wetten te zullen nakomen en zijn/haar plichten die uit het politieke ambt voortvloeien naar eer en geweten te zullen vervullen.

De volksvertegenwoordiging stelt zowel voor de eigen leden als voor de dagelijkse bestuurders [voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur] een gedragscode vast. Dat is zo vastgelegd in de Gemeentewet. De gedragscode is een richtsnoer voor het handelen van individuele politieke ambtsdragers en heeft tot doel hen te ondersteunen bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor de integriteit van het openbaar bestuur. Voor de volksvertegenwoordigers is er naast die voor de voorzitter/dagelijkse bestuurders een eigen afzonderlijke gedragscode. Onderhavige gedragscode heeft betrekking op de volksvertegenwoordigers: raadsleden en fractieassistenten. Veel bepalingen zijn voor de volksvertegenwoordigers en de dagelijkse bestuurders gelijk. Er zijn ook verschillen. Die hebben te maken met de staatsrechtelijke posities, bevoegdheden en met de voor hen geldende wettelijke [integriteits]regels. Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. De gedragscode bevat in aanvulling op wettelijke regels gedragsnormen en regels over procedures die de transparantie van het handelen van politieke ambtsdragers evenals van de besluitvorming over en de naleving van de normen vergroten. Zij vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies.

Het voorschrijven van een gedragsregel die afwijkt of verder gaat dan een dwingendrechtelijke wettelijke regeling is niet mogelijk. Neemt de gemeente contra-legem constructies op in de gedragscode dan kunnen die gemakkelijk weer zelf aanleiding zijn voor integriteitsproblemen.

Een gedragscode heeft dus niet de juridische status van een algemeen verbindend voorschrift zoals gemeentelijke verordening waaruit rechten en verplichtingen voortvloeien. Er is sprake van zelfbinding. De regels worden in gezamenlijk debat vastgesteld door de

politieke ambtsdragers zelf. In dit licht moeten de regels in de code worden gezien. Dat maakt de gedragscode evenwel niet vrijblijvend. De bestuurders en volksvertegenwoordigers kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan dus wel onderdeel worden van politiek debat en kan ook politieke gevolgen hebben. De gedragscodes bieden politieke ambtsdragers een handvat om andere politieke ambtsdragers aan te spreken op hun gedrag en hieruit wellicht [politieke] consequenties te trekken.

Integriteit is een thema dat betekenis krijgt in het handelen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is slechts een dode letter. Daarom moet het handelen van politieke ambtsdragers regelmatig onderwerp van gesprek zijn, juist ook onderling, en ook daarbij geeft de gedragscode ondersteuning. De code en de voorgestelde registraties zijn instrumenten. Integriteit is uiteindelijk niet in regels te vangen. In de woorden van de schrijver C.S. Lewis gaat het om "*doing the right thing, even when no one is watching*".

Politieke ambtsdragers hebben vanzelfsprekend een voorbeeldfunctie. Een politiek ambt wordt verricht in een glazen huis. Een volksvertegenwoordiger gedraagt zich zoals een goed ambtsdrager betaamt. Een politieke ambtsdrager onthoudt zich van gedragingen die de goede uitoefening of het aanzien van het ambt of het openbaar bestuur schaden. Een politiek ambt gewetensvol vervullen gebeurt in de dagelijkse praktijk en strekt zich ook uit tot de privésfeer. In de huidige digitale wereld is zeker sprake van een dunne scheidslijn tussen werk en privé. Daarom is het in ieder geval het downloaden van illegale software, het bekijken, downloaden of verspreiden van pornografische, racistische, discriminerende, beledigende, aanstootgevende of [seksueel] intimiderende teksten en afbeeldingen, of het versturen van berichten die [kunnen] aanzetten tot haat en/of geweld uit den boze.

Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang met burgers en organisaties, tussen politieke ambtsdragers onderling en tussen politieke ambtsdragers en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van belang. In de omgang met burgers, ambtenaren, externe partijen en andere politieke ambtsdragers wordt van een politieke ambtsdrager correct, fatsoenlijk, en respectvol gedrag verwacht dat vrij is van ongewenste omgangsvormen en grensoverschrijdend en [seksueel] intimiderend gedrag zoals hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbelzinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie.

Politieke ambtsdragers opereren vaak in diverse [boven]lokale netwerken. Deze netwerken dragen bij aan het geworteld zijn van de politieke ambtsdrager. Tegelijkertijd ontstaat hierdoor het risico dat politieke ambtsdragers vanuit het gevoel van sympathie en loyaliteit, de belangen van de eigen netwerken vooropstellen ten koste van het algemeen belang. De schijn van oneigenlijke beïnvloeding kan snel gewekt zijn. Dit maakt duidelijk dat het nadenken over de eigen integriteit verder gaat dan het beoordelen van individuele handelingen. Het vraagt ook dat politieke ambtsdragers zich bewust zijn dat zij altijd verbonden zijn met professionele en persoonlijke netwerken. En dat deze netwerken "onbewust" een invloed kunnen hebben op de keuzes en acties van de politieke

ambtsdrager, die mogelijk tot een schending leiden. Dit risico van "netwerkcorruptie" kan de integriteit en de kwaliteit van het lokaal bestuur onder druk zetten.[1]

[1] Het begrip netwerkcorruptie is geïnspireerd door het promotieonderzoek van Willeke Slingerland, "*Netwerkcorruptie; wanneer sociaal kapitaal corrupt wordt*" 2018.

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Wettelijke grondslag

De gemeenteraad stelt een gedragscode vast voor hun leden [artikel 15, derde lid, Gemeentewet].

Artikel 1.1

Deze gedragscode geldt voor de raadsleden, maar geldt op gelijke wijze voor fractieassistenten en richt zich ook op bestuursorganen.

Artikel 1.2

Deze gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 2 Voorkomen van belangenverstrengeling

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte [artikel 14 Gemeentewet]

Alvorens hun functie te kunnen uitoefenen leggen de in de vergadering, in handen van de voorzitter, de volgende eed [verklaring en belofte] af: "Ik zweer [verklaar] dat ik om tot raadslid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer [verklaar en beloof] dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer [beloof] dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als raadslid naar eer en geweten zal vervullen."

Persoonlijke belangen

- Een lid van een volksvertegenwoordiging neemt niet deel aan de stemming over
  - een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
  - de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij hoort [artikel 28 Gemeentewet].
- Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden [artikel 2:4, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht].

Toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot stemonthouding:

Artikel 28 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid wordt "de stemming" vervangen door "de beraadslaging en stemming".
2. Onder vernummering van het tweede tot en met vierde lid tot derde tot en met vijfde lid wordt een lid ingevoegd, luidende: 2. Op de beraadslaging en stemming, bedoeld in het eerste lid, is artikel 2:4 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.

Incompatibiliteiten en nevenfuncties

- Verboden overeenkomsten/handelingen: volksvertegenwoordigers mogen in geschillen, waar de gemeente/het gemeentebestuur partij is, niet als advocaat, adviseur of gemachtigde werkzaam zijn. Zij mogen bepaalde overeenkomsten,

waar de gemeente bij betrokken is, niet rechtstreeks of middellijk aangaan. Van verboden overeenkomsten kan ontheffing worden verleend
[artikel 15, eerste en tweede lid, Gemeentewet].
Op overtreding staat uiteindelijk de sanctie van schorsing en vervallenverklaring van het lidmaatschap van de volksvertegenwoordiging
[artikelen X7, X7a en X8 Kieswet].

- Onverenigbaarheid van functies: het zijn van volksvertegenwoordiger sluit het hebben van een aantal andere functies uit [artikel 13 Gemeentewet]. Dat leidt er uiteindelijk toe dat betrokkene ophoudt lid te zijn van de volksvertegenwoordiging [artikel X1 Kieswet].
- Openbaarmaking nevenfuncties: volksvertegenwoordigers maken openbaar welke nevenfuncties zij vervullen. De lijst met nevenfuncties ligt ter inzage op het gemeentehuis [artikel 12 Gemeentewet].

Artikel 2.1

Het raadslid levert de griffier de informatie aan over de [neven]functies die openbaar gemaakt moeten worden bij aanvang van het raadslidmaatschap. Als gaande het lidmaatschap nieuwe [neven]functies aanvaard worden of de omstandigheden met betrekking tot bestaande [neven]functies wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft binnen één week aangeleverd bij de griffier.

Artikel 2.2

De informatie betreft in ieder geval:

1. de omschrijving van de [neven]functie;
2. de organisatie voor wie de [neven]functie wordt verricht;
3. of het al dan niet een [neven]functie betreft uit hoofde van het raadslidmaatschap; en
4. of de [neven]functie bezoldigd of onbezoldigd is.

Artikel 2.3

De griffier legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Toelichting

Het betreft een uitwerking van de wettelijke verplichting om nevenfuncties openbaar te maken. De informatie wordt neergelegd in een openbaar register. Het raadslid is verantwoordelijk voor de tijdige aanlevering van de informatie en voor de actualiteit daarvan.

Paragraaf 3 Informatie

Wettelijk kader

Informatieplicht

Burgemeester en wethouders en elk van zijn leden zijn verplicht alle inlichtingen te geven die de volksvertegenwoordiging nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak. Het betreft zowel een actieve als een passieve informatieplicht. Ook als individuele volksvertegenwoordigers informatie vragen zal die informatie aan de volksvertegenwoordiging moeten worden verstrekt. De informatie kan alleen worden geweigerd als die in strijd is met het openbaar belang [artikel 169 Gemeentewet].

Het Reglement van Orde voor de gemeenteraad kan bepalingen bevatten die betrekking hebben op informatieverstrekking en de omgang met informatie.

Geheimhouding

- Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit [artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht].
- Burgemeester en wethouders kunnen op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, geheimhouding opleggen. Ook de burgemeester heeft die bevoegdheid. De geheimhoudingsplicht moet worden bevestigd door de volksvertegenwoordiging, als het stukken betreft die met de volksvertegenwoordiging worden gedeeld.. Ook de gemeenteraad, onderscheidenlijk [de voorzitter van] een commissie kan geheimhouding opleggen [artikelen 25, 55 en 86 Gemeentewet].
- De geheimhouding duurt voort totdat deze wordt opgeheven door het orgaan dat de geheimhouding oplegde, of - indien het aan de volksvertegenwoordiging is overgelegd - de volksvertegenwoordiging de geheimhouding opheft. Het schenden van de geheimhoudingsplicht is een misdrijf [artikel 272 Wetboek van Strafrecht].

Artikel 3.1

Het raadslid gaat zorgvuldig en correct om met de informatie waarover hij uit hoofde van zijn lidmaatschap van de raad beschikt en zorgt ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie veilig wordt bewaard.

Artikel 3.2

Het raadslid maakt niet te eigen bate of ten bate van derden gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen [nog] niet openbare informatie.

Toelichting

Artikel 3.1
Het raadslid gaat zorgvuldig en correct om met de informatie waarover hij uit hoofde van zijn lidmaatschap van de raad beschikt en zorgt ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie veilig wordt bewaard.

Paragraaf 4 Geschenken, faciliteiten, diensten, excursies, evenementen en buitenlandse reizen op uitnodiging van derden

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte

De eed of belofte die het raadslid op grond van artikel 14 van de Gemeentewet moet afleggen heeft onder meer betrekking op het geven, aannemen of beloven van giften, gunsten of geschenken. Zie voor de wetstekst inzake de eed of belofte het wettelijk kader onder 2 voor de bepalingen ter voorkoming van belangenverstrengeling.

Artikel 4.1

1. Een raadslid accepteert en biedt geen geschenken, faciliteiten en diensten als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.
2. Het raadslid kan, tenzij het eerste lid van toepassing is, incidentele geschenken die een geschatte waarde van € 50 of minder vertegenwoordigen, behouden.
3. Geschenken die het raadslid uit hoofde van zijn ambt ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen worden, indien zij niet worden teruggestuurd, geregistreerd en eigendom van de gemeente.
4. De griffier legt een register aan van de geschenken met een geschatte hogere waarde dan € 50. In het register is aangegeven welke bestemming de gemeente hieraan heeft gegeven. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.
5. Geschenken worden niet op het huisadres ontvangen.

Artikel 4.2

1. Deelname aan excursies en evenementen voor rekening van anderen dan de gemeente maakt het raadslid openbaar binnen één week nadat de excursie, dan wel het evenement heeft plaatsgevonden. Hij maakt daarbij in ieder geval openbaar wie deze kosten voor zijn/hun rekening heeft/hebben genomen.
2. De informatie is via internet beschikbaar.

Artikel 4.3

1. Een raadslid meldt aan de griffier ondernomen buitenlandse reizen voor rekening van anderen dan de gemeente zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk één maand na

terugkeer in Nederland. Hij meldt in ieder geval het doel, de bestemming en de duur van de reis en wat daarvan de kosten waren.

2. De griffier legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar, wordt een maal per kwartaal door de griffier aangevuld met nieuwe informatie en is via internet beschikbaar.

Toelichting

Artikel 4.1
In de gedragscode is uitgangspunt dat geschenken, faciliteiten en diensten niet worden geaccepteerd als hiermee de onafhankelijke positie van het raadslid kan worden beïnvloed. Dat is in ieder geval aan de orde in onderhandelingssituaties.
Is daarvan geen sprake dan kunnen om praktische redenen incidentele kleine geschenken [met een geschatte waarde van € 50 of minder] door het raadslid worden aanvaard, echter nooit op het huisadres. Dit is een in de praktijk ontstaan gebruikelijk richtbedrag maar is geen scherpe grens. Er zijn omstandigheden denkbaar waar elk geschenk, ongeacht de waarde, onacceptabel is. Duurdere geschenken worden in elk geval niet aanvaard. Zij worden teruggestuurd of worden eigendom van de gemeente die zorgt voor een goede bestemming van het geschenk. In een openbaar register wordt opgenomen welke geschenken van meer dan € 50 de gemeente heeft aanvaard en welke bestemming daaraan is gegeven.

Artikel 4.2 en 4.3
Het gaat hier om excursies, evenementen en buitenlandse reizen die betrokkene als statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur aanvaardt. Excursies, evenementen en buitenlandse reizen in de hoedanigheid van lid van een politieke partij vallen hier dus niet onder.

Paragraaf 5 Gebruik van voorzieningen van de gemeente

Wettelijk kader

Procedure van declaratie [modelverordeningen VNG]:
Er zijn voor raadsleden in de gemeentelijke Rechtspositieverordening voorschriften opgenomen over de wijze van declaratie [inclusief het overleggen van bewijsstukken] van vooruit betaalde [zakelijke] kosten en over rechtstreekse facturering van [zakelijke] kosten.

Buitenlandse excursie of reis voor raadsleden [modelverordeningen VNG]:
De gemeenteraad kan een raadscommissie] [of een delegatie daaruit] toestemming verlenen voor een excursie of reis naar het buitenland. Die excursie/reis moet zijn georganiseerd door of vanwege de gemeente. De in redelijkheid gemaakte reis- en verblijfkosten komen voor rekening van de gemeente. De gemeenteraad kan aan de toestemming voorwaarden verbinden.

Artikel 5.1

1. Het bestuursorgaan richt de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven en hanteren heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij de gemeente.
2. Het raadslid verantwoordt zich over zijn gebruik van de voorzieningen volgens de in het kader van het eerste lid vastgelegde regels en procedures.

Artikel 5.2

Een raadslid declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.

Artikel 5.3

Gebruik van voorzieningen en eigendommen van de gemeenten te eigen bate of ten bate van derden is niet toegestaan, tenzij dit wettelijk of volgens interne regels is toegestaan.

Toelichting

Artikel 5.1
Aan raadsleden worden rechtspositionele voorzieningen, vergoedingen en andere verstrekkingen geboden die een goed functioneren van de volksvertegenwoordigers mogelijk maken. Wat betreft de uitwerking van de principes van dit stelsel zou kunnen worden aangesloten bij de werkwijze in het Voorzieningenbesluit dat geldt voor ministers en staatssecretarissen:

a. in beginsel worden voorzieningen en verstrekkingen in bruikleen ter beschikking gesteld;
b. indien een voorziening of verstrekking niet in bruikleen ter beschikking kan worden gesteld, wordt de factuur direct ten laste van de begroting van het bestuursorgaan betaald;
c. het vergoeden van voorzieningen en verstrekkingen achteraf door het indienen van declaraties, wordt tot een minimum beperkt;
d. voorzieningen, verstrekkingen en declaraties worden maandelijks openbaar gemaakt op internet.

Uitgangspunt is hier dat zo weinig mogelijk uitgaven door de volksvertegenwoordiger zelf worden gedaan via zijn of haar privérekening. Geldstromen tussen de rekening van het bestuursorgaan en de persoonlijke rekening va de volksvertegenwoordiger maken een zwaardere controle op de uitgaven noodzakelijk. Het raadslid zal zich uiteraard nauwgezet moeten houden aan de regels en procedures die er met het oog hierop voor hem of haar gelden.

Artikel 5.3
Stelregel is dat privé gebruik van gemeentelijke voorzieningen niet is toegestaan. Wel hebben organisaties mogelijk een specifieke regeling die privégebruik van bedrijfsmiddelen reguleert.

Paragraaf 6 Uitvoering gedragscode

Artikel 6.1

De gemeenteraad bevordert de eenduidige interpretatie van deze gedragscode. Ingeval van leemtes en onduidelijkheden in de gedragscode voorzien zij daarin.

Artikel 6.2

1. Op voorstel van de burgemeester maakt de gemeenteraad in ieder geval afspraken over:
    a. de periodieke bespreking van het onderwerp integriteit in het algemeen en van de gedragscode in het bijzonder;
    b. de aanwijzing van contactpersonen of aanspreekpunten integriteit;
    c. de processtappen die worden gevolgd ingeval van een vermoeden van een integriteitschending door een politieke ambtsdrager van de gemeente.
2. De afspraken als bedoeld in het eerste lid maken deel uit van deze gedragscode.

Toelichting

Artikel 6.1
De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan en als zodanig verantwoordelijk voor de inhoud van de gedragscode, voor een eenduidige interpretatie daarvan en voor wijziging/aanvulling daarvan bij onduidelijkheden of leemtes.

Artikel 6.2
De Gemeentewet verplicht de gemeenteraad om voor zichzelf en voor de bestuurders een gedragscode vast te stellen. Aanvullend op de wettelijke regels die gelden voor politieke ambtsdragers, bevat de gedragscode een aantal materiële normen waaraan de politieke ambtsdragers zich committeren. De burgemeester heeft de wettelijke taak om de bestuurlijke integriteit van zijn of haar provincie/gemeente/waterschap te bevorderen [Art. 170 lid 2 Gemeentewet]. Hiermee is de verantwoordelijkheid voor de portefeuille "integriteit" duidelijk belegd. De wettelijke bepalingen bieden de ruimte om naar gelang de situatie handelend op te treden, waarbij niet alleen gedacht moet worden aan het optreden bij incidenten.

Belangrijk onderdeel is ook de preventie: ervoor te zorgen dat integriteit en integriteitsbewustzijn in de bestuurlijke gremia besproken blijven en daarbij afspraken te maken over een regelmatige bespreking van het thema integriteit, bijvoorbeeld een of twee keer per jaar, zowel in de volksvertegenwoordiging als met het bestuur.

De burgemeester hoeft hier niet alleen voor te staan. Een daartoe aangewezen contactpersoon of vertrouwenspersoon [bijvoorbeeld de griffier] kan hier in relatie tot de gemeenteraad eveneens een belangrijke rol in spelen. Goed denkbaar is ook dat de gemeenteraad met de burgemeester nadere afspraken maakt over de werkwijze die wordt gevolgd ingeval zich een incident of een vermoeden van een integriteitsschending

voordoet. Dat geeft houvast en rust op het moment dat er gehandeld dient te worden. De gemeenteraad kan zelf onderling ook afspraken maken over hoe je elkaar aanspreekt.

Al deze processuele en procedurele afspraken zijn terug te vinden in de bijlage die onderdeel uitmaakt van de gedragscode. De onderwerpen, genoemd in 6.2, zijn niet uitputtend.

Gemeente Duiven

Gedragscode Integriteit dagelijks bestuurders gemeente Duiven 2021

De raad van de gemeente Duiven;

- gelezen het initiatiefvoorstel van D66 Duiven van 17 juni 2021;
- gelet op artikel 41c, tweede lid, en 69, tweede lid, van de Gemeentewet;

besluit vast te stellen de "Gedragscode integriteit dagelijks bestuurders gemeente Duiven 2021" [nr. D66/2021/I-02b].

Aldus besloten in de raadsvergadering van de gemeenteraad van Duiven d.d. 5 oktober 2021.

de griffier	de voorzitter
drs. W.R. [Wouter] Bosch	mr. H.B. [Huub] Hieltjes

Inleiding

Deze inleiding maakt integraal onderdeel uit van deze gedragscode.

Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. De gedragscode richt zich daarom zowel tot de individuele politieke ambtsdragers als tot de bestuursorganen. Ons democratische systeem en de democratische processen kunnen niet zonder integer functionerende organen en functionarissen. Integriteit van politieke ambtsdragers verwijst naar de zorgvuldigheid die politieke ambtsdragers moeten betrachten bij het invullen van hun rol in de democratische rechtsstaat. Dat betekent de verantwoordelijkheid nemen die met de functie samenhangt en bereid zijn verantwoording af te leggen, aan collega-bestuurders en/of [leden van] de volksvertegenwoordiging en bovenal aan de burger. In de democratische rechtsstaat dient een ieder zich te houden aan de wetten en regels die op democratische wijze zijn vastgesteld. Dat geldt zeker voor de politieke ambtsdragers die [mede] verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van die wetten en regels. Deze plicht is voor de politieke ambtsdrager neergelegd in de eed of gelofte die de politieke ambtsdrager bij de ambtsaanvaarding aflegt: hij/zij zweert/belooft getrouw te zullen zijn aan de Grondwet, de wetten te zullen nakomen en zijn/haar plichten die uit het politieke ambt voortvloeien naar eer en geweten te zullen vervullen.

De volksvertegenwoordiging stelt zowel voor de eigen leden als voor de dagelijkse bestuurders [voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur] een gedragscode vast. Dat is zo vastgelegd in de Gemeentewet. De gedragscode is een richtsnoer voor het handelen van individuele politieke ambtsdragers en heeft tot doel hen te ondersteunen bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor de integriteit van het openbaar bestuur. Voor de volksvertegenwoordigers is er naast die voor de voorzitter/dagelijkse bestuurders een eigen afzonderlijke gedragscode. Onderhavige gedragscode heeft betrekking op de dagelijkse bestuurders: de burgemeester en de wethouders. Veel bepalingen zijn voor dagelijkse bestuurders en volksvertegenwoordigers gelijk. Er zijn ook verschillen. Die hebben te maken met de staatsrechtelijke posities en met de voor hen geldende wettelijke [integriteits]regels.

Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. De gedragscode bevat in aanvulling op wettelijke regels gedragsnormen en regels over procedures die de transparantie van het handelen van politieke ambtsdragers evenals van de besluitvorming over en de naleving van de normen vergroten. Zij vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies.

Het voorschrijven van een gedragsregel die afwijkt of verder gaat dan een dwingendrechtelijke wettelijke regeling is niet mogelijk. Nemen provincies, gemeenten of waterschappen contra-legem constructies op in de gedragscode dan kunnen die gemakkelijk weer zelf aanleiding zijn voor integriteitsproblemen. Een gedragscode heeft dus niet de juridische status van een algemeen verbindend voorschrift zoals gemeentelijke verordening waaruit rechten en verplichtingen voortvloeien. Er is sprake van zelfbinding. De regels worden in gezamenlijk debat vastgesteld door de politieke ambtsdragers zelf. In dit licht moeten de regels in de code worden gezien. Dat maakt de gedragscode evenwel niet

vrijblijvend. De bestuurders en volksvertegenwoordigers kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan dus wel onderdeel worden van politiek debat en kan ook politieke gevolgen hebben. De gedragscodes bieden politieke ambtsdragers een handvat om andere politieke ambtsdragers aan te spreken op hun gedrag en hieruit wellicht [politieke] consequenties te trekken.

Integriteit is een thema dat betekenis krijgt in het handelen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is slechts een dode letter. Daarom moet het handelen van politieke ambtsdragers regelmatig onderwerp van gesprek zijn, juist ook onderling, en ook daarbij geeft de gedragscode ondersteuning. De code en de voorgestelde registraties zijn instrumenten. Integriteit is uiteindelijk niet in regels te vangen. In de woorden van de schrijver C.S. Lewis gaat het om "*doing the right thing, even when no one is watching*".

Politieke ambtsdragers hebben een voorbeeldfunctie. Een politiek ambt wordt verricht in een glazen huis. Een bestuurder gedraagt zich zoals een goed ambtsdrager betaamt. Een politieke ambtsdrager onthoudt zich van gedragingen die de goede uitoefening of het aanzien van het ambt of het openbaar bestuur schaden. Een politiek ambt gewetensvol vervullen gebeurt in de dagelijkse praktijk en strekt zich ook uit tot de privésfeer. In de huidige digitale wereld is zeker sprake van een dunne scheidslijn tussen werk en privé. Daarom is het in ieder geval het downloaden van illegale software, het bekijken, downloaden of verspreiden van pornografische, racistische, discriminerende, beledigende, aanstootgevende of [seksueel] intimiderende teksten en afbeeldingen, of het versturen van berichten die [kunnen] aanzetten tot haat en/of geweld uit den boze.

Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang, met burgers en organisaties, tussen politieke ambtsdragers onderling en tussen politieke ambtsdragers en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van belang. In de omgang met burgers, ambtenaren, externe partijen en andere politieke ambtsdragers wordt van een politieke ambtsdrager correct, fatsoenlijk, en respectvol gedrag verwacht dat vrij is van ongewenste omgangsvormen en grensoverschrijdend en [seksueel] intimiderend gedrag zoals hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbelzinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie.

Politieke ambtsdragers opereren vaak in diverse [boven]lokale netwerken. Deze netwerken dragen bij aan het geworteld zijn van de politieke ambtsdrager. Tegelijkertijd ontstaat hierdoor het risico dat politieke ambtsdragers vanuit het gevoel van sympathie en loyaliteit, de belangen van de eigen netwerken vooropstellen ten koste van het algemeen belang. De schijn van oneigenlijke beïnvloeding kan snel gewekt zijn. Dit maakt duidelijk dat het nadenken over de eigen integriteit verder gaat dan het beoordelen van individuele handelingen. Het vraagt ook dat politieke ambtsdragers zich bewust zijn dat zij altijd verbonden zijn met professionele en persoonlijke netwerken. En dat deze netwerken "onbewust" een invloed kunnen hebben op de keuzes en acties van de politieke ambtsdrager, die mogelijk tot een schending leiden. Dit risico van "netwerkcorruptie" kan de integriteit en de kwaliteit van het lokaal bestuur onder druk zetten.[1]

[1] Het begrip netwerkcorruptie is geïnspireerd door het promotieonderzoek van Willeke Slingerland, "*Netwerkcorruptie; wanneer sociaal kapitaal corrupt wordt*" 2018.

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Wettelijke grondslag

De gemeenteraad stelt een gedragscode vast voor de voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur [artikelen 41c, tweede lid, en 69, tweede lid, Gemeentewet].

Artikel 1.1

Deze gedragscode geldt voor de burgemeester en voor de wethouders, maar richt zich ook tot de overige bestuursorganen van de gemeente Duiven.

Artikel 1.2

Deze gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 2 Voorkomen van belangenverstrengeling

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte [artikel 41a en 65 Gemeentewet]

- Alvorens zijn functie te kunnen uitoefenen legt de bestuurder de volgende eed [verklaring en belofte] af: "Ik zweer [verklaar] dat ik om tot het ambt benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer [verklaar en beloof] dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer [beloof] dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten uit het ambt naar eer en geweten zal vervullen."

Persoonlijke belangen

- Een bestuurder neemt niet deel aan de stemming over
  - een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
  - de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij hoort [artikel 58 j° artikel 28 Gemeentewet].
- Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden [artikel 2:4, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht].

Toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot stemonthouding:
Artikel 28 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid wordt "de stemming" vervangen door "de beraadslaging en stemming".
2. Onder vernummering van het tweede tot en met vierde lid tot derde tot en met vijfde lid wordt een lid ingevoegd, luidende: 2. Op de beraadslaging en stemming, bedoeld in het eerste lid, is artikel 2:4 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.

Incompatibiliteiten en nevenfuncties

- Verboden overeenkomsten/handelingen: bestuurders mogen in geschillen, waar de gemeente partij is, niet als advocaat, adviseur of gemachtigde werkzaam zijn. Zij mogen bepaalde overeenkomsten, waar de gemeente bij betrokken is, niet rechtstreeks of middellijk aangaan. Van verboden overeenkomsten kan ontheffing worden verleend. [artikelen 41c, eerste lid, en 69, eerste lid, j° artikel 15, eerste en tweede lid, Gemeentewet.
- Onverenigbaarheid van functies: het zijn van een bestuurder sluit het hebben van een aantal andere functies uit [artikelen 36b en 68 Gemeentewet.
- Op overtreding van de incompatibiliteitenregeling staat uiteindelijk de sanctie van ontslag [artikelen 46, tweede lid, en 47 Gemeentewet.
- Vervulling nevenfuncties: voor bestuurders is bepaald dat zij geen nevenfuncties hebben die ongewenst zijn met het oog op een goede vervulling van hun ambt. Voor burgemeesters is daaraan toegevoegd dat zij evenmin nevenfuncties hebben die ongewenst zijn met het oog op de handhaving van hun onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin. Bestuurders melden het voornemen tot aanvaarding van de nevenfunctie aan de volksvertegenwoordiging.
- Voor de burgemeester geldt deze meldverplichting niet voor ambtshalve nevenfuncties [artikelen 41b en 67 Gemeentewet].
- Openbaarmaking nevenfuncties: bestuurders maken openbaar welke nevenfuncties zij vervullen. Voor burgemeesters zijn ambtshalve nevenfuncties daarvan uitgezonderd. De lijst met nevenfuncties ligt ter inzage op het gemeentehuis [artikelen 41b en 67 Gemeentewet].
- Openbaarmaking inkomsten nevenfuncties: fulltime bestuurders maken hun inkomsten uit nevenfuncties openbaar; de opgave van neveninkomsten wordt ter inzage gelegd op het gemeentehuis, uiterlijk 1 april na het jaar waarin de inkomsten zijn genoten [artikelen 41b en 67 Gemeentewet].
- Verrekening inkomsten nevenfuncties: bestuurders mogen geen vergoedingen ontvangen voor ambtshalve nevenfuncties; die worden in de gemeentekas gestort. Voor fulltime bestuurders is geregeld dat de inkomsten uit andere nevenfuncties voor een deel worden verrekend, volgens dezelfde verrekeningssystematiek als voor leden van de Tweede Kamer [artikelen 44 en 66 Gemeentewet].

Artikel 2.1.1

1. De burgemeester levert de gemeentesecretaris de informatie aan over de nevenfuncties die openbaar gemaakt moeten worden, bij aanvang van het ambt. Als gaande het lidmaatschap een nieuwe nevenfunctie aanvaard wordt of de omstandigheden met betrekking tot een bestaande nevenfunctie wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft binnen één week aangeleverd bij de gemeentesecretaris.
2. De informatie betreft in ieder geval:
    a. de omschrijving van de nevenfunctie;
    b. de organisatie voor wie de nevenfunctie wordt verricht;
    c. of het al dan niet een nevenfunctie betreft uit hoofde van het ambt;
    d. wat het [verwachte] tijdbeslag van de nevenfunctie is;

   e. of de nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is en - indien bezoldigd - wat de inkomsten daaruit zijn.
3. De gemeentesecretaris legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 2.1.2

1. De wethouder levert de gemeentesecretaris de informatie aan over de nevenfuncties die openbaar gemaakt moeten worden bij aanvang van het ambt. Als gaande de uitoefening van het ambt een nieuwe nevenfunctie aanvaard wordt of de omstandigheden met betrekking tot bestaande nevenfuncties wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft binnen één week aangeleverd bij de gemeentesecretaris.
2. De informatie betreft in ieder geval:
   a. de omschrijving van de nevenfunctie;
   b. de organisatie voor wie de nevenfunctie wordt verricht;
   c. of het al dan niet een nevenfunctie betreft uit hoofde van het ambt;
   d. wat het [verwachte] tijdbeslag van de nevenfunctie is;
   e. of de nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is en indien bezoldigd - voor zover deze openbaar gemaakt moeten worden - wat de inkomsten daaruit zijn.
3. De gemeentesecretaris legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 2.2

1. De burgemeester en de wethouder handelen in de uitoefening van hun ambt niet zodanig dat zij vooruitlopen op een functie na aftreden.
2. De wethouder bespreekt het voornemen tot tussentijdse aanvaarding van een functie na aftreden, met de burgemeester.
3. Een burgemeester bespreekt de tussentijdse aanvaarding van een functie met de commissaris van de Koning.

Artikel 2.3

1. Burgemeester en wethouders sluit de burgemeester en een wethouder gedurende een jaar na aftreden uit van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente.
2. De uitsluiting geldt niet bij aanvaarding van een dienstbetrekking bij de gemeente waar hij burgemeester, onderscheidenlijk wethouder was. Voor werving, selectie en indiensttreding bij de gemeente zijn de voor het ambtelijk personeel geldende regels ter zake van overeenkomstige toepassing.
3. Burgemeester en wethouders vragen meerdere offertes aan als bij een offerteaanvraag ook oud-bestuurders en bevriende relaties zijn betrokken.
4. Burgemeester en wethouders stellen een afwegingskader op voor selectie en benoemingen van externen en informeren de raad regelmatig over de toepassing in de praktijk.

Artikel 2.4

1. Burgemeester en wethouders draagt de burgemeester en een wethouder niet eerder dan een jaar na aftreden voor als kandidaat voor benoeming tot commissaris dan wel bestuurslid van een verbonden partij.
2. Onder verbonden partij wordt verstaan hetgeen hieronder wordt verstaan in artikel 1.1 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Toelichting

Artikelen 2.1.1 en 2.1.2
Zoals uit het opgenomen wettelijk kader blijkt zijn er enkele verschillen in de wetgeving ten aanzien van de openbaarmaking van [inkomsten uit] nevenfuncties tussen burgemeesters enerzijds en wethouders anderzijds. De nadere invulling daarvan in 2.1.1 en 2.1.2 is in lijn hiermee dan ook niet exact gelijk. De bepalingen betreffen een uitwerking van de wettelijke verplichting om nevenfuncties openbaar te maken. De informatie wordt neergelegd in een openbaar register. De ambtsdrager is zelf verantwoordelijk voor de tijdige aanlevering van de informatie en voor de actualiteit daarvan. Hoewel aan het ambt gerelateerde nevenfuncties [q.q.-functies] wettelijk niet openbaar gemaakt hoeven te worden, verdient het aanbeveling deze wel op te nemen in het overzicht van nevenfuncties.

Artikelen 2.2 en 2.3
In deze bepalingen is de zogenaamde draaideurconstructie geregeld. De draaideurconstructie geldt niet bij aanvaarding van het raadslidmaatschap. In 2.3 is gedurende 1 jaar na aftreden de uitsluiting geregeld van betaalde werkzaamheden ten behoeve van de gemeente en in 2.4 de uitsluiting van benoeming als commissaris of bestuurslid van een "verbonden partij', ofwel, kort samengevat, van een organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Het begrip "verbonden partij' is ontleend aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Daarin staat dat een verbonden partij een privaatrechtelijk of publiekrechtelijke organisatie is waarin de provincie of gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. En onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Een financieel belang wordt gedefinieerd als een aan de betrokken organisatie ter beschikking gesteld bedrag dat niet die organisatie failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de organisatie haar verplichtingen niet nakomt. Hiermee wordt mogelijke vriendjespolitiek voorkomen en het risico op verstrengeling van persoonlijke en functionele belangen vermeden.

Wees extra voorzichtig als je oud-bestuurders/ bevriende relaties werft. Aanvaarding van een dienstbetrekking bij de voormalige gemeente, is niet uitgesloten. Dat kan van belang zijn in het kader van de re-integratie van de voormalige bestuurder en ter voorkoming van uitkeringslasten voor de gemeente. Uiteraard dienen daarbij de regels van werving en selectie en aanstelling te gelden die er voor iedereen zijn die bij de gemeente gaat solliciteren.

In het eerste jaar na aftreden kunnen in elk geval oud-bestuurders niet worden aangetrokken om tegen beloning activiteiten voor de eigen gemeente te verrichten. Na één jaar verdient het aanbeveling om bij opdrachtverlening de gebruikelijke

aanbestedingsvereisten met meerdere offertes te hanteren als een voormalige bestuurder of een relatie van de huidige bestuurders meedingt naar een opdracht. Een afwegingskader voor selectie en benoemingen van externen kan behulpzaam zijn. Transparantie over de afwegingen die zijn gemaakt bij het aantrekken van externen is daarbij van wezenlijk belang.

Het bepaalde in 2.2, eerste lid, [vooruitlopen op een nieuwe functie na aftreden] geldt uiteraard evenzeer voor een functie bij de voormalige gemeente.

Paragraaf 3 Informatie

Wettelijk kader

Informatieplicht

Burgemeester en wethouders en elk van zijn leden zijn verplicht alle inlichtingen te geven die de volksvertegenwoordiging nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak. Het betreft zowel een actieve als een passieve informatieplicht. Ook als individuele volksvertegenwoordigers informatie vragen zal die informatie aan de volksvertegenwoordiging moeten worden verstrekt. De informatie kan alleen worden geweigerd als die in strijd is met het openbaar belang [artikel 169 Gemeentewet].

Het Reglement van Orde voor de gemeenteraad kan bepalingen bevatten die betrekking hebben op informatieverstrekking en de omgang met informatie.

Geheimhouding

- Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit [artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht].
- Burgemeester en wethouders kunnen op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, geheimhouding opleggen. Ook de burgemeester heeft die bevoegdheid.
- De geheimhoudingsplicht moet worden bevestigd door de volksvertegenwoordiging. Ook de gemeenteraad, onderscheidenlijk [de voorzitter van] een commissie kan geheimhouding opleggen[artikelen 25, 55 en 86 Gemeentewet].
- De geheimhouding duurt voort totdat deze wordt opgeheven door het orgaan dat de geheimhouding oplegde, of - indien het aan de volksvertegenwoordiging is overgelegd - de volksvertegenwoordiging de geheimhouding opheft.
- Het schenden van de geheimhoudingsplicht is een misdrijf [artikel 272 Wetboek van Strafrecht].

Artikel 3.1

De burgemeester respectievelijk de wethouder zorgt ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie waarover hij beschikt veilig wordt bewaard.

Artikel 3.2

De burgemeester respectievelijk de wethouder maakt niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen [nog] niet openbare informatie.

Toelichting

Artikel 3.1
Het is belangrijk de juiste maatregelen te treffen om te voorkomen dat onbevoegden vertrouwelijke en/of geheime gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Daarbij moet in de digitale setting worden gedacht aan de beveiliging van de computer, smartphones e.d. met wachtwoorden en het niet onbeheerd achterlaten van USB-sticks met vertrouwelijke/geheime informatie.

Paragraaf 4 Geschenken, faciliteiten, diensten, excursies, evenementen en andere uitnodigingen

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte

De eed of belofte die op grond van de artikelen 41a en 65 van de Gemeentewet moet worden afgelegd heeft onder meer betrekking op het geven, aannemen of beloven van giften, gunsten of geschenken. Zie voor de wetstekst inzake de eed of belofte het wettelijk kader onder 2 voor de bepalingen ter voorkoming van belangenverstrengeling.

Artikel 4.1

1. Een burgemeester respectievelijk een wethouder accepteert en biedt geen geschenken, faciliteiten en diensten aan als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.
2. De burgemeester respectievelijk de wethouder kan, tenzij het eerste lid van toepassing is, incidentele geschenken die een geschatte waarde van € 50 of minder vertegenwoordigen, behouden.
3. Geschenken die de burgemeester respectievelijk de wethouder uit hoofde van zijn ambt ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen worden, indien zij niet worden teruggestuurd, geregistreerd en eigendom van de gemeente.
4. De gemeentesecretaris legt een register aan van de geschenken met een geschatte hogere waarde dan € 50. In het register is aangegeven welke bestemming de gemeente hieraan heeft gegeven. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

5. De burgmeester respectievelijk de wethouder ontvangt geen geschenken op het woon/huisadres.

Artikel 4.2

1. Een burgemeester respectievelijk een wethouder accepteert geen lunches, diners, recepties en andere uitnodigingen die door anderen betaald of georganiseerd worden, tenzij dat behoort tot de uitoefening van de functie en de aanwezigheid beschouwd kan worden als functioneel.
2. Bij twijfel legt de burgemeester respectievelijk de wethouder de uitnodiging ter bespreking voor aan het /het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 4.3

1. Invitaties voor excursies, evenementen en buitenlandse reizen op rekening van anderen dan de gemeente legt de burgemeester respectievelijk de wethouder vooraf ter bespreking voor aan het college van burgemeester en wethouders.
2. De burgemeester, dan wel de wethouder maakt de excursies en evenementen die hij heeft aanvaard openbaar binnen één week nadat de excursie, dan wel het evenement heeft plaatsgevonden, onder vermelding van wie deze kosten voor zijn/hun rekening heeft/hebben genomen. De informatie is via internet beschikbaar.
3. De informatie over buitenlandse reizen voor rekening van derden wordt binnen één week na terugkeer in Nederland opgenomen in het register, bedoeld in artikel 5.3, tweede lid.

Toelichting

Artikel 4.1
In de gedragscode is uitgangspunt dat geschenken, faciliteiten en diensten niet worden geaccepteerd als hiermee de onafhankelijke positie van de bestuurder kan worden beïnvloed. Dat is in ieder geval aan de orde in onderhandelingssituaties. Is daarvan geen sprake dan kunnen om praktische redenen incidentele kleine geschenken [met een geschatte waarde van € 50 of minder] door de bestuurder worden aanvaard, echter nooit op het huisadres. Dit is een in de praktijk ontstaan gebruikelijk richtbedrag maar is geen scherpe grens. Er zijn omstandigheden denkbaar waar elk geschenk, ongeacht de waarde, onacceptabel is. Duurdere geschenken worden in elk geval niet aanvaard. Zij worden teruggestuurd of worden eigendom van de provincie/de gemeente/het waterschap die/dat zorgt voor een goede bestemming van het geschenk. In een openbaar register wordt opgenomen welke geschenken van meer dan € 50 de provincie/de gemeente/het waterschap heeft aanvaard en welke bestemming daaraan is gegeven.

Artikel 4.2
Dit geldt ook als het gaat om werkbezoeken.

Artikel 4.3

Het gaat hier om excursies en evenementen die betrokkene als commissaris van de Koning/burgemeester/ waterschapvoorzitter, dan wel als gedeputeerde/wethouder/lid van het dagelijks bestuur aanvaardt. Excursies en evenementen in de hoedanigheid van lid van een politieke partij vallen hier niet onder.

Bij 4.2 en 4.3. dienen eveneens als afwegingskader voor de motieven van de uitnodigende partij beoordeeld te worden. Het mag er niet om gaan de onafhankelijke positie van de bestuurders te beïnvloeden.

Paragraaf 5 Gebruik van voorzieningen van de gemeente

Wettelijk kader

Geen andere inkomsten:

Een bestuurder geniet geen andere vergoedingen ten laste van de gemeente dan die bij of krachtens wet toegestaan zijn [artikelen 44 en 66 Gemeentewet].

Procedure van declaratie.

Er zijn voor wethouders voorschriften opgenomen in de gemeentelijke verordening over de wijze van declaratie [inclusief het overleggen van bewijsstukken] van vooruit betaalde [zakelijke] kosten en over rechtstreekse facturering van [zakelijke] kosten bij de gemeente. Ook zijn in de gemeentelijke verordening voor wethouders voorschriften opgenomen over het [zakelijk] gebruik van een gemeentelijke creditcard.

Buitenlandse excursie of reis voor wethouder:

Als de wethouder in het gemeentelijk belang een reis buiten Nederland maakt, worden de in redelijkheid gemaakte noodzakelijke reis- en verblijfkosten vergoed. Voor een reis in het gemeentelijk belang buiten Nederland, niet zijnde een reis naar een Europese instelling dan wel een buitenlandse partnergemeente van de gemeente Duiven, is vooraf toestemming van burgemeester en wethouders vereist.

Het college van burgemeester en wethouders kan aan deze toestemming voorwaarden verbinden.

Artikel 5.1

1. Het bestuursorgaan richt de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven en hanteren heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij de gemeente.
2. De burgemeester en de wethouder verantwoordt zich over zijn gebruik van de voorzieningen volgens de in het kader van het eerste lid vastgelegde regels en procedures.

Artikel 5.2

1. De burgemeester respectievelijk de wethouder meldt het voornemen tot een buitenlandse dienstreis of een uitnodiging daartoe aan burgemeester en wethouders.

Hij verschaft daarbij informatie over het doel en de duur van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap dat meereist, de geraamde kosten en de wijze waarop van de reis verslag wordt gedaan

2. De burgemeester respectievelijk de wethouder meldt daarbij tevens als hij voornemens is om de buitenlandse reis voor privédoeleinden te verlengen. De extra kosten van de verlenging komen daarbij volledig voor eigen rekening.
3. Burgemeester en wethouders betrekt alle aspecten in de besluitvorming en informeert de gemeenteraad zo spoedig mogelijk over het genomen besluit.

Artikel 5.3

1. De burgemeester respectievelijk de wethouder legt verantwoording af over afgelegde buitenlandse dienstreizen. Hij maakt in ieder geval openbaar wat het doel, de bestemming en de duur van de buitenlandse dienstreis is geweest en wat daarvan de kosten waren voor de gemeente.
1. De gemeentesecretaris legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar, wordt een maal per kwartaal door de gemeentesecretaris aangevuld met nieuwe informatie en is via internet in te zien.

Artikel 5.4

Voor de toepassing van de artikelen 5.2 en 5.3 wordt onder buitenlandse dienstreis niet verstaan een dienstreis naar en Europese instelling, een gemeente die officieel partnergemeente van de gemeente Duiven is, een buitenlandse reis in de Euregio.

Artikel 5.5

De burgemeester respectievelijk een wethouder declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.

Artikel 5.6

Gebruik van voorzieningen en eigendommen van de gemeente ten eigen bate of ten bate van derden is niet toegestaan, tenzij wettelijk of volgens interne regels is toegestaan.

Toelichting

Artikel 5.1
Aan bestuurders worden de voorzieningen, vergoedingen en andere verstrekkingen in bruikleen geboden die een goed functioneren van de bestuurders mogelijk maken. Wat betreft de uitwerking van de principes van dit stelsel zou kunnen worden aangesloten bij de werkwijze in het Voorzieningenbesluit dat geldt voor ministers en staatssecretarissen:

a. in beginsel worden voorzieningen en verstrekkingen in bruikleen ter beschikking gesteld;
b. indien een voorziening of verstrekking niet in bruikleen ter beschikking kan worden gesteld, wordt de factuur direct ten laste van de begroting van het bestuursorgaan betaald;
c. het vergoeden van voorzieningen en verstrekkingen achteraf door het indienen van declaraties, wordt tot een minimum beperkt;

d. voorzieningen, verstrekkingen en declaraties worden maandelijks openbaar gemaakt op internet.

Uitgangspunt is hier dat zo weinig mogelijk uitgaven door de bestuurder zelf worden gedaan via zijn of haar privérekening. Geldstromen tussen de rekening van het bestuursorgaan en de persoonlijke rekening van de bestuurder maken een zwaardere controle op de uitgaven noodzakelijk. De bestuurder zal zich nauwgezet moeten houden aan de regels en procedures die er met het oog hierop voor hem/haar gelden.

Artikelen 5.2 en 5.3
Uitgangspunten zijn hier eigen verantwoordelijkheid, transparantie en bereidheid om verantwoording af te leggen. De beoordeling van de noodzaak van de buitenlandse dienstreis ligt bij het college van gedeputeerde staten/burgemeester en wethouders/het dagelijks bestuur. Ingevolge 5.4 gelden de bepalingen van 5.2 en 5.3 niet voor de meer reguliere [buitenlandse] dienstreizen naar een Europese instelling of een dienstreis naar een buurprovincie/buurgemeente/ buurwaterschap in het buitenland. Voor dergelijke [buitenlandse] reizen vormen deze bepalingen wel een belangrijke richtsnoer. Buitenlandse reizen die worden gemaakt ten behoeve van de politieke partij zijn geen "dienstreizen' en vallen dus niet onder 5.2 en 5.3 en komen niet ten laste van de provincie/de gemeente/het waterschap.

Zie paragraaf 5.3. lid 1. voor een uitgebreide toelichting over de regels met betrekking tot verlenging van dienstreizen. Hierbij kan worden aangesloten hetgeen voor rijksambtenaren in de CAO-Rijk is afgesproken over verlengen van een buitenlandse dienstreis wegens privéomstandigheden. De verlenging bedraagt maximaal 72 uur, de meerkosten voor reis en verblijf zelf worden betaald en eventuele besparingen voor de provincie/de gemeente/het waterschap zijn. Het verlengen van uw dienstreis voor privédoeleinden aan het begin van uw dienstreis is niet toegestaan als u eerder dan noodzakelijk vertrekt om te herstellen van de reis of om te acclimatiseren aan de lokale omstandigheden.

Artikel 5.6
Stelregel is dat privé gebruik van gemeentelijke voorzieningen niet is toegestaan. Wel hebben organisaties mogelijk een specifieke regeling die privégebruik van bedrijfsmiddelen reguleert.

Paragraaf 6 Uitvoering gedragscode

Artikel 6.1

De gemeenteraad bevordert de eenduidige interpretatie van deze gedragscode. Ingeval van leemtes en onduidelijkheden in de gedragscode voorzien zij daarin.

Artikel 6.2

1. Op voorstel van de burgemeester maakt de gemeenteraad in ieder geval afspraken over:

a. de periodieke bespreking, minimaal één maal per jaar, van het onderwerp integriteit in het algemeen en van de gedragscode in het bijzonder;
b. de aanwijzing van contactpersonen of aanspreekpunten integriteit;
c. de processtappen die worden gevolgd ingeval van een vermoeden van een integriteitschending door een politieke ambtsdrager van de gemeente;
d. in het geval van een integriteitsonderzoek door een extern bureau wordt alleen gebruik gemaakt van gecertificeerde onderzoeksbureaus.

2. De afspraken, bedoeld in het eerste lid, worden vastgelegd in een bijlage die onderdeel uitmaakt van de gedragscode.

Toelichting

Artikel 6.1
De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan en als zodanig verantwoordelijk voor de inhoud van de gedragscode, voor een eenduidige interpretatie daarvan en voor wijziging/aanvulling daarvan bij onduidelijkheden of leemtes.

Artikel 6.2
De Gemeentewet verplicht de gemeenteraad om voor zichzelf en voor de bestuurders een gedragscode vast te stellen.

Aanvullend op de wettelijke regels die gelden voor politieke ambtsdragers, bevat de gedragscode een aantal materiële normen waaraan de politieke ambtsdragers zich committeren.

De burgemeester heeft de wettelijke taak om de bestuurlijke integriteit van zijn of haar gemeente te bevorderen [Art. 170 lid 2 Gemeentewet]. Hiermee is de verantwoordelijkheid voor de portefeuille "integriteit' duidelijk belegd. De wettelijke bepalingen bieden de ruimte om naar gelang de situatie handelend op te treden, waarbij niet alleen gedacht moet worden aan het optreden bij incidenten.

Belangrijk onderdeel is ook de preventie: ervoor te zorgen dat integriteit en integriteitsbewustzijn in de bestuurlijke gremia besproken blijven en daarbij afspraken te maken over een regelmatige bespreking, bijvoorbeeld een of twee keer per jaar, van het thema integriteit, zowel met de volksvertegenwoordiging als binnen het bestuur.
De burgemeester hoeft hier niet alleen voor te staan. Een daartoe aangewezen contactpersoon of vertrouwenspersoon [bijvoorbeeld de griffier] kan hier in relatie tot de gemeenteraad eveneens een belangrijke rol in spelen. Goed denkbaar is ook dat de gemeenteraad met de burgemeester nadere afspraken maken/maakt over de werkwijze die wordt gevolgd ingeval zich een incident of een vermoeden van een integriteitsschending voordoet. Dat geeft houvast en rust op het moment dat er gehandeld dient te worden. De gemeenteraad kan zelf onderling ook afspraken maken over hoe je elkaar aanspreekt.

Al deze processuele en procedurele afspraken zijn terug te vinden in de bijlage die onderdeel uitmaakt van de gedragscode. De onderwerpen, genoemd in 6.2, zijn niet uitputtend.

Gemeente Duiven

Aanpassing artikel 5c Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019

De raad van de gemeente Duiven;

- gelezen het initiatiefvoorstel van D66 Duiven van 17juni 2021;
- gelet op artikel 41c, tweede lid, en 69, tweede lid, van de Gemeentewet;

besluit vast te stellen de "Aanpassing artikel 5c Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019" [nr. D66/2021/I-02e].

Aldus besloten in de raadsvergadering van de gemeenteraad van Duiven d.d. 5 oktober 2021.

de griffier	de voorzitter
drs. W.R. [Wouter] Bosch	mr. H.B. [Huub] Hieltjes

Artikel 5c [nieuw] Onderzoek geloofsbrieven/integriteit en benoeming van wethouders

1. Bij elke benoeming van een of meerdere wethouders stelt de voorzitter van de raad een tijdelijke commissie in, bestaande uit de voorzitter van de raad en twee door de voorzitter te benoemen raadsleden, die belast zijn met het onderzoek ten aanzien van de benoembaarheid van de betreffende kandidaat-wethouder[s].
    a. Voordat de commissie verslag heeft uitgebracht aan de gemeenteraad over haar bevindingen worden de gegevens van de kandidaat-wethouders door de commissie vertrouwelijk behandeld. Hierdoor wordt zo veel mogelijk voorkomen dat kandidaat-wethouders door de uitkomsten van het onderzoek in hun goede eer en naam beschadigd kunnen worden.
    b. De commissie kan niet verantwoordelijk gehouden worden voor het uitlekken van de namen van kandidaat-wethouders uit andere bronnen dan uit de commissie zelf.
    c. De namen van de kandidaat-wethouders worden vertrouwelijk ter hand gesteld van de voorzitter van de commissie.
    d. De commissie wordt in haar werkzaamheden ondersteund door de griffier van de raad.
2. De commissie beslist zelf over het aantal vergaderingen van de commissie. De commissie houdt daarbij rekening met de wenselijkheid om de uit te voeren werkzaamheden zo spoedig als mogelijk af te ronden.
3. Op grond van art. 25, lid 1 Gemeentewet jo art. 10, lid 1, sub d Wet openbaarheid van bestuur vergadert de commissie achter gesloten deuren. De verslaglegging bestaat uit het in lid 9 genoemde schriftelijke verslag aan de raad.
4. Elke kandidaat-wethouder legt de documenten en informatie over die nodig zijn voor de in lid 5 door de commissie te verrichten toetsing. Het betreft de volgende documenten en informatie:
    a. een Curriculum Vitae dat is bijgewerkt tot uiterlijk de dag van de voordracht van de betreffende wethouder[s];
    b. een Verklaring Omtrent het Gedrag die is afgegeven maximaal één maand voorafgaand aan de voordracht van de betreffende wethouder[s];
    c. een BKR-verklaring die is afgegeven maximaal één maand voorafgaand aan de voordracht van de betreffende wethouder[s];
    d. de kandidaat-wethouder maakt bovendien alle overige door hem/haar in dat verband relevante geachte informatie aan de commissie mondeling dan wel schriftelijk kenbaar.
5. De commissie onderzoekt of de benoeming van elke kandidaat-wethouder voldoet aan de vereisten van de artikelen 10, 36a, 36b, 41b, eerste, derde en vierde lid, en 41c, eerste lid, van de Gemeentewet.
6. De commissie bespreekt in een bijeenkomst de overlegde stukken genoemd onder lid 3 van dit artikel en doet onderzoek naar de bepalingen van lid 4 van dit artikel.
7. De commissie stelt elke kandidaat-wethouder in de gelegenheid om de documenten en aangedragen informatie mondeling toe te lichten in een bijeenkomst van de commissie.
8. De commissie kan, indien de commissie dit wenselijk acht, opdracht geven om een of meerdere kandidaat-wethouders aan een risicoanalyse integriteit door een gecertificeerd extern bureau te onderwerpen.

a. Bij een eerste benoeming tot wethouder in de gemeente Duiven wordt de in de aanhef van dit artikel genoemde risicoanalyse altijd uitgevoerd.
b. Indien een kandidaat-wethouder reeds in een eerdere periode benoemd is als wethouder in de gemeente Duiven en bij die benoeming een risicoanalyse is uitgevoerd kan deze analyse in beginsel achterwege blijven tenzij de eerdere risicoanalyse ouder is dan zes jaar gerekend vanaf de datum van beoogde benoeming.
c. In afwijking van het onder b. genoemde staat het de commissie altijd vrij om alsnog een risicoanalyse uit te laten voeren.
d. Indien een risicoanalyse is uitgevoerd wordt de kandidaat-wethouder in staat gesteld kennis te nemen van de uitkomsten daarvan. De commissie stelt de kandidaat-wethouder in de gelegenheid om weerwoord te geven op de uitkomsten.

9. De commissie brengt na haar onderzoek, zo nodig aangevuld met de conclusies van de risicoanalyse genoemd in lid 8, mondeling en schriftelijk verslag uit aan de raad. In dit verslag wordt aangegeven:
   a. of de commissie, voor elke wethouder afzonderlijk, de kandidaat-wethouder benoembaar acht in het ambt van wethouder;
   b. of de commissie naar aanleiding van het onderzoek ten aanzien van een kandidaat-wethouder redenen ziet om de betreffende kandidaat-wethouder aanbevelingen te doen, en zo ja welke, die relevant zijn om na de benoeming elke schijn van niet-integer handelen/nalaten te voorkomen;
   c. of het onder lid 8, sub a genoemde oordeel al dan niet de unanieme steun heeft van de commissie.
10. Het verslag aan de raad, genoemd in lid 9, wordt gedaan achter gesloten deuren door de voorzitter van de commissie namens de gehele commissie. Noch het mondelinge, noch het schriftelijke verslag wordt openbaar gemaakt.
11. De voorzitter van de raad draagt zorg voor vertrouwelijk beheer van alle documentatie, in welke vorm dan ook, inzake de benoeming van wethouders. Nadat de betreffende wethouder aftreedt wordt alle documentatie op een veilige wijze voor een periode van twintig jaar opgeslagen conform de eisen die de Archiefwet daaraan stelt.
12. De kosten voor de risicoanalyses van kandidaat-wethouders worden gedekt vanuit de algemene reserve en worden, indien mogelijk, in de begroting opgenomen dan wel via de kwartaal- of tussenrapportages aan de raad gemeld. De commissie behoeft, mits gehandeld wordt binnen de kaders van dit artikel, geen toestemming van de raad voor de uitgaven die gepaard gaan met risicoanalyses.

Toelichting art. 5c [nieuw] Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019[1]

De toelichting gaat niet artikelsgewijs in op art. 5c, maar geeft een aantal punten aan die relevant zijn voor een zorgvuldig onderzoek naar de geloofsbrieven en integriteit van te benoemen wethouders. De leden van de te benoemen commissie kunnen deze toelichting lezen als een lijst met aandachtspunten.

Algemeen

In de "Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij provincies, gemeenten en waterschappen. Met modelgedragscodes integriteit voor volksvertegenwoordigers en voor (dagelijkse) bestuurders" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties [4e gewijzigde versie, april 2021]" worden drie mogelijke wegen geschetst om de integriteit van kandidaat-wethouders te toetsen: door de burgemeester, door een commissie van de gemeenteraad en door een extern in te huren gecertificeerd bureau dat deze integriteitstoetsing namens de gemeenteraad uitvoert. In de wijziging die nu voorgesteld wordt is gekozen voor een "mengvorm" van de eerste twee: de toetsing ligt in beginsel in handen van een commissie, bestaande uit de burgemeester, tevens voorzitter van de raad, en twee door hem/haar te benoemen leden uit de gemeenteraad. Het grootste voordeel aan deze variant is dat zowel de rol van de burgemeester als hoeder van de integriteit als de positie van de raad als hoogste orgaan van de gemeente recht gedaan wordt.

Er is bewust gekozen voor de optie om de twee overige leden van de commissie, d.w.z. de leden uit de gemeenteraad, door de voorzitter van de raad [tevens voorzitter van de betreffende commissie] te laten benoemen. Hierdoor wordt benoeming zo min mogelijk een "politieke beslissing" en is de exacte samenstelling van de gemeenteraad ook niet relevant. De voorzitter kan daarnaast snel een commissie benoemen, wat de benoeming van kandidaat-wethouders niet [onnodig] vertraagt.

Risicoanalyse

De commissie kan in een aantal gevallen - en moet in sommige gevallen - ook een risicoanalyse integriteit door een gecertificeerd extern bureau laten uitvoeren. Indien een wethouder voor de eerste maal in deze functie binnen de gemeente Duiven wordt benoemd is dit een voorgeschreven procedure. In andere gevallen wordt het oordeel of die analyse noodzakelijk en/of wenselijk is overgelaten aan de commissie.

De regeling van art. 5c Reglement van orde gemeenteraad Duiven 2019 is aanzienlijk uitgebreid. Een en ander heeft te maken met de bijzondere aandacht die vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, maar ook vanuit andere geledingen, geschonken wordt aan integriteit, in het bijzonder die van de dagelijks bestuurders van de gemeente Duiven. Uiteraard is het niet de bedoeling om de benoemingsprocedure veel langer en ingewikkelder te maken, hoewel dat onvermijdelijk toch enigszins gebeurt. Een en

[1] De toelichting is [mede] ontleend aan de "Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij provincies, gemeenten en waterschappen. Met modelgedragscodes integriteit voor volksvertegenwoordigers en voor (dagelijkse) bestuurders" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties [4e gewijzigde versie, april 2021]".

ander kan worden opgevangen doordat een beoogde coalitie al in een vroegtijdig stadium de gegevens van de kandidaat-wethouder[s] van de betrokken partijen kenbaar maken aan de commissievoorzitter. De twee leden van de commissie kunnen - voor zover het gaat om benoeming na gemeenteraadsverkiezingen - zo snel mogelijk na beëdiging van de nieuwe raad worden benoemd. In andere gevallen kan de voorzitter van de commissie, anticiperend op de benoeming van een nieuwe wethouder, vroegtijdig de twee leden van een commissie benoemen.

Overige opmerkingen

De wettelijke bepalingen die van toepassing zijn voor benoeming/functioneren van wethouders zijn:

- benoembaarheidsvereisten: art. 36a/art. 10 Gemeentewet
- onverenigbare betrekkingen: art. 36b Gemeentewet
- verboden handelingen: art. 41c/art.15 Gemeentewet
- nevenfuncties: art. 41b Gemeentewet
- verbod vooringenomenheid: art. 2:4 Algemene wet bestuursrecht

Bij benoeming kan gelet worden op financiële/functionele aspecten, zoals:

- financiële belangen en aandelenportefeuille
- juridische belangen, zoals subsidie- of opdrachtrelaties met het openbaar bestuur
- eigendom van vastgoed of gronden
- schulden en betalingsrisico's [hiertoe wordt o.a. een BKR-uittreksel opgevraagd]
- omgaan met vertrouwelijke informatie
- bevoegdheden als bestuurder op basis van portefeuille en impact daarvan

Aandachtspunten m.b.t. persoonlijke aspecten zijn:

- juistheid en volledigheid CV
- strafrechtelijke en relevante juridische uitspraken uit het verleden, lopende juridische procedures
- lidmaatschappen, bijvoorbeeld van verenigingen binnen de gemeente
- nevenfuncties en -activiteiten
- het netwerk van de kandidaat, inclusief directe familieleden
- opleiding
- arbeidsverleden, en eventuele onregelmatigheden die hierin plaatsvonden
- verlofregeling of terugkeergarantie bij de huidige of een vorige werkgever
- gedrag op sociale media, ook in het benaderen van inwoners en andere bestuurders
- bestuurlijke ervaring

Gekozen is voor een commissie die de risicoanalyse [in beginsel] zelf uitvoert, maar wel kan [en soms moet] worden ondersteund door een gespecialiseerd extern bureau dat een risicoanalyse integriteit uitvoert.

<u>Voordelen</u>

- het primair verantwoordelijke bestuursorgaan blijft "in control" tijdens het benoemingstraject van de kandidaten
- de gemeente maakt minder extra kosten voor het onderzoek [kosten extern bureau blijven, indien dat gewenst/noodzakelijk is in de optiek van de commissie]

Nadelen

- de commissie is - in tegenstelling tot een extern bureau - niet gespecialiseerd in dergelijke analyses[2]
- het komt vaak voor dat de commissieleden de kandidaten al kennen; het risico bestaat daarmee dat zij de kandidaten niet objectief en onafhankelijk beoordelen
- de risicoanalyse kan als politiek middel ingezet worden[3]

Informatie die de kandidaat zelf aanlevert:

- Curriculum Vitae
- Verklaring Omtrent het Gedrag
- BKR-verklaring
- Ingevulde vragenlijst [voor zover deze is opgesteld door de commissie of binnen de raad gangbaar is]

Externe informatiebronnen:

- Openbare bronnen
- Referenties die door de kandidaat worden aangeleverd

Vergadering commissie en gesprek:

- Analyse bronnen
- Gesprek met de kandidaat

Communicatie

Het proces van de risicoanalyse mag geen verrassingen kennen. Dit proces moet duidelijk zijn en goed gecommuniceerd worden. In de communicatie komt de timing van de risicoanalyse aan bod, de inhoudelijke voorbereiding, de onderzoeksmethoden die worden gebruikt en de wijze waarop met informatie over de kandidaten wordt omgegaan.

Privacy en openbaarheid zijn daarin nadrukkelijk en uitgewerkt meegenomen. Uiteraard worden alle betrokkenen die een rol krijgen bij de risicoanalyse meegenomen in deze communicatie, zodat zij weten wat er van hen wordt verwacht.

Daarnaast is communicatie naar de politieke partijen essentieel. Zij kunnen hun kandidaten op de lijst alvast informeren over het feit dat er een risicoanalyse plaats zal vinden, en wat dit behelst. Dit biedt ook ruimte aan de mogelijkheid voor politieke partijen om voorafgaand

[2] Vandaar dat de commissie om haar moverende redenen toch soms moet en anders kan kiezen om een extern bureau in te schakelen om specifiek onderzoek uit te voeren.

[3] Bij de benoeming van de commissie door de raadsvoorzitter ligt het voor de hand dat, door de keuze van de commissieleden, de onafhankelijkheid en onpartijdigheid zo veel mogelijk gewaarborgd worden, bijvoorbeeld door de benoeming van één lid van de [beoogde] oppositie en één lid van de [beoogde] coalitie. De voorzitter van de raad, die tevens voorzitter van de commissie is, staat sowieso boven de partijen en bewaakt daarmee nog eens extra de onafhankelijkheid van de werkzaamheden van de commissie.

aan de voordracht van de wethouders aan de slag te gaan met het thema integriteit. Zij hebben primair de verantwoordelijkheid om integere kandidaten voor te dragen.

Timing van de risicoanalyse
De onderhandelingen na de verkiezingen nemen vaak enige tijd in beslag. Zodra er een akkoord is, willen de onderhandelaars dit snel naar buiten brengen. Het bekendmaken van de kandidaten op dat moment, brengt een risico met zich mee: als de uitkomsten van de risicoanalyse een aanleiding vormen voor de kandidaat om zich terug te trekken, ontstaat het risico dat personen beschadigd worden.

Het verdient daarom aanbeveling om de kandidaten pas bekend te maken na afronding van de risicoanalyse. Om de periode tussen het bereiken van het akkoord en de presentatie van de kandidaten zo kort mogelijk te houden, is het belangrijk dat de formateur de raadsvoorzitter en - te benoemen - commissie op de hoogte houdt van de vorderingen in de formatie. De commissie kan hierdoor anticiperen op het moment waarop de risicoanalyses plaatsvinden.

Voor de uitvoering van een risicoanalyse moet minimaal een week worden uitgetrokken.

Toestemming van de kandidaat
De commissie wordt tevens gemandateerd om eventuele resultaten van een externe risicoanalyse in te zien. Gelet op de vrijwilligheid en de toestemming van de kandidaat dient vooraf voor de kandidaat duidelijk te zijn welke risicogebieden worden onderzocht, wie de resultaten [en in welke vorm] te zien krijgt en hoe en hoelang de gegevens bewaard worden.

Alle processtappen zijn vooraf vastgelegd en aan de kandidaat van tevoren bekendgemaakt [transparantiebeginsel AVG]. De kandidaat geeft toestemming het proces als afgesproken te doorlopen.

Procesduur
Er zijn meerdere factoren die invloed hebben op het moment én het aantal dagen waarbinnen de risicoanalyse plaatsvindt: de duur van coalitieonderhandelingen, het moment van benoeming, eventuele feestdagen, het aantal bestuurders, en het doel en de reikwijdte van de analyse. Daarmee is de uiterste startdatum van een risicoanalyse niet vooraf vast te stellen. Bij het maken van de planning kunnen de volgende zaken wel ingecalculeerd worden:

- het uitvoeren van een risicoanalyse duurt ongeveer 5 tot 7 werkdagen, indien een extern bureau betrokken wordt kan dit oplopen tot 15 werkdagen;
- houd rekening met een week speling tussen oplevering van de rapportage door de commissie en de formele benoeming;
- de periode tussen de oplevering van het rapport door de commissie en de benoeming kan gebruikt worden voor het bepalen van handelingsperspectief;
- de kandidaat-wethouder dient gedurende de looptijd van de risicoanalyse beschikbaar en bereikbaar te zijn voor het verstrekken van informatie, het voeren van het gesprek en wederhoor.

Met een goede voorbereiding en communicatie is het goed mogelijk om de risicoanalyse in een kort tijdsbestek voor de benoeming te realiseren.

Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij provincies, gemeenten en waterschappen

Met modelgedragscodes integriteit voor volksvertegenwoordigers en voor (dagelijkse) bestuurders

2021

Vierde gewijzigde druk

Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij provincies, gemeenten en waterschappen

Met modelgedragscodes integriteit voor volksvertegenwoordigers en voor (dagelijkse) bestuurders

2021

Vierde gewijzigde druk

Inhoud

1. Inleiding 6
1.1 Kwaliteit van het openbaar bestuur en integriteit 6
1.2 Meer dan regels en procedures 6
1.3 Gedragscodes 7
1.4 Leeswijzer 7
1.5 Terminologie 7

2. Voor het ambt: werving en selectie 8
2.1 Inleiding 8
2.2 Integriteitstoetsing door de politieke partij 8
2.3 Risicoanalyse integriteit voor kandidaat-bestuurders 9

3. Belangenverstrengeling 11
3.1 Omschrijving en wettelijke bepalingen 11
3.2 Onverenigbaarheid van functies 11
3.3 Verboden handelingen 12
3.4 Deelname aan stemming en beïnvloeding besluitvorming 13
3.5 Nevenfuncties 14
3.6 Q.q.-nevenfuncties 14
3.7 Melding en openbaarmaking nevenfuncties 15
3.8 Inkomsten uit nevenfuncties / melding en verrekening ervan 15
3.9 Inkomsten uit q.q.-nevenfuncties 15
3.10 Financiële belangen 16
3.11 Draaideurconstructie 16
3.12 Aanbevelingen 17

4. Informatie 18
4.1 Basisregels voor omgaan met informatie 18
4.2 Oneigenlijk gebruik van niet-openbare informatie 18
4.3 Beslotenheid en geheime informatie 18
4.4 Vertrouwelijke informatie 19
4.5 E-mail- en internetgebruik; sociale media 19
4.6 Aanbevelingen 19

5. Geschenken, diensten en uitnodigingen 20
5.1 Nooit in ruil voor een tegenprestatie 20
5.2 Geschenken van en aan de provincie, de gemeente of het waterschap 20
5.3 Geschenken aan individuele politieke ambtsdragers 21
5.4 Etentjes, excursies en evenementen 21
5.5 Aanbevelingen 22

6. Vergoedingen en verstrekkingen politieke ambtsdragers 23
6.1 Kwetsbaarheid van ambtsdragers bij vergoeding van kosten 23
6.2 Bedrijfsvoeringskosten 24
6.3 Bestuurskosten 24
6.4 Kosten die voor eigen rekening blijven 26
6.5 Vergoedingenoverzicht onkosten 27
6.6 Betalingswijze voorzieningen van bestuurders 28
6.7 Aanbevelingen 28

7. Inkopen en aanbesteden 30
7.1 Kwetsbaar voor schending integriteit 30
7.2 Inkoop- en aanbestedingsbeleid 30
7.3 Regelgeving 30
7.4 Belangenverstrengeling en beïnvloeding 30
7.5 Integriteit van ondernemers; de wet Bibob 31
7.6 Aanbevelingen, gebaseerd op de wettelijke verplichtingen en van overige aard. 31

8. Financiële functie 33
8.1 Transparantie, controle en verantwoording van uitgaven 33
8.2 Financiële verordening(en) 33
8.3 De jaarrekening 33
8.4 De accountantscontrole 33
8.5 Rekenkameronderzoek 34

9. De organisatie van het integriteitsbeleid: enkele aanbevelingen 35

Aanbevelingen 36
Vormgeving van het beleid 36
Preventieve maatregelen 36
Handhavend optreden 37
Beschikbare ondersteuning 37

Bijlagen 39
Modelgedragscode integriteit commissaris van de koning en gedeputeerden/ burgemeester en wethouders/ voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur 40

Colofon 55

1. Inleiding

1.1 Kwaliteit van het openbaar bestuur en integriteit

Integriteit heeft alles te maken met de kwaliteit van het openbaar bestuur. Ook kan integriteit het vertrouwen van de burgers in hun overheid maken of breken. De overheid moet dus prioriteit geven aan integriteit, temeer omdat zij werkt met publieke middelen en op veel terreinen een monopoliepositie heeft.

Tegelijkertijd staat de integriteit van politieke ambtsdragers onder druk, wat vooral het gevolg is van allerlei maatschappelijke ontwikkelingen. Zo zijn het publieke en het private domein meer met elkaar verstrengeld geraakt, neemt de rol van de participerende burger toe en krijgen politieke ambtsdragers in het decentraal bestuur te maken krijgen met agressie en geweld door burgers en de wijze waarop hier beleidsmatig mee wordt omgegaan[1]. Bovendien is de belangstelling voor integriteitsvraagstukken sterk toegenomen. Door sociale media is mediacomplexiteit toegenomen. Daardoor is de zichtbaarheid van politici toegenomen. Elke politieke ambtsdrager op elk bestuurlijk niveau kan bij alle afwegingen, soms plotseling, vragen krijgen over zijn integriteit. Wetenschappers doen onderzoek naar corruptie en fraude, journalisten vragen declaraties van bestuurders op en doen verslag van lokale affaires. Burgers mengen zich in het debat via sociale media. Parlementariërs stellen Kamervragen. En terecht, want belangenverstrengeling, misbruik van positie, corruptie en fraude worden steeds minder geaccepteerd.

Politieke ambtsdragers vervullen een voorbeeldfunctie voor burgers en voor hun ambtenaren. De handel en wandel van politieke ambtsdragers heeft zijn weerslag op de hele organisatie, zowel in positieve als in negatieve zin. Politieke ambtsdragers zijn verantwoordelijk voor de eigen integriteit en collectief voor de integriteit van hun organisatie. De politieke ambtsdrager heeft uiteraard net als iedere andere burger recht op een privéleven, maar hij leeft in een glazen huis, waardoor ook privégedragingen onderwerp van (brede) publieke aandacht kunnen zijn. Daarom moet een politieke ambtsdrager 24 uur per dag alert zijn op handelingen of gedragingen die het aanzien en de integriteit van het politieke ambt kunnen schaden.

Deze handreiking is een gezamenlijk product van het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Zij willen hiermee provincies, gemeenten en waterschappen stimuleren en ondersteunen bij hun inspanningen om de bestuurlijke integriteit te versterken. De handreiking is bedoeld voor elke politieke ambtsdrager. De primaire verantwoordelijkheid voor integriteit ligt bij elke provincie, gemeente en waterschap afzonderlijk maar vóór alles bij elke ambtsdrager persoonlijk. De handreiking biedt ook aanknopingspunten voor de besturen van de BES-eilanden.

1.2 Meer dan regels en procedures

Integriteit is als een van de zeven leidende beginselen opgenomen in de Nederlandse Code voor Goed Bestuur. Openheid en integriteit worden daarbij in samenhang gezien met de andere voorwaarden voor goed bestuur dat zich kenmerkt door behoorlijk bestuur (met kernwaarden als integriteit, gelijkheid en rechtmatigheid), responsief bestuur (legitimiteit, openheid, participatie en verantwoording) en resultaatgericht bestuur (effectiviteit en efficiency)[2]. De voorwaarden behoorlijkheid, responsiviteit en resultaatgerichtheid kunnen elkaar in de praktijk bijten. Het gaat erom dat een bestuur in de praktijk de juiste balans vindt tussen deze drie voorwaarden.

Daarnaast kan elk bestuur voor de eigen organisatie een aantal richtinggevende uitgangspunten en normen voor integriteit afspreken, waarmee de politieke ambtsdragers zich zowel in hun gedrag als in de discussies bij de opstelling van de gedragsregels en codes laten leiden.

Om het integriteitsbeleid handen en voeten te geven is een aantal regels en procedures vastgesteld. Een belangrijke notie is daarnaast dat integriteit een grondhouding is, een kwestie van mentaliteit, iets waar je aan kunt werken en waar je in kunt groeien. In het integriteitsbeleid zal een belangrijke plaats moeten worden ingeruimd voor de cultuur in de organisatie en in de politieke arena. Dit moet een cultuur zijn van openheid, waarin men dilemma's kan bespreken en elkaar aanspreekt op gedrag en handelen. Het vaststellen van regels en procedures is van groot belang, maar het mag nooit leiden tot een houding dat de integriteit daarmee is 'geregeld'.

Integriteit vraagt ook om een heldere verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, waarbij "checks en balances" centraal staan. Daarmee wordt het overheidshandelen transparant en controleerbaar. De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de bestuursorganen in provincies, gemeenten en waterschappen zijn wettelijk geregeld. Het is van

[1] Rapport Monitor Integriteit en Veiligheid Openbaar Bestuur 2020

[2] Brochure Nederlandse code voor goed openbaar bestuur.

groot belang dat de bestuursorganen voor de juiste “checks en balances” zorgen als zij hun bevoegdheden uitoefenen of doen uitvoeren door hun organisaties. Daarbij moet rekening worden gehouden met eventuele integriteitsrisico’s en dient het integriteitsbewustzijn door de hele organisatie gestimuleerd en geborgd te zijn. Elkaar durven aan te spreken is hier een uiting van.

1.3 Gedragscodes

Gedragscodes[3] zijn een belangrijk instrument en hulpmiddel om een open, transparante en integere organisatiecultuur te realiseren. De Provincie-, Gemeente- en Waterschapswet verplichten Provinciale Staten, de gemeenteraad en het algemeen bestuur van het waterschap om voor zichzelf en voor hun bestuurders een gedragscode vast te stellen. Deze moet de integriteit van de politieke ambtsdragers helpen waarborgen. Het rechtskarakter is dat van een interne regeling, ter invulling van en (bij enkele normen) in aanvulling op de wettelijke regels. De provincie-, gemeente- en waterschapsbesturen hebben veel ruimte om deze gedragscode zelf in te vullen. Zij vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies. Het niet naleven van de gedragscode heeft geen rechtsgevolgen. Er is sprake van zelfbinding. De regels worden in gezamenlijk debat vastgesteld door de politieke ambtsdragers zelf. In dit licht moeten de regels in de code worden gezien. Dat maakt de gedragscode evenwel niet vrijblijvend. De bestuurders kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Gebeurt dat niet, dan is de gedragscode een dode letter. Het proces van totstandkoming van de code, met de discussie binnen de provincie, gemeente en het waterschap over de uitgangspunten en kernbegrippen van integriteit, is minstens zo belangrijk als de gedragscode zelf.

Maar een gedragscode heeft niet de juridische status van een algemeen verbindend voorschrift waaruit rechten en verplichtingen voortvloeien. Een gedragscode doet vooral een moreel appel op volksvertegenwoordigers en bestuurders. Om dat te bereiken, kunnen zij bepalingen met gedragsregels bevatten over bijvoorbeeld declaratiegedrag, het gebruik van gemeentelijke voorzieningen voor privédoeleinden en het voorkomen van vermenging van publieke en zakelijke belangen. Het voorschrijven van een gedragsregel die afwijkt of verder gaat dan een dwingendrechtelijke wettelijke regeling is niet mogelijk. Nemen provincies, gemeenten of waterschappen contra-legem constructies op in de gedragscode dan kunnen die gemakkelijk weer zelf aanleiding zijn voor integriteitsproblemen.

1.4 Leeswijzer

De hoofdstukken 2 tot en met 8 bestrijken de belangrijkste onderwerpen waaraan integriteitsaspecten zijn verbonden. Alle teksten zijn gebaseerd op de Provincie-, Gemeente- en Waterschapswet. Ook bevat elk hoofdstuk een aantal aanbevelingen, met uitzondering van hoofdstuk 8 dat een apart karakter heeft. Ook zijn enkele praktijkvoorbeelden (casuïstiek, dilemma’s die zich hebben voorgedaan en voorbeelden van een aanpak) in de hoofdstukken verwerkt. Hoofdstuk 9 licht het ‘hoe’ van het integriteitsbeleid toe: de aanpak ervan binnen de eigen organisatie.

1.5 Terminologie

- Politieke ambtsdragers: bestuurders en gekozen volksvertegenwoordigers van provincies, gemeenten en waterschappen.
- Bestuurders: commissarissen van de Koning, gedeputeerden, burgemeesters, wethouders, voorzitter en leden van het dagelijks bestuur van een waterschap. Deze bestuurscolleges worden ook aangeduid als het dagelijks bestuur/DB.
- Volksvertegenwoordigers: Statenleden, raadsleden en leden van het algemeen bestuur van een waterschap. De vertegenwoordigende organen worden ook aangeduid als het algemeen bestuur/AB.

Waar de tekst niet van toepassing is op beide categorieën politieke ambtsdragers, wordt gesproken over ‘bestuurders’ dan wel ‘volksvertegenwoordigers’.

[3] Modelaanpak basisnormen integriteit openbaar bestuur en politie,

2. Voor het ambt: werving en selectie

2.1 Inleiding

U krijgt als kandidaat volksvertegenwoordiger of als kandidaat-bestuurder over het algemeen te maken met integriteitstoetsing. Als kandidaat-volksvertegenwoordiger door de politieke partij en als kandidaat-bestuurder door middel van de zogenaamde risicoanalyse integriteit in opdracht van provinciale staten, de raad of het algemeen bestuur. Voor deze twee verschillende onderdelen zijn er twee afzonderlijke publicaties verschenen.

De Handreiking Integriteitstoetsing (Handreiking integriteitstoetsing) gaat in op het wervingsproces van kandidaten voor de volksvertegenwoordiging.

De Handleiding basisscan integriteit biedt uitgangspunten voor een transparante en zorgvuldige voorbereiding en uitvoering van risicoanalyses integriteit voor kandidaat-bestuurders in opdracht van provinciale staten, de gemeenteraad of het algemeen bestuur. De handleiding is online beschikbaar via de volgende link (Handleiding basisscan integriteit).

2.2 Integriteitstoetsing door de politieke partij

De handreiking integriteitstoetsing biedt, in de vorm van een toolbox, een overzicht van methoden die de wervings- en selectie-commissies van politieke partijen kunnen benutten bij het toetsen van de integriteit van – en het verbeteren van het bewustzijn over de integriteitsrisico's bij potentiële kandidaten. De handreiking faciliteert daarmee het gesprek over kwetsbaarheden en beheersmaatregelen. Er worden daarvoor negen praktische instrumenten aangereikt:

1. vuistregels integriteit,
2. zelfassessment om volksvertegenwoordiger te worden,
3. vragenlijst integriteit,
4. antecedentenonderzoek,
5. herkennen van mogelijke ondermijning,
6. leidraad integriteit selectiegesprek,
7. bewilligingsverklaring,
8. integriteitsagenda, en
9. de zogenaamde dilemmakaarten.

In het kader van de aandacht voor integriteit is het ook actueel om te bezien in de mate waarin het bestuur en volksvertegenwoordiging weerbaar is en moet zijn tegen ondermijning[4]. Het Netwerk Weerbaar Bestuur van het ministerie van BZK helpt volksvertegenwoordigers en bestuurders verder op het gebied van integriteit met preventie en trainingen, risicoanalyse integriteit en advies bij onderzoeken.
Twee derde van de landelijke partijen en circa 60% van de plaatselijke afdelingen screent inmiddels haar kandidaat-volksvertegenwoordigers en kandidaat-bestuurders[5].

Valkuilen en startpositie in integriteit voor u als kandidaat volksvertegenwoordiger of bestuurder.
Integriteit lijkt vaak een vanzelfsprekendheid te zijn en juist daar zit de valkuil. Een tweede valkuil is dat integriteit in overgrote meerderheid als iets gezien wordt dat over anderen gaat en niet over uzelf. Integriteit is vaak complex, niet eenduidig, met gekleurde en grijze gebieden en staat bijna altijd in een dynamisch politiek-bestuurlijke werkelijkheid. Er geldt: "Integriteit is geen bezit, maar een constante opgave en uitdaging'[6].
En het adagium geldt hier "verander de wereld en begin bij uzelf". Integriteitstoetsing is in eerste instantie in het belang van uzelf, om het risico op integriteitsrisico's te verkleinen. De toets vindt plaats vanuit een positieve grondhouding. Ontwikkelen van bewustzijn en handelingsperspectief slaat in eerste instantie terug op uzelf. Voor werkelijk een integer bestuur is echter een collectief integriteitsbewustzijn nodig.

Voor specifieke vragen of verdere informatie naar aanleiding van deze paragraaf kunt u terecht bij de verschillende bestuurders-verenigingen van politieke partijen. Indien u geen lid bent van een landelijke partij, kunt u terecht bij het Kennispunt Lokale politieke partijen.

Mogelijkheden: Toolkit democratisch weerbaarheid voor politieke ambtsdragers
Naast de uitleg in de handreiking integriteitstoetsing over zelf assessment is er nog een nuttige tool voor u. Want op de vraag of u zichzelf in het profiel vindt passen van volksvertegenwoordiger is er de handige Toolkit democratische weerbaarheid voor politieke ambtsdragers te benutten. In die toolkit wordt

[4] Tweede Kamer, vergaderjaar 2017–2018, 28 844, nr. 146 en 29 911 nr. 207.
[5] M. Boogers, G. Voerman, Rekrutering en selectie van kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2018: ontwikkelingen vanaf 2006 geduid, Universiteit Twente / Rijksuniversiteit Groningen, 2018.
[6] Grijs, onderzoek naar achtergronden en risicofactoren bestuurlijke integriteit; onderzoek in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2012.

eenvoudig gezegd antwoord verkregen op de vragen:
1. Wie bent u?
2. Wat draagt u mee?
3. Wie/wat beïnvloedt u?
4. Wat komt u tegen?
5. Wat kunt u doen?

(potentiele) onmogelijkheden
Er zijn een aantal wettelijke onmogelijkheden om volksvertegenwoordiger (of bestuurder) te worden als tegelijkertijd bepaalde functies worden uitgeoefend zoals benoemd in hoofdstuk 3.2 en over onverenigbare functies en een aantal verboden handelingen in hoofdstuk 3.3.

Daarnaast zijn er een aantal potentiële onmogelijkheden die met name uit antecedentenonderzoek blijken. Daarom wordt er specifiek op dit element wel nader in gegaan in deze handreiking.

Drie vormen worden onderscheiden in het antecedentenonderzoek:
1. Openbare bronnenonderzoek. Een onderzoek in bronnen die voor eenieder toegankelijk zijn.
2. Aanvraag Verklaring omtrent het Gedrag (VOG). Een VOG is een verklaring waaruit blijkt dat het gedrag van de kandidaat in het verleden, geen bezwaar vormt voor het vervullen van een specifieke taak of functie in de samenleving.
3. Referentieonderzoek. Het opvragen van referenties en het bevragen van deze referenties op hun ervaringen met de kandidaat (alleen bij kandidaat-bestuurders).

Ad 1
Tegenwoordig zijn uitingen en gedragingen uit het verleden meer en meer traceerbaar op het web. Wees dus te allen tijde bewust van eventuele uitingen en gedragingen in het verleden en hoe die zijn vastgelegd en hoe u daar mee omgaat.

Aanvullende tip is te zorgen dat uw CV of web profiel (bijvoorbeeld uw LinkedIn pagina) naadloos aansluit op een later publiekelijk te maken lijst van nevenfuncties. Eenduidige transparantie vormt hier het credo.

Ad 2
Het conceptwetsvoorstel Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur zorgt ervoor dat een VOG voor de benoeming van een bestuurlijke functie zoals de wethouder, overlegd dient te worden. Als de kandidaat-bestuurder deze VOG niet kan overleggen, heeft dit als gevolg dat de kandidaat niet benoembaar is. De VOG dient daarmee als benoembaarheidsvereiste. Voor de afgifte van een VOG wordt door de Dienst Justis van het Ministerie van Justitie en Veiligheid gewerkt met zogenaamde screeningsprofielen, waarbij aan de hand van bepaalde risicogebieden wordt beoordeeld of aan betrokkene voor de desbetreffende functie een VOG kan worden afgegeven. Tegen de weigering van een VOG staat bezwaar en beroep open. Bij de toets voor kandidaat-wethouders aan dit screeningsprofiel geldt een terugkijktermijn van tien jaar. Eén van de kenmerken van de functie van bijvoorbeeld een wethouder is dat wordt omgegaan met gevoelige informatie. Het omgaan met gevoelige informatie brengt verschillende risico's met zich mee. Als politicus bestaat ook het gevaar van omkoping of door de verkregen informatie zichzelf een voordeel te verschaffen. Indien blijkt dat de kandidaat-bestuurder in de voorgeschreven terugkijktermijn voorkomt en/of is veroordeeld voor feiten die verband houden met de functieaspecten geld, goederen en/of personen zegt dat in negatieve zin iets over zijn/haar kwetsbaarheid en integriteit om als politieke ambtsdrager op te kunnen treden. Er is ook een VOG-check beschikbaar. De VOG-check berekent aan de hand van een serie vragen of iemand een hoge, gemiddelde of lage kans heeft op een VOG in diverse branches, nu en in de toekomst.

2.3 Risicoanalyse integriteit voor kandidaat-bestuurders

Zoals in de inleiding aangegeven is de risicoanalyse integriteit bedoeld voor kandidaat –bestuurders. Nu is niet de politieke partij de initiatiefnemer maar het betreffende bestuursorgaan (Staten, Raad of Algemeen bestuur).

De eerdergenoemde handleiding geeft zicht op de standaardelementen die onderdeel uitmaken van een basisscan integriteit. Daarnaast biedt de handleiding uitgangspunten, afwegingen en tips voor een gedegen voorbereiding en zorgvuldige uitvoering van risicoanalyses voor kandidaat-bestuurders. Het gaat om de afspraken (opdrachtverlening, reikwijdte en uitvoering), de informatiestromen aan kandidaten en besluitvormers (Staten, raad of algemeen bestuur), het uitvoeren van de analyse (inhoud en proces) en het borgen van de risicoanalyse (beheersmaatregelen, monitoring en evaluatie).

De toepassing van een risicoanalyse wordt inmiddels wijdverbreid toegepast en is thans opgenomen in het conceptwetsvoorstel Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur. Met het verrichten van een risicoanalyse integriteit ten aanzien van een persoon of partij, worden de mogelijke integriteitsrisico's in kaart gebracht, geanalyseerd en kunnen eventueel risico beheersende maatregelen worden genomen.

De handleiding geeft vooral ook aan dat het vooral in uw eigen belang is om vlak voor een benoeming nog eventuele kwetsbaarheden rond integriteit op te sporen voordat u het glazen huis betreedt.

Als u inmiddels al een uitgebreide en goede toetsing heeft ondergaan binnen uw politieke partij is het aannemelijk dat u als aankomend bestuurder voor weinig verrassingen meer komt te staan en u dus die risicoanalyse integriteit met vertrouwen tegemoet kunt zien. Maar behoedt u voor overmoedigheid en achteloosheid. Integriteit blijft complex en analyses en duidingen kunnen verschillend uitwerken. Immers de weging en beoordeling van een analyse is context gebonden. Bovendien is een bestuurlijke setting een andere dan die van een volksvertegenwoordiger.

Na de werving van volksvertegenwoordigers komt er na de verkiezingen het proces van collegevorming aan de orde. Als u na de collegeonderhandeling kandidaat-bestuurder bent is het zaak om dat tot na de risicoanalyse integriteit tezamen met uw partij, in casu fractievoorzitter, strikt vertrouwelijk te houden. Hoewel het niet vaak voorkomt dat een kandidaat-bestuurder zich alsnog terugtrekt of niet benoembaar wordt geacht, voorkomt dit eerste advies van deze paragraaf toch aandacht. Zaak is wel om de periode na de collegeonderhandeling en het bekendmaken van de kandidaat-bestuurders zo kort mogelijk te houden. Kortom een goede voorbereiding vanuit u, uw partij en de betrokkenen bij de benoemingsprocedure is het halve werk. Hierop voorzien ook de eerder genoemde verschillende ondersteuningsinstrumenten.

Advies is daarom de risicoanalyse integriteit aandachtig, transparant en zorgvuldig tegemoet te treden. U kunt het zien als extra weerspiegeling van uw bekwaamheden met bijbehorende risico's of als generale repetitie voordat u de glazen stolp van het openbaar bestuur betreedt.

Risicoanalyses worden thans nog verschillend uitgevoerd en kennen dus een verschillende aanpak. Allen raken als het goed is de bestanddelen zoals genoemd in de handleiding basisscan. De risicoanalyse is opgenomen in het reglement van orde van de raad of in een integriteitsverordening. Dat vormt dus ook voor u als kandidaat het eerste vertrekpunt.

Uitleiding: Aan het begin van het ambt
Het goede gesprek om integriteit bespreekbaar te maken als onderdeel van de behandelde toetsingsprocedures voert u meerdere malen. Bij uw politieke partij bij ten minste de kandidaatstelling en in de risicoanalyse integriteit in de benoemingsprocedure tot bestuurder. Het gesprek is periodiek en dus terugkerend.

Hoewel het strikt genomen net na de werving- en selectiefase valt maar wel bij een goede start hoort, ook uit integriteitsoogpunt, is er nog het volgende aandachtspunt. Een belangrijk moment is de eerste vergadering van het van de nieuwe Gedeputeerde Staten, het college en het dagelijks bestuur van het waterschap. In die eerste vergadering is het raadzaam dat integriteit een apart te bespreken onderwerp is. Daarbij wordt gerefereerd aan de afspraken die zijn gemaakt in het kader van de benoeming om integriteitsrisico's weg te nemen of beheersbaar te maken. Ze worden alsnog vastgelegd en zo nodig gemonitord. Bovendien kunnen dan collegiaal afspraken worden gemaakt over hoe te handelen bij opkomende integriteitskwesties. Een en ander is mede afhankelijk hoe het college het eigen integriteitsbeleid gaat vormgeven. Het beste is wel direct een afspraak te maken over een te hanteren integriteitsagenda.

Daarmee blijft integriteit praktisch, levend en is dus continuïteit duurzaam geborgd[7]. Ten slotte kan de afrondende vraag open op tafel worden gelegd door de voorzitter of er overigens nog andere feiten zijn uit heden of verleden van u als bestuurder die het college als collectief zou moeten kennen omdat ze op enig moment van negatieve invloed zouden kunnen worden op het functioneren van het college of het college in een moeilijke situatie zouden brengen. Niet dat dat na alle gevolgde procedures vermoedelijk nieuwe inzichten oplevert, maar het is goed om een gemeenschappelijk commitment en vertrouwensband op dit punt te markeren.

In hoofdstuk 9 zijn een aantal aandachtspunten opgenomen waarover u mogelijk ook in het kader van integriteit nadere afspraken wilt vastleggen of waarover uw collega's met u afspraken willen maken.

[7] Bij de invulling van een integriteitsagenda kunt u denken aan het integriteitsbeleid zelf voor bestuur en voor de ambtelijke organisatie, het tonen van voorbeeldgedrag, het volgen van trainingen en bijeenkomsten, intervisie, het gezamenlijk oefenen met dilemmakaarten, een mid-term review met uw eerste aanspreekpunt voor integriteit binnen of buiten de organisatie. Soms is eerst een cultuurtraject nodig om adequaat invulling te kunnen gaan geven aan een integriteitsagenda. Bij verstoorde verhoudingen tussen raad en college, binnen het college en of tussen raad/college en ambtelijke organisatie zijn voorafgaande trajecten noodzakelijk om een basis te verkrijgen om een succesvol integriteitsbeleid te kunnen voeren. Want duurzaam en effectief integriteitsbeleid bouw je alleen in vertrouwen niet in wantrouwen. Daarbij regel je echter wel wat er wordt gedaan om integriteit te bevorderen en wat als er integriteitskwesties gaan spelen.

3. Belangenverstrengeling

3.1 Omschrijving en wettelijke bepalingen

Van belangenverstrengeling is sprake als het publiek belang wordt vermengd met het persoonlijk belang van een politieke ambtsdrager of dat van derden. Hierdoor is een zuiver besluiten of handelen in het publiek belang niet langer gewaarborgd. Niet alleen feitelijke belangenverstrengeling, maar ook de schijn ervan moet worden vermeden.

Relevant voor kandidaatstelling. Een praktijkvoorbeeld.

De griffier van een gemeente stuurt ruim een jaar voorafgaand aan de verkiezingen een brief uit aan alle organisaties die deelnemen aan de verkiezingen opdat zij daar bij de werving en selectie van aspirant raadsleden en vervolgens de vaststelling van de kandidatenlijsten vast rekening mee kunnen houden. De brief wijst op de wettelijke vereisten voor de benoembaarheid volgens de Gemeentewet en de Kieswet en vermeldt de met het raadslidmaatschap onverenigbare betrekkingen. De brief gaat in op het belang om mogelijke belangenverstrengeling te voorkomen bij nevenfuncties. Deze gemeente geeft aan dat het vanuit politiek maatschappelijk oogpunt wenselijk kan zijn om gedurende het raadslidmaatschap afstand te nemen van bepaalde maatschappelijke en/of bestuurlijke functies. Naar de heersende opvattingen van de raad van deze gemeente zijn sommige functies, hoewel wettelijk toegestaan, niet wenselijk in samenhang met het raadslidmaatschap.

Het risico van belangenverstrengeling kan bijvoorbeeld ontstaan als een bestuurder een nevenfunctie vervult die raakvlakken heeft met de uitoefening van het politieke ambt.

Het onafhankelijk handelen van politieke ambtsdragers staat zowel in de eed of belofte[8], als in een aantal wettelijke bepalingen. De Provincie-, Gemeente- en Waterschapswet verbieden in dit verband:
- uitoefening van met het ambt onverenigbare functies (zie 3.2):
- bepaalde handelingen van politieke ambtsdragers (zie 3.3);
- deelname van bestuurders en volksvertegenwoordigers aan stemming in bepaalde gevallen (zie 3.4);
- nevenfuncties waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van de politieke functie (zie 3.5). Overigens heeft het verbod op het vervullen van dergelijke nevenfuncties niet uitsluitend te maken met het al dan niet onafhankelijk handelen van de ambtsdrager. Het kan hier bijvoorbeeld ook gaan om imagobeschadiging van het ambt.

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) ten slotte, moet een bestuursorgaan ervoor waken dat de besluitvorming wordt beïnvloed door persoonlijke belangen (zie 3.4).

Belangenverstrengeling kan daarnaast worden tegengegaan door onder meer:
- een meldingsregeling van financiële belangen (zie 3.9);
- afspraken die voorkomen dat oud-bestuurders in dienst van een externe partij na hun aftreden direct weer voor betaald werk ten behoeve van provincie, gemeente of waterschap worden binnengehaald (zie 3.10).

3.2 Onverenigbaarheid van functies

Als een politieke ambtsdrager andere functies uitoefent naast zijn politieke ambt, kan dit leiden tot belangenverstrengeling. Dat kan de ambtsdrager in kwestie bij zijn onafhankelijk oordeel in de weg staan. Daarom is voor alle groepen politieke ambtsdragers op vrijwel dezelfde wijze vastgelegd welke functies hoe dan ook onverenigbaar zijn met het politieke ambt[9]. Bij het onderzoek naar de geloofsbrieven door het volksvertegenwoordigende orgaan wordt dit gecontroleerd.

Onverenigbaar met het politieke ambt zijn onder meer de betrekkingen van minister, lid van de Raad van State en de Algemene Rekenkamer, van Nationale ombudsman en van ambtenaar aangesteld of ondergeschikt aan het desbetreffende bestuursorgaan. Een ambtenaar bij een waterschap mag bijvoorbeeld niet tegelijkertijd in het algemeen bestuur van eigen waterschap zitting nemen maar wel in het algemeen bestuur van een ander waterschap.

Toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot onverenigbare functies

Met het wetsvoorstel Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur zullen een aantal wijzigingen worden doorgevoerd met betrekking tot de bepalingen inzake belangenverstrengeling.

[8] Artikelen 14, 40a, 64 Provinciewet , artikelen 14, 41a, 65 Gemeentewet, artikel 34 Waterschapswet.

[9] Artikelen 13, 35c, 67 Provinciewet, artikelen 13, 36b, 68 Gemeentewet, artikelen 31, 45,47 Waterschapswet.

De volgende wijzigingen worden doorgevoerd met betrekking tot de onverenigbaarheid van functies:

Voorgesteld wordt om artikel 13 Gemeentewet, met betrekking tot de met het raadslidmaatschap onverenigbare betrekkingen, te wijzigen, teneinde te verduidelijken wanneer een raadslid werkzaam kan zijn bij een samenwerkingsverband waar de betreffende gemeente aan deelneemt.
De tekst van artikel 13, eerste lid, aanhef en onder o, Gemeentewet, zoals die sinds 1 januari 2020 luidt[10], bepaalt reeds dat een raadslid, als ambtenaar van een gemeenschappelijke regeling, geen ondergeschiktheidsrelatie mag hebben met het gemeentebestuur van de gemeente waar hij raadslid is. De betreffende zinsnede "of uit anderen hoofde aan het gemeentebestuur ondergeschikt" laat tegelijkertijd de ruimte aan een raadslid om werkzaam te zijn bij een gemeenschappelijke regeling zolang hij geen werkzaamheden verricht onder de directe verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur van de gemeente waar hij raadslid is.

Een raadslid mag als ambtenaar van een gemeenschappelijke regeling echter ook geen werkzaamheden verrichten ten behoeve van de gemeente waar hij raadslid is. Voorgesteld wordt dit in artikel 13, eerste lid, onderdeel o, Gemeentewet vast te leggen. Daarmee wordt tegelijkertijd vastgelegd dat een raadslid wel werkzaam kan zijn bij een samenwerkingsverband indien hij geen werkzaamheden verricht voor de gemeente waar hij raadslid is. Oorspronkelijk zou dit geregeld worden in artikel 15 Gemeentewet, de voor raadsleden verboden handelingen, maar bij nader inzien was regeling via de onverenigbare betrekkingen meer geëigend.

Voorts is van de gelegenheid gebruik gemaakt de bestaande bepalingen inzake onverenigbare betrekkingen voor alle categorieën ambtsdragers te verduidelijken, zodat geen misverstand kan bestaan of een verbod specifiek ten aanzien van het eigen openbaar lichaam geldt dan wel of de desbetreffende combinatie in het geheel niet is toegestaan.

3.3 Verboden handelingen

Op basis van artikel 15 Gemeentewet is een aantal handelingen voor raadsleden verboden. Eenzelfde verbod voor Statenleden en AB-leden van waterschappen is opgenomen in respectievelijk artikel 15 Provinciewet, artikel 33 van de Waterschapswet. Dit verbod geldt tevens voor Wethouders, gedeputeerden, DB-leden, (Waarnemend) burgemeester, (loco-)gemeente-/provinciesecretaris, commissaris van de Koning, voorzitter waterschap, bestuursleden van een openbaar lichaam en een bedrijfsvoeringsorganisatie[11], leden van de (gemeenschappelijke) rekenkamer, (loco-)gemeente-/provinciegriffier.

Dit verbod is een waarborg voor de zuiverheid in verhoudingen tussen politieke ambtsdragers en de provincie, gemeente en waterschap[12]. De verboden handelingen betreffen handelingen waarmee een politieke ambtsdrager zich kan compromitteren of waardoor het belang kan worden geschaad[13]. Politieke ambtsdragers zijn zelf verantwoordelijk voor naleving van het verbod. Het ministerie van BZK heeft in overleg met provincies, gemeenten, het IPO, de VNG en de UvW een model beleidskader opgesteld met betrekking tot de verboden handelingen. Het model beleidskader is bedoeld om het bevoegd gezag, maar ook andere betrokkenen als bestuurders van decentrale overheden, secretarissen, griffiers en politieke ambtsdragers duidelijkheid te bieden over de reikwijdte en de werking van het artikel met betrekking tot de verboden handeling.

Om de verhouding tussen de politieke ambtsdrager en het bestuursorgaan zuiver te houden, zijn bepaalde handelingen, vooral in de economische sfeer, verboden. Welke dat zijn en op wie dit verbod betrekking heeft, staat in de Provincie-, Gemeente- en Waterschapswet[14]. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om werkzaamheden als advocaat of adviseur voor het provincie-, gemeente- of waterschapsbestuur of voor de tegenpartij daarvan. Ook is het verboden om een derde te vertegenwoordigen of te adviseren die met het bestuursorgaan een bepaalde overeenkomst sluit, bijvoorbeeld voor de verkoop of verhuur van onroerend goed of het aannemen van werk.

Toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot belangenverstrengeling

De bepaling inzake verboden handelingen wijzigen uiteindelijk niet met het wetsvoorstel Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur. Toch leven er in de praktijk veel vragen over de interpretatie van dit artikel. Om de beantwoording van ontheffingsverzoeken te vereenvoudigen heeft BZK het reeds hierboven genoemde modelbeleidskader ontheffing verboden handelingen laten ontwikkelen. Op basis van de Provinciewet, Gemeentewet, Waterschapswet en Wet gemeenschappelijke regelingen zijn een aantal handelingen voor politieke en bestuurlijke ambtsdragers van decentrale overheden verboden. Voor een deel van deze handelingen is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen. Voor gemeentelijke ambtsdragers en waterschappers zijn gedeputeerde staten het bevoegd gezag. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is het bevoegd gezag voor provinciale ambtsdragers.
Het doel van het modelbeleidskader is om het bevoegd gezag (minister of gedeputeerde staten), maar ook andere betrokkenen als bestuurders van decentrale overheden,

[10] Aanpassingswet Wnra, Stb. 2019, 173.
[11] Voor leden van een gemeenschappelijk orgaan is alleen het eerste lid sub a van overeenkomstige toepassing. Zie artikel 20, tweede lid, lid Wgr.
[12] Kamerstukken II 1988/89, 19403, nr. 3, p.76.
[13] Kamerstukken II 1988/89, 19403, nr. 10, p. 136
[14] Art. 15, 40c, en 68 Provinciewet, art. 15, 41c en 69 Gemeentewet, art. 33 Waterschapswet.

3.4 Deelname aan stemming en beïnvloeding besluitvorming

Verbod om mee te stemmen
Soms staat een onderwerp ter besluitvorming op de politieke agenda waarbij een politieke ambtsdrager direct of indirect persoonlijk betrokken is. De wet noemt dat 'een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken', of 'de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij behoort'[15]. In deze gevallen moet betrokkene zelf de afweging maken of het nodig is zich van stemming te onthouden. Als hij concludeert dat hij (de schijn van) belangenverstrengeling moet tegengaan, dan zal hij niet meestemmen. De verantwoordelijkheid daarvoor legt de wet dus allereerst bij de betrokkene zelf. Wel kunnen in een reglement van orde of in de gedragscode procedurele bepalingen worden opgenomen die het maken van een afweging ondersteunen.

Zaken die de bestuurder of volksvertegenwoordiger direct of indirect aangaan, zijn onder meer familierelaties, eigendommen, financiële belangen (zoals aandelen), of bestuurslidmaatschappen van gesubsidieerde instellingen. Belangenverstrengeling ontstaat bijvoorbeeld als een gedeputeerde, wethouder of dagelijksbestuurslid van een waterschap, beslist over het verlenen van een vergunning aan zichzelf of iemand uit zijn persoonlijke omgeving. Ook bij het raadslid dat meebeslist over de bestemming van het buitengebied waar hij zelf een boerenbedrijf bezit, is sprake van belangenverstrengeling.
Een ander voorbeeld van belangenverstrengeling is het Statenlid dat stemt over de gunning van een bouwopdracht terwijl hij familiebanden heeft met een van de meedingende aannemingsbedrijven.

Politieke ambtsdragers zijn tegelijkertijd ook burgers: zij maken deel uit van het economische en sociale leven in de gemeenschap die ze besturen. Net als iedere andere burger zijn zij afnemer van producten en diensten, lid van verenigingen en wijkbewoner. Daarom kan een raadslid zonder bezwaar meestemmen over bijvoorbeeld de afvalinzameling, de vaststelling van tarieven van de onroerendezaakbelasting of over het openbaar vervoer in zijn eigen wijk.

De bestuurder of volksvertegenwoordiger zal in voorkomende gevallen steeds zelf de afweging moeten maken of hij kan deelnemen aan beraadslagingen en stemming.
Een harde gedragslijn is hiervoor niet te geven. In deze paragraaf wordt een aantal overwegingen op een rij gezet. Het is de verantwoordelijkheid van individuele bestuurders en volksvertegenwoordigers, liefst in open overleg met de andere bestuurders en volksvertegenwoordigers. Het sluitstuk is niet het oordeel van de de staten, raad of het algemeen bestuur, maar de mogelijkheid van de gang naar de bestuursrechter of de Kroon.

Het zal niet altijd meteen duidelijk zijn of de bestuurder of volksvertegenwoordiger zich bij de besluitvorming door zijn eigen belangen laat leiden, dan wel of de schijn daarvan wordt gewekt. Een en ander hangt af van de feiten en omstandigheden. Het betrokken lid beslist te allen tijde zelf of hij al of niet aan de besluitvorming deelneemt. Wel is het verstandig dat een individuele bestuurder of volksvertegenwoordiger, als een mogelijk persoonlijk belang aan de orde is, dit in de discussie aangeeft. Het is zinvol in dat geval vooraf binnen de fractie af te stemmen, met de fractievoorzitter of de voorzitter van het bestuursorgaan, en vervolgens een besluit te nemen over het al dan niet deelnemen aan het debat en de stemming over het onderwerp. Door daar open over te zijn, kan worden voorkomen dat een besluit wordt vernietigd of dat de verhoudingen in de raad vertroebeld raken.

Wat de gemeenteraad (en dat geldt ook voor andere bestuursorganen) als geheel kan doen, ligt vooral in de preventieve sfeer. Het onderwerp kan in zijn algemeenheid aan de orde komen, maar vooral ook in een concrete situatie. Dat betekent dat op het moment dat het op stemming aankomt, de gemeenteraad of de voorzitter van de raad ervoor waarschuwt dat het te nemen besluit aanvechtbaar zou kunnen zijn bij de bestuursrechter of bij de Kroon in het kader van vernietiging, als het desbetreffende lid zich niet onthoudt van stemming en beraadslaging. Het verdient niettemin aanbeveling dat politieke ambtsdragers in de eerste plaats zelf transparant zijn over hun eventuele persoonlijke belangen; de voorzitter van de raad dient hier eveneens alert op te zijn, ook kunnen raadsleden elkaar onderling hier in het openbaar op aanspreken. De gemeenteraad dient er als collectief voor te waken dat tot bestuursorganen behorende personen die een persoonlijk belang hebben, de besluitvorming beïnvloeden. Maar uiteindelijk blijft het individuele raadslid degene die beslist tot deelname aan de stemming; deze stemt immers op grond van artikel 129, zesde lid Grondwet en artikel 27 Gemeentewet zonder last.

Toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot stemonthouding

Stemonthouding is al langere tijd onderwerp van debat. Artikel 28, eerste lid, onder a, Gemeentewet bepaalt dat een raadslid niet deelneemt aan een stemming over "een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken". Door een aantal richtinggevende uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is er in de bestuurlijke praktijk verwarring ontstaan over de toepassing van bovengenoemde norm. Artikel

[15] Artikelen 28 en 58 Provinciewet, artikelen 28 en 58 Gemeentewet, artikel 38a Waterschapswet.

28 Gemeentewet dient nadere, meer precieze inhoud te krijgen. De bepaling moet meer richting geven aan raadsleden die worstelen met vragen over mogelijke belangenverstrengeling. De wetgever heeft nadrukkelijk aangegeven dat artikel 28 Gemeentewet als een lex specialis is te beschouwen ten opzichte van artikel 2.4 Algemene wet bestuursrecht (Awb). Toch is in een serie uitspraken artikel 2:4 Awb van toepassing verklaard. Dit artikel heeft een andere reikwijdte dan artikel 28 Gemeentewet. Het laatstgenoemde artikel spreekt het raadslid zelf aan in geval van stemming. Artikel 2:4 Awb betreft echter de vooringenomenheid van de raad als geheel. Het betreft dan het gehele proces van besluitvorming: niet alleen de stemming, maar ook de beraadslagingen. De rechter heeft artikel 2:4 Awb, naast artikel 28 Gemeentewet, toegepast op stemmingen in de gemeenteraad en daaraan een bredere reikwijdte gegeven. Om de gewenste duidelijkheid te verschaffen over de reikwijdte van artikel 28 Gemeentewet zal aan het eerste lid, onder a, naast onthouding van stemming ook onthouding van beraadslaging worden opgenomen, omdat de kern van het werk van raadsleden niet alleen wordt gevormd door de stemming aan het eind, maar juist ook door de daaraan voorafgaande beraadslagingen, bijvoorbeeld door het indienen van moties en amendementen of het stellen van vragen en het overleggen in commissieverband. Hoewel deze wetsaanpassing niet betrekking heeft op commissieleden is het voorstelbaar dat zij zich ook onthouden van de beraadslaging als er sprake is van belangenverstrengeling. Tevens wordt er een lid toegevoegd waarin wordt vastgelegd dat op de beraadslaging en stemming zoals genoemd in het eerste lid, artikel 2:4 Awb niet van toepassing is. Deze wijziging zorgt ervoor dat het lex specialis karakter van artikel 28 Gemeentewet wordt onderkend.

3.5 Nevenfuncties

Naast hun politieke ambt hebben veel politieke ambtsdragers (neven)functies, betaald of onbetaald. Voor staten- en raadsleden, parttime wethouders en voor dagelijks bestuurders van waterschappen zijn deze vaak hun hoofdfunctie. Ook voor fulltime bestuurders zijn nevenfuncties positief te waarderen: uit maatschappelijk, bestuurlijk en persoonlijk oogpunt. Er zit echter ook een risico aan nevenfuncties, vooral die buiten het publiek domein. Nevenfuncties kunnen het onafhankelijk oordeel van de ambtsdrager in gevaar brengen, het aanzien van het ambt schaden en de ambtsdrager belemmeren om optimaal te functioneren.

Wettelijk is daarom bepaald dat de volgende ambtsdragers geen nevenfuncties vervullen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van het politieke ambt[16]:

a. wethouder;
b. burgemeester;
c. gedeputeerde;
d. commissaris van de Koning;
e. voorzitter en dagelijks-bestuurslid van een waterschap.

Bij het aanvaarden of aanhouden van nevenfuncties zijn de volgende afwegingen van belang:

1. Tussen het ambt en de nevenfunctie mag geen belangenverstrengeling optreden of de schijn daarvan worden gewekt. Het gaat daarbij niet alleen over mogelijk persoonlijk voordeel voor de politieke ambtsdrager zelf, maar ook voor personen, bedrijven of instellingen in zijn omgeving. Dit voordeel kan ook bestaan uit het doorgeven van vertrouwelijke overheidsinformatie. Het risico van belangenverstrengeling hoeft overigens niet altijd te betekenen dat de nevenfunctie moet worden opgegeven. Soms is het risico incidenteel. Een mogelijke oplossing is dat de betrokken politieke ambtsdrager zich in dat geval buiten de concrete besluitvorming houdt (zie paragraaf 3.4). Terughoudendheid is in elk geval geboden bij functies in organisaties die substantieel subsidie ontvangen, overheidsprojecten uitvoeren of die op welke manier dan ook, betrokken (kunnen) zijn bij de overheid waar men het politieke ambt vervult.
2. Het vervullen van de nevenfunctie mag geen afbreuk doen aan het aanzien van het ambt.
3. De nevenfunctie mag niet zoveel tijd kosten dat het functioneren als politieke ambtsdrager in het geding komt.
4. De (hoogte van de) honorering van de nevenactiviteiten van een bestuurder mag geen aanleiding geven tot discussies.

De beslissing om een nevenfunctie te aanvaarden of aan te houden is primair de verantwoordelijkheid van de politieke ambtsdrager zelf, maar hij moet er wel open over zijn en zich erover verantwoorden. Hij moet daarom zijn nevenfuncties zelf openbaar maken (zie paragraaf 3.7). Voor de voltijdsbestuurder geldt aanvullend dat ook de inkomsten uit de nevenfuncties openbaar moeten worden gemaakt. (zie paragraaf 3.8). Boven een wettelijk vastgestelde grens geldt bovendien dat neveninkomsten moeten worden verrekend met het inkomen van de voltijdsbestuurder.

3.6 Q.q.-nevenfuncties

Sommige nevenfuncties vervullen bestuurders en in mindere mate volksvertegenwoordigers, uit hoofde van hun politieke functie. Dat zijn de nevenfuncties waarin zij 'qualitate qua' zijn benoemd. Aan de hand van de volgende criteria kan worden bepaald of een nevenfunctie een q.q.-nevenfunctie is:

1. Er is een aantoonbaar belang voor de betreffende overheid (provincie, gemeente, of waterschap) dat de nevenfunctie door een politieke ambtsdrager wordt vervuld. Hij behartigt dan (in)direct de belangen van de provincie, gemeente of waterschap door het vervullen van die nevenfunctie.
2. De nevenfunctie is gekoppeld aan de inhoud en duur van het politieke ambt. Wordt dat politieke ambt beëindigd, dan moet de nevenfunctie ook worden neergelegd.

[16] Art. 40b en 66 Provinciewet, art. 41b en 67 Gemeentewet, art. 44a en 48 Waterschapswet.

Of sprake is van een q.q.-nevenfunctie zal uiteindelijk uit de feitelijke context moeten blijken. Het kan bijvoorbeeld zijn dat de statuten van een stichting geen grenzen stellen aan de termijn waarin een commissariaat of bestuursfunctie wordt vervuld, zodat deze niet lijkt te voldoen aan de criteria voor een q.q.-nevenfunctie. Echter, als er ook bestuurders (of volksvertegenwoordigers) van andere provincies, gemeenten of waterschappen in hetzelfde stichtingsbestuur zitting hebben, dan kan er wel degelijk sprake zijn van een q.q.-nevenfunctie.

Een q.q.-nevenfunctie waarvoor veel aandacht bestaat, is die van het commissariaat bij bedrijven. De rijksoverheid is zeer terughoudend geworden in het benoemen van overheidscommissarissen. De Staat wil transparante verhoudingen met zijn deelnemingen en wil daarom geen bijzondere positie innemen jegens private aandeelhouders. Ook de andere overheden hebben - mede onder invloed van het rijksbeleid en de ontwikkelingen op het gebied van corporate governance - de positie van de overheidscommissaris tegen het licht gehouden. Provincies, gemeenten en waterschappen hebben overigens ook de mogelijkheid om anderen dan overheidsbestuurders als commissarissen te benoemen. Dat kan helpen om de schijn van belangenverstrengeling tegen te gaan.

3.7 Melding en openbaarmaking nevenfuncties

Bestuurders hebben een wettelijke meldplicht als zij het voornemen hebben om een nevenfunctie te aanvaarden[17]. Zij melden dit aan respectievelijk bij Provinciale Staten de gemeenteraad of het algemeen bestuur van het waterschap. Alle politieke ambtsdragers, waaronder dus behalve de bestuurders ook Statenleden, raadsleden en algemeen bestuursleden van een waterschap, zijn wettelijk verplicht om hun (neven)functies openbaar te maken. Dat kan door het register van nevenfuncties op de website van hun overheidsorganisatie te plaatsen.

De wetgeving (en de gedragscode in aanvulling hierop) bevat diverse voorschriften inzake openheid met het oog op de integriteit. Die voorschriften hebben betrekking op openbaarmaking van nevenfuncties en/of neveninkomsten, van geschenken, buitenlandse reizen, excursies en evenementen. De registraties in de codes zijn bedoeld om de transparantie te bevorderen die belangenverstrengeling en onverantwoord en/of onjuist gebruik van publieke middelen door politieke ambtsdragers moeten tegengaan.
Voorzitters hoeven hun q.q.-functies volgens de wet niet te melden of openbaar te maken. Weliswaar is het geen formele verplichting, maar dringend advies is om dit wel te doen.

Het is van groot belang om de lijst van nevenfuncties actueel te houden. De inhoud van de hoofd- of de nevenfunctie kan bijvoorbeeld veranderen, of de instantie waarbij de nevenfunctie wordt vervuld kan een andere relatie krijgen tot de overheid in kwestie. Bij dit soort veranderingen kan ook de toelaatbaarheid van de nevenfunctie anders worden beoordeeld dan in de oorspronkelijke situatie.

3.8 Inkomsten uit nevenfuncties / melding en verrekening ervan

Voltijds bestuurders moeten de inkomsten uit hun nevenfuncties openbaar maken[18]. Het is wenselijk en gebruikelijk dat bij de openbaarmaking van de nevenfuncties en de inkomsten daaruit (zie paragraaf 3.7), tevens wordt aangegeven hoeveel tijd de nevenfuncties in beslag nemen. Het is ontoereikend als alleen wordt aangeduid of een nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is. Op bestuurders met een deeltijdaanstelling, statenleden, raadsleden en algemeen bestuursleden van waterschappen is de verplichting om inkomsten uit andere functies openbaar te maken, niet van toepassing.

Openbaarmaking van nevenfuncties en daaruit voortkomende neveninkomsten is van belang voor een goede politieke controle en een open debat over belang en wenselijkheid van nevenfuncties. De hoogte van de neveninkomsten is een belangrijk aspect van de beoordeling of een bepaalde nevenfunctie zich al dan niet verhoudt tot een goede vervulling van het politieke ambt. Een regelmatige, bijvoorbeeld jaarlijkse, bespreking in de Staten, raad of algemeen bestuur van het waterschap van de nevenfuncties en –inkomsten van het college in relatie tot diens taakvervulling kan bijdragen aan een goed en gedragen bestuur. Wanneer niet alleen de nevenfuncties maar bij voltijdsbestuurders ook het bedrag van de daaruit voortvloeiende inkomsten bekend zijn, kan de volksvertegenwoordiging beschikken over relevante informatie voor een debat over de vraag of die nevenfuncties met het oog op een goed openbaar bestuur met het politieke ambt te verenigen zijn.

3.9 Inkomsten uit q.q.-nevenfuncties

Inkomsten uit q.q.-nevenfuncties mogen niet worden behouden. Bij wet is geregeld dat de gedeputeerde/commissaris van de Koning, wethouder/burgemeester en leden van het dagelijks bestuur en voorzitters van waterschappen geen vergoedingen, in welke vorm dan ook, geniet voor q.q.-nevenfuncties[19]. Dit geldt ongeacht of de vergoeding ten laste van de provincie-, gemeente- of waterschapskas komt.

De q.q.-functie wordt beschouwd als behorend bij het ambt.
De bezoldiging voor dat ambt is daarom tevens voor de q.q.-werkzaamheden. Eventueel persoonlijk ontvangen inkomsten

[17] Artikelen 40b en 66 Provinciewet, artikelen 41b en 67 Gemeentewet, artikelen 44a en 48 Waterschapswet.

[18] Idem.

[19] Art. 43 en 65 Provinciewet, art. 44 en 66 Gemeentewet en art. 44 en 48 Waterschapswet.

uit q.q.-functies moeten dan ook in de provincie- of gemeente- of waterschapskas worden gestort, bij voorkeur rechtstreeks en niet via de privérekening. De Provincie-, Gemeente-, en Waterschapswet voorzien in een ontheffingsmogelijkheid voor bestuurders in bijzondere omstandigheden. De genoemde stortingsplicht betreft alleen de beloning voor geleverde diensten. De vergoeding voor (daadwerkelijk gemaakte) onkosten voor een q.q.-functie hoeft dus niet in de provincie, gemeente-, waterschapskas te worden gestort.

Voor bestuurders die het ambt voltijds uitoefenen, worden ook de inkomsten verrekend uit nevenfuncties die niet behoren bij het ambt. Voor hen geldt daarmee dezelfde verrekeningssystematiek als voor leden van de Tweede Kamer.

3.10 Financiële belangen

Er is een risico tot belangenverstrengeling als een politieke ambtsdrager financiële belangen heeft bij organisaties of ondernemingen die een relatie met een van de overheden hebben of kunnen krijgen, en waarover de betreffende overheid besluiten neemt. Voorbeelden zijn besluiten over aanbesteding, subsidieverstrekking, steunverlening, verstrekking van leningen en verlening van advies- en onderzoeksopdrachten. Politieke ambtsdragers zouden in de verleiding kunnen komen om zich bij het nemen van functionele beslissingen mede te laten leiden door persoonlijk financieel belang.

Het begrip 'financieel belang' moet ruim worden opgevat. Een deelneming in een bedrijf of onderneming valt er uiteraard onder, maar ook het bezit van effecten, onroerend goed of een vorderingsrecht. Zulke financiële belangen kunnen een rol gaan spelen bij besluiten over bijvoorbeeld bestemmingsplannen of grondverkopen. Ook negatieve financiële belangen, zoals schulden uit hypothecaire vorderingen, kunnen in verband met mogelijke belangenverstrengeling relevant zijn. Een vorderingsrecht van een organisatie of ondernemer op een politieke ambtsdrager kan ook worden gerangschikt onder 'financieel belang'. Waakzaamheid is geboden als er sprake is van bezit van bouwgrond en het aankopen van grond of onroerend goed door politieke ambtsdragers.

Zorgvuldigheid, openheid en controleerbaarheid zijn hier sleutelwoorden. Het melden van financiële belangen - voor bestuurders in het dagelijks bestuur, voor volksvertegenwoordigers in het algemeen bestuur - is wettelijk niet verplicht. Het ligt in de rede dat een regeling voor de melding van financiële belangen wordt toegesneden op de aard van de functie of van het ambt. Veel provincies, gemeenten en waterschappen leggen in de gedragscode afspraken vast met betrekking tot de opgave, registratie en eventuele openbaarmaking van relevante financiële belangen van de bestuurders. Veelal wordt dit dan toegespitst op financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de provincie, gemeente of waterschap zakelijke betrekkingen onderhoudt. Uitvoering gebeurt veelal via interne melding en registratie. Het gaat dan om een norm of afspraak waar bestuurders, provincie, gemeente of waterschap zichzelf aan binden.

Een andere mogelijkheid om aandacht te besteden aan aanwezige zakelijke en financiële belangen is door een risicoanalyse te maken aan de hand waarvan wordt beoordeeld of er risico's kleven aan bepaalde belangen. De betrokken politieke ambtsdrager kan maatregelen nemen om die risico's weg te nemen, bijvoorbeeld door de zeggenschap over bepaalde belangen elders te beleggen.

In de praktijk blijkt dat integriteitsincidenten zich vaak voordoen in het domein van de ruimtelijke ordening en grond- en bouwzaken. Daarom is het raadzaam om niet alleen actueel grondbezit te melden, maar ook voorgenomen vastgoedtransacties.

Een plek onder de zon. Een voorbeeld uit de praktijk.

De wethouder sport koopt met zijn partner een appartement in de eigen gemeente. Het stond al heel lang te koop en de projectontwikkelaar wil er nu eindelijk vanaf. In de loop der jaren is de prijs al fors gezakt en de wethouder heeft nog veel minder betaald. Een verhaal komt in de krant en de suggestie wordt gewekt dat belangenverstrengeling hier een rol speelt. De projectontwikkelaar staat bekend als partijgenoot van de wethouder. De wethouder heeft dan wel niet een relevante portefeuille voor een projectontwikkelaar maar een stem in het college is natuurlijk nooit weg. Er wordt aangedrongen op onderzoek en ook de wethouder zelf wil dat een paar vreemde ogen de kwestie bekijkt.
Uitkomst is dat de wethouder keurig heeft gehandeld. De prijs valt goed te verklaren. Er is geen connectie tussen wethouder en verkoper. De wethouder had de transactie ook direct al informeel gemeld in het college en is ook anderszins heel transparant geweest over alles.
Wel kun je je de vraag stellen of het niet handig is om onroerend goed transacties altijd te melden, misschien wel verplicht. En bij het verwerven van nieuwbouw in de eigen gemeente moet volstrekt helder zijn dat een politieke ambtsdrager op geen enkele manier kan profiteren van voorkennis of een gunstige onderhandelingspositie.

3.11 Draaideurconstructie

De 'draaideurconstructie' betekent dat oud-bestuurders als externe of in dienst van een externe partij direct na hun aftreden betaalde activiteiten verrichten voor dezelfde overheid waar zij bestuurder zijn geweest. In de modelgedragscode is een aantal regels hierover opgenomen, om (de indruk van) mogelijke vriendjespolitiek te voorkomen en het risico op verstrengeling van persoonlijke en functionele belangen te vermijden. Deze risico's ontstaan als een bestuurder en een bedrijf die in een functionele relatie tot elkaar staan in de verleiding komen om afspraken te maken over toekomstige betaalde activiteiten van de bestuurder. In de regel wordt hiervoor een termijn van 1 tot 2 jaar afgesproken.

Als een oud-bestuurder mee doet in een aanbestedingsprocedure, dan is het van belang dat er offertes worden aangevraagd bij meerdere partijen.

3.12 Aanbevelingen

1. Houd een actueel, openbaar register bij met de (neven) functies van alle politieke ambtsdragers, inclusief de q.q.-functies van bestuurders. Beleg in de organisatie wie het register beheert.

2. Publiceer het 'nevenfunctieregister'[20] op de website van de provincie, gemeente of het waterschap en vermeld daarbij in elk geval:
   a. wat de nevenfunctie inhoudt;
   b. voor welke organisatie deze wordt verricht;
   c. wat ongeveer het tijdsbeslag is;
   d. of het wel of geen q.q.-nevenfunctie is;
   e. of de nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is.
   f. bij voltijdsbestuurders wat inkomsten daaruit zijn.

Een regelmatige bespreking in de staten, raad of algemeen bestuur over de vraag of nevenfuncties en –neveninkomsten van de leden van het college met het ambt te verenigen zijn en bijdragen aan een goed en gedragen bestuur.

3. Maak afspraken over hoe procesmatig te handelen in:
   a. situaties dat persoonlijke belangen de onafhankelijke oordeelsvorming in de weg kunnen staan;
   b. situaties die de schijn van onzuivere oordeelsvorming kunnen oproepen.
4. Kijk kritisch naar commissariaten door politieke ambtsdragers in overheidsbedrijven waarin de provincie, gemeente of het waterschap aandelen heeft, zoals vervoers- en energiebedrijven. Benoem eventueel anderen dan politieke ambtsdragers tot commissaris.

[20] Voor een voorbeeld van een nevenfunctieregister zie: https://www.rijnland.net/over-rijnland/bestuur/downloads-bestuur/2020-q2-register-nevenfuncties-2019-maart-2023.pdf/view.

4. Informatie

4.1 Basisregels voor omgaan met informatie

Politieke ambtsdragers beschikken over veel informatie. Daar moeten zij goed mee omgaan. Anders wordt de geloofwaardigheid van zowel henzelf als van hun organisatie aangetast. Daarom geldt een aantal basisregels voor hoe een integer politieke ambtsdrager met informatie moet omgaan:

1. **Ga zorgvuldig en correct om met informatie waarover u uit hoofde van uw ambt beschikt.**
2. **Verstrek geen onjuiste informatie (controleer uw bronnen).**
3. **Gebruik (nog) niet openbare informatie die u hebt gekregen bij de uitoefening van het ambt niet ten eigen bate of ten bate van derden.**
4. **Verstrek geen vertrouwelijke of geheime informatie met derden**
5. **Ga, bij twijfel, te rade bij een deskundige binnen de organisatie of bij collega's[21].**
6. **Neem uiteraard alle privacywet- en regelgeving in acht, waaronder de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG).**

4.2 Oneigenlijk gebruik van niet-openbare informatie

De integriteit van een politieke ambtsdrager komt in gevaar als hij informatie die (nog) niet openbaar is, gebruikt om er zichzelf of anderen mee te bevoordelen. Het kan dan gaan om informatie waar hij vanuit zijn ambt over beschikt, of die hem ongevraagd wordt toegespeeld door relaties. De verleiding kan groot zijn om in de privésfeer melding te maken van informatie die voor anderen van direct belang is. Soms is dat informatie die weliswaar ooit openbaar wordt, maar waarbij voordeel ontstaat door het eerder verkrijgen ervan. Voorbeelden zijn de aan- en verkoop van een huis of een stuk grond, de gunning van opdrachten.

Voorkennis voor je houden, ook in verkiezingstijd. Praktijkvoorbeeld van een dilemma.

In een gemeente wordt een woonwijk ontwikkeld. Naar buiten toe lijkt het alsof het allemaal soepel verloopt; bij wijze van spreken kan morgen de eerste paal de grond in gaan. In een recente collegevergadering echter, is een geheim memo besproken dat een heel ander beeld geeft. Op het te ontwikkelen gebied staat een gebouw dat de gemeente moet kopen om ruimte te maken voor de woonwijk. Maar de onderhandelingen met de eigenaar van dat gebouw willen niet vlotten. Er is zelfs een kans dat de gemeente de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) moet gaan gebruiken, waardoor de eigenaar de verplichting krijgt dat het gebouw in de komende drie jaar alleen aan de gemeente kan worden verkocht. Dat is zeer vertrouwelijke informatie. Als de betreffende eigenaar dat zou weten dan zou hij het gebouw snel aan iemand anders kunnen verkopen.

Terwijl deze zaak loopt, wordt het verkiezingstijd. De betrokken wethouder is lijsttrekker namens zijn partij en neemt deel aan een verkiezingsdebat. Daar steekt een van zijn opponenten de loftrompet over de voortgang van het woningbouwproject. De wethouder weet dat de situatie heel anders is, wil zijn opponent niet laten 'scoren', maar kan de strikt vertrouwelijke informatie uit het college niet gebruiken. Dit soort dilemma's speelen meer in verkiezingstijd.

Als wethouder weet je vaak meer dan je in het openbaar kunt laten weten, wat vooral bij verkiezingsdebatten moeilijk is, waar vaak op het scherpst van de snede wordt gedebatteerd. Het is dan verleidelijk om je bredere kennis over een onderwerp te gebruiken. Het gaat dan immers om stemmen.

4.3 Beslotenheid en geheime informatie

In de Provincie-, Gemeente- en Waterschapswet staan regels over de beslotenheid van vergaderingen en de geheimhouding over wat in een vergadering is behandeld. Uiteraard mag de mogelijkheid om in beslotenheid te vergaderen, niet worden misbruikt om burgers in onwetendheid te laten over bepaalde zaken. In meer algemene zin moet worden voorkomen dat om bijvoorbeeld politieke redenen informatie wordt achtergehouden die eigenlijk helemaal niet vertrouwelijk is. Wettelijk is voorgeschreven dat er onderwerpen zijn die nooit in beslotenheid mogen worden behandeld, zoals de begroting en de jaarrekening, evenals de invoering, wijziging en afschaffing van een belasting. Er zijn op internet veel voorbeelden te vinden van protocollen over "beslotenheid en geheimhouding".

Het feit dat een zaak in een besloten vergadering wordt behandeld en de notulen niet openbaar zijn, betekent niet zonder meer dat de leden verplicht zijn tot geheimhouding. Deze moet nadrukkelijk

[21] Zie ook de factsheet "Casuïstiek Gegevensbescherming Gemeenteraad" van de Informatiebeveiligingsdienst Gemeenten. Deze uitgave is te vinden op de website van de IBD: www.informatiebeveiligingsdienst.nl.

worden opgelegd. Op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob)[22], kan geheimhouding worden voorgesteld door:

- Provinciale Staten/ Statencommissie;
- gemeenteraad/ raadscommissie;
- algemeen bestuur van een waterschap;
- Gedeputeerde Staten;
- commissaris van de Koning;
- college van B&W;
- burgemeester;
- dagelijks bestuur, voorzitter en commissie van een waterschap[23].

De verplichting tot geheimhouding moet worden bevestigd door de volksvertegenwoordigende organen. Het schenden van een geheimhoudingsplicht is een misdrijf in de zin van het Wetboek van Strafrecht[24]. Een praktijksituatie over het schenden van "beslotenheid en geheimhouding" is te vinden via deze link.

4.4 Vertrouwelijke informatie

De omgang met vertrouwelijke informatie verschilt in wezen niet van de omgang met geheime informatie. Het Wetboek van Strafrecht (Art. 272) stelt dat als 'hij die enig geheim waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat hij uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift dan wel van vroeger ambt of beroep verplicht is het te bewaren' dat geheim schendt, gestraft kan worden met een celstraf of een geldboete. Jurisprudentie heeft uitgewezen dat daarbij geen onderscheid gemaakt wordt tussen vertrouwelijke en geheime informatie. Beide termen hebben als strekking dat de bewuste informatie niet openbaar gemaakt mag worden.

4.5 E-mail- en internetgebruik; sociale media

In veel overheidsorganisaties gelden gedragscodes en gebruiksregels voor de ambtenaren over het gebruik van e-mail en internet: over wat een juist gebruik is, en wat wel en niet mag. Uit de rechtspraak hierover blijkt dat dergelijke regels zeer relevant zijn. Ook voor bestuurders is het raadzaam om afspraken te maken over e-mail- en internetgebruik. Gemeentelijke bestuurders zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor de informatiebeveiliging binnen de gemeentelijke organisatie[25].

Sociale media is een verzamelnaam voor alle internettoepassingen waarmee informatie kan worden gedeeld op een snelle en gebruiksvriendelijke manier. Het is voor politieke ambtsdragers een van de mogelijkheden om de dialoog met burgers aan te gaan. Hoewel sociale media veelvuldig worden ingezet, kan het gebruik ervan ook risico's met zich meebrengen.

Enkele suggesties voor richtlijnen:

- Je blijft zelf verantwoordelijk. Bij twijfel, plaats dan geen bericht.
- Blijf alert bij het mixen van je persoonlijke leven met je zakelijke activiteiten.
- Geef nooit vertrouwelijke informatie van provincie, gemeente of waterschap.
- Realiseer je dat internet blijvend is; gegevens blijven altijd vindbaar.
- Leg vast wat je doet als je de overheid vertegenwoordigt; online verklaringen hebben ook juridische gevolgen, net als dat bij de traditionele media het geval is.
- Reageer niet impulsief op elk bericht.

4.6 Aanbevelingen

1. Maak afspraken in Staten, raad of algemeen bestuur van een waterschap over het zorgvuldig en correct omgaan met informatie waarover men uit hoofde van het politieke ambt beschikt.

2. Tref maatregelen om te voorkomen dat onbevoegden vertrouwelijke gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Denk daarbij ook aan uw computer, usb-stick, smartphone, tablet, etc. en maak de harde schijf van uw computer na afdanken ervan onbruikbaar.

3. Maak als bestuurders afspraken over het gebruik van e-mail en internet (sociale media).
   Neem kennis van de Tien bestuurlijke principes voor informatiebeveiliging.

[22] De Wet openbaarheid van bestuur (Wob) is beschikbaar op http://www.wetten.nl

[23] Art. 23 en 24 Provinciewet, art. 23 en 24 Gemeentewet, art. 35 en 36 Waterschapswet.

[24] Art. 272 van het Wetboek van Strafrecht.

[25] Zie de handreiking "De Tien bestuurlijke principes voor Informatiebeveiliging" van de Informatiebeveiligingsdienst Gemeenten op www.informatiebeveiligingsdienst.nl.

5. Geschenken, diensten en uitnodigingen

5.1 Nooit in ruil voor een tegenprestatie

Als zij de ambtseed of belofte afleggen, verklaren politieke ambtsdragers dat zij geen giften of gunsten hebben gegeven of beloofd om te worden benoemd. Ook beloven ze dat ze geen geschenken zullen aannemen of beloften zullen doen in ruil voor een tegenprestatie. Het gaat hierbij niet alleen om persoonlijke bevoordeling zoals een goedkope verbouwing of tuinaanleg. Het kan ook gaan om bijvoorbeeld donaties aan de partij van de politieke ambtsdrager met het oog op een gunstige overheidsbeslissing.

Voordat je het weet maak je reclame. Praktijkvoorbeeld van een dilemma.

In een gemeente wordt jaarlijks een prijs uitgereikt aan de beste ondernemer van het jaar. Voor dit evenement is een stichting opgericht, gesponsord door en genoemd naar een bekende lokale onderneming. De wethouder EZ is qualitate qua lid van het stichtingsbestuur en daarmee ook van de jury. Deze nevenfunctie is goedgekeurd door het college en staat op de website van de gemeente vermeld.

Bij het tienjarig bestaan wil de Stichting Ondernemersprijs wat meer uitpakken dan anders. De sponsor maakt een jubileumfilm waaraan ook de wethouder meewerkt. De film wordt vertoond bij de uitreiking van de prijs. De wethouder is onprettig verrast als het er in de film op lijkt dat hij een vurig pleidooi houdt voor de sponsorende onderneming en het belang van de wortels ervan in de plaatselijke samenleving. Meteen stelt de oppositie er vragen over in de gemeenteraad. De wethouder wordt niet alleen verweten dat hij zich voor het karretje van de onderneming heeft laten spannen, maar ook wordt de suggestie gewekt dat hij voor zijn bijdrage is betaald. Dat laatste staat groot in de krant. De wethouder verdedigt zich tegen deze inbreuk op zijn integriteit en eist in de raad een rectificatie. Die is er ook gekomen.

Achteraf beseft de wethouder dat zijn deelname aan het filmpje wellicht een verkeerde keuze is geweest, ook omdat hij niet voorafgaande aan de vertoning het resultaat heeft kunnen zien. 'Eigenlijk is het een soort fuik waar je in loopt. Iedereen weet dat je daar qualitate qua bestuurslid bent en daar ben je naar jouw gevoel ook voldoende transparant in. Bovendien is de ondernemersprijs een goed initiatief dat stimulerend werkt voor de plaatselijke ondernemingen. Daar wil je als wethouder EZ natuurlijk graag aan meewerken. Op zich is er niets mis met het feit dat dit evenement door één belangrijke onderneming in de gemeente wordt gesponsord. Economie en bedrijfsleven zijn veel meer dan werkgeverschap en winstbejag. Want wat gebeurt er met het verenigingsleven en de culturele instellingen in de gemeente als dat bedrijfsleven er niet meer is? Als wethouder ben je ambassadeur voor de gemeente en dus ook een beetje ambassadeur voor de ondernemer. Maar je moet wel voorzichtig blijven. Ik had van tevoren kunnen bedenken dat deelname aan die film wellicht een verkeerde indruk kon wekken. En ik had transparanter kunnen zijn over de redenen voor mijn keuze om eraan mee te werken. Dat had wellicht de suggestie kunnen voorkomen dat ik ervoor betaald zou zijn. Want deze twijfel aan mijn integriteit heeft de verhoudingen wel verstoord en heeft helaas een vlekje op mijn blazoen veroorzaakt.'

5.2 Geschenken van en aan de provincie, de gemeente of het waterschap

Politieke ambtsdragers geven geschenken, niet op persoonlijke titel, maar namens de provincie, de gemeente of het waterschap. Het gaat dan vaak om relatiegeschenken, een geaccepteerd gebruik in het sociale verkeer. Wel is het verstandig om dit transparant te houden, door:

- richtlijnen op te stellen;
- een administratie bij te houden;
- als het om grotere geschenken gaat: een gemotiveerd besluit hiertoe in het dagelijks bestuur te nemen;
- open te zijn over de verstrekte geschenken, bijvoorbeeld in het jaarverslag.

Ook bij het ontvangen van geschenken van of door een bestuurslichaam past zorgvuldigheid en terughoudendheid, door:

- te bepalen dat een gemotiveerd besluit van Staten, raad of algemeen bestuur nodig is om schenkingen boven een bepaalde waarde te mogen accepteren;
- een openbaar register bij te houden van alle ontvangen geschenken;
- de ontvangen geschenken te bewaren in het provincie, gemeente- of waterschapshuis of andere aan te wijzen instellingen.

5.3 Geschenken aan individuele politieke ambtsdragers

Als politieke ambtsdragers persoonlijk geschenken, uitnodigingen, diensten en faciliteiten ontvangen of geven, brengt dit meer risico's met zich mee dan als dit gebeurt namens provincie, gemeente of waterschap. Daarom is in de modelgedragscodes een aantal bepalingen opgenomen om de omgang met geschenken en uitnodigingen te reguleren. Het begrip geschenken moet hieronder ruim worden opgevat. Daaronder vallen ook aangeboden faciliteiten of diensten.

- Terughoudendheid is het uitgangspunt bij aanbieding en ontvangst van geschenken, uitnodigingen, diensten en faciliteiten.
- Geschenken van welke waarde dan ook kunnen niet worden geaccepteerd als de onafhankelijkheid in de besluitvorming hierdoor op enigerlei wijze kan worden aangetast. Dat is bijvoorbeeld het geval zolang overleg- of onderhandelings-situaties gaande zijn.
- Met inachtneming van het voorgaande kan er een uitzondering worden gemaakt ingeval van geschenken tot een in de praktijk gegroeide veelgebruikte waarde van 50 euro. Die kunnen bij wijze van uitzondering worden geaccepteerd. Bij voorkeur vindt vooraf evenwel overleg plaats of het geschenk daadwerkelijk wordt geaccepteerd. Bestuurders melden geschenken in de wekelijkse vergaderingen van hun bestuur (Gedeputeerde Staten, B&W of dagelijks bestuur van het waterschap). Een lid van Provinciale Staten, raadslid of een lid van het algemeen bestuur van een waterschap doet er goed aan het krijgen van een geschenk te melden in zijn fractie.
- Er zijn situaties dat een bestuurder uit hoofde van zijn ambt een geschenk met een waarde van meer dan de veelgebruikte waarde van 50 euro aangeboden krijgt. De bestuurder besluit, eventueel in overleg met de ambtelijke leiding, of hij het geschenk kan accepteren. Bij acceptatie worden dergelijke geschenken geregistreerd en worden ze eigendom van de organisatie. Geschenken die niet worden geaccepteerd, worden met uitleg geretourneerd aan de schenker.
- Bij het ontvangen van geschenken past openheid. Geschenken worden daarom niet op het huisadres ontvangen.
- Het helpt om relaties op de hoogte te stellen van de geldende regeling voor de omgang met geschenken. Dat kan door plaatsing van deze regels op de website.

Wel of niet meedoen aan de zeiltocht. Praktijkvoorbeeld van een dilemma.

Een wethouder EZ wordt voor een zeiltocht uitgenodigd door een grote landelijke onderneming waarmee hij geregeld zaken doet. Het college vindt dat hij niet op de uitnodiging moet ingaan vanwege mogelijke belangenverstrengeling.

Later blijkt dat hij de enige wethouder in de regio is die niet bij het zeilevenement is geweest. Sterker nog, er blijken hele colleges van B en W te hebben deelgenomen. De wethouder krijgt het gevoel dat hij een belangrijke kans heeft gemist op informeel contact met collega's.

De wethouder: 'Bij een volgende uitnodiging zou de afweging om wel of niet te gaan, anders kunnen zijn. Dat het goed voor het netwerk kan zijn wordt dan belangrijker dan de mogelijke belangenverstrengeling. Hierbij moet ook worden betrokken of er op dat moment iets speelt dat de keuze kan beïnvloeden. Ben je bijvoorbeeld in een contractfase met de onderneming dan wordt het anders; dan is het niet handig. Ben je echter in een fase waarbij het gaat om een partner die ooit wel eens wat in de gemeente heeft gedaan, dan wordt de drempel lager. Dus de beslissing om wel of niet mee te doen aan een dergelijke uitnodiging kan per situatie verschillen.'

5.4 Etentjes, excursies en evenementen

Enkele vuistregels voor de acceptatie van uitnodigingen:

- De begrippen 'geschenken' en 'diensten' moeten ruim worden geïnterpreteerd. Ook uitnodigingen voor een diner, een excursie, werkbezoeken of een (gezamenlijk) bezoek aan een evenement (dit kan van marktpartijen c.q. semipublieke partijen zijn) kunnen eronder vallen.
- Voorwaarde om op een uitnodiging voor bijvoorbeeld een excursie, werkbezoek of diner in te gaan, is dat deze functioneel is, sober en in het belang van de betreffende overheid. Bij de afweging is het van belang de context van de uitnodiging te kennen, zoals de vraag of er sprake is van een onderhandelings-situatie. Afweging van deze elementen kan ertoe leiden dat de provincie, de gemeente of het waterschap en, als het een fractielid betreft, de fractie, de reis- en verblijfkosten betaalt.
- Meerdere personen of instanties waarmee het bestuursorgaan contacten onderhoudt, hebben een uitnodiging ontvangen.
- Openheid (melding) en registratie zijn essentieel. Dit geldt temeer bij deelname aan excursies, (internationale) evenementen (dit kan van marktpartijen c.q. semipublieke partijen zijn) en buitenlandse reizen voor rekening van anderen dan provincie, gemeente of waterschap.

5.5 Aanbevelingen

1. Maak afspraken over het geven en ontvangen van geschenken, diensten en uitnodigingen door de organisatie. Leg de afspraken vast in de gedragscode integriteit.

2. Houd een openbaar register bij van alle ontvangen geschenken. Bewaar geschenken in het provincie, gemeente- of waterschapshuis of een andere aan te wijzen instelling (musea e.d.).

3. Informeer Staten, raad of algemeen bestuur van het waterschap regelmatig over gegeven en ontvangen geschenken, uitnodigingen voor diners, excursies etc., bijvoorbeeld in het jaarverslag.

4. Houd een openbaar register bij van alle excursies, evenementen en buitenlandse reizen voor rekening van anderen dan provincie, gemeente of waterschap.

6. Vergoedingen en verstrekkingen politieke ambtsdragers

6.1 Kwetsbaarheid van ambtsdragers bij vergoeding van kosten

Benoemde politieke ambtsdragers bevinden zich juist als het gaat over 'vergoeding van kosten' of 'gebruik maken van voorzieningen', in een glazen huis. Ze moeten zich voortdurend bewust zijn van het feit dat ze niet alleen verantwoord met publieke middelen moeten omgaan, maar – omdat het uitgaven betreft die samenhangen met de uitvoering van hun ambt - ook helder moeten zijn over de hoogte van de door hen in dat verband gemaakte kosten. Voorkomen moet worden dat politieke ambtsdragers in een kwetsbare positie terecht komen.

Het gebruik van raadsfractievergoedingen . Een voorbeeld uit de praktijk.

De raadsfractievergoeding is bedoeld voor ondersteuning van het raadswerk. In de praktijk blijken de gemeenteraadsfracties niet goed te weten waarvoor ze de vergoeding precies mogen gebruiken. Zo worden er etentjes van betaald en cadeaus voor vertrekkende raadsleden of fractiemedewerkers, of worden ze aan teambuilding besteed. De griffie wijst de fracties erop dat dit in feite oneigenlijk gebruik is van de fractievergoeding.

Daarop zijn er twee maatregelen genomen: ten eerste wordt de verantwoording over de besteding jaarlijks in het openbaar afgelegd, aan de raad. Ten tweede is er een protocol opgesteld waarin staat waaraan de vergoeding mag worden besteed.

De eerste maatregel, de openbare verantwoording, begint ermee dat de gemeenteraad de hoogte van de fractievergoedingen vaststelt. De fracties leggen aan de raad verantwoording af over de besteding ervan, waarna de raad deze uiteindelijk goedkeurt. Zo verantwoordt elke fractie zich afzonderlijk over de gedane uitgaven. Als men het zelf, in alle openbaarheid, verdedigbaar vindt dat de fractievergoeding bijvoorbeeld voor uitgaven in de horeca wordt gebruikt, dan is dat acceptabel. Deze methode heeft tot nu toe geen discussie opgeleverd. Bovendien blijkt de betrachte openheid nauwelijks meer tot vragen in de pers te leiden.

Het protocol, de tweede maatregel, heeft tot doel dat de fracties wat scherper naar de besteding van de vergoedingen kijken. Daarvóór liet de gemeente accountantsonderzoek doen, wat leidde tot veel discussies. Accountants trekken meestal een scherpe lijn. Daardoor is niemand meer open over wat hij of zij doet, uit vrees te worden afgerekend op onrechtmatige uitgaven. Tevens komen er altijd punten uit een accountantsonderzoek waarover dan moet worden onderhandeld. Wat precies wel en niet mag, blijkt lastig precies te beschrijven. Zo is de besteding aan 'social events' op zich geaccepteerd, maar is het beter om voor bijvoorbeeld het afscheid van een raadslid, een gezamenlijke 'lief-en-leed-pot' in te stellen. Maar bij een teambuilding met de fractie lijkt het wat overdreven dat ieder fractielid zelf z'n drankjes moet betalen.

Het is redelijk als de uitgave een rechtstreeks raakvlak heeft met het uitoefenen van het raadslidmaatschap, maar voorzichtigheid met individuele uitgaven is geboden. Waar de grens daarin ligt, kan per gemeente verschillen, afhankelijk van de interne cultuur. Het beste is om als college en raad een gezamenlijk gedragen lijn te formuleren, aansluitend op wat in de maatschappij als redelijk wordt ervaren. Bovendien is het belangrijk om openheid te geven en elkaar aan te spreken. Zo kan elk raadslid zich verantwoorden zonder in de verdediging te hoeven schieten.

Politieke ambtsdragers maken gebruik van voorzieningen die de organisatie hun ter beschikking stelt en ze maken kosten bij de uitoefening van hun ambt. Voor dat laatste krijgen zij een vergoeding, naast hun wedde of bezoldiging. In de Provincie-, Gemeente-, en Waterschapswet staat dat daarboven geen andere vergoedingen zijn toegestaan. De hoofdregel is dus dat 'het alleen kan als het is geregeld'. Dit betekent dat alleen de voorzieningen die in de genoemde regelgeving staan voor vergoeding of verstrekking in aanmerking komen. Alle andere kosten komen voor rekening van de ambtsdrager zelf.

Bij de afweging of kosten al of niet worden vergoed, moet de politieke ambtsdrager zich realiseren dat alles wat mag, niet vanzelfsprekend ook hóeft. Van politieke ambtsdragers mag een zekere soberheid worden verwacht. Het gaat immers steeds om besteding van publieke middelen. De politieke ambtsdrager heeft daarnaast ook een voorbeeldfunctie. Hoe kan hij of zij in bijvoorbeeld economisch moeilijke tijden, geloofwaardig een beroep op de soberheid van burgers doen als hij of zij daar zelf niet naar handelt? Vooral bestuurders zitten zeker dan in een kwetsbare positie. Zij dragen vaak immers zelf de eindverantwoordelijkheid voor het kostenniveau van een bepaalde voorziening of verstrekking. Uitgaven die ogenschijnlijk van ondergeschikt belang zijn, kunnen in de publiciteit breed worden uitgemeten en grote schade aanrichten. Een voorbeeld daarvan zijn de kosten van de (her)inrichting van de werkplek wanneer de bestuurder aantreedt.

Discussie over vergoedingen en verstrekkingen is nooit helemaal uit te sluiten. Een mogelijke discussie moet er echter niet toe leiden dat niemand meer durft te declareren. Van belang is dat er duidelijke regels en toelichtingen daarop zijn die de bestuurder voldoende houvast bieden. Absolute duidelijkheid is echter niet te geven en moet ook niet worden nagestreefd. In situaties waarin sprake is van een grijs gebied zal de bestuurder extra alert moeten zijn, extra zorgvuldig vooraf moeten (laten) nagaan of een en ander past binnen de regels en hierover open communiceren. Wat ook helpt, is regelmatig de discussie voeren in het college of bestuur over verstrekkingen en vergoedingen in dit grijze gebied. Wat kan er wel, wat kan niet.

Als belangrijke uitgangspunten voor het vergoeden van voorzieningen voor politieke ambtsdragers zijn te noemen:

- Bij uitgaven voor voorzieningen van politieke ambtsdragers gaat het uitsluitend om functionele kosten om het ambt te kunnen vervullen. Er moet een directe relatie zijn tussen de uitgave en de taken van een provincie, gemeente of waterschap.
- De functionaliteit van de uitgave moet aantoonbaar zijn.
- Als met de uitgave geen duidelijk belang van de provincie, de gemeente of het waterschap is gediend, blijven de kosten voor eigen rekening.
- Kosten die een bestuurder uit hoofde van een (q.q.-)nevenfunctie maakt, worden vergoed door de instantie waar de nevenfunctie wordt uitgeoefend. Er worden geen kosten gedeclareerd die reeds op andere wijze worden vergoed.
- Voorzieningen en bestuurskosten worden zo veel mogelijk direct door het bestuursorgaan zelf betaald en verstrekt aan de politieke ambtsdrager. Deze dient alleen bij hoge uitzondering zelf een declaratie in.
- Politieke ambtsdragers dienen verantwoord om te gaan met publieke middelen. Verantwoording van kosten – en openheid daarover – is essentieel. Daarbij moet altijd worden beoordeeld of de uitgave in hoogte of soort ook in de openbaarheid kan worden gemotiveerd. Soberheid is en blijft de norm.

Vergoedingen voor voorzieningen voor politieke ambtsdragers moeten – als hiervóór aangegeven - voor alles transparant zijn. Een heldere verantwoording van de uitgaven is van groot belang. Daarom moet de financiële en administratieve organisatie zo zijn ingericht dat er een getrouw beeld is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven. Ook zijn er procedures nodig over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of worden gedeclareerd.
Veel provincies, gemeenten en waterschappen maken de bestuurskosten actief openbaar.

Dit hoofdstuk beschrijft eerst de soorten kosten van voorzieningen voor politieke ambtsdragers. Onderstaande indeling is van belang om af te kunnen wegen of verstrekkingen en voorzieningen kunnen worden vergoed of voor eigen rekening moeten blijven:

- bedrijfsvoeringskosten (6.2);
- bestuurskosten (6.3);
- kosten die voor eigen rekening blijven en waarvoor een vaste onkostenvergoeding wordt verstrekt (6.4).

De inhoud van deze paragrafen wordt samengevat in een schema van kosten en vergoedingen (6.5), gevolgd door de betalingswijze (6.6). Aan het slot staan de aanbevelingen (6.7).

6.2 Bedrijfsvoeringskosten

Bedrijfsvoeringskosten betreffen de voorzieningen die een politieke ambtsdrager net zoals de overige werknemers van de overheidsinstelling nodig heeft om zijn werk te kunnen doen. Het zijn voorzieningen die vanuit de begroting worden gefinancierd of in bruikleen ter beschikking worden gesteld. Voorbeelden zijn de werkkamer, het meubilair, ICT-apparatuur en -toepassingen, ondersteunend personeel, koffie/thee, abonnementen op het werkadres, vakliteratuur en beveiliging.
Het is vanzelfsprekend niet de bedoeling om dergelijke overheidsvoorzieningen en eigendommen te gebruiken voor privédoeleinden. Het is dan ook niet toegestaan om voor rekening van provincie, gemeente of waterschap bijvoorbeeld kantinepersoneel in te zetten voor privéfeestjes, de technische dienst voor reparaties aan het eigen huis of de plantsoenendienst voor het tuinonderhoud.

Bij twijfel of iets van de laatstgenoemde voorbeelden wel of niet functioneel is, zullen vooraf afspraken gemaakt moeten worden in het dagelijks bestuur als het om dagelijkse bestuurders gaat, of het volksvertegenwoordigend orgaan als het om de gekozen bestuurders gaat.

6.3 Bestuurskosten

Bestuurskosten vloeien voort uit de uitoefening van het ambt; het zijn aan de uitoefening van het ambt van politieke ambtsdrager verbonden kosten, zogenoemde ambtsgerelateerde kosten.

De hoogte van de vergoedingen voor bestuurskosten is vaak precies vastgelegd.
De soorten bestuurskosten zijn:

- algemene bestuurskosten (6.3.1); voor deze categorie moet altijd een afweging worden gemaakt of deze kosten of voorzieningen voor eigen rekening moeten blijven dan wel uit de begroting van het bestuursorgaan kunnen worden betaald. Voorbeelden zijn de kosten van beveiliging en van een ter beschikking gestelde auto.
- specifiek geregelde bestuurskosten (6.3.2); de verstrekking van deze bestuurskosten is strak gereguleerd en genormeerd en de hoogte van de vergoeding of verstrekking is in de regelgeving vastgelegd. Een voorbeeld is een verhuiskostenvergoeding voor burgemeesters en wethouders met een verhuisplicht.

6.3.1 Algemene bestuurskosten

Algemene bestuurskosten betreffen voorzieningen die aan het ambt verbonden zijn en een aanvulling vormen op de reguliere bedrijfsvoering van de organisatie. Bovendien zijn ze onmisbaar voor het functioneren van de ambtsdrager. Het gaat hierbij vooral om voorzieningen als reis- en verblijfvoorzieningen, beveiliging buiten de organisatie, cursussen, opleidingen, congressen en functionele lunches en diners buitenshuis.

Dienstreizen buitenland

Een buitenlandse reis valt onder de algemene bestuurskosten, op voorwaarde dat de reis een functioneel karakter heeft. Van belang is dat over de bestuurlijke noodzaak van een dienstreis in alle openheid vooraf besluitvorming plaatsvindt en dat achteraf verantwoording wordt afgelegd. Buitenlandse dienstreizen (zeker als deze met een zekere regelmaat plaatsvinden) liggen onder een vergrootglas. Bij de afweging is het van belang het tijdstip, het tijdsbeslag en de omvang van de delegatie er bij te betrekken. Is het bijvoorbeeld bestuurlijk van belang met het voltallige college een buitenlandse dienstreis naar een sportevenement te maken? Is er, ook als het een individueel collegelid betreft, een functioneel belang verbonden aan het bezoek? Aanbevolen wordt dat het college of dagelijks bestuur steeds expliciet een beslissing neemt over eventuele buitenlandse reizen en daarvan in detail melding maakt aan Staten, raad of algemeen bestuur.

Aanbevolen wordt om vooraf aan het begin van een bestuursperiode een toetsingskader voor dienstreizen op te stellen en dat te bespreken. Plannen voor dienstreizen kunnen hieraan dan getoetst worden.

Is de functionaliteit van de reis aangetoond, dan horen de in redelijkheid gemaakte reis- en verblijfkosten (inclusief eventuele benodigde vaccinaties vooraf) voor rekening te komen van de provincie, de gemeente of het waterschap. Kan de functionaliteit niet worden aangetoond, dan komen de kosten voor eigen rekening.

Bekostiging, geheel of gedeeltelijk, van buitenlandse reizen door derden wordt in beginsel afgewezen. Soms hoeft dit echter geen bezwaar te zijn, bijvoorbeeld bij de uitnodiging voor een bezoek aan een partnergemeente. Openheid hierover is wel een voorwaarde. Het is van belang om afspraken te maken over gedragsregels in verband met buitenlandse reizen, zoals over meereizende partners en verlenging van de reisduur. De lijn is dat meereizen van partners, mits vooraf gemeld, onder nader te bepalen voorwaarden is toegestaan, maar dat de kosten geheel voor eigen rekening komen. De kosten kunnen alleen voor rekening van de eigen overheidsinstelling komen als de aanwezigheid van de partner tijdens de reis noodzakelijk is voor de behartiging van het overheidsbelang. Een andere uitzondering is als de partner expliciet door de buitenlandse gastheer/-vrouw is uitgenodigd.

Verlenging van de reisduur voor privédoeleinden, is af te raden. Mocht verlenging zich echter bij uitzondering voordoen, dan is melding vooraf gewenst. De extra reis- en verblijfkosten komen in dat geval uiteraard geheel voor eigen rekening. Als richtlijn kan de regel worden gehanteerd die bij de rijksoverheid geldt: een buitenlandse reis mag met maximaal 72 uur privétijd op eigen kosten worden verlengd.

6.3.2 Specifiek geregelde bestuurskosten

Voor politieke ambtsdragers zijn in wet- en regelgeving bepaalde voorzieningen specifiek geregeld. Te denken valt aan verhuiskosten, ter beschikking gestelde auto, vergoeding tijdelijke woonruimte en reis- en verblijfkosten. Regel is dat declarabele kosten met bewijsstukken moeten worden aangetoond.

ICT-voorzieningen voor thuis en onderweg (aansluitingen, abonnementen, vervangingen, apparatuur, software e.d.) worden, voor zover functioneel, op grond van het geldende rechtspositiebesluit beschikbaar gesteld.

Ter beschikking gestelde auto[26]

Met het gebruik van een ter beschikking gestelde auto moet het zakelijk belang van de provincie, de gemeente of het waterschap zijn gediend. Bij de aanschaf en het gebruik ervan past de al eerder genoemde soberheid, inclusief een openbare aanbesteding. Punt van overweging is daarbij of voor elke bestuurder afzonderlijk een dienstauto beschikbaar moet zijn.

De fiscus legt een bijtelling op voor gebruik van een ter beschikking gestelde auto bij niet-ambtsgebonden nevenfuncties[27]. Dit is ongeacht of de bestuurder voor deze nevenfunctie toestemming heeft van het bestuursorgaan. Daarom kunnen provincies, gemeenten en waterschappen een compensatie bieden als politieke ambtsdragers belasting moeten betalen voor het niet-ambtsgebonden bestuurlijk gebruik van hun ter beschikking

[26] Artikel 2.2.10 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers,

[27] Ritten ten behoeve van een politieke partij en ritten voor onbezoldigde commissies en functies van de VNG, IPO en Unie van Waterschappen, worden fiscaal als zakelijk aangemerkt. Een burgemeester bijvoorbeeld vervult een dergelijke functie omdat zijn gemeente lid is van de VNG; de bestuursfunctie wordt door de functionaris van de gemeente uitgevoerd. Ook de kring waaruit bestuurders van de VNG blijkens de statuten moeten voortkomen, geeft een aanknopingspunt voor dat standpunt.

gestelde auto. Eventueel privégebruik van een ter beschikking gestelde auto wordt met de ambtsdrager verrekend. Bij privégebruik is compensatie van belastingheffing niet mogelijk.

6.4 Kosten die voor eigen rekening blijven

Politieke ambtsdragers ontvangen een maandelijkse onkostenvergoeding voor voorzieningen die niet zuiver functioneel zijn, noch zuiver privé. Omdat ze toch een functioneel element bevatten, worden dergelijke voorzieningen wel vergoed. De ambtsdrager moet deze kosten zelf betalen uit de toelage/onkostenvergoeding.

De hoogte van de onkostenvergoeding is gebaseerd op gemiddelde uitgaven en is vastgelegd in het rechtspositiebesluit[28]. Wanneer de uitgaven uitstijgen boven de vaste toelage per maand kunnen deze niet alsnog worden gedeclareerd bij de provincie, de gemeente of het waterschap.

De vaste onkostenvergoeding is bedoeld voor in ieder geval de volgende kosten:
- representatie;
- vakliteratuur;
- excursies;
- bureaukosten;
- contributies, lidmaatschappen, zoals contributies van verenigingen en regionale beroepsverbanden (met uitzondering van landelijke beroepsverenigingen met een professionaliserings-doelstelling; die vallen onder de bestuurskosten);
- ontvangsten thuis;
- zakelijke giften.

Ook voor eigen rekening blijven voorbeelden van kosten als:
- individuele consumpties buiten de werkplek (zoals koffie, thee, drankjes);
- fooien in Nederland;
- verjaardagsgebak, attenties en cadeaus voor naaste collega's;
- gelegenheidskleding, huur en reiniging van kleding, uitgaven voor persoonlijke verzorging;
- activiteiten van partijgenootschappelijke aard;
- abonnementen op kranten en tijdschriften en vakliteratuur die thuis worden ontvangen;
- representatieve aanpassingen aan de eigen woning en representatieve ontvangsten thuis.

[28] Artikel 2.1.6 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers,

6.5 Vergoedingenoverzicht onkosten

Bedrijfsvoeringskosten	Bestuurskosten	Kosten voor eigen rekening
Werkplek zoals bureau, Meubilair	Verhuiskosten	Attenties en cadeaus voor naaste ondersteunende medewerkers
Inrichting werkkamer		
Ondersteunend personeel (secretaresse, bode, chauffeur)	Vergoeding tijdelijke woonruimte	Uitgaven voor persoonlijke verzorging
Beveiliging werkplek	Basismaatregelen beveiliging eigen woning	Maatregelen politiekeurmerk eigen woning
	Compensatie bijtelling ter beschikking gestelde auto	
Aanpassingen werkplek in verband met arbeidsomstandigheden	ICT thuis (aansluiting, abonnementen, hard- en software)	Kleding (huur/aanschaf/ reiniging)
ICT op de werkplek	Reis- en verblijfkosten binnen- en buitenland (met inbegrip van benodigde vaccinaties)	Miniaturen van onderscheidingen inclusief bevestiging op het kostuum
Mobiele telefoon/tablet	Functionele consumpties, lunches en diners (uitsluitend in het buitenland inclusief de fooien)	Individuele consumpties buiten de werkplek
Kantoorbenodigdheden	Deelname aan congressen, cursussen en opleidingen	Alle partijpolitieke kosten zoals onderhoud politiek netwerk en bezoek partijgenoot-schappelijke bijeenkomsten inclusief reis- en verblijfkosten
Ontvangsten delegaties, werklunches en –diners en functionele borrels op de werkplek	Abonnementen en vakliteratuur op de werkplek	Ontvangsten zakelijke relatie thuis
Verzekeren of vergoeden schade (door diefstal, verlies of beschadiging) aan persoonlijke eigen-dommen ontstaan tijdens de ambtsvervulling	Lidmaatschap landelijke beroepsvereniging met professionaliserings-oogmerk	Contributies overige beroepsverenigingen
Jaarlijkse bijdrage zakelijke creditcard	Geschenken t.b.v. ambtsbezoek bij jubilea, openingen	Verkeersboetes
Wisselkosten buitenlandse valuta		Fooien (in Nederland)*
Pilotenkoffer voor vervoer van stukken		Persoonlijke schrijfwaren en benodigdheden zoals vulpen of aktetas
Pantryvoorziening (koffie/thee)		Representatieve aanpassingen aan de woning
		Inrichting werkkamer/ ontvangstruimte thuis
		Abonnementen kranten en tijdschriften thuis
Visitekaartjes		Individuele consumpties buiten de werkplek
Bijeenkomsten voor strategie-ontwikkeling organisatie		Individuele lunches en maaltijden op de werkplek
Relatiegeschenken (mits functioneel verstrekt voor een externe)		Persoonlijke relatiegeschenken
Kerstkaarten		
Functionele persoonlijke website of weblog		

* In Nederland is een fooi een persoonlijke blijk van waardering voor de geboden service. In het buitenland vormt een fooi vaak een substantieel deel van de beloning van personeel en is daarmee niet onderhevig aan een persoonlijk oordeel over de serviceverlening. Alleen bij buitenlandse dienstreizen komt de fooi voor rekening van het bestuursorgaan, als onderdeel van de bestuurskosten.

6.6 Betalingswijze voorzieningen van bestuurders

Voorzieningen voor bestuurders worden bij voorkeur rechtstreeks door de overheidsorganisatie voldaan. Het indienen van declaraties dient zoveel mogelijk te worden vermeden. Voorzieningen kunnen op de volgende manieren worden betaald, in volgorde van voorkeur:

Rechtstreeks ten laste van het bestuursorgaan
Zaken die direct verband houden met de werkplek worden op dezelfde wijze als geldt voor ambtenaren, door de provincie, de gemeente of het waterschap in bruikleen ter beschikking gesteld. De kosten die hiermee gemoeid zijn, komen direct voor rekening van de organisatie, zonder tussenkomst van de politieke ambtsdrager. De kosten maken integraal deel uit van de bedrijfsvoering.

Rechtstreekse betaling via facturen
Bij betaalbaarstelling aan de hand van facturen, worden kosten direct in rekening gebracht bij de overheidsorganisatie. Dit gebeurt dus zonder een 'voorfinanciering' uit de privérekening van de individuele politieke ambtsdrager. Voor gefactureerde kosten geldt hetzelfde als voor andere kosten: uitsluitend functionele kosten worden vergoed, en alleen als ze buiten de (vaste) vergoeding[29] vallen.

Voor dienstreizen wordt zoveel mogelijk alles rechtstreeks betaald door de organisatie, ook voor de meereizende ambtenaar. Het gaat dan om de reis, de eventuele benodigde vaccinaties, het verblijf, de consumpties en aankopen die van functionele aard zijn (zoals relatiegeschenken).

Creditcards
Een creditcard is een betaalmiddel en geen voorziening. Dat betekent dat vereisten voor de verrekening van functionele uitgaven onverkort van toepassing zijn.

Het gebruik van een creditcard op naam van de provincie, de gemeente of waterschap heeft nadelen. Door het gebruiksgemak van dit betaalmiddel loopt de ambtsdrager het risico dat achteraf de functionaliteit van de uitgave niet afdoende duidelijk kan worden gemaakt. Dit zal hij dan ook moeten aantonen, terwijl ook een rekening of factuur moet worden overlegd. Een creditcard-afschrift alleen, is niet voldoende om de functionaliteit van de uitgave aan te tonen.

Het gebruik van een creditcard voor het binnenland dient beperkt te blijven. Bij buitenlandse reizen kan wel gebruik worden gemaakt van een creditcard.

Declaraties
De politieke ambtsdrager betaalt in eerste instantie een (functionele) uitgave uit eigen middelen en verzoekt dan om terugbetaling van het bedrag via een declaratie. Grote terughoudendheid is hierbij geboden, omdat het uitgangspunt is dat zo weinig mogelijk uitgaven door de bestuurder zelf worden gedaan. Geldstromen tussen de zakelijke rekeningen van provincie, gemeente of waterschap en de persoonlijke rekening van de bestuurder, maken een zwaardere controle op de uitgaven noodzakelijk.
Het indienen van declaraties is soms onvermijdelijk. Zo is het in het buitenland vaak niet mogelijk dat een provincie, gemeente of waterschap rechtstreeks de factuur betaalt. De afwikkeling van declaraties moet dan wel zo zorgvuldig mogelijk gebeuren. In de rechtspositieregelingen staat dat moet worden gedeclareerd onder overlegging van bewijsstukken. Ook hier geldt weer de basisregel: het moet gaan om functionele kosten, en ze mogen niet vallen onder de (vaste) onkostenvergoeding.

6.7 Aanbevelingen

1. In het algemeen geldt: werk aan een open cultuur en een transparante verantwoording van publieke middelen. Daarbij kan ook worden gedacht aan het zelf actief openbaar maken van gemaakte onkosten, dat kan via internet.

2. Stel een regeling en administratieve procedure vast voor de afrekening van bestuurlijke uitgaven en voor indiening en afwikkeling van declaraties. Stel hierbij standaardformulieren vast. Stel ook een regeling vast ingeval van het gebruik van creditcards. Kortom: zorg voor een heldere administratieve procedure en leg afspraken vast.

3. Stel een regeling vast voor het gebruik van eigendommen en voorzieningen van de provincie, de gemeente of het waterschap. Bepaal dat privégebruik niet is toegestaan, uitgezonderd de bij verordening of specifieke regeling geregelde voorzieningen.

4. Welke uitgaven declarabel zijn is limitatief wettelijk vastgelegd. Leg de procedure van declaratie vast in verordeningen van provincie, gemeente of waterschap. Bepaal dat de uitgaven moeten worden gemotiveerd en gespecificeerd, zowel bij declaratie als bij rechtstreekse facturering.

5. Bespreek het totale beeld van de declaraties van tijd tot tijd binnen college of dagelijks bestuur. Door

[29] Burgemeesters ontvangen op grond van artikel 3.7 van de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers bijvoorbeeld een vaste vergoeding per maand voor dienstreizen met de eigen auto binnen de eigen gemeente. Bij een vaste vergoeding kan niet ook nog aanvullend per kilometer binnen de eigen gemeente worden gedeclareerd.

bespreking wordt helder wat de wenselijke lijn is voor het declaratiegedrag.

6. Laat de accountants bij hun jaarlijkse controle, ook periodiek een gericht onderzoek doen naar de rechtmatigheid van bestuurlijke uitgaven. Zorg voor een sluitend systeem van rekening en verantwoording.

7. Zorg bij iedere buitenlandse reis voor expliciete besluitvorming vooraf en een heldere verantwoording achteraf. Informeer het algemeen bestuur.

8. Leg gedragsregels voor buitenlandse reizen (meereizen partner en verlenging reisduur) vast in een verordening. Ook in de gedragscode kunnen nadere gedragsregels hieromtrent worden vastgelegd.

7. Inkopen en aanbesteden

7.1 Kwetsbaar voor schending integriteit

Inkopen en aanbesteden zijn kwetsbaar voor schending van integriteit, vooral omdat er vaak grote bedragen mee gemoeid zijn. In het verleden was de bouwfraude een voorbeeld van integriteit schending bij aanbestedingen. Daarom is het van belang een strikt (wettelijk) kader te hanteren voor overheidsaanbestedingen[30]. Dit geldt ook voor het verkeer met semioverheidsinstellingen of van overheden onderling.

7.2 Inkoop- en aanbestedingsbeleid

Gezien de genoemde kwetsbaarheid dient elke overheid een inkoop- en aanbestedingsbeleid te ontwikkelen waaraan besluiten kunnen worden getoetst, onder andere op integriteit. Zo'n beleid zorgt voor transparantie, objectiviteit en non-discriminatie (zie ook paragraaf 7.3, Regelgeving).
Om te beginnen moet een overheidsorganisatie openbaar maken dat zij een opdracht of een concessie wil aanbesteden, zodat gegadigden hun interesse kunnen tonen. Opdrachten die een bepaald bedrag te boven gaan, moeten Europees worden aanbesteed. Provincies, gemeenten en waterschappen zullen daar al snel tegen aan lopen. Door vervolgens heldere criteria toe te passen bij het gunnen van overheidsopdrachten of concessies, kunnen offertes objectief met elkaar worden vergeleken. Zo is het voor aanbestedende overheidsdiensten ook moeilijker om subjectieve voorkeuren een rol te laten spelen.

Weliswaar moeten achteraf alle inkoop- en aanbestedings-handelingen kunnen worden verantwoord, maar is het in dit kader wel van belang dat de opdracht voor en niet tijdens of na de opdracht wordt verleend en dat niet pas na afronding van de opdracht dossiervorming plaatsvindt. Essentieel is dus opdracht-verlening en dossiervorming op het juiste moment in de aanbestedingsprocedure. Binnen de accountantscontrole wordt getoetst of zowel de eigen procedures zijn nageleefd, als de Europese en nationale aanbestedingsregels. Bovendien kan ook de rekenkamer nog beoordelen of de regels in acht zijn genomen.

7.3 Regelgeving

Voor overheidsopdrachten gelden de van de verdragsregels afgeleide algemene beginselen:
- objectiviteit;
- non-discriminatie;
- proportionaliteit;
- transparantie.

Deze beginselen zijn verwerkt in de Europese Richtlijnen voor overheidsopdrachten (2014/24/EU, 2014/25/EU en 2014/23/EU). Voor overheidsopdrachten gelden Europese drempelbedragen. Is de waarde van de opdrachten hoger dan het drempelbedrag, dan moeten ze in beginsel openbaar worden aanbesteed, zodat iedereen binnen de EU kan inschrijven. Er zijn aparte drempel-bedragen voor werken, voor diensten en leveringen aan de rijksoverheid, voor diensten en leveringen aan decentrale over-heden, voor concessies en voor speciale sectoren. De actuele bedragen worden gepubliceerd op:
https://www.pianoo.nl/nl/regelgeving/drempelbedragen-europees-aanbesteden.

Voor aanbestedingen onder de Europese drempel kunnen overheidsorganisaties eigen beleid vaststellen[31]. Dit beleid moet passen binnen het kader van Aanbestedingswet 2012 en de daarop gebaseerde voorschriften van de Gids Proportionaliteit[32].
Doorgaans wordt de Gids gehanteerd voor:
- nationaal aanbesteden;
- meervoudig onderhands aanbesteden (er worden meerdere offertes gevraagd);
- enkelvoudig aanbesteden ('gunning uit de hand', waarbij één aanbieder een aanbod mag doen).
  Eén aanbieder is niet wenselijk als dit een gewezen politieke ambtsdrager van de eigen provincie, gemeente of waterschap betreft.

7.4 Belangenverstrengeling en beïnvloeding

In de Aanbestedingswet 2012 is een apart artikel opgenomen inzake belangenverstrengeling en beïnvloeding. Een aanbestedende dienst of een speciale sectorbedrijf dient passende maatregelen te nemen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens een aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te

[30] Op overheidsopdrachten is de Aanbestedingswet 2012 van toepassing. Daarin zijn de Europese aanbestedingsrichtlijnen 2014/24/EU, 2014/25/EU en 2014/23/EU geïmplementeerd.

[31] Zie voor een voorbeeld het VNG Model Inkoop- en aanbestedingsbeleid.

[32] In de Gids Proportionaliteit worden adviezen en voorschriften gegeven voor het gehele inkoopproces, van voorfase tot aan contractvoorwaarden

onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

Elke fase van een aanbesteding kent zijn eigen integriteitsrisico's. Bij de start kan het bijvoorbeeld gebeuren dat een bedrijf wordt betrokken bij de opdrachtformulering en daarop vervolgens een offerte uitbrengt. In feite schrijft het bedrijf hiermee zijn eigen bestek. Dat is ontoelaatbaar.

Bij de aanbesteding zelf is er het risico dat de opdracht wordt verstrekt vanwege persoonlijke belangen van de bestuurder of diens familie of vrienden. Voorbeelden hiervan zijn:

- een bedrijf waaraan een volksvertegenwoordiger of bestuurder via persoonlijke of zakelijke banden is verbonden, neemt een opdracht aan van die provincie, gemeente of dat waterschap[33];
- een volksvertegenwoordiger of bestuurder heeft een nevenfunctie bij een van de meedingende bedrijven, zoals directeur of commissaris.
- Een oud-bestuurder of persoonlijke relatie van een bestuurder wordt ingehuurd voor een opdracht.

Een persoonlijk belang hoeft echter niet per definitie een financieel of een direct eigen belang te zijn. Zo kan een wethouder of gedeputeerde familie- of vriendschapsbetrekkingen hebben bij een aanbieder van diensten. Tegelijkertijd hoeft dit op zich geen reden te zijn om een opdracht te verlenen of te weigeren. De uitgangspunten van objectiviteit, transparantie en non-discriminatie gelden ook voor bevriende aanbieders. Hun aanbod zal op dezelfde zorgvuldige wijze moeten worden beoordeeld. Komen zij als beste uit de bus, dan is er geen reden om hun de opdracht te onthouden. In dat geval kan immers worden aangetoond dat van bevoordeling geen sprake is en dat de procedures van het aanbestedingsbeleid zijn gevolgd. Een enkelvoudige aanbesteding bij oud-bestuurders of persoonlijke relaties ligt niet voor de hand.

Voorkomen moet worden dat een politieke ambtsdrager invloed uitoefent op het resultaat van de aanbesteding of de concessie gunning als hij familie- of vriendschapsbanden heeft met een van de aanbieders. Bij twijfel over de betrekkingen tussen een bestuurder en een aanbieder is alertheid geboden. Melding vooraf aan het dagelijks bestuur is in elk geval aan te bevelen. Te overwegen valt voor de inzet van externen een afwegingskader op te stellen en Staten/raad/algemeen bestuur regelmatig te informeren over de toepassing in de praktijk van dit afwegingskader.
De aanbesteding kan ook worden beïnvloed door diensten of geschenken aan te bieden aan de politieke ambtsdragers, of door mee te betalen aan dienstreizen. Het algemene uitgangspunt is dat niets mag worden aangenomen dat kennelijk tot doel heeft om de politieke ambtsdrager bij zijn keuze te beïnvloeden. Die moet vanuit een onafhankelijke positie zijn keuze kunnen maken en het product of de dienst kunnen beoordelen. In de model-gedragscode staat als uitgangspunt dat geschenken, faciliteiten en diensten niet worden geaccepteerd als hiermee de onafhankelijke positie van de politieke ambtsdrager kan worden beïnvloed. Dat is in ieder geval aan de orde in onderhandelingssituaties.

De OESO beschikt over een handleiding, de 'OECD Principles for Integrity in Public Procurement'. Deze handleiding behandelt integriteitsbeginselen die van toepassing zijn gedurende het de gehele inkoopcyclus, vanaf de marktverkenning tot en met het contractmanagement.

7.5 Integriteit van ondernemers; de wet Bibob[34]

Om te voorkomen dat de overheid met criminele ondernemers betrekkingen aangaat, is er de Wet bevordering integriteits-beoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob). Bij overheids-opdrachten zowel boven als onder de Europese aanbestedings-drempel is het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) verplicht. Dit is een eigen verklaring over de financiële toestand, de bekwaamheden en de geschiktheid van ondernemingen voor een aanbestedingsprocedure. Deze verklaring is twee jaar geldig. Mocht er bij een aanbesteding toch twijfel zijn over de integriteit van een ondernemer dan kan op basis van de wet Bibob de integriteit van ondernemers worden gecontroleerd. Ook kunnen en, in sommige gevallen, moeten gegadigden voor een overheidsopdracht worden uitgesloten.

7.6 Aanbevelingen, gebaseerd op de wettelijke verplichtingen en van overige aard.

1. Vermijd integriteitrisico's door een eenduidig beleid vast te stellen met spelregels voor de inkoop en aanbesteding van werken, leveringen en diensten.

2. Zorg binnen het inkoop- en aanbestedingsbeleid voor transparantie, objectiviteit en non-discriminatie. Waarborg dit in alle fasen van de aanbesteding.

3. Formuleer geschiktheidseisen of selectiecriteria bij de aanbesteding en beoordeel inschrijvers daarop.

4. Formuleer uitsluitingsgronden om te voorkomen dat zaken worden gedaan met niet-integere opdrachtnemers.

[33] Zie paragraaf 3.3

[34] De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) is te vinden op www.wetten.nl

5. Zorg voor een helder beslismodel om te kunnen vaststellen in welke situatie voor welke vorm van aanbesteden wordt gekozen.

6. Wees transparant over de wijze waarop de inkoop- en aanbestedingsprocedures zijn verlopen.

7. Voor meer informatie over inkopen en aanbesteden door overheden: raadpleeg de websites van expertisecentrum PIANOo, www.pianoo.nl, van het kenniscentrum Europa Decentraal, https://europadecentraal.nl/onderwerp/aanbesteden/ en de OECD Principles for Integrity in Public Procurement.

8. Financiële functie

8.1 Transparantie, controle en verantwoording van uitgaven

Een heldere regeling van de financiële functie is een basisvoorwaarde om een overheidsorganisatie integer te laten functioneren. Daarom is aan de financiële functie een apart hoofdstuk gewijd. Het beschrijft de momenten waarop de politieke ambtsdrager extra alert moet zijn en een belangrijke rol heeft te vervullen bij de toetsing van de uitgaven.

Een integere overheid staat ook voor een juiste besteding van publieke middelen. Daarbij zijn transparantie, controle en verantwoording van groot belang. De Provincie-, Gemeente- en Waterschapswet bevatten daarom een procedure voor zowel het financieel beheer als de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd. Daarbij horen ook voorzieningen zowel om te kunnen nagaan of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, als om de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen te kunnen toetsen. Te denken valt aan de accountantscontrole en de rekenkamer(functie). In dit gehele proces stellen de provinciale staten, de raad of het algemeen bestuur de kaders vast.

8.2 Financiële verordening(en)

De uitgangspunten voor het financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie worden bij verordening vastgesteld. Dat is voorgeschreven in hoofdstuk XIV van de Provinciewet, hoofdstuk XIV van de Gemeentewet en hoofdstuk XV van de Waterschapswet. In de verordening worden kaders gegeven voor de inrichting van de (financiële) administratie en organisatie. Ook staan er regels in over kwetsbare activiteiten en handelingen. Voorbeelden zijn inkoop en aanbesteding, subsidie- en steunverlening, en het aantrekken van geld.

8.3 De jaarrekening

Gedeputeerde staten, college van B&W en dagelijks bestuur leggen jaarlijks verantwoording af over het gevoerde bestuur door overlegging van jaarrekening en jaarverslag. Provinciale staten, raad en algemeen bestuur leggen de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen van de accountant ter inzage. De relevante regelgeving staat in hoofdstuk XIII van de Provincie- en de Gemeentewet en hoofdstuk XIV van de Waterschapswet.

De jaarrekening wordt besproken in respectievelijk provinciale staten, raad en algemeen bestuur. Deze beraadslaging heeft tot doel:

- nagaan of rechtmatig en doelmatig financieel beheer is gevoerd;
- (politiek) evalueren van het gevoerde financiële beleid.

Het besluit tot vaststelling van de rekening ontlast gedeputeerde staten, college van B&W en dagelijks bestuur ten aanzien van het daarin verantwoorde financiële beheer. Een uitzondering daarop vormen later gebleken onrechtmatigheden, die bijvoorbeeld aan het licht komen in een gerechtelijke procedure. Aan de hand van de jaarrekening wordt (financiële) décharge aan het bestuur verleend. Met de jaarrekening en het jaarverslag legt het bestuur ook verantwoording af aan de burgers.

8.4 De accountantscontrole[35]

De accountantscontrole richt zich op:

- de getrouwheid van de jaarrekening: is deze in overeenstemming met de werkelijkheid en de administratie alsmede de regels omtrent externe verslaggeving;
- de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen: zijn de financieel relevante regels goed nageleefd door te toetsen aan een aantal criteria zoals het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium[36].

De accountant is een onafhankelijk controleur; hij werkt voor en in opdracht van provinciale staten, raad en algemeen bestuur. Een oordeel over de wijze waarop het bestuur het beheer heeft gevoerd, wordt nadrukkelijk niet door de accountant geveld. Dit is een politiek oordeel en hoort thuis bij provinciale staten, raad en algemeen bestuur.

Het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten en Waterschapsbesluit bevatten minimale normen voor de controle. In de eigen financiële verordeningen kunnen scherpere normen worden gesteld.

De accountantsverklaring gaat vergezeld van een verslag van bevindingen. In dit verslag beoordeelt de accountant of het

[35] Accountantscontrole is voorgeschreven in de artikel 217 Provinciewet, artikel 213 Gemeentewet en artikel 109 Waterschapswet.

[36] Het is de bedoeling dat met ingang van de jaarrekening 2021 gedeputeerde staten en college van B&W een verantwoording opnemen over de rechtmatigheid van de relevante financiële beheershandelingen (de rechtmatigheidsverklaring). De accountant zal toetsen of de jaarrekening (inclusief deze rechtmatigheidsverantwoording) getrouw is.

financiële beheer en de financiële organisatie zo zijn ingericht, dat een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk is. Daarnaast rapporteert de accountant in het verslag onder meer over onrechtmatigheden in de jaarrekening. De accountant heeft dus een belangrijke rol bij de bewaking van de betrouwbaarheid van de jaarrekening.

Een goedkeurende verklaring van de accountant betekent overigens niet dat de verantwoording in het geheel niet afwijkt van de gestelde eisen. Een accountant controleert dus niet ieder bonnetje of iedere financiële handeling. Voor politiek gevoelige onderdelen zoals aanbestedingen, risicovolle projecten of declaraties van bestuurders kan een aangescherpte controle worden afgesproken.

8.5 Rekenkameronderzoek

Gemeenten en provincies kunnen een onafhankelijke rekenkamer instellen. Indien geen onafhankelijke rekenkamer wordt ingesteld dienen gemeenten en provincies in een verordening regels te stellen aan de uitoefening van de rekenkamerfunctie[37]. Uitgangspunt is dat er actief rekenkameronderzoek plaatsvindt. De rekenkamer of rekenkamerfunctie doet onderzoek naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door het provincie of gemeentebestuur gevoerde bestuur ter ondersteuning van de controlerende rol van provinciale staten of raad. De bevindingen, conclusies en aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek worden vastgelegd in openbare rapporten. Het is een essentieel instrument om de verantwoording van het bestuur aan de samenleving vorm te geven. Rekenkameronderzoek biedt het bestuur en volksvertegenwoordigers in het bijzonder, de mogelijkheid om te leren van het verleden, inzicht te verkrijgen in geleverde prestaties van het bestuur en de besteding van belastinggeld. De onafhankelijke rekenkamer mag alle documenten onderzoeken die berusten bij het provincie- of gemeentebestuur voor zover zij dat voor haar taak nodig acht. Het bestuur verstrekt desgevraagd alle inlichtingen die de rekenkamer voor zijn taak nodig acht. Ook hebben rekenkamers uitgebreide bevoegdheden om onderzoek te doen naar publiek- en privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden waarin het eigen bestuur in participeert. De rekenkamer bepaalt zelf welke onderwerpen hij onderzoekt. Ook kunnen provinciale staten of de raad vragen om een onderzoek.

[37] Momenteel is een wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers in behandeling dat beoogt een sluitend stelsel voor gedegen rekenkameronderzoek tot stand te brengen. In de kern betekent dit dat de mogelijkheid van een rekenkamerfunctie komt te vervallen en een onafhankelijke rekenkamer wordt verplicht. Ook worden de onderzoeksbevoegdheden uitgebreid.

9. De organisatie van het integriteitsbeleid: enkele aanbevelingen

Dat een integriteitsbeleid voor politieke ambtsdragers van belang is, is duidelijk geworden uit de voorgaande hoofdstukken. Een blauwdruk van een integriteitsbeleid is niet te geven. Uiteraard moeten de te nemen maatregelen passen bij de eigen organisatie en zullen ze dus niet overal dezelfde zijn. Commissaris van de Koning, burgemeester en waterschapsvoorzitter vervullen hierbij hun wettelijke rol. Zij hebben de mogelijkheid om naar eigen inzicht en afgestemd op de situatie van provincie, gemeente of waterschap, te handelen. Dit laatste hoofdstuk bevat een aantal aanbevelingen voor de organisatie als geheel evenals voor deze bestuurders bij het invullen van hun preventieve, regisserende ofwel procesrol om de integriteit van hun bestuur te waarborgen.

In de Provinciewet, Gemeentewet en Waterschapswet is bepaald dat de commissaris van de Koning, de burgemeester en de waterschapsvoorzitter de taak hebben de bestuurlijke integriteit van de provincie, respectievelijk gemeente en waterschap, te bevorderen. De burgemeester van Noordwijk vulde deze taak recentelijk in door een APK keuring naar integriteit in te stellen in haar gemeente. Door de taak om de bestuurlijke integriteit te bevorderen wettelijk te verankeren, is voor alle betrokkenen in het bestuur duidelijk waar de verantwoordelijkheid voor de bewaking van de bestuurlijke integriteit is belegd. Wet- en regelgeving en gedragscodes zijn het kader voor hun handelen. Daarbij blijft de basisregel bestaan dat alle politieke ambtsdragers evenals de besturen, primair zelf verantwoordelijk zijn voor de naleving van de regels en voor een integere invulling van hun taken.

Bij hun taakuitoefening hoeven commissaris, burgemeester en waterschapsvoorzitter er niet alleen voor te staan. Zij kunnen zich laten bijstaan door een daartoe aangewezen contactpersoon of vertrouwenspersoon integriteit, door een commissie integriteit vanuit de staten, raad of het algemeen bestuur, en/of door de griffier of secretaris-directeur. Voorts zijn er inmiddels de nodige praktische instrumenten ontwikkeld die voor commissarissen van de Koning, burgemeesters, waterschapsvoorzitters en andere betrokkenen bij provincies, gemeenten en waterschappen als steun in de rug kunnen dienen bij het voeren van een integriteitsbeleid in hun organisatie, bijvoorbeeld de Handleiding basisscan integriteit kandidaat-bestuurders[38].

[38] https://www.politiekeambtsdragers.nl/publicaties/publicaties/2019/03/04/handleiding-basisscan-integriteit-voor-kandidaat-bestuurders

Aanbevelingen

Vormgeving van het beleid

1. Kies bij de organisatie van het integriteitsbeleid voor een systematische aanpak die is afgestemd op de eigen organisatie. Concreet betekent dit, dat moet worden aangesloten bij de beleidscyclus van de eigen organisatie: ontwikkelen, implementeren, uitvoeren, meten en verbeteren, beoordelen en bijstellen. Voor de aanvang van het vormen van een integriteitsbeleid is een juiste culturele setting nodig waarin een basis aanwezig is van vertrouwen en openheid.

2. Maak het integriteitsbeleid onderdeel van een samenhangend geheel van openbare gedragsregels en procedures. Deze maken het overheidshandelen transparant en controleerbaar. Dat betekent:
   a. duidelijke normen en waarden, vastgelegd in openbare (gedrags)regels;
   b. een heldere verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
   c. controleerbaarheid van de macht door:
      i. transparante besluitvormingsprocedures;
      ii. regels over rekening en verantwoording in openbaarheid.

3. Laat het beleid voor de komende jaren vastleggen in een beleidsplan. Dit plan bevat in ieder geval ook de nadere afspraken die met staten, raad en algemeen bestuur zijn te maken over de wijze waarop met het thema integriteit wordt omgegaan. De modelgedragscode bevat hiervoor een bepaling. De commissaris van de Koning, de burgemeester of de waterschapsvoorzitter zorgt ervoor dat beleid en normenkader kenbaar zijn bij de politieke ambtsdragers in provincie, gemeente of waterschap. Zo kan het thema integriteit specifiek onderdeel zijn van het inwerkprogramma bij een nieuwe zittingsperiode van de provinciale staten, gemeenteraad en het algemeen bestuur van een waterschap. Het overhandigen van een exemplaar van de gedragscode hoort daar uitdrukkelijk bij.

4. Maak integriteit tot een onderwerp dat regelmatig terugkeert op de politieke agenda. Ten minste éénmaal per jaar wordt de jaarlijkse voortgang op het thema integriteit besproken en bezien of bijstelling van het beleid of van de gedragscodes gewenst is. Voor ambtelijke integriteit is de jaarlijkse verantwoording wettelijk voorgeschreven[39]. Dit sluit ook goed aan bij de jaarlijkse rapportageplicht van het bevoegd gezag aan de volksvertegenwoordiging[40].

Preventieve maatregelen

5. Politieke partijen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun kandidaten voor bestuursfuncties, dus ook voor een toets op integriteit. Het is dan ook een aanbeveling dat de partijen deze toets vóór de benoeming uitvoeren[41].

6. Gedeputeerden, wethouders en leden van het dagelijks bestuur van een waterschap, worden benoemd door respectievelijk Staten, raad of algemeen bestuur. Deze organen moeten bij de benoeming meewegen of er integriteitsrisico's zijn. Zij moeten dat doen aan de hand van heldere en objectieve criteria. De kandidaten kunnen worden beoordeeld op:
   i. wettelijke benoembaarheidsvereisten;
   ii. nevenfuncties;
   iii. onverenigbare functies;
   iv. verboden handelingen;
   v. de gedragscode voor politieke ambtsdragers;
   vi. een eventueel strafrechtelijk verleden. Daartoe kan de kandidaten worden gevraagd om een Verklaring Omtrent het Gedrag te overleggen. Dit kan overigens slechts op vrijwillige basis, omdat hiervoor nu nog geen wettelijke verplichting bestaat, het is de bedoeling om dit in de Provincie-, Gemeente-, en Waterschapswet te gaan regelen om een Verklaring Omtrent het Gedrag verplicht te stellen als benoembaarheidsvereiste, Gedeputeerde, wethouders, dagelijks bestuursleden van de waterschappen en eilandgedeputeerden. Advies is om de afspraken met betrekking tot deze benoemingsprocedure vast te leggen in het Reglement van Orde.

7. Het is aan te bevelen om uit de Staten, raad of het algemeen bestuur van het waterschap een breed samengestelde commissie samen te stellen die de benoembaarheid van de

[39] Artikel 4, vierde lid van de Ambtenarenwet 2017.

[40] Deze aanbeveling komt terug in de door de Tweede Kamer aangenomen motie Schouw c.s. (TK 2012-2013, 28 844, nr. 71). Daarin worden de decentrale besturen gestimuleerd om ten minste een keer per jaar het onderwerp integriteit te agenderen en hierover te rapporteren; tevens de verantwoordelijkheid hiervoor neer te leggen bij de voorzitter van het betreffende bestuursorgaan.

[41] Handreiking integriteitstoetsing van kandidaten voor decentrale politieke partijen

kandidaten onderzoekt. De kandidaten leveren de commissie alle relevante informatie aan en kunnen door de commissie worden gehoord. De commissie brengt een schriftelijk beargumenteerd advies uit waarna de de Staten, raad of het algemeen bestuur van het waterschap beslist over de toelating.

8. Maak in het kader van de benoemingsprocedure van bestuurders gebruik van de mogelijkheid om een risico-analyse integriteit te laten opstellen. Met de risicoanalyse worden de risico's waar kandidaat-bestuurders mee te maken kunnen krijgen door nevenfuncties, financiële belangen en dergelijke beoordeeld.

   De commissaris van de Koning, burgemeester en waterschapsvoorzitter kan er in het kader van zijn taak de bestuurlijke integriteit te bevorderen op toezien dat de activiteiten met betrekking tot de risicoanalyse integriteit zorgvuldig plaatsvinden, dit proces faciliteren en daarin een procesmatige rol spelen. Hierbij kan gedacht worden aan:
   - Opdrachtgever van de risicoanalyse;
   - De uitkomsten van de risicoanalyse bespreken met de kandidaat;
   - De staten, raad of het algemeen bestuur van het waterschap (of benoemingscommissie daaruit) informeren over de uitkomsten.
   - Over de taakafbakening dienen voorafgaand aan de verkiezingen afspraken gemaakt te worden tussen commissaris van de Koning en provinciale staten, respectievelijk burgemeester en raad en waterschapsvoorzitter en algemeen bestuur van het waterschap.

   Leg deze afspraken met betrekking tot deze benoemingsprocedure vast in het Reglement van Orde.

9. Commissaris van de Koning, burgemeester en waterschapsvoorzitter vervullen een regierol voor het treffen van preventieve maatregelen binnen de organisatie en bij de politieke ambtsdragers (bestuur en volksvertegenwoordiging) om integriteitsbewust handelen te bevorderen en om schendingen te voorkomen. Hiervoor is een breed scala aan maatregelen en instrumenten beschikbaar. Een voorbeeld hiervan betreft de inzet van scholings- en trainingsinstrumenten. Houd bijeenkomsten met de staten, raad of het algemeen bestuur en oefen met casuïstiek.

10. Het is nuttig om een vertrouwenspersoon of aanspreekpunten integriteit aan te wijzen bij wie individuele politieke ambtsdragers terecht kunnen met vragen of integriteitskwesties. Behalve de commissaris van de Koning, de burgemeester en de voorzitter van een waterschap kan daarbij worden gedacht aan de griffier of secretaris-directeur. Ook een onafhankelijke externe of een bestuurder uit een hogere bestuurslaag kan fungeren als vertrouwenspersoon.

11. Tot de preventieve taak van commissaris, burgemeester en waterschapsvoorzitter behoort ook het inrichten van een zorgvuldige handhavingspraktijk. Zij zien voorts toe op de inrichting van voorzieningen voor de opgave van nevenfuncties en relevante belangen en van procedures voor financiële verantwoording door politieke ambtsdragers.

Handhavend optreden

12. Commissaris van de Koning, burgemeester of waterschapsvoorzitter is ook leidend en aanspreekpunt in gevallen van vermoedens van integriteitsschendingen. Hij is aanspreekpunt in gevallen van vermoedens van integriteitsschendingen en zal daarbij regisserend optreden: van een passende reactie op een eerste signaal tot het nemen van de beslissingen over het vervolg, zoals de keuze tot het doen van onderzoek. Om deze taak en bevoegdheid goed uit te kunnen voeren, ligt het in de rede dat de commissaris, burgemeester of voorzitter zonder meer de beschikking heeft over de daarbij behorende instrumenten, zoals over de benodigde menskracht en budget. De staten, raad of het algemeen bestuur zal hem daarin vanzelfsprekend tegemoetkomen met de benodigde middelen. De gehanteerde procedure kan vooraf in een protocol worden vastgelegd zodat de processtappen bij een voorkomende casus voor alle geledingen helder zijn.

    In aanvulling op de rol van de burgemeester als coördinator en aanspreekpunt bij integriteitskwesties heeft de commissaris van de Koning de wettelijke opdracht gekregen te adviseren en te bemiddelen als de gemeentelijke integriteit in het geding is. De burgemeester kan de commissaris van de Koning inschakelen bij een lokale integriteitskwestie. In het geval dat een gemeente niet of onvoldoende optreedt in het geval van een integriteitskwestie kan de commissaris deze taak ook op eigen initiatief oppakken. Ook de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan de commissaris verzoeken een gemeente bij te staan.

Beschikbare ondersteuning

13. Maak gebruik van de professionele ondersteuning van de koepelorganisatie, het ministerie van BZK en van andere deskundigen. Het Steunpunt Integriteitsonderzoek Politieke Ambtsdragers (SIPA) is onderdeel van het CAOP en is in het leven geroepen door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het Steunpunt adviseert over de aanpak van mogelijke integriteitsschendingen door politieke ambtsdragers. Vanaf 1 januari 2015 is het Steunpunt operationeel[42].

[42] https://www.caop.nl/steunpunt-integriteit/.

14. Via deze site kan ook kennis worden genomen van het Rapport Monitor Integriteit en Veiligheid Openbaar Bestuur[43], in het bijzonder het onderdeel Handelingsperspectief. Dit bevat een overzicht van welke integriteitsbevorderende maatregelen door een organisatie kunnen worden genomen om de bestuurlijke integriteit verder te verbeteren.

Aandachtspunten die ook in het kader van integriteit bij de start van het nieuwe college relevant zijn:

- (Nadere) afspraken over portefeuilleverdeling (verwevenheden en dus afbakening tussen portefeuilles bijvoorbeeld), vervanging, (non)-interventie, uitvoering en binding aan het college-programma, nieuw beleid, collegiaal bestuur en wijze van conflictsoplossing bij onenigheid.
- Afspraken over besluiten aan het college, in mandaat, delegatie en attributie.
- Beginselafspraak geen besluit dan na ambtelijk advies. Dit uit oogpunt van o.a. beheersing complexiteit, vastlegging, commitment, uitvoerbaarheid en verantwoording.
- Vastleggen van mate van detail van verslag van een college-vergadering (niet deelnemen aan beraadslaging en/of besluitvorming).
- (praktische) Afspraken met betrekking tot financiële verordening, controleverordening en betreffende doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken.
- O.a. Uitgaven en declaraties, dienstreizen en vertegenwoordiging van de gemeente door bestuursleden zelf.
- Afspraken wie, wanneer communiceert met media en de spelregels daaromtrent.
- Afspraken over besturen en of relatie met verbonden partijen in relatie tot college.
- Integrale beveiliging (van lijf en goed). En niet in de laatste plaats heeft daar digitale beveiliging en mores en soresregels in het digitale tijdperk een belangrijk aandeel in.
- Aan- en afwezigheid en bereikbaarheid alsmede communicatieve omgangsvormen.
- Andere essentiële basiskennis over het functioneren van het bestuursorgaan (o.a. Staats- en bestuursrecht, enkele basale bestuurskundige inzichten).

[43] Rapport Monitor Integriteit en Veiligheid Openbaar Bestuur

Bijlagen

Modelgedragscode integriteit commissaris van de koning en gedeputeerden/ burgemeester en wethouders/ voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur

Provinciale staten van;
De gemeenteraad van;
Het algemeen bestuur van het waterschap;

Gelet op de artikelen 40c, tweede lid, en 68, tweede lid, van de Provinciewet/de artikelen 41c, tweede lid, en 69, tweede lid, van de Gemeentewet/de artikelen 33, derde lid, en 45 van de Waterschapswet;

Gelezen de voordracht van , d.d;

Besluit/besluiten:
voor de commissaris van de Koning en voor de gedeputeerden/voor de burgemeester en voor de wethouders/voor de voorzitter en voor de overige leden van het dagelijks bestuur van het waterschap;
de navolgende gedragscode integriteit vast te stellen:

Gedragscode integriteit commissaris van de koning en gedeputeerden

Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders

Gedragscode integriteit voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur

Inleiding

Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. De gedragscode richt zich daarom zowel tot de individuele politieke ambtsdragers als tot de bestuursorganen. Ons democratische systeem en de democratische processen kunnen niet zonder integer functionerende organen en functionarissen. Integriteit van politieke ambtsdragers verwijst naar de zorgvuldigheid die politieke ambtsdragers moeten betrachten bij het invullen van hun rol in de democratische rechtsstaat. Dat betekent de verantwoordelijkheid nemen die met de functie samenhangt en bereid zijn verantwoording af te leggen, aan collega-bestuurders en/of (leden van) de volksvertegenwoordiging en bovenal aan de burger. In de democratische rechtsstaat dient een ieder zich te houden aan de wetten en regels die op democratische wijze zijn vastgesteld. Dat geldt zeker voor de politieke ambtsdragers die (mede) verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van die wetten en regels. Deze plicht is voor de politieke ambtsdrager neergelegd in de eed of gelofte die de politieke ambtsdrager bij de ambtsaanvaarding aflegt: hij/zij zweert/belooft getrouw te zullen zijn aan de Grondwet, de wetten te zullen nakomen en zijn/haar plichten die uit het politieke ambt voortvloeien naar eer en geweten te zullen vervullen.

De volksvertegenwoordiging stelt zowel voor de eigen leden als voor de dagelijkse bestuurders (voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur) een gedragscode vast. Dat is zo vastgelegd in de Provinciewet/Gemeentewet/Waterschapswet. De gedragscode is een richtsnoer voor het handelen van individuele politieke ambtsdragers en heeft tot doel hen te ondersteunen bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor de integriteit van het openbaar bestuur. Voor de volksvertegenwoordigers is er naast die voor de voorzitter/dagelijkse bestuurders een eigen afzonderlijke gedragscode. Onderhavige gedragscode heeft betrekking op de dagelijkse bestuurders: de commissaris van de Koning/burgemeester/waterschapvoorzitter en de gedeputeerden/de wethouders/de leden van het dagelijks bestuur van een waterschap. Veel bepalingen zijn voor dagelijkse bestuurders en volksvertegenwoordigers gelijk. Er zijn ook verschillen. Die hebben te maken met de staatsrechtelijke posities en met de voor hen geldende wettelijke (integriteits)regels.

Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. De gedragscode bevat in aanvulling op wettelijke regels gedragsnormen en regels over procedures die de transparantie van het handelen van politieke ambtsdragers evenals van de besluitvorming over en de naleving van de normen vergroten. Zij vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies.

Het voorschrijven van een gedragsregel die afwijkt of verder gaat dan een dwingendrechtelijke wettelijke regeling is niet mogelijk. Nemen provincies, gemeenten of waterschappen contra-legem constructies op in de gedragscode dan kunnen die gemakkelijk weer zelf aanleiding zijn voor integriteitsproblemen. Een gedragscode heeft dus niet de juridische status van een algemeen verbindend voorschrift zoals een provinciale, gemeentelijke of waterschapsverordening waaruit rechten en verplichtingen voortvloeien. Er is sprake van zelfbinding. De regels worden in gezamenlijk debat vastgesteld door de politieke ambtsdragers zelf. In dit licht moeten de regels in de code worden gezien. Dat maakt de gedragscode evenwel niet vrijblijvend. De bestuurders en volksvertegenwoordigers kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan dus wel onderdeel worden van politiek debat en kan ook politieke gevolgen hebben. De gedragscodes bieden politieke ambtsdragers een handvat om andere politieke ambtsdragers aan te spreken op hun gedrag en hieruit wellicht (politieke) consequenties te trekken.

Integriteit is een thema dat betekenis krijgt in het handelen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is slechts een dode letter. Daarom moet het handelen van politieke ambtsdragers regelmatig onderwerp van gesprek zijn, juist ook onderling, en ook daarbij geeft de gedragscode ondersteuning. De code en de voorgestelde registraties zijn instrumenten. Integriteit is uiteindelijk niet in regels te vangen. In de woorden van de schrijver C.S. Lewis gaat het om 'doing the right thing, even when no one is watching'.

Politieke ambtsdragers hebben een voorbeeldfunctie. Een politiek ambt wordt verricht in een glazen huis. Een bestuurder gedraagt zich zoals een goed ambtsdrager betaamt. Een politieke ambtsdrager onthoudt zich van gedragingen die de goede uitoefening of het aanzien van het ambt of het openbaar bestuur schaden. Een politiek ambt gewetensvol vervullen gebeurt in de dagelijkse praktijk en strekt zich ook uit tot de privésfeer. In de huidige digitale wereld is zeker sprake van een dunne scheidslijn tussen werk en privé. Daarom is het in ieder geval het downloaden van illegale software, het bekijken, downloaden of verspreiden van pornografische, racistische, discriminerende, beledigende, aanstootgevende of (seksueel) intimiderende teksten en afbeeldingen, of het versturen van berichten die (kunnen) aanzetten tot haat en/of geweld uit den boze.

Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang, met burgers en organisaties, tussen politieke ambtsdragers onderling en tussen politieke ambtsdragers en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van belang. In de omgang met burgers, ambtenaren, externe partijen en andere politieke ambtsdragers wordt van een politieke ambtsdrager correct, fatsoenlijk, en respectvol gedrag verwacht dat vrij is van ongewenste omgangsvormen en grensoverschrijdend en (seksueel) intimiderend gedrag zoals hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbelzinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie.

Politieke ambtsdragers opereren vaak in diverse (boven)lokale netwerken. Deze netwerken dragen bij aan het geworteld zijn van de politieke ambtsdrager. Tegelijkertijd ontstaat hierdoor het risico dat politieke ambtsdragers vanuit het gevoel van sympathie en loyaliteit, de belangen van de eigen netwerken vooropstellen ten koste van het algemeen belang. De schijn van oneigenlijke beïnvloeding kan snel gewekt zijn. Dit maakt duidelijk dat het nadenken over de eigen integriteit verder gaat dan het beoordelen van individuele handelingen. Het vraagt ook dat politieke ambtsdragers zich bewust zijn dat zij altijd verbonden zijn met professionele en persoonlijke netwerken. En dat deze netwerken 'onbewust' een invloed kunnen hebben op de keuzes en acties van de politieke ambtsdrager, die mogelijk tot een schending leiden. Dit risico van 'netwerkcorruptie' kan de integriteit en de kwaliteit van het lokaal bestuur onder druk zetten.[1]

1. Algemene bepalingen

Wettelijke grondslag

De Provinciale staten/Gemeenteraad/Het algemeen bestuur stelt/stellen een gedragscode vast voor de voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur (artikelen 40c, tweede lid, en 68, tweede lid, Provinciewet, artikelen 41c, tweede lid, en 69, tweede lid, Gemeentewet en artikelen 33, derde lid, en 45 Waterschapswet)

1.1
De gedragscode geldt voor de commissaris van de Koning/ burgemeester /waterschapvoorzitter en voor de gedeputeerden en wethouders/ leden van het dagelijks bestuur van het Waterschap, maar richt zich ook tot de bestuursorganen.

1.2
De gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

[1] Het begrip netwerkcorruptie is geïnspireerd door het promotieonderzoek van *Netwerkcorruptie; wanneer sociaal kapitaal corrupt wordt'* van Willeke Slingerland, 2018.

2. Voorkomen van belangenverstrengeling

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte (artikelen 41a en 65 Gemeentewet, artikelen 40a en 64 Provinciewet en artikelen 45 en 50 Waterschapswet)
Alvorens zijn functie te kunnen uitoefenen legt de commissaris van de Koning, de burgemeester, de waterschapvoorzitter, de gedeputeerde, de wethouder en het lid van het dagelijks bestuur de volgende eed (verklaring en belofte) af: Ik zweer (verklaar) dat ik om tot het ambt benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer(beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten uit het ambt naar eer en geweten zal vervullen.

- Een bestuurder neemt niet deel aan de stemming over
  - een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
  - de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij hoort
- (artikel 58 jo artikel 28 Provinciewet, artikel 58 jo artikel 28 Gemeentewet en artikel 45 jo artikel 38a Waterschapswet)
- Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden (artikel 2:4, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht).

Toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot stemonthouding:
- Artikel 28 wordt als volgt gewijzigd:
  1. In het eerste lid wordt “de stemming” vervangen door “de beraadslaging en stemming”.
  2. Onder vernummering van het tweede tot en met vierde lid tot derde tot en met vijfde lid
- wordt een lid ingevoegd, luidende: 2. Op de beraadslaging en stemming, bedoeld in het eerste lid, is artikel 2:4 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.

Incompatibiliteiten en nevenfuncties:
- Verboden overeenkomsten/handelingen: bestuurders mogen in geschillen, waar de provincie(bestuur)/gemeente(bestuur)/waterschaps-(bestuur) partij is, niet als advocaat, adviseur of gemachtigde werkzaam zijn. Zij mogen bepaalde overeenkomsten, waar de provincie/de gemeente/het waterschap bij betrokken is, niet rechtstreeks of middellijk aangaan. Van verboden overeenkomsten kan ontheffing worden verleend.
- (artikelen 40c, eerste lid, en 68, eerste lid, jo artikel 15, eerste en tweede lid, Provinciewet, artikelen 41c, eerste lid, en 69, eerste lid, jo artikel 15, eerste en tweede lid, Gemeentewet en artikelen 45 en 47, derde lid, jo artikel 33, eerste en tweede lid, Waterschapswet).
- Onverenigbaarheid van functies: het zijn van een bestuurder sluit het hebben van een aantal andere functies uit (artikelen 35c en 67 Provinciewet, artikelen 36b en 68 Gemeentewet en artikel 45 jo artikel 31, tweede lid, en artikel 47, eerste lid, Waterschapswet).
- Op overtreding van de incompatibiliteitenregeling staat uiteindelijk de sanctie van ontslag (artikelen 45, tweede lid, en 46 Provinciewet, artikelen 46, tweede lid, en 47 Gemeentewet en artikel 45 jo artikelen 31, derde lid, en 33, vierde lid, Waterschapswet)
- Vervulling nevenfuncties: voor bestuurders is bepaald dat zij geen nevenfuncties hebben die ongewenst zijn met het oog op een goede vervulling van hun ambt. Voor burgemeesters, commissarissen van de Koning en waterschapvoorzitters is daaraan toegevoegd dat zij evenmin nevenfuncties hebben die ongewenst zijn met het oog op de handhaving van hun onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin. Bestuurders melden het voornemen tot aanvaarding van de nevenfunctie aan de volksvertegenwoordiging.
  Voor de commissaris van de Koning, de burgemeester en de waterschapvoorzitter geldt deze meldverplichting niet voor ambtshalve nevenfuncties (artikelen 40b en 66 Provinciewet, artikelen 41b en 67 Gemeentewet en artikelen 44k en 48 Waterschapswet)
- Openbaarmaking nevenfuncties: bestuurders maken openbaar welke nevenfuncties zij vervullen. Voor commissarissen van de Koning, burgemeesters en waterschapvoorzitters zijn ambtshalve nevenfuncties daarvan uitgezonderd. De lijst met nevenfuncties ligt ter inzage op het provinciehuis/gemeentehuis/waterschaphuis (artikelen 40b en 66 Provinciewet, artikelen 41b en 67 Gemeentewet en artikelen 44k en 48 Waterschapswet).
- Openbaarmaking inkomsten nevenfuncties: fulltime bestuurders maken hun inkomsten uit nevenfuncties openbaar; de opgave van neveninkomsten wordt ter inzage gelegd op het provinciehuis/gemeentehuis/waterschaphuis, uiterlijk 1 april na het jaar waarin de inkomsten zijn genoten (artikelen 40b en 66 Provinciewet, artikelen 41b en 67 Gemeentewet en artikelen 44k en 48 Waterschapswet)
- Verrekening inkomsten nevenfuncties: bestuurders mogen geen vergoedingen ontvangen voor ambtshalve nevenfuncties; die worden in de provinciekas/gemeentekas/waterschapkas gestort. Voor fulltime bestuurders is geregeld dat de inkomsten uit andere nevenfuncties voor een deel worden verrekend, volgens dezelfde

verrekenings-systematiek als voor leden van de Tweede Kamer (artikelen 43 en 65 Provinciewet, artikelen 44 en 66 Gemeentewet en artikelen 44 en 48 Waterschapswet)

2.1.1

1. De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter levert de provinciesecretaris/gemeentesecretaris/ secretaris-directeur de informatie aan over de nevenfuncties die openbaar gemaakt moeten worden, bij aanvang van het ambt, dan wel binnen één maand na aanvaarding van de nevenfunctie en geeft hem de wijzigingen daarin door.
2. De informatie betreft in ieder geval de omschrijving van de nevenfunctie, de organisatie voor wie de nevenfunctie wordt verricht, wat het (verwachte) tijdsbeslag is en wat de inkomsten daaruit zijn.
3. De provinciesecretaris/gemeentesecretaris/secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

2.1.2

1. Gedeputeerden/wethouders/leden van het dagelijks bestuur leveren de provinciesecretaris/ gemeentesecretaris/ secretaris-directeur de informatie aan over de nevenfuncties die openbaar gemaakt moeten worden, bij aanvang van het ambt, dan wel binnen één maand na aanvaarding van de nevenfunctie en geven hem de wijzigingen daarin door.
2. De informatie betreft in ieder geval de omschrijving van de nevenfunctie, de organisatie voor wie de nevenfunctie wordt verricht, of het al dan niet een nevenfunctie uit hoofde van het ambt betreft, wat het (verwachte) tijdsbeslag is, of de nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is, dan wel – voor zover die openbaar gemaakt moeten worden – wat de inkomsten daaruit zijn.
3. De provinciesecretaris/gemeentesecretaris/secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

2.2

1. De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter en de gedeputeerden/ wethouders/leden van het dagelijks bestuur handelen in de uitoefening van hun ambt niet zodanig dat zij vooruitlopen op een functie na aftreden.
2. Een gedeputeerde/wethouder/lid van het dagelijks bestuur bespreekt het voornemen tot tussentijdse aanvaarding van een functie na aftreden met de commissaris van de Koning/ burgemeester/waterschapvoorzitter.
3. Een burgemeester en de voorzitter van een waterschap bespreekt de tussentijdse aanvaarding van een functie met de commissaris van de Koning, de commissaris van de Koning bespreekt een dergelijke situatie met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

2.3

1. Het college van gedeputeerde staten/ Het college van burgemeester en wethouders/Het dagelijks bestuur sluit commissaris van de Koning/ de burgemeester/waterschap-voorzitter en gedeputeerden/wethouders/leden van het dagelijks bestuur gedurende een jaar na aftreden uit van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de provincie/ de gemeente/het waterschap.
2. De uitsluiting geldt niet bij aanvaarding van een dienst-betrekking bij de provincie/ de gemeente/ het waterschap waar hij commissaris van de Koning/burgemeester/ water-schapvoorzitter, dan wel gedeputeerde/wethouder/lid van het dagelijks bestuur was. Voor werving, selectie en indiensttreding bij de provincie/de gemeente/het waterschap zijn de voor het ambtelijk personeel geldende regels ter zake van overeenkomstige toepassing.
3. Gedeputeerde staten OF Burgemeester en wethouders OF Het dagelijks bestuur] vragen meerdere offertes aan als bij een offerteaanvraag ook oud-bestuurders en bevriende relaties zijn betrokken.
4. Gedeputeerde staten OF Burgemeester en wethouders OF Het dagelijks bestuur] stellen een afwegingskader op voor selectie en benoemingen van externen en informeren staten/ raad/algemeen bestuur regelmatig over de toepassing in de praktijk.

2.4

1. Het college van gedeputeerde staten/Het college van burgemeester en wethouders/Het dagelijks bestuur draagt de commissaris van de Koning/burgemeester/ waterschapvoorzitter en een gedeputeerde/wethouder/lid van het dagelijks bestuur niet eerder dan een jaar na aftreden voor als kandidaat voor benoeming tot commissaris dan wel bestuurslid van een verbonden partij.
2. Onder verbonden partij wordt verstaan hetgeen hieronder wordt verstaan in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en in artikel 4.1 van het Waterschaps- besluit.

Toelichting

2.1.1 en 2.1.2 Zoals uit het opgenomen wettelijk kader blijkt zijn er enkele verschillen in de wetgeving ten aanzien van de openbaarmaking van (inkomsten uit) nevenfuncties tussen commissarissen van de Koning/burgemeesters/ waterschapvoorzitters enerzijds en gedeputeerden/ wethouders/overige leden van het dagelijks bestuur anderzijds. De nadere invulling daarvan in 2.1.1 en 2.1.2 is in lijn hiermee dan ook niet exact gelijk. De bepalingen betreffen een uitwerking van de wettelijke verplichting om nevenfuncties openbaar te maken. De informatie wordt neergelegd in een openbaar register. De ambtsdrager is zelf verantwoordelijk voor de tijdige aanlevering van de informatie en voor de actualiteit daarvan. Hoewel aan het ambt gerelateerde nevenfuncties (q.q.-functies) wettelijk niet openbaar gemaakt hoeven te worden, verdient het aanbeveling deze wel op te nemen in het overzicht van nevenfuncties.

2.3 en 2.4
In deze bepalingen is de zogenaamde draaideurconstructie geregeld. De draaideurconstructie geldt niet bij aanvaarding van het statenlidmaatschap/raadslidmaatschap/lidmaatschap van het algemeen bestuur. In 2.3 gedurende 1 jaar na aftreden is de uitsluiting geregeld van betaalde werkzaamheden ten behoeve van de provincie/de gemeente/het waterschap en in 2.4 de uitsluiting van benoeming als commissaris of bestuurslid van een 'verbonden partij', ofwel, kort samengevat, van een organisatie waarin de provincie/de gemeente/ het waterschap een bestuurlijk en financieel belang heeft. Het begrip 'verbonden partij' is ontleend aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Daarin staat dat een verbonden partij een privaatrechtelijk of publiekrechtelijke organisatie is waarin de provincie of gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. En onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.
Een financieel belang wordt gedefinieerd als een aan de betrokken organisatie ter beschikking gesteld bedrag dat niet die organisatie failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de organisatie haar verplichtingen niet nakomt. Hiermee wordt mogelijke vriendjespolitiek voorkomen en het risico op verstrengeling van persoonlijke en functionele belangen vermeden.
Wees extra voorzichtig als je oud-bestuurders/ bevriende relaties werft. Aanvaarding van een dienstbetrekking bij de/ het voormalige provincie/gemeente/waterschap, is niet uitgesloten. Dat kan van belang zijn in het kader van de re-integratie van de voormalige bestuurder en ter voorkoming van uitkeringslasten voor de provincie/gemeente/het waterschap. Uiteraard dienen daarbij de regels van werving en selectie en aanstelling te gelden die er voor iedereen zijn die bij de provincie/gemeente/het waterschap gaat solliciteren.

In het eerste jaar na aftreden kunnen in elk geval oud-bestuurders niet worden aangetrokken om tegen beloning activiteiten voor de eigen provincie/gemeente/waterschap te verrichten.
Na één jaar verdient het aanbeveling om bij opdracht-verlening de gebruikelijke aanbestedingsvereisten met meerdere offertes te hanteren als een voormalige bestuurder of een relatie van de huidige bestuurders meedingt naar een opdracht.
Een afwegingskader voor selectie en benoemingen van externen kan behulpzaam zijn. Transparantie over de afwegingen die zijn gemaakt bij het aantrekken van externen is daarbij van wezenlijk belang.

Het bepaalde in 2.2, eerste lid, (vooruitlopen op een nieuwe functie na aftreden) geldt uiteraard evenzeer voor een functie bij de/het voormalige provincie/gemeente/waterschap.

3. Informatie

Wettelijk kader

Informatieplicht
Gedeputeerde staten/Burgemeester en wethouders/Het dagelijks bestuur van het waterschap en elk van zijn leden zijn verplicht alle inlichtingen te geven die de volksvertegen-woordiging nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak. Het betreft zowel een actieve als een passieve informatieplicht. Ook als individuele volksvertegenwoordigers informatie vragen zal die informatie aan de volksvertegenwoordiging moeten worden verstrekt. De informatie kan alleen worden geweigerd als die in strijd is met het openbaar belang (artikelen 167 en 179 Provinciewet, artikelen 169 en 180 Gemeentewet en artikelen 89 en artikel 97 Waterschapswet).

Geheimhouding
- Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake voortvloeit (artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht).
- Gedeputeerde staten/Burgemeester en wethouders/Het dagelijks bestuur van het waterschap kunnen/kan op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet open-baarheid van bestuur, geheimhouding opleggen. Ook de commissaris van de Koning/burgemeester/ waterschap-voorzitter heeft die bevoegdheid.
- De geheimhoudingsplicht moet worden bevestigd door de

volksvertegenwoordiging, als het stukken betreft die met de volksvertegenwoordiging worden gedeeld. Ook de provinciale staten/gemeenteraad/het algemeen bestuur van het waterschap dan wel, (de voorzitter van) een commissie kunnen/kan geheimhouding opleggen (artikelen 25, 55 en 91 Provinciewet, artikelen 25, 55 en 86 Gemeentewet en artikelen 37 en 43 Waterschapswet).
- De geheimhouding duurt voort totdat deze wordt opgeheven door het orgaan dat de geheimhouding oplegde, of – indien het aan de volksvertegenwoordiging is overgelegd – de volksvertegenwoordiging de geheimhouding opheft.
- Het schenden van de geheimhoudingsplicht is een misdrijf (artikel 272 Wetboek van Strafrecht).

3.1
De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter respectievelijk de gedeputeerde/de wethouder/het lid van het dagelijks bestuur zorgt ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie waarover hij beschikt veilig wordt bewaard.

3.2
De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter respectievelijk de gedeputeerde/de wethouder/het lid van het dagelijks bestuur maakt niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen (nog) niet openbare informatie.

Toelichting

3.1 Het is belangrijk de juiste maatregelen te treffen om te voorkomen dat onbevoegden vertrouwelijke en/of geheime gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Daarbij moet in de digitale setting worden gedacht aan de beveiliging van de computer, smartphones e.d. met wachtwoorden en het niet onbeheerd achterlaten van USB-sticks met vertrouwelijke/geheime informatie.

4. Geschenken, faciliteiten, diensten, excursies, evenementen en andere uitnodigingen

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte
De eed of belofte die op grond van de artikelen 40a en 64 van de Provinciewet, de artikelen 41a en 65 van de Gemeentewet en de artikelen 45 en 50 van de Waterschapswet moet worden afgelegd heeft onder meer betrekking op het geven, aannemen of beloven van giften, gunsten of geschenken.

4.1
1. Een commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter respectievelijk een gedeputeerde/wethouder/lid van het dagelijks bestuur accepteert en biedt geen geschenken, faciliteiten en diensten aan als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.
2. De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter respectievelijk de gedeputeerde/de wethouder/het lid van het dagelijks bestuur kan, tenzij het eerste lid van toepassing is, incidentele geschenken die een geschatte waarde van € 50 of minder vertegenwoordigen, behouden.
3. Geschenken die de commissaris van de Koning/de burgemeester/waterschapvoorzitter respectievelijk de gedeputeerde/de wethouder/het lid van het dagelijks bestuur uit hoofde van zijn ambt ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen worden, indien zij niet worden teruggestuurd, geregistreerd en eigendom van de provincie/de gemeente/het waterschap.
4. De provinciesecretaris/gemeentesecretaris/secretaris-directeur legt een register aan van de geschenken met een geschatte hogere waarde dan € 50. In het register is aangegeven welke bestemming de gemeente/ de provincie/ het waterschap hieraan heeft gegeven. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.
5. De commissaris van de Koning/de burgmeester/waterschap-voorzitter respectievelijk de gedeputeerde/de wethouder/het lid van het dagelijks bestuur ontvangt geen geschenken op het woon/huisadres.

4.2
1. Een commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter respectievelijk een gedeputeerde/wethouder/lid van het dagelijks bestuur accepteert geen lunches, diners, recepties en andere uitnodigingen die door anderen betaald of georganiseerd worden, tenzij dat behoort tot de uitoefening van de functie en de aanwezigheid beschouwd kan worden als functioneel.
2. Bij twijfel legt de commissaris van de Koning/de burgemeester/de waterschapvoorzitter respectievelijk de gedeputeerde/de wethouder/het lid van het dagelijks bestuur de uitnodiging ter bespreking voor aan het college van gedeputeerde staten/het college van burgemeester en wethouders/het dagelijks bestuur.

4.3
1. Invitaties voor excursies, evenementen en buitenlandse reizen op rekening van anderen dan de provincie/ de gemeente/het waterschap legt de commissaris van de Koning/de burgemeester/de waterschapvoorzitter respectievelijk de gedeputeerde/de wethouder/het lid van het dagelijks bestuur vooraf ter bespreking voor aan het college

van gedeputeerde staten/het college van burgemeester en wethouders/het dagelijks bestuur.

2. De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter, dan wel de gedeputeerde/de wethouder/het lid van het dagelijks bestuur maakt de excursies en evenementen die hij heeft aanvaard openbaar binnen één week nadat de excursie, dan wel het evenement heeft plaatsgevonden, onder vermelding van wie deze kosten voor zijn/hun rekening heeft/hebben genomen. De informatie is via internet beschikbaar.
3. De informatie over buitenlandse reizen voor rekening van derden wordt binnen één week na terugkeer in Nederland opgenomen in het register, bedoeld in artikel 5.3, tweede lid.

Toelichting

4.1 In de gedragscode is uitgangspunt dat geschenken, faciliteiten en diensten niet worden geaccepteerd als hiermee de onafhankelijke positie van de bestuurder kan worden beïnvloed. Dat is in ieder geval aan de orde in onderhandelingssituaties. Is daarvan geen sprake dan kunnen om praktische redenen incidentele kleine geschenken (met een geschatte waarde van € 50 of minder) door de bestuurder worden aanvaard, echter nooit op het huisadres. Dit is een in de praktijk ontstaan gebruikelijk richtbedrag maar is geen scherpe grens. Er zijn omstandigheden denkbaar waar elk geschenk, ongeacht de waarde, onacceptabel is. Duurdere geschenken worden in elk geval niet aanvaard. Zij worden teruggestuurd of worden eigendom van de provincie/de gemeente/het waterschap die/dat zorgt voor een goede bestemming van het geschenk. In een openbaar register wordt opgenomen welke geschenken van meer dan € 50 de provincie/de gemeente/het waterschap heeft aanvaard en welke bestemming daaraan is gegeven.

4.2 Dit geldt ook voor werkbezoeken.

4.3 Het gaat hier om excursies en evenementen die betrokkene als commissaris van de Koning/burgemeester/waterschapvoorzitter, dan wel als gedeputeerde/wethouder/lid van het dagelijks bestuur aanvaardt. Excursies en evenementen in de hoedanigheid van lid van een politieke partij vallen hier niet onder.

Bij 4.2 en 4.3. dienen eveneens als afwegingskader voor de motieven van de uitnodigende partij beoordeeld te worden. Het mag er niet om gaan de onafhankelijke positie van de bestuurders te beïnvloeden.

5. Gebruik van voorzieningen van de gemeente/de provincie/het waterschap

Wettelijk kader

Geen andere inkomsten
Een bestuurder geniet geen andere vergoedingen ten laste van provincie/de gemeente/het waterschap dan die bij of krachtens de wet zijn toegestaan (artikelen 43 en 66 Provinciewet, artikelen 44 en 66 Gemeentewet en artikelen 44 en 48 Waterschapswet)

Procedure van declaratie (modelverordeningen rechtspositie VNG en IPO)
Er zijn voor gedeputeerden/wethouders voorschriften opgenomen in de provinciale/gemeentelijke verordening over de wijze van declaratie (inclusief het overleggen van bewijsstukken) van vooruit betaalde (zakelijke) kosten en over rechtstreekse facturering van (zakelijke) kosten bij de provincie/ gemeente. Ook zijn in de provinciale/gemeentelijke verordening voor gedeputeerden/wethouders voorschriften opgenomen over het (zakelijk) gebruik van een provinciale/gemeentelijke creditcard.

Buitenlandse dienstreis voor gedeputeerden/wethouders (modelverordeningen VNG en IPO)

1. Als de gedeputeerde/wethouder in het provinciaal/gemeentelijk belang een reis buiten Nederland maakt, worden de in redelijkheid gemaakte noodzakelijke reis- en verblijfkosten vergoed.
2. Voor een reis in het provinciaal/gemeentelijk belang buiten Nederland, niet zijnde een reis naar een Europese instelling, is vooraf toestemming van gedeputeerde staten/burgemeester en wethouders vereist.
3. De Provinciale staten/gemeenteraad kunnen/kan aan deze toestemming voorwaarden verbinden.

5.1

1. Het college van gedeputeerde staten/het college van burgemeester en wethouders/het dagelijks bestuur richt de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven, met heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij de provincie/de gemeente/het waterschap.
2. De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter en de gedeputeerden/de wethouders/de leden van het dagelijks bestuur verantwoorden zich over hun gebruik van de voorzieningen volgens de in het eerste lid vastgestelde regels en procedures.

5.2

1. Een commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter respectievelijk een gedeputeerde/wethouder/lid van het dagelijks bestuur meldt het voornemen tot een buitenlandse dienstreis of een uitnodiging daartoe aan het college van gedeputeerde staten/het college van burgemeester en wethouders/het dagelijks bestuur. Hij geeft daarbij informatie over het doel en de duur van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap dat meereist, de geraamde kosten en de wijze waarop van de reis verslag wordt gedaan.
2. De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter, dan wel de gedeputeerde/de wethouder/het lid van het dagelijks bestuur meldt daarbij tevens als hij voornemens is om de buitenlandse dienstreis voor privédoeleinden te verlengen. De extra kosten van de verlenging komen daarbij volledig voor eigen rekening.
3. Het college van gedeputeerde staten/het college van burgemeester en wethouders/het dagelijks bestuur betrekt alle aspecten in de besluitvorming en informeert de provinciale staten/de gemeenteraad/het algemeen bestuur zo spoedig mogelijk over het genomen besluit.

5.3

1. Een commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter respectievelijk een gedeputeerde/wethouder/lid van het dagelijks bestuur legt verantwoording af over afgelegde buitenlandse dienstreizen. Hij maakt in ieder geval openbaar wat het doel, de bestemming en de duur van de buitenlandse dienstreis is geweest en wat daarvan de kosten waren voor de provincie/de gemeente/het waterschap.
2. De provinciesecretaris/gemeentesecretaris/secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

5.4

Voor de toepassing van de artikelen 5.2 en 5.3 wordt onder buitenlandse dienstreis niet verstaan een dienstreis naar een Europese instelling of een dienstreis naar een buur- provincie/buurgemeente/buurwaterschap in het buitenland.

5.5

Een commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter respectievelijk een gedeputeerde/wethouder/lid van het dagelijks bestuur declareert geen kosten die al op andere wijze worden vergoed.

5.6

Gebruik van voorzieningen en eigendommen van de provincie/de gemeente/het waterschap ten eigen bate of ten bate van derden is niet toelaatbaar, tenzij dit wettelijk of volgens interne regels is toegestaan.

Toelichting

5.1 Aan bestuurders worden de voorzieningen, vergoedingen en andere verstrekkingen in bruikleen geboden die een goed functioneren van de bestuurders mogelijk maken.
Wat betreft de uitwerking van de principes van dit stelsel zou kunnen worden aangesloten bij de werkwijze in het Voorzieningenbesluit dat geldt voor ministers en staatssecretarissen:

a. in beginsel worden voorzieningen en verstrekkingen in bruikleen ter beschikking gesteld;
b. indien een voorziening of verstrekking niet in bruikleen ter beschikking kan worden gesteld, wordt de factuur direct ten laste van de begroting van het bestuursorgaan betaald;
c. het vergoeden van voorzieningen en verstrekkingen achteraf door het indienen van declaraties, wordt tot een minimum beperkt;
d. voorzieningen, verstrekkingen en declaraties worden maandelijks openbaar gemaakt op internet.

Uitgangspunt is hier dat zo weinig mogelijk uitgaven door de bestuurder zelf worden gedaan via zijn of haar privérekening. Geldstromen tussen de rekening van het bestuursorgaan en de persoonlijke rekening van de bestuurder maken een zwaardere controle op de uitgaven noodzakelijk.

De bestuurder zal zich nauwgezet moeten houden aan de regels en procedures die er met het oog hierop voor hem/haar gelden.

5.2 en 5.3
Uitgangspunten zijn hier eigen verantwoordelijkheid, transparantie en bereidheid om verantwoording af te leggen. De beoordeling van de noodzaak van de buitenlandse dienstreis ligt bij het college van gedeputeerde staten/burgemeester en wethouders/het dagelijks bestuur.
Ingevolge 5.4 gelden de bepalingen van 5.2 en 5.3 niet voor de meer reguliere (buitenlandse) dienstreizen naar een Europese instelling of een dienstreis naar een buurprovincie/buurgemeente/ buurwaterschap in het buitenland. Voor dergelijke (buitenlandse) reizen vormen deze bepalingen wel een belangrijke richtsnoer.
Buitenlandse reizen die worden gemaakt ten behoeve van de politieke partij zijn geen ‘dienstreizen’ en vallen dus niet onder 5.2 en 5.3 en komen niet ten laste van de provincie/de gemeente/het waterschap.

Zie paragraaf 5.3. lid 1. voor een uitgebreide toelichting over de regels met betrekking tot verlenging van dienstreizen. Hierbij kan worden aangesloten hetgeen voor rijksambtenaren in de CAO-Rijk is afgesproken over verlengen van een buitenlandse dienstreis wegens privéomstandigheden. De verlenging bedraagt maximaal 72 uur, de meerkosten voor reis en verblijf zelf worden betaald en eventuele besparingen voor de provincie/de gemeente/het waterschap zijn.

Het verlengen van uw dienstreis voor privédoeleinden aan het begin van uw dienstreis is niet toegestaan als u eerder dan noodzakelijk vertrekt om te herstellen van de reis of om te acclimatiseren aan de lokale omstandigheden.

5.6
Stelregel is dat privé gebruik van [provinciale voorzieningen OF gemeentelijke voorzieningen OF voorzieningen van het waterschap] niet is toegestaan. Wel hebben organisaties mogelijk een specifieke regeling die privégebruik van bedrijfsmiddelen reguleert.

6. Uitvoering gedragscode

6.1
De Provinciale staten/De gemeenteraad/Het algemeen bestuur bevorderen/bevordert de eenduidige interpretatie van de gedragscode. Ingeval van leemtes en onduidelijkheden in de gedragscode voorzien/voorziet de provinciale staten/de gemeenteraad/het algemeen bestuur daarin.

6.2
1. Op voorstel van commissaris van de Koning/de burgemeester/waterschapvoorzitter maken/ maakt de provinciale staten/ de gemeenteraad/het algemeen bestuur met hem afspraken over de navolgende onderwerpen:
   a. de periodieke bespreking van het onderwerp integriteit in zijn algemeenheid en van de gedragscode in het bijzonder;
   b. de periodieke bespreking van het overzicht van nevenfuncties en neveninkomsten in de Staten/raad/ algemeen bestuur.
   c. de aanwijzing van contactpersonen of aanspreekpunten integriteit;
   d. de processtappen die worden gevolgd in geval van een vermoeden van een integriteitschending van een politieke ambtsdrager van de provincie/de gemeente/het waterschap.
   e. In het geval van een integriteitsonderzoek door een extern bureau wordt alleen gebruik gemaakt van gecertificeerde onderzoeksbureaus.
2. De afspraken als bedoeld onder 1 worden vastgelegd in een bijlage die onderdeel uitmaakt van de gedragscode.

Toelichting

6.1
De Provinciale staten/de gemeenteraad/het algemeen bestuur zijn/is het hoogste bestuursorgaan en als zodanig verantwoordelijk voor de inhoud van de gedragscode en voor een eenduidige interpretatie daarvan. En voor wijziging/ aanvulling daarvan bij leemtes of onduidelijkheden.

6.2
De Provinciewet/Gemeentewet/Waterschapswet verplicht de provinciale staten/de gemeenteraad/het algemeen bestuur om voor zichzelf en voor de bestuurders een gedragscode vast te stellen.

Aanvullend op de wettelijke regels die gelden voor politieke ambtsdragers, bevat de gedragscode een aantal materiële normen waaraan de politieke ambtsdragers zich committeren. De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter heeft de wettelijke taak om de bestuurlijke integriteit van zijn of haar provincie/gemeente/waterschap te bevorderen (Art. 175 lid 2 Provinciewet, Art. 170 lid 2 Gemeentewet, Art. 94 lid 2 Waterschapswet). Hiermee is de verantwoordelijkheid voor de portefeuille 'integriteit' duidelijk belegd. De wettelijke bepalingen bieden de ruimte om naar gelang de situatie handelend op te treden, waarbij niet alleen gedacht moet worden aan het optreden bij incidenten.

Belangrijk onderdeel is ook de preventie: ervoor te zorgen dat integriteit en integriteitsbewustzijn in de bestuurlijke gremia besproken blijven en daarbij afspraken te maken over een regelmatige bespreking, bijvoorbeeld een of twee keer per jaar, van het thema integriteit, zowel met de volksvertegenwoordiging als binnen het bestuur.

De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter hoeft hier niet alleen voor te staan. Een daartoe aangewezen contactpersoon of vertrouwenspersoon (bijvoorbeeld de griffier/griffier-directeur) kan hier in relatie tot de provinciale staten/gemeenteraad/het algemeen bestuur eveneens een belangrijke rol in spelen. Goed denk-baar is ook dat de Provinciale staten/de gemeenteraad/ het algemeen bestuur met de commissaris van de Koning/ burgemeester/waterschapvoorzitter nadere afspraken maken/maakt over de werkwijze die wordt gevolgd ingeval zich een incident of een vermoeden van een integriteits-schending voordoet. Dat geeft houvast en rust op het moment dat er gehandeld dient te worden. De Provinciale Staten, de gemeenteraad en het algemeen bestuur van het waterschap kan zelf onderling ook afspraken maken over hoe je elkaar aanspreekt.

Al deze processuele en procedurele afspraken zijn terug te vinden in de bijlage die onderdeel uitmaakt van de gedrags-code. De onderwerpen, genoemd in 6.2, zijn niet uitputtend. Modelgedragscode integriteit volksvertegenwoordigers in provincies, gemeenten en waterschappen.

Gedragscode integriteit volksvertegenwoordigers in provincies, gemeenten en waterschappen

Provinciale staten van ;
De gemeenteraad van ;
Het algemeen bestuur van het waterschap ;

Gelet op artikel 15, derde lid, van de Provinciewet/artikel 15, derde lid, van de Gemeentewet/ artikel 33, derde lid, van de Waterschapswet;

Gelezen de voordracht van , d.d. ;

Besluit/besluiten:
voor statenleden/raadsleden/leden van het algemeen bestuur van het waterschap de navolgende gedragscode integriteit vast te stellen:

Gedragscode integriteit statenleden/raadsleden/leden van het algemeen bestuur

Inleiding

Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. De gedragscode richt zich daarom zowel tot de individuele politieke ambtsdragers als tot de bestuursorganen. Ons democratische systeem en de democratische processen kunnen niet zonder integer functionerende organen en functionarissen. Integriteit van politieke ambtsdragers verwijst naar de zorgvuldigheid die politieke ambtsdragers moeten betrachten bij het invullen van hun rol in de democratische rechtsstaat. Dat betekent de verantwoordelijkheid nemen die met de functie samenhangt en bereid zijn verantwoording af te leggen, aan collega-bestuurders en/of (leden van) de volksvertegenwoordiging en bovenal aan de burger. In de democratische rechtsstaat dient een ieder zich te houden aan de wetten en regels die op democratische wijze zijn vastgesteld. Dat geldt zeker voor de politieke ambtsdragers die (mede) verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van die wetten en regels. Deze plicht is voor de politieke ambtsdrager neergelegd in de eed of gelofte die de politieke ambtsdrager bij de ambtsaanvaarding aflegt: hij/zij zweert/belooft getrouw te zullen zijn aan de Grondwet, de wetten te zullen nakomen en zijn/haar plichten die uit het politieke ambt voortvloeien naar eer en geweten te zullen vervullen.

De volksvertegenwoordiging stelt zowel voor de eigen leden als voor de dagelijkse bestuurders (voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur) een gedragscode vast. Dat is zo vastgelegd in de Provinciewet/Gemeentewet/Waterschapswet.

De gedragscode is een richtsnoer voor het handelen van individuele politieke ambtsdragers en heeft tot doel hen te ondersteunen bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor de integriteit van het openbaar bestuur. Voor de volksvertegenwoordigers is er naast die voor de voorzitter/dagelijkse bestuurders een eigen afzonderlijke gedragscode. Onderhavige gedragscode heeft betrekking op de volksvertegenwoordigers: raadsleden/statenleden/leden van het algemeen bestuur van een waterschap. Veel bepalingen zijn voor de volksvertegenwoordigers en de dagelijkse bestuurders gelijk. Er zijn ook verschillen. Die hebben te maken met de staatsrechtelijke posities, bevoegdheden en met de voor hen geldende wettelijke (integriteits)regels. Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. De gedragscode bevat in aanvulling op wettelijke regels gedragsnormen en regels over procedures die de transparantie van het handelen van politieke ambtsdragers evenals van de besluitvorming over en de naleving van de normen vergroten. Zij vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies.

Het voorschrijven van een gedragsregel die afwijkt of verder gaat dan een dwingendrechtelijke wettelijke regeling is niet mogelijk. Nemen provincies, gemeenten of waterschappen contra-legem constructies op in de gedragscode dan kunnen die gemakkelijk weer zelf aanleiding zijn voor integriteitsproblemen.

Een gedragscode heeft dus niet de juridische status van een algemeen verbindend voorschrift zoals een provinciale, gemeentelijke of waterschapsverordening waaruit rechten en verplichtingen voortvloeien. Er is sprake van zelfbinding. De regels worden in gezamenlijk debat vastgesteld door de politieke ambtsdragers zelf. In dit licht moeten de regels in de code worden gezien. Dat maakt de gedragscode evenwel niet vrijblijvend. De bestuurders en volksvertegenwoordigers kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan dus wel onderdeel worden van politiek debat en kan ook politieke gevolgen hebben. De gedragscodes bieden politieke ambtsdragers

een handvat om andere politieke ambtsdragers aan te spreken op hun gedrag en hieruit wellicht (politieke) consequenties te trekken. Integriteit is een thema dat betekenis krijgt in het handelen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is slechts een dode letter. Daarom moet het handelen van politieke ambtsdragers regelmatig onderwerp van gesprek zijn, juist ook onderling, en ook daarbij geeft de gedragscode ondersteuning. De code en de voorgestelde registraties zijn instrumenten. Integriteit is uiteindelijk niet in regels te vangen. In de woorden van de schrijver C.S. Lewis gaat het om 'doing the right thing, even when no one is watching'.

Politieke ambtsdragers hebben vanzelfsprekend een voorbeeldfunctie. Een politiek ambt wordt verricht in een glazen huis. Een volksvertegenwoordiger gedraagt zich zoals een goed ambtsdrager betaamt. Een politieke ambtsdrager onthoudt zich van gedragingen die de goede uitoefening of het aanzien van het ambt of het openbaar bestuur schaden. Een politiek ambt gewetensvol vervullen gebeurt in de dagelijkse praktijk en strekt zich ook uit tot de privésfeer. In de huidige digitale wereld is zeker sprake van een dunne scheidslijn tussen werk en privé. Daarom is het in ieder geval het downloaden van illegale software, het bekijken, downloaden of verspreiden van pornografische, racistische, discriminerende, beledigende, aanstootgevende of (seksueel) intimiderende teksten en afbeeldingen, of het versturen van berichten die (kunnen) aanzetten tot haat en/of geweld uit den boze.

Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang met burgers en organisaties, tussen politieke ambtsdragers onderling en tussen politieke ambtsdragers en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van belang. In de omgang met burgers, ambtenaren, externe partijen en andere politieke ambtsdragers wordt van een politieke ambtsdrager correct, fatsoenlijk, en respectvol gedrag verwacht dat vrij is van ongewenste omgangsvormen en grensoverschrijdend en (seksueel) intimiderend gedrag zoals hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbelzinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie.

Politieke ambtsdragers opereren vaak in diverse (boven)lokale netwerken. Deze netwerken dragen bij aan het geworteld zijn van de politieke ambtsdrager. Tegelijkertijd ontstaat hierdoor het risico dat politieke ambtsdragers vanuit het gevoel van sympathie en loyaliteit, de belangen van de eigen netwerken vooropstellen ten koste van het algemeen belang. De schijn van oneigenlijke beïnvloeding kan snel gewekt zijn. Dit maakt duidelijk dat het nadenken over de eigen integriteit verder gaat dan het beoordelen van individuele handelingen. Het vraagt ook dat politieke ambtsdragers zich bewust zijn dat zij altijd verbonden zijn met professionele en persoonlijke netwerken. En dat deze netwerken 'onbewust' een invloed kunnen hebben op de keuzes en acties van de politieke ambtsdrager, die mogelijk tot een schending leiden.

Dit risico van 'netwerkcorruptie' kan de integriteit en de kwaliteit van het lokaal bestuur onder druk zetten.[2]

1. Algemene bepalingen

Wettelijke grondslag

De Provinciale staten/Gemeenteraad/Het algemeen bestuur stelt/stellen een gedragscode vast voor hun leden (artikel 15, derde lid, Provinciewet, artikel 15, derde lid, Gemeentewet en artikel 33, derde lid, Waterschapswet).

1.1
De gedragscode geldt voor de statenleden/raadsleden/leden van het algemeen bestuur, maar richt zich ook tot de bestuursorganen.

1.2
De gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

2. Voorkomen van belangenverstrengeling

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte (artikel 14 Provinciewet, artikel 14 Gemeentewet en artikel 34 Waterschapswet).
Alvorens hun functie te kunnen uitoefenen leggen de statenleden/raadsleden/leden van het algemeen bestuur in de vergadering, in handen van de voorzitter, de volgende eed (verklaring en belofte) af: "Ik zweer (verklaar) dat ik om tot statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer(beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur naar eer en geweten zal vervullen."
Persoonlijke belangen:

- Een lid van een volksvertegenwoordiging neemt niet deel aan de stemming over
  - een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
  - de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur

[2] Het begrip netwerkcorruptie is geïnspireerd door het promotieonderzoek van '*Netwerkcorruptie; wanneer sociaal kapitaal corrupt wordt*' van Willeke Slingerland, 2018.

hij hoort (artikel 28 Provinciewet, artikel 28 Gemeentewet en artikel 38a Waterschapswet)
- Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden (artikel 2:4, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht).

Toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot stemonthouding:
- Artikel 28 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "de stemming" vervangen door "de beraadslaging en stemming".
2. Onder vernummering van het tweede tot en met vierde lid tot derde tot en met vijfde lid wordt een lid ingevoegd, luidende: 2. Op de beraadslaging en stemming, bedoeld in het eerste lid, is artikel 2:4 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.

Incompatibiliteiten en nevenfuncties:
- Verboden overeenkomsten/handelingen: volksvertegenwoordigers mogen in geschillen, waar de provincie(bestuur)/gemeente(bestuur)/waterschaps-(bestuur) partij is, niet als advocaat, adviseur of gemachtigde werkzaam zijn. Zij mogen bepaalde overeenkomsten, waar de provincie/de gemeente/het waterschap bij betrokken is, niet rechtstreeks of middellijk aangaan. Van verboden overeenkomsten kan ontheffing worden verleend.
- (artikel 15, eerste en tweede lid, Provinciewet, artikel 15, eerste en tweede lid, Gemeentewet en artikel 33, eerste en tweede lid, Waterschapswet).
- Op overtreding staat uiteindelijk de sanctie van schorsing en vervallenverklaring van het lidmaatschap van de volksvertegenwoordiging (artikelen X7, X7a en X8 Kieswet)
- Onverenigbaarheid van functies: het zijn van volksvertegenwoordiger sluit het hebben van een aantal andere functies uit (artikel 13 Provinciewet, artikel 13 Gemeentewet en artikel 31 Waterschapswet). Dat leidt er uiteindelijk toe dat betrokkene ophoudt lid te zijn van de volksvertegenwoordiging (artikel X1 Kieswet)
- Openbaarmaking nevenfuncties: volksvertegenwoordigers maken openbaar welke nevenfuncties zij vervullen. De lijst met nevenfuncties ligt ter inzage op het provinciehuis/gemeentehuis/waterschaphuis (artikel 11 Provinciewet, artikel 12 Gemeentewet en artikel 32 Waterschapswet).

2.

1. Het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur levert de griffier/secretaris-directeur de informatie aan over de (neven)functies die openbaar gemaakt moeten worden bij aanvang van het statenlidmaatschap/raadslidmaatschap/lidmaatschap van het algemeen bestuur, dan wel binnen één maand na aanvaarding van de (neven)functie en geeft hem de wijzigingen daarin door.
2. De informatie betreft in ieder geval de omschrijving van de (neven)functie, de organisatie voor wie de (neven)functie wordt verricht, of het al dan niet een (neven)functie betreft uit hoofde van het statenlidmaatschap/raadslidmaatschap/lidmaatschap van het algemeen bestuur en of de (neven)functie bezoldigd of onbezoldigd is.
3. De griffier/secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Toelichting

Het betreft een uitwerking van de wettelijke verplichting om nevenfuncties openbaar te maken. De informatie wordt neergelegd in een openbaar register. Het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor de tijdige aanlevering van de informatie en voor de actualiteit daarvan.

3. Informatie

Wettelijk kader

Informatieplicht
Gedeputeerde staten/Burgemeester en wethouders/Het dagelijks bestuur van het waterschap en elk van zijn leden zijn verplicht alle inlichtingen te geven die de volksvertegenwoordiging nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak. Het betreft zowel een actieve als een passieve informatieplicht. Ook als individuele volksvertegenwoordigers informatie vragen zal die informatie aan de volksvertegenwoordiging moeten worden verstrekt.
De informatie kan alleen worden geweigerd als die in strijd is met het openbaar belang (artikel 167 Provinciewet, artikel 169 Gemeentewet en artikel 89 Waterschapswet)

Geheimhouding
- Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit (artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht).
- Gedeputeerde staten/Burgemeester en wethouders/Het dagelijks bestuur van het waterschap kunnen/kan op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, geheimhouding opleggen. Ook de commissaris van de Koning/burgemeester/ waterschapvoorzitter heeft die bevoegdheid.

- De geheimhoudingsplicht moet worden bevestigd door de volksvertegenwoordiging, als het stukken betreft die met de volksvertegenwoordiging worden gedeeld. Ook de provinciale staten/gemeenteraad/ het algemeen bestuur van het waterschap, dan wel (de voorzitter van) een commissie kan/kunnen geheimhouding opleggen (artikelen 25, 55 en 91 Provinciewet, artikelen 25, 55 en 86 Gemeentewet en artikelen 37 en 43 Waterschapswet).
- De geheimhouding duurt voort totdat deze wordt opgeheven door het orgaan dat de geheimhouding oplegde, of – indien het aan de volksvertegenwoordiging is overgelegd – de volksvertegenwoordiging de geheimhouding opheft.
- Het schenden van de geheimhoudingsplicht is een misdrijf (artikel 272 Wetboek van Strafrecht).

3.1

Het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur gaat zorgvuldig en correct om met de informatie waarover hij uit hoofde van zijn lidmaatschap van Staten/Raad/Algemeen bestuur beschikt en zorgt ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie veilig wordt bewaard.

3.2

1. Het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur maakt niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen (nog) niet openbare informatie.

Toelichting

3.1 Het is belangrijk de juiste maatregelen te treffen om te voorkomen dat onbevoegden vertrouwelijke en/of geheime gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Daarbij moet in de digitale setting worden gedacht aan de beveiliging van de computer, smartphones e.d. met wachtwoorden en het niet onbeheerd achterlaten van USB-sticks met vertrouwelijke/geheime informatie.

4. Geschenken, faciliteiten, diensten, excursies, evenementen en buitenlandse reizen op uitnodiging van derden

Wettelijk kader

De eed of belofte die het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur op grond van artikel 14 van de Provinciewet, artikel 14 van de Gemeentewet en artikel 34 van de Waterschapswet moet afleggen heeft onder meer betrekking op het geven, aannemen of beloven van giften, gunsten of geschenken. Zie voor de wetstekst inzake de eed of belofte het wettelijk kader onder 2 voor de bepalingen ter voorkoming van belangenverstrengeling.

4.1

1. Een statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur accepteert en biedt geen geschenken, faciliteiten en diensten als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.
2. Het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur kan, tenzij het eerste lid van toepassing is, incidentele geschenken die een geschatte waarde van € 50 of minder vertegenwoordigen, behouden.
3. Geschenken die het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur uit hoofde van zijn ambt ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen worden, indien zij niet worden teruggestuurd, geregistreerd en eigendom van de provincie/de gemeente/het waterschap.
4. De griffier/secretaris-directeur legt een register aan van de geschenken met een geschatte hogere waarde dan € 50. In het register is aangegeven welke bestemming de provincie/ de gemeente/ het waterschap hieraan heeft gegeven. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.
5. Geschenken worden niet op het huisadres ontvangen.

4.2

1. Deelname aan excursies en evenementen voor rekening van anderen dan de provincie/de gemeente/het waterschap maakt het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur openbaar binnen één week nadat de excursie, dan wel het evenement heeft plaatsgevonden. Hij maakt daarbij in ieder geval openbaar wie deze kosten voor zijn/hun rekening heeft/ hebben genomen.
2. De informatie is via internet beschikbaar.

4.3

1. Een statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur meldt de griffier/secretaris-directeur de buitenlandse reizen op uitnodiging van derden binnen één week na terugkeer in Nederland. Hij meldt in ieder geval wat het doel, de bestemming en de duur van de buitenlandse reis is geweest en wat daarvan de kosten waren.
2. De griffier/secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Toelichting

4.1 In de gedragscode is uitgangspunt dat geschenken, faciliteiten en diensten niet worden geaccepteerd als hiermee de onafhankelijke positie van het statenlid/ raadslid/lid van het algemeen bestuur kan worden beïnvloed. Dat is in ieder

geval aan de orde in onderhandelingssituaties.
Is daarvan geen sprake dan kunnen om praktische redenen incidentele kleine geschenken (met een geschatte waarde van € 50 of minder) door het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur worden aanvaard, echter nooit op het huisadres. Dit is een in de praktijk ontstaan gebruikelijk richtbedrag maar is geen scherpe grens. Er zijn omstandigheden denkbaar waar elk geschenk, ongeacht de waarde, onacceptabel is. Duurdere geschenken worden in elk geval niet aanvaard. Zij worden teruggestuurd of worden eigendom van de provincie/de gemeente het waterschap die/dat zorgt voor een goede bestemming van het geschenk. In een openbaar register wordt opgenomen welke geschenken van meer dan € 50 de provincie/de gemeente/het waterschap heeft aanvaard en welke bestemming daaraan is gegeven.
4.2 en 4.3 Het gaat hier om excursies, evenementen en buitenlandse reizen die betrokkene als statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur aanvaardt. Excursies, evenementen en buitenlandse reizen in de hoedanigheid van lid van een politieke partij vallen hier dus niet onder.

5. Gebruik van voorzieningen van de provincie/de gemeente/het waterschap

Wettelijk kader

Procedure van declaratie (modelverordeningen VNG en IPO)
Er zijn voor statenleden/raadsleden voorschriften opgenomen in de provinciale/ gemeentelijke verordening over de wijze van declaratie (inclusief het overleggen van bewijsstukken) van vooruit betaalde (zakelijke) kosten en over rechtstreekse facturering van (zakelijke) kosten.

Buitenlandse excursie of reis voor statenleden/raadsleden (modelverordeningen VNG en IPO)
De Provinciale staten/gemeenteraad kunnen/kan een staten/raadscommissie (of een delegatie uit de gemeenteraad) toestemming verlenen voor een excursie of reis naar het buitenland. Die excursie/ reis moet zijn georganiseerd door of vanwege de provincie/gemeente. De in redelijkheid gemaakte reis- en verblijfkosten komen voor rekening van de provincie/gemeente.
De Provinciale staten/gemeenteraad kunnen/kan aan de toestemming voorwaarden verbinden.

5.1

1. Gedeputeerde staten/Burgemeester en wethouders/Het dagelijks bestuur richten/richt de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven, met heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij de provincie/de gemeente/het waterschap.
2. Het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur verantwoordt zich over zijn gebruik van de voorzieningen volgens de in het eerste lid vastgelegde regels en procedures.

5.2.
Een statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.

5.3
Gebruik van voorzieningen en eigendommen van de provincie/de gemeente/het waterschap ten eigen bate of ten bate van derden is, tenzij dit wettelijk is geregeld, niet toegestaan.

Toelichting

5.1 Aan statenleden/raadsleden/leden van het algemeen bestuur worden de voorzieningen, vergoedingen en andere verstrekkingen in bruikleen geboden die een goed functioneren van de volksvertegenwoordigers mogelijk maken. Wat betreft de uitwerking van de principes van dit stelsel zou kunnen worden aangesloten bij de werkwijze in het Voorzieningenbesluit dat geldt voor ministers en staatssecretarissen:
a. in beginsel worden voorzieningen en verstrekkingen in bruikleen ter beschikking gesteld;
b. indien een voorziening of verstrekking niet in bruikleen ter beschikking kan worden gesteld, wordt de factuur direct ten laste van de begroting van het bestuursorgaan betaald;
c. het vergoeden van voorzieningen en verstrekkingen achteraf door het indienen van declaraties, wordt tot een minimum beperkt;
d. voorzieningen, verstrekkingen en declaraties worden maandelijks openbaar gemaakt op internet.

Uitgangspunt is hier dat zo weinig mogelijk uitgaven door de volksvertegenwoordiger zelf worden gedaan via zijn of haar privérekening. Geldstromen tussen de rekening van het bestuursorgaan en de persoonlijke rekening van de volksvertegenwoordiger maken een zwaardere controle op de uitgaven noodzakelijk. Het statenlid/raadslid/lid van het algemeen bestuur zal zich nauwgezet moeten houden aan de regels en procedures die er met het oog hierop voor hem/haar gelden.

6. Uitvoering gedragscode

6.1
De Provinciale staten/De gemeenteraad/Het algemeen bestuur bevordert/bevorderen de eenduidige interpretatie van de gedragscode. Ingeval van leemtes en onduidelijkheden in de gedragscode voorzien/voorziet de provinciale staten/de gemeenteraad/het algemeen bestuur daarin.

6.2

1. Op voorstel van de commissaris van de Koning/ de burgemeester/de waterschapvoorzitter maken/maakt de provinciale staten/ gemeenteraad/ het algemeen bestuur afspraken over de navolgende onderwerpen:
   a. de periodieke bespreking van het onderwerp integriteit in zijn algemeenheid en van de gedragscode in het bijzonder;
   b. de aanwijzing van contactpersonen of aanspreekpunten integriteit;
   c. de processtappen die worden gevolgd ingeval van een vermoeden van een integriteitschending door een politieke ambtsdrager van de provincie/de gemeente/het waterschap.
   d. In het geval van een integriteitsonderzoek door een extern bureau wordt alleen gebruik gemaakt van gecertificeerde onderzoeksbureaus.
2. De afspraken als bedoeld onder 1, worden vastgelegd in een bijlage die onderdeel uitmaakt van de gedragscode.

Toelichting

6.1
De Provinciale staten/De gemeenteraad/Het algemeen bestuur zijn/is het hoogste bestuursorgaan en als zodanig verantwoordelijk voor de inhoud van de gedragscode en voor een eenduidige interpretatie daarvan. En voor wijziging/ aanvulling daarvan bij leemtes of onduidelijkheden.
6.2
De Provinciewet/Gemeentewet/Waterschapswet verplicht de provinciale staten/de gemeenteraad/ het algemeen bestuur om voor zichzelf en voor de bestuurders een gedragscode vast te stellen.
Aanvullend op de wettelijke regels die gelden voor politieke ambtsdragers, bevat de gedragscode een aantal materiële normen waaraan de politieke ambtsdragers zich committeren.
De commissaris van de Koning/burgemeester/waterschap-voorzitter heeft de wettelijke taak om de bestuurlijke integriteit van zijn of haar provincie/gemeente/waterschap te bevorderen (Art. 175 lid 2 Provinciewet, Art. 170 lid 2 Gemeentewet, Art. 94 lid 2 Waterschapswet). Hiermee is de verantwoordelijkheid voor de portefeuille 'integriteit' duidelijk belegd. De wettelijke bepalingen bieden de ruimte om naar gelang de situatie handelend op te treden, waarbij niet alleen gedacht moet worden aan het optreden bij incidenten.

Belangrijk onderdeel is ook de preventie: ervoor te zorgen dat integriteit en integriteitsbewustzijn in de bestuurlijke gremia besproken blijven en daarbij afspraken te maken over een regelmatige bespreking van het thema integriteit, bijvoorbeeld een of twee keer per jaar, zowel in de volksvertegenwoordiging als met het bestuur.

De commissaris van de Koning/de burgemeester/de waterschapvoorzitter hoeft hier niet alleen voor te staan. Een daartoe aangewezen contactpersoon of vertrouwenspersoon (bijvoorbeeld de griffier/ griffier-directeur) kan hier in relatie tot de provinciale staten/de gemeenteraad/ het algemeen bestuur eveneens een belangrijke rol in spelen. Goed denkbaar is ook dat de provinciale staten/de gemeenteraad/het algemeen bestuur met de commissaris van de Koning/ burgemeester/waterschapvoorzitter nadere afspraken maken/maakt over de werkwijze die wordt gevolgd ingeval zich een incident of een vermoeden van een integriteitsschending voordoet. Dat geeft houvast en rust op het moment dat er gehandeld dient te worden. De Provinciale Staten, de gemeenteraad en het algemeen bestuur van het waterschap kan zelf onderling ook afspraken maken over hoe je elkaar aanspreekt.

Al deze processuele en procedurele afspraken zijn terug te vinden in de bijlage die onderdeel uitmaakt van de gedragscode. De onderwerpen, genoemd in 6.2, zijn niet uitputtend.

Colofon

Een gezamenlijke publicatie van
Het Interprovinciaal Overleg
De Vereniging van Nederlandse Gemeenten
De Unie van Waterschappen
Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Deze publicatie is digitaal beschikbaar op de websites van bovengenoemde organen
en tevens te downloaden op www.politiekeambtsdragers.nl

xx 2021
B-7061

4e Gewijzigde druk xxx 2021

Interprovinciaal Overleg

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

UNIE VAN WATERSCHAPPEN

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Onderwerp	Aanpassing bedrag Verordening individuele studietoeslag Duiven 2016.		
Ondertitel	De raad wordt voorgesteld om vervroegd het bedrag voor de individuele studietoeslag te verhogen in plaats van per 1 januari 2022.		
Portefeuillehouder	H.C.M. Knuiman	Zaaknummer	Z/21/081662/201515755
Behandelend ambtenaar	Mirjam van Asperen		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. Artikel 4.1 van de Verordening Individuele Studietoeslag Duiven 2016 te wijzigen. Het bedrag individuele studietoeslag per 1 september 2021 te wijzigen van € 900 per 6 maanden naar 1800 per 6 maanden. 2. Een extra bedrag van € 14.700 voor de individuele studietoeslag voor 2021 mee te nemen in de Voorjaarsnota. 3. Vanaf het jaar 2022 structureel een bedrag van € 36.300 extra op te nemen in de begroting.		
Historie	Op 2 juni 2021 heeft de raad een motie aangenomen om vervroegd per 1 september 2021 het bedrag voor de individuele studietoeslag te verhogen in plaats van per 1 januari 2022. In de motie verzoekt de raad het college: • te komen met een raadsvoorstel om het de studietoeslag per 1 september 2021 te verhogen van € 900 naar € 1.800 per 6 maanden (artikel 4, lid 1 van de verordening) • de Raad voor Sociaal Domein Duiven te verzoeken een advies te geven over voornoemd raadsvoorstel en dat daarbij te betrekken; • de kosten te dekken uit het minimabeleid. Het voorliggend raadsvoorstel is de uitwerking hiervan.		
Termijn	N.v.t.		

Hamerstuk tijdens de raadsvergadering	20 juli 2021
Behandeladvies	Het college geeft met het voorstel invulling aan de motie. Alleen op het punt afstemming RvVDD moest noodzakelijkerwijs een concessie worden gedaan. De stellige verwachting is dat de raad onder dankzegging kan instemmen met het voorstel.

ZFDE0B92F28

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Aanpassing bedrag Verordening individuele studietoeslag Duiven 2016

Zaak- & documentnr. : Z/21/081662/201515755
Portefeuillehouder : H.C.M. Knuiman

Opsteller : Mirjam van Asperen
Team : Sociaal Domein
Telefoonnr. 3312

Samenvatting
Op 1 juni 2021 is een motie aangenomen waarin het college de opdracht krijgt het bedrag van de individuele studietoeslag te verhogen in aanloop naar de wetswijziging per 1 januari 2022. Artikel 4.1 van de huidige verordening Individuele Studietoeslag Duiven 2016 zal hiervoor moeten worden aangepast.

Beslispunten

1. Artikel 4.1 van de Verordening Individuele Studietoeslag Duiven 2016 te wijzigen. Het bedrag individuele studietoeslag per 1 september 2021 te wijzigen van € 900 per 6 maanden naar 1800 per 6 maanden.
2. Een extra bedrag van € 14.700 voor de individuele studietoeslag voor 2021 mee te nemen in de Voorjaarsnota.
3. Vanaf het jaar 2022 structureel een bedrag van € 36.300 extra op te nemen in de begroting.

Aanleiding
Op 2 juni 2021 heeft de raad een motie aangenomen om vervroegd per 1 september 2021 het bedrag voor de individuele studietoeslag te verhogen in plaats van per 1 januari 2022.
In de motie verzoekt de raad het college
• te komen met een raadsvoorstel om het de studietoeslag per 1 september 2021 te verhogen van € 900 naar € 1.800 per 6 maanden (artikel 4, lid 1 van de verordening)
• de Raad voor Sociaal Domein Duiven te verzoeken een advies te geven over voornoemd raadsvoorstel en dat daarbij te betrekken;
• de kosten te dekken uit het minimabeleid.
Dit raadsvoorstel is de uitwerking hiervan.

Planning
De wijziging gaat op verzoek van de raad in op 1 september 2021 met ingang van het nieuwe schooljaar, waarmee startende studenten met een arbeidsbeperking meteen gebruik kunnen maken van het verhoogde bedrag.

Beoogd effect
Met de uitwerking van de motie en het wijzigen van het bedrag individuele studietoeslag kunnen studenten met een arbeidsbeperking met ingang van het nieuwe schooljaar 1 september 2021 een extra tegoed ontvangen.

Argumenten

1.1 Er is een motie aangenomen waarin het college de opdracht krijgt om vooruitlopend op landelijke wetgeving per 1 januari 2022 vervroegd een bedrag aan te passen in de verordening individuele studietoeslag Duiven.
Het betreft artikel 4 lid 1 van de verordening.
Om die reden wordt het bedrag nu verhoogd. Het bedrag was € 900 per 6 maanden en wordt per 1 september 2021 € 1800 per 6 maanden. De wijziging komt neer op een verdubbeling van het huidige bedrag.

1.2 Door deze verhoging krijgen jongeren met een beperking, die niet in staat zijn bij te verdienen door deze beperking, meer financiële mogelijkheden om een studie te volgen.

2.1 Bijraming in 2021 is nodig evenals een structurele aanpassing van het in de begroting opgenomen bedrag.
Er is nu al sinds 2020 sprake van overschrijding van het in de begroting opgenomen bedrag zodat gezocht moet worden naar dekking van de aanzienlijke meerkosten. Het is niet mogelijk de kosten te dekken uit het minimabeleid, omdat het beschikbare budget minimabeleid in 2021 al overschreden wordt.
In de financiële paragraaf is een inschatting gemaakt van de te verwachten uitgaven.

Kanttekeningen

1.1. Op een onderdeel van de motie kan het college niet tegemoetkomen.
Het gaat om het advies vragen aan de RvSDD en dit advies te betrekken bij het raadsvoorstel. Dat is qua planning onmogelijk als de verhoging per 1 september a.s. in moet gaan. De wethouder neemt contact op met de RvSDD om dit af te stemmen. Uiteraard zal de RvSDD tijdig in kennis gesteld worden van het raadsbesluit omtrent deze wijziging.

1.2 Bijraming bedrag studietoeslag is noodzakelijk evenals structurele aanpassing in de begroting vanaf 2022.
Zie ook bijgevoegde informatie in de financiële paragraaf.
In de motie is gebruik gemaakt van verouderde informatie en werd ten onrechte verondersteld dat sprake was van onderbesteding. Er was eerst (tot en met 2019) structureel € 11.900 opgenomen in de begroting. Sinds 2020 blijkt € 5000 te zijn af geraamd (er is in 2021 € 6.900 in de begroting opgenomen) waardoor nu sprake is van een behoorlijke overschrijding.

Financiële paragraaf

Actuele cijfers van het gebruik studietoeslag.
2018: 7 x 1800= € 12.600
2019: 5 x 1800= € 9.000
2020: 8 x 1800= € 14.400

In de begroting was oorspronkelijk € 11.900 per jaar opgenomen wat sinds 2020 is af geraamd naar € 6.900. In 2020 was sprake van een overschrijding van € 7.500.
Door verdubbeling van de bedragen, meer deelnemers aan deze studietoeslag en het feit dat studenten gedurende een aantal jaren gebruik maken van de studietoeslag is bijstelling in de begroting noodzakelijk.

In 2020 waren 8 deelnemers die waarschijnlijk nog minimaal 2 tot 3 jaar gebruik maken van de studietoeslag (studieduur gemiddeld 4 jaar).
Uitgaand van jaarlijks gemiddeld 2 extra aanvragen zal het aantal deelnemers studietoeslag zijn; 10 in 2021 en 12 in 2022.

Dat betekent voor het jaar 2021:

8 huidige deelnemers; 8 x (8/12 x € 900 en 4/12 x 1.800) € 2400 = € 19.200
2 nieuwe deelnemers met ingang van nieuwe schooljaar 1 september 2021;
2 x (4/12 x € 3.600) € 1.200= € 2.400
Totaalkosten 2021: (€ 19.200 plus € 2.400=) € 21.600. In begroting opgenomen:€ 6.900.
Tekort van € 14.700.

Dat betekent voor het jaar 2022:

12 x € 3600 (€ 1800 x 2) = € 43.200 op jaarbasis.

Conclusie:
- Voor het jaar 2021 zal minimaal € 14.700 moeten worden bij geraamd.
- Vanaf 2022 zal structureel minimaal € 36.300 extra in de begroting moeten worden opgenomen.
- Naar alle waarschijnlijkheid zal de overheid wel gaan compenseren voor de verhoging van dit bedrag, maar niet eerder dan 1 januari 2022. Deze gegevens zijn nu nog niet beschikbaar.

Participatie en communicatie
Gezien de urgentie om uitvoering te geven aan de motie waardoor de wijziging op 20 juli 2021 in de raad ter besluitvorming moet worden aangeboden, is het niet mogelijk inwoners of de RvSDD hierbij te betrekken.
Communicatie zal na besluitvorming plaatsvinden op overheid.nl en op de gebruikelijke lokale media kanalen. De RvSDD zal afzonderlijk van de besluitvorming in kennis worden gesteld.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen
201515426 Motie individuele studietoeslag
201515777 Raadsbesluit

Duiven, 15 juni 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

*ZFDE0B92F2
ȣ*

RAADSVOORSTEL

Gemeente Duiven

Onderwerp : Aanpassing bedrag Verordening individuele studietoeslag Duiven 2016

Zaak- & documentnr. : Z/21/081662/201515755
Portefeuillehouder : H.C.M. Knuiman

Opsteller : Mirjam van Asperen
Team : Sociaal Domein
Telefoonnr. 3312

Samenvatting
Op 1 juni 2021 is een motie aangenomen waarin het college de opdracht krijgt het bedrag van de individuele studietoeslag te verhogen in aanloop naar de wetswijziging per 1 januari 2022. Artikel 4.1 van de huidige verordening Individuele Studietoeslag Duiven 2016 zal hiervoor moeten worden aangepast.

Beslispunten

1. Artikel 4.1 van de Verordening Individuele Studietoeslag Duiven 2016 te wijzigen. Het bedrag individuele studietoeslag per 1 september 2021 te wijzigen van € 900 per 6 maanden naar 1800 per 6 maanden.
2. Een extra bedrag van € 14.700 voor de individuele studietoeslag voor 2021 mee te nemen in de Voorjaarsnota.
3. Vanaf het jaar 2022 structureel een bedrag van € 36.300 extra op te nemen in de begroting.

Aanleiding
Op 2 juni 2021 heeft de raad een motie aangenomen om vervroegd per 1 september 2021 het bedrag voor de individuele studietoeslag te verhogen in plaats van per 1 januari 2022.
In de motie verzoekt de raad het college
• te komen met een raadsvoorstel om het de studietoeslag per 1 september 2021 te verhogen van € 900 naar € 1.800 per 6 maanden (artikel 4, lid 1 van de verordening)
• de Raad voor Sociaal Domein Duiven te verzoeken een advies te geven over voornoemd raadsvoorstel en dat daarbij te betrekken;
• de kosten te dekken uit het minimabeleid.
Dit raadsvoorstel is de uitwerking hiervan.

Planning
De wijziging gaat op verzoek van de raad in op 1 september 2021 met ingang van het nieuwe schooljaar, waarmee startende studenten met een arbeidsbeperking meteen gebruik kunnen maken van het verhoogde bedrag.

Beoogd effect
Met de uitwerking van de motie en het wijzigen van het bedrag individuele studietoeslag kunnen studenten met een arbeidsbeperking met ingang van het nieuwe schooljaar 1 september 2021 een extra tegoed ontvangen.

Argumenten

1.1 Er is een motie aangenomen waarin het college de opdracht krijgt om vooruitlopend op landelijke wetgeving per 1 januari 2022 vervroegd een bedrag aan te passen in de verordening individuele studietoeslag Duiven.
Het betreft artikel 4 lid 1 van de verordening.
Om die reden wordt het bedrag nu verhoogd. Het bedrag was € 900 per 6 maanden en wordt per 1 september 2021 € 1800 per 6 maanden. De wijziging komt neer op een verdubbeling van het huidige bedrag.

1.2 Door deze verhoging krijgen jongeren met een beperking, die niet in staat zijn bij te verdienen door deze beperking, meer financiële mogelijkheden om een studie te volgen.

2.1 Bijraming in 2021 is nodig evenals een structurele aanpassing van het in de begroting opgenomen bedrag.
Er is nu al sinds 2020 sprake van overschrijding van het in de begroting opgenomen bedrag zodat gezocht moet worden naar dekking van de aanzienlijke meerkosten. Het is niet mogelijk de kosten te dekken uit het minimabeleid, omdat het beschikbare budget minimabeleid in 2021 al overschreden wordt.
In de financiële paragraaf is een inschatting gemaakt van de te verwachten uitgaven.

Kanttekeningen

1.1. Op een onderdeel van de motie kan het college niet tegemoetkomen.
Het gaat om het advies vragen aan de RvSDD en dit advies te betrekken bij het raadsvoorstel. Dat is qua planning onmogelijk als de verhoging per 1 september a.s. in moet gaan. De wethouder neemt contact op met de RvSDD om dit af te stemmen. Uiteraard zal de RvSDD tijdig in kennis gesteld worden van het raadsbesluit omtrent deze wijziging.

1.2 Bijraming bedrag studietoeslag is noodzakelijk evenals structurele aanpassing in de begroting vanaf 2022.
Zie ook bijgevoegde informatie in de financiële paragraaf.
In de motie is gebruik gemaakt van verouderde informatie en werd ten onrechte verondersteld dat sprake was van onderbesteding. Er was eerst (tot en met 2019) structureel € 11.900 opgenomen in de begroting. Sinds 2020 blijkt € 5000 te zijn af geraamd (er is in 2021 € 6.900 in de begroting opgenomen) waardoor nu sprake is van een behoorlijke overschrijding.

Financiële paragraaf

Actuele cijfers van het gebruik studietoeslag.
2018: 7 x 1800= € 12.600
2019: 5 x 1800= € 9.000
2020: 8 x 1800= € 14.400

In de begroting was oorspronkelijk € 11.900 per jaar opgenomen wat sinds 2020 is af geraamd naar € 6.900. In 2020 was sprake van een overschrijding van € 7.500.
Door verdubbeling van de bedragen, meer deelnemers aan deze studietoeslag en het feit dat studenten gedurende een aantal jaren gebruik maken van de studietoeslag is bijstelling in de begroting noodzakelijk.

In 2020 waren 8 deelnemers die waarschijnlijk nog minimaal 2 tot 3 jaar gebruik maken van de studietoeslag (studieduur gemiddeld 4 jaar).
Uitgaand van jaarlijks gemiddeld 2 extra aanvragen zal het aantal deelnemers studietoeslag zijn; 10 in 2021 en 12 in 2022.

Dat betekent voor het jaar 2021:

8 huidige deelnemers; 8 x (8/12 x € 900 en 4/12 x 1.800) € 2400 = € 19.200
2 nieuwe deelnemers met ingang van nieuwe schooljaar 1 september 2021;
2 x (4/12 x € 3.600) € 1.200= € 2.400
Totaalkosten 2021: (€ 19.200 plus € 2.400=) € 21.600. In begroting opgenomen:€ 6.900.
Tekort van € 14.700.

Dat betekent voor het jaar 2022:

12 x € 3600 (€ 1800 x 2) = € 43.200 op jaarbasis.

Conclusie:
- Voor het jaar 2021 zal minimaal € 14.700 moeten worden bij geraamd.
- Vanaf 2022 zal structureel minimaal € 36.300 extra in de begroting moeten worden opgenomen.
- Naar alle waarschijnlijkheid zal de overheid wel gaan compenseren voor de verhoging van dit bedrag, maar niet eerder dan 1 januari 2022. Deze gegevens zijn nu nog niet beschikbaar.

Participatie en communicatie
Gezien de urgentie om uitvoering te geven aan de motie waardoor de wijziging op 20 juli 2021 in de raad ter besluitvorming moet worden aangeboden, is het niet mogelijk inwoners of de RvSDD hierbij te betrekken.
Communicatie zal na besluitvorming plaatsvinden op overheid.nl en op de gebruikelijke lokale media kanalen. De RvSDD zal afzonderlijk van de besluitvorming in kennis worden gesteld.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen
201515426 Motie individuele studietoeslag
201515777 Raadsbesluit

Duiven, 15 juni 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

*ZFDE0D64FA
1*

RAADSBESLUIT

Gemeente Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/21/081662/201515777

Datum besluitvorming : 20 juli 2021

Onderwerp : Aanpassing bedrag Verordening individuele studietoeslag Duiven 2016

Samenvatting

Overwegende dat de hoogte van de studietoeslag beter afgestemd moet worden op de behoefte van de doelgroep;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 juni 2021, waarin uitvoering wordt gegeven aan de op 1 juni 2021 aangenomen motie van de raad om het bedrag van de individuele studietoeslag vervroegd per 1 september 2021 te verhogen van € 900 per 6 maanden naar € 1800 per 6 maanden ;

De raad besluit

1. Artikel 4 lid 1 van de Verordening Individuele Studietoeslag Duiven 2016 per 1 september 2021 te wijzigen als volgt:

   Artikel 4. Hoogte individuele studietoeslag
   1. *Een individuele studietoeslag bedraagt € 1800 per periode van 6 maanden*.

2. Een extra bedrag van € 14.700 voor de individuele studietoeslag voor 2021 mee te nemen in de Voorjaarsnota.
3. Vanaf het jaar 2022 structureel een bedrag van € 36.300 extra op te nemen in de begroting ter dekking van de extra uitgaven individuele studietoeslag

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Aangenomen

CDA Duiven Groessen Loo | Nooijen | D66 duiven | SP

Motie individuele studietoeslag

Constaterende dat:

- de gemeenteraad op 3 oktober 2016 de Verordening individuele studietoeslag vaststelde;
- de doelgroep aanspraak kon maken op een bedrag van € 900 per 6 maanden;
- op 8 juli 2019 een wetswijziging is aangekondigd om de bedragen landelijk gelijk te trekken naar € 300 per maand (brief Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid);
- deze wijziging per 1 januari 2021 in zou gaan maar werd uitgesteld tot 1 juli 2021;
- verder uitstel dreigt door demissionaire status van het kabinet;

Overwegende dat:

- de studietoelage bedoeld is om jongeren met een beperking, die niet in staat zijn bij te verdienen door de beperking, in staat te stellen te studeren;
- in Duiven zeer beperkt gebruik wordt gemaakt van de regeling (2016 en 2017 3 personen);
- hierdoor jaarlijks begroot budget niet aan de regeling besteed wordt;

Verder overwegende dat:

- het gewenst is om vooruitlopend op het landelijk gelijktrekken van de regeling studenten voor het nieuwe studiejaar weten waar zij aan toe zijn.

Verzoekt het college:

- te komen met een raadsvoorstel om het de studietoeslag per 1 september 2021 te verhogen van € 900 naar € 1.800 per 6 maanden (artikel 4, lid 1 van de verordening)
- de Raad voor Sociaal Domein Duiven te verzoeken een advies te geven over voornoemd raadsvoorstel en dat daarbij te betrekken;
- de kosten te dekken uit het minimabeleid.

En gaat over tot de orde van de dag.

CDA	**VVD**	**Lokaal Alternatief**	**PVDA**
Groen Links	**D66**	**SP**	**DOED**
Pro Duiven	**Zetel Nooijen**	**Zetel Arends**	

Raad voor
Sociaal Domein Duiven
meedoen mogelijk maken

Raad voor Sociaal Domein Duiven
P/a Orgelstraat 9
6922 JJ DUIVEN
info@rvsdd.nl
www.rvsdd.nl

Gemeente Duiven
T.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Duiven, 21 juni 2021

Ons kenmerk: 2021-010/KS/vf
Uw kenmerk:
Betreft: Telefonisch gevraagd advies inzake individuele studietoeslag

Geacht College,

Op **18 juni 2021** werd ik, als voorzitter van Raad voor Sociaal Domein Duiven, door wethouder Knuiman op de hoogte gebracht van de op 1 juni 2021 door de gemeenteraad aangenomen motie over artikel 4.1. van de Verordening Individuele Studietoeslag Duiven 2016. In de motie staat het verzoek om het bedrag van de individuele studietoeslag per 1 september 2012 te wijzigen van € 900,- per 6 maanden naar € 1800,- per 6 maanden. De kosten hiervan worden gedekt vanuit het minimabeleid. Hierdoor kunnen studenten met een arbeidsbeperking met ingang van het nieuwe schooljaar op 1 september 2021 een extra bijdrage ontvangen.

In tegenstelling tot dat wat in het collegevoorstel en raadsvoorstel vermeld staat, zijn wij als Raad voor Sociaal Domein Duiven pas op het laatste moment door wethouder Ineke Knuiman gevraagd om advies uit te brengen.

De Raad voor Sociaal Domein Duiven staat positief tegenover de wijziging van artikel 4.1 en adviseert het College van Burgemeester en Wethouders daarom om dit artikel te wijzigen en de individuele studio toeslag per 1 september 2021 te verhogen van € 900,- per 6 maanden naar € 1800,- per 6 maanden.

Daarnaast adviseert de Raad voor Sociaal Domein Duiven om deze wijziging via de vermelde kanalen bekend te maken, maar ook rechtstreeks aan de onderwijsinstellingen.

Met vriendelijke groeten,
Raad voor Sociaal Domein Duiven

J.P.M. Seijsener

Raad voor
Sociaal Domein Duiven
meedoen mogelijk maken

Raad voor Sociaal Domein Duiven
P/a Orgelstraat 9
6922 JJ DUIVEN
info@rvsdd.nl
www.rvsdd.nl

voorzitter

Onderwerp	Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers		
Ondertitel	De regionale sociale dienst (RSD) geeft financiële ondersteuning aan mensen die dat nodig hebben en helpt mensen op weg naar werk. De raad wordt voorgesteld om de focus/opdracht te bepalen voor de RSD voor 2021-2023.		
Portefeuillehouder	H.C.M. Knuiman	Zaaknummer	Z/21/078531
Behandelend ambtenaar	Dick Duimel – d.duimel@1stroom.nl Team: sociaal domein 0655394234		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. In te stemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt. 2. Te besluiten een nieuw budget te voteren voor 2022 en 2023, ad € 280.740 per jaar, gedurende twee jaar, afhankelijk van de behandeling van de Voorjaarsnota waar de Raad de financiële gevolgen van deze bestuursopdracht zal afwegen.		
Historie	De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Voor Duiven was dit 12 juni 2018. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021.		
Termijn	Voor wordt gesteld om besluitvorming te laten plaatsvinden op 20 juli zodat de kosten integraal kunnen worden afgewogen bij de vergadering waar ook de voorjaarsnota wordt besproken.		

Politieke Avond	8 juni		Ronde tafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
M. Holtus	E.N. Bosscha	Digitale Raadzaal	Sociaal domein	55 minuten
Behandeladvies	Er is gelegenheid tot het stellen van informatieve vragen over het voorstel. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. *Bij technische vragen gaat het vaak om verzoeken tot feitelijke informatie (wie/wat/waar) die een ambtenaar kan beantwoorden. Overige vragen (o.a. waarom-vragen) kunnen op de avond zelf worden gesteld.* De directeur van de RSD Wilfred Hekkers is bereid om een korte presentatie te geven om op hoofdlijnen de evaluatie en nieuwe bestuurlijke opdracht toe te lichten. De debattafel is voorzien op de Politieke Avond van 6 juli.			
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan de ronde tafel; bij de debattafels is het woord aan de politieke fracties. Aanmelden via griffie@duiven.nl. Voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de tafel 8 juni	Wilfred Hekkers heeft een presentatie gegeven op hoofdlijnen. Tijdens de bespreking zijn verschilleden verhelderende vragen gesteld door de raadsleden. Er is geen behoefte aan debat over het onderwerp. Het onderwerp/raadsvoorstel gaat als raadsvoorstel naar de raadsvergadering van 20 juli.

	De RSD komt nog met een verheldering op een vraag van CDA over pagina 19 van de nieuwe businesscase. Daar staan de getallen 305 (klanten geplaatst) en 40 (LDR/NBW) terwijl op de PPT de getallen 310 en 30 staan .
Raadsvergadering	20 juli 2020

ZFDBE8A3B4B

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers

Zaak- & documentnr. : Z/21/078531/201507921
Portefeuillehouder : H.C.M. Knuiman

Opsteller : Dick Duimel
Team : Sociaal Domein
Telefoonnr. 0655394234

Samenvatting

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Voor Duiven was dit 12 juni 2018. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021.
Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we een nieuwe opdracht voor de RSD aan u voor. Deze nieuwe opdracht is tot stand gekomen door bestuurlijke en ambtelijke input, gebruik te maken van de evaluatie van de 'Businesscase 2018' en klanttevredenheidsonderzoeken. Met de nieuwe bestuurlijke opdracht wordt de dienstverlening van de voorgaande businesscase voortgezet.
De aanbevelingen uit de evaluatie businesscase maken een extra focus noodzakelijk. Deze focus richt zich op de trede 1 en 2a klanten (kwetsbare inwoners met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt). Daarnaast wordt extra inspanning gepleegd om de extra middelen die de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland ontvangt voor een evenredig deel ten goede te laten komen aan de inwoners van Duiven (en de Liemers).

Beslispunten

1. In te stemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.
2. Te besluiten een nieuw budget te voteren voor 2022 en 2023, ad € 280.740 per jaar, gedurende twee jaar, afhankelijk van de behandeling van de Voorjaarsnota waar de Raad de financiële gevolgen van deze bestuursopdracht zal afwegen.

Aanleiding

In Duiven willen we dat iedereen ertoe doet en mee kan doen naar vermogen. We streven naar gelukkige, verbonden en betrokken inwoners in onze samenleving. Hierin is het hebben van een inkomen en een zinvolle dagbesteding een belangrijke noodzakelijke basis. Voor de meeste inwoners is dit het geval, maar niet iedereen weet de weg of heeft de capaciteiten en mogelijkheden om dit te organiseren.
Deze inwoners krijgen onder meer ondersteuning van RSD de Liemers. De RSD verzorgt een inkomen voor die inwoners die geen of onvoldoende middelen voor het bestaan hebben. Ook helpt de RSD inwoners op weg in de samenleving. Zij doet dit in samenwerking met het Sociaal Team. Het liefst naar betaald werk, als dat niet kan is maatschappelijke deelname het hoogste doel. We willen de mogelijkheden van deze inwoners benutten en versterken zodat ook zij kunnen meedoen.
De RSD heeft gemiddeld genomen zo'n 2.000 inwoners waarvoor zij een traject naar werk en/of inkomen verzorgt.
Dit doet de RSD als gemeenschappelijke regeling van de drie Liemerse gemeenten.

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk uit te laten stromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. De zogenaamde Businesscase RSD. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021.
Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we u een nieuwe opdracht voor de RSD de Liemers voor.
Deze opdracht is tot stand gekomen door terug te kijken naar de resultaten van de huidige opdracht, de geleerde lessen mee te nemen in de nieuwe opdracht, de klanttevredenheidsonderzoeken over het functioneren van de RSD mee te nemen en in te spelen op de huidige economische situatie.
Uw Raad staat hiermee voor de taak om een nieuwe opdracht aan de RSD te verstrekken. Hierbij zijn investeringen gemoeid. Uit de evaluatie blijkt dat de beweging die vanaf 2018 is ingezet zeer effectief is.

Met de hier voorliggende opdracht wordt beoogd recht te doen aan de inwoners van Duiven en de Liemers, passend in de ambities en doelstellingen van het sociaal domein van Duiven en de overige Liemerse gemeenten.

Planning

De oude opdracht, Businesscase RSD, loopt tot 1 juli 2021. De bestuurlijke opdracht die nu voorligt heeft 1 juli 2021 als ingangsdatum. Met de besluitvorming op 22 juni 2021 lopen de respectievelijke opdrachten perfect in elkaar over.

Beoogd effect

Met deze nieuwe opdracht aan de RSD de Liemers wordt ingezet om de goede behaalde resultaten te continueren en waar mogelijk uit te bouwen ten behoeve van onze inwoners. Met de ondersteuning wordt niet alleen adequaat een inkomen verstrekt maar wordt de inwoner tevens geholpen om te participeren in onze samenleving en zo mogelijk weer aan de slag te gaan om zelf een inkomen te genereren. De investering moet dit- en volgende jaar, maar ook in 2023 een significant financieel voordeel opleveren evenals dat in 2019 en 2020 het geval was.

Argumenten

1.1 Instemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.
De opdracht aan de RSD inzake de businesscase loopt op 1 juli 2021 af. Het is daarom noodzaak om een nieuwe bestuurlijke opdracht te verlenen, die recht doet aan de huidige omstandigheden, de bevindingen alsmede de aanbevelingen uit de evaluatie businesscase RSD 2019-2020 en de wens van de inwoners van Duiven.

1.2 Instemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.
Uw Raad heeft in 2018 akkoord gegeven om de businesscase uit te voeren. Uit de evaluatie 2019-2020 blijkt dat het investeringsmodel goed heeft gewerkt. Zowel op inhoud, ten faveure van onze inwoners, als financieel. Reden om deze handelwijze te continueren en een goed geëquipeerde regionale sociale dienst te hebben en te behouden.

1.3 ***Instemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.***
In Duiven streven we naar gelukkige, verbonden en betrokken inwoners in onze samenleving. Hierin is het hebben van een inkomen en een zinvolle dagbesteding een belangrijke noodzakelijke basis. Een goed werkende RSD, in verbinding met ons Sociaal loket, is hierin essentieel.

1.4 ***Instemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.***
De RSD werkt samen met het Sociaal Loket om onze kwetsbare inwoners naar betaald werk te helpen, maar als dat vooralsnog niet kan is maatschappelijke deelname het

hoogste doel. We werken samen met de RSD om de mogelijkheden van onze inwoners te benutten en te versterken zodat ook zij kunnen meedoen.

2.1 ***Een nieuw budget te voteren voor 2022 en 2023, ad € 280.740 per jaar, gedurende twee jaar.***
De behandeling van de Voorjaarsnota op 22 juni 2021, gaat vooraf aan de uiteindelijke en definitieve besluitvorming in de Raad van 20 juli 2021, parallel aan de besluiten uit de Voorjaarsnota. afhankelijk van de behandeling van de Voorjaarsnota zal de Raad de financiële gevolgen van deze bestuursopdracht afwegen.

Kanttekeningen

1. Het succes en de resultaten van de bestuurlijke opdracht zijn mede afhankelijk van externe factoren, zoals conjunctuurschommelingen en gevolgen van de crisis. Op dit moment is moeilijk te voorspellen hoe lang de COVID-19 crisis nog zal voortduren en hoe op termijn de effecten hiervan zullen uitpakken. De verwachting is dat de instroom weer gaat stijgen. De RSD heeft slechts enige invloed op de instroom.
2. Een nieuw budget voteren levert een zeker risico op. Hoewel de calculaties nu zeer gunstig zijn, kunnen onvoorziene omstandigheden optreden, zoals wijziging van Rijksbeleid of onvoorziene economische factoren.

Financiële paragraaf

Evenals bij de Businesscase RSD is de verwachting dat ook deze investering in de RSD financieel aantrekkelijk zal zijn. Op grond van de ervaringen van 2019 en 2020 is onze verwachting dat de investering van € 1 miljoen per jaar (Liemersbreed) voor de jaren 2022 en 2023 (voor Duiven € 280.740 per jaar) in de jaren 2024 en 2025 wordt terugverdiend. In de Voorjaarsnota 2021 is dit reeds als Speerpunt geformuleerd. De uitkeringslast in zijn geheel (Liemersbreed) zal naar verwachting met ongeveer 2,8 miljoen dalen.

Het jaar 2021 is een afwijkend jaar, aangezien de huidige Businesscase tot 1 juli 2021 loopt. Daarnaast heeft de RSD in 2020, vanwege Corona, minder trajecten voor klanten in kunnen kopen bij haar LEON-partners (Leer- en Ontwikkel Netwerk). Het Algemeen Bestuur SDL heeft dan ook het besluit genomen om een deel van het Participatiebudget dat in 2020 niet is gebruikt als bestemmingsreserve op te nemen voor het jaar 2021. Deze relatie met de Meerjarenbegroting van de SDL maakt dat er geen nieuwe investering voor het 2e halfjaar 2021 hoeft te worden gedaan en derhalve ook geen budget voor het 2e halfjaar 2021 aan uw Raad in de Voorjaarsnota hoeft te worden gevraagd.
Daarnaast zijn vanuit het Rijk diverse steun- en herstelpakketten geïntroduceerd, waar de RSD optimaal gebruik van zal maken.
Dit betekent dat de RSD voor het 2e halfjaar geen extra investering nodig is vanuit de gemeenten, en de RSD voortvarend aan de slag kan met de nieuwe opdracht.

De financiële onderbouwing van de nieuwe bestuurlijke opdracht is, evenals de businesscase RSD, doorgerekend op basis van de geldende verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op 50% inwoneraantal en 50% uitkeringsdossiers. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat dit een model is om een prognose af te geven en dat de daadwerkelijke resultaten af zullen wijken, aangezien de uitstroom zich niet laat leiden door de verdeelsleutel. Voor Duiven is dit momenteel een aandeel van 28,4%.

Het college adviseert de Raad, akkoord te gaan met dit Raadsvoorstel in haar vergadering van 22 juni 2021, waarbij aangetekend dat de uiteindelijke en definitieve besluitvorming eerst in de Raad van 20 juli 2021 kan plaatsvinden, parallel aan de besluiten uit de Voorjaarsnota. De Politieke avond voor dit onderwerp is op 8 juni 2021.

Ten aanzien van deze samenloop van de Voorjaarsnota en bestuursopdracht kiest het college voor de insteek dat de beslispunten in de bestuursopdracht beknopt worden weergegeven.

Norm	26 14 16		22 8 13		62 18 23		200	200
	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD breed	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Extra kosten	280.740	280.740	194.686	194.686	524.573	524.573	1.000.000	1.000.000
Totale extra investering	280.740	280.740	194.686	194.686	524.573	524.573	1.000.000	1.000.000
Gerealiseerde uitstroom	87	87	60	60	158	158	305	305
Besparing uitkeringslast 1e jaar	139.107	145.920	84.397	89.133	258.246	270.697	481.750	505.750
							-	-
Besparing uitkeringslast 2e jaar	178.977	178.977	89.762	89.762	241.261	241.261	510.000	510.000
							-	-
Besparing uitkeringslast 3e jaar	147.393	147.393	73.921	73.921	198.686	198.686	420.000	420.000
							-	-
Totale besparing uitkeringslast	465.477	472.290	248.080	252.816	698.193	710.644	1.411.750	1.435.750
Totale besparing kosten	184.737	191.549	53.394	58.130	173.620	186.071	411.750	435.750
Totale besparing	376.286		111.524		359.690		847.500	

Participatie en communicatie

De Cliëntenraad van de RSD de Liemers is in het hele proces van totstandkoming meegenomen en heeft op 19 maart 2021 besloten een positief advies aangaande de nieuwe bestuurlijke opdracht 2021-2023 uit te brengen.

Intergemeentelijke samenwerking

Er wordt samengewerkt met de overige twee Liemerse gemeenten en de RSD de Liemers. In Westervoort zal de Raad 14 juni besluiten. In Zevenaar zal dit besluit ook in juni worden genomen.

Bijlagen

201506472. Bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 voor RSD de Liemers.
201507804. Advies cliëntenraad RSD de Liemers van 19 maart 2021.
201508039. Raadsbesluit.

Duiven, 4 mei 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

ZFDBE8A3B4B

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers

Zaak- & documentnr. : Z/21/078531/201507921

Portefeuillehouder : H.C.M. Knuiman

Opsteller : Dick Duimel

Team : Sociaal Domein

Telefoonnr. 0655394234

Samenvatting

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Voor Duiven was dit 12 juni 2018. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021.
Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we een nieuwe opdracht voor de RSD aan u voor. Deze nieuwe opdracht is tot stand gekomen door bestuurlijke en ambtelijke input, gebruik te maken van de evaluatie van de 'Businesscase 2018' en klanttevredenheidsonderzoeken. Met de nieuwe bestuurlijke opdracht wordt de dienstverlening van de voorgaande businesscase voortgezet.
De aanbevelingen uit de evaluatie businesscase maken een extra focus noodzakelijk. Deze focus richt zich op de trede 1 en 2a klanten (kwetsbare inwoners met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt). Daarnaast wordt extra inspanning gepleegd om de extra middelen die de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland ontvangt voor een evenredig deel ten goede te laten komen aan de inwoners van Duiven (en de Liemers).

Beslispunten

1. In te stemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.
2. Te besluiten een nieuw budget te voteren voor 2022 en 2023, ad € 280.740 per jaar, gedurende twee jaar, afhankelijk van de behandeling van de Voorjaarsnota waar de Raad de financiële gevolgen van deze bestuursopdracht zal afwegen.

Aanleiding

In Duiven willen we dat iedereen ertoe doet en mee kan doen naar vermogen. We streven naar gelukkige, verbonden en betrokken inwoners in onze samenleving. Hierin is het hebben van een inkomen en een zinvolle dagbesteding een belangrijke noodzakelijke basis. Voor de meeste inwoners is dit het geval, maar niet iedereen weet de weg of heeft de capaciteiten en mogelijkheden om dit te organiseren.
Deze inwoners krijgen onder meer ondersteuning van RSD de Liemers. De RSD verzorgt een inkomen voor die inwoners die geen of onvoldoende middelen voor het bestaan hebben. Ook helpt de RSD inwoners op weg in de samenleving. Zij doet dit in samenwerking met het Sociaal Team. Het liefst naar betaald werk, als dat niet kan is maatschappelijke deelname het hoogste doel. We willen de mogelijkheden van deze inwoners benutten en versterken zodat ook zij kunnen meedoen.
De RSD heeft gemiddeld genomen zo'n 2.000 inwoners waarvoor zij een traject naar werk en/of inkomen verzorgt.
Dit doet de RSD als gemeenschappelijke regeling van de drie Liemerse gemeenten.

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk uit te laten stromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. De zogenaamde Businesscase RSD. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021.
Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we u een nieuwe opdracht voor de RSD de Liemers voor.
Deze opdracht is tot stand gekomen door terug te kijken naar de resultaten van de huidige opdracht, de geleerde lessen mee te nemen in de nieuwe opdracht, de klanttevredenheidsonderzoeken over het functioneren van de RSD mee te nemen en in te spelen op de huidige economische situatie.
Uw Raad staat hiermee voor de taak om een nieuwe opdracht aan de RSD te verstrekken. Hierbij zijn investeringen gemoeid. Uit de evaluatie blijkt dat de beweging die vanaf 2018 is ingezet zeer effectief is.

Met de hier voorliggende opdracht wordt beoogd recht te doen aan de inwoners van Duiven en de Liemers, passend in de ambities en doelstellingen van het sociaal domein van Duiven en de overige Liemerse gemeenten.

Planning

De oude opdracht, Businesscase RSD, loopt tot 1 juli 2021. De bestuurlijke opdracht die nu voorligt heeft 1 juli 2021 als ingangsdatum. Met de besluitvorming op 22 juni 2021 lopen de respectievelijke opdrachten perfect in elkaar over.

Beoogd effect

Met deze nieuwe opdracht aan de RSD de Liemers wordt ingezet om de goede behaalde resultaten te continueren en waar mogelijk uit te bouwen ten behoeve van onze inwoners. Met de ondersteuning wordt niet alleen adequaat een inkomen verstrekt maar wordt de inwoner tevens geholpen om te participeren in onze samenleving en zo mogelijk weer aan de slag te gaan om zelf een inkomen te genereren. De investering moet dit- en volgende jaar, maar ook in 2023 een significant financieel voordeel opleveren evenals dat in 2019 en 2020 het geval was.

Argumenten

1.1 Instemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.
De opdracht aan de RSD inzake de businesscase loopt op 1 juli 2021 af. Het is daarom noodzaak om een nieuwe bestuurlijke opdracht te verlenen, die recht doet aan de huidige omstandigheden, de bevindingen alsmede de aanbevelingen uit de evaluatie businesscase RSD 2019-2020 en de wens van de inwoners van Duiven.

1.2 Instemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.
Uw Raad heeft in 2018 akkoord gegeven om de businesscase uit te voeren. Uit de evaluatie 2019-2020 blijkt dat het investeringsmodel goed heeft gewerkt. Zowel op inhoud, ten faveure van onze inwoners, als financieel. Reden om deze handelwijze te continueren en een goed geëquipeerde regionale sociale dienst te hebben en te behouden.

1.3 ***Instemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.***
In Duiven streven we naar gelukkige, verbonden en betrokken inwoners in onze samenleving. Hierin is het hebben van een inkomen en een zinvolle dagbesteding een belangrijke noodzakelijke basis. Een goed werkende RSD, in verbinding met ons Sociaal loket, is hierin essentieel.

1.4 ***Instemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.***
De RSD werkt samen met het Sociaal Loket om onze kwetsbare inwoners naar betaald werk te helpen, maar als dat vooralsnog niet kan is maatschappelijke deelname het

hoogste doel. We werken samen met de RSD om de mogelijkheden van onze inwoners te benutten en te versterken zodat ook zij kunnen meedoen.

2.1 ***Een nieuw budget te voteren voor 2022 en 2023, ad € 280.740 per jaar, gedurende twee jaar*.**
De behandeling van de Voorjaarsnota op 22 juni 2021, gaat vooraf aan de uiteindelijke en definitieve besluitvorming in de Raad van 20 juli 2021, parallel aan de besluiten uit de Voorjaarsnota. afhankelijk van de behandeling van de Voorjaarsnota zal de Raad de financiële gevolgen van deze bestuursopdracht afwegen.

Kanttekeningen

1. Het succes en de resultaten van de bestuurlijke opdracht zijn mede afhankelijk van externe factoren, zoals conjunctuurschommelingen en gevolgen van de crisis. Op dit moment is moeilijk te voorspellen hoe lang de COVID-19 crisis nog zal voortduren en hoe op termijn de effecten hiervan zullen uitpakken. De verwachting is dat de instroom weer gaat stijgen. De RSD heeft slechts enige invloed op de instroom.
2. Een nieuw budget voteren levert een zeker risico op. Hoewel de calculaties nu zeer gunstig zijn, kunnen onvoorziene omstandigheden optreden, zoals wijziging van Rijksbeleid of onvoorziene economische factoren.

Financiële paragraaf

Evenals bij de Businesscase RSD is de verwachting dat ook deze investering in de RSD financieel aantrekkelijk zal zijn. Op grond van de ervaringen van 2019 en 2020 is onze verwachting dat de investering van € 1 miljoen per jaar (Liemersbreed) voor de jaren 2022 en 2023 (voor Duiven € 280.740 per jaar) in de jaren 2024 en 2025 wordt terugverdiend. In de Voorjaarsnota 2021 is dit reeds als Speerpunt geformuleerd. De uitkeringslast in zijn geheel (Liemersbreed) zal naar verwachting met ongeveer 2,8 miljoen dalen.

Het jaar 2021 is een afwijkend jaar, aangezien de huidige Businesscase tot 1 juli 2021 loopt. Daarnaast heeft de RSD in 2020, vanwege Corona, minder trajecten voor klanten in kunnen kopen bij haar LEON-partners (Leer- en Ontwikkel Netwerk). Het Algemeen Bestuur SDL heeft dan ook het besluit genomen om een deel van het Participatiebudget dat in 2020 niet is gebruikt als bestemmingsreserve op te nemen voor het jaar 2021. Deze relatie met de Meerjarenbegroting van de SDL maakt dat er geen nieuwe investering voor het 2^{e} halfjaar 2021 hoeft te worden gedaan en derhalve ook geen budget voor het 2^{e} halfjaar 2021 aan uw Raad in de Voorjaarsnota hoeft te worden gevraagd.
Daarnaast zijn vanuit het Rijk diverse steun- en herstelpakketten geïntroduceerd, waar de RSD optimaal gebruik van zal maken.
Dit betekent dat de RSD voor het 2e halfjaar geen extra investering nodig is vanuit de gemeenten, en de RSD voortvarend aan de slag kan met de nieuwe opdracht.

De financiële onderbouwing van de nieuwe bestuurlijke opdracht is, evenals de businesscase RSD, doorgerekend op basis van de geldende verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op 50% inwoneraantal en 50% uitkeringsdossiers. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat dit een model is om een prognose af te geven en dat de daadwerkelijke resultaten af zullen wijken, aangezien de uitstroom zich niet laat leiden door de verdeelsleutel. Voor Duiven is dit momenteel een aandeel van 28,4%.

Het college adviseert de Raad, akkoord te gaan met dit Raadsvoorstel in haar vergadering van 22 juni 2021, waarbij aangetekend dat de uiteindelijke en definitieve besluitvorming eerst in de Raad van 20 juli 2021 kan plaatsvinden, parallel aan de besluiten uit de Voorjaarsnota. De Politieke avond voor dit onderwerp is op 8 juni 2021.

Ten aanzien van deze samenloop van de Voorjaarsnota en bestuursopdracht kiest het college voor de insteek dat de beslispunten in de bestuursopdracht beknopt worden weergegeven.

Norm							200	200
	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD breed	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Extra kosten	280.740	280.740	194.686	194.686	524.573	524.573	1.000.000	1.000.000
Totale extra investering	280.740	280.740	194.686	194.686	524.573	524.573	1.000.000	1.000.000
Gerealiseerde uitstroom	87	87	60	60	158	158	305	305
Besparing uitkeringslast 1e jaar	139.107	145.920	84.397	89.133	258.246	270.697	481.750	505.750
							-	-
Besparing uitkeringslast 2e jaar	178.977	178.977	89.762	89.762	241.261	241.261	510.000	510.000
							-	-
Besparing uitkeringslast 3e jaar	147.393	147.393	73.921	73.921	198.686	198.686	420.000	420.000
							-	-
Totale besparing uitkeringslast	465.477	472.290	248.080	252.816	698.193	710.644	1.411.750	1.435.750
Totale besparing kosten	184.737	191.549	53.394	58.130	173.620	186.071	411.750	435.750
Totale besparing	376.286		111.524		359.690		847.500	

Participatie en communicatie

De Cliëntenraad van de RSD de Liemers is in het hele proces van totstandkoming meegenomen en heeft op 19 maart 2021 besloten een positief advies aangaande de nieuwe bestuurlijke opdracht 2021-2023 uit te brengen.

Intergemeentelijke samenwerking

Er wordt samengewerkt met de overige twee Liemerse gemeenten en de RSD de Liemers. In Westervoort zal de Raad 14 juni besluiten. In Zevenaar zal dit besluit ook in juni worden genomen.

Bijlagen

201506472. Bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 voor RSD de Liemers.
201507804. Advies cliëntenraad RSD de Liemers van 19 maart 2021.
201508039. Raadsbesluit.

Duiven, 4 mei 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

ZFDBF188C77

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/21/078531/201508039

Datum besluitvorming : 20 juli 2021

Onderwerp : Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers.

Samenvatting

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Voor Duiven was dit 12 juni 2018. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021.
Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we een nieuwe opdracht voor de RSD aan u voor. Deze nieuwe opdracht is tot stand gekomen door bestuurlijke en ambtelijke input, gebruik te maken van de evaluatie van de 'Businesscase 2018' en klanttevredenheidsonderzoeken. Met de nieuwe bestuurlijke opdracht wordt de dienstverlening van de voorgaande businesscase voortgezet.
De aanbevelingen uit de evaluatie businesscase maken een extra focus noodzakelijk. Deze focus richt zich op de trede 1 en 2a klanten (kwetsbare inwoners met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt). Daarnaast wordt extra inspanning gepleegd om de extra middelen die de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland ontvangt voor een evenredig deel ten goede te laten komen aan de inwoners van Duiven (en de Liemers).

De raad besluit

1. In te stemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.
2. Een nieuw budget te voteren voor 2022 en 2023, ad € 280.740 per jaar, gedurende twee jaar, afhankelijk van de behandeling van de Voorjaarsnota waar de Raad de financiële gevolgen van deze bestuursopdracht zal afwegen.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Gemeente Duiven

gemeente Westervoort

GEMEENTE ZEVENAAR

Bestuurlijke opdracht 2021 -2023 voor RSD de Liemers

RSD DE LIEMERS

MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

Inhoud

Samenvatting 4

1 Inleiding 8

2 Context van de nieuwe opdracht 10

3 Evaluatie ‘Businesscase RSD 2019 en 2020’ 12

4 Nieuwe opdracht 18

5 Investeren versus Opbrengst 29

6 Advies cliëntenraad RSD 31

Bijlage 1 Financiële onderbouwing van de nieuwe bestuurlijke opdracht 33

Bijlage 2 Indeling klantenbestand 34

Bijlage 3 Afkortingenlijst 35

Rijnstrangen

Samenvatting

De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben met RSD de Liemers een gezamenlijke sociale dienst. De RSD helpt inwoners met een uitkering als zij onvoldoende inkomen hebben om van te leven. Daarnaast helpt ze inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt om de weg naar werk weer te vinden.
De RSD heeft gemiddeld genomen zo'n 2.000 inwoners waarvoor zij een traject naar werk en/of inkomen verzorgt.

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen.
Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021.

Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we een nieuwe opdracht voor de RSD aan u voor. Deze nieuwe opdracht is tot stand gekomen door bestuurlijke en ambtelijke input, gebruik te maken van de evaluatie van de 'Businesscase 2018' en klanttevredenheidsonderzoeken.

Waarom een nieuwe opdracht?

- Met de nieuwe opdracht willen we investeren in onze inwoners. Dit omdat we het belangrijk vinden en omdat het nodig is. We willen onze inwoners naar werk brengen en als dit niet mogelijk is anderszins laten participeren in de Liemerse samenleving. Meedoen verhoogt het welbevinden van inwoners en geeft eigenwaarde en zelfvertrouwen.
- We willen mensen perspectief bieden en voorkomen dat mensen in een slechte maatschappelijke positie terecht komen. De huidige economische omstandigheden (Covid-19 crisis) vraagt dit ook van ons. We willen investeren in de RSD zodat de organisatie in staat is om deze maatschappelijke opgave te verwezenlijken. Naast de maatschappelijke effecten levert het ook geld op. We verstrekken immers minder uitkeringen. En we constateren uit de evaluatie Businesscase dat deze aanpak werkt.
- We gaan de nieuwe bestuurlijke opdracht aan voor de duur van 2,5 jaar, maken hierover prestatieafspraken, evalueren en sturen, indien nodig, tussentijds bij.

Nieuwe opdracht voor de RSD
Bij het opstellen van de nieuwe opdracht is uitgegaan van de bevindingen en aanbevelingen uit de evaluatie, klanttevredenheidsonderzoeken en de huidige economische omstandigheden.
De opdracht die we de RSD mee willen geven voor de komende jaren is het voortzetten van de huidige opdracht, met een extra focus.

- Blijf de focus leggen op mensen met perspectief op werk.
- Geef extra aandacht aan mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking en aan jongeren tot 27 jaar.
- Geef de begeleiding van zorgklanten (trede 1 en 2a) een structureel karakter.
- Focus bij de besteding van de extra middelen van Rijk en provincie op de uitvoering en de resultaten voor de Liemerse inwoners.
  Investeer hiervoor in de samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland.
- Benut de verkregen positie als netwerkorganisatie voor de realisering van de bestuurlijke opdracht.
- Blijf binnen de financiële kaders

De opdracht past bij de ambities en doelstellingen van het sociaal domein van de drie Liemerse gemeenten.

Covid-19
Gedurende de looptijd van de bestaande opdracht is een pandemie uitgebroken. Deze is van grote invloed op de economie en de arbeidsmarkt. Door de maatregelen om Covid-19 in te dammen, zijn veel ondernemers hard geraakt. Het Rijk heeft daarom diverse regelingen opgezet om de ondernemers te ondersteunen. De RSD voert een aantal van deze regelingen uit. De RSD heeft in korte tijd de regeling uitgewerkt naar de uitvoeringspraktijk, zodat ondernemers direct geholpen konden worden.

Niemand weet precies hoelang deze Covid-19 crisis nog duurt en welke maatregelen nog nodig zijn. De maatregelen hebben een directe link met een opleving of dip in de economie. Het is daarom moeilijk om te voorspellen wat de arbeidsmarkt en het bijstandsbestand in de komende jaren gaan doen.

Evaluatie Businesscase 2019 en 2020

Uit de evaluatie blijkt dat de vooraf afgesproken resultaten zijn behaald. Meer klanten zijn in beeld en hebben intensieve dienstverlening ontvangen, meer inwoners zijn naar werk gebracht.
De RSD heeft zich ontwikkeld tot een netwerkorganisatie en is in staat gebleken wendbaar te reageren op onverwachte gebeurtenissen.
De evaluatie is vormgegeven langs de lijnen 'klant centraal', 'organisatie centraal' en 'investeren versus opbrengst'.
De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen op deze lijnen zijn:

Klant Centraal	Behoud de ingezette lijn met focus op specifieke klantgroepen en breid deze uit met de dienstverlening voor inwoners op de laagste treden van de arbeidsmarkt.
Organisatie-Inzet	Behoud de wendbaarheid van de RSD en ontwikkel de positionering als netwerk-organisatie voor Werk en Inkomen in de regio verder door.
Investeren / opbrengst	De RSD is er in geslaagd om de vooraf afgesproken resultaten (KPI's) te behalen. Besparing op de uitkeringslast is gerealiseerd. Behoud deze werkwijze.

Voor de uitgebreide evaluatie verwijzen we u naar het rapport 'Evaluatie Businesscase RSD 2019/2020'.

Dickensfestival Duiven

1 Inleiding

In de Liemers willen we dat iedereen ertoe doet en meedoet naar vermogen. We streven naar gelukkige, verbonden en betrokken inwoners in de Liemerse samenleving. Hierin is het hebben van een inkomen en een zinvolle dagbesteding een belangrijke basis. Voor de meeste inwoners van de Liemers is dit het geval, maar niet iedereen weet de weg of heeft de capaciteiten en mogelijkheden om dit te organiseren.

Deze inwoners krijgen ondersteuning van RSD de Liemers. De RSD verzorgt een inkomen voor die inwoners die geen of onvoldoende middelen voor het bestaan hebben. Ook helpt de RSD inwoners op weg in de samenleving. Het liefst naar betaald werk, als dat niet kan is maatschappelijke deelname het hoogste doel. We willen de mogelijkheden van deze inwoners benutten en versterken zodat ook zij kunnen meedoen.

De RSD heeft gemiddeld genomen zo'n 2.000 inwoners waarvoor zij een traject naar werk en/of inkomen verzorgt.
Dit doet de RSD als gemeenschappelijke regeling van de drie Liemerse gemeenten.

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk uit te laten stromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021.

Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we u een nieuwe opdracht voor RSD de Liemers voor.
Deze opdracht is tot stand gekomen door terug te kijken naar de resultaten van de huidige opdracht, de geleerde lessen mee te nemen in de nieuwe opdracht, de klanttevredenheidsonderzoeken RSD mee te nemen en in te spelen op de huidige economische situatie.

De gemeenteraden staan voor de taak om een nieuwe opdracht aan de RSD te verstrekken. Hierbij zijn investeringen gemoeid. Uit de evaluatie blijkt dat de beweging die vanaf 2018 is ingezet effectief is.

Met de hier voorliggende opdracht beogen we recht te doen aan de inwoners van de Liemers, passend in de ambities en doelstellingen van het sociaal domein van de drie Liemerse gemeenten.

2 Context van de nieuwe opdracht

De context waarin de RSD deze nieuwe opdracht krijgt, is een andere dan de 'Businesscase RSD' van 2018. Sinds een jaar hebben we te maken met een pandemie. Wereldwijd zijn de gevolgen van het virus en de genomen maatregelen enorm. Voor zowel de gezondheid van inwoners, alsook de gevolgen voor werk en inkomen en de economie. De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zijn nauw verbonden aan de maatregelen om Covid-19 te bestrijden.

Economische ontwikkelingen

De voorspellingen zijn soms tegenstrijdig aan elkaar. De één voorspelt een zeer somber scenario. De ander een gematigd scenario. In 2020 is de groei van het bijstandsbestand beperkt door overheidsmaatregelen Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) en Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo), waardoor veel mensen aan het werk zijn gebleven. Als de maatregelen in 2021 stoppen, groeit de werkloosheid en daarmee ook het aantal mensen in de bijstand. Al met al is het lastig inschatten wat de economie gaat doen en hoe groot de klappen zullen zijn. De verwachting is dat de instroom zeker zal toenemen.

We denken dat de RSD voldoende heeft laten zien wendbaar en toegerust voor deze taak te zijn. Uit de evaluatie blijkt dat de dienstverlening van de RSD bewezen effectief is. De gemeenten bouwen hiermee verder aan een effectieve en passende aanpak voor haar klanten. De RSD heeft tijdig de overstap gemaakt naar regie voeren en het inzetten van de partners van het LEON. Hierdoor is het aantal begeleidingsuren per klant effectief vergroot. Per klant kan de beste uitvoerder ingekocht worden. Uit de evaluatie blijkt dat aandacht voor de klant loont en leidt tot uitstroom. Hierdoor blijven we met het voortzetten van LEON profiteren van de innovatie en uitvoeringskracht van de LEON partners.

De RSD heeft zich ontwikkeld tot een professionele en wendbare organisatie. De RSD kan als wendbare en netwerkorganisatie flexibel reageren op wijzigingen in economische omstandigheden. De gedane investeringen worden zo verder benut.

Met een extra focus op de Arbeidsmarktregio Midden Gelderland (AMR) kan de RSD trajecten versneld concretiseren. Hierdoor maken de Liemerse gemeenten meer gebruik van de beschikbare AMR gelden en kunnen inwoners sneller uitstromen naar werk. Dit heeft als positief voordeel dat de positie van de Liemerse gemeenten verstevigd wordt in de AMR.

Waarom een nieuwe bestuurlijke opdracht?
Het hoofddoel is inwoners weer aan het werk te helpen en te helpen om te participeren in de maatschappij. Door mee te doen in de samenleving groeit hun welbevinden en krijgen onze inwoners eigenwaarde en zelfvertrouwen. We willen investeren in mensen die een uitkering ontvangen, zoals laagopgeleiden, statushouders, ouderen, jongeren, arbeidsbeperkten, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en ondernemers. Dit omdat we het belangrijk vinden én omdat het nodig is.

We willen mensen bemiddelen, activeren, re-integreren, werkfit maken en zoveel mogelijk plaatsen op regulier werk.
We willen mensen perspectief bieden en voorkomen dat mensen in een slechte maatschappelijke positie terecht komen. En als ze aan het werk zijn, zorgen dat ze aan het werk blijven.
Dit is goed voor de mens en de samenleving als geheel. Denk aan betere gezondheid, betere leefomstandigheden (leefbaarheid), minder beslag op gezondheids- en zorgbudget, minder uitval. De huidige economische omstandigheden (Covid-19 crisis) vraagt dit ook van ons.

We willen investeren in de RSD zodat deze organisatie in staat is om deze maatschappelijke opgave te verwezenlijken. Naast de maatschappelijke effecten levert het ook geld op. We verstrekken immers minder uitkeringen.
De RSD ontwikkelt zich verder door tot dé netwerkorganisatie voor Werk en Inkomen in de regio, waarin de klant centraal staat.
Een organisatie die steeds zorgvuldig bepaalt wat zij zelf moet doen en wanneer ze gebruik maakt van de diensten van anderen.
Een organisatie die midden in de samenleving staat en die in samenwerking met (lokale) werkgevers een impuls geeft aan de doorontwikkeling van de inclusieve arbeidsmarkt. We gaan dit proces voor de duur van 2,5 jaar aan, maken hierover prestatieafspraken, evalueren en sturen, indien nodig, tussentijds bij.

3 Evaluatie ‘Businesscase RSD 2019 en 2020’

Alvorens een nieuwe opdracht te verstrekken evalueren we de ‘Businesscase RSD 2019 en 2020’, met als doel de aanbevelingen mee te nemen in de nieuwe opdracht.
In dit hoofdstuk leest u de belangrijkste aanbevelingen uit deze evaluatie.

In 2018 is er, door gewijzigde economische omstandigheden, een veranderde maatschappelijke realiteit en aangescherpte politiek-bestuurlijke wensen, een ambitieuze opdracht verstrekt aan de RSD.
De opdracht kreeg als titel ‘Businesscase RSD’.
De RSD ontving een opdracht waarbij de investering ‘terugverdiend’ moest worden.

De belangrijkste contouren van deze opdracht waren/zijn:
1. Meer bijstandsgerechtigden richting (betaald) werk
2. Meer doelgroep bedienen
3. Een andere positie innemen in het participatieveld
4. Beter sturen op vooraf geformuleerde resultaten

De ‘Businesscase RSD’ startte eind 2018 en duurt tot juli 2021.

In dit hoofdstuk kunt u de hoofdlijnen van de evaluatie en de aanbevelingen teruglezen. Voor een uitgebreide evaluatie van de opdracht verwijzen we naar het document “Evaluatie Businesscase RSD 2019/2020”.

Resultaten

Het volgende schema brengt de resultaten ‘Businesscase RSD’ in beeld:

	100% begeleiding	200 klanten Werkfit	295 plaatsingen werk/opleiding
Doel			
2019	96,7%	122,5%	346
2020	96,1%	119,0%	328

	Duurzame plaatsingen	Klant-tevredenheid	Saldo besparing uitkeringslast
Doel			
2019	90,5%	7,5	€ 697K
2020	83,0%	7,9	€ 255K

* *Voor uitstroom vanaf augustus 2020 is de termijn van duurzaamheid nog niet verlopen.*

Ten aanzien van de investeringen hebben we geconstateerd dat RSD aan de opdracht heeft voldaan.

De investering van 2019 van € 1,4 miljoen wordt binnen twee jaar ‘terug verdiend’. In het derde jaar wordt zelfs een extra besparing gerealiseerd van afgerond € 697.000.

De investering van 2020 van € 1,3 miljoen wordt binnen twee en een half jaar terugverdiend. Tot het derde jaar is de prognose dat de investering een extra besparing op de uitkeringslast van afgerond € 255.000 oplevert. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar de “Evaluatie Businesscase RSD” en bijlage 1 van dit document.

Brug Westervoort

Aanbevelingen

In de evaluatie zijn ook aanbevelingen voor de toekomst opgenomen. Deze aanbevelingen zijn meegenomen in het opstellen van de nieuwe opdracht. De nieuwe opdracht wordt omgezet naar concrete dienstverlening waarin deze aanbevelingen een plaats krijgen.

De aanbevelingen zijn onder te verdelen in de categorieën 'Klant centraal', 'Organisatie-iInzet' en 'Investeren versus Opbrengst'.

<u>Klant centraal</u>

De belangrijkste aanbevelingen uit de evaluatie voor de klant centraal zijn:

- Continueer de ingezette intensieve begeleiding voor alle klantgroepen met perspectief op werk en behoud de extra focus op mensen met een migratieachtergrond, arbeidshandicap en jongeren.
- Intensiveer het gebruik van voorzieningen voor mensen met een arbeidshandicap om de plaatsingen op werk te verhogen. Denk hierbij aan inzet van beschut werk voor mensen met een hoge begeleidingsbehoefte en de inzet van loonkostensubsidie.
- Geef een extra impuls aan dienstverlening voor jongeren om de gevolgen van de Corona crisis te beperken.
- Houd de behaalde resultaten vast door de begeleiding van zorgklanten een structureel karakter te geven.
- Geef een impuls aan integraal werken voor de gezamenlijke klanten van de RSD en de gemeenten
- Help ondernemers die in de problemen zijn gekomen en stoppen met ondernemen naar werk in 'kansberoepen'.

Alle aanbevelingen zijn overgenomen en vindt u in de nieuwe bestuursopdracht in de Klant Centraal- Vertaling naar dienstverlening.

MKB Zevenaar bedrijvenmarkt 2019

Organisatie-inzet

De belangrijkste aanbevelingen zijn:

1. Bouw de positionering als netwerkregisseur verder uit, zowel binnen als buiten de Liemers.
2. (Netwerk)samenwerking kost tijd. Breng daarin sturing aan door het vaststellen van heldere doelstellingen.
3. Werk een strategie uit om landelijk en regionaal extra (financiële) middelen in de Liemerse gemeenten in te zetten.
   Investeer in de Liemerse inbreng in de Arbeidsmarktregio.
4. Ontwikkel het LEON verder door, in systeem en proces, om beter sturing te geven aan effectiviteit van re-integratie.
5. Faciliteer de samenwerking op het gemeentelijk sociaal domein voor uitvoerenden.
6. Blijf investeren in ontwikkeling van de professional. Zorg ook dat zij een éénduidige manier van begeleiden van klanten hebben.

Deze aanbevelingen zijn opgenomen in de bestuursopdracht bij de Klant centraal- Vertaling naar dienstverlening en Organisatie- inzet.

Investeren versus Opbrengst

De RSD had de opdracht gekregen om de investering terug te verdienen. Uit de financiële berekening blijkt dat dit is gelukt. Het loont om te investeren in begeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De belangrijkste aanbevelingen hierbij zijn:

- Niet alles is in geld uit te drukken, een zakelijke aanpak heeft wel geholpen om de resultaten te bereiken. Houd de zakelijke aanpak vast.
- Niet alles is makkelijk te meten, maak gebruik van MKBA en landelijke benchmark.

Deze aanbeveling is met de formulering van de nieuwe bestuursopdracht, waarin afspraken met elkaar worden gemaakt waarop door de raden gestuurd kan worden, overgenomen.

De belangrijkste aanbeveling vanuit voorgaande jaren is: zet deze dienstverlening binnen de nieuwe bestuurlijke opdracht voort en ontwikkel door om de aanpak verder te versterken en aan te scherpen.

4 Nieuwe opdracht

In dit hoofdstuk leest u wat de nieuwe opdracht van de RSD voor de periode van juli 2021 tot en met december 2023 is. We starten met een overzicht waarin puntsgewijs de opdracht wordt weergegeven. In de alinea's daarna volgt een toelichting per onderwerp.

Bestuurlijke opdracht	▪ Blijf de focus leggen op mensen met perspectief op werk. ▪ Geef extra aandacht aan mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking en aan jongeren tot 27 jaar. ▪ Geef de begeleiding van zorgklanten (trede 1 en 2a) een structureel karakter, zorg voor warme overdracht naar hulp- en dienstverlening. ▪ Focus bij de besteding van de extra middelen van Rijk en provincie op de uitvoering en de resultaten voor de Liemerse inwoners. Investeer hiervoor in de samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. ▪ Benut de verkregen positie als netwerk-organisatie voor de realisering van de bestuurlijke opdracht. ▪ Biedt integrale dienstverlening waar dat mogelijk is. ▪ Blijf binnen de financiële kaders.
Klant centraal *Vertaling naar dienstverlening*	Focus op dienstverlening voor: ▪ Klanten met perspectief op werk ▪ Mensen met een migratieachtergrond ▪ Arbeidsbeperkten (loonkostensubsidie en beschut werk) ▪ Jongeren ▪ Zorgklanten, trede 1 en 2a (begeleiding en toeleiding naar participatie) ▪ Zelfstandigen met een hulpvraag

	▪ Intensievere dienstverlening voor de Liemerse klanten door de extra middelen van Rijk en provincie. ▪ Versterk de rol als netwerkregisseur, schakel tussen de drie 'O's[1]. ▪ Extra aandacht voor schuldenproblematiek door inkomenscoaches ▪ Extra aandacht voor laaggeletterdheid
Organisatie-Inzet	▪ Aandacht voor professionalisering, voornamelijk in triple helix-constructies ▪ Sturing op uniforme uitvoering ▪ Digitalisering
Resultaat afspraken *KPI's 2021*	1. 100% klanten op trede 2b tot en met 5 worden actief begeleid naar werk 2. 200 klanten zijn werkfit gemaakt 3. 305 klanten zijn geplaatst op werk, scholing, bedrijf of beroep waarvan minimaal 40 uit het LDR/NBW en 20 op AMR trajecten 4. Duurzame plaatsing langer dan 6 maanden, minimaal 80% 5. 15% klanten trede 1 en 2a in actieve begeleiding naar participatie of hulpverlening 6. Klanttevredenheid is minimaal een 8
Investering	Voor de jaren 22 en 23 ieder 1 miljoen

Opmerkingen

De nieuwe wet Inburgering is niet opgenomen in de nieuwe opdracht. De voorbereidingen voor de nieuwe wet Inburgering zijn nog in volle gang. Bestuurders nemen over de beleidskeuzes en uitvoeringsinstelling nog apart besluiten. Mocht besloten worden dat RSD een rol zal krijgen bij de uitvoering van de nieuwe wet Inburgering, dan zal apart met RSD afspraken over rol en financiering worden gemaakt.

Naast deze opdracht kan apart een dienstverleningsovereenkomst afgesloten worden met de RSD.

[1] *Overheid, Onderwijs, Ondernemers*

Toelichting bestuurlijke opdracht
De RSD zet haar dienstverlening van de businesscase voort. Zij past de aanbevelingen uit de evaluatie businesscase toe en voegt daarnaast een extra focus toe. Deze focus richt zich op de trede 1 en 2a klanten. Daarnaast wordt extra inspanning gepleegd om de extra middelen die de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland ontvangt voor een evenredig deel ten goede te laten komen aan de inwoners van de Liemers.

Binnen de dienstverlening van RSD staat de klant centraal. Dit betekent niet dat de inwoner zelf kan beslissen wat te doen. Ten allen tijde koerst de RSD op kansberoepen op de arbeidsmarkt.
De RSD heeft oog voor de belemmeringen van de inwoner om weer terug te keren naar werk. Zo zijn schuldenproblematiek, onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal, niet digitaal vaardig en vitaliteit thema's waar de RSD extra aandacht aan besteedt. Voor het oplossen van deze problemen wordt de samenwerking met andere partners gezocht.

Bij de dienstverlening wordt de participatierotonde toegepast.

- De eerste afslag is regulier werk.
- Als dat niet gaat, komt de afslag begeleid werk (Garantiebaan met loonkostensubsidie).
- Als dat ook niet kan, dan komt beschut werk in beeld.
- Is ook dat niet haalbaar, dan wordt (samen met de gemeente) gekeken naar activerend werk, of andere vormen van maatschappelijke participatie.

Wanneer dit zonder een re-integratietraject niet mogelijk is, koopt RSD een traject in bij de LEON partner.
Zie afbeelding op de volgende pagina.

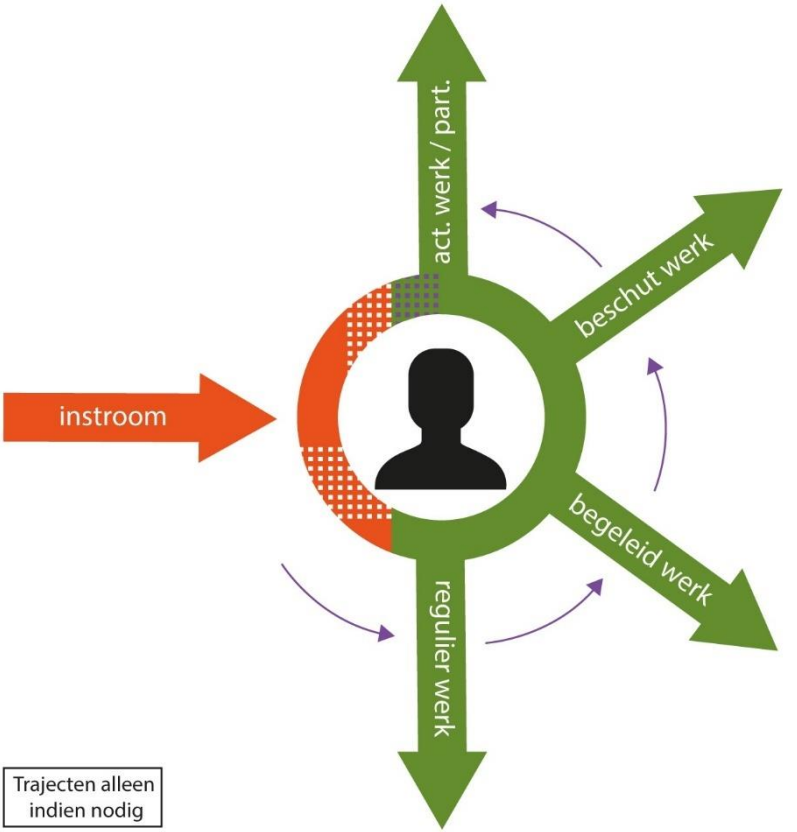

De dienstverlening zoals hierboven genoemd wordt zo veel mogelijk integraal uitgevoerd.

Integraal werken

De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben haar ambities/leidende principes voor het sociaal domein vastgelegd in respectievelijk '*de toekomstvisie en transformatieagenda sociaal domein*' en de '*beleidsvisie sociaal domein'*. De RSD maakt met Werk en Inkomen onderdeel uit van het gemeentelijk sociaal domein. De opdracht van de RSD is in lijn met de ambities/leidende principes van de gemeenten.

Voor het optimale resultaat is het belangrijk dat de Liemerse gemeenten en de RSD integraal samenwerken voor de Liemerse inwoner. Uit een analyse blijkt dat bijna de helft van de instroom bij de RSD mensen zijn met problemen in andere leefdomeinen, zoals bijvoorbeeld echtscheidings-problematiek, schulden, psychische en lichamelijke gezondheid.
Deze inwoners zijn dus niet alleen bij de RSD bekend, maar ook bij de gemeentelijke afdelingen. Hierbij is het noodzakelijk om de verbinding te zoeken met elkaar om deze kwetsbare groep passend te ondersteunen. Gemeenten en RSD staan voor de opgave om een nauwere en stevigere samenwerking aan te gaan om de problematiek, waar onze inwoners mee geconfronteerd worden, op te lossen.

Toelichting Klant centraal - vertaling naar dienstverlening

Focus klant met perspectief op werk
De klanten met perspectief op werk worden door de klantmanagers van Unit werk bediend. Deze Unit heeft een kleinere caseload waardoor zij meer aandacht kan geven aan de inwoner. Aandacht voor de klant loont. Wanneer de RSD deze specifieke aandacht blijft geven aan mensen met een migratieachtergrond, arbeidsbeperkten en jongeren zal dit de uitstroom ten goede komen.

Klantmanagers hebben een regiefunctie gekregen waarbij de klant zelf steeds meer aan het roer kan staan. Hiermee wordt de eigen motivatie van de klant aangesproken. Dit vergroot de kans op uitstroom en past naadloos bij de ambitie van de gemeente. De RSD blijft wel de richting bepalen. Hierdoor blijft de focus liggen op de kansen en mogelijkheden van de arbeidsmarkt.

Extra focus mensen met migratie achtergrond
De RSD blijft in de nieuwe opdracht gebruik maken van dedicated klantmanagers voor mensen met een migratieachtergrond. Zij werken hierbij intensief samen met gespecialiseerde LEON-contractpartners.
Uit de evaluatie is gebleken dat er veel praktische belemmeringen op verschillende levensgebieden zijn voor het kunnen volgen van een re-integratie traject.

De RSD krijgt de opdracht om met de gemeente samen te werken om deze belemmeringen weg te nemen. Ook intensiveert de RSD de samenwerking met het COA, om de overdracht te versoepelen en de start van een traject naar werk te versnellen.

Project statushouders

<u>Extra focus arbeidsbeperkten</u>

De RSD maakt ook voor deze groep inwoners gebruik van dedicated klantmanagers. Binnen LEON zijn gespecialiseerde producten voor deze doelgroep opgenomen. Ook kan de RSD gebruik maken van diverse voorzieningen voor deze doelgroep, zoals loonkostensubsidie, joboaching en werkplekaanpassingen.

De focus zal naast plaatsingen op garantiebanen (begeleid werk) nu ook komen te liggen op een goede plaatsing binnen beschut werk.

Deze plaatsingen blijven nu achter bij de landelijke taakstelling.

De RSD zal mensen met een arbeidshandicap die uitsluitend zijn aangewezen op werk in beschutte omstandigheden toeleiden naar beschut werk. De RSD krijgt de opdracht om te onderzoeken welke (lokale) werkgevers, in aanvulling op het aanbod van Scalabor, beschut werk kunnen aanbieden.
De ambitie is om het aantal plaatsingen op werk (regulier, begeleid en beschut) van mensen met een arbeidsbeperking verder te verhogen.
De RSD werkt volgens de participatierotonde.

Extra focus jongeren
De RSD behoudt het Jongerenloket. Alle jongeren uit de Liemers kunnen zich melden voor informatie en advies. Het Jongerenloket helpt met de terugkeer naar school of werk. Als dat nog niet aan de orde is, dan verstrekt RSD een uitkering.
De extra aandacht van de RSD voor jongeren richt zich erop om de gevolgen van de COVID-19 crisis voor jongeren te beperken. Jongeren hebben veelal een flexibel contract en zijn de eersten die ontslag krijgen. Ook omdat zij veelal werken in branches waar de krimp als eerste toeslaat. Het Jongerenloket werkt hierbij integraal samen met scholen voor speciaal- en praktijkonderwijs, Regionale Opleidingscentra, het RMC, het VSV team en het gemeentelijk sociaal domein.

Zorgklanten (trede 1 en 2a)
Een deel van de klanten op deze treden staat aan de zijlijn van de maatschappij en blijkt hulp nodig te hebben. Deze klanten hebben aangegeven weer mee te willen doen.
De klantmanagers van de RSD hebben deze klanten actief verwezen en gewezen op de vervolgmogelijkheden. Gebleken is dat deze klantgroep een warme overdracht en kortdurende begeleiding nodig heeft om op de juiste plek terecht te komen en de hulpverlening aan te gaan. De nieuwe opdracht aan de RSD is dan ook deze groep te begeleiden en warm over te dragen aan de juiste hulp- en dienstverlener. Zo kunnen we deze inwoners daadwerkelijk perspectief bieden.
De RSD helpt de klanten in trede 2a om de belemmeringen op te ruimen voor het kunnen volgen van een traject naar werk.
De doelgroep zorgklanten is zo groot, dat niet iedere klant begeleid kan worden. De RSD houdt de klantgroep trede 1 en 2a in beeld. Jaarlijks begeleidt de RSD 15% van deze groep naar participatie of zorgt voor een

warme overdracht naar hulpverlening. De RSD werkt nauw samen met de sociale wijkteams, SHV, WMO, Jeugd, het welzijnswerk en het lokale Liemerse verenigingsleven.

Zelfstandigen met een hulpvraag

Met de COVID-19 crisis heeft de RSD er een nieuwe doelgroep bij gekregen. Zelfstandigen die aanspraak maken op Tozo kunnen bij de RSD terecht voor inkomensondersteuning. Met ingang van 1 januari 2021 kunnen alle zelfstandigen ook bij de RSD terecht voor hulp bij heroriëntatie. Dit kan zijn loopbaanadvies, opleiding, sollicitatietraining en dergelijke. De RSD helpt ook om te toetsen en coachen op levens-vatbaarheid van een bedrijf, zodat een ondernemer, eventueel met een aanpassing, door kan gaan met ondernemen. De RSD zet haar netwerk in voor deze specifieke doelgroep. Daarnaast is de RSD de toegangspoort voor ondernemers met schulden. Bij de RSD heeft de zelfstandige met schulden één toegangsloket.

Trajecten Arbeidsmarktregio

De middelen van het steun- en herstelpakket worden toebedeeld aan de arbeidsmarktregio's. In de Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland is weinig uitvoeringscapaciteit. Projecten komen daardoor op dit moment onvoldoende van de grond. Tevens biedt het op dit moment (nog) onvoldoende kwaliteit om te spreken over arbeidsmarktkansen voor werkzoekenden. Concrete activiteiten gefinancierd met het steun- en herstelpakket kunnen helpen de stijging van het bestand te voorkomen, dan wel af te remmen. Daarvoor moet de organisatie, uitvoeringscapaciteit en de snelheid van handelen in de regio sterk verbeteren. Wij zijn ervan overtuigd dat deze stappen in de arbeidsmarktregio mogelijk zijn.

Versterken rol als netwerkregisseur

De investeringen die de RSD gedaan heeft in het ontwikkelen van het netwerk en aanpak van dienstverlening moeten benut worden voor de toekomst. Hiermee is een stevige basis gelegd om in de toekomst toch te kunnen blijven werken aan toeleiden naar de arbeidsmarkt. Met het doorontwikkelen van LEON denken we een goed antwoord te hebben op de krimp van de economie. De RSD kan hiermee anticiperen op een juiste toeleiding en begeleiding naar kansberoepen. Zij kan daarmee de effectiviteit van re-integratie vergroten.

Kennismakingsmarkt LEON partners

Het feit dat de Liemerse Ambassade de verschillende samenwerkings-verbanden heeft samengebracht binnen één organisatie is een kans voor de RSD om effectiever gebruik te kunnen maken van de Liemerse netwerken.
Met de Liemerse Ambassade is een goede samenwerking tussen de Liemerse werkgevers en de Liemerse Economische Raad tot stand gebracht.
De Liemerse Ambassade biedt perspectief, want het vergroot de mogelijkheden voor Liemerse werkzoekenden.

De RSD krijgt de opdracht om het netwerk verder uit te breiden en haar positie als schakel tussen de drie ‘O’s te versterken.

Toelichting Organisatie-inzet

Professionalisering
De RSD houdt aandacht voor professionalisering. Een goede samenwerking tussen Overheid, Onderwijs en Ondernemers is van groot belang voor een uitplaatsing op werk. De medewerkers worden verder geschoold om trajecten in deze driehoek goed vorm kunnen geven.
Daarnaast zal blijvend aandacht worden besteed aan het aanbieden van het meest succesvolle traject voor de inwoner.

De RSD is actief partner van SAM, de beroepsvereniging voor uitvoerders in het publieke sociaal domein (voormalig BvK). Via deze weg werken medewerkers voortdurend aan hun professionaliteit.

Beroepsvereniging voor professionals in het sociaal domein. RSD is actief partner.

De RSD gaat in 2021 en verder uitvoering geven aan het plan van aanpak Psychosociale Arbeidsbelasting (PSA) waarin onder andere aandacht is voor werk-privé balans en de lerende organisatie.

Uniforme uitvoering
Inwoners en externe partners ervaren nog verschil in de manier van tegemoet treden en begeleiden door de individuele medewerkers.
De RSD zal sturen op een uniforme en éénduidige uitvoering.

Digitalisering

Uit het klanttevredenheidsonderzoek van 2020 is gebleken dat een deel van de klanten de dienstverlening graag verder gedigitaliseerd wil zien. Zij willen kunnen inloggen op een klantportaal om hun specificatie in te zien, of formulieren in te kunnen dienen. De RSD zal haar dienstverlening vanuit klantperspectief verder digitaliseren.

Uiteraard wordt rekening gehouden met de inwoners die niet digitaal-vaardig zijn. Voor deze groep inwoners blijven de gewone kanalen van contact beschikbaar.

Uiterwaarden Groessen

5 Investeren versus Opbrengst

Invloed op bestandsstijging
De verwachting is dat de instroom gaat stijgen. De RSD heeft enige invloed op de instroom. Wanneer iemand recht heeft, moet een uitkering worden toegekend. Het is dan ook belangrijk om vóór het recht ontstaat, actie te ondernemen. De RSD kan hiervoor gebruik maken van regionale projecten die van Werk naar Werk leiden. Ook is het belangrijk dat de RSD inzet op bemiddeling en werkfit maken van inwoners met een WW-uitkering die op zijn eind loopt. Daarnaast beoordelen de inkomenscoaches kritisch elke aanvraag en onderzoeken of aanspraak op voorliggende voorzieningen gemaakt kan worden. Zij zullen de inwoner warm overdragen aan de instantie die de voorliggende voorziening verstrekt.

Op deze wijze kan enigszins invloed op instroom worden uitgeoefend.
De prognose 2022 -2023 is lastig weer te geven, omdat we niet weten wat de Coronacrisis gaat doen. De RSD kan wel invloed uitoefenen op de uitstroom. Het College zal dan ook stevig sturen op de afgesproken KPI's.

Financiële vertaling
Evenals bij de Businesscase RSD is de verwachting dat ook deze investering in de RSD financieel aantrekkelijk zal zijn. Op grond van de ervaringen van 2019 en 2020 is onze verwachting dat de investering van € 1 miljoen per jaar (voor de jaren 2022 en 2023) in de jaren 2024 en 2025 wordt terugverdiend. De uitkeringslast zal met ongeveer 2,8 miljoen dalen.

Daarnaast zijn er positieve effecten voor de maatschappij. Deze positieve effecten kunnen gemeten worden met een zogenaamde Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA). Met een MKBA breng je de besparing in beeld door preventie van erger leed. Denk hierbij aan het voorkomen van schulden waarvoor schuldsanering noodzakelijk is. Het voorkomen van criminaliteit of vandalisme in de gemeentelijke openbare ruimte. Of het voorkomen van eenzaamheid, zorg en bijzondere bijstand.
Dit betekent dat uitgaven op WMO, Jeugd, Schuldhulpverlening of openbare ruimte voorkomen worden.
Op welke van deze terreinen de besparing plaatsvindt, is vooraf niet te duiden.

De investering zal maatschappelijk 10% van de investering opleveren (dit cijfer is gebaseerd op landelijke ervaringscijfers).

Het jaar 2021 is een afwijkend jaar, aangezien de huidige Businesscase tot 1-7-2021 loopt. Daarnaast heeft de RSD in 2020, vanwege Corona, minder trajecten voor klanten in kunnen kopen bij haar LEON-partners.
Het Algemeen Bestuur SDL heeft dan ook het besluit genomen om een deel van het Participatiebudget dat in 2020 niet is gebruikt als bestemmingsreserve op te nemen voor het jaar 2021.
Daarnaast zijn vanuit het Rijk diverse steun- en herstelpakketten geïntroduceerd, waar de RSD optimaal gebruik van zal maken.

Dit betekent dat de RSD voor het 2e halfjaar geen extra investering nodig is vanuit de gemeenten, en de RSD voortvarend aan de slag kan met de nieuwe opdracht.
Hieronder de cijfermatige onderbouwing op totaalniveau:

Norm uitstroom: 200	**200**	**200**
	RSD totaal	
	2022	**2023**
Extra uitgaven investering		
Exploitatie/p-budget	1.000.000	1.000.000
Totale extra investering	**1.000.000**	**1.000.000**
Uitstroom/Plaatsing		
Verwachtte uitstroom investeringsjaar	**305**	**305**
Besparing uitkeringslast 1e jaar	481.750	505.750
Besparing uitkeringslast 2e jaar	510.000	510.000
Besparing uitkeringslast 3e jaar	420.000	420.000
Totale besparing uitkeringslast	**1.411.750**	**1.435.750**
Totale besparing kosten	**411.750**	**435.750**
Totale besparing uitkeringslast		**847.500**

In bijlage 1 treft u de uitgebreidere financiële onderbouwing aan.

6 Advies cliëntenraad RSD

In januari 2021 is de cliëntenraad meegenomen in de richting van de bestuurlijke opdracht voor de RSD. Vervolgens is in februari het voorliggende voorstel besproken met de cliëntenraad.

De cliëntenraad heeft tijdens dit overleg aandacht gevraagd voor klanten die niet meekunnen in de digitalisering. Zij zouden graag zien dat voor deze klanten mogelijkheden voor niet digitaal contact en/of inleveren van formulieren blijft bestaan. RSD neemt dit verzoek terharte.
Ook is gevraagd om minder gebruik van afkortingen en het toevoegen van een afkortingenlijst omwille van de leesbaarheid. Deze suggestie is in voorliggende tekst verwerkt.
De clientenraad is blij dat in deze bestuurlijke opdracht ook ruimte is voor de klanten op de laagste treden van de ladder.

De cliëntenraad kan zich op hoofdlijnen vinden in het voorstel.
De cliëntenraad van RSD de Liemers zal op 17 maart 2021 haar definitieve advies uitbrengen. Dit advies zal separaat van deze bestuurlijke opdracht, voorzien van een advies van de RSD, verzonden worden.

Bijlage 1 Financiële onderbouwing van de nieuwe bestuurlijke opdracht

De financiële onderbouwing van de nieuwe bestuurlijke opdracht is, evenals de businesscase RSD, doorgerekend op basis van de geldende verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op 50% inwoneraantal en 50% uitkeringsdossiers. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat dit een model is om een prognose af te geven en dat de daadwerkelijke resultaten af zullen wijken, aangezien de uitstroom zich niet laat leiden door de verdeelsleutel.

Verdeelsleutel per gemeente:

1-1-2021	Duiven	Westervoort	Zevenaar	RSD
Inwoners	25.067	15.011	44.099	84.177
Klanten	433	347	824	1.604
%	28,39%	19,73%	51,88%	100,00%

Hieronder de financiële onderbouwing per gemeente:

norm							200	200
	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD breed	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Extra kosten	280.740	280.740	194.686	194.686	524.573	524.573	1.000.000	1.000.000
Totale extra investering	280.740	280.740	194.686	194.686	524.573	524.573	1.000.000	1.000.000
Uitstroom/Plaatsing								
Gerealiseerde uitstroom	87	87	60	60	158	158	305	305
Besparing uitkeringslast 1e jaar	139.107	145.920	84.397	89.133	258.246	270.697	481.750	505.750
							-	-
Besparing uitkeringslast 2e jaar	178.977	178.977	89.762	89.762	241.261	241.261	510.000	510.000
							-	-
Besparing uitkeringslast 3e jaar	147.393	147.393	73.921	73.921	198.686	198.686	420.000	420.000
							-	-
Totale besparing uitkeringslast	465.477	472.290	248.080	252.816	698.193	710.644	1.411.750	1.435.750
Totale besparing kosten	184.737	191.549	53.394	58.130	173.620	186.071	411.750	435.750
Totale besparing	376.286		111.524		359.690		847.500	

Bijlage 2 Indeling klantenbestand

Trede 1.	**Geen aanbod arbeidsmarkt**	
Trede 2a.	**Aanbod arbeidsmarkt lange termijn, > 1 jaar**	Klant kan t.z.t. de stap naar de arbeidsmarkt maken, maar heeft een tijdelijke ontheffing of belemmering waardoor activering (nog) niet kan worden ingezet.
Trede 2b.		Klant kan t.z.t. de stap naar de arbeidsmarkt maken en is op dit moment in staat om een activerend traject te volgen.
Trede 3.	**Schoolgaand studerend**	
Trede 4.	**Aanbod arbeidsmarkt op termijn, < 1 jaar**	
Trede 5.	**Direct aanbod arbeidsmarkt**	
Trede 6. Groeipotentie	**Betaald werk**	Klant werkt parttime en kan nu of op den duur meer uren werken in huidige of andere functie
Trede 6. Zonder groeipotentie		Klant werkt parttime en kan structureel niet meer werken of een andere functie vervullen
Trede 6. Niet Werkfit		Klant werkt parttime. Er is nog niet vastgesteld of er wel/geen groeipotentie is.
Niet-uitkeringsgerechtigden (Nuggers)	**Klanten die ingeschreven staan bij UWV als werkloos werkzoekende en die geen uitkering van UWV, SVB of gemeente ontvangen.**	Wettelijke verplichting om door tijdige begeleiding instroom in de bijstand te voorkomen.

Bijlage 3 Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis en toelichting
AMR	Arbeidsmarktregio
COA	Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers
KPI	Kritische Prestatie Indicatoren
LEON	Leer- en Ontwikkel Netwerk
LDR	Landelijk doelgroep register
LKS	Loonkostensubsidie
MKBA	Maatschappelijke Kosten Baten Analyse
NBW	Nieuw Beschut Werk
NOW	Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid
PSA	Psychosociale arbeidsbelasting
PW	Participatiewet
RMC	Regionale Meld- en Coördinatie functie voortijdig schoolverlaters
ROC	Regionaal Opleidingscentrum, middelbaar beroepsonderwijs
SHV	Schuldhulpverlening
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
VSV	Voortijdig School Verlaters
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WW-uitkering	Werkloosheidswet uitkering

RSD DE LIEMERS

MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

Duiven Westervoort

Cliëntenraad
RSD de Liemers

Zevenaar

Aan: Colleges van Burgemeester en wethouders van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Van: Cliëntenraad RSD de Liemers

Datum: 19 maart 2021

Onderwerp: Advies inzake Bestuurlijke opdracht 2021 -2023 voor RSD de Liemers.

Geachte college,

In september 2020 en januari 2021 is de cliëntenraad meegenomen in de richting van de bestuurlijke opdracht voor de RSD. Vervolgens is in februari het voorliggende voorstel besproken met de cliëntenraad.

De cliëntenraad heeft tijdens dit overleg aandacht gevraagd voor klanten die niet meekunnen in de digitalisering. Zij zouden graag zien dat voor deze klanten mogelijkheden voor niet digitaal contact en/of inleveren van formulieren blijft bestaan. RSD neemt dit verzoek ter harte. Ook is gevraagd om minder gebruik van afkortingen en het toevoegen van een afkortingenlijst omwille van de leesbaarheid. Deze suggestie is verwerkt.

De cliëntenraad is blij dat in deze bestuurlijke opdracht ook ruimte is voor de klanten op de laagste treden van de ladder.

De aangepaste definitieve versie 7 is besproken op 17 maart 2021.In dit overleg is nog aandacht geweest voor het feit dat inzake blz 10 3de alinea niet alle kennis in huis is. Hierop is een toelichting gegeven naar tevredenheid. De cliëntenraad kan zich, met in achtneming van de genoemde aandachtspunten, vinden in de bestuurlijke 0pdracht 2021-2023 RSD de Liemers.

De cliëntenraad RSD de Liemers brengt dan ook een positief advies uit.

Namens de Cliëntenraad RSD de Liemers,

Hans van Bussel
Onafhankelijk Voorzitter

Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers

- We missen de evaluatie Businesscase RSD de Liemers 2019-2020. Hier zou onze vraag waarom onze gemeente het zoveel slechter doet dan de andere deelnemende gemeente in beantwoord worden. Graag ontvangen wij die evaluatie of een antwoord op onze vraag.

Kon pagina 1 uit document 2021 05 04 A11a. College van B&W - Kennisgeving Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document 2021 05 04 A11a. College van B&W - Kennisgeving Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document 2021 05 04 A11a. College van B&W - Kennisgeving Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

RSD DE LIEMERS

MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

De Liemerse klant centraal
Is het gelukt?

Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020

Inleiding

In de Liemers willen we dat iedereen meedoet en ertoe doet. Wij vinden het belangrijk dat inwoners zich verbonden en betrokken voelen binnen onze regio. Voor de meeste inwoners van de Liemers is dat het geval, maar bij sommigen lukt dat (even) niet. Zij hebben weinig perspectief op een (betaalde) baan en vinden niet altijd de weg naar andere maatschappelijke activiteiten of sociale contacten. RSD de Liemers ondersteunt deze inwoners al sinds 2009 op diverse manieren op hun weg naar werk, wanneer dat haalbaar is. Als werk niet mogelijk is, is maatschappelijke deelname het hoogst haalbare doel. Gemiddeld gaat het om een groep van ongeveer 2.000 inwoners, waarvan we hebben afgesproken dat wij juist deze groep centraal laten staan.

In juni 2018 is er een nieuwe, ambitieuze, opdracht verstrekt aan de RSD. Dit had te maken met de gewijzigde economische omstandigheden, een veranderde maatschappelijke realiteit en aangescherpte politiek-bestuurlijke wensen. Deze opdracht kreeg als titel 'Businesscase RSD' en was voornamelijk gericht op de groep klanten die het dichtst bij de arbeidsmarkt stonden. De RSD ontving van de drie Liemerse gemeenten een extra investering die 'terugverdiend' moest worden binnen enkele jaren.

De belangrijkste contouren van deze Businesscase RSD waren/zijn:

1. **Meer bijstandsgerechtigden richting (betaald) werk.**
2. **Meer doelgroepen bedienen.**
3. **Een andere positie innemen in het participatieveld.**
4. **Beter sturen op vooraf geformuleerde resultaten.**

De 'Businesscase RSD' begon eind 2018 en duurt tot medio 2021. Met de drie gemeenten is afgesproken om na twee jaar, op basis van bovenstaande contouren en de behaalde resultaten, de 'Businesscase RSD' te evalueren.

Een belangrijk onderdeel van de 'Businesscase RSD' is sturen op resultaat. In opdracht van de gemeenten heeft er medio 2019 een extern onderzoek plaatsgevonden wat hieraan heeft bijgedragen. Mede op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zijn de drie Liemerse gemeenten maandelijks op de hoogte gehouden van de resultaten van de 'Businesscase RSD' en is er

in nauwe afstemming met de Liemerse gemeenten gestuurd op deze resultaten.

De Liemerse gemeenteraden zijn de afgelopen twee jaar geïnformeerd door middel van de ‘Bestuursrapportage 2019’ (begin 2020) en de ‘Tussentijdse Bestuursrapportage 2020’ (herfst 2020). De reden om in 2020 eerder te rapporteren dan gebruikelijk, na een volledig kalenderjaar, had te maken met de impact van de Coronacrisis op de ‘Businesscase RSD’.

De huidige evaluatie is een samenvatting van de twee bestuursrapportages, aangevuld met de resultaten van de laatste twee kwartalen van 2020.
Het mag geen verrassing zijn dat de RSD, ondanks de onzekere tijd, trots is op de behaalde resultaten van de afgelopen twee jaar.
Dat deze resultaten behaald zijn, heeft grotendeels te maken met de wendbaarheid van zowel de organisatie, als ook van haar medewerkers en ketenpartners. Dit is wellicht één van de belangrijkste ontwikkelingen van de RSD van de afgelopen twee jaar, maar zeker ook richting de toekomst.

Na twee jaar ben ik ervan overtuigd dat wij als RSD samen met de drie Liemerse gemeenten de juiste koers te pakken hebben. Dit biedt veel perspectief voor de toekomst.

Ik dank iedereen voor de inzet, de samenwerking en het vertrouwen in de RSD. Daarnaast doe ik wederom een beroep op het voortzetten van de huidige constructieve samenwerking en het vertrouwen in de toekomst.

Gezamenlijk gaat het ons lukken om de aanbevelingen uit deze evaluatie te vertalen naar een mooie(re) toekomst voor onze Liemerse klanten.

Hartelijke groet uit de Liemers,

Wilfred Hekkers
Directeur RSD de Liemers

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
De klant centraal	9
Opmerkingen van klanten	19
Organisatie inzet	20
Opmerkingen van partners	27
Businesscase RSD	28
Bijlagen	32
Financiële bijlagen en doorrekening	38

Samenvatting

De initiële opdracht van de drie Liemerse gemeenten aan de Regionale Sociale Dienst (RSD) stamt uit 2014. Na 2014 is er veel veranderd zoals:

- Gewijzigde economische omstandigheden;
- De veranderde maatschappelijke realiteit;
- De aangescherpte politiek-bestuurlijke wensen.

Deze veranderingen zijn in 2018 de basis geweest voor een nieuwe, ambitieuze(re) opdracht aan de RSD: **de Businesscase RSD**.

De Businesscase RSD omvat, zoals uiteengezet in het raadsvoorstel van 2018, de volgende punten:

- Beperk de doelgroep niet langer tot bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, maar breng ook de **mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt naar betaald werk**;
- Verbreed de doelgroep **met statushouders en mensen met een arbeidsbeperking**;
- Vorm de RSD om tot een **netwerkorganisatie voor werk en participatie**;
- Richt een '**unit werk**' in en werf daarvoor medewerkers met competenties die passen bij de nieuwe werkwijze;
- **Ken uw bijstandsgerechtigden**;
- Leg beleidsprioriteit bij het **naar betaald werk brengen van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt**;
- Leg beleidsprioriteit bij **statushouders en mensen met een arbeidsbeperking en bemiddel en plaats hen in een zo regulier mogelijke werkomgeving**;
- **Investeer in de nieuwe opdracht, investeer in mensen en verdien de investering terug**.

De belangrijkste maatschappelijke opgave, het verhogen van 'eigenwaarde' en 'zelfrespect', zijn niet volledig te kwantificeren in de resultaten van een 'zakelijk' opgezette businesscase. In de individuele gesprekken en begeleiding van onze klanten staat dit vanzelfsprekend bovenaan. Dat zien we terug in het vertrouwen dat we hebben opgebouwd met onze klanten en wordt ook genoemd in het klanttevredenheidsonderzoek 2020.

Medio 2019 zijn bovenstaande punten vanuit de Businesscase RSD (verder) vertaald in de volgende jaarlijkse resultaten rondom de Liemers klant.

Doel	100% begeleiding	200 klanten Werkfit	295 plaatsingen werk/opleiding
2019	96,7%	122,5%	346
2020	96,1%	119,0%	328

Doel	Duurzame plaatsingen	Klant-tevredenheid	Saldo besparing uitkeringslast
2019	90,5%	7,5	€ 697K
2020	83,0%	7,9	€ 255K

** Voor uitstroom vanaf augustus 2020 is de termijn van duurzaamheid nog niet verlopen.*

Het behalen van deze (positieve) resultaten kan vertaald worden naar de gedane jaarlijkse investering. Het terugverdienen van deze investering duurt gemiddeld twee à drie jaar.

De investering in 2019 van € 1,4 miljoen wordt binnen twee jaar 'terugverdiend'. In het derde jaar wordt zelfs een extra besparing op de uitkeringslast gerealiseerd van afgerond € 697.000.

De investering in 2020 van € 1,3 miljoen wordt binnen tweeënhalf jaar 'terugverdiend'. Voor het derde jaar wordt een prognose gedaan van een extra besparing op de uitkeringslast van afgerond € 255.000

In beide berekeningen is geen Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA)* meegenomen. Gemiddeld levert de MKBA een extra besparing op van tien procent op de totale besparing. In geval van de Businesscase RSD zijn dit bijvoorbeeld kosten die niet worden ingezet in/voor de zorg van een klant wanneer de klant richting werk wordt begeleid en/of aan het werk is.

* *Een MKBA brengt op systematische wijze alle voor- en nadelen van een interventie, in dit geval door de RSD, onder één noemer. Dat gebeurt door de effecten van een traject te vergelijken met de situatie waarin dit traject niet zou zijn gevolgd. De baten worden net als de kosten uitgedrukt in euro's. Dit geldt ook voor zaken die niet direct een prijskaartje hebben, zoals overlast, kwaliteit van leven of je veilig voelen. Als de baten uiteindelijk groter zijn dan de kosten, dan zorgt de interventie voor een toename van de maatschappelijke welvaart.*

DE KLANT CENTRAAL

Uitstroom werk/opleiding

2019	2020
346	328

Uitstroom doelgroepers

2019	2020
94	74

Uitstroom ivm studie

2018	2019	2020
10	23	25

Caseload jongeren

2018	2019	2020
199	309	314

Klanten trede 1 eind 2020

541

RSD DE LIEMERS

MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

De klant centraal

Met de 'Businesscase RSD' heeft RSD de Liemers de klant meer dan ooit centraal gesteld. Dit betreft zowel het reguliere klantenbestand, als meer specifieke klantgroepen zoals jongeren, mensen met een arbeidsbeperking en statushouders. Deze verschillende groepen zijn in kaart gebracht en de dienstverlening is daarop aangepast. In zijn algemeenheid is er geïnvesteerd in eigen regie van de klant.

In dit hoofdstuk belichten we de veranderingen omschreven in de Businesscase RSD. De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- **Zicht op zorgklanten**
- **Inzet en effecten op de doelgroep met perspectief op werk**
- **Statushouders en mensen met een arbeidsbeperking.**

De onderstaande onderwerpen zijn niet expliciet genoemd in de Businesscase maar zijn de afgelopen twee jaar wel actueel gebleken:

- **Tozo**
- **Klant centraal sociaal domein breed**
- **Impact van corona**

Zicht op zorgklanten
Vóór de businesscase was er relatief weinig contact met de zorgklanten. Dit is de klantgroep die geen perspectief op werk heeft. Zij staan op de onderste treden van de werkladder. De focus van de Businesscase lag niet op deze groep omdat deze groep verder van de arbeidsmarkt stond dan de andere klanten. Het in kaart brengen van deze groep maakte wel onderdeel uit van de Businesscase.

Resultaten
- De RSD heeft alle zorgklanten in beeld gebracht. De basis is nu op orde.
- De RSD heeft alle zorgklanten gesproken:
  - De grootste groep mensen die gesproken is, is doorverwezen naar vrijwilligerswerk of naar hulpverlening. Echter, 80 tot 85% van de mensen die door de RSD zijn doorverwezen binnen het netwerk van de RSD zijn uiteindelijk niet door de beoogde instantie opgepakt. Voor veel klanten is de stap naar de beoogde instantie te groot.
  - Een kleiner deel van de zorgklanten had meer perspectief op werk dan gedacht. Deze klanten zijn ingedeeld op de andere treden en worden/zijn begeleid richting werk.
- Ook is er een controle uitgevoerd op de rechtmatigheid. Dit heeft in enkele gevallen geleid tot het beëindigen van de uitkering.

Aanbevelingen
- Houd de behaalde resultaten vast door de begeleiding van zorgklanten een structureel karakter te geven.
- Formuleer SMART-doelstellingen voor deze klantgroep.
- Investeer in tijd en ruimte om deze klanten warm over te dragen naar vrijwilligerswerk en hulpverlening, bijvoorbeeld Activerend Werk.
- Investeer in de samenwerking met sociale teams van gemeenten om de stap van de klant naar de beoogde instanties te verkleinen.

Inzet en effecten op de doelgroep met perspectief op werk
In de uitvoeringspraktijk blijkt dat de effectiviteit van de re-integratie-dienstverlening sterk samenhangt met de intensiteit van de begeleiding. Een onderdeel van de Businesscase was dat de medewerkers van de RSD wel verantwoordelijk zijn/blijven voor de begeleiding van de klanten, maar dat de uitvoering van de begeleiding wordt uitgevoerd door externe (LEON) partners.

Resultaten

- De intensievere begeleiding heeft geleid tot een completer beeld van de klant inclusief de begeleiding richting/plaatsing op werk.
- Door de trajectuitvoering zoveel mogelijk bij externe (LEON-) partners te beleggen, werd het aantal begeleidingsuren voor de klant sterk vergroot.
- Tot 2018 werd met name ingezet om klanten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen. Nu wordt een bredere groep klanten (eerst) parttime geplaatst in plaats van fulltime.
- Het overzichtelijk in beeld brengen van alle re-integratiemogelijkheden bij de klant heeft geleid tot een versterking van de zelfregie.
- In 2019 zijn er 51 meer klanten geplaatst op werk dan de afgesproken KPI van 295. In 2020 zijn 33 meer klanten geplaatst op werk dan de afgesproken KPI van 295.
- Door het Jongerenloket is vol ingezet op de begeleiding van de jongeren, ondanks een stijging van de instroom. Met als resultaat dat er in 2019 en 2020 meer jongeren zijn uitgestroomd richting opleiding en werk dan in 2018.

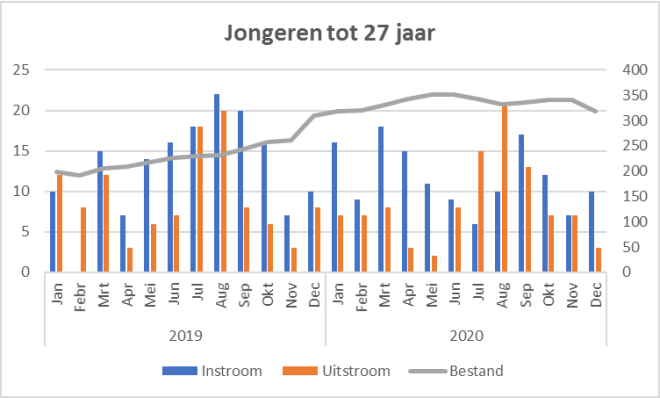

Aanbevelingen

- De ingezette intensieve begeleiding voor alle klantgroepen richting werk continueren.
- De eigen regie verder versterken door het gericht ontwikkelen van competenties van klanten en het optimaliseren van de informatievoorziening richting klanten.
- De klantvriendelijkheid van de RSD verder verbeteren door het regelmatig uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek en eventuele implementatie van de verbeterpunten.
- Mede door Corona zal het aantal klanten stijgen maar ook de dienstverlening naar de klant veranderen. Blijf hierin wendbaar, bijvoorbeeld door het organiseren van (gedeeltelijke) digitalisering dienstverlening.

Momenteel wordt gekeken hoe de klantbeleving verbeterd kan worden door een digitaal klantenportaal. Dit portaal wordt zo gebruiks- en klantvriendelijk ingericht. Hierin kan de klant zijn/haar gegevens inzien of direct reageren op vragen e.d. Dit om het proces efficiënter, effectiever te laten verlopen, maar vooral zoveel mogelijk regie bij de klant neer te leggen.

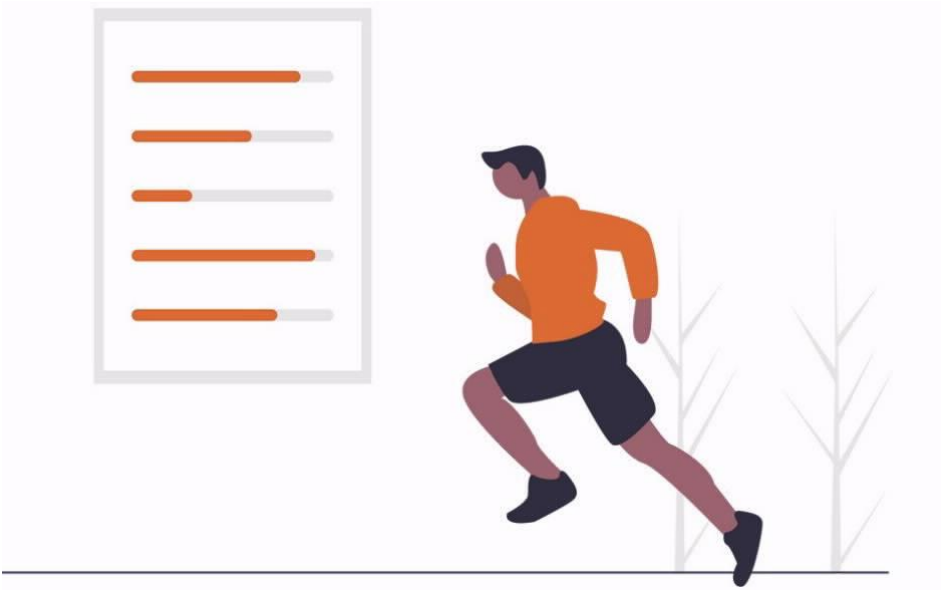

Statushouders en mensen met een arbeidsbeperking.

Statushouders

Ongeveer een derde van het klantenbestand van de RSD heeft een migratieachtergrond. Bijna 200 van hen zijn statushouder, mensen met een voorlopige of voorwaardelijke verblijfsvergunning. Voor de start van de Businesscase werden vooral die statushouders naar werk begeleid die goede perspectieven op werk hadden. Dat waren er weinig.
Binnen de Businesscase is de RSD veel intensiever met statushouders aan de slag gegaan.

Resultaten

- De groep statushouders is volledig in beeld bij de RSD. Dit beeld laat zien dat een groot deel van deze groep (nog) niet direct bemiddelbaar is naar werk.
- De statushouders worden begeleid door deskundigen, met ervaring op het gebied van taal en cultuur. Deze zorgen voor de ondersteuning bij veel praktische (dagelijkse) zaken zoals toeslagen, studiefinanciering, de (preventie) van schulden. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de Liemerse Welzijnsinstellingen.
- De opstart van het traject 'Liemers Perspectief in Zorg en Techniek'.
  In dit traject worden statushouders begeleid richting banen in de zorg en techniek.
- In twee jaar tijd zijn 34 statushouders (weer) actief op trajecten richting werk, 42 zijn op de korte termijn bemiddelbaar richting werk en 14 statushouders zijn uitgestroomd richting opleiding en/of (betaald) werk.

Aanbevelingen

- De focus op de groep Statushouders continueren.
- Samen met de gemeenten (blijven) onderzoeken op welke manier de statushouders in de Liemerse samenleving opgenomen kunnen worden.

Mensen met een arbeidsbeperking
Sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 is het aantal mensen met een arbeidsbeperking, dat met een loonkostensubsidie aan het werk is, gestaag gegroeid. Vanuit de Businesscase is de opdracht voor de RSD om mensen met een arbeidsbeperking te plaatsen bij werkgevers. Van de mensen die met een loonkostensubsidie aan het werk zijn, is het merendeel jonger dan 27. In het verlengde van bovenstaande opdracht heeft de RSD zelf ook enkele collega's aan het werk die onder deze opdracht vallen.

Sinds 2019 werkt de RSD met gespecialiseerde klantmanagers voor mensen met een arbeidsbeperking. Deze klantmanagers richten zich zowel op het uitplaatsen en herplaatsen van mensen met een arbeidsbeperking.

Resultaten
- De deskundigheidsbevordering van de klantmanagers op dit onderdeel is fors gestegen.
- Het uitvoeren van de trajectregie voor de 127 werknemers.
- Versterkte samenwerking met het Praktijk- en Speciaal Onderwijs (VSO) en een toename van het aantal netwerkpartners voor deze specifieke klantgroep.
- Een groei voor wat betreft het aantal uitplaatsingen en herplaatsingen van mensen met een arbeidsbeperking.
- Jongeren met ernstige studiebelemmeringen zijn zoveel mogelijk, met behulp van de procesbegeleider van de RSD, doorverwezen naar een aangepast opleidingstraject.

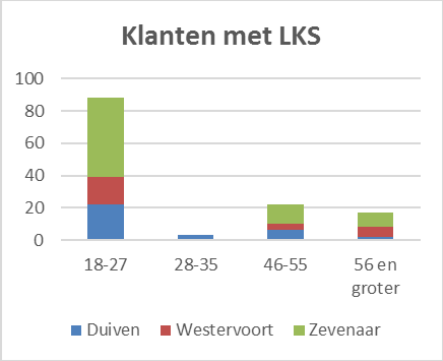

Aanbevelingen

- Extra focus op deze klantgroep continueren.
- Het aantal plaatsingen met loonkostensubsidie verder verhogen.
- Onderzoek de mogelijkheden voor klanten met een hoge begeleidingsbehoefte in de relatie met Nieuw Beschut Werk.

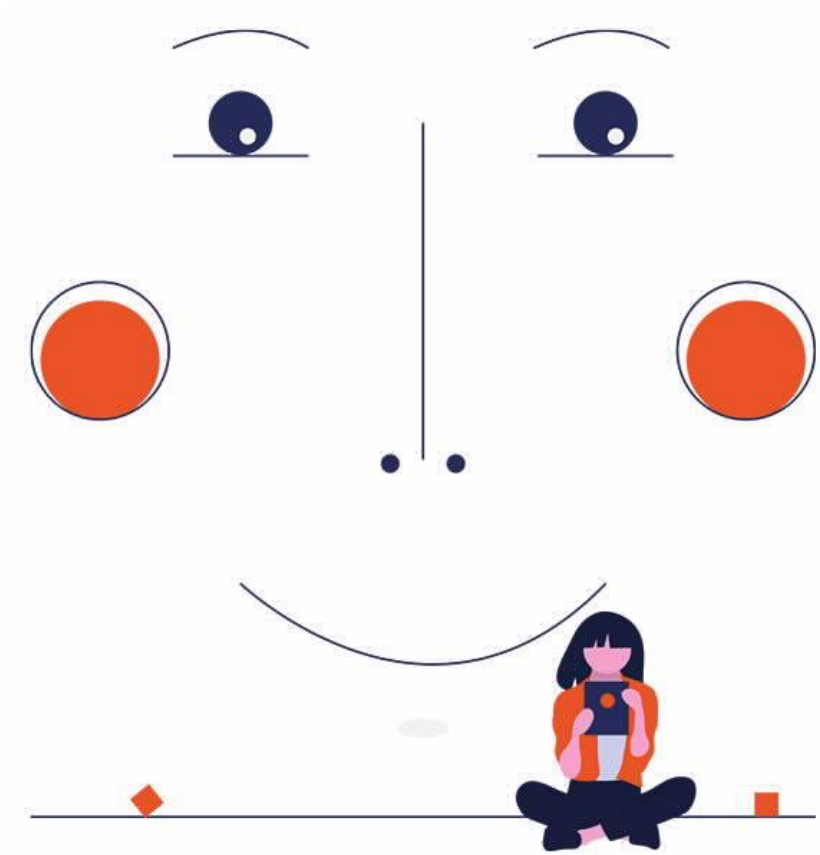

Tozo
Door de Coronacrisis is er voor de RSD een nieuwe klantgroep bij gekomen; zelfstandig ondernemers en Zelfstandigen Zonder Personeel (ZZP'ers).
Om deze ondernemers te ondersteunen, heeft het kabinet in het voorjaar van 2020 de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo) in het leven geroepen. Deze regeling is bedoeld voor zelfstandig ondernemers en ZZP'ers die als gevolg van de Coronacrisis inkomsten zagen wegvallen en hierdoor in financiële problemen kwamen.
De RSD voert deze regeling uit voor de drie Liemerse gemeenten.

Resultaten
- De RSD heeft in 2020:
  - Ongeveer 2.000 aanvragen levensonderhoud behandeld.
    Hiervan zijn er 1.700 toegekend.
  - Extra controles uitgevoerd in het kader van de rechtmatigheid.
  - Ruim 130 aanvragen voor bedrijfskredieten beoordeeld.
    Hiervan zijn er 100 toegekend en uitbetaald.

Aanbeveling
- Ondersteun ondernemers in de breedste zin van het woord in afstemming met de drie gemeenten.
- Begeleid ondernemers die in problemen komen naar werk in de zogenaamde 'kansberoepen'.
- Geef ondernemers inzicht in de huidige situatie en ondersteun hen door middel van maatwerk bij een eventuele doorstart.

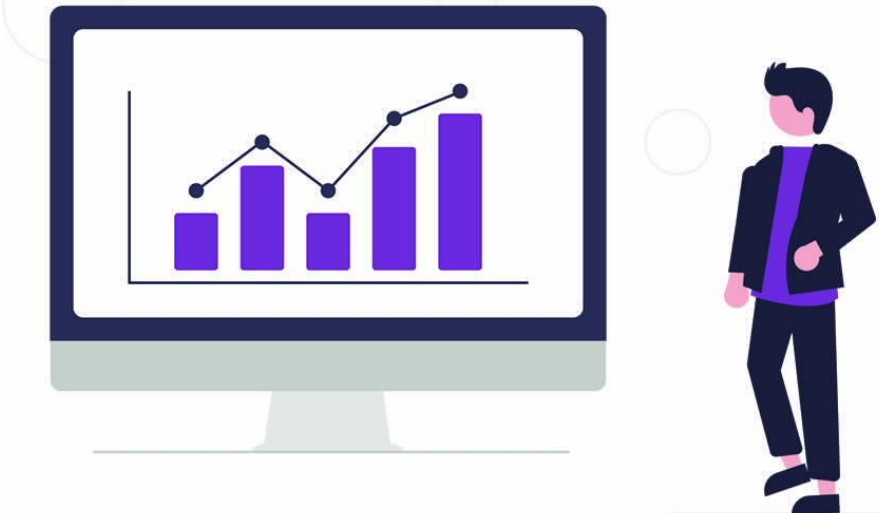

Klant centraal sociaal domein breed
Vanaf 2015 liggen alle verantwoordelijkheden in zorg en ondersteuning bij de Liemerse gemeenten. In veel gevallen wordt de Liemerse inwoner zowel door de gemeente als door de RSD geholpen. In de praktijk betekent dit dat er rondom en voor de klant nauw wordt samengewerkt tussen de gemeenten, de sociale teams en de RSD.

De Coronacrisis en de meerdere lockdowns hebben in 2020 verschillende uitwerkingen op klanten van zowel de RSD als de gemeenten gehad. Een aanzienlijk deel van de klanten is dieper in de problemen geraakt. Mensen zijn afgegleden en hebben veelal intensieve hulpverlening nodig om er weer bovenop te komen.

Resultaten

- De RSD heeft verbindingsofficieren ingezet die verantwoordelijk zijn voor de verbinding tussen de RSD en de wijkteams. Zij denken vanuit de hulpvraag van de klant die zowel door de gemeenten als de RSD ondersteund wordt. Deze ervaring biedt perspectief voor de toekomstige samenwerking binnen het sociaal domein breed.

Aanbevelingen

- Werk integraal waar mogelijk op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Concretiseer deze samenwerking met transparante afspraken wie waar verantwoordelijk voor is om te voorkomen dat klanten tussen wal en schip vallen.

Opmerkingen van klanten

Bron: Klanttevredenheidsonderzoek 2020

‘Meer stageplekken en werkervaringsplekken. Dit misschien te doen door meer samen te werken met de lokale ondernemers in de diverse sectoren.’

‘Ik ben zeer tevreden. Ik word keurig geholpen om mijn kans op werk te vergroten.’

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

Ga zo door!! En mijn complimenten voor jullie qua schakelen in de ineens ontstane chaos in maart april 2020!! Echt bijzonder goed geregeld!!’

Ik heb van mede-ondernemers gehoord hoeveel problemen ze hebben gehad met de aanvraag van Tozo (snelheid, betalingen enz) in andere gemeenten. Dan moet ik zeggen dat RSD dit heel professioneel heeft aangepakt.

‘ik vind de gegeven informatie op de formulieren prettig. Ook heel modern met een RSD app en het online kunnen uploaden van gegevens. De afhandeling is fantastisch. Mijn eerste indruk is dat jullie met passie jullie werk doen.

ORGANISATIE - INZET

85 RSD-ers
Betrokken, enthousiast

LEON

instrumenten
173
aanbieders
55

Belangrijkste ketenpartners

- 9 Gemeenten
  (incl de Liemerse gemeenten)
- UWV
- WSP-MG
- ca 10.000 bedrijven

Ingezette trajecten 2020
750

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

Het sociaal domein is, net als de arbeidsmarkt, continu in beweging. In 2018 is de conclusie getrokken dat dit, in de Liemers, om een ambitieuze sociale dienst vraagt die verder gaat dan alleen het rechtmatig verstrekken van uitkeringen en begeleiden van mensen naar werk.

Een belangrijke ambitie vanaf 2018 was het aanscherpen van de (uitstroom)doelen. Dit betekende dat de RSD moest veranderen naar een (nog) meer resultaatgerichte organisatie. Om deze resultaten te behalen, moest de RSD wendbaar worden en blijven. Deze wendbaarheid heeft zowel betrekking op de inrichting van de organisatiestructuur als haar medewerkers. Hiermee kan de RSD anticiperen op de (continu veranderende) arbeidsmarkt. Toen nog niet wetende dat de wereld in 2020 volledig zou veranderen door de impact van de Coronacrisis.

Ook de strategische positie van de RSD in het participatieveld moest veranderen. De RSD moest als netwerkregisseur fungeren op de arbeidsmarkt. Als spil tussen inwoners, ondernemers, onderwijs en overheid. Het samenspel tussen deze partijen was/is van groot belang om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Dit vereist een stevige(re) positionering van de RSD in zowel de Liemers als in de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. Voor de RSD betekende dit het wijzigen van de koers naar een nog meer naar buiten gerichte organisatie.

Bovenstaande ambities zijn met behulp van het externe onderzoek van BDO, uitgevoerd medio 2019, nog concreter gemaakt. Veel aanbevelingen zijn overgenomen in de doorontwikkeling van de RSD. Aanbevelingen die betrekking hebben op de samenwerking met de triple helix zijn gedeeltelijk opgepakt maar worden meegenomen in de aanbevelingen.

In dit hoofdstuk belichten we de in 2018 belangrijkste veranderde thema's binnen de Businesscase RSD:

- **RSD als netwerkregisseur**
- **Leer- en Ontwikkelnetwerk (LEON)**
- **Specialisatie Werk, Zorg en specifieke doelgroepen**
- **(Wendbare) organisatie en medewerkers**

RSD als netwerkregisseur
Voor de 'Businesscase RSD' betekende dit: de RSD ontwikkelt zich tot een netwerkorganisatie voor werk en participatie, waar de vraag van (lokale) werkgevers en het 'ken je klant principe' centraal staan.

De RSD heeft sinds 2018 de samenwerking aangehaald met:
- (Liemerse) werkgevers (in samenwerking met het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland);
- Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland (centrumgemeente Arnhem, negen gemeenten, Regionaal Werkbedrijf Midden-Gelderland en UWV);
- Partners van het Leer- en Ontwikkelnetwerk (LEON);
- Landelijke platforms, bijvoorbeeld de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en DIVOSA

Resultaten
Het tot tweemaal toe behalen van de volledige doelstelling in 2019 en 2020 is onder andere te danken aan de samenwerking met bovengenoemde partijen. Ook de, minder meetbare, kennisdeling binnen dit netwerk ziet de RSD als een belangrijk winstpunt. Binnen de regio Midden-Gelderland wordt de RSD gezien als een belangrijke speler wanneer het gaat om initiatieven en samenwerking.

Belangrijkste aanbevelingen voor de toekomst
- Bouw de positionering als netwerkregisseur verder uit, zowel binnen als buiten de Liemers.
- Samenwerken in de regio en in de Liemers kost tijd en middelen. Stel hierom gezamenlijke doelstellingen vast en concretiseer dit in een aanpak waarbij de uitvoering zoveel mogelijk in de Liemers wordt belegd.
- Werk een strategie uit om landelijk en regionaal extra (financiële) middelen te vertalen naar de Liemerse klant.
- Versterk de gemeentelijke samenwerking binnen het sociaal domein, maar ook met economische zaken en de Liemerse Ambassade. In veel gevallen gaat het om dezelfde klant of werkgever die zowel door de RSD als gemeenten ondersteund/benaderd wordt. Zie bijvoorbeeld de gezamenlijke aanpak binnen het 'Liemers Ondernemersportaal'.
- Scherp de rolverdeling aan tussen de gemeenten, regionale partners en RSD wanneer het gaat over bovenstaande aanbevelingen. Kies voor één

Liemers verhaal. De gewenste samenwerking met het MKB is hier een belangrijk voorbeeld van. Deze samenwerking vereist een planmatige aanpak in afstemming met bijvoorbeeld de partners van economische zaken en het WSP.

- Maak gebruik van creatieve manieren om extra middelen in te zetten, bijvoorbeeld door de doorontwikkeling van Social Return On Investment (SROI).

Leer- en Ontwikkelnetwerk (LEON)
Het LEON is het netwerk van o.a. aanbieders van re-integratiediensten en onderwijs. Het geeft de medewerkers van de RSD een breed scala aan instrumenten om elke klant een traject op maat te bieden, om zo een stap naar (betaald) werk te zetten. Inzetten wat de klant nodig heeft en sturing op resultaat zijn de basisprincipes. Door eenduidige afspraken met alle LEON-partners wordt ook de administratieve last geminimaliseerd. Aanbieders met vernieuwend en/of een aanvullend aanbod krijgen regelmatig de kans om tot LEON toe te treden.

Resultaten
- Door maatwerk kan elke klant naar vermogen meedoen in de maatschappij.
- Het zo optimaal mogelijk inzetten van het LEON heeft geleid tot het behalen van de doelstellingen in 2019 en 2020.
- De resultaten uit de evaluatiegesprekken met de LEON-partners zijn positief. Er blijkt veel en kwalitatief goed aanbod te zijn in de Liemers.
- LEON-partners zijn tevreden en geven aan vertrouwen te hebben in de RSD als samenwerkingspartner.

Aanbevelingen voor de toekomst
- Ontwikkel het LEON door in systeem en proces om sturingsinformatie te verzamelen en kennisontwikkeling te stimuleren.
  Het thema voor 2021 en verder is dan ook ‘optimalisatie’.
- Richt het LEON zo in dat het toepasbaar is op afstand en in de digitale omgeving. Het ambitieuze samenwerken en netwerken is, mede door de Coronacrisis, nog onvoldoende van de grond gekomen. Er wordt hard gezocht naar mogelijkheden om dit in 2021 wel te laten slagen.
- Vanwege de impact van de Coronacrisis, in de lente van 2020, is in oktober 2020 besloten dat alle bestaande contracten met de LEON-partners verlengd worden. Zo kunnen klantmanagers het aanbod volledig leren kennen. Er is geen afnameverplichting, er wordt alleen ingezet waar dat nodig is.
- Onderzoek welke partners het beste invulling geven aan de opdracht van de RSD en versterk deze samenwerking.

Specialisatie Werk, Zorg en specifieke doelgroepen
De medewerkers die het primaire proces van de RSD uitvoeren, zijn opgedeeld in meerdere specialisaties:

- De medewerkers van de unit Zorg en Ondersteuning begeleiden de inwoners die een onoverbrugbare of zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben.
- De medewerkers van de unit Werk (teams Activering en Bemiddeling) begeleiden mensen die perspectief hebben op werk. Door deze begeleiding krijgen klanten de kans om op een passende manier te participeren in de samenleving, (veelal) door de inzet van LEON-partners. Het aanbod is divers: van diagnostiek, tot oriëntatietrajecten en opleidingen. Het bemiddelen van klanten gebeurt in samenwerking met het Werkgeversservicepunt Midden Gelderland en de (Liemerse) werkgevers.
- In 2018 is er ook (extra) geïnvesteerd in speciale doelgroepen die onder begeleiding van de RSD vallen. Hiermee doelen we op klanten met een arbeidshandicap of een migratieachtergrond en de jongeren tot 27 jaar.

Voor alle klantmanagers geldt dat zij een regiefunctie hebben. Deze functie is minder gericht op de uitvoering en meer op het organiseren en regisseren van de begeleiding.

Resultaten

- Het behalen van de doelstellingen in 2019 en 2020 heeft o.a. te maken met de scherpte in specialisatie van de klantmanagers.
- Klantmanagers delen ervaringen met trajecten binnen de eigen teams en ontwikkelen zo specifieke expertise. Overkoepelend worden zij ondersteund door een kwaliteitsmedewerker die informatie uitwisselt tussen de teams.

Aanbevelingen voor de toekomst

- Behoud deze specialisaties, maar blijf wendbaar door bijvoorbeeld kennisdeling.
- Stimuleer samenwerking en kennisuitwisseling tussen de eigen teams en met externe partners die de dienstverlening uitvoeren.

Wendbare organisatie en medewerkers
In 2018 is bepaald dat de resultaten van de Businesscase RSD een DNA vereist van de medewerkers.
Dit DNA is opgebouwd uit drie kernwaarden: **Perspectief, Maatwerk en Vakmanschap. Deze kernwaarden zijn voor de medewerkers van de RSD en zijn gericht op de hulpvraag van de klant.** Vanaf begin 2019 is er een verdiepend onderzoek uitgevoerd naar de meningen, wensen en concretisering van deze kernwaarden.

Resultaten
- De medewerkers geven terug gewend te zijn aan de nieuwe manier van werken en aansturing.
- De medewerkers geven terug zich verantwoordelijk(er) te voelen voor het gezamenlijk resultaat. Dit wordt versterkt door de deelname aan het interne leernetwerk waar medewerkers hun algemene, sociale en vakgerichte expertise kunnen verbeteren.
- Gedurende de Coronacrisis zijn medewerkers ingezet op andere dan hun reguliere taken. Dit werd als 'normaal' ervaren; 'Samen voor de klant'.
- In het kader van bevordering van vakmanschap is een kwaliteits-medewerker aangesteld. Zij kijkt met klantmanagers mee in caseloads, bespreekt casuïstiek en stuurt aan op een eenduidige werkwijze.

Aanbevelingen voor de toekomst
- Laat de RSD zich blijven ontwikkelen in de triple helix, zowel op managementniveau als operationeel niveau.
- Blijf investeren in de ontwikkeling van de professional. Zowel vakinhoudelijk, als in werk-privé balans. In Coronatijd is het belang daarvan extra onderstreept.
- Externe partners ervaren nog verschil in de manier van begeleiden van de klanten. Toets dit regelmatig, bijvoorbeeld door tevredenheids-onderzoeken.
- Zowel de invoering van de Businesscase, met daarmee de verandering in werkwijze, als de omschakeling bij de uitvoering van de Tozo-regelingen hebben in relatief korte tijd veel gevraagd van de medewerkers.
  Dit heeft (ook) impact gehad op de medewerkers zelf.
  Houd zoveel mogelijk een voor iedereen herkenbare koers.

Opmerkingen van partners

Bron: Evaluatiegesprekken met ketenpartners en LEON-aanbieders

‘Mooie baankansen voor Liemerse werkzoekenden en tevreden Liemerse ondernemers door goede samenwerking tussen WSP Midden-Gelderland en RSD de Liemers.’

‘De administratie is best veel werk. Offertes maken, daarna pas opdracht en per kwartaal rapporteren. Dit is voor alsnog de afspraak.
Er wordt gewerkt aan regionale afspraken. Hopelijk rond de zomer 2021 geldt de nieuwe werkwijze in heel Midden Gelderland, waaronder rapporteren volgens richtlijnen UWV: bij start, na 6 maanden en 2 maanden voorafgaand aan afloop contract.

‘Snel schakelen gaat goed, er is wederzijds vertrouwen.’

RSD DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

‘Positief dat klantmanager zo betrokken zijn en niet nonchalant omgaan met de inkoop. Het zijn kostbare trajecten die cliënten erg aangaan. Compliment, dat klantmanagers hier serieus en nauwgezet mee omgaan.’

‘Een groot deel van de klanten is niet in staat om te beeldbellen. Kan de RSD de mogelijkheid bieden om dit te stimuleren?’

Partners LEON

Businesscase RSD

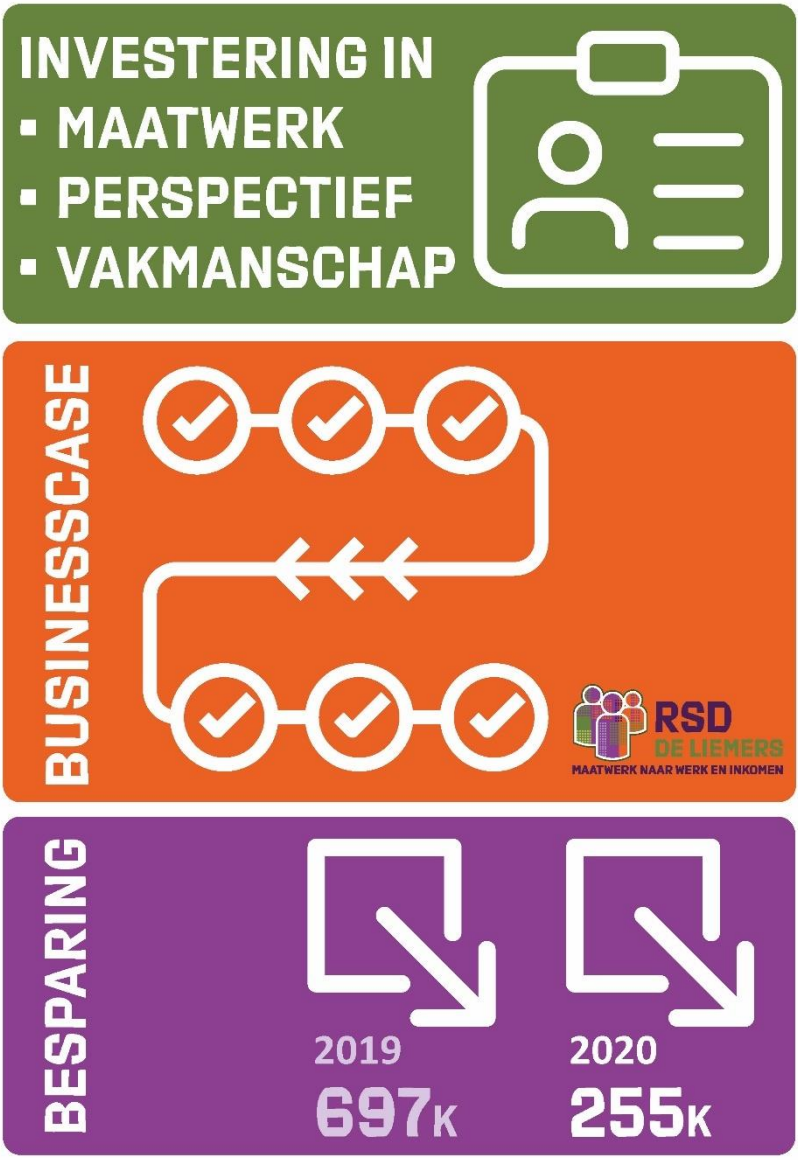

Businesscase RSD

Om onze klanten beter te bedienen, zijn de Liemerse gemeenteraden in 2018 akkoord gegaan met onderstaande investeringen*:

Extra investering t.o.v. vastgestelde begroting 2018	2018	2019	2020
Extra P-budget t.o.v. 1,8 mln P-budget 2017	€ 290.000	€ 680.000	€ 680.000
Extra klantmanagement "Werkfit maken"	€ 124.500	€ 249.000	€ 178.462
Uitbreiding interne organisatie (BMC formatiecalculatie + nieuwe opdracht)	€ 203.441	€ 469.114	€ 406.882
Externe ondersteuning implementatieproject	€ 30.000		
Onderzoek Leerwerkcentrum, PPS-constructies en MKBA	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Totale extra exploitatiekosten	€ 407.941	€ 768.114	€ 635.344
Totale extra investering	€ 697.941	€ 1.448.114	€ 1.315.344
Verwachte resultaten	2018	2019	2020
besparing extra uitstroom regulier	€ 227.500	€ 1.296.750	€ 1.387.750
besparing extra uitstroom doelgroeper	€ 42.000	€ 226.800	€ 340.200
Social Return on Investment (MKBA)	€ 69.794	€ 144.811	€ 131.534
Totale besparing	€ 339.294	€ 1.668.361	€ 1.859.484
Budgetresultaat	**€ -358.647**	**€ 220.247**	**€ 544.140**

De bedoeling van deze Businesscase was dat de extra investering zich in de toekomst gaat terugverdienen door een besparing op uitkeringen en aanpalende kosten (bijzondere bijstand, WMO, zorg enz.).
Dit wordt ‘schadelastbeperking’ genoemd: als we er aan de ene kant geld instoppen, moet dat ertoe leiden dat er aan de uitkeringskant minder geld uitstroomt. We investeren immers niet om de RSD groter te maken, we investeren om mensen meer te laten participeren en bij voorkeur aan een betaalde baan te helpen.

De extra uitstroom die is gerealiseerd 2019 en 2020 wordt voor drie jaar doorgerekend. Dit betekent dat het resultaat eind 2022 is behaald.

De besparing op de uitkering wordt als volgt berekend:

- Bij uitstroom naar werk is uitgegaan van een basisbedrag van € 14.000 per jaar.
- Bij uitstroom van een doelgroeper / NUGGER is uitgegaan van een basisbedrag van € 2.800.
- Uitstroom in jaar 1 wordt voor 50% meegerekend, aangezien niet iedereen aan het begin van een jaar uitstroomt.
  Voor het tweede jaar wordt 15% niet meegenomen, aangezien niet alle klanten hun baan weten te behouden.
  Voor het derde jaar nemen we hiervoor een percentage van 30%.
- De landelijke ervaringscijfers geven aan dat de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) gemiddeld 10% van de investering is.

De investering is ingezet voor de exploitatie waarmee de RSD geïnvesteerd heeft in kennis, competenties/vaardigheden, formatie en verbindingen binnen het sociaal en economisch domein. De RSD is ook op dit vlak zo wendbaar mogelijk ingericht.

Ook zijn er extra middelen voor de re-integratie van de klanten beschikbaar gesteld. Hiermee zijn meer externe trajecten ingekocht waardoor de klantmanagers meer tijd en ruimte kregen om de klanten te begeleiden. Naast de extra middelen van de business case heeft de RSD-middelen vergaard via A&O-fonds, provinciale subsidie en regionale samenwerking.

* *De investeringen zoals hierboven weergegeven wijken iets af van de daadwerkelijke investeringen. Dit omdat de Businesscase pas feitelijk van start is gegaan in 2019. De Businesscase loopt door tot 1 juli 2021, voor dit half jaar is de extra bijdrage totaal € 650.000,-.*

Resultaat
Een financieel voordeel op de uitkeringslasten (zie de tabel hieronder).
Voor een gespecificeerd overzicht per gemeente zie de bijlage.

Norm uitstroom: 200	200	200
	RSD totaal	
	2019	2020
Extra uitgaven investering		
Exploitatie	833.114	750.075
P-budget **(norm 1,55mln)**	599.375	572.100
Totale extra investering	**1.432.489**	**1.322.175**
Uitstroom/Plaatsing		
Gerealiseerde uitstroom investeringsjaar	**346**	**328**
Besparing uitkeringslast 1e jaar	632.800	639.800
Besparing uitkeringslast 2e jaar	821.100	514.080
Besparing uitkeringslast 3e jaar	676.200	423.360
Totale besparing uitkeringslast	**2.130.100**	**1.577.240**
Resultaat op uitkeringslast	*697.611*	*255.065*
Totale besparing kosten	**697.611**	**255.065**
Totale besparing uitkeringslast		**952.676**

Aanbevelingen voor de toekomst

- Een sociale dienst werkt met mensen en is geen commerciële instelling. Een ‘bestuurlijke opdracht’ is een passendere naam dan een ‘Businesscase’.
- Niet alles is in geld uit te drukken, een ‘zakelijke’ aanpak heeft wel geholpen om de resultaten te bereiken.
- Bij een volgende investering kan weer gekeken worden naar de opbrengsten, maar verlies het menselijke aspect niet uit het oog. In veel gevallen is dit ook uit te drukken in middelen door middel van een MKBA.

Bijlagen

Trede 1.	**Geen aanbod arbeidsmarkt**	
Trede 2a.	**Aanbod arbeidsmarkt lange termijn, > 1 jaar**	Klant kan t.z.t. de stap naar de arbeidsmarkt maken, maar heeft een tijdelijke ontheffing of belemmering waardoor activering (nog) niet kan worden ingezet.
Trede 2b.		Klant kan t.z.t. de stap naar de arbeidsmarkt maken en is op dit moment in staat om een activerend traject te volgen.
Trede 3.	**Schoolgaand studerend**	
Trede 4.	**Aanbod arbeidsmarkt op termijn, < 1 jaar**	
Trede 5.	**Direct aanbod arbeidsmarkt**	
Trede 6. Groeipotentie	**Betaald werk**	Klant werkt parttime en kan nu of op den duur meer uren werken in huidige of andere functie
Trede 6. Zonder groeipotentie		Klant werkt parttime en kan structureel niet meer werken of een andere functie vervullen
Trede 6. Niet Werkfit		Klant werkt parttime. Er is nog niet vastgesteld of er wel/geen groeipotentie is.
Niet-uitkeringsgerechtigden (Nuggers)	**Klanten die ingeschreven staan bij UWV als werkloos werkzoekende en die geen uitkering van UWV, SVB of gemeente ontvangen.**	Wettelijke verplichting om door tijdige begeleiding instroom in de bijstand te voorkomen.

Bestandssamenstelling								per 31-12
Excl. Bbz en Tozo	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Trede 1 Geen aanbod arbeidsmarkt	156	153	116	126	266	262	538	541
Trede 2a Basis dienstverlening	100	101	110	103	232	233	442	437
Trede 2b Intensieve dienstverlening	127	117	85	94	203	205	415	416
Trede 3 Schoolgaand	8	16	5	1	12	12	25	29
Trede 4 Aanbod < 1 jaar	65	59	31	42	112	103	208	204
Trede 5 Direct bemiddelbaar	13	21	7	16	33	38	53	75
Trede 6 Betaald werk mgp	34	38	37	39	82	93	153	170
Trede 6 Betaald werk zgp	47	49	29	33	90	91	166	173
Trede 6 Betaald werk niet werkfit	6	3	7	2	10	6	23	11
Overige	13	26	21	21	38	53	72	100
Totaal	**569**	**583**	**448**	**477**	**1078**	**1096**	**2095**	**2156**
Waarvan: Migratie achtergrond	*248*	*250*	*184*	*191*	*279*	*279*	*711*	*720*
Waarvan: Statushouder	*93*	*71*	*66*	*54*	*80*	*73*	*239*	*198*
Waarvan: Doelgroepindicatie	*64*	*76*	*50*	*54*	*157*	*173*	*271*	*303*

Bestandsopbouw o.b.v. Leeftijdscategoriën	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
17 en jonger	2	0	1	0	1	1	4	1
18-27	70	75	55	60	180	182	305	317
28-35	76	78	56	63	136	137	268	278
36-45	94	92	82	88	204	219	380	399
46-55	143	156	123	122	245	253	511	531
56 en ouder	184	182	131	144	312	304	627	630
Totaal	**569**	**583**	**448**	**477**	**1078**	**1096**	**2095**	**2156**

Bestandsopbouw o.b.v. Geslacht	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Man	240	257	179	198	470	488	889	943
Vrouw	329	326	269	279	608	608	1206	1213
Totaal	**569**	**583**	**448**	**477**	**1078**	**1096**	**2095**	**2156**

Uitkeringsduur (excl. BBZ en Tozo)								per 31-12
	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
6 maanden of minder	36	55	22	44	76	77	134	176
6 tot 12 maanden	34	45	35	33	75	81	144	159
12 tot 24 maanden	75	61	45	53	124	123	244	237
24 tot 60 maanden	167	157	123	113	279	267	569	537
60 maanden en meer	195	202	170	171	389	391	754	764
Nuggers geen uitkering gehad	62	63	53	63	135	157	250	283
Totaal	**569**	**583**	**448**	**477**	**1078**	**1096**	**2095**	**2156**

Plaatsing naar werk/scholing/bedrijf								Plaatsingen tm 31-12-2020
Excl. Bbz en Tozo	**Duiven**		**Westervoort**		**Zevenaar**		**RSD**	
	2019	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
KPI: Aanv.studie met studiefinanciering	6	5	2	4	9	13	17	22
KPI: Inkomsten uit arbeid	51	32	40	28	88	67	179	127
KPI: Parttime werk	10	23	17	22	39	65	66	110
KPI: Plaatsing scholing NUG	0	1	3	0	3	2	6	3
KPI: Plaatsing werk NUG	21	23	15	9	32	25	68	57
KPI: Zelfstandig beroep of bedrijf	3	5	3	1	4	3	10	9
Totaal	**91**	**89**	**80**	**64**	**175**	**175**	**346**	**328**
Waarvan: Migratie achtergrond	*29*	*25*	*30*	*21*	*33*	*38*	*92*	*84*
Waarvan: Statushouder	*11*	*9*	*8*	*3*	*6*	*5*	*25*	*17*
Waarvan: Doelgroepindicatie	*24*	*24*	*19*	*14*	*51*	*36*	*94*	*74*
Indirecte uitstroom	68	85	64	65	184	155	316	305
Totale uitstroom	**159**	**174**	**144**	**129**	**359**	**330**	**662**	**633**

KPI Uitstroom/Plaatsing obv	**Duiven**		**Westervoort**		**Zevenaar**		**RSD**	
Leeftijdscategoriën	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
18-27	28	30	23	13	60	58	111	101
28-35	15	12	10	8	27	25	52	45
36-45	16	16	17	17	35	33	68	66
46-55	16	17	19	16	28	30	63	63
56 en ouder	16	14	11	10	25	29	52	53
Totaal	**91**	**89**	**80**	**64**	**175**	**175**	**346**	**328**

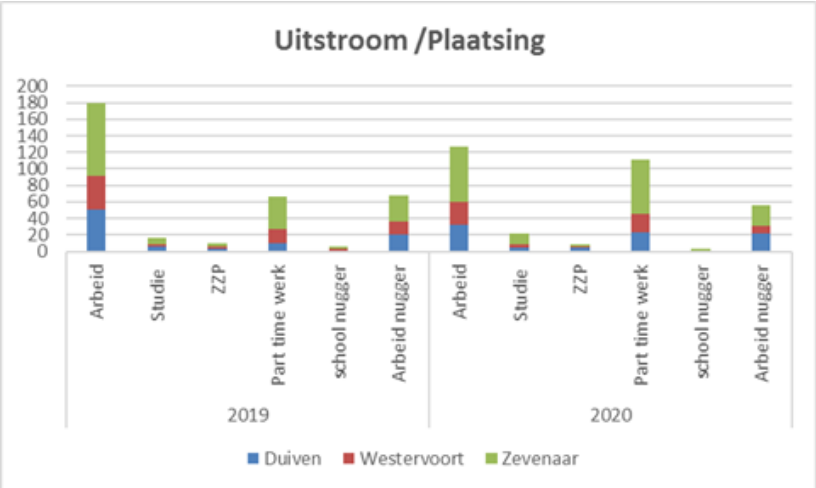

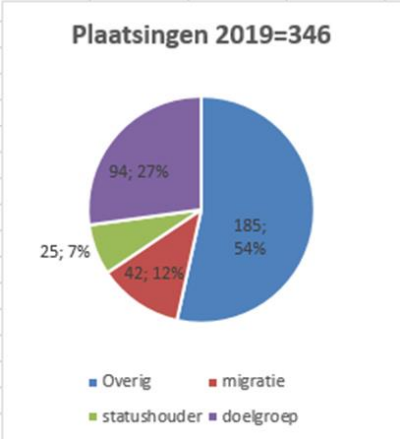
Plaatsingen 2019=346
94; 27%
185; 54%
25; 7%
42; 12%
Overig
migratie
statushouder
doelgroep

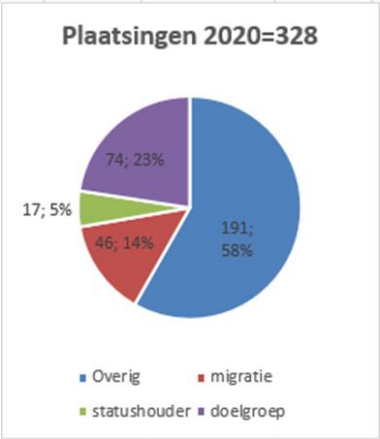
Plaatsingen 2020=328
74; 23%
17; 5%
46; 14%
191; 58%
Overig
migratie
statushouder
doelgroep

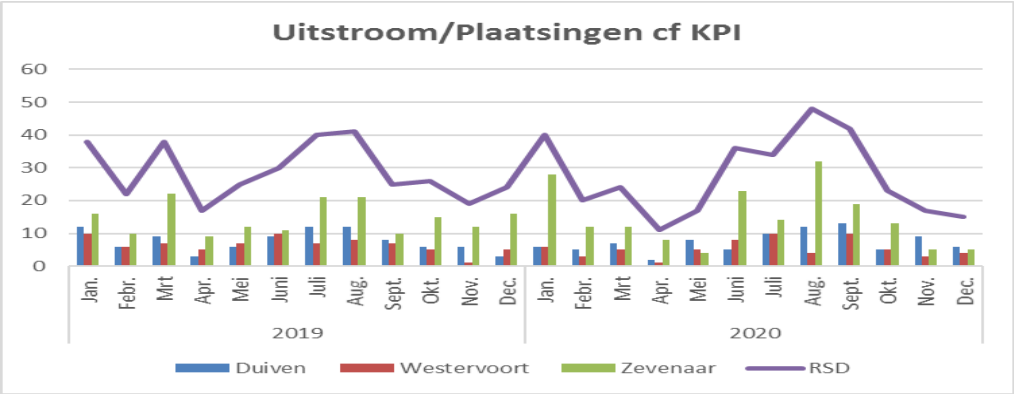
Uitstroom/Plaatsingen cf KPI
60
50
40
30
20
10
0
Jan.
Febr.
Mrt
Apr.
Mei
Juni
Juli
Aug.
Sept.
Okt.
Nov.
Dec.
2019
2020
Duiven
Westervoort
Zevenaar
RSD

Instroom reden (excl. BBZ en Tozo)								Instroom tm 31-12-2020
	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Binnen 6 mnd weer ingestroomd	19	18	7	20	31	32	57	70
Instroom Niet-Uitkeringsgerechtigden	13	19	14	13	50	30	77	62
Direct (Bijv. Ontslag, einde WW etc.)	60	73	55	61	144	136	259	270
Indirect (Bijv. echtscheiding)	46	56	27	43	77	84	150	183
Totaal instroom	**119**	**148**	**96**	**117**	**271**	**250**	**486**	**515**
Waarvan: Migratie achtergrond	*38*	*48*	*34*	*33*	*60*	*54*	*132*	*135*
Waarvan: Statushouder	*14*	*19*	*22*	*11*	*23*	*15*	*59*	*45*
Waarvan: Doelgroepindicatie	*15*	*17*	*9*	*7*	*41*	*31*	*65*	*55*

Instroom (excl. Bbz en tozo)	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
o.b.v. Leeftijdscategoriën	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
17 en lager	0	0	0	0	1	0	1	0
18-27	32	42	27	22	105	76	164	140
28-35	20	21	18	28	52	49	90	98
36-45	20	25	13	26	39	49	72	100
46-55	25	30	13	17	30	34	68	81
56 en ouder	22	30	25	24	44	42	91	96
Totaal	**119**	**148**	**96**	**117**	**270**	**250**	**486**	**515**

Instroom (excl. Bbz en Tozo)	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
o.b.v. groep	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Unit Zorg en Ondersteuning (tr.1,2a,6zgp)	28	28	31	35	49	57	108	120
Unit Werk (tr.2b tm 6)	78	101	51	69	172	163	301	333
Niet-Uitkeringsgerechtigden	13	19	14	13	50	30	77	62
Totaal	119	148	96	117	271	250	486	515

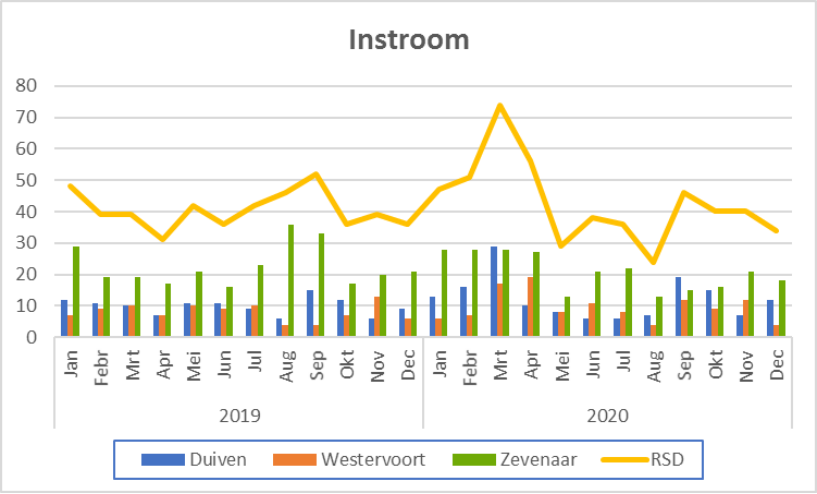

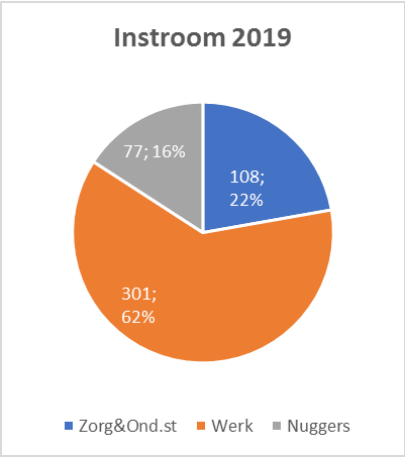
Instroom 2019
77; 16%
108; 22%
301; 62%
Zorg&Ond.st
Werk
Nuggers

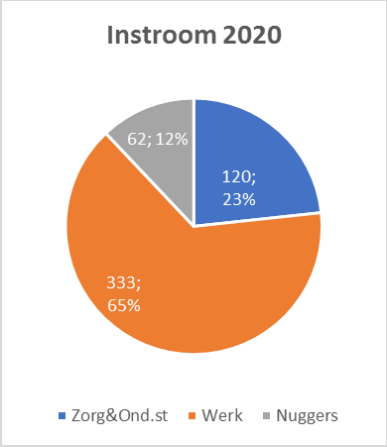
Instroom 2020
62; 12%
120; 23%
333; 65%
Zorg&Ond.st
Werk
Nuggers

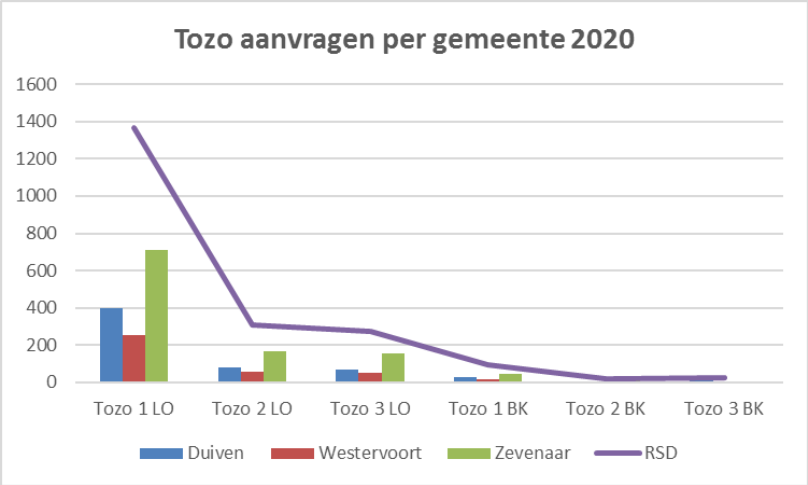
Tozo aanvragen per gemeente 2020
1600
1400
1200
1000
800
600
400
200
0
Tozo 1 LO
Tozo 2 LO
Tozo 3 LO
Tozo 1 BK
Tozo 2 BK
Tozo 3 BK
Duiven
Westervoort
Zevenaar
RSD

Financiële bijlagen en doorrekening

Onderstaande tabel geeft de besparing per gemeente weer, op basis van de daadwerkelijke resultaten 2019 en 2020. De besparing zal in 2022 geheel zijn gerealiseerd, aangezien de vermindering op de uitkeringslast, als gevolg van de gerealiseerde uitstroom, voor 3 jaar wordt doorgerekend.

Norm uitstroom: 200	Werk/Bedrijf									**200**	**200**
Onder verdeeld naar:	doelgroep										
	Part time										
Norm										200	200
		Duiven		**Westervoort**		**Zevenaar**				**RSD totaal**	
		2019	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**			**2019**	**2020**
Extra investering											
Exploitatie		233.889	210.576	162.196	146.029	437.029	393.469			833.114	750.075
P-budget **(norm 1,55 mln)**		168.269	160.612	116.690	111.380	314.416	300.108			599.375	572.100
Totale extra investering		**402.158**	**371.188**	**278.886**	**257.409**	**751.446**	**693.578**			**1.432.489**	**1.322.175**
Uitstroom/Plaatsing											
Gerealiseerde uitstroom		**91**	**89**	**80**	**64**	**175**	**175**			**346**	**328**
Besparing uitkeringslast 1e jaar		**141.400**	**131.600**	**182.000**	**133.000**	**309.400**	**375.200**			**632.800**	**639.800**
										-	-
Besparing uitkeringslast 2e jaar		**216.580**	**94.010**	**236.810**	**113.050**	**367.710**	**307.020**			**821.100**	**514.080**
										-	-
Besparing uitkeringslast 3e jaar		**178.360**	**77.420**	**195.020**	**93.100**	**302.820**	**252.840**			**676.200**	**423.360**
										-	-
Totale besparing uitkeringslast		**536.340**	**303.030**	**613.830**	**339.150**	**979.930**	**935.060**			**2.130.100**	**1.577.240**
Totale besparing kosten		**134.182**	**-68.158**	**334.944**	**81.741**	**228.484**	**241.482**			**697.611**	**255.065**
Totale besparing		**66.025**		**416.685**		**469.966**				**952.676**	

Voor de berekening van de besparing op de uitkeringslast is de norm die gesteld is in de Businesscase RSD afgezet tegen de gerealiseerde uitstroom in 2019 en 2020. Rekeninghoudend met soort uitstroom onderverdeeld in:

- Volledige uitstroom (naar werk, zelfstandig, studie+studiefinanciering)
- Parttime plaatsing
- NUGGER (werk NUGGER, scholing NUGGER)
- Doelgroep

De besparing is berekend conform de Legenda bovenin de tabel.
De extra investering is toegerekend naar de gemeenten op basis van de standaard verdeelsleutel voor de RSD.

Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van volledige uitstroom naar parttime uitstroom. Daarom wordt met name in 2020 bij de berekening van 100% uitstroom een negatief bedrag berekend. Omdat het aantal volledig uit de uitkering gestroomde klanten lager is dan de norm van 2018.

BUIG

Uitkeringsdossiers	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
BUIG	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
Budgetten ministerie	5.840.398	6.290.648	4.916.129	5.120.843	10.781.377	11.499.093	21.537.904	22.910.584
Uitgaven								
BUIG	6.337.926	6.432.882	4.904.718	5.002.052	12.153.895	12.206.277	23.396.539	23.641.211
BBZ	18.797	33.222	-23.023	-3.751	20.913	35.938	16.687	65.409
Saldo	**-516.325**	**-175.456**	**34.434**	**122.542**	**-1.393.431**	**-743.122**	**-1.875.322**	**-796.036**
Percentage	**-8,84%**	**-2,79%**	**0,70%**	**2,39%**	**-12,92%**	**-6,46%**	**-8,71%**	**-3,47%**
Aantal Dossiers	421	433	339	347	848	824	1608	1604
Daling tov vorig jaar	-3,22%	2,85%	-4,78%	2,36%	-1,97%	-2,83%	-2,90%	-0,25%

De gegevens die hier vermeld zijn, betreffen uitkeringsdossiers en zijn daarom niet vergelijkbaar met de gegevens die hiervoor vermeld zijn.
In de voorgaande bijlagen wordt gerapporteerd over het aantal klanten.
Een uitkeringsdossier kan uit meerdere klanten bestaan.

Tozo

Aanvragen	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
TOZO	**LO**	**BK**	**LO**	**BK**	**LO**	**BK**	**LO**	**BK**
Tozo 1	401	27	256	18	712	47	1369	92
Tozo 2	82	3	60	6	172	15	314	24
Tozo 3	73	1	63	7	175	9	311	17
Totaal	556	31	379	31	1059	71	1994	133

LO = Levensonderhoud BK = Bedrijfskrediet

Aanvragen	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
TOZO	**Aantal**	**€**	**Aantal**	**€**	**Aantal**	**€**	**Aantal**	**€**
Levensonderhoud	556	1.930.103	379	1.202.385	1.059	3.516.876	**1.994**	**6.649.364**
Bedrijfskrediet	31	131.577	31	148.604	71	323.979	**133**	**604.160**
Uitvoeringskosten		275.000		195.350		533.350		**1.003.700**
Totale lasten 2020	**2.336.680**		**1.546.339**		**4.374.205**		**8.257.224**	
Vrl.beschikking SZW	**3.675.018**		**1.960.009**		**6.370.031**		**12.005.058**	

RSD DE LIEMERS

MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

RSD maart 2021

Onderwerp	Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer/Wiekslag		
Ondertitel	De gemeenteraad wordt om krediet gevraagd voor nieuwbouw van twee scholen en gevraagd om in te stemmen met de beoogde locatiekeuze.		
Portefeuillehouder	H.C.M. Knuiman/ T. Spaargaren	Zaaknummer	Z/21/080835/
Behandelend ambtenaar	D. Boschman. d.boschman@1stroom.nl		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Het aanvragen van krediet om de nieuwbouw van de twee scholen te kunnen bekostigen en instemmen met de beoogde locatiekeuze.		
Historie	In oktober 2018 is het Integraal Huisvestingsplan goedgekeurd door de gemeenteraad. De gemeenteraad is in november 2019 (A9 Raad 10 december 2019) geïnformeerd over de voorkeurslocaties (van het college) voor de twee scholen. Op 8 juni is er een ronde tafel geweest over dit onderwerp op de Politieke Avond.		
Opbrengst Politieke Avond (ronde tafel) 8 juni	Als gasten zijn aanwezig: Dhr. Buhler en Mevr. Van Miltenburg namens de schoolbesturen. Dhr. Van Nispen. Dhr. Raaphorst. Dhr. Kok als externe specialist scholen voor 1stroom. Dhr. Buhler en Mevr. Van Miltenburg hebben een brief geschreven aan wethouder Knuiman en deze ook gedeeld met de raad. In de brief geven ze aan dat een aantal punten in het raadsvoorstel te voorbarig zijn en bijvoorbeeld nog definitief zijn afgesproken met de schoolbesturen. De 8% eigen bijdrage is bijvoorbeeld een verrassing voor ze. Tijdens de ronde tafel verhelderen ze deze brief tijdens hun bijdrage. Als reactie geeft wethouder Knuiman aan dat de insprekers gelijk hebben wat betreft de volgende punten: 1. De 8% bijdrage is nog niet afgesproken en zal nu (nieuw) voorstel worden vastgesteld op basis van voor- en nacalculatie. 2. De wethouder geeft aan dat de briefschrijvers een punt hebben wat betreft de kinderopvang. In tegenstelling tot hetgeen is opgenomen in het raadsvoorstel zal met de Kinderopvangorganisatie een vaststellingsovereenkomst gesloten worden. De kinderopvangorganisatie stemt hiermee in. Deze handreikingen/wijzigingen zorgen er voor dat het raadsvoorstel deels (technisch) moet worden aangepast. De wethouder zal met de griffie overleggen hoe dit het beste gedaan kan worden. Het nieuwe raadsvoorstel zal waarschijnlijk aan de komende agendacommissie worden voorgelegd en vervolgens (volgens beoogde nieuwe planning) worden geagendeerd voor 6 juli voor een debattafel. Dhr. Van Nispen stelt vragen over het concrete ambitieniveau wat betreft de verfrissing van de lucht in scholen en Dhr. Kok geeft daar een technisch antwoord op.		

	Tijdens de bespreking wordt opgemerkt dat er bij beslispunt 3 & 4 ook (bijna terloops) nieuwbouwlocaties voor woningbouw worden aangewezen. Dit roept de vraag op of dit niet voorbarig is of dat zaken door elkaar gaan lopen? Er wordt aangegeven dat de locaties al op de lijst van potentiele woningbouwlocaties staan. En als iets als een mogelijke woningbouwlocatie wordt bestempelt dan zal er per locatie nog een bestemmingsplan moeten worden gewijzigd en andere standaard procedures worden gevolgd voor het concreet wordt. De ronde tafel is afgerond.
Termijn	Geen (wettelijke) deadline die gehaald moet worden.

Politieke Avond	6 juli		Debattafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
H. Albers	W. Bosch	Digitale Raadzaal	Sociaal domein	45 minuten
Behandeladvies	De beslispunten zijn aangepast na de ronde tafel en de eigen bijdrage van 8% is niet meer meegenomen. De bedragen bij beslispunt 1 en 2 zijn nu hoger. Er wordt een hoger krediet aangevraagd voor de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Wereldwijzer/Wiekslag en IKC Remigius. Tijdens de debattafel kunnen de fracties een standpunt innemen over het onderwerp en mogelijk moties of amendementen aankondigen. Technische vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als bespreekstuk geagendeerd. Of dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering.			
Spreekrecht publiek	Men kan niet meepraten bij de debattafel want dan is het woord aan de politieke fracties. Voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst debat tafel 6 juli 2021	Ordevoorstel PvdA: een raadsvoorstel kan volgens de PvdA alleen worden aangepast na terugname of via een amendement. Dit dreigt nu fout te gaan. 1) Hetzij, voorgesteld wordt het oorspronkelijke voorstel te behandelen en te laten amenderen. 2) Hetzij, het voorstel nu in te laten trekken en opnieuw in te dienen. Aldus wordt een technische vormfout voorkomen/hersteld. Alle fracties kunnen instemmen met het ordevoorstel. Dit betekent dat het oorspronkelijke raadsvoorstel wordt besproken en hierop zal worden geamendeerd.

	De PvdA kondigt een amendement aan. CDA wil graag mede indienen. SP is positief over het voorstel. Plaatst wel kanttekening bij voorfinanciering. Wethouder Knuiman geeft aan dat hier een vaststellingsovereenkomst uitkomst biedt. Waarschijnlijk wordt kinderopvang in de nabije toekomst rechtstreeks gefinancierd door de (Rijks)overheid en nemen hiermee risico's af. GL is blij met de nieuwbouw en de beoogde energiemaatregelen. Zal ook het amendement steunen. LA ,VVD, PD, ZA, DOED en D66 steunen het voorstel en het amendement. (Uiteraard wordt de definitieve redactie van het amendement afgewacht). ZN wacht de tekst van het amendement af. Wethouder Knuiman wijst op diverse technische aanpassingen van het oorspronkelijke raadsvoorstel. Zij al de precieze wijzigingen doorgeven zodat deze exact kunnen worden verwerkt. Het (oorspronkelijke) voorstel zal als bespreekstuk worden geagendeerd voor de raadsavond van 20 juli 2021.
Raadsvergadering	20 juli 2021

ZFDD7A571D8

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer/Wiekslag

---

Zaak- & documentnr.	: Z/21/080835/201513674	**Opsteller**	: Dick Boschman
Portefeuillehouder	: H.C.M. Knuiman/ T. Spaargaren	**Team**	: RO
		Telefoonnr.	

Samenvatting
Goede onderwijshuisvesting is een belangrijke factor voor de kwaliteit van het onderwijs in Duiven. Het is belangrijk voor de ontwikkeling en onderwijskwalificatie van onze jonge kinderen en jeugd, waarvoor scholen en gemeente gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Vanuit dat belang willen we samen met de schoolbesturen investeren in kwalitatieve, functionele, eigentijdse scholen, die de diverse onderwijskundige en maatschappelijke vraagstukken aankunnen (Integrale KindCentra). In het IHP is besloten dat er nieuwbouw voor IKC Remigius en de combinatie Wereldwijzer/ Wiekslag wordt gerealiseerd. Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om te besluiten tot het beschikbaar stellen van een krediet ten behoeve van de nieuwbouw van IKC Remigius waarin naast de basisschool, ook een locatie van kinderopvang Zonnekinderen gevestigd zal worden en ten behoeve van de nieuwbouw van IKC Wereldwijzer/Wiekslag waarin naast de basisschool, ook een locatie van kinderopvang Puck&Co gevestigd zal worden.

Beslispunten
1. Besluiten om een krediet van € 5.851.251[1],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Remigius bestaande uit:
   - € 4.287.591 ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Remigius;
   - € 1.113.660 voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigiusschool met Zonnekinderen Kinderopvang;
   - € 450.000,- voor de verwerving van het terrein.
2. Besluiten om een krediet van € 4.610.109[2],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag bestaande uit:
   - € 3.623.819,- ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Wereldwijzer/Wiekslag;
   - € 856.290,- voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wereldwijzer/Wiekslag met Puck&Co Kinderopvang;
   - € 130.000,- voor tijdelijke huisvesting bij de Wereldwijzer.
3. Besluiten om het onderdeel Woonpark Vitaal Centrum Duiven aan te wijzen als nieuwbouw locatie voor IKC Remigius en daarbij de huidige locatie Droopad 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.
4. Besluiten om de nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag te realiseren op de huidige locatie van de Wiekslag aan de Goudhaanstraat 38 en daarbij de huidige locatie van de Wereldwijzer aan de Goudenregenstraat 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.

---

[1] Alle bedragen zijn exclusief aanvullende bekostiging van verhuizing en infrastructurele maatregelen. Daarvoor zullen ter zijne tijd aanvullende kredietaanvragen worden ingediend.
[2] Alle bedragen zijn exclusief aanvullende bekostiging van verhuizing en infrastructurele maatregelen. Daarvoor zullen ter zijne tijd aanvullende kredietaanvragen worden ingediend.

Aanleiding
Na de vaststelling van het Integraal HuisvestingsPlan primair onderwijs Duiven (IHP) in 2018 is het bestuur van Stichting Innerwaard gestart met de voorbereiding voor de nieuwbouw voor IKC Remigius. Het bestuur heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met het bestuur van Zonnekinderen Kinderopvang waarin vooral de inhoudelijke samenwerking wordt bekrachtigd. Gezamenlijk werkt men toe naar het faciliteren van een ononderbroken ontwikkeling voor alle kinderen van 0 tot 13 jaar.

Het bestuur van LiemersNovum is na vaststelling van het IHP verder gegaan met het onderzoeken van de mogelijkheid tot het gezamenlijk huisvesten van De Wiekslag en De Wereldwijzer. In de voorbereidingsfase tot het IHP was door het bestuur al aangegeven dat gezamenlijke huisvesting een serieuze optie zou zijn bij de vorming van een IKC. Inmiddels loopt al enige tijd een onderzoek naar het mogelijk fuseren van beide scholen. Besluitvorming daaromtrent zal binnenkort plaats gaan vinden. Dit betekent dat voor de aanvraag van nieuwbouw voor De Wiekslag en De Wereldwijzer uitgegaan wordt van één school. Het bestuur gaat een samenwerkingsovereenkomst sluiten met het bestuur van PUCK&CO waarin vooral de inhoudelijke samenwerking wordt bekrachtigd. Gezamenlijk werkt men toe naar het faciliteren van een ononderbroken ontwikkeling voor alle kinderen van 0 tot 13 jaar.

Tijdens het locatieonderzoek dat door Sygma is uitgevoerd en waarbij het bestuur en de scholen nadrukkelijk zijn betrokken, is de locatie van de huidige locatie van De Wiekslag naar voren gekomen als voorkeurslocatie voor de nieuwe Wereldwijzer/ Wiekslag. Voor de nieuwe IKC Remigius is de locatie aan het Liemersplein naar voren gekomen als voorkeurslocatie. Het College heeft deze voorkeuren overgenomen en conform besloten. U raad is hierover in november 2019 geïnformeerd middels een kennisgeving.

Planning
Er wordt de komende maanden verder gewerkt richting ontwerpen van de nieuwe scholen. In dit proces zullen ook de klankbordgroepen worden betrokken. Ook zal er gewerkt gaan worden richting een ontwerp bestemmingsplan voor het onderwijs/woonpark en de planologische procedure voor de locatie Goudhaanstraat 38.

Beoogd effect
Door de nieuwbouw van IKC Remigius en IKC Wereldwijzer/Wiekslag worden twee onderwijsaccommodaties gerealiseerd voor drie scholen en de kinderopvang die voldoen aan de doelstelling van het huisvesten van kwalitatief goed onderwijs en goede kinderopvang. Bouwkundig wordt gebouwd naar de huidige eisen van BENG en waar mogelijk Energie Neutraal (ENG).

Argumenten
1.1/2.1 De huidige schoolgebouwen voldoen niet (meer) aan de huidige bouwtechnische en onderwijskundige eisen.
Om zo goed mogelijk onderwijs te kunnen geven en heeft het onderwijs baat bij goede gebouwen met een goed binnenklimaat. Een goed binnenklimaat resulteert in een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim van zowel leerlingen als (onderwijs) personeel. Een goed gebouw staat optimaal ten dienste van de opvang en het onderwijs dat erin geboden wordt. Een duurzaam gebouw kent dus meer aspecten dan alleen de CO2-uitstoot of het energieverbruik. Het is een gebouw dat aansluit bij de onderwijskundige visie van de school, een gezond binnenklimaat heeft, past bij het aantal kinderen en kindplaatsen, passend, inclusief, toegankelijk en toekomstbestendig is.

1.2/2.2 In het IHP is opgenomen dat bij nieuwbouw van de schoolbesturen een eigen bijdrage wordt verwacht.
Voor zowel IKC Remigius als IKC Wereldwijzer/ Wiekslag is op basis van het eerdere onderzoek en de verwachte kosten gekozen voor nieuwbouw. In het IHP is opgenomen dat bij nieuwbouw van de schoolbesturen een eigen bijdrage wordt verwacht. Voor de hoogte daarvan sluit de gemeente Duiven aan bij hetgeen op dit moment in den lande gangbaar is, zijnde een percentage van 8% van de bouwkosten, zijnde € 372.834,- voor IKC Remigius en € 315.115,- voor IKC Wereldwijzer/Wiekslag. Deze bijdragen zijn in mindering gebracht op het ter beschikking te stellen bouwkrediet van het onderwijsdeel.

1.3/2.3 Met het IHP nemen wij als gemeente onze verantwoordelijkheid op het gebied van duurzame en frisse scholen.
Bij nieuwbouw is het wettelijke uitgangspunt BENG[3] en waar mogelijke ENG[4] en door bij bijna alle andere schoolgebouwen te investeren in frisse lucht laten wij als gemeente zien dat we een duurzame en frisse leeromgeving belangrijk vinden. Doordat de schoolbesturen zelf ook investeren in duurzaamheid en we de komende jaren in gesprek zullen blijven over nadere te zetten stappen op het gebied van duurzame gebouwen, realiseren wij samen met de schoolbesturen in een relatief korte periode schoolaccommodaties die koploper zijn voor wat betreft de duurzaamheidsopgave van de gebouwde omgeving binnen de gemeente.

1.4/2.4 Voor de investeringsbedragen worden reële marktconforme bedragen gehanteerd in plaats van de normvergoeding
De gemeente Duiven hanteert voor wat betreft de bouwnormen (m2) de model huisvestingsverordening (van de VNG), echter niet de daarbij genoemde normbedragen. In het IHP is opgenomen dat de gemeente Duiven 'marktconforme' bedragen zal hanteren bij nieuwbouw. In raadsmemo van 2 maart 2020 zijn de oorspronkelijke bedragen die genoemd staan in het IHP geactualiseerd:

Remigius	**2018**	**2020**
Excl. BTW	€ 3.800.000	€ 3.851.590
Incl. BTW	€ 4.598.000	€ 4.660.425
Wiekslag Wereldwijzer	**2018**	**2020**
Excl. BTW	€ 3.134.325	€ 3.255.317
Incl. BTW	€ 3.792.333	€ 3.938.934

Deze bedragen zijn exclusief de financiering van de extra m2s ten behoeve van de kinderopvang en eventuele extra kosten t.b.v. verhuiskosten, infrastructurele maatregelen en eventuele tijdelijke huisvesting.

1.5/2.5 Met het IHP is het knelpunt rondom de financiering van het huisvestingsdeel van de kinderopvang bij de ontwikkeling van IKC's meegenomen.
Knelpunt bij de realisatie van IKC's vormt de financiering van het kinderopvang gedeelte. De gemeente is wettelijk niet verantwoordelijk voor de huisvesting van (de commerciële) kinderopvang en schoolbesturen mogen er niet in investeren. Maar kinderopvang organisaties beschikken bij nieuwbouw/renovatie vaak niet over voldoende financiële draagkracht om te investeren. Om IKC ontwikkeling toch mogelijk te maken is in het IHP opgenomen dat de gemeente de financiering voor wat betreft het huisvestingsdeel voor haar rekening neemt waarbij middels een overeenkomst de kosten van de kapitaals- en afschrijvingslasten worden afgerekend met de schoolbesturen. Voor IKC Remigius wordt

[3] Dit komt bij nieuwbouw neer op een EPC van 0,0 (Het gebouw wekt net zoveel energie op als dat het gebruikt).
[4] BENG is niet "eng". De B van BENG staat namelijk voor Bijna. Pas als ook het gebruiker gebonden (huishoudelijk) energieverbruik wordt gecompenseerd ontstaat echte energieneutraliteit.

gevraagd om een krediet van € 1.113.660,- beschikbaar te stellen voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigius met Zonnekinderen Kinderopvang. Voor IKC Wiekslag/Wereldwijzer wordt gevraagd om een krediet van € 856.290,- beschikbaar te stellen voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wiekslag/Wereldwijzer met PUCK&CO Kinderopvang. De wijze waarop deze bedragen worden verrekend wordt beschreven in nader op te stellen vaststellingsovereenkomsten.

1.6 Verwerving terrein voor nieuwbouw IKC Remigius vanuit het project Vitaal Centrum Duiven
De nieuwbouw van IKC Remigius gaat gerealiseerd worden op grond die gelegen is binnen het project Vitaal Centrum Duiven (VCD). Binnen het project VCD is aan deze grond vanuit de nieuwe beoogde bestemming een waarde van € 180,-/m^2 toegekend. Het beoogde grondgebruik is circa 2.500m^2. Dat leidt tot een verwervingswaarde van € 450.000,-

2.6 Tijdelijke huisvesting bij Wereldwijzer
IKC Wiekslag/Wereldwijzer zal worden gebouwd op de voorkeurslocatie, grotendeels gelegen binnen het huidige bouwblok van De Wiekslag. Daartoe zal eerst de huidige Wiekslag moeten worden gesloopt. Tijdens de bouw zal de Wiekslag worden gehuisvest in het gebouw van de Wereldwijzer. Om gedurende deze fase goed onderwijs te kunnen blijven bieden inclusief kinderopvang en naschoolse opvang is het noodzakelijk om bij de Wereldwijzer tijdelijke huisvesting te realiseren. De kosten van deze tijdelijke huisvesting zijn begroot op € 130.000,-.

3.1 De voorgestelde planwijziging doet recht aan de voorkeurslocatie van IKC Remigius
Als resultaat van een verkenning is de locatie direct grenzend aan het Liemersplein bij het schoolbestuur en het college in beeld als voorkeurslocatie voor de verplaatsing van IKC Remigius. Inmiddels is het programma van eisen voor het IKC vastgesteld en ook de architect die de plannen voor het IKC gaat uitwerken is geselecteerd. De komende periode wordt gewerkt aan het ontwerp voor het IKC. In afstemming met de planvorming voor het IKC worden de mogelijkheden voor woningbouw in het resterende deel van het Woonpark in beeld gebracht. Deze ontwikkelingen leiden tot een aangepast ruimtelijk plan waarbij het accent verschuift van woningbouw naar onderwijs. In de oorspronkelijke planopzet van bureau Wissing werd gedacht aan circa 30 gestapelde woningen en circa 20 grondgebonden woningen. Als gevolg van het realiseren van het Liemersplein en de beoogde verplaatsing van het IKC blijft in het voorgestelde eindbeeld voor het centrum ruimte over voor 6 tot 12 grondgebonden woningen. Het exacte aantal woningen is afhankelijk van de groene buitenruimte bij IKC Remigius en zal de komende maanden in onderlinge afstemming tussen de architect en de stedenbouwkundige nader worden bepaald.

3.2 Als gevolg van verhuizing van IKC Remigius ontstaat ruimte voor woningbouw op de locatie Droopad 1.
Op de locatie die IKC Remigius na verhuizing achterlaat wordt door het college woningbouw voorzien in een nader te bepalen programma. Met deze ontwikkeling wordt tegemoet gekomen aan de behoefte aan woningbouw in de nabijheid van het centrum en kan tevens het beperkte aantal woningen in het voormalige Woonpark, als gevolg van de accentverschuiving richting onderwijs, worden opgevangen.

3.3 Op basis van dit besluit kan de planwijziging worden gestart
IKC Remigius zal worden gebouwd op de voorkeurslocatie, gelegen in het park tussen de parkeerplaats nabij het gemeentehuis en de Wilgenlaan. De bestemmingsplanwijziging van uit te werken woondoeleinden naar maatschappelijk en wonen (voor de 6 tot 12 grondgebonden woningen) wordt dit najaar gestart. De financiële effecten op de grondexploitatie VCD worden bij de planwijziging inzichtelijk gemaakt en zullen te zijner tijd in een gewijzigde grondexploitatie VCD aan u worden voorgelegd.

4.1 Huidige locatie Wiekslag aanwijzen doet recht aan de voorkeurslocatie
Als resultaat van een verkenning is de locatie Wiekslag, inclusief naastgelegen grasveld, bij het schoolbestuur en het college in beeld als voorkeurslocatie voor de nieuwbouw van IKC Wereldwijzer/Wiekslag. Er wordt momenteel gewerkt aan het programma van eisen.

4.2/2.7 Nieuwe IKC Wereldwijzer/Wiekslag is voorzien op de plek van de huidige Wiekslag
Tijdens het uitwerken van het programma van eisen is duidelijk geworden dat de nieuwbouw grotendeels kan worden gebouwd binnen het bouwvlak van de huidige Wiekslag. Dit omdat er deels in 2-lagen wordt gebouwd. Tegelijkertijd kan er ook meer ruimte worden gecreëerd tussen de woningen aan de Goudhaanstraat en de nieuwbouw. Het creëren van meer afstand en het behouden van het grasveld past ook bij de wensen vanuit de buurt die tijdens een buurinformatie avond zijn opgehaald. Het effect van deze keuze is wel dat de Wiekslag tijdens de bouwfase elders moet worden gehuisvest. Uit onderzoek is gebleken dat dit kan plaats vinden in de Wereldwijzer. Om goed onderwijs te kunnen blijven bieden inclusief kinderopvang en naschoolse opvang is het wel noodzakelijk om tijdelijke huisvesting te realiseren.

Kanttekeningen
1.1/2.1 Het gevraagde krediet is gebaseerd op prijspeil 1-1-2020. Mogelijk zal dat bij de daadwerkelijke aanbesteding niet toereikend zijn;
Ten opzichte van 2020 is het prijspeil in 2021 gestegen met 4,7% (Bron: HEVO)[5]. Het moment van daadwerkelijke aanbesteding zal vermoedelijk in 2022 zijn. Pas dan zal blijken of het ter beschikking te stellen krediet daadwerkelijk toereikend is om de gevraagde onderwijsaccommodatie te kunnen bouwen.

1.2 Het bouwheerschap en de verantwoordelijkheid ligt bij de schoolbesturen
Conform de wetgeving en gemaakte afspraken ligt het bouwheerschap bij de schoolbesturen maar wij houden nauw toezicht op het verloop van het proces, waaronder de aanbesteding, en de inzet van onze financiële middelen om zo de gemeentelijke risico's zo klein mogelijk te houden. De gemeente is vertegenwoordigd in de stuurgroep;

1.4 De vaststellingsovereenkomsten moeten nog gesloten worden
Gemeente Duiven en de Stichting Innerwaard en stichting LiemersNovum sluiten conform gemaakte afspraken in het IHP een vaststellingsovereenkomst ten behoeve van de verrekening van de financiering m^2 kinderopvang. Hierdoor is de gemeente altijd verzekerd van de terugbetaling van de voorfinanciering van de kinderopvang.
Stichting Innerwaard en Zonnekinderen Kinderopvang hebben reeds een samenwerkingsovereenkomst en sluiten een exploitatie- en beheersovereenkomst ten behoeven van het beheer van het IKC. Ditzelfde geldt ook voor de Stichting LiemersNovum en PUCK&CO Kinderopvang

1.5. Het aangevraagde krediet is exclusief locatie specifieke- en verhuiskosten
Naast het gevraagde krediet ten behoeve van de bouw en de financiering van de grondkosten, zullen aanvullende kredieten gevraagd worden voor locatie specifieke- en verhuiskosten. Tot de ingebruikname van de nieuwbouw blijft de huidige Remigius in gebruik en zijn er dus geen kosten zijn ten behoeve van de tijdelijke huisvesting te verwachten.

1.6 Resterende boekwaarde te slopen scholen moet bij sloop nog worden afgeboekt
Conform de regelgeving moet in het jaar van het sloopbesluit de resterende boekwaarde op de opstallen van de bestaande scholen worden afgeboekt. Per 31-12-2020 was de resterende boekwaarde op:
- Remigius: € 72.255,31
- Wereldwijzer: € 246.100,85

[5] HEVO-Bouwkosten configurator 2021

- Wiekslag: € 90.670,83

De resterende boekwaarde op de grond wordt bij een herontwikkeling ingebracht in de grondexploitatie van de nieuwe ontwikkeling. Bij de Wiekslag blijft de reeds aanwezige boekwaarde op de grond gekoppeld aan de locatie Goudhaanstraat 38.

1.7 Grondwaarde voor nieuwe Remigius is tot stand gekomen op advies van Stads²

Vanuit de huidige waarde die in de grondexploitatie VCD is opgenomen heeft adviesbureau Stads² op basis van haar expertise de grondwaarde voor een nieuwe onderwijsaccommodatie bepaald op € 180 per m². De grondwaarde van maatschappelijk vastgoed is altijd een lastig om te bepalen. Daarom is de prijs gebaseerd op extern deskundig advies.

Financiële paragraaf

Op basis van de huidige planning bestaat de wens dat de nieuwbouw voor zowel IKC Remigius als IKC Wereldwijzer/Wiekslag in 2023[6] op te leveren. Dit maakt dat de kapitaalslasten van de investeringen in de gebouwen per 2024 voor het eerst in de lasten worden opgenomen. Voor de investeringen in het kinderopvangdeel geldt dit ook. Voor deze lasten geldt echter dat hier middels de vaststellingsovereenkomsten inkomsten tegen overstaan zodat deze lasten op € 0,- uitkomen.

Onderwijsaccommodatie	2022	2023	2024	2025	Opmerking
Remigius onderwijsdeel			€ 150.066,00	€ 150.066,00	In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023
Remigius kinderopvangdeel			€ 0,00	€ 0,00	Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat
Remigius grond		€ 4.500,00	€ 4.500,00	€ 4.500,00	Geen afschrijving dus aankoopkosten vallen rechtstreeks in resultaat
W/W onderwijsdeel			€ 126.834,00	€ 126.834,00	In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023
W/W kinderopvangdeel			€ 0,00	€ 0,00	Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat
Tijdelijke huisvesting	€ 130.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	Eenmalige investering
Gecumuleerde bedragen	€ 130.000,00	€ 4.500,00	€ 281.400,00	€ 281.400,00	

Overzicht verwachte lasten.

Participatie en communicatie

De raad is na de vaststelling van het IHP geïnformeerd middels een kennisgeving over de locatie keuzes. Met de kennisgeving van 8 december 2020 (nr. 201487416) over de laatste stand van zaken. Over de verwachte financiële gevolgen van de uitvoering van het IHP heeft de raad middels de meerjarenbegroting inzicht gekregen in de te verwachten lasten.
Er wordt in goede samenwerking met de schoolbesturen gewerkt aan de uitvoering van het IHP. Er zijn over de nieuwbouwplannen vorig jaar januari informatieavonden gehouden op zowel de Remigius als de Wiekslag. Naar aanleiding van deze avonden zijn klankbordgroepen gevormd per nieuwbouwlocatie. Vanwege Corona hebben een aantal processen vertraging opgelopen en is er geen contact geweest met de klankbordgroepen. In april 2021 is de klankbordgroep Remigius bijgepraat middels een mail. Het is de bedoeling om nog voor de zomer met deze klankbordgroep in gesprek te gaan. De klankbordgroep Wereldwijzer/Wiekslag zal ook per mail worden geïnformeerd over het feit dat het de bedoeling is dat zij voor de zomervakantie uitgenodigd worden om kennis te nemen van de eerste situatieschetsen.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing

[6] Of dit ook gaat lukken is mede afhankelijk van de nog te voeren planologische procedures

Bijlagen
201513699 – Raadsbesluit krediet nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer/Wiekslag

Duiven, 25 mei 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

*ZFDD7A571D8
*

RAADSVOORSTEL

Gemeente Duiven

Onderwerp : Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer/Wiekslag

---

Zaak- & documentnr.	: Z/21/080835/201513674	**Opsteller**	: Dick Boschman
Portefeuillehouder	: H.C.M. Knuiman/ T. Spaargaren	**Team**	: RO
		Telefoonnr.	

Samenvatting
Goede onderwijshuisvesting is een belangrijke factor voor de kwaliteit van het onderwijs in Duiven. Het is belangrijk voor de ontwikkeling en onderwijskwalificatie van onze jonge kinderen en jeugd, waarvoor scholen en gemeente gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Vanuit dat belang willen we samen met de schoolbesturen investeren in kwalitatieve, functionele, eigentijdse scholen, die de diverse onderwijskundige en maatschappelijke vraagstukken aankunnen (Integrale KindCentra). In het IHP is besloten dat er nieuwbouw voor IKC Remigius en de combinatie Wereldwijzer/ Wiekslag wordt gerealiseerd. Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om te besluiten tot het beschikbaar stellen van een krediet ten behoeve van de nieuwbouw van IKC Remigius waarin naast de basisschool, ook een locatie van kinderopvang Zonnekinderen gevestigd zal worden en ten behoeve van de nieuwbouw van IKC Wereldwijzer/Wiekslag waarin naast de basisschool, ook een locatie van kinderopvang Puck&Co gevestigd zal worden.

Beslispunten
1. Besluiten om een krediet van € 5.851.251[1],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Remigius bestaande uit:
   - € 4.287.591 ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Remigius;
   - € 1.113.660 voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigiusschool met Zonnekinderen Kinderopvang;
   - € 450.000,- voor de verwerving van het terrein.
2. Besluiten om een krediet van € 4.610.109[2],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag bestaande uit:
   - € 3.623.819,- ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Wereldwijzer/Wiekslag;
   - € 856.290,- voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wereldwijzer/Wiekslag met Puck&Co Kinderopvang;
   - € 130.000,- voor tijdelijke huisvesting bij de Wereldwijzer.
3. Besluiten om het onderdeel Woonpark Vitaal Centrum Duiven aan te wijzen als nieuwbouw locatie voor IKC Remigius en daarbij de huidige locatie Droopad 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.
4. Besluiten om de nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag te realiseren op de huidige locatie van de Wiekslag aan de Goudhaanstraat 38 en daarbij de huidige locatie van de Wereldwijzer aan de Goudenregenstraat 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.

---

[1] Alle bedragen zijn exclusief aanvullende bekostiging van verhuizing en infrastructurele maatregelen. Daarvoor zullen ter zijne tijd aanvullende kredietaanvragen worden ingediend.
[2] Alle bedragen zijn exclusief aanvullende bekostiging van verhuizing en infrastructurele maatregelen. Daarvoor zullen ter zijne tijd aanvullende kredietaanvragen worden ingediend.

Aanleiding
Na de vaststelling van het Integraal HuisvestingsPlan primair onderwijs Duiven (IHP) in 2018 is het bestuur van Stichting Innerwaard gestart met de voorbereiding voor de nieuwbouw voor IKC Remigius. Het bestuur heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met het bestuur van Zonnekinderen Kinderopvang waarin vooral de inhoudelijke samenwerking wordt bekrachtigd. Gezamenlijk werkt men toe naar het faciliteren van een ononderbroken ontwikkeling voor alle kinderen van 0 tot 13 jaar.

Het bestuur van LiemersNovum is na vaststelling van het IHP verder gegaan met het onderzoeken van de mogelijkheid tot het gezamenlijk huisvesten van De Wiekslag en De Wereldwijzer. In de voorbereidingsfase tot het IHP was door het bestuur al aangegeven dat gezamenlijke huisvesting een serieuze optie zou zijn bij de vorming van een IKC. Inmiddels loopt al enige tijd een onderzoek naar het mogelijk fuseren van beide scholen. Besluitvorming daaromtrent zal binnenkort plaats gaan vinden. Dit betekent dat voor de aanvraag van nieuwbouw voor De Wiekslag en De Wereldwijzer uitgegaan wordt van één school. Het bestuur gaat een samenwerkingsovereenkomst sluiten met het bestuur van PUCK&CO waarin vooral de inhoudelijke samenwerking wordt bekrachtigd. Gezamenlijk werkt men toe naar het faciliteren van een ononderbroken ontwikkeling voor alle kinderen van 0 tot 13 jaar.

Tijdens het locatieonderzoek dat door Sygma is uitgevoerd en waarbij het bestuur en de scholen nadrukkelijk zijn betrokken, is de locatie van de huidige locatie van De Wiekslag naar voren gekomen als voorkeurslocatie voor de nieuwe Wereldwijzer/ Wiekslag. Voor de nieuwe IKC Remigius is de locatie aan het Liemersplein naar voren gekomen als voorkeurslocatie. Het College heeft deze voorkeuren overgenomen en conform besloten. U raad is hierover in november 2019 geïnformeerd middels een kennisgeving.

Planning
Er wordt de komende maanden verder gewerkt richting ontwerpen van de nieuwe scholen. In dit proces zullen ook de klankbordgroepen worden betrokken. Ook zal er gewerkt gaan worden richting een ontwerp bestemmingsplan voor het onderwijs/woonpark en de planologische procedure voor de locatie Goudhaanstraat 38.

Beoogd effect
Door de nieuwbouw van IKC Remigius en IKC Wereldwijzer/Wiekslag worden twee onderwijsaccommodaties gerealiseerd voor drie scholen en de kinderopvang die voldoen aan de doelstelling van het huisvesten van kwalitatief goed onderwijs en goede kinderopvang. Bouwkundig wordt gebouwd naar de huidige eisen van BENG en waar mogelijk Energie Neutraal (ENG).

Argumenten
1.1/2.1 De huidige schoolgebouwen voldoen niet (meer) aan de huidige bouwtechnische en onderwijskundige eisen.
Om zo goed mogelijk onderwijs te kunnen geven en heeft het onderwijs baat bij goede gebouwen met een goed binnenklimaat. Een goed binnenklimaat resulteert in een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim van zowel leerlingen als (onderwijs) personeel. Een goed gebouw staat optimaal ten dienste van de opvang en het onderwijs dat erin geboden wordt. Een duurzaam gebouw kent dus meer aspecten dan alleen de CO2-uitstoot of het energieverbruik. Het is een gebouw dat aansluit bij de onderwijskundige visie van de school, een gezond binnenklimaat heeft, past bij het aantal kinderen en kindplaatsen, passend, inclusief, toegankelijk en toekomstbestendig is.

1.2/2.2 In het IHP is opgenomen dat bij nieuwbouw van de schoolbesturen een eigen bijdrage wordt verwacht.
Voor zowel IKC Remigius als IKC Wereldwijzer/ Wiekslag is op basis van het eerdere onderzoek en de verwachte kosten gekozen voor nieuwbouw. In het IHP is opgenomen dat bij nieuwbouw van de schoolbesturen een eigen bijdrage wordt verwacht. Voor de hoogte daarvan sluit de gemeente Duiven aan bij hetgeen op dit moment in den lande gangbaar is, zijnde een percentage van 8% van de bouwkosten, zijnde € 372.834,- voor IKC Remigius en € 315.115,- voor IKC Wereldwijzer/Wiekslag. Deze bijdragen zijn in mindering gebracht op het ter beschikking te stellen bouwkrediet van het onderwijsdeel.

1.3/2.3 Met het IHP nemen wij als gemeente onze verantwoordelijkheid op het gebied van duurzame en frisse scholen.
Bij nieuwbouw is het wettelijke uitgangspunt BENG[3] en waar mogelijke ENG[4] en door bij bijna alle andere schoolgebouwen te investeren in frisse lucht laten wij als gemeente zien dat we een duurzame en frisse leeromgeving belangrijk vinden. Doordat de schoolbesturen zelf ook investeren in duurzaamheid en we de komende jaren in gesprek zullen blijven over nadere te zetten stappen op het gebied van duurzame gebouwen, realiseren wij samen met de schoolbesturen in een relatief korte periode schoolaccommodaties die koploper zijn voor wat betreft de duurzaamheidsopgave van de gebouwde omgeving binnen de gemeente.

1.4/2.4 Voor de investeringsbedragen worden reële marktconforme bedragen gehanteerd in plaats van de normvergoeding
De gemeente Duiven hanteert voor wat betreft de bouwnormen (m2) de model huisvestingsverordening (van de VNG), echter niet de daarbij genoemde normbedragen. In het IHP is opgenomen dat de gemeente Duiven ‘marktconforme’ bedragen zal hanteren bij nieuwbouw. In raadsmemo van 2 maart 2020 zijn de oorspronkelijke bedragen die genoemd staan in het IHP geactualiseerd:

Remigius	**2018**	**2020**
Excl. BTW	€ 3.800.000	€ 3.851.590
Incl. BTW	€ 4.598.000	€ 4.660.425
Wiekslag Wereldwijzer	**2018**	**2020**
Excl. BTW	€ 3.134.325	€ 3.255.317
Incl. BTW	€ 3.792.333	€ 3.938.934

Deze bedragen zijn exclusief de financiering van de extra m2s ten behoeve van de kinderopvang en eventuele extra kosten t.b.v. verhuiskosten, infrastructurele maatregelen en eventuele tijdelijke huisvesting.

1.5/2.5 Met het IHP is het knelpunt rondom de financiering van het huisvestingsdeel van de kinderopvang bij de ontwikkeling van IKC’s meegenomen.
Knelpunt bij de realisatie van IKC’s vormt de financiering van het kinderopvang gedeelte. De gemeente is wettelijk niet verantwoordelijk voor de huisvesting van (de commerciële) kinderopvang en schoolbesturen mogen er niet in investeren. Maar kinderopvang organisaties beschikken bij nieuwbouw/renovatie vaak niet over voldoende financiële draagkracht om te investeren. Om IKC ontwikkeling toch mogelijk te maken is in het IHP opgenomen dat de gemeente de financiering voor wat betreft het huisvestingsdeel voor haar rekening neemt waarbij middels een overeenkomst de kosten van de kapitaals- en afschrijvingslasten worden afgerekend met de schoolbesturen. Voor IKC Remigius wordt

[3] Dit komt bij nieuwbouw neer op een EPC van 0,0 (Het gebouw wekt net zoveel energie op als dat het gebruikt).
[4] BENG is niet "eng". De B van BENG staat namelijk voor Bijna. Pas als ook het gebruiker gebonden (huishoudelijk) energieverbruik wordt gecompenseerd ontstaat echte energieneutraliteit.

gevraagd om een krediet van € 1.113.660,- beschikbaar te stellen voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigius met Zonnekinderen Kinderopvang. Voor IKC Wiekslag/Wereldwijzer wordt gevraagd om een krediet van € 856.290,- beschikbaar te stellen voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wiekslag/Wereldwijzer met PUCK&CO Kinderopvang. De wijze waarop deze bedragen worden verrekend wordt beschreven in nader op te stellen vaststellingsovereenkomsten.

1.6 Verwerving terrein voor nieuwbouw IKC Remigius vanuit het project Vitaal Centrum Duiven
De nieuwbouw van IKC Remigius gaat gerealiseerd worden op grond die gelegen is binnen het project Vitaal Centrum Duiven (VCD). Binnen het project VCD is aan deze grond vanuit de nieuwe beoogde bestemming een waarde van € 180,-/m^2 toegekend. Het beoogde grondgebruik is circa 2.500m^2. Dat leidt tot een verwervingswaarde van € 450.000,-

2.6 Tijdelijke huisvesting bij Wereldwijzer
IKC Wiekslag/Wereldwijzer zal worden gebouwd op de voorkeurslocatie, grotendeels gelegen binnen het huidige bouwblok van De Wiekslag. Daartoe zal eerst de huidige Wiekslag moeten worden gesloopt. Tijdens de bouw zal de Wiekslag worden gehuisvest in het gebouw van de Wereldwijzer. Om gedurende deze fase goed onderwijs te kunnen blijven bieden inclusief kinderopvang en naschoolse opvang is het noodzakelijk om bij de Wereldwijzer tijdelijke huisvesting te realiseren. De kosten van deze tijdelijke huisvesting zijn begroot op € 130.000,-.

3.1 De voorgestelde planwijziging doet recht aan de voorkeurslocatie van IKC Remigius
Als resultaat van een verkenning is de locatie direct grenzend aan het Liemersplein bij het schoolbestuur en het college in beeld als voorkeurslocatie voor de verplaatsing van IKC Remigius. Inmiddels is het programma van eisen voor het IKC vastgesteld en ook de architect die de plannen voor het IKC gaat uitwerken is geselecteerd. De komende periode wordt gewerkt aan het ontwerp voor het IKC. In afstemming met de planvorming voor het IKC worden de mogelijkheden voor woningbouw in het resterende deel van het Woonpark in beeld gebracht. Deze ontwikkelingen leiden tot een aangepast ruimtelijk plan waarbij het accent verschuift van woningbouw naar onderwijs. In de oorspronkelijke planopzet van bureau Wissing werd gedacht aan circa 30 gestapelde woningen en circa 20 grondgebonden woningen. Als gevolg van het realiseren van het Liemersplein en de beoogde verplaatsing van het IKC blijft in het voorgestelde eindbeeld voor het centrum ruimte over voor 6 tot 12 grondgebonden woningen. Het exacte aantal woningen is afhankelijk van de groene buitenruimte bij IKC Remigius en zal de komende maanden in onderlinge afstemming tussen de architect en de stedenbouwkundige nader worden bepaald.

3.2 Als gevolg van verhuizing van IKC Remigius ontstaat ruimte voor woningbouw op de locatie Droopad 1.
Op de locatie die IKC Remigius na verhuizing achterlaat wordt door het college woningbouw voorzien in een nader te bepalen programma. Met deze ontwikkeling wordt tegemoet gekomen aan de behoefte aan woningbouw in de nabijheid van het centrum en kan tevens het beperkte aantal woningen in het voormalige Woonpark, als gevolg van de accentverschuiving richting onderwijs, worden opgevangen.

3.3 Op basis van dit besluit kan de planwijziging worden gestart
IKC Remigius zal worden gebouwd op de voorkeurslocatie, gelegen in het park tussen de parkeerplaats nabij het gemeentehuis en de Wilgenlaan. De bestemmingsplanwijziging van uit te werken woondoeleinden naar maatschappelijk en wonen (voor de 6 tot 12 grondgebonden woningen) wordt dit najaar gestart. De financiële effecten op de grondexploitatie VCD worden bij de planwijziging inzichtelijk gemaakt en zullen te zijner tijd in een gewijzigde grondexploitatie VCD aan u worden voorgelegd.

4.1 Huidige locatie Wiekslag aanwijzen doet recht aan de voorkeurslocatie
Als resultaat van een verkenning is de locatie Wiekslag, inclusief naastgelegen grasveld, bij het schoolbestuur en het college in beeld als voorkeurslocatie voor de nieuwbouw van IKC Wereldwijzer/Wiekslag. Er wordt momenteel gewerkt aan het programma van eisen.

4.2/2.7 Nieuwe IKC Wereldwijzer/Wiekslag is voorzien op de plek van de huidige Wiekslag
Tijdens het uitwerken van het programma van eisen is duidelijk geworden dat de nieuwbouw grotendeels kan worden gebouwd binnen het bouwvlak van de huidige Wiekslag. Dit omdat er deels in 2-lagen wordt gebouwd. Tegelijkertijd kan er ook meer ruimte worden gecreëerd tussen de woningen aan de Goudhaanstraat en de nieuwbouw. Het creëren van meer afstand en het behouden van het grasveld past ook bij de wensen vanuit de buurt die tijdens een buurinformatie avond zijn opgehaald. Het effect van deze keuze is wel dat de Wiekslag tijdens de bouwfase elders moet worden gehuisvest. Uit onderzoek is gebleken dat dit kan plaats vinden in de Wereldwijzer. Om goed onderwijs te kunnen blijven bieden inclusief kinderopvang en naschoolse opvang is het wel noodzakelijk om tijdelijke huisvesting te realiseren.

Kanttekeningen
1.1/2.1 Het gevraagde krediet is gebaseerd op prijspeil 1-1-2020. Mogelijk zal dat bij de daadwerkelijke aanbesteding niet toereikend zijn;
Ten opzichte van 2020 is het prijspeil in 2021 gestegen met 4,7% (Bron: HEVO)[5]. Het moment van daadwerkelijke aanbesteding zal vermoedelijk in 2022 zijn. Pas dan zal blijken of het ter beschikking te stellen krediet daadwerkelijk toereikend is om de gevraagde onderwijsaccommodatie te kunnen bouwen.

1.2 Het bouwheerschap en de verantwoordelijkheid ligt bij de schoolbesturen
Conform de wetgeving en gemaakte afspraken ligt het bouwheerschap bij de schoolbesturen maar wij houden nauw toezicht op het verloop van het proces, waaronder de aanbesteding, en de inzet van onze financiële middelen om zo de gemeentelijke risico's zo klein mogelijk te houden. De gemeente is vertegenwoordigd in de stuurgroep;

1.4 De vaststellingsovereenkomsten moeten nog gesloten worden
Gemeente Duiven en de Stichting Innerwaard en stichting LiemersNovum sluiten conform gemaakte afspraken in het IHP een vaststellingsovereenkomst ten behoeve van de verrekening van de financiering m^2 kinderopvang. Hierdoor is de gemeente altijd verzekerd van de terugbetaling van de voorfinanciering van de kinderopvang.
Stichting Innerwaard en Zonnekinderen Kinderopvang hebben reeds een samenwerkingsovereenkomst en sluiten een exploitatie- en beheersovereenkomst ten behoeven van het beheer van het IKC. Ditzelfde geldt ook voor de Stichting LiemersNovum en PUCK&CO Kinderopvang

1.5. Het aangevraagde krediet is exclusief locatie specifieke- en verhuiskosten
Naast het gevraagde krediet ten behoeve van de bouw en de financiering van de grondkosten, zullen aanvullende kredieten gevraagd worden voor locatie specifieke- en verhuiskosten. Tot de ingebruikname van de nieuwbouw blijft de huidige Remigius in gebruik en zijn er dus geen kosten zijn ten behoeve van de tijdelijke huisvesting te verwachten.

1.6 Resterende boekwaarde te slopen scholen moet bij sloop nog worden afgeboekt
Conform de regelgeving moet in het jaar van het sloopbesluit de resterende boekwaarde op de opstallen van de bestaande scholen worden afgeboekt. Per 31-12-2020 was de resterende boekwaarde op:
- Remigius: € 72.255,31
- Wereldwijzer: € 246.100,85

[5] HEVO-Bouwkosten configurator 2021

- Wiekslag: € 90.670,83

De resterende boekwaarde op de grond wordt bij een herontwikkeling ingebracht in de grondexploitatie van de nieuwe ontwikkeling. Bij de Wiekslag blijft de reeds aanwezige boekwaarde op de grond gekoppeld aan de locatie Goudhaanstraat 38.

1.7 Grondwaarde voor nieuwe Remigius is tot stand gekomen op advies van Stads²

Vanuit de huidige waarde die in de grondexploitatie VCD is opgenomen heeft adviesbureau Stads² op basis van haar expertise de grondwaarde voor een nieuwe onderwijsaccommodatie bepaald op € 180 per m². De grondwaarde van maatschappelijk vastgoed is altijd een lastig om te bepalen. Daarom is de prijs gebaseerd op extern deskundig advies.

Financiële paragraaf

Op basis van de huidige planning bestaat de wens dat de nieuwbouw voor zowel IKC Remigius als IKC Wereldwijzer/Wiekslag in 2023[6] op te leveren. Dit maakt dat de kapitaalslasten van de investeringen in de gebouwen per 2024 voor het eerst in de lasten worden opgenomen. Voor de investeringen in het kinderopvangdeel geldt dit ook. Voor deze lasten geldt echter dat hier middels de vaststellingsovereenkomsten inkomsten tegen overstaan zodat deze lasten op € 0,- uitkomen.

Onderwijsaccommodatie	2022	2023	2024	2025	Opmerking
Remigius onderwijsdeel			€ 150.066,00	€ 150.066,00	In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023
Remigius kinderopvangdeel			€ 0,00	€ 0,00	Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat
Remigius grond		€ 4.500,00	€ 4.500,00	€ 4.500,00	Dit zijn rentelasten
W/W onderwijsdeel			€ 126.834,00	€ 126.834,00	In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023
W/W kinderopvangdeel			€ 0,00	€ 0,00	Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat
Tijdelijke huisvesting	€ 130.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	Eenmalige investering
Gecumuleerde (kapitaals)lasten	€ 130.000,00	€ 4.500,00	€ 281.400,00	€ 281.400,00	

Overzicht verwachte lasten.

Participatie en communicatie

De raad is na de vaststelling van het IHP geïnformeerd middels een kennisgeving over de locatie keuzes. Met de kennisgeving van 8 december 2020 (nr. 201487416) over de laatste stand van zaken. Over de verwachte financiële gevolgen van de uitvoering van het IHP heeft de raad middels de meerjarenbegroting inzicht gekregen in de te verwachten lasten.
Er wordt in goede samenwerking met de schoolbesturen gewerkt aan de uitvoering van het IHP. Er zijn over de nieuwbouwplannen vorig jaar januari informatieavonden gehouden op zowel de Remigius als de Wiekslag. Naar aanleiding van deze avonden zijn klankbordgroepen gevormd per nieuwbouwlocatie. Vanwege Corona hebben een aantal processen vertraging opgelopen en is er geen contact geweest met de klankbordgroepen. In april 2021 is de klankbordgroep Remigius bijgepraat middels een mail. Het is de bedoeling om nog voor de zomer met deze klankbordgroep in gesprek te gaan. De klankbordgroep Wereldwijzer/Wiekslag zal ook per mail worden geïnformeerd over het feit dat het de bedoeling is dat zij voor de zomervakantie uitgenodigd worden om kennis te nemen van de eerste situatieschetsen.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing

[6] Of dit ook gaat lukken is mede afhankelijk van de nog te voeren planologische procedures

Bijlagen
201513699 – Raadsbesluit krediet nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer/Wiekslag

Duiven, 25 mei 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

ZFDD7C04198

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/21/080835/201513699

Datum besluitvorming : 20 juli 2021

Onderwerp : Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer/Wiekslag

Samenvatting

Overwegende dat goede onderwijshuisvesting een belangrijke factor is voor de kwaliteit van het onderwijs in Duiven. Het is belangrijk voor de ontwikkeling en onderwijskwalificatie van onze jonge kinderen en jeugd, waarvoor scholen en gemeente gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Dat we vanuit dat belang samen met de schoolbesturen willen investeren in kwalitatieve, functionele, eigentijdse scholen, die de diverse onderwijskundige en maatschappelijke vraagstukken aankunnen. Is in het IHP besloten dat er voor IKC Remigius en de combinatie Wereldwijzer/ Wiekslag nieuwbouw wordt gerealiseerd. Na locatieonderzoek is de locatie van de huidige locatie van De Wiekslag aangewezen als locatie voor de nieuwe Wereldwijzer/ Wiekslag. Voor de nieuwe IKC Remigius is de locatie aan het Liemersplein aangewezen als locatie voor de nieuwbouw.

De raad besluit

1. Een krediet van € 6.224.085[1],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Remigius bestaande uit:
   - € 4.660.452 ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Remigius;
   - € 1.113.660 voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigiusschool met Zonnekinderen Kinderopvang;
   - € 450.000,- voor de verwerving van het terrein.
2. Een krediet van € 4.925.224[2],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag bestaande uit:
   - € 3.938.934,- ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Wereldwijzer/Wiekslag;
   - € 856.290,- voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wereldwijzer/Wiekslag met Puck&Co Kinderopvang;
   - € 130.000,- voor tijdelijke huisvesting bij de Wereldwijzer.
3. Het onderdeel Woonpark Vitaal Centrum Duiven aan te wijzen als nieuwbouw locatie voor IKC Remigius en daarbij de huidige locatie Droopad 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.
4. De nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag te realiseren op de huidige locatie van de Wiekslag aan de Goudhaanstraat 38 en daarbij de huidige locatie van de Wereldwijzer aan de Goudenregenstraat 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.

de griffier,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

de voorzitter,

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

---

[1] Alle bedragen zijn exclusief aanvullende bekostiging van verhuizing en infrastructurele maatregelen. Daarvoor zullen ter zijne tijd aanvullende kredietaanvragen worden ingediend.

[2] Alle bedragen zijn exclusief aanvullende bekostiging van verhuizing en infrastructurele maatregelen. Daarvoor zullen ter zijne tijd aanvullende kredietaanvragen worden ingediend.

ZFDD7C04198

RAADSBESLUIT

Gemeente Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/21/080835/201513699

Datum besluitvorming : 20 juli 2021

Onderwerp : Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer/Wiekslag

Samenvatting

Overwegende dat goede onderwijshuisvesting een belangrijke factor is voor de kwaliteit van het onderwijs in Duiven. Het is belangrijk voor de ontwikkeling en onderwijskwalificatie van onze jonge kinderen en jeugd, waarvoor scholen en gemeente gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Dat we vanuit dat belang samen met de schoolbesturen willen investeren in kwalitatieve, functionele, eigentijdse scholen, die de diverse onderwijskundige en maatschappelijke vraagstukken aankunnen. Is in het IHP besloten dat er voor IKC Remigius en de combinatie Wereldwijzer/ Wiekslag nieuwbouw wordt gerealiseerd. Na locatieonderzoek is de locatie van de huidige locatie van De Wiekslag aangewezen als locatie voor de nieuwe Wereldwijzer/ Wiekslag. Voor de nieuwe IKC Remigius is de locatie aan het Liemersplein aangewezen als locatie voor de nieuwbouw.

De raad besluit

1. Een krediet van € 5.851.251[1],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Remigius bestaande uit:
   - € 4.287.591 ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Remigius;
   - € 1.113.660 voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigiusschool met Zonnekinderen Kinderopvang;
   - € 450.000,- voor de verwerving van het terrein.
2. Een krediet van € 4.610.109[2],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag bestaande uit:
   - € 3.623.819,- ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Wereldwijzer/Wiekslag;
   - € 856.290,- voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wereldwijzer/Wiekslag met Puck&Co Kinderopvang;
   - € 130.000,- voor tijdelijke huisvesting bij de Wereldwijzer.
3. Het onderdeel Woonpark Vitaal Centrum Duiven aan te wijzen als nieuwbouw locatie voor IKC Remigius en daarbij de huidige locatie Droopad 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.
4. De nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag te realiseren op de huidige locatie van de Wiekslag aan de Goudhaanstraat 38 en daarbij de huidige locatie van de Wereldwijzer aan de Goudenregenstraat 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

---

[1] Alle bedragen zijn exclusief aanvullende bekostiging van verhuizing en infrastructurele maatregelen. Daarvoor zullen ter zijne tijd aanvullende kredietaanvragen worden ingediend.

[2] Alle bedragen zijn exclusief aanvullende bekostiging van verhuizing en infrastructurele maatregelen. Daarvoor zullen ter zijne tijd aanvullende kredietaanvragen worden ingediend.

Vragen Politieke Avond 6 juli 2021

Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer Wiekslag

- Waarom heeft het college het raadsvoorstel na indiening bij de raad aangepast, terwijl het college weet dat een ingediend raadsvoorstel alleen aangepast kan worden door de gemeenteraad via een amendement? Het college kan een wijziging suggereren, maar niet in de loop van proces afdwingen dat ook formeel de wijziging onderdeel wordt van het voorstel en dit is wat er nu is gebeurd.

Antwoord: Voorafgaand aan de politieke avond hebben de schoolbesturen gebruik gemaakt van het spreekrecht en het College en de leden er op gewezen dat een korting met een vast percentage van 8% op de terugverdieneffecten op de door de gemeente bekostigde energiemaatregelen op gespannen voet stond met de wettelijke mogelijkheden die schoolbesturen hebben ten aanzien van dergelijke terugbetalingen (art. 148 WPO). Hierop is door de commissieleden aan de portefeuillehouder gevraagd om het raadsvoorstel op dit punt aan te passen. Na afstemming binnen het College en de griffie is het raadsvoorstel aangepast.

- Een andere mogelijkheid was geweest om het raadsvoorstel terug te nemen, opnieuw in te dienen (indien nodig via een spoedprocedure door de burgemeester), zodat het alsnog als ronde tafel en debattafel op de agenda van 6 juli had kunnen komen. Vorig jaar is er ook een raadsvoorstel terug gegaan naar het college en na wijzigingen opnieuw ingediend. Waarom is er niet voor deze optie gekozen?

Antwoord: Omdat met deze werkwijze tegemoet gekomen kon worden aan de wens van de commissie en die van de schoolbesturen.

- Kan het college garanderen dat deze “vormfout” geen negatieve gevolgen (hiermee doelend op dat de bezwaarmaker in het gelijk wordt gesteld omdat de procedure van behandeling van het raadsvoorstel niet goed is verlopen, omdat tijdens de behandeling van het raadsvoorstel het voorstel is aangepast) heeft wanneer er bezwaar aangetekend wordt tegen dit raadsvoorstel.

Antwoord: Garanderen niet, maar aangezien de schoolbesturen de enigen zijn die bezwaar zouden kunnen aantekenen en met deze aanpassing aan hun bezwaren tegemoet gekomen wordt, is de kans op een bezwaar gering.

- Hoe zijn inwoners en andere belanghebbende geïnformeerd over het aangepaste raadsvoorstel?

Antwoord: Aanstaande donderdag 8 juli wordt een bijeenkomst gehouden voor de klankbordgroep (7 leden hebben zich aangemeld) en volgende week maandag 12 juli een informatiebijeenkomst voor de bewoners van nabij gelegen woningen. Vorige week hebben zij daarvoor de uitnodiging ontvangen. Er hebben zich intussen 12 personen aangemeld.

In het voorliggende raadsvoorstel zijn n.a.v. de voorafgaande politieke Avond (ronde tafel) twee aspecten op basis van de toezeggingen van de wethouder aangepast. Eén daarvan is dat de bijdrage van 8% van de scholen (voordelen energiebesparende maatregelen door gemeente bekostigd) is gewijzigd in een berekening op basis van voor- en nacalculatie.

Vraag: Wat is het uitgangspunt voor deze voor- en nacalculatie en kan dit leiden tot meerkosten voor de gemeente Duiven?

Antwoord:

Uitgangspunt 1 is, dat de Gemeente op basis van het bouwbesluit vanaf 1-1-2021 de nieuwbouw bekostigt op basis van BENG. Gemeente en schoolbestuur ambieren om te bouwen naar niveau ENG. Daar worden extra kosten voor gemaakt.

Uitgangspunt 2 is dat de Gemeente de voordelen die het schoolbestuur geniet (Gemeente bekostigt de installaties) ten gevolge van de plaatsing van optimale installaties terugvloeien naar de Gemeente. Die voordelen kunnen vanuit de theorie berekend worden. Op basis daarvan wordt de voorlopige bijdrage bepaald, de nacalculatie zal de 'echte' cijfers opleveren.

Uitgangspunt 3 is dat het schoolbestuur niet mag investeren in 'stenen' tenzij het verduurzaming betreft. Dit maakt dat die bijdrage ook gevraagd kan worden binnen wat wettelijk is toegestaan (art. 148 WPO).

Op grond daarvan valt nu niet te zeggen of dit ten voordele of ten nadele van de Gemeente zal zijn. We weten wel dat deze verrekening rechtmatig is.

In de opgehoogde kredietsom is deze 8% nu meegenomen in het krediet, we zullen zien welk percentage er in de toekomst terug gaat komen. Duurder dan het in dit voorstel genoemde bedrag zal het door deze aanpassing niet worden, wel goedkopen, maar we weten nu niet voor welk bedrag.

Concreet betreft het dus het verschil tussen BENG en ENG op basis van de verrekening energiekosten (lagere kosten) en installatie-onderhoud (hogere kosten), uitgedrukt in een percentage van het totale krediet.

Toelichting

Bij een voorcalculatie kan worden uitgegaan van een energieverbruik op basis van de 'technische verwachting' van energieverbruik op basis van ontwerp van de scholen en van de geplande technische installatie. Wanneer het energieverbruik in de praktijk, na ingebruikneming van de gebouwen, toch tot een hoger energieverbruik dan verwacht blijkt te leiden loopt de gemeente dan een risico m.b.t. de meerkosten die daarmee gepaard gaan?

Is het, om dit te voorkomen, mogelijk om m.b.t. die voor- en nacalculatie uit te gaan van dezelfde referentiepunten zodat de bijdrage van de scholen in overeenstemming blijft met de voordelen van energiebesparende maatregelen die door de gemeente zijn/worden bekostigd?

Amendement Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer-Wiekslag

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op, dinsdag 20 juli 2021,

Constaterende dat;

- De gemeenteraad gevraagd wordt om een krediet vast te stellen voor de nieuwbouw van twee scholen te bekostigen;
- De gemeenteraad ook instemt met de locatiekeuze voor de nieuwbouw en de vrijkomende locatie aanwijst als woningbouwlocatie;
- De 8% bijdrage voor de IKC Wereldwijzer/Wiekslag en IKC Remigius nog niet is afgesproken en aangepast worden op basis van voor- en nacalculatie;
- Met de Kinderopvangorganisatie zal nog een vaststellingsovereenkomst gesloten worden.

Overwegende dat;

- Doordat de 8% bijdrage niet meegenomen moet worden, de aanvraag voor het krediet hoger is voor de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Wereldwijzer/Wiekslag en IKC Remigius.
- Door deze aanpassing het ingediende raadsvoorstel aangepast moet worden.
- De jaarlijkse kosten van het huisvestingsdeel voor de Kinderopvang worden niet afgerekend met het schoolbestuur maar met de betrokken Kinderopvangorganisaties.

Besluit

- Besluit om het raadsvoorstel onder Argumenten 1.2/2.2 "In het IHP is opgenomen dat bij nieuwbouw van de schoolbesturen een eigen bijdrage wordt verwacht." als volgt te wijzigen zodat daar staat:

  Voor zowel IKC Remigius als IKC Wereldwijzer/ Wiekslag is op basis van het eerdere onderzoek en de verwachte kosten gekozen voor nieuwbouw. In het IHP is opgenomen dat bij nieuwbouw van de schoolbesturen een eigen bijdrage wordt

verwacht om de voordelen die door de schoolbesturen worden behaald door de energiebesparende maatregelen die worden aangebracht tussen het niveau BENG[3] (Bouwbesluit) en het niveau ENG[4] en verduurzaming èn die door de gemeente zijn bekostigd, te compenseren. De hoogte van deze bijdrage wordt bepaald door middel van voorcalculatie op basis van het ontwerp en nacalculatie op basis van de daadwerkelijk gerealiseerde energiebesparing een jaar na ingebruikname.[5]

- Besluit om het raadsvoorstel onder Argumenten 1.5/2.5 "Met het IHP is het knelpunt rondom de financiering van het huisvestingsdeel van de kinderopvang bij de ontwikkeling van IKC's meegenomen." als volgt te wijzigen zodat daar staat:

  Knelpunt bij de realisatie van IKC's vormt de financiering van het kinderopvang gedeelte. De gemeente is wettelijk niet verantwoordelijk voor de huisvesting van (de commerciële) kinderopvang en schoolbesturen mogen er niet in investeren. Maar kinderopvang organisaties beschikken bij nieuwbouw/renovatie vaak niet over voldoende financiële draagkracht om te investeren. Om IKC ontwikkeling toch mogelijk te maken is in het IHP opgenomen dat de gemeente de financiering voor wat betreft het huisvestingsdeel voor haar rekening neemt waarbij middels een overeenkomst de kosten van de kapitaals- en afschrijvingslasten door de gemeente worden afgerekend met de betrokken kinderopvangorganisaties. Voor IKC Remigius wordt gevraagd om een krediet van € 1.113.660,- beschikbaar te stellen voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigius met Zonnekinderen B.V.. Voor IKC Wiekslag/Wereldwijzer wordt gevraagd om een krediet van € 856.290,- beschikbaar te stellen voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wiekslag/Wereldwijzer met Kindercentra PUCK&CO B.V.. De wijze waarop deze bedragen worden verrekend wordt beschreven in nader op te stellen vaststellingsovereenkomsten.

- Besluit om het raadsvoorstel onder Financiële paragraaf als volgt te wijzigen zodat daar staat:

  Op basis van de huidige planning bestaat de wens dat de nieuwbouw voor zowel IKC Remigius als IKC Wereldwijzer, Wiekslag in 2023[7] op te leveren. Dit maakt dat de kapitaalslasten van de investeringen in de gebouwen per 2024 voor het eerst in de lasten worden opgenomen. Voor de investeringen in het kinderopvangdeel geldt dit ook. Voor deze lasten geldt echter dat hier middels de vaststellingsovereenkomsten inkomsten tegen overstaan zodat deze lasten op € 0,- uitkomen. Vanwege de verwachte voordelen die door de schoolbesturen wordt behaald door de energiebesparende maatregelen in de nieuwbouw wordt, zoals aangegeven in argument 1.2/2.2 nog een eigen bijdrage berekend. We gaan nu uit van een eigen bijdrage ter grootte van € 20.000,- aan kapitaalslasten. Deze verwachte vermindering van de kapitaalslasten is hieronder separaat benoemd.

Onderwijs-accomodatie	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**Opmerking**
Remigius onderwijsdeel			€163.115,00	€ 163.115,00	In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023
Remigius kinderopvang-deel			€ 0,00	€ 0,00	Geen omdat hier een bijdrage

					tegenover staat
Remigiusgrond		€ 4.500,00	€ 4.500,00	€ 4.500,00	Dit zijn rentelasten
W/W onderwijsdeel			€ 137.863,00	€ 137.863,00	In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023
W/W kinderopvang-deel			€ 0,00	€ 0,00	Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat
Tijdelijke huisvesting	€ 130.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	Eenmalige investering
Eigen bijdrage schoolbesturen			-€ 20.000,00	-€ 20.000,00	Geschatte vermindering op kapitaalslasten onderwijsdeel
Gecumuleerde (kapitaals)lasten	€ 130.000,00	€ 4.500,00	€ 285.478,00	€ 285.478,00	

Overzicht verwachten lasten

- Besluit om het dictum van het besluit als volgt te wijzigen zodat daar staat:

  De raad besluit

  1. Een krediet van € 6.224.085[1],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Remigius bestaande uit:
     - € 4.660.425,- ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Remigius;
     - € 1.113.660,- voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigiusschool met Zonnekinderen B.V.;
     - € 450.000,- voor de verwerving van het terrein.

  2. Een krediet van € 4.925.224[2],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag bestaande uit:
     - € 3.938.934 ,- ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Wereldwijzer/Wiekslag;
     - € 856.290,- voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wereldwijzer/Wiekslag met Kindercentra PUCK&CO B.V.;
     - € 130.000,- voor tijdelijke huisvesting bij de Wereldwijzer.

  3. Het onderdeel Woonpark Vitaal Centrum Duiven aan te wijzen als nieuwbouw locatie voor IKC Remigius en daarbij de huidige locatie Droopad 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.

  4. De nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag te realiseren op de huidige locatie van de Wiekslag aan de Goudhaanstraat 38 en daarbij de huidige locatie van de Wereldwijzer aan de Goudenregenstraat 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP	**Pro Duiven**	**VVD**
D66	**CDA**	**Lokaal Alternatief**
PvdA	**GroenLinks**	**DOED**
Zetel Nooijen	**Zetel Arends**	

Onderwerp	Voorjaarsnota Duiven 2021		
Ondertitel	In de voorjaarsnota kijken we vooruit naar de begroting (over het jaar 2022) die in november voorligt. Het college doet voorstellen voor nieuwe activiteiten. Voor politieke partijen is de behandeling van de voorjaarsnota bij uitstek een goed moment om nieuwe ideeën aan te dragen die goed zijn voor Duiven en wijzigingsvoorstellen in te dienen om verbeteringen aan te brengen in het huidige beleid.		
Portefeuillehouder	Wethouder Goossen	Zaaknummer	Z/21/080842
Behandelend ambtenaar	Mark Jordens – m.jordens@1stroom.nl		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Het bespreken van de structurele en incidentele ontwikkelingen binnen bestaand beleid van 2021 alsmede de speerpunten en aanvullende wensen voor het volgende begrotingsjaar. De keuzes die in de raadsvergadering van 20 juli worden gemaakt kunnen vervolgens worden verwerkt in de Meerjarenbegroting 2022-2025 zodat de begrotingsbehandeling in november soepel kan verlopen. Daar is het immers alleen nog zaak de tussentijdse ontwikkelingen te verwerken. Zie het raadsvoorstel/besluit voor de concrete beslispunten.		
Historie	Conform onze planning- en controlcyclus wordt aan de raad een Voorjaarsnota voorgelegd met daarin de voorstellen van het college voor speerpunten en nieuw beleid voor de komende jaren. Op 8 juli is een informatieve thema-avond gepland waarop antwoord wordt gegeven op de ingezonden vragen vanuit de raad. Inwoners kunnen live meeluisteren via de livestream.		
Termijn	Om de gevolgen van deze Voorjaarsnota te kunnen verwerken in de Programmabegroting 2022-2025 moet deze voor het zomerreces worden vastgesteld. De Programmabegroting moet volgens de Gemeentewet uiterlijk 15 november worden aangeleverd bij de Provincie. Tijdige aanlevering is een belangrijke voorwaarde om voor repressief toezicht in aanmerking te kunnen komen.		

Politieke Avond	13 Juli 2021		Debattafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
J.W. Egtberts	G. Bosscha	Digitale publieksruimte	Bestuur, Samenleving en Omgeving	115 Minuten
Behandeladvies	Tijdens de debattafel kunnen politieke partijen vast inleidende beschietingen houden over de Voorjaarsnota. De recente historie laat zien dat veel partijen hun belangrijkste input voor het debat bewaren voor de behandeling tijdens de raadsvergadering (20 juli). Wel kunnen politieke partijen vast moties en amendementen aankondigen en in het debat kijken of er medestanders te			

	vinden zijn. De ‘algemene beschouwingen’ vinden niet plaats tijdens deze debattafel, maar bij de raadsvergadering zelf. Technische en informatieve vragen kunnen vooraf worden gesteld. Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als bespreekstuk geagendeerd. Of dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering. Tijdens de raadsvergadering is er ruimte om een ‘algemene beschouwing’ uit te spreken als fractie. Besluitvorming over dit onderwerp is gepland op 20 juli 2021.
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten bij de debattafel niet meepraten aan tafel.

Opbrengst van de tafel 13 juli.	Tijdens de debattafel zijn een aantal moties aangekondigd. Het raadsvoorstel gaat daarom als bespreekstuk naar de raadsvergadering van 20 juli. De PvdA kondigt 4 moties aan. Bij twee moties betreft het een oproep aan het college om te onderzoeken of de OZB en de hondenbelasting omlaag kunnen vanaf volgend jaar. Het college geeft aan bereid te zijn om dit in beeld te brengen, maar geeft daarnaast aan dat ze ook bescheiden willen zijn richting het college dat hen na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 gaat opvolgen. Ook is er door de PvdA een motie aangekondigd over de tegemoetkoming van gedupeerden in de toeslagenaffaire. Het college geeft aan dat een deel van de motie niet nodig is omdat het college daar al actie op onderneemt. Tot slot is er ook een motie aangekondigd door de PvdA over de toeristenbelasting. Er word aangegeven dat het geld van de toeristenbelasting nu naar het deelgebied ‘Vrijetijdseconomie’ gaat. De PvdA wil dit graag gerichter bestemmen zodat het nog beter de aantrekkingskracht voor de gemeente Duiven stimuleert. GroenLinks heeft nog geen uitgewerkte moties verzonden, maar werkt o.a. aan een aantal moties op het gebied van armoedebeleid, maaibeleid, energieneutraliteit en klimaatverandering. Ook zal er een motie komen om op te roepen om de resultaten op het gebied van circulaire economie beter inzichtelijk te maken. Tijdens de debattafel gaat GroenLinks wel iets dieper in op een motie die ze willen indienen over het bevriezen van de tarieven toeristenbelasting. Kan dit niet korter worden gedaan zodat er eerder actie wordt ondernomen om de tarieven te harmoniseren? Op vragen van de PvdA over toezegging 20PB118 (stofkam door bestemmingsreserves halen) geeft de wethouder aan dat de nieuwe deadline kwartaal 4 wordt. De SP kondigt een motie aan om de bezuiniging op de publicaties in de DuivenPost terug te draaien en met de steun van in ieder geval VVD, CDA,

	GroenLinks, Zetel Nooijen, DOED en PvdA kan deze motie op een meerderheid rekenen. Lokaal Alternatief krijgt nog schriftelijk antwoord van wethouder Goossen op de vraag of er wat betreft de kapitaallasten onderwijshuisvesting onterecht rentelasten zijn gerekend.
Raadsvergadering	20 juli 2021

ZFDE4A1AAE2

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Voorjaarsnota Duiven 2021

Zaak- & documentnr. : Z/21/080842/201516652
Portefeuillehouder :wethouder Goossen

Opsteller : Mark Jordens
Team : Financiën
Telefoonnr. 0630201341

Samenvatting

Dit is de laatste Voorjaarsnota tijdens deze collegeperiode. Vorig jaar is de Voorjaarsnota vanwege de bezuinigingstaak vervangen door een Koersnotitie. Deze werd als richtinggevend document gebruikt als basis voor de programmabegroting. Dit jaar hebben we wel weer een Voorjaarsnota gepresenteerd waarin we alle structurele en incidentele ontwikkelingen binnen bestaand beleid van 2021 hebben opgenomen alsmede de speerpunten en aanvullende wensen voor het volgende begrotingsjaar. De Voorjaarsnota wordt in juli aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. De keuzes die in de raadsvergadering van 20 juli worden gemaakt kunnen vervolgens worden verwerkt in de Meerjarenbegroting 2022-2025 zodat de begrotingsbehandeling in november soepel kan verlopen. Daar is het immers alleen nog zaak de tussentijdse ontwikkelingen te verwerken.

Beslispunten

1. De budgetten op basis van autonome ontwikkelingen voor het begrotingsjaar 2021 conform de toelichtingen bij paragraaf 2 van ieder programma van de Voorjaarsnota tot een totaalbedrag van € 3.195.111 aan te passen.
2. De financiële consequenties van de jaarschijf 2021 conform begrotingswijziging te verwerken.
3. De investeringskredieten voor de in de Voorjaarsnota bij paragraaf 3 van ieder programma genoemde bedragen beschikbaar te stellen. Dat zijn dus de kredieten voor de livestream van de gemeenteraad, de devices voor de nieuwe raadsperiode, de koeling bij de gemeentewerf, het dak van IKC De groene Ring, de riolering bij de Bernadetteschool, de bestrijding van de Kastanjebloedingsziekte, de Essentaksterfte, de parkeerplaatsen aan de Weverstraat en de gebiedsgerichte aanpak van de Rijksweg.
4. Speerpunten en aanvullende wensen die eenmalig geld vragen worden gehonoreerd met daarbij dekking uit de Algemene Reserve.
5. Een nieuwe Bestemmingsreserve “Omgevingsvisie, versnellen woningbouw en Bestuursopdracht RSD” instellen voor een bedrag van € 1.551.980. Zodat daar in de komende jaren de benodigde bedragen uit kunnen worden onttrokken.
6. De Bestemmingsreserves Erfgoed- en archeologiefonds en Kwaliteit openbare ruimte op te heffen.
7. De te honoreren speerpunten en nieuwe wensen te verwerken in de op te stellen meerjarenbegroting 2022-2025.
8. Opdracht te geven aan het college om in de meerjarenbegroting de jaarschijf 2022 structureel sluitend te presenteren.

Aanleiding

Conform onze planning- en controlcyclus wordt aan de raad een Voorjaarsnota voorgelegd met daarin de voorstellen van het college voor speerpunten en nieuw beleid voor de komende jaren.

Planning

Om de gevolgen van deze Voorjaarsnota te kunnen verwerken in de Programmabegroting 2022-2025 moet deze voor het zomerreces worden vastgesteld. De Programmabegroting moet volgens de Gemeentewet uiterlijk 15 november worden aangeleverd bij de Provincie. Tijdige aanlevering is een belangrijke voorwaarde om voor repressief toezicht in aanmerking te kunnen komen.

Beoogd effect

De Voorjaarsnota is bedoeld om de discussie in de Raad over de te voeren beleidslijn in het komende begrotingsjaar tijdig te kunnen voeren. Door deze discussie halverwege het jaar te voeren wordt de druk van de begrotingsvergadering in november gehaald. De Voorjaarsnota is daarmee de belangrijkste bouwsteen voor de nog op te stellen Meerjarenbegroting 2022-2025 en het ultieme instrument voor de Raad om invulling te geven aan haar budgetrecht.

Argumenten

1.1 De Voorjaarsnota is de start van een nieuwe p&c-cyclus.
Voor u ligt de concept Voorjaarsnota 2021 van de gemeente Duiven. In de Voorjaarsnota wordt vooruitgekeken naar de begroting 2022 en worden voorstellen voor nieuw beleid en aanvullende wensen ingebracht. Daarnaast bevat de Voorjaarsnota een financiële tussenrapportage van het lopende begrotingsjaar 2021. Tot slot is er een meerjarig financieel totaalbeeld opgenomen waarin de financiële gevolgen van de Voorjaarsnota zijn opgenomen.

De Voorjaarsnota is ingedeeld op programmaniveau. Er zijn drie programma's: Bestuur, Maatschappij en Omgeving. Per programma worden onder andere ontwikkelingen genoemd die van invloed (kunnen) zijn op het programmadoel en de hoofddoelen en de inhoudelijke speerpunten.

1.2 *De meicirculaire 2021 is verwerkt.*
De meicirculaire 2021 is op 31 mei gepubliceerd. Dat gaf net voldoende tijd om de uitkomsten te kunnen verwerken voor de definitieve behandeling van de Voorjaarsnota in het college. Hiermee voorkomen we dat we net als vorig jaar een kennisgeving moeten nasturen waarin de cijfers worden aangepast. De uitkomsten van de arbitragezaak die de gemeenten samen met de VNG tegen het Rijk had aangespannen inzake extra geld voor Jeugdzorg is nog niet in deze Voorjaarsnota verwerkt. Het Rijk heeft al wel toegezegd € 1,3 miljard extra te zullen geven voor 2022. Hoe de verdeling zal plaatsvinden en wie wat gaat krijgen zal voor het zomerreces bekend worden gemaakt. Duidelijk is wel dat het ook voor Duiven om grote bedragen gaat. Het demissionair kabinet wil geen structurele gelden toezeggen. Dat laat zij over aan het nieuwe kabinet. Zodra er meer over bekend is zullen wij hierover informeren.

1.3 Alle nieuwe ontwikkelingen zijn in beeld gebracht.
In de Voorjaarsnota worden alle speerpunten voor het komende jaar alsmede de nieuwe beleidsontwikkelingen voor de komende jaren in beeld gebracht. Om tot een sluitende begroting te kunnen komen zullen er mogelijk nog keuzes moeten worden gemaakt.

3.1 Investeringskredieten gaan vaak om grote bedragen.
Door de verschillende investeringskredieten apart te benoemen in de Voorjaarsnota en hiervoor een separaat beslispunt op te nemen willen we hier meer aandacht op vestigen. Investeringskredieten gaan vaak om grote bedragen en de kapitaallast die hieruit voort komt wordt structureel (voor de economische levensduur van de investering) in onze ramingen opgenomen.

4.1 Financieel duurzaam beleid blijft het uitgangspunt.
Voor de gemeente Duiven is financieel duurzaam beleid een belangrijk uitgangspunt. We willen graag een structureel sluitende begroting presenteren. Incidentele zaken mogen met incidenteel geld worden gedekt. De uitvoering van de speerpunten en wensen mag er niet toe leiden dat de lastendruk voor de burgers met meer dan het inflatiepercentage wordt verhoogd. Voor goedkeuring van de begroting door de Provincie is het in ieder geval noodzakelijk om vanaf 2023 de jaarschijven structureel sluitend te hebben.

5.1 De invoering van de Omgevingswet, de versnelling van de woningbouw en de Bestuursopdracht RSD hebben een sterk eenmalig karakter.
In deze Voorjaarsnota zijn voor de invoering van de Omgevingsvisie, het versnellen van de woningbouw en de Bestuursopdracht RSD over meerdere jaren grote bedragen die op het saldo drukken. Het betreffen echter ontwikkelingen die binnen vier of vijf jaar gerealiseerd moeten zijn. Door de winstneming op Innofase hebben we nu eenmalig geld beschikbaar. We stellen daarom voor een nieuwe Bestemmingsreserve in het leven te roepen en de benodigde bedragen voor deze ontwikkelingen in deze reserve te storten. In het jaar waarin de gelden benodigd zijn kunnen we ze dan uit deze bestemmingsreserve onttrekken. In totaal is er voor de invoering van de Omgevingswet in de jaren 2022-2025 een bedrag van € 535.000 (€ 166.950 in 2022, € 129.150 in 2023 en 2024 en € 110.250 in 2025) nodig. Voor de Bestuursopdracht RSD is in 2022 en 2023 in totaal een bedrag van € 561.480 nodig. De versnelling van de woningbouw vraagt in de jaren 2021 t/m 2025 een extra bedrag van € 91.000 per jaar. In totaal moet de nieuw te vormen Bestemmingsreserve dus € 1.551.980 gaan bedragen.

6.1 Er moeten niet teveel bestemmingsreserves komen.
Tegelijkertijd met het nadenken over een nieuwe bestemmingsreserve hebben we ook de lijst met bestaande bestemmingsreserves nog eens tegen het licht gehouden. Zeker nu we een nieuwe bestemmingsreserve willen vormen is het zaak om ook de bestaande reserves te beoordelen. Een tweetal bestemmingsreserves vallen op omdat ze een beperkt saldo hebben. Het gaat om de Bestemmingsreserve Erfgoed- en Archeologiefonds met een saldo op 31-12-2020 van € 3.300 en de Bestemmingsreserve Kwaliteit openbare ruimte waar op 31-12-2020 nog € 4.244 in zat. De noodzaak van deze reserves is niet groot en een eventuele dekking zou evengoed uit de reguliere middelen of via een dekking vanuit de Algemene Reserve kunnen worden gerealiseerd. We stellen daarom voor deze reserves op te heffen en het saldo in de Algemene Reserve te storten.

7.1 Gelijktijdig speelt nog de besluitvorming rondom de onderwijshuisvesting.
In een apart raadsvoorstel is de hele gang van zaken rondom de onderwijshuisvesting aan u voorgelegd. In deze Voorjaarsnota is in het saldo nog geen rekening gehouden met de financiële gevolgen van dit voorstel. In de meerjarenbegroting 2022-2025 zullen de financiële gevolgen wel worden verwerkt omdat we verwachten dat er dan ook een raadsbesluit aan ten grondslag ligt.

8.1 De uitkomst van de arbitragezaak biedt kansen.
Reeds eerder heeft uw gemeenteraad er op aangedrongen om te proberen ook de jaarschijf 2022 sluitend te krijgen. Ondanks de maatregelen die vorig jaar in de begroting zijn doorgevoerd is dit tot dusver echter nog niet gelukt. De uitspraak in de arbitragezaak over de Jeugdzorg leidt er toe dat er in 2022 (eenmalig) geld naar de gemeente komt. Afhankelijk

van de verdeling misschien zelfs voldoende om ook 2022 sluitend te maken. Ook keuzes in de honorering van nieuwe wensen of speerpunten of het bijstellen van bestaande ambities kunnen er toe bijdragen dat de jaarschijf 2022 sluitend wordt. Daarmee zouden alle jaren een sluitend saldo geven. Het college staat ook graag open voor ideeën van de raad en debat hierover tijdens de debatavond of de raadsavond, al dan niet uitmondend in richtinggevende uitspraken.

Kanttekeningen

7.1 De ambities kunnen nog worden bijgesteld.

In de nu gepresenteerde Voorjaarsnota is uitgegaan van honorering van alle ontwikkelingen, speerpunten en aanvullende wensen. Dat is conform de ambitie die we hebben. Het bijstellen van die ambitie kan er toe leiden dat het financiële plaatje anders wordt.

Financiële paragraaf

Het gedeelte autonome ontwikkelingen in deze voorjaarsnota leidt tot een voordeel van € 3.195.111 in 2021. Hiervan heeft € 1.178.753 een structureel karakter. Het verwachte jaarresultaat over 2021 komt hierdoor uit op € 2.367.266 positief.

Als alle ontwikkelingen, speerpunten en aanvullende wensen in deze Voorjaarsnota worden gehonoreerd ontstaat een beeld waarbij alleen 2022 nog een tekort geeft. Overigens is daar dan nog niet de uitkomst van de arbitragezaak over extra geld voor de Jeugdzorg in verwerkt. Verder zitten daar ook de gevolgen van de nieuwe onderwijshuisvesting inclusief de nog niet vastgestelde bijdrage van de scholen (We gaan in het overzicht voorlopig uit van € 20.000 met ingang van 2024), de verduurzaming van de scholen, de kosten voor het doelgroepenvervoer alsmede de toekenning van aanvullend budget voor de verordening individuele studietoeslag nog niet in. In het overzicht hieronder zijn die gevolgen weergegeven:

Totaal	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor de Voorjaarsnota	-827.845	302.991	904.197	1.852.242	1.874.742
Mutaties 2021	-3.195.111	175.516	586.096	812.589	1.178.753
Saldo na Voorjaarsnota	**2.367.266**	**127.475**	**318.101**	**1.039.653**	**695.989**
Nieuwe beleidswensen 2022-2025					
Totaal van de speerpunten	22.799	190.799	165.742	165.742	165.742
Aanvullende wensen	0	303.250	55.250	55.250	55.250
Saldo bij honoreren alle wensen	**2.344.467**	**-366.574**	**97.109**	**818.661**	**474.997**
Extra belastingopbrengsten	0	0	0	0	0
Bestuursopdracht RSD		0	0		
Onderwijshuisvesting (incl bijdrage scholen)		130.000	4.500	285.478	285.478
Verduurzamen scholen		53.546	53.546	53.546	53.546
Verordening Individuele studietoeslag	14.700	36.300	36.300	36.300	36.300
Doelgroepenvervoer		pm	pm	pm	pm
Totaal	**2.329.767**	**-586.420**	**2.763**	**443.337**	**99.673**

In de bovenstaande cijfers handhaven we de in de Programmabegroting 2021-2024 opgenomen claims voor een vergoeding van de abonnementsgelden Wmo en klimaatgelden ondanks het feit dat de Provincie niet met deze stelposten akkoord ging. In de periode tussen vaststelling van de begroting en vandaag zijn diverse ontwikkelingen geweest die ons sterken in de overtuiging dat het Rijk met extra geld gaat komen. Een onderzoek heeft recent al aangetoond dat de gemeenten veel geld uit moeten gaan geven vanwege de gevolgen van het Klimaatakkoord. Het Rijk kan hier niet in achterblijven. Ook de lobby rond een vergoeding voor de abonnementstarieven is nog steeds gaande. Het huidige demissionaire kabinet schuift beslissingen over deze zaken echter door naar een volgend kabinet zodat hier voorlopig nog geen duidelijkheid over zal komen.

Participatie en communicatie

Op 8 juli wordt er een informatieve avond georganiseerd waarop iedereen in de gelegenheid wordt gesteld om vragen te stellen. Vooraf schriftelijk ingestuurde vragen zullen daar ook worden beantwoord.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen

201516982 - Voorjaarsnota gemeente Duiven 2021
201516793 - Raadsbesluit Voorjaarsnota Duiven 2021

Duiven, 15 juni 2021

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

*ZFDE4A1AAE
2*

RAADSVOORSTEL

Gemeente Duiven

Onderwerp : Voorjaarsnota Duiven 2021

Zaak- & documentnr. : Z/21/080842/201516652
Portefeuillehouder :wethouder Goossen

Opsteller : Mark Jordens
Team : Financiën
Telefoonnr. 0630201341

Samenvatting

Dit is de laatste Voorjaarsnota tijdens deze collegeperiode. Vorig jaar is de Voorjaarsnota vanwege de bezuinigingstaak vervangen door een Koersnotitie. Deze werd als richtinggevend document gebruikt als basis voor de programmabegroting. Dit jaar hebben we wel weer een Voorjaarsnota gepresenteerd waarin we alle structurele en incidentele ontwikkelingen binnen bestaand beleid van 2021 hebben opgenomen alsmede de speerpunten en aanvullende wensen voor het volgende begrotingsjaar. De Voorjaarsnota wordt in juli aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. De keuzes die in de raadsvergadering van 20 juli worden gemaakt kunnen vervolgens worden verwerkt in de Meerjarenbegroting 2022-2025 zodat de begrotingsbehandeling in november soepel kan verlopen. Daar is het immers alleen nog zaak de tussentijdse ontwikkelingen te verwerken.

Beslispunten

1. De budgetten op basis van autonome ontwikkelingen voor het begrotingsjaar 2021 conform de toelichtingen bij paragraaf 2 van ieder programma van de Voorjaarsnota tot een totaalbedrag van € 3.195.111 aan te passen.
2. De financiële consequenties van de jaarschijf 2021 conform begrotingswijziging te verwerken.
3. De investeringskredieten voor de in de Voorjaarsnota bij paragraaf 3 van ieder programma genoemde bedragen beschikbaar te stellen. Dat zijn dus de kredieten voor de livestream van de gemeenteraad, de devices voor de nieuwe raadsperiode, de koeling bij de gemeentewerf, het dak van IKC De groene Ring, de riolering bij de Bernadetteschool, de bestrijding van de Kastanjebloedingsziekte, de Essentaksterfte, de parkeerplaatsen aan de Weverstraat en de gebiedsgerichte aanpak van de Rijksweg.
4. Speerpunten en aanvullende wensen die eenmalig geld vragen worden gehonoreerd met daarbij dekking uit de Algemene Reserve.
5. Een nieuwe Bestemmingsreserve “Omgevingsvisie, versnellen woningbouw en Bestuursopdracht RSD” instellen voor een bedrag van € 1.551.980. Zodat daar in de komende jaren de benodigde bedragen uit kunnen worden onttrokken.
6. De Bestemmingsreserves Erfgoed- en archeologiefonds en Kwaliteit openbare ruimte op te heffen.
7. De te honoreren speerpunten en nieuwe wensen te verwerken in de op te stellen meerjarenbegroting 2022-2025.
8. Opdracht te geven aan het college om in de meerjarenbegroting de jaarschijf 2022 structureel sluitend te presenteren.

Aanleiding

Conform onze planning- en controlcyclus wordt aan de raad een Voorjaarsnota voorgelegd met daarin de voorstellen van het college voor speerpunten en nieuw beleid voor de komende jaren.

Planning

Om de gevolgen van deze Voorjaarsnota te kunnen verwerken in de Programmabegroting 2022-2025 moet deze voor het zomerreces worden vastgesteld. De Programmabegroting moet volgens de Gemeentewet uiterlijk 15 november worden aangeleverd bij de Provincie. Tijdige aanlevering is een belangrijke voorwaarde om voor repressief toezicht in aanmerking te kunnen komen.

Beoogd effect

De Voorjaarsnota is bedoeld om de discussie in de Raad over de te voeren beleidslijn in het komende begrotingsjaar tijdig te kunnen voeren. Door deze discussie halverwege het jaar te voeren wordt de druk van de begrotingsvergadering in november gehaald. De Voorjaarsnota is daarmee de belangrijkste bouwsteen voor de nog op te stellen Meerjarenbegroting 2022-2025 en het ultieme instrument voor de Raad om invulling te geven aan haar budgetrecht.

Argumenten

1.1 De Voorjaarsnota is de start van een nieuwe p&c-cyclus.
Voor u ligt de concept Voorjaarsnota 2021 van de gemeente Duiven. In de Voorjaarsnota wordt vooruitgekeken naar de begroting 2022 en worden voorstellen voor nieuw beleid en aanvullende wensen ingebracht. Daarnaast bevat de Voorjaarsnota een financiële tussenrapportage van het lopende begrotingsjaar 2021. Tot slot is er een meerjarig financieel totaalbeeld opgenomen waarin de financiële gevolgen van de Voorjaarsnota zijn opgenomen.

De Voorjaarsnota is ingedeeld op programmaniveau. Er zijn drie programma's: Bestuur, Maatschappij en Omgeving. Per programma worden onder andere ontwikkelingen genoemd die van invloed (kunnen) zijn op het programmadoel en de hoofddoelen en de inhoudelijke speerpunten.

1.2 *De meicirculaire 2021 is verwerkt.*
De meicirculaire 2021 is op 31 mei gepubliceerd. Dat gaf net voldoende tijd om de uitkomsten te kunnen verwerken voor de definitieve behandeling van de Voorjaarsnota in het college. Hiermee voorkomen we dat we net als vorig jaar een kennisgeving moeten nasturen waarin de cijfers worden aangepast. De uitkomsten van de arbitragezaak die de gemeenten samen met de VNG tegen het Rijk had aangespannen inzake extra geld voor Jeugdzorg is nog niet in deze Voorjaarsnota verwerkt. Het Rijk heeft al wel toegezegd € 1,3 miljard extra te zullen geven voor 2022. Hoe de verdeling zal plaatsvinden en wie wat gaat krijgen zal voor het zomerreces bekend worden gemaakt. Duidelijk is wel dat het ook voor Duiven om grote bedragen gaat. Het demissionair kabinet wil geen structurele gelden toezeggen. Dat laat zij over aan het nieuwe kabinet. Zodra er meer over bekend is zullen wij hierover informeren.

1.3 Alle nieuwe ontwikkelingen zijn in beeld gebracht.
In de Voorjaarsnota worden alle speerpunten voor het komende jaar alsmede de nieuwe beleidsontwikkelingen voor de komende jaren in beeld gebracht. Om tot een sluitende begroting te kunnen komen zullen er mogelijk nog keuzes moeten worden gemaakt.

3.1 Investeringskredieten gaan vaak om grote bedragen.
Door de verschillende investeringskredieten apart te benoemen in de Voorjaarsnota en hiervoor een separaat beslispunt op te nemen willen we hier meer aandacht op vestigen. Investeringskredieten gaan vaak om grote bedragen en de kapitaallast die hieruit voort komt wordt structureel (voor de economische levensduur van de investering) in onze ramingen opgenomen.

4.1 Financieel duurzaam beleid blijft het uitgangspunt.
Voor de gemeente Duiven is financieel duurzaam beleid een belangrijk uitgangspunt. We willen graag een structureel sluitende begroting presenteren. Incidentele zaken mogen met incidenteel geld worden gedekt. De uitvoering van de speerpunten en wensen mag er niet toe leiden dat de lastendruk voor de burgers met meer dan het inflatiepercentage wordt verhoogd. Voor goedkeuring van de begroting door de Provincie is het in ieder geval noodzakelijk om vanaf 2023 de jaarschijven structureel sluitend te hebben.

5.1 De invoering van de Omgevingswet, de versnelling van de woningbouw en de Bestuursopdracht RSD hebben een sterk eenmalig karakter.
In deze Voorjaarsnota zijn voor de invoering van de Omgevingsvisie, het versnellen van de woningbouw en de Bestuursopdracht RSD over meerdere jaren grote bedragen die op het saldo drukken. Het betreffen echter ontwikkelingen die binnen vier of vijf jaar gerealiseerd moeten zijn. Door de winstneming op Innofase hebben we nu eenmalig geld beschikbaar. We stellen daarom voor een nieuwe Bestemmingsreserve in het leven te roepen en de benodigde bedragen voor deze ontwikkelingen in deze reserve te storten. In het jaar waarin de gelden benodigd zijn kunnen we ze dan uit deze bestemmingsreserve onttrekken. In totaal is er voor de invoering van de Omgevingswet in de jaren 2022-2025 een bedrag van € 535.000 (€ 166.950 in 2022, € 129.150 in 2023 en 2024 en € 110.250 in 2025) nodig. Voor de Bestuursopdracht RSD is in 2022 en 2023 in totaal een bedrag van € 561.480 nodig. De versnelling van de woningbouw vraagt in de jaren 2021 t/m 2025 een extra bedrag van € 91.000 per jaar. In totaal moet de nieuw te vormen Bestemmingsreserve dus € 1.551.980 gaan bedragen.

6.1 Er moeten niet teveel bestemmingsreserves komen.
Tegelijkertijd met het nadenken over een nieuwe bestemmingsreserve hebben we ook de lijst met bestaande bestemmingsreserves nog eens tegen het licht gehouden. Zeker nu we een nieuwe bestemmingsreserve willen vormen is het zaak om ook de bestaande reserves te beoordelen. Een tweetal bestemmingsreserves vallen op omdat ze een beperkt saldo hebben. Het gaat om de Bestemmingsreserve Erfgoed- en Archeologiefonds met een saldo op 31-12-2020 van € 3.300 en de Bestemmingsreserve Kwaliteit openbare ruimte waar op 31-12-2020 nog € 4.244 in zat. De noodzaak van deze reserves is niet groot en een eventuele dekking zou evengoed uit de reguliere middelen of via een dekking vanuit de Algemene Reserve kunnen worden gerealiseerd. We stellen daarom voor deze reserves op te heffen en het saldo in de Algemene Reserve te storten.

7.1 Gelijktijdig speelt nog de besluitvorming rondom de onderwijshuisvesting.
In een apart raadsvoorstel is de hele gang van zaken rondom de onderwijshuisvesting aan u voorgelegd. In deze Voorjaarsnota is in het saldo nog geen rekening gehouden met de financiële gevolgen van dit voorstel. In de meerjarenbegroting 2022-2025 zullen de financiële gevolgen wel worden verwerkt omdat we verwachten dat er dan ook een raadsbesluit aan ten grondslag ligt.

8.1 De uitkomst van de arbitragezaak biedt kansen.
Reeds eerder heeft uw gemeenteraad er op aangedrongen om te proberen ook de jaarschijf 2022 sluitend te krijgen. Ondanks de maatregelen die vorig jaar in de begroting zijn doorgevoerd is dit tot dusver echter nog niet gelukt. De uitspraak in de arbitragezaak over de Jeugdzorg leidt er toe dat er in 2022 (eenmalig) geld naar de gemeente komt. Afhankelijk

van de verdeling misschien zelfs voldoende om ook 2022 sluitend te maken. Ook keuzes in de honorering van nieuwe wensen of speerpunten of het bijstellen van bestaande ambities kunnen er toe bijdragen dat de jaarschijf 2022 sluitend wordt. Daarmee zouden alle jaren een sluitend saldo geven. Het college staat ook graag open voor ideeën van de raad en debat hierover tijdens de debatavond of de raadsavond, al dan niet uitmondend in richtinggevende uitspraken.

Kanttekeningen
7.1 De ambities kunnen nog worden bijgesteld.
In de nu gepresenteerde Voorjaarsnota is uitgegaan van honorering van alle ontwikkelingen, speerpunten en aanvullende wensen. Dat is conform de ambitie die we hebben. Het bijstellen van die ambitie kan er toe leiden dat het financiële plaatje anders wordt.

Financiële paragraaf

Het gedeelte autonome ontwikkelingen in deze voorjaarsnota leidt tot een voordeel van € 3.195.111 in 2021. Hiervan heeft € 1.178.753 een structureel karakter. Het verwachte jaarresultaat over 2021 komt hierdoor uit op € 2.367.266 positief.

Als alle ontwikkelingen, speerpunten en aanvullende wensen in deze Voorjaarsnota worden gehonoreerd ontstaat een beeld waarbij alleen 2022 nog een tekort geeft. Overigens is daar dan nog niet de uitkomst van de arbitragezaak over extra geld voor de Jeugdzorg in verwerkt. Verder zitten daar ook de gevolgen van de nieuwe onderwijshuisvesting inclusief de nog niet vastgestelde bijdrage van de scholen (We gaan in het overzicht voorlopig uit van € 20.000 met ingang van 2024), de verduurzaming van de scholen, de kosten voor het doelgroepenvervoer alsmede de toekenning van aanvullend budget voor de verordening individuele studietoeslag nog niet in. In het overzicht hieronder zijn die gevolgen weergegeven:

Totaal	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor de Voorjaarsnota	-827.845	302.991	904.197	1.852.242	1.874.742
Mutaties 2021	-3.195.111	175.516	586.096	812.589	1.178.753
Saldo na Voorjaarsnota	**2.367.266**	**127.475**	**318.101**	**1.039.653**	**695.989**
Nieuwe beleidswensen 2022-2025					
Totaal van de speerpunten	22.799	190.799	165.742	165.742	165.742
Aanvullende wensen	0	303.250	55.250	55.250	55.250
Saldo bij honoreren alle wensen	**2.344.467**	**-366.574**	**97.109**	**818.661**	**474.997**
Extra belastingopbrengsten	0	0	0	0	0
Bestuursopdracht RSD		0	0		
Onderwijshuisvesting (incl bijdrage scholen)		130.000	4.500	285.478	285.478
Verduurzamen scholen		53.546	53.546	53.546	53.546
Verordening Individuele studietoeslag	14.700	36.300	36.300	36.300	36.300
Doelgroepenvervoer		pm	pm	pm	pm
Totaal	**2.329.767**	**-586.420**	**2.763**	**443.337**	**99.673**

In de bovenstaande cijfers handhaven we de in de Programmabegroting 2021-2024 opgenomen claims voor een vergoeding van de abonnementsgelden Wmo en klimaatgelden ondanks het feit dat de Provincie niet met deze stelposten akkoord ging. In de periode tussen vaststelling van de begroting en vandaag zijn diverse ontwikkelingen geweest die ons sterken in de overtuiging dat het Rijk met extra geld gaat komen. Een onderzoek heeft recent al aangetoond dat de gemeenten veel geld uit moeten gaan geven vanwege de gevolgen van het Klimaatakkoord. Het Rijk kan hier niet in achterblijven. Ook de lobby rond een vergoeding voor de abonnementstarieven is nog steeds gaande. Het huidige demissionaire kabinet schuift beslissingen over deze zaken echter door naar een volgend kabinet zodat hier voorlopig nog geen duidelijkheid over zal komen.

Participatie en communicatie

Op 8 juli wordt er een informatieve avond georganiseerd waarop iedereen in de gelegenheid wordt gesteld om vragen te stellen. Vooraf schriftelijk ingestuurde vragen zullen daar ook worden beantwoord.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen

201516982 - Voorjaarsnota gemeente Duiven 2021
201516793 - Raadsbesluit Voorjaarsnota Duiven 2021

Duiven, 15 juni 2021

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

ZFDE53B311B

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/21/080842/201516793

Datum besluitvorming : 20 juli 2021

Onderwerp : Voorjaarsnota 2021 Gemeente Duiven

Samenvatting

Dit is de laatste Voorjaarsnota tijdens deze collegeperiode. Vorig jaar is de Voorjaarsnota vanwege de bezuinigingstaak vervangen door een Koersnotitie. Deze werd als richtinggevend document gebruikt als basis voor de programmabegroting. Dit jaar hebben we wel weer een Voorjaarsnota gepresenteerd waarin we alle structurele en incidentele ontwikkelingen binnen bestaand beleid van 2021 hebben opgenomen alsmede de speerpunten en aanvullende wensen voor het volgende begrotingsjaar. De Voorjaarsnota wordt in juli aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. De keuzes die in de raadsvergadering van 20 juli worden gemaakt kunnen vervolgens worden verwerkt in de Meerjarenbegroting 2022-2025 zodat de begrotingsbehandeling in november soepel kan verlopen. Daar is het immers alleen nog zaak de tussentijdse ontwikkelingen te verwerken.

De raad besluit

1. De budgetten op basis van autonome ontwikkelingen voor het begrotingsjaar 2021 conform de toelichtingen bij paragraaf 2 van ieder programma van de Voorjaarsnota tot een totaalbedrag van € 3.195.111 aan te passen.
2. De financiële consequenties van de jaarschijf 2021 conform begrotingswijziging te verwerken.
3. De investeringskredieten voor de in de Voorjaarsnota bij paragraaf 3 van ieder programma genoemde bedragen beschikbaar te stellen. Dat zijn dus de kredieten voor de livestream van de gemeenteraad, de devices voor de nieuwe raadsperiode, de koeling bij de gemeentewerf, het dak van IKC De groene Ring, de riolering bij de Bernadetteschool, de bestrijding van de Kastanjebloedingsziekte, de Essentaksterfte, de parkeerplaatsen aan de Weverstraat en de gebiedsgerichte aanpak van de Rijksweg.
4. Speerpunten en aanvullende wensen die eenmalig geld vragen worden gehonoreerd met daarbij dekking uit de Algemene Reserve.
5. De extra middelen ten behoeve van de "Versnelling van de woningbouw" omschreven in § 3.B.3 voor de boekjaren 2022 t/m 2025 (ter grootte van € 364.000 en ten laste van de Algemene reserve) in bestemmingsreserve “Betaalbare woningbouw” te storten en twee nieuwe bestemmingsreserves in te stellen, waarvoor de dekking van deze bestemmingsreserves á € 1.187.980 wordt gevonden in de Algemene reserve en waarbij de volgende twee bestemmingsreserves worden ingesteld:

    a. € 561.480 ten behoeve van de "Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst [RSD]" omschreven in § 2.B.1 voor de boekjaren 2022 en 2023;
    b. € 535.000 ten behoeve van de "Implementatie nieuwe Omgevingswet" omschreven in § 3.C.1 voor de boekjaren 2022 t/m 2024;

    en voor 2021 € 91.000 beschikbaar te stellen (ten laste van het resultaat) ten behoeve van de “Versnelling van de woningbouw”.

ZFDE53B311B

6. De Bestemmingsreserves Erfgoed- en archeologiefonds en Kwaliteit openbare ruimte op te heffen.
7. De te honoreren speerpunten en nieuwe wensen te verwerken in de op te stellen meerjarenbegroting 2022-2025.
8. Opdracht te geven aan het college om in de meerjarenbegroting de jaarschijf 2022 structureel sluitend te presenteren.
9. Om binnen de voorjaarsnota alsnog 15k op te nemen voor 0,2 fte uitbreiding van de uren van de plaatsvervangende griffier (programmakosten Bestuur kosten Griffie); dit per ingang van 1 september 2021 te effectueren en de kosten hiervan voor dit jaar te effectueren (ten laste van de Algemene reserve).

de griffier,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

de voorzitter,

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

*ZFDE53B311
R*

RAADSBESLUIT

Gemeente Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/21/080842/201516793

Datum besluitvorming :

Onderwerp : Voorjaarsnota 2021 Gemeente Duiven

Samenvatting

Dit is de laatste Voorjaarsnota tijdens deze collegeperiode. Vorig jaar is de Voorjaarsnota vanwege de bezuinigingstaak vervangen door een Koersnotitie. Deze werd als richtinggevend document gebruikt als basis voor de programmabegroting. Dit jaar hebben we wel weer een Voorjaarsnota gepresenteerd waarin we alle structurele en incidentele ontwikkelingen binnen bestaand beleid van 2021 hebben opgenomen alsmede de speerpunten en aanvullende wensen voor het volgende begrotingsjaar. De Voorjaarsnota wordt in juli aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. De keuzes die in de raadsvergadering van 20 juli worden gemaakt kunnen vervolgens worden verwerkt in de Meerjarenbegroting 2022-2025 zodat de begrotingsbehandeling in november soepel kan verlopen. Daar is het immers alleen nog zaak de tussentijdse ontwikkelingen te verwerken.

De raad besluit

1. De budgetten op basis van autonome ontwikkelingen voor het begrotingsjaar 2021 conform de toelichtingen bij paragraaf 2 van ieder programma van de Voorjaarsnota tot een totaalbedrag van € 3.195.111 aan te passen.
2. De financiële consequenties van de jaarschijf 2021 conform begrotingswijziging te verwerken.
3. De investeringskredieten voor de in de Voorjaarsnota bij paragraaf 3 van ieder programma genoemde bedragen beschikbaar te stellen. Dat zijn dus de kredieten voor de livestream van de gemeenteraad, de devices voor de nieuwe raadsperiode, de koeling bij de gemeentewerf, het dak van IKC De groene Ring, de riolering bij de Bernadetteschool, de bestrijding van de Kastanjebloedingsziekte, de Essentaksterfte, de parkeerplaatsen aan de Weverstraat en de gebiedsgerichte aanpak van de Rijksweg.
4. Speerpunten en aanvullende wensen die eenmalig geld vragen worden gehonoreerd met daarbij dekking uit de Algemene Reserve.
5. Een nieuwe Bestemmingsreserve “Omgevingsvisie, versnellen woningbouw en Bestuursopdracht RSD” instellen voor een bedrag van € 1.551.980. Zodat daar in de komende jaren de benodigde bedragen uit kunnen worden onttrokken.
6. De Bestemmingsreserves Erfgoed- en archeologiefonds en Kwaliteit openbare ruimte op te heffen.
7. De te honoreren speerpunten en nieuwe wensen te verwerken in de op te stellen meerjarenbegroting 2022-2025.
8. Opdracht te geven aan het college om in de meerjarenbegroting de jaarschijf 2022 structureel sluitend te presenteren.

*ZFDE53B311
R*

de griffier,

de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch

mr. H.B. (Huub) Hieltjes

Voorjaarsnota Duiven 2021

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Programma 1 Bestuur 5
Programma 2 Maatschappij 17
Programma 3 Omgeving 33
Totalen 55
Bijlage: Investeringskredieten 59

Inleiding

Hierbij biedt het college u de Voorjaarsnota aan. Met deze nota geven we inzicht over de ontwikkelingen in 2021 en schetsen we welke wensen er zijn voor nieuw beleid en welke aanpassingen er nodig zijn in meerjarig perspectief over de jaren 2022, 2023, 2024 en 2025.

Deze voorjaarsnota is opgesteld op het moment dat de meest ingrijpende maatregelen die ingesteld waren om het coronavirus terug te dringen, aanzienlijk worden versoepeld. Er lijkt een einde te komen aan de lockdown en er kunnen versneld stappen gezet worden naar een tijdperk na Corona.

Het college ziet voor de korte termijn een uitdaging om samen met onze inwoners, bedrijven, en verenigingen te gaan werken aan herstel op drie belangrijke vlakken. Naast gezondheid en economie is dat de sociale component waar de gevolgen van de afgelopen periode aanzienlijk zijn. De uitdagingen die er liggen op deze drie vlakken zijn behoorlijk maar de veerkracht en flexibiliteit die we gezien hebben in de Duivense samenleving geven het college het vertrouwen dat spoedig herstel mogelijk is. Zeker als we dat **samen** gaan vormgeven in de rest van 2021 en de jaren erna.

Flexibliteit en veerkracht maar vooral ook de kracht om door te zetten zien we bij inwoners, vereniginge , onderwijs, maatschappelijke organisaties, bedrijven en onze organisatie. Ook bij het werken aan herstel kunnen en willen we op deze sterke punten voortbouwen en waar mogelijk deze kracht vergroten. Extra aandacht zullen we daarbij hebben voor die situaties waar de inwoner, de vereniging of het bedrijf specifieke steun nodig heeft om de weer zo normaal mogelijk mee te kunnen doen. Waar sprake lijkt van een vergroting van de tweedeling gaan we ervoor om deze zoveel mogelijk te verkleinen.

Geluk (of welbevinden) van onze inwoners is voor ons een belangrijke richtinggever. De inwoners geven het leven in de Liemers een hoog cijfer (bij geluksonderzoek de Liemers geven mannen hun leven een 8,01 en vrouwen een 7,59). De gevolgen van de maatregelen die genomen zijn om Corona te bestrijden zijn hier niet in verwerkt en daar hebben we op dit moment ook nog geen helder en definitief beeld van.

Het college beseft dat de invloed van de gemeente op het geluk van onze inwoners soms beperkt is maar wil daar waar dat kan wel het verschil maken. Bij te maken keuzes en oplossingen kijken naar wat het besluit betekent voor de geluksbeleving van onze inwoners. Het behouden of weer bereiken van het eerder gegeven hoge cijfer is van belang maar meer nog; hoe kunnen we die groep inwoners die hun welbevinden een onvoldoende geven gelukkiger maken.

In de drie programma’s in deze voorjaarsnota is opgenomen hoe die programma’s bijdragen aan het streven naar geluk voor onze inwoners. Het college gaat graag met de gemeenteraad het gesprek aan over maximaal geluk voor onze inwoners als belangrijkste doelstelling van ons beleid.

In de komende begroting staan we voor de opgave om vanaf 2023 de jaarschijven sluitend te hebben om zodoende niet onder preventief toezicht van de Provincie te komen. Daarom zullen we vooral structureel op de centen moeten letten een duurzaam financieel beleid moeten blijven voeren. Door een aantal tijdelijke ontwikkelingen af te dekken door de vorming van een reserve lossen we dit probleem op. Als de toezegging vanuit het Rijk voor extra middelen voor Jeugdzorg wordt doorgevoerd kunnen we de toekomst ook weer hoopvol tegemoet zien. Al blijft het ook nog de vraag of een nieuw kabinet ook met extra middelen voor het Klimaatbeleid en de Wmo gaat komen.

Er zijn belangrijke stappen gezet op het vlak van de omgevingswet. Er zijn keuzes gemaakt over de onderwijshuisvesting. Met de woningbouw zetten we in op de juiste woning voor de juiste doelgroep op de juiste plaats en op het juiste tijdstip. Onze financiële basis is op orde. We werken verder aan de omgevingsvisie en het transformeren van het sociaal domein en geven de Regionale Sociale Dienst de ruimte om nog beter invulling te geven aan de participatiewet en onze inwoners te helpen aan passend werk als ze dat even niet hebben. De samenwerking in de Liemers gaan we voortzetten onder andere door de Liemerse ambassade. In de Groene Metropool regio pakken we onze rol en werken we samen met de andere gemeentes aan de uitdagingen voor de toekomst.

Circulaire economie zal ook de komende jaren veel aandacht van ons vragen en krijgen. Het is ons gelukt om veel grond te verkopen op onze bedrijventerreinen. Door nieuwe bedrijven aan te trekken of ruimte te bieden aan uitbreiding voor bedrijven op onze bedrijfsterreinen. We blijven streven naar optimale invulling van deze terreinen. Streven naar: Goed wonen, goed werken, goed leven in de Liemers. Met daarbij aandacht voor onze leefomgeving en de biodiversiteit.

Dit is de laatste voorjaarsnota van deze collegeperiode. Met ruimte en vertrouwen hebben we samen met u als gemeenteraad gewerkt aan het realiseren van de ambities van onze gemeente. Met trots en enthousiasme constateren we dat veel is gerealiseerd van wat we wilden bereiken. Keuzes tot bijstelling van beleid of voorstellen voor nieuwe ambities treft u in deze voorjaarsnota aan.

Vanaf maart 2020 werd er veel gevraagd van ieders veerkracht en flexibiliteit. Dat het gelukt is om door een aangepaste werkwijze, begrip en soms aanpassen van het tempo toch veel te bereiken geeft het college veel vertrouwen. Vertrouwen dat het ook gaat lukken om met kracht en energie te werken aan herstel van onze Duivense samenleving. Ook nu door niet te kijken wat niet kan maar te kijken wat wel kan of welke andere oplossing mogelijk is.

Het uitspreken van onze waardering voor de ambtelijke organisatie 1-stroom en de verbonden partijen die voor onze gemeente werken, is daarbij op zijn plaats. Waardering voor de veerkracht, inzet en flexibliteit van de medewerkers. De aanpassingen in de organisatie die nu voor ons liggen zullen ervoor zorgen dat we ook de komende jaren kunnen blijven vertrouwen op onze organisatie om de samenleving en de leefomgeving in onze gemeente te onderhouden of te verbeteren.

Een samenleving waarin we elkaar weer echt spreken en ontmoeten waar we “gewoon” naar school of werk kunnen gaan of naar toneel, muziekvereniging of sporten. Extra aandacht zal er daarbij zijn voor herstel van **iedereen** zodat al onze inwoners daadwerkelijk deel kunnen nemen aan die samenleving.

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat willen we bereiken?

Hoger doel: bijdragen aan het geluk van de inwoners

De gemeente is er voor de inwoners. Ons hogere doel is dan ook dat wij bewust en doelgericht een bijdrage willen leveren aan het geluk van de inwoners van gemeente Duiven. Daar dragen we graag aan bij met dit programma en programmadoel.

Het hebben van vertrouwen in de overheid draagt bij aan het geluk van de inwoners. Wij willen bijdragen aan het vergroten van dat vertrouwen door focus en aandacht te hebben voor laagdrempelige en vlotte dienstverlening, laagdrempelige en vlotte contacten, laagdrempelige en vlotte communicatie en aandacht te hebben voor het nakomen van afspraken. Door inwoners actief te betrekken bij het vormgeven van hun eigen (veilige) leefomgeving, versterken we de onderlinge verbinding en leefbaarheid in wijk en dorp. En ook deze betrokkenheid en verbinding draagt in belangrijke mate bij aan het geluk van onze inwoners.

Programmadoel

Wij zijn een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Externe ontwikkelingen

- Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet Open overheid", de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid” nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hierbij aan moet haken. We zorgen ervoor dat we zoveel mogelijk aanhaken bij landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden.
- Het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie is een ontwikkeling die vanuit de rijksoverheid en de provincie gestimuleerd wordt. Er worden ondersteuningsprogramma's aan gemeenten aangeboden. Zo zijn steeds meer gemeenten met de burgerbegroting aan het experimenteren. Ook het Right to Challenge is een ontwikkeling die je steeds meer ziet bij gemeenten. Het experimenteren komt voort uit de wens om te komen tot een grotere burgerbetrokkenheid bij de lokale politiek.

1.2 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2021 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2021, ook de structurele kostenontwikkelingen. Het gaat dus om bestaand beleid waar structurele of incidentele wijzigingen op ontstaan. In feite is dit het gedeelte dat eerder in de Duivense tussenrapportage werd genoemd.

Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg

In de begroting van het streekarchivariaat is een aantal ontwikkelingen opgenomen die meer geld gaan kosten. De bijdragen van de deelnemende gemeenten stijgen hierdoor. De bijdrage van Duiven stijgt in 2021 structureel met € 7.000 (van € 48.000 naar € 55.000). Naar verwachting zullen de kosten in verband met de wettelijk verplichte aansluiting op een e-depot (digitale archiefbewaarplaats) nog verder stijgen en zal er vanuit de gemeente ook een personele inzet zijn. Op dit moment is het onderzoek in een verkennende fase en is het nog onduidelijk wat de omvang van het bedrag zal zijn.

Basisregistratie persoonsgegevens

Er is een terugloop van de aanvraag van Verklaringen Omtrent goed Gedrag. Structureel worden er 200 verklaringen minder aangevraagd. Dit levert een voordeel op van € 6.770 voor de aanschaf bij het rijk van 200 VOG's. Een nadeel voor de leges opbrengst van € 9.126. Voor beide gaan we uit van een structureel patroon.

Bijdrage VGGM

De bijdrage aan de Veiligheids- en Gezondsheidsregio Gelderland Midden (VGGM) voor het onderdeel Brandweer/Bevolkingszorg over 2021 komt uit op € 881.768. Geraamd was een bedrag

van € 866.000. Er mag over 2021 een bedrag van € 15.768 worden bijgeraamd.

Vanaf het begrotingsjaar 2022 gaat de nieuwe verdeelsleutel in voor de verdeling van de regionale brandweerkosten. Voor de gemeente Duiven betekent dat een verhoging van de brandweerbijdrage in de komende jaren. In 2022 is de bijdrage voorzien op € 970.000 voor de brandweer en € 24.000 voor bevolkingszorg. Samen € 994.000. Over 2022 dient een bijraming te gebeuren van € 128.000.

Voor de jaren erna zijn de bijramingen als volgt:

2023: € 304.000 (naar € 1.160.000, incl Bevolkingszorg)

2024: € 346.000 (naar € 1.202.000, incl Bevolkingszorg)

2025 en verder: € 473.000 (naar € 1.329.000, incl Bevolkingszorg)

Bijdrage 1stroom
In de begroting van 1stroom 2022-2025 zijn reeds de volgende kosten verwerkt. Voor 2022 is een gedragsdeskundige geraamd voor € 68.850, een kostenstijging van de RID voor een bedrag van € 83.970, het juist ramen van de kosten voor de gemeentevoertuigen voor € 106.000 en het bijramen van de kosten onderhoud software voor een bedrag van € 68.030. Daarnaast zijn er allerlei besparingen verwerkt in de begroting 1Stroom. Voor 2024 en 2025 zijn de gevolgen van inflatiecorrectie meegenomen voor de salarissen. Per saldo resulteert dit in een nadeel van:

2022 € 179.462

2023 € 202.511

2024 € 296.730

2025 € 494.730

Dividend Alliander
Alliander NV heeft in haar aandeelhoudersvergadering aangegeven dat er minder dividend uitgekeerd gaat worden. Voor 2021 is er een bedrag ontvangen van € 104.000. Voor 2021 betekent dit een nadeel van € 21.000 vanwege de verhoogde tarieven van TenneT en de effecten van Corona. Op de lange termijn heeft Alliander te maken met fors hogere investeringen in het kader van de energietransitie. Daardoor is het nodig de raming van te ontvangen dividend Alliander bij te stellen. Dat levert vanaf 2022 een structureel nadeel op van € 25.000 omdat er uitgegaan wordt van € 0,66 per aandeel. De gemeente Duiven heeft 151.801 aandelen Alliander.

Kapitaallasten Grondexploitatie
In de begroting 2021 is rekening gehouden met een boekwaarde van de grondexploitatie van € 30.800.000. In de net vastgestelde jaarrekening blijkt de werkelijke boekwaarde per 1-1-2021 € 26.206.000. Er wordt tegen een percentage van 1,04% rente voorcalculatorisch doorberekend aan de complexen van de grondexploitatie. Voor de kapitaallasten betekent dit een verlies van € 47.628. De boekwaarden van de grondexploitatie worden budgettair neutraal in de begroting verwerkt. Deze mutatie is incidenteel.

Deel opbrengsten snippergroen aanwenden voor herinrichten teruggekregen gronden
Nu de aanpak van snippergroen is ingezet zal er naar verwachting jaarlijks meer verkoop van stukjes gemeentegrond plaatsvinden. Hierdoor zal de opbrengst gaan stijgen. De situatie is ook dat er een aantal stukjes grond wordt teruggekregen wat voor de gemeente betekent dat deze opnieuw ingericht moeten worden. De verwachte meeropbrengsten bedragen jaarlijks € 15.000 en dit bedrag zal worden ingezet voor herinrichting van de teruggekregen gronden. Dus per saldo budgettair neutraal.

Algemene Uitkering
Het is dit jaar gelukt de meicirculaire 2021 door te rekenen voordat de Voorjaarsnota wordt vastgesteld. Aanvankelijk zou de circulaire de vertaling van het nieuwe verdeelstelsel van het Gemeentefonds geven. Dat is echter een jaar doorgeschoven. De accressen in deze circulaire

worden naar beneden bijgesteld. Dat komt door de lagere loon- en prijsontwikkeling dan eerder aangenomen. Vanaf 2023 is het accres neerwaarts bijgesteld als gevolg van lagere rentelasten en EU-afdrachten. In de circulaire worden de inflatiecijfers voor de komende jaren bijgesteld. Verder worden er nog een aantal Corona gelden andere extra gelden toegekend die we budgettair neutraal in onze ramingen opnemen. Omdat duidelijk is dat we in 2021 geen extra gelden gaan ontvangen voor vergoeding abonnementstarieven en Klimaatgelden corrigeren we hier de daarvoor opgenomen stelpost voor dat jaar. Voor de overige jaren gaan we er nog steeds vanuit dat we hiervoor extra gelden gaan ontvangen.

	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Saldo meicirculaire 2021	1.862.342	761.164	609.024	534.589	505.272
Claims abonnementsgelden en Klimaatgelden	-285.000				
Stelpost prijsstijging	30.000	40.000	10.000	0	-10.000
Budgettair neutraal	-1.299.689	-517.623	-544.217	-547.393	-549.240
Gevolg meicirculaire 2021	**307.653**	**283.541**	**74.807**	**-12.804**	**-53.968**

De recente uitspraak in de arbitragezaak van de gemeenten tegen het Rijk over extra gelden voor Jeugdzorg is nog niet verwerkt in deze circulaire. Zodra duidelijk is wat de toezegging van € 1,3 miljard aan extra gelden voor Duiven betekent zullen wij u hierover informeren. We verwachten dat het Rijk voor het zomerreces met duidelijkheid zal komen.

1.3 Investeringskredieten

Live streamen gemeenteraad na Corona
Door de pandemie heeft ook in de gemeente Duiven het digitaal vergaderen noodgedwongen zijn intrede gedaan. Wat begon met de nodige haperingen en technische uitdagingen is er nu sprake van een goed werkend systeem met de nodige technische ondersteuning. Bijkomend voordeel van het digitaal vergaderen is dat de politieke avonden en raadsavonden live uitgezonden worden via internet. Hierdoor zijn deze op een laagdrempelige manier te volgen voor onze inwoners en andere geïnteresseerden. Hiervan wordt dan ook, afhankelijk van de aan de orde zijnde onderwerpen, in meer of mindere mate gebruik van gemaakt. In het kader van het meer betrekken van de inwoners bij de politiek is het gewenst de politieke avonden en raadsavonden ook na de pandemie (als er weer fysiek vergadert gaat worden) uit te blijven zenden. Om dit mogelijk te maken dient een camerasysteem aangeschaft te worden. Het audio systeem van Duiven is al toegepast op en voorbereid op video vergaderen. De kosten voor het camerasysteem bedragen circa € 35.000 eenmalig (af te schrijven in 10 jaar à € 3.500/jaar). Hierboven op komen € 7.000 jaarlijks/structureel voor het uitzenden en beschikbaar stellen van de videobestanden. Het Seniorenconvent heeft unaniem ingestemd met deze uitvoering. Mogelijk wordt tot de zomer nog digitaal vergaderd via Microsoft Teams en kan na de zomer worden overgestapt op fysiek vergaderen met een live camera stream. In 2021 totaal levert dit een nadeel op van € 3.500 (de helft van de jaarlijkse kosten. Voor 2022 en verder is het structurele nadeel € 10.500.

Devices nieuwe raadsperiode
De nieuwe gemeenteraad per 2022 stopt met het gebruik van Ipads en zal overstappen op Windows devices. De redenen hiervoor zijn:

1. De RID ondersteunt raadsleden (nieuwe SLA) en is thuis/specialist in Windows, niet in IOS/ Apple.

2. Raadsleden hebben nu (als gevolg van/dankzij de keuze voor Microsoft Teams) allemaal een Office365 licentie; dit werkt het beste op een Windows device.

3. De toetsenborden van de Ipads hebben we veelvuldig moeten vervangen en zijn een heuse kostenpost.

4. Ooit werd voor Ipads gekozen omdat IBABS hier goed op ingericht was. Inmiddels is de webbased versie van IBABS perfect. Veel raadsleden hebben die weg nu ook gevonden om tegelijkertijd te kunnen ‘teamen’ en de stukken te kunnen raadplegen.

5. Tijdens de implementatie van Microsoft Teams was 85% van de hulp/tijd nodig voor gebruikers met Ipads. We hebben definitief gekozen voor Teams en op Windows devices werkt dat kennelijk veel meer intuïtief dan binnen IOS (o.a. omdat Apple een Microsoft Teams link probeert te openen met Safari die vervolgens meldt dat het niet werkt).

6. De overstap van Ipads naar Windows laptops is mede ingegeven door de input van diverse raadsleden.

7. Digitaal vergaderen werkt veel prettiger op een groter scherm.

De kosten voor de nieuwe devices bedragen ongeveer € 35.000. Dat levert voor de jaren 2022 tot en met 2025 een kapitaallast op van € 8.750.

Realiseren van een koeling in de nevenruimten van de Gemeentewerf
Het huidige luchtverversingssysteem voldoet zomers (het aantal warme dagen neemt toe) niet om de ruimten gekoeld te krijgen. Voor de collega’s van Beheer Buiten is het in de zomer niet (goed) werkbaar. Het is gewenst om het huidige systeem te vervangen door een airco-systeem voor zowel de kantine als de kantoorruimten in de gemeentewerf. De kosten voor de aanschaf van een airco-systeem bedragen € 15.000. De jaarlijkse kapitaallasten bedragen € 750.

1.4 Wat gaan we daar voor doen?

A. “Krachtige overheid”: Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	**Experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: Uitdaagrecht/Right to Challenge**
Doel	Het experimenteren met en invoeren van nieuwe vormen van lokale democratie heeft onder andere als doel om de energie en de participatiekracht die er is in de samenleving positief te benutten en in te zetten voor het verbeteren van de leefbaarheid in Duiven en de dorpen en het vergroten van het vertrouwen tussen burgers en het bestuur.
Toelichting	In 2020 is besloten het onderwerp Burgerbegroting niet langer als speerpunt in de meerjarenbegroting op te nemen en geen nieuwe experimenten met de Burgerbegroting op te starten. In 2020 is eveneens besloten om in 2021 te gaan experimenteren met het nieuwe Uitdaagrecht en dit op te nemen als speerpunt in de begroting. Het landelijke besluit tot de invoering van de Wet versterking participatie op decentraal niveau wordt vooralsnog eind 2021 / begin 2022 verwacht. Om in onze gemeente aan het 'uitdaagrecht' handen en voeten te kunnen geven zullen de kaders hiervoor in een bij deze wet behorende Participatieverordening opgenomen moeten worden. Het jaar 2021 wordt benut als jaar om te experimenteren met het uitdaagrecht. De ervaringen die we hiermee op doen geven input voor de eind 2021 op te stellen Participatieverordening en de mogelijke invoering van het Uitdaagrecht in 2022.
Risico’s	Het instrument Right to Challenge is complex. Een deel van de complexiteit zit in het feit dat bij vrijwel iedere challenge meerdere afdelingen betrokken zijn. Vanaf het begin moeten de juiste afdelingen en personen erbij betrokken worden om geen verkeerde verwachtingen tussen de gemeente en de challengers te wekken. Ook bestaat het risico dat challengers afhaken omdat er meer bij komt kijken dan zij op het eerste gezicht hadden verwacht. Het is van belang dat er voldoende ondersteuning en begeleiding wordt aangeboden in de aanloopfase.
Planning	Uitvoeren experiment in 2021/opstellen Participatieverordening 2e helft 2021.

1.A.1	Experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie: Uitdaagrecht/Right to Challenge
Financiën	Voor het invoeren van het Uitdaagrecht vragen wij een uitvoeringsbudget van € 15.000 in 2022. Dit bedrag is vooral bedoeld om de aanloopfase goed te faciliteren en waar nodig nog deskundigheid en expertise te kunnen inkopen. We stellen voor dit bedrag te dekken uit de Bestemmingsreserve Democratische Vernieuwingen.
Participatie	Dit speerpunt is bij uitstek gericht op participatieve trajecten en het verder brengen van ideeën en initiatieven vanuit de samenleving. De gemeente geeft meer verantwoordelijkheid aan de samenleving en de samenleving pakt deze verantwoordelijkheid actief op. De thema's duurzaamheid, omgevingswet en woningbouw bieden volop kansen voor experimenten met het uitdaagrecht.

1.A.2	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.
Toelichting	Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd. In het voorjaar van 2021 is de Opgave-agenda 2022 van de Groene Metropoolregio gepresenteerd. Een ambitieuze agenda die is opgebouwd uit een 5-tal opgaven, onderling met elkaar verbonden. Een analyse op de agenda leert ons dat het hierbij onder andere gaat om kennisdeling en het verzamelen van data welke verspreid bij de deelnemende gemeenten aanwezig is. Maar ook het gezamenlijk regionaal oppakken van gemeentegrens overschrijdende onderwerpen, zoals de RES en Woondeal. Onderwerpen waarbij de regionale samenwerking nu al haar vruchten afwerpt en een bewezen nut heeft. Met de agenda komt ook de vraag om financiering kijken. Geen opgave kan zonder geld en het meedoen aan de agenda, maar eigenlijk; regionale samenwerking, kost nu eenmaal geld. Er wordt hierbij een forse input gevraagd van de deelnemende gemeenten. De totale investeringsagenda betreft € 3.405.000 voor 2022.
Risico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Planning	Op 8 december 2020 heeft de besluitvorming plaats gevonden voor de versterkte Gemeenschappelijke regeling 'Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen'. Tevens is besloten het Gemeenschappelijke orgaan 'Regio Arnhem-Nijmegen' op te heffen. Het proces om de komen tot de nieuwe Gemeenschappelijke regeling heeft een groot deel van 2020 in beslag genomen met betrekking tot dit onderwerp. In 2021 zal deze Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen verder worden vormgegeven met onder andere een opgavegerichte agenda.

1.A.2	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Financiën	

Bij de financiering van de regionale samenwerking wordt onderscheid gemaakt tussen de bijdrage voor de bestuurlijke en organisatorische basis van de samenwerking, die door alle deelnemende gemeenten wordt betaald naar rato van inwonertal (de basisfinanciering), de financiering per opgave door de gemeenten die aan een opgave deelnemen (de opgavenfinanciering) en de bijdrage aan The Economic Board. Gedeputeerden van de Provincie Gelderland zijn voornemens om Provinciale Staten te vragen financieel bij te dragen met een bedrag van € 1.200.000, gelijk verdeeld over 2021 en 2022, wanneer de regiogemeenten langjarig instemmen met de nieuwe samenwerking (en de inwonerbijdrage opnemen in de meerjarenprogrammabegroting). Duiven heeft met het voorstel ingestemd.

Wat betekent dit?

In de meerjarenbegroting is tot op heden rekening gehouden met € 0,88 voor de regio Arnhem-Nijmegen en € 1 voor Stichting The Economic Board. In onderstaand schema is opgenomen wat de kosten de aankomende jaren zijn:

Regio Arnhem-Nijmegen	Gemeente	Provincie	Totaal	Inwoners (1-1-'20)	Meerkosten t.o.v. huidig
				25.067	
2020	0,88		0,88	€ 22.059	
2021	1,73 (0,88 + 0,85*)	0,77	2,50	€ 43.366	€ 22.732
2022	1,73	0,77	2,50	€ 43.366	€ 22.732
2023-en verder	2,50	0,00	2,50	€ 62.810	€ 42.176

Economic Board	Gemeente	Inwoners (1-1-'20)	Minder/minderkosten t.o.v. huidig
		25.067	
2021	1,00	€ 25.067	€ 67 (meerkosten)
2022	1,00	€ 25.067	€ 67 (meerkosten)
2023-en verder	0,50	€ 12.534	€ 12.467 (minderkosten)

Bovenstaande houdt in dat in de Voorjaarsnota een bedrag van € 1,73 voor de jaren 2021 en 2022 zal worden opgenomen en voor 2023 en verder € 2,50 per inwoner. Het huidige bedrag welke is opgenomen in de reguliere begroting, van € 0,88 komt te vervallen. Daarnaast zal voor Stichting The Economic Board een bedrag van € 1 voor de jaren 2021 en 2022 worden opgenomen en € 0,50 voor 2023 en verder. Een ruime meerderheid van de gemeenten in de regio heeft besloten om ook na 2022 een bedrag van € 1 per inwoner beschikbaar te stellen aan de Stichting The Economic Board.

Opgave agenda

Voor de gemeente Duiven betekent het deelnemen aan alle onderdelen in de Opgaveagenda 2022 een bijdrage van € 104.028. Als alle, voor de regio Arnhem-Nijmegen opgenomen bijdragen in de begroting, hierop in mindering worden gebracht dan resteert een bedrag van € 62.166 voor deelname aan de opgaven. In de tweede helft van 2021 zal definitieve besluitvorming plaats vinden op de deelname aan de regionale opgave agenda 2022, alsmede de bijdrage hieraan. Vervolgens zal ieder jaar een nieuwe opgaveagenda worden vastgesteld met een daarbij behorende investeringsagenda. Deze zal in 2022 dan ook opnieuw worden voorgelegd.

Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming zoals hierboven omschreven nemen we hiervoor in 2022 een bedrag van € 63.000 op. We nemen voor de agenda in de daaropvolgende jaren structureel € 50.000 op.

1.A.2	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Participatie	De Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is een samenwerkingsverband tussen 18 gemeenten en kent als zodanig geen participatie.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Ondermijning
Doel	Het voorkomen en terugdringen van ondermijnende criminaliteit.
Toelichting	De aanpak van ondermijning is een speerpunt in ons integraal veiligheidsbeleid. Ondermijning is een nog steeds groeiend probleem en de bestuurlijke aandacht is hoog. Belangrijke onderdelen in onze aanpak zijn het vergroten van de bewustwording en meldingsbereidheid onder inwoners, ondernemers en personeel van de gemeente en haar veiligheidspartners, het uitvoeren van integrale controles en het gericht onderzoeken van signalen. De belangrijkste aandachtsgebieden zijn hennep/drugs, mensenhandel, zorgfraude en witwassen.
Risico's	Ondermijning heeft impact op de maatschappij. Als we als gemeente (samen met de veiligheidspartners) ondermijning onvoldoende aanpakken, bestaat het risico dat het zich als een olievlek door onze gemeente verspreid. Zeker omdat andere gemeenten hun aanpak ook steeds meer verstevigen.
Planning	Uitvoering conform het vastgestelde beleid en plan van aanpak.
Financiën	Er zijn geen nieuwe financiële consequenties aan dit speerpunt verbonden.
Participatie	Wij stimuleren inwoners en ondernemers om alert te zijn op signalen van ondermijnende criminaliteit en eventuele signalen te melden. Met verschillende doelgroepen gaan we actief in gesprek. Op die manier pakken we samen ondermijning aan.

1.B.2	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Doel	Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur.
Toelichting	Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid wordt steeds belangrijker, nu de gemeente sinds de decentralisatie in het sociaal domein verantwoordelijk is voor de zorg. Er spelen diverse onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. In de loop der tijd zullen zich steeds nieuwe knelpunten en doelgroepen manifesteren. Zorg en veiligheid sluiten nu nog niet altijd goed op elkaar aan. Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur is daarom een speerpunt.
Risico's	Zonder goede verbinding tussen zorg en veiligheid dreigen inwoners uiteindelijk tussen wal en schip te vallen; er komt dan geen sluitende aanpak tot stand. Meestal kan dan alleen de politie nog optreden als deze personen strafrechtelijke overtredingen begaan.
Planning	Doorlopend.
Financiën	Vanwege dit speerpunt is sinds 1 mei 2020 - binnen de bestaande formatie voor openbare orde en veiligheid - een medewerker speciaal vrij gemaakt voor Zorg & Veiligheid thema's en het versterken van de interne en externe samenwerking op deze thema's. Aan het opzetten van de bestendige zorg en veiligheidsstructuur wordt nog hard gewerkt. Het beschikbaar gestelde bedrag van € 18.900 kan daarbij goed van pas komen. Als de structuur eenmaal staat en naar behoren functioneert, verwachten we het bedrag niet meer nodig te hebben. Dat zou in de loop van 2022 het geval moeten zijn. Vanaf 2023 kan het bedrag worden afgeraamd.

1.B.2	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Participatie	We informeren onze inwoners over waar zij met vragen en zorgen terecht kunnen zodat de drempels om deze te uiten verlaagd worden. Dit versterkt de vroegtijdige signalering waardoor zorg en hulpverlening snel(ler) opgestart kunnen worden. Een sluitende aanpak voor personen met verward of overlastgevend gedrag komt bij voorkeur tot stand in overleg met de persoon/personen zelf. Helaas werken ze daar niet altijd vrijwillig aan mee. Dan zijn andere trajecten aan de orde.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
Doel	Zoveel mogelijk uitbreiden van de digitale dienstverlening en optimaliseren van de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke producten en diensten. We stellen daarbij de wensen en behoeften, mogelijkheden en beperkingen van onze inwoners, bedrijven en instellingen centraal.
Toelichting	Bij alle nieuwe keuzes stellen we onszelf de volgende vragen: • Is digitaliseren **zinvol**: wordt het er makkelijker op? • Hoe waarborgen we de **toegankelijkheid**: is alles makkelijk te vinden en te gebruiken, en welke oplossingen bieden we voor mensen die niet goed kunnen meekomen? • Kunnen we samenwerken met anderen: hoe zorgen we dat we **integrale oplossingen** bedenken die aanvullend zijn aan elkaar en waarbij we kunnen aansluiten op landelijke of regionale ontwikkelingen? • Hoe waarborgen we de **flexibiliteit**: sluit de oplossing voldoende aan op de leefwereld van onze inwoners en op veranderingen in de samenleving? • Hoe zorgen we dat informatie **transparant** en **betrouwbaar** is en waarborgen we daarnaast de **privacy** van onze inwoners? Er zijn veel verschillende ict-oplossingen beschikbaar. Dat vraagt om strategische keuzes. De Liemerse i-Visie en i-Strategie bieden handvatten om daarin robuuste en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken. We werken daarbij zoveel mogelijk samen in de Liemers. Zoals gezegd, blijven we aandacht houden voor de groep inwoners die niet of minder zelfredzaam is, mensen met een beperking en de groep digibeten en laaggeletterden. We zorgen dat ook voor deze doelgroepen de gemeentelijke producten en diensten toegankelijk zijn, zowel digitaal als analoog. Dat betekent dat we ook blijven investeren in de kwaliteit van het persoonlijk klantcontact.
Risico's	Als we uitgaan van de behoefte van de klant en de inzet van meer e-diensten, dan vraagt dat om een andere inrichting van gemeentelijke processen en werkwijzen. Ook vraagt dit iets anders in houding en gedrag en in kennis en vaardigheden van medewerkers. De maatschappelijke ontwikkelingen en ict-ontwikkelingen gaan vaak sneller dan dat de organisatie bij kan houden. Daarnaast zijn we zuinig met het geld. Vandaar dat het niet altijd lukt om onze plannen waar te maken.

1.C.1	Moderniseren van de dienstverlening
	In 2020 heeft het AB van 1Stroom de keuze gemaakt om de fysieke openingstijden van het gemeentehuis per 2021 in te perken. Concreet betekent dit dat het gemeentehuis op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag alleen de ochtenden van 8.00-12.00 uur geopend is. Hiermee realiseren we binnen 1Stroom een structurele besparing op personeelskosten van € 35.000. De woensdagmiddag houden we beschikbaar om ouders met kinderen tegemoet te komen op de schoolvrije middag. Deze woensdagmiddagopenstelling zal weer gaan gelden zodra de strenge beperkende maatregelen rondom het Coronavirus opgeheven worden. Deze maatregel was onderdeel van een heel pakket aan maatregelen om de begroting van 1Stroom rond te kunnen maken.
Planning	Het moderniseren van de dienstverlening is een continu proces. Er is geen moment waarop we “klaar” zijn. Ontwikkelingen gaan soms zo snel dat stilstand achteruitgang betekent. We blijven dus steeds op zoek naar oplossingen om onze dienstverlening op peil te houden. Eind 2021/begin 2022 wordt de gemeentelijke website overgezet naar een nieuw platform. Daarbij krijgt de website een nieuwe look & feel en komen er ook nieuwe technische mogelijkheden om de website nog flexibeler te kunnen inrichten en dus beter te kunnen laten aansluiten op steeds veranderende eisen en wensen.
Financiën	De meeste investeringen in de technologie die nodig is om een goede dienstverlening te kunnen bieden, worden betaald vanuit RID-budgetten. Vooralsnog lijkt de beschikbaarheid van die budgetten voldoende. Als er aanvullende investeringen nodig zijn, dan zal dit in een apart voorstel worden voorgelegd.
Participatie	We hebben een dienstverleningsconcept met als motto “aandacht voor wat nodig is”. Dat wat nodig is, bepalen we in afstemming met onze inwoners, bedrijven en instellingen. Bijvoorbeeld via klantonderzoeken. Daarnaast werken we sinds 2021 met een klantpanel bestaande uit vertegenwoordigers vanuit de gemeente. We vragen dit klantpanel regelmatig om met ons mee te kijken en hun wensen en behoeften in het contact met de gemeente aan te geven. Ook monitoren we klantgedrag via web-statistieken en de data die we vanuit de verschillende backofficeapplicaties verkrijgen. Zo zorgen we dat we de goede dingen doen en dat we deze ook goed doen.

D. Een organisatie die waarmaakt dat de gemeente een transparante en betrouwbare partner is middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief, die invulling geeft aan de randvoorwaarden die de gemeenteraden hebben gesteld met betrekking tot kwaliteit en kosten en die de opdrachten van beide besturen uitvoert.

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Doel	Doorontwikkeling van 1Stroom

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Toelichting	In 2018 is 1Stroom, de ambtelijke werkorganisatie van de gemeenten Duiven en Westervoort, gestart. Op basis van de missie, visie en de besturingsfilosofie is er binnen 1Stroom de afgelopen jaren hard gewerkt aan een goed functionerende organisatie. Nu de organisatie meer dan drie jaar draait, is echter duidelijk geworden dat een aantal punten verbetering behoeft om de stip op de horizon ‘een veerkrachtige organisatie middenin een vitale samenleving’ te bereiken. Daarom is in 2020-2021 besloten een volgende stap te doen in de ontwikkeling van 1Stroom en is een veranderstrategie gekozen. De kern van deze strategie is de doorontwikkeling van de structuur van de organisatie, waardoor deze beter in staat is de bestaande en waardevolle uitgangspunten in de besturingsfilosofie te versterken. In 2021 is de nieuwe structuur ingericht: een directiestructuur bestaande uit een algemeen directeur en twee adjunct-directeuren/ gemeentesecretarissen en tien afdelingen, elk aangestuurd door een afdelingsmanager. Op basis hiervan wordt de komende periode verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de cultuur en de ontwikkeling van medewerkers. De leidraad voor deze ontwikkeling is de strategische agenda en het strategische HR-beleid. De belangrijkste lijnen hierin zijn: • We werken vanuit onze missie/visie en kernwaarden • We zetten de juiste mens op de juiste plek • We geven invulling aan onze veranderende rol in de samenleving We zijn de partner van de gemeentebesturen bij het realiseren van hun doelen.
Risico’s	Uit evaluaties van ambtelijke fusies elders, blijkt dat risico’s, die ervoor zorgen dat we het doel niet bereiken zijn: • Onvoldoende harmonisatie van beleid; als beide besturen niet openstaan voor harmonisatie van beleid, komt er van efficiencyvoordelen en kwaliteitsverhoging weinig terecht • Te snel resultaten willen zien; een te grote bezuiniging die snel gehaald moet worden leidt tot problemen; de organisatie heeft tijd nodig om de voordelen van de fusie tot uiting te laten komen • Onvoldoende aansluiting van de organisatie bij een of beide colleges • In het bestuurlijk-ambtelijk samenspel in het algemeen en in het dagelijks bestuur van 1Stroom in het bijzonder, zullen de hieruit voortkomende aandachtspunten regelmatig aan de orde komen. • Het niet tijdig realiseren van de vijf k's. (Kosten, Kwaliteit, Kracht, Kwetsbaar en Kansen) Daar komt bij een risico als gevolg van een besluit van het AB van 1Stroom, om gelet op de moeilijke financiële situatie waarin beide gemeenten zitten, een pakket aan besparingsmaatregelen door te voeren in de begroting 1Stroom 2021-2024. In totaal lopen de besparingsmaatregelen op tot ruim € 700.000 in 2024.
Planning	Zowel de uitvoering van de strategische agenda, als het omgaan met de factoren zoals genoemd onder de risico’s is een continu proces. En een proces waarin een ieder telkens weer open moet staan voor interne en externe ontwikkelingen zodat impulsen aan de ontwikkeling van de organisatie gegeven kunnen worden.
Financiën	De bij de fusie door de gemeenteraden vastgestelde taakstelling voor 1Stroom is verwerkt in de begroting 2022. Voor 2022 is dat een netto besparing van € 600.000. In de meerjarenbegroting 1Stroom 2021-2024 is daar bovenop een besparingspakket doorgevoerd dat oploopt tot € 732.000 in 2024. Aandeel Duiven is € 461.160.

1.5 Wat gaat het ons kosten?

Saldi 2021-2025 programma Bestuur

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor de Voorjaarsnota	32.842.072	32.270.959	32.112.232	31.992.663	31.832.969

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024	2025
Streekarchivariaat	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Basisregistratie persoonsgegevens	2.356	2.356	2.356	2.356	2.356
VGGM	15.768	128.000	304.000	346.000	473.000
Bijdrage 1Stroom	0	179.462	202.511	296.730	494.730
Dividend Alliander	21.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Kapitaallasten grondexploitatie	47.628	0	0	0	0
Snippergroen	0	0	0	0	0
Live streamen gemeenteraad	3.500	10.500	10.500	10.500	10.500
Devices nieuwe raadsperiode	0	8.750	8.750	8.750	8.750
Koeling nevenruimten gemeentewerf	0	750	750	750	750
Algemene Uitkering	-307.653	-283.541	-74.807	12.804	53.968
Saldo na voorjaarsnota	**33.052.473**	**32.192.682**	**31.626.172**	**31.282.773**	**30.756.915**
Gevolgen speerpunten:					
Invoering Uitdaagrecht	0	0	0	0	0
Groene Metropoolregio	22.799	22.799	29.642	29.642	29.642
Opgaveagenda regio Arnhem-Nijmegen 2022	0	63.000	50.000	50.000	50.000
Verbinding zorg en veiligheid	0	0	-18.900	-18.900	-18.900
Aanvullende wens:					
Screening wethouderskandidaten	0	12.000	0	0	0
Saldo bij honoreren alle wensen	**33.029.674**	**32.094.883**	**31.565.430**	**31.222.031**	**30.696.173**

Bedragen in €

Aanvullende wensen

Verkiezingen 2022

Vanuit de Provincie wordt er op aangedrongen om na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 een screening te laten plaatsvinden naar de integriteit van voorgedragen wethouderskandidaten. Hiermee is een incidenteel bedrag van € 12.000 gemoeid.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

Wij leveren een bijdrage aan een vitale samenleving en een leefbare omgeving waardoor onze inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Dit doen wij vanuit de overtuiging dat inwoners van de gemeente Duiven een betekenisvol en veerkrachtig leven kunnen leiden. Die we, waar nodig, handvatten aanreiken gericht op zelfredzaamheid, elkaar ondersteunen en participatie. De leefwereld en omgeving van inwoners staat hierbij centraal, zodat we - waar nodig - de juiste en passende ondersteuning bieden.

Toelichting

Samen zetten we ons in voor een inclusieve samenleving. Iedereen draagt bij en iedereen kan deelnemen. Jong, oud, man, vrouw, met of zonder beperking en met verschillende culturen en achtergronden. Je draagt bij naar eigen kunnen en krijgt hulp waar nodig. Zo hoort iedereen erbij, ben je nuttig en krijg je waardering. Dit vergroot het welzijn en de gezondheid van mensen. De kracht van de samenleving en de mogelijkheden van inwoners zijn het uitgangspunt. Wanneer nodig helpen wij door deze mogelijkheden te vergroten met de inzet van passende zorg en ondersteuning.

Voor kwetsbare inwoners die niet zelf de regie over hun leven kunnen voeren en ook niet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen, zoeken wij samen met hen naar op maat gemaakte oplossingen. Deze bestaan uit voorliggende voorzieningen en uit zo nodig specialistische zorg. De inzet is om juist deze voorliggende voorzieningen te versterken en optimaal te benutten. De kwetsbare inwoner kan hierdoor zo prettig en zinvol mogelijk leven.

Via het stimuleringsbeleid en de inzet van het basisteam werken we samen met maatschappelijke instellingen, verenigingen en inwoners. Zij kennen hun verantwoordelijkheden en zij vormen de sterke “fundering” van de samenleving in Duiven die door ons nog beter benut en versterkt wordt. Dit doen wij door de samenwerking en dialoog tussen deze partijen te stimuleren, te faciliteren en initiatieven te ondersteunen. De ingeslagen weg naar versterking van samenwerking met en tussen inwoners, maatschappelijke instellingen, culturele instellingen, onderwijs en verenigingen, Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen (BOSS) en cultuureducatie, en de inzet van het basisteam wordt vervolgd. Dit vraagt een doorlopende dialoog en afstemming omdat niet alle partners met hetzelfde “vervoermiddel” en dezelfde ”snelheid” de ingeslagen weg volgen. Het resultaat is, dat alle partners op gelijkwaardige wijze deelnemen aan het vormgeven van een nog sterkere fundering van de samenleving in Duiven. Dit alles kan (eenvoudige en) duurzame oplossingen mogelijk maken voor maatschappelijke vraagstukken en kan leiden tot betere resultaten.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

A. De basis op orde

B. Meedoen naar vermogen

C. Zelfredzaamheid naar vermogen

2.1 Externe ontwikkelingen

Toekomstvisie en transformatie agenda Samen Sterk

In 2021 is de toekomstvisie en transformatie agenda vastgesteld. In het document Samen Sterk zijn acties opgenomen die handen en voeten geven aan de activiteiten die worden ondernomen om een bijdrage te leveren aan de inclusieve samenleving. Door de decentralisaties is meer lokaal maatwerk mogelijk. Samen met de lokale samenleving zoeken we naar andere, betaalbare oplossingen om binnen de gestelde financiële kaders diensten te bieden. Tegelijkertijd zijn we door de sturing vanuit het landelijke beleid als overheid soms gebonden aan regels en budgetten die tegengesteld werken aan de uitdaging die voor ons ligt. Het abonnementstarief binnen de WMO

bijvoorbeeld, helpt niet in het stimuleren van de zelfredzaamheid en de vele verwijzers binnen de Jeugdwet maken grip op de toegekende zorg lastig.

In 2021 wordt volop gewerkt aan de acties die zijn beschreven. De verwachting is dat deze acties in 2022 zullen worden voortgezet.

Corona

Ondanks alle onzekerheden die Corona met zich mee bracht bleken de maatschappelijke instellingen en verenigingen een sterke “fundering” van de samenleving tijdens de lockdown. Hier kunnen we trots op zijn. Door de coronamaatregelen werd de fysieke hulpverlening tot een minimum beperkt. De lichamelijke verzorging en huishoudelijke ondersteuning gingen zoveel mogelijk door, maar voor de andere vormen van begeleiding, coaching en ondersteuning werden andere oplossingen gevonden, zoals: telefonisch contact, beeldbellen, inzetten en gebruikmaken van bestaande hulpverleningssites, whatsappen, wandel coaching, dagbesteding op afstand, in plaats van dagbesteding op locatie, huisbezoeken afleggen en het inzetten van vrijwilligers via www.wehelpen.nl. Deze creatieve manieren van ondersteuning zullen in de toekomst verder worden uit genut. Daarnaast zal de eerder genoemde fundering nog beter benut en versterkt worden. Dit doen we door in overleg de samenwerking en dialoog tussen deze partijen te stimuleren, te faciliteren en initiatieven te ondersteunen. Wij verleggen steeds meer de focus van professionele zorg naar voorliggende algemene voorzieningen. Hiermee wordt bereikt dat zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen voorkomen en/of uitgesteld kunnen worden. Indien zwaardere zorg nodig is wordt deze natuurlijk verstrekt.

Op dit moment is nog niet aan te geven welke gevolgen de lockdown voor de inzet van zorg en ondersteuning zal hebben. De verwachting is dat zich veel problemen gaan voordoen als de samenleving weer open gaat. Het kan dus zo zijn dat we een beroep gaan doen op de compensatie gelden die wij hiervoor als gemeente ontvangen.

Ook op de arbeidsmarkt zien we de invloed van Corona terug. Beroepen waar het eind 2020 lastig was om werk in te vinden zijn onder andere administratief-financiële beroepen (zoals administratief medewerkers), beroepen in de cultuursector (zoals bibliotheekmedewerkers) en beroepen in de dienstverlening, evenementen en reizen (zoals horecamedewerkers). Het aantal jongeren was hierin naar verhouding oververtegenwoordigd. Zij verloren aan het begin van de coronacrisis vaker hun baan dan de oudere leeftijdsgroepen. Het aantal nieuwe WW-uitkeringen van jongeren in de periode maart tot en met augustus is in Midden-Gelderland 2,5 keer hoger in 2020 dan in 2019. Dit komt door twee factoren die elkaar versterkten: Corona en de in verhouding oververtegenwoordiging in de genoemde sectoren. Halverwege 2021 is er juist weer een groot tekort aan horecamedewerkers.

Tegelijkertijd zijn er ook nog kansrijke beroepen waar meer vraag dan aanbod is, zoals hogere ICT-beroepen (zoals softwareontwikkelaars en netwerkspecialisten), zorgberoepen (zoals verpleegkundigen en verzorgenden Individuele Gezondheidszorg), veel technische beroepen (zoals elektriciens, machinemonteurs en elektrotechnisch ingenieurs), maar bijvoorbeeld ook vrachtwagenchauffeurs. Wat voor de langere termijn belangrijk is, is dat de coronacrisis bestaande ontwikkelingen op de arbeidsmarkt een impuls geeft. Bedrijven reorganiseren om productiever te worden en voeren robotisering en automatisering versneld in. Ook thuiswerken zal veel vaker voorkomen om kosten van reizen en kantoorhuur te besparen. Het werk in bijvoorbeeld bedrijfscatering en administratief werk neemt daardoor af, terwijl veel werk in de techniek toeneemt en technische vaardigheden in veel beroepen steeds belangrijker worden.

Beschermd wonen

Er zijn afspraken gemaakt tussen VNG en Ministerie van VWS over de decentralisatie van het beschermd wonen van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. De ontwikkeling van het objectieve verdeelmodel zal in 10 jaar tijd verlopen van historisch verdeeld over de centrumgemeenten naar objectief verdeeld over alle gemeenten. De invoeringsdatum is verschoven van 1 januari 2022 naar 1 januari 2023. Gemeenten zijn verplicht om gedurende het ingroeipad van 10 jaar regionaal samen te werken. Het is nog niet duidelijk of de Maatschappelijke

opvang op termijn ook wordt gedecentraliseerd naar alle gemeenten. Voorlopig blijft gemeente Arnhem de centrumgemeente voor dit onderdeel.

Geluk

Vanuit de gedachte dat elk mens er toe wil doen, willen we in Duiven specifiek aandacht besteden aan geluk. Inwoners van Duiven scoren hoger dan gemiddeld op geluk. Duiven heeft het streven naar een 8 als doel gesteld. Streven naar een 9 of 10 levert vooral frustratie/struikelen op. Als gemeente willen wij zorg dragen voor het “fundament/de basisvoorzieningen”. Voor het overige willen we het toch vooral aan de samenleving overlaten en de mensen laten doen wat bij hen past.

Uit onderzoek van de Vrije Universiteit (0-meting Liemers Hope XXL, vooral ingevuld door jongeren) blijkt dat de mensen gemiddeld bijna een 8 scoren, maar er is ook een redelijke groep die lager scoort. We willen graag leren van wat elders effect heeft: spreek vooral in positieve termen spreken en niet in negatieve termen. Onderdeel van gemeenschap zijn en kwaliteit van leven in buurt/gemeente en veiligheid dragen bij aan geluk.

Wat minder bijdraagt is buurtvoorzieningen, inzet voor duurzaamheid en mogelijkheden voor recreatie/buitenactiviteiten. Inwoners vinden dat dit wel moet gebeuren, maar dit draagt niet direct bij aan hun eigen geluk. Door met deze resultaten terug te gaan naar de inwoners en te vragen wat de gemeente nu vooral zou moeten doen, willen we een plan ontwikkelen, samen met de inwoner. Zo willen we ervoor zorgen dat het iets wordt van ons allemaal. Dan creëer je eigenaarschap in de samenleving.

Taskforce Jeugdhulp in de hand

Als gevolg van de gestegen kosten van jeugdhulp is in 2019 een Taskforce Jeugdhulp in de hand ingericht met als opdracht*:* ‘Vind besparings- en efficiency maatregelen”. De opdracht is gericht op 2 doelen.

1. Jeugdhulp in de hand op het gebied van inhoud, proces, financiën en procedures.
2. Invulling geven aan de taakstelling van € 500.000 voor de komende jaren binnen Jeugdhulp.

Om deze reden is in 2019 minder extra bijgeraamd. Sommige acties zijn direct ingevoerd, andere zaken hebben een meer structureel karakter en hebben langere uitwerkingstijd nodig om tot de gewenste besparing te komen. Het doel om door middel van concrete acties invulling te geven aan de taakstelling van € 500.000 is voor 2020 behaald.

Wijziging woonplaatsbeginsel Jeugdwet 2022

Per 1 januari 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugdwet van kracht. De wetswijziging moet de uitvoering van het woonplaatsbeginsel makkelijker en eenduidiger maken. Ook moeten de administratieve lasten erdoor verminderen. Tot 2022 was het niet altijd snel duidelijk welke gemeente verantwoordelijk is tijdens een lopend hulpverleningstraject. Tijdens een hulpverleningstraject zijn er soms meerdere mutaties in de woonplaats van een kind. De aanpassing van het woonplaatsbeginsel houdt in dat wordt aangesloten bij de inschrijving van de jeugdige zelf in de Basisregistratie Personen (BRP). Hierbij worden de volgende 2 situaties onderscheiden:

- Jeugdhulp zonder verblijf: de gemeente waar de jeugdige volgens het BRP staat ingeschreven is verantwoordelijk
- Jeugdhulp met verblijf: de gemeente waar de jeugdige volgens het BRP stond ingeschreven voorafgaand aan de verhuizing naar de verblijfsplek is en blijft verantwoordelijk.

Dit moet leiden tot meer duidelijkheid en lagere uitvoeringslasten. Daarnaast sluit het nieuwe woonplaatsbeginsel beter aan bij de uitgangspunten van de Jeugdwet. De oorspronkelijke gemeente blijft verantwoordelijk voor een jeugdige waardoor die gemeente gestimuleerd wordt om te investeren in preventie. Deze wijziging van het woonplaatsbeginsel betekent dat, vanaf datum inwerkingtreding van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel de nieuwe instroom beoordeeld dient te worden aan de hand van bovenstaand nieuwe woonplaatsbeginsel. Ook de migratiegroep, de zittende populatie van jeugdigen die nu en op datum inwerkingtreding van de wet jeugdhulp ontvangen uit hoofde van de Jeugdwet, valt onder de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Deze

groep moet dus herbeoordeeld worden. In de loop van 2021 zal duidelijk worden of en op welke wijze dit in financiële zin gevolgen heeft voor onze gemeente.

Maatschappelijke Diensttijd

Sinds september 2020 kunnen leerlingen van het Candea College (en het Liemers College) vrijwillig een maatschappelijke diensttijd volgen (deels onder schooltijd). Ondanks de corona-periode zijn veel leerlingen hier actief in. De leerlingen zetten zich minimaal 80 uur maatschappelijk actief in gedurende max een half jaar. Dit wordt gefinancierd met een subsidie van ZonMw die HOPEXXL heeft aangevraagd en ontvangen. Mogelijk dat dit nog een keer met 2 jaar wordt verlengd als de aanvraag hiervoor wordt gehonoreerd. Uiteindelijk is het de bedoeling van de rijksoverheid dat op termijn alle jongeren in Nederland de mogelijkheid krijgen om een maatschappelijke diensttijd te vervullen.

2.2 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2021 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2021, ook de structurele kostenontwikkelingen. Het gaat dus om bestaand beleid waar structurele of incidentele wijzigingen op ontstaan. In feite is dit het gedeelte dat eerder in de Duivense tussenrapportage werd genoemd.

Inzet Covid middelen Culturele Infrastructuur 2021

Covid-19 heeft behoorlijk invloed gehad op de culturele sector in Gelderland en nog steeds ligt de sector nagenoeg stil. Aan regio 025 in Gelderland (Cultuurregio Arnhem met 15 gemeenten) is gevraagd om in beeld te brengen wat de gevolgen zijn van covid-19 en hoe kan worden ingezet op duurzaam herstel van de sector: het Transformatievoorstel Cultuurregio 025. In het Transformatievoorstel worden voorstellen gedaan hoe de sector kan herstellen maar ook kan transformeren. Dit voorstel is onderdeel van het uitvoeringsplan van de Groene Metropool opgave: Ontspannen regio via Speerpunt; versterken regionale Cultuuraanbod.

De door het rijk beschikbaar gestelde Covid-19 middelen zijn bedoeld ter compensatie en ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur. Het bedrag wordt uitgekeerd in het gemeentefonds maar is niet specifiek geoormerkt. De minister merkt daar wel bij op dat ze er op vertrouwd dat de gemeente deze extra middelen daadwerkelijk voor dit doel zullen inzetten.

De door het rijk beschikbaar gestelde Covid-middelen inzetten in lijn met het Transformatievoorstel Cultuurregio 025:

- een deel van de middelen wordt ingezet om de lokale culturele infrastructuur te ondersteunen;
- een deel van de middelen wordt ingezet om de sector te helpen transformeren.

Op dit moment is nog niet bekend hoe de provincie gaat besluiten: inhoudelijk en financieel. De verwachting is dat daar voor de zomer meer duidelijkheid over komt. Vooruitlopend hierop grijpen we de mogelijkheid aan om alvast naar de toekomst te kijken en in het licht van het Transformatievoorstel stappen te zetten. Om de lokale culturele infrastructuur te ondersteunen en waar dat kan te helpen transformeren is extra inzet in coördinatie nodig.

- Het transformeren van de sector betekent inzet op innovatie en op nieuwe manieren van produceren en presenteren (ondersteunen van opzetten streamingsdiensten, digitaliseren en inventariseren grotere oefenruimtes). We bouwen hierbij voort op de ervaringen die we eerder hebben opgedaan bijvoorbeeld in het project Circado. En zetten de combinatiefunctionaris cultuur extra in om de verbindingen te leggen met het regionale steunpunt Amateurkunst. Urenuitbreiding van de combinatiefunctionaris cultuur is daarbij van belang.
- Samenwerkingsverbanden stimuleren met als doel het bedrijfsmatig en organisatorisch versterken van de lokale infrastructuur. We stimuleren samenwerking tussen bijvoorbeeld het Liemers museum en andere musea in de regio op de regionale thema’s water, romeinse limes en vrijheid.
- Ondersteuning samenwerking kunstvakonderwijs. Het Liemers Lab is een samenwerking tussen Hogeschool Arnhem Nijmegen, Rijn IJssel College en Graafschap College. Hier werken studenten van sociaal- maatschappelijke culturele studies aan Liemerse projecten waar cultuur als middel wordt ingezet voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken. We zetten in

op verbinding tussen het Liemers Lab, basis- en voortgezet cultuuronderwijs en cultuur- en erfgoed initiatieven.

De regeling TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten)

In verband met de Coronacrisis hebben een aantal inwoners moeite met het betalen van de vaste lasten vanwege een behoorlijke terugval in hun inkomen. Om deze mensen tegemoet te komen is van overheidswege de regeling TONK bedacht. Deze regeling is van kracht vanaf 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021.

De TONK-middelen worden via het gemeentefonds uitgekeerd aan gemeenten. Individuele gemeenten hoeven zich naar het rijk dan ook niet apart te verantwoorden over de TONK-middelen. Er is geen sprake van een (nieuwe) regelgeving, maar van een tijdelijke uitbreiding van de bijzondere bijstand. Gemeenten kunnen betalingen voor TONK op dezelfde wijze registreren als nu het geval is bij bijzondere bijstand. Rijk en gemeenten monitoren door regelmatig overleg en via beschikbaar komende gegevens vanuit het CBS en de Divosa benchmark hoe de implementatie en de uitvoering verloopt. Op basis daarvan kan het beschikbaar gestelde budget voor de TONK worden bijgesteld. Van dit bedrag moeten zowel de uitvoeringskosten als de feitelijke tegemoetkoming aan de betrokken inwoners worden betaald.

Iedere gemeente is dringend verzocht beleidsregels voor de TONK op te stellen, waarbij gemeenten een behoorlijke mate van beleidsvrijheid hebben. Inmiddels zijn op 9 maart 2021 de beleidsregels TONK in de colleges van Duiven en Westervoort vastgesteld.

Voorlopig beschikbaar gesteld bedrag voor **Duiven**: € 189.000

Schuldhulpverlening aan ondernemers:

Over de verplichting van gemeenten om schuldhulpverlening te bieden aan ondernemers is lange tijd onduidelijkheid geweest. Vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) bieden gemeenten ondersteuning aan natuurlijke personen die hun schulden niet langer zelf kunnen betalen. Echter zijn ondernemers ook natuurlijke personen en vallen daarmee onder het bereik van de Wgs binnen de gemeente waarin zij woonachtig zijn. In de aangenomen wetswijziging van de Wgs per 2021 is de onduidelijkheid weggenomen door de toelichting op de ‘brede toegang tot schuldhulpverlening, ook voor zelfstandigen’.

De coronacrisis heeft de financiële situatie voor veel ondernemers verslechterd, ondanks tijdelijke steunregelingen zoals de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Dit maakt passende ondersteuning voor deze groep van nog groter belang.

Begin 2021 is in samenwerking met de gemeenten Westervoort, Zevenaar en de Regionale Sociale Dienst ‘de Liemers’ RSD) de afspraak gemaakt om schuldhulpverlening aan ondernemers te gaan vormgeven vanuit RSD.

Waarom de RSD?

De RSD voert voor het Bijstandsbesluit Zelfstandigen uit voor de deelnemende gemeenten. Daarnaast is de RSD uitvoerder van de tijdens de coronacrisis speciaal voor ondernemers in het leven geroepen Tozo. De ondernemers weten de RSD te vinden en binnen de RSD is de noodzakelijke kennis voorhanden om een ondernemers te helpen met financiële problemen. De RSD heeft als netwerkorganisatie intensieve contacten met o.a. lokale MKB afdelingen, ondernemersvereniging Lindus, het ondernemersportaal etc. Contacten zijn eenvoudig te leggen.

Voor Duiven worden de uitvoeringskosten voor 2021 geraamd om € 25.672.

Via de decembercirculaire zijn er incidentele middelen vanuit het rijk ten behoeve van schulden als gevolg van corona beschikbaar gesteld. In 2021 gaat het om een bedrag van € 30.667. Voorstel is om een bedrag van € 25.672 van deze rijksmiddelen in te zetten voor de uitvoering van schuldhulpverlening aan ondernemers.

Schuldhulpverlening aan ondernemers is op grond van de Wgs een wettelijke taak. Om deze structurele taak op een goede wijze te kunnen blijven uitvoeren (ook na de Coronacrisis) zijn financiële middelen noodzakelijk. Het is nog onduidelijk of extra middelen beschikbaar komen

vanuit het rijk. Voorgesteld wordt om voor 2022 en volgende jaren een bedrag van € 26.000 beschikbaar te stellen.

TOZO-uitkering

Voor het jaar 2021 krijgt de gemeente net zoals het jaar 2020 weer een specifieke uitkering Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO) in de vorm van bevoorschotting. De regeling heeft tot doel zelfstandigen die als gevolg van de coronacrisis in financiële problemen zijn geraakt, tijdelijk te ondersteunen en hen in staat te stellen na de coronacrisis het bedrijf weer voort te zetten. Uitvoering van deze regeling vindt plaats bij de Regionale Sociale Dienst.

Verantwoording naar het Rijk vindt achteraf plaats via SiSa bij de jaarrekening. Het juiste bedrag wordt vastgesteld en de eventueel teveel ontvangen voorschotten worden teruggevorderd. Voor 2020 zijn er ruim voldoende voorschotten ontvangen en na vaststelling zal dit moeten worden terugbetaald.

Jaarlijkse kosten samenwerkingsverbanden
De bijdragen voor de diverse samenwerkingsverbanden Vereniging Sport en Gemeente, Uniek Sport en Sportstimulering Nederland zijn afgelopen jaren gestegen. Ook dit jaar weer. Omdat de verschillen met de begrote bedragen nu te groot worden, stellen we voor om structureel € 11.000 bij te ramen.

Onderzoek blaashal
Onderzoeken hoe we de blaashal meer benut krijgen, zodat de exploitatie meer sluitend wordt, en zodat er minder leegstand is in zowel dal- als piekuren. Dit onderzoek zal tweeledig zijn: Wat is er nodig aan de blaashal om deze meer geschikt te maken voor alle sporten? Denk aan geschiktheid vloer, temperatuur en geluid; En een informatie-uitvraag en de dialoog aangaan met de verenigingen die nu nog stellen dat gebruik van de blaashal voor hen teveel hindernissen oplevert. Met de wens het onderzoek zo goedkoop mogelijk te houden betreft het een bedrag van € 10.000.

Jeugd aan zet wintereditie

Het betreft een lokaal graffiti-project voor kwetsbare jongeren als onderdeel van een Maatschappelijke diensttijdtraject. Activiteit heeft tot doel om jongeren in de corona-periode extra te ondersteunen. Hiervoor kan € 10.000 incidenteel worden bijgeraamd. Vanuit het Rijk zullen we later dit jaar nog middelen ontvangen die hier voor dekking kunnen zorgen.

Ontwikkeling tarieven Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

In het rapport ‘Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd’ van de Inspectie Gezondheidszorg en jeugd (november 2019) komen veel problemen in de organisatie en uitvoering van de jeugdbescherming naar voren. Die worden ook in Gelderland herkend. De organisaties die met veiligheid en bescherming te maken hebben en de jeugdhulpregio’s in Gelderland (G7) hebben met elkaar een agenda opgesteld met concrete actiepunten, om de bescherming van jeugdigen te verbeteren: de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming (GVJB). Het is de bedoeling om per ingang van 1 januari 2022 uniforme producten, tarieven en contracten te hebben gerealiseerd met daarbij gedeelde afspraken over processen, aanpak en samenwerking. De besluitvorming hierover dient voor 1 juli 2021 te worden afgerond. Dit heeft gevolgen voor de uitgaven vanaf 2022. We kunnen nu nog niet aangeven hoe groot deze gevolgen zullen zijn op de totale uitgaven voor jeugdzorg in 2022.

Ontwikkeling tarieven Groepsbegeleiding Wmo

Op regionale schaal van MGR / Inkoop SDCG vindt momenteel discussie plaats over de hoogte van de tarieven Groepsbegeleiding Wmo. Diverse aanbieders hebben aangegeven dat ze de tarieven niet toereikend vinden. Naar aanleiding van die discussie kan het zijn dat de tarieven in de loop van 2021 voor dit product verhoogd worden. De besluitvorming hierover wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2021. In die besluitvorming zal ook bepaald worden wanneer de eventuele tariefsverhoging ingaat (in loop van 2021). Als deze tarieven voor Groepsbegeleiding Wmo worden doorgevoerd, zal hiervoor in de najaarsnota bepaald worden of bijraming noodzakelijk is.

Peuterspeelzalen algemeen – projectkosten VVE

Er is in 2021 een budget van € 24.000 voor projectkosten VVE. De gemeente Duiven ontvangt echter sinds 2019 voldoende OAB-middelen van het Rijk waarmee de projecten VVE/OAB worden bekostigd (€ 361.785 in 2021). Om die reden kan het bedrag van € 24.000 structureel worden afgeraamd.

Regionale Transformatie Plan Jeugdhulp

In voorgaande jaren hebben we vanuit het Regionale Transformatie Plan Jeugdhulp financiële middelen ontvangen om de lokale toegang te versterken en andere innovatieve projecten in te zetten. Na afloop van 2020 is hiervan een bedrag overgebleven van € 46.000 dat nog niet aangewend is. Wij verzoeken om dit bedrag voor het jaar 2021 beschikbaar te stellen om de transformatie verder te kunnen voeren.

Verward gedrag

In 2020 is subsidie van Zon-MW ontvangen voor het uitvoeren van trainingen ‘mensen met verward gedrag’ voor gemeentelijke medewerkers. Deze trainingen zijn niet doorgegaan in 2020 i.v.m. corona. We verzoeken dan ook om het bedrag van € 19.000 voor 2021 beschikbaar te stellen, om alsnog de trainingen te kunnen betalen.

Wereldkampioenschap Volleybal 2022

Het grootste volleybalevenement ooit in Nederland begint op 23 september 2022 (onder voorbehoud) en duurt drie weken. Samen met gemeente Zevenaar onderzoeken of we kunnen aanhaken op dit evenement, waarbij we kosteloos een gastland opvangen. Definitieve toewijzing van het gastland is afhankelijk van definitieve plaatsing voor het WK 2022.
Daarnaast staan de gemeente Duiven en gemeente Zevenaar van april tot en met oktober in 2022 in het teken van Volleybal door middel van side-events in samenwerking met Nevobo en de volleybalverenigingen. Middels het WK 2022 wensen de verschillende samenwerkende partijen waaronder ook de Provincie Gelderland doelstellingen te realiseren op verschillende gebieden zoals; sport, duurzaamheid, gezondheid, sociale cohesie, inclusie etc.

Basis op orde groenrenovaties

Om grote groenrenovaties (vervanging of reconstructie van bestaand openbaar groen) in de toekomst te kunnen organiseren is het nodig dat de basis op orde is. Hier wordt op dit moment aan gewerkt. Om voor groen voldoende data hiervoor beschikbaar te hebben dienen nog aanvullende inventarisatiewerkzaamheden uitgevoerd te worden. Hiervoor is € 20.000 nodig. Voorgesteld wordt dit bedrag te dekken uit de Bestemmingsreserve “groen onderhoud en vervanging”.

Exotenbestrijding

Het bestrijden van de exoten is een wettelijke taak. Vanaf 2020 is structureel € 20.000 bijgeraamd voor de bestrijding van invasieve soorten. Het meerjarenplan in het ‘plan van aanpak invasieve soorten’ laat zien dat er in 2021 een bedrag van € 40.000 in totaal nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden. Hierover is de gemeenteraad middels een kennisgeving geïnformeerd. Voor 2021 dient er dus eenmalig een bedrag van € 20.000 te worden bijgeraamd.

2.3 Investeringskredieten

Dak IKC Groene Ring

Het dak van IKC De Groene Ring vertoont ernstige lekkages. Uit onderzoek is gebleken dat er sprake is van een constructiefout. Aangezien het een constructiefout betreft, komen de kosten voor herstel voor rekening van de gemeente Duiven. De kosten bedragen € 76.710 en de hieruit voortvloeiende kapitaallast bedraagt € 3.835.

Riolering Bernadetteschool Loo

Door een constructiefout in het aangelegde rioleringssysteem ondervindt de Bernadetteschool voortdurend problemen met de hemelwaterafvoer. Hierdoor ontstaat er veelvuldig lekkage in de school. Aangezien het een constructiefout betreft, komen de kosten voor het herstel voor rekening

van de gemeente Duiven. De kosten bedragen € 22.307 en de hieruit voortvloeiende kapitaallast bedraagt € 409.

Bestrijden Kastanjebloedingsziekte

In de gemeente staan ca. 190 kastanjes waarvan ruim de helft aangetast is door de kastanjebloedingsziekte. Deze aangetaste bomen moeten jaarlijks worden geïnspecteerd. De aangetaste kastanjes hebben een verwachte levensduur van max. 5 tot 10 jaar.
Voor 2021 is er € 20.000 nodig om de aangetaste kastanjes aan de Gabrielstraat te vervangen inclusief de onderbeplanting. De kapitaallasten hiervoor bedragen € 667 per jaar. Daarnaast is er € 5.000 nodig voor aanvullende inspectie, noodzakelijke snoeiwerkzaamheden en kapwerkzaamheden op andere locaties.
Momenteel werken we aan een plan waarin we de jaarlijkse kosten voor meerdere jaren in beeld brengen. In dit plan pakken we de Kastanjebloedingsziekte en de Essentaksterfte samen.

Essentaksterfte

In 2019 is er geld gevraagd voor het beoordelen van de Essen op essentaksterfte en zijn de noodzakelijkste werkzaamheden uitgevoerd. Ruim 70% van de essen (ca. 1750) zijn aangetast, waarvan ruim 35% een matige kwaliteit heeft. Het grootschalig vervangen van Essen in laanstructuren wordt uitgesteld in afwachting van IBOR. Voor 2021 is er € 16.500 nodig om reeds gerooide solitaire bomen te vervangen. De kapitaallasten bedragen € 550 per jaar.

Daarnaast zijn de aangetaste bomen ‘attentie bomen’, dat betekent dat deze jaarlijks moeten worden geïnspecteerd en gesnoeid om de veiligheid te waarborgen. Aangetaste bomen verslechteren erg snel. Voor deze extra inspectie en snoeiwerkzaamheden is een aanvullend budget nodig van incidenteel € 14.500.

Momenteel werken we aan een plan waarin we de jaarlijkse kosten voor meerdere jaren in beeld brengen. In dit plan pakken we de Essentaksterfte en de Kastanjebloedingsziekte samen.

2.4 Wat gaan we daarvoor doen?

A. De basis op orde
Dit zijn de speerpunten:

2.A.1	Acties Samen Sterk
Doel	Uitvoering geven aan de Transformatie agenda.
Toelichting	In de notitie Samen Sterk en de transformatie-agenda zijn voor de jaren 2021 en 2022 de acties die we in deze twee jaren in gang zetten en afronden door de gemeenteraad vastgesteld. Het college streeft ernaar met deze agenda te werken aan transformatie en verbetering in het sociaal domein door de onderverdeling in drie ontwikkellijnen (innovatie, preventie en inkoop en regie). De acties die opgenomen zijn in de Transformatie agenda vallen onder dit speerpunt Samen Sterk. Conform de afspraken die met de raad gemaakt zijn wordt de raad regelmatig bijgepraat en geïnformeerd over de voortgang.
Risico’s	Wijzigingen in Rijksbeleid zijn een risico. Innovatie en nieuwe preventieve voorzieningen kunnen soms alleen bereikt worden door investeringen te doen terwijl de opbrengst niet altijd vooraf vast te stellen is.
Planning	In het tweede kwartaal van 2021 is gestart met het oppakken van de acties. We streven ernaar de acties afgerond te hebben in de loop van 2022.
Financiën	Zoals in Samen Sterk is opgenomen is een van de doelstellingen meer grip en beheersing van de uitgaven en betere monitoring van zorg en dienstverlening. We sturen op acties die zowel betere, passende zorg en dienstverlening als beperkingen van de uitgaven kunnen opleveren door innovatieve en op preventie gerichte oplossingen te realiseren.

2.A.1	Acties Samen Sterk
Participatie	De Raad voor het Sociaal Domein heeft een actieve rol in het vormgeven van dit speerpunt.

2.A.2	Uitvoering Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs
Doel	Toekomstbestendige onderwijsaccommodaties in Duiven, Groessen en Loo.
Toelichting	De gemeente vindt goede onderwijshuisvesting een belangrijke factor voor de kwaliteit van het onderwijs in Duiven. Er is derhalve samen met de schoolbesturen gewerkt aan een Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs. Dit IHP is door uw raad op 20 november 2018 vastgesteld. In het IHP zijn de gevolgen voor de bestaande onderwijsaccommodaties voor de komende 15 jaren geschetst/ neergezet. Met dit vastgestelde IHP wordt er verder gewerkt aan toekomstbestendige onderwijsaccommodaties in onze gemeente.
Risico's	De uitvoering van het IHP heeft (op onderdelen) gevolgen voor de bestaande onderwijsaccommodaties, van keuzes tot investeren, verplaatsen en anders inzetten van de accommodatie. Voor realisatie van de uitkomsten is instemming van gemeente, schoolbesturen en hun MR'en noodzakelijk. De uitwerking heeft (financiële) gevolgen voor beheer en gebruik van de gebouwen.
Planning	Na de vaststelling van het IHP is gestart met de uitvoering van het integraal huisvestingsplan (waaronder de renovatie-/ bouwvoorbereiding van schoolaccommodaties). Dit heeft geresulteerd in een groot aantal concrete plannen voor verduurzaming en de 2 nieuw te bouwen onderwijsaccommodaties. In 2021 wordt uitvoering gegeven aan de verduurzaming/renovatie van een 5-tal onderwijsaccommodaties en wordt verder de start van de bouw van de nieuwbouw voorbereid.
Financiën	Om uitvoering te kunnen geven aan het IHP is er de komende jaren een behoorlijk investeringsbudget in het onderwijsvastgoed vanuit de gemeente nodig. In het meerjarenperspectief is de afgelopen jaren ook al een beeld geschetst van de te verwachten kapitaalslasten. Nu de verduurzaming/ renovatie en nieuwbouw concreet worden, wordt het benodigde krediet formeel aangevraagd middels een kredietvoorstel uitvoering IHP PO Duiven. Voor de algemene uitvoeringskosten heeft uw raad bij de start van de uitvoering van het IHP reeds een uitvoeringskrediet € 300.000 beschikbaar gesteld. Dit uitvoeringskrediet is nog van voldoende omvang voor deze algemene uitvoeringskosten.
Participatie	Er wordt samen met de schoolbesturen gewerkt aan de uitvoering van het IHP.

B. Meedoen naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst (RSD) 2022-2023
Doel	Met de bestuursopdracht willen we investeren in onze inwoners. Dit omdat we het belangrijk vinden en omdat het nodig is. We willen onze inwoners naar werk brengen en als dit niet mogelijk is anderszins laten participeren in de Liemerse samenleving.

2.B.1	Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst (RSD) 2022-2023
Toelichting	De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021. Nu de huidige opdracht ten einde loopt, is er in de raadsvergadering van 22 juni 2021 een bestuursopdracht aan uw raad voorgelegd. *Waarom een bestuursopdracht?* • Met de bestuursopdracht willen we investeren in onze inwoners. Dit omdat we het belangrijk vinden en omdat het nodig is. We willen onze inwoners naar werk brengen en als dit niet mogelijk is anderszins laten participeren in de Liemerse samenleving. Meedoen verhoogt het welbevinden van inwoners en geeft eigenwaarde en zelfvertrouwen. • We willen mensen perspectief bieden en voorkomen dat mensen in een slechte maatschappelijke positie terecht komen. De huidige economische omstandigheden (Covid-19 crisis) vraagt dit ook van ons. We willen investeren in de RSD zodat de organisatie in staat is om deze maatschappelijke opgave te verwezenlijken. Naast de maatschappelijke effecten levert het ook geld op. We verstrekken immers minder uitkeringen. En we constateren uit de evaluatie Businesscase dat deze aanpak werkt. • We gaan de bestuursopdracht aan voor de duur van 2,5 jaar, maken hierover prestatieafspraken, evalueren en sturen, indien nodig, tussentijds bij. *Bestuursopdracht voor de RSD* Bij het opstellen van de bestuursopdracht is uitgegaan van de bevindingen en aanbevelingen uit de evaluatie, klanttevredenheidsonderzoeken en de huidige economische omstandigheden. De opdracht die we de RSD mee willen geven voor de komende jaren is het voortzetten van de huidige opdracht, met een extra focus. • Blijf de focus leggen op mensen met perspectief op werk. • Geef extra aandacht aan mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking en aan jongeren tot 27 jaar. • Geef de begeleiding van zorgklanten (trede 1 en 2a) een structureel karakter. • Focus bij de besteding van de extra middelen van Rijk en provincie op de uitvoering en de resultaten voor de Liemerse inwoners. Investeer hiervoor in de samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. • Benut de verkregen positie als netwerkorganisatie voor de realisering van de bestuurlijke opdracht. • Blijf binnen de financiële kaders
Risico's	Gedurende de looptijd van de bestaande opdracht is een pandemie uitgebroken. Deze is van grote invloed op de economie en de arbeidsmarkt. Door de maatregelen om Covid-19 in te dammen, zijn veel ondernemers hard geraakt. Het Rijk heeft daarom diverse regelingen opgezet om de ondernemers te ondersteunen. De RSD voert een aantal van deze regelingen uit. De RSD heeft in korte tijd de regeling uitgewerkt naar de uitvoeringspraktijk, zodat ondernemers direct geholpen konden worden. Niemand weet precies hoelang deze Covid-19 crisis nog duurt en welke maatregelen nog nodig zijn. De maatregelen hebben een directe link met een opleving of dip in de economie. Het is daarom moeilijk om te voorspellen wat de arbeidsmarkt en het bijstandsbestand in de komende jaren gaan doen.
Planning	1 juli 2021 t/m 31 december 2023: Bestuursopdracht RSD

2.B.1	Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst (RSD) 2022-2023
Financiën	Evenals bij de Businesscase RSD is de verwachting dat ook deze investering in de RSD financieel aantrekkelijk zal zijn. Op grond van de ervaringen van 2019 en 2020 is onze verwachting dat de totale investering van € 1 miljoen per jaar voor de 3 gemeenten (voor de jaren 2022 en 2023) in de jaren 2023 t/m 2025 wordt terugverdiend. De uitkeringslast zal in totaliteit met ongeveer 2,8 miljoen dalen. Daarnaast zijn er positieve effecten voor de maatschappij. Deze positieve effecten kunnen gemeten worden met een zogenaamde Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA). Met een MKBA breng je de besparing in beeld door preventie van erger leed. Denk hierbij aan het voorkomen van schulden waarvoor schuldsanering noodzakelijk is. Het voorkomen van criminaliteit of vandalisme in de gemeentelijke openbare ruimte. Of het voorkomen van eenzaamheid, zorg en bijzondere bijstand. Dit betekent dat uitgaven op WMO, Jeugd, Schuldhulpverlening of openbare ruimte voorkomen worden. Op welke van deze terreinen de besparing plaatsvindt, is vooraf niet te duiden. De investering zal maatschappelijk 10% van de investering opleveren (dit cijfer is gebaseerd op landelijke ervaringscijfers). Het jaar 2021 is een afwijkend jaar, aangezien de huidige Businesscase tot 1 juli 2021 loopt. Daarnaast heeft de RSD in 2020, vanwege Corona, minder trajecten voor klanten in kunnen kopen bij haar LEON-partners. Het Algemeen Bestuur Samenwerking De Liemers heeft dan ook het besluit genomen om een deel van het Participatiebudget dat in 2020 niet is gebruikt als bestemmingsreserve op te nemen voor het jaar 2021. Daarnaast zijn vanuit het Rijk diverse steun- en herstelpakketten geïntroduceerd, waar de RSD optimaal gebruik van zal maken. Dit betekent dat de RSD voor het 2e halfjaar geen extra investering nodig heeft vanuit de gemeenten, en de RSD voortvarend aan de slag kan met de nieuwe bestuursopdracht. De financiële onderbouwing van de bestuursopdracht is, evenals de businesscase RSD, doorgerekend op basis van de geldende verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op 50% inwoneraantal en 50% uitkeringsdossiers. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat dit een model is om een prognose af te geven en dat de daadwerkelijke resultaten af zullen wijken, aangezien de uitstroom zich niet laat leiden door de verdeelsleutel. Voor Duiven betekent de bestuursopdracht aan de RSD een investering voor 2022 en 2023 van in totaliteit € 561.480. Deze investering leidt in de jaren 2023 t/m 2025 tot een besparing op de uitkeringslast van € 937.766. Per saldo leidt de investering tot een ‘netto’-besparing van € 376.286. Voorgesteld wordt om voorlopig nog geen financiële gevolgen op te nemen in de begroting.
Participatie	De Cliëntenraad RSD is actief betrokken geweest bij de totstandkoming van deze Bestuursopdracht.

C. Zelfredzaamheid naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Aanpak laaggeletterdheid en de verbinding met het sociaal domein
Doel	Verbinding van de aanpak laaggeletterdheid met de uitvoering van de Participatiewet en schuldhulpverlening

2.C.1	Aanpak laaggeletterdheid en de verbinding met het sociaal domein
Toelichting	Uit onderzoek blijkt dat 14% van de inwoners van de gemeente Duiven en Westervoort laaggeletterd is. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde van 12% en ruim boven het gemiddelde van 7% in de regio Midden-Gelderland. Laaggeletterdheid gaat niet alleen over lezen, schrijven en rekenen, maar ook over digitale vaardigheden. In het regionaal programma volwasseneducatie en aanpak laaggeletterdheid 2021-2024 is opgenomen dat we met onze aanpak willen bereiken dat inwoners basisvaardigheden beheersen om beter mee te kunnen doen in de samenleving. We willen vooral meer inzetten op het bereiken van laaggeletterden met Nederlands als moedertaal (NT1), omdat deze doelgroep door schaamte een hogere drempel ervaart om, bijvoorbeeld, een traject te volgen. Door een verbinding te maken met het sociaal domein bereiken we de NT1 doelgroep beter. We willen hiermee beginnen door afspraken te maken over de signalering van laaggeletterdheid door de consulenten Werk & Inkomen (RSD), schuldhulpverlening en bijzondere bijstand en over de verwijzing van inwoners naar het educatieaanbod.
Risico's	De bewustwording van laaggeletterdheid en nut en noodzaak van de aanpak daarvan komt onvoldoende tot stand, waardoor we de doelgroep niet/minder goed bereiken.
Planning	In 2021 gaan we aan de slag met een plan van aanpak om deze verbinding te leggen. Dit plan willen we vervolgens implementeren in 2022.
Financiën	Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat vanwege het regionale budget uitvoering van dit speerpunt budgettair neutraal verloopt. De gemeente heeft een budget voor de aanpak van laaggeletterdheid dat wellicht kan worden aangewend indien dat nodig blijkt te zijn. Daarnaast kan er worden gekeken naar andere financiële mogelijkheden.
Participatie	We gaan als gemeente, met ondersteuning van Stichting Lezen en Schrijven, aan de slag met de RSD, de collega's van schuldhulpverlening en bijzondere bijstand, maar ook het Liemers Taalhuis waar partijen als de bibliotheek (taalhuiscoördinator), Mikado en ROC Rijn IJssel samenwerken

2.C.2	Jongerenwerk
Doel	Jongerenwerk uitbreiden en aanpassen zodat het beter aansluit bij de huidige problematiek en vragen vanuit jongeren.
Toelichting	Mede door Corona is de jeugdoverlast in de openbare ruimte toegenomen. Door inzet van het basisteam bij de overlastproblematiek is de samenwerking tussen betrokken partijen verbeterd. Er is veel inzet gepleegd door politie en Boa's waardoor de overlast wel is verminderd, maar ook zij geven aan een contactpersoon voor de jongeren te missen die hen begeleidt en in gesprek gaat over de overlast die zij veroorzaken. Verder geven jongeren en professionals al langer aan een ambulant jongerenwerk te missen als aanspreekpunt voor jongeren en omwonenden, ook op andere vindplaatsen zoals scholen, en als verbindende partij naar professionals. Daarnaast dringt de Raad van Sociaal Domein ook al langer aan op meer jongerenwerk.
Risico's	Het betreft een kwaliteitsslag die weinig risico kent. Het jongerenwerk moet vraaggericht zijn, dus flexibel en inzetbaar zijn bij ontwikkelingen die er spelen.
Planning	In 2021 wordt de ambulant jongerenwerker geworven door Mikado. Daarna moet de samenwerking met alle partners op gang komen. Vervolgens moet het nieuwe jongerenwerk opnieuw worden opgebouwd. In 2022 moet het nieuwe jongerenwerk gestalte krijgen.
Financiën	Voor de uitbreiding van het jongerenwerk is vanaf 2022 structureel € 70.000 nodig. Voor het starten met het ambulant jongerenwerk in 2021 is er dekking binnen de begroting.

2.C.2	Jongerenwerk
Participatie	De gemeente is opdrachtgever van het jongerenwerk en zal samen met Mikado verder vorm geven aan het jongerenwerk. Jongerenwerk staat automatisch midden in de samenleving, en investeert duurzame contacten met alle betrokken partners.

2.5 Wat gaat het ons kosten?

Saldi 2021-2025 programma Samenleving

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor de Voorjaarsnota	-29.279.642	-28.885.348	-28.799.554	-28.728.572	-28.731.416
Autonome financiële ontwikkelingen 2021 e.v.					
Inzet Covid middelen cultuur	0	0	0	0	0
TONK regeling	0	0	0	0	0
Schuldhulpverlening ondernemers	0	26.000	26.000	26.000	26.000
Samenwerkingsverbanden sport	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
Onderzoek blaashal	10.000	0	0	0	0
Jeugd aan zet	10.000	0	0	0	0
Projectkosten VVE	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
Transformatieplan Jeugdhulp	46.000	0	0	0	0
Verward gedrag	19.000	0	0	0	0
Basis op ordegroenrenovaties	0	0	0	0	0
Exotenbestrijding	20.000	0	0	0	0
Dak Groene Ring	0	3.835	3.835	3.835	3.835
Riolering Bernadetteschool	0	409	409	409	409
Bestrijden kastanjebloedingsziekte	5.000	667	667	667	667
Essentaksterfte	14.500	550	550	550	550
Saldo na voorjaarsnota	**-29.391.142**	**-28.903.809**	**-28.818.015**	**-28.747.033**	**-28.749.877**
Gevolgen speerpunten:					
Uitbreiding jongerenwerk	0	70.000	70.000	70.000	70.000
Aanvullende wensen:					
Kunstgras DVV	0	55.250	55.250	55.250	55.250
Stichting SHO	0	141.000	0	0	0
Beheerplannen	0	11.667	0	0	0
Nieuwbouw Voortgezet Onderwijs			38.375	38.375	38.375
Saldo bij honoreren alle wensen	**-29.391.142**	**-29.181.726**	**-28.981.640**	**-28.910.658**	**-28.913.502**

Bedragen in €

2.6 Aanvullende wensen

Kunstgrasveld Voetbalvereniging DVV

Voetbalvereniging DVV te Duiven heeft de afgelopen jaren een behoorlijke groei in leden gehad, de verwachtingen en de prognose zijn dat het ledenaantal de komende jaren blijft groeien.

De huidige capaciteit van het complex van DVV is hierdoor onvoldoende, waardoor er een capaciteitsprobleem is ontstaan. DVV kan haar leden geen goede sportfaciliteiten meer bieden. Daarnaast lopen de onderhoudskosten, doordat de trainingsvelden te intensief gebruikt worden. Om de capaciteit te vergroten is de aanleg van 1,5 kunstgrasveld noodzakelijk. Dit vraagt om een investering van € 861.520.

Reële alternatieven voor het uitbreiding van de trainingsuren anders dan de aanleg van 1,5 kunstgrasveld zijn er niet. Het capaciteitstekort is te groot, waardoor andere oplossingen per saldo veel duurder in aanleg zijn. Niet investeren kan o.a. zorgen voor terugloop in het ledenaantal/ verloop naar een andere vereniging (waar dan problemen ontstaan), blessures en extra kosten. Als oplossing voor het capaciteitsprobleem is voor 2021 inmiddels besloten tijdelijke verlichting aan te brengen op een van de wedstrijdvelden. Dit verzacht het probleem, maar is niet voldoende voor het tekort. Daarnaast zorgt het ook voor nieuwe problemen zowel in capaciteit als in kosten.

Om de realisatie van het kunstgrasveld te kunnen realiseren moet er geld vrijgemaakt worden voor o.a. proces, onderzoek, engineering en begeleiding uitvoering. De kosten voor deze specialistische werkzaamheden bedragen € 36.300 inclusief btw.

De kapitaallasten voor de aanleg van het kunstgrasveld inclusief voorbereidings- en begeleidingskosten bedragen € 61.250. Door de aanleg van 1.5 kunstgrasveld besparen we jaarlijks op de onderhoudskosten van de sportvelden een bedrag van € 6.000. Per saldo kost deze oplossing de gemeente daarom € 55.250.

Alternatieven die onderzocht zijn: Er zijn alternatieven zoals draintalent (drainagesysteem die water reguleert), hybridevelden (kunstgras met natuurgras), 02 velden (lava in de toplaag van natuurgrasveld toegevoegd voor snellere afwatering). Echter zijn deze alternatieven niet geschikt voor DVV.

- **Kosten draintalent € 100.000 per veld, bij DVV moeten dan alle 6 de natuurgrasvelden met dit systeem worden voorzien;** Kosten extra onderhoud structureel met 15% omhoog per veld ten opzichte van huidige velden;Speeluren per veld maximaal 350 uren per jaar;
- **Kosten hybridevelden € 350.000 per veld, bij DVV moeten dan minimaal 3 velden van dit systeem worden voorzien;** Kosten onderhoud structureel met 20% omhoog per veld ten opzichte van huidige velden; Speeluren per veld maximaal 450/500 uren per jaar;
- **Kosten O2 velden € 80.000 per veld, bij DVV moeten dan alle 6 de natuurgrasvelden met dit systeem worden voorzien**;Kosten onderhoud structureel met 10% omhoog per veld ten opzichte van huidige velden; Speeluren per veld maximaal 350/400 uren per jaar.

Behalve de financiën zijn de alternatieven geen optie voor DVV. Een grasplant blijft een plant en heeft een maximale bespelingsgraad van 350 uur.
Daarna wordt het plantje kapot gelopen en zal niet meer herstellen, welk systeem van natuurgras je ook kiest.

Risico’s die er zijn, wanneer we niets doen:

- Het sportpark verliest haar kwaliteit;
- Onderhoudskosten zullen structureel stijgen;
- DVV kan haar leden niet meer laten trainen;
- Er zullen meer blessures gaan ontstaan;
- De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor de blessures met alle gevolgen van dien;
- DVV zal een ledenstop moeten gaan invoeren;
- Veel klachten en meldingen waarbij het uitvoerend orgaan van de gemeente drukker wordt.

Opdrachtverstrekking Stichting SHO

In november 2019 heeft het college aan de stichting SHO (samenvoeging van Og-tent, Horsterpark en Spoed) een opdracht verstrekt waarbij de stichting een rol gaat spelen in het meer mogelijk maken van nieuwe initiatieven in de Duivense samenleving. In november 2019 is de gemeenteraad daar met een kennisgeving van op de hoogte gebracht en is dit onderwerp ook besproken op de politieke avond. Om de rol van “mede-mogelijkmaker” vorm te geven wil het college gedurende de jaren 2020 tot en met 2023 jaarlijks een extra bedrag van € 47.000

beschikbaar stellen. Deze wens had al bij de voorjaarsnota 2020 aan de gemeenteraad moeten worden voorgelegd. Door het vervallen van de voorjaarsnota in 2020 is dit niet gebeurd. Ook is deze wens ten onrechte niet opgenomen in de meerjarenbegroting 2021-2024 zoals die in november 2020 door de raad is behandeld. De stichting SHO heeft op 17 juni 2021 op een informele avond nog verantwoording afgelegd voor de geleverde prestaties in deze door de corona-crisis gekenmerkte periode. De stichting heeft van ons geen extra ondersteuning ontvangen om de gevolgen van de corona maatregelen op te vangen. In aangepaste vorm zijn veel initiatieven ondersteund en zijn activiteiten zoveel mogelijk in aangepaste vorm doorgegaan. Zodra er weer meer mogelijk is zal dit nog een extra impuls krijgen. De wens om voor 2021 tot en met 2023 alsnog jaarlijks het bedrag van € 47.000 aan de stichting beschikbaar te stellen wordt nu alsnog opgenomen in deze voorjaarsnota. We stellen voor het totale bedrag dat hiermee gemoeid is van € 141.000 in een keer beschikbaar te stellen in 2022.

Beheerplannen groen, verhardingen, riolering en openbare verlichting

Momenteel werken we aan Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR). Naar verwachting wordt dit eind 2021 of begin 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Vanuit het IBOR beleid moet in 2022 per discipline een beheerplan worden opgesteld waarin we uitgangspunten vanuit het beleid uitwerken naar beheer uitgangspunten en maatregelen. Het beheerplan riolering wordt uit het watertakenplan betaald. Voor andere disciplines vragen we budget. De kosten voor de beheerplannen groen, ramen wij voor 2022 op eenmalig € 11.667. Voor de overige plannen zie programma 3.

Nieuwbouw Voortgezet onderwijs

De gemeente Duiven participeert samen met Zevenaar en Montferland in de Gemeenschappelijk Regeling Huisvesting Voorgezet Onderwijs Liemers (GRHVOL). Op basis van deze GR zijn de gemeente gezamenlijk verantwoordelijk voor goed voortgezet onderwijs.

Om in goede huisvesting te voorzien is het noodzakelijk dat in Zevenaar nieuwe huisvesting komt voor de locatie Zonegge aldaar. Vanuit de samenwerking tussen de 3 gemeenten worden investeringen ook door de 3 gemeente gezamenlijk gedragen.

Voor de realisatie van het gebouw in Zevenaar is een bedrag van € 7 miljoen noodzakelijk. Het schoolbestuur draagt zelf € 0,5 miljoen bij, in de reserve van de GR is een bedrag aanwezig van € 3,5 miljoen. Het restantbedrag van € 3 miljoen wordt naar rato van het aantal leerlingen binnen het Voortgezet Onderwijs in de 3 gemeenten verdeeld. Op basis van de actuele leerlingenaantallen draagt Duiven hier 42% aan bij. Uitgaande van een lening van € 3 miljoen tegen een rekenrente van 1,0%, bedragen de totale jaarlasten € 91.367. Het aandeel van Duiven hierin bedraagt (uitgaande van 42%) € 38.375 per jaar.

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

In Duiven is het goed leven, wonen en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Het bovenliggende doel is een bijdrage leveren aan het vergroten van ‘geluk en de geluksbeleving’ van onze inwoners. De aanwezigheid van werkgelegenheid, de kwaliteit van onze werk-, woon- en leefomgeving, de mogelijkheid tot ontmoeting en het creëren van verbondenheid in de buurt, het realiseren en behouden van maatschappelijke voorzieningen, hebben uiteindelijk effect op het geluksgevoel van onze inwoners. We zijn ons hiervan steeds meer bewust in onze werkwijze en aanpak en de belangrijke keuzes die we daarbij maken.

Toelichting

We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Wij willen de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar afstemmen. Wij willen potenties in de vrijetijdseconomie verder benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

Wij willen een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

Wij stimuleren en faciliteren en zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Wij verbinden en doen mee. Zo maakt Duiven het waar. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Duiven. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:
- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen

Economische groei – grote verschillen in sectoren

Wat de gevolgen zijn van de coronacrisis voor de (lokale) economie is nog lastig vast te stellen, mede als gevolg van alle landelijke steunmaatregelen. Er is wel sprake van uitersten: ondernemers die heel hard worden geraakt, zoals in de horeca en vrijetijdseconomie. En anderen die hun omzetten fors zagen stijgen en die nieuwbouwplannen ontwikkelden op één van bedrijventerreinen in Duiven. Op alle nieuwe bedrijventerreinen werden kavels verkocht, waarbij de grootte van de kavels op InnoFase en Seingraaf in het oog springen. Dit geeft aanleiding om de duurzame ontwikkeling van onze bedrijventerreinen door te zetten (zie de RPW-ontwikkeling hieronder). Verwacht mag worden dat door de geplande verbreding van de A12, de doortrekking van de A15 en de in gang gezette energietransitie de economische positie van de Liemers, met Duiven als een belangrijke motor, in de toekomst gunstig zal zijn. De gemeenten, het bedrijfsleven en het onderwijs in de Liemers hebben gezamenlijk de Liemerse Ambassade opgericht, die uitvoering geeft aan de Liemerse Economische Visie (LEV). De logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie zijn hierin als speerpunten benoemd.

RPW (Regionaal Programma Werklocaties)

In 2020 en 2021 is er een grote toename geweest van de uitgifte van kavels op alle bedrijventerreinen in Duiven: De Nieuweling, Graafstaete, Seingraaf en InnoFase. Ook de komende jaren wil Duiven nieuwe bedrijven aantrekken en lokale bedrijven in hun uitbreidingsplannen faciliteren. Met daarbij ook aandacht voor een goede invulling van de locaties die achterblijven. Daarom heeft Duiven in het kader van het nieuwe RPW 2021-2024 bij de regio Arnhem Nijmegen het plan ingediend om Centerpoort-Noord met 15 ha bruto uit te breiden. Dit plan kent een aantal kwalitatieve uitgangspunten om ook op langere termijn toekomstbestendig te kunnen blijven. Omstreeks 1 juni 2021 wordt hierover vanuit de regio Arnhem Nijmegen duidelijkheid verwacht.

Circulaire economie

In 2018 is een start gemaakt met het gemeentelijke programma Circulaire Economie.

Het programma circulaire economie bestaat uit drie programmalijnen: Klimaatadaptatie, Energietransitie en Circulariteit (grondstoffentransitie).

Voor de programmalijn Energietransitie hebben we de ambities (23% energieneutraal in 2023, 41% energieneutraal in 2030 en 100% energieneutraal in 2050) vastgelegd in lijn met het Klimaatakkoord en de inmiddels vastgestelde Klimaatwet. Met de inwerkingtreding van de Klimaatwet zijn lokale ambities verworden tot wettelijke taken.
De programmalijn Klimaatadaptatie bestaat uit de grote opgave om de kwetsbaarheid als gevolg van klimaatverandering te verminderen met als doelstelling: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. Deze plicht is vastgelegd in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

De zogenaamde stresstest is afgerond en de risico’s voor wat betreft de thema’s verdroging, wateroverlast, waterveiligheid en hittestress zijn inzichtelijk. Ook de klimaatdialoog (voorheen ‘risicodialoog’), met zowel inwoners, veiligheidsregio, bedrijven en andere stakeholders, is afgerond. In 2021 worden strategische uitgangspunten vastgesteld en wordt een uitvoeringsplan opgesteld. Dit gehele proces wordt voor 50% gefinancierd door het Rijk. De overige 50% wordt gedekt uit het gemeentelijk Watertakenplan.

De programmalijn Circulariteit sluit vooralsnog aan op de doelstelling van het Grondstoffen akkoord: Grondstoffentransitie en reststromenverwaarding waarbij uiterlijk in 2050 grondstoffen efficiënt moeten worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. Voor zover er nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden deze op duurzame wijze gewonnen en wordt verdere aantasting van de leefomgeving en de gezondheid voorkomen. Willen we in Nederland de beoogde CO2 reductie halen dan kan dat alleen bereikt worden als we ook de grondstoffentransitie realiseren (bijdrage in CO2 reductie obv meest recente onderzoeken bedraagt 45%). De ambitie voor Duiven is nog niet vastgesteld. De planning is om dit in de loop van 2021 nader uit te werken.

We kunnen de ambities voor alle de drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het ‘hart’ van het programma geplaatst. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk en platform ’Samen1Nergie’ en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast werken we met ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen), bereiden we samen met de klankbordgroep en juniorklankbordgroep nieuw beleid voor en halen we nieuwe ideeën op en hebben we een stap gezet richting verenigingen en maatschappelijke organisaties.

De opgaven hebben een bovenlokaal karakter. Daarom werken we als gemeente samen met de Liemerse gemeenten, Waterschap Rijn en IJssel, Liander, de provincie Gelderland en de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen. Onze Groene Metropool Regio (regio Arnhem-Nijmegen) profileert zich als circulaire regio. De samenwerking met andere gemeenten uit de regio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland in de Regionale Energiestrategie (RES) en de Regionale Strategie Warmte (RSW)is niet vrijblijvend en vraagt veel inzet om onze positie goed te borgen. De opgaven kenmerken zich door een grote mate van integraliteit. In bijvoorbeeld de Woondeal komen circulair ontwerpen en materiaalgebruik als belangrijke voorwaarde terug.

De woningmarkt

Tot 2040 staat Nederland grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens zal blijven groeien. Zo zijn er tot 2030 zo'n 1 miljoen extra woningen nodig in Nederland. Ook in de regio Arnhem Nijmegen, in de Liemers en in Duiven, blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig. Dit wordt nog eens versterkt doordat er de afgelopen jaren te weinig is gebouwd en er in eerdere prognoses sprake is geweest van een onderschatting van de verwachte woningbehoefte.
Gelet op deze onderschatting en achterblijvende woningbouw gecombineerd met de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort, zijn er in regionaal verband afspraken gemaakt met het Rijk in de Woondeal. Vanuit deze Woondealafspraken moet we rekening houden met een grotere woningbehoefte dan tot nu toe berekend.
Op de woningmarkt is de druk de afgelopen jaren sterk opgelopen. Dat blijkt in de koopsector uit de verkooptijd van een woning die erg kort is (0,9 maand), stijgende transactieprijzen en een daling van het aantal woningen waaruit een koper kan kiezen. Deze zogenaamde marktindicator liep terug van bijna 25 woningen begin 2015 naar minder dan 4 woningen nu. In de sociale huursector is het aantal vrijkomende woningen al jaren erg laag en daar staat een sterk stijgende lijn van het aantal reacties op vrijkomende woningen tegenover.
Binnen zowel de huur als de koop is een groot aanvullend woningaanbod nodig dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften zoals aangegeven in de gemeentelijke Woonvisie en de Liemerse Woonagenda 2020. De opgave voor de gemeente blijft onverminderd: de juiste woning, voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats en op het juiste moment.

Naar een nieuwe Omgevingswet

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De Omgevingswet is niet controversieel verklaard. Op 25 mei 2021 heeft minister Ollongren de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het bestuurlijk overleg over de Omgevingswet. Zij meldt onder meer dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet is verplaatst naar 1 juli 2022. De Eerste Kamer heeft eenzelfde brief gekregen. Uitstel heeft o.a. te maken met het landelijk niet op tijd op orde hebben van ICT-systeem genaamd Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO). Waardoor er onvoldoende tijd bij gemeenten over bleef voor de aanpassingen, vullen en oefenen met dit nieuwe systeem. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere planologische instrumenten, procedures, werkwijze en andere rol van de overheid en partners, is een stevige opgave en raken meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie 1Stroom. Deze ontwikkeling wordt samen met Westervoort opgepakt. In 2017 is koersdocument "Implementatie Omgevingswet" en het "Plan van Aanpak Omgevingswet" vastgesteld, op basis waarvan de implementatie verder wordt voorbereid en uitgevoerd.

Zoals bekend is de implementatie van de Omgevingswet na 1-7-2022 niet gereed. Het gehele doorontwikkeling loopt tot 2029. In 2021 en voorgaande jaren is de basis gelegd, waarmee voldaan wordt aan de minimale eisen, gesteld vanuit de VNG en Rijk, om daadwerkelijk halverwege 2022 van start te kunnen gaan met het uitvoeren van de Omgevingswet. Zowel op gebied van techniek, ICT, processen en beleidskaders liggen heldere afspraken en is ervoor gezorgd dat het bestaande beleid overgezet is naar de nieuwe omgeving.

Vermindering Legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging

Op 14 mei 2019 is in de Eerste Kamer de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen aangenomen. De bedoeling is dat deze wet gelijktijdig met de Omgevingswet (Ow) in werking treedt op 1 juli 2022. De Ow regelt dat er een knip ontstaat in de huidige omgevingsvergunning voor bouwen: ruimtelijke regels en technische regels. Meer bouwwerken worden vergunningvrij voor de technische bouwactiviteit. Of dit ook gaat gelden voor de ruimtelijke regels, is aan de gemeenten zelf en te bepalen in het Omgevingsplan.

De Wkb regelt dat de aanvrager van een omgevingsvergunning primair verantwoordelijk is om aan te tonen dat een bouwwerk voldoet aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012. Dit betekent dat gemeenten niet meer het bevoegde gezag zijn om te toetsen en toe te zien op de naleving van de bouwtechnische voorschriften in de vergunning- en realisatiefase bij bepaalde bouwwerken. Hiervoor in de plaats komt een stelsel van private kwaliteitsborging.
Met de inwerkingtreding van de Ow en Wkb zullen de taken van de gemeenten onder gevolgklasse 1 veranderen. Tevens zal het invloed hebben op de legesinkomsten (immers, meer vergunningvrije bouwwerken en op een bepaald deel van de technische bouwwerken kunnen geen leges in rekening gebracht worden). Uit een reeds eerder uitgevoerde scan op de effecten van de nieuwe Wkb voor Duiven, blijkt dat circa € 84.000 aan derving van legesinkomsten is te verwachten. Deze afname aan legesinkomsten komt met name voort uit een vermindering van in te zetten uren vergunningverlening en toezicht op deze taken. Echter, de invoering brengt weer een nieuwe taak met zich mee, zoals het beoordelen van de meldingen die bij de gemeente ingediend worden voor de gevolgklasse 1 bouwwerken en handhaving op afwijkingen in de uitvoering. Voor deze werkzaamheden kunnen echter geen leges in rekening gebracht worden.
Om beide wetten goed te kunnen implementeren per 1 juli 2022 is het noodzakelijk om in 2021 het huidige VTH-beleid volledig te herzien én de legesverordeningen aan te passen aan de nieuwe wetgeving.

Doortrekking A15 en verbreding A12

Het project “ViA15” is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven, Groessen en Loo. Zoals bekend moet de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State nog een eindoordeel vellen over het Tracébesluit voor de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12. Als gevolg van de tussenuitspraak van 20 januari 2021 is de minister van Infrastructuur en Waterstaat momenteel bezig om een aantal gebreken in de motivering te herstellen. Het is dus nog even wachten op een onherroepelijk Tracébesluit ViA15. Aannemersconsortium GelreGroen en Rijkswaterstaat treffen momenteel verdere voorbereidingen zodat na groen licht van de Raad van State eind 2021 – begin 2022 de schop de grond in kan gaan. De eind november 2020 bijgestelde MIRT-planning van Rijkswaterstaat is dat de doorstrekking van de A15 uiterlijk eind 2025 in gebruik kan worden genomen. En de verbreding van de A12 al één jaar eerder. Om onze belangen als gemeente en onze inwoners goed te behartigen blijven wij op proactieve en constructieve wijze aan het verdere proces deelnemen.

3.2 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2021 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2021, ook de structurele kostenontwikkelingen. Het gaat dus om bestaand beleid waar structurele of incidentele wijzigingen op ontstaan. In feite is dit het gedeelte dat eerder in de Duivense tussenrapportage werd genoemd.

Bijdrage aan opstellen regionale Kerkenvisie

Met de Beleidsbrief “Erfgoed telt. De betekenis van cultuur voor de samenleving.” ondersteunt de minister van OCW de ontwikkeling van integrale kerkenvisies op gemeentelijk niveau. Elke gemeente kan eenmalig t/m 2021 een aanvraag voor een rijksbijdrage indienen. Voor Duiven (1 tot 19 kerkgebouwen) is deze rijksbijdrage € 25.000. De gemeente Duiven wil kerkgemeenschappen en inwoners van de dorpen ondersteunen en in samenspraak met de Liemerse gemeenten Doesburg en Zevenaar komen tot een regionale en integrale kerkenvisie. Op 28 april 2020 hebben Duiven, Doesburg en Zevenaar besloten deze rijksbijdrage aan te vragen, ter dekking van een in opdracht van de drie gemeenten op te stellen regionale en integrale kerkenvisie. De opdracht is inmiddels verleend aan een externe partij namens de drie gemeenten, waarbij Zevenaar het proces coördineert. De werkzaamheden zijn per begin 2021 gestart.
De rijksbijdrage is beschikbaar gesteld via de Septembercirculaire gemeentefonds. Het betreft geoormerkt geld. Deze middelen dienen besteed te worden aan de kerkenvisie. In 2020 is de raad gevraagd om deze € 25.000 beschikbaar te stellen. Omdat de werkzaamheden per 2020 nog niet gestart waren, zijn deze middelen vrijgevallen in het resultaat bij de jaarrekening 2020. Voorgesteld

wordt daarom om dit bedrag opnieuw beschikbaar te stellen. Het volledige bedrag is nodig om conform gemaakte afspraken en opdracht, de door Zevenaar voorgeschoten kosten, te voldoen.

Voorbereiding op de Wet Kwaliteitsborging

Om deze wet in relatie tot de Omgevingswet goed te kunnen implementeren voor 1 januari 2022 is het noodzakelijk om in 2021:

- Het huidige VTH-beleid (nu nog bestaande uit een Omgevingsbeleidsplan uit 2019 en een verouderd Handhavingsbeleid uit 2011) volledig te herzien (integratie Wkb en Ow).
- De legesverordeningen aan te passen op de nieuwe wetgeving (Wkb- en Ow-proof).

Indien deze 2 punten niet worden uitgevoerd, kunnen beide wetgevingen niet goed worden geïmplementeerd. Een goed toezichts- en handhavingsbeleid kan niet toegepast worden, waarbij er willekeur kan ontstaan. Daarnaast kunnen er geen goed onderbouwde legesfacturen opgelegd worden als de legesverordeningen niet Wkb- en Ow-proof gemaakt zijn. Hiermee kan naast de derving op de leges die beide wetten al met zich meebrengen, nog meer legesderving ontstaan. Gelet op de complexiteit (de samenhang tussen deze twee nieuwe wetten en de beleidskeuzes die daarin gemaakt dienen te worden), is externe ondersteuning en advies hierin noodzakelijk. De eenmalige kosten voor Duiven en Westervoort in een gezamenlijke opdracht zijn geraamd op € 40.000. Het aandeel voor Duiven bedraagt incidenteel € 25.200.

Bevriezing tarief Toeristenbelasting

De Liemerse Ambassade voert de Liemers Economische Visie uit. Hierin is op het gebied van vrijetijdseconomie een merkconcept ontwikkeld en er wordt gewerkt aan een marketing & communicatieplan met concrete acties. Ook is er een toeristisch platform in ontwikkeling met afgevaardigden vanuit de ondernemers en de gemeenten met als doel om de samenwerking te intensiveren. Hierin is ook het tarief van de toeristenbelasting een onderdeel. We willen naar één toeristenbelastingtarief voor de Liemers toewerken.

In Duiven wordt het toeristenbelastingtarief jaarlijks minimaal verhoogd met het indexcijfer. Dit bedrag wordt na de verhoging afgerond op € 0,05. Aangezien de gemeente Duiven van de deelnemende gemeenten het hoogste toeristenbelasting tarief hanteert is het voorstel het tarief structureel te bevriezen.

In december 2020 zijn de tarieven voor de toeristenbelasting 2021 vastgesteld: voor de hotels en bed en breakfast € 2 per overnachting en voor de camperplaatsen en camping € 1,10.
We stellen nu voor om de tarieven van 2021 te bevriezen en deze ook te hanteren voor de komende jaren. Dit betekent dat voor de komende jaren geen inflatiecorrectie zal worden toegepast.
Uitgaande van de cijfers uit de begroting 2021-2024 zal dit een inkomstenderving betekenen van:

2021	€ 0
2022	€ 2.922
2023	€ 5.719
2024	€ 8.382
2025	€ 8.382

Voor de basis is uitgegaan van de opbrengst van het jaar 2019, in verband met corona geeft het jaar 2020 een vertekend beeld, en de inflatiecijfers zoals verwerkt in de begroting 2021-2024.

Vervolg implementatie Omgevingswet

Voor 2021 zijn de implementatiekosten voor Duiven en Westervoort geraamd op totaal € 175.000. Hierbij is rekening gehouden met de recente informatie over het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Voor 2021 is aanvullend budget nodig voor werkzaamheden en actualiteiten die vooraf niet konden worden bepaald. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om: ontwikkelen van een format voor een omgevingsplan, extra ondersteuning voor de raadswerkgroep m.b.t. de omgevingsvisie, omzetten van de bruidscharegels naar toepasbare regels, werkproces vergunningen, inzetten van

het Gelders Genootschap voor het opstellen van de verordening gemeentelijke adviescommissie. De extra benodigde middelen voor 2021 zijn voor Duiven geraamd op € 24.490.

Bebording voor Laadpalen

De Nationale Agenda Laadinfrastructuur, onderdeel van het Klimaatakkoord, stelt dat gemeenten de regierol hebben bij het plaatsen van laadinfrastructuur. Elke Nederlandse gemeente moet in 2021 een integrale visie op laadinfrastructuur en een bijbehorend plaatsingsbeleid hebben vastgesteld. Onderdeel is een prognose op de behoefte aan het aantal laadpalen in de openbare ruimte. Onze prognoses wijzen uit dat er in Duiven tot aan 2030 behoefte is aan 241 openbare laadpalen. Voor de plaatsing van deze laadpalen kunnen contracten worden gesloten met aanbieders. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het plaatsen van borden die de parkeerplaatsen grenzend aan een laadpaal afsluiten voor niet-ladende voertuigen. Het plaatsen van deze borden kost gemiddeld € 340. Voor de komende 9 jaar is € 81.940 aan extra kosten op het budget bebording openbare ruimte te verwachten. Voorgesteld wordt het budget structureel te verruimen met € 9.100 per jaar tot en met 2030.

Voetgangersoversteken Rijksweg Duiven ter hoogte van Borgerstraat en Marnix Gijsenstraat

Vanuit inwoners en de gemeenteraad is het signaal gekomen dat de twee voetgangersoversteek-plaatsen op de Rijksweg als onveilig worden ervaren. Het gaat om de oversteken bij de Borgerstraat en de Marnix Gijsenstraat. Inmiddels zijn er al kleine aanpassingen gedaan aan de oversteekplaatsen in de vorm van sterkere verlichting en aangepaste belijning om voor automobilisten de attentie te verhogen.

Om de verkeersveiligheid echt te verbeteren zijn er nog maatregelen nodig. Op beide punten kan de attentie verhoogd worden door een bord te plaatsen boven de voetgangersoversteekplaats. Daarnaast is het wenselijk de voetgangersoversteekplaats bij de Borgerstraat te verplaatsen van de boom af waardoor meer overzicht ontstaat. Daarvoor moet het voetpad ook aangepast worden zodat het aansluit op de nieuwe situatie. De kosten voor deze aanpassingen bedragen € 25.000 en voorgesteld wordt deze te dekken uit de Bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen”.

Voetpad Heilweg

Afgelopen jaren zijn we in gesprek geweest met bewoners en bedrijven rondom de Heilweg om maatregelen te treffen om de gemiddeld gereden snelheid door automobilisten richting de geldende maximumsnelheid te krijgen. Er zijn een aantal oplossingsrichtingen verkend en uitgevoerd.

Een andere oplossing die vanuit de aanwonenden kwam, is het realiseren van een voetpad. Met realisatie van dit voetpad krijgt de weg meer de uitstraling van een weg waar de maximumsnelheid 30 km/uur is. Daarnaast wordt het veiliger voor voetgangers om langs de Heilweg te lopen via een voetpad in plaats van op de rijbaan of in de berm.
Dit project hebben we voor € 95.000 opgenomen in de uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan. Tijdens de uitwerking blijkt dat het voetpad lastig aan te leggen is. De sloten maken dat het voetpad gaat verzakken. Er moeten daarom extra kosten gemaakt worden om het voetpad stabiel te houden. Deze extra kosten waren niet berekend. Voor een deel van de kosten, groot € 26.500 wordt voorgesteld deze te dekken uit de Bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen”. Het resterende deel van € 13.500 wordt voorgesteld bij te ramen. De kapitaallasten bedragen hiervoor € 450 per jaar.

Inrichting Rijksweg Robert Josephstraat

De woonwijk langs de Robert Josephstraat is onderdeel van de Ploen Zuid. Na de voltooiing van de Ploen heeft deze wijk nog geen veilig ingerichte toegangsweg. De weg is smal en er ontbreken voetpaden en verlichting. De zijtak van de Rijksweg richting de Robert Josephstraat wordt daarom opnieuw ingericht. Voor dit project is € 80.000 opgenomen in de uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan. Tijdens de uitwerking van het project blijkt dat het noodzakelijk is om kolken toe te passen voor de afwatering, om zodoende een veilige rijbaan en voetpadindeling te kunnen realiseren (realiseren verhoogd voetpad ten opzichte van de rijbaan). Ook dient de inrichting voorbereid te worden op toekomstige ontwikkelingen op het nu nog niet ontwikkelde stuk groen ten westen van de

woonwijk. Er worden hierdoor extra kosten gemaakt. Deze kosten, groot € 40.000 worden gedekt uit de Bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen”.

Ontsluiting Hogeweg 9 in Duiven

De woning aan de Hogeweg 9 heeft haar ontsluiting deels over particulier terrein van de buurman. Deze situatie is voor alle partijen al lange tijd ongewenst maar met de partijen kan niet tot overeenstemming worden gekomen. De onderhoudstoestand van de toegangsweg is zeer slecht. De eigenaar van de grond staat niet toe dat er onderhoud wordt gepleegd. De bewoners van Hogeweg 9 willen nu meewerken aan een oplossing door een aansluiting te maken op de parkeerplaats aan de Annie M.G. Schmidstraat. De kosten voor de werkzaamheden bedragen € 18.000. Deze kosten worden gedekt uit de "Bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen".

Verhogen biodiversiteit door ander maaibeleid

Er is steeds meer aandacht voor Biodiversiteit in onze groene leefomgeving. De diversiteit aan soorten planten en dieren staat onder druk. De raad heeft het verzoek gedaan het thema biodiversiteit steviger in het bermonderhoud te verankeren. Het college heeft hiermee ingestemd. Hiervoor is structureel een bedrag van € 20.000 per jaar nodig.

Overdracht uitvoerende taken milieutoezicht naar ODRA

Per 1 januari 2021 heeft het college besloten de uitvoerende milieutaken over te dragen aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). Dit heeft het college besloten omdat het voor de gemeente Duiven lastig werd om aan de landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria voor de milieutaken te blijven voldoen nadat de gemeente Zevenaar zich terug heeft getrokken uit het Liemerse samenwerkingsverband. De bestaande formatie in 1Stroom gaat mee naar de ODRA. De overdracht van deze werkzaamheden naar de ODRA heeft geen financiële consequenties omdat de bijdrage van 1Stroom structureel met € 66.000 wordt verlaagd en de bijdrage voor ODRA structureel met € 66.000 wordt verhoogd.

Communicatie inzameling restafval

Door de raad is op 20 april 2021 besloten dat het restafval per 1 januari 2022 eenmaal per 4 weken zal worden ingezameld. Hierover zal in 2021 gecommuniceerd dienen te worden richting de inwoners. De kosten hiervoor bedragen € 20.000 en wordt gedekt uit de voorziening "afvalinzameling".

Schilderwerk opstal Vitaal Centrum

Het opstal Vitaal Centrum Duiven fase II is in 2015 opgeleverd. In het kader van beheer van het pand is het inmiddels nodig dat er schilderwerk aan de buitenzijde van het pand wordt uitgevoerd. De kosten voor deze werkzaamheden en de begeleiding hiervan worden geraamd op circa € 35.000. Deze kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve Vastgoed.

Ondersteuning ondernemers

De gevolgen van COVID zijn groot en raken ons op allerlei terreinen: medisch, sociaal-maatschappelijk, maar zeker ook economisch. Al zijn er economisch ook grote verschillen te zien. Om groepen ondernemers die het moeilijk hebben en hebben gehad te ondersteunen, wordt voorgesteld om € 25.000 beschikbaar te stellen voor creatieve acties en maatregelen, zoals het ondersteunen van lokaal kopen. Dit bedrag kan worden gedekt door een bijdrage uit de Bestemmingsreserve COVID die is vastgesteld bij de jaarrekening 2020.

Grondexploitatie

De verkopen van de gronden op onze bedrijventerreinen verloopt in 2021 voorspoedig. Er is al ruim voor 7,5 ha aan gronden verkocht op de bedrijventerreinen Innofase, Graafstaete en Nieuweling. Dit zijn voor de gemeente de bedrijventerreinen waar winst wordt gemaakt. De realisatie van deze complexen van de grondexploitatie vordert goed. Op Innofase is in het eerste kwartaal 2021 een grote kavel verkocht. Hierdoor is het mogelijk te berekenen in hoeverre uitname van middelen aan de orde kan zijn. Het BBV schrijft voor dat bij deze complexen een tussentijdse

winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" bepaald moet worden. Nu is met die methode berekend dat de tussentijdse winst bij de jaarrekening 2021 circa € 3,2 miljoen zou kunnen bedragen. Uiteraard kan een en ander pas definitief bij de jaarrekening 2021 worden bepaald.

Investeringskredieten

Parkeerplaatsen Weverstraat

Eind 2020 hebben bewoners een brief naar de gemeente gestuurd met het verzoek om extra parkeerplaatsen aan te leggen. Hierbij hebben ze een inrichtingsvoorstel gevoegd. In december 2020 heeft het parkeerdrukonderzoek plaatsgevonden. De Weverstraat is een van de locaties waar de parkeerdruk op de 100% ligt. Dat betekent dat er geen parkeerplaatsen vrij zijn. De omliggende straten kennen ook een hoge parkeerdruk. De enige locatie waar op een verkeersveilige manier extra parkeerplaatsen kunnen worden gemaakt, is de locatie die de bewoners hebben voorgesteld. Gezien de aanwezige bomen is er ruimte om 6 parkeervakken aan te leggen. Dit zal ten koste gaan van het groen in de wijk. Met deze 6 parkeervakken komt de parkeerdruk op een acceptabel niveau te liggen. Voor realisatie van de 6 parkeervakken vragen wij een budget van € 25.000. De kapitaallasten bedragen € 833 per jaar.

Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg

Voor de gebiedsgerichte aanpak van de Rijksweg is een budget van € 3,2 miljoen beschikbaar gesteld waarvan een bedrag van € 1.117.000 middels cofinanciering door de Provincie. De financiering door de gemeente voor het resterende bedrag van € 2.085.000 bestaat uit onttrekking uit de Algemene reserve, Bestemmingsreserve betaalbare Woningbouw, reeds eerder gevoteerde kredieten en voorzieningen. In het raadsvoorstel is aangegeven dat een bedrag van € 1.100.000 ter financiering uit de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen zou worden gedekt. De BBV-regels schrijven echter voor dat investeringen niet eenmalig mogen worden afgedekt door een bijdrage uit de reserve tenzij er bijdrage van derden worden ontvangen. Bovendien is het in het raadsbesluit van 29 mei 2018 genoemde bedrag van € 200.000 (voor afwerking van groen e.d.) voor de jaarschijf 2021 ook nog niet geactiveerd. Voor een juiste administratieve verwerking dient er een bedrag van € 1.300.000 als investering te worden gevoteerd. Hieruit volgt een structurele jaarlijkse kapitaallast van € 45.473. Tegelijkertijd vervalt de onttrekking van € 1.100.000 uit de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen.

3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	**Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)**
Doel	De verkoop van bedrijfskavels en het verlagen van de kosten verbonden aan de grondexploitaties.

3.A.1	Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)
Toelichting	Met de inzet van een programmateam is een dynamisch actieplan in uitvoering. De extra inspanningen worden zichtbaar gemaakt met specifieke promotie en marketing onder de noemer “Duiven maakt het waar”. Er wordt gewerkt met herkenbare profielen, bijvoorbeeld: ‘Slim Seingraaf’ en ‘Duurzaam InnoFase’. Sterke punten worden benadrukt. Contacten met het zittend bedrijfsleven worden tevens benut voor gezamenlijke promotie van het product bedrijventerreinen. Extra inzet wordt gepleegd met een wervende en toegankelijke website. Daarnaast blijft fysieke zichtbaarheid van belang. Een laagdrempelig Bedrijven Contacten Bureau zorgt voor korte externe en interne lijnen. Eventueel benodigde planologische inpassing wordt met voorrang gefaciliteerd. Wat betreft het bedrijventerrein Seingraaf zijn op dit moment alle gronden belegd met een optie- of koopovereenkomst. Op het bedrijventerrein Graafstaete is nog één kavel van 0,7 hectare beschikbaar. Op Synergiepark InnoFase resteert nog 5 ha, waar veel belangstelling voor bestaat. Met diverse partijen worden gesprekken gevoerd en er is een wachtlijst. Op het bedrijventerrein De Nieuweling is nog 2,2 hectare beschikbaar. Met meerdere ondernemers worden gesprekken gevoerd over mogelijke bedrijfsvestiging. Als gevolg van de voorspoedige kaveluitgifte en het kunnen blijven faciliteren van ondernemers heeft het college na instemming van de raad het plan bij de regio Arnhem Nijmegen ingediend om Centerpoort-Noord met bruto 15 ha te mogen uitbreiden. Rond 1 juni 2021 wordt hier duidelijkheid over verwacht, waarna vervolgstappen kunnen worden gezet met betrekking tot aankoop van de gronden en de ruimtelijke procedures.
Risico’s	Een terugval in de kavelverkoop en het niet verkrijgen van toestemming van de regio om Centerpoort-Noord met bruto 15 ha te mogen uitbreiden.
Planning	Het programma SKKG wordt in 2022 en de jaren daarna voortgezet.
Financiën	Conform de actuele betrokken grondexploitaties voor de bedrijventerreinen (zie de paragraaf Grondbeleid van de begroting). Om verder in te zetten op en te werken aan de (mogelijke) uitbreiding van Centerpoort-Noord, tot aan de volgende besluitvorming door de gemeenteraad, heeft de gemeenteraad in 2021 reeds een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 110.000.
Participatie	Met de ingezette communicatie en het laagdrempelige Bedrijven Contacten Bureau zijn wij met name faciliterend richting initiatieven en regievoerend in de totale ontwikkeling. Het participatieniveau is vooral gericht op het ondersteunen van initiatieven/vraag vanuit het bedrijfsleven.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Doel	1) Het verduurzamen van de lokale economie, verstevigen van het vestigingsklimaat van Duiven en het bereiken van een energie neutrale energievoorziening in 2050. 2)Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving. 3) Het voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit o.a. de Klimaatwet, Grondstoffenakkoord en Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Toelichting	De opgave in het kader van de energietransitie is groot; zo zal er een mix van maatregelen nodig zijn om de doelstellingen te behalen: 54% energie besparen, 7.000 woningequivalenten additioneel aansluiten op stadverwarming of een ander alternatief voor aardgas tot slot moet er grootschalige duurzame opwek van elektra dmv wind/zon gerealiseerd worden. Reeds lopende activiteiten en eerder genoemde samenwerkingen zetten we voort, zoals het energieloket in combinatie met energiecoaches, collectieve inkoop, transitievisie warmte, opstellen/uitwerken Regionale Energie Strategie en opstellen/uitwerken laadinfrabeleid. Ook doen we actief mee in een regionale aanpak, de zogeheten 'Regionale Routekaart Arnhem-Nijmegen'. Uitgangspunt van deze samenwerking op regionale schaal is: wat lokaal kan gebeurt lokaal, wat regionaal moet gebeurt gezamenlijk.
Risico's	Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen burgers, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen worden gezet richting een circulaire economie. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo hebben we de afgelopen jaren gezien dat landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan. Een aanvullend risico is dat er financiële druk ontstaat door het uitblijven van structurele middelen van het Rijk aan gemeenten en daardoor, onvoldoende continuïteit hebben op gemaakte afspraken, inzet op beleid, initiatieven en/of allianties, waardoor kansen of allianties verloren gaan. Als het gaat om de Klimaatwet en gevolgen voor gemeente, is inmiddels het onderzoek door de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) 'Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 – 2030' afgerond en is het advies van het ROB 'Van Parijs naar Praktijk, bekostiging en besturing van de decentrale uitvoering van het klimaatakkoord' bekend. Het ROB concludeert dat er 28 nieuwe of (sterk) geïntensiveerde taken voor gemeenten zijn in het kader van de energietransitie en dat kleine gemeenten, voor de invulling van hun rol 8-9 (extra) fte nodig hebben en dat er daarnaast substantiële materiele kosten zijn, vooral voor technisch onderzoek. Het ROB adviseert het Rijk om gemeenten hier structureel voor te compenseren. Het is echter niet de verwachting dat een demissionair kabinet hier een beslissing over zal nemen.
Planning	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.
Financiën	Voor het de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft uw raad in totaal en structureel circa € 190.000 procesgeld beschikbaar gesteld (excl. Bedrijfsvoeringskosten). Gelet op de resultaten van het onderzoek van de Raad voor Openbaar Bestuur en de ervaring en die we inmiddels zelf hebben opgedaan, verwachten wij dat dit niet voldoende zal zijn om onze doelstellingen te behalen. Een structurele bijdrage vanuit het Rijk is dan ook absoluut noodzakelijk. Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit zijn vooralsnog geen middelen beschikbaar. Kosten worden op projectniveau gedekt, zoals dat bijvoorbeeld is gebeurd in het kader van de aanbesteding groenbeheer. Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is € 36.300 ter beschikking gesteld om uiteindelijk te komen tot een uitvoeringsprogramma. Deze kosten worden gedekt uit het Watertakenplan.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Participatie	De hele transitieopgave heeft dermate ingrijpende gevolgen voor bewoners en bedrijven dat op gezette momenten voortdurende betrokkenheid van partijen wenselijk is, al dan niet op verschillende terreinen en deelonderwerpen. Het participatieniveau is vooral gericht op het vinden en creëren van de samenwerking en/of het ondersteunen van initiatieven vanuit en met het bedrijfsleven, de samenleving, bewoners en wijk- en dorpsraden. Hiervoor is inmiddels een participatieplan opgesteld.

3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk “Vitaal Centrum Duiven”.
Toelichting	In 2022 ligt onze focus op het afronden van de centrumontwikkeling in het winkelgebied. De gedeeltelijke vervreemding van het opstal fase 2 maakt onderdeel uit van deze opgave. Voor de ontwikkeling van fase 4 ligt in 2021 het accent een afweging van het plan van Woonzorg Nederland en de drie alternatieve plannen die zijn ingediend. Vervolgens kan in 2022 worden gewerkt aan realisatie van het door de raad gekozen plan. Voor het Woonpark geldt dat deze locatie in beeld is voor de verhuizing van IKC Remigius. In 2022 ligt de focus op het afwikkelen van de benodigde planologische procedure en vergunningverlening. De woningbouwontwikkeling in de resterende ruimte in het Woon- en onderwijspark wordt parallel aan en in afstemming met de uitwerking van de plannen voor het IKC opgepakt.
Risico’s	Niet slagen verkooptraject fase 2. Niet tot ontwikkeling komen fase 4. Niet komen tot een (tijdige) haalbare planvoorbereiding en ontwikkeling voor het Woon- en onderwijspark.
Planning	De planning is meerjarig en loopt voor wat betreft het woonpark (realisatie) door tot na 2022.
Financiën	Opstal fase 2: uitkomst verkooptraject is nog ongewis. Voor het overige: conform de actuele grondexploitatie voor het Vitaal Centrum Duiven (zie paragraaf Grondbeleid van de begroting).
Participatie	Over het verkooptraject van de begane grond van het opstal fase 2 vindt geen participatie plaats. Voor de ontwikkeling van het nieuwe IKC Remigius is een speciale klankbordgroep opgericht. Voor de overige centrumontwikkelingen wordt de zogenaamde begeleidingsgroep, bestaande uit omwonenden, ondernemers en instellingen, bijgepraat.

3.A.4	Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf
Doel	Het duurzaam inrichten van een infrastructurele ontsluiting voor Centerpoort Nieuwgraaf.

3.A.4	Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf
Toelichting	Bedrijventerrein Centerpoort Nieuwgraaf vormt samen met de aanliggende bedrijventerreinen de grootste aaneengesloten bedrijvencluster van Oost Nederland. Met ruim 2.100 bedrijven, 17.400 arbeidsplaatsen en op Centerpoort Nieuwgraaf jaarlijks ca. 6 miljoen bezoekers, is het een belangrijk gebied voor de gemeente Duiven en de regio. In 2010 is gestart met de revitalisering van Nieuwgraaf. Dat had onder andere betrekking op het groen en de verkeersinfrastructuur. Dankzij bijdragen van de bedrijven, subsidies van de provincie en Europa, en inzet van gemeentelijke middelen zijn aanzienlijke verbeteringen tot stand gebracht. In 2020 zijn hiervoor de laatste grote infrastructurele werkzaamheden uitgevoerd. De nieuwe verkeersstructuur is gebaseerd op een raming van de verwachte ontwikkelingen op het gebied van de grootschalige detailhandel en de groei voor het verkeer die dit met zich mee zou brengen. Deze groei heeft met de uitbreiding van Ikea, de komst van Mediamarkt, Hornbach en Loods5 inderdaad plaatsgevonden. Over het algemeen functioneert de structuur goed. Echter, de feitelijke groei is in de praktijk groter dan in het eerder gebruikte verkeersmodel was aangenomen. Gevolg is dan ook dat op enkele plekken de doorstroming in gevaar komt. Het bedrijfsleven heeft hier dikwijls aandacht voor gevraagd en dat is ook met extern deskundig onderzoek bevestigd. Daarbij is ook rekening gehouden met mogelijke corona-effecten. Conclusie is dat verbetering van de grootste knelpunten noodzakelijk is. In overleg met ondernemers en deskundigen is een voorstel met een minimum-pakket uitgewerkt, gericht op een toekomstbestendige infrastructuur.
Risico's	Het bedrijventerrein heeft met het huidige aanbod een grote aantrekkingskracht op consumenten. Het biedt ook veel werkgelegenheid. Op dit moment zijn er geen nieuwe grootschalige uitbreidingen en nieuwvestigingen aan de orde. Op termijn valt dit niet uit te sluiten. Het huidige model houdt rekening met een zekere autonome groei. Bij een eventueel aan te dienen nieuwe grootschalige ontwikkeling moet opnieuw bekeken worden of deze passen binnen de verkeerscapaciteit. We gaan uit van een behoudende investering. Een extra rijstrook van Nieuwgraaf naar Seingraaf die in verkeersmodellen als mogelijk kritisch naar boven komt, is niet in de werkzaamheden opgenomen (de kosten voor deze oversteek zijn geraamd op ca. € 700.000).
Planning	De voorbereiding en aanbesteding vindt plaats in het 3de en 4de kwartaal 2021. De uitvoering start in het 1ste kwartaal 2022.
Financiën	De investeringen voor aanpassingen op gemeentegrond bedragen € 500.000. De aanpassingen op particulier terrein zijn niet opgenomen. De investering kan worden gedekt uit de Bestemmingsreserve "Fonds Bovenwijkse voorzieningen". Al jaren zijn vanuit het bedrijfsleven -in het bijzonder de uitbreidingen op Nieuwgraaf- financiële bijdragen gestort in het gemeentelijk Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Dat fonds is gericht op infrastructurele werken.
Participatie	Het ontwerp is in overleg met ondernemers op Nieuwgraaf opgesteld. Bij de planning van de uitvoering wordt opnieuw in overleg getreden om te bekijken hoe eventuele hinder zoveel mogelijk kan worden voorkomen.

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de doortrekking van de A15 en verbreding van de A12 voor de gemeenschap van de gemeente Duiven

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Toelichting	In 2022 is het Tracébesluit ViA15 naar verwachting onherroepelijk en is de realisatie van het project ViA15 in volle gang. We blijven inzetten op een pro-actieve en constructieve grondhouding. Samen met onze regiopartners en de Stichting BOG A15 blijven we ons richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat, aannemersconsortium GelreGroen en andere opdrachtnemers hard maken voor meekoppelkansen en maatwerkoplossingen. Maatwerk kan ook betekenen dat afgeweken kan worden van bestaande gemeentelijke (planologische) beleidskaders.
Risico's	De definitieve uitkomst van de beroepsprocedure tegen het Tracébesluit volgt naar verwachting pan eind 2021. De minister van Infrastructuur en Waterstaat is momenteel op last van de Raad van State (tussenuitspraak 20 januari 2021) bezig om een aantal gebreken in de motivering te herstellen. Het eindoordeel wordt eind 2021 verwacht. De uitslag kan gevolgen hebben voor de planning van Rijkswaterstaat en GelreGroen. Wanneer de planning en/of realisatie van het infraproject uitloopt dan heeft dit ook gevolgen voor onze planning en inzet van middelen. Dit heeft zich als gevolg van de aangepaste MIRT-planning al voorgedaan. Zie de brief van 26 november 2020 (met kenmerk: IENW/BSK-2020/236124) van de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer.
Planning	Onze inzet loopt minimaal totdat de A15/A12 wordt opgeleverd. De planning voor de openstelling is in de meest recente MIRT-planning zoals vermeld met één jaar vertraagd naar eind 2025. Naar verwachting is er ook in 2026 ambtelijke inzet vereist in het kader van de nazorg en afronding van het Project ViA15 richting de gemeente over bijvoorbeeld het onderliggende wegennet. Zodra het Tracébesluit onherroepelijk moeten we dit binnen één jaar vertalen in een Omgevingsplan. In 2022 ronden we het afstemmingstraject tussen de verschillende landschapsplannen af. Dit traject houdt een gebiedsproces met de verschillende stakeholders waaronder bewoners en de aanplant van extra omgevingsmaatregelen in.
Financiën	Om onze pro-actieve en constructieve grondhouding te kunnen waarmaken, zijn respectievelijk voor de jaren 2021-2022 en 2023-2024 jaarbudgetten van € 125.000 en € 100.000 geraamd. In 2025 bedraagt het jaarbudget € 0 terwijl in 2025 en nu ook 2026 gemeentelijke inzet wordt verwacht. We gaan er vooralsnog vanuit dat de (restanten van de) jaarbudgetten zoals gebruikelijk via de bestemmingsreserve beschikbaar blijven voor mogelijke extra kosten in 2025-2026 en verder als gevolg van de vertraging. We sluiten op dit moment een extra kredietaanvraag overigens ook niet uit mocht blijken dat de gelden uit de bestemmingsreserve onvoldoende blijken te zijn. De jaarbudgetten zijn grotendeels bedoeld voor externe inhuur en advieskosten waarvoor specifieke deskundigheid of expertise noodzakelijk is en zijn gekoppeld aan de Bestemmingsreserve A15, die tot doel heeft om alle gemeentelijke kosten en inkomsten gedurende de periode tot aan oplevering van het Project ViA15 te egaliseren. Deze reserve kan ook worden ingezet voor meekoppelkansen. Ook is er een Voorziening A15, die tot doel heeft om alle gemeentelijke kosten en inkomsten met betrekking tot een voortvarende vergunningverlening en toezicht tot aan oplevering (inclusief nazorg) van het Project ViA15 te egaliseren. Voor de hoogte van zowel de Bestemmingsreserve A15 als de Voorziening A15 wordt verwezen naar de Jaarrekening 2020. Daar blijkt ook uit dat de bestemmingsreserve met name uit geoormerkte budgetten bestaat.
Participatie	Wij overleggen regelmatig met de stichting Bewonersoverleg Groessen A15, hierin zijn alle kernen en buurtschappen langs het tracé verenigd. De participatieladder wordt naar gelang de situatie ingezet.

3.B.2	Uitvoeren nieuwe Woonvisie
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven sluiten aan bij de hedendaagse behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.
Toelichting	Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid heeft met het opstellen van een nieuwe Woonvisie vorm gekregen. Deze Woonvisie zoals in 2021 vastgesteld, wordt het nieuwe vertrekpunt voor de pro-actievere gemeentelijke rol en toenemende prioriteit op het beleidsterrein Wonen die van ons gevraagd wordt, door het langer zelfstandig thuis wonen, de grote woningbouwopgave, de grote druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen, zoals huisvesting arbeidsmigranten en uitvoering geven aan het nieuwe rijkskader omtrent woonwagenstandplaatsen. Ook in 2022 gaan we concreet uitvoering geven aan het monitoren en opnieuw maken van (jaarlijkse) prestatieafspraken met Vivare en Woonzorg Nederland, zodat er voldoende goede woningen beschikbaar zijn en komen voor de doelgroep. Voorts werken we aan het verder uitvoeren van Liemerse Woonagenda en de regionale Woondeal en dit alles passend bij de opgave de juiste woning op de juiste plek op het goede moment.
Risico's	Onvoldoende monitoring en continuering van gemaakte afspraken en inzet op beleid, en of initiatieven. Het beleid of de initiatieven zijn daardoor onvoldoende effectief of de realisatie van de woonagenda schuift op in de tijd. Bij de risico's moet ook gedacht worden aan de items huisvestingvesting van arbeidsmigranten en woonwagenstandplaatsen. Niet of niet tijdig kunnen beantwoorden van deze vraagstukken heeft mogelijk ongewenste neveneffecten.
Planning	Uitvoering geven aan de nieuwe Woonvisie 2021 en Woonagenda (uitvoeringsagenda) gecombineerd met de Liemerse Woonagenda en Woondeal, zijn meerjarige processen en vragen de komende jaren blijvend om grote inzet.
Financiën	Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn naast de bestaande middelen binnen het taakveld wonen extra middelen benodigd. Voor de uitvoering van de Woonvisie en daarin opgenomen agenda en uitvoeringsparagraaf is reeds jaarlijks, structureel € 15.000 beschikbaar. Zoals ook opgenomen in het raadsvoorstel (d.d. mei 2021) voor de vaststelling van de nieuwe Woonvisie, zijn er gelet op de ambities uit de nieuwe Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de Woondeal, meerjarig extra middelen aan extern advies-, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven nodig. Zoals aangegeven in het raadsvoorstel wordt voorgesteld het budget vanaf 2022, structureel met € 35.000 per jaar te verhogen. Het totaal beschikbaar jaarlijkse budget voor de uitvoering van de Woonvisie en de woonagenda wordt dan € 50.000.
Participatie	De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet.

3.B.3	Versnellen van de woningbouw
Doel	Tempo in de woningbouw maken zodat de omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven in 2030 weer aansluiten bij de behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving.

3.B.3	Versnellen van de woningbouw
Toelichting	De woningbouw moet worden versneld om aan de behoefte te voldoen. Daarvoor zijn zowel de al bekende inbreidingslocaties als uitbreidingslocaties nodig. We willen de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De grootste opgave ligt in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd met extra aandacht voor lokale kenmerken als woonmilieus en sociale binding. We willen de betaalbare woningen die we realiseren ook betaalbaar houden. We stellen eisen op het gebied van energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid. Er zijn al de nodige stappen gezet om de woningbouw te versnellen met het vaststellen van de notitie woningbouwprogramma van 2018 en de versnellingsnotitie woningbouw van 2019 en de raadsbesluiten over de uitbreidingslocaties. Gelet op de onderschatting in eerdere prognoses, de achterblijvende woningbouw de afgelopen jaren gecombineerd met de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort, zijn er in regionaal verband afspraken gemaakt met het Rijk in de Woondeal. Vanuit deze Woondealafspraken moet rekening worden gehouden met een grotere woningbehoefte dan tot nu toe berekend. Vervolgens kan de planvoorbereiding voor de uitbreidingslocaties worden opgepakt. Parallel hieraan wordt met onverminderde prioriteit uitvoering gegeven aan woningbouw op de inbreidingslocaties die voor de korte termijn in beeld zijn.
Risico's	Het niet tijdig kunnen realiseren van het gewenste woningbouwprogramma, door bezwaar en beroep op locatieontwikkelingen of uiteenlopende andere omstandigheden. Onduidelijk is nog welke onrendabele investering de realisatie van het gewenste (betaalbare) programma, op deze locaties, in een versneld tempo, vraagt. De huidige bestemmingsreserve "Betaalbare Woningbouw" zal hiertoe op termijn ontoereikend zijn. Los daarvan is geconstateerd dat intern onvoldoende (aanverwante) capaciteit en expertise beschikbaar is om aan de ambities tegemoet te komen voor wat betreft de woningbouwopgave. Bovendien lopen de kosten voor de baten uit. Uitgangspunt is dat de extra kosten gedekt moeten worden uit: • de grondverkopen (grondexploitatie); • het kostenverhaal dat wordt overeengekomen via een anterieure overeenkomst (indien het een locatie betreft die niet in eigendom van de gemeente is); • de leges die betaald worden voor de (extra) omgevingsvergunningen die worden aangevraagd. Het grootste risico is dat de extra uitgaven een negatieve uitwerking hebben op de grondexploitatie waardoor een woningbouwlocatie of een gewenst woningbouwprogramma binnen een plan niet gerealiseerd kan worden of dat extra financiering nodig is of plannen bijgesteld moeten worden.
Planning	De huidige acties om de woningbouw te versnellen lopen tot 2023-2025, maar zijn daarna zeker niet afgerond. De acties rondom de woningbouwversnelling lopen conform de Woondeal tot in ieder geval 2030.

3.B.3	Versnellen van de woningbouw
Financiën	Met het raadsbesluit van 26 januari 2021 is een voorbereidingskrediet ter grootte van € 645.000 beschikbaar gesteld om in 2021, 2022 en 2023 voortvarend verder te gaan met de (geprioriteerde) inbreidings- en uitbreidingslocaties en dit bedrag te dekken uit toekomstige grondexploitaties of via een bijdrage die verkregen wordt vanuit het kostenverhaal. Voor de uitvoering van deze specifieke opgave zijn naast reeds beschikbaar gestelde middelen vooralsnog geen extra middelen voorzien. Het college constateert dat het aantal verzoeken en initiatieven die mogelijk kunnen leiden tot potentiele inbreidingslocaties toenemen. Daarnaast kunnen niet alle potentiële inbreidingslocaties doorontwikkeld worden en is telkens nadere prioritering aan de orde, omdat niet alles tegelijk kan. Het college hecht er waarde aan (gelet op de beoogde versnellingsopgave en de blijvende prioriteit voor inbreiding) om ook, naast de lopende prioriteiten, te bezien of deze ontwikkelingen sneller met voorrang kunnen worden opgepakt. De verwachting is dat deze behoefte ook na 2025 zal gelden en derhalve structureel is. Het college stelt daarom voor om hier per 2022 extra op te kunnen gaan inzetten en daarvoor capaciteit beschikbaar te krijgen. Nader bezien zal worden hoe deze capaciteit slim in te vullen. Het voorstel is daarom om hiervoor structureel € 91.000 per jaar beschikbaar te stellen. Onderdeel kan zijn nader te bekijken of de reikwijdte van de notitie ‘Kleinschalige Inbreidingslocaties Woningbouw’ is te verbreden. Gedeeltelijke dekking (achteraf) vindt plaats door deze interne kosten door te belasten in de betreffende extra locatieontwikkelingen (kostenverhaal planontwikkelingskosten), zie hiervoor ook verder het benoemde onder ‘risico’s’. Risico is evenzeer dat de hoge druk op aanverwante en benodigde vakdisciplines verder toeneemt. We stellen voor om het benodigde bedrag van € 91.000 voor de komende vijf jaar in een nieuw te vormen Bestemmingsreserve te storten. Jaarlijks kan dan het benodigde bedrag uit deze reserve worden onttrokken.
Participatie	De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet. Veel is ook gericht op de samenwerking met alliantiepartners. Het participatieniveau is dan het ‘ondersteunen van initiatieven’. Bij de keuze voor en bij de verdere ontwikkeling en realisatie van een uitbreidinglocatie Woningbouw zal een zorgvuldig participatie- en communicatieproces worden doorlopen, waarbij ook de omgeving nauw betrokken wordt.

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Doel	Het behouden en versterken van een aantrekkelijke en duurzame leef-, woon- en werkomgeving in dorpen en wijken.

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Toelichting	In 2021 zijn stappen gezet in de verdere uitwerking van de thema's en aandachtspunten uit de in voorgaande jaren opgemaakte dorpsvisies voor Loo en Groessen en het wijkontwikkelingsplan Duiven-West. Dit geldt ook voor het buurtschap Helhoek ten aanzien van de Toekomstvisie en het uitwerkingsplan. • Dorpsraad Loo is bezig met de uitwerking van een voetpad conform de Dorpsvisie. De verwachting is dat daarvoor eind dit jaar, bij voldoende draagvlak in het dorp, een voorstel aan de raad wordt voorgelegd om aansprak te maken op de bestemmingsreserve en dat dit in 2022 wordt gerealiseerd. • De Dorpsraad Groessen is, naast dat zij zich inzet voor het woningbouwplan "Onder de Toren" gestart met de uitwerking van het dorpshart, als onderdeel van de visie van Sant&Co. Het eerste onderdeel waar aan wordt gewerkt, is de herinrichting van het Schuttersplein en de oversteek richting de kerk. In 2021-2023 zal dit worden uitgewerkt en wordt te zijner tijd een voorstel aan de raad voorgelegd om aanspraak te maken op de bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken". Daarnaast zal het dorp zelf (financiële) middelen aan moeten dragen. Het voorstel is om de uitvoering te laten aansluiten op de afronding van het woningbouwplan (afhankelijk van financiering - planning: realisatie 2024). • Bij de Helhoek ligt op dit moment het accent op de ontwikkeling van een aantal woningen (planning bouw: 2022). Een uitwerkingsgroep gaat verder met het concretiseren van de maatregelen ten aanzien van inpassing en (verkeers-) veiligheid uit het uitwerkingsplan (verwacht eerste uitvoering: 2022/2023). • In Duiven-West wordt verder gewerkt aan een uitvoeringsprogramma bij het wijkontwikkelingsplan. De projectgroep heeft hiervoor een participatief traject opgestart voor de uitwerking van het schetsontwerp van de wijkraad. Een definitief ontwerp, inclusief een raming van de uitvoeringsbouwsom is naar verwachting in september 2021 gereed. Op dat moment wordt aan de raad een voorstel voorgelegd om een beroep te doen op de bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken". Gestreefd wordt naar realisatie van het ontmoetingsplein begin 2022. Realisatie van de overige punten uit het uitvoeringsprogramma, rondom openbaar groen, hondenuitlaatplaatsen en verkeer, zijn gepland in 2022/2023. In de komende jaren wordt ingezet op de concrete uitvoering van de deelplannen van de visies. Een belangrijk aandachtspunt is en blijft het investeren in een goede relatie. De gemeente biedt ondersteuning aan en faciliteert, en vanuit de wijken en dorpen wordt inzet en initiatief verwacht ("van, voor en door"). Het creëren van draagvlak en het samen realiseren van planonderdelen vormt een belangrijk onderdeel. Dit geldt ook voor het uitspreken van verwachtingen naar elkaar; niet alles is (direct) haalbaar. Een aantal plannen kan op de korte termijn (deels) worden uitgevoerd. En andere plannen worden in tijd gefaseerd, die wellicht niet allemaal kostendekkend zijn. Hiervoor zal t.z.t. mogelijk een financieel, inhoudelijke bijdrage worden gevraagd, en zal een dorp en/of wijk zelf middelen dienen te genereren (eigen inzet, crowdfunding, aanspreken van subsidies). Bovengenoemde processen kunnen het effect hebben dat andere wijken en buurten ook een toekomstvisie opstellen, waarbij wordt gekeken naar een aantrekkelijke, veilige inrichting en sociale samenhang.
Risico's	De uitvoering van de plannen kunnen om diverse redenen bij zowel gemeente als initiatiefnemers (inzet van mensen, samenwerking, prioritering) later tot uitvoering komen. En het kan zijn dat bij de verdere planuitwerking duidelijk wordt dat een hogere bijdrage nodig is om tot een haalbare of financieel sluitende uitvoering te komen. Daarnaast heeft het Coronavirus in 2021 een grote impact op de voortgang van de uitwerking van de dorpsvisies en het wijkontwikkelingsplan. Wat betreft de verdere uitwerking van het dorpshart in Groessen het volgende: de globale indicatie van de inrichtingskosten van het Schuttersplein zijn hoger dan het bedrag dat voor Groessen is gelabeld in de bestemmingsreserve "Vitale dorpen en wijken". Vanuit het dorp wordt zeker ook inzet en een bijdrage verwacht; als dit niet bijeen kan worden gebracht, is dit een risico voor de uitvoering van het plan.

3.B.4	Stimuleren en faciliteren van vitale wijken en dorpen
Planning	De uitvoering is afhankelijk van verdere planuitwerking. Tevens heeft het Coronavirus invloed op de planning. De realisatie van planonderdelen heeft hierdoor in beperkte mate vervolg gekregen in 2022, en voor vertraging gezorgd. De realisatie loopt door in 2023 en verder.
Financiën	Voor het faciliteren van nieuwe initiatieven en het kunnen inrichten en uitvoeren van (nieuwe) samenwerkingsprocessen met andere wijken- en/of buurten is in de programmabegroting een structurele bijdrage van € 60.000 per jaar opgenomen. Voor dit moment is dit voldoende. Daarnaast is een bestemmingsreserve “Vitale dorpen en wijken” gevormd. Waarin op dit moment een bedrag van € 394.803 is opgenomen. Die naar het laat aanzien voldoende dekking biedt voor de bekostiging van de drie uitvoeringsprogramma’s voor Loo, Groessen en Duiven-West. Vooralsnog worden voor 2022 geen extra middelen gevraagd. • Voor de aanleg van het voetpad in Loo wordt in 2021 aanspraak gemaakt op de bestemmingsreserve (indicatie € 15.000 a € 20.000). • Voor de planbegeleiding en voorbereidingskosten voor onderzoeken, tekeningen en bestek van de herinrichting van het Schuttersplein, kan deels aanspraak worden gemaakt op de structurele bijdrage van € 60.000. De realisatiekosten worden bij een eerste globale inschatting, uitgaande van een ‘normale inrichting’, geen hoog ambitieniveau en zonder rioolwerkzaamheden, geschat op € 300.000 (verwachting uitvoering: 2024). Uit de bestemmingsreserve kan een bedrag van € 100.000 worden ingezet; deze is in de reserve gelabeld aan de uitwerking van de dorpsvisie Groessen. Daarnaast kan vanuit de bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen” een bedrag van € 100.000 worden ingezet. Voor circa € 100.000 zal t.z.t. door het dorp Groessen zelf middelen moeten worden gezocht, bijvoorbeeld door crowdfunding, mogelijkheden van subsidies, bijdrage van lokale bedrijven en inzet van mankracht. • In 2021 zal zeer waarschijnlijk, voor wat betreft het ontmoetingsplein Duiven-West, aanspraak worden gemaakt op de bestemmingsreserve. Een indicatie van de uitvoeringsbouwsom ligt naar verwachting in september 2021 voor. • Bij de ontwikkeling van de woningen in de Helhoek wordt een afdracht gevraagd in lijn met bestaande planologisch verplichte afdrachten. Naast de afdracht voor sociale woningbouw, komt het andere deel van de opbrengst (afdrachten conform structuurvisie) ten goede aan de visie Helhoek. Hieruit kan een deel van de inpassingsmaatregelen worden gerealiseerd, waarbij zal worden gekeken naar de mogelijkheid om ‘werk met werk’ te maken tijdens de ontwikkeling van de A15. Voor de uitvoering gaat waarschijnlijk aanspraak worden gemaakt op de bestemmingsreserve in 2022/2023.
Participatie	Uitgangspunt is een faciliterende rol richting initiatiefnemers (de dorps- en wijkraden) en regie en afstemming richting gemeentelijke ontwikkelingen en werken. Daarbij is vanuit overheidsparticipatie de rol het inzetten op en aanjagen van ‘het samen doen’ en het verbinden van initiatieven en/of het samenbrengen van (alliantie)partners. Daarnaast worden de dorpen en wijken bij het aanspraak maken op de Bestemmingsreserve gestimuleerd om diverse stakeholders erbij te betrekken, fondsen te werven en draagvlak voor de plannen te creëren, zowel bij de directe omgeving, als ook bij de raad. Tevens spreekt hieruit de intentie dat de gemeente bereid is plannen met draagvlak - op een meer constructieve wijze –te faciliteren en waarbij de raad grip houdt op de te besteden middelen.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, die op ons afkomt.
Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Doorontwikkeling van de verdere implementatie van de Omgevingswet.
Toelichting	De implementatie van de Omgevingswet is een transitieproces. Dit proces loopt tot maximaal 2029. Over de officiële invoeringsdatum (1-7-2022) moet de eerste kamer nog een definitieve beslissing nemen. Belangrijkste reden hiervoor zijn de zorgen omtrent de kwaliteit van de landelijke ICT-ontwikkeling (DSO) en implementatiekosten. In 2021-2022 is ervoor gezorgd dat alle acties zijn uitgevoerd om te voldoen aan de wettelijk minimale eisen zoals aangegeven in het Rijk en de VNG. Vanaf 1-7-2022 zal gestart worden met de doorontwikkeling van de Omgevingswet. Hierbij moet u denken aan het vormgeven van een definitief Omgevingsplan en de Omgevingsvergunning, het beoordelen van de eerder gestelde regels (bestemmingsplannen, verordeningen en bruidsschat), verder toepasbaar maken van regels, het ten uitvoer brengen van de omgevingsprogramma's en de doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO/ICT).
Risico's	Gelet op de breedte van taken behorende bij de doorontwikkeling zal dit veel interne betrokkenheid van vakdisciplines vragen. Dit brengt extra werkdruk en/of nadere prioritering met zich mee waardoor andere werkzaamheden niet kunnen plaatsvinden. Indien er geen invulling kan worden gegeven aan deze doorontwikkeling dan zal de dienstverlening achteruit gaan, fouten kunnen ontstaan door verkeerde informatieverstrekking, extra ambtelijke capaciteit noodzakelijk is om het gewenste product te leveren en blijven wij werken met verouderde regels waardoor er een hogere administratieve lastendruk zal ontstaan voor de samenleving. De 4 verbeterdoelstellingen die de wetgever beoogd: sneller, inzichtelijker, samenhangender en invulling bestuurlijke afwegingsruimte zullen niet worden gehaald.
Planning	Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. Al eerder is de raad geïnformeerd over de inhoud en processtappen van deze ingrijpende stelselwijziging. Definitief besluit over de invoeringsdatum wordt in 2021 genomen. Recentelijk heeft de minister beide kamers geïnformeerd dat de invoeringsdatum uitgesteld is naar 1-7-2022. Voor de doorontwikkeling denken wij daarna nog 3 jaar nodig te hebben om de gewenste onderdelen naar een gewenste resultaat te brengen.
Financiën	De huidige raming van de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet loopt tot en met 2021. Door het uitstel zullen kosten verschuiven en toenemen. Voor de uitgestelde invoeringsdatum en doorontwikkeling de komende 3 jaar die daarop volgt, is een aanvullende raming opgesteld. Er zijn kosten opgenomen voor benodigde inhuur ter ondersteuning en compensatie van reguliere taken, het beheer en doorontwikkelen van het DSO, verdere doorontwikkeling van het Omgevingsplan en Omgevingsvergunning en het komen tot toepasbare regels eigen verordeningen en benodigde middelen voor communicatie en participatie. De kosten voor 2022 t/m 2024, voor Duiven en Westervoort samen zijn geraamd op: € 265.000, € 205.000, € 205.000 en € 175.000. Het aandeel voor Duiven voor deze jaren bedraagt € 166.950, € 129.150, €129.150 en € 110.250. We stellen voor deze bedragen uit de aanloopfase (in totaal € 535.500) in een nieuw te vormen Bestemmingsreserve Omgevingsvisie en Bestuursopdracht RSD te storten. Daaruit kunnen dan de jaarlijks benodigde bedragen worden onttrokken. Vanaf 2026 is structureel € 25.200 (aandeel Duiven) per jaar nodig voor het beheer van het DSO. Die zullen we dan in ramingen verwerken.
Participatie	Doordat de gemeentewet is uitgesteld zal de participatieverordening en participatiebeleid later tot stand komen. Per kerninstrument vindt een uitwerking naar gewenst participatieniveau plaats om te voldoen aan de minimale eisen van de Omgevingswet en de gemeentelijke inspraakverordening. Deze uitwerkingen zullen ook aan de raad worden voorgelegd. In de geest van de nieuwe wetgeving zal zeker ook bekeken worden in welke mate stakeholders en samenleving te betrekken.

3.4 Wat gaat het ons kosten?

Saldi 2021-2025 programma Omgeving

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor de Voorjaarsnota	-3.562.430	-3.385.611	-3.312.678	-3.264.091	-3.101.553
Autonome financiële ontwikkelingen 2021 e.v.					
Kerkenvisie	25.000				
Voorbereiding Wet Kwaliteitsborging	25.200				
Bevriezen tarief Toeristenbelasting	0	2.922	5.719	8.382	8.382
Vervolg implementatie Omgevingswet	24.490				
Bebording laadpalen	9.100	9.100	9.100	9.100	9.100
Voetgangersoversteken Rijksweg	0	0	0	0	0
Voetpad Heilweg	0	450	450	450	450
Inrichting Rijksweg Robert Josephstraat	0	0	0	0	0
Ontsluiting Hogeweg 9 Duiven	0	0	0	0	0
Biodiversiteit	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Overdracht uitvoerende taken milieutoezicht naar ODRA	0	0	0	0	0
Communicatie inzameling restafval	0	0	0	0	0
Schilderwerk opstal Vitaal Centrum	0	0	0	0	0
Ondersteuning Ondernemers	0	0	0	0	0
Winstneming Innofase	3.200.000				
Parkeerplaatsen Weverstraat	0	833	833	833	833
Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg	0	45.473	45.473	45.473	45.473
Saldo na voorjaarsnota	**-466.220**	**-3.464.389**	**-3.394.253**	**-3.348.329**	**-3.185.791**
Gevolgen speerpunten:					
Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf	0	0	0	0	0
Uitvoering Woonvisie	0	35.000	35.000	35.000	35.000
Versnellen woningbouw	0	0	0	0	0
Implementatie Omgevingsvisie	0	0	0	0	0
Aanvullende wensen:					
Beheerplannen	0	23.333			
Actieplan biodiversiteit	0	35.000	0	0	0
Ondersteunen ondernemers		25.000			
Saldo bij honoreren alle wensen	**-466.220**	**-3.582.722**	**-3.429.253**	**-3.383.329**	**-3.220.791**

Bedragen in €

Aanvullende wensen

Onderstaand staat de toelichting op de aanvullende wensen binnen dit programma voor 2022.

Beheerplannen groen, verhardingen, riolering en openbare verlichting

Momenteel werken we aan Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR). Naar verwachting wordt dit eind 2021 of begin 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Vanuit het IBOR beleid moet in 2022 per discipline een beheerplan worden opgesteld waarin we uitgangspunten vanuit het beleid uitwerken naar beheer uitgangspunten en maatregelen. Het beheerplan riolering wordt uit het watertakenplan betaald. Voor andere disciplines vragen we budget. De kosten voor de beheerplannen verhardingen en openbare verlichting ramen wij voor 2022 op eenmalig € 23.333. Voor het beheerplan groen zie programma 2.

Actieplan Biodiversiteit vanuit de omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie staat dat we de waarde van biodiversiteit willen behouden en versterken. Daarvoor is het nodig om uit te dragen welke functies het vervult voor milieu, luchtkwaliteit, waterberging, voedselproductie, gezondheid, sociale activering, recreatie en beeldkwaliteit. Er moet meer natuur-inclusief gewerkt en ontwikkeld worden. Meer en robuustere natuur in de dorpen, de bedrijventerreinen en buiten de woonkernen vraagt om extra gemeentelijke aandacht, inzet en middelen en in gezamenlijkheid met bedrijven, instellingen en bewoners. Waar mogelijk wordt aangesloten bij initiatieven uit de samenleving. In de kansenkaart nr. 10 van het concept-ontwerp Omgevingsvisie 2021, staan suggesties voor het koppelen van biodiversiteit aan gebiedsontwikkeling. De ambities vragen om uitwerking in een actieplan. Een plan dat de huidige stand van zaken m.b.t. biodiversiteit in beeld brengt, visie en strategie aangeeft, concrete maatregelen voorstelt, inzet op bewustwording en samenwerking en in samenspraak met gebiedspartijen tot stand komt. De kosten voor het opstellen van een dergelijk plan in 2022 wordt vooralsnog, incidenteel op € 35.000 geraamd. In het verdere proces van Omgevingsvisie naar Omgevingsprogramma’s zal e.e.a. nader uitgewerkt worden.

Ondersteunen ondernemers

Voorgesteld wordt om in 2022 eenmalig een bedrag op te nemen van € 25.000 ter ondersteuning van groepen ondernemers, die grote gevolgen hebben ondervonden van COVID. Daarbij kan worden gedacht aan ondersteuning door middel van creatieve acties.

Totalen

In deze Voorjaarsnota worden een aantal zaken genoemd met financiele gevolgen voor het lopende boekjaar. We sommen ze hier nog een keer op:

Pr.	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	I/S
1	Basisregistratie persoonsgegevens	2.356		S
1	VGGM	15.768		S
1	Dividend Alliander	21.000		S
1	Livestream gemeenteraad	3.500		S
1	Devices nieuwe raadsperiode	0		S
1	Herinrichten teruggekregen gronden	0		S
1	Koeling nevenruimten gemeentewerf	0		S
1	Streekarchivariaat de Liemers	7.000		S
1	1Stroom	0		S
1	Rente Grondexploitatie	47.628		I
1	Algemene Uitkering		307.653	I
2	Inzet Covid middelen cultuur	0		I
2	TONK regeling	0		S
2	Schuldhulpverlening ondernemers	0		S
2	Samenwerkingsverbanden sport	11.000		S
2	Onderzoek blaashal	10.000		I
2	Jeugd aan zet	10.000		I
2	Projectkosten VVE		24.000	S
2	Transformatieplan Jeugdhulp	46.000		I
2	Verward gedrag	19.000		I
2	Dak IKC de Groene Ring	0		S
2	Riolering Bernadetteschool	0		S
2	Kastanjebloedingsziekte	5.000		S
2	Essentaksterfte	14.500		S
2	Groenrenovaties	0		I
2	Exotenbestrijding	20.000		I
3	Kerkenvisie	25.000		I
3	Voorbereiding Wet Kwaliteitsborging	25.200		I
3	Bevriezen tarief Toeristenbelasting	0		S
3	Vervolg implementatie Omgevingswet	24.490		I
3	Bebording laadpalen	9.100		S
3	Voetgangersoversteken Rijksweg	0		S
3	Voetpad Heilweg	0		S
3	Inrichting Rijksweg Robert Josephstraat	0		I
3	Ontsluiting Hogeweg 9 in Duiven	0		I
3	Biodiversiteit	20.000		S
3	Overdracht taken naar ODRA	0		S
3	Communicatie inzameling restafval	0		I

3	Schilderwerk opstal Vitaal Centrum	0		I
3	Ondersteuning ondernemers	0		I
3	Winstneming Innofase		3.200.000	I
3	Parkeerplaatsen Weverstraat	0		S
3	Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg	0		S
Totaal		**336.542**	**3.531.653**	

Bedragen in €

Voor het jaar 2021 levert dat een nieuw saldo op:

Saldo voor Voorjaarsnota	-827.845
Mutaties 2021	3.195.111
Saldo na Voorjaarsnota 2021	**2.367.266**

In meerjarenperspectief geven de aanpassingen het volgende beeld:

Pr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
1	Basisregistratie persoonsgegevens	2.356	2.356	2.356	2.356	2.356
1	VGGM	15.768	128.000	304.000	346.000	473.000
1	Dividend Alliander	21.000	25.000	25.000	25.000	25.000
1	Livestream gemeenteraad	3.500	10.500	10.500	10.500	10.500
1	Devices nieuwe raadsperiode	0	8.750	8.750	8.750	8.750
1	Herinrichten teruggekregen gronden	0	0	0	0	0
1	Koeling nevenruimten gemeentewerf	0	750	750	750	750
1	Streekarchivariaat	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
1	Bijdrage 1Stroom	0	179.462	202.511	296.730	494.730
1	Rente grondexploitatie	47.628	0	0	0	0
1	Algemene Uitkering	-307.653	-283.541	-74.807	12.804	53.968
2	Inzet Covid middelen cultuur	0	0	0	0	0
2	TONK regeling	0	0	0	0	0
2	Schuldhulpverlening ondernemers	0	26.000	26.000	26.000	26.000
2	Samenwerkingsverbanden sport	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
2	Onderzoek blaashal	10.000	0	0	0	0
2	Jeugd aan zet	10.000	0	0	0	0
2	Projectkosten VVE	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
2	Transformatieplan Jeugdhulp	46.000	0	0	0	0
2	Verward gedrag	19.000	0	0	0	0
2	Groenrenovaties	0	0	0	0	0
2	Exotenbestrijding	20.000	0	0	0	0
2	Dak IKC Groene Ring	0	3.835	3.835	3.835	3.835
2	Riolering Bernadetteschool	0	409	409	409	409
2	Bestrijden Kastanjebloedingsziekte	5.000	667	667	667	667
2	Essentaksterfte	14.500	550	550	550	550
3	Kerkenvisie	25.000	0	0	0	0
3	Voorbereiding Wet Kwaliteitsborging	25.200	0	0	0	0

3	Bevriezen tarief Toeristenbelasting	0	2.922	5.719	8.382	8.382
3	Vervolg implementatie Omgevingswet	24.490	0	0	0	0
3	Bebording laadpalen	9.100	9.100	9.100	9.100	9.100
3	Voetgangersoversteken Rijksweg	0	0	0	0	0
3	Voetpad Heilweg	0	450	450	450	450
3	Inrichten Rijksweg-Robert Josephstraat	0	0	0	0	0
3	Ontsluiting Hogeweg 9	0	0	0	0	0
3	Biodiversiteit	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
3	Overdracht taken naar ODRA	0	0	0	0	0
3	Communicatie inzameling restafval	0	0	0	0	0
3	Schilderwerk opstal Vitaal Centrum	0	0	0	0	0
3	Ondersteuning ondernemers	0	0	0	0	0
3	Winstneming Innofase	-3.200.000	0	0	0	0
3	Parkeerplaatsen Weverstraat	0	833	833	833	833
3	Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg	0	45.473	45.473	45.473	45.473
Saldo mutaties Voorjaarsnota		**-3.195.111**	**175.516**	**586.096**	**812.589**	**1.178.753**

Bedragen in €

In deze Voorjaarsnota zijn een aantal speerpunten en nieuwe wensen aangegeven die financiele gevolgen hebben voor 2021 en verder. De nieuwe wensen zijn vetgedrukt. In totaal gaat het om de volgende zaken:

Nieuwe wensen

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024	2025	Pr.
Invoering Uitdaagrecht	0	0	0	0	0	1
Groene metropoolregio	22.799	22.799	29.642	29.642	29.642	1
Opgaveagenda regio Arnhem-Nijmegen	0	63.000	50.000	50.000	50.000	1
Verbinding tussen zorg en veiligheid	0	0	-18.900	-18.900	-18.900	1
Screening wethouderskandidaten	**0**	**12.000**	**0**	**0**	**0**	**1**
Uitbreiding jongerenwerk	0	70.000	70.000	70.000	70.000	2
Kunstgrasveld DVV	**0**	**55.250**	**55.250**	**55.250**	**55.250**	**2**
Stichting SHO	**0**	**141.000**	**0**	**0**	**0**	**2**
Nieuwbouw VO	**0**	**0**	**38.375**	**38.375**	**38.375**	**2**
Beheerplan groen	**0**	**11.667**	**0**	**0**	**0**	**2**
Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf	0	0	0	0	0	3
Uitvoering Woonvisie	0	35.000	35.000	35.000	35.000	3
Versnellen woningbouw	0	0	0	0	0	3
Implementatie Omgevingsvisie	0	0	0	0	0	3
Beheerplannen Openbare Ruimte	**0**	**23.333**	**0**	**0**	**0**	**3**
Actieplan biodiversiteit	**0**	**35.000**	**0**	**0**	**0**	**3**
Ondersteunen ondernemers	**0**	**25.000**	**0**	**0**	**0**	**3**
Totaal	**22.799**	**494.049**	**259.367**	**259.367**	**259.367**	

Bedragen in €

In de begroting 2021-2024 hebben we de verwachte resultaten voor de komende jaren aangegeven. Er zijn een aantal raadsbesluiten genomen met structurele gevolgen die daar nog niet in waren verwerkt. Alle raadsbesluiten tot en met 20 april 2021 zijn verwerkt.

	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo Begroting 2021-2024	-962.731	359.883	923.289	1.871.334	1.871.334
Structurele gevolgen Najaarsnota 2020	163.386	- 31.309	6.491	6.491	6.491
Onderzoek locatie De Eng	- 6.000				
Verkenning bedrijventerreinen 2040	-22.500	-22.500	-22.500	-22.500	
Krediet kruispunt Zuidsingel-Parallelweg	0	-3.083	-3.083	-3.083	-3.083
Saldo voor Voorjaarsnota 2021	**- 827.845**	**302.991**	**904.197**	**1.852.242**	**1.874.742**

Bedragen in €

Het totaalbeeld na deze Voorjaarsnota ziet er dan als volgt uit:

Saldi 2021-2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor Voorjaarsnota	- 827.845	302.991	904.197	1.852.242	1.874.742
Mutaties 2021	-3.195.111	175.516	586.096	812.589	1.178.753
Saldo na Voorjaarsnota 2021	**2.367.266**	**127.475**	**318.101**	**1.039.653**	**695.989**
Nieuwe beleidswensen 2022-2025					
Totaal van de speerpunten	22.799	190.799	165.742	165.742	165.742
Totaal van de aanvullende wensen	0	303.250	55.250	55.250	55.250
Saldo bij honoreren alle wensen	**2.344.467**	**- 366.574**	**97.109**	**818.661**	**474.997**

Bedragen in €

In het jaar 2022 ontstaat een begrotingstekort. In deze bedragen is de verwerking van het raadsvoorstel inzake de onderwijshuisvesting nog niet meegenomen.

Bijlage: Investeringskredieten

In deze rapportage worden een aantal investeringskredieten aangevraagd of gewijzigd. Dergelijke aanvragen of wijzigingen moeten volgens onze financiele verordening worden voorgelegd aan de raad. Voor grote investeringskredieten worden deze via een separaat raadsvoorstel ter besluitvorming voorgelegd. Uit pragmatische overwegingen hebben wij besloten in deze Tussenrapportage een aantal kleinere aanvragen/wijzigingen te verzamelen. Deze zijn allen reeds in de programma's toegelicht. In deze bijlagen staan alle investeringskredieten uit deze rapportage vermeld. In de tweede kolom ziet u het (extra) investeringsbedrag en in de daaropvolgende jaren de kapitaallast. Het gaat om de volgende kredieten:

Overzicht kredietaanpassingen in deze Tussenrapportage

	Investering	2022	2023	2024	2025
Live stream gemeenteraad	35.000	10.500	10.500	10.500	10.500
Devices nieuwe raadsperiode	35.000	8.750	8.750	8.750	8.750
Koeling gemeentewerf	15.000	750	750	750	750
Dak IKC De Groene Ring	76.710	3.835	3.835	3.835	3.835
Riolering Bernadetteschool	22.307	409	409	409	409
Bestrijding Kastanjebloedingsziekte	20.000	667	667	667	667
Essentaksterfte	16.500	550	550	550	550
Parkeerplaatsen Weverstraat	25.000	833	833	833	833
Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg	1.300.000	45.473	45.473	45.473	45.473
Totaal	**1.545.517**	**71.767**	**71.767**	**71.767**	**71.767**

Bedragen in €

Nooijen

Voorjaarsnota 2021

Zetel Nooijen

Blz 6
In 2025 wordt een verdubbeling van 2024 berekend graag zou ik daar een verklaring over horen?
Het onderstaande plaatje kun u vinden op blz.21 in de begroting van 1stroom 2022 -2025.
U ziet hierbij een verhoging van € 306.000 ten opzichte van 2024 (loonindexatie). De gemeente Duiven draagt 63% dat betekent een bedrag van € 193.000 afgerond. De bijdrage van 2025 ten opzichte van 2024 is verhoogd met € 198.000.

Effect van loonindexatie					bedragen * € 1000
	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Loonindexatie (incl. premieontwikkeling)		1,50%	1,40%	1,40%	1,40%
Loonkosten	21.139	21.309	21.604	21.896	22.202

1.c.1
Mijn inziens zou verbetering van de website een flinke make-over nodig hebben. We behoren dienstbaar te zijn voor iedere inwoner. Moeilijke ambtelijke teksten plaatsen is een voorbeeld van niet dienstbaar zijn. En audioversie is ook op zijn plaats om onze slechthorende en dove inwoners bij te staan.
Wat zijn de mogelijkheden?
Er wordt op dit moment een nieuwe gemeentelijke hoofdwebsite aanbesteed en gebouwd. Daarbij vindt zowel op inhoud als op vormgeving een volledige make-over plaats. Alle teksten worden gescreend en informatie wordt ook opnieuw gerangschikt zodat het makkelijker vindbaar is. Hierbij wordt ook een klantpanel betrokken die feedback geeft op voorgestelde wijzigingen en gebruikersvriendelijkheid. Ook qua toegankelijkheid zorgen we dat de nieuwe website helemaal voldoet. Zo wordt er ook een voorleesmodule toegevoegd aan de website (Readspeaker).

Blz 21
Tonk middelen. Oppassen dat uitvoeringskosten laag blijven.
Geld zou toch moeten terecht komen waar het voor bedoeld is? De uitvoeringskosten blijven gegarandeerd laag en we weten nu ook dat de beschikbare middelen toereikend zijn. Maar deze beschikbare middelen zijn ook nadrukkelijk bedoeld om de uitvoering van deze extra regeling te kunnen realiseren. Dat is zo door het Rijk bepaald.

Blz 22
De blaashal was nodig omdat er te weinig accommodatie was. Nu is er ineens leegstand op bepaalde tijden.
Is er nu geen gebrek meer aan accommodatie ? In de piekperiode is dit er nog steeds. In de winterperiode komt ook de buitensport naar binnen (MHC Westerduiven, jeugdteams voetbal, DUKO). In deze periode wijken er diverse verenigingen uit naar accommodaties buiten de gemeente.
1000.- aan onderzoekgeld: wat als er extra lasten moeten worden gemaakt om rendabel te worden? Dat zijn dan kosten voor de gemeente. Het doel is optimaler gebruik te maken van de blaashal.

Nooijen

Wanneer dit om een extra investering vraagt, vraagt dit een nieuw besluit van de gemeente. Dit is een vervolg waar we gezamenlijk met verenigingen mogelijk moeten kijken wat dit betekent en wat deze kosten zijn.

Hal is al ik goed heb van de hockey vereniging. Zo ja; ze hebben toch subsidie voor de hal gekregen? De hal is van Stichting Binnensport Accomodatie Horsterpark (SBH), de hal is een initiatief van M.H.C. De Westerduiven. SBH beoogt juist om meer verenigingen te binden. SBH heeft bij de opstart eenmalig subsidie gekregen.
In 2020 hebben zij een ook subsidie ontvangen i.v.m. corona en het niet kunnen opzetten van de blaashal. Hier kwam een groot financieel tekort van 18K op de begroting en dit heeft de gemeente betaald.

Blz 23
Onderzoek met Zevenaar ~~voetbal~~ volleybal 2022.
Waar is Westervoort in het proces van onderzoek of doen zij niet mee? Voor deelname wordt er ook een financiële bijdrage gevraagd van gemeenten. In verband met situatie Westervoort is dit geen mogelijkheid en zij sluiten dus niet aan.

Blz 24
Zijn de kastanjebloedingziekte en de essentakkensterfte beide ontdekt al in 2015? Toen waren de ziektes al zeker in Nederland en dan ook in Duiven.
Wat wordt gedaan met de attentie bomen? Attentiebomen worden jaarlijks beoordeeld door een Boomveiligheidscontroleur, dit in verband met het verhoogde risico op veiligheid in relatie tot een slecht conditie van de boom. Reguliere controle is eens per 3 jaar.
Worden hier milieuvriendelijke producten bij gebruikt? Nee, er worden in zijn geheel geen middelen gebruikt bij het bestrijden van de boomziektes omdat deze niet voorhanden zijn.
De kastanjes en essen worden gerooid. Welke soorten komen er voor in de plaats? Afhankelijk van de situatie waar ze komen te staan wordt er bepaald welke bomen hier komen te staan. Bij het bepalen van de soort worden thema's als duurzaamheid, biodiversiteit, boomgrootte, standplaats, klimaatadoptie en risicospreiding boomziektes afwogen.
Worden in de toekomst inheemse soorten en verschillende aanplanting nader bekeken in straten om dit te voorkomen? Ja zie ook antwoord vorige vraag.
Dus ook in de nieuwbouw wijken? Ja.

3.b.3
Hoe denken we de inhaalslag te maken ?
Alleen met sneller bouwen komen we er niet ? We willen de woningbouw versnellen en de inhaalslag maken door hoge prioriteit te blijven geven aan de woningbouwopgave en de ontwikkeling van meer woningbouwlocaties. Daar wordt volop op ingezet. Parallel aan diverse inbreidingslocaties werken we aan de planvoorbereiding voor 2 uitbreidingslocaties overeenkomstig recent raadsbesluit. Hierbij gaat het vooral om zo snel mogelijk komen tot voldoende planontwikkelingen die daadwerkelijk leiden tot realisatie en bouwen. Planontwikkelingen zijn complex. Of we het komend decennia daarmee de behoefte/vraag kunnen inlopen moet blijken. De raad wordt per kwartaal op de hoogte gehouden over de voortgang.

Blz 30

Nooijen

Hoe zit het met het kunstgrasveld voor voetbal.
Wordt dit gedeeld net als de blaashal met andere verenigingen?
Ook in de omgeving Westervoort en Zevenaar?
In samenwerking verband en delen? Er ligt een groot capaciteitsprobleem bij DVV. Om dit op te lossen is er 1.5 kunstgrasveld nodig. Dit heeft DVV voor haar eigen leden nodig om het capaciteitsprobleem op te lossen. Hierover vindt geen afstemming plaats met Westervoort of Zevenaar.

Blz 31
Subsidie SHO waarom wordt deze in een keer uitbetaald voor drie jaar? Hele subsidie 2021,22en 23? Het college kiest ervoor om dit bedrag in een keer uit te betalen in 2022 zodat het totale bedrag als eenmalig bedrag ten laste valt van 2022. We streven ernaar eenmalige uitgave zoveel mogelijk naar voren te halen.
In het geval van SHO zullen we nog wel moeten overleggen met hen op welke wijze we het bedrag gaan uitbetalen in 1 keer of in meerdere delen. De huidige financiële situatie van de stichting onder andere ten gevolge van de Corona crisis zal daarbij ook meegewogen worden.

Blz 39
Maaibeleid bermen.Waar is de 2000euro per jaar voor nodig ? Minder maaien zou toch minder kosten geven? In de notitie Bloeiend Maaibeheer zijn de verschillende scenario's in relatie tot de kostenverhoging weergegeven. Het voorgestelde scenario 4 is een eerste stap naar het werken aan meer biodiversiteit. De huidige beheervorm, 5 x per jaar alles klepelen en laten liggen, is het goedkoopst. Bij scenario 4 wordt zoveel mogelijk overgestapt naar 2 x per jaar maaien en afvoeren. De inzet van andere machines (voor maaien van hoger en meer gras) en het afvoeren en de stortkosten geven de kostenverhoging die geraamd is op 20.000 euro. Minder maaien levert in eerste instantie geen besparing op. Bij langdurig verschralen (5 tot 10 jaar) kan wellicht worden toegewerkt naar 1 x per jaar maaien.

Parkeer plaatsen extra aan de Weverstraat. Ten koste van bomen ! Dit is niet het geval. De bomen blijven ontzien. In deze situatie zijn de omwonenden met het voorstel voor de locatie voor de aan te leggen parkeervakken gekomen.
We kunnen toch niet steeds iedere keer extra parkeerplaatsen blijven aanleggen.
Wat is de parkeerplaatsen norm in verhouding per woning of woning blok dan ? We leggen parkeerplaatsen aan daar waar de parkeerdruk in de directe omgeving (<100m loopafstand) hoger ligt dan 90% (voor woongebieden) . In de Weverstraat is dit met 100% op het drukste moment het geval.

Blz 50
Waarom staat in veel vragen mankracht i.p.v. bijvoorbeeld menskracht? Een goede opmerking. Het is inderdaad correcter om het woord menskracht te gebruiken.

VRAGEN VOORJAARSNOTA 2021

1. Waarom wordt er voorgesteld om één bestemmingsreserve met drie doelen te creëren en niet drie met een eigen specifiek doel [p. 5 raadsbesluit, onder 5.1]? Om het aantal bestemmingsreserves te beperken is gekozen voor 1 reserve. Deze dient in feite hetzelfde doel namelijk het structureel sluitend maken van de begroting door een aantal eenmalige of tijdelijke extra kosten op te kunnen vangen. Er is voor gekozen om deze reserve via aparte besluitvorming in 2021 in te stellen zodat ook een onttrekking vanwege extra kosten voor versnelling woningbouw in 2021 nog in de Najaarsnota aan uw raad kan worden voorgelegd.

a. Bestemmingsreserve Omgevingswet € 535.500 [som 2022-2025], zie ook 3.C.1, p. 51.
b. Bestemmingsreserve Bestuursopdracht RSD € 561.480, zie ook: 2.B.1, pag. 25-27, waarom worden mogelijke opbrengsten € 937.766 [2023-2025] niet mee begroot? De RSD heeft aangegeven de mogelijke opbrengsten als minder meerkosten te zien. Dus door deze extra investering voorkomen we dat de kosten in de komende jaren nog meer stijgen.
c. Bestemmingsreserve versnelling woningbouw € 364.000 [**4** x € 91.000], zie ook 3.B.3, p. 46-48.

2.Moet het totaal niet zijn: € 1.436.980 [zie bovenstaande bedragen], voor versnelling woningbouw 2021 kan dat niet via nu een bestemmingsreserve maar moet dat op de begroting 2021 worden "bijgeraamd"? Door de bestemmingsreserve nu in te voeren is de mogelijkheid voor handen om in de Najaarsnota extra kosten voor de versnelling van de woningbouw ook uit deze reserve te onttrekken. Dit alles om de vaart er in te kunnen houden.

3. Op pag. 6: de extra bijdrage 1Stroom loopt op van € 179.462 naar € 494.730, hoe kunnen deze "autonome ontwikkelingen" zo uit de hand lopen?
Deze stijging valt vrijwel volledig te verklaren uit de CAO-loonstijging waar in de meerjarenbegroting rekening mee is gehouden. In beginsel wordt de gemeente hiervoor gecompenseerd door een compensatie voor loon- en prijsstijging door het Rijk via de algemene uitkering. Door alle andere effecten die inwerken op de algemene uitkering is deze compensatie uiteindelijk niet altijd even zichtbaar.

4. Stelposten abonnementstarief Wmo en klimaatgelden € 285.00/jaar [p. 7]: hoe realistisch is dit om e.e.a. mee te nemen in de begroting voor de jaren 2022 t/m 2025? Wij blijven er nog altijd van overtuigd dat we recht hebben op een gepaste vergoeding voor deze beleidswijziging. Ook via de VNG loopt deze lobby nog. De uitspraak in de arbitragezaak voor de jeugdgelden sterkt ons alleen maar in onze overtuiging dat het Rijk met extra

middelen zal moeten komen om de gemeenten deze taken ook uit te kunnen laten voeren.

5. Voor de Economic Board wordt vanaf 2023 voor Duiven gerekend met € 0,50/inwoner [1.A.2, p. 10], waarom wordt hierin afgeweken van vrijwel alle omliggende gemeenten? Het college van Duiven motiveert deze keuze met de gedachten dat, indien het faciliterend Regiobureau van de Groene Metropoolregio op orde is en optimaal werkt, op termijn er een efficiency en effectiviteitsslag behaald wordt door The Economic Board als zij hiervan tevens gebruik gaat maken. Dit ook om de regionale bijdrage en kosten te beperken. Gelet op deze aanloopperiode wordt de halvering van de bijdrage pas in 2023 voorgesteld.

Overigens hebben op dit moment 4 van de 18 deelnemende gemeenten aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen er voor gekozen in zijn geheel geen bijdrage meer te betalen voor The Economic Board.

6. Modernisering v/d dienstverlening [p.13, 1.C.1]: hoe zit het met de avondopeningen na SARS-CoV-2? De avondopenstelling is niet aangepast tijdens Covid en heeft ongewijzigd doorgang gevonden. Ter aanvulling: Sinds medio 2019 draaien we de avondopening om de week met dubbele balies in plaats van 1x per week met een enkele balie. Dit in verband met kosten voor beveiliging. Dit is tijdens de Corona-periode gewoon zo doorgelopen.

7. Taskforce "Jeugdhulp in de hand" [p. 19]: in hoeverre is de beoogde besparing van € 500.000/jaar nog realistisch met een mogelijk stuwmeer van hulpvragen na SARS-CoV-2? De opdracht van de Taskforce Jeugdhulp in de hand was "Vind besparings- en efficiency maatregelen". Aan die opdracht is voor 2020 voldaan. Op dit moment wordt binnen Samen Sterk gewerkt aan diverse acties gericht op de korte, midden en lange termijn in het Sociale Domein, waaronder enkele voortkomend uit de Taskforce Jeugdhulp in de hand. Het Rijk heeft middels de Meicirculaire aan onze gemeente incidentele middelen beschikbaar gesteld om de wachtlijsten in de specialistische jeugdzorg aan te kunnen pakken.

8. Jongerenwerk [2.C.2, p. 28-29]: dus de bezuinigingen van 2015 e.v. hebben tot een kapitaalvernietiging geleid van ca. € 70.000 structureel? Na de bezuinigingen in 2015 is het jongerencentrum Alpha verdwenen en een deel van het jongerenwerk. Daarvoor in de plaats is op initiatief van jongeren jongerenhonk de Mast ontstaan waar de gemeente ondersteuning in heeft geboden. Sinds 2015 is ondanks de bezuinigingen op Mikado en het verdwijnen van Alpha de overlast in de openbare ruimte niet toegenomen. De situatie is inmiddels veranderd en we willen hier graag actie in ondernemen. We vragen daarom nu vanaf 2022 structureel middelen om voor 2023 definitief te bepalen of de inzet van een ambulant jongerenwerker gewenst is. Wij vinden dit geen kapitaalvernietiging, maar handelen naar bevind van zaken, waarbij de Duivense jongeren zo goed mogelijk willen begeleiden en ondersteunen tot volwaardige volwassenen.

9. RPW [p. 34]: wat gaat dit gemeente Duiven kosten en wat zijn de te verwachten opbrengsten? De verwachting is in ieder geval een budgettair neutraal resultaat, naast een toename van het aantal arbeidsplaatsen in onze gemeente. De kosten hangen onder meer samen met de verwervingskosten en de kosten van het bouw- en woonrijpmaken. De opbrengsten zijn onder meer

afhankelijk van hoeveel procent van de gronden kunnen worden uitgegeven (waarbij zaken een rol spelen als ruimte voor wegen, groen en water) en wat op het moment van uitgifte marktconforme grondprijzen zijn.

10. Woningmarkt [p. 35]: hoort dit niet thuis in Woonvisie 2021-2030, zie ook 3.B.2, p. 46? Ja uiteraard ook. Deze tekst is bedoeld om de belangrijkste externe ontwikkelingen te duiden en is in deze inderdaad relevant voor en onderstreept het belang van speerpunten 3.B.2 én 3.B.3 over de uitvoering van de nieuwe Woonvisie en de versnelling in de Woningbouwopgave. De verwoorde ontwikkeling (toenemende behoefte aan extra woningen) en opgave (de juiste woning op de juiste plaats voor de juiste doelgroep), staan ook onverminderd in de nieuwe woonvisie.
11. Belastingen [p.37]: moet er geanticipeerd worden op de afschaffing van de Honden-belasting en wat zou dat voor gemeente Duiven betekenen qua inkomsten uit belastingen? De inkomsten hondenbelasting zijn in 2021 geraamd op € 184.000, - afgerond. Het lijkt erop dat de meerderheid in de tweede kamer het eens is met de afschaffing van de hondenbelasting. Vooralsnog zal er eerst nog een gesprek volgen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en er wordt gesproken bij daadwerkelijke afschaffing van de hondenbelasting over een overgangsfase. De besluitvorming wordt nauwlettend gevolgd en afhankelijk van de besluitvorming van het kabinet zal hierop adequaat worden gereageerd.

12. Grondexploitatie [p. 39-40]: in Voorjaarsnota 2021 wordt al een "voorschot" genomen op BBV-regels, formeel pas bij jaarrekening € 3,2 miljoen "bijboeken" bij Algemene reserve? De BBV schrijft de tussentijdse winstuitname juist voor. Duiven heeft echter in de afgelopen jaren niet tussentijds de grondexploitatie complexen herzien. Nu er in het eerste halfjaar en aantal grote grondverkopen zijn geweest kunnen we niet anders dan de winst die hieruit voortvloeit ook direct nemen.

Van: Marco Holtus
Verzonden: dinsdag 29 juni 2021 19:51
Onderwerp: Technische vragen Voorjaarsnota

Goedenavond,

Onderstaand een aantal technische vragen m.b.t. de Voorjaarsnota.

Pagina 6 > Bijdrage 1stroom: Voor 2022 is een gedragsdeskundige geraamd. Wat gaat concreet de opdracht worden voor deze persoon, wat is het doel en wat willen ze bereiken?
De taken zijn toetsing van aanvragen van zorgaanbieders om verlenging van jeugdhulp, het bieden van consultatie aan de consulenten bij complexe casuïstiek. Specifiek voor de gemeente Westervoort de taak van specialistisch ondersteuner jeugdhulp (SOJ) in afstemming met de huisartsen waarbij huisartsen jeugdhulpvragen verwijzen naar het sociaal loket en de SOJ het (intake)gesprek voert.

Het doel van deze inzet is een efficiënte inzet van jeugdhulp en we willen hiermee bereiken dat de juiste hulp bij de juiste jeugdige en het gezin terechtkomt en de lijnen van indicatie naar jeugdhulp zo kort als mogelijk zijn.

Pagina 7 > Investeringskredieten: We zien hier een afschrijvingstermijn van 10 jaar. Naar onze mening schrijf je hardware in 5 jaar af. is dit juist? Het gaat hier niet om hardware maar om apparaten. Voor machines en apparaten is de afschrijvingstermijn 10 jaar.

Pagina 15 > Aanvullende wensen: €12.00 screening integriteit wethouderskandidaten. Wat voor onderzoek is dit en is dit bij de vorige verkiezingen ook uitgevoerd?

- De politieke partijen hebben een verantwoordelijkheid voor het selecteren van raadsleden en wethouderskandidaten en hebben dus ook de verantwoordelijkheid voor het letten op integriteitsaspecten daarbij. Het onderzoek bestaat uit een gesprek en een antecedentenonderzoek
- De burgemeester heeft een bijzondere verantwoordelijkheid ten aanzien van de integriteit van het gemeentebestuur.
- Een integriteitsonderzoek naar kandidaat-wethouders is al toegepast voor nieuwe wethouders sinds een aantal jaren
- Gelet op het toenemende belang van integriteit in het gemeentebestuur, is het goed om de aanbeveling van de CdK en de minister van BZK over te nemen om integriteitsonderzoek onder kandidaat-wethouders standaard onderdeel te maken van de voordrachtprocedure. Vandaar dat daar nu geld voor gevraagd wordt in de VJN.
- De € 12.000 is gebaseerd op 4 x een onderzoek van € 3.000

Pagina 22 > Onderzoek blaashal: De WesterDuiven is eigenaar van de blaashal, destijds was er een sluitende businesscase. Wat is er veranderd is de tussentijd? Tevens vragen wij ons af wat de rol van de WesterDuiven in deze case is. De blaashal is eigendom van een aparte stichting, de Stichting Binnensport Accomodatie Horsterpark, de hal is door een initiatief van M.H.C. De Westerduiven tot stand gekomen in samenwerking met de andere Sportverenigingen, zowel binnen- als buitensport. De businesscase is alleen sluitend als er sprake is van een redelijke bezetting gedurende de periode dat de hal gebruikt kan worden. Het gebruik door met name de andere verenigingen blijft achter bij de oorspronkelijke verwachtingen. M.H.C Westerduiven en de hockeybond zijn nu de voornaamste gebruikers. De andere verenigingen geven aan dat de hal beperkingen kent waardoor zij niet of nauwelijks gebruik maken van

de blaashal. Die beperkingen hebben te maken met de temperatuur, geluidsoverlast (met name als er ook gehockeyed wordt) en de vloer. Het onderzoek dat we willen gaat zich richten op hoe kunnen we de hal beter benutten en de exploitatie sluitend krijgen en welke fysieke aanpassingen zijn daar dan voor nodig.

Pagina 28 > Aanpak laaggeletterd: Wij lezen dat 14% van de inwoners van de gemeente Duiven en Westervoort laaggeletterd is. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde. Wij vragen ons af wat de percentages per gemeente zijn, kortom hoeveel procent in Duiven is laaggeletterd en hoeveel procent is dit in Westervoort? In beide gemeentes is 14% van de inwoners laaggeletterd. Deze informatie komt van de website geletterdheidinzicht.nl.

Pagina 31 > Aanvullende wensen: Er wordt gekozen om de subsidie voor de stichting SHO in een keer beschikbaar te stellen. Waarom wordt deze afwijkende keus gemaakt? Het college kiest ervoor om dit bedrag in een keer uit te betalen in 2022 zodat het totale bedrag als eenmalig bedrag ten laste valt van 2022. We streven ernaar eenmalige uitgave zoveel mogelijk naar voren te halen.
In het geval van SHO zullen we nog wel moeten overleggen met hen op welke wijze we het bedrag gaan uitbetalen in 1 keer of in meerdere delen. De huidige financiële situatie van de stichting onder andere ten gevolge van de Corona crisis zal daarbij ook meegewogen worden.

Pagina 31 > Aanvullende wensen, Nieuwbouw voortgezet onderwijs: Duiven draagt nu 42% bij aan de kosten. Is dit het uitgangspunt voor de komende jaren of wordt Duiven jaarlijks afgerekend op het werkelijk aantal leerlingen? De drie deelnemende gemeenten (Montferland, Zevenaar en Duiven) zijn verantwoordelijk voor de huisvesting van de leerlingen in het Voortgezet onderwijs. Samen hebben ze deze huisvestingstaken voor het Voortgezet onderwijs gezamenlijk ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs Liemers (GRHVOL). Samen dragen de drie gemeenten de kosten van de huisvestingen worden de kosten verdeeld naar rato van het leerlingenaantal.
Logisch, aangezien de gemeenten ook per leerling VO in hun gemeente door het rijk worden bekostigd.

Er wordt per jaar dus afgerekend op basis van het werkelijk aantal leerlingen.

Pagina 57 > Bevriezen tarief Toeristenbelasting: Bij 2024 en 2025 staan gelijke bedragen. Klopt dit?
Klopt. In de ramingen van vorig jaar is vooruit gekeken tot en met 2024. Voor 2025 is geen indexering toegepast. Nu we in onze nieuwe begroting ook 2025 meenemen kopiëren we daarvoor de bedragen uit 2024.

Met vriendelijke groet,

Marco Holtus | VVD Duiven

VVD Duiven

Vragen Voorjaarsnota gemeente Duiven 2021

1. Onder “financiën” bij 1.D.1 Organisatie 1Stroom staat dat de vastgestelde taakstelling in 2022 een netto besparing is van €600.000. Hoe staat dit in verhouding met het eerder genoemde nadeel van €179.462? Verhouding netto besparing van € 600.000 en de verhoging in de bijdrage van € 179.462. Enerzijds is de taakstelling van € 600.000 gerealiseerd door bezuinigingen, anderzijds door stijging van de uitgaven of door autonome ontwikkeling is de exploitatie van 1Stroom hoger uitgevallen en stijgt de bijdrage voor de gemeente Duiven. De bijdrage was nog hoger uitgevallen als de taakstelling niet was gerealiseerd.

2. Waarom ontbreekt de kracht van de samenleving onder het kopje “Corona”? De samenleving heeft zich in zijn geheel van zijn beste kant laten zien, u praat slechts en alleen over maatschappelijke instellingen en verenigingen. Waarom is dat? Het college is het geheel met u eens dat de samenleving zich in zijn geheel van zijn beste kant heeft laten zien. Veel is door onze inwoners zelf opgelost. De verenigingen en instellingen hebben dit als “fundering” ondersteund waar dat nodig was. Dat laat onverlet dat inwoners vaak ook zelf oplossingen hebben gevonden en hun gedrag en verwachtingen hebben aangepast. Omgekeerd kan je ook stellen dat zowel onze verenigingen als maatschappelijke instellingen niet kunnen functioneren zonder onze inwoners en dat die band in de crisis ook sterk is gebleken.

3. Kunt u aangeven waarom het Candea College niet participeert binnen het “Liemers Lab”? Het Liemers Lab is een samenwerking tussen en een initiatief van de Hogeschool Arnhem Nijmegen, Rijn IJssel College en Graafschap College. Liemers Lab is een onderwijsconcept waarbij studenten van diverse studierichtingen en niveaus, van Verpleegkundige (HBO), Dietethiek (HBO), Sociaal werk (MBO) en andere richtingen, zich inzetten voor de leefbaarheid van de Liemerse inwoners. Daarnaast wordt door deze werkwijze (leren op locatie) de verbinding tussen praktijk en onderwijs versterkt en kan het onderwijs haar (stage-) opdrachten beter laten aansluiten op het huidige werkveld. De opdrachten zijn divers waardoor diverse Liemers organisaties en partijen betrokken zijn bij het liemers Lab. Vanuit die rol is het Candea College wel betrokken bij het Liemers Lab.

4. Weet u wat de reden is dat ruim de helft van de Eiken en bijna driekwart van de Essen in onze gemeente ziek is? Het betreft de Kastanjes en Essen. Ja, een eerste inventarisatie is gedaan. Essentaksterfte wordt veroorzaakt door een schimmel en de kastanjebloedingsziekte door een bacterie. Is dit gebiedsafhankelijk? Nee. Is er iets aan te doen om deze ziekte te voorkomen? Het voorkomen kan vooral door bij nieuwe aanplant te kiezen voor meer diversiteit en minder gevoelige soorten (risicospreiding). Op dit moment zijn er wel experimenten om bomen te genezen. Er is nog geen effectieve methode.Zo ja, wat én neemt u dit ook mee in het plan rondom de kostenbeheersing? Bij verdere uitwerking van IBOR beleid en daarna boombeheerplannen krijgt het onderdeel boomziektes specifieke aandacht in relatie tot risico’s en kostenbeheersing.

5. Wat gaat u exact doen om laaggeletterdheid onder onze inwoners terug te dringen? Er wordt slechts gesproken over het contact leggen, dat zorgt ons inziens niet voor een vermindering van het aantal laaggeletterden. Het gaat hierbij niet alleen om het leggen van contact. Na het signaleren van laaggeletterdheid wordt men doorverwezen naar het educatieaanbod. Binnen de Liemers is er ook een Taalhuis met een coördinator die zich bezighoudt met de eerste screening van inwoners met een taalvraag, doorverwijst naar een passend traject, etc. Binnen het Liemers Taalhuis zijn diverse

samenwerkingspartners zoals de bibliotheek, RSD, Mikado en het ROC. Samen maken we afspraken over voldoende en gespreid educatieaanbod dat aansluit op de behoeften van onze inwoners.

6. Tijdens de informele avond van 13 juni jl. werd aangegeven dat de spaarrekening/reservepot van de GR leeg is en sterker nog dat er een bijstorting noodzakelijk is om de lopende lasten te voldoen. In deze Voorjaarsnota staat dat de reserve € 3,5 mln groot is. Wat is nu (werkelijk) de stand van de reserve?

1) De 3,5 miljoen is geen spaarsaldo, maar zit in de kapitaallasten verwerkt. Met deze uitgaaf (t.b.v. de vervangende nieuwbouw) is in de cijfers van de GRHVOL al rekening gehouden.

2) Er is nog wel een zeer kleine reserve (fysieke spaarrekening) met een saldo van € 228.000,- (stand per 1-1-2021).

   Dit is onvoldoende om de verplichting te kunnen voldoen, waardoor de GRHVOL dan in de (min) komt. Daarom moet hierop bijgestort worden. (Op zich logisch aangezien de gemeenten ooit hebben besloten om een bedrag aan de GRHVOL over maken, dat lager is dan de ontvangen rijksvergoeding voor onderwijshuisvesting.)

7. Kunt u aangeven wat een verlaging van €0,10 - €0,20 en €0,30 van de toeristenbelasting voor Hotels en B&B's aan inkomstenderving betekend? Het jaar 2019 als uitgangspunt genomen omdat deze representatief is gelet op de corona. Aantal overnachting 91.034 betekent aan inkomstenderving bij een verlaging van:
€ 0,10 € 9.103,40
€ 0,20 € 18.206,80
€ 0,30 € 27.310,20

8. Wat gebeurt er met de geïnde toeristenbelasting? Is dat een doelbelasting of net als hondenbelasting een belasting die verdwijnt in de Algemene Reserve? De toeristenbelasting is geen doelbelasting, de gelden hiervan zijn vrij besteedbaar. Het is wel zo dat hier de link kan worden gelegd naar het taakveld economisch promotie. Hier valt o.a. vrijetijdseconomie onder.

9. Uit de Voorjaarsnota begrijpen wij dat het verzoek van inwoners voor extra parkeerplaatsen in de Weverstraat is gehonoreerd. De verwachting is dat de parkeerdruk in een aantal wijken in onze gemeente verder toe zal nemen door het oplaadnetwerk in combinatie met een parkeerplek. Waardoor op (nog) meer plekken in onze gemeente parkeerplek-schaarste ontstaat. Daar dit (nog) niet opgenomen is in het parkeerbeleid, mogen wij er vanuit gaan dat u werkt aan een nieuw parkeerbeleid? Zo ja, wanneer mag de raad een voorstel hieromtrent verwachten? Wij verwachten in kwartaal 2 van 2022 het parkeerbeleid aan u te kunnen voorleggen.

10. Wat bedoelt u met begeleiding van het schilderwerk Fase II Vitaal Centrum? Dit betreft het inventariseren van de werkzaamheden, het beoordelen van de prijsopgave en het controleren van de uitvoering van het werk.

11. Is het stellen dat het risico "niet tot ontwikkeling komen fase 4" niet wat voorbarig, daar (voor zover wij weten) 2 van de alternatieven voor fase 4 geen verregaande bouwkundige ontwikkeling in zich hebben? Graag uw reflectie. Met dit risico wordt gedoeld op het geheel niet tot ontwikkeling komen van fase 4. Dat is wat anders dan fase 4 in ontwikkeling te nemen met een van de alternatieve plannen die zijn ingediend voor fase 4. Op dat moment wordt fase 4 wel degelijk in ontwikkeling genomen maar met een gewijzigde invulling.

12. Binnen welke termijn is de infrastructurele verbetering Nieuwgraaf gereed wanneer gestart wordt in Q1 2022? We houden rekening met een uitvoeringsduur van 3 maanden.

Pro Duiven
Aanvullende vraag Thema avond 8 juli 2021

Welk percentage laaggeletterden is nog niet in beeld? Algemene cijfer is 14%.

Het antwoord hierop is:
We weten niet welk percentage laaggeletterden we nog niet in beeld hebben, omdat dat nergens geregistreerd wordt. Maar we gaan aan de slag met een uniforme registratie van deelnemers aan educatietrajecten vanaf 2022, zodat we goed weten wie we wel en niet bereiken. Als we dat in beeld hebben, dan kunnen we meer concrete doelen stellen, beter bepalen hoe effectief onze aanpak is en waar we moeten bijsturen.

Pro Duiven
Aanvullende vraag VJ nota

1. Waarom is de videostream nu veel goedkoper dan tijdens de herinrichting van de raadzaal? (Wouter Smit – Pro Duiven)

   Antwoord:
   Indertijd was een prijs bekend voor een totaalpakket (audio + video). Toen is alleen audio afgenomen. Nu is “de prijs” eenvoudigweg goedkoper omdat het audio deel al is gerealiseerd. En er is dus gebleken dat dit audio deel 100% aansluit op het beoogde video systeem.

Technische vragen Lokaal Alternatief

Vragen n.a.v. voorjaarsnota

(pag 6).Vraag over het nadelige effect van de rente toerekening grondexploitaties. Waarom heeft dit geen meerjarige consequenties? Is in de begroting 2022 en verder al rekening gehouden met een lagere boekwaarde? Doordat vorig jaar het jaarwerk pas in juli is afgerond konden de juiste cijfers niet worden meegenomen. Voor de begroting 2022 hebben we wel rekening kunnen houden met de juiste boekwaarden.

(pag 19) Geluk. In de voorjaarsnota wordt verwezen naar een onderzoek van de vrije Universiteit (0-meting Liemers Hope XXL). Wordt deze meting periodiek uitgevoerd? Waarom is dit met name ingevuld door jongeren? Hoe wordt in de toekomst geprobeerd om meer leeftijdscategorieën mee te laten doen aan het onderzoek? Onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met Hope XXL in de gehele Liemers. Als nulmeting in het streven van Hope XXL om de Liemers een gelukkige regio te maken. Onderzoek is uitgevoerd door de Vrije Universiteit Amsterdam. Onderzoek is uitgevoerd door Anne Landvreugd onder verantwoordelijkheid van Prof. Dr. M. Bartels (Universitair onderzoekshoogleraar Genetica en Welzijn). De conclusies van het onderzoek zijn in april van dit jaar nog gepresenteerd aan het college en er zijn hiervan een drietal overzichtelijke factsheets beschikbaar. We zullen er voor zorgen dat deze via de griffie onder de raadsleden worden verspreid. Gezien de response is het onderzoek voor alle leeftijdscategorieën representatief.

Hope XXL streeft ernaar dit onderzoek volgend jaar te herhalen.

(Pag 22) Jaarlijkse kosten samenwerkingsverbanden? Valt dit onder het beleid BOSS? Welk budget is in de huidige begroting opgenomen voor het BOSS beleid. Kunt u toelichten wat de verschillende samenwerkingsverbanden bijdragen aan het BOSS beleid? BOSS staat voor: Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen.

Sinds eind 2016 werken inwoners, verenigingen en professionals samen in BOSS om inwoners uit de gemeente Duiven uit te dagen en te stimuleren om op een laagdrempelige manier (samen) te bewegen, ontmoeten, sporten en spelen.
BOSS wil zorgen voor betere afstemming, herkenbaarheid en professionaliteit van initiatieven op het gebied van beweging en samenzijn. Hoe BOSS dat doet? Door samen te werken en door mensen te verbinden.
Iedereen kan meedoen aan BOSS. Dat kan eenmalig zijn of juist voor langere tijd. Zo heeft de één misschien een goed idee voor een nieuwe speeltuin of een sporttoernooi, terwijl een ander zich graag regelmatig inzet voor eenzame ouderen.
Samen gezond oud worden in de gemeente Duiven? Denk dan eens aan wat BOSS voor u kan doen.

Er is dus ook geen specifiek BOSS budget, maar er is een budget Actief Verbinden waar BOSS onderwerpen uit gefinancierd kunnen worden. Dit totaalbudget is 20K.

De samenwerkingsverbanden dienen ter ondersteuning aan gemeenten de verenigingen;

- Lidmaatschap Vereniging Sport en gemeente:
  Gemeenteleden en bedrijfspartners vormen samen het VSG-netwerk. Circa 70% van de Nederlandse gemeenten is aangesloten bij Vereniging Sport en Gemeenten. Ruim veertig bedrijven zijn partner van het platform. Ook provinciale

sportraden, sport(service)bedrijven en zwembaden zijn partner. In nauwe samenwerking met de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) treedt VSG op landelijk niveau op als gesprekspartner namens gemeenten in contacten met ministeries, sportkoepels en onderzoek- en onderwijsinstellingen.

- Uniek Sporten: Samenwerkingsverband 1 gemeenten Wmo-regio Arnhem, waarbij Uniek Sporten samen met partners zorgt voor de uitvoering op het gebied van aangepast sporten.
- Sportstimulering Nederland: Het mogelijk maken van Sjors Sportief en Max Vitaal, waardoor er een platform is voor verenigingen om jong en oud kennis te laten maken van alle takken van sport.

(pag 22) Ontwikkeling tarieven jeugdbescherming en jeugdreclassering. Gestreefd wordt naar uniforme producten, tarieven en contracten. Hoe groot de gevolgen voor de uitgaven zijn kan nog niet worden aangegeven. Kunt u wel aangeven of de huidige tarieven naar verwachting te hoog of te laag zijn? Om te komen tot uniforme tarieven in heel Gelderland wordt een verhoging van de tarieven van de Gecertificeerde Instellingen in onze regio Centraal Gelderland voorgesteld, daar deze tarieven lager zijn dan het Gelderse gemiddelde.

(pag 22) Ontwikkeling tarieven groepsbegeleiding WMO. We worden geïnformeerd over mogelijke tariefsverhoging. Wat is mogelijk het structureel financieel effect hiervan? Kunt u een indicatie geven van de omvang? De tariefsverhoging is inmiddels regionaal vastgesteld. De verwachting is dat deze tariefsverhoging een structureel effect heeft van circa €27.000.

(pag 23) kunt u de noodzaak toelichten dat de gemeente Duiven kosteloos een gastland voor het WK volleybal ontvangt? Is dit niet de verantwoordelijkheid van het gastland zelf of de volleybalbond? Wat voor soort kosten maakt de gemeente Duiven? Hoe wordt dit gedekt (wij zien geen budget aanvraag)? Kunt u de doelstelling nader toelichten? Worden scholen ook betrokken bij de side-events? De opvangkosten van het Gastland in de gemeente wordt bekostigd door Nevobo, hier zitten geen kosten voor de gemeente aan. Wel wordt er verwacht dat we in de aanloop naar het WK (vanaf maart) gezamenlijk met Nevobo, de volleybalverenigingen, scholen en andere betrokkenen side-events organiseren in het kader van het WK. Daarnaast wordt er tijdens het WK verwacht dat we een volleybalplein inrichten in het centrum met o.a. de lokale ondernemers. Op dit moment is er een vooronderzoek naar de haalbaarheid en betrokkenheid van inwoners, verenigingen, ondernemers en andere partijen om actief deel te nemen aan het WK door een gastland op te vangen en side-events met hulp van Nevobo te organiseren.
Bij de side-events worden de combinatiefunctionarissen (Beweegteam BOSS) nauw betrokken en wordt een inschatting van 15K gemaakt voor kosten voor de gemeente.
Het doel is dus niet om een gastland binnen te halen, maar juist door side-events de samenleving meer te laten ervaren wat Gemeente Duiven kan bieden.

-

(pag 25) IHP. Kunt u toelichting welke uitgangspunten worden gehanteerd bij het berekenen van de kapitaallasten voor de 2 nieuwe schoolgebouwen. Kunt u de kapitaallasten van de 2 investeringen in nieuwe schoolgebouwen specificeren tot en met jaar 2025? (Onderscheid in afschrijvingslasten en rentelasten). Uitgangspunt is afschrijving in 40 jaar
Rente waarmee gerekend is = 1%
Onderscheid tussen rente – afschrijving: € 194.984,- van de € 285.478,- = afschrijving. De rest is rente.

Onderwijsaccommodatie	2022	2023	2024	2025	Opmerking
Remigius onderwijsdeel			€ 163.115,00	€ 163.115,00	In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023
Remigius kinderopvangdeel			€ 0,00	€ 0,00	Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat
Remigius grond		€ 4.500,00	€ 4.500,00	€ 4.500,00	Dit zijn rentelasten
W/W onderwijsdeel			€ 137.863,00	€ 137.863,00	In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023
W/W kinderopvangdeel			€ 0,00	€ 0,00	Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat
Tijdelijke huisvesting	€ 130.000,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	Eenmalige investering
Eigen bijdrage schoolbesturen			-€ 20.000,00	-€ 20.000,00	Geschatte vermindering op kapitaalslasten onderwijsdeel
Gecumuleerde (kapitaals)lasten	€ 130.000,00	€ 4.500,00	€ 285.478,00	€ 285.478,00	

Deze tabel komt uit het raadsvoorstel krediet nieuwbouw primair onderwijs (debatavond van 6 juli 2021).

(pag 28) Laaggeletterdheid. Op basis van een onderzoek wordt inzicht gegeven in de laaggeletterdheid van Duiven. Kunt u iets meer toelichten over dit onderzoek? Om welke onderzoek gaat het en wanneer worden cijfers vernieuwd? (periodiek) De informatie komt van de website geletterdheidinzicht.nl. Drie onderzoeksbureaus hebben hieraan meegewerkt, in opdracht van het ministerie van OCW, om meer inzicht te krijgen in de cijfers. Hierbij is data uit het internationale PIAAC-onderzoek gecombineerd met data van het CBS, zoals opleidingsniveau, leeftijd en arbeidsmarktstatus. Wanneer de cijfers vernieuwd worden, is niet duidelijk.

(Pag 28) Geschreven wordt dat wellicht het budget van laaggeletterdheid wordt aangesproken. Hoezo wellicht? Is wel of geen budget noodzakelijk? Hoe groot is het budget? De verbinding met het sociaal domein vraagt allereerst om een plan van aanpak. Hierin wordt duidelijk welke kosten hiermee gemoeid gaan. Zoals benoemd in de Voorjaarsnota is er ook een regionaal budget dat wellicht eerst kan worden aangewend. Binnen de gemeente Duiven is er een budget van € 25.000,- voor laaggeletterdheid.

(pag 28) jongerenwerk. We lezen dat mede door Corona jeugdoverlast is toegenomen. Vooralsnog gaan wij er van uit dat de toename van jeugdoverlast niet structureel is. Klopt deze aanname? Kunt u nader toelichten waarom het uitbreiden van jongerenwerk vanaf 2022 wel structureel noodzakelijk is? We hebben deze lasten voorlopig structureel opgenomen maar zijn voornemens om na een evaluatie voor 2023 te bekijken of we de jongerenwerker echt structureel nodig hebben.

Het klopt dat de jeugdoverlast in de openbare ruimte door Corona zichtbaar is toegenomen. De jaren daarvoor kwamen dergelijke meldingen minder voor. De nieuwe ambulant jongerenwerker wordt echter niet alleen ingezet bij overlast in de openbare ruimte. Hij houdt ook contacten met jongeren en andere vindplaatsen zoals het onderwijs. Nu het afgelopen jaar met het brede werkveld breed is georiënteerd op jongerenoverlast is naar voren gekomen dat er vanuit het werkveld (politie, Boa's, onderwijs, welzijn) behoefte is aan een jongerenwerker die in contact staat met jongeren en verbindingen legt tussen de verschillende partijen in het werkveld. We willen de komende periode gebruiken of de meerwaarde van een ambulant jongerenwerker ook in de praktijk zal blijken.

(pag 37) Bevriezing toeristenbelasting. Kunt u nader toelichten waarom het noodzakelijk is om één toeristenbelastingtarief te hanteren in de Liemers? Het is een onderdeel van het toeristisch platform waarin we de samenwerking willen intensiveren. Verschillende tarieven kunnen die samenwerking in de weg staan. Het versterkt mogelijk concurrentie.

(pag 37) Bevriezing toeristenbelasting. Voorgesteld wordt om het tarief toeristenbelasting 2021 te bevriezen. Normaliter vindt jaarlijks een indexatie van het tarief plaats. De baten voor 2022 t/m 2025 zijn gebaseerd op het tarief 2021. De indexering voor 2022, 2023, 2024 en 2025 heeft nog niet plaatsgevonden en is daarmee nog niet meegenomen in onze begroting. Kunt u toelichting waarom

toekomstige indexeringen, die nog niet verwerkt zijn in onze huidige meerjarenbegroting 2021-2024, nu wel direct leiden tot nadelen in onze huidige meerjarenbegroting (nadelig effect wordt groter)? Op blz. 108 van de meerjarenbegroting 2021-2024 ziet u een staat overzicht raming begroting 2021-2024. Onder het kopje belastingopbrengsten staat meerjarig de extra opbrengsten geraamd in verband met de inflatie. Met andere woorden met de indexering is meerjarig rekening gehouden.

(pag 38). Bebording voor laadpalen. Op basis van een prognose is een toekomstige behoefte voor laadpalen bepaald. Kunt u nader toelichten wat de grondslag is voor deze prognose, hoe hard is dit? In hoeverre is het noodzakelijk om nu structureel budget beschikbaar te stellen, terwijl de visie en het beleid nog niet gereed is? Feitelijk betreft dit een reële bijraming van het budget 'bebording en bewegwijzering' en betreft het in principe een autonoom te verwachten ontwikkeling, die in zekere mate los staat van het nog vast te stellen beleid. De behoefte aan laadpalen door de groei van elektrische auto's zal toenemen en de wettelijke bebording kost geld.

Hoe snel dit gaat is in zekere zin onzeker. Dit is daarom niet hard inderdaad en daarom een raming, gebaseerd op een prognose. Niet bijramen zal naar verwachting leiden tot overschrijding van dit budget en alsnog leiden tot bijstelling op basis van het resultaat van de jaarrekening komende jaren. De prognose is gegenereerd met een computermodel genaamd de EV-Prognose Atlas. Dit model is opgebouwd op basis van openbare en niet-openbare data en is onder andere gebaseerd op het SparkCity model van de TU Eindhoven dat de verkoop van elektrische voertuigen in Nederland voorspelt. De uitkomsten van deze prognose zijn afgezet en gecheckt, gevalideerd en bijgesteld op basis van de separate EV-outlooks van E-laadNL. ElaadNL is het kennis- en innovatiecentrum op het gebied van slimme laadinfrastructuur in Nederland. Door al deze factoren kunnen we er van uit gaan dat de prognoses accuraat zijn.
Visie en beleid zijn inderdaad nog niet gereed, maar er is al wel een aanbieder actief in het neerzetten van laadpalen in de gemeente: Park 'n Charge. Hierbij gaat het om de eerste 28 laadpalen in de gemeente Duiven. Ook voor deze laadpalen moet bebording komen. Aangezien het met de komst van deze aanbieder ook mogelijk is geworden voor inwoners om aanvragen te doen voor laadpalen, is de verwachting dat er dit jaar nog een behoorlijk aantal laadpalen geplaatst gaan worden.

(Pag 51) Implementatie omgevingswet. Vormen van een bestemmingsreserve. Kunt u een nadere toelichting geven op het bestedingsplan? Is er een implementatie plan omgevingswet ter onderbouwing van deze kosten of op welke wijze is de omvang bepaald? De huidige raming van de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet loopt tot en met 2021. Door het uitstel zullen kosten verschuiven en toenemen. Voor de uitgestelde invoeringsdatum en doorontwikkeling de komende 3 jaar die daarop volgt, is een aanvullende raming opgesteld. Dit staat vermeld in het speerpunt. Hiervoor is inderdaad in zekere zin een 'bestedingsplan' of raming opgesteld. Dit plan is heel pragmatisch gebaseerd op een eigen inschatting van nog benodigde activiteiten de komende jaren. Dit komt op hoofdlijnen neer op de activiteiten die ook zijn verwoord in het speerpunt. Zo zijn er met name kosten opgenomen voor benodigde inhuur ter ondersteuning en compensatie van reguliere taken, het beheer en door ontwikkelen van het DSO, verdere doorontwikkeling van het Omgevingsplan en Omgevingsvergunning en het komen tot toepasbare regels eigen verordeningen en benodigde middelen voor communicatie en participatie.

Algemeen

Een aantal reserve mutaties worden voorgesteld, kunt u op basis van het huidige voorstel aangeven wat het weerstandsratio wordt o.b.v. risicoportefeuille jaarrekening 2020? Wat is de omvang de algemene reserve in 2022? Inclusief het saldo van de jaarrekening, de vorming en de opheffing van

de reserves in dit voorstel alsmede de verwerking van het saldo in deze Voorjaarsnota zou de stand van de Algemene Reserve uitkomen op ongeveer € 12 miljoen. Met een risicoportefeuille in de jaarrekening van ongeveer € 6 miljoen komt de ratio dan uit rond de 2.

In de huidige begroting zitten een aantal claims/ taakstellingen waarmee de toezichthouder niet akkoord is gegaan. Kunt het meerjarig financieel effect hiervan presenteren?

Totaal	**2.329.767**	**-586.420**	**2.763**	**443.337**	**99.673**
Correctie provincie					
claim abonnementsgelden	0	178.000	178.000	178.000	178.000
claim klimaatgelden	0	107.000	107.000	107.000	107.000
verbonden partijen	80.300	36.200	15.410		
Totaal	**2.264.167**	**-871.320**	**-261.347**	**174.637**	**-169.027**

We hebben een vraag over de financiering van alle geplande uitgaven, zoals deze nu bij de gemeente bekend zijn. Kunnen alle geplande uitgaven gerealiseerd worden op basis van de huidige liquide middelen en verwachte inkomstenstroom? Of moeten aanvullende leningen worden aangetrokken? Indien aanvullende leningen moeten worden aangetrokken is de vraag hoe groot het financieel effect is voor de begroting 2022?

Door de hoge opbrengst van grondverkopen in het eerste halfjaar beschikken we op dit moment over veel liquide middelen. Daardoor is de financiering op dit moment geen probleem. We blijven dit regelmatig monitoren zodat we hier tijdig en goed op kunnen reageren.

Totaal	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo voor de Voorjaarsnota	-827.845	302.991	904.197	1.852.242	1.874.742
Mutaties 2021	-3.195.111	175.516	586.096	812.589	1.178.753
Saldo na Voorjaarsnota	**2.367.266**	**127.475**	**318.101**	**1.039.653**	**695.989**
Nieuwe beleidswensen 2022-2025					
Totaal van de speerpunten	22.799	190.799	165.742	165.742	165.742
Aanvullende wensen	0	303.250	93.625	93.625	93.625
Saldo bij honoreren alle wensen	**2.344.467**	**-366.574**	**58.734**	**780.286**	**436.622**
Extra belastingopbrengsten	0	0	0	0	0
Bestuursopdracht RSD		0	0		
Onderwijshuisvesting (incl bijdrage scholen)		130.000	4.500	285.478	285.478
Verduurzamen scholen		53.546	53.546	53.546	53.546
Verordening Individuele studietoeslag	14.700	36.300	36.300	36.300	36.300
Doelgroepenvervoer		pm	pm	pm	pm
Totaal	**2.329.767**	**-586.420**	**-35.612**	**404.962**	**61.298**
Correctie provincie					
claim abonnementsgelden	0	178.000	178.000	178.000	178.000
claim klimaatgelden	0	107.000	107.000	107.000	107.000
verbonden partijen	80.300	36.200	15.410		
Totaal	**2.249.467**	**-907.620**	**-336.022**	**119.962**	**-223.702**

	Remigius	Wereldwijzer/Wiekslag	
Onderwijsdeel	€ 4.660.425	€ 3.938.934	afschrijving in 40 jaar
Kinderopvang	€ 1.113.660	€ 856.290	lasten worden verrekend mi
Grond	€ 450.000		geen afschrijving
Tijdelijke huisvesting		€ 130.000	afschrijving in een keer
	€ 6.224.085	€ 4.925.224	

Onderwijsaccommodatie	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Remigius onderwijsdeel			€ 163.115	€ 163.115
Remigius kinderopvangdeel			€ -	€ -
Remigius grond		€ 4.500	€ 4.500	€ 4.500
W/W onderwijsdeel			€ 137.863	€ 137.863
W/W kinderopvangdeel			€ -	€ -
Tijdelijke huisvesting	€ 130.000	€ -	€ -	€ -
Eigen bijdrage schoolbesturen			€ -20.000	€ -20.000
Gecumuleerde kapitaallasten	**€ 130.000**	**€ 4.500**	**€ 285.478**	**€ 285.478**

Afschrijving	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Remigius onderwijsdeel			€ 116.511	€ 116.511
Remigius kinderopvangdeel				
Remigius grond				
W/W onderwijsdeel			€ 98.473	€ 98.473
W/W kinderopvangdeel				
Tijdelijke huisvesting	€ 130.000			
Eigen bijdrage schoolbesturen			€ -20.000	€ -20.000
Gecumuleerde afschrijving	**€ 130.000**	**€ -**	**€ 194.984**	**€ 194.984**

Rente	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Remigius onderwijsdeel			€ 46.604	€ 46.604
Remigius kinderopvangdeel				
Remigius grond		€ 4.500	€ 4.500	€ 4.500
W/W onderwijsdeel			€ 39.389	€ 39.389
W/W kinderopvangdeel				
Tijdelijke huisvesting	€ 130.000			
Eigen bijdrage schoolbesturen				
Gecumuleerde afschrijving	**€ 130.000**	**€ 4.500**	**€ 90.494**	**€ 90.494**

ddels een overeenkomst met schoolbesturen

Opmerking
In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023
Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat
Dit zijn rentelasten
In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023
Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat
Eenmalige investering
Geschatte vermindering op kapitaallasten onderwijsdeel

Er van uitgaande dat de scholen een bijdrage in de investering doen.

GROEN LINKS DUIVEN

Technische vragen Voorjaarsnota gemeente Duiven 2021

(p6) Snippergroen
Teruggekregen stukjes snippergroen worden heringericht. Kosten worden betaald op opbrengsten verkochte stukken snippergroen.

- Op welke wijze worden deze teruggekregen stukken heringericht, met welke materialen? De teruggekregen stukken worden opnieuw ingericht aansluitend bij groenvoorziening die op de betreffende locatie aanwezig is. Dit doen we uit kostenoverweging en verschilt dus per locatie. Het kan bijvoorbeeld zijn: bosplantsoen, sierheester, gazon, e.a. of een combinatie daarvan. De materiaalkeuze is daarvan afhankelijk. E.e.a. sluit aan bij het gestelde kwaliteitsniveau. Indien enigszins mogelijk werken we aan het verhogen van de biodiversiteit.

(p6) 1 stroom; Het oplopend nadeel is niet alleen een gevolg van inflatiecorrectie.
Wat is nog meer de oorzaak van het oplopen van het nadeel? Naast de inflatiecorrectie zijn de oorzaken van het oplopen van het nadeel:
voor 2022, het benoemen van een gedragsdeskundige (€ 68.850,-)
kostenstijging van de RID (€ 83.970,-)
onderhoud kosten software (€ 68.030)
Kosten gemeentevoertuigen (€ 106.000)

Van 2021 naar 2022 is er inderdaad ook sprake van andere posten die een toename van de kosten veroorzaken. Specifiek gaat het hier om de effecten van de actualisatie van de kosten van de RID en de actualisatie van de raming van de tractiekosten als gevolg van vervanging van diverse voertuigen en inhaalafschrijvingen. In de jaren na 2022 wordt de ontwikkeling van de raming grotendeels bepaald door de CAO-loonstijging waarmee rekening is gehouden (1,4 % per jaar).

Welke maatregelen worden genomen om het nadeel niet zover op te laten lopen? De kosten waar het hier om gaat zijn beperkt beïnvloedbaar door 1Stroom. Dat neemt niet weg dat 1Stroom gezien de kwetsbare financiële situatie van beide deelnemende gemeenten kritisch is op de ontwikkeling van de kosten van de RID en scherp zal zijn en blijven als het gaat om het realiseren van mogelijke additionele kostenbesparingen.

Waarom is de gemeente geen lid van de stichting Steenbreek? Wij doen mee aan Weet van Water. Dit is een soortgelijk initiatief maar dan regionaal georganiseerd waardoor meer maatwerk geleverd kan worden. U kunt daarvoor kijken op www.weetvanwater.nl.

(P7) Live streamen gemeenteraad na Corona

- Hoe is/wordt een toegankelijke archivering van opnamen/live stream geregeld?
- Welke (extra)kosten zijn hiermee gemoeid?

De raadpleegbaarheid is op dit moment georganiseerd via Youtube. Hierop staan alle streams van 2020 en 2021.

Youtube is gratis en de kosten verbonden aan het plaatsen (via OGD) zijn marginaal.

Na vaststelling van de voorjaarsnota wordt de raadzaal ingericht met camera's om de livestream van (fysieke) vergaderingen voort te zetten. Hierbij wordt een passende/professionele oplossing gezocht om de raadpleegbaarheid van videotulen te behouden en/of te verbeteren. Op pagina 7 van de VJ-nota staat hierover: *Hierboven op komen € 7.000 jaarlijks/structureel voor het uitzenden en beschikbaar stellen van de videobestanden.*

(P7) Bedrag budgettair neutraal. Wat houdt dit in en waarom staat het hier als een negatief bedrag?

In de meicirculaire ontvangen we een aantal bedragen die we in het kader van corona of omdat het om specifieke taken gaat ook voor die doeleinden moeten uitgeven. We ramen daarom direct in deze Voorjaarsnota ook de budgetten voor deze onderwerpen bij. Daardoor hebben we weliswaar extra geld maar ook extra uitgaven voor hetzelfde bedrag. Dat noemen we budgettair neutraal want het beïnvloed het resultaat niet.

(p10) Groene Metropool Opgave agenda.

- Kan de opgave agenda nog invloed hebben op de begroting 2022 die in het najaar gepresenteerd gaat worden? Dat kan inderdaad nog invloed hebben.
- Waarom wel/geen invloed? Deze invloed is afhankelijk van deelname aan de verschillende opgaven door alle deelnemende gemeenten. Indien een gemeente niet mee doet aan een opgave dan kan dit effect hebben op onze deelnamekosten aan een opgave. Dit weten we echter pas na het zomerreces, na het aanbieden van de definitieve opgave agenda.

(p11) De Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is een samenwerkingsverband tussen 18 gemeenten en kent als zodanig geen participatie.

- Hoe moet hier het begrip 'participatie' worden gelezen? Participatieve processen worden veelal met de samenleving aangegaan. Deze vinden niet als zodanig op dit regionaal niveau plaats, omdat het hier gaat om 'bestuurlijke' samenwerking. Dus geen burgerparticipatie maar bestuurlijke/gemeentelijke participatie.
  Wie/wat zijn de initiators van plannen/projecten? Binnen de opgaven laten opgaveteams zich leiden door urgentie en betekenis van acties voor gemeenten. Alleen de acties die prioriteit hebben en die kansrijker en succesvoller kunnen worden opgepakt op regionaal niveau, zijn opgenomen in deze regionale agenda. Op basis van deze concept-regionale agenda kunnen gemeenten zich een mening vormen of zij voornemens zijn in te tekenen op de opgaven voor één jaar. De opgaveteams verwerken deze reacties in een definitieve regionale agenda en leggen deze voor aan het AB. Op basis van deze definitieve regionale agenda, kunnen de raden besluiten om in te tekenen voor de opgaven, bij of na de begrotingsbehandeling.
  Als een gemeente besluit mee te doen aan een opgave, dan tekent het college, na het besluit van de gemeenteraad, hiertoe een opgaveovereenkomst. Hiermee zegt de gemeente toe de benodigde middelen ter beschikking te stellen. De basis voor deze overeenkomst ligt in artikel 27 van de Gemeenschappelijke Regeling. In de overeenkomst staan doel van de samenwerking, de resultaten en activiteiten van de opgave, de gemeentelijke bijdrage in financiën en de duur van de overeenkomst.

  Hierbij ondersteund de Regioagendacommissie het AB. De Regioagendacommissie bestaat uit twee leden van de raad.

(p14) Organisatie 1Stroom

Hiervoor is een nieuwe structuur ingericht, bestaande uit 1 algemeen directeur en 2 adjunct directeuren, tevens gemeente secretarissen.

- Klopt het dat de functie van algemeen directeur nieuw (extra) is ten opzichte van de oude situatie?

Zo ja, welke extra kosten zijn hiermee gemoeid? Ja, de functie van Algemeen directeur is nieuw. Voorheen waren er 2 directeuren in schaal 15 en 1 adjunct-directeur in schaal 14. Kosten: € 406.134. In de nieuwe structuur zijn er 2 adjunct-directeuren in schaal 14 en een algemeen directeur in schaal 16. Kosten: € 406.382.

(p18) Corona heeft o.a. noodgedwongen geleid naar veranderende vormen van begeleiding, coaching en ondersteuning. Hiervoor werden andere oplossingen gevonden, zoals: telefonisch contact, beeldbellen, inzetten en gebruikmaken van bestaande hulpverleningssites, whatsappen, wandel coaching, dagbesteding op afstand, in plaats van dagbesteding op locatie, huisbezoeken afleggen en het inzetten van vrijwilligers via www.wehelpen.nl. U geeft aan dat deze creatieve manieren van ondersteuning in de toekomst verder zullen worden uit genut.
Betekent dit dat deze vormen van (digitale) hulpverlening in de nabije toekomst in Duiven meer regel dan uitzondering gaan worden? nee dat zal zeker niet het geval zijn. We hebben geleerd dat de digitale hulpverlening bij gebrek aan anders, het toch mogelijk heeft gemaakt om ondanks alle beperkingen contact te houden en zoveel mogelijk ondersteuning te bieden. Maar we hebben ook geleerd dat fysiek aanwezig zijn, elkaar echt zien en spreken, toch noodzakelijk zijn voor een goede ondersteuning en begeleiding. Dus fysieke ondersteuning blijft de regel maar kan wel aangevuld worden met digitale ondersteuning.

(p19) In hoeverre is het onderzoek (0-meting) naar geluk representatief voor Duiven wanneer vooral jongeren hieraan hebben meegedaan? Het betreft een onderzoek voor de hele Liemers. Het onderzoek is uitgevoerd door de Vrije Universiteit en is volgens de universiteit representatief voor alle leeftijdsgroepen. Er zal een factsheet van de VU worden toegezonden.

(p19) Wijziging woonplaatsbeginsel
Vooral voor jeugdhulp met verblijf: de gemeente waar de jeugdige volgens het BRP stond ingeschreven voorafgaand aan de verhuizing naar de verblijfsplek is en blijft verantwoordelijk kan dit verdergaande financiële consequentie hebben (zowel minder, als meer verantwoordelijkheid/financieel).

- Wat zou dit nu betekenen voor Duiven?
- In hoeverre kan de wijziging woonplaatsbeginsel gevolgen hebben voor geboden hulp aan de personen zelf?

Een gezin dat uit Duiven is verhuisd naar een andere gemeente en waarvan een kind in een instelling verblijft valt vanaf 2022 opnieuw onder financiële verantwoordelijkheid van de gemeente Duiven en niet langer onder de nieuwe woongemeente. Deze consequentie kan ook omgekeerd zijn: een gezin dat recent in Duiven is komen wonen en waarin een kind in verblijf is bij een instelling of pleeggezin valt financieel gezien onder financiële verantwoordelijkheid van de gemeente waar het gezin hiervoor woonde toen de jeugdhulp is gestart.
De geboden hulp verandert in principe niet, de verhuizing is administratief. De jeugdige behoudt het recht op maximaal één jaar hulp met dezelfde voorwaarden en tarieven als waar de vorige gemeente mee had ingestemd.

(p23) Dak IKC Groene Ring
Het dak van IKC De Groene Ring vertoont ernstige lekkages. Uit onderzoek is gebleken dat er sprake is van een constructiefout.

- Klopt het dat dit probleem al eerder aan de orde is geweest en ook dat daar een krediet voor is?

Dat klopt. In de raadsvergadering van 26 januari is dit onderwerp in uw raad besproken. En in het bijbehorende besluit heeft uw raad aangegeven dat een en ander financieel moest worden verwerkt in deze Voorjaarsnota.

(p28) Aanpak laaggeletterdheid en de verbinding met het sociaal domein. Hier stelt u voor te beginnen door afspraken te maken over de signalering van laaggeletterdheid door de consulenten Werk & Inkomen (RSD), schuldhulpverlening en bijzondere bijstand en over de verwijzing van inwoners naar het educatieaanbod.

- Hoeveel procent van de groep laaggeletterden denkt u hiermee te bereiken?
- Welke taakstelling, waarin beoogde successen zijn aangegeven, liggen aan dit voorstel ten grondslag?

We hebben geen beeld van het percentage laaggeletterden dat we denken hiermee te bereiken. Wat uit onderzoek in 2018 wel is gebleken, is dat er een sterk verband is tussen schulden en laaggeletterdheid. Van de onderzoeksgroep bleek namelijk dat ruim de helft een indicatie had op laaggeletterdheid. De RSD speelt al jaren een belangrijke rol als signaleerder en doorverwijzer en die rol willen we graag zo houden en waar kan versterken.

In de Wet Educatie en Beroepsonderwijs is vastgelegd dat gemeenten in regionaal verband moeten zorgen voor voldoende en gespreid aanbod van educatieactiviteiten voor volwassen, niet-inburgeringsplichtige, inwoners. Hieronder vallen analfabeten, laaggeletterden die hun vaardigheden Nederlandse taal en rekenen willen verbeteren, gericht op het bereiken van het ingangsniveau voor het beroepsonderwijs en vrijwillige inburgeraars die hun Nederlandse taalvaardigheden willen verbeteren door deelname aan een opleiding Nederlands als tweede taal en/of het afleggen van het staatsexamen. Het educatieaanbod bestaat uit leertrajecten waarbij inwoners werken aan taal-reken en digitale vaardigheden. De rijksoverheid stelt jaarlijks een budget beschikbaar, de specifieke uitkering Educatie, waarmee de gemeenten deze trajecten kunnen financieren.

Maar alleen zorgen voor leertrajecten is niet genoeg, want iemand die de basisvaardigheden niet goed beheerst, zal niet altijd zelf de stap zetten om het aanbod op te zoeken. Om die reden leggen we ook de focus op het verbeteren van signalering en doorverwijzing en dan met name op de plekken waar we de laaggeletterden kunnen vinden.

(p34) Circulaire economie
Dit programma, gestart in 2018, bestaat uit drie programmalijnen: Klimaatadaptatie, Energietransitie en Circulariteit (grondstoffentransitie).

- Welke concrete resultaten zijn er de afgelopen 3 jaar in dit programma geboekt? Speerpunten worden in de jaarrekening beleidsmatig verantwoord op de doelen of resultaten die wel of niet zijn gehaald. Verwezen wordt daarom naar de jaarrekeningen.
- In hoeverre hebben deze resultaten meetbaar bijgedragen aan de invulling van een circulaire economie in Duiven? Deze vraag is in kader van deze Voorjaarsnota niet eenvoudig en niet specifiek te beantwoorden. Binnen het programma Circulaire Economie lopen op ieder gegeven moment ca. 50 deelprojecten en/of activiteiten. Dit is erg uiteenlopend van communiciatie, energieloket en energiecoaches tot bijvoorbeeld de RES. We gaan er vanuit dat we veel goede dingen doen. Ten aanzien van de Energietransitie heeft de raad een ambitiedocument vastgesteld. We gaan er van uit dat we de daarin verwoorde doelstelling gaan realiseren.

(p35) Woningbouw
De ambitie is helder: ‘De opgave voor de gemeente blijft onverminderd: de juiste woning, voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats en op het juiste moment.”

De relatie tussen inkomen en wonen is duidelijk. Vooral de inkomensgroep 'modaal' dreigt tussen wal en schip te vallen. Te weinig inkomen voor een 'betaalbare' koopwoning (>€20k) en midden-huur (€850 pm) en te veel voor betaalbare huur.

Hoe wordt deze groep mensen bediend in hun vraag naar een woning? Zie de opgenomen doelen en uitgangspunten in de woonvisie (doel 14). Voor het belangrijkste deel vastgelegd in het streefprogramma, met veel aandacht voor Betaalbaar en de doelgroep. Natuurlijk streven we bij de realisatie van woningbouwlocaties ook naar mogelijke tussenoplossing, met oog op juiste woning, juiste plaats, juiste doelgroep.

(p35) Vermindering Legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging

Vanuit het rijk is een wet aangenomen welke per 1 juli 2022 in werking treed en waarvan het effect is dat de gemeente een inkomstenderving van €84.000 euro voor haar kiezen krijgt. Dit betreffen legekosten die per 1 juli 2022 niet meer gerekend kunnen worden. Dit heeft te maken met een verandering van de taken van de gemeente. De huidige taken, waar leges voor gerekend worden, worden vervangen door nieuwe taken, waar geen legekosten voor mogen worden gerekend.

- Wordt er verwacht dat de nieuwe taken om dezelfde hoeveelheid werk gaan vragen? Of juist om meer of minder werk? Uit een eerste verkennende scan uitgevoerd in 2019 is gebleken dat de hoeveelheid werk binnen de vergunningverlening en toezicht mogelijk zal afnemen met 0,12 fte. Echter, dit is gebaseerd op de gegevens die in 2019 bekend waren. Ten behoeve van een goede implementatie zal deze scan dit jaar opnieuw worden uitgevoerd waarbij ook uitvoeringskeuzes worden meegenomen die van invloed kunnen zijn op de totale hoeveelheid werk die de inwerkingtreding van de Wkb tot gevolg kan hebben.
- Kan die €84.000 gederfde inkomsten dan op termijn een andere omvang aan gaan nemen, afhankelijk van hoeveel werk de nieuwe taken vragen? De derving op inkomsten op de leges kan per jaar fluctueren, afhankelijk van het aantal en soort aanvragen dat ingediend wordt. Daar is op voorhand geen sluitende duidelijkheid over te geven.
- Wordt er verwacht dat de gederfde inkomsten van €84.000 euro met de herziening van het huidige VTH-beleid terugverdiend kunnen worden? Met het in werking treden van de Wkb en de Omgevingswet, wordt het weer mogelijk om leges te kunnen gaan heffen op milieuvergunningen. In combinatie met het herzien van de legesverordening omgevingsvergunning (waarbij heel goed gekeken zal gaan worden naar de kostendekkendheid van de vergunningen die niet onder gevolgklasse 1 vallen) bestaat de mogelijkheid dat de derving op de legesinkomsten (al dan niet gedeeltelijk)terugverdiend kunnen worden. Bij de voorbereiding van de implementatie van de Wkb en Ow zal hier zeker goed naar gekeken worden.
- Waar zal de focus komen te liggen om tijdens de herziening van het VTH-beleid de gederfde inkomsten te compenseren? De focus zal komen te liggen op het heffen van leges op milieuvergunningen en het vooroverleg. Daarnaast zal uiteraard de algehele kostendekkendheid van het product omgevingsvergunning goed bekeken worden om deze zo goed mogelijk (binnen de grenzen van redelijkheid) vast te stellen.
- Verwacht de gemeente van het rijk een compensatie in deze gederfde inkomsten? Voor zover nu bekend zal er geen compensatie vanuit het rijk plaats vinden. Echter, de discussie rondom de kosten voor het uitvoeren van zowel de Wkb als de Ow wordt nog steeds gevoerd. Duidelijk is wel dat deze kosten veel hoger zijn dan men vanuit de rijksoverheid op voorhand had ingeschat. Mogelijk gaat volgend op deze discussie nog een compensatie plaatsvinden. Hier is tot nu toe nog geen duidelijkheid/zekerheid over.

(p39) Verhogen biodiversiteit door ander maaibeleid

Er wordt hier €20K extra per jaar gevraagd;

- Waaraan wordt dit extra geld uitgegeven?
  Levert minder maaien besparing op, en hoeveel? In de notitie Bloeiend Maaibeheer zijn de verschillende scenario's in relatie tot de kostenverhoging weergegeven. Het voorgestelde

scenario 4 is een eerste stap naar het werken aan meer biodiversiteit. De huidige beheervorm, 5 x per jaar alles klepelen en laten liggen, is het goedkoopst. Bij scenario 4 wordt zoveel mogelijk overgestapt naar 2 x per jaar maaien en afvoeren. De inzet van andere machines (voor maaien van hoger en meer gras) en het afvoeren en de stortkosten geven de kostenverhoging. Extra geld wordt hieraan uitgegeven. Minder maaien levert in eerste instantie geen besparing op. Bij langdurig verschralen (5 tot 10 jaar) kan wellicht worden toegewerkt naar 1 x per jaar maaien.

(p39) Per 1 januari 2021 heeft het college besloten de uitvoerende milieutaken over te dragen aan de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA).

- Om welke uitvoerende taken gaat het hier? Het betreft hier de toezichtstaken milieu. Met het overdragen van deze taken worden niet alleen basistaak bedrijven onder milieutoezicht van de ODRA gesteld, maar het hele bedrijvenbestand binnen de gemeente Duiven.

(p40) Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg

De gemeente trekt ruim €2 miljoen uit voor dit plan. Dit wordt mede onttrokken aan de bestemmingsreserve betaalbare woningbouw.

Wat is er momenteel aan financiën beschikbaar in de Bestemmingsreserve Betaalbare Woningbouw? De stand van deze reserve per 31-12-2020 (jaarrekening 2020) is € 880.147.
De voorgenomen onttrekkingen aan de bestemmingsreserve Betaalbare Woningbouw op basis van reeds genomen raadsbesluiten zijn:
Raadsvoorstel Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg Duiven (Z/18/037565/201362553, d.d. 29 mei 2018), zijnde € 200.000.
Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Weidekervel (Z/20/067738/2014, d.d. 8 september 2020) en raadsvoorstel Grondexploitatie Weidekervel (Z/21/078138/201502940, d.d. 16 maart 2021). In deze voorstellen is € 70.000 gereserveerd t.b.v. de realisatie van woningbouwlocatie Weidekervel. In het laatste raadsvoorstel is aangegeven dat op het tekort op de grondexploitatie hiervan € 36.000 benodigd is.
De bestemmingsreserve Betaalbare Woningbouw bedraagt na deze onttrekkingen: € 644.147.

Wat zijn de exacte bedragen die uit de Algemene reserve, Bestemmingsreserve betaalbare Woningbouw en reeds eerder gevoteerde kredieten en voorzieningen worden onttrokken? Voor de precieze beantwoording van de vraag wordt verwezen naar voornoemd raadsvoorstel d.d. 29 mei 2018. Daarin is het exacte dekkingsvoorstel opgenomen.

- Wat wordt er precies gedaan om betaalbare woningbouw te laten plaatsvinden binnen de gebiedsgerichte aanpak Rijksweg? Binnen deze gebiedsgerichte aanpak en zoals ook opgenomen in bovengenoemd raadsvoorstel voor de gebiedsgerichte aanpak Rijksweg, zijn twee locaties aan de orde waar woningbouw plaatsvindt; Regina Pacis en Rijksweg 62. In het raadsvoorstel is ook het beoogde woningbouwprogramma benoemd, passend binnen de vastgestelde behoefte. Voor Regina Pacis is dat 24 appartementen middeldure huur (€ 633,25 tot € 850). Op de locatie Rijksweg 62 worden 11 appartementen beoogd, sociale huur (< € 633,25 - 1e aftoppingsgrens) Dit programma is ook opgenomen in bijlage 3 van de nieuwe Woonvisie Duiven.
- Komt het bedrag dat uit de Bestemmingsreserve Betaalbare Woningbouw onttrokken wordt, uitsluitend ten goede aan betaalbare woningbouw? De middelen uit deze bestemmingsreserve, samen met andere dekkingsbronnen, dragen bij aan de totale ambitie voor de beoogde gebiedsaanpak. In het geheel van ambities en doelstellingen is ook een zeker (betaalbaar) woningbouwprogramma beoogd, wat mede door deze middelen, realiseerbaar is.
  Het besluit en de afweging om geld beschikbaar te stellen vanuit deze bestemmingsreserve heeft reeds plaatsgevonden in kader van bovengenoemd raadsvoorstel voor de

Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg. De strekking op pagina 40 van de Voorjaarsnota, betreft enkel en vooral een juiste administratieve verwerking van eerder genomen besluit.

(p45) ViA15.

Is er door uitstel van de aanleg omdat, er nog geen uitspraak is van de Raad van Staten minder/of meer uitgegeven? *Voor 2021 is er zoals het er nu uitziet sprake van minder inhuurkosten dan voorzien omdat Rijkswaterstaat en GelreGroen met de meeste vervolgwerkzaamheden wachten op de uitspraak van de Raad van State. Deze verwachten wij eind 2021. Als in 2022 de werkzaamheden weer worden opgestart maken wij naar verwachting meer inhuurkosten dan voorzien. Dit kan worden geëgaliseerd via de bestemmingsreserve, die voor dit soort situaties in het leven geroepen is.*

ZFB2D65709A

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Gebiedsgerichte aanpak Rijksweg Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/18/037565/201362553
Portefeuillehouder : Ton Spaargaren

Opsteller : Luc Velhorst
Team : Ruimtelijke Ontwikkeling
Telefoonnr. 3349

Samenvatting

Dit voorstel gaat over de gebiedsgerichte aanpak van de Rijksweg.
In opdracht van de gemeente is daarvoor een Koers en Kwaliteitskader opgesteld. Voorgesteld wordt om akkoord te gaan met de herontwikkeling/transformatie van drie beeldbepalende leegstaande panden. In directe samenhang met deze transformatie wordt voorgesteld om het openbaar gebied her in te richten, op basis van het schetsontwerp uit het Kwaliteitskader. Het gaat om het gebied vanaf supermarkt Jumbo tot aan de rotonde de Vergertlaan. Tenslotte wordt voorgesteld om hiervoor budget voor beschikbaar te stellen en akkoord te gaan met het dekkingsplan. Co-financiering door de provincie Gelderland geldt daarbij als voorwaarde.

Beslispunten

1) De gebiedsgerichte aanpak van de Rijksweg zoals beschreven in dit Raadsvoorstel en gebaseerd op de 'Koers en Kwaliteitskader Rijksweg Duiven' (bijlage 1) verder uit te werken en in uitvoering te brengen;
2) Het budget van € 3,2 mln met bijbehorend dekkingsvoorstel conform financiële paragraaf te voteren, onder voorbehoud van een positieve beschikking van de provincie Gelderland over de cofinanciering.

Aanleiding

Langs de Rijksweg bevinden zich meerdere panden die al lange tijd geheel of gedeeltelijk leeg staan. Het betreft zowel panden met een woonfunctie, een maatschappelijke functie als een bedrijfsmatige functie. Diverse panden hebben een monumentale status en/of zijn van beeldbepalende waarde voor het centrum van Duiven.

De Rijksweg vormde tot de jaren zestig van de 20e eeuw onderdeel van de doorgangsroute van Arnhem naar Duitsland. De Rijksweg is één van de weinige nog herkenbare historisch linten in Duiven. Een aantal monumentale panden langs de weg is van grote historische waarde voor het dorp. De weg heeft daarnaast ook een belangrijke functie als entree en hoofdontsluiting van de kern Duiven, en in het bijzonder het centrumgebied. De noodzaak tot een goede aansluiting met het vernieuwde centrum was al eerder onderkend.

Ook de algemene belevingswaarde van de weg is matig. Vanwege de huidige leegstand geeft het gebied rondom de Rijksweg op sommige plekken een verwaarloosde indruk. Ook de verkeersveiligheid moet nog verbeterd worden, omdat de Rijksweg voor een deel nog niet fysiek is ingericht als 30 km zone.

Er is de afgelopen jaren fors met publieke en private middelen geïnvesteerd in de revitalisering van het dorpscentrum. De eerste resultaten zijn inmiddels zichtbaar: een fraai centrum met trotse ondernemers die de nabije toekomst met vertrouwen tegemoet zien.
De huidige kwaliteit van de Rijksweg en meerdere aanliggende panden sluiten echter niet aan bij de kwaliteit van het centrum.
De opgave is daarom om het Rijksweg gebied om te vormen tot een aantrekkelijke entree voor het centrum en Duiven. De gemeente werkt daarom samen met verschillende partners aan een gebiedsgerichte herontwikkeling van de Rijksweg.

Als eerste stap daarnaar toe is vanaf 2016 de haalbaarheid van de kansen op herontwikkeling van panden onderzocht. Daarvoor zijn gesprekken gevoerd met diverse belanghebbenden zoals initiatiefnemers en omwonenden. Dit heeft uitgemond in het 'Ontwikkelingsperspectief Rijksweg'. Deze is op 17 april 2017 bij wijze van haalbaarheidsstudie aan de toenmalige Raadscommissie Grondgebied gepresenteerd. Vervolgens is ook een eerste schets gemaakt van de herinrichting van het openbaar gebied. Dit schetsontwerp, inclusief sfeerimpressies is op de Politieke Avond van 9 januari 2018 toegelicht en besproken.

Partnership provincie Gelderland
Vanaf het begin is het initiatief voor herontwikkeling ook onder de aandacht gebracht van de provincie Gelderland. Aansluiting is gevonden bij het programma 'SteenGoed Benutten'. Dat programma biedt een helpende hand bij plannen die bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit, door leegstand tegen te gaan en door herbestemming en transformatie van vastgoed te bevorderen. Cruciaal daarbij is dat de aanpak van leegstand in samenhang met de omgeving wordt gezien. Daarbij heeft de provincie maatwerk voor ogen.
Onze gebiedsgerichte aanpak van de Rijksweg sluit daar zeer goed bij aan. Dat heeft er toe geleid dat gemeente en provincie als partners hebben opgetrokken. Zo heeft de provincie deskundigheid ingebracht voor het Kwaliteitskader. En er is constructief gezocht naar financiële ondersteuning. Het college van GS is inmiddels akkoord gegaan om gedeeltelijk doch substantieel bij te dragen in de totale kosten van herontwikkeling en de herinrichting. Daartoe heeft het college van GS een voorstel voor een begrotingssubsidie van € 1,1 mln. aan Provinciale Staten voorgelegd. Vanzelfsprekend stelt de provincie voorwaarden bij de formeel nog te verlenen subsidie. Zo dient de realisatie binnen drie jaar, dus uiterlijk medio 2021 te zijn voltooid. Overigens ziet ons college dat niet als last: het past ook bij onze ambitie om de verdere uitwerking en voorbereidingen voortvarend ter hand te nemen.

Koers- en kwaliteitskader Rijksweg Duiven (bijlage 1)
Dit kader vormt het inhoudelijk fundament van de verdere aanpak. Het geeft de komende jaren richting aan een samenhangende aanpak van de herontwikkeling van (leegstaande) panden en de herinrichting van de openbare ruimte.

Het hoofddoel van dit kader is om de Rijksweg om te vormen van een gebied met lage belevingswaarde tot een aantrekkelijke entree voor Duiven en het centrumgebied.
In het rapport wordt gebruik gemaakt van de metafoor van het parelsnoer. De Rijksweg zelf is hierbij de ketting en de parels zijn de monumentale en/of beeldbepalende panden langs de route. Dit betekent dat deze historische gebouwen blikvangers moeten worden in het gerevitaliseerde Rijksweg gebied. Een mooie, kwalitatief hoogwaardige weg met historische en dorpse uitstraling verbindt deze parels samen tot één geheel.

Aanpak van panden
Bij de verkenning van kansen en mogelijkheden is van meerdere panden een ruimtelijke-functionele analyse gemaakt en in het rapport weergegeven in zg. 'paspoorten'.
Drie panden springen daarbij het meest in het oog: Rijksweg 62, Regina Pacis (Rijksweg 56A/Kastanjelaan 3) en de voormalige bibliotheek (Rijksweg 53, in samenhang met

Schoolstraat 9). Het zijn markante panden die beeldbepalend zijn voor de Rijksweg, maar ze kampen met leegstand. Voor deze panden geldt dat de gemeente een actieve rol heeft om de gewenste herontwikkeling tot stand te brengen.
De aanpak van deze panden maakt ook deel uit van de SteenGoed-subsidievoorwaarden.

Ad Rijksweg 62.
Dit is een voormalige boerderij uit 1850 en heeft de status van Rijksmonument. Het pand is karakteristiek voor Duiven en de Rijksweg. Helaas verkeert het in deplorabele bouwkundige staat. Bovendien is het monument erg verstopt en nauwelijks zichtbaar. Het pand is niet bewoond. Wel heeft plaatselijke kunstenaar Will Schropp in de voormalige varkensstal er zijn atelier. De monumentale boerderij kan een icoon- en identiteitsbepalende functie aan de Rijksweg en als entree van het centrum vervullen. Dat vraagt om een ingrijpende restauratie waarbij de boerderij tevens geschikt wordt gemaakt voor een aantal (zorg)wooneenheden. De huidige eigenaren (erfgenamen) zijn daartoe bereid en hun ontwikkelaar heeft inmiddels een concept-bouwplan/restauratieplan ingediend. Behoud van de kunstwerkplaats is daarin opgenomen. De verwachte opbrengsten van de verkoop van woningen staan echter niet in verhouding tot de zeer hoge herstelkosten. Dat heeft een verliesgevende bouwexploitatie tot gevolg met een negatief eindresultaat, geraamd op 5 6Zonder publieke ondersteuning komt de gewenste restauratie niet tot stand. Gelet op het grote belang van de restauratie voor de gebiedsaanpak van de Rijksweg, ziet ons college aanleiding om een gemeentelijke bijdrage van 50% als dekking van het verlies voor te stellen. Het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland is bereid gebleken om eveneens voor te stellen 50% bij te dragen.

Ad Regina Pacis (Rijksweg 56A/Kastanjelaan 3)
Dit pand staat sinds kort geheel leeg. Het was daarvoor deels in gebruik als politiekantoor (de voorzijde, Rijksweg 56A) en aan de zijde van Kastanjelaan 3 was het pand voor het laatst in gebruik als welzijnsfunctie maar was ook al langere tijd niet meer in gebruik. Herontwikkeling voor woningbouw heeft de grootste kans op succesvolle herontwikkeling. De transformatie van kantoor- naar woonfunctie past ook uitstekend bij ons woonbeleid en de Liemerse woonagenda. Herontwikkeling van het pand is inmiddels ook opgenomen in het gemeentelijk woningbouwprogramma. Daarbij wordt ingezet op een 'vergeten' doelgroep die vaak tussen wal en schip valt: mensen die zijn aangewezen op de middeldure huur (tussen € 700,- en € 900,-).
Het Kwaliteitskader geeft aan dat de voorzijde van het gebouw een karakteristiek aangezicht heeft. Dat beeld verdient het om behouden te worden. Ook de groene voorruimte maakt onderdeel uit van het sfeervolle kwaliteitsbeeld. Bij de herontwikkeling dient hiermee rekening te worden gehouden.
Het feit dat het gebouw nog in eigendom is van de gemeente geeft ons de mogelijkheid om actief regie te voeren. De gemeente is dan ook zelf aan zet om een ontwikkelstrategie en uitgangspunten uit te werken, gevolgd door een marktconsultatie/aanbesteding. Kwaliteit en marktconforme opbrengst dienen daarbij samen op te gaan. Overigens met als voorwaarde om uiterlijk in 2021 tot realisatie te komen.

Ad Rijksweg 53 (in samenhang met Schoolstraat 9)
Dit betreft het gebouw van de voormalige bibliotheek dat al geruime tijd leeg staat. Het is een prominente plek aan een belangrijke parkeervoorziening aan de Rijksweg. Door de grote open ruimten in het gebouw leent het zich uitstekend voor een maatschappelijke of een bijeenkomstfunctie. Een extra (hoogte) accent zou goed passen.
Met dit ontwikkelperspectief voor ogen is recent overeenstemming bereikt met de stichting Kerk voor Nu over verkoop. Deze stichting huurde reeds het naastgelegen gebouw aan de Schoolstraat 9. Deze is ook in de verkooptransactie meegenomen. De Kerk voor Nu wenst beide gebouwen met elkaar te integreren en voor eigen diensten en maatschappelijke activiteiten te gebruiken. Na transport staat de stichting zelf aan de lat om de herontwikkeling gestalte te geven. Daarbij is er ook een kans om de inrichting van de bijbehorende

buitenruimte goed af te stemmen met de gemeentelijke opgave tot herinrichting van de aangrenzende parkeerplaats.

Naast deze leegstaande panden zijn er aan de Rijksweg nog andere, niet leegstaande panden die mogelijk in aanmerking komen voor verbetering. Sommige zijn ook beschreven in de Koersnotitie/Kwaliteitskader. De rol van de gemeente blijft vooralsnog beperkt tot facilitator van eventuele initiatieven. In gesprekken met betrokkenen zullen wij het Kwaliteitskader als richtsnoer gebruiken, naast andere geldende kaders.

Herinrichting openbaar gebied

Een belangrijk vliegwiel voor de verschillende herontwikkelingen vormt de gewenste herinrichting van de Rijksweg zelf, met inbegrip van trottoirs/bermen/parkeerplaatsen.
In het Kwaliteitskader is hiervoor een 13-tal uitgangspunten benoemd. Voorbeelden zijn: versmalling tot 5,8 m., herkenbaar maken historisch karakter, aansluiting bij kwaliteiten centrumgebied en het reeds heringerichte deel. Dat leidde tot een eerste schetsontwerp waarbij de globale hoofdlijnen in beeld zijn gebracht. Zie hiervoor het hoofdstuk 4 van het Kwaliteitskader.
Het feit dat het nog gaat om een 'schets' houdt ook in dat er volop ruimte is om eerst in gesprek te gaan met belanghebbenden zoals direct aanwonenden en aangrenzende winkeliers.
Communicatie én uitwerking leiden gezamenlijk tot een definitief ontwerp. Als extra opgave worden daarbij ook nadrukkelijk de kansen voor zuinig gebruik van grondstoffen, hergebruik en recyclebare materialen inzichtelijk gemaakt. Vanzelfsprekend moet dat passen bij de gewenste functionele en- beeldkwaliteit.
In de bijlage van het Kwaliteitskader is aantal sfeerimpressies opgenomen van het gewenste eindbeeld.

Planning
Na de afronding van de huidige fase van visie-vorming begint de forse opgave om de ideeën concreter uit te werken én uit te gaan voeren. Daarbij staat voor ogen dat de fysieke werkzaamheden medio 2021 gerealiseerd moeten zijn. Dat geldt zowel voor de panden als het openbaar gebied.
Zo zal voor de herinrichting van het openbaar gebied eerst het schetsontwerp tot definitief ontwerp moeten worden uitgewerkt, Dat is voorzien in 2018-2019, gevolgd door aanbesteding medio 2019 en tenslotte de uitvoering in 2019-2021 (mogelijk gefaseerd).

Beoogd effect
Er worden meerdere effecten beoogd. Ten eerste het terugdringen van leegstand van panden aan de Rijksweg. Tegelijkertijd wordt herstellen van de karakteristieke historische en beeldbepalende kwaliteit van deze gebouwen beoogd zodat deze ook behouden blijven voor toekomstige generaties. Tevens wordt beoogd te bouwen vor de juiste doelgroep op de juiste plaats, zoals de Woonvisie voorstaat.
De herinrichting heeft als doel het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de Rijksweg en omliggende gebied. Dat geldt zeker voor de belevingswaarde. Ook zijn beoogde effecten het versterken van het vestigingsklimaat van het centrum en verlaging van de snelheid van het autoverkeer.

Argumenten

1.1 Meerdere acties – in samenhang- zijn nodig om tot een gewenste verbetering te komen van de ruimtelijke kwaliteit van de Rijksweg en beeldbepalende panden.
Het gaat om een integrale gebiedsaanpak.

1.2 De Koers- en Kwaliteitskader geeft ook een richtsnoer voor de herontwikkeling van panden die nu nog niet actief worden aangepakt.
Dat geeft mogelijke initiatiefnemers enig houvast en de gemeente een leidraad voor begeleiding/facilitering.

2.1 De verwachte grote positieve impact van de maatregelen voor geheel Duiven rechtvaardigt een aanzienlijke gemeentelijke investering.
In de lopende programmabegroting 2018-2021 is de opgave als speerpunt benoemd.

2.2 De provincie is bereid substantieel bij te dragen.
Daarmee laat zij zien dat het project een bovenlokaal belang dient. En het is van grote waarde voor het kunnen uitvoeren van de plannen.

Kanttekeningen

1.1 Er moet nog veel gebeuren.
De fundamenten zijn inhoudelijk gelegd, maar er wordt nog de nodige uitwerking gevraagd voordat de realisatie kan plaatsvinden.

1.2 De subsidievoorwaarden zetten flinke druk op de ketel.
Binnen 3 jaar moet alles zijn uitgevoerd. Dat houdt in dat de verdere uitwerking hoge prioriteit moet krijgen.

2.1 *Nederland bevindt zich weer in een hoogconjunctuur.*
Dat betekent dat ook dit project risico's oploopt als het gaat om stijgende bouwkosten, langere levertijden, schaarste aan materialen. Deze risico's zijn nog niet afgedekt.

2.2 *De provinciale bijdrage is onontbeerlijk voor het kunnen dekken van de kosten* van de opgave.
Vandaar dat wij deze als voorwaardelijk voor het voteren van gemeentelijk budget stellen.

Financiële paragraaf

De totale, door de gemeente en provincie te dekken kosten van de gebiedsaanpak zijn geraamd op ca. € 3,2 mln. Hiervan is € 642..000,- begroot als publieke dekking van het deficit op de bouwexploitatie na restauratie en herontwikkeling van het rijksmonument Rijksweg 62.
Het andere deel van de gebiedsaanpak, afgerond € 2,56 mln., is geraamd voor de herinrichting van de openbare ruimte, gebaseerd op het Kwaliteitskader.
In deze raming zijn niet de kosten van herontwikkeling van Regina Pacis meegenomen. Op dit moment wordt namelijk op een budgettair-neutrale, dus sluitende exploitatie gerekend. Hiervoor wordt nog een afzonderlijke (opstal)exploitatie voor opgesteld.

<u>Dekkingsplan</u>

Ons college stelt als dekking van de totale kosten de volgende posten voor:

Inzet begrotingssubsidie provincie Gelderland € 1.117.000
Conform voorstel GS aan PS

(alsnog) te onttrekken uit de algemene reserves € 110.000
Dat was het restant eerder uitgevoerde herinrichting Rijksweg

Budget herinrichting Jumbo-Kastanjelaan € 240.000

reeds in begroting 2018 opgenomen

Incidentele opname regulier budget beheer Rijksweg € 60.000,-
Was geraamd voor groot onderhoud en komt nu te vervallen

Incidentele opname regulier onderhoudsbudget parkeerplaats € 34.000,-
Was geraamd voor groot onderhoud en komt nu te vervallen

Opname uit Bestemmingsreserve betaalbare woningbouw € 200.000,-
Het project draagt bij aan verhoging van het woonklimaat. Zonder deze opname zou Regina Pacis veel meer moeten opbrengen waardoor het niet meer bereikbaar zou zijn voor de beoogde doelgroep

Batig saldo verkoop bibliotheek € 100.000,-
Na te ontvangen verkoopopbrengst op te nemen uit alg. reserves

Op te nemen als uitgave in de Meerjarenraming, jaarschijf 2021 € 200.000,-
Dit deel is pas nodig in laatste fase van uitvoering

Opname uit bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse Voorzieningen € 1.100.000,-
Opname uit dit fonds is in het raadsvoorstel Jaarrekening 2017 reeds aangekondigd. Bij uitstek is dit Fonds bedoeld als mogelijk dekkingsmiddel voor publieke (infrastructurele) voorzieningen waarvan alle bewoners en bezoekers profijt hebben. Sinds 2009 wordt dit fonds gevoed met bijdragen uit gemeentelijke en particuliere grondexploitaties, zoals bevestigd in de Structuurvisie.

Communicatie
De grootste communicatieopdracht geldt voor het onderdeel herinrichting van het openbaar gebied. Hiervoor is al aangegeven dat de komende periode een zeer belangrijke opgave ligt in een intensieve communicatie met direct aangrenzende bewoners/winkeliers. Deze wordt na de zomer opgestart. Overigens heeft met een groep bewoners al een eerste inventarisend gesprek plaatsgevonden.
Ook bij de planvorming voor Regina Pacis geldt dat eerst communicatie zal plaatsvinden voordat procedures en uitvoering plaatsvinden.

Intergemeentelijke samenwerking
Niet van toepassing.

Bijlagen

201362561 – Koers en Kwaliteitskader Rijksweg Duiven
201362909 – concept- raadsbesluit

Duiven, 29 mei 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

J.L.M. Scholten
loco-secretaris

drs. H.B.I (Rik) de Lange
burgemeester

CDA Duiven Groessen Loo

Vindplaats	Vraag	Antwoord
Raadsvoorstel Argument 1.2	Het Rijk heeft 1,3 miljard extra toegezegd voor 2022. Voor 2021 was een extra bedrag van 613 miljoen toegezegd. Hoeveel was daarvan voor Duiven?	In totaal was daarvan € 588.637 voor Duiven verdeeld over 3 onderwerpen: verdringing en lichte zorg (€ 306.416), Praktijkondersteuning huisartsen (€ 13.446) en wachttijden specialistische zorg (€ 268.774).
Raadsvoorstel Argument 5.1 En 2.B.1	Voor de bestuursopdracht RSD wordt een bedrag van € 561.480 in een reserve gestort. Te lezen valt dat het ook tot een hogere besparing leidt maar die wordt nog niet ingeboekt. Waarom worden die niet tegen elkaar weggestreept?	De RSD heeft aangegeven dit niet te zien als een besparing maar als minder meer. Als we deze inspanning niet zouden doen lopen de kosten op.
Raadsvoorstel Financiële paragraaf	Er wordt een bedrag van uiteindelijk € 36.300 bijgeraamd voor de individuele studietoeslag. Bij de behandeling van de motie over dat onderwerp werd echter aangegeven dat we voor dit doel ook geld krijgen van het Rijk. Waarom dan toch bijramen?	In de meicirculaire is nog geen extra geld beschikbaar gekomen. Aangezien we al wel kosten verwachten nemen we nu vast budget op. Als straks in de septembercirculaire het extra geld gaat komen is het in totaal toch budgettair neutraal.
Bestuur, 1.2	De bijdrage aan de VGGM stijgt fors. Is er in regioverband gesproken over een langere toegroeiperiode?	In het Algemeen Bestuur van VGGM is diverse malen gesproken over de ingroeiperiode. Dat heeft er uiteindelijk toe geleid dat de gemeenten met de grootste stijging van de bijdrage (waaronder Duiven) een ingroeiperiode van vier jaar hebben gekregen. Voor een langere ingroeiperiode was geen draagvlak.
Bestuur, 1.C.1	Aangegeven wordt dat uitgegaan wordt van de behoefte van de klant bij de dienstverlening. Wat zijn de extra kosten om omgevingsvergunningen toch weer in de DuivenPost te publiceren?	Het kijken vanuit de behoefte van de klant betekent dat we zoveel mogelijk aansluiten op de leefwereld van onze inwoners. We stemmen daarbij zoveel mogelijk af op digitale beschikbaarheid van informatie, zodat deze eenduidig en op elk gewenst

		moment toegankelijk is. We zorgen ervoor dat voor inwoners die niet of minder digitaal vaardig zijn, de informatie op andere wijze beschikbaar is. In het geval van omgevingsvergunningen worden deze aangekondigd in de DuivenPost met verwijzing naar de digitale bekendmaking voor de integrale tekst daarvan. Omgevingsvergunningen liggen daarnaast ter inzage op het gemeentehuis en desgevraagd kan een afschrift worden verstrekt. In de praktijk ontvangen we hier echter nagenoeg geen vragen over. We hebben het contract met de Duiven Post tot een minimale variant beperkt om een bezuiniging van € 10.000 te realiseren. We kunnen dit binnen de huidige 1Stroom-begroting niet weer uitbreiden om omgevingsvergunningen te publiceren.
Bestuur, aanvullende wensen	Vanuit de provincie wordt er aangedrongen op een screening van beoogd wethouders. Wat is het standpunt van het college in deze?	Gelet op het toenemende belang van integriteit in het gemeentebestuur, is het goed om de aanbeveling van de CdK en de minister van BZK over te nemen om integriteitsonderzoek onder kandidaat-wethouders standaard onderdeel te maken van de voordrachtprocedure. Vandaar dat daar nu geld voor gevraagd wordt in de VJN. Zie verder beantwoording vraag van VVD hierover.
Maatschappij, 2.B.1	Gesproken wordt over een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse. Is daarbij ook aandacht voor het werkplezier e.d. van de doelgroep (oftewel de geluksbeleving van de doelgroep	Het werkplezier en het weer een steentje kunnen bijdragen aan de maatschappij is eigenlijk het belangrijkste

	omdat zij een steentje bij kunnen dragen aan de maatschappij)?	maatschappelijk effect (vergroting eigenwaarde).
Omgeving, 3.1	Wat is de planning voor de uitbreiding van Centerpoort-Noord?	Er is ambtelijke capaciteit vrij gemaakt om de definitieve raadsbesluitvorming over de planontwikkeling voor de uitbreiding van Centerpoort-Noord voor te bereiden. In het eerste kwartaal van 2022 wordt hiertoe een raadsvoorstel ingediend. Bij een positief raadsbesluit wordt aansluitend de concrete planontwikkeling opgestart. Vanuit het RPW is de doelstelling om in de periode tot 2030 tot realisatie en uitgifte van aanvullende bedrijventerreinen te komen. In voornoemd voorstel zal ook een nadere planning uitgewerkt zijn van planontwikkeling richting eventuele daadwerkelijke realisatie.
Omgeving, 3.1	Door de invoering van de Wet kwaliteitsborging komen er meer werkzaamheden waarvoor we geen leges kunnen heffen op ons af dan nu. Zijn deze extra werkzaamheden in fte uit te drukken (en dus geld)?	Uit een eerste verkennende scan uitgevoerd in 2019 is gebleken dat de hoeveelheid werk binnen de vergunningverlening en toezicht mogelijk zal afnemen met 0,12 fte. Echter, dit is gebaseerd op de gegevens die in 2019 bekend waren. Ten behoeve van een goede implementatie zal deze scan dit jaar opnieuw worden uitgevoerd waarbij ook uitvoeringskeuzes worden meegenomen die van invloed kunnen zijn op de totale hoeveelheid werk die de inwerkingtreding van de Wkb tot gevolg kan hebben.
Omgeving, 3.2	Wat wordt bij de toeristenbelasting bedoeld met structureel bevriezen? In de regio zijn	De toeristenbelasting zal dan de gedurende de begrotingsjaren niet verhoogd

	verschillen namelijk groot. Hoe zit de wethouder de harmonisatie dan?	worden ook niet met de inflatiecorrectie. Dit geeft ons de tijd om in de Liemerse Ambassade in het project rondom VTE te gaan werken naar 1 toeristenbelastingtarief.
Omgeving, 3.2	Waarom is nog niet gestart met de Kerkenvisie?	Niet eerder dan na de bevestiging van ontvangst van de rijksbijdrage in de Septembercirculaire kon gestart worden met een offertetraject voor het vinden van een projectmanager/projectleider die in opdracht van de gemeenten uitvoering geeft aan het proces van de kerkenvisie en het opstellen daarvan. In december 2020 is opdracht gegeven aan Spectrum BV die in januari 2021 aan de slag is gegaan. Dus in 2020 zijn geen uitgaven gedaan maar is er wel voorwerk gedaan om per 1 januari 2021 daadwerkelijk te kunnen starten met de werkzaamheden waarvoor de rijksbijdrage is bedoeld.
Omgeving, 3.2 en Investerings-kredieten	Voetpaden. Kan het voetpad langs de Heiliglandsestraat nog in de uitvoering 2022 (uit de grondexploitatie van de Spoorallee) worden meegenomen/uitgevoerd net als wat bij de parkeerplaatsen aan de Weverstraat wordt gedaan?	Het voetpad langs de Heiliglandsestraat valt buiten de scope van de GREX de Nieuweling. Daarom nemen we dit mee in de mobiliteits-agenda. De kosten voor een voetpad zijn erg hoog in verband met de beperkte ruimte. Daarom gaan we eerst goed kijken naar de mogelijkheden.
Omgeving, 3.2	Kan de inrichting van de Robert Josephstraat ten laste van de exploitatie van de werkterp worden gebracht?	De woningen die ter plekke zijn gebouwd aan de Robert Josephstraat zijn geen uitvloeisel van de GREX werkterp De Ploen maar van een destijds geheel op initiatief

		van projectontwikkelaar MVO gebouwd plan. Daardoor kunnen uit dit plan voortvloeiende kosten per definitie niet ten laste worden gebracht van de GREX werkterp De Ploen.
Omgeving, 3.2	Hoe verhouden de schilderkosten van het VCD zich tot de exploitatie-opbrengsten?	De schilderkosten bedragen € 30.000. Dit is een incidentele uitgave van ca. 5,8 % van de geraamde exploitatieopbrengst van ca. € 520.000. Gelet op de verkoopopdracht van het opstal, zijn er vooralsnog geen structurele onderhoudskosten geraamd.
Omgeving, 3.2	De verwachting is dat er in 2021 een winstuitname van 3,2 miljoen kan plaatsvinden uit de grondexploitatie Innofase. Hoe zeker is deze?	Bij de berekening is gebruik gemaakt van de reeds verkochte gronden in 2021 en de inschatting van de nog te maken kosten. Het blijft dus een benadering van de mogelijke winst aan het eind van het jaar. Het is dus een zeer reële inschatting dat er bij de jaarrekening 2021, een tussentijdse winst van circa € 3,2 miljoen genomen kan worden over de winstgevende grondexploitaties van 'het grondbedrijf'.
Omgeving, 3.A.4	We lezen dat de groei van het verkeer groter is dan werd aangenomen bij het gebruikte verkeersmodel. We lezen onder 'Risico' ook dat een extra rijstrook van Nieuwgraaf naar Seingraaf als mogelijk kritisch naar boven komt maar nu niet wordt gerealiseerd. In hoeverre klopt het verkeersmodel van het nog vast te stellen bestemmingsplan voor Fresh & Fast? Met andere woorden, blijkt later dit jaar niet alsnog dat die strook er moet komen?	We zien in de verkeersprognose dat in 2030 een knelpunt kan ontstaat in de richting vanuit Nieuwgraaf naar Seingraaf. Dit knelpunt is klein: de beoogde wachttijden worden minimaal overschreden. Hier is sprake van als: -de autonome groei maximaal is (10 jaar vooruit), -Seingraaf volledig is ontwikkeld -de verdeling van het verkeer verloopt zoals geprognotiseerd

Duiven
Groessen
Loo

		(gaat men eerst eten, dan winkelen, of eerst winkelen dan eten of alleen eten en naar A12 of Arnhem). Indien een van de bovengenoemde prognoses zich anders ontwikkeld kan het betekenen dat de extra rijstrook niet de meest optimale oplossing is. Bovendien heeft een second opinion op de verkeersstudie een alternatieve oplossing geboden, waarin met een aangepaste rijstrookindeling de situatie wordt geoptimaliseerd. Deze oplossing heeft een beperkte investering.
Omgeving, 3.B.1	Welk deel van de bestemmingsreserve bestaat niet uit geoormerkt geldt?	Circa 5% van de bestemmingsreserve (A15) is niet expliciet geoormerkt. Zie jaarrekening 2020. Deze 5% is feitelijk ook geoormerkt namelijk voor het op pagina 45 beschreven doel van de bestemmingsreserve.

Thema avond 8 juli 2021

Vragen over voorjaarnota Duiven 2021 / Karin Bouwmeister

Blz 7. Live streamen gemeenteraad na Corona.
Er wordt € 7.000,- jaarlijks/structureel voor het uitzenden en beschikbaar stellen van de videobanden gevraagd.
Vraag:
- Waar is dit bedrag op gebaseerd?

Het bedrag van € 7.000 is gebaseerd op de kosten die andere gemeenten (Westervoort, Lingewaal, etc.) maken voor deze activiteiten. Pas na inkoop ontstaat meer duidelijkheid over de exacte kosten.

Blz. 7 Devices nieuwe raadsperiode.
Vraag:
- Wat is er qua hardware/devices geregeld voor fractieassistenten aangezien het gebruik van iPads stopt?
- Hoe ziet de licentie van Office365 voor raadsleden & fractieassistenten er dan uit, behelst deze dan ook een office365 licentie, nu is dit alleen Outlook online.

Voor zowel raadsleden als ook fractie-assistenten wordt (net als in de huidige periode) een device beschikbaar gesteld. In hoeverre fractieassistenten exact hetzelfde device kunnen krijgen als raadsleden, moet nog worden onderzocht. We streven naar een Windows device inclusief Office 365 applicaties.

Blz. 23 Basis op orde groenrenovaties.
Om voldoende data voor groen beschikbaar te hebben dienen nog aanvullende inventarisatiewerkzaamheden uitgevoerd te worden. Hier wordt € 20.000,- gevraagd.
Vraag:
- Waardoor komt het dat de basis nog niet op orde is? In het dagelijks beheer is data steeds belangrijker om sturing te geven. Jaren geleden waren er geen computerprogramma's die deze data konden verwerken. Toen deze kwamen hebben we daar gebruik van gemaakt. Echter door de toenemende mogelijkheden binnen het digitaliseren, het steeds sneller opeenvolgen van mutaties in het beheersysteem door bijvoorbeeld zelfbeheer en gegevens die we in het verleden niet bijhielden maar in de huidige systematiek wel noodzakelijk zijn, komen we nu op een punt om een extra inventarisatie ronde te doen waardoor we alles weer in beeld krijgen.

- Waar bestaan de aanvullende inventarisatiewerkzaamheden uit? Naast het in beeld brengen van alle arealen en beheergroepen en de digitale verwerking hiervan, worden in deze ronde aanvullende gegevens opgenomen met betrekking tot kwaliteitsniveau, levensduur en soort.
- Hoeveel uren werk denk men hiervoor nodig te hebben? We ramen hiervoor 500 uur.

Blz. 24 Essentaksterfte.
Er wordt een incidenteel aanvullend budget van € 14.500,- gevraagd voor extra inspectie en snoeiwerkzaamheden.
Vraag:
- Is het niet verstandiger om deze bomen te rooien? Nee, dit betekent een kaalslag en vraagt daarmee om herplant. Deze kosten zijn vele malen hoger. Bij verdere uitwerking van IBOR beleid en daarna boombeheerplannen krijgt het onderdeel boomziektes specifieke aandacht in relatie tot risico's en kostenbeheersing.

- Leveren deze zieke bomen geen extra gevaar op gezien het veranderende klimaat (meer kans op stormen.) Ja dit klopt. Vandaar ook de extra inspectie (en snoei) om dit risico af te dekken.

Blz. 28 Jongerenwerk.
Vanaf 2022 is er structureel € 70.000,- nodig.
Vraag:
- Hoe is dit bedrag tot stand gekomen?
- Hoe wordt de raad van de resultaten op de hoogte gehouden? Directe aanleiding was de toename van de jongerenoverlast in de openbare ruimte. Afgelopen jaar zijn we in gesprek geweest met het werkveld (politie, Boa's, onderwijs, welzijn) om na te gaan hoe we hier gezamenlijk in kunnen optrekken. Uiteindelijk zijn we op basis daarvan tot de conclusie gekomen dat de komst van een ambulant jongerenwerk wenselijk is en de linking pin moet worden voor jongeren en het werkveld. In overleg met Mikado zijn we tot dit bedrag gekomen. We zijn voornemens om na een evaluatie voor 2023 te besluiten of de inzet van ambulant jongerenwerk structureel gewenst is.

Blz. 31. Nieuwbouw voortgezet onderwijs.
Op basis van de actuele leerlingen aantallen draagt Duiven 42% hier aan bij.
Vraag:
- Om hoeveel leerlingen gaat het? Op dit moment (laatste teldatum: 1-10-20200 telt het Candea **1897** leerlingen (voor beide locaties tezamen: Saturnus en Eltensestraat)

Blz. 52 Beheerplan groen, verhardingen, riolering en openbare verlichting.
Er wordt gesteld dat het beheerplan riolering uit het watertakenplan wordt betaald. Er is oer het watertakenplan bekend dat deze dateert uit 2016. Deze wordt iedere keer tussen de 4-6 jaar opnieuw vastgesteld. Voor Duiven is dit periode 2017-2021.
Vraag:
- In hoeverre heeft het beschikbare budget van het (wellicht hernieuwd vast te stellen) watertakenplan dan invloed op het vast te stellen beheerplan riolering lees: kan deze methodiek ook een budgettaire beperking zijn voor het beheerplan riolering? Nee, het watertakenplan is het beleidskader waarin we de hoofdlijn uitstippelen met de financiële kaders. Dat werken we verder uit in een beheerplan.

Hierbij vragen Voorjaarsnota 2021 - Zetel Arends.

Blz 15. Verkiezingen 2022.
Screening wethouderskandidaten .
Vraag:
Waarom wordt bij de Gemeente neergelegd?
Is dit een taak van de Gemeente ? of is dit juist een zaak van de politieke partijen die een wethouder leveren?
Vanuit de provincie wordt erop aangedrongen is dit verplicht?

- De politieke partijen hebben een verantwoordelijkheid voor het selecteren van raadsleden en wethouderskandidaten en hebben dus ook de verantwoordelijkheid voor het letten op integriteitsaspecten daarbij. Het onderzoek bestaat uit een gesprek en een antecedentenonderzoek
- De burgemeester heeft een bijzondere verantwoordelijkheid ten aanzien van de integriteit van het gemeentebestuur.
- Een integriteitsonderzoek naar kandidaat-wethouders is al toegepast voor nieuwe wethouders sinds een aantal jaren
- Gelet op het toenemende belang van integriteit in het gemeentebestuur, is het goed om de aanbeveling van de CdK en de minister van BZK over te nemen om integriteitsonderzoek onder kandidaat-wethouders standaard onderdeel te maken van de voordrachtprocedure. Vandaar dat daar nu geld voor gevraagd wordt in de VJN.
- De € 12.000 is gebaseerd op 4 x een onderzoek van € 3.000

Blz 19. Geluk.
Vraag: Is de Vrije Universiteit /Liemers Hope XXL in staat een wetenschappelijk onderzoek uit te voeren en een conclusie/resultaten vast te leggen?
Is dit onderzoek voor de Gemeente Duiven uitgevoerd?
Hoe komt men aan de scoren 8 als een redelijke groep lager scoort in relatie met jongeren die gereageerd hebben?
Hoe groot is de groep jongeren?
Wat zegt dat over de ouderen?
Onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met Hope XXL in de gehele Liemers. Als nulmeting in het streven van Hope XXL om de Liemers een gelukkige regio te maken. Onderzoek is uitgevoerd door de Vrije Universiteit Amsterdam. Onderzoek is uitgevoerd door Anne Landvreugd onder verantwoordelijkheid van Prof. Dr. M. Bartels (Universitair onderzoekshoogleraar Genetica en Welzijn). De conclusies van het onderzoek zijn in april van dit jaar nog gepresenteerd aan het college en er zijn hiervan een drietal overzichtelijke factsheets beschikbaar. We zullen er voor zorgen dat deze via de griffie onder de raadsleden worden verspreid. In totaal hebben 1719 inwoners gereageerd waarvan 1508 jongeren onder de 18 jaar. Dit hoge aantal jongeren komt vooral omdat de Liemerse scholen hier actief bij betrokken zijn geweest.

Het is de bedoeling dit onderzoek volgend jaar te herhalen. Overigens gaf de laatste burgerpeiling 2019 “Waar staat je gemeente? “ook aan dat onze inwoners de tevredenheid over hun leven in het algemeen met 7,8 beoordelen.

Wat minder bijdraagt is buurtvoorzieningen ,inzet voor duurzaamheid en mogelijkheden voor recreatie /buitenactiviteiten lezen we.
Hoe komt men aan deze conclusie en is dit onderzocht in de Gemeente Duiven.? Onderdeel van het onderzoek was ook welke omgevingsfactoren in meer en in mindere mate bijdragen aan het geluk van de deelnemers.

Op welke manier wil men hiermee terug gaan naar de inwoners? Het college vindt het geluk van de inwoner een belangrijke factor die mee moet wegen bij besluiten en keuzes. Betrokkenheid van de gemeenteraad en de inwoners bij het verder verkennen van het thema geluk zou een goede zaak zijn. Het organiseren van een thema-avond over dit onderwerp kan desgewenst een logische stap zijn.

Blz 23: Basis op orde groenrenovaties.
Vraag: Wat wordt verstaan onder voldoende basis? Het in beeld hebben van alle assets en beheergroepen en de digitale verwerking daarvan. Inclusief gegevens met betrekking tot kwaliteitsniveau, soort en levensduur. Deze informatie is essentieel voor o.a. grootonderhoud-, renovatieplannen en integraal werken.
Welke onderdelen ontbreken nog? In de ronde worden de huidige gegevens gecontroleerd en aangevuld met gegevens met betrekking tot kwaliteitsniveau, levensduur en soort.

Blz 24: Essentaksterfte.
Vraag: Wat betekent IBOR? Integraal Beheer Openbare Ruimte.
Wat is de reden om op de uitkomst IBOR te wachten? Binnen het IBOR wordt het ambitieniveau bepaalt: er worden keuzes gemaakt ten aanzien van het kwaliteitsniveau in relatie tot de kosten en beschikbare middelen en doelmatigheid ten opzichte van de andere disciplines zoals wegen, riolering enzovoorts. Dit geeft een kader voor de verdere uitwerking per vakdiscipline.
Aan welke termijn moeten we denken? De planning is om Q2 2022 te starten met het opstellen van plannen op vakdisciplineniveau.

Blz 30/31 : Opdrachtverstrekking Stichting SHO.
Vraag: Waarom wordt het bedrag in een keer beschikbaar gesteld? Het college kiest ervoor om dit bedrag in een keer uit te betalen in 2022 zodat het totale bedrag als eenmalig bedrag ten laste valt van 2022. We streven ernaar eenmalige uitgave zoveel mogelijk naar voren te halen.
In het geval van SHO zullen we nog wel moeten overleggen met hen op welke wijze we het bedrag gaan uitbetalen in 1 keer of in meerdere delen. De huidige financiële situatie van de stichting onder andere ten gevolge van de Corona crisis zal daarbij ook meegewogen worden.

Blz 37:Voorbereiding op de Wet Kwaliteitsborging.
Vraag: In deze passage wemelt het van afkortingen graag duidelijkheid en uitleg?
VTH : Vergunning, Toezicht, Handhaving
Wkb : Wet kwaliteitsborging
OW : Omgevingswet

Nog een laatste opmerking:
Er staan in deze Voorjaarsnota vele afkortingen graag een lijst van alle afkortingen met de betekenissen.
Vr gr P. Arends - Zetel Arends.

VOG Verklaring Omtrent goed Gedrag
VGGM Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden
RID Regionaal Inkoop- Dienstencentrum
NV Naamloze Vennootschap
EU Europese Unie
SLA Service Level Agreement (Dienstenovereenkomst)
RES Regionale Energie Strategie
AB Algemeen Bestuur
WMO Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WW WerkeloosheidsWet
ICT Informatie- en Communicatie Technologie
VNG Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VWS Volksgezondheid, Welzijn en Sport
BRP Basis Registratie Personen
TONK Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
CBS Centraal Bureau voor de Statistiek
Wgs Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
TOZO Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
RSD Regionale Sociale Dienst
MKB Midden- en KleinBedrijf
G7 Grote 7 gelderse gemeenten
GVJB Gelderse Verbeteragenda JeugdBescherming
MGR Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
SDCG Sociaal Domein Centraal Gelderland
VVE Voor- en Vroegschoolse Educatie
OAB Onderwijs Achterstanden Beleid
WK WereldKampioenschap
IKC Integraal KindCentrum
IBOR Integraal Beheer Openbare Ruimte
IHP Integraal Huisvestings Plan
MR Medezeggenschaps Raad
PO Primair Onderwijs
MKBA Maatschappelijke Kosten Baten Analyse
ROC Regionaal Opleidings Centrum
DVV Door Vriendschap Vooruit
SHO Spoed, Horsterpark en OG-tent
BTW Belasting op Toegevoegde Waarde
GRHVOL Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs de Liemers
GR Gemeenschappelijke Regeling
RPW Regionaal Programma Werklocaties
CE Circulaire Economie
LEV Liemerse Economische Visie
CO2 Koolstofdioxide
RSW Regionale Strategie Warmte
DSO Digitaal Stelsel Omgevingsrecht
Wkb Wet Kwaliteits Borging
Ow Omgevings Wet
VTH Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

MIRT Meerjarenprograama Infrastructuur, Ruimte en Transport
OCW Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODRA OmgevingsDienst Regio Arnhem
BBV Besluit Begroting en Verantwoording
SKKG Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties
ROB Raad voor Openbaar Bestuur
BOG BewonersOverleG
VO Voortgezet Onderwijs

Lijst van afkortingen

VOG Verklaring Omtrent goed Gedrag
VGGM Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden
RID Regionaal Inkoop- Dienstencentrum
NV Naamloze Vennootschap
EU Europese Unie
SLA Service Level Agreement (Dienstenovereenkomst)
RES Regionale Energie Strategie
AB Algemeen Bestuur
WMO Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WW WerkeloosheidsWet
ICT Informatie- en Communicatie Technologie
VNG Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VWS Volksgezondheid, Welzijn en Sport
BRP Basis Registratie Personen
TONK Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
CBS Centraal Bureau voor de Statistiek
Wgs Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
TOZO Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
RSD Regionale Sociale Dienst
MKB Midden- en KleinBedrijf
G7 Grote 7 gelderse gemeenten
GVJB Gelderse Verbeteragenda JeugdBescherming
MGR Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
SDCG Sociaal Domein Centraal Gelderland
VVE Voor- en Vroegschoolse Educatie
OAB Onderwijs Achterstanden Beleid
WK WereldKampioenschap
IKC Integraal KindCentrum
IBOR Integraal Beheer Openbare Ruimte
IHP Integraal Huisvestings Plan
MR Medezeggenschaps Raad
PO Primair Onderwijs
MKBA Maatschappelijke Kosten Baten Analyse
ROC Regionaal Opleidings Centrum
DVV Door Vriendschap Vooruit
SHO Spoed, Horsterpark en OG-tent
BTW Belasting op Toegevoegde Waarde
GRHVOL Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs de Liemers
GR Gemeenschappelijke Regeling
RPW Regionaal Programma Werklocaties
CE Circulaire Economie
LEV Liemerse Economische Visie
CO2 Koolstofdioxide
RSW Regionale Strategie Warmte
DSO Digitaal Stelsel Omgevingsrecht
Wkb Wet Kwaliteits Borging
Ow Omgevings Wet

VTH Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
MIRT Meerjarenprograama Infrastructuur, Ruimte en Transport
OCW Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODRA OmgevingsDienst Regio Arnhem
BBV Besluit Begroting en Verantwoording
SKKG Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties
ROB Raad voor Openbaar Bestuur
BOG BewonersOverleG
VO Voortgezet Onderwijs

Hope XXL

Geluksonderzoek De Liemers

50% 50%

1508
deelnemers

8 – 17
jaar

Hoe tevreden ben je met jouw leven?

Jongens
8.03

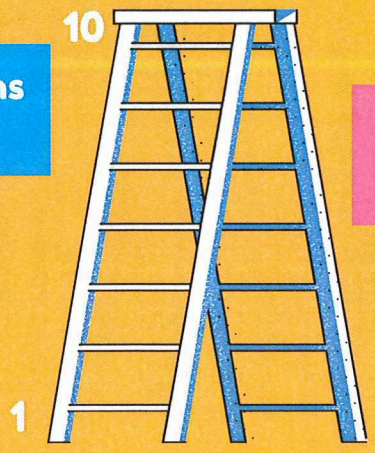

Meiden
7.62

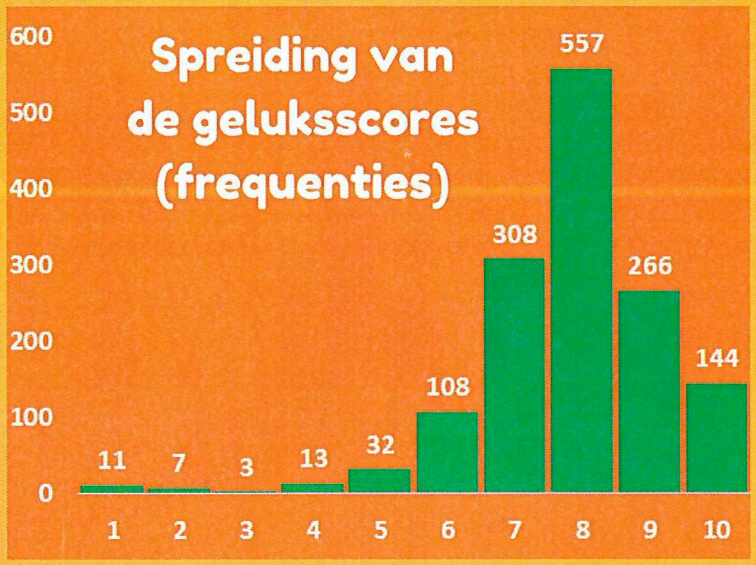

Welke omgevingsfactoren dragen bij aan jouw geluk?

In meerdere mate

Onderdeel van de gemeenschap zijn

Veiligheid

Kwaliteit van leven in jouw gemeente

In mindere mate

Buurtvoorzieningen

Inzet voor duurzaamheid

Mogelijkheden tot recreatie en buitenactiviteiten

Hope XXL

Geluksonderzoek De Liemers

49% 51%

1719
deelnemers

8 - 96
jaar

Hoe tevreden bent u met uw leven?

Mannen
8.01

Vrouwen
7.59

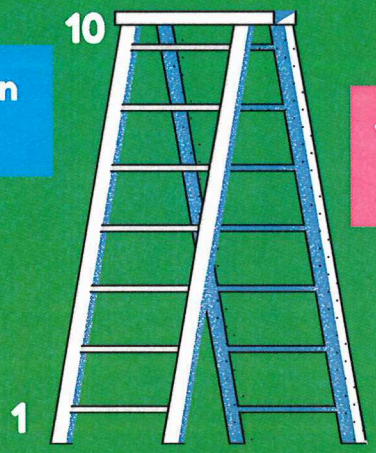

Spreiding van de geluksscores (frequenties)

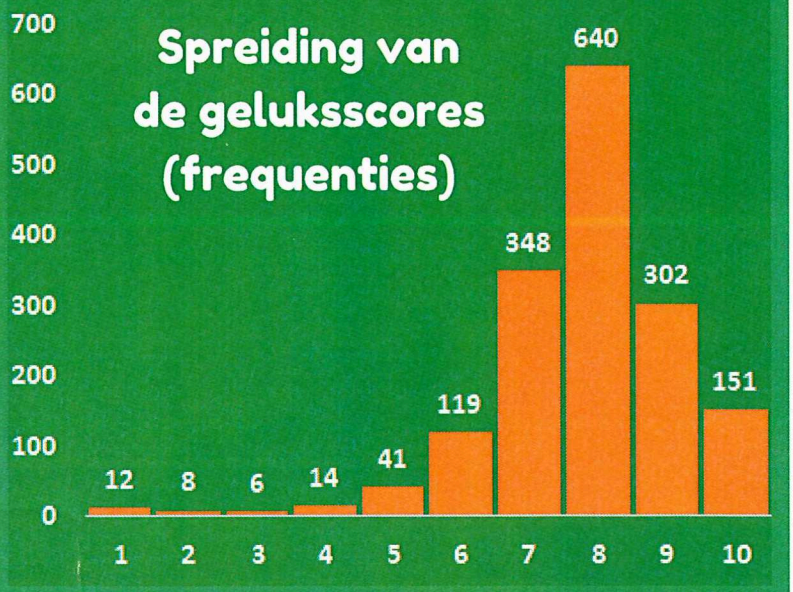

Welke omgevingsfactoren dragen bij aan uw geluk?

In meerdere mate

- Onderdeel van de gemeenschap zijn
- Veiligheid
- Kwaliteit van leven in uw gemeente

In mindere mate

- Buurtvoorzieningen
- Inzet voor duurzaamheid
- Mogelijkheden tot recreatie en buitenactiviteiten

Hope XXL

Geluksonderzoek De Liemers

44% 56%

203
deelnemers

18 - 96
jaar

Hoe tevreden bent u met uw leven?

Mannen
7.93

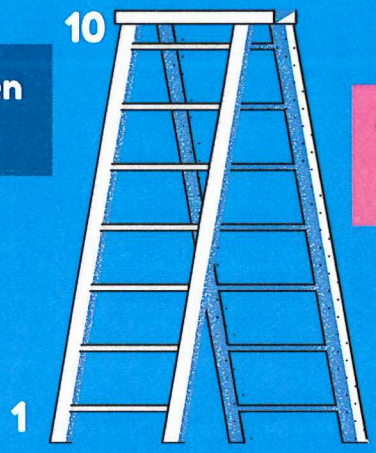

Vrouwen
7.35

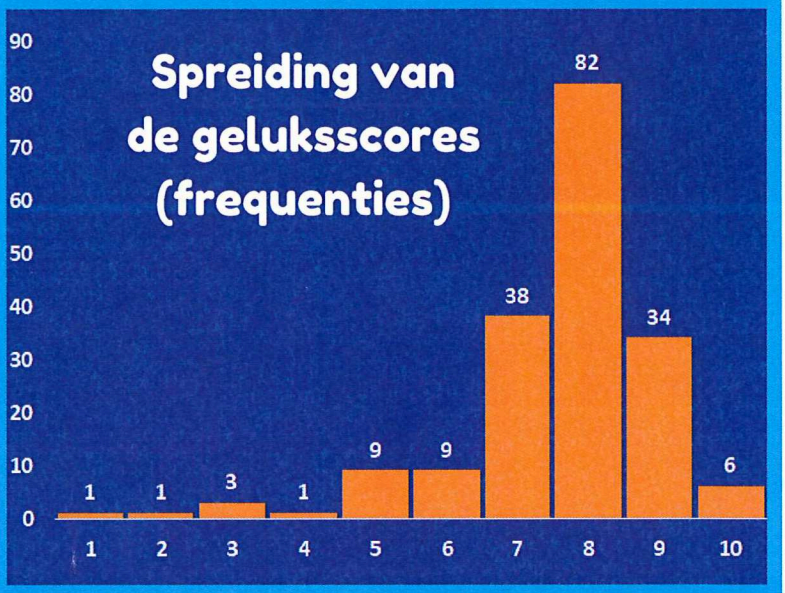

Welke omgevingsfactoren dragen bij aan uw geluk?

In meerdere mate

Kwaliteit van leven in uw buurt

Veiligheid

Kwaliteit van leven in uw gemeente

In mindere mate

Buurtvoorzieningen

Inzet voor duurzaamheid

Mogelijkheden tot recreatie en buitenactiviteiten

Kon pagina 1 uit document Bijlage - A13a. College van B&W - Kennisgeving Verdeelwijze incidentele middelen Jeugdzorg 2022 en gevolgen Voorjaarsnota 2021.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document Bijlage - A13a. College van B&W - Kennisgeving Verdeelwijze incidentele middelen Jeugdzorg 2022 en gevolgen Voorjaarsnota 2021.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën en Regio's

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk

Contactpersoon
postbus gemeentefonds

postbus.gf@minbzk.nl

Kenmerk
2021-0000324897

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum 29 juni 2021

Betreft Verdeelwijze incidentele middelen jeugdzorg 2022

Geacht college,

Op 18 mei jl. heeft de Commissie van Wijzen uitspraak gedaan en advies gegeven[1] over het geschil tussen Rijk en gemeenten over de structurele financiering van de jeugdzorg. Naar aanleiding van de uitspraak is het Kabinet in gesprek gegaan met gemeenten waarna besloten is dat het Kabinet in 2022 € 1,314 miljard extra beschikbaar stelt aan gemeenten voor de tekorten vanwege de jeugdzorg[2]. Gemeenten committeren zich daarbij aan de invulling van een set aan maatregelen die in 2022 een besparing van € 214 miljoen opleveren. Het gaat deels over maatregelen waarover recentelijk (april 2021) ook al afspraken met gemeenten zijn gemaakt.

Daarnaast gaan Rijk en de VNG, in samenwerking met andere betrokken partijen (o.a. cliënten, aanbieders en professionals), aan de slag met het opstellen van een Hervormingsagenda. Deze agenda bestaat uit de combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd.

Omdat gemeenten duidelijkheid nodig hebben ten aanzien van het opstellen van hun begroting voor 2022 informeer ik u in deze brief over de wijze van verdeling van de extra middelen. Na consultatie met de VNG is besloten om, net zoals de eerder toegekende incidentele middelen jeugd, de verdeling volgens het huidige subcluster jeugdhulp in de algemene uitkering te laten plaatsvinden. In de bijlage bij deze brief is een indicatiebedrag per gemeente opgenomen. Komende septembercirculaire zal de daadwerkelijke verwerking van de € 1,314 miljard in de algemene uitkering van het gemeentefonds plaatsvinden. Door actualisatie van de maatstaven bij de septembercirculaire (en volgende circulaires), zal de nu gepresenteerde verdeling nog wijzigen.

Een nieuw kabinet zal moeten besluiten over de structurele financiën en noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel om de jeugdzorg in de toekomst effectief en beheersbaar te houden. De uitspraak van de Commissie van

[1] Jeugdzorg: een onderwerp van aanhoudende zorg
[2] Kamerstukken II 2020/21, 31839, nr. 779

Wijzen dient daarbij als zwaarwegende inbreng. In de tussentijd zal ik met de VNG en het IPO in gesprek blijven over het toezicht op de begroting 2022.

Hoogachtend,

Mede namens de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Aa en Hunze	€	1.380.575
Aalsmeer	€	1.554.552
Aalten	€	1.926.220
Achtkarspelen	€	3.027.665
Alblasserdam	€	1.854.411
Albrandswaard	€	1.453.193
Alkmaar	€	9.353.379
Almelo	€	7.847.296
Almere	€	21.084.962
Alphen aan den Rijn	€	7.779.946
Alphen-Chaam	€	427.477
Altena	€	3.548.026
Ameland	€	236.878
Amersfoort	€	13.602.542
Amstelveen	€	4.267.440
Amsterdam	€	65.797.717
Apeldoorn	€	13.128.853
Arnhem	€	16.590.823
Assen	€	7.042.706
Asten	€	860.169
Baarle-Nassau	€	445.425
Baarn	€	1.744.424
Barendrecht	€	2.893.074
Barneveld	€	4.155.177
Beek	€	959.991
Beekdaelen	€	2.362.708
Beemster	€	596.217
Beesel	€	872.502
Berg en Dal	€	2.382.879
Bergeijk	€	981.651
Bergen L	€	833.250
Bergen NH	€	1.289.566
Bergen op Zoom	€	5.339.788
Berkelland	€	2.638.418
Bernheze	€	1.847.954
Best	€	1.877.758
Beuningen	€	1.706.104
Beverwijk	€	3.655.698
Bladel	€	1.156.918
Blaricum	€	486.228
Bloemendaal	€	918.584
Bodegraven-Reeuwijk	€	1.819.327
Boekel	€	679.568
Borger-Odoorn	€	1.726.523
Borne	€	1.594.467

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Borsele	€	1.469.593
Boxmeer	€	1.729.984
Boxtel	€	2.490.621
Breda	€	12.526.508
Brielle	€	818.825
Bronckhorst	€	1.824.518
Brummen	€	1.338.717
Brunssum	€	2.894.329
Bunnik	€	752.736
Bunschoten	€	1.399.918
Buren	€	1.404.569
Capelle aan den IJssel	€	5.857.220
Castricum	€	1.651.873
Coevorden	€	2.576.306
Cranendonck	€	1.258.554
Cuijk	€	1.978.983
Culemborg	€	2.078.648
Dalfsen	€	1.648.538
Dantumadiel	€	1.680.820
De Bilt	€	2.310.843
De Fryske Marren	€	3.242.105
De Ronde Venen	€	1.878.925
De Wolden	€	1.300.663
Delft	€	7.086.119
Den Helder	€	5.209.722
Deurne	€	2.125.638
Deventer	€	9.575.861
Diemen	€	1.849.023
Dinkelland	€	1.254.267
Doesburg	€	986.999
Doetinchem	€	5.218.135
Dongen	€	1.646.862
Dordrecht	€	11.073.835
Drechterland	€	1.257.055
Drimmelen	€	1.362.819
Dronten	€	3.187.614
Druten	€	1.446.599
Duiven	€	1.769.772
Echt-Susteren	€	2.217.169
Edam-Volendam	€	1.542.065
Ede	€	8.826.466
Eemnes	€	520.103
Eemsdelta	€	4.192.905
Eersel	€	1.084.437
Eijsden-Margraten	€	1.197.241

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Eindhoven	€	17.213.384
Elburg	€	2.035.062
Emmen	€	10.348.135
Enkhuizen	€	1.670.290
Enschede	€	15.852.531
Epe	€	2.105.350
Ermelo	€	2.108.853
Etten-Leur	€	3.292.951
Geertruidenberg	€	1.413.917
Geldrop-Mierlo	€	2.831.411
Gemert-Bakel	€	2.043.276
Gennep	€	1.442.275
Gilze en Rijen	€	1.805.069
Goeree-Overflakkee	€	3.414.592
Goes	€	2.800.182
Goirle	€	1.521.093
Gooise Meren	€	2.959.471
Gorinchem	€	3.209.255
Gouda	€	5.437.770
Grave	€	852.111
Groningen	€	17.398.087
Gulpen-Wittem	€	713.776
Haaksbergen	€	1.432.076
Haarlem	€	11.874.596
Haarlemmermeer	€	9.599.831
Halderberge	€	1.779.638
Hardenberg	€	4.641.385
Harderwijk	€	4.240.075
Hardinxveld-Giessendam	€	1.204.238
Harlingen	€	1.483.333
Hattem	€	802.743
Heemskerk	€	2.667.541
Heemstede	€	1.221.831
Heerde	€	1.190.504
Heerenveen	€	3.963.782
Heerhugowaard	€	5.449.402
Heerlen	€	10.351.776
Heeze-Leende	€	715.722
Heiloo	€	1.184.693
Hellendoorn	€	2.629.497
Hellevoetsluis	€	2.904.925
Helmond	€	8.367.960
Hendrik-Ido-Ambacht	€	2.330.328
Hengelo O	€	6.660.230
Het Hogeland	€	4.297.531

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Heumen	€	914.787
Heusden	€	2.725.396
Hillegom	€	1.501.682
Hilvarenbeek	€	682.559
Hilversum	€	6.092.291
Hoeksche Waard	€	4.852.776
Hof van Twente	€	1.891.798
Hollands Kroon	€	3.091.604
Hoogeveen	€	5.113.284
Hoorn	€	6.984.144
Horst aan de Maas	€	2.167.887
Houten	€	3.612.078
Huizen	€	2.595.378
Hulst	€	1.536.735
IJsselstein	€	2.633.216
Kaag en Braassem	€	1.235.744
Kampen	€	4.806.791
Kapelle	€	825.502
Katwijk	€	4.557.167
Kerkrade	€	4.890.130
Koggenland	€	1.172.467
Krimpen aan den IJssel	€	2.156.334
Krimpenerwaard	€	3.259.235
Laarbeek	€	1.358.165
Landerd	€	1.005.655
Landgraaf	€	3.703.507
Landsmeer	€	573.658
Langedijk	€	2.016.045
Lansingerland	€	4.006.193
Laren	€	412.469
Leeuwarden	€	12.028.727
Leiden	€	7.935.726
Leiderdorp	€	1.659.759
Leidschendam-Voorburg	€	4.941.544
Lelystad	€	8.189.272
Leudal	€	1.808.035
Leusden	€	1.779.094
Lingewaard	€	3.258.588
Lisse	€	1.296.662
Lochem	€	1.654.261
Loon op Zand	€	1.620.162
Lopik	€	822.201
Losser	€	1.713.527
Maasdriel	€	1.412.420
Maasgouw	€	1.385.574

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Maassluis	€	2.427.952
Maastricht	€	8.812.916
Medemblik	€	3.260.409
Meerssen	€	1.110.088
Meierijstad	€	5.570.163
Meppel	€	3.197.105
Middelburg	€	3.881.445
Midden Drenthe	€	2.192.983
Midden-Delfland	€	836.026
Midden-Groningen	€	5.852.572
Mill en Sint Hubert	€	671.903
Moerdijk	€	2.325.781
Molenlanden	€	2.679.167
Montferland	€	2.443.252
Montfoort U	€	674.123
Mook en Middelaar	€	365.018
Neder-Betuwe	€	1.955.866
Nederweert	€	917.769
Nieuwegein	€	4.916.878
Nieuwkoop	€	1.394.345
Nijkerk	€	2.905.985
Nijmegen	€	15.016.760
Nissewaard	€	7.117.181
Noardeast-Fryslân	€	4.358.545
Noord-Beveland	€	419.421
Noordenveld	€	1.982.147
Noordoostpolder	€	3.836.178
Noordwijk	€	2.410.123
Nuenen c.a.	€	1.099.521
Nunspeet	€	2.165.474
Oegstgeest	€	1.282.080
Oirschot	€	866.068
Oisterwijk	€	1.784.211
Oldambt	€	3.793.704
Oldebroek	€	1.810.969
Oldenzaal	€	2.301.293
Olst-Wijhe	€	1.263.269
Ommen	€	1.191.610
Oost Gelre	€	1.734.422
Oosterhout	€	4.030.781
Ooststellingwerf	€	2.056.575
Oostzaan	€	496.200
Opmeer	€	629.540
Opsterland	€	2.307.751
Oss	€	7.411.908

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Oude IJsselstreek	€	2.703.613
Ouder-Amstel	€	669.832
Oudewater	€	519.015
Overbetuwe	€	3.548.646
Papendrecht	€	2.398.640
Peel en Maas	€	2.396.052
Pekela	€	1.407.313
Pijnacker-Nootdorp	€	3.903.998
Purmerend	€	6.947.524
Putten	€	1.625.233
Raalte	€	2.462.138
Reimerswaal	€	1.820.146
Renkum	€	1.985.696
Renswoude	€	300.636
Reusel-De Mierden	€	808.543
Rheden	€	3.746.110
Rhenen	€	1.341.864
Ridderkerk	€	3.034.119
Rijssen-Holten	€	3.184.239
Rijswijk	€	4.499.952
Roerdalen	€	1.282.361
Roermond	€	5.127.067
Roosendaal	€	5.919.525
Rotterdam	€	62.108.692
Rozendaal	€	44.654
Rucphen	€	1.445.109
Schagen	€	2.952.502
Scherpenzeel	€	754.154
Schiedam	€	6.105.227
Schiermonnikoog	€	46.135
Schouwen-Duiveland	€	1.833.876
's-Gravenhage	€	49.721.498
's-Hertogenbosch	€	11.517.540
Simpelveld	€	766.284
Sint-Anthonis	€	714.240
Sint-Michielsgestel	€	1.656.993
Sittard-Geleen	€	8.085.552
Sliedrecht	€	2.556.224
Sluis	€	1.065.937
Smallingerland	€	5.814.466
Soest	€	2.891.551
Someren	€	958.008
Son en Breugel	€	902.057
Stadskanaal	€	3.259.683
Staphorst	€	1.039.938

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Stede Broec	€	1.715.885
Steenbergen	€	1.361.532
Steenwijkerland	€	3.393.084
Stein	€	1.658.938
Stichtse Vecht	€	3.586.022
Sudwest Fryslan	€	6.864.585
Terneuzen	€	3.897.819
Terschelling	€	139.716
Texel	€	832.135
Teylingen	€	1.884.304
Tholen	€	2.167.031
Tiel	€	3.416.636
Tilburg	€	18.495.834
Tubbergen	€	1.170.041
Twenterand	€	3.143.563
Tynaarlo	€	2.162.947
Tytsjerksteradiel	€	2.484.405
Uden	€	3.204.886
Uitgeest	€	807.852
Uithoorn	€	1.988.200
Urk	€	1.712.745
Utrecht	€	26.018.929
Utrechtse Heuvelrug	€	2.816.960
Vaals	€	559.850
Valkenburg aan de Geul	€	921.867
Valkenswaard	€	1.932.772
Veendam	€	2.924.424
Veenendaal	€	6.003.491
Veere	€	980.256
Veldhoven	€	2.819.887
Velsen	€	5.076.619
Venlo	€	7.974.564
Venray	€	3.243.600
Vijfheerenlanden	€	4.369.988
Vlaardingen	€	6.299.057
Vlieland	€	62.057
Vlissingen	€	3.696.974
Voerendaal	€	772.392
Voorschoten	€	1.624.135
Voorst	€	1.458.125
Vught	€	1.759.480
Waadhoeke	€	3.827.324
Waalre	€	850.568
Waalwijk	€	3.300.433

Directoraat-generaal
Directie Bestuur, Financiën
en Regio's

Datum
29 juni 2021

Kenmerk
2021-0000324897

Bijlage indicatiebedragen incidentele compensatie jeugdhulp 2022

Gemeente		indicatiebedrag per gemeente
Waddinxveen	€	1.893.310
Wageningen	€	2.236.436
Wassenaar	€	1.267.734
Waterland	€	881.944
Weert	€	3.336.413
Weesp	€	1.245.825
West Betuwe	€	2.874.754
West Maas en Waal	€	953.807
Westerkwartier	€	5.164.576
Westerveld	€	1.055.955
Westervoort	€	1.380.700
Westerwolde	€	2.086.691
Westland	€	6.375.927
Weststellingwerf	€	2.011.276
Westvoorne	€	429.767
Wierden	€	1.431.899
Wijchen	€	2.871.191
Wijdemeren	€	978.542
Wijk bij Duurstede	€	1.593.819
Winterswijk	€	2.175.838
Woensdrecht	€	1.101.729
Woerden	€	3.359.596
Wormerland	€	993.182
Woudenberg	€	1.046.648
Zaanstad	€	14.536.479
Zaltbommel	€	2.134.356
Zandvoort	€	1.157.019
Zeewolde	€	1.527.187
Zeist	€	4.810.632
Zevenaar	€	3.331.264
Zoetermeer	€	11.573.345
Zoeterwoude	€	644.617
Zuidplas	€	2.734.160
Zundert	€	1.053.464
Zutphen	€	4.954.352
Zwartewaterland	€	1.660.100
Zwijndrecht	€	4.046.116
Zwolle	€	12.261.141
Totaal	€	1.314.000.000

Voetbalvereniging Door Vriendschap Vooruit

Sportcomplex Hosterpark, Westsingel 35 6921 RX Duiven; Tel: 0316 – 281 707
Correspondentieadres: De Handboog 44, 6921 TJ Duiven
Bankrekeningnummer: NL52 ABO 0315 4860 90, T.n.v. Penningmeester DVV
K.v.K. nr. 40120888

Betreft : "de (trainings) grasvelden van DVV "

Duiven, 1 juli 2021

Geachte raad,

Zoals inmiddels bekend kampt de voetbalvereniging DVV, naast de matige kwaliteit van de (trainings-) grasvelden, reeds een aantal jaren met een structureel capaciteitsprobleem rond de benodigde trainingsvelden. Door overbelasting van de trainingsgrasvelden ontstaat al vroeg in het seizoen ook een kwaliteitsprobleem, d.w.z. een matige tot slechte conditie van deze velden. Met name de forse groei van de seniorenelftallen de laatste jaren vraagt om meer en betere trainingsfaciliteiten. Het in 2019 vervangen nieuwe kunstgrasveld is zeer positief ontvangen en wordt maximaal benut maar geeft ook een groot contrast binnen de vereniging m.b.t. de trainingsfaciliteiten. (lees onvrede). De Gemeente heeft gelukkig in 2020 gehoor gegeven aan de noodkreet van DVV en aan Green Engineers – Ede de opdracht gegeven onderzoek te doen. De bevindingen, met de nodige input van DVV o.a. zijn inmiddels opgetekend door hen in een rapport (21-08-20) Belangrijkste conclusie uit het rapport is dat DVV een overbelasting (**capaciteitstekort**) heeft van **1170 uur** voor de trainingen! Het advies is in dit rapport om een 1,5 extra trainingsveld te creëren en dan specifiek kunstgras. (trainingscapaciteit 1000 uur per seizoen versus 350 uur voor een normaal grastrainingsveld) Een forse investering. Dit betekent ook dat een nieuw kunstgrasveld moet worden voorzien van (LED) verlichting. Voor de oefenhoek is alleen kunstgras nodig, deze heeft reeds verlichting.

Uiteraard dient hierbij de toekomstige ontwikkeling van DVV meegenomen te worden d.w.z. hoe ziet de vereniging eruit qua grootte de komende 10 jaar. De vergrijzing in Duiven neemt toe, aanwas van jongens en meisjes (pupillen) stagneert enigszins daarentegen groeit het seniorenvoetbal in combinatie met een sterke groei van het damesvoetbal en aanvullend seniorenvoetbal. (35+ - 40 + en 60 + 'walking-football') Komend seizoen neemt DVV met maar liefst **68 teams** deel aan de KNVB-competities. (+2 elftallen in vergelijk met dit seizoen)

Voor de korte termijn (**seizoen 2021-2022**) is DVV enorm gebaat bij het besluit van de Gemeente met de uitbreiding van de verlichte trainingscapaciteit. Het aanbrengen van verlichting rondom een wedstrijdveld geeft extra mogelijkheden omdat met name de wat jongere jeugd daar naar kan uitwijken. (en er al meer ruimte komt in het strakke schema) Daarnaast heeft de Gemeente de gras trainingsvelden 5 en 6 onder de loep genomen en gekozen voor het weghalen van de beplanting en een ballenvanger ertussen geplaatst opdat er ook meer ruimte ontstaat om de velden te ontzien. De ervaringen (lees meerwaarde) zijn er nog niet vanuit DVV mede als gevolg van de coronamaatregelen.

In de constructieve gesprekken (en opgestelde notities) met de Gemeente over de lange termijn invulling, heeft DVV aangegeven het extra kunstgrasveld + verlichting te realiseren op het **HOOFDVELD**. Voor het komend seizoen betekent dit extra trainingscapaciteit (5 avonden maximaal 4 uur) waarbij door intensiever gebruik de kwaliteit van de grasmat een seizoen minder zal zijn wordt ingecalculeerd.
In het **seizoen 2022/2023** het hoofdveld voorzien van kunstgras kent vele + argumenten vanuit DVV om te realiseren:
*net als veld 7 permanent te bespelen voor trainingen en wedstrijden!
*trainingen op veld 1 (direct naast de kleedkamers) geef een veiliger gevoel voor de jongste jeugd. Veld 4 (oorspronkelijke keuze) ligt in een uithoek. Verlichting richting dit veld is er niet.
*materialen (doeltjes, pionnen, ballen etc.) hoeven maar op korte afstand te worden meegesleept.
*beheerders hebben zicht op de trainingsvelden. Dit verdwijnt als veld 4 (of veld 2 en 3) als trainingsveld gaat fungeren.
*alle trainingen vinden plaats rondom de kleedkamers en clubhuis.
*de jongste jeugd speelt nog geen competitie. Deze trainen alleen, waarbij ouders, opa's en oma's de trainingen massaal bezoeken en hoofdveld geeft vele faciliteiten incl. clubhuis. (kopje koffie)
*incidenteel kunnen KNVB-wedstrijden (en natuurlijk oefenwedstrijden) in de avonduren worden gespeeld. (Wedstrijdverlichting conform KNVB eisen voor officiële wedstrijden kan in de tijd altijd overwogen worden) Veld 7, kunstgras, is te allen tijde alternatief.
*de kwaliteit van de grasmat van het hoofdveld is geen issue meer en het onderhoud worden teruggebracht tot noodzakelijke invulling. (als veld 7)
*de maximale afmetingen conform KNVB-richtlijnen van het kunstgrasveld leveren, net als veld 7, geen belemmering op voor spelen van competitievoetbal.
*de langjarige discussie over kwaliteit van de grasmat hoofdveld versus noodzakelijk onderhoud verdwijnt.
*het hoofdveld kan in het weekend MAXIMAAL benut worden voor competitievoetbal, d.w.z. zowel op zaterdag en de zondag minimaal 3 competitiewedstrijden. (ook voor niet selectie-elftallen = goodwill)
*meer exposure en omzet in clubhuis, immers het hoofdveld grenst letterlijk aan het terras van clubhuis en heeft tribune.
*op langere termijn avondwedstrijden (regionale derby's etc.) in relatie tot noodzakelijke wedstrijdverlichting conform eisen KNVB (op verzoek DVV) nader bekijken (kosten-baten)

DVV is, zeker na een lastige en moeizame "coronatijd", blij dat het i.s.m. de Gemeente haar leden perspectief kan bieden voor komend seizoen en zeker het seizoen 2022/2023 met 1,5 kunstgrasveld extra! (Incl. de 'keepershoek' voorzien van kunstgras= ook, naast dagelijks trainen dan geschikt voor KNVB-pupillen wedstrijden)
Alle leden zullen met enthousiasme de meer mogelijkheden rond trainingscapaciteit begroeten en ook met name de lagere senioren en juniorenteams krijgen betere trainingsfaciliteiten, ook omdat de trainingsgrasvelden 5 en 6 minder intensief gebruikt hoeven te gaan worden!

Het Bestuur van DVV dankt de Gemeente voor de aanpak van de geschetste problematiek en de open en constructieve wijze van overleg op weg naar de noodzakelijke oplossingen!

"Voetbal, volkssport nummer 1, 'verbindt' heel veel mensen in de maatschappij."

In het vertrouwen U hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met sportieve groet

Namens Bestuur DVV

[redacted]
Voorzitter

Beantwoording vraag Lokaal Alternatief/Erik Hermsen over de rentetoerekening in de investering van de nieuwe schoolgebouwen gesteld tijdens de politieke avond 13 juli

Voor wat betreft de rentetoerekening aan investeringen is het belangrijk 2 zaken goed uit elkaar te houden. Het gaat namelijk om geraamde en werkelijke kosten.

In onze ramingen hanteren we geheel volgens de BBV voorschriften een bestendige gedragslijn in de rentetoerekening. Als we de kapitaallast van een investering berekenen dan rekenen we hier ook standaard een rentepercentage aan toe. Vanwege de huidige situatie is dit rentepercentage nu 1%. Dat is ook ongeveer de rentevergoeding die wij voor een lening voor langere tijd zouden moeten betalen aan de BNG. Overigens ziet onze provinciale toezichthouder er ook op toe dat we hiervoor geen al te laag percentage hanteren omdat dit op de lange termijn wel risico's met zich mee kan brengen. In Gelderland zitten wij hiermee aan de onderkant van de bandbreedte (tussen 1 en 3%).

In de werkelijke renteverdeling van Duiven nemen we behalve de rentelasten die we hebben op onze leningenportefeuille ook de rentetoerekening aan de grondexploitaties en de rente-ontvangsten op de uitstaande hypothecaire leningen mee. Daardoor is het rente-omslagpercentage ook nul. Dus het bedrag dat we op dit moment in onze exploitatie aan rentelasten doorbelasten naar investeringen is € 0.

Dat wil echter niet zeggen dat de werkelijke doorbelasting in 2023 en volgende jaren ook € 0 is. Er zijn een aantal factoren die daar een rol in kunnen spelen. Zo is de rentestand op de kapitaalmarkt op dit moment heel erg laag. Maar die begint heel langzaam omhoog te kruipen. We proberen ons zo goed mogelijk te laten informeren over de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt maar er is op dit moment niemand die met zekerheid kan zeggen wat het rentepercentage over drie jaar is. Verder is onze liquiditeitspositie op dit moment erg goed. Dankzij de grote grondverkopen in het eerste halfjaar moeten we nu zelfs gebruik maken van het schatkistbankieren omdat er te veel geld op onze rekening staat. De ontwikkelingen in de hele woningbouwdiscussie zorgen echter wel voor de nodige onzekerheid in deze situatie. Het afgelopen half jaar hebben we al een strategische grondaankoop moeten doen die flink in de papieren liep en waar drie jaar geleden nog geen rekening mee was gehouden. Een mogelijke uitbreiding van de bedrijventerreinen zou bijvoorbeeld een volgende uitgave kunnen zijn die in de komende jaren onze liquiditeitspositie kan verslechteren waardoor alsnog leningen moeten worden aangetrokken die de renteomslag zullen beïnvloeden. En wellicht doen zich in de komende jaren nog een aantal zaken voor waardoor onverwacht veel geld nodig is.

Gelezen het bovenstaand is het volgens ons een reële inschatting om in de ramingen van de kapitaallasten van de nieuwe schoolgebouwen rekening te houden met een rentefactor. Dat kan in de komende jaren een voordeel in de exploitatie opleveren maar net zo goed een nadeel als de rentelast toch hoger blijkt te zijn.

Reactie LA op beantwoording vraag rentetoerekening

Allereerst dank voor de beantwoording op de vraag over rente toerekening. Door schriftelijke beantwoording heeft Lokaal Alternatief nog niet direct kunnen reageren op het antwoord van het college. Via deze weg willen we een korte reactie geven op het antwoord.

In uw beantwoording verwijst u naar de provincie als toezichthouder. Echter vinden we dit niet terug in het toezichtkader van de provincie. De regelgeving per 2018 gaat juist in op het opnemen van werkelijke rentelasten in de begroting en jaarstukken. Lokaal Alternatief kan zich dan ook niet vinden in de beschreven lijn. Lokaal Alternatief is van mening dat je jaarlijks vanuit taakveld Treasury grofweg naar 2 punten moet kijken.

- De renteontwikkeling van je lening portefeuille
- Het meer of minder toerekenen van rente aan gesloten circuit (grex, afval en riolering)

In de ogen van Lokaal Alternatief hebben met name deze aspecten effect op het begrotingsresultaat. U refereert in uw beantwoording naar een 1% rente voor een lening bij de BNG, terwijl we geen lening nodig hebben met de huidige kennis van zaken. Expliciet is gevraagd of we op basis van onze huidige geplande uitgaven een lening moeten afsluiten. De beantwoording was heel duidelijk. Nee, we zitten ruim in ons jasje. Wij begrijpen dat er altijd nieuwe inzichten of ontwikkelingen kunnen ontstaan. Vandaar ook dat Lokaal Alternatief vindt dat jaarlijks, de 2 bovenstaande punten tegen het ligt moet worden gehouden en waar nodig de begroting bijstellen. Maar om in dit stadium, de rentelasten specifiek voor onderwijshuisvesting mee te nemen als een extra last, vinden wij niet opportuun. Echter de lijn die in deze is gekozen door de organisatie is ook een uitvoeringsvraagstuk. We zullen het daarom bij deze reactie laten.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN D66 DUIVEN

VOORJAARSNOTA 2021 DUIVEN

Duiven, 20 juli 2021

Voorzitter en alle overige aanwezigen, in het bijzonder onze inwoners en ondernemers die via de livestream meekijken met deze vergadering,

Het is mij een genoegen om, voor deze periode voor de laatste keer, de Algemene beschouwingen van D66 Duiven te mogen uitspreken over de Voorjaarsnota 2021 Duiven. Laat ik positief zijn vandaag, hoewel ik er niet aan ontkom om ook wat harde noten te kraken. Ik ben zo vrij om in de eerste termijn nog geen tijd te besteden aan alle amendementen en moties van mijn geëerde collega-raadsleden.

De Voorjaarsnota 2021 ziet er op het oog positief uit, zeker als globaal naar het verhaal en de cijfers gekeken wordt. Voor 2022 lijken de cijfers uitermate rooskleurig, maar dat kan ook niet anders als er een éénmalige winstneming van € 3,2 miljoen wordt bijgeschreven. Overigens gebeurt dit al bij de Jaarrekening 2021 en is dus wat "flatteus" om mee te nemen in het perspectief voor 2022 en verder[i].

Ook dit college hamert - in de optiek van D66 Duiven terecht - op een duurzaam financieel beleid. Toch moet het voor veel mensen zuur zijn dat in 2020 bij de begroting nog enorme bezuinigingen en lastenverhogingen moesten worden ingeboekt, terwijl het nu allemaal rozengeur en maneschijn lijkt. Overigens, de brief van de Provincie Gelderland d.d. 9 februari 2021 [zaaknummer 2020-004022] bevestigt dat ook: dit college loopt risico's met het inboeken van gehoopte compensaties vanuit Den Haag[ii] en taakstellende maar zeker geen "harde" bezuinigingen in de Jeugdzorg per jaar van € 500.000. En of enorme uitgaven en afschrijvingen voor "strategische gronden"[iii] nu wijzen op een duurzaam financieel beleid…

Ik zou positief zijn vandaag. En als het college spreekt over het verhogen van het geluk van inwoners dan ben ik uiteraard meteen om. Zeker als verhoging van geluk betekent dat we serieus gaan werken aan een inclusieve samenleving. Waarbij mantra's zoals "de zelfredzame burger" en "zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen" ons niet blind moeten maken voor de realiteit van eenzaamheid, laaggeletterdheid,[iv], niet mee kunnen komen in de verder voortschrijdende digitalisering, ook van de overheid en het mogelijke stuwmeer aan zorgvragen in Wet maatschappelijke ondersteuning [Wmo] en Jeugdwet. Inmiddels lukt het nog steeds niet om te ontschotten, vooral tussen diverse wetten en regels, blijft de innovatie in het sociaal domein steken en lukt het maar mondjesmaat om iets te doen aan preventie.

D66 Duiven zou nog wat positiever zijn als we zeker wisten dat het de goede kant op gaat met signalering en het terugdringen van huiselijk geweld en seksueel misbruik. Als verward gedrag niet gezien zou worden als een "probleem" waar we mee moeten leren omgaan, maar in zekere zin als een uitwas van het in de steek laten van mensen met psychische problematiek, zoals bijvoorbeeld dementie of Alzheimer. Als het niet nodig zou zijn om de Regionale Sociale Dienst een "bestuursopdracht" te geven om mensen naar werk of zinvolle dagbesteding te begeleiden, maar als dat een vanzelfsprekende taak zou zijn. Als we schuldhulpverlening, of het nu aan gezinnen, individuele inwoners of ondernemers gaat, niet als bijzondere taak zouden zien maar als iets wat je als gemeente gewoon doet omdat het zo hoort.

D66
duiven

Ik kom bij het laatste programma: de fysieke leefomgeving. De raad is druk doende om te komen tot een breed gedragen Omgevingsvisie. Of die visie ook inhoudt dat we veel meer dan de 570 woningen gaan bouwen waartoe we op 1 juni 2021 hebben besloten, of die visie betekent dat we nog meer bedrijfsterreinen gaan ontwikkelen en wat die visie betekent voor duurzaamheid, circulariteit en klimaatadaptatie zal voor de verkiezingen van 16 maart 2022 duidelijk moeten worden. Maar we moeten ook onder ogen zien dat verkiezingen ook politieke verschuivingen kunnen betekenen en daarmee andere keuzes en andere visies. Helaas heeft de politiek vaak maar een horizon van vier jaar en zijn vergezichten tot bijvoorbeeld 2050 vaak te veel gevraagd.

D66 Duiven sluit af met een OMDenken-citaat: "We zijn zo gewend te onderzoeken wat er niet goed gaat, dat we over het hoofd zien wat wel goed gaat." Een positievere afsluiting kan ik niet bedenken: naast de dingen die wellicht niet goed gaan zijn er gelukkig ook veel dingen die wél goed gaan. Laten we niet vergeten dat vrouwen in de gemeente Duiven een 7,59 aan hun leven geven en mannen zelfs een 8,01 bij het eerste onderzoek naar geluk van de VU Amsterdam en HopeXXL.[v] Een hoopgevende gedachte.

[i] Voorjaarsnota 2021, p. 39-40.
[ii] € 285.000, Begroting 2021-2024, p. 13.
[iii] Resp. € 3,365 miljoen voor aanschaf en bijna € 1,5 miljoen afschrijving.
[iv] 14% in Duiven, 12% landelijk en 7% in Gelderland-Midden.
[v] Voorjaarsnota 2021, p. 19.

Raadsvergadering Voorjaarsnota 2021 op 20 juli 2021

Fractieleden: Hans Stam (fractievoorzitter), Henk Albers en Peter Koopmans

---

Algemene Beschouwing CDA

Voorzitter, college, leden van de gemeenteraad, ambtelijke organisatie en allen die verder meekijken en meeluisteren. Helaas vandaag nog geen fysieke bijeenkomst. Onze hoop is echter dat we elkaar na het reces wel weer in de raadszaal gezond en wel kunnen treffen.

Daarnaast hebben we het al weer over de laatste voorjaarsnota van deze raadsperiode. Vanuit onze kant dan ook een kleine terugblik op de voorbije jaren. Jaren waarin wij blij waren en zijn met de werkwijze van het college en de wijze waarop zij uitvoer heeft gegeven aan het collegeprogramma. Ook is onze nieuwe burgemeester aardig ingewerkt en staat 1Stroom nu aardig op de rit en zien we langzamerhand de voordelen. We zien dan ook de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Een toekomst die, zo weten we inmiddels ook, snel kan veranderen. Dan niet zozeer door Corona, daar leven we inmiddels al 5 kwartalen mee, maar ook de financiële situatie van de gemeente. Daar waar we op 10 november 2020 nog pijnlijke bezuinigingen moesten doorvoeren, ziet de situatie er nu een stuk gunstiger uit.

Als vertrekpunt voor mijn beschouwingen heb ik onze inbreng bij de begroting gebruikt. Daarin las ik dat ‘een verdere verzachting (van de OZB-stijging) mogelijk was geweest als de Rijksoverheid, in het kader van gespreide verantwoordelijkheid, niet alleen taken aan de gemeente zou overdragen maar ook de bijbehorende middelen.’ Ons uitgangspunt voor de begroting is dat daar waar dat structureel mogelijk is, de OZB verlaagd moet worden.

Helaas zien we tot op heden alleen incidentele middelen voor de jeugdzorg. De claims voor wat betreft de abonnementsgelden en de klimaatgelden leidden tot op heden niet tot resultaat. Het college dient zich hiervoor te blijven inzetten aangezien er nog wel financiële tegenwind te verwachten is door bijvoorbeeld de herverdeling van het gemeentefonds. Wij vernemen graag of er al een indicatie is te geven van het meest recente voorstel van de minister.

Net als bij de begroting, hebben we op de voorliggende voorjaarsnota inhoudelijk weinig op te merken en vormt het in onze ogen een goed uitgangspunt voor de komende begroting. Wel zijn er een aantal punten per programma dat wij als CDA volledig ondersteunen en dan ook extra onder de aandacht willen brengen.

Als eerste stelt het college in het raadsvoorstel onder argument 8.1 de raad de vraag (platgezegd) of 2022 sluitend moet zijn of niet. Die vraag kunnen wij, met het oog op de incidentele middelen voor de jeugdzorg volmondig met 'ja' beantwoorden.

Programma 1 kent vele en diverse punten. Een belangrijk punt is de nieuwe verdeelsleutel van de veiligheidsregio. In onze ogen was een langere overgang op z'n plaats geweest. Zo zijn er ook regio's met een overgangstermijn van 7 jaar. Zaak is en blijft echter dat de brandweerzorg goed geregeld moet blijven in onze gemeente. Wij wachten het gesprek naar aanleiding over de motie over het brandweervoertuig even af.

Onderdeel van dit programma is ook de dienstverlening aan de burger. Tijdens de debatavond hebben wij al aangegeven de motie van de SP met betrekking tot het publiceren in de DuivenPost mede in te willen dienen aangezien wij daarover ook klachten ontvingen. Het lijkt iets klein maar het effect kan wel eens buitengewoon positief zijn.

Bij **programma 2** willen wij ons richten op de behoeften van de maatschappij. Door de Corona-maatregelen zijn veel activiteiten niet doorgegaan. 2022 moet in onze ogen het jaar van ontmoeten en verbinden worden zodat we weer een samenleving worden van elkaar echt spreken en ontmoeten.

Een omvangrijke investering binnen dit programma is die in de nieuwbouw van twee gebouwen voor drie scholen in het kader van het Integraal HuisvestingsPlan Primair onderwijs Duiven. 2022 moet in onze ogen echt het jaar worden dat er naar realisatie wordt overgegaan. In hetzelfde jaar zouden wij ons graag kaderstellend uit willen laten over de vrijkomende locatie van IKC Remigius, of we dan al een Omgevingsvisie hebben of niet. Duiven schreeuwt om woningbouw, waarmee ik ook gelijk uit kom bij het laatste programma, **programma 3** waarin woningbouw in onze ogen het belangrijkste is en dan met name die op de twee uitbreidingslocaties. In de kennisgeving van afgelopen week lezen we dat …… Wij willen zeggen, vooruit met die geit en bouwen, bouwen, bouwen.

Voorzitter, ik ga richting een afsluiting. In onze ogen wijst alles er op dat we ook in het lopende boekjaar zicht hebben op een overschot. Om alvast en voorschot te geven wat onze inbreng zou kunnen zijn bij de behandeling van de najaarsnota, wij zijn een voorstander van het doen van een extra storting in het fonds betaalbare woningbouw (gelet op de forse bouwopgave die op ons af komt) en het in het leven roepen van een isolatiefonds om woningeigenaren op weg te helpen met het isoleren van de woning.

Tot slot: ik dank het college en de organisatie 1Stroom voor hun inspanning op de ontvangen voorjaarsnota. Richting de mederaadsleden hoop ik tot de verkiezingen op een inhoudelijk interessante periode.

Namens de CDA-raadsfractie,

Hans Stam, fractievoorzitter
Henk Albers, raadslid
Peter Koopmans, raadslid

Overzicht moties en amendementen

Nummer	Onderwerp	Standpunt (groen is akkoord, rood is niet akkoord, geel is standpunt college afwachten)
M1	Kwijtschelding kinderopvangtoeslag	Gelet op de toelichting van de wethouder op de politieke avond nu niet nodig. Ook gelet op de berichtgeving van 23 juni 2021 inzake de beoogde reikwijdte van de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen
M2	Afschaffen hondenbelasting	Betreft de voorjaarsnota 2022 en zitten nu in 2021. Los daarvan, afschaffing hondenbelasting kost de inwoners 3% extra OZB-verhoging. Daarnaast is de OZB laatste jaren fors verhoogt dus als er structurele financiële ruimte is (zoals al aangeven in de beschouwingen) moet dat in onze ogen gaan naar de verlaging van de OZB
M3	Verlagen OZB	Ook dit betreft de voorjaarsnota 2022 en dan zit hier een nieuwe raad. Net als bij M2 (hondenbelasting), als er structurele financiële ruimte is (zoals al aangeven in de beschouwingen) moet dat in onze ogen gaan naar de verlaging van de OZB.
M4	Toeristenbelasting doelbelasting	30% van de toeristenbelasting betreft ongeveer een halve ton. Dat is dus ook 1% OZB-verhoging. Een deel namelijk als doelbelasting bestempelen leidt tot een lagere algemene opbrengst waar dus of een OZB-verhoging tegenover moet staan of bezuinigingen
M5	DuivenPost	Zij we mede-indiener van
M6	Monitoring	Wij vinden het, mede gelet op de kosten, voldoende als we de stand van zaken vernemen bij de jaarrekening.
M7	Maai Mei Niet	We wachten graag de reactie van de wethouder af. Is in onze ogen iets wat een plek zou kunnen krijgen in het IBOR-beleidsplan wat we volgens de kennisgeving van 2 juni 2021 in het najaar voorgelegd krijgen. Overigens wel goed om te lezen dat we in de ogen van de indieners als gemeente goed bezig zijn.
M8	Update armoedebeleid	Wij zijn voorstander van een continue monitoring van het armoedebeleid om hen die hulp nodig hebben die te kunnen bieden.
M9	Bevriezing toeristenbelasting	Hier zijn wij geen voorstander van. De verschillen liggen erg ver uit elkaar. Daarnaast is dit iets waarop de Liemerse Ambassade actie moet ondernemen en eventueel met een voorstel richting de deelnemende gemeenten te komen.
M10	Koelteroutes	Ook hier lezen we in de motie dat de gemeente al volop bezig is met klimaatadaptie. De verdere verbetering zoals de indiener die voorstaat verdiept in

		onze ogen een plek in het mobiliteitsplan en het uitvoeringsprogramma daarvan.
M11	Bestuursopdracht	Deze snap ik eigenlijk niet zo goed dus graag een toelichting van de indiener. In onze ogen is het voorstel zoals dat nu voor ligt voldoende en is een verdere specificatie niet nodig.
M12	Digitale raad	Zoals wij het begrijpen is er in het voorstel aandacht voor de fractie-assistenten. Doel van de motie is hen helemaal gelijk te stellen met raadsleden. Dat hoeft wat ons betreft niet. Wel zijn we het eens met het punt dat de raadsleden de beschikking moeten hebben over de basisfunctionaliteiten zoals Office365 etc.
M13	Laaggeletterdheid	Allereerst willen we de indiener van deze motie vragen of hij deze motie ook op een heldere en eenvoudige manier kan opstellen. De motie kent namelijk lange zinnen met allerlei tussenzinnen en dergelijke. In de traning begrijpelijke taal die ik heb gehad is mij geleerd maximaal 12 woorden in een zin te gebruiken. Ook zijn de werkwoorden 'hebben', 'zijn' en 'worden' taboe, net als voltooid deelwoorden. Ook tussenzinnen en dingen tussen haakjes maken teksten niet toegankeliker. Daarnaast lezen wij in de voorjaarsnota over een regionaal Plan van aanpak voor laaggeletterdheid voor de periode 2021-2024. Wij wachten graag eerst daar een eerste tussenevaluatie van af voordat we als gemeente er nog een schepje bovenop doen.
M14	Screening	De indiener van de motie is geen voorstander van allemaal aparte bestemmingsreserves maar nu roept zij zelf op een extra reserve te vormen. Wij kunnen ons vinden in het voorstel van het college.
A1	Bestemmingsreserves	Over dit amendement zijn wij positief en dienen hem dan ook mede in. Het zijn weliswaar weer twee extra bestemmingsreserves maar deze kennen wel een beperkte looptijd. Belangrijkste reden is echter dat de gelden voor de woningbouw ook uitsluitend en alleen daarvoor gebruikt kunnen worden. Wel is van belang dat de middelen ook voor 2021 beschikbaar moeten zijn. Indienen nodig dienen wij daarvoor een amendement in. Wel vragen wij ons af of voor dat laatste niet de bestedingsdoelen van de bestaande reserve voor betaalbare woningbouw opgerekt kunnen worden zodat er één reserve is voor de betaalbaarheid en versnelling van de woningbouw?

Betoog Zetel Nooijen voorjaarsnota 20 juli 2021

Wat mij vooral op viel in deze voorjaarsnota is dat er veel over geluk wordt gesproken. Dat vinden we nu in de corona tijd en straks in de post-corona tijd heel belangrijk wanneer de mentale gevolgen van de lockdowns zichtbaar worden. Iedereen heeft behoefte aan meer verbinding met elkaar, de mens is immers een sociaal wezen. Deze verbinding is tussen familie, vrienden, buren maar ook tussen de burgers en de gemeente. Maar de burgers voelen zich niet verenigd met ons, het contact is moeizaam.

De openingstijden van het gemeentehuis niet zijn afgestemd op onze bevolking. Waarom is het gemeentehuis ’s avonds dicht en niet telefonisch bereikbaar? Waarom alleen tussen 8.00 en 12.00 uur als iedereen werkt en alleen op de even maandagavonden open? Verander dit naar 17.00 tot 21:00 van maandag t/m vrijdag zowel telefonisch als fysiek. Verder zou Duiven.nl een voorleesfunctie moeten toevoegen voor laaggeletterden, blinden en slechtzienden. Duidelijkheid en bereikbaarheid dragen bij aan het geluk van de bewoners.

Wat ook bijdraagt aan geluk is een groene omgeving blijkt uit onderzoek van de Wageningse Universiteit, het aanleggen van parken en het planten van bomen draagt bij aan de leefbaarheid van onze gemeente. Vooral in het centrum waar veel verstening is zou een plantsoen en/of een park echt het verschil maken.

Het bouwen van nieuwe woningen is wat mij betreft goed als dit op een gezonde manier gebeurd. Dat wil zeggen geen massabouw want we zijn immers een krimpgemeente. Voor elk huis minimaal één boom plaatsen. Dit kan ook in de vorm zijn van een klein bos aan de rand van de wijk met wandelpaden, prullenbakken en bankjes om de hond uit te laten of elkaar te ontmoeten. Zo blijft het bruisen in onze gemeente.

Voorjaarsnota 2021

Het college van burgemeester en wethouders heeft met het schrijven van deze voorjaarsnota waarschijnlijk gedacht; “hoe saaier de politiek, hoe gelukkiger het volk”.

Toch is de VVD tevreden met deze voorjaarsnota, er staat niets geks in en een volgende coalitie krijgt alle ruimte om invulling te geven aan toekomstige opgaven.

Maar de VVD wil niet dat het college het komende half jaar op de handen gaat zitten. Er zijn wat ons betreft nog dossiers waar we onverminderd mee door moeten gaan: bouwen, bouwen, bouwen! Hoewel we her en der wel een verdwaalde bouwvakker tegen komen, duurt het ons allemaal veel te lang en verloopt het te traag. Als gemeenteraad doen we daar overigens, als het aan sommige partijen ligt, vrolijk aan mee.

Het siert het college dat zij een pas op de plaats maakt met fase 4 van het centrumplan om de burgerinitiatieven uit te laten werken. De VVD is wel van mening dat we direct na de zomer een besluit moeten nemen over dit dossier. Het plein moet af en wat ons betreft is daar zeker plaats voor woningen.

Daarnaast is het goed te vernemen dat de huidige eigenaar van De Passage met een enthousiast plan op de proppen komt om het geheel uit het slob te trekken. Ook daar moedigen wij het college aan om hier, waar mogelijk, medewerking te verlenen zodat ook dat gedeelte van ons winkelcentrum weer vitaal wordt.

Tot slot danken wij de organisatie en het college van B&W en zien uit naar de begroting in het najaar.

Algemene beschouwingen voorjaarsnota 2021

Geacht college, leden van de raad en de inwoners die meekijken via de livestream,

Wij zijn positief gestemd over de voorjaarsnota zoals deze voorligt. Onze financiële basis is op orde. Het college ziet voor de korte termijn een uitdaging om samen met de inwoners, bedrijven en verenigingen te gaan werken aan herstel op drie belangrijke vlakken. Gezondheid, economie en het sociale component. De uitdagingen zijn behoorlijk maar het college heeft het vertrouwen dat spoedig herstel mogelijk is. Daar is DOED ook van overtuigd. Hier is wel het een en ander voor nodig. Natuurlijk flexibiliteit en veerkracht maar ook helderheid, openheid en transparant zijn bouwstenen voor een gezonde gelukkige samenleving.

Om een gezonde gelukkige samenleving te stimuleren willen wij de inwoners meer betrekken bij de ontwikkelingen binnen onze gemeente. Daarbij is communicatie heel belangrijk. De inwoners willen duidelijkheid en het is onze taak om helder en transparant te zijn. Wij vinden het van essentieel belang dat als er mogelijke grote veranderingen binnen de gemeente plaatsvinden eerst in overleg wordt gegaan met de betrokken inwoners. Wij merken dat er vaak al beslissingen en toezeggingen gedaan zijn voordat er naar de draagvlak gekeken is.

Vraag: kan het college toezeggen dat als er vraagstukken zijn waar de uitkomst grote impact kan hebben op samenleving van de gemeente Duiven de betrokken inwoners eerder erbij te betrekken?

Onze gemeente kent een rijk verenigingsleven. Dat is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, waar vriendschappen ontstaan, waar naar elkaar omgekeken wordt. Het verenigingsleven is het cement van de gemeente. De subsidies en bijdragen aan de verenigingen, de sportclubs, de scouting etc. Hebben altijd als een oliekannetje gefunctioneerd en dat moet naar onze mening zo blijven. Wij zijn ervan overtuigd dat dit ook zorgt voor het terugdringen van de eenzaamheid. Wij vinden de investering voor een kunstgrasveld in plaats van een natuurgrasveld voor de voetbalvereniging DVV zeker de moeite waard.

Het doet DOED goed dat het college de verkeersveiligheid serieus neemt en aandacht heeft voor oplossingen. Wij hadden gehoopt dat de verkeerssituatie voor de kinderen en hun ouders, die gebruik moeten maken van het zebrapad op de rijksweg ter hoogte van de Borger en Marnix Gijssenstraat opgelost zou zijn tegen de tijd dat het nieuwe schooljaar weer begint. We hebben begrepen dat dit alle aandacht krijgt en dat het in ieder geval zo spoedig mogelijk gerealiseerd wordt. Eind van het jaar, tijdens de behandeling van de uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan zullen we aandacht vragen voor andere onveilige plekken in de gemeente Duiven.

Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Het doel van het college is; Het realiseren van een aantrekkelijk “Vitaal Centrum Duiven”.
Eindelijk is er beweging in dit complexe dossier. Een aantrekkelijk Vitaal Centrum is wat bijdraagt aan een gelukkig Duiven. Een centrum waar alles bij elkaar komt. Een centrum voor jong en oud. Een centrum waar mensen graag zijn. Een centrum die uitnodigend is voor mensen die buiten onze gemeente wonen. Wij kijken uit naar de drie uitgewerkte alternatieve plannen.

Zoals we hebben kunnen lezen in de media is de passage verkocht aan WPRI. Zij hebben grootse plannen. Plannen om de passage weer “gezond” te maken en een aantal woningen/appartementen te realiseren. Weer een goede stap in richting voor de mensen die graag nabij het centrum willen wonen. Wij zullen het participatietraject van WPRI en de zogenaamde begeleidingsgroep op de voet volgen.

Er is besloten dat er voor IKC Remigius en de combinatie Wereldwijzer/Wiekslag nieuwbouw ontwikkeld gaat worden. DOED vindt goede onderwijshuisvesting een hele belangrijke factor voor de kwaliteit van het onderwijs in Duiven. Het is belangrijk voor de ontwikkeling en onderwijs kwalificatie van onze jonge kinderen en jeugd, waarvoor scholen en gemeente gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Voor de nieuwbouw IKC Remigius is de locatie grenzend aan het evenementenplein gekozen.

Vraag: is er na de realisatie nog voldoende ruimte op het evenementenplein voor onder andere de kermis, braderie en schaatsbaan?
Heeft het college onderzocht of deze evenementen qua geluidsoverlast niet in conflict komen met de school?

Infrastructurele verbetering Nieuwgraaf
Het bedrijventerrein Centerpoort is een heel belangrijk gebied voor de Gemeente Duiven en de regio. Het is een aantrekkelijke vestigingsplek voor ondernemers. Hierdoor is Centerpoort ontzettend groot geworden. Helaas is de infrastructuur niet meegegaan met de groei. Eindelijk na diverse keren aandacht vragen door het bedrijfsleven is de conclusie dat er een verbetering van de grootste knelpunten noodzakelijk is. Goed dat dit nu opgepakt wordt door het college.

Versnellen van de woningbouw
De woningbouw moet worden versneld om aan de behoefte te voldoen. Er moet zeker tempo gemaakt worden. Dit is een urgente zaak. Wij weten dat de grootste opgave in de kern Duiven ligt maar wij willen dat er meer onderzoek wordt gedaan naar de mogelijkheden in Groessen en Loo. Wij denken dat er veel meer behoefte aan woningen zijn in deze dorpen dan door het college nu wordt gedacht. Aangezien er heel veel woningen gebouwd en er meters gemaakt moet worden is het reëel om dit zeker mee te nemen in de plannen van het versnellen van de woningbouw.

Vraag: Is het college bereidt om toch naar de mogelijkheden te kijken om het plan Aaldering naar voren te halen, zodat er meer kansen en mogelijkheden zijn voor de woningzoekenden die graag in Groessen willen wonen?

Tot slot
DOED is positief gestemd over de voorjaarsnota. Onze complimenten aan het college en het ambtelijk orgaan. De financiën zullen goed bewaakt moeten worden en bij de dynamische dossiers zoals omgevingswet, woonvisie en faciliteren van vitale wijken en dorpen kijken wij als fractie waar onze bijdrage kunnen leveren.

Tot zover.

Karin Bouwmeister-Booltink
Fractievoorzitter DOED

GROEN LINKS DUIVEN

Algemene beschouwing fractie GroenLinks op Voorjaarsnota 2021

Voorzitter, vandaag al weer de laatste voorjaarsnota in deze raadsperiode, tevens ook mijn laatste.

Niet te vergelijken met de situatie van vorige jaar gelukkig, toen lag het zwaartepunt op aanzienlijke bezuinigen die ons in meerdere varianten werden aangeboden. Dit betekent niet dat het nu allemaal koek en ei is. Maar zeker ook de vooruitzichten op extra middelen voor Jeugdzorg geeft enige lucht.

Voor de GroenLinks fractie zijn er overigens nog meer dan genoeg punten van aandacht, waarbij we ons helaas moeten beperken gezien de beschikbare tijd van 5 minuten die we vandaag krijgen. Daarbij is het te hopen dat niet zoals vorige jaar mijn microfoon wordt gemuted, zodat onze inbreng deels verloren gaat. Ik vraag mij overigens af of de oorzaak daarvan eigenlijk ooit is achterhaald?

Voorzitter we kunnen met z'n allen constateren dat bij steeds meer mensen de bestaanszekerheid onder druk staat. Volgens het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) zijn ruim een half miljoen mensen in Nederland langdurig arm (SCP, 2020) en volgens het Nibud heeft 1 op de 5 personen betalingsproblemen (Nibud, 2019). Dit kan leiden tot stress, verminderde gezondheid, opvoedproblemen, uitsluiting en soms zelfs tot het missen van een dak boven het hoofd. En juist door de coronacrisis is er een toename aan schulden en nieuwe armoede; ook in onze gemeente. Dan is het toch wel wrang te constateren dat een gemeenteraad zich vooral druk maakt over de pingels. Terwijl het volgens ons toch vooral om de mensen hoort te gaan. Zij -de mensen- vormen immers het kapitaal van onze gemeenschap! Daarbij komt, dat wij als gemeentebestuur willen sturen op geluk en welzijn van onze inwoners en streven we een inclusieve samenleving na. Voorzitter wij dienen daarom een motie (1) in waarin wij vragen om samen met de maatschappelijke organisaties de 'nieuwe armoede' die is ontstaan als gevolg van corona in kaart te brengen en te komen met passende oplossingen hiervoor. Op deze manier hopen wij bij te dragen aan het tegengaan van een toenemende tweedeling in onze samenleving. Een tweedeling die niemand van ons wil neem ik aan.

Blij zijn wij met de broodnodige aandacht voor de biodiversiteit in onze gemeente. Er worden voorzichtig mooie stappen voorgesteld die wij graag willen ondersteunen door de motie (2) 'Maai-Mei-Niet'. De intentie van deze motie is vooral het belang van de broodnodige biodiversiteit breder onder de aandacht van inwoners en ondernemers te brengen en hen te stimuleren mee te doen door gedurende de maand mei niet te maaien.

Integrale aandacht voor welzijn, gezondheid, geluk en het versterken van de biodiversiteit hebben wij in een motie (3) 'Koelteroutes en schaduwplekken' gegoten. Ons doel is koele wandelroutes en schaduwrijke plekken te creëren door aanplant van bomen op veel gebruikte routes naar- en van voorzieningen. Zoals in de motie bedoeld, gaat het om de zogenaamde missing parts (ontbrekende bomen op delen van) op dergelijke routes. Door (indien mogelijk) op die delen bomen te plaatsen ontstaan zo koele routes voor de mens en groene routes voor de beestjes.

Aan een circulaire economie wordt op diverse fronten hard gewerkt. Naar onze mening nog wel erg veel achter de schermen. Hierdoor is het lastig om inwoners en bedrijven te enthousiasmeren en stimuleren. En deze inwoners en bedrijven spelen een cruciale rol in deze opgave. Onze intentie is dat de betrokkenheid een impuls krijgt door behaalde successen te delen en aan te geven waar wij als gemeente staan. Met de motie (4) 'energieneutraal/CO2 reductie' komt onze fractie met een idee hoe dit vorm te geven. Wij hopen op bijval van college en andere fracties.

Voorzitter tot zover een 4-tal moties van de fractie GroenLinks met aanvullende wensen. Moties die al dan niet samen met andere fracties zijn ingediend en/of worden ondersteund. Wensen die wat ons betreft geen extra gelden vragen maar in bestaande projecten en ingeslagen wegen worden ingepast.

Een vijfde motie (5) van onze hand betreft een termijn te hanteren waarbij het bevriezen van de toeristenbelasting in de tijd wordt begrensd. Dit schept ons inziens duidelijkheid voor alle betrokken partijen.

Er zijn ook zaken waarmee wij heel veel moeite hebben. Zo wordt onze gemeente sinds kort geassocieerd met de naam Fast Food Valley. Voorzitter het mag helder zijn dat GroenLinks hier niet trots op is. Zeker met de wetenschap dat er moeite en geld wordt gestoken in projecten om gezond gedrag bij de inwoners te stimuleren en ook af te dwingen. Bijvoorbeeld het stimuleren van bewegen en het verbieden van roken op steeds meer locaties. Door het toelaten van meerdere Fastfood ketens binnen de gemeentegrenzen,

ontstaat er in onze ogen een contradictie waaruit een weinig consequent handelen van dit college blijkt. Kennelijk overheersen ook hier de financiële belangen en wordt de verantwoordelijkheid afgeschoven.

Tot zover onze inbreng. Over hoe wij ten opzichte van het raadsvoorstel staan, wachten wij eerst de beantwoording van het college op vragen en haar reactie op ingediende amendementen en moties af (en een eventuele discussie). Pas daarna geven wij aan of wij wel dan niet instemmen met de 8 beslispunten zoals in het raadsvoorstel zijn opgenomen.

Als laatste natuurlijk een woord van dank aan de griffie en ambtelijke organisatie 1Stroom voor hun inzet tijdens het afgelopen coronajaar. Beste mensen in onze ogen hebben jullie echt topprestaties geleverd, veel dank daarvoor!

Algemene beschouwing voorjaarsnota 20 juli 2021

Beste raadsleden, college, kijkers en andere geïnteresseerden,

Vorig jaar om deze tijd hielden we onze adem in. Onze gemeente had te maken met ernstige financiële tegenvallers en moesten we fors bezuinigingen. Al onze inwoners en ondernemers kregen hiermee te maken en hebben ook hun bijdrage moeten leveren om de begroting kloppend te krijgen. En intussen hadden we ook nog te maken met de grootste pandemie sinds ruim 100 jaar, de coronacrisis.

Nu blijkt dat we opgelucht kunnen ademhalen want we sluiten afgelopen jaar met ruim acht ton positief af en het lijkt er op dat we de begroting vanaf 2023 sluitend krijgen. Daarnaast is er goede hoop dat de coronacrisis, dank zij het vaccinatieprogramma, op zijn retour is

Om de financiële tegenvallers van vorig jaar het hoofd te bieden heeft het college bezuinigingsvoorstellen gedaan. Met deze voorstellen van het college werden de meest kwetsbaren in onze gemeente ontzien maar hadden toen graag gezien dat er ook andere keuzes zouden zijn gemaakt. Wij vonden als partij dat we ook moesten bijdragen om de begroting te verbeteren. Helaas kregen onze alternatieve voorstellen toen niet de aandacht die het verdiende.

Afgelopen jaar was een hectisch jaar waarin er moeilijke keuzes en beslissingen genomen moesten worden. Beslissingen die betrekking hadden op het beheersen van de gemeentelijke financiën maar juist ook voor de toekomst van onze gemeente. Waar en hoeveel woningen gaan we bouwen, gaan we ons bedrijventerrein uitbreiden en hoe gaan we de laatste fase van het vitaal centrum plan vormgeven. De keuzes en beslissingen hadden veelal directe gevolgen voor onze inwoners.

Wat de SP fractie opviel was dat de communicatie naar onze inwoners niet altijd optimaal was en zij zich veelal overvallen voelden door de voorstellen en besluiten die onze gemeente deed. Hoewel we in 2018 een motie hebben aangenomen om de communicatie richting onze inwoners te verbeteren met duidelijke uitleg over de gemeentelijke informatie in de Duivenpost is er op 7 juli 2020 besloten de informatievoorziening in de Duivenpost te verminderen. Wij zouden graag zien dat deze vorm van “klassieke” informatievoorziening weer op peil wordt gebracht. Daartoe hebben wij een motie ingediend om de gemeentelijke informatievoorziening in de Duivenpost terug te laten keren op het niveau van voor 7 juli 2020.

Daarnaast was het ook spannend om te zien hoe de bezuinigingen zouden uitpakken voor m.n. het sociale domein en de bestrijding van eenzaamheid. Terugblikkend kunnen we constateren dat de gemeente de problemen met de jeugdzorg goed heeft opgepakt, zijn er stappen gemaakt om eenzaamheid in onze gemeente te bestrijden en heeft de gemeente onder meer door het ‘WMO dashboard’ meer inzichtelijk gemaakt is hoe de WMO uitgevoerd wordt in onze gemeente. De SP heeft deze onderwerpen voortdurend op de politieke agenda gezet en heeft in de debatten over het sociale domein en eenzaamheidsbestrijding altijd aangegeven dat niet primair de financiën maar juist de menselijke maat de leidend moeten zijn. En maatwerk is iets wat ons inziens nog verbetering behoeft. De verantwoordelijk wethouder heeft al aangegeven dat zij dit zal gaan oppakken met de desbetreffende teams en hier zullen we haar aan houden.

Algemene beschouwing voorjaarsnota 20 juli 2021

Het tekort aan woningen en met name betaalbare huur en koopwoningen is een groot landelijk probleem die ook in onze gemeente merkbaar is. Vele jongeren moeten noodgedwongen langer bij hun ouders blijven wonen of moeten uitwijken naar andere gemeenten met het risico moeilijker terug te kunnen komen naar onze gemeente. Ouderen kunnen niet doorstromen vanwege het gebrek aan geschikte woningen of dat deze onbetaalbaar zijn. Zij houden hierdoor veelal ongewild een eengezinswoning bezet waar zij alleen of met zijn tweeën in wonen. De SP is blij met de stappen die genomen zijn voor een snelle realisatie van woningbouw waarin ook ruimte is voor meer sociale huurwoningen en betaalbare huur of koopwoningen. Nu moeten we de vaart erin houden en er voor zorgen dat onze kinderen ook een eigen stekkie kunnen krijgen in de gemeente waar zij opgegroeid zijn.

Ook voor de SP is het belangrijk dat geluk of welbevinden voor onze inwoners een belangrijke richtinggever is maar zijn tegelijkertijd ook van mening dat niet iedereen daarin dezelfde kansen heeft. Daarom is de SP een partij die voor iedereen opkomt en in het bijzonder voor de mensen die een extra steuntje in de rug nodig hebben. De kernwaarden van onze partij, menselijke waardigheid, gelijkheid en solidariteit, vormen voor ons de uitgangspunten waaraan we o.a. deze voorjaarsnota getoetst hebben. Concluderend kunnen we als SP niet ontevreden zijn over de voorjaarsnota zoals die voor ons ligt. Wij begrijpen dat het niet mogelijk is om iedere inwoner of partij 100% tevreden te stellen maar we zien ook mogelijkheden om aan de hand van goede debatten en alternatieve voorstellen de voorjaarsnota enige richting te geven die het beste bij eenieder past.

Algemene beschouwing Lokaal Alternatief ***20 juli 2021***

Voorzitter, college, leden van de gemeenteraad, ambtelijke organisatie, inwoners en andere belangstellenden. Voor ons ligt de Voorjaarsnota 2021. We willen het college bedanken voor haar inzet en willen ook onze waardering uitspreken voor de groei van de organisatie 1 stroom. Na een moeilijke start van de organisatie 1 stroom zien we zichtbaar de verbeteringen ook terug in de tijdigheid en kwaliteit van de planning en control producten. Nadat we vorig jaar een aantal lastige besluiten hebben moeten nemen, ligt er nu een voorjaarsnota, waaruit blijkt dat de gemeente Duiven er financieel weer beter voor staat. Dit blijkt ook uit het weerstandsvermogen van de gemeente Duiven. Al zien we in deze voorjaarsnota ook een aantal onzekerheden, waarbij we in onze besluitvorming rekening mee moeten houden.

De voorjaarsnota 2021 is de laatste voorjaarsnota in deze collegeperiode. In de afgelopen jaren zijn op verschillende dossiers mooie resultaten bereikt, plannen gerealiseerd en voorbereidende werkzaamheden getroffen. Bijvoorbeeld als we kijken naar thema´s als veiligheid, duurzaamheid, de transitie en sturing op het sociaal domein, woningbouw, de omgevingswet en onderwijs. Echter er is nog veel te doen. Lokaal Alternatief kan zich vinden in het voorliggende beleid en vindt het belangrijk dat we nu blijven investeren in onze mooie gemeente en zo werken aan de lokale leefbaarheid en het geluk van onze inwoners.
Corona heeft een behoorlijke impact op onze samenleving. Het herstel op het gebied van gezondheid, sociaal leven en economie wordt een uitdaging. Lokaal Alternatief onderschrijft het belang om als gemeente dit samen met inwoners, verenigingen, bedrijven en andere partners vorm te geven. Zij zijn de sleutel tot succes. Dit geldt ook voor verschillende dossiers met impact voor de lokale leefomgeving. Lokaal Alternatief vraagt het college om bij de uitvoering van de verschillende dossiers de samenleving te blijven betrekken. Zo is in het programma circulaire economie communicatie en participatie in het hart van het programma geplaatst. Wat ons betreft een mooi voorbeeld. Wij verzoeken het college om dit ook mee te nemen in de planontwikkeling van de verschillende woningbouwlocaties. De vraag naar woningen is groot, maar Lokaal Alternatief vraagt het college om aandacht te blijven houden voor een zorgvuldig proces. Luister goed naar inwoners en partijen met constructieve voorstellen en verwerk dit indien mogelijk in de plannen. Dit is ons inziens belangrijk voor een goede inpassing. Wat Lokaal Alternatief betreft, bouwen we de komende jaren gestaag door met behoud van het landschappelijke karakter.

Lokaal Alternatief is blij dat in de komende jaren investeringen worden gedaan in onderwijshuisvesting. Een goede onderwijs omgeving draagt bij aan kwalitatief goed onderwijs. Dit vinden wij belangrijk, zodat kinderen optimaal kunnen ontwikkelen en groeien. In het basisonderwijs worden cruciale eerste stappen gezet in het lezen, schrijven en rekenen. Het goed beheersen van taal, rekenen en digitale vaardigheden is niet iedereen in onze samenleving gegund. Uit de cijfers blijkt dat 14% van de inwoners in Duiven laaggeletterd is. Lokaal Alternatief vindt het belangrijk dat hieraan wordt gewerkt en ondersteunt de verbinding met het sociaal domein. Lokaal Alternatief vraagt het college om de ontwikkeling goed te monitoren. Als Lokaal Alternatief willen wij dat iedereen mee kan doen in de samenleving. Daarom zijn wij ook blij met de nieuwe bestuursopdracht van de RSD en hopen zo dat meer inwoners mee kunnen doen door hun werk. Wij hebben er vertrouwen in dat de investeringen in de komende jaren een positieve bijdrage hebben.

Lokaal Alternatief verzoekt het college om in de afstemming met de provincie helderheid te verkrijgen over de verschillende claims in onze begroting. Specifiek of de provincie eventueel akkoord gaat met een verhoging van de claim op de jeugdzorg gelden. Tevens vraagt Lokaal Alternatief het college om een meerjarig sluitende begroting aan te bieden en daarbij ook rekening te houden met de mogelijkheid dat de provincie een aantal claims corrigeert. Eén van de claims die de provincie kan corrigeren, is de claim op verbonden partijen. In de verschillende begrotingen van verbonden partijen zijn wel besparingen gerealiseerd, maar die zijn niet als zodanig ingeboekt doordat andere ontwikkelingen de besparing overstijgen. Lokaal Alternatief wil het college vragen om kritisch te blijven op de kostenontwikkeling van verbonden partijen. Verbonden partijen pakken de ruimte om te blijven investeren in de professionalisering van de organisatie en de uitvoering van haar taken. Lokaal Alternatief wil ervoor waken dat de kosten van verbonden partijen steeds hoger worden en de gemeente Duiven steeds meer moet snijden in 'eigen vlees'. Uiteindelijk gaat dit ten koste van de bestuurskracht van onze mooie gemeente. Daarbij zien we dat steeds meer taken worden overgedragen aan verbonden partijen. In de voorjaarsnota staat bijvoorbeeld ook de overdracht van uitvoerende milieutaken aan de ODRA beschreven. Door steeds meer taken over te dragen, verliezen wij als gemeente ook kennis. Lokaal Alternatief vraagt het college om te blijven investeren in de aanwezige kennis en kwaliteit, zodat de rol van een waardig opdrachtgever gepakt kan worden. Dit is in onze ogen noodzakelijk om de bestuurskracht te blijven versterken.

Tot slot voorzitter, willen wij eindigen met aandacht voor de Omgevingswet. Een belangrijke en een complexe wijziging waarin we als gemeente de inrichting, ontwikkeling en bescherming van de leefomgeving vastleggen. We hechten waarde aan een goede en zorgvuldige implementatie van de Omgevingswet, waarin ook de dienstverlening richting inwoners en ondernemers verbeterd. Echter vindt Lokaal Alternatief dat dit niet moet leiden dat verschillende beleidsgebieden stil komen te liggen, daarbij is onze samenleving niet geholpen. Wij vragen het college om hiernaar te handelen.

De afgelopen jaren is veel gerealiseerd en met het voorliggende beleid hebben we de overtuiging dat we nog meer ambities voor Duiven, Groessen en Loo kunnen waarmaken.

Fractie Lokaal Alternatief

Algemene Beschouwing PvdA Duiven 20 juli 2021

Vorig jaar, tijdens mijn Algemene Beschouwing van 7 juli, heb ik u verteld over een liedje over veranderingen in de voormalige Sovjetlanden en daarmee verwijzend naar de veranderde tijden waar wij zelf vorig jaar in zaten en vandaag de dag nog steeds mee te maken hebben.

Nadat het in juni de goede kant op leek te gaan, met dalende besmettingscijfers, zitten we helaas weer in een periode dat het coronavirus in een opleving zit en is de R-waarde afgelopen dagen naar een record hoogte gestegen. Kortom, we moeten nog steeds rekening houden met de gevolgen van dit virus en blijven benadrukken dat juist deze tijd blijft vragen om saamhorigheid, om elkaar te ondersteunen en te helpen waar mogelijk. Een tijd waar de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, maar ook een tijd om als gemeenteraad pal achter onze samenleving te staan en hun onvoorwaardelijk te ondersteunen waar dat nodig blijkt te zijn. Samen Vooruit! in deze toch al ingewikkelde tijden.

Wel is het belangrijk om onze inwoners op een juiste manier mee te blijven nemen in de grote opgaven die nog steeds voor ons staan. Opgave zoals het Sociaal Domein financieel onder controle krijgen, zodat onze inwoners de hulp en zorg kunnen blijven krijgen die ze nodig hebben. Of de woningbouw, waarbij we de inwoners goed moeten blijven informeren en waarover we transparant moeten zijn, zodat er een groot draagvlak ontstaat voor de plannen. De energie- en warmtetransitie opgave staan nog steeds aan het begin van hun ontwikkelingen, maar gaan een enorme impact op ons allemaal hebben. Daarnaast moeten we oog blijven houden voor de leefbaarheid in onze kernen, zodat goed wonen in onze gemeente ook goed wonen blijft. Zeker nu er ontwikkelingen

zijn om de kernen Groessen en Loo in aantal toe te voegen aan de kern Duiven. Dit vraagt om grote zorgvuldigheid bij het inpassen van zoveel woningen, waarbij de lessen die geleerd zijn uit de groeikernperiode wellicht gebruikt kunnen worden.

Tijdens de debattafel hebben wij vier moties aangekondigd. De vier moties zijn besproken en sommige zijn daardoor een klein beetje aangepast.

De motie tot verlagen van de OZB en het afschaffen van de hondenbelasting zijn moties om volgend jaar in de voorjaarsnota te behandelen. Door het college moet dan gekeken worden of de financiële situatie het op dat moment toe laat om voorstellen te maken om de OZB te verlagen en de hondenbelasting af te schaffen. Dat kan in één keer zijn of in stappen per jaar. Nogmaals vragen wij de wethouder om een toezegging die niet door een aanvullende opmerking over een volgend college weer wordt ontkracht. Het college moet immers de continuïteit van bestuur ook waarborgen en dat maakt een opmerking over eventueel een volgend college voor de voeten lopen overbodig.

Vorig jaar heeft de gemeenteraad een brief van de heer Gieling en de heer van der Valk ontvangen over de toeristenbelasting. Hierin geven zij onder meer aan dat zij mee willen denken en voorstellen willen doen over de manier waarop de bevordering en aantrekkingskracht van toerisme en recreatie in onze gemeente gestalte krijgt. Een uitgestoken hand die, wat betreft de fractie van de Partij van de Arbeid, aangepakt moet worden. Omdat hiervoor niet een speciaal budget is om voor Duiven in te zetten, hebben we deze motie Toeristenbelasting als doelbelasting geformuleerd.

Voor wat betreft de laatste motie over kwijtschelden gemeentelijke schulden gedupeerden kinderopvangtoeslagaffaire hebben we een flinke toezegging gekregen van de wethouder. Door de wethouder is aangegeven dat de Herstelwet wordt gevolgd, waarbij de gemeentelijke schulden kwijtgescholden wordt tot 1 januari 2021. Onduidelijk

is of verhogingen van incasso-, rente- en deurwaarderskosten die na 1 januari 2021 zijn geheven ook meegenomen wordt en hoe er om wordt gegaan met de gemeentelijke belastingen van dit jaar. Kan de wethouder hier nog iets over zeggen?

Onze moties zorgen voor ons de wel bekende puntjes op de “i” van de voorliggende Voorjaarsnota. We willen wel benadrukken dat we ons nog niet rijk moeten rekenen, omdat we enkele flinke financiële meevallers hebben gehad. Dit zijn eenmalige meevallers en laten voor dit jaar een vertekend beeld zien.

Wel zijn wij van mening dat er teveel over het subjectieve element geluk geschreven wordt in de Voorjaarsnota. Uiteraard is het een nobel streven om geluk van inwoners na te streven, maar geluk is een containerbegrip, die door iedereen anders ingevuld kan worden. Zonder duidelijke omschrijving, kaders en concrete voorstellen is het schrijven over geluk, wat betreft de fractie van de Partij van de Arbeid, een vorm van valse verwachtingen wekken. Als we dan een puntje van kritiek mogen hebben op de Voorjaarsnota, dan is het, de te veel gebruikte term geluk zonder inhoud.

Om positief af te sluiten, de fractie van de Partij van de Arbeid is in zijn geheel niet ontevreden over de Voorjaarsnota.

Tot zover!

AMENDEMENT

[ex art. 36 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Bestemmingsreserves [beslispunt 5]"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- op pagina 3 van het raadsvoorstel inzake de Voorjaarsnota Duiven 2021 [en in beslispunt 5 van het raadsvoorstel] een "gestapelde" bestemmingsreserve wordt voorgesteld van in totaal € 1.551.980;
- in § 2.B.1 de "Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst [RSD]" wordt beschreven, die in de jaren 2022 en 2023 € 561.480 additioneel gaat kosten [bruto begrote kosten minus totale begrote opbrengsten];
- in § 3.B.3 de "Versnelling van de woningbouw" is uitgewerkt, met totaal aan kosten in de bestemmingsreserve van € 455.000 voor de jaren 2021 t/m 2025;
- in § 3.C.1 de "Implementatie nieuwe Omgevingswet" is opgenomen, waarvoor in de jaren 2022 t/m 2024 een bedrag nodig is van € 535.000;

overwegende dat:

- wij het op zich met het college van burgemeester en wethouders eens zijn dat er in de begroting zo min mogelijk bestemmingsreserves opgenomen moeten worden;
- echter het karakter van bovengenoemde bestemmingsreserves, met een totale omvang van € 1.551.980, dusdanig van aard is dat de doelen die met deze bestemmingsreserves beoogd worden volledig van elkaar verschillen;
- het derhalve boekhoudkundig en zorgvuldigheidshalve correct zou zijn om de bestemmingsreserves strikt van elkaar te scheiden, waardoor ook geen "overloop van middelen" van de ene naar de andere doelstelling mogelijk is;
- er voor woningbouw al een bestemmingsreserve is in de vorm van de bestemmingsreserve “Betaalbare woningbouw”;
- de kosten ten behoeve van de versnelling van de woning onder het doel van deze bestaande bestemmingsreserve vallen;
- bijstellingen of noodzakelijke uitgaven voor 2021 niet via een bestemmingsreserve in de Voorjaarsnota Duiven 2021 moeten worden vrijgemaakt maar via een voorstel tot bijstelling van de begroting 2021, waardoor de reserve "Versnelling van de woningbouw" slechts geldt van 2022 t/m 2025 en dus € 364.000 bedraagt;

besluit punt 5 van het dictum van het besluit dusdanig te wijzigen dat daar gelezen wordt:

5. De extra middelen ten behoeve van de "Versnelling van de woningbouw" omschreven in § 3.B.3 voor de boekjaren 2022 t/m 2025 (ter grootte van € 364.000 en ten laste van de Algemene reserve) in bestemmingsreserve "Betaalbare woningbouw" te storten en twee nieuwe bestemmingsreserves in te stellen, waarvoor de dekking van deze bestemmingsreserves á € 1.187.980 wordt gevonden in de Algemene reserve en waarbij de volgende twee bestemmingsreserves worden ingesteld:
    a. € 561.480 ten behoeve van de "Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst [RSD]" omschreven in § 2.B.1 voor de boekjaren 2022 en 2023;
    b. € 535.000 ten behoeve van de "Implementatie nieuwe Omgevingswet" omschreven in § 3.C.1 voor de boekjaren 2022 t/m 2024;

    en voor 2021 € 91.000 beschikbaar te stellen (ten laste van het resultaat) ten behoeve van de "Versnelling van de woningbouw".

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

Gemeente Duiven

Werkgeverscommissie Griffie

Amendement Uitbreiding formatie Griffie

De gemeenteraad van Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021,
gelezen het voorstel van B&W over de Voorjaarsnota 2021 (VJN),

constaterende dat:

- in de VJN geen extra structurele middelen zijn opgenomen voor de verder ontwikkeling van de griffie;
- de taak van de Griffie steeds meer uitbreidt door verdere professionalisering van de rol van de griffie en de raad;
- de afgelopen periode de druk op de Griffie fors is toegenomen;
- dit verschillende oorzaken heeft die we de komende tijd verder willen onderzoeken en willen gaan oplossen;
- vast staat dat dit niet van tijdelijke aard is omdat we binnen de gemeente de komende jaren een aantal belangrijke en arbeidsintensieve thema's op de agenda hebben staan, waar onder Woningbouw, Bedrijventerreinen, Omgevingsvisie, Circulaire economie , Duurzaamheid en de Woonvisie;
-

overwegende dat:

- voor en namens de raad er veel werkgroepen zijn waar voorbereiding en ondersteuning voor nodig is;
- er ook duidelijke signalen van raadsleden over de toegenomen werkdruk komen;
- de Werkgeverscommissie met de raad tot overeenstemming wil komen om in ieder geval de formatie van de Griffie (lees: plaatsvervangend griffier) uit te breiden met 0,2 fte/7,2 uur per week;
- deze extra inzet op zowel interne als externe profilering van de Griffie als geheel en meer interactie met de organisatie ten goede komt aan alle programma's zoals vermeld in de VJN;
- de kosten hiervoor begroot worden op 15K per jaar;
- in het najaar van 2021 de Werkgeverscommissie de raad verder zal informeren/betrekken bij de verder ontwikkeling van de Griffie;
-

Besluit

- om binnen de VJN alsnog 15k op te nemen voor 0,2 fte uitbreiding van de uren van de plaatsvervangende griffier (Programmakosten Bestuur Kosten Griffie);
- dit per ingang van 1 september2021 te effectueren en de kosten hiervan voor dit jaar in de Najaarsnota 2021 te verantwoorden (ten laste van de AR)

en gaat over tot de orde van de dag.

Gemeente Duiven

Werkgeverscommissie Griffie

SP	Pro Duiven	VVD	D66
CDA	Lokaal Alternatief	PvdA	GroenLinks
DOED	Zetel Nooijen	Zetel Arends	

M1

Motie Kwijtschelden gemeentelijke schulden gedupeerden kinderopvangtoeslag- affaire

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op dinsdag 20 juli 2021,

Constaterende dat;

- In de gemeente Duiven meerdere mensen of gezinnen wonen, die gedupeerd zijn door de kinderopvangtoeslag-affaire;
- De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Rijksoverheid gemeenten heeft opgeroepen om schulden van gedupeerde ouders kwijt te schelden.

Overwegende dat;

- De gedupeerden van de kinderopvangtoeslag-affaire onbehoorlijk zijn behandeld door de overheid en daarmee (mogelijk) onterecht in de schulden zijn geraakt;
- De gemeente de door de overheid geboden hulp tegen zouden werken als zij de gemeentelijke schulden, die deze mensen hebben, blijven aanhouden;
- De gemeente ook een taak heeft in de reparatie van deze verschrikkelijke gebeurtenis

Verzoekt het college

- Gehoor te geven aan de oproep van de VNG door de gemeentelijke schulden van alle gedupeerden van de kinderopvangtoeslag-affaire, voor zover mogelijk en met inachtneming van privacy, kwijt te schelden;
- De mogelijkheid te onderzoeken of de inkomsten die de gemeente hierdoor mist, te declareren zijn bij de Rijksoverheid;
- Bij de uitvoering van deze motie maatwerk te leveren en een onderscheid te maken tussen schulden die zijn ontstaan vóór de persoon gedupeerde werd en schulden die zijn ontstaan dóór dat de persoon gedupeerde werd;
- Een voorstel te maken over hoe het totaal bedrag van de misgelopen gemeentelijke schulden het beste verwerkt kan worden in de begroting en dit voorstel bij de begrotingsbehandeling aan te bieden aan de gemeenteraad.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP	**Pro Duiven**	**VVD**
D66	**CDA**	**Lokaal Alternatief**
PvdA	**GroenLinks**	**DOED**
Zetel Nooijen	**Zetel Arends**	

M2

Motie Onderzoek tot afschaffen van de hondenbelasting

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op dinsdag 20 juli 2021,

Constaterende dat;

- De gemeente Duiven de geïnde hondenbelasting gebruikt als algemeen dekkingsmiddel voor onze gemeentelijke exploitatie;
- In de Tweede Kamer de discussie is ontstaan of de hondenbelasting nog moet kunnen blijven bestaan;
- Meerdere inwoners het niet begrijpelijk vinden dat de hondenbelasting niet gebruikt wordt voor voorzieningen voor honden te regelen.

Overwegende dat;

- Het gezien de maatschappelijke discussie wenselijk is om de inning van de hondenbelasting te beëindigen;
- Voor het houden van andere dieren er geen gemeentelijke belasting wordt geïnd;
- De gemeente de vrijheid heeft om te kiezen om geen hondenbelasting te innen.

Verzoekt het college

- Om bij de Voorjaarsnota van 2022 te beoordelen of het afschaffen van de hondenbelasting financieel gezien mogelijk is in één keer of in kleinere stappen, en dit terug te koppelen aan de gemeenteraad;
- Indien het mogelijk is om hondenbelasting af te schaffen, voorstellen te maken en te verwerken in de Voorjaarsnota om de hondenbelasting af te schaffen of dit in kleinere stappen binnen 3 jaar te regelen.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP	**Pro Duiven**	**VVD**
D66	**CDA**	**Lokaal Alternatief**
PvdA	**GroenLinks**	**DOED**
Zetel Nooijen	**Zetel Arends**	

M3

Motie Onderzoek tot verlagen van de OZB

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op dinsdag 20 juli 2021,

Constaterende dat;

- De gemeente Duiven de begroting redelijk op orde heeft en er in 2023 en 2024 een sluitende begroting is;
- Door een OZB verhoging onze inwoners mede bij gedragen hebben aan het sluitend krijgen van de begroting.

Overwegende dat;

- Inwoners jaarlijks met diverse lastenverhogingen geconfronteerd worden.
- Het wenselijk is om (een deel van) de verhoging van de OZB weer terug te draaien, zodra dit financieel gezien weer kan;
- De verhoging van de OZB die vorig jaar is ingesteld niet als een eeuwig durende verhoging mag blijven bestaan.

Verzoekt het college

- Om bij de Voorjaarsnota van 2022 te beoordelen of een verlaging van de OZB financieel gezien mogelijk is en dit terug te koppelen aan de gemeenteraad;
- Indien het mogelijk is om de OZB te verlagen voorstellen te maken en te verwerken in de volgende Voorjaarsnota, om de verhoging van de OZB weer te verlagen of deze verlaging in kleinere stappen te regelen.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP	**Pro Duiven**	**VVD**
D66	**CDA**	**Lokaal Alternatief**
PvdA	**GroenLinks**	**DOED**
Zetel Nooijen	**Zetel Arends**	

M4

Motie Toeristenbelasting als doelbelasting

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op dinsdag 20 juli 2021,

Constaterende dat;

- De gemeente Duiven de geïnde toeristenbelasting gebruikt om de algemene reserve aan te vullen;
- Meerdere recreatieondernemers in onze gemeente zowel problemen hebben met de hoogte van de heffing als met het doel van deze belasting.

Overwegende dat;

- Het wenselijk is om (een deel van) de geïnde toeristenbelasting te gebruiken voor toerisme en recreatie binnen onze gemeente en dus als doelbelasting wordt aangemerkt;
- Door het zichtbaar en daadwerkelijk gebruiken van (een deel van) de geïnde toeristenbelasting voor recreatie en toerisme binnen onze gemeente er een directe relatie ontstaat tussen heffing en de besteding van deze belastinggelden.

Verzoekt het college

- 30% van het totaal geïnde bedrag aan toeristenbelasting aan te merken als doelbelasting;
- Deze doelbelasting zichtbaar en daadwerkelijk in te zetten voor de bevordering en aantrekkingskracht van toerisme en recreatie in onze gemeente;
- De gemeenteraad jaarlijks op de hoogte te brengen van de inzet en eventuele effecten van deze doelbelasting voor de recreatie en toerisme binnen onze gemeente, via de voorjaarsnota;
- De 30% die nu niet toegevoegd worden aan de Algemene Reserve structureel te verwerken in de begroting.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP	**Pro Duiven**	**VVD**
D66	**CDA**	**Lokaal Alternatief**
PvdA	**GroenLinks**	**DOED**
Zetel Nooijen	**Zetel Arends**	

M5

Motie: “Terugkeer gemeentelijke publicaties in de Duivenpost"

De gemeenteraad van Duiven, in vergadering bijeen op dinsdag, 20 juli 2021, bij de behandeling van de voorjaarsnota 2021,

Overwegende dat;

- Er vorig jaar als onderdeel van bezuinigingspakket 1A besloten is om de gemeentelijke publicaties in de Duivenpost te schrappen,
- Er op 3 juli 2018 een motie met een grote meerderheid aangenomen is om de communicatie richting inwoners te verbeteren,
- De gemeente burgerparticipatie tot speerpunt heeft gemaakt en inwoners al in een vroeg stadium bij besluitvorming wil betrekken
- Er klachten zijn van inwoners dat zij de gemeentelijke publicaties vanuit de gemeente missen en geconfronteerd worden met besluiten waarvan zij niet op de hoogte waren,
- Dit ook duidelijk naar voren kwam tijdens de behandeling van de ‘uitbreiding woningbouwlocaties’, het ‘Vitaal Centrum Plan’, over de bouwplannen ‘Spoorallee’ , de ‘speakers corner’ over doelgroepenvervoer en arbeidsmigrantenhuisvesting Visserlaan,
- Het voor veel inwoners van ons niet mogelijk is, om wat voor een reden dan ook, de informatie op te zoeken via de gemeentelijke website,
- De Duivenpost door veel mensen wordt gelezen en een groot verspreidingsgebied kent,

Nader overwegende dat;

- Er met het aanbieden van de jaarstukken van 2020 er een gunstiger financieel vooruitzicht is dan waar destijds op gerekend was,
- Het resterend positief saldo van €867.990 teruggestort wordt in de algemene reserve,
- De financiële overwegingen over het stoppen van de gemeentelijke publicaties tijdens de behandeling van de voorjaarsnota van 2020 nu minder op de voorgrond staan,
- Het informeren van onze inwoners, naast de digitale methoden, op de ‘klassieke manier’ zeer waardevol is en recht doet aan de motie ‘Communicatie met inwoners in de gemeente Duiven’ van 3 juli 2018,

Verzoekt het College;

- Om de bezuinigingen van €10.000 op de gemeentelijke publicaties terug te draaien en weer terug te keren naar het niveau van onze inwoners informeren zoals we die sinds de uitvoering van de motie tot aan de bezuinigmaatregelen van 7 juli 2020 gedaan hebben.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP	PvdA	D66	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	VVD	Pro Duiven	CDA	DOED
Zetel Nooijen	Zetel Arends			

M6

De raad van de gemeente Duiven, ter bespreking van de voorjaarsnota in vergadering bijeen op 20 juli 2021,

Betreft motie: Monitoring Energie neutraal/ CO2 reductie.

Overwegende dat;

- Tijdens de raadsvergadering van 29 januari 2019 heeft de raad via een amendement duidelijke ambities gesteld met betrekking tot de te behalen CO2 reductie;
- In dit traject is aangegeven dat "Met in achtneming van het document "Duiven-Westervoort doelstelling energieneutraal" voor Duiven de doelstelling voor 2023 te stellen op minimaal 23% energieneutraal; en voor 2030 minimaal 41% energieneutraal aan te houden; en voor 2050 100% energieneutraal. "
- Dat er ook; "Voor de voortgang een goed monitoringinstrument te zoeken waarmee en waardoor behaalde resultaten en ambities ook in de begrotingscyclus kunnen worden opgenomen."

Nader overwegende dat;

- Op de vraag wat er gedaan is het antwoord kwam dat e.e.a. in de jaar rekening terug te vinden is. er blijkbaar onvoldoende zicht is op waar we nu staan in de ontwikkeling.
- In het rapport "Duiven –Westervoort doelstelling energieneutraal" weldegelijk meetbare doelen staan.
- Door de gemeente en andere instellingen weldegelijk gewerkt is om maatregelen te nemen ten behoeve van de doelstellingen.
- Blijkbaar geen of onvoldoende overzicht/inzicht is van wat er al gedaan is.
- Het openlijk delen van behaalde resultaten inwoners en ondernemers kan stimuleren bij te dragen aan het behalen van de doelstellingen.

vraagt het college;

- Om zichtbaar voor iedereen een thermometer/dashboard te gebruiken en die fysiek te tonen op een plek in het centrum en digitaal op de site van de gemeente.
- Successen, hoe klein ook, te melden en daarop te verwerken met regelmaat.

en gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief	CDA	VVD	Socialistische Partij	DOED
GroenLinks	D66	PvdA	Zetel Arends	Zetel Nooijen

M7

De raad van de gemeente Duiven, ter bespreking van de voorjaarsnota in vergadering bijeen op 20 juli 2021,

Betreft motie: 'Maai Mei Niet'

Constaterende dat:

- bloemen meer kans krijgen om te bloeien als er laat (na mei) gemaaid wordt;
- insecten als vlinders, kevers en bijen hierdoor meer voedsel kunnen vinden;
- dit de biodiversiteit ten goede komt;
- in Groot- Brittannië een No- Mow- May beweging is ontstaan.

Overwegende dat:

- de gemeente haar maaibeleid steeds meer afstemt gericht op verbetering van de biodiversiteit;
- voor een aantal gebieden ecologisch beheer al de standaard is;
- door veel inwoners, bedrijven en bijvoorbeeld woningbouwcorporaties vroeg gemaaid wordt en dit de gewenste versterking van biodiversiteit vermindert.

Verzoekt het college:

- daar waar in de maand mei nog wel op gemeentelijke gronden wordt gemaaid, dit na te laten door het Maai-Mei-Niet principe toe te passen;
- naar de inwoners van de gemeente Duiven, bedrijven, het waterschap, terreinbeheerders en woningbouwcorporaties de positieve effecten van Maai- Mei-Niet op een actieve wijze uit te dragen door dit in alle voorlichting hieromtrent als onderwerp mee te nemen.

En gaat over tot de orde van de dag,

Zetel Arends	Zetel Nooijen	DOED	Lokaal Alternatief
D66	Socialistische Partij	PvdA	GroenLinks
VVD	CDA		

M8

De gemeenteraad van Duiven, ter bespreking van de voorjaarsnota in vergadering bijeen op 20 juli 2021,

Betreft Motie: Update Armoedebeleid door Corona

Constaterende dat:

- er al langer een grote ongelijkheid in kansen is in Nederland, dus ook in Duiven;
- dat ongelijkheid behelst levensverwachting en gezondheid, welzijn, onderwijsresultaten, loopbaanperspectief, criminaliteit, huiselijk geweld, eenzaamheid, huisvesting en het hebben van een baan;
- het gemeenschappelijke kenmerk van al deze problemen een lage economische status is, te weten een laag of zeer laag en onzeker inkomen;
- er sprake is van armoede bij inwoners met deze lage inkomens;
- corona al deze ongelijkheden in kansen vergroot heeft en nog steeds vergroot. Zie de onderzoeken hierover in bijgevoegde toelichting.

Overwegende dat:

- de gemeente een belangrijke rol heeft in het bevorderen van het welzijn en de gezondheid van haar inwoners;
- de gemeente een belangrijke rol heeft in het verminderen van ongelijkheid in kansen;
- deze rol door de Corona actueler is dan ooit.

Verzoekt het college:

- Grondig in kaart te brengen waar door de Corona de kansen-ongelijkheid in de gemeente toeneemt.
- Hierop voorstellen te doen om deze ongelijkheid in kansen te beperken.
- Hierbij gebruik te maken van wetenschappelijke onderzoeken van CBS, VNG, SCP en CPB en van bekende “good practices” uit andere gemeentes.
- En gebruik te maken van de kennis en ervaring van onze sociale teams.
- Het armoedebeleid te actualiseren en aan te passen aan de effecten van de Coronacrisis.
- Met een zo compleet mogelijk voorstel te komen bij de begrotingsbehandeling in de Raad van November.

En gaat over tot de orde van de dag

GroenLinks	PvdA	D66	Socialistische Partij	VVD
DOED	CDA	Lokaal Alternatief	Zetel Nooijen	Zetel Arends

M8

Toelichting:

Bronnen o.a.

https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/corona-effecten-per-beleidsthema

https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-coronacrisis-legt-veel-fundamenteleproblemen-bloot-zeker-op-het-gebied-van-kansenongelijkheid~bbfc4736/

https://www.cpb.nl/corona-covid-19

https://www.scp.nl/binaries/scp/documenten/publicaties/2020/07/09/verwachte-gevolgen-van-corona-voor-scholing-werk-enarmoede/Verwachte+gevolgen+van+corona+voor+scholing%2C+werk+en+armoede.pdf

https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/onderwijsraad-coronacrisis-dreigt-ongelijkheid-te-vergroten~be1a2fac/

https://www.sociaalweb.nl/nieuws/alle-jongeren-een-kans-ook-in-tijden-van-corona

https://nos.nl/artikel/2385562-ser-kwaliteit-onderwijs-onvoldoende-corona-vergroot-kansenongelijkheid

https://www.movisie.nl/artikel/armoede-door-corona-durf-hulp-te-vragen

https://www.kennisbundel.nl/sites/default/files/2021-01/Rapportage_Armoede_en_schulden_na_corona.pdf

M9

De raad van de gemeente Duiven, ter bespreking van de voorjaarsnota in vergadering bijeen op 20 juli 2021,

Betreft motie: Termijn aan het bevriezen van het tarief toeristenbelasting

Overwegende dat;

- in de voorjaarsnota wordt voorgesteld om de toeristenbelasting te bevriezen;
- dit gebeurd voor alleen de gemeente Duiven op voorstel van de "Liemers Ambassade" (LA);
- andere gemeenten die deelnemen aan de LA geen of een lager tarief hebben dan Duiven.

Nader overwegende dat;

- andere gemeenten deelnemend binnen de LA hun tarieven ook kunnen aanpassen;
- daarmee (nog) meer budget beschikbaar komt om toerisme en recreatie in de Liemers te bevorderen;
- hiermee de mogelijkheid ontstaat om binnen de LA een betere uitvoering te geven aan de ontwikkelingen en hun agenda;
- Daarmee de financiële bijdrage van inwoners van de Liemers aan de LA laag gehouden kan worden.

Vraagt het college;

- om een termijn aan te geven en dat de bevriezing geldt t/m 2023.
- in 2023 te komen met een evaluatie van de ontwikkelingen van de tarieven bij andere gemeenten.
- dat de Duivense vertegenwoordiging binnen de LA zich hard maakt voor een snelle harmonisatie van de tarieven voor toeristenbelasting.

en gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief	CDA	VVD	Socialistische Partij	DOED
GroenLinks	D66	PvdA	Zetel Arends	Zetel Nooijen

M10

GROEN LINKS DUIVEN Nooijen

De gemeenteraad van Duiven, ter bespreking van de voorjaarsnota in vergadering bijeen op 20 juli 2021,

Betreft Motie: Koelteroutes en schaduwplekken

Constaterende dat

- De zomers tegenwoordig aanzienlijk heter zijn met fellere zonnestralen;
- De hoeveelheid UV-straling in Nederland in de afgelopen decennia is toegenomen*[1];
- Het van jongs af aan belangrijk is rekening te houden met gezondheidsrisico's van zonnestralen;
- Door hier als maatschappij aan te werken er een preventief karakter ontstaat als het gaat over de gezondheidszorg;
- Vergrijzing zorgt voor een steeds grotere groep mensen die extra kwetsbaar zijn in periodes van extreme droogte en hitte;
- Het voor verschillende doelgroepen, van jong tot oud, erg prettig is om schaduwrijk te kunnen wandelen en voorzieningen te bereiken.

Overwegende dat

- De gemeente Duiven volop aan de gang is met klimaatadaptie;
- Er al veel schaduwrijke routes aanwezig zijn, verspreid over onze dorpen;
- Deze routes niet altijd met elkaar verbonden zijn.

Verzoekt het college

- Een netwerk van koelteroutes en schaduwplekken aan te leggen;
- Hier inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners bij te betrekken.

en gaat over tot de orde van de dag.

Lokaal Alternatief CDA VVD SP

D66 PvdA DOED Zetel Nooijen Zetel Arends GroenLinks

[1] https://www.rivm.nl/klimaat-en-gezondheid/uv

M12

D66 duiven

Nooijen

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Digitale ondersteuning raad [p. 7-8]"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- in de Voorjaarsnota Duiven 2021 op pag. 7 en 8 beschreven is op welke wijze de raad, die aantreedt na de verkiezingen van maart 2022, wordt ondersteund qua hard- en software;
- dat nog onduidelijk is welke licentie van Microsoft Office 365 beschikbaar wordt gesteld en daarmee welke programmatuur beschikbaar is;

overwegende dat:

- de raad en de fractieassistenten optimaal ondersteund moeten worden in hun werk ten behoeve van de raad;
- daarmee een Microsoft Office 365 licentie met ten minste de functionaliteiten Teams, Outlook, Word, Exel en PowerPoint aanwezig moet zijn;
- raadsleden en fractieassistenten qua hard- en software op gelijke wijze ondersteund dienen te worden;

roept het college op om:

- in de Begroting 2022-2025 gemeente Duiven rekening te houden met gelijke devices voor raadsleden en fractieassistenten, met daarop in ieder geval geïnstalleerd een Microsoft Office 365 licentie met Teams, Outlook, Word, Exel en PowerPoint;
- de kosten en kapitaallasten voor 2022 t/m 2025 in de Begroting 2022-2025 gemeente Duiven integraal mee te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA D66 DOED GroenLinks

M12

D66 duiven

Nooijen

Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD

Zetel Arends	Zetel Nooijen

M13

D66 duiven

Nooijen

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Laaggeletterdheid [§ 2.C.1]"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- in de gemeente Duiven uit onderzoek blijkt dat ca. 14% van de inwoners aan te merken valt als "laaggeletterd";
- dat dit percentage hoger ligt dan het landelijk gemiddelde van ca. 12% en tevens ruim boven het gemiddelde van 7% in de regio Midden-Gelderland;

overwegende dat:

- het van groot belang is om, indien het aantal mensen die kunnen worden aangemerkt als "laaggeletterd" ligt rond de 14% van de inwoners van de gemeente Duiven, deze groep zo goed mogelijk in beeld te hebben, zodat gerichte actie ondernomen kan worden;
- veel van de acties gericht zijn op het "oplossen" van het probleem van "laaggeletterdheid", maar het opsporen van mensen met een forse taalachterstand [d.w.z. mensen die worden aangemerkt als "laaggeletterd"] beperkt blijft tot het "maken van een verbinding met het sociaal domein" [§ 2.C.1, pag. 28] en inzet van consulenten Werk & Inkomen, wat als voor de hand liggende brug naar deze mensen toch al veel eerder had kunnen gebeuren;
- uit onderzoek van diverse organisaties is gebleken dat mensen die aangemerkt worden als "laaggeletterd":
    - een enorme schaamte ervaren en niet of nauwelijks zelf het probleem van laaggeletterdheid zullen aankaarten;
    - door de jarenlange ervaring met laaggeletterdheid een zeer goede strategie hebben ontwikkeld om hun directe omgeving en anderen die, op wat voor wijze dan ook, met hen in aanraking komen de indruk te geven dat er in het geheel geen sprake is van laaggeletterdheid;
    - het dus een enorme opgave is om mensen die laaggeletterd zijn "op te sporen" en ze daarna ook nog te motiveren om iets aan deze handicap te doen, waarbij ook aandacht moet zijn voor de emotionele componenten van deze problematiek [sociale angst, vermijdingsgedrag, schaamte etc.];

verzoekt het college om:

- vanwege het enorme aantal inwoners [volgens onderzoek: 14%] die in de gemeente Duiven te kampen hebben met laaggeletterdheid [en de daarmee

D66 duiven Nooijen

vaak samenhangende moeite om mee te komen in steeds verder digitaliserende samenleving en overheid] te komen met een "Deltaplan Laaggeletterdheid", met als primaire doelstelling: het zorgen dat ten minste 75% van de betreffende groep mensen bij de gemeente Duiven bekend is;

- aanvullend in dit "Deltaplan Laaggeletterdheid" concrete acties te benoemen die gaan worden ingezet om de laaggeletterdheid terug te brengen naar [minimaal] het landelijk gemiddelde van 12% maar [optimaal] het gemiddelde in Gelderland-Midden van 7%;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

M14

D66 duiven

Nooijen

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Screening wethouderskandidaten [p. 15]"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- in de Voorjaarsnota Duiven 2021 op pag. 15 een post is opgenomen voor 2022 voor de screening van wethouderskandidaten á € 12.000;
- niet valt uit te sluiten dat - zoals landelijk vaker het geval is - sprake zal zijn van tussentijdse wijzigingen in de bezetting van het college voor wat betreft de wethouders;
- begroot wordt dat per screening door een extern bureau ongeveer € 3.000 per wethouder nodig is;

overwegende dat:

- rekening gehouden moet worden met tussentijdse screening van een nieuwe wethouder in de periode 2022 t/m 2025;
- het verstandig is om alvast een reserve op te bouwen voor de screening van wethouders in 2026;
- daarbij ook rekening gehouden moet worden met autonome prijsstijgingen van deze screening;

roept het college op om:

- in de Begroting 2022-2025 gemeente Duiven een bestemmingsreserve te maken, die gedekt wordt vanuit de Algemene reserve;
- het doel van deze bestemmingsreserve te laten zijn dat kandidaat-wethouders, hetzij na verkiezingen, hetzij tussentijds, ook een externe screening kunnen doorlopen;
- de jaarlijkse dotatie voor deze bestemmingsreserve "Screening kandidaat-wethouders" een bedrag van € 4.000 per jaar te laten zijn voor de periode van 2022 tot en met 2025;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

M14

D66 duiven

Nooijen

CDA	D66	DOED		GroenLinks
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

D66 duiven

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"De woningmarkt [p. 35]"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- op pagina 35 van de Voorjaarsnota Duiven 2021 opgemerkt wordt dat tot 2030 in Nederland zo'n 1 miljoen woningen extra nodig zijn;
- deze cijfers nog volop ter discussie staan en de vraag tevens is in welke regio's en/of provincies grotere hoeveelheden woningen [in welk segment dan ook] gebouwd moeten worden;[1]
- het college van burgemeester en wethouders bij de raadsbesluiten van 26 januari 2021 en 1 juni 2021 volstrekt andere cijfers en uitgangspunten hanteerde dan in de genoemde Woonvisie [die vooralsnog niet behandeld zal worden];

overwegende dat:

- de opgave die de gemeente Duiven op 1 juni 2021 zichzelf gesteld heeft om netto 570 woningen te bouwen tot 2040 vooralsnog als ambitieus gekenmerkt kan worden [zie Amendement CDA - VVD - LA - SP d.d. 26 januari 2021, aangenomen];
- inbreiding en verdichting van bestaande woningbouw in verschillende varianten nog voldoende soelaas bieden om de plannen tot 2030 te realiseren,[2] in aanmerking nemend dat het college ook nog de opdracht heeft om tot overeenstemming te komen met de projectontwikkelaars voor de uitbreidingslocaties "Ploen Noord" en "Plakse Weide";
- grotere opgaven dan genoemd in het raadsbesluit d.d. 1 juni 2021 vooralsnog als te ambitieus gezien moeten worden en alleen dan overwogen kunnen worden indien een en ander in de [naar verwachting voor 16 maart 2022 door de raad definitief aangenomen] Omgevingsvisie is opgenomen;

roept het college op om:

- geen onomkeerbare stappen te nemen in het woningbouwdossier, anders dan hetgeen door de gemeenteraad d.d. 1 juni 2021 is besloten;

en gaat over tot de orde van de dag.

---

[1] Zie hierover: "*Wonen na de verkiezingen*" [§ 2.4], Planbureau voor de Leefomgeving d.d. 12 april 2021 [bijgevoegd bij de stukken].
[2] Zie hierover o.a. *de Gelderlander* d.d. 12 juli 2021, pag. 15 [bijgevoegd bij de stukken].

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

ALGEMEEN PAGINA 15 | MAANDAG 12 JULI 2021

'Naoorlogse wijken hebben nog genoeg ruimte'

Studie: Plek voor ruim 500.000 extra huizen

KAW

Als woningcorporaties geld en ruimte krijgen om meer te bouwen, kunnen ze in tien jaar tijd tussen de 500.000 en 700.000 huizen aan de voorraad toevoegen. Dat blijkt uit onderzoek van KAW, een bureau dat de potentie van naoorlogse wijken in kaart bracht.

STEFAN TEN TEIJE

De resultaten bieden een andere kijk op de discussie die momenteel wordt gevoerd over 'bouwen in het groen' of 'inbreiding in de stad'. Het Economisch Instituut voor de Bouw stuurde in een recent rapport aan op het ontwikkelen van gebieden buiten dorpen en steden. Ook in de Tweede Kamer wordt met name door VVD en CDA aangedrongen op nieuwe Vinex-locaties in weilanden.

Volgens KAW-directeur en architect Reimar von Meding is er juist genoeg ruimte in de steden en dorpen zelf. Het overgrote deel van de totaal geraamde behoefte van zo'n 1 miljoen huizen tot 2030 zou snel gebouwd kunnen worden in wijken uit de periode 1950-1980, stelt zijn bureau aan de hand van data- en ontwerponderzoek.

,,Het probleem met bouwen in het groen is dat het zo moeilijk van de grond komt'', zegt Von Meiding. ,,De boer wil niet weg, er spelen grote grondbelangen en de overheid moet fors investeren in infrastructuur en aansluitingen. De totale doorlooptijd is gemiddeld bijna twee keer zo lang als de herstructurering van een bestaande wijk. Daarom is het zinvoller om te bouwen op plekken waar alles wat nodig is, al aanwezig is.''

De vraag ligt voor de hand: hoe dan? Gemeenten en bewoners koesteren juist het groen dat er nog is. KAW heeft vier mogelijkheden in kaart gebracht: bestaande woningen splitsen of voorzien van een extra verdieping, het bebouwen van ongebruikte ruimte of verloederde plekken, het realiseren van meer woningen door sloop en nieuwbouw én het benutten van de randen van de wijken.

Chirurgisch bouwen

,,Naoorlogse portiekwoningen zijn gebouwd in een tijd dat huishoudens gemiddeld uit 3,5 personen bestonden. Nu wonen in veel van die huizen nog maar maar één of twee mensen. De gemiddelde huishoudensgrootte is afgenomen naar 2,2 personen en blijft dalen. Van twee relatief grote woningen kun je bijvoorbeeld drie passende maken. Zo kun je alleen al 220.000 woningen toevoegen zonder een kubieke centimeter bij te bouwen.''

'Chirurgisch bijbouwen' zou op blinde hoeken kunnen: bij de garageboxen, op lege parkeerterreinen, in of boven lege winkels, of in bosjes die in de ogen van KAW weinig toevoegen aan de kwaliteit van de leefomgeving. ,,Uit voorbeeldprojecten blijkt dat de groenstructuur zelfs kan worden verbeterd met zo'n operatie'', aldus Von Meding.

De derde mogelijkheid, sloop, ziet hij als een onontkoombare opdracht. Er hoeven niet per se hoge woontorens voor in de plek te komen. ,,Op vier, vijf of zes bouwlagen kun je meer woningen kwijt.''

Chris Ridderbos is ontwikkelmanager bij de Alliantie Ontwikkeling en werkt in opdracht van de gelijknamige woningcorporatie met huizen in de regio's Amsterdam en Amersfoort. Hij beaamt dat er grote kansen liggen in de naoorlogse wijken, al denkt hij dat KAW misschien te optimistisch is over de te behalen aantallen. ,,Het klopt dat veel relatief grote woningen door eenpersoonshuishoudens worden bewoond. Als die huizen toe zijn aan vervanging, bijvoorbeeld vanwege vochtoverlast, slechte isolatie en installaties, zijn bewoners best te stimuleren te verhuizen. Het verdichten van naoorlogse wijken biedt dus ook kansen voor woonverbetering.''

Als vierde mogelijkheid ziet KAW bouwpotentie aan de randen van de wijken. ,,Bij de ringweg om die wijken is sprake van fijnstofuitstoot en geluidsoverlast. Maar in de toekomst rijden we elektrisch. Ook de parkeerdruk neemt af, omdat lang niet iedereen een auto heeft én de aansluitingen met het openbaar vervoer goed zijn.''

Persverse prikkels

KAW heeft z'n plannen aan het ministerie van Binnenlandse Zaken kenbaar gemaakt en gaat nu de gemeenten af om beleidsbepalers te overtuigen. ,,Mijn punt is dat er intelligentere oplossingen zijn dan de weilanden volbouwen, maar het lijkt er toch op dat er perverse prikkels in het systeem zitten die de ontwikkeling toch die kant op duwen. Voor gemeenten zijn grondopbrengsten een belangrijke inkomstenbron. Als enkel op corporatiegrond wordt gebouwd, komen de gemeentefinanciën in gevaar."

Verder leeft volgens Von Meding het dominante idee dat er vooral grondgebonden koopwoningen nodig zijn, omdat daar de meeste vraag naar is. ,,Bouwers en ontwikkelaars bouwen het liefste dat soort woningen, omdat die het meeste geld opleveren. Het verbeteren van bestaande wijken is in mindere mate een commercieel dan een maatschappelijk belang. Volkshuisvesting, ofwel de vraag hoe we mensen betaalbaar kunnen laten wonen, raakt op de achtergrond. Daar moet de aandacht naartoe.''

3,5

Naoorlogse woningen zijn gebouwd toen huishoudens nog uit gemiddeld 3,5 personen bestonden. Inmiddels zijn dat er 2,2.

Planbureau voor de Leefomgeving

WONEN NA DE VERKIEZINGEN

Het woningtekort wordt in de regio opgelost

Notitie

Frans Schilder, Edwin Buitelaar, Femke Daalhuizen, Jolien Groot, Marc Hanou, Christian Lennartz, Marieke van der Staak

12 april 2021

PBL

Colofon

Wonen na de verkiezingen. Het woningtekort wordt in de regio opgelost.
© PBL Planbureau voor de Leefomgeving
Den Haag, 2021
PBL-publicatienummer: 4613

Contact
frans.schilder@pbl.nl

Auteurs
Frans Schilder, Edwin Buitelaar, Femke Daalhuizen, Jolien Groot, Marc Hanou, Christian Lennartz, Marieke van der Staak

Met dank aan
Laura Westendorp

Redactie figuren
Beeldredactie PBL

Eindredactie en productie
Uitgeverij PBL

Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding: [Schilder et al. (2021), Wonen na de verkiezingen: het woningtekort wordt in de regio opgelost, Den Haag: PBL].

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is het nationale instituut voor strategische beleidsanalyses op het gebied van milieu, natuur en ruimte. Het PBL draagt bij aan de kwaliteit van de politiek-bestuurlijke afweging door het verrichten van verkenningen, analyses en evaluaties waarbij een integrale benadering vooropstaat. Het PBL is vóór alles beleidsgericht. Het verricht zijn onderzoek gevraagd en ongevraagd, onafhankelijk en wetenschappelijk gefundeerd.

Inhoud

1 Inleiding 5

2 Het woningtekort 6

2.1 Achterblijvend aanbod en opgestuwde vraag 6
2.2 Onzekerheden rond het aantal van één miljoen 7
2.3 Plancapaciteit voor woningbouw 9
2.4 De extra capaciteit van de bouwsector is beperkt 10
2.5 Vragen rond de gewenste kwaliteit: woonvoorkeuren 12
2.6 Concluderend 16

3 Oplossingsrichtingen 17

3.1 Faciliteer decentrale planning en woningbouw 17
3.2 Stimuleer de bouwsector verstandig 18
3.3 Blijf de woningmarkt hervormen en verduurzamen 20

REFERENTIES 21

DE HOOFDPUNTEN

Belangrijke achtergronden bij de woningbouwopgave:

1. **Het woningtekort wordt veroorzaakt door demografische ontwikkelingen**

Er zijn veel analyses over het disfunctioneren van de woningmarkt. Daarbij ligt de nadruk regelmatig op vraagstimulering, zoals de hypotheekrenteaftrek of de lage sociale huren, als oorzaak van het tekort. Hoewel dat zonder meer waar is, zijn er ook demografische ontwikkelingen die de vraag in aanzienlijke mate stimuleren: er komen steeds meer mensen, en meer, vooral kleinere, huishoudens.

2. **We willen een miljoen woningen bouwen, maar de opgave varieert regionaal**

Het getal van één miljoen is geen cijfer dat in beton is gegoten: het kunnen er minder, maar ook meer zijn. Bovendien is dat miljoen niet gelijk verdeeld over het land. Er zijn grote regionale verschillen in de woningbehoefte. In de Randstad van Arnhem via Amsterdam en Den Haag tot en met Eindhoven is de behoefte groot, daarbuiten vaak wat minder.

3. **De bouwsector heeft beperkte capaciteit om op korte termijn te versnellen**

De bouwsector is redelijk hersteld van de financiële crisis, en lijkt vooralsnog weinig last te hebben van Corona. Er zijn te weinig vakmensen, waar ook vraag naar is in het kader van de energietransitie. Een versnelling van de woningbouw ver voorbij het huidige tempo is op basis van de beschikbare en beperkte capaciteit van de bouwsector op korte termijn niet mogelijk.

4. **Het gaat er ook om in welke woningen we willen wonen, en waar**

Nederland verandert, en daarmee de woningbehoefte. Het is de vraag in hoeverre dit de woningbouwproductie moet beïnvloeden: veel hangt af van de huidige woningvoorraad en de toekomstige bevolking. Ook hier bestaan grote regionale verschillen.

Oplossingsrichtingen:

1. **Faciliteer decentrale woningbouw**

De woningmarkt is een regionale markt. Andere functies met ruimteclaims, zoals natuur, economie, en energie, manifesteren zich ook regionaal. Centrale sturing kan waarde hebben, vooral wanneer die vanuit een systeemverantwoordelijkheid wordt ingevuld: als aanjager van het regionale gesprek tussen belanghebbenden, eventueel faciliterend met kennis en middelen, en mogelijk met een regionale toedeling van de bouwopgave.

2. **Stimuleer de bouwsector verstandig**

De bouwsector draait volop. Er zijn op korte termijn niet meer vakmensen beschikbaar, dus de mogelijkheid om de woningbouw sterk te versnellen lijkt beperkt. Stimuleren met geld moet voorzichtig worden gedaan, anders stijgen de prijzen, zonder dat er extra woningen komen. Educatie en innovatie stimuleren kan leiden tot productiestijging, maar pas op de langere termijn.

3. **Blijf de woningmarkt hervormen én verduurzamen**

Het woningtekort aanpakken is van groot belang. Verdere hervorming van het woonbeleid is mogelijk, maar wel met oog voor de gevolgen voor mens en woningmarkt op de korte en lange termijn. Ook zaken als betaalbaarheid en toegankelijkheid vragen aandacht. En de verduurzaming van de woningvoorraad moet door. Al die afwegingen en prioriteringen zullen vooral regionaal worden gemaakt.

1 Inleiding

Op 1 maart 2021 publiceerden het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Planbureau (CPB) hun doorrekeningen van de verkiezingsprogramma's. Voor het thema Wonen is door het PBL gekozen voor een kwalitatieve analyse rond één van de meest urgente problemen op de woningmarkt: het achterblijvende woningaanbod. Onderzoeksbureau ABF Research (Groenemeijer et al. 2020) heeft becijferd dat het woningtekort de komende jaren nóg verder toe zal nemen van zo'n 331.000 woningen in 2020 tot 419.000 woningen in 2025. Veel mensen worden hierdoor geconfronteerd met hoge huizenprijzen, hoge huren en lange wachttijden.

Figuur 1.1
Verwachte toename huishoudens en woningvoorraad, en woningtekort

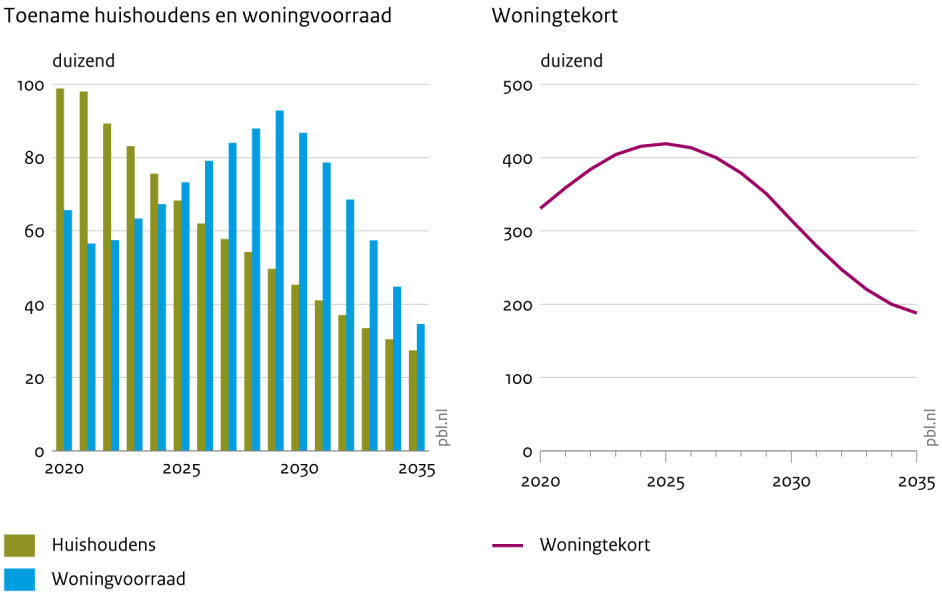

Bron: ABF Research; bewerking PBL

De analyse van het PBL (2021) levert een beeld op van een door partijen breed gedeelde probleemanalyse. Ook bij oplossingsrichtingen kijken partijen grotendeels naar dezelfde opties, hoewel de voorgestelde uitvoering kan verschillen. We concluderen dat een grote versnelling van de woningbouw op korte termijn niet te verwachten valt. Dat ligt overigens niet aan de voorstellen, of aan de partijen, maar aan de complexiteit en weerbarstigheid van de woning- en bouwmarkt. Voortbouwend op de eerdere analyse doen we in deze notitie enkele voorstellen voor oplossingsrichtingen voor het woningbouwprobleem die bij de formatie een rol zouden kunnen spelen.

2 Het woningtekort

Voordat we over oplossingen kunnen denken, moet het probleem helder zijn. Op de woningmarkt ervaren veel mensen problemen met onder meer de toegankelijkheid en de betaalbaarheid van het wonen (Schilder et al. 2020). Dat het tekort aan woningen een belangrijk onderliggend probleem is, wordt in Nederland breed erkend (Actieagenda Wonen 2021; PBL 2021). Zo eenduidig als het lijkt, is het woningtekort echter niet. In dit hoofdstuk plaatsen we een aantal kanttekeningen bij het woningtekort als noodzakelijke achtergrondinformatie bij de oplossingsrichtingen die we later formuleren.

2.1 Achterblijvend aanbod en opgestuwde vraag

Eén van de kwesties die opgeworpen wordt in het kader van het woningtekort, is dat er te veel vraagstimulering is (DNB 2021; Groot et al. 2020a). De woningvraag neemt toe door de fiscale subsidiëring van het eigenwoningbezit of de huurprijsregulering en daarmee samenhangende impliciete subsidies. En dat veroorzaakt mede het huidige woningtekort. Dit is echter niet het hele verhaal. De vraag naar woningen wordt namelijk niet alleen bepaald door de prijs ervan. Er spelen ook andere factoren, zoals de demografie.

In Nederland woonden in 2019 zo'n 17,3 miljoen mensen. Samen vormen zij zo'n 7,9 miljoen huishoudens. Die aantallen inwoners en huishoudens zullen in de toekomst toenemen. Op basis van de regionale bevolkingsprognose van PBL en Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) verwachten we in 2050 ruim 18,5 miljoen mensen, verdeeld over net geen 8,8 miljoen huishoudens (PBL/CBS 2019). Deze mensen zullen ook ergens moeten wonen. Zo lang huishoudens ieder een eigen woning willen bewonen, en niet massaal woonruimten gaan delen, betekent dat dat de vraag naar woningen sterk zal toenemen.

Een belangrijke observatie hierbij is dat de huishoudensontwikkeling de afgelopen decennia veel sneller is verlopen dan de bevolkingsontwikkeling (zie ook Figuur 3.2). Dat is een belangrijk onderscheid, omdat het primair huishoudens zijn die de vraag naar woningen uitoefenen. Ook in de komende jaren verloopt de ontwikkeling van het aantal huishoudens naar verwachting iets sneller: de huishoudensverdunning zet nog een kleine tien jaar door.

Tot slot is het van belang op te merken dat zowel vraagstimulering als demografische ontwikkelingen niet alleen impact hebben op de kwantitatieve, maar ook op de kwalitatieve woningvraag. Daar komen we in paragraaf 2.4 op terug.

Figuur 2.1
Bevolking en aantal huishoudens

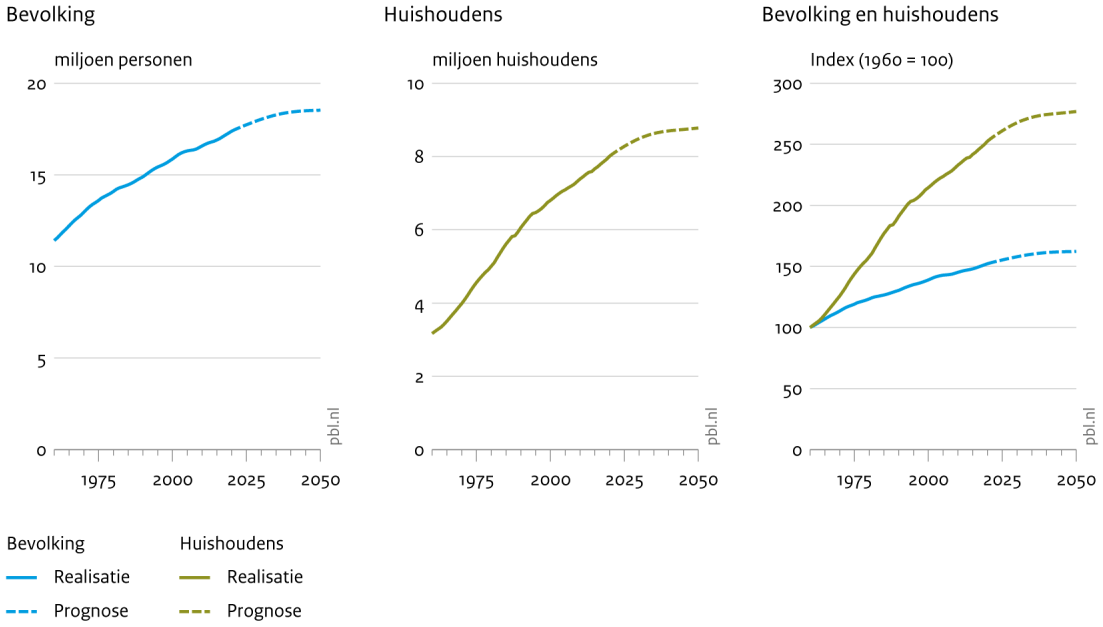

Bron: CBS (registratie), CBS/PBL (prognose)

2.2 Onzekerheden rond het aantal van één miljoen

Het getal van één miljoen woningen tot 2030 lijkt een vaststaand gegeven te zijn geworden. Vanuit een communicatief oogpunt is dat handig: het getal straalt een zekere urgentie uit. Maar of we echt één miljoen extra woningen nodig hebben is de vraag. Prognoses zijn immers met onzekerheden omgeven. Veranderingen in met name de immigratie, maar ook andere processen als de latere leeftijd waarop mensen kinderen krijgen en de vergrijzing hebben invloed op de ontwikkeling van het aantal huishoudens.

De bandbreedte is groot, evenals de implicaties voor het aantal te bouwen woningen die daarmee samenhangen, zoals te zien is in Figuur 2.2. In de gemiddelde prognose is het aantal huishoudens in 2030 toegenomen met ongeveer 480.000, in de ondergrens op basis van het 67%-prognose-interval met 263.000, en in de bovengrens op basis van het 67%-prognose-interval met ruim 688.000. Met andere woorden: er is een behoorlijke waarschijnlijkheid dat tot 2030 aanzienlijk minder dan één miljoen extra woningen nodig zijn; daarbij is het inlopen van het huidige tekort meegenomen. Zelfs wanneer reguliere vervangingsnieuwbouw meegerekend wordt bij de toename van het aantal huishoudens, lijkt het getal van één miljoen woningen in 2030 aan de hoge kant.

Figuur 2.2
Verwachte toename van aantal huishoudens vanaf 2019

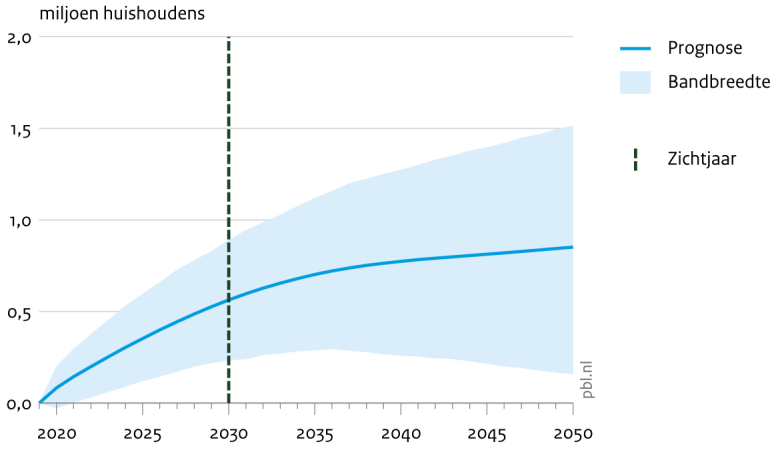

Bron: CBS (registratie), CBS/PBL (prognose); bewerking PBL

Ongeacht de onzekerheden rond demografische ontwikkelingen in de toekomst is een versnelling van de woningbouwproductie wenselijk. De huidige tekorten leiden tot concurrentie om schaarse woningen, met onder meer problemen met de betaalbaarheid en de toegankelijkheid van die woningen tot gevolg (Schilder et al. 2020). Een zekere mate van overmaat in de plannen zou in veel regio's nuttig kunnen zijn. Plannen die worden uitgesteld, leiden dan niet meteen tot een vertraging in de totale woningbouwproductie in een regio. Belangrijk is wel om de regionale verschillen in de gaten te houden: er zijn veel regio's waar op korte termijn nog wel woningen nodig zijn, maar op langere termijn minder (zie ook Figuur 2.3). Daar zouden wellicht tijdelijke woningen soelaas kunnen bieden (Groot et al. 2020b). Of een versnelling haalbaar is, hangt onder meer samen met de bouwcapaciteit; daar plaatsen we in de volgende paragraaf enkele kanttekeningen bij.

Figuur 2.3
Verandering aantal huishoudens per COROP-gebied, 2018 – 2050

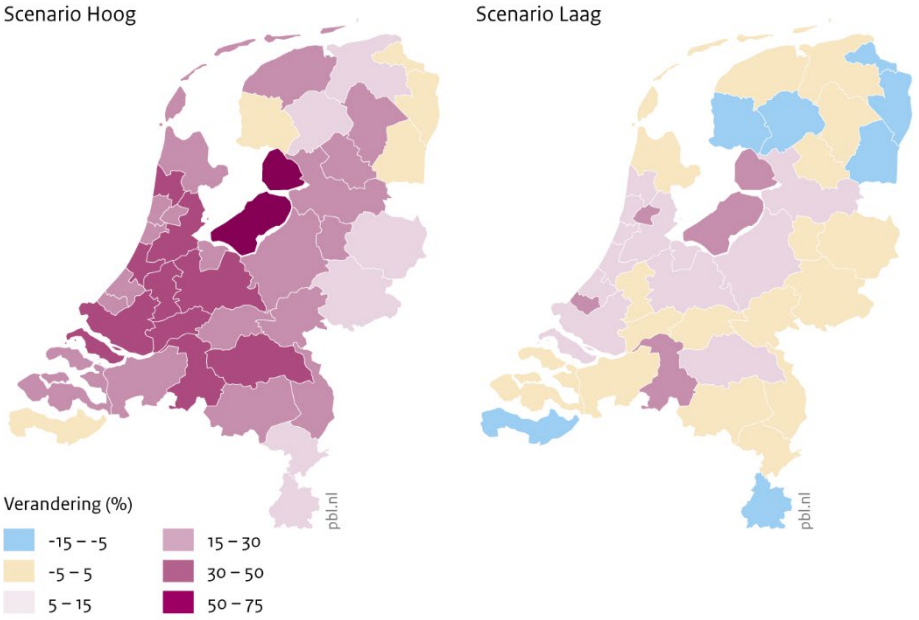

Bron: WLO, geactualiseerde modelinvoer 2020

Bron: Hamers et al. (2021)

2.3 Plancapaciteit voor woningbouw

Een noodzakelijke voorwaarde voor het kunnen bouwen van woningen is het beschikken over planologische goedkeuring. Daarvan is in principe sprake wanneer er een vastgesteld of onherroepelijk bestemmingsplan ligt dat de bestemming woningbouw mogelijk maakt. Voor een bouwplan dat hieraan (en andere voorwaarden) voldoet, moet immers een omgevingsvergunning worden verstrekt. Dat noemen we ook wel 'harde plancapaciteit'. Over het algemeen worden dit soort plannen pas gemaakt wanneer er een concreet initiatief is en een concreet stedenbouwbouwkundig plan waarin duidelijkheid bestaat over de aantallen woningen, hun ligging, hun hoogte, enzovoort. Regels rondom bijvoorbeeld geluidshinder en kostenverhaal schrijven dergelijke precisie voor (Buitelaar et al. 2012). Kortom, het 'hard' maken van bestemmingsplannen gebeurt pas op het allerlaatste moment, vlak voor het bouwproces.

Voordat de bestemmingsplannen zijn vastgesteld, wordt de plancapaciteit 'zacht' genoemd. Het gaat hier om ontwerpbestemmingsplannen, stedenbouwkundige ontwerpen, structuurvisies, masterplannen, enzovoort. Voordat een zacht plan hard wordt, is er sprake van een complex proces waarin financiën, ontwerp, programma, draagvlak en organisatie, en omgevingsrechtelijke bepalingen met elkaar in lijn moeten worden gebracht. De restrictiviteit van het omgevingsrecht – niet zozeer de complexiteit, zoals vaak gesteld – maakt het niet altijd gemakkelijk om deze puzzel te leggen (Sorel et al. 2011). Hiervoor is veel personele capaciteit aan zowel publieke als private kant nodig.

In Nederland bestaat nog geen landsdekkend geüniformeerd overzicht van woningbouwplannen; iedere provincie houdt deze op eigen wijze bij. Aan uniformering wordt wel gewerkt onder leiding van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Voor deze gelegenheid hebben we voor de Randstadprovincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland – daar waar de woningbehoefte het grootst is – een zo uniform mogelijk overzicht proberen te maken van de plancapaciteit. De conclusie hiervan is dat de decentrale overheden over het

algemeen (meer dan) voldoende locaties hebben aangewezen om de woningbehoefte op te kunnen vangen, maar dat er vooral nog een grote opgave ligt bij het 'hard' maken van tot nu toe zachte plannen. Zoals gezegd, vergt dit veel (ambtelijke) capaciteit.

Tabel 2.1 Plancapaciteit en woningbehoefte (in woningaantallen) in drie provincies, 2020-2029

	Provincie Noord-Holland	Provincie Utrecht	Provincie Zuid-Holland
Harde plannen[1]	85.881	32.334	85.100
Zachte plannen	151.863	77.619	156.063
Totale plancapaciteit	237.744	109.953	241.163
Woningbehoefte (incl. tekort)[2]	192.000	112.200	235.000
Totale plancapaciteit als % van de woningbehoefte (incl. bestaand tekort)	124%	98%	103%
Totale plancapaciteit als % van de woningbehoefte (excl. bestaand tekort)	150%	140%	118%

Bron: Provincie Noord-Holland, Provincie Utrecht, Provincie Zuid-Holland (gegevens verzameld in week 12 2021)

Tot slot is het van belang te benadrukken dat ook harde plannen niet noodzakelijkerwijs of binnen een redelijke termijn ten uitvoer worden gebracht. In Engeland worden dit *stalled sites* genoemd. Hier kunnen verschillende factoren voor verantwoordelijk zijn (Buitelaar & Van Schie 2018). Een daarvan is de capaciteit van de bouwsector.

2.4 De extra capaciteit van de bouwsector is beperkt

In de doorrekening van de verkiezingsprogramma's merken we op dat het woningtekort niet in een paar jaar opgelost is. Daarbij verwijzen we naar de beperkte capaciteit in de bouwsector. In lijn met de analyse van Buitelaar (2019) kijken we daarbij naar twee ontwikkelingen: de ontwikkeling van de economische output van de bouwcrisis, en de ontwikkeling van het aantal vacatures in de bouwnijverheid.

[1] Harde plannen zijn alle bestemmingsplannen die de status 'vastgesteld' of 'onherroepelijk' hebben (al dan niet met uitwerkingsplicht). Zachte plannen zijn alle plannen met een andere status; die andere status duidt er in alle gevallen op dat er nog de nodige veranderingen mogelijk zijn. Wanneer de status onbekend is, zijn de plannen ook onder 'zacht' geschaard. Het gaat bij de zachte plannen om zowel openbare als vertrouwelijke plannen.
[2] Zoals door de provincies aangeleverd. Deze cijfers zijn gebaseerd op prognoses die voor de Coronapandemie zijn gemaakt. Zowel de vervangingsbehoefte als de -plannen (sloop/nieuwbouw) zijn niet meegenomen.

Figuur 2.4
Bruto binnenlands product en toegevoegde waarde bouwnijverheid

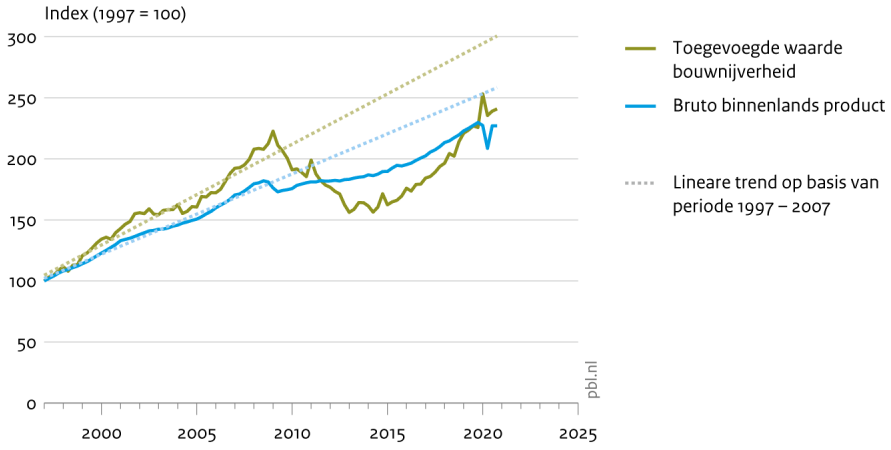

Bron: CBS; bewerking PBL

De relatief sterke terugval van de bouwnijverheid in de financiële crisis is opvallend. De terugval is veel sterker dan die van de economie als geheel, en is bovendien langdurig van aard. De bouwsector is typisch laatcyclisch: de economische terugval begint net iets later doordat contracten al eerder zijn afgesloten, en houdt langer aan doordat in de crisis projecten vaak onder minder gunstige omstandigheden worden aangenomen. Het herstel van de productie in de bouwsector zet de laatste jaren echter sterk in: het verschil tussen de daadwerkelijke toegevoegde waarde en de lineaire trend neemt voor de bouwnijverheid sneller af dan voor de economie als geheel.

Doordat de economische activiteit in de bouwnijverheid terugviel, viel er tijdens de financiële crisis in deze sector een groot aantal ontslagen. Daarmee samenhangend liep in die periode ook het aantal openstaande vacatures zeer sterk terug, zoals te zien is in Figuur 2.5. In 2020 is het aantal openstaande vacatures ten opzichte van de periode van de financiële crisis vervijfvoudigd. Er is, ondanks de impact van Corona, een groot tekort aan goed opgeleide vakmensen in Nederland; ook het EIB (2020) signaleert dit.

Figuur 2.5
Aantal openstaande vacatures

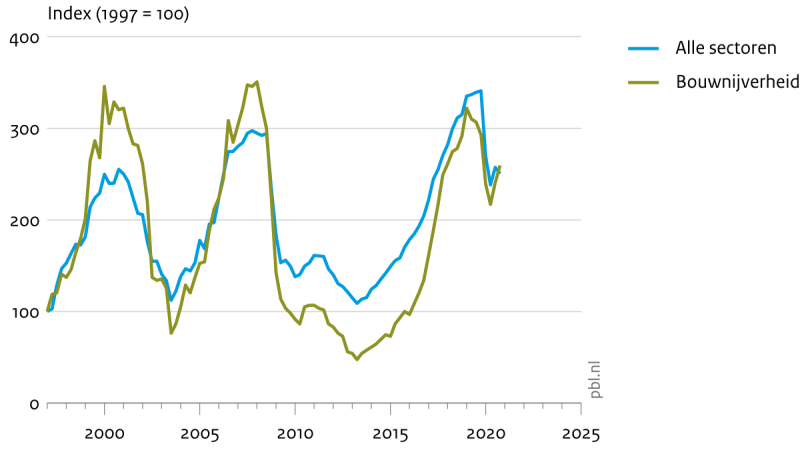

Bron: CBS; bewerking PBL

2.5 Vragen rond de gewenste kwaliteit: woonvoorkeuren

Er is een kwantitatief woningtekort: er zijn meer woningen nodig dan er nu staan. Dat is echter slechts een deel van het verhaal. Er is niet alleen behoefte aan méér woningen, maar ook aan ándere woningen. Het is moeilijk iets zinnigs te zeggen over hoe mogelijke, toekomstige veranderingen in de woonvoorkeuren de huidige woningbouw zouden moeten beïnvloeden. Vrij zekere demografische ontwikkelingen, zoals de toename van het aantal alleenstaanden, betekenen niet één-op-één een veranderende woonvoorkeur voor kleinere woningen. Daar komt bij dat de toekomst ook allerlei nieuwe uitdagingen én oplossingen biedt die de woonvoorkeuren zullen beïnvloeden, en dat mensen altijd afwegingen zullen moeten maken tussen hun woonwensen en hun budget. Het is daarom van belang om de onzekerheden op het netvlies te houden, wanneer we spreken over de woningbehoefte van de toekomst. In deze paragraaf gaan we daarom kort in op de twee meest prominente voorbeelden van discussies over veranderende woonvoorkeuren: de vergrijzing en de vraag naar voor ouderen geschikte woonvormen, en Corona en de vraag naar meer leefruimte in en rond de woning.

Vergrijzing en woonvoorkeuren
Nederland vergrijst, net als andere Westerse landen, in snel tempo. Dit heeft vergaande impact op de eisen aan de leefomgeving. Voorzieningen als de supermarkt en de arts moeten goed bereikbaar zijn, ook bij een sterk afnemende mobiliteit (Daalhuizen et al. 2019). Bovendien moeten ouderen binnen die ruimtelijke context in staat gesteld worden om hun sociale netwerk te onderhouden. In deze context wordt vaak opgeroepen om meer woningen te bouwen voor ouderen en, meer specifiek, om het aanbod van (geclusterde) woon(zorg)vormen voor ouderen te vergroten (RIVM 2020; Van der Staak et al. 2020). De markt voor zorgvastgoed neemt de laatste jaren sterk in omvang toe. In de laatste vijf jaar is het geïnvesteerd vermogen meer dan verdubbeld (Capital Value 2020).

Figuur 2.6
Aandeel verhuisde huishoudens naar geboortecohort en leeftijd

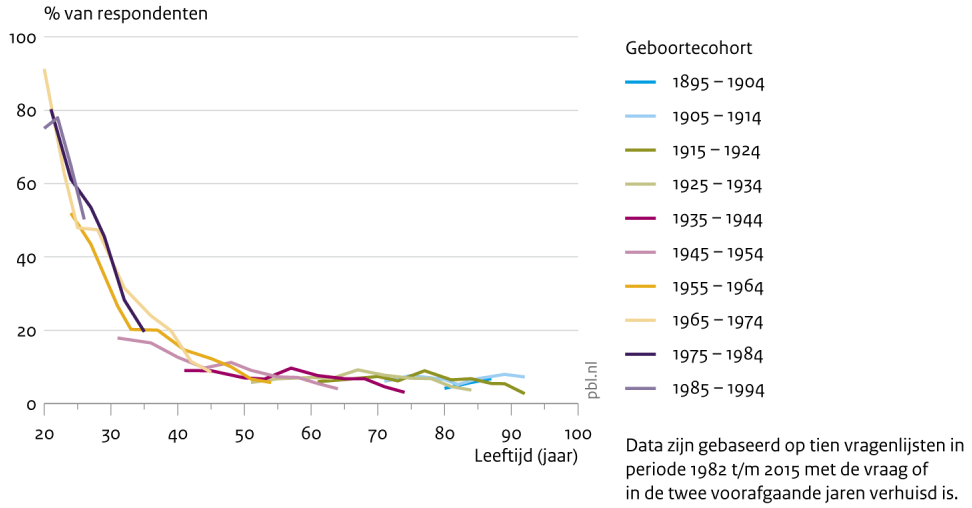

Bron: WBO1982 tot en met WoON 2015; bewerking PBL

Ouderen verhuizen weinig, maar kennen de beschikbare nieuwe woonconcepten ook niet altijd (De Groot et al. 2019). Tegelijkertijd zijn heel veel huizen van ouderen voor relatief weinig geld geschikt te maken voor bewoning door ouderen (De Groot et al. 2019); zij hoeven dus niet te verhuizen als zij gelukkig zijn op de plek waar ze wonen. Als ouderen verhuizen, is het vrijwel altijd om gezondheidsredenen. Er zal meer nodig zijn dan alleen aanbod om ouderen te laten verhuizen naar nieuwe woningen. Hoe daar bij het plannen van nieuwbouw rekening mee te houden, is dan ook een belangrijke openstaande vraag.

Figuur 2.7
Belangrijkste verhuisreden naar leeftijd, 2015

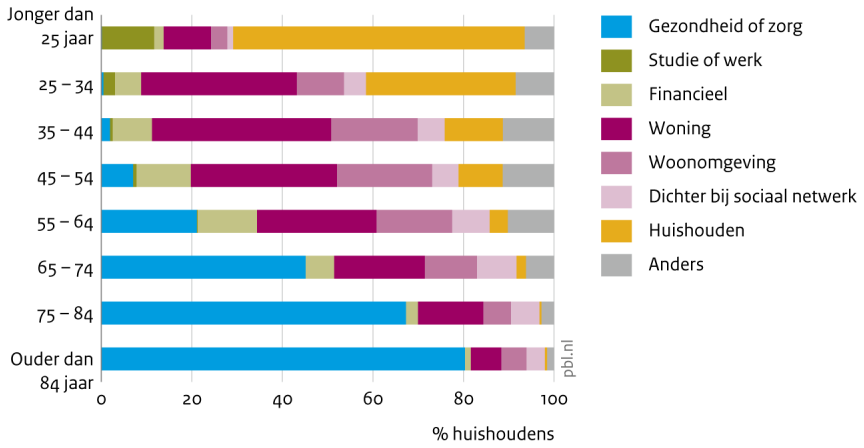

Bron: WoON 2015; bewerking PBL

Corona en woonvoorkeuren

Een tweede belangrijke discussie op het terrein van de woonvoorkeuren van mensen wordt, niet verrassend, gedomineerd door het Coronavirus. Sinds de uitbraak van de pandemie en de daaropvolgende lockdown werken veel Nederlanders vanuit huis. Het huis is niet langer alleen een plek om te wonen, maar ook een plek voor kinderopvang, een plek om te studeren, en een kantoor geworden. Al snel ging het geluid op dat de uitbraak van het Coronavirus de woonvoorkeuren van mensen drastisch zou veranderen. Mensen zouden meer woonruimte wensen, om invulling te kunnen (blijven) geven aan het veranderende gebruik van de woning.

Ook zouden mensen de stad gaan verlaten, op zoek naar grotere woningen, meer buitenruimte en mogelijk ook minder mensen in de directe omgeving. Vooralsnog blijft het vooral bij speculatie, hoewel her en der de eerste cijfers en analyses verschijnen. De rode draad door die cijfers lijkt vooralsnog dat trends die zich ook al voor Corona voordeden, (beperkt) door lijken te zetten.

De trek de stad uit is daar een belangrijk voorbeeld van. Verhuisdynamiek van mensen die de stad in en uit verhuizen is van alle tijden (Husby et al. 2019). Vanuit de media ontstaat soms onbedoeld het beeld dat de trend van verstedelijking voorbij is, dat mensen nu veel liever naar rustiger oorden verhuizen. Van Amsterdam naar de Achterhoek, bijvoorbeeld. Het is zeker niet uit te sluiten dat Corona, en het vliegwieleffect dat de pandemie heeft gehad op het thuiswerken, dergelijke dromen voor mensen dichterbij heeft gebracht. Maar tegelijkertijd wijzen de eerste analyses vooral op een verhuizing vanuit de grote stad naar de nabijgelegen iets kleinere stad (Vrieselaar et al. 2020; De Vries 2021). Hier spelen waarschijnlijk heel andere motieven dan Corona een rol, zoals de zeer hoge prijzen van woningen in de grote steden.

Figuur 2.8
Locatie van nieuwe koopwoning van G4-stedelingen bij verhuizing

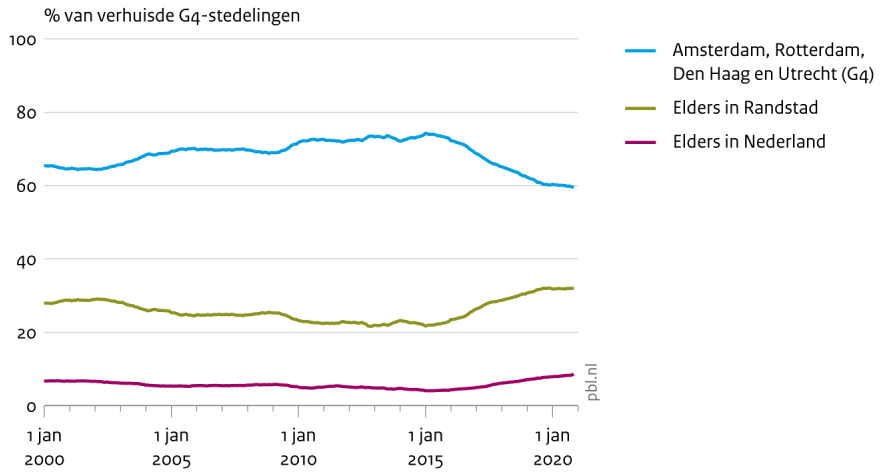

Bron: RaboResearch; bewerking PBL

Een andere vermeende trend, die van een toenemende voorkeur voor grotere woningen, is nog nauwelijks onderzocht. In zijn kwartaalcijfers toont het Kadaster de prijsontwikkeling van verschillende typen woningen; daaruit blijkt inderdaad dat tussenwoningen vanaf het tweede kwartaal in 2020 sneller in prijs stijgen. Ten opzichte van 2015 neemt de prijs van appartementen echter het snelst toe.

Figuur 2.9
Verandering van prijzen van bestaande koopwoningen sinds 2015

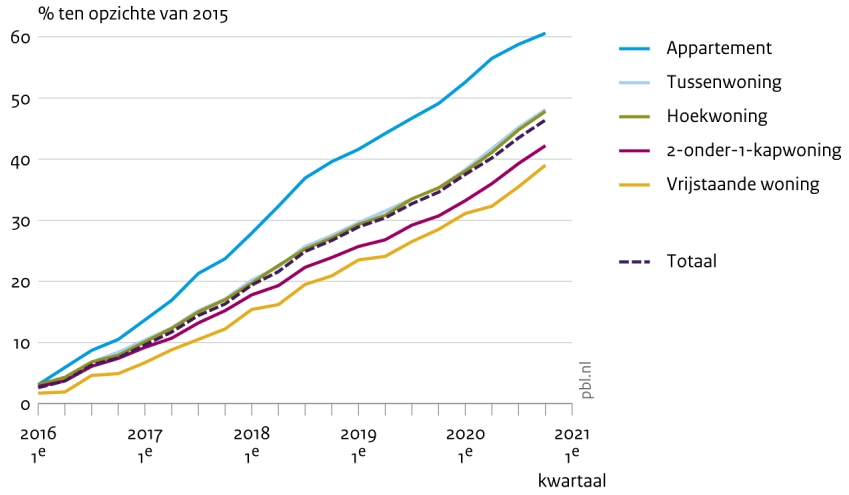

Bron: Kadaster; bewerking PBL

De NVM tot slot presenteert cijfers over het verschil tussen de vraag- en de verkoopprijs. Dat verschil is steeds vaker negatief, wat betekent dat de verkoopprijs hoger is dan de vraagprijs. Overbieden op woningen is in de huidige markt de norm aan het worden. De mate waarin wordt overboden neemt echter voor alle woningtypen in min of meer gelijke mate toe. Hier blijkt dus ook niet direct uit dat de woonvoorkeur verandert.

Figuur 2.10
Verschil tussen verkoopprijs en vraagprijs bij aankoop woningen

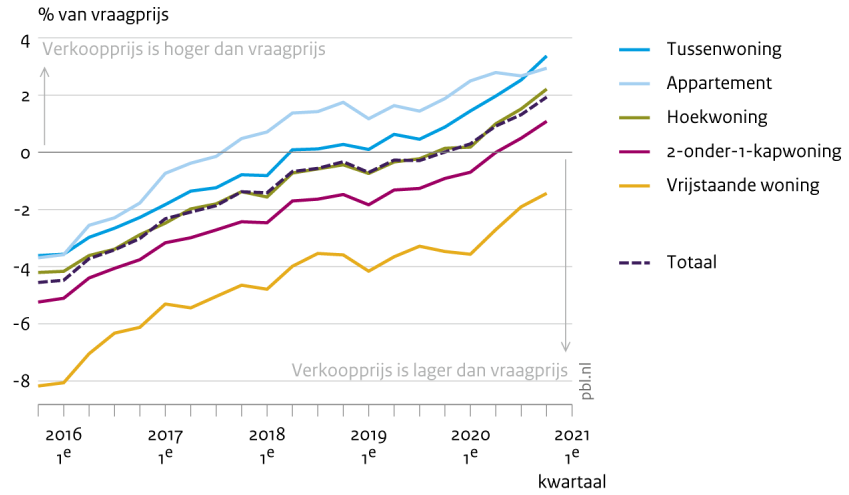

Bron: NVM; bewerking PBL

De combinatie van een toenemende groep thuiswonende ouderen en de gewenste functieverbreding van de woning tot onderwijs-, zorg- en werkplek maakt wel dat er een aanpassingsopgave bovenop de nieuwbouwopgave komt. Een deel van de woningvoorraad zal nog aan de toekomstige kwaliteits- en gebruikswensen aangepast moeten worden. Deze aanpassingsvraag concurreert met de vraag naar nieuwbouwwoningen om de capaciteit in de bouwsector.

2.6 Concluderend

De problemen op de woningmarkt zijn urgent. Alle politieke partijen hebben dat zeer nadrukkelijk op het netvlies gehad bij het uitwerken van hun verkiezingsprogramma's. Allemaal doen zij voorstellen die gericht zijn op het beperken van de problemen. En allemaal stellen zij het toevoegen van woningen aan de voorraad als één van de prioriteiten voor de komende jaren. Op de ambities van partijen valt weinig af te dingen; de plannen sluiten goed aan bij de problemen. Bij de haalbaarheid van de plannen, of wensen, zijn echter kanttekeningen te plaatsen.

Belangrijk is te constateren dat het huidige woningtekort zeker níet alleen het gevolg is van vraagstimulering. Demografische ontwikkelingen dragen in belangrijke mate bij aan de vraag naar woningen, en zelfs zo sterk dat, in combinatie met de crisismaatregelen van het (demissionair) kabinet, voorspelde prijsdalingen op de woningmarkt volstrekt uit zijn gebleven.

Van belang is daarnaast om te onderstrepen dat het aantal van één miljoen een richtsnoer is: goed om de urgentie mee te onderstrepen, maar geen in beton gegoten grootheid. Bovendien dient dat miljoen woningen verspreid te worden over het land: er is een enorme vraag naar woningen in Amsterdam, maar ook in de rest van het land is er een meer of minder grote woningvraag en daarmee een woningtekort. Het valt te betwijfelen of woningbouw in gebieden waar de druk op de woningmarkt minder hoog is, of waar grootschaliger woningbouw makkelijker ruimtelijk ingepast zou kunnen worden, een alternatief is voor mensen die een woning in de regio Amsterdam of de Randstad zoeken. De vraag naar woningen is kortom niet een louter kwantitatieve opgave.

Het realiseren van de woningbouwopgave is met bovenstaande overwegingen al complex. In de uitvoering dient zich echter nog een belangrijke complicerende factor aan: de capaciteit van de bouw. Tijdens de financiële crisis heeft de bouw een flinke klap gehad en is veel capaciteit verloren gegaan. Die capaciteit is zich aan het herstellen, en gelukkig heeft de Coronacrisis slechts in beperkte mate impact op de bouwsector gehad. Dat neemt echter niet weg dat ook de afgelopen periode op volle kracht is gewerkt. Het verhogen van de productie in de bouw zal daarom geen sinecure zijn.

3 Oplossingsrichtingen

Tijdens de kabinetsformatie zal de woningmarkt zeer waarschijnlijk een van de gespreksonderwerpen zijn. Hieronder werken we voor het woningtekort drie kansrijke oplossingsrichtingen uit die daarbij aan de orde zouden kunnen komen: (1) faciliteer decentrale planning en woningbouw, (2) stimuleer de bouwsector verstandig, en (3) blijf de woningmarkt hervormen en verduurzamen.

3.1 Faciliteer decentrale planning en woningbouw

Dé woningmarkt bestaat niet: het gaat feitelijk om een groot aantal regionale markten. In heel veel van die lokale woningmarkten is er een tekort aan woningen. Maar niet overal is het tekort even groot, niet overal is er behoefte aan dezelfde woningen, en niet overal is er even veel ruimte om die woningen te realiseren. Afwegingen om tot een optimale afstemming van wensen en mogelijkheden te komen, worden daarom efficiënter regionaal gemaakt, met kennis van regionale belangen en regionale samenhang tussen dossiers als natuur, energie, economie en bereikbaarheid.

Dat betekent overigens niet dat het Rijk geen grotere rol kan hebben bij het terugdringen van het woningtekort. Vaak wordt daarbij in eerste instantie gedacht aan een Minister voor Wonen, Ruimte, of VROM. Nut en noodzaak van een dergelijk ministerie zijn eerder aan de orde gesteld: voor het terugdringen van het woningtekort is geen apart ministerie nodig (PBL 2021). Bovendien moet worden opgemerkt dat sinds 1990 de nieuwbouwproductie nooit meer boven de 100.000 woningen per jaar heeft gelegen (zie Figuur 3.1). Ook tijdens de Vinex-periode, waarin centraal op het bijbouwen van woningen werd gestuurd, lag de woningbouwproductie niet veel hoger dan de afgelopen jaren.

Figuur 3.1
Aantal nieuwbouwwoningen

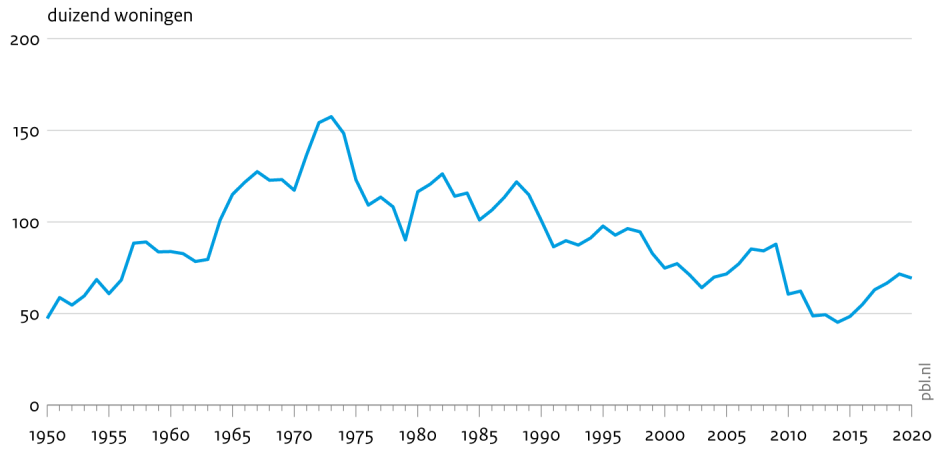

Bron: CBS; bewerking PBL

Hoewel in het maatschappelijk debat vaak geappelleerd wordt aan een resultaatverantwoordelijke minister voor wonen, kan de Rijksoverheid ook binnen de bestaande kaders al veel doen. Zowel een aparte minister voor wonen of ruimte als een minister met wonen in de portefeuille kan als systeemverantwoordelijke helpen het woningtekort aan te pakken. In de

eerste plaats kan het Rijk daarbij kijken naar de mate waarin gemeenten momenteel in staat zijn hun taken bij de planvorming rond woningbouw goed in te vullen. Daarbij gaat het er voornamelijk om zachte plancapaciteit om te zetten in harde. Eerder is er immers vastgesteld dat er de komende jaren ruim voldoende plancapaciteit is, maar dat zowel de markt als de overheid veel capaciteit nodig hebben om van die plannen, via locaties, ook naar daadwerkelijke woningbouw te komen. Het lijkt met name (groei)gemeenten te ontbreken aan voldoende capaciteit om de bouwopgave ambtelijk te ondersteunen. Het Rijk kan daar middelen voor beschikbaar stellen.

De bouwopgave vergt echter niet alleen veel capaciteit en aandacht van gemeenten, maar ook van actoren uit de markt. Het is voor de rijksoverheid, in de tweede plaats, mogelijk om als partner aan te sluiten bij regionale woondeals en/of prestatieafspraken. Het Rijk faciliteert regionale partijen dan met kennis en eventueel met middelen, zoals dat ook nu gebeurt via de Woningbouwimpuls. De praktijk – ook van voor de woondeals – wijst uit dat, aan de hand van gedragen en (h)erkende cijfers over onder meer woningbehoeften en financiële kaders, woningbouwproductie in overeenstemming met lokaal gestelde doelen zeker tot stand kan komen.[3] Het is daarbij van belang om niet vanuit een centrale regie te sterk sturende afspraken hierover af te dwingen. De huidige woondeals worden nog wel eens te vrijblijvend genoemd, waarbij er gevraagd wordt om afdwingbare doelen (Tweede Kamer 2020). Maar zodra partijen, hetzij gemeenten, hetzij private partijen, resultaatverplichtingen aangaan, zullen zij fors investeren in uitgebreide contracten. Juist dichtgetimmerde contracten kosten veel tijd en, vanwege de wens om risico's uit te sluiten, mogelijk ook veel geld.

Zoals gesteld, telt de som der lokale doelen mogelijk niet op tot het gewenste landelijke totaal. Daar kan een minister, of deze nu van Wonen of van Binnenlandse Zaken is, als aanjager van de regio een bijdrage aan leveren. Controle op de voortgang en doelmatigheid van zulke processen, en kijken of de som der delen optelt tot het gewenste landelijke totaal, is al mogelijk. Ook voor de Tweede Kamer. Veel, zo niet alles, kan binnen de huidige kaders, met het huidige instrumentarium (PBL 2021). Het is de vraag of Nederland gebaat is bij grote heroverwegingen van het stelsel van ruimtelijke ordening. Dergelijke heroverwegingen kosten veel tijd die er, gegeven de urgentie van de problemen op de woningmarkt, eigenlijk niet is.

3.2 Stimuleer de bouwsector verstandig

Heel veel mensen zijn op zoek naar een woning. De vraag naar woningen is echter niet dezelfde als de vraag naar woning*bouw*. Die laatste vraag, dus de vraag naar bouwcapaciteit, gaat vooral uit van grote investeerders en ontwikkelaars. De investeringsbereidheid in woningvastgoed is groot. Voor private investeerders is het rendement op woningen in verhouding tot andere beleggingsmogelijkheden momenteel erg goed. Mede met het oog op de demografische ontwikkelingen die eerder zijn geschetst, is het financieel perspectief ook op de langere termijn goed. Woningcorporaties hebben daar bovenop nog afspraken met gemeenten om de komende jaren nieuwbouw te realiseren. Er is dus weinig aanleiding om aan te nemen dat de vraag naar woningbouw op korte termijn flink terug zal vallen. Aangezien de sector al op volle toeren draait, is wel aannemelijk dat het extra stimuleren van die vraag zal leiden tot hogere prijzen in plaats van tot meer woningen. Met meer geld komen er immers niet ineens meer vakmensen om die woningen te bouwen. Toch kan het stimuleren van de bouwsector, indien slim gedaan, zowel op de korte als op de lange termijn positieve effecten hebben.

Op de korte termijn kan het Rijk financiële en institutionele barrières wegnemen. Zo kan regelgeving ten aanzien van flexwonen, transformatie en permanente bewoning op

[3] Structuurvisie Noord-Holland (2010), Ontwikkelingsbeeld MRA (2007) , Woningbouwimpuls Haarlem (2016).

recreatieparken worden versoepeld. Hetzelfde geldt voor regelgeving op plekken waar woningbouw zeer gewenst is, maar door financiële tekorten in de realisatie van bijvoorbeeld publieke voorzieningen niet tot stand komt. Dit gebeurt momenteel in de Woningbouwimpuls, waarvan de tweede tranche net is toegekend. De gedachte achter de Woningbouwimpuls is dat een beperkte bijdrage van het Rijk grote woningbouwprojecten in een stroomversnelling kan brengen. Of dit daadwerkelijk extra woningen oplevert, moet nog worden onderzocht. Het kan best zo zijn dat de aangewezen projecten zonder de steun niet, of veel later, gerealiseerd zouden worden. Hiermee staat echter niet vast dat het ook om extra woningen gaat. Het is immers mogelijk dat de Woningbouwimpuls tot uitstel van andere projecten leidt. Gegeven de beperkte mogelijkheden van de bouwsector om op korte termijn veel extra bouwcapaciteit te organiseren blijft dit risico reëel, ook bij eventuele nieuwe tranches. Afhankelijk van de mate waarin de woningbouwsector onbenutte capaciteit heeft, kan het nuttig zijn dergelijke stimulerende maatregelen in te zetten. Valt de vraag naar woningbouw terug, en zou er dus tijdelijk overcapaciteit in de bouwsector zijn, dan is het stimuleren van de vraag naar woningbouw verstandig. In zulke gevallen wordt permanente schade door tijdelijke vraaguitval, zoals eerder getoond in hoofdstuk 2, voorkomen. Politieke partijen en experts bedelen in dit anticyclisch investeren een belangrijke rol toe aan woningcorporaties; wanneer dit aan de orde zou komen, is het dus van belang dat deze corporaties ook de middelen hebben om te kunnen investeren. Het stimuleren van de vraag naar woningbouw komt dus vooral aan op goede timing, en is nu hooguit in beperkte mate aan de orde. Dat geldt ook voor andere voorstellen die worden gedaan met betrekking tot het financieel stimuleren van de vraag naar woningbouw (variërend van garanties en subsidies tot de omvorming van de verhuurdersheffing naar een investeringsplicht).

Op de middellange en lange termijn zijn er twee mogelijke maatregelen die veel partijen ook in hun verkiezingsprogramma's hebben genoemd: het opleiden van mensen voor een baan in de techniek, en het stimuleren van innovatie in de bouwsector. De eerste maatregel heeft niet meteen effect. Zelfs wanneer deze nieuw opgeleide mensen meteen gedeeltelijk inzetbaar zouden zijn in de bouw, valt niet te verwachten dat daarmee grote aantallen werknemers beschikbaar komen. De impact van meer aandacht voor een carrière in de techniek is overigens niet nieuw. Of er nu ineens veel meer mensen voor techniek willen kiezen dan tijdens vorige campagnes, hangt misschien ook samen met het tweede punt: innovatie in de bouwsector. Er gebeuren momenteel spannende dingen in de bouwsector. Woningen rollen bijna kant-en-klaar van de lopende band uit de fabriek. De bouwsector gaat bovendien een heel belangrijke rol spelen bij het realiseren van de klimaatopgaven in ons land. Het werk, en misschien ook wel het aanzien van het werk, kan dus veranderen.

Een aandachtspunt voor het Rijk bij het stimuleren van innovatie lijkt vooral het organiseren van de zichtbaarheid van en de vraag naar hetgeen er al gebeurt. Er zijn al aanbieders die seriematig woningen bouwen in een fabriekshal. De bouwsector ontwikkelt al nieuwe concepten, maar het lijkt er vooralsnog op dat juist de vraagzijde van de bouwmarkt, dus investeerders en corporaties, zich kenmerkt door een zekere mate van terughoudendheid. 'Nieuwe' en duurzame toepassingen van bijvoorbeeld hout in de bouw vinden nog maar op beperkte schaal plaats. Tegelijkertijd zoeken corporaties, evenals institutionele beleggers, naar nieuwe en innovatieve mogelijkheden om woningen sneller en/of duurzamer te kunnen laten bouwen. Voor een deel lijkt er dus ook sprake te zijn van een zekere mate van onbekendheid. In aanvulling op het eigen bouw- en ontwikkelprogramma kan het Rijk helpen om juist deze vernieuwende en duurzame innovaties uit de bouwsector goed voor het voetlicht te krijgen. Ook het stimuleren van meer (wetenschappelijk) onderzoek naar de technische en financiële mogelijkheden behoort tot de maatregelen die het Rijk kan nemen om de bouwsector op de langere termijn te stimuleren.

3.3 Blijf de woningmarkt hervormen en verduurzamen

In de doorrekening van de verkiezingsprogramma's ligt de nadruk van de analyse op de woningbouw. Woningbouw vindt niet in isolatie plaats, maar in de bredere context van de woningmarkt. En hoewel het vergroten van de woningvoorraad een deel van de problemen met onder meer betaalbaarheid, toegankelijkheid en geschiktheid op kan lossen, zal dat pas op langere termijn effect hebben. Tegelijkertijd zijn niet alle problemen op de woningmarkt aan het woningtekort te wijten. Er zijn ook andere inefficiënties in het fiscale en woningmarktbeleid die hun uitwerking op de woningmarkt hebben. Economen stellen al langer dat hervormingen tot een beter functionerende woningmarkt en een stabielere economie kunnen leiden (bijvoorbeeld CPB 2010; DNB 2016; IMF 2017). Het gaat dan vaak om het versoberen van de fiscaliteit van het eigenwoningbezit, het verlagen van de leencapaciteit, en het vergroten van het aanbod aan huurwoningen in de vrije sector. Deze hervormingen hebben, net als het toevoegen van extra woningen, vooral invloed op de langere termijn. Althans, wanneer ze voorzichtig geïntroduceerd worden. Gebeurt dat niet, dan kunnen zich grote prijseffecten op de woningmarkt voordoen. Hoewel deze aanbevelingen zinnig zijn en over verdere hervormingen nagedacht moet worden, vallen er vanuit het perspectief van de woningmarkt ook kanttekeningen bij te plaatsen.

Op de eerste plaats moet bij het invoeren van hervormingen rekening gehouden worden met herverdelingseffecten. Een snelle versobering van de fiscaliteit van het eigenwoningbezit maakt het wonen voor veel mensen aanzienlijk duurder. Vooral de huishoudens die redelijk recent gestart zijn op de woningmarkt, zullen daar disproportioneel hinder van ondervinden. Op de tweede plaats gaan ook andere veel gehoorde voorstellen van economen, zoals het dereguleren van de huurwoningmarkt om meer private investeringen aan te trekken, gepaard met problemen. Bij deregulering worden stijgende prijzen verwacht, die pas bij een groter aanbod zullen leiden tot een verondersteld lager marktprijsniveau. In de tussenliggende periode kan het aantal huishoudens met betaalproblemen dus toenemen (CPB/PBL 2016). Tot slot kan op basis van de afgelopen jaren de vraag worden gesteld of de volledig vrije markt inderdaad tot een goed functionerende en betaalbare woningmarkt leidt. De economische theorie veronderstelt immers volledige competitie en informatie op de markt: van beide is echter geen sprake (bijvoorbeeld Buitelaar & Pouls 2009; De Wit & Van der Klaauw 2013; Hof et al. 2006). Het is daarom goed om na te blijven denken over hervormingen die onevenwichtigheden op de Nederlandse woningmarkt verminderen, maar er moet eveneens aandacht zijn voor de effecten van die hervormingen voor mens en markt op de korte én de lange termijn.

Verder is het de vraag of een optimaal functionerende *woning*markt wel bijdraagt aan het realiseren van *alle* doelen die de overheid met beleid nastreeft. Ruimtelijke ordening is meer dan het inpassen van woningbouw in de ruimte: de overheid moet zich ook rekenschap geven van andere belangen die een claim op dezelfde ruimte hebben, zoals natuur, economie, bereikbaarheid, en energie. Op weg naar een klimaatneutrale gebouwde omgeving in 2050 moeten nieuwe duurzame woningen worden gebouwd en bestaande woningen worden geïsoleerd en voorzien van alternatieve warmtebronnen. Naast conflicterende ruimteclaims, heeft de woningmarkt daarbij nog met een extra complicerende factor te maken: voor zowel nieuwbouw als verbouw wordt immers in belangrijke mate een beroep gedaan op dezelfde vakmensen. Integraal nadenken over de optimale invulling van verschillende belangen in de lokale leefomgeving is volgens ons bij uitstek een regionale aangelegenheid (zie ook paragraaf 3.1); het Rijk kan daar als systeemverantwoordelijke echter wel een aanjagende rol op zich nemen.

REFERENTIES

Actieagenda Wonen (2021), *Samen werken aan goed wonen*. Geraadpleegd via: https://aedescms.getbynder.com/m/40d9069ce1416bc6/original/Actieagenda-Wonen.pdf

Buitelaar, E. (2019), 'Versnelling van de woningbouw: van korte naar lange termijn perspectief', *Real Estate Research Quarterly*, juli 2019.

Buitelaar, E. & Schie, M. van (2018), 'Bouwen niet verboden. Een onderzoek naar onbenutte plancapaciteit voor woningbouw', *Ruimte + Wonen*, 22 juni 2018. Geraadpleegd via: https://www.ruimteenwonen.nl/bouwen-niet-verboden

Buitelaar, E. & Pouls, G. (2009), 'Marktconcentratie en woningbouw: een empirisch onderzoek naar marktaandelen van woningaanbieders', *Real Estate Research Quarterly*, 8(1): 45-51.

Buitelaar, E., S. Feenstra, M. Galle, J. Lekkerkerker, N. Sorel & J. Tennekes (2012), *Vormgeven aan de spontane stad: belemmeringen en kansen voor organische stedelijke herontwikkeling*, Den Haag/Amsterdam: Planbureau voor de Leefomgeving / Urhahn Urban Design.

Capital Value (2020), *2020 sterk jaar op zorgvastgoedbeleggingsmarkt*. Geraadpleegd via: https://www.capitalvalue.nl/nieuws/2020-sterk-jaar-op-zorgvastgoedbeleggingsmarkt

CPB/PBL (2016), *Kansrijk Woonbeleid*, Den Haag: Centraal Planbureau / Planbureau voor de Leefomgeving.

CPB (2010), *Hervorming van het Nederlandse woonbeleid*, CPB Bijzondere Publicatie 84, Den Haag: Centraal Planbureau.

Daalhuizen, F., F. van Dam, C. de Groot, M. van der Staak & F. Schilder (2019), *Zelfstandig thuis op hoge leeftijd. Verkenning van knelpunten en handelingsperspectieven in beleid en praktijk*, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

DNB (2021), *Verkleinen kostenverschil tussen koop en huur werkt welvaartsverhogend*, Amsterdam: De Nederlandsche Bank. Geraadpleegd via: https://www.dnb.nl/actueel/algemeen-nieuws/dnbulletins-2020/verkleinen-kostenverschil-tussen-koop-en-huur-werkt-welvaartsverhogend/

DNB (2016), *Overzicht Financiële Stabiliteit najaar 2016*, Amsterdam: De Nederlandsche Bank.

EIB (2020), *Trends op de bouwarbeidsmarkt 2020-2024*, Amsterdam: Economisch Instituut voor de Bouw.

Groenemeijer, L., K. Gopal, D. Omtzigt & G. van Leeuwen (2020), *Vooruitzichten bevolking, huishoudens en woningmarkt: prognose en scenario's 2020-2035*, Delft: ABF Research.

Groot, C. de, M. van der Staak, F. Daalhuizen & G. de Kam (2019), *Aanpassen of verkassen: langer zelfstandig in een geschikte woning*, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

Groot, S., R. van der Drift & J. Möhlmann (2020a), *Kansrijk woonbeleid: update*, Den Haag: Centraal Planbureau.

Groot, J., B. Rijken, F. Daalhuizen, B. van Bemmel & F. Schilder (2020b), *Ruimte voor flexwoningen: naar een afwegingskader voor het plannen van locaties voor tijdelijke woonruimte*, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

Hamers, D., R. Kuiper, R. van der Wouden, F. van Dam, F. van Gaalen, A. van Hoorn, J. van Minnen, L. Pols & J. Ritsema van Eck (2021), *Grote opgaven in een beperkte ruimte. Ruimtelijke keuzes voor een toekomstbestendige leefomgeving*, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

Hof, B., C. Koopmans & C. Teulings (2006*), Een nieuw fundament: borging van publieke belangen op de woningmarkt*, Amsterdam: SEO economisch onderzoek.

Husby, T., A. Weterings & J. Groot (2019), *Trek van en naar de stad. Veranderingen in verhuispatronen, 1996 – 2018*, themasite. Via https://www.pbl.nl/publicaties/trek-van-en-naar-de-stad

IMF (2017), *IMF country report No. 17/93: Kingdom of The Netherlands*, Washington D.C.: International Monetary Fund.

NVM (2021), *Analyse woningmarkt, 4e kwartaal 2020*, Nieuwegein: Nederlandse Coöperatieve Vereniging van Makelaars en Taxateurs in onroerende goederen.
PBL (2021), *Analyse leefomgevingseffecten: Verkiezingsprogramma's 2021-2025*, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.
PBL/CBS (2019), *Regionale bevolkingsprognose*, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving/Centraal Bureau voor de Statistiek.
RIVM (2020), *Monitor Langer Thuis 2020*, Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.
Schilder, F., F. Daalhuizen, J. Groot, C. Lennartz & M. van der Staak (2020), *Wonen en gevoelens van onbehagen?*, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.
Sorel, N., Buitelaar, E., Broek, L. v.d., Galle, M., & Verwest, F. (2011), Omgevingsrecht en het proces van gebiedsontwikkeling. Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.
Staak, M. van der, F. Schilder & F. Daalhuizen (2020), *Samen oud in 2030*, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.
Tweede Kamer (2020), *Verslag AO Woondeals*, Den Haag: Tweede Kamer der Staten Generaal.
Vries, P. de (2021), 'Al langer minder woningen in het stedelijk gebied verkocht. Economisch Statistische Berichten', online. Geraadpleegd via: https://esb.nu/kort/20061738/al-langer-minder-woningen-in-het-stedelijk-gebied-verkocht
Vrieselaar, N., C. de Groot & R. Aalders (2020), *Huizenprijzen stijgen verder, stedelingen blijven vooral in de stad kopen*, Utrecht: Raboresearch.
Wit, E. de, & B. van der Klaauw (2013), 'Asymmetric information and list-price reductions in the housing market', *Regional Science and Urban Economics*, 43(3): 507-520.

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Brandweer Duiven - Bijdrage VGGM"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- op pag. 5-6 van de Voorjaarsnota Duiven 2021 de bijdrage voor de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden [VGGM] voor het onderdeel Brandweer/Bevolkingszorg geschetst wordt voor de jaren 2012 t/m 2025;
- de bijdrage van de gemeente Duiven oploopt van € 866.000 [begroot 2021] naar een bedrag van € 1.329.000 in 2025;
- deze kostenstijging vooral verklaard kan worden door de stijging van de bijdrage van Duiven aan de diensten van de VGGM op het gebied van Brandweer;
- op 14 juli 2021 een "brandbrief" van de brandweer Duiven bij de fracties van de gemeenteraad van Duiven is binnengekomen, waarin een zorgwekkende situatie geschetst wordt met betrekking tot voertuigen [TS/HV] op de post te Duiven;

overwegende dat:

- een adequate uitrusting, ook voor wat betreft voertuigen, voor de brandweer van gemeente Duiven van essentieel belang is;
- dat dit eens te meer zo is vanwege de locatie van de brandweerkazerne, de aanrijtijden naar de dorpen Groessen en Loo en de mogelijk hevig calamiteiten die plaats kunnen vinden op de industrieterreinen binnen de gemeentegrenzen van Duiven;
- dat een brandweer die grotendeels drijft op vrijwilligers niet gedemotiveerd moet raken door [voor hen] onbegrijpelijke, onrechtvaardige en subjectieve ingrepen binnen de VGGM/Brandweer Midden-Gelderland;
- uit de mail en brief van 14 juli 2021 van de brandweer Duiven blijkt dat er veel onbegrip en onduidelijkheid bestaat over allerlei besluiten, terwijl min of meer tegelijkertijd de gemeenteraad van Duiven moet besluiten tot een verhoging van de uitgaven aan de VGGM in 2025 van ruim 53% t.o.v. 2020;

roept het college op om:

- met het bestuur van de VGGM/Brandweer op zo kort mogelijke termijn het gesprek aan te gaan over de grieven die door de brandweer van de gemeente Duiven geuit wordt in hun schrijven van 23 april 2021 en hun mail d.d. 14 juli 2021;
- daarbij mee te nemen dat, hoewel de verhoging van de bijdrage die de gemeente Duiven aan de VGGM gaat voldoen oploopt naar € 1.329.000 in 2025

verdedigbaar is, het voor de gemeente Duiven van essentieel belang is dat de brandweer binnen de gemeente Duiven, voornamelijk draaiend op vrijwillige brandweerlieden, beschikt over voldoende en adequaat materieel, waaronder een wagenpark waarmee de meeste calamiteiten binnen de gemeente Duiven opgevangen kunnen worden;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

D66 duiven

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"OZB 2022 - 2025"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- de gemeenteraad van de gemeente Duiven in de "Begroting 2021-2024 Duiven" een verhoging van de OZB heeft doorgevoerd voor 2022 van ca. 8%;
- deze verhoging een bijdrage moest leveren aan het sluitend maken van de begroting voor 2022 en de daaropvolgende jaren;

overwegende dat:

- sinds november 2021 de financiële situatie van de gemeente Duiven door verschillende oorzaken zowel qua inkomsten als qua weerstandsvermogen aanzienlijk is verbeterd;
- er in de Voorjaarsnota Duiven 2021 forse uitgaven gepland staan voor de komende jaren, zowel incidenteel als structureel;
- het er naar uitziet dat de begroting voor de komende jaren [vrijwel] sluitend is, zij het dat daar nog de nodige onzekerheden in zitten;

verzoekt het college om:

- in de "Begroting 2022-2025 Duiven" drie scenario's door te rekenen, te weten:
    - een scenario waarin de OZB jaarlijks stijgt met de algemene inflatiecorrectie;
    - een scenario waarin de OZB vanaf 2022 bevroren wordt tot en met 2025 op het niveau van 2021;
    - een scenario waarin de OZB vanaf 2022 jaarlijks daalt tot en met 2025 met 1,5% per jaar [waarna de OZB-verhoging van 2021 met 8% ongeveer is "teruggegeven" aan de inwoners van de gemeente Duiven en dus daarna weer kan stijgen met een inflatiecorrectie];
- voor bovengenoemde scenario's inzichtelijk te maken wat deze voor concrete financiële consequenties hebben voor de begroting 2022 en prognoses 2023 t/m 2025;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED		GroenLinks
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Regionaal Programma Werklocaties [p. 34]"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- op pagina 34 van de Voorjaarsnota Duiven 2021 vermeld wordt dat Duiven in het kader van het nieuwe RPW 2021-2024 bij de regio Arnhem-Nijmegen het plan heeft ingediend op Centerpoort-Noord met ca. 15 ha bruto aan bedrijventerrein uit te breiden;

overwegende dat:

- dergelijke ingrijpende infrastructurele beslissingen vragen om een goede en breed ondersteunde Omgevingsvisie, die door de raad is vastgesteld;
- de betreffende Omgevingsvisie, hoewel de Omgevingswet in ieder geval is uitgesteld tot 1 juli 2022, naar verwachting nog voor 16 maart 2022 door de raad zal worden vastgesteld;

roept het college op om:

- geen onomkeerbare stappen te nemen in het dossier "RPW 2021-2024" voordat de gemeenteraad de Omgevingsvisie in Q1 2022 heeft vastgesteld;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED		GroenLinks
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

Motie Witte Anjer Perkje

Constaterende dat:

- tussen 1940 en 2021 ruim 675.000 Nederlandse militairen zijn ingezet in oorlogen en meer dan 100 vredesmissies;
- de Witte Anjer het symbool is van erkenning en waardering voor onze veteranen, ingezet in dienst van de vrede;
- het Nationaal Comité Veteranendag Nederlandse gemeenten oproept om hun veteranen te eren en waarderen met een speciaal Witte Anjer Perkje dat bloeit in de weken voorafgaand aan elke Nederlandse Veteranendag (de laatste zaterdag van juni);

Overwegende dat:

- militairen en veteranen instaan voor onze vrede en vrijheden;
- er ook in onze gemeente veteranen wonen.

Verzoekt:

- in de gemeente Duiven (mogelijk nabij het oorlogsmonument aan de Van Dorth tot Medlerstraat in Duiven) een Witte Anjer Perkje te realiseren in samenspraak over de concrete invulling en locatie samen met lokale veteranen;
- bij dit perkje een informatiebord te plaatsen uitleg over de betekenis van het symbool van de witte anjer en veteranen;
- de raad in het eerste kwartaal van 2022 een terugkoppeling te geven over de voortgang;
- het perkje voor de Veteranendag van 2022 gerealiseerd te hebben en jongeren (bijvoorbeeld in de vorm van het Jongerenparlement) een plaats te geven bij de realisatie en het onderhoud.

En gaat over tot de orde van de dag.

CDA **VVD** **Lokaal Alternatief** **PVDA**

Groen Links	**D66**	**SP**	**DOED**
Pro Duiven	**Zetel Nooijen**	**Zetel Arends**	

Motie Zelfbewoningsplicht/anti-speculatiebeding

Constaterende dat:

- er sprake is van een groot woningtekort in heel Nederland;
- ook binnen de Gemeente Duiven dit tekort zichtbaar is binnen elke doelgroep ((sociale) huur, starters, doorstromers en senioren);
- naast een woningtekort er ook een tekort is aan arbeidsplaatsen in de bouw, zoals metselaars, timmerlieden en andere ambachtslieden;
- er op dit moment eveneens sprake is van schaarste van materialen voor de realisatie van de nieuwbouw van woningen;
- volledig bouwen om de woningnood te lenigen voor de totale doelgroep niet mogelijk is en er keuzes gemaakt moeten worden voor wie de woningen gebouwd gaan worden;

Overwegende dat:

- er een groot aantal jongeren is binnen de Gemeente Duiven die zich willen begeven op de woningmarkt, maar noodgedwongen nog steeds bij hun ouders inwonen;
- jongeren de Gemeente Duiven hebben verlaten om elders woonruimte te zoeken, maar nog altijd de wens hebben om terug te keren naar een woning binnen de Gemeente Duiven;
- de huidige woningmarkt dusdanig overspannen is dat als er sprake is van nieuwbouw van woningen dit ook in grote getale gegund zal worden aan potentiële inwoners van de Gemeente Duiven;

Verzoekt:

- de koper(s) van de nieuwbouwwoning te verplichten de woning zelf te gaan bewonen, maar dat familieleden in de 1e lijn uitgezonderd zijn van de

zelfbewoningsplicht zodat ouders die een woning kopen voor hun kinderen er zelf niet in gaan wonen dit kunnen blijven doen;
- een anti-speculatiebeding in te voeren;

En gaat over tot de orde van de dag.

CDA	**VVD**	**Lokaal Alternatief**	**PVDA**
Groen Links	**D66**	**SP**	**DOED**
Pro Duiven	**Zetel Nooijen**	**Zetel Arends**	

Onderwerp	Woonvisie Duiven 2021-2030		
Ondertitel	In de Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt.		
Portefeuillehouder	J. Goossen	Zaaknummer	Z/20/068244/201510756
Behandelend ambtenaar	Dick Boschman, 088 695 3000		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 met als integraal onderdeel: - de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (Woonvisie hoofdstuk 6) - het Woningbouwprogramma 2021 (Woonvisie Bijlage 3) 2. Het college opdracht te geven jaarlijks aan de raad bij de raadscyclus van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen te rapporteren en tevens een update te geven van de Woonagenda en het Woningbouwprogramma.		
Historie	- De huidige Woonvisie dateert uit 2017. - Hierop volgde de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027 (vastgesteld 12 juni 2018). - Daarna kwam de Vervolgnotitie versnelling woningbouw (22 oktober 2019). - Maart 2020 is een Woondeal gesloten tussen de regio Arnhem-Nijmegen, het rijk en de provincie. - Eind 2020 is de Liemerse Woonagenda herijkt. We zien nu een grote vraag naar woningen en verwachten op basis van de prognoses dat dit de komende jaren zo blijft. De Woonvisie 2021-2030 vervangt de notitie woningbouwprogrammering en de vervolgnotitie versnelling woningbouw. Tijdens de ronde tafel van 8 juni 2021 heeft D66 aan de orde gesteld dat de raad eerst de Omgevingsvisie vast moet stellen en pas daarna de Woonvisie. Kondigt hierover een ordevoorstel aan tijdens de debattafel (indien een debattafel wordt gehouden). Tijdens de raad van 22 juni 2021 hebben CDA-VVD-LA-SP-DOED een motie behandeling Woonvisie ingediend. Hierbij hebben CDA en LA het aanbod gedaan om: doel 12. “kwantitatieve aspecten” Woonvisie uit te stellen tot na de gemeenteraadsverkiezingen. Maar partijen willen wel debat over Woonvisie. VVD wil wel ook debat over doel 12. Het college geeft aan dat de Woonvisie veel meer is dan alleen een gesprek over aantallen. Het gaat ook over de uitvoeringsagenda (prioritering). De motie wordt met 14 stemmen voor (CDA-VVD-LA-SP-DOED) en 5 stemmen tegen (ZA, D66, PvdA, GL, ZN) aangenomen. Vervolgens heeft de Agendacommissie op 24 juni 2021 alsnog een debattafel ingepland.		
Termijn	N.v.t.		

Politieke Avond	6 juli 2021		Debat tafel	
Voorzitter	**Griffie**	**Zaal**	**Domein**	**Duur**
C.M.M. Koning	Wouter Bosch	Digitale raadzaal	RO	80 minuten
Behandeladvies	Debat Tafel - Debat over de Woonvisie Duiven 2021-2030; - Technische en informatieve vragen dienen vooraf gesteld te worden, dit kan via griffie@duiven.nl. *Bij technische vragen gaat het vaak om verzoeken tot feitelijke informatie (wie/wat/waar) die een ambtenaar kan beantwoorden. Overige vragen (o.a. waarom-vragen) kunnen op de avond zelf worden gesteld.* Na de debattafel zal de voorzitter vragen of een fractie een amendement of motie bij dit onderwerp wil indienen in de raad, dan wordt het voorstel als bespreekstuk geagendeerd. Of dat het voorstel als hamerstuk (eventueel met een stemverklaring) geagendeerd kan worden in de raadsvergadering.			
Spreekrecht publiek	n.v.t.			

Opbrengst van de tafel 6 juli 2021	D66 doet een ordevoorstel om de Woonvisie pas na vaststelling van de Omgevingsvisie te behandelen. Voor: DOED, DOED, PD, PD, PvdA, PvdA, ZA, ZN, GL, GL, D66, D66 (12) Tegen: LA, LA, SP, SP, VVD, VVD, CDA, CDA (8) Het ordevoorstel wordt aangenomen. De voorzitter neemt het voorstel terug neemt naar de Agendacommissie.
Raadsvergadering	20 juli 2021

ZFDCADAC7EB

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Woonvisie Duiven 2021-2030

Zaak- & documentnr. : Z/20/068244/201510756
Portefeuillehouder : J. Goossen

Opsteller : Dick Boschman
Team : RO
Telefoonnr. 088 695 3000

Samenvatting
In de Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. We zien nu een grote vraag naar woningen en verwachten op basis van de prognoses dat dit de komende jaren zo blijft. De thema's en onderwerpen die al in de huidige Woonvisie uit 2017 aan de orde kwamen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en scherpen we aan. In de Woonvisie 2021-2030 besteden we aanvullend aandacht aan de behoefte aan woonvormen met zorg en aan de huisvesting voor arbeidsmigranten, voor woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. De Woonvisie 2021-2030 vervangt de notitie woningbouwprogrammering en de vervolgnotitie versnelling woningbouw.

Visie:
In 2030 kent de gemeente Duiven een meer vitaal, open, zorgzaam en duurzaam woon- en leefmilieu. Wij zien dorpen voor ons, waarin mensen graag willen verblijven en wonen ongeacht hun leeftijd, mobiliteit of gezondheid. Er zijn geschikte woningen voor jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen. De vergrijzing is op een goede manier gefaciliteerd, waardoor mensen die te maken krijgen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen woning en woonomgeving. Voor mensen die zich willen verbeteren op de woningmarkt zijn er doorstroommogelijkheden.

Om te voorkomen dat onze bevolking door de vergrijzing uit balans raakt met veel ouderen, richten we ons op het verkrijgen van een woningvoorraad die voldoende mogelijkheden biedt voor zowel jongeren en ouderen uit de gemeente Duiven als voor de huishoudens die behoren tot de actief werkende bevolkingsgroep en die graag in onze gemeente willen blijven of komen wonen.

De nieuwbouwopgave geven we vorm volgens het principe de juiste woning voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats en op het juiste moment. Volgens dit principe ligt de hoofdopgave in de kern Duiven vanwege een grote behoefte aan woningen nabij voorzieningen (winkels, maatschappelijk, openbaar vervoer en snelwegen). In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd.

Woongeluk omvat meer dan een kwalitatief goede en duurzame woning. Het gaat ook om een goede leefbare woonomgeving en om de bewonerssamenstelling en de sociale samenhang in een wijk of dorp. In de kern Duiven kunnen inwoners dorps wonen met een levendig centrum en een prachtig divers aanbod aan voorzieningen. In de kernen Groessen en Loo is het landelijk wonen in dorpen met een rijk verenigingsleven en een zorgzame gemeenschap en het gemak van Duiven vlakbij. Het buitengebied zorgt voor rust en ruimte en voor een buffer tussen de dorpen. En alle inwoners hebben het gemak van de stad Arnhem dichtbij, de pracht van de natuur onder handbereik en het geluk van een robuuste werkgelegenheid in de gemeente Duiven en in de regio Arnhem Nijmegen.

Beslispunten

1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 met als integraal onderdeel:
   - de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (Woonvisie hoofdstuk 6)
   - het Woningbouwprogramma 2021 (Woonvisie Bijlage 3)
2. Het college opdracht te geven jaarlijks aan de raad bij de raadscyclus van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen te rapporteren en tevens een update te geven van de Woonagenda en het Woningbouwprogramma.

Aanleiding

De huidige Woonvisie van de gemeente Duiven is vastgesteld in 2017. De daarin vastgelegde visie op het wonen in de gemeente geldt grotendeels nog steeds. Wel is sinds 2017 de woningmarkt sterk veranderd en zijn er nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefteberekeningen beschikbaar gekomen. Verder is er begin maart 2020 een Woondeal gesloten tussen de regio Arnhem-Nijmegen, het rijk en de provincie. Ook is eind 2020 de Liemerse Woonagenda herijkt. Op gemeentelijk niveau ontwikkelden we de afgelopen jaren woningbouwbeleid in de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027 (vastgesteld 12 juni 2018), in de Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven (vastgesteld 22 oktober 2019) en in de Verkenning uitbreidingslocaties (vastgesteld 26 januari 2021). Bovendien kreeg in de Woonvisie 2025 een aantal doelgroepen als arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers geen of beperkte aandacht. Voldoende aanleiding om de in de Woonvisie 2025 vastgestelde visie aan te scherpen en de woonopgaven, doelen en uitgezette koers te actualiseren.

Planning

De Woonvisie Duiven 2021-2030 heeft een looptijd tot 2030 en wordt desgewenst[1] eerder geactualiseerd. De Woonagenda en het Woningbouwprogramma worden jaarlijks geactualiseerd en ter kennisneming aan de raad voorgelegd.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de woonvisie 2021-2030 worden de visie op en de ambities met betrekking tot het wonen in Duiven geactualiseerd, de woonagenda met het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren vastgelegd en het woningbouwprogramma 2021 vastgesteld.

Argumenten

1.1 We hebben bij de drie centrale thema's ambities geformuleerd die we waar willen maken

We hebben in overleg met de bij het wonen in Duiven betrokken partijen en aansluitend bij de vorige woonvisie drie centrale thema's benoemd:

1. Kwaliteit bestaande woningen en leefbare wijken
2. Doelgroepen
3. Meer en passende woningen.

De ambities die zijn geformuleerd bij de drie centrale thema's zijn uitgewerkt in meer concrete doelen. In de woonagenda staan de maatregelen en acties opgenomen die we van nu af aan gaan oppakken. Het Woningbouwprogramma tenslotte bevat een overzicht van de plannen die we de komende jaren willen ontwikkelen.

1.2 Grotere woningbouwopgave door nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefte berekeningen

De meest recente woningbehoefteberekening is die van het regionale woningmarktonderzoek 2019, gebaseerd op de bevolkingsprognose Primos 2019[2]. De in dat

---

[1] Vanwege het beschikbaar komen van nieuwe gegevens die om een update/actualisatie van de woonvisie vragen

onderzoek berekende woningbehoefte voor de gemeente Duiven is 570 woningen tot 2040, dat betekent 5,5% groei van de woningvoorraad. In de Primosprognoses is voor Duiven echter onvoldoende rekening gehouden met de immigratie en met de lage woningbouw aantallen van de afgelopen jaren. Wij gaan daarom uit van een groei van de woningbehoefte voor Duiven die gelijk is aan de door Primos berekende woningbehoefte voor de Liemers als geheel (8,4% groei van de woningvoorraad). In Liemers verband is afgesproken dat deze regionale groei van de woningbehoefte leidend is voor de gemeentelijke groei. Dat betekent voor Duiven dat er tot 2040 een woningbehoefte is van 900 woningen in plaats van 570. In aansluiting op de versnellingsafspraken in de regionale Woondeal Arnhem Nijmegen is in Liemers verband afgesproken dat de gemeenten, en dus ook Duiven, zorgen voor een plancapaciteit van 130%. Dat betekent dat er tot 2040 voor 1.200 woningen plannen moeten komen. Gezien de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort zien we de 130% plancapaciteit als een *gewenste nieuwbouw ambitie* als het gaat om het aantal toe te voegen woningen. Door het bouwen van deze aantallen woningen is het tevens de verwachting dat we ons inwonertal in stand kunnen houden en daarmee het draagvlak voor voorzieningen.

1.3 Andere opgaven omdat de bevolkingssamenstelling verandert
De toename van het aantal huishoudens in Duiven is volledig toe te schrijven aan de groei van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens door onder andere de afname van de gemiddelde huishoudens grootte[3]. Deze huishoudens ontwikkeling heeft grote consequenties voor de samenstelling van de vraag naar woningen.

1.4 Andere opgaven omdat de woningmarkt sterk is veranderd
Op de woningmarkt is de druk de afgelopen jaren sterk opgelopen. Dat blijkt in de koopsector uit de verkooptijd van een woning die extreem kort geworden is en uit stijgende transactieprijzen. Daarnaast wordt een grote vraag naar betaalbare koopwoningen (<€ 250.000,-) geconstateerd onder meer als gevolg van het ontbreken van betaalbare woningen voor jongeren en starters. In de sociale huursector is het aantal vrijkomende woningen al jaren erg laag en het aantal reacties op vrijkomende woningen hoog.

1.5 Meer opgaven in de bestaande woningvoorraad en met betrekking tot leefbaarheid
Het aantal nieuw te bouwen woningen is gering ten opzichte van de bestaande voorraad (8,4% tot 2040), de meeste woningen in Duiven staan er al. Het is de komende jaren dan ook noodzakelijk voorwaarden te scheppen om de huidige woningvoorraad in Duiven toekomstbestendig te kunnen maken, kwalitatief te verbeteren en optimaal voor de verschillende doelgroepen te kunnen inzetten. Dit kunnen we als gemeente niet alleen. Een deel van deze opgave[4] zal vorm moeten krijgen via het programma circulaire economie. Voor een goede leefbaarheid in de buurten organiseren we minimaal tweemaal per jaar een bespreking met partners over de aandachtspunten in de wijken en dorpen van de gemeente Duiven.

---

[2] De nieuwste prognosecijfers verwachten in kwantitatieve zin een veel hogere woonbehoefte dan de prognoses van 2016. Dit komt onder meer door een onderschatting van het ouder worden, een hogere migratie (Europees) en een (veel) groter woningtekort dan eerder was voorzien.

[3] Afname gemiddelde huishoudensgrootte

Gemeente Duiven						
Periode	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Gemiddelde huishoudensgrootte	2,62	2,65	2,63	2,51	2,42	2,34

[4] Opgaven als de energietransitie (isoleren, verduurzaming elektriciteit en warmtegebruik), grondstoffentransitie en klimaatadaptatie.

1.6 Nieuwe doelgroepen: arbeidsmigranten, woonwagenbewoners, spoedzoekers
in de Woonvisie uit 2017 kreeg de huisvesting van een aantal specifieke doelgroepen als arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers geen aandacht. In de geactualiseerde woonvisie worden deze doelgroepen wel meegenomen.

1.7 Grote en nieuwe huisvestingsopgaven voor doelgroepen wonen en zorg worden verwacht
Begin 2021 is in De Liemers een onderzoek gestart naar de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod van passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen. Omdat dit onderzoek nog niet helemaal gereed is, zijn de resultaten en de opgaven nog niet verwerkt in deze Woonvisie. Wel is het onderzoek en het vervolg een van de maatregelen in de Woonagenda en zullen de resultaten van het regionale wonen-zorg onderzoek voor de gemeente Duiven en een voorstel voor de aanpak van deze opgaven via dit uitvoeringsprogramma worden opgepakt en aan uw raad worden voorgelegd.

1.8 Nieuwe afspraken in de Woondeal regio Arnhem Nijmegen
Op 4 maart 2020 is de 'Woondeal regio Arnhem Nijmegen' ondertekend door het Rijk, de provincie Gelderland en de 18 gemeenten uit de regio. Het gaat om een langjarige samenwerking om meer woningen te bouwen, de excessen op de woningmarkt aan te pakken en de leefbaarheid in de wijken te verbeteren.

1.9 Aanvullende afspraken Liemerse woonagenda 2020-2025
Met de nieuwe Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025 geven de gemeenten in de Liemers (Doesburg, Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar) uitvoering aan de Woondeal regio Arnhem Nijmegen en zijn er actuele regionale afspraken over woningbouw. De belangrijkste opgaven voor de komende jaren in de Liemers zijn: voorkomen dat het woningtekort in de Liemers verder oploopt, ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties en behoefte aan betaalbaar wonen. De focus ligt meer op de kwaliteit dan de kwantiteit. De provincie Gelderland heeft de Liemerse Woonagenda 2020 mede ondertekend. De Liemers heeft de ambitie om, in afwijking van de Woondeal maar in aansluiting op de regionale woningbehoefte, om 2/3 deel van de nieuwe woningen een betaalbare woning te laten zijn. Het gaat om sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen met bovengrens van €250.000,- en middeldure huurwoning met een bovengrens van € 850,-.

1.10 Behoefte aan een actuele Woonagenda
Om de ambities uit de Woonvisie vorm te kunnen geven en de middellange termijn doelen te realiseren is voor 2021 en 2022 een uitvoeringsprogramma opgesteld met de korte termijn maatregelen en acties, dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

1.11 Behoefte aan een geactualiseerd Woningbouwprogramma
De geactualiseerde Woonvisie vervangt de *Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027* en de *Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven* en legt vast hoeveel woningen er nodig zijn en bevat een overzicht van de plannen die we de komende jaren willen ontwikkelen. We rapporteren aan de gemeenteraad jaarlijks in het proces van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen waaronder de voortgang van de woningbouw en geven een update van het woningbouwprogramma.

2.1 Het college en de organisatie zijn in staat om aan deze Woonvisie uitvoering te geven
Vanuit de kernwaarden vertrouwen, aandacht en verantwoordelijkheid geven het college en de organisatie sturing aan de uitvoering van de gestelde middellange termijn doelen. De

woonagenda geeft aansluitend een overzicht van de maatregelen voor de jaren 2021 en 2022. De financiële voorwaarden worden aangegeven in de financiële paragraaf van dit voorstel.

2.2 Voor de realisatie van de doelen op middellange termijn wordt jaarlijkse de woonagenda geactualiseerd
Het college rapporteert jaarlijks bij de raadscyclus van de voorjaarsnota over de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen en geeft een update van de bijhorende noodzakelijke aanpassingen van de maatregelen en acties in de Woonagenda en van het Woningbouwprogramma .

Kanttekeningen
1.1 Afstemming met Omgevingsvisie
We werken momenteel aan de Omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een integrale visie op de hele fysieke leefomgeving voor de middellange en lange termijn. Het omvat bijvoorbeeld de thema's natuur, water, geluid, milieu, verkeer & vervoer en ruimtelijke ontwikkeling. De Woonvisie is een uitwerking en verdieping van de Omgevingsvisie op het gebied van wonen in Duiven en gericht op de middellange termijn doelen met korte termijn uitvoeringsmaatregelen. Omdat de trajecten van het opstellen van de omgevingsvisie en de woonvisie synchroon lopen is tussentijds afstemming gezocht zodat de inhoud van beide beleidsdocumenten op elkaar is afgestemd. Besluitvorming over de Woonvisie is beoogd voordat de Omgevingsvisie is vastgesteld. Dit is volgens ons college geen probleem omdat de hoofddoelen en ambities die gericht zijn op het wonen in de ontwerp Omgevingsvisie niet wezenlijk zullen veranderen. Het wachten met het vaststellen van de Woonvisie totdat de Omgevingsvisie is vastgesteld is niet wenselijk omdat het vaststellen van de doelen en ambities in de Woonvisie noodzakelijk is. Enerzijds om tijdig beleid op onderdelen verder te kunnen uitwerken. Denk daarbij aan het opstellen van een beleidskader kamerbewoning of de invoering van een doelgroepenverordening ende opgaven die voortkomen uit het onderzoek wonen en zorg. En anderzijds om de nieuwbouwopgave verder vorm te kunnen geven op basis van dit nieuwe beleidskader.

1.2 Programma Circulaire economie
We werken momenteel binnen het gemeentelijke programma Circulaire Economie aan drie sporen die het wonen in de gemeente raken: energiegebruik- en transitie, klimaatadaptatie en circulariteit.
De aanvullende eisen die vanuit dit programma worden gesteld aan nieuwbouw en de te nemen maatregelen in de bestaande woningen en woonomgeving worden de komende jaren duidelijk. Hierbij willen we benadrukken dat landelijke regelgeving en financiële middelen noodzakelijk zijn. De extra eisen aan nieuwbouw kunnen van invloed zijn op de haalbaarheid van nieuwbouwplannen. Maatregelen in en aan bestande woningen en in de woonomgeving kunnen leiden tot hogere woonlasten.

1.3 Tijdige beschikbaarheid locaties
De gewenste nieuwbouw ambitie om 1.200 woningen te willen bouwen tot 2040 met een nadruk op versnellen tot 2025 is een grote opgave. Het vereist dat bekende (inbreidings-) plannen waarvoor nu nog geen bestemmingsplan is vastgesteld snel definitief moeten worden gemaakt. We maken daarnaast vóór 1 juli 2021 een keuze voor welke uitbreidingslocaties de bouwplanontwikkeling wordt opgestart.

1.4 Aanvullende opgaven uit de Liemerse studie Wonen en zorg
Om de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag in beeld te brengen is begin 2021 een onderzoek in De Liemers opgestart. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod aan passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen

woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen. De huisvestingsopgaven, die uit het Liemers onderzoek naar wonen en zorg naar voren komen worden meegenomen bij de jaarlijkse evaluatie van de doelen en worden gekoppeld aan de faciliterende zorg- en welzijnsopgaven die onderdeel zijn van het sociaal domein.

1.5 Beschermd wonen
Regionaal maken we afspraken om huisvesting voor beschermd wonen meer evenredig te spreiden over alle regio gemeenten. Wat dit precies gaat betekenen wordt de komende tijd in beeld gebracht.

1.6 Uitvoerbaarheid van de Woonagenda
In de Woonagenda is voor de jaren 2021 en 2022 een aantal maatregelen opgenomen die aanvullend zijn op de reguliere huidige werkzaamheden op het gebied van het wonen. Een deel van deze nieuwe maatregelen betreft het onderzoeken van de haalbaarheid en wenselijkheid en eventueel opstellen van nieuw beleid. Het gaat bijvoorbeeld om het beleidskader kamerbewoning en het invoeren van een doelgroepenverordening. Andere aanvullende maatregelen betreffen nieuwe opgaven die voortkomen uit onderzoek (wonen en zorg) of taken die naar de gemeente toekomen (beschermd wonen en maatschappelijke opvang). Tot slot vraagt ook de afstemming met andere beleidsterreinen meer aandacht. Bijvoorbeeld als het gaat om het Programma Circulaire Economie en de aanpak van de leefbaarheid in wijken.

Financiële paragraaf
Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn naast de bestaande middelen binnen het taakveld wonen extra middelen benodigd. Voor de uitvoering van de Woonvisie en daarin opgenomen agenda en uitvoeringsparagraaf is reeds jaarlijks, structureel € 15.000 beschikbaar. Gelet op de ambities uit deze nieuwe Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de Woondeal zijn meerjarig extra middelen aan extern advies-, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven nodig. Voorgesteld wordt het budget vanaf 2022, structureel met € 35.000 per jaar te verhogen. Het totaal beschikbaar jaarlijkse budget voor de uitvoering van de Woonvisie en de woonagenda wordt dan € 50.000. In de voorjaarsnota 2021 wordt met het speerpunt 'Uitvoeren Woonvisie' voorgesteld dit bedrag vanaf 2022 structureel beschikbaar te stellen. Zonder dit budget kan slechts gedeeltelijk uitvoering gegeven worden aan de genoemde ambities. Op basis van de voortgang en ontwikkelingen van de uitvoering Woonvisie en de jaarlijks te bepalen ambities die via de Woonagenda opgepakt gaan worden zal dan jaarlijks via de voorjaarsnota bepaalt worden of dit budget toereikend is.

Participatie en communicatie
De raad is in september 2020 gevraagd mee te denken over de thema's en onderwerpen voor de geactualiseerde woonvisie. We vroegen inwoners in november en december 2020 door een online enquête[5] naar hun mening over de aanpak van de wonen opgaven. Ook de meest bij het wonen in de gemeente Duiven betrokken partijen vroegen we door deze enquête naar aanvullingen op en aanscherping van de genoemde thema's en onderwerpen. We benaderden hiervoor onder meer woningcorporaties, zorginstellingen, huurdersorganisaties, wijkraden, makelaars, ontwikkelaars en beleggers. De opbrengsten van de enquête (bijlagen 07a en b) zijn gebruikt om de onderwerpen aan te scherpen en de aanpak te concretiseren.

Wij hebben de raad via een kennisgeving in juli 2020 (bijlage 05) geïnformeerd over het proces om tot de woonvisie 2021-2030 te komen. In september 2020 hebt u een terugmelding gekregen van de informatieve raadsbijeenkomst van 15 september 2020 (bijlage 06). In januari 2021 bent u door portefeuillehouder J. Goossen via een kennisgeving

[5] Vanwege de Corona maatregelen hebben we geen fysieke bijeenkomsten kunnen organiseren

geïnformeerd over de resultaten van de woonenquête onder stakeholders en inwoners (bijlage 08).

Intergemeentelijke samenwerking
- Woningmarktonderzoek regio Arnhem Nijmegen (Bijlage 02)
- Liemerse woonagenda (Bijlage 03)
- Woondeal regio Arnhem Nijmegen (Bijlage 04)

Bijlagen
201510757 – Raadsbesluit Woonvisie Duiven 2021-2030
201511640 – Bijlage 01 Woonvisie Duiven 2021-2030
201510758 – Bijlage 02 Woningmarktonderzoek Regio Arnhem Nijmegen
201510759 – Bijlage 03 Liemerse woonagenda de koers voor 2020-2025
201510760 – Bijlage 04 Woondeal Regio Arnhem-Nijmegen
201465014 – Bijlage 05 kennisgeving vernieuwing Woonvisie 25 augustus 2020
201510987 – Bijlage 06 Terugmelding Informatieve raadsbijeenkomst vernieuwing Woonvisie 14 september 2020
201494760 – Bijlage 07a rapportage woonenquête
201494791 – Bijlage 07b tabellenboek woonenquête
201494537 – Bijlage 08 Resultaten woonenquête

Duiven, 11 mei 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

*ZFDCADAC7EB
*

RAADSVOORSTEL

Gemeente Duiven

Onderwerp : Woonvisie Duiven 2021-2030

Zaak- & documentnr. : Z/20/068244/201510756
Portefeuillehouder : J. Goossen

Opsteller : Dick Boschman
Team : RO
Telefoonnr. 088 695 3000

Samenvatting
In de Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. We zien nu een grote vraag naar woningen en verwachten op basis van de prognoses dat dit de komende jaren zo blijft. De thema's en onderwerpen die al in de huidige Woonvisie uit 2017 aan de orde kwamen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en scherpen we aan. In de Woonvisie 2021-2030 besteden we aanvullend aandacht aan de behoefte aan woonvormen met zorg en aan de huisvesting voor arbeidsmigranten, voor woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. De Woonvisie 2021-2030 vervangt de notitie woningbouwprogrammering en de vervolgnotitie versnelling woningbouw.

Visie:
In 2030 kent de gemeente Duiven een meer vitaal, open, zorgzaam en duurzaam woon- en leefmilieu. Wij zien dorpen voor ons, waarin mensen graag willen verblijven en wonen ongeacht hun leeftijd, mobiliteit of gezondheid. Er zijn geschikte woningen voor jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen. De vergrijzing is op een goede manier gefaciliteerd, waardoor mensen die te maken krijgen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen woning en woonomgeving. Voor mensen die zich willen verbeteren op de woningmarkt zijn er doorstroommogelijkheden.

Om te voorkomen dat onze bevolking door de vergrijzing uit balans raakt met veel ouderen, richten we ons op het verkrijgen van een woningvoorraad die voldoende mogelijkheden biedt voor zowel jongeren en ouderen uit de gemeente Duiven als voor de huishoudens die behoren tot de actief werkende bevolkingsgroep en die graag in onze gemeente willen blijven of komen wonen.

De nieuwbouwopgave geven we vorm volgens het principe de juiste woning voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats en op het juiste moment. Volgens dit principe ligt de hoofdopgave in de kern Duiven vanwege een grote behoefte aan woningen nabij voorzieningen (winkels, maatschappelijk, openbaar vervoer en snelwegen). In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd.

Woongeluk omvat meer dan een kwalitatief goede en duurzame woning. Het gaat ook om een goede leefbare woonomgeving en om de bewonerssamenstelling en de sociale samenhang in een wijk of dorp. In de kern Duiven kunnen inwoners dorps wonen met een levendig centrum en een prachtig divers aanbod aan voorzieningen. In de kernen Groessen en Loo is het landelijk wonen in dorpen met een rijk verenigingsleven en een zorgzame gemeenschap en het gemak van Duiven vlakbij. Het buitengebied zorgt voor rust en ruimte en voor een buffer tussen de dorpen. En alle inwoners hebben het gemak van de stad Arnhem dichtbij, de pracht van de natuur onder handbereik en het geluk van een robuuste werkgelegenheid in de gemeente Duiven en in de regio Arnhem Nijmegen.

Beslispunten

1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 met als integraal onderdeel:
   - de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (Woonvisie hoofdstuk 6)
   - het Woningbouwprogramma 2021 (Woonvisie Bijlage 3)
2. Het college opdracht te geven jaarlijks aan de raad bij de raadscyclus van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen te rapporteren en tevens een update te geven van de Woonagenda en het Woningbouwprogramma.

Aanleiding

De huidige Woonvisie van de gemeente Duiven is vastgesteld in 2017. De daarin vastgelegde visie op het wonen in de gemeente geldt grotendeels nog steeds. Wel is sinds 2017 de woningmarkt sterk veranderd en zijn er nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefteberekeningen beschikbaar gekomen. Verder is er begin maart 2020 een Woondeal gesloten tussen de regio Arnhem-Nijmegen, het rijk en de provincie. Ook is eind 2020 de Liemerse Woonagenda herijkt. Op gemeentelijk niveau ontwikkelden we de afgelopen jaren woningbouwbeleid in de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027 (vastgesteld 12 juni 2018), in de Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven (vastgesteld 22 oktober 2019) en in de Verkenning uitbreidingslocaties (vastgesteld 26 januari 2021). Bovendien kreeg in de Woonvisie 2025 een aantal doelgroepen als arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers geen of beperkte aandacht. Voldoende aanleiding om de in de Woonvisie 2025 vastgestelde visie aan te scherpen en de woonopgaven, doelen en uitgezette koers te actualiseren.

Planning

De Woonvisie Duiven 2021-2030 heeft een looptijd tot 2030 en wordt desgewenst[1] eerder geactualiseerd. De Woonagenda en het Woningbouwprogramma worden jaarlijks geactualiseerd en ter kennisneming aan de raad voorgelegd.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de woonvisie 2021-2030 worden de visie op en de ambities met betrekking tot het wonen in Duiven geactualiseerd, de woonagenda met het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren vastgelegd en het woningbouwprogramma 2021 vastgesteld.

Argumenten

1.1 We hebben bij de drie centrale thema's ambities geformuleerd die we waar willen maken

We hebben in overleg met de bij het wonen in Duiven betrokken partijen en aansluitend bij de vorige woonvisie drie centrale thema's benoemd:

1. Kwaliteit bestaande woningen en leefbare wijken
2. Doelgroepen
3. Meer en passende woningen.

De ambities die zijn geformuleerd bij de drie centrale thema's zijn uitgewerkt in meer concrete doelen. In de woonagenda staan de maatregelen en acties opgenomen die we van nu af aan gaan oppakken. Het Woningbouwprogramma tenslotte bevat een overzicht van de plannen die we de komende jaren willen ontwikkelen.

1.2 Grotere woningbouwopgave door nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefte berekeningen

[1] Vanwege het beschikbaar komen van nieuwe gegevens die om een update/actualisatie van de woonvisie vragen

De meest recente woningbehoefteberekening is die van het regionale woningmarktonderzoek 2019, gebaseerd op de bevolkingsprognose Primos 2019[2]. De in dat onderzoek berekende woningbehoefte voor de gemeente Duiven is 570 woningen tot 2040, dat betekent 5,5% groei van de woningvoorraad. In de Primosprognoses is voor Duiven echter onvoldoende rekening gehouden met de immigratie en met de lage woningbouw aantallen van de afgelopen jaren. Wij gaan daarom uit van een groei van de woningbehoefte voor Duiven die gelijk is aan de door Primos berekende woningbehoefte voor de Liemers als geheel (8,4% groei van de woningvoorraad). In Liemers verband is afgesproken dat deze regionale groei van de woningbehoefte leidend is voor de gemeentelijke groei. Dat betekent voor Duiven dat er tot 2040 een woningbehoefte is van 900 woningen in plaats van 570. In aansluiting op de versnellingsafspraken in de regionale Woondeal Arnhem Nijmegen is in Liemers verband afgesproken dat de gemeenten, en dus ook Duiven, zorgen voor een plancapaciteit van 130%. Dat betekent dat er tot 2040 voor 1.200 woningen plannen moeten komen. Gezien de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort zien we de 130% plancapaciteit als een *gewenste nieuwbouw ambitie* als het gaat om het aantal toe te voegen woningen. Door het bouwen van deze aantallen woningen is het tevens de verwachting dat we ons inwonertal in stand kunnen houden en daarmee het draagvlak voor voorzieningen.

1.3 Andere opgaven omdat de bevolkingssamenstelling verandert
De toename van het aantal huishoudens in Duiven is volledig toe te schrijven aan de groei van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens door onder andere de afname van de gemiddelde huishoudens grootte[3]. Deze huishoudens ontwikkeling heeft grote consequenties voor de samenstelling van de vraag naar woningen.

1.4 Andere opgaven omdat de woningmarkt sterk is veranderd
Op de woningmarkt is de druk de afgelopen jaren sterk opgelopen. Dat blijkt in de koopsector uit de verkooptijd van een woning die extreem kort geworden is en uit stijgende transactieprijzen. Daarnaast wordt een grote vraag naar betaalbare koopwoningen (<€ 250.000,-) geconstateerd onder meer als gevolg van het ontbreken van betaalbare woningen voor jongeren en starters. In de sociale huursector is het aantal vrijkomende woningen al jaren erg laag en het aantal reacties op vrijkomende woningen hoog.

1.5 Meer opgaven in de bestaande woningvoorraad en met betrekking tot leefbaarheid
Het aantal nieuw te bouwen woningen is gering ten opzichte van de bestaande voorraad (8,4% tot 2040), de meeste woningen in Duiven staan er al. Het is de komende jaren dan ook noodzakelijk voorwaarden te scheppen om de huidige woningvoorraad in Duiven toekomstbestendig te kunnen maken, kwalitatief te verbeteren en optimaal voor de verschillende doelgroepen te kunnen inzetten. Dit kunnen we als gemeente niet alleen. Een deel van deze opgave[4] zal vorm moeten krijgen via het programma circulaire economie. Voor een goede leefbaarheid in de buurten organiseren we minimaal tweemaal per jaar een bespreking met partners over de aandachtspunten in de wijken en dorpen van de gemeente Duiven.

---

[2] De nieuwste prognosecijfers verwachten in kwantitatieve zin een veel hogere woonbehoefte dan de prognoses van 2016. Dit komt onder meer door een onderschatting van het ouder worden, een hogere migratie (Europees) en een (veel) groter woningtekort dan eerder was voorzien.

[3] Afname gemiddelde huishoudensgrootte

Gemeente Duiven						
Periode	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Gemiddelde huishoudensgrootte	2,62	2,65	2,63	2,51	2,42	2,34

[4] Opgaven als de energietransitie (isoleren, verduurzaming elektriciteit en warmtegebruik), grondstoffentransitie en klimaatadaptatie.

1.6 Nieuwe doelgroepen: arbeidsmigranten, woonwagenbewoners, spoedzoekers
in de Woonvisie uit 2017 kreeg de huisvesting van een aantal specifieke doelgroepen als arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers geen aandacht. In de geactualiseerde woonvisie worden deze doelgroepen wel meegenomen.

1.7 Grote en nieuwe huisvestingsopgaven voor doelgroepen wonen en zorg worden verwacht
Begin 2021 is in De Liemers een onderzoek gestart naar de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod van passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen. Omdat dit onderzoek nog niet helemaal gereed is, zijn de resultaten en de opgaven nog niet verwerkt in deze Woonvisie. Wel is het onderzoek en het vervolg een van de maatregelen in de Woonagenda en zullen de resultaten van het regionale wonen-zorg onderzoek voor de gemeente Duiven en een voorstel voor de aanpak van deze opgaven via dit uitvoeringsprogramma worden opgepakt en aan uw raad worden voorgelegd.

1.8 Nieuwe afspraken in de Woondeal regio Arnhem Nijmegen
Op 4 maart 2020 is de 'Woondeal regio Arnhem Nijmegen' ondertekend door het Rijk, de provincie Gelderland en de 18 gemeenten uit de regio. Het gaat om een langjarige samenwerking om meer woningen te bouwen, de excessen op de woningmarkt aan te pakken en de leefbaarheid in de wijken te verbeteren.

1.9 Aanvullende afspraken Liemerse woonagenda 2020-2025
Met de nieuwe Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025 geven de gemeenten in de Liemers (Doesburg, Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar) uitvoering aan de Woondeal regio Arnhem Nijmegen en zijn er actuele regionale afspraken over woningbouw. De belangrijkste opgaven voor de komende jaren in de Liemers zijn: voorkomen dat het woningtekort in de Liemers verder oploopt, ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties en behoefte aan betaalbaar wonen. De focus ligt meer op de kwaliteit dan de kwantiteit. De provincie Gelderland heeft de Liemerse Woonagenda 2020 mede ondertekend. De Liemers heeft de ambitie om, in afwijking van de Woondeal maar in aansluiting op de regionale woningbehoefte, om 2/3 deel van de nieuwe woningen een betaalbare woning te laten zijn. Het gaat om sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen met bovengrens van €250.000,- en middeldure huurwoning met een bovengrens van € 850,-.

1.10 Behoefte aan een actuele Woonagenda
Om de ambities uit de Woonvisie vorm te kunnen geven en de middellange termijn doelen te realiseren is voor 2021 en 2022 een uitvoeringsprogramma opgesteld met de korte termijn maatregelen en acties, dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

1.11 Behoefte aan een geactualiseerd Woningbouwprogramma
De geactualiseerde Woonvisie vervangt de *Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027* en de *Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven* en legt vast hoeveel woningen er nodig zijn en bevat een overzicht van de plannen die we de komende jaren willen ontwikkelen. We rapporteren aan de gemeenteraad jaarlijks in het proces van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen waaronder de voortgang van de woningbouw en geven een update van het woningbouwprogramma.

2.1 Het college en de organisatie zijn in staat om aan deze Woonvisie uitvoering te geven
Vanuit de kernwaarden vertrouwen, aandacht en verantwoordelijkheid geven het college en de organisatie sturing aan de uitvoering van de gestelde middellange termijn doelen. De

woonagenda geeft aansluitend een overzicht van de maatregelen voor de jaren 2021 en 2022. De financiële voorwaarden worden aangegeven in de financiële paragraaf van dit voorstel.

2.2 Voor de realisatie van de doelen op middellange termijn wordt jaarlijkse de woonagenda geactualiseerd
Het college rapporteert jaarlijks bij de raadscyclus van de voorjaarsnota over de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen en geeft een update van de bijhorende noodzakelijke aanpassingen van de maatregelen en acties in de Woonagenda en van het Woningbouwprogramma .

Kanttekeningen
1.1 Afstemming met Omgevingsvisie
We werken momenteel aan de Omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een integrale visie op de hele fysieke leefomgeving voor de middellange en lange termijn. Het omvat bijvoorbeeld de thema's natuur, water, geluid, milieu, verkeer & vervoer en ruimtelijke ontwikkeling. De Woonvisie is een uitwerking en verdieping van de Omgevingsvisie op het gebied van wonen in Duiven en gericht op de middellange termijn doelen met korte termijn uitvoeringsmaatregelen. Omdat de trajecten van het opstellen van de omgevingsvisie en de woonvisie synchroon lopen is tussentijds afstemming gezocht zodat de inhoud van beide beleidsdocumenten op elkaar is afgestemd. Besluitvorming over de Woonvisie is beoogd voordat de Omgevingsvisie is vastgesteld. Dit is volgens ons college geen probleem omdat de hoofddoelen en ambities die gericht zijn op het wonen in de ontwerp Omgevingsvisie niet wezenlijk zullen veranderen. Het wachten met het vaststellen van de Woonvisie totdat de Omgevingsvisie is vastgesteld is niet wenselijk omdat het vaststellen van de doelen en ambities in de Woonvisie noodzakelijk is. Enerzijds om tijdig beleid op onderdelen verder te kunnen uitwerken. Denk daarbij aan het opstellen van een beleidskader kamerbewoning of de invoering van een doelgroepenverordening ende opgaven die voortkomen uit het onderzoek wonen en zorg. En anderzijds om de nieuwbouwopgave verder vorm te kunnen geven op basis van dit nieuwe beleidskader.

1.2 Programma Circulaire economie
We werken momenteel binnen het gemeentelijke programma Circulaire Economie aan drie sporen die het wonen in de gemeente raken: energiegebruik- en transitie, klimaatadaptatie en circulariteit.
De aanvullende eisen die vanuit dit programma worden gesteld aan nieuwbouw en de te nemen maatregelen in de bestaande woningen en woonomgeving worden de komende jaren duidelijk. Hierbij willen we benadrukken dat landelijke regelgeving en financiële middelen noodzakelijk zijn. De extra eisen aan nieuwbouw kunnen van invloed zijn op de haalbaarheid van nieuwbouwplannen. Maatregelen in en aan bestande woningen en in de woonomgeving kunnen leiden tot hogere woonlasten.

1.3 Tijdige beschikbaarheid locaties
De gewenste nieuwbouw ambitie om 1.200 woningen te willen bouwen tot 2040 met een nadruk op versnellen tot 2025 is een grote opgave. Het vereist dat bekende (inbreidings-) plannen waarvoor nu nog geen bestemmingsplan is vastgesteld snel definitief moeten worden gemaakt. We maken daarnaast vóór 1 juli 2021 een keuze voor welke uitbreidingslocaties de bouwplanontwikkeling wordt opgestart.

1.4 Aanvullende opgaven uit de Liemerse studie Wonen en zorg
Om de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag in beeld te brengen is begin 2021 een onderzoek in De Liemers opgestart. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod aan passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen

woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen. De huisvestingsopgaven, die uit het Liemers onderzoek naar wonen en zorg naar voren komen worden meegenomen bij de jaarlijkse evaluatie van de doelen en worden gekoppeld aan de faciliterende zorg- en welzijnsopgaven die onderdeel zijn van het sociaal domein.

1.5 Beschermd wonen
Regionaal maken we afspraken om huisvesting voor beschermd wonen meer evenredig te spreiden over alle regio gemeenten. Wat dit precies gaat betekenen wordt de komende tijd in beeld gebracht.

1.6 Uitvoerbaarheid van de Woonagenda
In de Woonagenda is voor de jaren 2021 en 2022 een aantal maatregelen opgenomen die aanvullend zijn op de reguliere huidige werkzaamheden op het gebied van het wonen. Een deel van deze nieuwe maatregelen betreft het onderzoeken van de haalbaarheid en wenselijkheid en eventueel opstellen van nieuw beleid. Het gaat bijvoorbeeld om het beleidskader kamerbewoning en het invoeren van een doelgroepenverordening. Andere aanvullende maatregelen betreffen nieuwe opgaven die voortkomen uit onderzoek (wonen en zorg) of taken die naar de gemeente toekomen (beschermd wonen en maatschappelijke opvang). Tot slot vraagt ook de afstemming met andere beleidsterreinen meer aandacht. Bijvoorbeeld als het gaat om het Programma Circulaire Economie en de aanpak van de leefbaarheid in wijken.

Financiële paragraaf
Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn naast de bestaande middelen binnen het taakveld wonen extra middelen benodigd. Voor de uitvoering van de Woonvisie en daarin opgenomen agenda en uitvoeringsparagraaf is reeds jaarlijks, structureel € 15.000 beschikbaar. Gelet op de ambities uit deze nieuwe Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de Woondeal zijn meerjarig extra middelen aan extern advies-, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven nodig. Voorgesteld wordt het budget vanaf 2022, structureel met € 35.000 per jaar te verhogen. Het totaal beschikbaar jaarlijkse budget voor de uitvoering van de Woonvisie en de woonagenda wordt dan € 50.000. In de voorjaarsnota 2021 wordt met het speerpunt ‘Uitvoeren Woonvisie’ voorgesteld dit bedrag vanaf 2022 structureel beschikbaar te stellen. Zonder dit budget kan slechts gedeeltelijk uitvoering gegeven worden aan de genoemde ambities. Op basis van de voortgang en ontwikkelingen van de uitvoering Woonvisie en de jaarlijks te bepalen ambities die via de Woonagenda opgepakt gaan worden zal dan jaarlijks via de voorjaarsnota bepaalt worden of dit budget toereikend is.

Participatie en communicatie
De raad is in september 2020 gevraagd mee te denken over de thema’s en onderwerpen voor de geactualiseerde woonvisie. We vroegen inwoners in november en december 2020 door een online enquête[5] naar hun mening over de aanpak van de wonen opgaven. Ook de meest bij het wonen in de gemeente Duiven betrokken partijen vroegen we door deze enquête naar aanvullingen op en aanscherping van de genoemde thema’s en onderwerpen. We benaderden hiervoor onder meer woningcorporaties, zorginstellingen, huurdersorganisaties, wijkraden, makelaars, ontwikkelaars en beleggers. De opbrengsten van de enquête (bijlagen 07a en b) zijn gebruikt om de onderwerpen aan te scherpen en de aanpak te concretiseren.

Wij hebben de raad via een kennisgeving in juli 2020 (bijlage 05) geïnformeerd over het proces om tot de woonvisie 2021-2030 te komen. In september 2020 hebt u een terugmelding gekregen van de informatieve raadsbijeenkomst van 15 september 2020 (bijlage 06). In januari 2021 bent u door portefeuillehouder J. Goossen via een kennisgeving

[5] Vanwege de Corona maatregelen hebben we geen fysieke bijeenkomsten kunnen organiseren

geïnformeerd over de resultaten van de woonenquête onder stakeholders en inwoners (bijlage 08).

Intergemeentelijke samenwerking
- Woningmarktonderzoek regio Arnhem Nijmegen (Bijlage 02)
- Liemerse woonagenda (Bijlage 03)
- Woondeal regio Arnhem Nijmegen (Bijlage 04)

Bijlagen
201510757 – Raadsbesluit Woonvisie Duiven 2021-2030
201511640 – Bijlage 01 Woonvisie Duiven 2021-2030
201510758 – Bijlage 02 Woningmarktonderzoek Regio Arnhem Nijmegen
201510759 – Bijlage 03 Liemerse woonagenda de koers voor 2020-2025
201510760 – Bijlage 04 Woondeal Regio Arnhem-Nijmegen
201465014 – Bijlage 05 kennisgeving vernieuwing Woonvisie 25 augustus 2020
201510987 – Bijlage 06 Terugmelding Informatieve raadsbijeenkomst vernieuwing Woonvisie 14 september 2020
201494760 – Bijlage 07a rapportage woonenquête
201494791 – Bijlage 07b tabellenboek woonenquête
201494537 – Bijlage 08 Resultaten woonenquête

Duiven, 11 mei 2021.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes	mr. H.B. (Huub) Hieltjes
secretaris	burgemeester

ZFDCADB8DA7

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/20/068244/201510757

Datum besluitvorming : 21 juli 2021

Onderwerp : Woonvisie Duiven 2021-2030

Samenvatting
In de Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. We zien nu een grote vraag naar woningen en verwachten op basis van de prognoses dat dit de komende jaren zo blijft. De thema's en onderwerpen die al in de huidige Woonvisie uit 2017 aan de orde kwamen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en scherpen we aan. In de Woonvisie 2021-2030 besteden we aanvullend aandacht aan de behoefte aan woonvormen met zorg en aan de huisvesting voor arbeidsmigranten, voor woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. Met het vaststellen van de woonvisie 2021-2030 worden de visie op en de ambities met betrekking tot het wonen in Duiven, Groessen en Loo vernieuwd, de Woonagenda met het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren vastgelegd en het Woningbouwprogramma 2021 vastgesteld.

De raad besluit
1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 met als integraal onderdeel:
- de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (Woonvisie hoofdstuk 6)
- het Woningbouwprogramma 2021 (Woonvisie Bijlage 3)

2. Iedere derde jaar van iedere (nieuwe) raadsperiode wordt er een evaluatie besproken van het ingezette beleid tot woningbouw en wordt gekeken of we nog op de juiste koers zitten of dat de uitgezette koers aangepast moet worden. De aanpassing kan zijn dat er meer woningen gerealiseerd moeten worden, minder woningen gerealiseerd moeten of dat de uitgezette koers in 2021 nog steeds de juiste is.

3. Het woningaantal dat tot 2040 gebouwd moet worden, wordt verlaagd van 1.200 woningen tot 900 woningen. Dit betekent dat in verband met de vastgestelde plancapaciteit van 130% er totaal 1200 woningen gepland mogen worden om te realiseren.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

*ZFDCADB8DA7
*

RAADSBESLUIT

Gemeente Duiven

Zaak- & documentnr. : Z/20/068244/201510757

Datum besluitvorming : 22 juni 2021

Onderwerp : Woonvisie Duiven 2021-2030

Samenvatting
In de Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. We zien nu een grote vraag naar woningen en verwachten op basis van de prognoses dat dit de komende jaren zo blijft. De thema's en onderwerpen die al in de huidige Woonvisie uit 2017 aan de orde kwamen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en scherpen we aan. In de Woonvisie 2021-2030 besteden we aanvullend aandacht aan de behoefte aan woonvormen met zorg en aan de huisvesting voor arbeidsmigranten, voor woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. Met het vaststellen van de woonvisie 2021-2030 worden de visie op en de ambities met betrekking tot het wonen in Duiven, Groessen en Loo vernieuwd, de Woonagenda met het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren vastgelegd en het Woningbouwprogramma 2021 vastgesteld.

De raad besluit

1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 met als integraal onderdeel:
   - de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (Woonvisie hoofdstuk 6)
   - het Woningbouwprogramma 2021 (Woonvisie Bijlage 3)
2. Het college opdracht te geven jaarlijks aan de raad bij de raadscyclus van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen te rapporteren en tevens een update te geven van de Woonagenda en het Woningbouwprogramma.

de griffier, de voorzitter,

drs. W.R. (Wouter) Bosch mr. H.B. (Huub) Hieltjes

WOONVISIE DUIVEN
2021-2030

Gemeente Duiven

Mei 2021

Inhoud

1. Aanleiding, visie, proces, ambities en leeswijzer 3
1.1. Aanleiding 3
1.2. Visie 3
1.3. Proces en ambities 4
1.4. Leeswijzer 5
2. Recente ontwikkelingen en kaders 6
2.1. Recente ontwikkelingen op de woningmarkt 6
2.2. Regionale beleidskaders 8
2.3. Omgevingsvisie 10
2.4. Bestaande Duivense beleidskaders 11
2.5. Nieuw Duivens beleid 13
3. Kwaliteit bestaande woningen en leefbaarheid wijken 14
4. Doelgroepen 17
5. Meer en passende woningen 21
6. Woonagenda: uitvoeringsprogramma 2021-2022 28
BIJLAGE 1. WONINGMARKTANALYSE DUIVEN 30
BIJLAGE 2. UITKOMSTEN WOONENQUETE DUIVEN 38
BIJLAGE 3. WONINGBOUWPROGRAMMA APRIL 2021 40

1. Aanleiding, visie, proces, ambities en leeswijzer

1.1. Aanleiding

De huidige Woonvisie van de gemeente Duiven is vastgesteld in 2017. De daarin vastgelegde visie op het wonen in de gemeente geldt grotendeels nog steeds. Wel is sinds 2017 de woningmarkt sterk veranderd en zijn er nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefteberekeningen beschikbaar gekomen. Verder is er begin maart 2020 een Woondeal gesloten tussen de regio Arnhem-Nijmegen, het rijk en de provincie. Ook is eind 2020 de Liemerse Woonagenda herijkt. Op gemeentelijk niveau ontwikkelden we de afgelopen jaren woningbouwbeleid in de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027 (vastgesteld 12 juni 2018), in de Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven (vastgesteld 22 oktober 2019) en in de Verkenning uitbreidingslocaties (vastgesteld 26 januari 2021). Bovendien kreeg in de Woonvisie uit 2017 een aantal doelgroepen als arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers geen of beperkte aandacht. Voldoende aanleiding om de in de Woonvisie uit 2017 vastgestelde visie aan te scherpen en de woonopgaven, doelen en uitgezette koers te actualiseren.

In de geactualiseerde Woonvisie 2021-2030 houden we rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. De thema's en onderwerpen die al in de Woonvisie uit 2017 aan de orde kwamen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en scherpen we aan. En we besteden aanvullend aandacht aan de behoefte aan woonvormen met zorg en aan de huisvesting voor arbeidsmigranten, voor woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. De geactualiseerde woonvisie vervangt de notitie woningbouwprogrammering en de vervolgnotitie versnelling woningbouw en bouwt voort op de verkenning van de uitbreidingslocaties.

1.2. Visie

In 2030 kent de gemeente Duiven een meer vitaal, open, zorgzaam en duurzaam woon- en leefmilieu. Wij zien dorpen voor ons, waarin mensen graag willen verblijven en wonen ongeacht hun leeftijd, mobiliteit of gezondheid. Er zijn geschikte woningen voor jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen. De vergrijzing is op een goede manier gefaciliteerd, waardoor mensen die te maken krijgen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen woning en woonomgeving. Voor mensen die zich willen verbeteren op de woningmarkt zijn er doorstroommogelijkheden.

Om te voorkomen dat onze bevolking door de vergrijzing uit balans raakt met veel ouderen, richten we ons op het verkrijgen van een woningvoorraad die voldoende mogelijkheden biedt voor zowel jongeren en ouderen uit de gemeente Duiven als voor de huishoudens die behoren tot de actief werkende bevolkingsgroep en die graag in onze gemeente willen blijven of komen wonen.

De nieuwbouwopgave geven we vorm volgens het principe de juiste woning voor de juiste doelgroep, op de juiste plaats en op het juiste moment. Volgens dit principe ligt de hoofdopgave in de kern Duiven vanwege een grote behoefte aan woningen nabij voorzieningen (winkels, maatschappelijk, openbaar vervoer en snelwegen). In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd.

Woongeluk omvat meer dan een kwalitatief goede en duurzame woning. Het gaat ook om een goede leefbare woonomgeving en om de bewonerssamenstelling en de sociale samenhang in een wijk of dorp. In de kern Duiven kunnen inwoners dorps wonen met een levendig centrum en een prachtig divers

aanbod aan voorzieningen. In de kernen Groessen en Loo is het landelijk wonen in dorpen met een rijk verenigingsleven en een zorgzame gemeenschap en het gemak van Duiven vlakbij. Het buitengebied zorgt voor rust en ruimte en voor een buffer tussen de dorpen. En alle inwoners hebben het gemak van de stad Arnhem dichtbij, de pracht van de natuur onder handbereik en het geluk van een robuuste werkgelegenheid in de gemeente Duiven en in de regio Arnhem-Nijmegen.

1.3. Proces en ambities

Als eerste stap om te komen tot een geactualiseerde woonvisie is een woningmarktanalyse uitgevoerd waarin de meest recente woningmarktgegevens zijn geanalyseerd (zie Bijlage 1). De gemeenteraad is vervolgens in september 2020 gevraagd mee te denken over de thema's en onderwerpen voor de geactualiseerde woonvisie.

We hebben inwoners in november en december 2020 via een online enquête[1] naar hun mening over de aanpak van de wonen opgaven gevraagd. Ook de meest bij het wonen in de gemeente Duiven betrokken partijen hebben we door deze enquête gevraagd naar aanvullingen op en aanscherping van de genoemde thema's en onderwerpen. We hebben hiervoor onder meer woningcorporaties, zorginstellingen, huurdersorganisaties, dorps- wijkraden, makelaars, ontwikkelaars en beleggers benaderd. De opbrengsten van de enquête (zie Bijlage 2) zijn gebruikt om de onderwerpen aan te scherpen en de aanpak te concretiseren.

Op basis van de bijdragen van alle partijen en in aansluiting op de Woonvisie uit 2017 zijn drie thema's benoemd die de kern vormen van deze woonvisie. We hebben bij deze thema's de volgende ambities.

1. **Kwaliteit bestaande woningen en leefbaarheid wijken**
   We hebben in eerste instantie aandacht voor de huidige woningvoorraad en de bestaande wijken. Immers het aantal nieuw te bouwen woningen is in verhouding tot de bestaande voorraad beperkt. We willen de huidige woningvoorraad energetisch en kwalitatief verbeteren en niet alleen voorwaarden stellen aan nieuwe woningen. Daarnaast willen we ruimte bieden voor bijzondere woonconcepten als flexwonen en tijdelijke huurcontracten. We werken aan de leefbaarheid van wijken en dorpen en zoeken aansluiting bij de aanpak in de transitievisie warmte.

2. **Huisvesten van specifieke doelgroepen**
   We willen de huisvestingsvraag van doelgroepen die zich niet altijd zelfstandig redden op de woningmarkt faciliteren. Het gaat om jongeren/starters, groepen met een zorgvraag, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners, vergunninghouders en mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte (spoedzoekers).

3. **Meer en passende woningen.**
   We willen de woningbouw versnellen om aan de behoefte te voldoen en tot 2025 520 woningen bouwen, tot 2030 in totaal 900 woningen en tot 2040 in totaal 1.200 woningen. We hebben daarvoor zowel de al bekende inbreidingslocaties als meerdere uitbreidingslocaties nodig. We willen de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De grootste opgave ligt in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd met extra aandacht voor lokale kenmerken als woonmilieus en sociale

[1] Vanwege de Corona maatregelen hebben we geen fysieke bijeenkomsten kunnen organiseren.

binding. We willen de betaalbare woningen die we realiseren ook betaalbaar houden. We stellen eisen op het gebied van energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid.

De ambities zijn uitgewerkt in meer concrete middellange termijn doelen. Waar gaan we aan werken de komende jaren? In de Woonagenda tenslotte zijn de maatregelen en acties opgenomen waaraan we van nu af aan gaan werken. De woonagenda is een uitvoeringsprogramma, dat tegelijkertijd met de woonvisie door de raad wordt vastgesteld. We rapporteren jaarlijks bij de programmabegroting middels een kennisgeving over de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen en geven een update van het woningbouwprogramma, benoemen de speerpunten voor het komende jaar en de eventueel benodigde middelen.

1.4. Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk worden de meest recente ontwikkelingen op de woningmarkt samengevat en de belangrijkste beleidskaders kort toegelicht. In de daarop volgende drie hoofdstukken bespreken we de ambitie en de doelen behorende bij de drie genoemde thema's. De woonagenda van hoofdstuk 6 tenslotte is het uitvoeringsdeel van de woonvisie met de concrete maatregelen en instrumenten voor de komende twee jaar.

2. Recente ontwikkelingen en kaders

2.1. Recente ontwikkelingen op de woningmarkt[2]

Landelijke ontwikkelingen en opgaven
Tot 2040 staat Nederland grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Deze demografische ontwikkelingen zullen ook invloed hebben op het ruimtegebruik. De effecten kunnen verschillen tussen delen van Nederland en tussen scenario's. In de Randstad en andere economische groei regio's, als de Regio Arnhem-Nijmegen, groeit de bevolking waar aan de rand van Nederland beperkt bevolkingskrimp optreedt (deels gecompenseerd door toenemende migratie en overloop uit steden). Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunning (toename van het aantal kleinere 1- en tweepersoonshuishoudens) echter groeien. Zo zijn er tot 2030 zo'n 1 miljoen extra woningen nodig in Nederland. Ook in de regio Arnhem-Nijmegen, in de Liemers en in Duiven blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig.

Liemerse en Duivense ontwikkelingen en opgaven
De gemeente Duiven telt op 1-1-2020 25.126 inwoners[3] en circa 10.700 huishoudens. De meest recente woningbehoefteberekening is die van het regionale woningmarktonderzoek 2019, gebaseerd op de bevolkingsprognose Primos 2019[4].

Berekende woningbehoefte
Voor de Liemers is in het regionale woningmarktonderzoek de groei van de woningbehoefte berekend op 4.850 woningen. Dat is een groei van de woningvoorraad met 8,4%. Ter vergelijking de berekende groei van de woningvoorraad van Arnhem tot 2040 is 12,5%. De verwachting op basis van het regionale woningmarktonderzoek 2019 is dat ook in Duiven het aantal huishoudens en de daarmee de woningbehoefte zullen blijven groeien. De *berekende woningbehoefte* is 570 woningen tot 2040, dat betekent 5,5% groei van de woningvoorraad.

Conform Liemerse woningbehoefte
Voor de Liemers blijken de prognoses uit het verleden goed te kloppen met de werkelijk opgetreden ontwikkelingen. Dit geldt echter niet voor iedere afzonderlijke gemeente in de regio. Omdat er de afgelopen jaren in de gemeente Duiven weinig is gebouwd, is er namelijk sprake van een onderschatting in de woningbehoefte berekeningen van Primos. Dit is een bekend fenomeen van dit prognosemodel dat met name op de korte en middellange termijn effect heeft op de verwachte groei van het aantal huishoudens. Daarom wordt in de Liemerse Woonagenda 2020-2025 niet langer uitgegaan van een woningbehoefte per gemeente maar van de regionale Liemerse woningbehoefte die groeit met 8,4%. Om aan het Duivense aandeel in de groei van de Liemerse woningbehoefte te kunnen voldoen en om het woningtekort (waar in Duiven vanwege de nabijheid van Arnhem sprake van is) te kunnen inlopen gaan we ook voor Duiven uit van een groei van 8,4% van de woningvoorraad. Dat betekent dat we de door Primos berekende groei van de woningbehoefte voor de hele Liemers volgen en dat er tot 2040 een woningbehoefte is van 900 woningen (8,4% groei van de woningvoorraad) in plaats van 570 (5,5% groei van de woningvoorraad).

---

[2] Voor meer achtergrondgegevens wordt verwezen naar Bijlage 1. Woningmarktanalyse Duiven
[3] Voorlopige cijfers van het CBS geven aan dat Duiven per 1-1-2021 25.067 inwoners telt
[4] De nieuwste prognosecijfers verwachten in kwantitatieve zin een veel hogere woonbehoefte dan de prognoses van 2016. Dit komt onder meer door een onderschatting van het ouder worden, een hogere migratie (Europees) en een (veel) groter woningtekort dan eerder was voorzien.

Gewenste nieuwbouwambitie
In het hele land is sprake van een groot woningtekort. Om tegemoet te kunnen komen aan de grote behoefte aan woningen is in de regio Arnhem-Nijmegen door de 18 gemeenten, de provincie Gelderland en het Rijk onder meer afgesproken de bouwproductie te versnellen. Zie ook paragraaf 2.2. In aansluiting daarop is in Liemers verband afgesproken dat de gemeenten en dus ook Duiven zorgt voor een plancapaciteit van 130% in ieder geval tot 2030. Dat betekent dat er tot 2040 voor bijna 1.200 woningen plannen moeten komen. Door het bouwen van deze aantallen woningen is het tevens de verwachting dat we ons inwonertal in stand kunnen houden en daarmee het draagvlak voor voorzieningen[5]. Het gaat bij de plannen om zowel inbreidings- als uitbreidingslocaties. Gezien de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort zien we de 130% plancapaciteit als een *gewenste nieuwbouw ambitie* als het gaat om het aantal toe te voegen woningen. We richten we ons daarom op het verkrijgen van een woningvoorraad die voldoende mogelijkheden biedt voor zowel jongeren en ouderen uit de gemeente Duiven als voor de huishoudens die behoren tot de actief werkende bevolkingsgroep en die graag in onze gemeente willen blijven of komen wonen. Deze ambitie betekent dat we rekening moeten houden met een grotere woningbehoefte dan tot nu toe berekend.

Bekende plannen
Er zijn inbreidingsplannen bekend voor ca. 350 woningen, inclusief de in 2019 en 2020 opgeleverde woningen. Echter voor slechts 100 woningen in deze plannen geldt dat ze hard zijn (vastgesteld bestemmings- of omgevingsvergunning). Zie voor een overzicht van de bekende plannen Bijlage 3. Gezien de grote woningbehoefte is het noodzaak dat de zachte plannen (planvorming in voorbereiding) snel definitief worden en dat we de zoektocht naar uitbreidingslocaties afronden.

Tabel 1. Gemeente Duiven. Woningbehoefte, nieuwbouwambitie en plannen 2019-2040

	2019-2025	**2025-2030**	**2030-2040**	**2019-2040**
Berekende woningbehoefte (= regionaal woningmarktonderzoek)	330	120	120	**570**
Conform Liemerse woningbehoefte (= evenredig aandeel in Liemerse groei)	520	190	190	**900**
Nieuwbouwambitie (= 130% plancapaciteit)	680	250	250	**1180**
Bekende plannen	**Totaal ca 350 woningen, waarvan 100 in harde plannen**			

Bron: regionaal woningmarktonderzoek 2019 en gemeentelijke inventarisatie april 2021

De toename van het aantal huishoudens in Duiven is bijna in zijn geheel toe te schrijven aan de groei van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens 65-plus. Deze groep groeit met 1.450 huishoudens tot 2030 en nog eens bijna 900 tot 2040 en compenseert ruimschoots de daling van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens tussen de 25 en 65 jaar (ca. -1.100). Deze huishoudens ontwikkeling heeft grote consequenties voor de samenstelling van de vraag naar woningen. In het regionaal woningmarktonderzoek van 2019 wordt geconcludeerd dat er vooral als gevolg van de vergrijzing een grote vraag is naar sociale huurwoningen voor 1 en 2 persoonshuishoudens. Dat betreft zowel appartementen als grondgebonden woningen met tuin. Daarnaast wordt in het regionale woningmarktonderzoek een grote vraag naar goedkope koopwoningen (<€ 200.000,-) geconstateerd als gevolg van het ontbreken van onvoldoende aanbod van deze prijscategorie in de bestaande voorraad.

Op 1-1-2020 staan er circa 10.700 woningen in Duiven. Het aandeel koopwoningen is met 69% iets hoger dan in de Liemers (65%) en de koopwoningen in Duiven zijn iets duurder dan in de Liemers. Dat strookt met de inkomensopbouw: in Duiven is het aandeel huishoudens met een hoger inkomen groter dan in de

[5] Uitgaande van de berekende groei woningbehoefte volgens het regionaal woningmarktonderzoek van 570 woningen tot 2040 gaat de bevolking zelfs licht dalen, zie figuur 1 Bijlage 1.

Liemers. Het aandeel sociale huurwoningen is 27% en het aandeel particuliere huurwoningen 4%. Het aandeel appartementen is in Duiven met 13% iets lager dan in de Liemers (15%). Het aandeel woningen met een energielabel A of B is in Duiven een stuk hoger (42%) dan in de Liemers (33%). Vooral in de particuliere huursector en in de koop scoort Duiven beter.

Op de woningmarkt is de druk de afgelopen jaren sterk opgelopen. Dat blijkt in de koopsector uit de verkooptijd van een woning die erg kort is (0,9 maand in 2019), stijgende transactieprijzen en een daling van het aantal woningen waaruit een koper kan kiezen. Deze zogenaamd marktindicator liep terug van bijna 25 woningen begin 2015 naar 4 woningen in 2019. In de sociale huursector is het aantal vrijkomende woningen al jaren erg laag en daar staat een sterk stijgende lijn van het aantal reacties op vrijkomende woningen tegenover. Veel mensen verhuizen binnen de gemeente Duiven. En in 2018 waren er meer vertrekkers uit de gemeente dan dat er binnen kwamen. Dit wordt met name veroorzaakt door een negatief migratiesaldo van jong volwassenen. De belangrijkste verhuisrelaties zijn er met de buurgemeenten Zevenaar, Arnhem en Westervoort.

2.2. Regionale beleidskaders

Woondeal regio Arnhem-Nijmegen
Op 4 maart 2020 is de 'Woondeal regio Arnhem-Nijmegen' ondertekend door het Rijk, de provincie Gelderland en de 18 gemeenten uit de regio. Een groot aantal ontwikkelaars en woningcorporaties hebben gelijktijdig een steunverklaring afgegeven, waarin ze uitspreken om – in nauwe samenwerking met de overheden – zich in te spannen voor de realisatie van de in de Woondeal vastgelegde afspraken. Het gaat om een langjarige samenwerking om meer woningen te bouwen, de excessen op de woningmarkt aan te pakken en de leefbaarheid in de wijken te verbeteren.

Voor de gemeente Duiven zijn vooral de volgende afspraken van belang:

- Gemeenten zorgen in subregio verband (Liemers) voor een planvoorraad tot en met 2030 van 130% van de woningbehoefte
- de bouwproductie tot 2025 wordt versneld. Genoemd voor Duiven zijn als versnellingslocaties: een uitbreidingslocatie (Ploen-Noord, Plakse Weide of Biezenkampen) en Duiven-centrum
- 50% van de zachte plancapaciteit wordt gerealiseerd in het betaalbare segment[6] (sociale- en middeldure huur tot € 1.000,- en betaalbare koop tot de NHG-grens[7])
- Woningcorporaties en verhuurders die nieuwe huurwoningen bouwen onder de eerste aftoppingsgrens (€ 633,25,- per 1-1-2021) krijgen een vermindering op de verhuurdersheffing van € 25.000,-
- In nieuwe woningbouwplannen spannen partijen zich in om minimaal 25% circulair te laten ontwikkelen
- Aandacht voor de huisvesting van specifieke doelgroepen: kwetsbare doelgroepen (spoedzoekers, waaronder statushouders en personen in scheiding, uitstromers uit maatschappelijke opvang of beschermd wonen), dak- en thuislozen, ouderenhuisvesting en wonen met zorg, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en studenten en jongeren.

De woonvisie levert een bijdrage vanuit de gemeente Duiven aan de afspraken die zijn gemaakt in de Woondeal. Omgekeerd worden de thema's uit de Woondeal in de woonvisie verdiept en uitgewerkt.

[6] In Liemers verband zijn aanvullende afwijkende afspraken gemaakt, zie Liemerse Woonagenda
[7] € 325.000,-, per 1-1-2021

Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley
Momenteel werken de regio Arnhem-Nijmegen, de regio Foodvalley, de provincie Gelderland en het Rijk aan het opstellen van een regionale verstedelijkingsstrategie. Hierin wordt een lange termijnvisie geformuleerd op de relatie tussen woningbouw, economische groei, ruimtelijke ontwikkeling, circulariteit, energietransitie, een groene leefomgeving en mobiliteit. De inhoud van de Woondeal is hiervoor een belangrijke bouwsteen.

Indien er vanuit de Verstedelijkingsstrategie of regionale opgaven kansen ontstaan voor de gemeente Duiven in de vorm van meer woningbouw, dan geeft de woonvisie voldoende ruimte en flexibiliteit om deze kansen te benutten. We zien bijvoorbeeld mogelijkheden om de onbalans in bevolkingsopbouw die gaat ontstaan door de vergrijzing, om te buigen. Dat kan door het aanbieden van voldoende huisvestingsmogelijkheden voor de actief werkende bevolkingsgroep die graag in onze gemeente wil blijven of komen wonen.

Samenwerking regio Arnhem-Nijmegen: Groene Metropoolregio
Op 1 januari 2021 is de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen van start gegaan. Een samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen op basis van een vastgestelde visie en aan de hand van 5 grote opgaven. In de Groene Metropoolregio wordt gekozen voor een opgavegerichte samenwerking. Dit gebeurt via een jaarlijks voortschrijdende, regionale agenda. De regionale agenda bestaat uit vijf opgaven, die elk weer een aantal speerpunten bevatten. Het gaat om opgaven op het gebied van wonen, werken, recreëren, leefkwaliteit en mobiliteit. Binnen de opgave Groene groeiregio (wonen) regisseren de gemeenten gezamenlijk de groei van het aantal woningen in de regio. Op zo'n manier dat de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefomgeving behouden blijft. De realisatie van de afspraken uit de Woondeal worden opgepakt binnen de opgave Groene groeiregio. De verstedelijkingsstrategie is ook onderdeel van de opgave Groene Groei.

Voor Duiven zien we in de afspraken uit de Woondeal en in de voorgenomen aanpak in de Groene Metropoolregio kansen om onze ambitie, om tot 2040 circa 1.200 woningen toe te voegen, waar te maken. We willen die woningen toevoegen die huisvestingsmogelijkheden bieden voor onze woningzoekenden en voor de actief werkende bevolkingsgroep die graag in onze gemeente wil komen wonen.

Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025
Met de nieuwe Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025 geven de gemeenten in de Liemers (Doesburg, Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar) onder meer uitvoering aan de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen en zijn er actuele regionale afspraken over woningbouw. Die zijn nodig voor de ruimtelijke onderbouwing als er een nieuw bestemmingsplan of omgevingsvergunning met woningbouw in procedure wordt gebracht. De belangrijkste opgaven voor de komende jaren in de Liemers zijn: voorkomen dat het woningtekort in de Liemers verder oploopt, ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties en behoefte aan betaalbaar wonen. De focus ligt meer op de kwaliteit dan de kwantiteit. De provincie Gelderland heeft de Liemerse Woonagenda 2020 mede ondertekend.

De Liemerse woonagenda: de koers voor 2020-2025 bestaat uit 6 basisafspraken die gelden voor de gehele Liemers en die de kaders vormen voor de woonvisie:

- We leggen de prioriteit bij inbreiding en vullen dat aanbod aan met uitleglocaties
- We zetten in op verduurzaming en vernieuwing van de woningvoorraad
- We sturen op de 'groene' kwaliteit van nieuwbouw
- Ruimte voor goede woningbouwplannen: maatwerk per kern voor aanvullend woningaanbod
- Ruimte voor goede woningbouwplannen: opgave in betaalbare woningbouw[8]
- Woningbouwopgave en versnelling.

Door het regionaal woningmarktonderzoek 2019 is het beeld voor de Liemers wel veranderd. De woningvraag concentreert zich in de kernen langs de A12. Hoe dichter bij Arnhem hoe groter de extra woningvraag uit de woningmarkt Arnhem, daar is de druk op de woningmarkt groter dan in de Liemers. We kiezen er in de Liemerse Woonagenda 2020-2025 dan ook voor om de bouwopgave in de komende jaren te concentreren in de kernen langs de A12 en de spoorlijn: Westervoort, Duiven, Zevenaar en Didam en aanvullend in de grotere kern 's-Heerenberg. Daarvoor zijn er naast inbreiding en transformatielocaties in deze gemeenten ook nieuwe uitbreidingslocaties noodzakelijk om de extra woningvraag te kunnen accommoderen.

Met de nieuwe Liemerse Woonagenda gaan we niet langer uit van woningbouwaantallen per gemeente maar van een Liemers woningbouwprogramma van 4.850 extra woningen (volgens de Woondeal 6.300 woningen) tot 2040. Dit is een toevoeging van 8,4% aan de Liemerse voorraad. De voor Duiven berekende woningbehoefte ligt op circa 5,5 %. De aantallen voor Duiven zijn dus in prognoses ten opzichte van de verwachte Liemerse behoefte aan de voorzichtige kant. Rekening houdend met de onderschatting van Primos op gemeenteschaalniveau en de gewenste inloop van het woningtekort vinden wij een ambitie die aansluit bij de Liemerse groei van de woningvoorraad van 8,4% meer passend. Onze ambitie is daarom het toevoegen van 1.200 woningen tot 2040 (zie ook paragraaf 2.1.). Dit uiteraard in nauwe verbinding en afstemming met regio de Liemers en de regionale woningmarkt Arnhem. Zodat we blijven bij de hoofdambitie de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment.

2.3. Omgevingsvisie

Omgevingsvisie

We werken momenteel aan de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie is een integrale visie op de hele fysieke leefomgeving voor de middellange en lange termijn. Het omvat bijvoorbeeld de thema's natuur, water, geluid, milieu, verkeer & vervoer en ruimtelijke ontwikkeling. De Woonvisie is een uitwerking en verdieping van de Omgevingsvisie op het thema wonen en gericht op de middellange termijn met korte termijn uitvoeringsmaatregelen. Omdat de trajecten van het opstellen van de Omgevingsvisie en de Woonvisie synchroon lopen is tussentijds afstemming gezocht zodat de inhoud van beide beleidsdocumenten op elkaar is afgestemd.

[8] Afgesproken is dat in de Liemers, in afwijking van de Woondeal en in aansluiting met de regionale woningbehoefte, wordt ingezet op een woningbouwprogramma waarin 2/3 deel van de woningen behoort tot de betaalbare categorie. Het gaat om sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen met bovengrens van €250.000,- en middeldure huurwoning met een bovengrens van € 850,-. Uitzondering vormen de gemeenten Westervoort en Doesburg waar we inzetten op het verlagen van het aandeel sociale huurwoningen in de voorraad.

In de omgevingsvisie wordt geconstateerd dat tot 2040 in economische groei regio's, als de Regio Arnhem-Nijmegen, grote demografische veranderingen te wachten zijn. Zoals bevolkingsgroei, vergrijzing en verder gaande immigratie. Deze demografische ontwikkelingen zullen ook invloed hebben op het ruimtegebruik. Het aantal huishoudens zal blijven groeien ook in Duiven en er zijn veel extra woningen nodig.

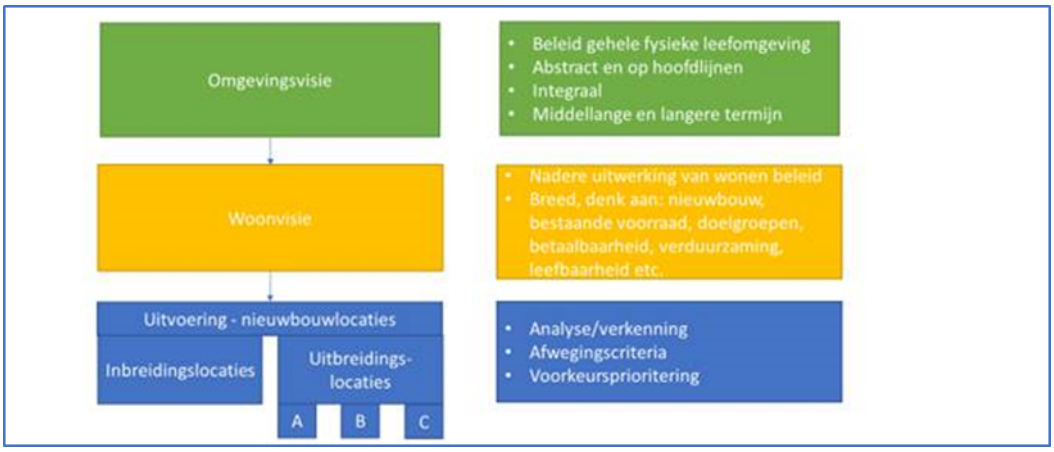

Voor de woningmarkt geldt dat de economische crisis na 2008 grote impact heeft gehad. De woningbouw lag nagenoeg stil en de capaciteit van de bouwsector liep terug. Nu de economie weer sterk is aangetrokken is de vraag naar nieuwe woningen enorm toegenomen. Duidelijk is dat er al jaren te weinig woningen worden gebouwd, mensen ouder worden en langer zelfstandig wonen, steeds meer alleen wonen en er meer immigratie plaatsvindt. Er zijn daardoor versneld meer woningen nodig van goede kwaliteit die passen bij de financiële mogelijkheden en hedendaagse woonbehoeften. Het is dan ook zaak om voldoende nieuwe koop- en huurwoningen te bouwen, voldoende koop- en huuraanbod voor specifieke groepen te realiseren en flinke stappen te zetten in de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad.

2.4. Bestaande Duivense beleidskaders

Woningbouwnotities

Met het vaststellen van deze Woonvisie komen *de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027* (vastgesteld 12 juni 2018) en de *Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven* (vastgesteld 22 oktober 2019) te vervallen. De eerste notitie was gericht op het opstellen en uitvoeren van het woningbouwprogramma behorende bij de Woonagenda uit 2017 en zette alle mogelijke woningbouwlocaties in de gemeente Duiven op een rij. De vervolgnotitie was gericht op het versnellen van de woningbouw op de locaties uit de notitie woningbouwprogrammering. Deze versnellingsnoodzaak werd gevoeld op basis van de nieuwe hogere woningbehoefteprognoses na het vaststellen van de Woonvisie in 2017. De vervolgnotitie geeft een integraal beeld van alle locaties die in beeld zijn voor de versnellingsopgave en presenteert een verder geconcretiseerd kwalitatief streefprogramma. Tot slot borduurt de Woonvisie 2021-2030 voort op de *Verkenning uitbreidingslocaties (*vastgesteld op 26 januari 2021). Hierin wordt geconcludeerd dat om in de gemeente Duiven op tijd voldoende woningen te kunnen bouwen er naast de bekende locaties ook uitbreidingslocaties nodig zijn.

VAB-beleid

Het huidige beleid ten aanzien van *Vrijkomende Agrarische Bebouwing* is vastgelegd in de notitie woningbouwopgave gemeente Duiven 2015-2020. Het beleid is om voor vrijkomende of leegstaande agrarische bebouwing in het buitengebied geen functieverandering tot woonbestemming toe te staan. Het gaat immers bijna altijd om het toevoegen van dure vrije sector woningen, waarvan er al veel staan in

Duiven en waaraan minder behoefte bestaat. Dit laat onverlet dat het vraagstuk van (leegstaande) agrarische opstallen die hun functie hebben verloren aandacht blijft vragen, met als doel het voorkomen van achteruitgang van de ruimtelijke kwaliteit en om illegale activiteiten in het buitengebied tegen te gaan. Dit vraagstuk zal bij de op te stellen integrale visie op het buitengebied als uitwerking van de Omgevingsvisie een plek krijgen.

Notitie woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen
Op 3 februari 2020 hebben we de beleidsnotitie *woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen* vastgesteld. Naast door nieuwbouw en transformatie kan de woningvoorraad ook door deze mogelijkheden worden uitgebreid. Deze notitie wordt integraal onderdeel van deze Woonvisie 2021-2030.

Prestatieafspraken corporaties
Op haar beurt is de Woonvisie een kader voor het maken van de jaarlijkse prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties, voor afspraken met ontwikkelende partijen en voor contact met onze inwoners.

Programma Circulaire Economie
We werken momenteel binnen het gemeentelijke *programma Circulaire Economie* aan drie sporen die het wonen in de gemeente raken: energiegebruik- en transitie, klimaatadaptatie en circulariteit. Wat betreft energiegebruik geldt vanaf 1 januari 2021 volgens landelijke regelgeving dat alle nieuwbouw (zowel woningbouw als utiliteitsbouw) minimaal moet voldoen aan de eisen voor bijna energieneutrale gebouwen (BENG). Wat betreft de energietransitie wordt momenteel voor de gemeenten Westervoort en Duiven gezamenlijk de Transitievisie Warmte opgesteld. In de Transitievisie Warmte die we eind 2021 vaststellen wordt duidelijk voor welke warmtevoorziening per wijk wordt gekozen. Wat betreft klimaatadaptatie is het de bedoeling dat nieuwe plannen worden getoetst op de wijze waarop rekening wordt gehouden met het voorkomen van hittestress, wateroverlast en verdroging. Wat betreft circulariteit is in de regionale Woondeal afgesproken, dat partijen in nieuwe woningbouwplannen zich inspannen om minimaal 25% circulair te laten ontwikkelen. In de eveneens in 2021 vast te stellen Road Map Circulaire economie worden handvatten opgenomen voor circulaire gebiedsontwikkeling.

Wonen en zorg
Op dit moment voeren we een terughoudend beleid ten aanzien van het honoreren van initiatieven van wonen en zorg, omdat we geen helder beeld hebben van de opgaven die op ons afkomen. Om de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag in beeld te brengen is begin 2021 een onderzoek in De Liemers opgestart. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod aan passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen.
De huisvestingsopgaven, die uit het Liemers onderzoek naar wonen en zorg naar voren komen, worden meegenomen bij de jaarlijkse evaluatie van de doelen en ook gekoppeld aan de faciliterende zorg- en welzijnsopgaven die onderdeel zijn van het sociaal domein.

Beschermd wonen
Voor beschermd wonen werken we samen in de regio Midden-Gelderland. Er is een gezamenlijk beleidskader ontwikkeld dat erop gericht is om mensen met een chronisch psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de samenleving op te nemen, waardoor de intramurale capaciteit kan worden afgebouwd. In Duiven hebben 7 inwoners een beschermd wonen indicatie. Dit is relatief weinig ten opzichte van het inwoners aantal. We hebben een opgave om andere, lichtere vormen van beschermd wonen, bijvoorbeeld scheiden wonen en zorg, mogelijk te maken zodat inwoners met een chronisch psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk zelfstandig in Duiven kunnen wonen. De te verwachte opgave

wordt in regionaal verband in beeld gebracht. Daarnaast hebben we afspraken met woningcorporatie om bewoners van uit beschermd wonen door te laten stromen naar reguliere huurwoningen waar zij zelfstandig kunnen wonen.

2.5. Nieuw Duivens beleid

Arbeidsmigranten
Voor de huisvesting van *arbeidsmigranten* wordt in de regio Arnhem-Nijmegen een beleidskader ontwikkeld. Wij vinden regionale afstemming een goede ontwikkeling omdat de huisvesters van arbeidsmigranten zich voor mogelijkheden oriënteren op de hele regio. We erkennen dat wij een huisvestingsopgave hebben voor deze doelgroep en willen dat de huisvesting van deze groep goed geregeld wordt. Ons uitgangspunt is dat we in ieder geval aan de behoefte aan huisvesting van arbeidsmigranten die werken in de gemeente tegemoet willen komen. De te verwachten opgave is in Liemers verband in beeld gebracht.

Beleidskader woonwagens
Het huisvestingsbeleid voor *woonwagenbewoners* is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Dat staat in het nieuwe beleidskader voor gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid dat het ministerie van Binnenlandse Zaken op 12 juli 2018 publiceerde. Woningcorporaties hebben een rol bij het bouwen en verhuren van standplaatsen en woonwagens voor mensen die in aanmerking komen voor sociale huurwoningen, als daaraan behoefte is en er afspraken over gemaakt zijn met de gemeente.

Samen met Westervoort, Zevenaar en Montferland is een woonwensenonderzoek uitgevoerd onder woonwagenbewoners en spijtoptanten. Wij erkennen de opgave en willen ook werken aan uitbreiding standplaatsen zo lang deze maar zijn voor inwoners uit onze gemeente die een aantoonbare familieband hebben met de reeds aanwezige woonwagenbewoners/ dan wel in het verleden op een standplaats in de gemeente Duiven hebben gestaan (spijtoptanten). Ons beleid is er op gericht om, conform het rijksbeleidskader, op een redelijke termijn het aanbod aan standplaatsen beter af te stemmen op de lokale behoefte.

3. Kwaliteit bestaande woningen en leefbaarheid wijken

Ambitie:
We hebben in eerste instantie aandacht voor de huidige woningvoorraad en de bestaande wijken. Immers het aantal nieuw te bouwen woningen is in verhouding tot de bestaande voorraad beperkt. We willen de huidige woningvoorraad energetisch en kwalitatief verbeteren en niet alleen voorwaarden stellen aan nieuwe woningen. Daarnaast willen we ruimte bieden voor bijzondere woonconcepten als flexwonen en tijdelijke huurcontracten. We werken aan de leefbaarheid van wijken en dorpen en zoeken aansluiting bij de aanpak in de transitievisie warmte.

Doel 1: we stimuleren particulieren die hun woning toekomstbestendig willen maken
De woningvoorraad in Duiven bestaat voor bijna 70% uit koopwoningen. Hoewel de koopsector in de gemeente Duiven wat betreft energielabel beter scoort dan gemiddeld in de Liemers (zie woningmarktanalyse, Bijlage 1), bestaat er nog een grote verduurzamingsopgave. Particulieren hebben vaak niet de kennis en ook niet altijd de financiële mogelijkheden om hun woning energiezuinig en/of levensloopbestendig te maken. Ook in de woonenquête geven de inwoners van Duiven aan dat ze verwachten dat de gemeente woningeigenaren actiever informeert en stimuleert om woningen energiezuiniger te maken.
Samen met de gemeente Westervoort hebben we onder de noemer Samen1Nergie een duurzaamheidsprogramma en energieloket. Hier kunnen particulieren en bedrijven terecht met vragen over besparen op grondstoffen en energie, welke maatregelen je daarvoor moet nemen en welke subsidies je daarvoor kunt krijgen.
Door de sterke vergrijzing die ons te wachten staat (zie paragraaf 2.1) stijgt ook de behoefte aan levensloopbestendige woningen [9]. Uit het Liemerse onderzoek naar wonen en zorg komt ook het huidige aanbod en de te verwachten behoefte aan levensloopbestendige woningen. De verwachting is dat het huidige aanbod aan levensloopbestendige woningen beperkt is omdat het grootste gedeelte van de woningvoorraad in Duiven bestaat uit eengezinswoningen uit de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw (groeikern periode).
We zien het subsidiëren van het levensloopbestendig of energiezuinig maken van woningen echter niet als een gemeentelijke taak, wel het informeren van inwoners over technische en financiële mogelijkheden.

Maatregelen korte termijn:
- We brengen het duurzaamheidsprogramma Samen1Nergie en het bijhorende energieloket actief onder de aandacht van onze inwoners
- We onderzoeken de mogelijkheid om particulieren te informeren over het levensloopbestendig maken van hun woning.

Doel 2: we stimuleren de woningcorporaties bij het optimaal inzetten en het meer toekomstbestendig maken van hun woningen
De woningvoorraad van woningcorporaties bestaat voor een deel uit grote eengezinswoningen terwijl de doelgroep voor de woningcorporaties steeds meer bestaat uit jongere en oudere een- en tweepersoonshuishoudens. Vivare onderzoekt momenteel de mogelijkheden om de bestaande woningvoorraad te transformeren en beter te laten aansluiten bij de toekomstige doelgroepen.

---

[9] Zelfstandige woning die geschikt is (of eenvoudig geschikt te maken) voor bewoning tot op hoge leeftijd, ook in geval van fysieke handicaps of chronische ziekten van bewoners. En die voldoet aan de eisen van Woonkeur. De woning is een nultredenwoning, waarvan de entree en de primaire vertrekken (hoofdslaapkamer, woonkamer, keuken, toilet en badkamer) zonder traptrede(n) te bereiken zijn. Onderscheid wordt nog gemaakt in drie klassen: wandelstok-, rollator- en rolstoeltoegankelijkheid.
Bron: Woonkeur; ABF Research

Onderdeel daarvan is het omzetten van grote sociale huurwoningen naar de vrije sector huur zodat ook huishoudens met hogere inkomens hiervoor in aanmerking komen. Ook willen we met Vivare afspraken maken over het levensloopbestendig maken van hun bestaande woningen.
Vivare biedt haar huurders ter verlaging van de woonlasten situationeel tegen een beperkte financiële vergoeding zonnepanelen aan. Het betreft circa 2.000 panelen in 2021 en 2022 verdeeld over de gehele portefeuille van Vivare. De panelen worden aangebracht bij complexen waar Vivare de komende jaren geen duurzaamheidsmaatregelen verwacht uit te voeren.

Maatregelen korte termijn:

- We maken prestatieafspraken met Vivare over het transformeren naar middenhuur onder de voorwaarde dat het aantal sociale huurwoningen in de gemeente Duiven niet afneemt en in andere projecten gecompenseerd wordt of gaat worden
- We maken met Vivare prestatieafspraken over het levensloopbestendig maken van hun bestaande woningen.

Doel 3: we onderzoeken of kamerbewoning onder voorwaarden mogelijk gemaakt kan worden
Kamerbewoning is in de vigerende bestemmingsplannen in de gemeente Duiven niet toegestaan. Gelet op de grote hoeveelheid eengezinswoningen in de bestaande voorraad en de groei van met name 1- en 2-persoonshuishoudens verwachten we dat door het onder voorwaarden mogelijk maken van kamerbewoning de woonvraag van starters, arbeidsmigranten en spoedzoekers gedeeltelijk ook in de bestaande voorraad kan worden opgevangen. Uit de woonenquête blijkt dat 43% van de inwoners van Duiven kamerbewoning als oplossing van de huisvestingsbehoefte van jongeren en spoedzoekers ziet. De andere 57% vreest de komst van huisjesmelkers en overlast en verloedering.
Om ongewenste concentraties te voorkomen is het mogelijk voorwaarden te stellen aan bijvoorbeeld het aantal kamers en bewoners per pand en aan het aantal verkamerde woningen per straat.

Maatregelen korte termijn:

- We onderzoeken, onder andere samen met Vivare, de haalbaarheid en de wenselijkheid van het toestaan van kamerbewoning en de bijhorende voorwaarden.

Doel 4: we bieden ruimte voor nieuwe of alternatieven woonconcepten
Steeds vaker krijgen we de vraag van initiatiefnemers om woningen voor specifieke doelgroepen te mogen bouwen. Bijvoorbeeld voor een wooncoöperatie[10] of van ouders voor verstandelijk gehandicapte kinderen en individuele verzoeken voor kleine woningen op tijdelijke locaties. Ook krijgen we vragen over alternatieve woonconcepten als tijdelijke woningen, woonhofjes voor ouderen en over tijdelijke huurcontracten of friendscontracten (meerdere personen niet behorende tot een huishouden, die samen een woning willen huren). We zien in deze initiatieven mogelijkheden om de druk op de woningmarkt te verminderen en specifieke doelgroepen als jongeren en spoedzoekers aan woonruimte te helpen. Aandachtspunt is wel dat eventueel beroep op zorgvoorzieningen meegewogen moet worden bij het beoordelen van initiatieven.

In de Woondeal is opgenomen dat de Regio Arnhem-Nijmegen de komende jaren 1.000 flexwoningen realiseert, waarvan Nijmegen al heeft aangegeven er 500 te realiseren. Met flexwoningen worden hier tijdelijke woningen bedoeld, veelal op locaties of in bestaande gebouwen die een tijdelijke woonbestemming krijgen. Wij kiezen er voor om onze aandacht in eerste instantie te richten op het vergroten van de woningvoorraad met permanente, blijvende woningen. Het blijkt namelijk erg lastig om tot een sluitende businesscase te komen vanwege de tijdelijkheid. Als de termijn langer wordt dan 10 jaar, die planologisch gezien wordt als tijdelijk, is een sluitende businesscase eerder mogelijk. Maar omdat

[10] Een wooncoöperatie is een samenwerkingsverband van mensen dat zich richt op het realiseren van een betere en betaalbare woonsituatie voor elkaar. Wooncoöperaties houden zich dus bezig met het beheren en/of exploiteren van woningen ten behoeve van de deelnemers.

dan dezelfde planologische procedures moeten doorlopen als voor permanente woningen en er ook vooral behoefte is aan een vaste uitbreiding van de woningvoorraad, is kiezen voor flexwoningen niet voor de hand liggend. Duiven heeft ook geen locatie tot haar beschikking waar tijdelijke woningen een tijdelijke invulling kunnen zijn totdat een andere functie gerealiseerd kan worden. Onder flexwonen wordt ook verstaan het aanbieden van tijdelijke huurcontracten. In de Liemerse woonagenda wordt het flexwonen gekoppeld aan het huisvesten van o.a. spoedzoekers en arbeidsmigranten met tijdelijke huurcontracten. Wij liften graag mee op ervaringen van andere gemeenten, maar kiezen in eerste instantie voor permanente oplossingen.

Maatregelen korte termijn:

- We werken mee aan particuliere wooninitiatieven onder voorwaarden. Belangrijk is dat de initiatiefnemer beschikt over een geschikte locatie of toezegging van een grondeigenaar, dat er aantoonbare belangstelling is vanuit de eigen gemeente en dat de initiatiefnemer zelf het proces trekt en coördineert
- We overleggen met Vivare over de wenselijkheid en mogelijkheid van tijdelijke en friends-huurcontracten.

Doel 5: we pakken het proces van de warmtetransitie stap voor stap op

De gemeenten Duiven en Westervoort hebben eind 2021 de transitievisie warmte gereed. Vivare is hierin een belangrijke gesprekspartner en de duurzaamheidsaanpak van Vivare wordt meegewogen bij het bepalen van de te zetten stappen in het warmtetransitieproces. Samen kijken gemeenten en Vivare naar de meest duurzame en haalbare oplossingen bij nieuwbouw en bestaande bouw en wegen dit goed tegen elkaar af.

Maatregelen korte termijn:

- In 2021 is de transitievisie warmte gereed met daarin de te nemen stappen met betrekking tot de bestaande woningen.

Doel 6: we willen de leefbaarheid in onze dorpen en wijken behouden en verbeteren

We versterken waar mogelijk initiatieven van inwoners van buurten, wijken of dorpen op het gebied van leefbaarheid. In de dorpen Loo en Groessen zijn dorpsplannen gemaakt, die momenteel door de dorpsraden uitgewerkt worden. In een beperkt aantal wijken in de kern Duiven hebben inwoners wijkplannen gemaakt. Daarnaast subsidiëren we het wijkopbouwwerk omdat we vinden dat dit een belangrijke functie heeft bij het leefbaar houden van kwetsbare wijken. Het wijkopbouwwerk heeft een signalerend, stimulerende en activerende functie. Het wijkopbouwwerk, de gemeente en Vivare werken nauw samen bij het leefbaar houden van wijken en buurten.

We organiseren minimaal twee keer per jaar (en zoveel vaker als nodig) een overleg met partners, waaronder Vivare en de huurdersvereniging, om de kwetsbaarheid in wijken en dorpen in beeld te krijgen en daarop tijdig actie te ondernemen voordat acuut ingrijpen noodzakelijk is. Vivare kan als instrumenten ter bevordering van de leefbaarheid onder meer maatwerk bij woonruimteverdeling inzetten. Wij zetten aanvullend wijkopbouwwerk in. Onderwerpen op dit punt nemen we op in de prestatie afspraken die jaarlijks worden gemaakt met de woningcorporaties.

Maatregelen korte termijn:

- We organiseren minimaal tweemaal per jaar een bespreking met partners over de aandachtspunten in de wijken en dorpen van de gemeente Duiven en maken desgewenst prestatieafspraken over de aanpak van kwetsbare situaties.

4. Doelgroepen

Ambitie
We willen de huisvestingsvraag van doelgroepen die zich niet altijd zelfstandig redden op de woningmarkt faciliteren. Het gaat om jongeren/starters, groepen met een zorgvraag, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners, vergunninghouders en mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte (spoedzoekers).

Doel 7: we willen dat er voldoende woningaanbod is voor starters en jongeren, die in de gemeente Duiven willen wonen
We verwachten dat het aantal jongere huishoudens tot 25 jaar de komende jaren ongeveer gelijk blijft of licht gaat dalen (zie Bijlage 1 Woningmarktanalyse). Een deel van de jongeren verlaat de gemeente om studie- of werkredenen, een ander deel omdat ze geen geschikte woning kan vinden. We willen deze "gedwongen" vertrekkers behouden door te zorgen voor voldoende passend woningaanbod in Duiven. Jongeren willen voor 50% een eengezinswoning en 50% wil een appartement; bijna de helft wil een koop- en iets meer dan de helft een huurwoning (op basis van het regionaal Woningmarktonderzoek 2019). Geschikte woningen voor jongeren zijn studio's of kleine appartementen in de sociale huur en goedkope koopwoningen (< € 200.000,-).
Jongeren die in de gemeente Duiven willen huren kunnen afhankelijk van inkomen[11] terecht bij Vivare. Zij bezit 2.505 woningen. De gemiddelde zoektijd[12] voor een sociale huurwoning is momenteel één jaar en 2 maanden. Voor starters ligt deze zoektijd echter dichtbij de 2 jaar en is de benodigde meettijd gemiddeld 8-9 jaar. Voor doorstromers ligt deze benodigde meettijd[13] op gemiddeld 20 jaar. waardoor er onvoldoende kansen zijn voor woningzoekenden. Het aandeel kleine huurwoningen met een lage huur (< € 442,46) in de totale huurvoorraad is echter klein (6%), waardoor jongeren (< 23 jaar) weinig keuzemogelijkheden hebben. Het doel van Vivare is om dit deel van de woningvoorraad te vergroten door huuraanpassing. Het streefpercentage is 14%. Overigens kun je je bij Enserve pas voor een sociale huurwoning inschrijven als je 18 jaar bent.
We zien ook mogelijkheden voor jongeren om sneller aan woonruimte te komen door kamergewijze verhuur (doel 3) en door nieuwe woonconcepten als tijdelijke en friends-huurcontracten (zie doel 4).

In 2021 wordt de pilot om de slaagkansen van starters te vergroten in Duiven en Westervoort gecontinueerd. Deze pilot[14] houdt in dat er in 2021 8 woningen per gemeente met voorrang worden toegewezen aan starters. Dit zijn woningen met 1 of 2 slaapkamers, met een maximale huurprijs van € 633,25 (prijspeil 2021). De doelgroep die voorrang krijgt, zijn starters tot en met 27 jaar die in aanmerking komen voor een sociale huurwoning en met maximaal 2 personen zijn. De woningtoewijzing gaat via Entree, voor de helft via het lotingsmodel en de andere helft via het aanbodmodel.

[11] Vanwege passend toewijzen mogen nieuwe huurders niet te veel verdienen. Zie ook: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huurwoning-zoeken/vraag-en-antwoord/wanneer-kom-ik-in-aanmerking-voor-een-sociale-huurwoning
[12] De zoektijd van een geslaagde woningzoekende is het verschil in jaren tussen de datum van het ondertekenen van het huurcontract en de datum van de oudste reactie van de woningzoekende waarbij alleen jaren waarin minimaal 1 keer is gereageerd worden meegenomen.
[13] De meettijd is het rekenkundig gemiddelde van de meettijden van de woningzoekenden die in een periode een woning zijn gaan huren.
[14] In 2020 zijn via deze pilot 8 woningen verhuurd aan starters, waarvan er 5 afkomstig waren uit Duiven.

Het grootste probleem voor starters[15] en jonge woningzoekenden die in Duiven willen kopen is de betaalbaarheid van de vrijkomende en nieuwe woningen. Het aandeel koopwoningen in de bestaande voorraad met een WOZ-waarde onder de €200.000,- is met circa 31% nog best groot, al is dat lager dan gemiddeld in de Liemers (38%). Het is zaak dat naast nieuwbouw van goedkopen woningen dat deze goedkope koopwoningen in de bestaande voorraad door doorstroming beschikbaar komen. We proberen door nieuwbouw van betaalbare en middeldure koopwoningen (tot NHG-grens, zie tabel 2) huishoudens te verleiden hun goedkope koopwoning te verlaten.

Maatregelen korte termijn:

- Met de woningbouwprogrammering (tabel 2 en tabel 3) richten we ons op nieuwbouw en doorstroming voor starters/jongeren
- We evalueren de pilot met voorrang toewijzen aan starters
- We maken jongeren die 18 jaar zijn geworden bewust van de noodzaak om zich in te schrijven als woningzoekenden bij Entree.

Doel 8: we zorgen voor voldoende geschikte huisvesting voor ouderen en mensen met een zorgvraag
De groep huishoudens van 75-plus is groot en groeit hard. Een deel van deze groep heeft behoefte aan specifieke woonvormen met en zonder zorg, passend bij de leeftijd. Daarnaast is er behoefte aan voldoende huisvesting voor (andere) mensen met een zorgvraag. We zoeken huisvestingsmogelijkheden in de bestaande voorraad en in nieuwbouw. Op dit moment voeren we een terughoudend beleid ten aanzien van het honoreren van initiatieven van wonen en zorg, omdat we geen helder beeld hebben van de opgaven die op ons afkomen. Om de huisvestingsopgaven voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag in beeld te brengen is begin 2021 een onderzoek in De Liemers opgestart. Het doel van dit onderzoek is voor deze doelgroepen per gemeente zicht te krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het huidige aanbod aan passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen. Het gaat hierbij zowel over de aantallen toe te voegen woonvormen als de mogelijkheden binnen de bestaande woningen en woonvormen. Onderscheid wordt gemaakt in de doelgroepen ouderen en mensen met een lichamelijke beperking (LG), mensen met een verstandelijke beperking (VG), mensen vanuit de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en kwetsbare jongeren. De resultaten voor de gemeente Duiven en een voorstel voor de aanpak van de opgaven worden als onderdeel van de Woonagenda (uitvoeringsagenda) aan de gemeenteraad voorgelegd.

Ook voor de uitstroom vanuit Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang moet woonruimte beschikbaar zijn. Vaak hebben deze mensen een laag inkomen, en zijn zij op sociale huurwoningen aangewezen. We zetten in op een evenwichtige spreiding in de regio de Liemers van de uitstroom vanuit Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang. Daarnaast is het van belang dat de begeleiding voor mensen die dat nodig hebben goed geregeld is. Daarvoor wordt het concept 'Blijf-wijk' verder ontwikkeld. Samen met Westervoort en Vivare zetten we in 2021 een structureel overleg op waarin we gezamenlijk kijken hoe we de uitstroom vanuit Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang zo goed mogelijk kunnen faciliteren. We richten ons daarbij op de uitstroom van mensen met een binding aan Duiven.

We honoreren alleen kleinschalige projecten die iets toevoegen aan het aanbod. We denken daarbij aan het creëren van veilige beschermde woonomgevingen in de vorm van een combinatie van de huisvesting van jongeren en ouderen en aan ouderenhofjes in de nabijheid van gezinswoningen.
Vivare zal de afspraak continueren over de woningtoewijzing in Loo en Groessen. Deze pilot betreft het aanbieden van woningen die geschikt zijn voor senioren (omdat daar de badkamer en slaapkamer op de begane grond zijn), via het reguliere aanbodmodel en de overige woningen via het lotingsmodel.

[15] huishouden dat na verhuizing voor het eerst in een zelfstandige woning gaat wonen en dat geen zelfstandige woning leeg achterlaat

Maatregelen korte termijn:

- De resultaten van het regionale wonen-zorg onderzoek voor de gemeente Duiven en een voorstel voor de aanpak van deze opgaven worden aan de gemeenteraad voorgelegd.
- We maken een eerste afspraak met Westervoort en Vivare over de opvang van de uitstroom van mensen vanuit Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang met een binding aan Duiven
- We werken met Vivare en de Liemerije het woonzorgconcept 'Blijf-wijk' verder uit
- We evalueren met Vivare en de dorpsraden de pilot in Loo en Groessen met toewijzen van seniorenwoningen via het reguliere aanbodmodel en overige woningen via loting.

Doel 9: we zorgen bij aantoonbare behoefte voor passende huisvesting voor arbeidsmigranten

Uit het Liemerse onderzoek naar huisvesting van arbeidsmigranten (september 2019) blijkt dat er in 2017 in de gemeente Duiven circa 450 arbeidsmigranten werkzaam zijn en naar schatting circa 130 wonen[16]. Recentere cijfers zijn niet bekend. Wel wordt in het rapport een blijvende groei van het aantal arbeidsmigranten verwacht. De mate van groei is afhankelijk van economische ontwikkelingen. Ongeveer 15%-20% van de arbeidsmigranten blijft permanent in Nederland en heeft reguliere huisvesting nodig. 80%-85% blijft korter en is aangewezen op tijdelijke huisvesting. Uitgangspunt van ons beleid is dat we aan de behoefte aan huisvesting van arbeidsmigranten die werken in de gemeente tegemoet willen komen.

Vivare ziet arbeidsmigranten die zich voor langere tijd in Nederland willen vestigen (long stay) als regulier woningzoekenden en heeft dat meegenomen in haar prognoses wat betreft de behoefte aan sociale huurwoningen. Over de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten in bestaande woningen gaan we met Vivare in gesprek om te verkennen wat ieders rol en verantwoordelijkheid is (zie ook doel 3 kamerbewoning).

Ook zijn er particuliere initiatieven om huisvesting voor tijdelijke arbeidsmigranten te realiseren, zoals bijvoorbeeld aan de Visserlaan. We beoordelen deze initiatieven op ligging ten opzichte van voorzieningen, inpassing in de wijk of buurt en natuurlijk kwaliteit van de huisvesting. Het gaat daarnaast om de bereidheid van de initiatiefnemer tot het maken van afspraken over toezicht, woonbegeleiding en inburgering.

Maatregelen korte termijn:

- We werken het beleid uit om initiatieven voor de huisvesting van arbeidsmigranten onder voorwaarden te faciliteren
- Met de nieuwbouwprogrammering van tabel 2 en tabel 3 is er voldoende ruimte in de sociale huursector om arbeidsmigranten permanent te huisvesten
- Over de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten in bestaande woningen gaan we ook met Vivare in gesprek om te verkennen wat ieders rol en verantwoordelijkheid is.

Doel 10: We willen extra woonwagenstandplaatsen realiseren

Samen met onze buurgemeenten Westervoort, Montferland en Zevenaar is in 2019 een woonwensen onderzoek uitgevoerd onder woonwagenbewoners en spijtoptanten. Daaruit is voor de gemeente Duiven een aanvullende behoefte aan woonwagenplekken gebleken. De gemeente Duiven heeft op dit moment 7 woonwagen standplaatsen.

Van belang is dat de beschikbaar komende woonwagens en woonwagenstandplaatsen worden toegewezen aan zoekenden met een binding aan Duiven. Dat willen we vastleggen in het toewijzingsbeleid.

[16] Bekend is dat het aantal woonachtige arbeidsmigranten in onderzoeken altijd onderschat wordt omdat de registratie niet altijd goed gebeurt en omdat arbeidsmigranten die korter dan 4 maanden in Nederland zijn zich niet hoeven in te schrijven.

Maatregelen korte termijn:

- We maken in 2021 met Vivare afspraken hoe we de aanvullende behoefte de komende jaren kunnen realiseren
- We stellen een toewijzingsbeleid voor woonwagenstandplaatsen op .

Doel 11: We huisvesten vergunninghouders en andere spoedzoekers in overleg met de corporaties
Ieder jaar krijgt de gemeente een taakstelling van het Rijk voor het huisvesten van vergunninghouders. We maken hierover in de prestatieafspraken met de corporaties afspraken en betrekken daarbij de woningbehoefte van andere spoedzoekers.
Om statushouders een 'zachte landing in de wijk' te geven, bestaat er in de gemeenten een netwerk-samenwerking met alle relevante partners.

Maatregelen korte termijn:

- We willen in overleg met Vivare maximaal 10% van de jaarlijks voor verhuur vrijkomende woningen toewijzen aan statushouders en spoedzoekers. Mocht de taakstelling voor vergunninghouders hoger worden dan gaan we over het percentage met elkaar in overleg.

5. Meer en passende woningen

Ambitie: *We willen de woningbouw versnellen om aan de behoefte te voldoen en tot 2025 570 woningen bouwen, tot 2030 in totaal 900 woningen en tot 2040 in totaal 1.200 woningen. We hebben daarvoor zowel de al bekende inbreidingslocaties als meerdere uitbreidingslocaties nodig. We willen de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De grootste opgave ligt in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd met extra aandacht voor lokale kenmerken als woonmilieus en sociale binding. We willen de betaalbare woningen die we realiseren ook betaalbaar houden. We stellen eisen op het gebied van energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid.*

Doel 12: we willen tot 2025 570 woningen bouwen, tot 2030 in totaal 900 woningen en tot 2040 in totaal 1.200 woningen

De woningbehoefte voor de gemeente Duiven tot 2040 is berekend op 900 woningen. Om aan deze woningbehoefte te kunnen voldoen is in de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen afgesproken dat we zorgen voor een plancapaciteit van 130% van de berekende behoefte. Gezien de grote druk op de woningmarkt en het huidige woningtekort zien we de 130% plancapaciteit als een ambitie als het gaat om het aantal toe te voegen woningen. Dat betekent dat er afgerond tot 2025 voor 570 woningen plannen moeten zijn, tot 2030 voor 900 woningen en tot 2040 voor in totaal 1.200 woningen. Zie ook tabel 1, pagina 7.

Om te voorkomen dat onze bevolking uit balans raakt met veel ouderen, richten we ons op het verkrijgen van een woningvoorraad die voldoende mogelijkheden biedt voor zowel jongeren en ouderen uit de gemeente Duiven als de huishoudens die behoren tot de actief werkende bevolkingsgroep en die graag in onze gemeente willen blijven of komen wonen. Om deze onbalans te voorkomen zetten we in op het realiseren van 1.200 woningen tot 2040. Door het bouwen van deze aantallen woningen is het tevens de verwachting dat we ons inwonertal in stand kunnen houden en daarmee het draagvlak voor voorzieningen[17].

Dat de druk op de woningmarkt hoog is blijkt uit de korte verkooptijd van woningen, stijgende woningprijzen en een beperkte keuze van koopwoningzoekenden. In de sociale huursector blijkt dat uit het beperkt aantal vrijkomende woningen en een groeiend aantal reacties op deze woningen. In de woonenquête geeft 36% van de inwoners van Duiven aan binnen 5 jaar te willen verhuizen.

De nu bekende inbreidingsplannen hebben een maximale capaciteit voor ca 350 woningen inclusief de reeds opgeleverde woningen in 2019 en 2020. Het betreft echter vooral zachte plannen. Voor 100 woningen is er al wel een vastgesteld bestemmingsplan. Om snel te kunnen bouwen is het belangrijk om de zachte plannen definitief te maken. Daarnaast is het nodig om de planontwikkeling op te starten voor meerdere uitbreidingslocaties (zie doel 13).

We hebben al de nodige stappen gezet om de woningbouw te versnellen met het vaststellen van de notitie woningbouwprogramma van 2018 en de versnellingsnotitie woningbouw van 2019.

Een overzicht van het woningbouwprogramma met alle bekende locaties per 1-1-2021 staat in de overzichtstabel in Bijlage 3. We actualiseren periodiek deze lijst met locaties en completeren en actualiseren de analyses. Dit betekent dat we de locaties opnieuw beoordelen en prioriteren op financiële haalbaarheid, grondpositie gemeente, technische complexiteit, procescomplexiteit en inpasbaarheid van het gewenste streefprogramma. Uitgangspunt daarbij is dat inbreidingslocaties[18] vóór

[17] Uitgaande van de berekende groei woningbehoefte volgens het regionaal woningmarktonderzoek van 570 woningen tot 2040 gaat de bevolking zelfs licht dalen, zie figuur 1 Bijlage 1.

[18] Inbreidingslocaties: overwegend kleinere locaties tussen de bestaande woningen van de kernen Duiven, Loo en Groessen

uitbreidingslocaties[19] gaan. Dat is conform provinciaal beleid en ook afgesproken in de Liemerse woonagenda. En uiteraard blijven we werken aan de verdere planontwikkeling van eerder geprioriteerde locaties.

Maatregelen korte termijn:

- We actualiseren jaarlijks het woningbouwprogramma met alle bekende locaties, blijven voor de reeds eerder geprioriteerde locaties werken aan de planontwikkeling en maken nu nog zachte plannen definitief
- We informeren de gemeenteraad in 2021 nog per kwartaal en vanaf 2022 per halfjaar over de voortgang van alle woningbouwlocaties door een kennisgeving. Indien hiervoor aanleiding is, omdat er bijvoorbeeld nieuwe ontwikkelingen zijn, informeren we de raad hierover tussentijds en eerder.

Doel 13: we ontwikkelen naast de bekende inbreidingslocaties ook meerdere uitbreidingslocaties

Met alle bekende inbreidingsplannen (ca 350 woningen) kan niet de totale nieuwbouwambitie van 930 woningen tot 2030 worden afgedekt. Ook in de periode tot 2025 kan de nieuwbouwambitie van 680 woningen niet tijdig worden afgedekt met de bekende inbreidingsplannen (zie tabel, pagina 7).
In de Verkenning uitbreidingslocaties, vastgesteld op 26 januari 2021, concluderen we dat om in de gemeente Duiven op tijd voldoende woningen te kunnen bouwen er naast de bekende locaties ook uitbreidingslocaties nodig zijn. Ook de respondenten van de woonenquête vinden dat de gemeente zowel in de bestaande kernen als op uitbreidingslocaties moet bouwen (inwoners 81%, professionals 82%).
Op basis van een eerste verkenning is geconstateerd, dat op alle drie de onderzochte locaties, Biezenkampen, Ploen-Noord en Plakse Weide, woningbouw mogelijk is. De gemeenteraad heeft op 26 januari 2021 vastgesteld om voor twee uitbreidingslocaties de planontwikkeling te starten voor in totaal circa 600 woningen. En een keuze voor de te ontwikkelen locaties pas te maken ná een consultatie van de ontwikkelaars die positie hebben op Plakse Weide en Ploen-Noord. In deze consultatie wordt de ontwikkelaars gevraagd naar onder meer de realisatie van het gewenste woningbouwprogramma, kosten neutraliteit voor de gemeente, invulling van de thema's duurzame energie, circulariteit, klimaatadaptatie, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit, omgaan met eerdere inspraakreacties.

Maatregelen korte termijn:

- We consulteren de ontwikkelaars die positie hebben op Plakse Weide en Ploen-Noord
- We maken vóór 1 juli 2021 een keuze voor welke uitbreidingslocaties de planontwikkeling wordt opgestart.

Doel 14: we bouwen in en bij de kern Duiven naar behoefte en houden rekening met doorstroming

Uitgangspunt bij de woningbouwprogrammering van nieuwe plannen is dat we rekening houden met de woningbehoefte van de Duivenaren. In de Vervolgnotitie versnelling woningbouw van 22 oktober 2019 is een kwalitatief streefprogramma woningbouw opgenomen. Inmiddels zijn er nieuwe inzichten en woningmarktontwikkelingen die om een bijstelling van dit streefprogramma vragen (zie ook hoofdstuk 2 en Bijlage 1):

- op basis van het regionaal woningmarktonderzoek 2019:
    - grote vraag naar woningen voor een- en tweepersoonshuishoudens vooral door de sterke vergrijzing
    - grote vraag naar betaalbare koopwoningen (<€ 250.000,-) vooral door jong volwassenen
    - geen vraag naar en toch behoefte aan middeldure huurwoningen. Veel woningzoekenden die een sociale huurwoning wensen hebben een te hoog inkomen hebben om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning en koopwoningzoekenden krijgen minder makkelijk een hypotheek. Beide groepen zijn aangewezen op middeldure huur
- woningcorporatie Vivare vindt het wenselijk dat 30% sociale huur wordt gehanteerd in het kwalitatief streefprogramma, dan tot nu toe gebruikelijk bij nieuwbouw (nu 10%)

[19] Uitbreidingslocaties: grotere locaties aan de rand van de kern Duiven

- uit de Liemerse woonagenda, aanvullend op de afspraken in de Woondeal Arnhem-Nijmegen:
    - circa 2/3 (ca 60%-70%) van de plannen in het betaalbare segment
    - bovengrens betaalbare koopwoningen is €250.000,-
    - bovengrens middeldure huur is € 850,-.
- doorstroming uit betaalbare koopwoningen wordt mogelijk gemaakt door het programmeren van middeldure en dure koopwoningen.

Vooruitlopend op een bijstelling van het streefprogramma in deze woonvisie nemen we reeds een hoger percentage sociale huur (15% i.p.v. 10%) en een lager percentage middeldure huur (15% i.p.v. 20%) mee in de consultatieronde met de ontwikkelaars over de realisatie van Plakse Weide en Ploen-Noord. Dit hebben we vastgelegd in de Verkenning uitbreidingslocaties van januari 2021.

Rekening houdend met genoemde inzichten en ontwikkelingen komen we tot onderstaand aangescherpt streefprogramma voor de nog te realiseren gezamenlijke uitbreidingsplannen en grotere locaties (50 woningen of meer) in de kern Duiven. We bouwen daarmee voor alle doelgroepen: starters/jongeren, doorstromers en ouderen. Voor uitbreidingsplannen en grotere locaties hanteren we een gedetailleerd streefprogramma, omdat het gaat om meer woningen, er minder ruimtelijke beperkingen zijn en meer sturingsmogelijkheden, zeker als het een gemeentelijke grondpositie betreft.
Het streefprogramma geldt voor de gezamenlijke locaties in de periode 2021-2030. Dat betekent dat per locatie gemotiveerd van het streefprogramma kan worden afgeweken. Wel moet de optelsom van alle programma's van de locaties tot het streefprogramma leiden.

Overigens zien we bij de verdere planontwikkeling binnen het programma per locatie een uitwisselbaarheid van de categorieën sociale huur boven de eerste aftoppingsgrens, middeldure huur en betaalbare koop. Het gaat immers om dezelfde type woningen en doelgroepen. In overleg met de ontwikkelende partijen bepalen we, rekening houdend met de daadwerkelijke woningvraag, wat het beste in de markt kan worden gezet.
Met het hanteren van 20% sociale huur onder de eerste aftoppingsgrens en rekening houdend met de beschreven uitwisselbaarheid tussen sociale huur boven de eerste aftoppingsgrens, middeldure huur en betaalbare koop, denken we 25% sociale huurwoningen te realiseren op de grotere locaties. Dat aandeel komt overeen met het aandeel van 25% in de huidige woningvoorraad in de gemeente Duiven, waardoor het percentage sociale huurwoningen op termijn gehandhaafd blijft.

Tabel 2. Kern Duiven. Streefprogramma woningbouw uitbreidings- en grotere locaties (50 woningen of meer) 2021-2030

Categorie	Prijscategorie (prijspeil 1-1-2021)	Type woning	Belangrijkste doelgroep	Percentage
Sociale huur	< € 633,25 (1e aftoppingsgrens)	Appartementen/ grondgebonden woningen voor 1-2 pers. Huishoudens, min. 60 m2 BVO	Starters/jongeren en ouderen	20%
Middeldure huur	€ 633,25 (1e aftoppingsgrens) tot € 850,-	Grondgebonden rijwoning min. 90 m2 BVO Appartementen voor 1-2 pers. Huishoudens, min. 70 m2 BVO	Starters/jongeren, doorstromers en ouderen	10%[20]
Betaalbare koop	< € 250.000,-	Grondgebonden rijwoning min. 90 m2 BVO Appartement voor 1-2 pers. Huishoudens min.70 m2 BVO	Starters/jongeren, doorstromers en ouderen	30%[21]
Middeldure koop	€ 250.000,- tot € 325.000,- (NHG-grens)	Grondgebonden woningen min. 100 m2 BVO Appartement voor 1-2 pers. Huishoudens, min.l 70 m2 BVO	Doorstromers en ouderen	30%
Dure koop	> € 325.000,- (NHG-grens)	Grondgebonden woningen 2^1 kap, vrijstaand, kavels	Doorstromers,	10%

[20] Uitwisselbaarheid middeldure huur en betaalbare koop
[21] Uitwisselbaarheid middeldure huur en betaalbare koop

		Min. 100 m2 BVO		

We hanteren bewust voor inbreidingslocaties een meer globaal streefprogramma. Ook omdat het vaak om kleinere woningbouw aantallen gaat is het niet haalbaar en niet wenselijk om met een gedetailleerd programma te werken. Sommige locaties maken mogelijk 100% sociale huurwoningen haalbaar, terwijl andere locaties juist om een duurdere programma vragen.
Uit de woonenquête blijkt overigens dat er onder de respondenten in vergelijkbare aandelen voor- en tegenstanders zijn van het hoger bouwen dan 4 lagen nabij het centrum van de kern Duiven.

Tabel 3. Kern Duiven. Streefprogramma woningbouw inbreidings- en kleinere locaties (< 50 woningen) 2021-2030

Categorie	**Prijscategorie (prijspeil 1-1-2021)**	**Type woning**	**Belangrijkste doelgroep**	**Percentage**
Sociale huur middeldure huur betaalbare koop	< € 633,25 € 633,25 tot € 850,- < € 250.000,-	Appartementen/ grondgebonden woningen voor 1-2 pers.huishoudens, min. 60-90 m2 BVO	Starters/jongeren en ouderen	70%
Middeldure koop Dure koop	€ 250.000,- tot € 325.000,- > € 325.000,-	Grondgebonden woningen min. 100 m2 BVO Appartement voor 1-2 pers. Huishoudens, min. 70 m2 BVO	Doorstromers	30%

Aan de grote vraag naar woningen voor een- en tweepersoonshuishoudens door jongeren en ouderen komen we vooral tegemoet door nieuwbouw op de bestaande locaties in de kern Duiven. Immers deze locaties liggen veelal dicht bij voorzieningen en kennen vaker dan uitbreidingslocaties ruimtelijke beperkingen (beperkte openbare ruimte, minder mogelijkheden voor parkeren). We gaan op die locaties uit van een hoger aandeel appartementen, dan voor de nieuwe uitbreidingsplannen.

Maatregelen korte termijn:

- We hanteren het streefprogramma weergegeven in tabel 2 voor de nieuwe uitbreidingsplannen en grote locaties (50 woningen of meer) in en bij de kern Duiven.
- We hanteren het streefprogramma weergegeven in tabel 3 voor de inbreidingslocaties en kleine locaties (< 50 woningen) in de kern Duiven
- We onderzoeken de wenselijkheid om in bestemmingsplannen middels een doelgroepenverordening het aandeel sociale huur, midden huur en goedkope koop uit het streefprogramma vast te leggen
- We onderzoeken de mogelijkheden om doorstromers uit de gemeente Duiven voorrang te kunnen geven bij nieuwbouw in de eigen gemeente.

De doelgroepenverordening is een sturingsinstrument waarmee de gemeente in het bestemmingsplan voor de categorieën sociale huur, middenhuur, goedkope koop en particulier opdrachtgeverschap de maximum prijsgrenzen, de bijbehorende doelgroepen en instandhoudingstermijnen kan bepalen. Met een doelgroepenverordening kan de gemeente uitvoering geven aan de Woonvisie en het vast te stellen woningbouwprogramma.

Doel 15: we bouwen in Loo en Groessen naar behoefte
In Loo en Groessen houden we rekening met de woningbehoefte van de huidige inwoners. Dat betekent dat we, in aanvulling op de bestaande voorraad en conform de woonenquête, vooral kleinere woningen bouwen voor 1 en 2 persoonshuishoudens in de huursector en in de betaalbare koop (< € 250.000,-).

In *Loo* is er, naast de woningen die in 2021 worden opgeleverd op de locatie Westreenen, de komende 10 jaar behoefte aan circa 20 tot 30 extra woningen. Voor de aanvullende woningbehoefte van de komende jaren zijn de kassencomplexlocaties aan de Loostraat en de voormalige kleuterschool locatie de locaties voor Loo om deze in te vullen. Bij elkaar bieden deze percelen meer dan voldoende ruimte om de behoefte voor in ieder geval de komende 10 jaar te kunnen invullen en waarschijnlijk ook daarna. Op dit moment zijn de kassenlocaties nog geen onderdeel van de korte termijn ontwikkellocaties. De voormalige kleuterschoollocatie wordt al wel ontwikkeld.

In *Groessen* is er de komende 10 jaar behoefte aan circa 40 tot 50 extra woningen. Op korte termijn zijn bouwplannen in ontwikkeling voor zo'n 35 tot 40 woningen op de locaties "Onder de Toren" en Kerkakkers 29. Wanneer deze locaties zijn ontwikkeld kan er dus nog ruimte worden gezocht voor aanvullende woningbouw.

Maatregelen korte termijn:
- Op locaties in Loo en Groessen bouwen we kleinere woningen voor 1- en 2 persoonshuishoudens in de huursector en in de betaalbare koop (< € 250.000,-).

Doel 16: we zorgen dat nieuwe woningen betaalbaar blijven
In de woonenquête geven de inwoners van Duiven aan dat ze een belangrijke rol zien weggelegd voor de gemeente om te zorgen voor voldoende goedkope koopwoningen en sociale huurwoningen voor vooral jongeren en starters.
We willen de middeldure huurwoningen en goedkope koopwoningen, die nieuw gebouwd worden, bij verhuizing voor een aantal jaren behouden blijven in de betreffende prijscategorieën. Dat kan door het opstellen van een doelgroepenverordening. Ook willen we in de doelgroepenverordening vastleggen welke inkomensgroepen voor welke woningen in aanmerking komen.

Maatregelen korte termijn:
- We onderzoeken de wenselijkheid en haalbaarheid van een doelgroepenverordening met maximum prijsgrenzen, de bijbehorende doelgroepen (waaronder jongeren/starters) en de instandhoudingstermijnen voor sociale huur, middenhuur en goedkope koop
- We proberen met initiatiefnemers en ontwikkelaars afspraken te maken over welke producten ze precies realiseren als het gaat om betaalbare nieuwbouwwoningen.

Doel 17: we continueren het beleid gericht op woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen
Op 18 februari 2020 hebben we de beleidsnotitie woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen vastgesteld. Naast door nieuwbouw kan de woningvoorraad ook door deze mogelijkheden worden uitgebreid.
Met *woningsplitsing* worden meerdere doelen gediend: in stand houden van bestaande woningen, bijdragen aan de betaalbaarheid van de woonlasten en het daarmee beter laten aansluiten van de woning bij de actuele woonbehoefte. Woningsplitsing is niet van toepassing op kavels en niet op appartementen, bedrijfswoningen, dienstwoningen en recreatiewoningen.
Met *kleinschalige bouwinitiatieven* wordt het toevoegen van maximaal twee woningen in de bebouwde kom van de kernen Duiven en Loo bedoeld. Het gaat om initiatieven die niet opgenomen zijn in de Versnellingsnotitie woningbouw. Het moet gaan om het toevoegen van ruimtelijke kwaliteit door het oplossen van een ruimtelijk-maatschappelijk probleem (bijvoorbeeld voormalige bedrijfsbebouwing).
Voor Groessen gelden dezelfde regels zodra bestaande woningbouwplannen zoals opgenomen in de huidige woningbouwnotitie definitief in ontwikkeling zijn genomen.

Met de *functieverandering naar wonen* krijgen bestaande gebouwen een woonbestemming. Het realiseren van de juiste functies op de juiste plaats en daarmee toekomstbestendig gebruik van de bestaande bebouwing staat centraal. Het gaat om transformatie en inbreiding en niet om gebouwen in het buitengebied.

Maatregelen korte termijn:

- We evalueren het werken met de afwegingskaders van de beleidsnotitie woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen. Het gaat daarbij om evaluatie van het proces, de voorwaarden en om het aantal gerealiseerde woningen.

Doel 18: we ontwikkelen de voorwaarden voor nieuwe woningen wat betreft energiegebruik, klimaatadaptatie en circulariteit

In de woonenquête geeft ongeveer 2/3 deel van de inwoners aan energiezuinige nieuwbouw en aandacht voor circulariteit belangrijk te vinden. Wel wordt aandacht gevraagd voor de betaalbaarheid van de maatregelen.
We werken momenteel binnen het gemeentelijke programma Circulaire economie aan drie sporen die het wonen in de gemeente raken: energiegebruik- en transitie, klimaatadaptatie en circulariteit.
Wat betreft ***energiegebruik*** geldt vanaf 1 januari 2021 volgens landelijke regelgeving voor alle nieuwbouw (zowel woningbouw als utiliteitsbouw), dat alle gebouwen minimaal moeten voldoen aan de eisen voor bijna energieneutrale gebouwen (BENG).
Wat betreft de ***energietransitie*** wordt momenteel voor de gemeenten Duiven en Westervoort gezamenlijk de Transitievisie Warmte opgesteld. Een belangrijk deel van de huizen in Duiven en Westervoort is aangesloten op het wamtenet. Dit net wordt gevoed door de afvalenergiecentrale AVR in Duiven. In Duiven gaat het om circa 7.100 woningen (67%) en in Westervoort om circa 2.200 woningen (34%). De overige woningen worden grotendeels verwarmd door aardgas, op een enkele all-electric woning na. In de Transitievisie Warmte die we eind 2021 vaststellen wordt duidelijk voor welke warmtevoorziening per wijk wordt gekozen.
Wat betreft ***klimaatadaptatie*** is het de bedoeling dat nieuwe plannen worden getoetst op de wijze waarop rekening wordt gehouden met het voorkomen van hittestress, wateroverlast en verdroging. In het later in 2021 vast te stellen 'watertakenplan' wordt samen met het waterschap vastgesteld hoeveel waterberging moet worden gerealiseerd bij nieuwbouwlocaties. Overige doelstellingen wat betreft klimaatadaptatie worden geformuleerd in de in 2021 nog vast te stelen 'strategielijnen DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).
Wat betreft ***circulariteit*** is in de regionale Woondeal afgesproken, dat partijen in nieuwe woningbouwplannen zich inspannen om minimaal 25% circulair te laten ontwikkelen. Voor bestaande plannen worden marktpartijen uitgedaagd om meer circulair te ontwerpen en bouwen. In de eveneens in 2021 vast te stellen Road Map Circulaire economie worden handvatten opgenomen voor circulaire gebiedsontwikkeling.

Maatregelen korte termijn:

- Alle nieuwe woningen worden vanaf 1 januari 2021 minimaal volgens de BENG-normen gebouwd. Ontwikkelaars die extra duurzaamheidsmaatregelen treffen of innovaties toepassen geven we meer kans bij de prioritering van projecten
- In de Transitievisie Warmte die we eind 2021 vaststellen wordt duidelijk voor welke warmtevoorziening per wijk wordt gekozen
- Wat betreft klimaatadaptatie worden nieuwe plannen getoetst aan het in 2021 vast te stellen watertakenplan en aan de strategielijnen DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)
- We stellen aan ontwikkelende partijen de voorwaarde dat minimaal 25% circulair wordt ontwikkeld
- Voor bestaande plannen worden marktpartijen uitgedaagd om meer circulair te ontwerpen en bouwen.

BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) :
In Nederland leggen we vanaf 1 januari 2021 de energieprestatie voor bijna energieneutrale gebouwen vast aan de hand van 3 eisen. Deze eisen worden naar verwachting de komende jaren steeds strenger.
1.de maximale energiebehoefte in kWh per m2 gebruiksoppervlak per jaar
2.het maximale primair fossiel energiegebruik, eveneens in kWh per m2 gebruiksoppervlak per jaar
3.het minimale aandeel hernieuwbare energie in procenten
Klimaatadaptatie:
Aanpassen aan klimaatverandering waardoor de kwetsbaarheid voor klimaatverandering vermindert. Het gaat om het aanpassen aan bijvoorbeeld temperatuurstijging, droogte, meer extreme neerslag en wateroverlast, smog/fijnstof.
Circulariteit:
Circulariteit en daarmee ook circulair bouwen, gaat ervan uit dat producten van nu de grondstoffen zijn voor later: na gebruik kunnen producten gedemonteerd worden en de materialen opnieuw worden gebruikt. Circulariteit gaat dus uit van een wereld zonder afval.

6. Woonagenda: uitvoeringsprogramma 2021-2022

De woonagenda is een uitvoeringsprogramma, dat tegelijkertijd met de woonvisie door de raad wordt vastgesteld. We rapporteren jaarlijks bij de programmabegroting middels een kennisgeving over de voortgang van de gestelde doelen (onder meer op basis van de periodieke regionale woningmarktmonitor) en geven een update van het woningbouwprogramma. Tevens benoemen we de maatregelen voor het komende jaar en eventueel benodigde middelen. Nieuwe inzichten, afspraken in regio of Liemersverband kunnen aanleiding zijn om doelen bij te stellen of nieuwe maatregelen in te zetten.

Maatregelen	**Wanneer?**	**Trekker?**	**Onderdeel Prestatie-afspraken?**
Procesafspraken			
Jaarlijks in de raadscyclus van de voorjaarsnota rapporteren over gestelde doelen en update bouwprogramma	Q2 jaarlijks	gemeente	
Kwaliteit bestaande woningen en leefbare wijken			
duurzaamheidsprogramma en energieloket actief promoten	doorlopend	gemeente	
onderzoeken mogelijkheden informeren particulieren levensloopbestendig maken woningen	2022	gemeente	
afspraken met Vivare over het transformeren en verkopen van woningen	doorlopend	gemeente/ corporatie	ja
afspraken Vivare over levensloopbestendig maken van woningen	doorlopend	gemeente/ corporatie	ja
onderzoeken haalbaarheid en wenselijkheid beleidskader kamerbewoning	2022	gemeente/ corporatie	ja
onder voorwaarden meewerken aan nieuwe wooninitiatieven	doorlopend	gemeente	
wenselijkheid en mogelijkheid van tijdelijke en friends-huurcontracten onderzoeken	2022	gemeente/ corporatie	ja
stapsgewijze aanpak bestaande woningvoorraad afgestemd op de transitievisie warmte	Vanaf Q4 2021	gemeente/ corporatie	ja
bespreking met partners over wijkplannen	Q2, Q4 jaarlijks	gemeente	ja
Doelgroepen			
woningbouwprogrammering gericht op nieuwbouw en doorstroming voor starters/jongeren	doorlopend	gemeente	ja
evalueren pilot met voorrang toewijzen aan starters	Q3 2021	gemeente/ corporatie	ja
bewust maken jongeren noodzaak inschrijven bij Entree	2021	gemeente	
voorleggen resultaten regionale wonen-zorg onderzoek en voorstel aanpak aan gemeenteraad	Q3 2021	gemeente	
eerste afspraak met Westervoort en Vivare over uitstroom vanuit Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang	Q3 2021	gemeente	
het woonzorgconcept 'Blijf-wijk' verder uitwerken met Vivare en de Liemerije	Q3 2021	Gemeente/ corporatie	ja
evalueren de pilot toewijzen van seniorenwoningen in Loo en Groessen met Vivare en de dorpsraden	Q3 2021	gemeente/ corporatie	ja
In nieuwbouwprogrammering tabel 2 voldoende ruimte in sociale huursector voor arbeidsmigranten	doorlopend	gemeente/ corporatie	ja
met Vivare in gesprek over de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten in bestaande woningen	2022	gemeente/ corporatie	ja
afspraken met Vivare realisatie 3 woonwagenstandplaatsen	Q3 2021	gemeente/ corporaties	ja

overleg met Vivare over max. 10% vrijkomende woningen voor statushouders en spoedzoekers	jaarlijks	gemeente/corporatie	ja
Meer passende woningen			
Voortzetten planontwikkeling geprioriteerde locaties en zachte plannen definitief maken	doorlopend	gemeente	
informeren raad over de voortgang woningbouwlocaties door kennisgeving	Vanaf 2022 halfjaarlijks	gemeente	
consulteren ontwikkelaars met positie op Plakse Weide en Ploen-Noord	Q2 2021	gemeente	
keuze voor uitbreidingslocaties	Q2 2021	gemeente	
hanteren streefprogramma tabel 2 voor nieuwe uitbreidingsplannen en grote locaties (meer dan 20 woningen) in en bij de kern Duiven	doorlopend	gemeente	
hanteren streefprogramma van tabel 3 voor de inbreidingslocaties en kleinere locaties (<20 woningen) in de kern Duiven	doorlopend	gemeente	
onderzoeken invoering van een doelgroepenverordening	2022	gemeente	
onderzoeken mogelijkheden om doorstromers voorrang te geven bij nieuwbouw	2022	gemeente	
bouwen van kleinere woningen voor ouderen in de huursector en jongeren in de betaalbare koop in Loo en Groessen	doorlopend	gemeente	
evalueren werken met afwegingskaders woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen	Q4 2021	gemeente	
ontwikkelaars die bovenop BENG normen extra duurzaamheidsmaatregelen treffen of innovaties toepassen prioriteit geven	doorlopend	gemeente	
In de Transitievisie Warmte kiezen van warmtevoorziening per wijk	Vanaf Q4 2021	gemeente	
plannen toetsen aan watertakenplan en aan strategielijnen DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)	Vanaf Q4 2021	gemeente	
partijen de voorwaarde stellen dat minimaal 25% circulair wordt ontwikkeld	doorlopend	gemeente	
marktpartijen uitdagen in bestaande plannen meer circulair te ontwerpen en bouwen	doorlopend	gemeente	

BIJLAGE 1. WONINGMARKTANALYSE DUIVEN

1. Bevolking en huishoudens

Figuur 1. Gemeente Duiven. Bevolkings- en huishoudengroei 2020-2040

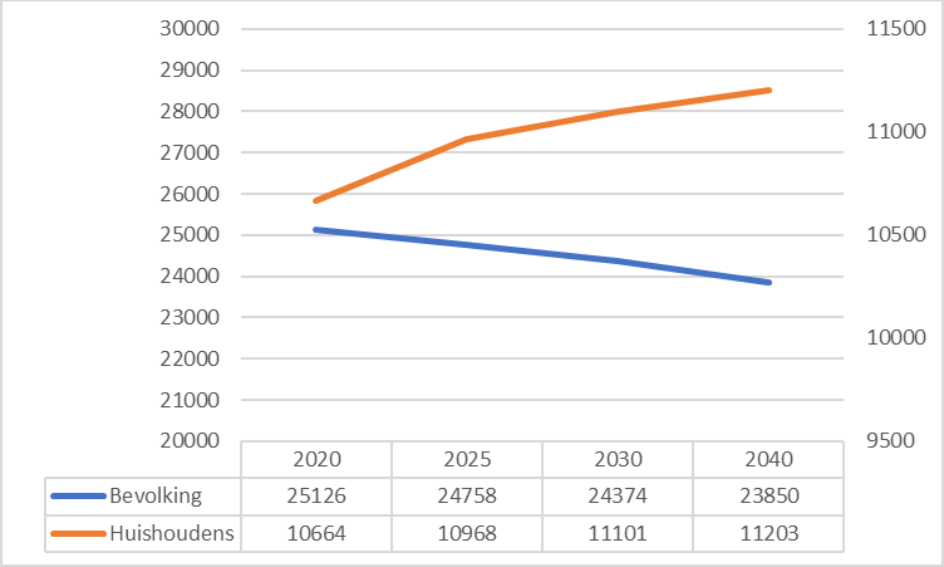

Bron: Primos 2019, Gelderse variant. Cijfers 2020 CBS Statline

- De gemeente Duiven heeft per 1-1-2020 25.126 inwoners en 10.664 huishoudens
- De verwachting volgens Primos 2019 is dat het aantal inwoners in de gemeente Duiven de komende jaren licht gaat dalen. Het aantal huishoudens blijft daarentegen stijgen.
- We houden rekening met een grotere groei van de woningbehoefte aansluitend bij de groei volgens Primos 2019 in De Liemers. Met de realisatie van de woningen volgens de woningbouwambitie van tabel 1 in hoofdstuk 2 stopt naar verwachting de daling van de bevolking.
- Door de vergrijzing daalt de gemiddelde huishoudengrootte en groeit het aantal huishoudens ondanks de lichte bevolkingsdaling. Dat zien we in figuur 2 aan de sterke toename van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens 65-plus
- Deze ontwikkeling zien we terug in alle Liemerse gemeenten

Figuur2. Gemeente Duiven. Huishoudensgroei naar leeftijdsklassen en typen 2019-2040

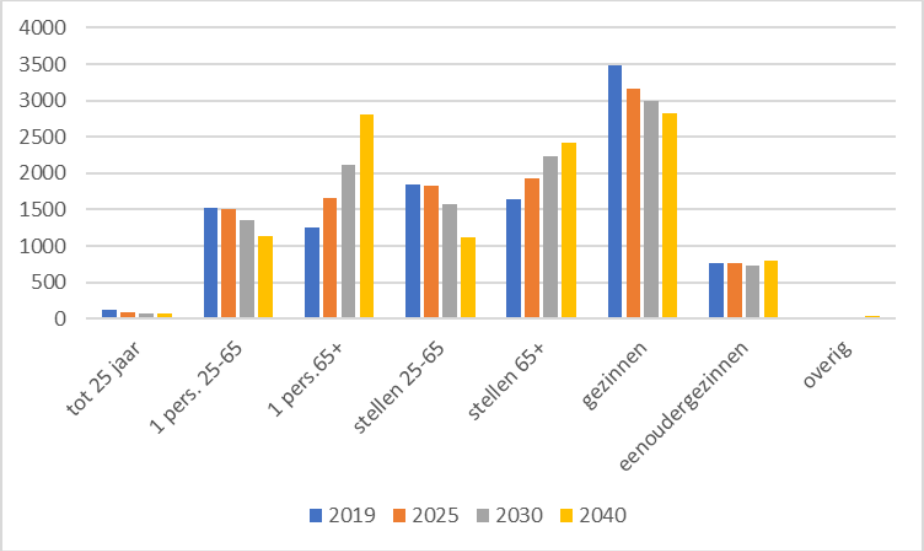

Bron: Primos 2019, Gelderse variant

- De huishoudens opbouw In Duiven is iets afwijkend van die in de Liemers. Er zijn meer gezinnen (33%) dan in de Liemers (28%)
- En minder 65+ huishoudens (27%) ten opzichte van 31% in de Liemers
- De verwachting is dat het aantal jonge huishoudens tot 25 jaar ongeveer gelijk blijft evenals het aantal eenouder gezinnen
- Het aantal gezinnen (huishoudens met kinderen) gaat dalen evenals het aantal 1-2 persoons huishoudens tussen de 25 en 65 jaar.
- De toename van het aantal huishoudens is volledig toe te schrijven aan het aantal een- en tweepersoonshuishoudens 65-plus. Deze groep groeit met 1.450 huishoudens tot 2030 en nog eens bijna 900 tot 2040 en compenseert ruimschoots de daling van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens tussen de 25 en 65 jaar (ca. -1.100)

Figuur 3. Gemeente Duiven en regio De Liemers. Inkomensopbouw naar woningeigendom 2017

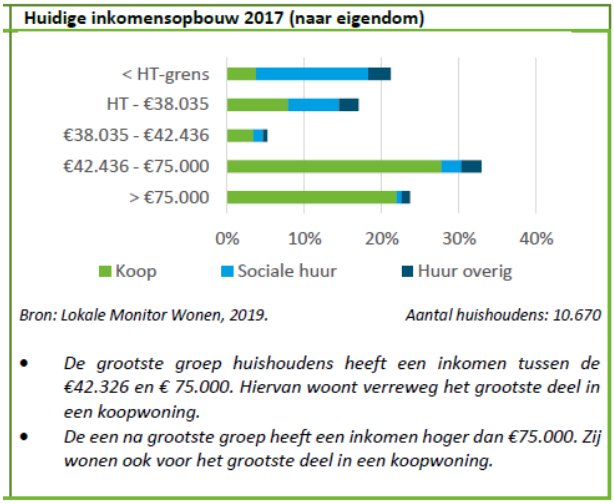

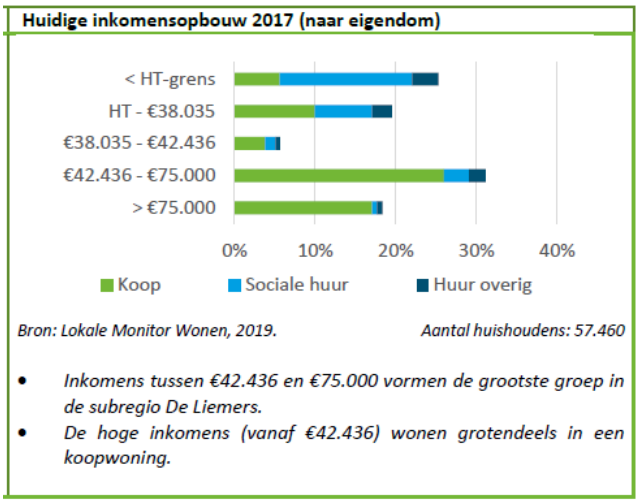

Bron: regionaal woningmarktonderzoek 2019

- De gemeente Duiven heeft meer huishoudens met hoge inkomens en minder met lage inkomens dan in de Liemers
- Zowel in Duiven als in de Liemers geldt dat met de stijging van de hoogte van het inkomen het aandeel dat in een koopwoning eveneens groeit.

Tabel 1. Gemeente Duiven. Verhuisbewegingen 2018

Verhuizingen	Aantal	Percentage
Binnen de gemeente	330	23%
Vestigers uit de regio	325	23%
Vestigers van buiten de regio	110	8%
Vertrekkers naar de regio	480	33%
Vertrekkers naar buiten de regio	185	13%
Totaal	1.430	100%

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- Veel mensen verhuizen binnen de gemeente Duiven en er zijn veel verhuizingen tussen de regiogemeenten
- Er vertrekken in 2018 meer mensen uit de gemeente dan dat er zich vestigen.
- Vestigers in Duiven komen vooral uit Westervoort, Zevenaar en Arnhem
- Maar er vertrekken ook in omgekeerde richting veel mensen uit Duiven naar Zevenaar, Arnhem en Westervoort.

2. Woningvoorraad

Tabel 2. Gemeente Duiven. Ontwikkeling woningvoorraad 2015-2019

Onderwerp	1-1-	Nieuwbouw	Overige toevoeging	Sloop	Overige onttrekking	Correctie	Saldo voorraad	31-12-
2015	10616	16	6	1	2	0	19	10635
2016	10635	9	6	1	4	0	10	10645
2017	10645	42	4	2	11	0	33	10678
2018	10678	33	0	4	1	2	30	10708
2019	10708	26	5	1	1	6	35	10743

Bron: CBS Statline

- De laatste jaren zijn er gemiddeld ca 25 woningen per jaar in Duiven bijgekomen
- De nieuwbouw heeft in 2015 en 2016 op een laag pitje gestaan, maar is de afgelopen jaren aangetrokken tot ca 35 per jaar, maar moet de komende jaren dus omhoog naar 100 woningen per jaar.

Figuur 4. Gemeente Duiven. Woningvoorraad naar eigendom, 1-1-2019

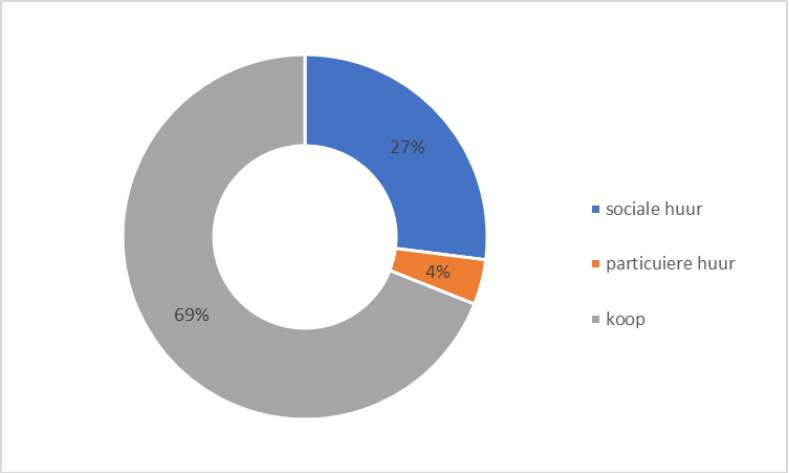

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- Het aandeel sociale huurwoningen is met 27% iets lager dan in de Liemers (29%)
- Ook het aandeel particuliere huurwoningen is met 4% iets lager (Liemers 6%)
- Het aandeel koopwoningen is met 69% juist wat hoger (Liemers 65%)

Figuur 5. Gemeente Duiven en regio De Liemers. Woningvoorraad naar type, 1-1-2019

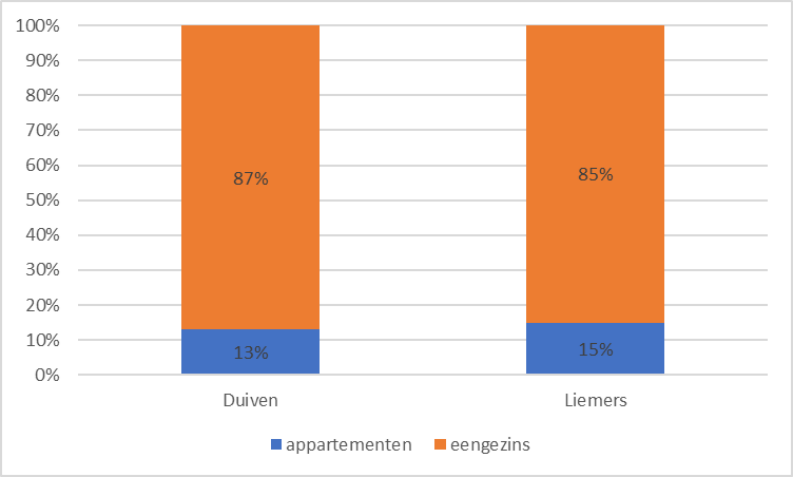

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- Het aandeel appartementen in de woningvoorraad in Duiven is met 13% iets lager dan in de Liemers (15%)

Figuur 6. Gemeente Duiven. Sociale huurwoningvoorraad naar prijsklassen, 1-1-2019

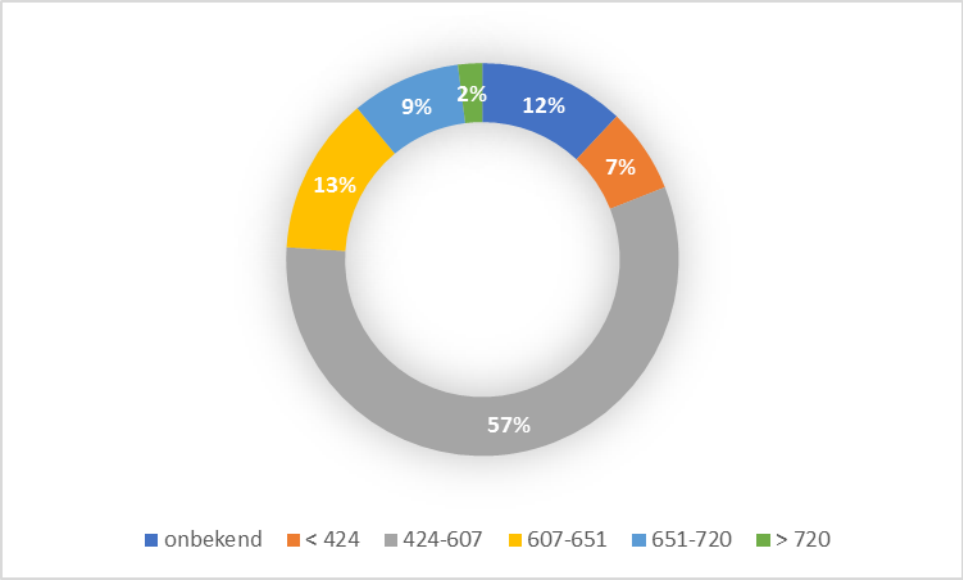

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- De voorraad sociale huurwoningen in Duiven is per 1-1-2020 2.879 woningen groot
- Het aandeel goedkope huurwoningen onder de € 424,- is met 7% beperkt (regio 10%)
- 77% van de sociale huurwoningen heeft een huurprijs beneden de tweede aftoppingsgrens van de huurtoeslag (€651,-)
- Van de 467 particuliere huurwoningen in Duiven heeft 43% een huur onder de €720,- (huurtoeslaggrens). In de regio is dat 55%
- De andere particuliere huurwoningen hebben een huur tussen de € 720,- en € 1.000,-. Dit zijn zogenaamde vrije sector huurwoningen.

Figuur 7. Gemeente Duiven en regio De Liemers. Koopwoningen naar WOZ-waarden, 1-1-2019

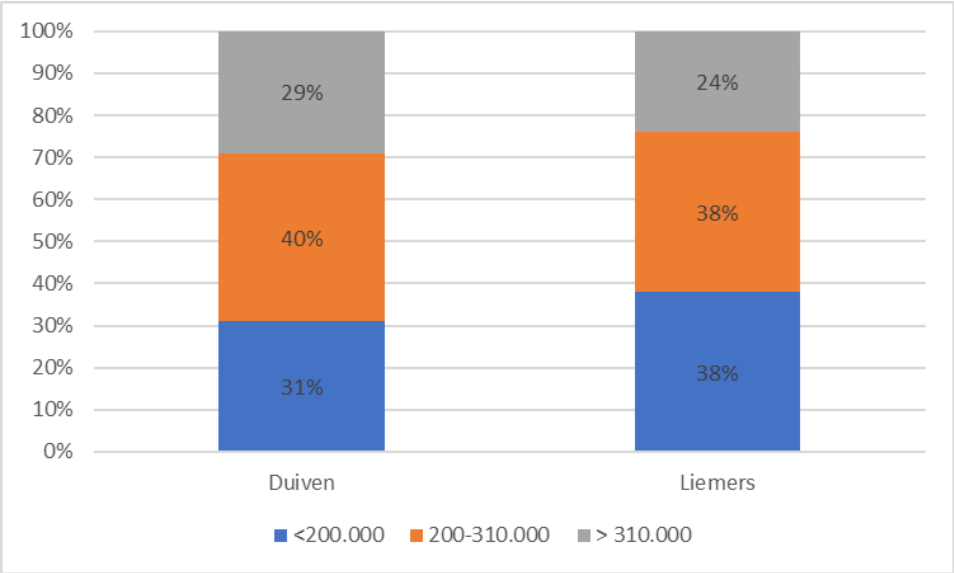

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- De woningvoorraad in Duiven is iets duurder dan in De Liemers als geheel.
- 29% van de woningen hebben een WOZ-waarde boven de €310.000,-. In de regio is dat 24%

Figuur 8. Gemeente Duiven. Woningvoorraad naar energielabels, 1-1-2029

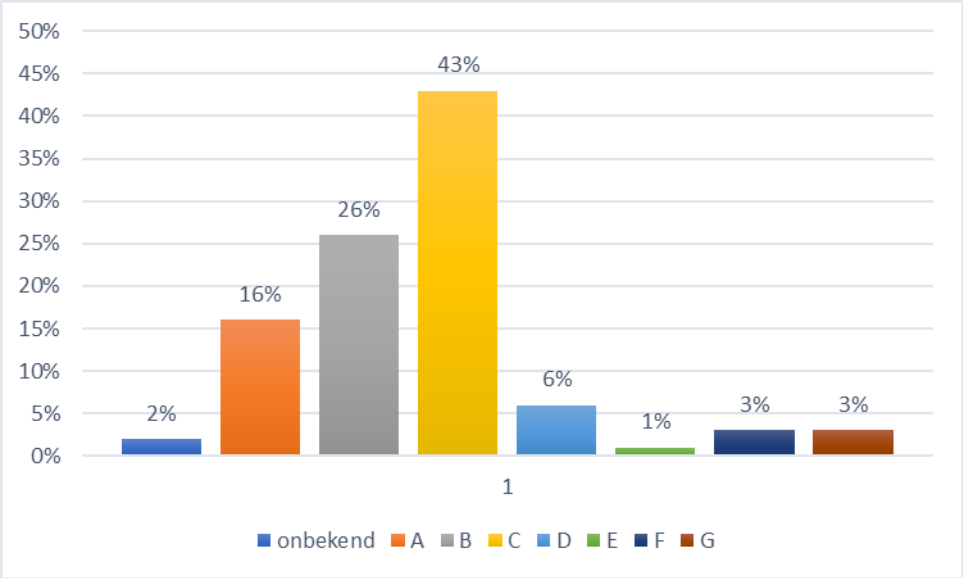

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- De meeste woningen in Duiven hebben een energielabel C of lager, net als in de regio
- Wel is het aandeel woningen met een label A of B met 42% een stuk hoger dan in de regio (33%)
- Vooral in de particuliere huursector en in de koop scoort Duiven een stuk beter wat betreft het aandeel woningen met een A- of B-label.

3. Druk op de koopwoningmarkt

Figuur 9. Gemeente Duiven. Indicatoren druk koopwoningmarkt 2016-2019

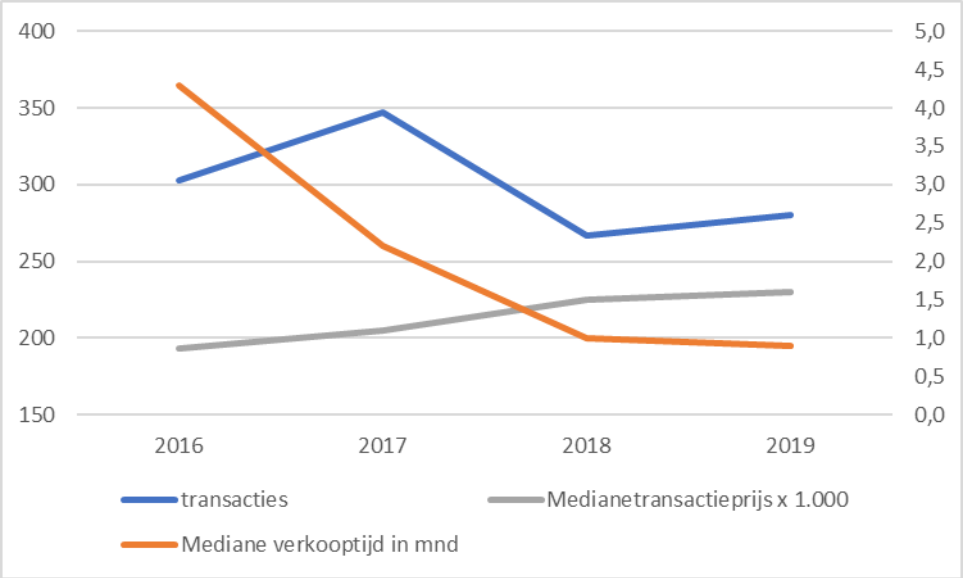

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

- het aantal transacties is de afgelopen jaren schommelend rond de 300 per jaar
- dat de druk op de koopwoningmarkt sterk is toegenomen blijkt uit de mediane verkooptijd die is gedaald van 4,3 maand in 2016 naar 0,9 maand in 2019
- dat vertaalt zich ook in hogere verkoopprijzen. De mediane verkoopprijs ligt in 2019 19% hoger dan in 2016

4. Druk op de sociale huurwoningmarkt

Tabel 3. Gemeente Duiven. Indicatoren druk sociale huurwoningmarkt 2016-2019

	2016		**2017**		**2018**		**2019**	
	app	**eengez**	**app**	**eengez**	**app**	**eengez**	**app**	**eengez**
verhuringen	61	70	67	87	82	56	80	84
mutatiegraad	6%	4%	7%	5%	8%	3%	8%	5%
reacties per won	88	64	151	117	135	87	175	157
actieve zoektijd in jaren	0,86	1,27	0,81	1,39	1,15	1,2	0,98	1,2

Bron: Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen, juli 2020

1. Het aantal verhuringen schommelt de afgelopen jaren tussen de 150 en 200 per jaar
2. De mutatiegraad (aantal verhuizingen) ligt al jaren op een laag niveau. Dat wil zeggen dat er weinig sociale huurwoningen beschikbaar komen voor de woningzoekenden
3. Het aantal reacties per woning is hoog, zowel voor appartementen als eengezinswoningen en vertoont een stijgende lijn
4. Een actief woningzoekenden (actief reageren op geadverteerde woningen) heeft in 2019 binnen een jaar een appartement en binnen 1,2 jaar een eengezinswoning.

5. ***Fricties woningmarkt***

Tabel 4. Gemeente Duiven. Woningbehoefte 2019-2040 volgens Woningmarktonderzoek 2019 en bekende plannen

	2019-2025	**2025-2030**	**2030-2040**	**2019-2040**
Berekende woningbehoefte	330	120	120	570
Benodigde plancapaciteit 130%	330-450	120-160	120-160	600-800
Conform Liemerse woningbehoefte (= evenredig aandeel in Liemerse groei)	520	190	190	900
Nieuwbouwambitie (= 130% plancapaciteit)	680	250	250	1180
Bekende plannen	**Totaal ca 350 woningen, waarvan 100 in harde plannen**			

Bron: regionaal woningmarktonderzoek 2019 en gemeentelijke inventarisatie januari 2021

- Door de groei van het aantal huishoudens is er volgens Primos 2019 een behoefte aan 570 woningen in de gemeente Duiven tot 2040[22]
- Om aan de berekende behoefte volgens het regionaal woningmarktonderzoek te kunnen voldoen rekenen we met een plancapaciteit van 130% van de woningbehoefte. Immers door

[22] Overigens houden we in de woonvisie rekening met een grotere groei van de woningbehoefte aansluitend bij de groei volgens Primos 2019 in De Liemers., zie hoofdstuk2, tabel 1

planvertraging en uitval is meer capaciteit nodig dan berekend. Bij een grotere woningbouwambitie hoort uiteraard ook een grotere plancapaciteit

- In Duiven is in bekende inbreidingsplannen een plancapaciteit voor ca 350 woningen. Het merendeel van de plannen is echter zacht (geen definitief bestemmingsplan) en moet op korter termijn definitief gemaakt worden.
- Voor een overzicht van de plannen zie paragraaf 7.

Figuur 10. Gemeente Duiven. Kwalitatieve woningbehoefte naar segmenten 2019-2030.

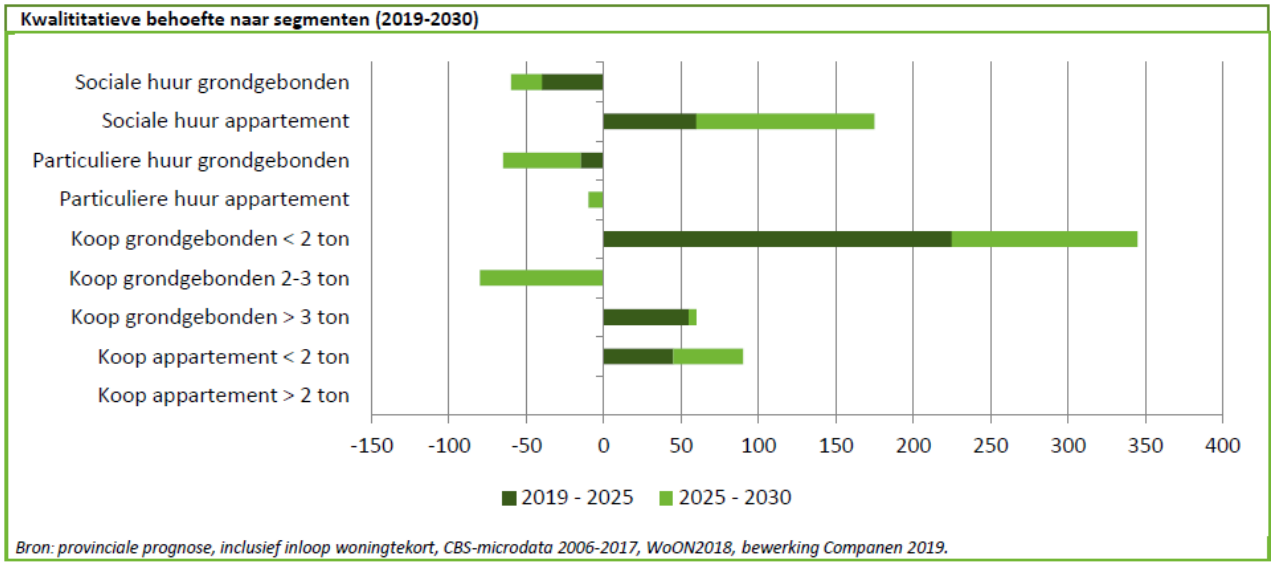

Bron: regionaal woningmarktonderzoek 2019

- Het gaat om fricties tussen vraag en aanbod bij optimale doorstroming, dat wil zeggen als mensen hun woonwensen zouden kunnen vervullen
- Een grote vraag wordt geconstateerd naar sociale huurappartementen (< €720,-). Dit als gevolg van de steeds verder voortschrijdende vergrijzing
- Er wordt minder vraag nar sociale huur grondgebonden verwacht, maar voor veel huurders is betaalbaarheid belangrijker dan typologie. Het aanbod grondgebonden woningen voorziet, mits betaalbaar ook in de vraag naar huurappartementen. Bovendien blijven bij gebrek aan toegankelijke woningen mensen in hun grondgebonden woning wonen, waardoor fricties elkaar compenseren
- Een grote vraag wordt geconstateerd naar goedkope koopwoningen (< € 200.000,-). Deze behoefte komt vooral van (koop-)starters
- Als mensen vanwege ontbrekend aanbod geen goedkope koopwoning kunnen vinden, ligt er een alternatief in de (sociale) huur. Vergelijkbare woonlasten met een koopwoning komen uit op een huur van € 600,- tot € 650,- per maand
- Opvallend is dat er geen behoefte bestaat aan vrije sector huurwoningen. Duivenaren willen blijkbaar liever kopen dan huren. Wel vervullen middeldure huurwoningen voor woningzoekenden een alternatief bij het ontbreken van betaalbare of middeldure koopwoningen die niet

6. Gegevens Groessen en Loo

Tabel5. Gemeente Duiven. Kerngegevens Groessen en Loo, 1-1-2018

	Groessen	Loo	Gem Duiven
Bevolking 1-1-2018			
0-15	15%	15%	15%
15-25	14%	14%	13%
25-45	18%	19%	20%
45-65	33%	36%	34%
65+	20%	17%	18%
Totaal	100%	100%	100%
	2.020	1.110	25.438
Woningvoorraad 1-1-2018			
eengezins	96%	93%	86%
meergezins	4%	7%	14%
Totaal	100%	100%	100%
	764	421	10.678
koop	82%	76%	65%
sociale huur	11%	20%	27%
particuliere huur	7%	4%	7%
Totaal	100%	100%	100%
	764	421	10.678
Gemiddelde woningwaarde	284.000	291.000	209.000

Bron: CBS Statline

- De leeftijdsopbouw van de bevolking van Groessen en Loo is vergelijkbaar met die van de hele gemeente Duiven. In Groessen is het aandeel 65+ wel een fractie hoger dan in Loo en de gemeente als geheel
- In Loo en Groessen staan weinig gestapelde woningen
- In Groessen is het aandeel koopwoningen fors hoger dan in de gemeente en het aandeel sociale huurwoningen lager
- In Loo staan ook relatief veel koopwoningen en iets procentueel meer sociale huur woningen dan in Groessen
- De gemiddelde woningwaarde in Loo en Groessen is hoger dan in de hele gemeente. Dat hangt samen met het hogere aandeel koopwoningen in beide dorpen.

BIJLAGE 2. UITKOMSTEN WOONENQUETE DUIVEN

In november en december 2020 is in de gemeenten Duiven en Westervoort een onderzoek uitgevoerd naar de woonbehoefte. Om de woonbehoefte te peilen is gebruik gemaakt van een vragenlijst. Deze is online ingevuld door inwoners, professioneel betrokkenen bij het wonen en professioneel betrokkenen bij zorg en/of welzijn.
In totaal hebben 443 inwoners uit Duiven de vragenlijst volledig ingevuld. Met dit aantal respondenten kunnen met een betrouwbaarheid van 95% uitspraken worden gedaan over de bevolking. In totaal hebben 34 professionals werkzaam in Duiven en/of Westervoort de vragenlijst ingevuld. Vanwege de responsaantallen zijn de uitspraken van de professionals indicatief.

Belangrijkste uitkomsten inwoners Duiven

- 36% van de inwoners van Duiven is van plan binnen 5 jaar te verhuizen. Voor jongeren is dit 60% en voor 65+'ers is dit 43%
- 68% vindt dat de gemeente er alles aan moet doen om op tijd voldoende woningen te bouwen. Er is een tekort aan betaalbare woningen: jongeren trekken nu weg uit Duiven en, doordat er weinig woningen voor ouderen zijn, is de doorstroming niet optimaal
- 81% van de respondenten vindt dat de gemeente zowel woningen moet bouwen op locaties in de bebouwde kom als op nieuwe uitbreidingslocaties
- 44% geeft aan dat in de buurt van het centrum hoger dan 4 lagen gebouwd mag worden, terwijl ook 44% het hier niet mee eens is
- Meer dan de helft (59%) geeft aan dat het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw uitgebreid moet worden. Dit betreft vooral ouderen vanaf 65 jaar. De overige respondenten willen een mix van woningen in de uitbreiding
- Ongeveer tweederde (66%) vindt dat nieuwe woningen vooral woningen voor kleine huishoudens (starters en ouderen) moeten zijn
- 63% geeft aan het eens te zijn met de stelling "Aan kleine tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte". Voorstanders willen wel de belangstelling onderzoeken maar de aantallen mogen niet ten koste van permanente bewoning gaan
- Vooral jongeren en respondenten uit Groessen geven aan dat er te weinig goedkope woningen (< € 200.000,=) zijn
- 71% van de respondenten uit Groessen en 75% uit Loo zijn het eens met de stelling "In Loo en Groessen moeten we alleen kleine woningen toevoegen om aan de woningbehoefte van de inwoners in deze dorpen tegemoet te komen."
- Niet alle initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd. Veel mensen (42%) vinden dat er ook woningen voor andere groepen beschikbaar moeten komen
- 63% vindt dat ouderen met de juiste zorg en ondersteuning lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Respondenten tussen de 50 en 65 jaar zijn het vaker eens met deze stelling en jongeren minder vaak
- Ongeveer tweederde van de respondenten (66%) is het (volledig) eens met de stelling "Alle nieuwbouw moet energiezuinig zijn en zoveel mogelijk gericht op circulariteit.". Aandachtspunt is wel de betaalbaarheid
- 59% van de respondenten vindt dat de gemeente woningeigenaren actiever moet informeren en stimuleren om hun woningen energiezuiniger te maken. Het gaat vooral om 65+'ers
- De overgrote meerderheid van de respondenten uit Duiven (83%) is het (volledig) eens met de stelling dat doorstromers uit Duiven/ Westervoort voorrang moeten krijgen bij nieuwbouw
- 62% vindt dat tijdelijke huurcontracten onderdeel zijn van de oplossing voor de huisvesting van mensen die snel een woning nodig hebben
- 62% van de respondenten uit Duiven is het (volledig) eens met de stelling "Het toestaan van friendscontracten is de oplossing voor de huisvestigingsvraag van jongeren en spoedzoekers.". Voornamelijk jongeren en respondenten uit Groessen zien dit als een oplossing

- Meer dan de helft van de respondenten (57%) vindt dat het toestaan van kamerbewoning niet de oplossing is voor de huisvestigingsvraag van jongeren en spoedzoekers. Ze vrezen de komst van huisjesmelkers en ze zijn bang voor overlast van huizen vol gastarbeiders en jongeren
- 63% vindt dat starters en jongeren met een laag inkomen moeten worden geholpen door de gemeente bij de nieuwbouw van koopwoningen. De gemeente zou ook moeten helpen bij het vinden van een huurwoning
- Als oplossingen om jongeren te helpen op de woningmarkt worden genoemd: vooral zorgen voor meer goedkope koopwoningen en voldoende huurwoningen. Maar ook doorstroming bevorderen, het verlenen van subsidie of het verstrekken van een starterslening en het zoeken naar werk/baan.

Belangrijkste uitkomsten professionals

- Professionals zijn het vooral eens met de stelling "De gemeente moet zowel woningen bouwen op locaties in de bebouwde kom als op nieuwe uitbreidingslocaties" (82%). Inwoners: 81%
- en met de stelling "De gemeente moet er alles aan doen om op tijd voldoende woningen te bouwen en dat mag de gemeente geld kosten" (76%). Inwoners: 68%
- Professionals zijn het voor 30% eens met de stelling dat alle nieuwe initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd, bij de inwoners is dat 32%
- 70% van de professionals is het (volledig) eens met de stelling dat alle nieuwbouw energiezuinig en zoveel mogelijk gericht op circulariteit moet zijn. Inwoners: 66%
- Van de professionals is 47% het eens met de stelling "Bij nieuwbouw moeten doorstromers uit Duiven/ Westervoort voorrang krijgen op mensen van buiten de gemeente" . Van de inwoners is 83% eens met deze stelling!
- Van de professionals zegt 32% "Aan tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte", bij de inwoners is dat 63%!
- Professionals zijn het eens met de stelling "Het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw is te klein en moet groter worden" (60%). Inwoners: 59%
- De professionals zijn het deels eens (37%) en deels oneens (33%) met de stelling dat op nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum hoger dan 4 lagen gebouwd mag worden. Inwoners: 44% eens en 44% oneens.

BIJLAGE 3. WONINGBOUWPROGRAMMA APRIL 2021

Het overzicht van alle woningbouwlocaties is integraal onderdeel van de Woonvisie 2021-2030 en dit overzicht zal jaarlijks worden geüpdatet.

Beleidskader

In het kader van de regionale monitoring woningbouwplannen en als onderdeel van (sub) regionale woonagenda's en de Woondeal wordt jaarlijks in de periode februari/maart een update gevraagd van alle woningbouwplannen. Daarmee wordt regionaal gemonitord of de plannen die de verschillende gemeenten hebben, passen bij de regionale behoeftecijfers en afspraken, zoals de Liemerse Woonagenda en de Woondeal.

Het woningbouwprogramma met gerealiseerde woningen en het overzicht aan (mogelijke) plannen in de gemeente Duiven zal vanaf nu jaarlijks met een kennisgeving aan uw raad worden voorgelegd in de raadscyclus van de voorjaarsnota.

Woningbouwnotities

Met het vaststellen van de Woonvisie 2021-2030 en de bijbehorende Woonagenda komen *de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027* (vastgesteld 12 juni 2018) en de *Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven* (vastgesteld 22 oktober 2019) te vervallen. Met deze notities zijn de afgelopen jaren meerdere lijstjes met mogelijke woningbouwlocaties en woningbouwaantallen verschenen. Deels bestonden deze lijstjes uit reeds lopende woningbouwlocaties of uit mogelijke woningbouwlocaties die al jaren in beeld zijn/ waren. Maar ook mogelijke nieuwe locaties waren hierin opgenomen. Door de gemeenteraad zijn keuzes gemaakt voor onder andere korte termijn versnellingslocaties en liggen op dit moment keuzes voor over de verkenning naar mogelijke uitbreidingslocaties. Deze keuzes kwamen mede voort uit de behoefte aan een strategie waarmee je de juiste woning op de juiste plek voor de juiste doelgroep kunt bouwen, maar ook uit het feit dat niet alles tegelijkertijd kan en het daarom goed is te prioriteren.

Woningbouwprogramma 2021

De nieuwe lijst is een actueel overzicht van alle (mogelijke) woningbouwlocaties. In deze lijst zijn de locaties verdeeld in een aantal verschillende categorieën woningbouwplannen. Aan de hand van deze indeling kunnen de verschillende stadia in de ontwikkeling van de plannen worden geduid. De categorieën zijn hieronder benoemd en beschreven.

Lopende projecten/ projecten in afronding

Dit zijn de woningbouwplannen die in aanbouw zijn of sinds 2019 zijn opgeleverd. We monitoren de opleveringen vanaf 2019 omdat het meest recente woningmarktonderzoek gaat over de periode 2019-2030. In deze categorie zijn de woningbouwaantallen en het programma hard.

Korte termijn locaties

Dit zijn de locaties met woningbouwplannen waar nu concreet aan gewerkt wordt. Dit kan zowel nog in een voorstadium zitten als al meer richting vaststelling van een ruimtelijk plan. In deze categorie zijn de woningbouwaantallen en het programma indicatief in beeld. Al zijn ze voor sommige plannen al wat definitiever. Op detail kan zowel het programma als de aantallen bij veel plannen nog veranderen als plannen echt richting ruimtelijk plan (zoals: bestemmingsplan/ omgevingsvergunning) gaan.

Uitbreidingslocaties
Dit zijn de mogelijke uitbreidingsplannen. Dit is gelet op het huidige besluitvormingstraject een tijdelijke categorie. Vooralsnog zijn in deze lijst alle drie de locaties met een aantal van 300 woningen per locatie opgenomen. Wel is hier een totaal aantal van 600 opgenomen omdat nu voorgesteld wordt aan de raad om voor twee van de drie locaties de planvorming te starten. Na besluitvorming kunnen de uitbreidingslocaties waarvoor de planvorming wordt gestart onderdeel worden van de korte termijn locaties.

Middellange en lange termijn locaties
Dit zijn mogelijke inbreidingsplannen die al wel bekend zijn en al globaal op haalbaarheid en aantallen zijn bekeken maar gelet op de prioritering nog niet in behandeling zijn genomen. Dit zijn wel de locaties die wanneer er ruimte ontstaat als eerste kunnen verschuiven naar de korte termijn locaties. Omdat er overwegend alleen nog maar globaal naar deze locaties is gekeken, maakt dat het nog onzeker is of het haalbaar is om op deze locaties te kunnen bouwen. Daarom wordt voor deze mogelijke locaties alleen een totaal aantal woningen opgenomen en is dit niet uitgesplitst per locatie. Dit aantal is de schatting van dit moment op basis van een woningbouwprogramma dat passend is bij het gewenste gemeentelijke woningbouwprogramma.

(Nieuwe) Mogelijke middellange en lange termijn locaties
Dit zijn enerzijds locaties die het afgelopen jaar in beeld zijn gekomen en anderzijds locaties (Spoorzone en Werkterp Ploen-zuid) die al jarenlang bekend zijn maar andere redenen kennen waarom ze nog geen onderdeel zijn van de categorie middellange en lange termijn locaties. Bij de nieuwe locaties die in beeld zijn gekomen komt dit door ontwikkelingen zoals de aangekondigde sluiting van een school of doordat particulieren zelf met vragen over de mogelijkheden van woningbouw op een locatie bij de gemeente zijn gekomen. Gelet op de prioritering is anders dan bij de categorie middellange en lange termijn locaties nog niet globaal naar deze locaties gekeken. Daarmee is nog onduidelijk of woningbouw op deze locaties voorstelbaar is. Ook is nog niet naar mogelijke aantallen woningen gekeken.

Afgevallen locaties
Onder deze categorie worden locaties genoemd die eerder in notities zijn genoemd als mogelijke woningbouwlocaties maar op dit moment niet meer actueel zijn omdat de locatie inmiddels een andere ontwikkeling kent.

Prioritering
Gelet op de noodzaak tot prioritering zijn naast het onderzoek naar de uitbreidingslocaties een 5-tal versnellingslocaties[23] aangewezen. Daarmee is wellicht de indruk gegeven dat alleen aan deze locaties gewerkt wordt. Het overzicht van alle woningbouwplannen (zie tabel) laat echter zien dat er naast de uitbreidingslocaties en de 5 versnellingslocaties aan meer plannen gewerkt wordt. Daar zitten ook plannen bij die door plotselinge omstandigheden actueel geworden zijn. Zoals de Sint Antoniusstraat in Loo, waar duidelijk is geworden dat door verzakking een 2-tal woningen moet worden vervangen. Deze actualiteit wordt aangegrepen voor een iets bredere ontwikkeling.
Dus ondanks de al stevige lijst aan woningbouwlocaties waar aan gewerkt wordt en de noodzaak tot prioritering staat de deur wel open voor nieuwe locaties. Gelet op het aantal locaties waar we al aan werken kan dit helaas maar zeer beperkt.

[23] De locaties de Timp, Weidekervel en Regina Pacis in Duiven, Kleuterschool in Loo en Onder de Toren in Groessen

Doorkijk richting 2022
Woningbouwontwikkeling is een ingewikkeld proces waar bij je soms stilstaat (of stappen achteruit zet) en soms aan het rennen bent. Door de inzet van het afgelopen jaar zien we richting het einde van 2021 ook projecten richting een volgende fase en /of realisatie gaan. Daarmee zal er ruimte ontstaan om concreet de haalbaarheid van woningbouw op middellange en lange termijn locaties te gaan onderzoeken. Om te bepalen welke locaties, van alle locaties die in beeld zijn, we op dat moment oppakken, kijken we met name naar het principe 'de juiste woning op de juiste plek en op het juiste moment'. Op het moment dat de planvorming gestart wordt is vervolgens uiteraard ook aandacht voor alle planologische thema's en andere ambities van de gemeente (zoals duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en een goede fysieke leefomgeving)

Voor Duiven denken we op dit moment dat het oppakken van de nu nog voor onderwijs in gebruik zijnde locaties Droopad 1 (Remigius), Goudenregenstraat 1 (Wereldwijzer) en Schoolstraat 14 (Groene Ring) de meeste prioriteit zouden moeten krijgen. Dit vanwege de ligging van deze locaties in de nabijheid van het centrum van Duiven en het feit dat je hier liever niet nog een lange periode een leegstaand gebouw hebt staan.

In Groessen wordt op dit moment gewerkt aan 2 woningbouwlocaties. Een volgende stap naar het onderzoeken van aanvullende woningbouw komt in beeld als de huidige locaties richting realisatie gaan. Op dat moment ontstaat er ruimte om samen met het dorp op zoek te gaan naar een volgende locatie waarop woningbouw zou kunnen gaan plaats vinden. Op dit moment zijn er 2 mogelijke locaties bij ons bekend.

Voor Loo ontstaat eind 2021 met het gereed komen van Westreenen en de planologisch afgeronde CPO kleuterschoollocatie ook ruimte voor het oppakken van een nieuwe locatie. Daarom denken we in 2022 de kassenlocaties nader te kunnen gaan onderzoeken op de haalbaarheid van woningbouw in samenwerking met de eigenaren van deze locatie en de dorpsraad.

Transformatie_of_nieuwbouw	Planning_startbouw	Verwachting_periode_oplevering	Plannaam	Bestemmingsplanstatus	Project loopt/ gemeentelijke betrokkenheid sinds	Inbreiding_Uitbreiding	Eigendom	Woonvorm	Prijssegment	Aantal woningen in plannen	Opgeleverd 2020	Opgeleverd 2019	Sloop	Aantallen vervolgnotitie	Aantallen laatste kennisgeving	Opmerking
Lopende projecten/ projecten in afronding																
Nieuwbouw	2019	2020-2025	Kloosterkamp/Heilweg	Hard	2012	Uitbreiding	Koop	GGB	Koop > € 310.000,-	0	3	0	0	10	3	Project afgerond
Nieuwbouw	2020	2020-2025	Welleveld	Hard	2005	Inbreiding	Koop	GGB	Koop > € 310.000,-	13	2	0	0	15	15	In verkoop en aanbouw
Nieuwbouw	2019	2020-2025	Achterste hoek/Akkerwinde	Hard	2005	Inbreiding	Koop	GGB	Koop > € 310.000,-	0	9	0	0	9	9	Project afgerond
Transformatie	2020	2020-2025	Loo Westreenen	Hard	2008	Inbreiding	Koop	GGB	Koop > € 200.000,-	18	0	3	0	16	17	In afronding
Nieuwbouw	2020	2020-2025	Thuvinepark	Hard	2011	Inbreiding	Koop	Appartement	Koop > € 310.000,-	17	0	0	0	16	17	In aanbouw
Subtotaal										48	14	3	0			
Korte termijn locaties																
Transformatie	2021	2020-2025	VCD Winkelhart	Hard	2010	Inbreiding	Huur	Appartement	Huur kwaliteitskortingsgrens tot aftoppingsgrens	40	0	0	0	35	35	
Nieuwbouw	2023	2020-2025	VCD Woonpark	Zacht	2010	Inbreiding	Koop	GGB	Koop 200.000-310.000,-	6	0	0	0	0	0	
Transformatie	2022	2020-2025	Eltensestraat 17	Zacht	2016	Inbreiding	Huur	Appartement	Huur aftoppingsgrens tot liberalisatiegrens	24	0	0	0	23	24	
Transformatie	2021	2020-2025	Rijksweg 62	Zacht	2017	Inbreiding	Huur	Appartement	Huur kwaliteitskortingsgrens tot aftoppingsgrens	11	0	0	0	Geen	11	
Transformatie	2022	2020-2025	Regina Pacis	Zacht	2018	Inbreiding	Huur	Appartement	Huur < € 850	20	0	0	0	20 tot 30	25	
Transformatie	2021	2020-2025	Weidekervel	Hard	2018	Inbreiding	Huur	GGB	Huur kwaliteitskortingsgrens tot aftoppingsgrens	12	0	0	0	8 tot10	12	BP hard. Startbouw 2021
Transformatie	2022	2020-2025	Walcherenstraat 5 (De Timp)	Zacht	2018	Inbreiding	Huur/Koop	GGB	Huur tot liberalisatiegrens/ koop tot NHG-grens	14	0	0	0	12 tot 16	14	
Nieuwbouw	2022	2020-2025	Groessen centrum	Zacht	2015	Inbreiding	Koop	GGB	mix (50% goedkope koop/ 50% middelduur/ duur)	28	0	0	0	15 tot 20	25	
Transformatie	2023	2020-2025	Groessen Kerkakkers 29	Zacht	2018	Inbreiding	Koop	GGB	Onbekend	12	0	0	0	Geen	Geen	
Transformatie	2021	2020-2025	Loo CPO voormalige kleuterschool	Zacht	2019	Inbreiding	Koop	GGB	Koop 200.000-310.000,-	4	0	0	0	Geen	4	
Nieuwbouw	2022	2020-2025	Helhoek	Zacht	2018	Uitbreiding	Koop	GGB	Onbekend	7	0	0	7			niet eerder als project opgenomen
Transformatie	2022	2020-2025	Loo Sint Antoniusstraat 8-10	Zacht	2020	Inbreiding	Huur	GGB	Huur kwaliteitskortingsgrens tot aftoppingsgrens	5	0	0	2			niet eerder als project opgenomen
Subtotaal										183	0	0	9			
Uitbreidingslocaties																
Nieuwbouw	2023	2023-2035	Biezenkampen	zacht	2019	Uitbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	300						
Nieuwbouw	2023	2023-2035	Plakse Weide	zacht	2019	Uitbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	300						
Nieuwbouw	2023	2023-2035	Ploen-Noord	zacht	2019	Uitbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	300						
Subtotaal										600						
Middellange en lange termijn locaties (bij de woningbouwnotities al globaal bekeken op haalbaarheid en 1e indicatie van aantallen woningen)																
Nieuwbouw	2023	2020-2025	Lombokstraat	Zacht	2018	Inbreiding	Onbekend	GGB	Onbekend	nnb						
Transformatie	2024	2025-2029	Droopad 1 (BS Remigius)	zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Transformatie	2024	2025-2029	Goudenregenstraat 1 (BS Wereldwijzer)	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Nieuwbouw	2023	2020-2025	Broekstraat	Zacht		Uitbreiding	Koop	GGB	Koop > € 310.000,-	nnb						
Transformatie	2025	2025-2029	Loo Kassencomplexlocaties Loostraat	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Transformatie	2025	2025-2029	Rijksweg 110	Zacht	2020	Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Subtotaal										120						
Totaal										925	14	3	9			
(Nieuwe) Mogelijke Middellange en lange termijn locaties (nog niet eerder bekeken op haalbaarheid en 1e indicatie van aantallen woningen)																
Transformatie	nnb	nnb	Scheefkelk 2	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Nieuwbouw	nnb	nnb	Kerkakkers 1	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Transformatie	nnb	nnb	Parallelweg 29	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Transformatie	nnb	nnb	Groessen Kassenlocatie Kerkakkers/ Tempels	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Transformatie	nnb	nnb	Schoolstraat 14 (Groene Ring)	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Nieuwbouw	nnb	nnb	Spoorzone 2 locaties	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Nieuwbouw	nnb	nnb	Ploen-Zuid Werkterp	Zacht		Inbreiding	Onbekend	Onbekend	Onbekend	nnb						
Afgevallen locaties (omdat ze een andere ontwikkelingsrichting kennen of nu niet meer actueel zijn)																
Tankstation Q8																voor lange tijd verpacht
BS Wiekslag																wordt nieuwe school gebouwd
Visserlaan 1																huisvesting arbeidsmigranten
Nieuweling (bedrijvenlocatie)																in verkoop als bedrijfslocatie
locatie van Huet																nu onderdeel van Ploen-Noord
Rijksweg 75																niet meer actueel

Woningmarktonderzoek 2019

Regio Arnhem-Nijmegen

18 oktober 2019

Definitief

COMPANEN ADVIES VOOR WONINGMARKT EN LEEFOMGEVING

COMPANEN ADVIES VOOR WONINGMARKT EN LEEFOMGEVING

DATUM	18 oktober 2019
TITEL	Woningmarktonderzoek 2019
ONDERTITEL	
OPDRACHTGEVER	Regio Arnhem-Nijmegen
AUTEUR(S)	Bram Klouwen Vera Gijsbers
PROJECTNUMMER	2202.112/G
STATUS	Definitief

Tivolilaan 205
6824 BV Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem

info@companen.nl
www.companen.nl
(026) 351 25 32

BTW NL001826517B01
IBAN NL95RABO0146973909
KVK 09035291

Inhoud

1 Inleiding 5

2 Adviezen en schets dilemma's 6

3 Groei regionale woningbehoefte 9

4 Diversiteit aantrekkelijke woonmilieus 14

5 Mismatch van vraag en aanbod om op te lossen 19

6 Betaalbaarheid en sociale huur 26

7 Mogelijkheden tussen huur en koop 30

8 Verduurzaming en kwaliteit bestaande voorraad 34

Bijlage I: accenten in de behoefteraming 38

Bijlage II: nadere toelichting methodologie 39

Regio Arnhem-Nijmegen

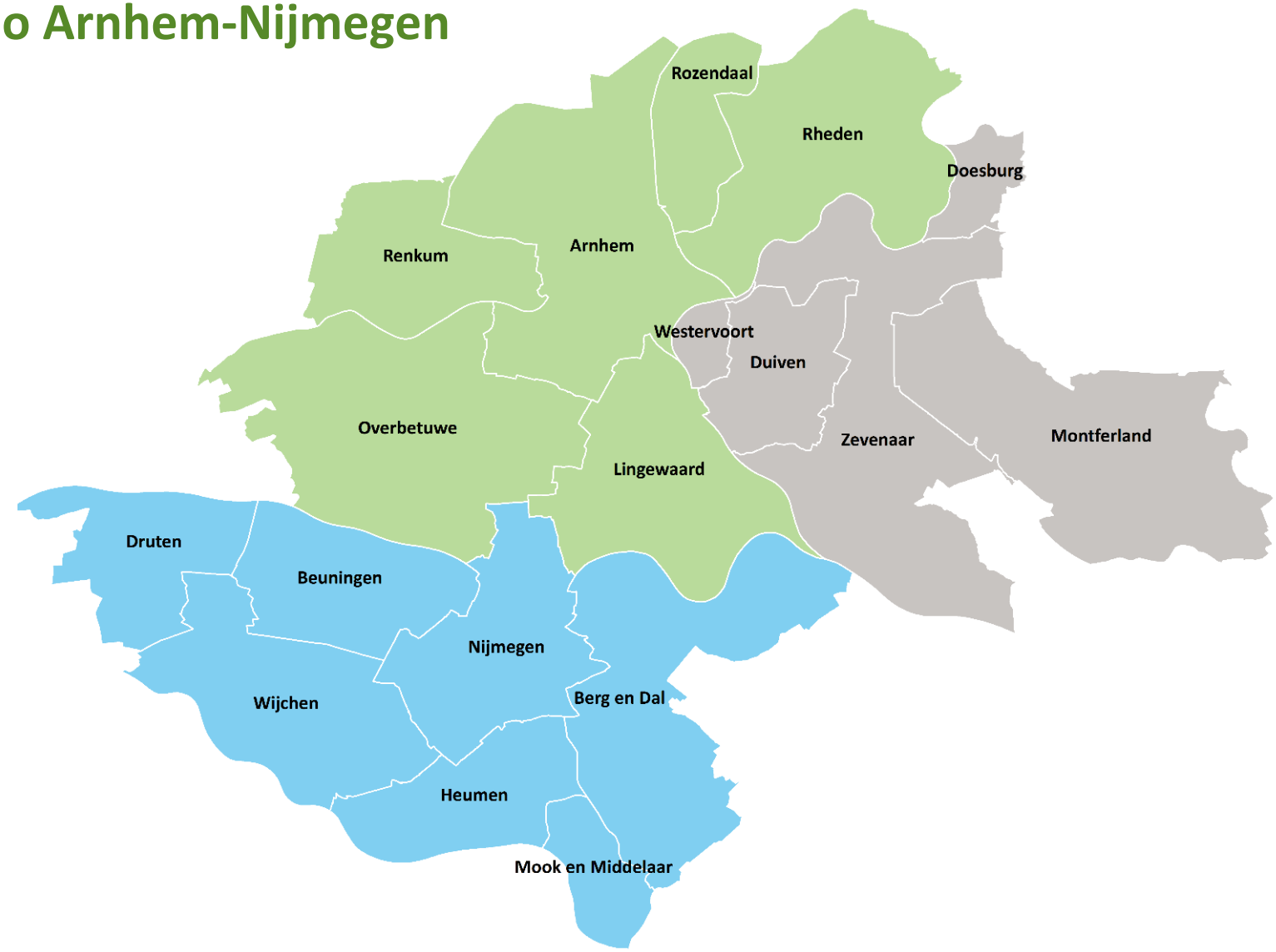

1 Inleiding

De gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen willen een actueel beeld van het functioneren van de woningmarkt. Met dit beeld willen zij sturing kunnen geven aan de gewenste woningbouwontwikkeling in de regio. In 2017 is een regionaal kwalitatief woningmarktonderzoek uitgevoerd. Nu wil de regio dit onderzoek actualiseren. In de (subregionale) woonagenda's is dit als afspraak vastgelegd; voor Arnhem e.o., Nijmegen e.o. en De Liemers.
Het nieuwe onderzoek moet een breed beeld schetsen van de regionale woningmarkt waarbij het zowel gaat om de aantallen als soort en prijsklassen van woningen. Daarnaast moet het onderzoek ook inzicht geven in de positie van verschillende inkomensgroepen in de regio; op gemeenteniveau en waar mogelijk naar wijken. De resultaten van het onderzoek moeten behulpzaam zijn bij de uitwerking van regionale woningmarktafspraken en de uitwerking van lokaal woonbeleid.

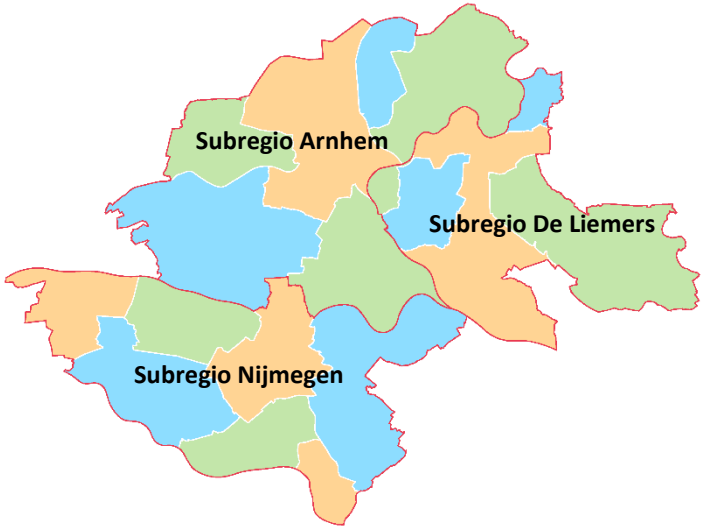

Companen heeft dit onderzoek uitgevoerd. Zij heeft dit onderzoek opgepakt in samenspraak met een werkgroep met een afvaardiging uit de drie subregio's en een afvaardiging namens de provincie. Daarnaast zijn uitkomsten getoetst en verdiept in samenspraak met alle gemeenten, corporaties, marktpartijen en provincie.

Vraagstelling

Met het onderzoek wil de regio actuele inzichten krijgen in de woningbehoefte. Met in het bijzonder een verdieping op de sociale huur, middenhuur en verduurzaming van de bestaande voorraad.
Het onderzoek moet daarmee inzicht bieden in:

- de opgaven op de woningmarkt naar huur/koop, prijsklassen en typen;
- de relatie tussen nieuwbouw en de bestaande woningvoorraad;
- voor de bestaande voorraad zicht op de toekomstwaarde in termen van energetische verbetering en levensloopgeschiktheid;
- met resultaten voor de korte termijn (tot 5 jaar), middellange termijn (tot 10 jaar) en indicatief de lange termijn (20 jaar).

Leeswijzer

We belichten in deze rapportage verschillende onderwerpen die van belang zijn voor de regionale woningmarktontwikkelingen. Het gaat dan om de groei van de woningbehoefte, samenstelling van de woningbehoefte, woonmilieus in de regio, behoefte aan sociale huur, kansen voor middengroepen en kwaliteit van de bestaande woningvoorraad. Deze onderwerpen zijn in deze rapportage successievelijk beschreven. Waar mogelijk is dit uitgewerkt per gemeente/wijk. De uitwerking per gemeente is vormgegeven in factsheets. In de bijlage van het onderzoek beschrijven we de gekozen aanpak.

2 Adviezen en schets dilemma's

Tempoversnelling met vinger aan de pols

De woningmarkt van Arnhem-Nijmegen staat onder druk. De woningbehoefte is dermate groot dat een tempoversnelling in productie nodig is: van 3.100 woningen per jaar (realisatie 2015-2018) naar 3.400 tot 3.900 woningen per jaar. Dit is inclusief het inlopen van een groot deel van het actuele woningtekort (circa 5.800 woningen tot 2030). Het tekort is verhoudingsgewijs het grootst in de regio Nijmegen, vervolgens in de regio Arnhem en daarna in De Liemers. Al zijn er ook de nodige subregiogrens overschrijdende verhuisbewegingen: mensen die vanuit Nijmegen naar de Overbetuwe of Lingewaard verhuizen, mensen die vanuit Arnhem naar Westervoort of Duiven verhuizen. Dit vraagt naast subregionale afstemming over woningbouw ook regionale afstemming.
Het zwaartepunt voor de korte termijn ligt op het zorgen voor voldoende nieuwbouw om in te spelen op de acute woningvraag. Dit vraagt om een tempoversnelling in de woningbouw. In de subregionale woonagenda's is vanuit de gemeenten en provincie een versnellingsambitie opgenomen voor de eerste jaren om het actuele woningtekort in te lopen. Tegelijkertijd is op (langere) termijn sprake van onzekerheden rond woningbouwplanning: bijvoorbeeld ten aanzien van conjunctuur, bereikbaarheid van de regio (A15) en ontwikkelingen buiten de regio (bijvoorbeeld in Utrecht). Deze onzekerheden vragen een vinger aan de pols (op basis van monitoring) en daarmee een flexibele adaptieve programmering gericht op te realiseren plannen.

Waarderen verschillende woonmilieus in de regio

Een gevarieerde aantrekkelijke woonomgeving en een goed woonaanbod zijn kwaliteiten van de regio. Verschillende woonmilieus hebben een verschillende functie in de ontwikkeling van de regio. Zo zien we woonmilieus die in trek zijn bij vestigers van buiten de regio en betekenis hebben voor het vestigingsklimaat. Terwijl andere woonmilieus juist betekenis hebben voor lokale gemeenschappen en lokale verbondenheid. Bij het vormgeven van beleid moet het meer gaan om het waarderen van verschillen tussen woonmilieus: met het benutten van de landschappelijke, stedelijke of dorpse kwaliteiten als kracht van het wonen in de regio. Dit vraagt een visie op de gewenste woonmilieus in de regio, vanuit omgevingskwaliteiten en het vestigingsklimaat van de regio.
Binnen de woonmilieus ligt er een gevarieerde opgave naar marktsegmenten (zie vervolg).

Oplossen van mismatches

Op de regionale woningmarkt is er een mismatch tussen vraag en aanbod.

Figuur 2.1: fricties vraag en aanbod bij optimale doorstroming 2019 - 2030

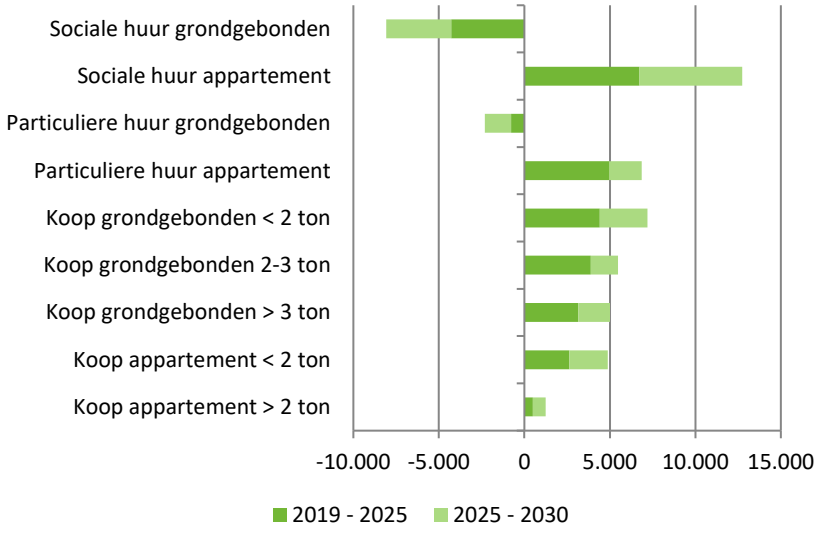

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

Dit is vooral het gevolg van het groeiende aantal kleine huishoudens. Dit vertaalt zich in een behoefte aan gemaksvriendelijke kleine woningen, zoals appartementen. In de sociale huursector is er in de hele regio een transformatieopgave van traditionele rijwoningen naar kleinere woningen voor 1- en 2-persoonshuishoudens. In de koopsector spreidt de behoefte zich over verschillende categorieën en prijsklassen. Per subregio zijn er accentverschillen in de behoefte. Zo is in de subregio Arnhem de behoefte aan middenhuur en koopappartementen relatief groot. In de subregio Nijmegen is de behoefte in de sociale huur groter, waar in De Liemers de opgave in het goedkope koopsegment juist groot is.

Bij een deel van de geconstateerde mismatches zullen marktpartijen en consumenten ervoor zorgen dat deze opgelost worden. Dat is niet bij alle segmenten even makkelijk. Bij sociale huur, middenhuur en goedkope koop is inzet van aanvullend instrumentarium nodig om realisatie van woningen te borgen.

- Op grond van diverse maatschappelijke trends ligt de totale regionale behoefte aan sociale huurwoningen tot 2030 tussen +4.400 woningen (0,4% welvaartsgroei) en +7.800 woningen (0% welvaartsgroei). Dit is tussen 10% en 20% van het aantal te bouwen woningen. Hierbij is rekening gehouden met de extramuralisering van instellingszorg, maar is nog geen rekening gehouden met bijvoorbeeld de komst van meer arbeidsmigranten, veranderend rijksbeleid (eventueel ruimere doelgroep voor sociale huur) of noodzakelijke compensatie van herstructurering of verkoop van sociale huurwoningen. Het is belangrijk om hierbij in regionaal verband af te stemmen op welke wijze de gemeenten en corporaties om willen gaan met het risico van tegenvallende economische groei voor de doelgroep die afhankelijk is van sociale huur. Daarbij is het lastig te reageren op een dergelijke achterblijvende economische groei. Dit kan ervoor pleiten uit te gaan van een voorzichtige raming van economische groei; en dus een hoger aantal sociale huurwoningen. Ook is het belangrijk af te stemmen hoe de behoefte idealiter over de regio gespreid is.
  Daarbij geldt dat veel woningzoekenden in de sociale huur lokaal of hoogstens subregionaal zoeken. Afstemming in het aanbod sociale huur zal dan ook vooral subregionaal moeten gebeuren.
- Voor mensen met een middeninkomen zijn sociale huurwoningen niet bereikbaar omdat hun inkomen te hoog is, terwijl zij ook niet in aanmerking komen voor koopwoningen omdat hun hypotheekmogelijkheden ontoereikend zijn. Hierdoor is er een groeiende vraag naar woningen in het middensegment. Vanuit de woonwens gaat het hierbij vooral om goedkope koopwoningen (12.000 woningen tot 2030, tot € 200.000). Dit betreft een complexe investerings- en beleidsopgave. Woningen in deze segmenten zijn snel te duur voor de doelgroepen door

continue prijsstijgingen. Bovendien geldt zeker bij goedkope koopwoningen dat er zorg moet zijn voor voldoende toekomstkwaliteit van deze woningen (energetisch, woonkwaliteit). Daarbij is veel bestaand aanbod van minder kwaliteit inmiddels duurder geworden. Ook voor die woningen is aandacht nodig bij toevoegingen in het goedkope segment (potentieel verlies concurrentiepositie bestaande voorraad). Er zijn diverse woonvormen die aansluiten bij deze vraag naar goedkope koop, zoals microwoningen (tiny- en skinny-houses, zie vervolg), woningen op erfpacht, maatschappelijk gebonden eigendom, etc.

Ook al is de eerste wens het kopen van een woning, het bestaande aanbod is vaak naar prijs niet meer passend. Een alternatief ligt, naast alternatieve koopvarianten, in de huursector. Om te komen tot vergelijkbare (betaalbare) woonlasten als bij goedkope koop, zou het dan gaan om (sociale) huurwoningen van rond € 600 tot € 650. In afspraken met beleggers verdient ook deze huurklasse aandacht. Daarnaast biedt de ruimte die de minister biedt om 15% van de sociale huurvoorraad toe te wijzen aan deze middeninkomens, vast te leggen in prestatieafspraken, hiervoor potentieel mogelijkheden. Dit betekent dan wel extra druk (en dus noodzakelijke toevoegingen) in de sociale huur om in deze vraag te voorzien.

Naast goedkope koop zien we bij deze middeninkomens een behoefte aan vrije sector huurappartementen (5.000 woningen tot 2030, grotendeels tot € 1.000). In de middenhuur zien we wel particuliere beleggers woningen opkopen. Door de druk op dit deel van de markt dreigt ook hier de prijs snel hoger te worden; te hoog voor de middeninkomens.

- Niet alle woningzoekenden kiezen voor een traditionele woonvorm. Een deel zoekt specifieke woonvormen als tiny-houses, hofjeswoningen, etc. Het gaat in aantallen om een nichemarkt; mogelijk deels vanwege onbekendheid. In beleid zou er ruimte moeten zijn om in kleine aantallen woningen voor deze wensen toe te voegen.

Goedkope koop en middenhuur vraagt inzet van aanvullend instrumentarium: bijvoorbeeld in de vorm van een doelgroepenverordening, bestemmingsplannen met aandeel sociale huur, middenhuur, goedkope koop, speciale bouwvormen (klein bouwen), tijdelijke woonvormen, gezamenlijke werving van beleggers, afspraken met beleggers/ontwikkelende partijen, grondbeleid, etc.

Verduurzaming en kwaliteit bestaande voorraad

Meer dan 90% van de woningvoorraad van 2030 staat er nu al. Waar de vorige conclusies het accent legden op gewenste toevoegingen, is het belangrijk om ook de zorg voor de bestaande woningvoorraad en woonwijken te agenderen. In de analyses hebben we daarvoor enkele indicaties gegeven.

Het is waardevol nader te onderzoeken waar extra inzet wenselijk is om deze woningvoorraad te verbeteren. Op basis van een selectie van vraag- en aanbodindicatoren kunnen we een eerste richting geven voor gebieden waar een vernieuwingsopgave aan de orde is. Bij verhuizing en komst van nieuwe bewoners ligt een kans voor een versnelling in de verduurzaming en kwaliteitsverbetering. In gebieden waar veel ouderen wonen (met een risico van achterstand in onderhoud) en oudere woningen samenvallen, liggen hiervoor kansen door nieuwe bewoners te stimuleren hun woningen aan te passen. Dit kan een impuls krijgen via een gebiedsgerichte aanpak.

3 Groei regionale woningbehoefte

De woningmarkt van Arnhem-Nijmegen staat onder druk. De woningbehoefte is dermate groot dat een tempoversnelling in productie nodig is: van 3.100 woningen per jaar naar 3.400 tot 3.900 woningen per jaar. Dit is inclusief het inlopen van een groot deel van het actuele woningtekort (circa 5.800 woningen tot 2030), waarbij het een keuze is in welke mate en in welk tempo de regio dit tekort wil inlopen.
In de regio Nijmegen is de druk het hoogst, in De Liemers het laagst. Daarbinnen is het actuele woningtekort het grootst in de steden Arnhem en Nijmegen. Het tempo van ontwikkeling is daarbij sterk afhankelijk van de economische conjunctuur. Dit betekent dat de gemeenten er ook rekening mee moeten houden dat de groei op enig moment minder groot is. Dit vraagt een vinger aan de pols en een flexibele adaptieve programmering gericht op te realiseren plannen.

Woningmarkt onder druk

Een belangrijk vertrekpunt voor de regio Arnhem-Nijmegen is dat de regio te kenmerken is als een woningmarkt onder hoge druk. Op grond van marktindicatoren heeft BPD (Bouwfonds Property Development) een kaart samengesteld waarin de druk tussen regio's vergeleken wordt.
In recente analyses van het rijk blijkt dat de subregio Nijmegen te kenmerken is als regio met een relatief hoog woningtekort. Dit geldt in mindere mate ook voor de subregio Arnhem. Voor De Liemers geldt dit minder. Al zijn er binnen de subregio's de nodige verschillen. Zo zien we in verschillende indicatoren dat de stedelijke gebieden van Arnhem en Nijmegen een hogere woningmarktdruk kennen dan de meer suburbane en landelijke gemeenten. In De Liemers zien we dat Westervoort en Duiven een grotere woningmarktdruk hebben vanwege de samenhang met de Arnhemse woningmarktregio.

Gelet op de huidige ervaren druk op de woningmarkt heeft de rijksoverheid als één van haar speerpunten opgenomen dat de woningproductie omhoog moet. Dit krijgt in enkele stedelijke regio's vorm via een woondeal. Ook de Provincie Gelderland wil samen met de regio's werken aan deze tempoversnelling. Dit onderzoek biedt mede een bouwsteen om hier verder handen en voeten aan te geven.

Figuur 3.1: druk op de regionale woningmarkt in twee beelden, links drukindicator BPD (rood = hoge druk op de woningmarkt, blauw = beperkte druk op de woningmarkt), rechts verdeling actueel regionaal tekort aan woningen

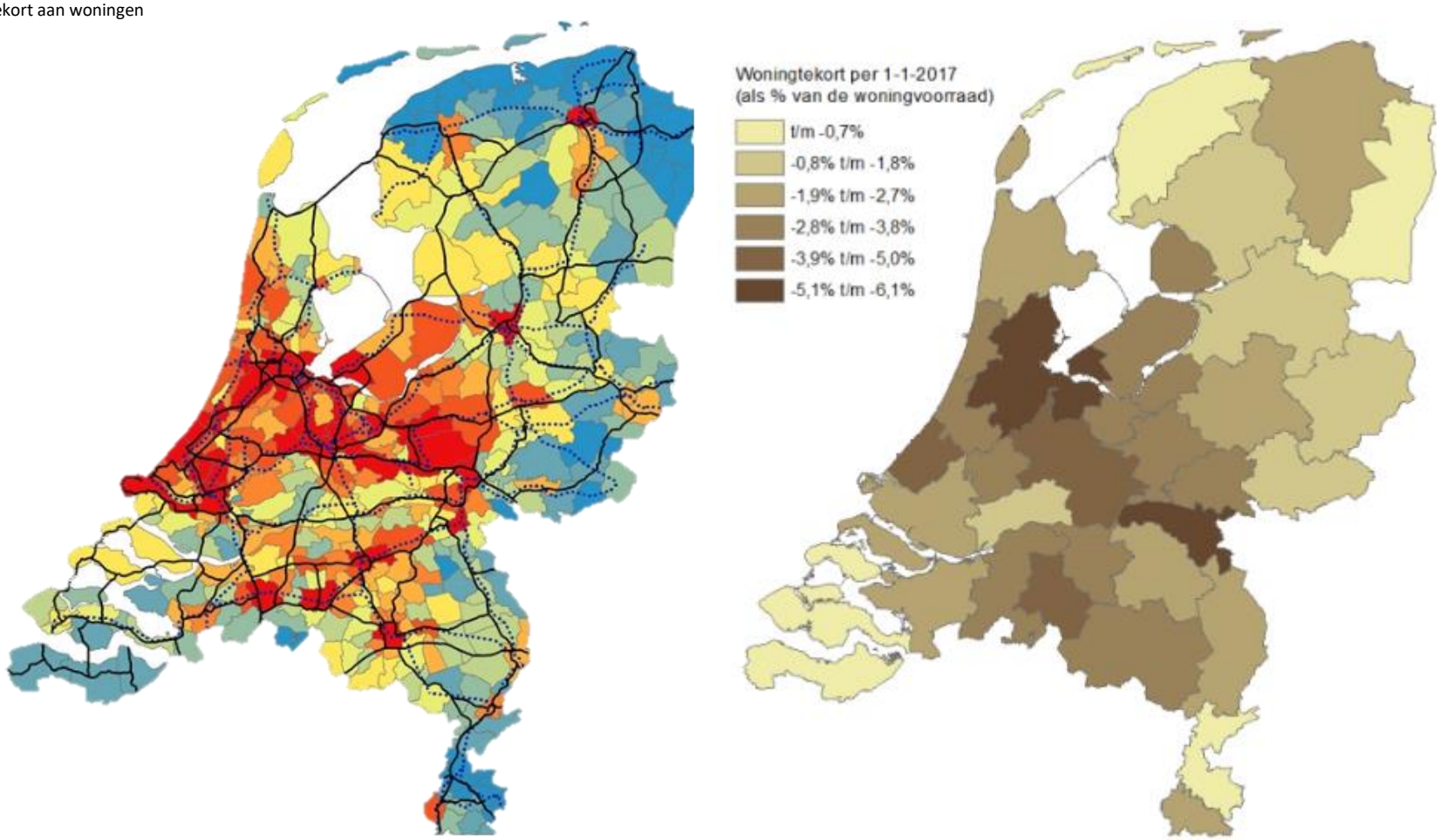

Bron: BPD (links), Ministerie BZK 2018 (rechts).

De Provincie Gelderland heeft een recente prognose uitgewerkt voor de verschillende regio's. Volgens deze prognose kent de regio Arnhem-Nijmegen tot 2040 nog een groei van 36.700 huishoudens. Het leeuwendeel van deze groei zien we in de periode tot 2025: 22.700 huishoudens. Na 2030/2035 vlakt de groei af.

De woningbehoefte wordt niet alleen bepaald door de huishoudensgroei. Nu al zijn er huishoudens die een woning wensen, maar deze niet kunnen vinden. Dit betreft in de benadering van het rijk 25-plussers die lang bij ouders thuis, op kamers of in recreatiewoningen wonen of logeren bij familie of vrienden. Dit duiden we aan als het actuele woningtekort. Dit woningtekort verschilt tussen de delen van de regio. In de subregio Nijmegen wordt deze geraamd op 7,1% van de woningvoorraad, in de subregio Arnhem op 4,1% en in De Liemers op 2,0%. Ook deze huishoudens zoeken de komende jaren een huis.

Figuur 3.2: bevolkingsontwikkeling van betekenis voor woningbehoefte op termijn

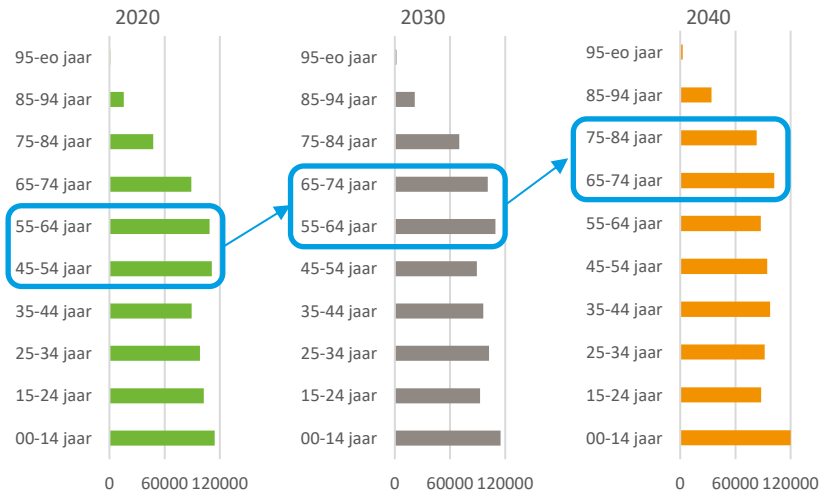

Bron: Provincie Gelderland 2019.

Volgen huishoudensgroei, verminderen woningtekort

Voor de regionale huisvestingsopgave is het wenselijk enerzijds in te spelen op de groei van het aantal huishoudens, anderzijds in te spelen op het gedeeltelijk oplossen van het woningtekort. Vanuit de rijksoverheid is een algemeen gangbaar uitgangspunt dat een woningtekort van 1,5% tot 2% staat voor een gezond functionerende woningmarkt (bron: PBL, Planbureau voor de Leefomgeving). In dat geval is er nog enige schaarste wat onder meer bijdraagt aan het waardebehoud van vastgoed. Daarom hanteren we als aanname in de analyses een inloop tot een tekort tot 2%. Deze inloop spreiden we gelijkmatig over de periode tot 2030.

Figuur 3.3: woningbehoefte subregio's 2019 - 2040, huishoudensgroei + inloop woningtekort

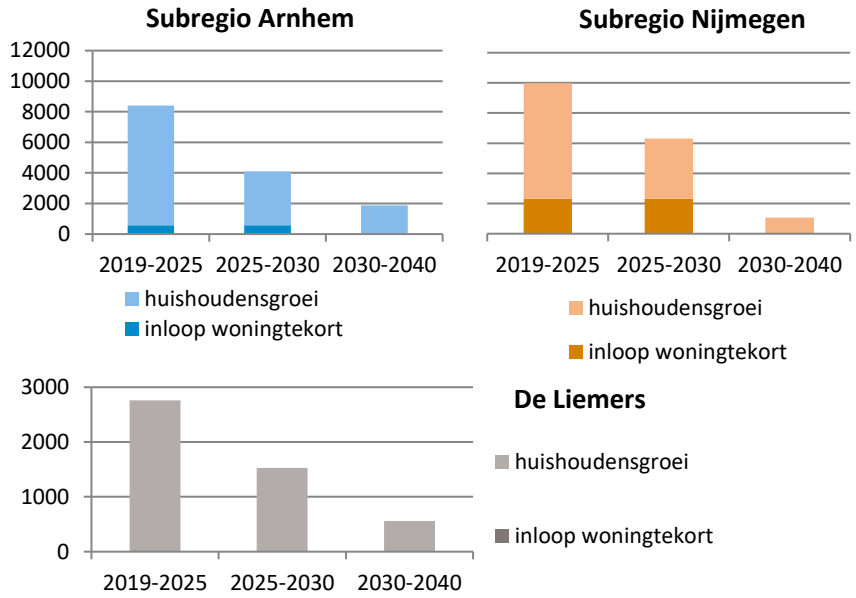

Bron: provinciale prognose, inclusief inloop woningtekort.

De overzichten laten eerst een behoorlijke woningbehoefte zien. De mogelijke inloop van het woningtekort speelt op korte termijn en spreidt zich over de regio. De exacte verdeling per gemeente is indicatief. Daarom hebben we alleen het subregionale getal hier opgenomen (in de factsheets is een indicatieve vertaling per gemeente meegenomen). Na de sterke groei de komende jaren is op termijn de groei van de woningbehoefte minder groot. Oorzaak hiervan is dat veel babyboomers dan reeds een klein huishouden vormen waardoor de gezinsverdunning nog beperkt is. Ook verlaat deze (grote) generatie dan de woningmarkt (zie figuur 3.2). Dan worden ook de doorrekeningen onzekerder.

In de subregio Nijmegen is deze teruggang relatief groot. De gemeente Nijmegen heeft dit nader geanalyseerd. Zij stellen vast dat Nijmegen een blijvende instroom van studenten (inclusief internationale studenten) kent. De instroom die de gemeente Nijmegen na 2030 prognosticeert komt in deze cijfers niet terug. Tussen 2030 en 2040 gaat het in Nijmegen om een behoefte van 250 tot 500 woningen per jaar. Gelet op de continue instroom van studenten is dat een waarschijnlijke ontwikkeling die onvoldoende in de provinciale prognose (op basis van Primos 2019) terugkomt.

Tabel 3.1: woningbehoefte per gemeente in beeld 2019 - 2040

	Inloop woningtekort tot 2%	Huishoudensgroei 2019 - 2025	Huishoudensgroei 2025 - 2030	Huishoudensgroei 2030 - 2040
Subregio Arnhem	**1.150**	**7.830**	**3.530**	**1.880**
Arnhem		4.500	2.370	1.520
Lingewaard		1.130	430	200
Overbetuwe		1.400	410	180
Renkum		420	130	0
Rheden		340	150	10
Rozendaal		40	40	-30
Subregio Nijmegen	**4.100**	**7.660**	**3.980**	**1.070***
Berg en Dal		470	210	100
Beuningen		540	160	110
Druten		450	290	200
Heumen		180	110	-40
Mook en Middelaar		210	80	30
Nijmegen		5.240	2.770	480
Wijchen		570	360	190
Subregio De Liemers	**0**	**2.760**	**1.530**	**560**
Doesburg		50	30	-10
Duiven		330	120	120
Montferland		990	520	30
Westervoort		290	80	20
Zevenaar		1.100	780	400

Bron: provinciale prognose, inclusief inloop woningtekort Primos 2019.

Rekening houden met veranderlijke tijden

Uit de cijfers blijkt een urgentie om op korte termijn een flinke bouwproductie te realiseren. De mate waarin de regio daarbij het woningtekort wil inlopen is een beleidskeuze. In het huidige tijdsgewricht van druk op de woningmarkt ligt het voor de hand te koersen op een versnelling van woningbouw. Tot 2025 zouden in de regio jaarlijks ruim 3.400 woningen toegevoegd moeten worden voor de huishoudensgroei en nog eens ruim 500 woningen voor inloop woningtekort naar 2% in 2030. De realisatie de afgelopen vier jaar lag lager; gemiddeld 3.100 toegevoegde woningen per jaar. Om in te spelen op de geraamde behoefte is een tempoversnelling noodzakelijk. Tegelijkertijd zien we ook dat de behoefte fluctueert met de economie. Tijdens de economische crisis lag de productie substantieel lager; door gebrek aan koopkrachtige vraag. Dat zegt minder over de woningbehoefte dan over de economische conjunctuur. Maar ook nieuwe ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de woningbehoefte. Zo kan het doortrekken van de A15 richting De Liemers de bereikbaarheid in delen van de regio vergroten, wat invloed kan hebben op de spreiding van de woningbehoefte.

Deze onzekerheden leren ons ook dat we de ramingen met enige voorzichtigheid moeten hanteren. Op dit moment is de behoefte groot. Door economische conjunctuur kan dit per periode verschillen. Het is daarom enerzijds wenselijk om in deze tijd in te spelen op de aanwezige behoefte en anderzijds om een vinger aan de pols te houden. Monitoren van bijvoorbeeld de inloop van het woningtekort is dan ook het advies.

4 Diversiteit aantrekkelijke woonmilieus

Een gevarieerde aantrekkelijke woonomgeving en goed woonaanbod zijn kwaliteiten van de regio. Een goed functionerende woningmarkt is dan ook van belang voor woningzoekenden en heeft ook betekenis voor het regionale vestigingsklimaat, bereikbaarheid en voorzieningen. Verschillende *woonmilieus* hebben een verschillende functie in de ontwikkeling van de regio, blijkend uit de *leefstijlen* die er naar toe trekken. Zo zien we woonmilieus die in trek zijn bij vestigers van buiten de regio en zo betekenis hebben voor het vestigingsklimaat; zoals Arnhem, Nijmegen, Oosterbeek, Rozendaal, Velp, Berg en Dal, Beek en Malden. Terwijl andere woonmilieus juist betekenis hebben voor lokale gemeenschappen en lokale verbondenheid; dit zien we op veel plekken in De Liemers, De Betuwe en in stadswijken. De steden hebben een functie voor een breed palet aan starters op de woningmarkt. Het waarderen van de verschillende woonmilieus zorgt ervoor dat iedereen iets van zijn gading vindt in delen van de regio. Het pallet aan woonmilieus is daardoor een kracht van de regio: dus meer aansluiten bij de aanwezige omgevingskwaliteiten.

Roltrapregio Arnhem-Nijmegen

De regio Arnhem-Nijmegen bestaat uit verschillende woonmilieus. Daarbij zien we een regionale woningmarkt die werkt als een roltrapregio. Jongeren komen via de steden Arnhem en Nijmegen de regio in en verhuizen vervolgens als gezin naar regiogemeenten. Daarbij blijkt de regio een aantrekkelijk woongebied voor nieuwkomers. Toch zien we binnen dit meer globale plaatje een aantal meer specifieke functies op de regionale woningmarkt.

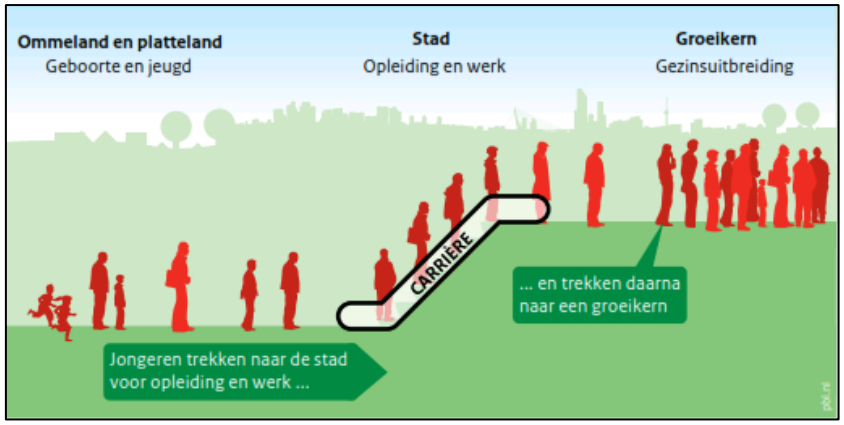

Steden veel doorstroming, woonmilieus rond de stad meer vestiging van buiten

De steden Arnhem en Nijmegen kennen een zeer dynamische woningmarkt, waar mensen binnen de gemeente in meerdere stappen verhuizen om wooncarrière te maken. De doorstroming binnen de gemeente is hier relatief groot. Het aantal vestigers is weliswaar groot, maar ten opzichte van doorstromers beperkt. De gemeenten rondom de steden laten een meer stabiele bewoning zien.

Om dit nader te duiden hebben we per wijk in beeld gebracht waar mensen bij verhuizing vandaan komen. Dit geeft een beeld van de regionale woningmarkt.

Figuur 4.1: verhouding tussen verhuizers uit de regio (binnenverhuizers) en verhuizers van buiten de regio (vestigers)

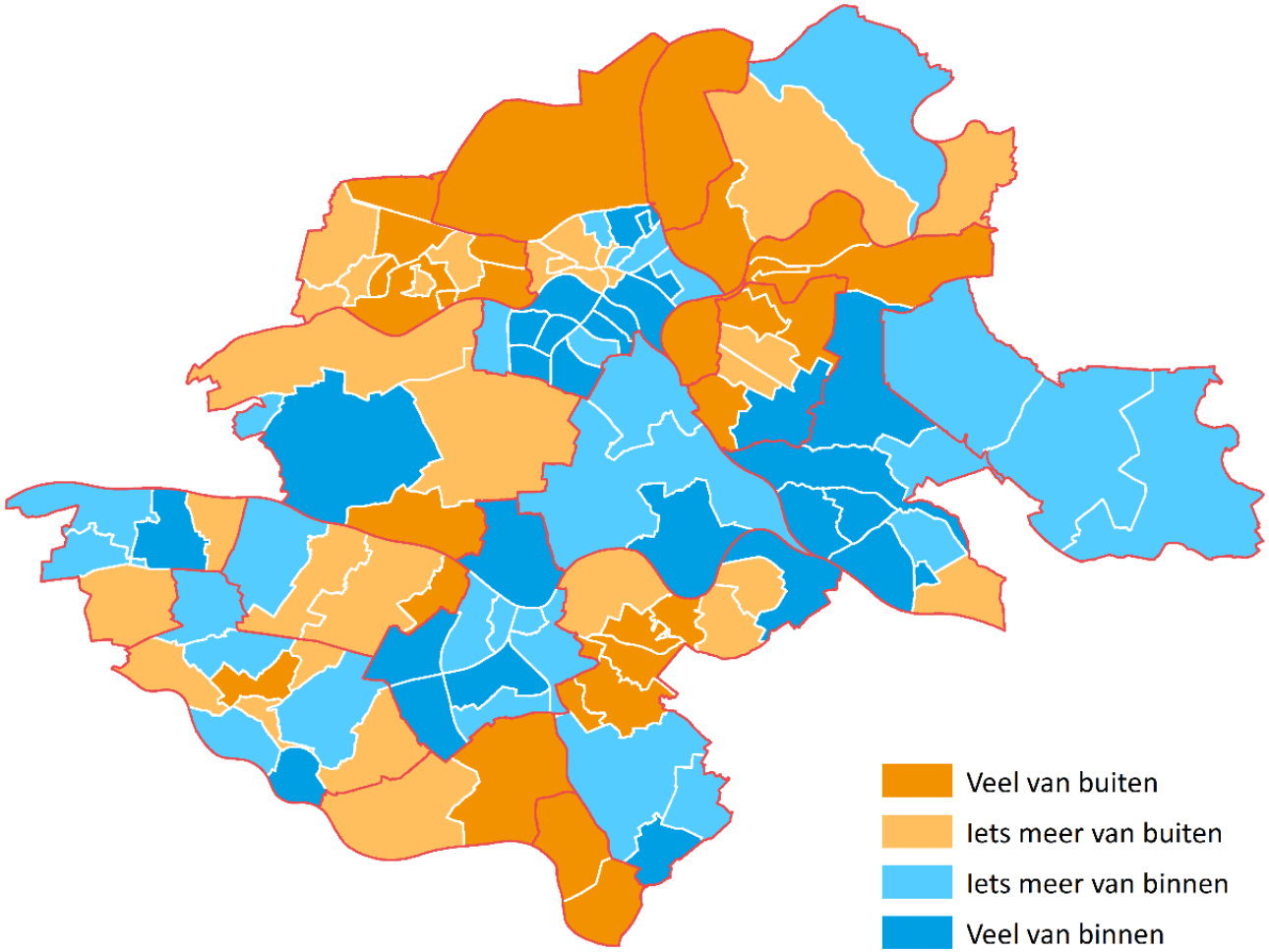

Bron: CBS-Microdata.

Uit deze kaart blijkt dat er binnen de gemeenten Arnhem en Nijmegen veel doorstroming is (ten opzichte van vestigers van buiten de regio). Ook in De Liemers en in delen van de Betuwe zien we verhoudingsgewijs veel verhuizingen van binnen de regio. Kernen als Oosterbeek, Doorwerth, Rozendaal, Velp, Westervoort, Beek, Berg en Dal en Malden trekken veel vestigers van buiten de regio. Dit zijn in belangrijke mate ook kernen met een aanbod van duurdere koopwoningen. Leefstijl is hierbij een verklarende factor.

Leefstijlen per locatie

Er zijn verschillende leefstijlbenaderingen die inzicht bieden in keuzes van woonconsumenten. Vertrekpunt hierbij is de waardeoriëntatie van huishoudens. In grote lijnen is daarbij onderscheid te maken tussen leefstijlen met een meer traditionele waardeoriëntatie (rust, veiligheid, wonen met bekenden) en een (post-)moderne waardeoriëntatie (beleving, diversiteit, individualistisch). Een ander onderscheid betreft de statusgevoeligheid van leefstijlen. De verschillende waarden zijn weergegeven in de volgende figuur. Voor een nadere uitleg van de leefstijlgroepen verwijzen wij u naar de bijlage.

We hebben de oriëntatie van leefstijlen per wijk in beeld gebracht. Daaruit blijkt dat voor starters leefstijl niet zozeer onderscheidend is. Bij starters is de stad in grote mate in trek. Bij doorstromers is dit onderscheid er wel. Juist de gebieden die in trek zijn bij doorstromers van buiten de regio trekken leefstijlen met een post-moderne waardeoriëntatie en/of hoge statusgevoeligheid. Gebieden die meer lokaal woningzoekenden trekken, kenmerken zich meer door een traditioneel waardepatroon.

In de bijlage is per gemeente aangegeven welke leefstijlen volgens deze benadering dominant aanwezig zijn.

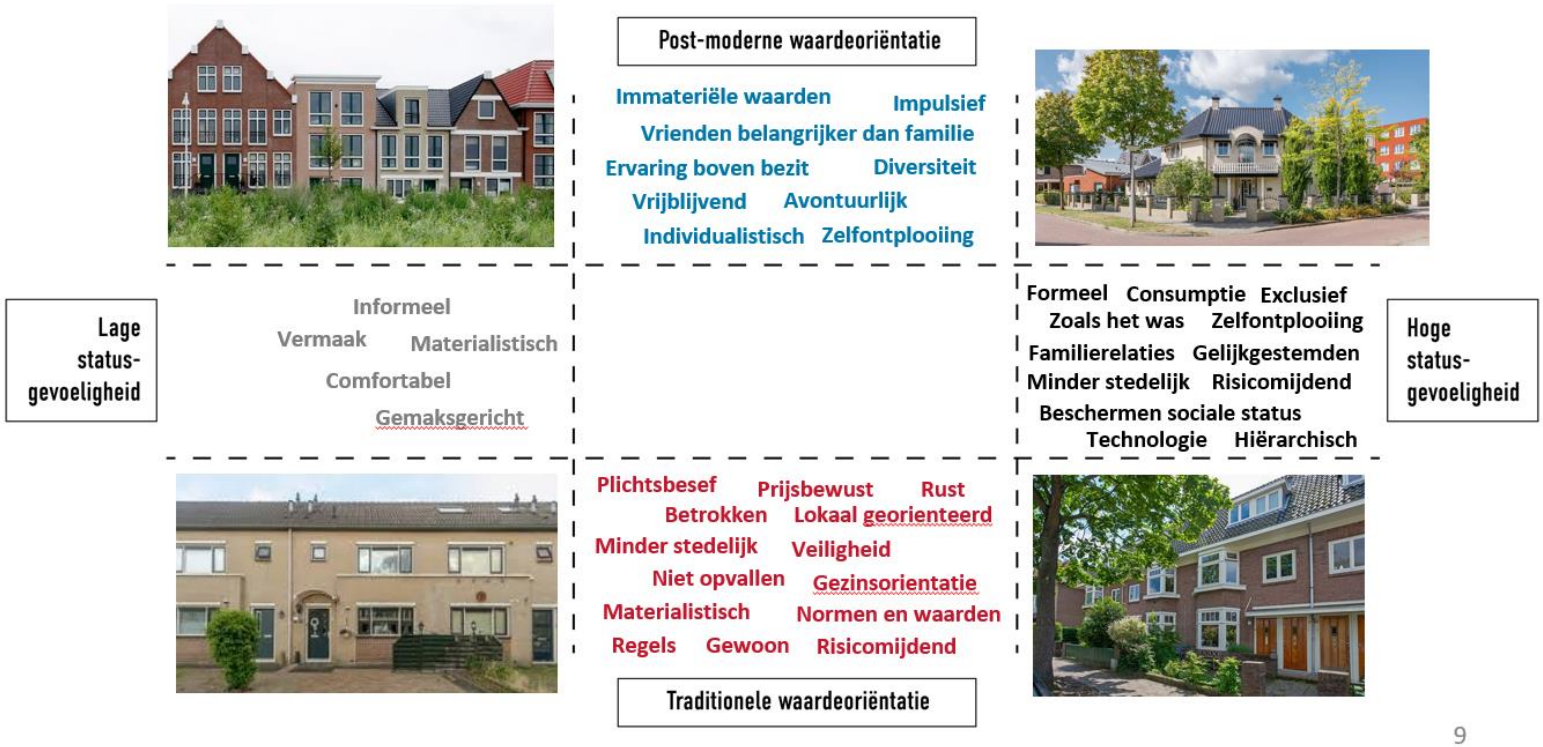

9

Figuur 4.2: waardeoriëntatie verschillende leefstijlen in de regio (2008 - 2017), percentage van totaal aantal starters en doorstromers

Starters (post-)moderne waardeoriëntatie

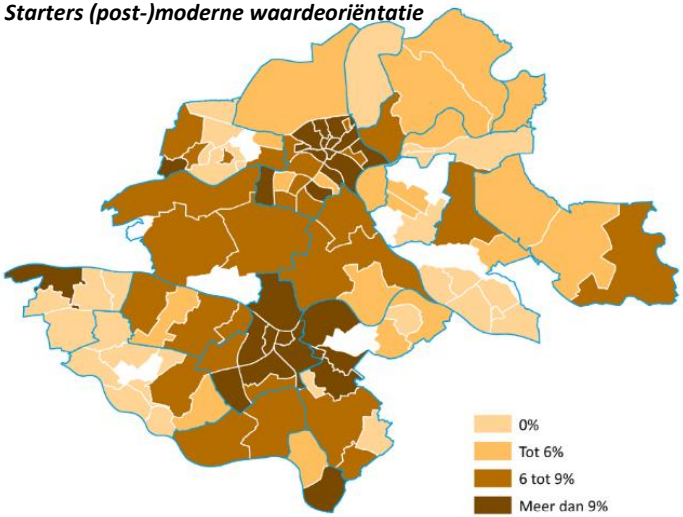

Doorstromers (post-)moderne waardeoriëntatie

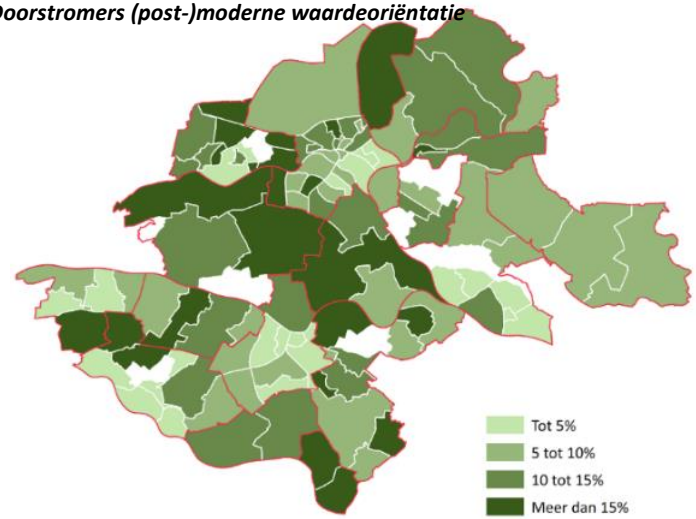

Starters traditionele waardeoriëntatie

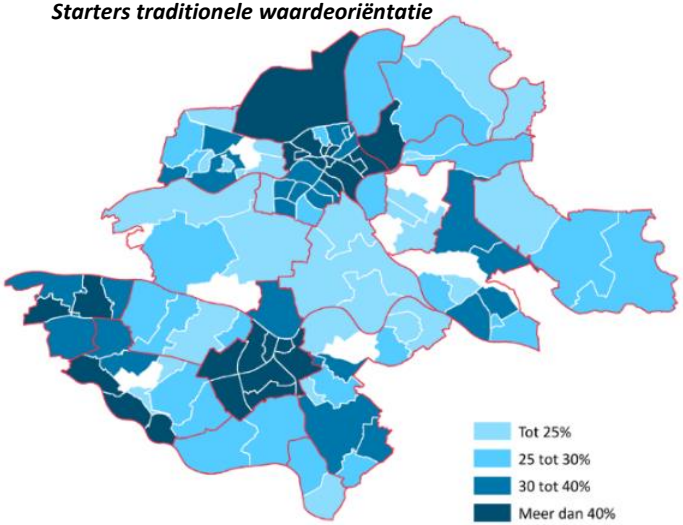

Doorstromers traditionele waardeoriëntatie

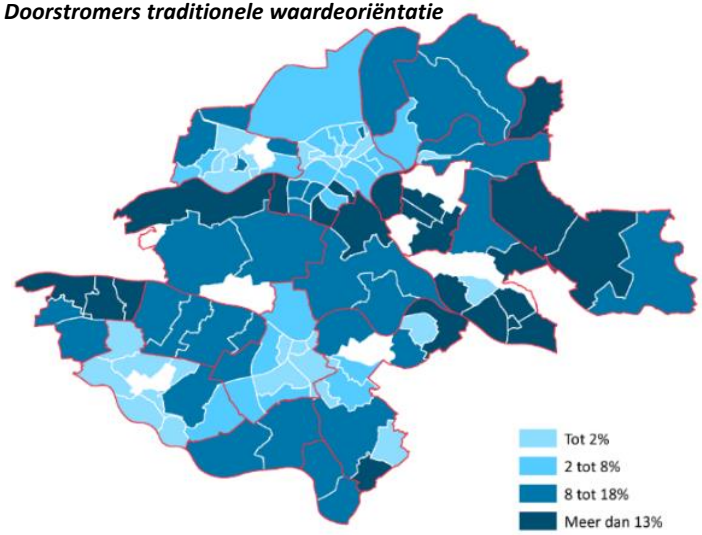

**Voor de witgekleurde gebieden zijn onvoldoende beschikbare gegevens om representatieve uitspraken te doen.*

Bron: CBS-Microdata, bewerking Companen.

Juist in enkele gebieden met veel vestigers zien we specifieke leefstijlen naar voren komen. Dit betekent voor het (sub)regionale woonbeleid dat er onderscheid te maken is naar woonmilieus die kansrijker zijn voor het aantrekken van nieuwkomers en woonmilieus die meer betekenis hebben voor lokale woningzoekenden. Hierbij speelt niet alleen de woning een rol, maar veel meer nog omgevingskwaliteiten zoals uitstraling, bereikbaarheid, voorzieningen, nabijheid natuur en recreatie, afstand tot werkgelegenheid of onderwijs. In de subregionale woonagenda's is het daarom van belang de woonopgaven niet alleen in termen van woningtypen te formuleren, maar nadrukkelijk ook in andere omgevingskwaliteiten.

Het meest kansrijk daarbij is om in de profilering van gebieden aan te sluiten bij het versterken van de huidige kwaliteiten. Dat biedt mensen keuzemogelijkheden waarmee optimaal aangesloten wordt bij de lokale en regionale woonbehoefte. In regionaal verband is afstemming van (woonmilieu)kwaliteiten daarom wenselijk.

Er ligt daarmee ook een basis voor het verbinden van economisch vestigingsbeleid en het te formuleren woonbeleid. Zo is aan te geven welke waarden, en daarmee ook welk woonproduct, potentieel kansrijk is vanuit de profilering van de regio: in grote lijnen betreft dit de minder stedelijke woonmilieus op het zand van de Veluwe en het Rijk van Nijmegen, waarbij bijvoorbeeld de landschappelijke kwaliteit en bereikbaarheid volgens deelnemers aan het marktpanel belangrijke kwaliteiten zijn.

5 Mismatch van vraag en aanbod om op te lossen

De mismatch tussen vraag en aanbod op de regionale woningmarkt wordt steeds groter. Dit is vooral het gevolg van het groeiende aantal kleine huishoudens. Dit vertaalt zich in een behoefte aan gemaksvriendelijke kleine woningen, zoals appartementen. In de sociale huursector is er in de hele regio een transformatieopgave van traditionele rijwoningen naar kleinere woningen voor 1- en 2-persoonshuishoudens. In de koopsector spreidt de behoefte zich over verschillende categorieën en prijsklassen. Per subregio en binnen subregio's zijn er accentverschillen in de behoefte. Zo is in de subregio Arnhem de behoefte aan middenhuur en koopappartementen relatief groot. In de subregio Nijmegen is de behoefte in de sociale huur groter, waar in De Liemers de opgave in het goedkope koopsegment juist groot is.

Koop- en huurmarkt onder druk

Voor de koop- en huurmarkt zijn er verschillende indicatoren voor de druk op de woningmarkt. Uit deze indicatoren blijkt een oplopende druk in de koop- en huurmarkt, maar ook een spreiding van deze druk.

Koopmarkt hogere prijzen afnemend aanbod

Dit blijkt voor de koopsector uit oplopende verkoopprijzen en een groeiend aantal transacties. De sterk gestegen gemiddelde verkoopprijzen komen enerzijds door prijsstijgingen bij bepaalde woningen, anderzijds doordat het aantal verkochte dure (waaronder vrijstaande) woningen is toegenomen (waardoor de gemiddelde verkoopprijs stijgt). Het aantal transacties neemt recent weer af. Dit komt door minder passend aanbod, wat blijkt uit een afnemende keuzemogelijkheid van woningzoekenden die opteren voor een koopwoning.

Figuur 5.1: gemiddelde transactieprijs (boven) en aantal transacties (onder) 2008 - 2018

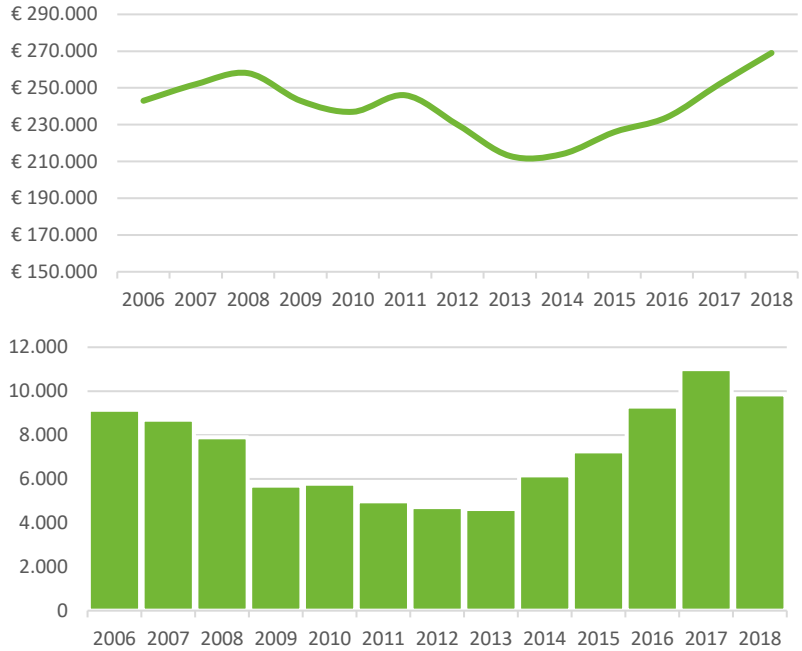

Bron: Woningmarktcijfers.nl.

Figuur 5.2: keuze-index koopwoningen 2018-2019, (index rond 6-8 staat voor gezonde marktspanning, lager dan een 6 is een overspannen markt)

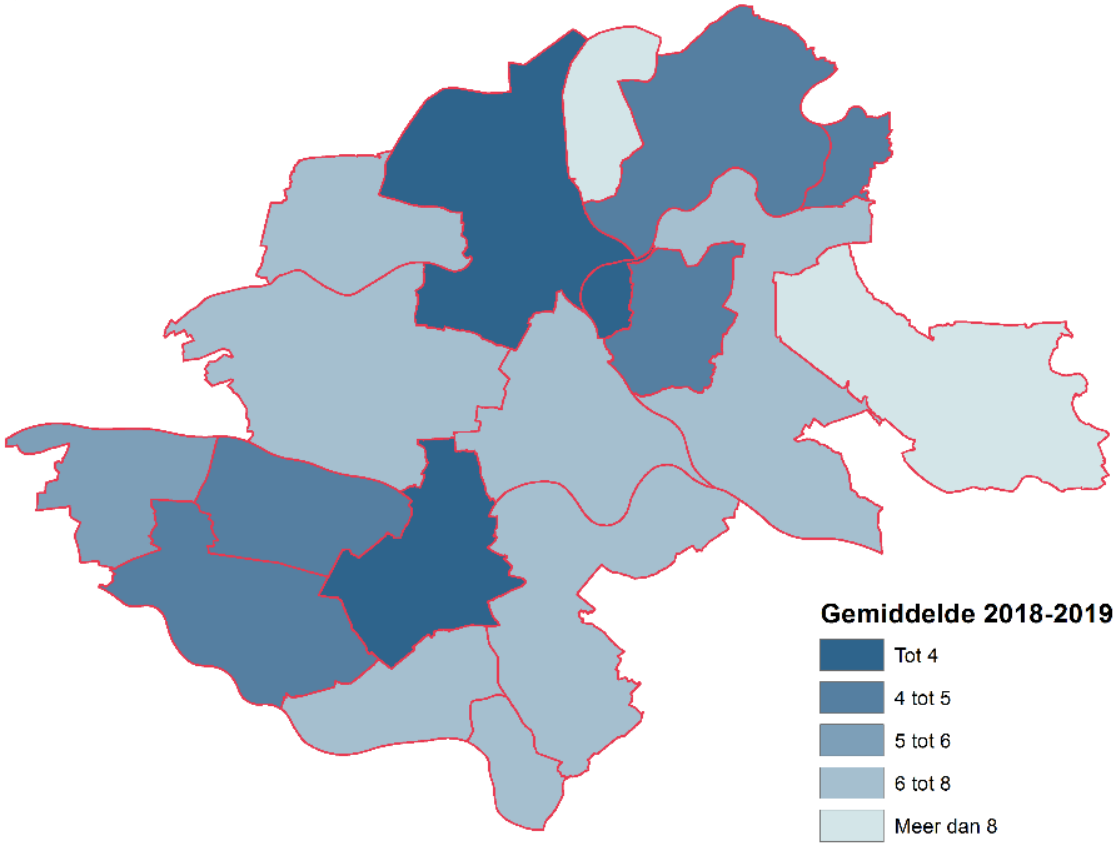

Bron: woningmarktmonitor Gelderland.

Met name in en rond Arnhem en Nijmegen is de spanning op de koopwoningmarkt relatief groot. In de gemeenten Rozendaal en Montferland is de spanning relatief beperkter. In Rozendaal komt dit door het specifieke (dure) woonmilieu waardoor deze gemeente een selectieve vragersgroep trekt, in Montferland is waarschijnlijk een behoorlijk woningaanbod hierin bepalend.

Druk sociale huur woningcorporaties in centrumgemeenten

Figuur 5.3: gemiddeld aantal reacties op vrijkomende sociale huurwoningen woningcorporaties 2018

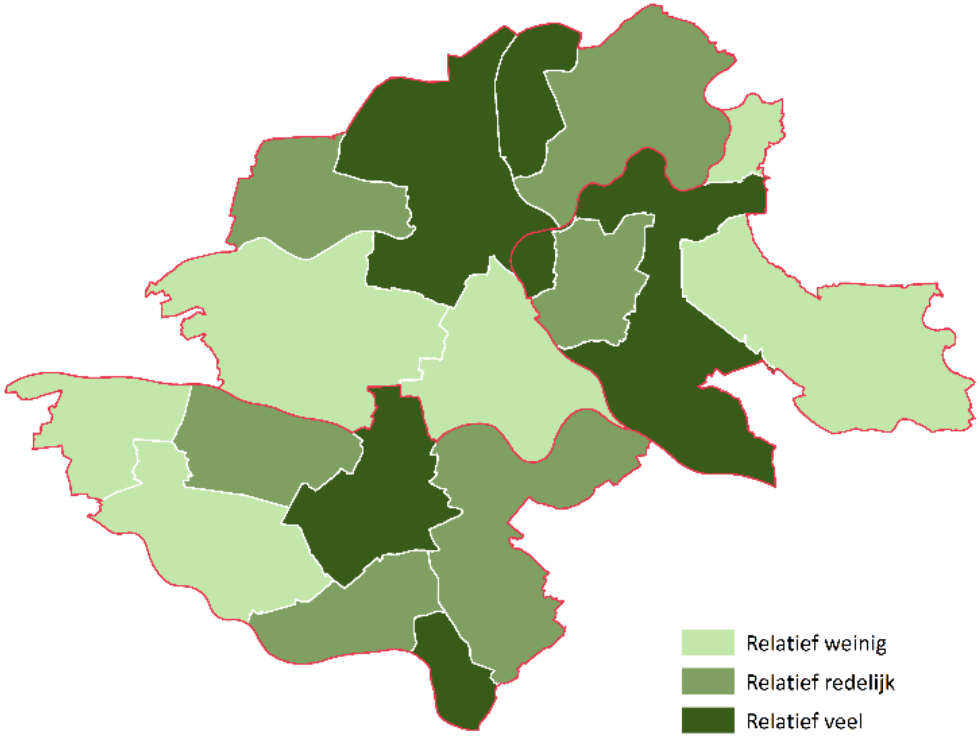

Bron: Enserve.

In de sociale huur zien we een vergelijkbaar patroon van druk in de grote steden en minder druk in de meer landelijke gemeenten. Uitzonderingen zijn de gemeenten Mook en Middelaar, Westervoort, Zevenaar en Rozendaal waar veel reacties zichtbaar zijn op vrijkomende huurwoningen; waarschijnlijk door gebrek aan aanbod en/of beperkte doorstroming waardoor weinig woningen beschikbaar komen. Ook verkoop en herstructurering van sociale huur-woningen zijn bepalend voor een hogere druk op de sociale huursector.

Toekomstige woningbehoefte in beeld

De bevolking verandert van samenstelling: meer kleine huishoudens meer ouderen. Daarnaast zien we dat mensen een (veranderende) woonwens hebben. Wij hebben een analyse gemaakt van de verwachte verhuizingen op de regionale woningmarkt. Daarbij zijn we uitgegaan van feitelijke verhuisbewegingen per doelgroep en het feitelijke aanbod dat zij in de bestaande voorraad achterlaten. Dit hebben we geïndexeerd naar de prijsniveaus anno medio 2019. Voor de woonwensen sluiten we aan bij de resultaten van het landelijke woningmarktonderzoek WoON2018. Zo krijgen we een beeld van de gewenste woonsituatie voor verschillende groepen. Op basis van demografische ontwikkelingen hebben we dit vertaald naar een veranderende woningvraag.

Figuur 5.4: woonwensen verschillende doelgroepen 2019 - 2025

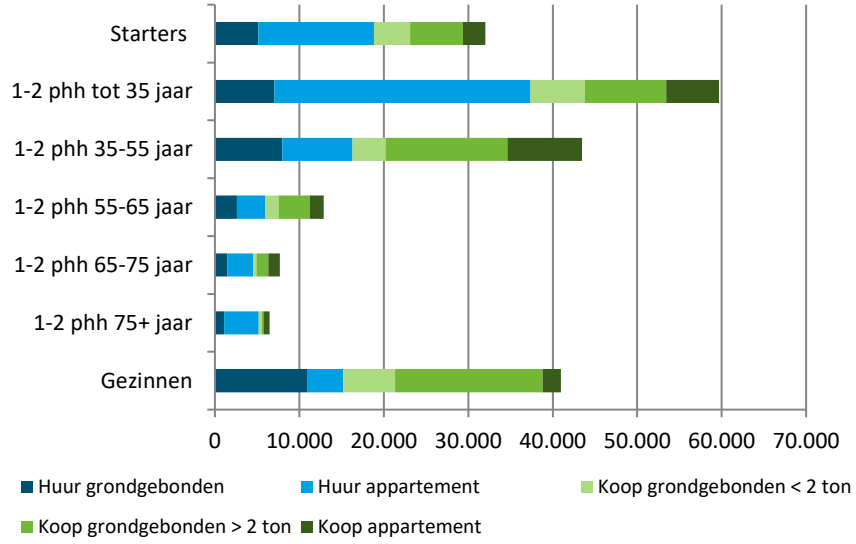

Bron: WoON2018, bewerking Companen.

De vraag van kleine huishoudens richt zich in belangrijke mate op appartementen. De vraag van ouderen is daarbij relatief klein, maar neemt door de vergrijzing wel in omvang toe.

Hiermee krijgen we per subregio in beeld waar bij optimale doorstroming de mismatches tussen vraag en aanbod zich voor gaan doen. Deze vraag vertaalt zich als volgt naar fricties op de regionale woningmarkt.

Figuur 5.5: fricties vraag en aanbod bij optimale doorstroming, inclusief inloop actueel woningtekort 2019 - 2030 (kleur van pijlen verwijzen naar kleur toelichtende tekstvakken)

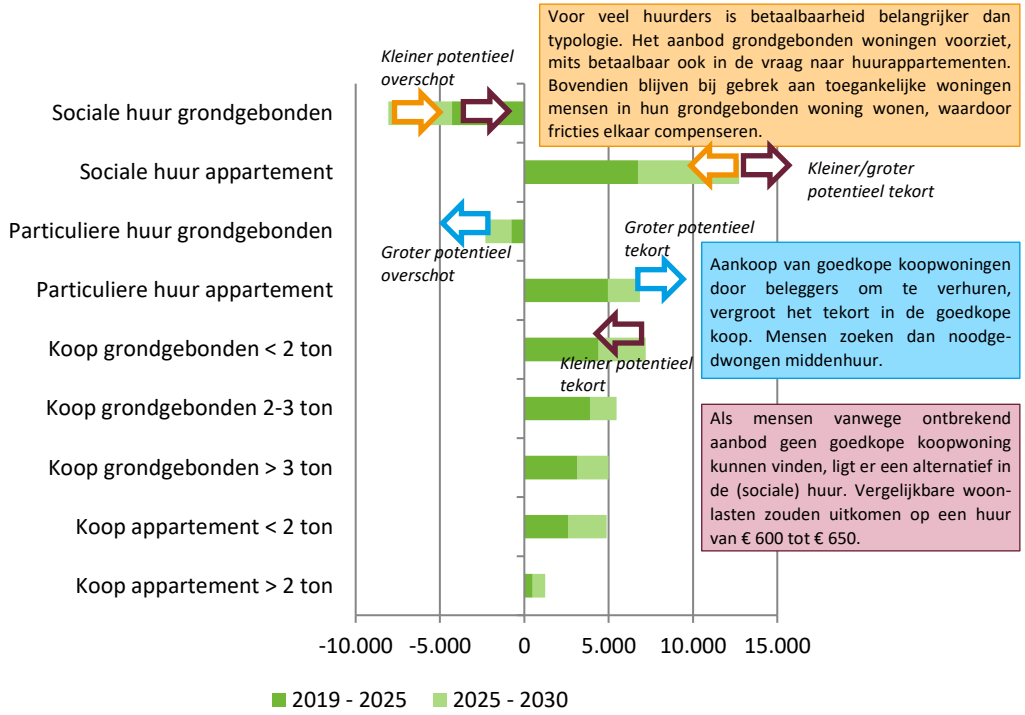

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

De (mis)matches op de woningmarkt zijn niet 1-op-1 te vertalen naar een woningbouwprogramma. Dit vraagt nadere keuzes: bijvoorbeeld op welke vraag je je wilt richten als subregio of gemeente. Zeker als je niet alle tekorten in de geschetste tijd kunt oplossen. Kies je voor een programma gericht op bedienen van de directe vraag van starters en mensen aan de onderkant van de markt, voor doorstroming, of bijvoorbeeld een ongedeelde regio? Deze keuzes hebben betekenis voor het te realiseren programma. De volgende noties geven richtingen aan vanuit de geconstateerde woningvraag en bieden daarmee een bouwsteen voor de geschetste keuzes.

Bij een deel van de geconstateerde mismatches zullen marktpartijen en consumenten ervoor zorgen dat deze opgelost worden. Dat is niet bij alle segmenten even makkelijk. Bij sociale huur, middenhuur en goedkope koop is inzet van aanvullend instrumentarium nodig om realisatie van woningen te borgen.

In de sociale huur zien we daarbij een belangrijke veranderopgave van 'traditionele rijwoningen' naar appartementen. Dit hangt samen met het groeiende aantal kleine huishoudens (eenverdieners) dat zich op de sociale huur richt. Het gaat hun daarbij overigens niet zozeer om een gestapelde woning. Vaak wordt een appartement als synoniem gezien voor een toegankelijke/gemaksvriendelijke kleine woning. De beweging in de sociale huur is dan ook meer te typeren als een beweging van traditionele rijwoningen naar kleinere functionele woningen.

In de middenhuur zien we een groeiende behoefte; vooral bij appartementen. Dan gaat het om woningen tot circa € 900/€ 1.000. Door prijsstijgingen zijn er steeds minder woningen in deze prijsklasse beschikbaar. De behoefte aan grondgebonden woningen in de middenhuur is relatief beperkt. In de praktijk verhuizen mensen hier wel naar toe: met name vanuit een praktische noodzaak (tussen twee woningen in, bij gebrek aan alternatief aanbod of bij echtscheiding).

In de koopsector is de behoefte verspreid over de verschillende segmenten naar typologie en prijsklasse. Bij goedkope koop (tot € 200.000) is er wel behoefte, maar door prijsstijging steeds minder aanbod. Bovendien wordt een deel van deze woningen opgekocht als belegging en verhuurd. Ook woningen die circa vijf jaar geleden nog als kwalitatief kwetsbaar werden getypeerd, kennen stijgende prijzen en hebben vaak een prijs boven € 200.000. Het is echter de vraag of deze woningen uiteindelijk voldoende toekomstwaarde hebben (constructief en energetisch). Bij het invullen van de behoefte aan goedkope rijwoningen is het belangrijk om enerzijds voldoende toekomstkwaliteit te realiseren en anderzijds een kwaliteit die passend is bij de prijs. Dit betekent doorgaans een kleinere woning. Voor het beleid is het dan ook belangrijk strategieën te ontwikkelen hoe gemeenten (duurzaam) in kunnen spelen op de behoefte aan deze goedkope koopwoningen, rekening houdend met bouwkosten, prijsniveaus en toekomstwaarde van woningen.

Een alternatief voor een deel van de mensen die goedkope woning willen kopen, ligt in de huursector. Om te komen tot vergelijkbare (betaalbare) woonlasten als bij de goedkope koop, zou het dan gaan om (sociale) huurwoningen van rond € 600 tot € 650. De ruimte die de minister biedt om 15% van de sociale huurvoorraad toe te wijzen aan deze middeninkomens, vast te leggen in prestatieafspraken, biedt hiervoor potentiele mogelijkheden.

Figuur 5.6: fricties vraag-aanbod bij optimale doorstroming per deelgebied, inclusief inloop woningtekort 2019 - 2025

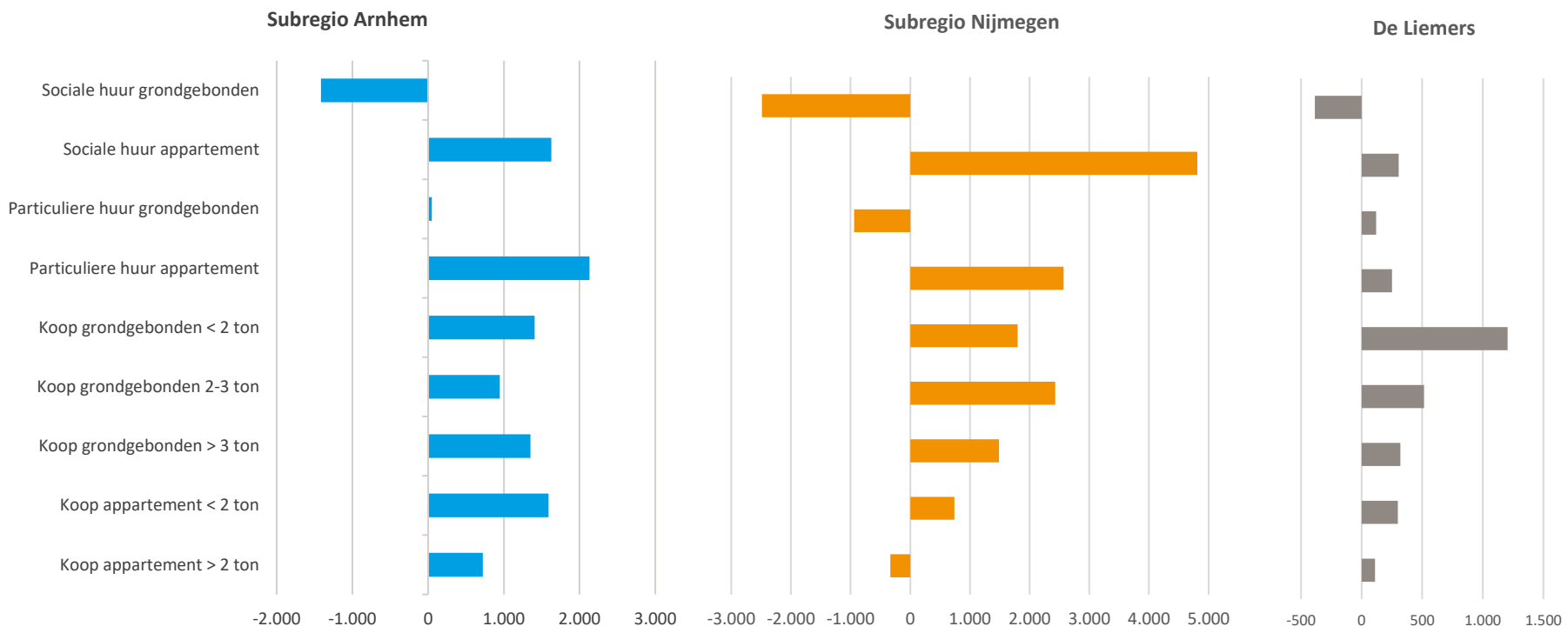

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

In de subregio Arnhem zien we een sterkere behoefte aan particuliere huurappartementen en koopappartementen. Ook is er in de dure koopsector een relatief groter tekort. In de subregio Nijmegen is het tekort groot bij sociale huurapprtementen, en meer dan in de andere subregio's, bij de betaalbare koopwoningen (€ 2 tot 3 ton). De Liemers springt eruit met een grote behoefte aan goedkope koopwoningen. Dit aanbod was er altijd in deze regio, maar is door de prijsstijgingen geleidelijk niet meer bereikbaar voor een grote groep huishoudens.

Vergelijking met onderzoek 2016

Ook in 2016 is een regionaal woningmarktonderzoek uitgevoerd, op basis van WoON2015 en de modeldoorrekening via Socrates. Destijds bleek er per saldo geen behoefte aan huurwoningen; op termijn na 2025 zelfs een gewenste afname (vooral in het sociale segment). De vraag naar huurappartementen was vrij stabiel en bij grondgebonden huurwoningen was sprake van een afname. Naar prijsklasse lag het accent bij huurwoningen vanaf de aftoppingsgrenzen; dit was voor de introductie van passend toewijzen. Na de introductie van passend toewijzen zien we doorgaans een daling in de gewenste huurprijs.

De behoefte in de huursector concentreerde zich volgens het onderzoek uit 2016 in de middenhuur. In de sociale huur zouden er voldoende woningen zijn. Inmiddels zien we, en dat blijkt ook uit dit onderzoek, dat de behoefte zich meer spreidt over sociale en middenhuur. Oorzaak is dat grote groepen minder profiteren van de welvaartsgroei en er nieuwe groepen zijn die opteren voor sociale huur (migranten, zorgvragers), waardoor die behoefte is gegroeid in plaats van afgenomen.

De behoefteontwikkeling was er vooral bij grondgebonden koopwoningen (circa twee derde deel) en in mindere mate bij koopappartementen (circa een derde deel van de behoefte). Hierbij waren vooral (net als nu) koopwoningen tot € 180.000 in trek.

Een belangrijke verklaring voor de verschillen is enerzijds het gebruik van een optimistischer economisch scenario waardoor minder mensen gaan huren en meer mensen kopen. Anderzijds waren de huur- en koopmarkt minder gescheiden markten waardoor vragen meer in elkaar overliepen.

6 Betaalbaarheid en sociale huur

De komende jaren groeit met de woningbehoefte ook de behoefte aan sociale huurwoningen. Doordat dit segment vooral gebonden is aan tal van regels (inkomensgrenzen), wordt de behoefte ook sterk bepaald door welvaartsgroei en wetgeving. Bij meer welvaartsgroei daalt de behoefte aan sociale huurwoningen, bij een ruimere definitie van de doelgroep (wettelijk kader) groeit de behoefte. Wij hebben verschillende ontwikkelingen van invloed op de gewenste omvang van de sociale huur in beeld gebracht. Op grond hiervan is de behoefte aan sociale huurwoningen tot 2030 tussen +4.400 woningen (0,4% welvaartsgroei) en +7.800 woningen (0% welvaartsgroei). Dit is tussen 10% en 20% van het aantal te bouwen woningen. Hierbij is rekening gehouden met de extramuralisering van instellingszorg, maar is nog geen rekening gehouden met bijvoorbeeld de komst van meer arbeidsmigranten, veranderend rijksbeleid (eventueel ruimere doelgroep voor sociale huur) of noodzakelijke compensatie van herstructurering of verkoop van sociale huurwoningen. Het is belangrijk om hierbij in regionaal verband af te stemmen op welke wijze de gemeenten en corporaties om willen gaan met het risico van tegenvallende economische groei voor de doelgroep die afhankelijk is van sociale huur. Ook is het belangrijk om af te stemmen hoe de behoefte idealiter over de regio gespreid is.

Zorg voor laagste inkomens

Gemeenten hebben samen met de woningcorporaties een specifieke verantwoordelijkheid voor het huisvesten van groepen die hier op eigen gelegenheid niet toe in staat zijn. Zij zijn grotendeels aangewezen op sociale huurwoningen. De behoefte aan sociale huur wordt deels bepaald aan de hand van woonwensen die huishoudens hebben. Minstens zo belangrijk zijn de toewijzingseisen. Wettelijk is hierbij vastgelegd dat huishoudens met een inkomen tot € 38.035 (prijspeil 2019) tot de doelgroep van woningcorporaties behoren. Voor hen zijn sociale huurwoningen tot € 720 bedoeld.

Behoefteontwikkeling bepaald door diverse onzekerheden

Op grond van verschillende (on)zekere ontwikkelingen hebben we een inschatting gemaakt van de behoefte-ontwikkeling aan sociale huur vanuit de doelgroep van woningcorporaties tot € 38.035 belastbaar per jaar. We richten ons hierbij op meetbare economische, demografische en maatschappelijke trends:

- Effect van de huishoudensgroei (uitgaande van de huishoudensgroei en van de inloop woningtekort tot 2%); uitgaande van een gelijkblijvende huur-kooporiëntatie per leeftijdsgroep. Dit is inclusief de toestroom van nieuwe groepen naar de sociale huur, als gevolg van de extramuralisering van de instellingszorg.
- Effect van veranderende bevolkingssamenstelling en veranderende huur-kooporiëntatie (generatie-effect); waardoor jonge generaties senioren (baby-boomers) meer in een koopwoning wonen dan de voorgaande (vooroorlogse) generatie. Bovendien heeft deze generatie meer pensioen opgebouwd. Hierdoor daalt de behoefte aan sociale huurwoningen.
- Effect van de welvaartsgroei. Dit effect is zeer onzeker en op regioniveau (nagenoeg) niet beïnvloedbaar. We zien door de jaren heen een gestaag dalende welvaartsgroei waarbij het Centraal Planbureau (CPB) voor de komende jaren een verwachting uitspreekt van 0,4% welvaartsgroei. Hierbij plaatsen we wel de kanttekening dat dit tijdelijk (door de conjunctuur) lager kan liggen en daarmee de behoefte aan sociale huur (tijdelijk) hoger kan liggen. Omdat we te maken hebben met vastgoed is

het lastig om te reageren op een dergelijke achterblijvende economische groei. Dit kan ervoor pleiten om uit te gaan van een voorzichtige raming van economische groei; en dus een hoger aantal sociale huurwoningen. Dit betreft echter een beleidskeuze.

Groei van de behoefte aan sociale huur per subregio

Naast deze meetbare effecten zijn er ook andere effecten die of onzeker zijn, maar waarvan de richting nu onvoldoende te duiden is, of betreffen beleidskeuzes. We noemen het beleid van de rijksoverheid waardoor de doelgroep voor de sociale huur potentieel groter of kleiner wordt, de komst van arbeidsmigranten die zich langdurig in Nederland vestigen en eigen beleid ten aanzien van het wel of niet accepteren van scheefheid (hogere inkomens in de sociale huur). Deze minder meetbare aspecten laten we buiten de analyse, maar zijn wel onderdeel van de lokale afwegingen.

Op dit moment is de grens voor sociale huur voor alle huishoudens een belastbaar jaarinkomen van maximaal € 38.035. Het rijk is voornemens deze grens te differentiëren: voor 2- en meerpersoonshuishoudens gaat deze grens omhoog naar € 42.000, waardoor meer gezinnen in aanmerking komen voor sociale huur. Voor 1-persoonshuishoudens gaat deze omlaag naar € 35.000, waardoor minder alleenstaanden in de sociale huur kunnen. Per saldo blijft de doelgroep met deze maatregel ongeveer even groot. Dit heeft op korte termijn geen effect op de omvang van de benodigde sociale huurvoorraad. Op lange termijn (met meer 1-persoonshuishoudens) zal dit leiden tot minder behoefte aan sociale huurwoningen.

Figuur 6.1: ontwikkeling behoefte aan sociale huur per subregio, meetbare effecten tot 2030

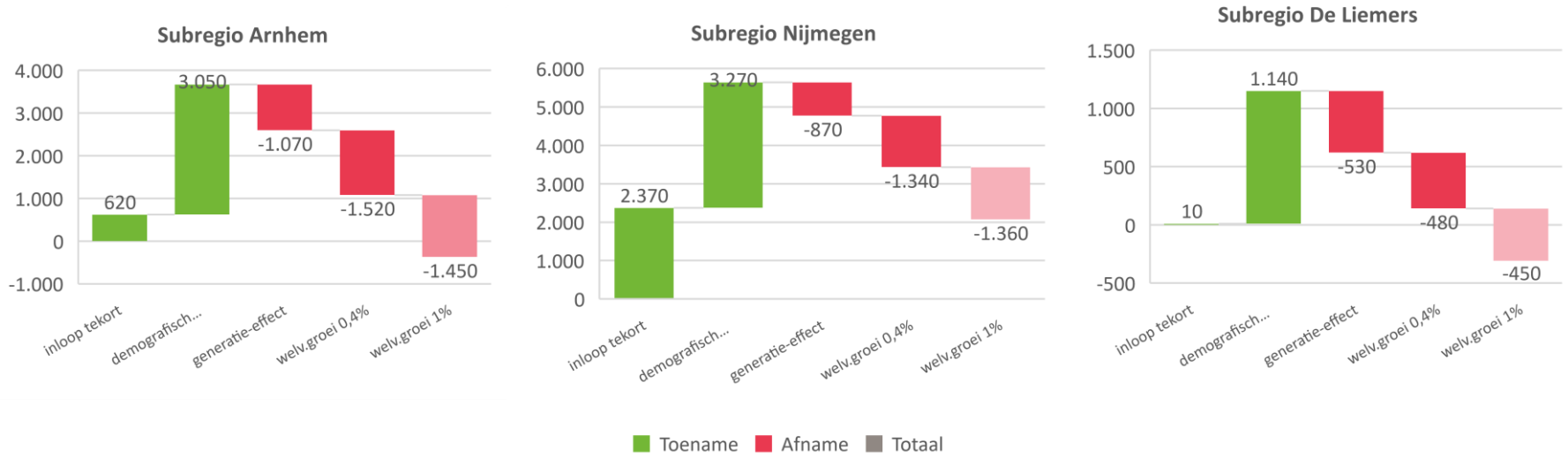

Bron: Waarstaatjegemeente, datawonen, bewerking Companen.

Tussen de regio's zien we duidelijke verschillen in de behoefteontwikkeling sociale huur. Zo heeft subregio Nijmegen een relatief grote groei van de behoefte door inloop woningtekort en de huishoudensgroei. Deze is de eerste periode ook relatief groot in de subregio Nijmegen. Hier is ook de afname als gevolg van het generatie-effect relatief kleiner doordat met name in de stad Nijmegen verhoudingsgewijs minder ouderen en meer jongeren in de sociale huursector wonen.

Bij een stabiele welvaartsituatie of lichte welvaartsgroei zou de behoefte aan sociale huurwoningen tot 2030 in alle subregio's groeien:

- In de subregio Arnhem
  - zonder welvaartsgroei (+2.600)
  - beperkte welvaartsgroei (+1.080)
- In de subregio Nijmegen
  - zonder welvaartsgroei (+4.770)
  - beperkte welvaartsgroei (+3.430)
- In De Liemers
  - zonder welvaartsgroei (+620)
  - beperkte welvaartsgroei (+140)

Het gaat hier om een netto groei van de behoefte. Onttrekkingen van sociale huurwoningen door herstructurering, liberalisatie of verkoop leiden tot extra druk op de resterende sociale huurwoningen en zullen dan ook gecompenseerd moeten worden om dit netto-resultaat te bereiken.

Verschillen tussen gemeenten

Per gemeente verschilt dit beeld door de specifieke opbouw van de doelgroepen in de gemeente, hun woonsituatie en het aanbod sociale huurwoningen. De volgende kaarten geven een beeld van de opgave per gemeente.

Figuur 6.2: aandeel sociale huurwoningen per wijk (boven) en huishoudens in doelgroep woningcorporaties (onder)

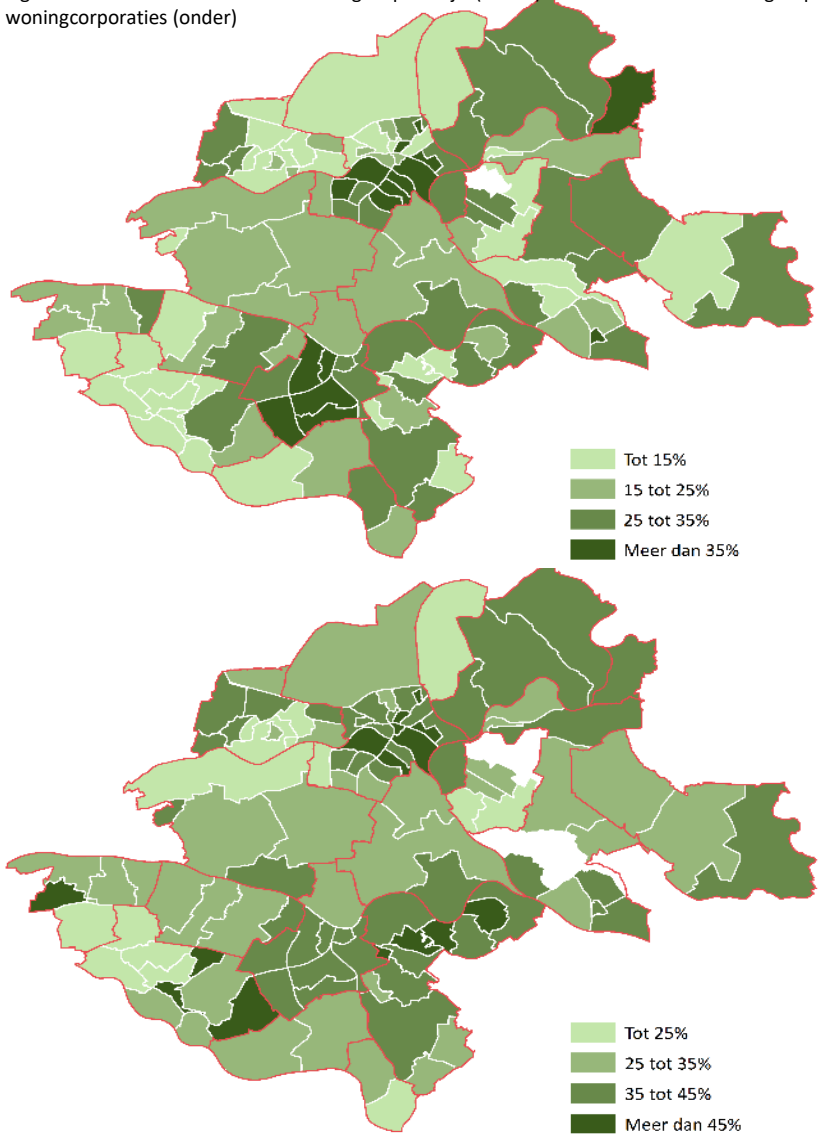

* Voor de witgekleurde vlakken zijn onvoldoende beschikbare gegevens om representatieve uitspraken te doen.

Bron: corporaties regio Arnhem-Nijmegen, waarstaatjegemeente.

We zien met name in de steden Arnhem en Nijmegen een relatief groot aandeel sociale huurwoningen. Hier wonen doorgaans ook veel huishoudens uit de doelgroep. In Doesburg zien we veel sociale huurwoningen, terwijl het aandeel huishoudens in de doelgroep wat beperkter is. In kernen als Beek en delen van Wijchen zien we het omgekeerd. Buiten de steden zijn er doorgaans minder sociale huurwoningen, maar is ook het aandeel huishoudens in de doelgroep voor sociale huur beperkter. Dit is door de jaren heen zo gegroeid. Beleidsmatig brengt dit wel de vraag met zich mee of het wenselijk is deze scheiding in de regio zo te houden, of juist voor meer spreiding van sociale huur over de regio te gaan. De behoefte aan sociale huur lijkt zich namelijk wel te spreiden.
In de tijd zien we dat de vraag zich redelijk spreidt over de verschillende perioden (tot 2025 en tussen 2025 en 2030). Per gemeenten zitten hier verschillen in, bijvoorbeeld als gevolg van de omvang van de inloop van het woningtekort en de mate van vergrijzing door de tijd.

Met name in de subregio Nijmegen is de behoefte aan sociale huur relatief groot. De oorzaak hiervoor is eerder gegeven en heeft te maken met de jongere groepen die in dit deel van de regio in de sociale huur wonen. In De Liemers en de Veluwezoom is de behoefte relatief beperkter; in sommige gemeenten door minder huishoudens in de doelgroep (Zevenaar, Montferland), in andere gemeenten door een behoorlijk aanbod (Rheden en Doesburg). Opvallend is dat in Westervoort en Duiven een behoorlijke behoefte aan sociale huur zichtbaar is. Beide gemeenten zijn ten aanzien van sociale huur onderdeel van de regionale woningmarkt van Arnhem. In de berekende behoefte komt deze druk vanuit de stad tot uitdrukking.

Figuur 6.3: aanvullende behoefte aan sociale huur per gemeente tot 2030, afgezet tegen de totale (kwantitatieve) woningbehoefte per gemeente

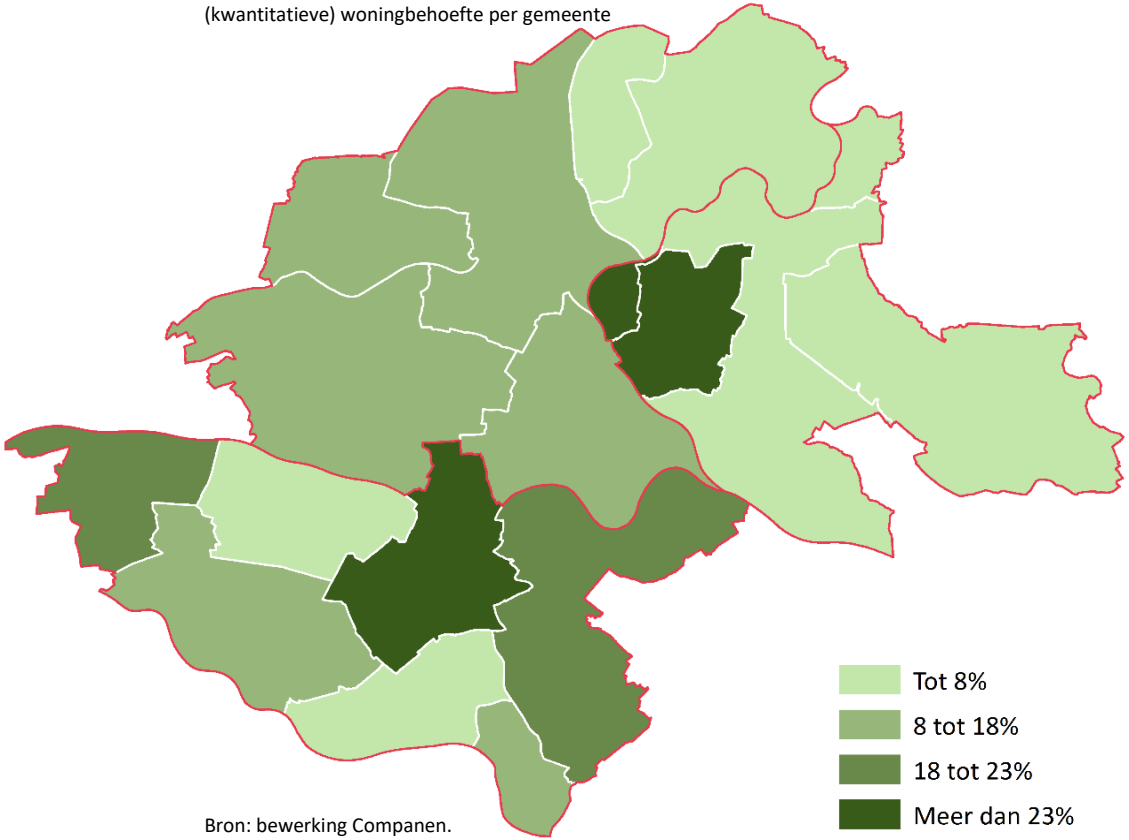

Bron: bewerking Companen.

7 Mogelijkheden tussen huur en koop

Voor mensen met een middeninkomen die willen starten op de woningmarkt zijn sociale huurwoningen niet bereikbaar omdat hun inkomen te hoog is, terwijl zij ook niet in aanmerking komen voor veel koopwoningen omdat hun hypotheekmogelijkheden ontoereikend zijn. Hierdoor is er een groeiende vraag naar woningen in het middensegment. Vanuit de woonwens gaat het hierbij vooral om goedkope koopwoningen (tot € 200.000, grens Besluit Ruimtelijke Ordening) of vrije sector huurappartementen. Het gaat om ruim 12.000 goedkope koopwoningen en bijna 5.000 middenhuurwoningen tot 2030. Dit betreft een complexe investerings- en beleidsopgave. Woningen in deze segmenten zijn snel te duur voor de doelgroepen door continue prijsstijgingen. Dit vraagt dan ook aanvullend instrumentarium: in de vorm van doelgroepenverordening, bestemmingsplannen, speciale bouwvormen (klein bouwen), tijdelijke woonvormen, etc.
In de subregio De Liemers ligt het accent bij goedkope koopwoningen, in de subregio Nijmegen meer in de vrije sector huur. De subregio Arnhem zit hier tussenin; zowel goedkope koop als middenhuur.

Behoefte aan woningen tussen sociale huur en 'reguliere' koop

Het gat tussen de huur- en koopsector groeit. Koopwoningen zijn de afgelopen jaren gestaag duurder geworden. Hypotheekeisen zijn strenger geworden waarbij met name de Loan to Value-eis belemmerend werkt voor mensen die nog geen eigen woning hebben en de woning volledig moeten financieren. Hierdoor zien we een behoefte ontstaan aan goedkope koopwoningen. Als mensen deze woning niet kunnen bemachtigen richten zij zich op een (middeldure) huurwoning. In de vraag-aanbodverhoudingen komt dit terug door een tekort aan goedkope koopwoningen tot € 200.000 (grondgebonden en appartementen) en een tekort aan vrije sector huurappartementen; volgens analyses en marktpartijen vanaf circa € 600 tot € 1.000 (totaal 75% en 25% boven € 1.000). Deze vrije sectorhuurapparte-menten zijn door veel doelgroepen gewenst (starters, jonge 1- en 2- persoonshuishoudens en senioren).
Bij grondgebonden vrije sector huurwoningen is het omgekeerde het geval. Waar een vrije sector huurappartement voor een deel van de woningzoekenden een wens is, zijn grondgebonden vrije sector huurwoningen vooral een alternatief als de oorspronkelijke wens niet verwezenlijkt kan worden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om ZZP-ers die hun hypotheek niet rondkrijgen. De woonduur in deze woningen is doorgaans relatief kort waardoor woningen ook vaak muteren. Hierdoor zijn deze woningen ook relatief veel beschikbaar. Hier ligt dan ook niet de belangrijkste woningmarktopgave.

Figuur 7.1: behoefte vrije sectorhuur en goedkope koop per subregio 2019 - 2030

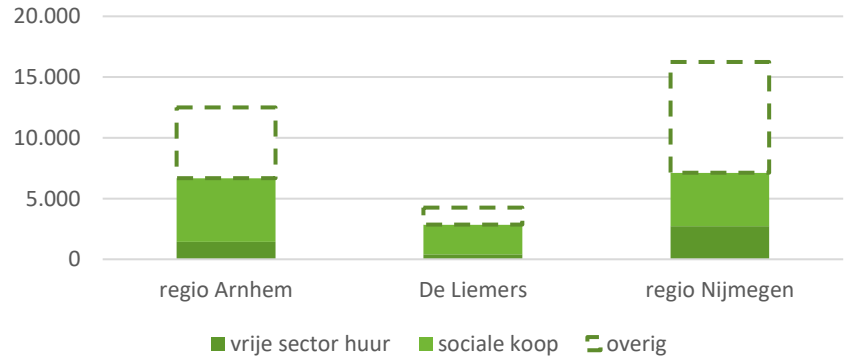

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

Figuur 7.2: behoefte goedkope koop tot € 200.000 (links) en vrije sectorhuur (rechts) per gemeente ten opzichte van totale toevoeging 2019 - 2030

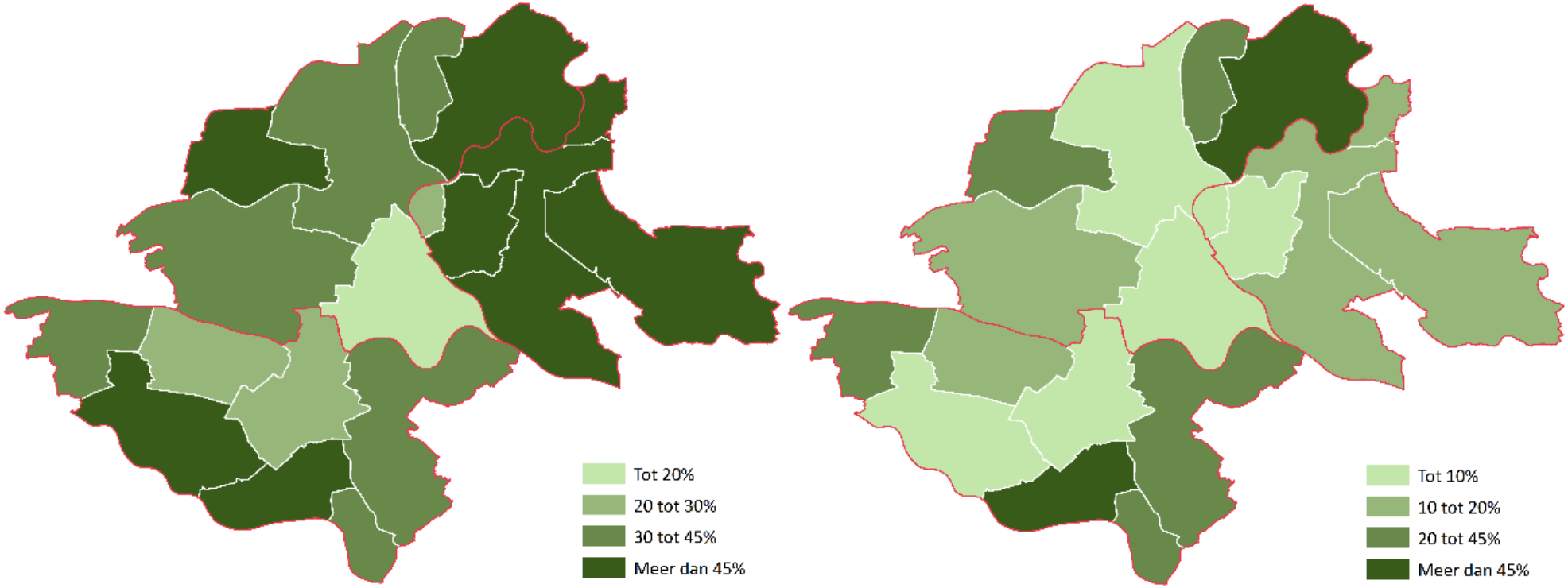

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

De behoefte aan goedkope koop is groot in De Liemers (kooporiëntatie in combinatie met minder koopkrachtige vraag), gemeente Renkum en Malden (hoge koopprijzen) en gemeenten als Wijchen en Rheden. In De Liemers is het aanbod net boven € 200.000 wel beschikbaar. Deze woningen waren tot voor kort voor een brede groep bereikbaar. Mocht meer ontspanning komen op de woningmarkt, dan zijn deze woningen weer bereikbaar. De kwaliteit van veel van deze woningen is energetisch en constructief gedateerd. Toevoegingen van goedkope koopwoningen in De Liemers moet dan ook met enige voorzichtigheid gebeuren. Een naar woonlasten vergelijkbaar alternatief in de huur betreft woningen van rond € 600 tot € 650.

Binnen de behoefte aan vrije-sectorhuurwoningen zien we verschillen naar typologie. Zo is er in de steden Arnhem en Nijmegen en in de (meer vergrijzende) gemeenten die hier tegenaan liggen als Heumen, Rheden en Berg en Dal een behoefte aan appartementen. In mindere mate geldt dit voor grote kernen op afstand van de stad, bijvoorbeeld in Overbetuwe, Druten en Zevenaar.

Middensegment (huur & koop) vraagt slimme oplossingen

Voor de subregionale woonagenda is het belangrijk keuzes te maken ten aanzien van realisatie in de middenhuur of goedkope koop. Sociale of goedkope koop sluit meer aan bij de woonwens *van mensen.* Keerzijde is dat deze woningen na realisatie door druk op de markt snel duurder worden en zodoende niet blijvend beschikbaar zijn voor de doelgroep. Bovendien is er een groep die door Loan-to-Value-eisen van banken of door arbeidscontracten (ZZP-ers) hiervoor niet in aanmerking komen.

Het alternatief in de middenhuur is dan weliswaar niet de wens van mensen, maar biedt wel een segment dat behouden blijft voor de doelgroep. Het gaat dan om woningen die passend zijn voor doelgroepen die net buiten de sociale huur vallen, maar ook niet in de koopsector terecht kunnen. Hierbij hoort een huurprijs van tussen € 600 en € 900 à € 1.000. Woningen in dit segment zijn op dit moment goed verhuurbaar, maar niet overal in de regio staan investeerders hiervoor klaar. Wel zijn er (kleinere) beleggers die koopwoningen kopen voor verhuurrendementen. Daardoor neemt dit aanbod toe en daalt het aanbod goedkope/betaalbare koopwoningen. Daarbij hebben de afgelopen jaren geleerd dat rond 2010 deze woningen matig verhuurbaar waren. Ook dit vraagt een voorzichtige strategie ten aanzien van toevoegingen.

Toevoegingen in het middensegment van middenhuur of goedkope koop vragen enige creativiteit in te realiseren producten, bijvoorbeeld:

- Door via de inzet van een doelgroepverordening de woningen beschikbaar te houden voor doelgroepen en vervolgens deze realisatie te regelen in bestemmingsplannen (zowel sociale huur, goedkope koop als middenhuur).
- Door realisatie van kleinere woningen met een passende prijs-kwaliteit-verhouding bijvoorbeeld in de vorm van kleine eengezinswoningen, tiny- of skinny-houses.
- Door verkoop van sociale huurwoningen in deze segmenten.
- Door meer ruimte in sociale huur (prestatieafspraken met corporaties of afspraken met bouwers) te bieden aan mensen die in de goedkope koop onvoldoende aan een passende woning kunnen komen.
- Door meer ruimte te bieden aan tijdelijke woonvormen waardoor in dit tussensegment gebouwd kan worden.

In het beleid is het dan ook belangrijk stil te staan bij de vraag hoe deze producten duurzaam beschikbaar blijven voor de doelgroepen en hoe deze woningen voldoende kwaliteit hebben? Een strategie gericht op één van beide segmenten doet onrecht aan de nuanceringen rond dit vraagstuk. Beide segmenten moeten aandacht hebben in de subregionale programmering.

Belangstelling voor alternatieve woonvormen

In de gemeente Berg en Dal, Heumen en Nijmegen is een onderzoek uitgevoerd naar de belangstelling voor alternatieve woonvormen. Ook in WoON2018 is gevraagd naar belangstelling voor deze woonvormen. Uit WoON2018 blijkt dat deze behoefte bij een kleine groep leeft; slechts 1% van de ondervraagden in de regio Arnhem-Nijmegen. In de onderzoeken in de regio bleek dat mensen wel kiezen voor deze woonvormen; vaak vanwege het ontbreken van een passend alternatief of vanwege realisme (een zeer smalle woning is het maximaal haalbare).

8 Verduurzaming en kwaliteit bestaande voorraad

Meer dan 90% van de woningvoorraad van 2030 staat er nu al. Waar de vorige hoofdstukken het accent legden op gewenste toevoegingen, is het belangrijk om ook de zorg voor de bestaande woningvoorraad en woonwijken te agenderen. In dit hoofdstuk doen we daarvoor een eerste voorzet.
Ook bestaande woningen sluiten niet altijd aan bij de toekomstige woningbehoefte en kwaliteitsvraag. Het is waardevol om te onderzoeken waar extra inzet wenselijk is om deze woningvoorraad te verbeteren. Op basis van vraag- en aanbodindicatoren geven we een eerste richting voor gebieden waar een vernieuwingsopgave aan de orde is. Belangrijk daarbij is dat veel zittende (oudere) bewoners weinig animo hebben om hun woning aan te pakken. Bij verhuizing en komst van nieuwe bewoners ligt hier een kans. Zo zijn er gebieden in de regio waar veel ouderen (75-plussers, waar risico van achterstand in onderhoud groot is) en oudere woningen samenvallen. Daar ligt een kans om nieuwe bewoners te stimuleren hun woningen aan te passen.

Bestaande woningvoorraad: verduurzaming en toegankelijkheid

De woningbehoefte voor de periode 2019 - 2030 is met ruim 33.000 toe te voegen woningen op een woningvoorraad van bijna 340.000 woningen nog geen 10%. Het grootste deel van de woningmarktopgaven zullen in de bestaande voorraad opgevangen worden. Enerzijds zit hierin een transitieopgave van traditionele gezinswoningen naar woningen voor kleine huishoudens. Anderzijds is er een opgave van meer kwaliteit in de bestaande woningvoorraad: energetisch beter, toegankelijk en toekomstbestendig.

Aanbod- en vraagindicatoren voor zicht op potentiële risico's

Om de opgave in kaart te brengen leggen we verschillende indicatoren naast elkaar die samen een beeld geven van de plekken waar de opgave in de bestaande woningvoorraad potentieel het meeste aandacht vraagt. Deze gebieden selecteren we op basis van kritische risicofactoren aan de aanbodzijde en aan de vraagzijde. We hebben de volgende risicofactoren onderscheiden:

- Aan de aanbodzijde:
  - *Bouwjaar van woningen:* woningen gebouwd tijdens de wederopbouwperiode van 1945 tot 1970 hebben vaak (zeker niet altijd) een mindere bouwtechnische kwaliteit en minder functionele plattegronden. Deze woningen zijn vaak moeilijk aanpasbaar aan de veranderende vraag, waaronder toegankelijkheid.
  - *Energielabel van woningen:* dit geeft een beeld of mensen de afgelopen jaren hebben geïnvesteerd in hun woning om deze energetisch te verbeteren.
  - *Leefbaarometer:* dit geeft inzicht in gebieden waar de leefbaarheid op basis van fysieke factoren (overlast, meldingen, bevolkings- en woningkenmerken) onder druk staan.
- Aan de vraagzijde:
  - *Aanwezigheid koopkrachtige vraag:* in buurten met veel inwoners met een laag inkomen zijn er potentieel minder investeringsmogelijkheden vanuit bewoners zelf.
  - *Aanwezigheid 75-plussers:* onder ouderen is vaak minder animo te investeren in hun woning. Zij zien op tegen de rompslomp/het ongemak en profiteren ook slechts kort van deze investering. Zo is volgens WoON2018 60% van de 65-plussers bereid te investeren in energiebesparende maatregelen. Bij 75-plussers is dit nog maar 35%. Bij jongere huishoudens ligt dit percentage rond 70% tot 80%.

Risico's bestaande voorraad Arnhem-Nijmegen

In de volgende kaarten zijn deze indicatoren naast elkaar geplaatst.

Figuur 8.1: aanbodindicatoren potentieel risico toekomstkwaliteit bestaande voorraad

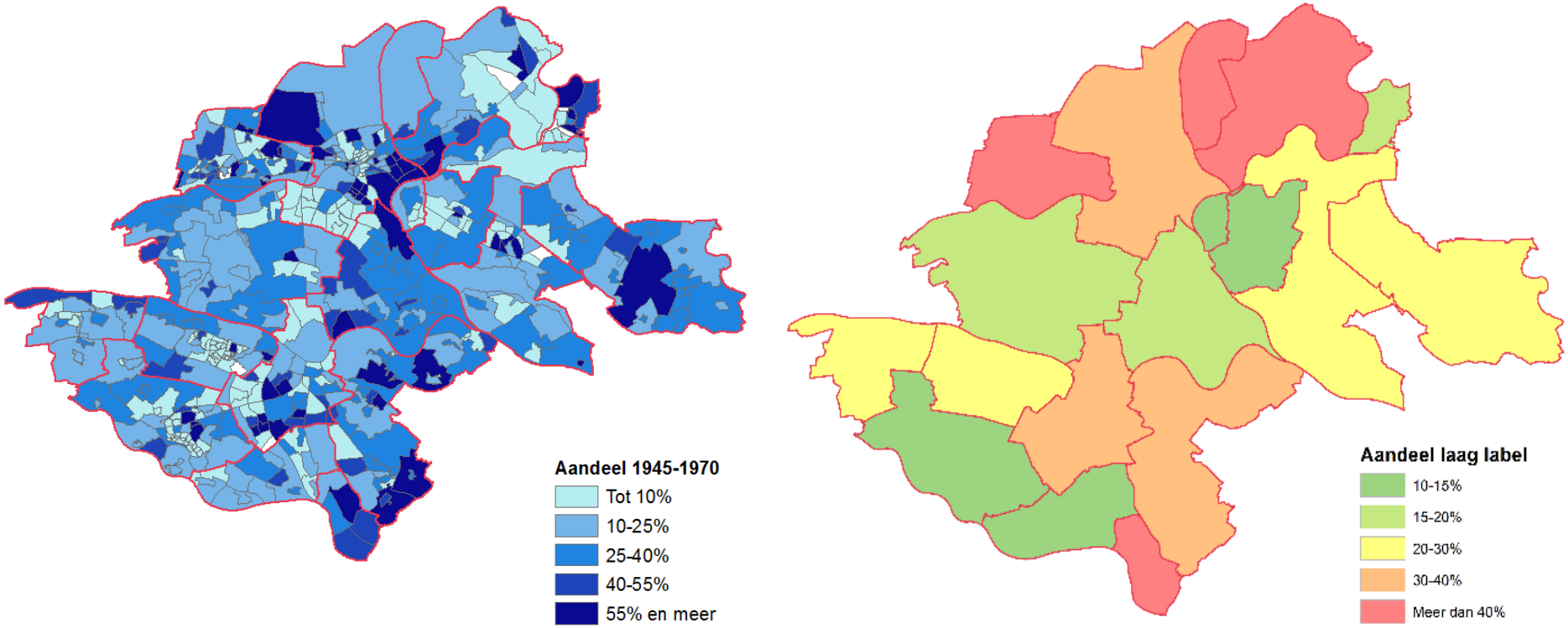

**Voor de witgekleurde vlakken zijn onvoldoende beschikbare gegevens om representatieve uitspraken te doen.*

Bron: BAG-gemeenten, energielabelatlas.

In de regio zijn op basis van aanbodkenmerken enkele hot-spots aan te wijzen van potentieel risico ten aanzien van de toekomstkwaliteit in de bestaande voorraad. Enkele gebieden springen er positief of negatief uit, zoals wijken in Arnhem als Presikhaaf, Malburgen, Geitenkamp en Alteveer, wijken in Nijmegen als Neerbosch, Heseveld, Hatert en Dukenburg, delen van de kernen Oosterbeek, Doorwerth, Velp en Dieren, Zeddam, Beek (gemeente Berg en Dal) en Leuth. In de steden (vooral Arnhem en in mindere mate Nijmegen) gaat dit samen met lagere scores op de leefbaarometer. Buiten Arnhem en Nijmegen gaat dit vaak wel samen met een positieve score op de leefbaarometer. Deze opsomming geeft hierbij een eerste indruk en is niet limitatief.

Figuur 8.2: Leefbaarheidsscore per wijk, 2018

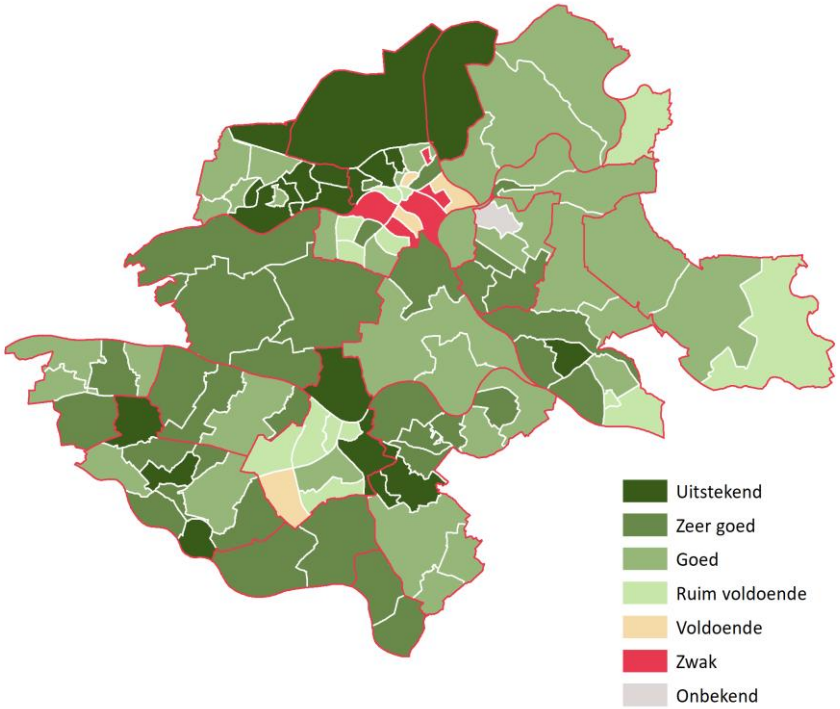

Bron: Leefbaarometer, 2018.

Een zelfde vergelijking maken we op basis van vraagindicatoren.

Figuur 8.3: vraagindicatoren potentieel risico toekomstkwaliteit bestaande voorraad

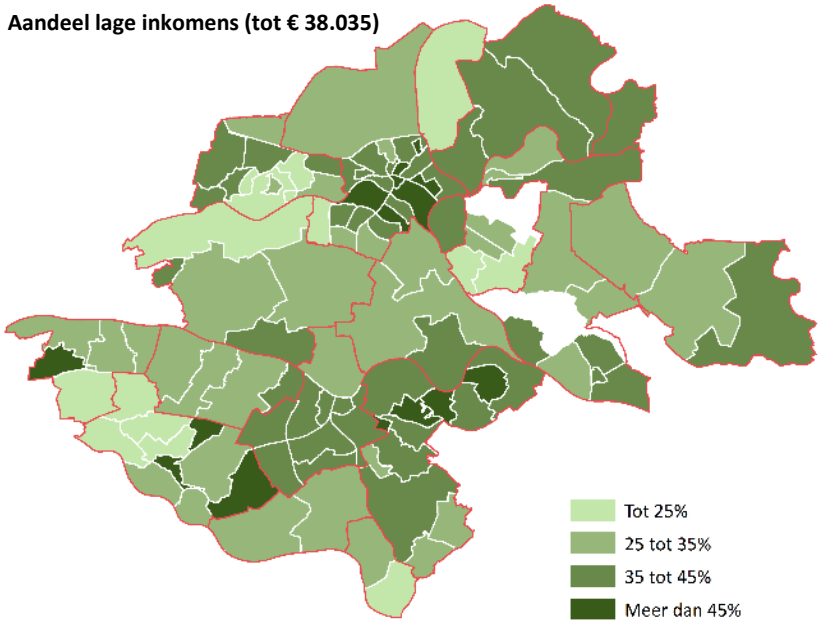

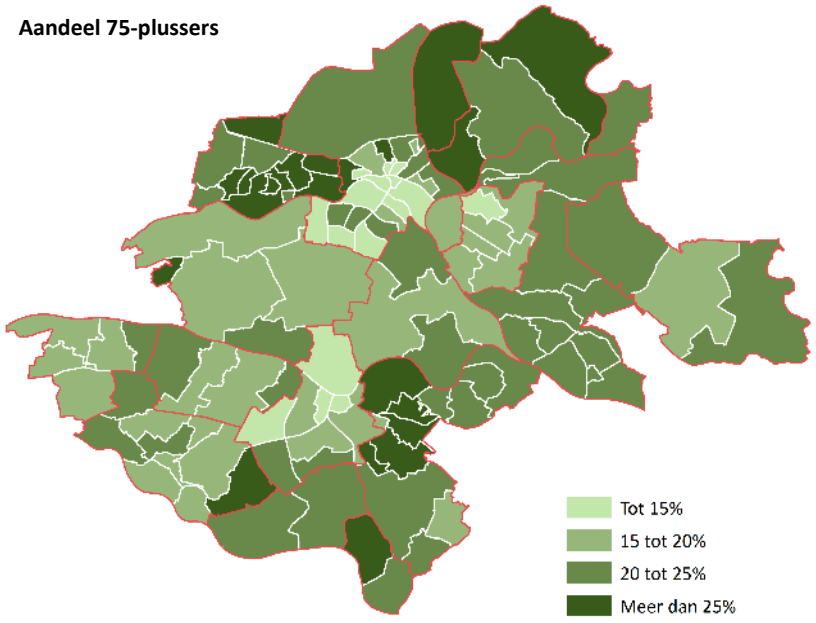

** Voor de witgekleurde vlakken zijn onvoldoende beschikbare gegevens om representatieve uitspraken te doen.*

Bron: CBS, waarstaatjegemeente.

Ook hier zijn enkele buurten met zowel veel lage inkomens als veel ouderen. Dan gaat het om bijvoorbeeld Laag Soeren, Dieren, Beek, Leuth, Berg en Dal en delen van Wijchen. Hier is ondersteuning bij woningverbetering of verduurzaming gewenst.

Soms zijn er ook duidelijke kansen. Zo zien we bijvoorbeeld in Rozendaal, Oosterbeek, Doorwerth en Mook weliswaar veel ouderen, maar ook een behoorlijk koopkrachtige vraag. Hier zal de beleidsinzet meer gericht zijn op bewustwording en minder op ondersteuning.

Bijlage I: accenten in de behoefteraming

Figuur: behoefte aan sociale huur, goedkope koop, vrije sector huur en overige segmenten als aandeel op totale gewenste toevoegingen 2019 - 2030

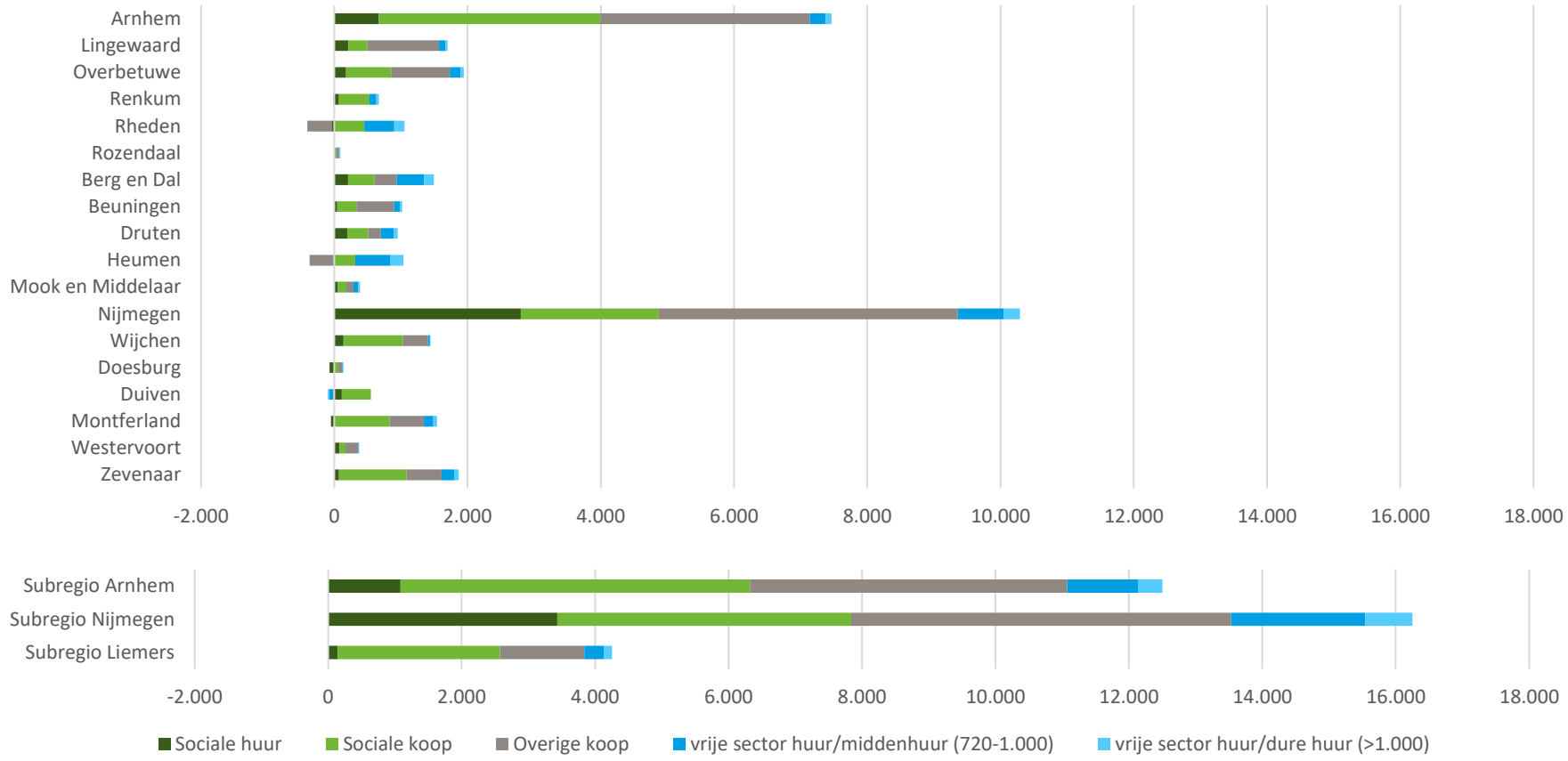

Bron: WoON2018, CBS-Microdata 2018, bewerking Companen.

Bijlage II: nadere toelichting methodologie

Kwalitatieve woningbehoefte

Vraag en aanbod van de volgende doelgroepen is opgenomen:	
Starters	onzelfstandig wonende (veelal inwonende kinderen) die een zelfstandige woning binnen de gemeente/regio betrekken en bij verhuizing geen woning achterlaten. Gaat ook om studenten die zelfstandig gaan wonen.
Doorstromers	zelfstandig wonende huishoudens die de komende vijf jaar een zelfstandige woning binnen de gemeente/regio betrekken.
Verlaters	huishoudens die door overlijden of vertrek een zelfstandige woning achterlaten.

Bij deze doorrekening baseren we ons op de volgende uitgangspunten:

- We nemen 1 januari 2019 als nulpunt voor de doorrekeningen.
- Voor de omvang van de woningbehoefte gaan we uit van de huishoudensgroei volgens de Provinciale prognose 2019 van de Provincie Gelderland en de inloop van het woningtekort naar 2% tot 2030.
- De verhuisgeneigdheid per huishoudensgroep baseren we op het werkelijk aantal verhuizingen van verschillende huishoudens. Ook de achter te laten woningen baseren we op het feitelijk vrijkomend aanbod, geïndexeerd naar het huidige prijspeil van woningen.
- De woonvoorkeuren baseren we primair op WoON2018.

Doordat de markt in de regio Arnhem-Nijmegen onder druk staat is bijna elk woningaanbod in trek bij woningzoekers. De huidige woningmarkt is in belangrijke mate een aanbiedersmarkt, wat werd bevestigd tijdens de stakeholdersbijeenkomst. Mensen verhuizen vaak niet naar de woning die exact aansluit bij hun wensen, maar vooral naar woningen die binnen hun mogelijkheden beschikbaar zijn. Verhuiswensen zijn in deze markt vaak ondergeschikt aan verhuismogelijkheden. Toch is juist in deze markt het beleidsmatig minder interessant om te zien wat mensen daadwerkelijk doen, maar vooral naar wat mensen willen: het accentueren van de vraag in een aanbiedersmarkt.

De regio Arnhem-Nijmegen heeft meegedaan aan het nationale woononderzoek WoON2018. Via dit grootschalige enquêteonderzoek zijn woonwensen in beeld gebracht. In grote lijnen biedt dit een beeld van de vraag. Toch zijn hierbij enkele nuanceringen te maken:

- Voor de sociale huur zien we dat het wettelijk systeem van toewijzingsnormen naar inkomen bepalen wie hiervoor in aanmerking komt. Dit is een ‘systeemgedreven’ segment. De wens is meer secundair.
- Een deel van de verhuizingen komt niet voort vanuit een woonwens, maar vanuit een noodzaak. Te denken is aan een verhuizing als gevolg van echtscheiding, zorgsituatie of naar een tijdelijke (tussen)woning. In woonwensenonderzoek komt deze vraag niet of hoogstens zeer beperkt in beeld. Omdat die vraag in de praktijk wel aanwezig is, is het noodzakelijk dit wel in beeld te brengen. Dat kan door dit deel van de vraag te baseren op daadwerkelijke verhuizingen. In deze situatie gaat het vaak om verhuizingen naar vrije sector huurwoningen en/of naar woonzorgvormen. Daarom baseren we de vraag naar vrije sector huur voor een deel op feitelijke verhuizingen.
- Het enquêteonderzoek is uitgevoerd in 2017. Sindsdien zijn de prijzen van woningen behoorlijk gestegen, meer dan de inflatie. Om een reële inschatting van vraag en aanbod te kunnen maken hebben we daarom de prijsopbouw van het potentiële woningaanbod in de enquête geïndexeerd op de prijsontwikkeling op de woningmarkt. Aan de vraagkant is de

koopkracht in dezelfde periode niet of nauwelijks gegroeid. We nemen daarom aan dat dit dan ook geen effect heeft op de woningvraag.

Benodigde sociale huurvoorraad

De gemeenten en corporaties hebben een bijzondere verantwoordelijkheid om in huisvesting te voorzien van mensen die op basis van hun inkomen dit niet volledig zelfstandig kunnen. Wettelijk is hierbij vastgelegd dat huishoudens met een inkomen tot € 38.035 (prijspeil 2019) tot de doelgroep van woningcorporaties behoren. Voor hen zijn sociale huurwoningen tot € 720 bedoeld. Een deel van deze doelgroep heeft potentieel recht op huurtoeslag. Dan gaat het om eenpersoonshuishoudens met een inkomen tot circa € 22.700 en meerpersoonshuishoudens met een inkomen tot € 30.800. Zij zijn aangewezen op de meest betaalbare sociale huurwoningen met een huurprijs tot de aftoppingsgrenzen: € 607 voor 1- en 2-persoonshuishoudens en € 651 voor 3- en meerpersoonshuishoudens.

Om goed invulling te kunnen geven aan de huisvestingsopgave van deze doelgroepen, passend binnen de wettelijke kaders, hebben we de behoefte aan sociale huurwoningen in beeld gebracht. De toekomstige ontwikkeling van de behoefte aan sociale huurwoningen is afhankelijk van verschillende ontwikkelingen die niet altijd beïnvloedbaar zijn.

1. Gevolgen demografische trends voor sociale huur

De factor met de grootste invloed op de behoefte aan sociale huur is de verwachte huishoudensgroei. De groei van het aantal huishoudens spreidt zich demografisch over verschillende marktsegmenten.

2. Inlopen van het woningtekort

Voor de toekomstige woningbehoefte houden we naast de huishoudensgroei rekening met het inlopen van een bestaand woningtekort (afhankelijk van welke regio naar 2% van de woningvoorraad). Het woningtekort heeft vooral betrekking op doelgroepen die een zelfstandige woning wensen maar daar nu niet of nauwelijks mogelijkheden toe hebben (vanwege gebrek aan woningaanbod of beperkte financiële mogelijkheden) en daardoor onzelfstandig wonen. Het gaat met name om starters op de woningmarkt en alleenstaanden. Deze doelgroepen aan het begin van hun wooncarrière zijn, blijkend uit hun woonwens volgens WoON2018, meer dan gemiddeld georiënteerd op een sociale huurwoning. Dit betekent dat een groot deel van het in te lopen woningtekort op basis van woonwensen terecht komt in de sociale huur.

3. Generatie-effect: ouderen verhuizen minder van koopwoning naar sociale huur

Een andere ontwikkeling die van invloed is op de behoefte aan sociale huur is het zogenaamde generatie-effect. Door beleid van de Rijksoverheid is jarenlang het kopen van woningen gestimuleerd. Hierdoor hebben generaties die na 1945 geboren zijn vaker een koopwoning dan de generaties van voor 1945. Juist die laatste groep woont verhoudingsgewijs veel in een sociale huurwoning. De generatie geboren voor de Tweede Wereldoorlog zal de komende jaren geleidelijk uit hun woning gaan. De naoorlogse generatie (babyboom) vult dit slechts beperkt op door hun grotere oriëntatie op de koopsector. Hierdoor daalt de behoefte aan sociale huur tussen de generaties.

3. Verwachte koopkrachtontwikkeling

De huishoudensgroei is de belangrijkste graadmeter voor de totale woningvraag. De koopkrachtontwikkeling geeft inzicht in welke inkomensgroepen binnen de totale huishoudensgroepen zullen toe- of afnemen. Een sterke positieve koopkrachtontwikkeling leidt tot een relatief kleine groei (of zelfs stagnatie) van de lage inkomensgroep. Bij een kleine koopkrachtontwikkeling (of zelfs stagnatie) neemt de groep huishoudens met

een laag inkomen juist toe (en de midden- en hogere inkomens juist veel minder).
Voor een raming van de toekomstige koopkrachtontwikkeling sluiten we aan bij ramingen van het CPB. De koopkrachtontwikkeling is in Nederland in belangrijke mate conjunctureel, maar laat wel een gestaag dalende lijn zien. Het CPB voorspelt dat de koopkrachtgroei van huishoudens de komende jaren gemiddeld rond 0,4% bedraagt, waarbij huurders doorgaans een lagere koopkrachtgroei hebben. Door de conjunctuur varieert dit van jaar tot jaar.

Figuur: koopkrachtontwikkeling van huurders en mensen in een koopwoning

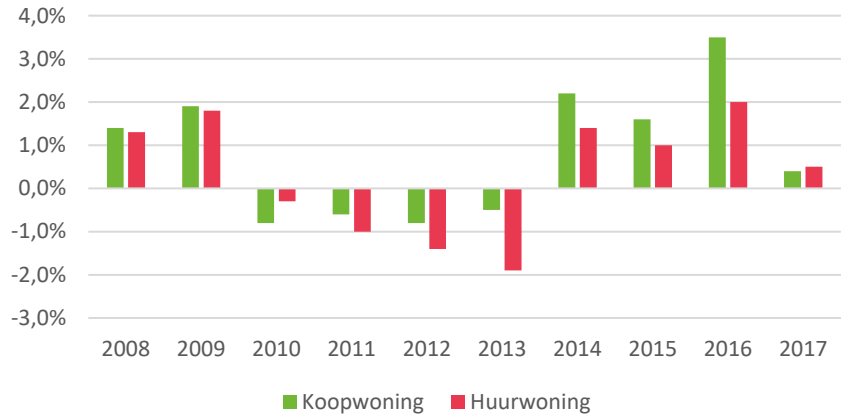

Bron: Macro-economische verkenning CPB 2019.

Uitgaande van een koopkrachtontwikkeling van gemiddeld +0,4% per jaar, zal de doelgroep voor de sociale huur (inkomensgroep tot € 38.035) minder snel toenemen dan bij een stagnerende koopkrachtontwikkeling.

Liemerse Woonagenda:

de koers voor 2020 - 2025

Oktober 2020

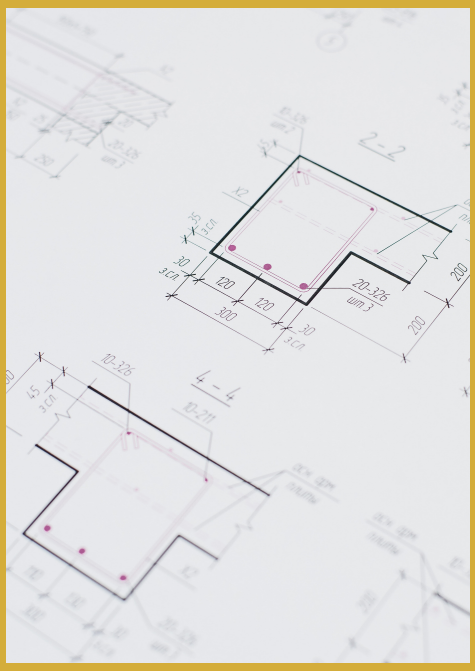

gemeente doesburg | Gemeente Duiven | gemeente Montferland | gemeente Westervoort | Gemeente Zevenaar

De Liemerse samenwerking

In de Liemers werken we pragmatisch samen aan de opgaven rondom het thema 'wonen'. Op basis van lokale vraagstukken zoeken we de samenwerking op, bijvoorbeeld door voor een thema gezamenlijk onderzoek te doen naar de situatie op de Liemerse woningmarkt en samen te bepalen wat een aanpak is die daarbij past. Op basis van die afstemming pakken we de uitvoering per gemeente op, ieder met een eigen lokaal accent.

Deze koers is niet in beton gegoten. We blijven volgen of de koers aansluit bij de vragen en knelpunten die we lokaal in de praktijk van alle dag tegenkomen. De afgelopen jaren hebben we gezien dat trends niet altijd te voorzien zijn, of dat deze niet voldoende in beeld zijn en we daar als overheid niet altijd invloed op hebben of de middelen voor hebben. Dat speelt het sterkst bij de aantallen te bouwen woningen. Waar we vijf jaar geleden nog bezig waren met de aanstaande krimp en het terugbrengen van de nieuwbouwaantallen voorzien we nu dat we hard aan de slag moeten met extra locaties om in de groeiende woningbehoefte te voorzien. Door de corona-crisis moeten we daar nu extra alert op zijn.

Met dit document willen we vooral de gezamenlijke koers vastleggen over hoe we er lokaal voor zorgen dat er ruimte wordt gegeven aan kwalitatief goede woningbouwplannen.
Met deze koers kleuren we voor de Liemers een deel van de uitvoering van de regionale Groene Metropoolregio in en de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen. Veel thema's daaruit komen hierin terug. Voor de uitvoering zoeken we steeds naar de optimale wisselwerking tussen wat we per gemeente doen, in de Liemerse samenwerking en gezamenlijk in de Regio Arnhem Nijmegen.

Inhoud van deze Koers

- In deel 1 omschrijven we op basis van het recente regionaal woningmarktonderzoek waar de belangrijkste opgaven in de Liemers liggen.
- In deel 2 zijn uitgangspunten geformuleerd over hoe we de koers lokaal invullen en afwegen of een nieuw woningbouwplanen bijdragen aan de opgave.
- In deel 3 staan de thema's waarop we in de Liemers al samenwerken om inzicht in de opgaven te krijgen en de lokale aanpak die daarbij past. Die manier van werken breiden we uit voor een aantal nieuwe thema's zoals betaalbaar bouwen en wonen en zorg.
- In deel 4 staat hoe wij resultaatgericht samen werken aan de uitvoering van deze agenda.

Liemerse Woonagenda 2017

In 2017 hebben we "Het recept voor de Liemerse Woonagenda" vastgesteld. De afgelopen jaren hebben we op basis van de zeven uitgangspunten die we daarin hebben afgesproken richting gegeven aan de ontwikkeling van de woningmarkt in de Liemers.

De 7 uitgangspunten Liemerse Woonagenda 2017

I. We leggen meer en meer nadruk op transformatie
II. We leggen de prioriteit bij inbreiding en bouwen de capaciteit op de uitleglocaties verder af
III. We zetten in op verduurzaming en vernieuwing van de woningvoorraad
IV. We zetten in op flexibiliteit en kleinschalige invullingen
V. We kiezen voor maatwerk per kern bij het aanvullend woningaanbod
VI. We spelen in op veranderingen met flexibel en tijdelijk woningaanbod
VII. Ruimte bieden aan goede woningbouwplannen (aansluitend op de opgave)

De uitgangspunten uit de Liemerse Woonagenda zijn nog steeds relevant, al zien we op een aantal punten een accentverschuiving.
Zo zetten we nu sterker in op bouwen naar behoefte (zowel kwalitatief als kwantitatief) en zijn we afgestapt van harde afspraken over het aantal te bouwen woningen. Bovendien hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan een beter inzicht op vraag en aanbod in de Liemers. Dat alles verwerken we in deze aangepaste koers voor de komende jaren.

1. De opgaven op de Liemerse woningmarkt

Op basis van het Woningmarktonderzoek 2019 Arnhem Nijmegen hebben we in beeld gebracht de belangrijkste opgaven in de komende jaren zijn en hoe we die in de Liemers gaan invullen.

Aan de slag met de groeiende woningbehoefte

In de nieuwe woningbehoefteprognoses is er geen sprake meer van een krimp in de Liemers. De prognoses uit 2019 laat tenminste tot 2040 een huishoudensgroei zien.
Voor die groeiende vraag van huishoudens zullen nieuwe woningen gebouwd moeten worden. De groei is het grootst in de komende vijf jaar (ongeveer 500 woningen per jaar). Vanaf 2025 ligt deze op ongeveer 300 per jaar en na 2030 is vooralsnog een beperkte groei van 50 woningen per jaar voorzien.

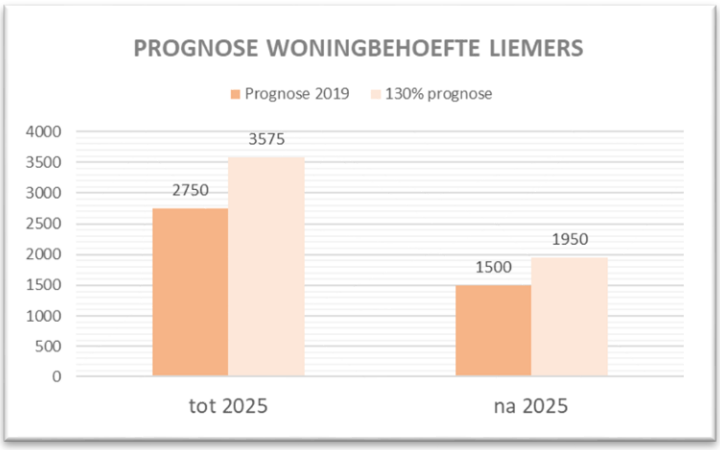

Voor de komende vijf jaar ligt er een woningbehoefte die hoger is dan de nieuwbouwaantallen die we de afgelopen jaren hebben opgeleverd. We zien in de huidige woningmarkt dat veel huishoudens en jongeren in het bijzonder, veel moeite hebben om een (geschikte) woning te vinden op de gespannen woningmarkt. Omdat de vraag naar verwachting nog verder zal toenemen heeft het verhogen van de nieuwbouwproductie op de korte termijn (vóór 2025) dan ook prioriteit.

Voor de Liemers als geheel is berekend dat het huidige tekort aan woningen minder groot is dan in de rest van de regio. Maar dat tekort is niet overal even groot. Vanwege het groetere tekort op de Arnhemse woningmarktregio wordt in de aangrenzende gemeenten Westervoort en Duiven een groter dan gemiddelde woningmarktdruk ervaren. Daar moeten we rekening mee houden.

Ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties:

De woningvraag in de Liemers concentreert zich in de kernen langs de A12. Hoe dichter bij Arnhem hoe groter de extra woningvraag uit Arnhem, daar is de druk op de woningmarkt groter dan in de Liemers.
We kiezen er dan ook voor om in de kernen langs de A12 en de spoorlijn, Westervoort, Duiven, Zevenaar en Didam de bouwopgave in de komende jaren te concentreren. Ook 's-Heerenberg, met 8.500 inwoners, heeft daarin een bouwopgave. Doesburg kent ook een nieuwbouwopgave maar die is

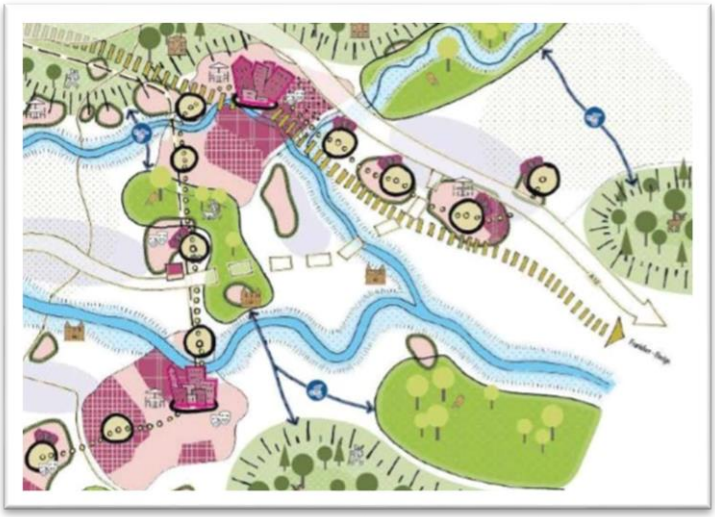

getalsmatig kleiner. Daar wordt nieuwbouw benut om een kwaliteitsslag te maken in het woningaanbod in de bestaande voorraad en om in te spelen op specifieke behoeften.
In de andere kernen[1] zetten we in op specifiek maatwerk met woningbouw waarmee naar aard en omvang van de kern gericht wordt ingespeeld op de lokale woningvraag met het behouden en versterken van de groene kwaliteiten van de Liemers.

Behoefte aan betaalbaar wonen

Ten opzichte van 2017 ligt het accent nu sterk op de oplopende woningtekorten en de betaalbaarheid van woningen voor middeninkomensgroepen. Volgens het woningbehoefteonderzoek zou tot 2025 bijna de helft van het woningbouwprogramma moeten bestaan uit betaalbare koopwoningen. Daarnaast geeft het onderzoek aan dat er vanuit de middeninkomens ook behoefte is aan vrije sector huurwoningen in de middenhuur[2].
Daarbij moet opgemerkt worden dat Westervoort en Doesburg al een fors aandeel goedkope koopwoningen hebben en daarmee een kleinere nieuwbouwopgave in deze prijsklasse.

In het betaalbare segment zien we een rol voor de gemeenten: prijzen zijn zo gestegen dat dit aanbod in de bestaande woningvoorraad nog maar mondjesmaat beschikbaar is en voor ontwikkelaars van nieuwbouw levert dit meestal geen aantrekkelijke businesscase. De gemeente moet daarom bij nieuwbouwprojecten sturen op de te realiseren prijsklassen en het aandeel sociale huurwoningen.
Naast de opgave om betaalbaar te bouwen is het ook een opgave om deze in de betaalbare categorie te houden. Om een koopwoning marktconform onder de twee ton te bouwen moet je kleine eenheden realiseren. Op een aantal plekken in de Liemerse woningmarkt kan dat door bijvoorbeeld kleine studio's te bouwen. Dat zal op beperkte schaal zijn en vooral in de centra van de grotere kernen, want het ontbreekt in de Liemers veelal aan een stedelijk woonmilieu en starters met een stedelijke levensstijl die ook op lange termijn behoefte hebben aan deze kleine units. In de middenhuur lopen we er tegenaan dat beleggers weinig investeren.

Om als gemeente goed te kunnen sturen op nieuwbouw in het betaalbare segment hebben we nog extra handvatten nodig. Daarvoor gaan we in gesprek met de woningcorporaties om te bepalen op welke wijze zij een rol kunnen spelen in het gericht aanbieden en behouden voor de middengroepen (vrije sector huur en goedkope koop met een terugkoopregeling?). Vanuit BZK vragen wij om denkkracht en ruimte in de regels en maken we actief gebruik van mogelijkheden die het provinciale Actieplan Wonen ons biedt. Denk bijvoorbeeld aan een sub-regionale markttoets om corporaties de positie te geven hier een rol te spelen waar de markt die laat liggen.

Kleine uitbreidingsvraag sociale huur

De sociale huursector wordt (door Rijksregels) ingezet voor de laagste inkomensgroepen. Afhankelijk van de economische ontwikkelingen is er in de Liemers volgens het woningbehoefteonderzoek een beperkte uitbreidingsbehoefte.
Doesburg heeft een groot aandeel sociale huurwoningen (41%) en daar neemt met name bij de grondgebonden huurwoningen de vraag wat af. Met stadsvernieuwingsprojecten zoals De Ooi worden eengezinswoningen vervangen door levensloopbestendige kleinere huurwoningen. In andere buurten wordt ingezet op een grotere mix van sociale huur en koop. Westervoort kent ook een goedkope voorraad, naast sociale huur ook goedkopere koop.

[1] Loo, Groessen, Babberich, Aerdt, Herwen, Lobith, Tolkamer, Spijk, Pannerden, Lathum, Goesbeek, Angerlo, Azewijn, Beek, Braamt, Kilder, Lengel, Loerbeek, Loil, Nieuw-Dijk, Stokkum en Zeddam.
[2] Bij de bouw van betaalbare koopwoningen hanteren we € 250.000 als bovengrens (lager dan de grens in de Woondeal, waar de NHG-grens wordt hanteert). Voor de middeldure huur hanteren we € 850 als bovengrens.

Bij nieuwe ontwikkelingen ligt er een opgave in het toevoegen van woningen in het midden- en dure segment om meer ruimte te bieden voor doorstroming.
Voor Montferland ziet het regionale behoefteonderzoek een lichte afname van sociale huur, maar deze trend wordt lokaal niet herkend. Er is hier een (beperkte) uitbreidingsbehoefte. Mogelijk heeft dat ook te maken met het bijna volledig ontbreken van particuliere huur in Montferland als alternatief.
We gaan de corporaties uitnodigen om op Liemers niveau het strategisch voorraadbeleid voor de sociale huurvoorraad in beeld te brengen en af te stemmen. In alle gemeenten is daarmee een start gemaakt: op basis daarvan gaan we een beeld vormen van de opgave op het Liemerse schaalniveau.

Aan de slag met de versnelling van de woningbouw in de Liemers

In de komende vijf jaar is de toename van de woningbehoefte het grootste. Het huidige woningbouwprogramma is nog niet voldoende groot om te voorzien in deze behoefte, zeker als we ook willen voorzien in extra planaanbod van 130% zoals afgesproken in de Woondeal.

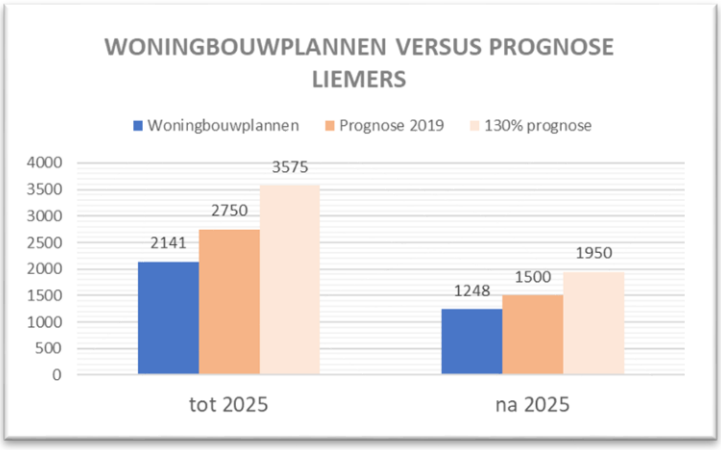

Om voor de komende 10 jaar voldoende plancapaciteit beschikbaar te hebben zijn extra locaties nodig. Naast nieuwe transformatielocaties (vrijkomende scholen, sportvelden, kerken etc.) is daarvoor ook een beperkt aantal nieuwe uitleglocaties nodig.

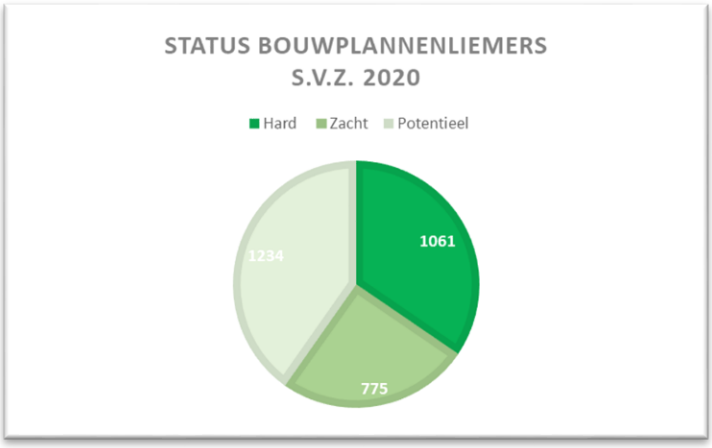

We realiseren die groei op een groene manier. Daarbij gaat om de woningen én de woonomgeving om te zorgen voor toekomstbestendige nieuwbouwwijken. Bij de uitleglocaties sturen we dan ook op kwaliteit: duurzaam, klimaat adaptieve woonomgevingen, circulair bouwen en een goede overgang naar het open Liemerse landschap. Dit aansluitend op de ambities uit de Woondeal.

ONZE AANPAK
Samen met het Rijk, de provincie, woningcorporaties en marktpartijen maken we in de Woondeal Arnhem-Nijmegen actief werk van de versnelling.

<u>Nu</u>
We zetten dit jaar samen met woningcorporaties en marktpartijen onze energie in op het versneld tot realisatie brengen van de huidige woningbouwplannen.
Daarbij zijn we ook afhankelijk van landelijke wet- en regelingen. Het stikstofdossier is vormt nu een knelpunt waarbij we afhankelijk zijn van de stikstofdepositieruimte die onze projecten krijgen.

Korte termijn:

De komende twee jaar zetten we ons in om de beschikbare planologische capaciteit (versneld) te benutten. Dat doen we in eerste instantie door locaties die nu nog 'zacht' en 'potentieel' zijn juridisch 'hard' te maken via bestemmingsplannen/ omgevingsvergunningen zodat er een juridische titel is om er te bouwen.

Daarnaast kunnen we de bouwplannen uitbreiden met een aantal nieuwe (uitleg) locaties en extra programma toevoegen op bestaande bouwlocaties in grote kernen. De grotere locaties waar dit speelt (met meer dan 100 woningen) zijn:

- De locatie Groot Holthuizen bij de kern Zevenaar. Deze heeft een vastgesteld bestemmingsplan, maar op basis van de Woonagenda uit 2017 zijn twee deelgebieden (ongeveer 300 woningen) uit het woningbouwprogramma gehaald (op 'rood 'gezet) omdat we toen overaanbod wilden voorkomen. In afstemming met de Liemerse gemeenten zal deelgebied Holtkamp (ca 150 woningen) alsnog op korte termijn ontwikkeld worden en wordt er daarnaast gestart met deelgebied Het Hof.
- In Westervoort wordt de ontwikkeling van Westervoort Noord (ruim 100 woningen, realisatie grotendeels vanaf 2025) versneld opgepakt.
- In Duiven zijn de voorbereidingen voor een nieuwe uitleglocatie (250-300 woningen, realisatie vanaf 2025) in voorbereiding. Hiervoor zijn in beginsel drie gebieden potentieel geschikt: de Biezenkampen, de Ploen-Noord en de Plakse Weide. Eind 2020 wordt op grond van een RO-motivering een voorkeurslocatie aan de raad voorgelegd.
- In Montferland worden de mogelijkheden voor een nieuwe locatie(s) bij Didam en 's-Heerenberg verkend.
- In Doesburg ligt de focus op transformatielocaties en zijn nieuwe uitleglocaties niet aan de orde.
- In Zevenaar wordt met de ontwikkelaar onderhandeld over het verhogen van de woningbouwaantallen op fase 2 van het BAT terrein (van nu 60 naar ongeveer 160 woningen).

Middellange termijn:
Als we woningbouwplannen in de tijd naar voren halen zijn er voor de periode na 2025 aanvullende nieuwbouwlocaties nodig. Vooralsnog gaan we daarvoor vooral inzetten op het benutten van kansen op inbreidings- en transformatielocaties.

Lange termijn:
Vinger aan de pols en juridische voorzienbare bouwplicht opnemen in alle nieuwe woningbouwplannen. Dat maakt het mogelijk om bij te sturen op het woningbouwaanbod als dat nodig is door de veranderende vraag of als plannen niet gerealiseerd worden.

2. Uitgangspunten

I. We leggen de prioriteit bij inbreiding en vullen dat aanbod aan met uitleglocaties

We blijven prioriteit geven aan transformatie en inbreiding maar door de sterk gestegen vraag naar woningen en de complexiteit van transformatielocaties en inbreidingslocaties kunnen we niet in alle kernen van de Liemers voldoende aanbod creëren zonder (nieuwe) uitleglocaties in ontwikkeling te nemen.

- Bij de keuze voor nieuwe uitbreidingslocaties stemmen we dat af. Daarbij is het uitgangspunt dat de woningbehoefte van de kern niet binnen de gestelde termijn met inbreidingslocaties ingevuld kan worden.
- We monitoren gezamenlijk ieder jaar de woningbouwlocaties in de Liemers (daarbij sluiten de aan bij de regionale woonmonitor)
- Bij de realisatie van complexe inbreidingslocaties maken we gebruik van expertise bij het Rijk en de Provincie en de mogelijkheden van bijvoorbeeld een programma als SteenGoed.

II. We zetten in op verduurzaming en vernieuwing van de woningvoorraad

Gemeenten zijn volop aan de slag met de energietransitie, de samenwerking met de corporaties krijgt verder vorm en we zetten verschillende instrumenten in om ook de particuliere woningeigenaren te stimuleren. Het verduurzamen van de woningvoorraad moet leiden tot betaalbare woningen en mag niet leiden tot hogere woonlasten.

- Met de provincie werken we daarin samen en krijgen daarvoor procesondersteuning in het kader van het provinciaal programma "Wijk van de Toekomst".
- We breiden de huidige inzet uit op basis van de ervaring die we nu opdoen in Didam (Bloemenbuurt), in Doesburg (de Ooi) en in de kern Angerlo. In Westervoort wordt in de wijk Mosterdhof via het (Rijks)programma 'Panorama lokaal' gewerkt aan de leefbaarheid en toekomstbestendigheid.

III. We sturen op de 'groene' kwaliteit van nieuwbouw.

Bij de woningbouw sturen we op kwaliteit: duurzaam, klimaat adaptieve woonomgevingen, circulair en natuurinclusief bouwen en een goede overgangen naar het open Liemerse landschap.

- Gemeenten hebben of ontwikkelen daarvoor toetsingskaders.
- We leren van elkaar en zoeken afstemming richting een 'Liemers' kwaliteitsniveau. We dragen we ontwikkelaars op om zo duurzaam en circulair mogelijk te zijn.

IV. Ruimte voor goede woningbouwplannen: maatwerk per kern voor aanvullend woningaanbod

Naast de woningbouwopgaven in de grotere kernen waar de woningbehoefte zich concentreert bieden we ruimte voor het geclusterd toevoegen van woningen in kleine kernen naar aard en omvang van de specifieke vraag daar. Naast het inspelen op de woningvraag (in sommige kernen is die beperkt) zetten we in de kleine kernen de nieuwbouw gericht in voor het oplossen van de mismatch tussen vraag en aanbod: met nieuwbouwwoningen in een segment waar nu onvoldoende aanbod is.

- In de meeste kernen voorzien we in de komende jaren kansen voor nieuwe woningen op vrijkomende schoollocaties, sportlocaties, (locaties van) kerkgebouwen en vrijkomende agrarische bebouwing. Uitgangspunt is dat er geclusterd wordt gebouwd en niet her en der een individuele woning wordt toegevoegd. Bij een transformatie van vrijkomende panden bieden we die ruimte wel.
- In alle gemeenten hebben we beleid ontwikkeld aan de hand waarvan we per kern kunnen toetsen welke woningbouw wenselijk is.

V. Ruimte voor goede woningbouwplannen: opgave in betaalbare woningbouw

In de Liemers is een groot deel van de behoefte gericht op de betaalbare woningbouw (tot de NHG-kostengrens). Waar in de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen wordt ingezet op 50% betaalbaar ligt die opgave in de Liemers hoger.

- Wij zetten in op een woningbouwprogramma waarin 2/3 van de woningen behoort tot de betaalbare categorie [3]. Uitzondering hierop zijn de gemeente Doesburg en Westervoort waar het aandeel goedkope huur- en koopwoningen van oudsher fors is.
- Om te kunnen sturen op de realisatie van betaalbare woningbouw door marktpartijen gaan een aantal gemeenten aan de slag met een doelgroepenverordening waarmee dit bij nieuwe bestemmingsplannen afgedwongen kan worden.

VI. Woningbouwopgave en versnelling

We houden samen in de gaten of de omvang van het woningbouwprogramma aansluit op de omvang van de woningbehoefte. Dat is nodig voor het onderbouwen van het ruimtelijk spoor (Ladder voor duurzame verstedelijking). Dat doen we op hoofdlijnen en voor de jaarlijkse toetsing maken we gebruik van de gezamenlijke monitor van de Regio Arnhem Nijmegen.
Montferland leverde de afgelopen jaren een belangrijk aandeel van het Liemers bouwprogramma, maar zal naar verwachting op korte termijn (komende 3 jaar) een stapje terugdoen omdat het aantal plannen kleiner is. In Duiven zijn de komende projecten allemaal inbreidingsprojecten en wat complexer om te realiseren. Daarom worden nieuwe uitleglocaties voorbereid: de keuze voor de locatie(s) worden eind 2020 voorgelegd aan gemeenteraad. Alleen Zevenaar en Westervoort verwachten dat op korte termijn de productie op niveau blijft of wat hoger uitvalt dan de afgelopen jaren. Doesburg kent een bescheiden bouwopgave, daar zal de productie van met name koopwoningen de komende jaren wat toenemen.

- Voor de komende jaren zijn er nog een flink aantal extra woningbouwlocaties nodig om te voorzien in de woningbehoefte en daarmee kunnen we behoefte voor het ruimtelijk spoor onderbouwen.
- We benutten de mogelijkheden die de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen en het provinciale Actieplan Wonen en ons biedt als het gaat om (ondersteuning bij) versnellen actief.

[3] Bij de bouw van betaalbare koopwoningen hanteren we € 250.000 als bovengrens (lager dan de grens in de Woondeal, waar de NHG-grens wordt hanteert). Voor de middeldure huur hanteren we € 850 als bovengrens.

3. Thema's voor de Liemerse Woonagenda

We gaan de komende tijd in de Liemers gezamenlijk aan de slag met een aantal thema's. Deze thema's zijn ook opgenomen in de Woondeal regio Arnhem – Nijmegen. Bij het oppakken in de Liemers zorgen we ervoor dat dit aansluit bij de regionale aanpak en gebruiken we de instrumenten van de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen. Zo geven we voor de Liemers een verdere lokale invulling aan de afspraken uit de Woondeal.

Betaalbaarheid en woonlasten

Er is een tekort aan betaalbare woningen in de Liemers. Het gevolg is dat er huishoudens, met name starters op de woningmark, zijn met te hoge woonlasten omdat zij geen woning kunnen vinden die past bij hun portemonnee. Dit geldt voor de betaalbare sector in de gehele breedte, dus zowel voor sociale en middenhuur als betaalbare koop (NHG-kostengrens).

ONZE AANPAK
We nemen dit mee in het overleg met de corporaties om gezamenlijk naar oplossingen te zoeken binnen de investeringscapaciteit van de corporaties. Ook met marktpartijen voeren we het gesprek over betaalbaar huur- en koopaanbod. Hierbij zoeken we ook aansluiting bij het provinciale Actieplan Wonen.

Wonen en zorg

Wonen en zorg is een breed thema dat ingaat op de kwetsbare groepen in de samenleving. Daarbij gaat het om huisvesting voor ouderen, dementerenden, diverse groepen met een beperking (handicap) en bijvoorbeeld cliënten in de geestelijke gezondheidszorg (beschermd wonen). Al deze vormen kennen hun eigen wetgeving en financiering (Woningwet, Wet langdurige zorg, AWBZ, Wmo).
We onderscheiden twee thema's die we gaan uitwerken:

- De effecten van de vergrijzing en de toenemende behoefte van ouderen aan zorg, ondersteuning en geschikte woonruimte. De behoefte en huisvesting van de doelgroep met een (geestelijke) beperking nemen we daarbij mee.
- De huisvesting en ondersteuning van zwakke groepen in de samenleving, beschermd wonen en de samenhang met een goede leefbaarheid in de buurten. Vraag en aanbod speelt deels op (sub)regionaal niveau en moet op onderdelen worden afgestemd op centrumgemeenten (Arnhem/Doetinchem).

ONZE AANPAK
Voor beide onderwerpen gaan we in Liemers-verband de vraagontwikkeling in beeld brengen, het huidige aanbod inventariseren en in beeld brengen welke zorgpartijen hier actief zijn en hoe hun aanbod zich ontwikkelt. Op basis daarvan bepalen we wat dat betekent voor de behoefte aan (nieuwe) woonruimte en de samenwerking tussen de verschillende partijen (zorginstellingen, corporaties, gemeenten, welzijnswerk, openbare orde etc.)

Tijdelijke woonvormen en huisvesting arbeidsmigranten

Bij de invulling van flexwonen ligt in de Liemers op dit moment de prioriteit bij de huisvestingsvraag van arbeidsmigranten. Zij hebben een belangrijke rol in de economie van de Liemerse gemeenten. De behoefte van arbeidsmigranten hebben we in 2019 gezamenlijk in beeld gebracht. Omdat we de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten uit woonwijken willen weren is er een flinke opgave om extra aanbod van overnachtingsplekken voor arbeidsmigranten te creëren die hier tijdelijk werken. De kwaliteit van huisvesting is daarbij een aandachtspunt, zowel voor de arbeidsmigranten zelf als

voor de omwonenden. In de gemeente Zevenaar worden nu twee pensions voor arbeidsmigranten gerealiseerd in leegstaande kantoorpanden op bedrijvenpark Mercurion.
De invulling van de behoefte van reguliere spoedzoekers en 'economisch daklozen' is een aandachtspunt dat we daarbij meenemen.

ONZE AANPAK
We hebben een positieve grondhouding voor initiatieven vanuit de markt voor tijdelijke woonvormen en zien een rol voor werkgevers om hier mede invulling aan te geven. Gemeenten werken aan randvoorwaarden voor (de kwalitatief goede) invulling hiervan.
We werken in de Liemers samen door kennisdeling (juridische instrumenten, handhaving, randvoorwaarden voor het toelaten van nieuwe initiatieven), het gezamenlijk in kaart brengen van het aanbod en we stemmen het lokale beleid in hoofdlijnen op elkaar af.

Aanpak Jaren '60 – '70 wijken

De jaren '60 en '70 wijken zijn de aandachtswijken voor de toekomst in de Liemers.
In Doesburg en Montferland is een start gemaakt met de aanpak van gedateerde huurwoningen (ondersteund vanuit het provinciaal project 'Wijk van de Toekomst').
In Doesburg wordt in een samenwerking tussen de corporatie en de gemeente de 60'er jaren wijk De Ooi aangepakt. Onderdeel hiervan is de vervanging van 95 eengezinswoningen in de Bloemenbuurt door voor het merendeel levensloopbestendige woningen voor 1-en 2-persoons huishoudens.
In Montferland gaat het om de Bloemenbuurt in Didam waar de corporatie Plavei al is gestart met de ingrijpende renovatie van huurwoningen. Daarnaast wordt met de gemeente ingezet op het meekrijgen van de particuliere eigenaren in de energietransitie van de buurt. In Montferland en Doesburg is met de corporaties al gestart met de doorkijk voor het vervolg in andere wijken.
In Zevenaar is de woningcorporatie gestart met een verkenning van de aanpak in een tweetal jaren '60 wijken. In Westervoort wordt voor de wijk Mosterdhof via Panorama Lokaal ingezet op een wijk die klaar is voor de toekomst (vooralsnog zonder grote fysieke ingrepen). In Duiven speelt deze problematiek niet op het niveau van wijken[4] maar zijn er een aantal woningcomplexen die om een aanpak vragen.

ONZE AANPAK
Het voortzetten en uitbreiden van de lokale aanpak over meer buurten en wijken. Waarover we elkaar informeren om van elkaar te leren. Daarbij benutten we kansen uit de instrumentenkoffer van de provincie die bijdraagt aan toekomstbestendige wijken en dorpen (naast Wijk van de Toekomst ook de programma's Leefbaarheid en Steengoed Benutten).

Woonwagens

In een gezamenlijk onderzoek hebben we de woonwensen van woonwagenbewoners van de Liemers in beeld gebracht. Dit zal per gemeente meegenomen worden bij het opstellen van het doelgroepenbeleid en in het woningbouwprogramma worden meegenomen als een van de opgaven voor de komende jaren. We delen met elkaar de kennis over de wijze waarop die opgave ingevuld kan worden.

ONZE AANPAK
Over het toevoegen van nieuwe standplaatsen wordt een plan van aanpak opgesteld hoe de woonwensen vertaald kunnen worden naar nieuw aanbod in de komende jaren.

[4] Een paar jaar geleden zijn al een aantal buurten met woningen uit de jaren 60 opgeknapt (verduurzaamd en deels vernieuwd)

Over de wijze waarop we bestaande vrijkomende standplaatsen toewijzen aan nieuwe bewoners gaan we een gezamenlijke regeling opstellen die we in alle gemeenten gaan invoeren (ter uitvoering van artikel 5.4. van de Huisvestingsverordening 2020).

Samenwerking met corporaties

Bij een groot aantal thema's hebben de corporaties een belangrijke rol. Denk aan de thema's betaalbaarheid, het verduurzamen van de woningvoorraad, aanbod van woonwagens, de invulling van het gat tussen sociale huur en de vrije markt en de leefbaarheid in wijken.
We gaan op Liemers niveau het gesprek tussen gemeente en woningcorporaties oppakken. Dit vervangt niet de lokale samenwerking maar zetten we in om op Liemers niveau de opgaven in beeld te hebben, van elkaar te leren en waar dat kan helpen gezamenlijk opgaven uit te werken.

ONZE AANPAK
We starten om eenmaal per jaar de bestuurders van de woningcorporaties uit te nodigen voor het PFO Wonen de Liemers. Bij de eerste gelegenheid bespreken we deze koers en verkennen we hoe de samenwerking tussen gemeenten en corporaties kan helpen bij de uitvoering hiervan.

4. Verder werken aan de pragmatische en resultaatgerichte Liemerse samenwerking

We werken als gemeenten regionaal samen binnen de Regio Arnhem Nijmegen. Daarin zetten we de hoofdlijnen met elkaar uit, pakken actuele thema's op en monitoren de marktontwikkeling. In de Liemers werken we op onderdelen samen aan de invulling daarvan. Dat doen we met een bottum-up aanpak. Waar gemeenten lokaal tegen hun grenzen aanlopen of dreigen vast te lopen zijn we collegiaal met de insteek om elkaar te ondersteunen of extra ruimte te geven als dat helpt.
Onze pragmatische doenersmentaliteit in de afgelopen jaren werkt goed en binnen de regio lopen we daardoor op een aantal woonthema's voorop in de samenwerking (woonwagens/arbeidsmigranten).

ONZE AANPAK

- De samenwerking kenmerkt zich door een open houding waarbij we elkaar actief informeren over lokale ontwikkelingen, vraagstukken en de aanpak daarvan.
- Bij thema's die we op de woningmarkt in onze gemeenten tegenkomen bekijken we steeds of het zinvol is om gezamenlijk onderzoek of inventarisaties uit te voeren en opgaven te formuleren. De uitvoering doen we per gemeente, gericht op lokaal maatwerk. Daarover informeren en bevragen we elkaar. Waar het kan ontwikkelen we een gezamenlijke basis voor de lokale uitvoering.
- De thema's uit deze Woonagenda nemen we op in de actielijst van het PFO Wonen.
- We bespreken nieuwe (woningbouw-)plannen met elkaar. We onderbouwen gezamenlijk de behoefte bij nieuwe woningbouwlocaties (Ladder voor de duurzame stedelijke ontwikkeling) en de kwalitatieve opgaven die daarbij spelen. Zo zorgen we voor subregionale afstemming.
- We zetten in op extra capaciteit en ondersteuning om de opgaven (lokaal) uit te voeren: daarvoor doen we ook een beroep op de provincie Gelderland en het Rijk (o.a. in het kader van de Woondeal).
- We stellen gezamenlijk een coördinator aan als procesondersteuner voor de uitvoering van onze Liemerse Woonagenda.
- We bespreken de voortgang van deze Woonagenda minimaal 3 keer per jaar in het PFO Wonen de Liemers.

Liemerse Woonagenda:

de koers voor 2020 - 2025

Oktober 2020

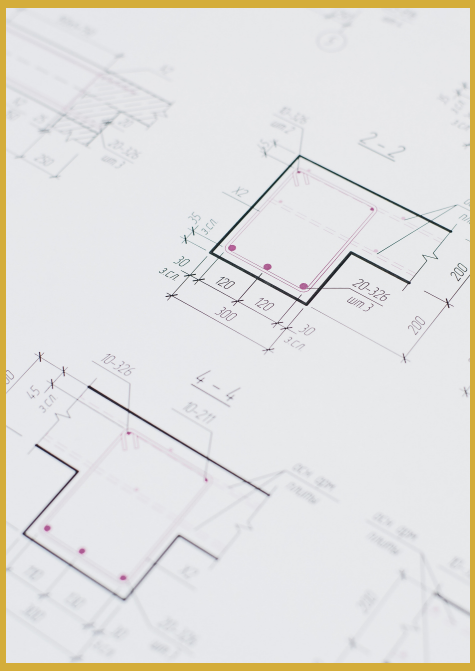

Aldus opgemaakt en ondertekend,

De wethouder Wonen van de gemeente Doesburg,
Arthur Boone

Datum:

De wethouder Wonen van de gemeente Duiven,
Johannes Goossen

Datum:

De wethouder Wonen van de gemeente Montferland,
Walter Gerritsen

Datum:

De wethouder Wonen van de gemeente Westervoort,
Hans Sluiter

Datum:

De wethouder Wonen van de gemeente Zevenaar,
Hans Winters

Datum:

gemeente doesburg | Gemeente Duiven | gemeente Montferland | gemeente Westervoort | GEMEENTE ZEVENAAR

Woondeal regio Arnhem – Nijmegen

Samenwerkingsagenda voor de woningbouwopgave in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Partijen

- **Gemeente Arnhem**, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer. A. Marcouch, burgemeester;
- **Gemeente Nijmegen**, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H.M.F. Bruls, burgemeester;
- Deelnemers aan de Regeling **Gemeenschappelijk orgaan regio Arnhem Nijmegen City Region,** zijnde de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, handelend ter uitvoering van het besluit van de colleges van burgemeester en wethouders en middels volmacht rechtsgeldig vertegenwoordigd door de voorzitter van het gemeenschappelijk orgaan, de heer A. Marcouch, hierna gezamenlijk te noemen: Regio AN*;
- **Provincie Gelderland**, op grond van artikel 176 van de Provinciewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P. Kerris, Portefeuillehouder Wonen, hierna te noemen: provincie;
- **Minister voor Milieu en Wonen**, mevrouw S. van Veldhoven – Van der Meer, hierna te noemen: minister / Rijk.

** Alle 18 gemeenten samen worden aangeduid als: regio*

Overwegingen

- De regio Arnhem-Nijmegen groeit sterk. De afgelopen jaren is de regio als geheel en de steden Arnhem en Nijmegen in het bijzonder, relatief sneller gegroeid dan andere steden in het land. De prognoses laten zien dat deze groei doorzet en dat daarmee ook de uitdagingen voor de regio toenemen. Het tegelijkertijd bijbouwen van voldoende passende en betaalbare woningen, het behouden en versterken van het groene profiel, het zorgen voor een bereikbare regio en het investeren in het verbeteren van veiligheid en sociaaleconomische versterking, overstijgen de regelmogelijkheden en het instrumentarium op gemeentelijk en provinciaal niveau.

- Het Rijk, de provincie en de regio sluiten om deze reden samen een woondeal. De snel oplopende woningtekorten, de complexe leefbaarheidsproblematiek, de strategische ligging en de groene ambities van de regio zijn daarbij voor het Rijk belangrijke overwegingen geweest. Daarmee fungeert deze woondeal ook als regiospecifieke uitwerking van het Interbestuurlijk Programma (IBP) in die regio's waar de druk op de woningmarkt het grootste is.

- Met deze woondeal worden de krachten van de verschillende overheidslagen gebundeld met als doel het functioneren van de woningmarkt in de regio Arnhem-Nijmegen structureel te verbeteren, de bouwproductie met oog voor circulariteit en duurzaamheid op niveau te brengen en de leefbaarheid te vergroten. Hiertoe leggen het Rijk, de provincie en de regio hun wederzijdse verantwoordelijkheden en inspanningen vast en erkennen zij wederzijds de in deze woondeal opgenomen kwantitatieve en kwalitatieve opgaven. De woondeal is het startpunt van een langjarig partnerschap tussen regio, provincie en Rijk, in nauwe samenwerking met corporaties, marktpartijen en maatschappelijke partners.

- De regio Arnhem-Nijmegen en de regio Foodvalley vormen samen de groenste metropoolregio van het land. De ambitie is dit groene profiel te versterken en tegelijkertijd de groei van beide regio's te faciliteren. Daarom is afgesproken dat samen met de provincie Gelderland en het Rijk een verstedelijkingsstrategie wordt opgesteld waarin een integrale lange termijnvisie wordt geformuleerd op de relatie tussen woningbouw, economische groei, ruimtelijke ontwikkeling, circulariteit, energietransitie, een groene leefomgeving en mobiliteit. De inhoud van deze woondeal is hiervoor een (belangrijke) bouwsteen. De verstedelijkingsstrategie is een terugkerend agendapunt voor het bestuurlijk overleg (BO) Leefomgeving, waar ook de Omgevingsagenda centraal staat en waarin strategische lange termijnontwikkeling in de fysieke leefomgeving besproken worden. De verstedelijkingsstrategie vormt tevens input voor het BO MIRT-Oost waar de samenwerking tussen Rijk en regio op mobiliteitsvraagstukken wordt besproken.
  De profilering als groene en circulaire metropoolregio is ook opgenomen in de NOVI-propositie die de regio (samen met regio Foodvalley) in 2019 aan het Rijk heeft voorgelegd.

Leeswijzer

De woondeal regio Arnhem-Nijmegen bevat afspraken over onderwerpen en thema's die van belang zijn voor de gehele regio, zoals de woningbouwopgave, het betaalbaar houden van de woningvoorraad, het versterken van het groene profiel van de regio en de bereikbaarheids- en leefbaarheidsvraagstukken. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt die specifiek op de huisvestingsvraagstukken van een bepaalde doelgroep of op een ander specifiek onderwerp zijn gericht.

In deel 1 van de woondeal zijn, onder de noemer *Kernafspraken,* deze afspraken als volgt geordend:

1. Woningbouwopgave en versnelling
2. Betaalbaarheid
3. Groen en circulair
4. Leefbaarheid
5. Verstedelijking en gebiedsontwikkeling
6. Specifieke doelgroepen en overige thema's

Ook zijn er afspraken gemaakt die locatiespecifiek zijn. Onder kernafspraak 1 worden afspraken over versnellingslocaties gemaakt. Onder kernafspraak 4 worden specifieke afspraken in het kader van *Stadsvernieuwing 3.0* gemaakt voor Arnhem Oost. Stadsvernieuwing 3.0 gaat over wijken met een stapeling van sociaal-maatschappelijke problematiek, waar een integrale brede stadsvernieuwingsaanpak nodig is om het perspectief van deze gebieden te veranderen. Tenslotte zijn onder kernafspraak 5 afspraken gemaakt over twee grote complexe strategische gebiedsontwikkellocaties in Nijmegen: het stationsgebied en de Kanaalzone. Dit zijn gebieden met de potentie om op middellange en lange termijn een grote betekenis te hebben in het bijdragen aan de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave.

In deel 2 zijn de afspraken opgenomen over de uitvoering van de woondeal en de samenwerking.

DEEL 1: KERNAFSPRAKEN

1. Woningbouwopgave en versnelling

Woningbouwopgave

CONSTATERINGEN

De regio heeft te maken met een autonome groeiopgave, een bestaand woningtekort en kent een hoge binnenkomende migratie vanuit binnen- en buitenland door haar positie als aantrekkelijke regio met hoogwaardige kennisinstellingen. Met name de factor migratie is op de langere termijn onzeker en is afhankelijk van ontwikkelingen in de economische conjunctuur en de bereikbaarheid van de regio. Naast de migratie bestaat de huishoudensgroei voor het grootste deel uit kleine (één- en tweepersoons) huishoudens door vergrijzing en vergroening (jongeren en studenten).

De bouwopgave bestaat enerzijds uit het terugbrengen van het woningtekort en daarnaast uit het bouwen voor de toename in de woningbehoefte als gevolg van de verwachte huishoudensgroei.
De woningbehoefte in de regio Arnhem-Nijmegen is op basis van de meest recente onderzoeken en het streven het totale woningtekort terug te dringen tot 2% per 2030 als volgt vastgesteld:

Tijdsperiode	Woningbehoefte (in aantallen nieuwe woningen)
2020-2030	35.000
2030-2040	15.000-25.000
Totaal 2020-2040	50.000-60.000

tabel 1: woningbehoefte in de regio

Het groeiperspectief en de kwantitatieve en kwalitatieve opgave verschilt echter binnen de regio (naar gemeenten en zeker naar kernen). Naar verwachting zal het grootste deel van de woningbouwopgave door de steden Arnhem en Nijmegen worden opgevangen, maar er is ook naar de mogelijkheden van de overige gemeenten gekeken. De gemaakte afspraken over de groei en bouwopgave doen daarmee recht aan de differentiatie in de regio.
Binnenstedelijke/binnendorpse verdichting en transformatie geven het beste invulling aan de ambities met betrekking tot het groene profiel en de circulaire regio. Tegelijkertijd is ook gekeken naar een (beperkt) aantal uitbreidingslocaties.

AFSPRAKEN OVER DE WONINGBOUWOPGAVE

1. Partijen spreken af zich gezamenlijk en meerjarig in te spannen om de groei van de regio te faciliteren met voldoende en passende woningen, uitgaande van de in tabel 1 opgenomen woningbehoefte. De ambitie is het woningtekort per 2030 terug te brengen naar 2% en op langere termijn te komen tot een stabiele en continue bouwproductie. Op dit moment is er voor de periode tot 2030 een plancapaciteit van 28.000 woningen, waarvan 17.000 woningen harde plancapaciteit. En ligt derhalve een opgave om de harde plancapaciteit tot uitvoering te brengen, zachte plancapaciteit hard te maken en om extra plancapaciteit toe te voegen.

2. Tot 2025 is een minimale bouwproductie benodigd van 15.000 nieuwe woningen. De ambitie is echter tot een versnelling van 20.000 woningen te komen. Dat betekent een gemiddelde bouwproductie van 4.000 woningen per jaar tot 2025. De versnelling zou tevens bij kunnen dragen aan een meer continue bouwstroom en het voorkomen van te grote fluctuaties hierin

3. De huidige plancapaciteit is niet toereikend voor deze woningbouwopgave. Om de bouwproductie minder gevoelig te maken voor planuitval en planuitstel is een buffer noodzakelijk en gaat de regio werken volgens het principe van adaptief programmeren. Daarbij wordt op transparante wijze rekening gehouden met onzekerheden, kansen en nieuwe ontwikkelingen. Door het monitoren van de planvoorraad, de bouwproductie en de huishoudensontwikkeling wordt jaarlijks door de Versnellingstafel (zie deel 2, Uitvoering en samenwerking) vastgesteld of de plancapaciteit nog aansluit bij de woningbouwbehoefte, dan wel naar boven of naar beneden moet worden bijgesteld. Door deze manier van programmeren zijn plannen gemakkelijker aan te passen aan veranderende omstandigheden zonder dat dit leidt tot vertraging. Op basis van het principe van adaptief

programmeren zal een aanvullende planvoorraad tussen 2025 en 2040 worden voorbereid om te komen tot een totale productie van 50.000 tot 60.000 woningen.

4. De werkwijze van adaptief programmeren vraagt dat er steeds voldoende potentiële bouwplannen klaarliggen om vertraging en uitval zoveel mogelijk te beperken. Bovendien is het ten behoeve van de gewenste continue bouwproductie op de lange termijn nodig om tijdig zicht te hebben op de toekomstige potentiële locaties. Daarom zorgt de regio voor een totale planvoorraad tot en met 2030 van 130% van de woningbehoefte, bestaande uit zowel voldoende "harde" plannen waarvoor het bestemmings-/omgevingsplan reeds is vastgesteld, als voldoende zachte plannen waarvoor de planvorming nog plaatsvindt. De verhouding tussen harde en zachte plannen moet voldoende zekerheid bieden om het bouwvolume en de snelheid te borgen, maar ook voldoende flexibiliteit bieden om zowel opwaartse als neerwaartse bijstellingen van prognoses op te vangen, zonder overmatige financiële risico's aan te gaan. De werkwijze van adaptief programmeren en het sturen op overcapaciteit in de planvoorraad wordt in 2025 geëvalueerd, mede met het oog op conjuncturele ontwikkelingen, het effect daarvan op de woningmarkt en de financiële risico's die hierbij horen.

5. Provincie en Rijk stellen kennis beschikbaar om waar nodig gemeenten te ondersteunen bij hun vragen over adaptief programmeren. De belangrijkste ondersteuningsbehoefte betreft de contractvorming. Hoe kunnen gemeenten, corporaties en marktpartijen afspraken maken die ruimte laten voor veranderende programmering bij veranderende omstandigheden?

6. De regio werkt aan het opzetten van een regionaal monitoringssysteem waarin de planvoorraad transparant en inzichtelijk is voor de regio, de provincie en het Rijk. Het is een dynamisch systeem dat aanpasbaar is en kwantitatieve en kwalitatieve wijzigingen in de planvoorraad snel op kaart inzichtelijk maakt. Deze monitor wordt jaarlijks geactualiseerd. Deze actualisatie wordt tevens gebruikt als input voor landelijke monitor die door het ministerie van BZK wordt opgezet.

7. Net als het adaptief programmeren, wordt het verminderen van de planuitval één van de doelstellingen van de *Versnellingstafel*. Partijen maken hier nadere afspraken over, bijvoorbeeld over het inschakelen van de juridische expertpool planschade (JEP) en over het creëren van voorzienbaarheid in woningbouwplannen.

8. Daar waar dat effectief is kunnen de doelen met betrekking tot de woningbouwopgave gerealiseerd worden middels flexibele en tijdelijke woningen en/of vernieuwende bouwconcepten. De regio spreekt af te onderzoeken of het realiseren van deze woningen een (tijdelijke) oplossing is voor het inlopen van het woningtekort op de korte termijn. Een goede leefbaarheid en de kwaliteit van de woningen en de openbare ruimte worden hierbij meegewogen. Zij gaan hierover in gesprek met aanbieders van flexibele en tijdelijke huisvestingsconcepten en gaan in gesprek met grondeigenaren en/of stellen eigen grondposities hiervoor beschikbaar die tussen nu en 10 jaar nog niet tot ontwikkeling komen en waar zij dit ruimtelijk wenselijk vinden. Gemeenten maken gebruik van de mogelijkheden die de Stimuleringsaanpak Flexwonen van het Rijk biedt, waaronder deelname aan de versnellingskamers. Ook de provincie brengt kennisuitwisseling en ondersteuning op dit thema in, als onderdeel van het Actieplan Wonen.

   De regio spant zich op deze manier in om uiterlijk in 2024 ca. 1.000 tijdelijke woningen gerealiseerd te hebben, die bij voorkeur voor langere tijd (maximaal 15 jaar) gebruikt kunnen worden Deze tijdelijke woningen worden toegevoegd naar behoefte, daar waar het een passende oplossing is voor het woningtekort. Deze tijdelijke woningen worden beschikbaar gesteld aan een brede doelgroep, waaronder internationale kenniswerkers, arbeidsmigranten, studenten, jongeren, spoedzoekers en andere woningzoekenden op de huidige wachtlijsten voor huurwoningen. Hierin hebben de woningcorporaties ook een rol. De gemeente Nijmegen spant zich in om in de Kanaalzone op korte termijn 500 tijdelijke woningen te realiseren, binnen deze 1.000 woningen.

9. Het versneld bouwen van voldoende duurzame en betaalbare woningen vraagt – versterkt door de beperkte capaciteit in de bouwsector en de stikstofproblematiek – om vormen van innovatie, standaardisatie en industrialisatie zodat de gewenste bouwproductie slimmer kan worden georganiseerd. Daarom stimuleert de regio, ondersteund door de provincie en het Rijk, het zogenaamde *conceptueel bouwen* en maakt zij hierover afspraken met corporaties en marktpartijen. Gemeenten kunnen door afstemming en collectief opdrachtgeverschap in de leefomgeving grote effecten teweegbrengen, ook in het beheer van de openbare ruimte.

10. Om de afspraken uit deze woondeal uit te voeren is aanvullende ambtelijke capaciteit en kennis nodig in de gehele regio. Met name in kleine gemeenten ontbreekt het veelal aan specifieke kennis en in de gehele regio speelt een gebrek aan ambtelijke capaciteit. Rijk en provincie ondersteunen de regio bij het aanstellen van aanvullende expertise (zoals middels het expertteam woningbouw), met maatregelen uit het provinciale Actieplan Wonen en waar mogelijk met ambtelijke capaciteit. De regio maakt afspraken zodat ambtelijke capaciteit uitgewisseld kan worden tussen gemeente en ingezet kan worden waar deze het meest nodig is.

Versnelling

CONSTATERINGEN

Versnellingslocaties bieden kansen om op korte termijn (tot 2025) meer woningen te bouwen. Dit is mogelijk door zachte plannen in de planvoorraad naar voren te halen, door bestaande plannen aanvullend te verdichten of door toevoeging van nieuwe plannen die op korte termijn kunnen worden uitgevoerd. Een eerste inventarisatie naar de mogelijkheden voor versnelling leidt tot een mogelijke extra productie van 5.000 woningen (bovenop de minimale productie van 15.000 woningen).

Deze inventarisatie is niet limitatief en kan in verloop van tijd wijzigen en aangevuld worden. De versnellingslocaties staan op de kaart met 'Locaties en plancapaciteit' welke is toegevoegd als bijlage bij deze woondeal.

AFSPRAKEN OVER VERSNELLING(SLOCATIES)

11. De regio en de provincie richten een Versnellingstafel op (zie deel 2, Uitvoering en samenwerking), die gefaciliteerd wordt door het Rijk. Het versnellen van de woningbouw, de versnellingslocaties en het bespreken van de plancapaciteit zijn een vast onderdeel van de agenda. Aan de versnellingstafel bespreken overheden, corporaties en marktpartijen obstakels die versnelling in de weg staan met als doel deze weg te nemen.

12. De kaart met versnellingslocaties, zoals bijgevoegd als bijlage bij deze woondeal, bevat woningbouwplannen waarvoor versnelling mogelijk is door knelpunten weg te nemen of door andere maatregelen te treffen. De regio spant zich, vanuit het perspectief van de Verstedelijkingsstrategie, in om in ieder geval op deze locaties woningen versneld te realiseren en daarmee het woningtekort te verminderen. Per situatie wordt beoordeeld welke ondersteuning daarbij mogelijk is. Het Rijk ondersteunt de regio waar dat kan met kennis, procedures en de inzet van (financiële) instrumenten. De provincie Gelderland zet instrumenten en middelen uit het Actieplan Wonen in om de nieuwbouw van (betaalbare) woningen te helpen versnellen.

13. Een deel van de versnellingslocaties kan mogelijk aanspraak maken op woningbouwimpulsgelden (zie deel 2, Uitvoering en samenwerking). Rijk, provincie en regio beoordelen gezamenlijk de kansrijkheid van deze projecten.

2. Betaalbaarheid

CONSTATERINGEN

Uit woningmarktonderzoek blijkt dat er in de regio een tekort is aan betaalbare woningen. Gezien de ontwikkelingen in de regio en de groei van het aantal inwoners en huishoudens zal de woningbehoefte verder groeien. Dit geldt voor de betaalbare sector in de gehele breedte, dus zowel sociale en middenhuur als betaalbare koop (NHG-kostengrens).

Het kwantitatieve tekort is per gemeente verschillend. Bovenop het tekort is er in het segment van betaalbare woningen ook sprake van een kwalitatieve mismatch tussen vraag en aanbod, vooral in de verhouding tussen eengezinswoningen (overschot) en woningen voor kleinere huishoudens (tekort). Deze kwalitatieve mismatch speelt in de gehele regio. Daarbij is de concentratie van kwetsbare groepen in de sociale huursector verder toegenomen. Gestreefd wordt naar inclusieve wijken. De bouw van middeldure woningen in de zwakke wijken en sociale woningen in de betere wijken zorgt voor meer differentiatie en een evenwichtigere wijkopbouw.

Met deze woondeal zetten Rijk, regio en provincie zich in voor het versneld realiseren van voldoende woningen (zie ook 1. Woningbouwopgave en versnelling). Partijen zetten zich daarbij in voor voldoende woningen in het betaalbare segment en woningen passend bij de behoefte van de doelgroepen, zoals starters, studenten, senioren, mensen met een laag- of middeninkomens, dak- en thuislozen, mensen met een beperking, mensen met een psychiatrische achtergrond en mensen met een zorgbehoefte. Dit met aandacht voor een evenwichtige wijkopbouw (zie ook 3. Leefbaarheid).

Hieronder zijn de afspraken over betaalbaarheid opgenomen. Specifieke afspraken over de huisvesting van de hierboven genoemde doelgroepen zijn in kernafspraak 6 opgetekend.

AFSPRAKEN

14. De regio spreekt af om 50% van de zachte plancapaciteit te realiseren in het betaalbare segment (sociale- en middeldure huur en betaalbare koop tot de NHG-grens, conform landelijke definities). De regio en provincie stemmen periodiek, middels het daartoe bestemde overleg (momenteel het PFO wonen), de behoefte aan en verdeling van sociale huurwoningen, middeldure huurwoningen en betaalbare koopwoningen af en maken hierover afspraken. Uitgangspunt is een evenwichtige en proportionele verdeling van het betaalbare segment over de regio, waarbij iedere gemeente haar verantwoordelijkheid neemt.

15. De gemeenten Arnhem en Nijmegen spreken af om minimaal 30% van de nieuwe plancapaciteit op stedelijk niveau te realiseren in de sociale huur, waarbij gekeken wordt naar differentiatie tussen wijken.

16. De gemeente Nijmegen spreekt af om 15% van de plancapaciteit op stedelijk niveau voor de realisatie van woningen in het (betaalbare) middenhuursegment (huur tot max. €1000) te reserveren.

17. De regio zet zich in voor het realiseren van middenhuur en betaalbare koopwoningen. Om de woningen in het betaalbare en middensegment bij de juiste doelgroep terecht te laten komen, ze langjarig betaalbaar te houden en (onder)verhuur te voorkomen, zal het Rijk expertise delen over instrumenten als woonplicht, kettingbedingen, etc. Tevens zullen partijen als onderdeel van de Versnellingstafel gezamenlijk een verkenning doen naar nieuwe en innovatieve instrumenten om dit punt te bewerkstelligen.

18. Het verduurzamen van de woningvoorraad (zie ook 3. Groen en circulair) moet onverminderd leiden tot betaalbare woningen en mag niet leiden tot hogere woonlasten. Voor zover dit nog niet het geval is vraagt dit om nadere afspraken, met name tussen gemeenten en woningcorporaties.

19. Gemeenten gaan in gesprek met woningcorporaties over de kwalitatieve mismatch tussen de woningvraag en het aanbod. Doorstroming van ouderen, het creëren van woningen voor kleine huishoudens en het creëren van inclusieve wijken zijn daarbij belangrijke thema's.

20. De regio gaat met corporaties en marktpartijen in gesprek over het vergroten van het aandeel betaalbare woningen in de harde plancapaciteit en de zachte plancapaciteit. Gemeenten zijn daarbij ook bereid naar mogelijkheden in hun grondprijsbeleid te kijken om betaalbare woningen in specifieke locatieontwikkelingen mogelijk te maken.

3.Groen en circulair

CONSTATERINGEN

De regio Arnhem-Nijmegen is een bloeiend en groen stedelijk netwerk. Daarbij staat de regio voor grote uitdagingen met betrekking tot de kwalitatieve ontwikkeling van het leefklimaat. In 2018 werd de regio uitgeroepen tot de beste circulaire regio van Nederland. "De regio Arnhem-Nijmegen is een échte voorloper op het gebied van de circulaire economie. Verduurzaming lijkt de regio in het DNA te zitten", oordeelde de jury. De steden Arnhem, Nijmegen en de provincie ondertekenden niet voor niks ook de Green Deal Duurzame grond- weg en waterbouw. Deze positie brengt de verantwoordelijkheid met zich mee om dit thema als leidend motief voor de realisatie van de woningbouwopgave te hanteren.

In de woondeal wordt daarom extra aandacht besteed aan het vormgeven van een circulaire leefomgeving, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen en het behoud van groene ruimte in de stad. Het behouden en versterken van het groene profiel vertaalt zich in stevige ambities op het gebied van circulariteit en duurzaamheid. Gemeenten kunnen door afstemming en collectief opdrachtgeverschap in de leefomgeving grote effecten teweegbrengen, ook in het beheer van openbare ruimte.

Het vraagstuk en de ambities rondom circulariteit zijn echter veel breder dan wonen en verstedelijking. Een totale circulaire leefomgeving vraagt ook verbinding met landbouw, mobiliteit, water en economie. Dit is een urgente, complexe en integrale opgave. Passend bij de stappen die de regio inzake circulariteit al heeft gezet en (samen met partners) nog ambieert, is het de ambitie van de regio om NOVI-gebied te worden. Een voorstel hiertoe is opgenomen in de NOVI-propositie die de regio (samen met de regio Foodvalley) als groene en circulaire metropoolregio in 2019 aan het Rijk heeft aangeboden.

In deze woondeal wordt dezelfde definitie van het begrip circulariteit gehanteerd als in de verstedelijkingsstrategie: *Circulair bouwen betekent het ontwikkelen, gebruiken en hergebruiken van gebouwen; gebieden en infrastructuur, zonder natuurlijke hulpbronnen onnodig uit te putten, de leefomgeving te vervuilen en ecosystemen aan te tasten. Bouwen op een wijze die economisch verantwoord is en bijdraagt aan het welzijn van mens en dier. Hier en daar, nu en later*

AFSPRAKEN

21. Circulariteit is een vast onderdeel van de Versnellingstafel (zie deel 2, Uitvoering en samenwerking) en partijen zullen voor dit onderwerp in het Uitvoeringsprogramma (zie deel 2, Uitvoering en samenwerking) concrete invulling geven aan de invulling van een werkgroep en bijhorende werkorganisatie. De doelstelling is om het concept circulariteit te operationaliseren en om samen met de provincie en het Rijk te kijken naar procesincentives om circulaire bouw, circulair renoveren en conceptbouw te stimuleren.

22. Voor de bestaande plannen gaan partijen bij de locaties die onderdeel zijn van de woondeal in gesprek met de ontwikkelaars over het verhogen van gebruik van circulaire bouwmaterialen naar minimaal 10%.

23. In de nieuwe woningbouwplannen spannen partijen zich in om minimaal 25% circulair te laten ontwikkelen. Vanaf 2030 wil de regio minimaal 50% circulair bouwen om uiteindelijk in 2050 te komen tot een circulaire leefomgeving.

24. In het maken van plannen leggen partijen het accent onder andere op ketenbenaderingen, het sluiten van kringlopen en het benutten van hernieuwbare bronnen. Partijen stimuleren adaptief, biobased, modulair en aanpasbaar bouwen, circulair renoveren en nemen natuurinclusiviteit en klimaatadaptiviteit als verplicht onderdeel mee in de ontwerpopgaven. Hiermee wordt de groeiopgave met de groenopgave verbonden. Biobased bouwen heeft een grote impact op klimaat ten opzichte van cement en beton en biedt kansen voor regionale agro forestry en opleidingen.

25. Gemeenten stellen uiterlijk in 2021 een transitievisie warmte vast, waarin is opgenomen in welke wijken gemeenten voor 2030 werken aan de energietransitie. In de aanloop van deze transitie ontwikkelen gemeenten lokaal nieuwe pilots om hun wijken aardgasvrij te maken. Waar mogelijk met ondersteuning van het Rijk en de provincie. De regiogemeenten zullen Arnhem-Elderveld Noord, Nijmegen-Hengstdal, Didam Bloemenbuurt en Huissen Zilverkamp

aandragen voor de tweede ronde van het Programma Aardgasvrije Wijken van het ministerie van BZK. De provincie ondersteunt dit met het programma Wijk van de Toekomst.

De uitdaging is om de energieopgave in de wijken met de aanpak van de sociaaleconomische opgave te combineren. Zowel in Arnhem als in Nijmegen wordt hiermee al geëxperimenteerd. De Arnhemse aanpak kenmerkt zich door het nadrukkelijk betrekken van hun bewoners bij de opgave, de Nijmeegse aanpak kenmerkt zich door het betrekken van bewoners en het aanhaken op bestaande leefbaarheidsprojecten in de wijk. Het Rijk volgt de ervaringen die hiermee in de regio worden opgedaan met belangstelling en zet zich in om deze kennis via het Kennis- en Leerprogramma te delen met andere gemeenten. Met andere koploper-gemeenten worden de mogelijkheden verkend om de gecombineerde aanpak van sociaaleconomische problematiek en aardgasvrije wijken door te ontwikkelen.

26. Over de haalbaarheid en betaalbaarheid van de energietransitie in de bestaande woonwijken (gebouwde omgeving) is veel te doen en nog veel onduidelijk. Partijen maken daarom in de wijkuitvoeringsplannen inzichtelijk wat de investeringen in verduurzaming/ energietransitie zijn die op gebouweigenaren, huurders en gemeenten afkomen, mede in relatie tot andere benodigde woningaanpassingen. Extra aandacht daarbij verdient het tegengaan van energiearmoede. Rijk, provincie en regio bespreken aan de hand van dit inzicht welke gerichte ondersteuning nodig is. Het verduurzamen van de woningvoorraad moet onverminderd leiden tot betaalbare woningen en mag niet leiden tot hogere woonlasten. Hierover wordt afgestemd met de (regionale) bouw- en installatiebranche. Deze branche wordt daardoor ook toekomstbestendiger en meer sociaal inclusief.

27. Bij de gebiedsontwikkeling wordt ruimte gemaakt voor *groen* en *landschap* om wijken en steden aantrekkelijk te houden. Dit schept ook kansen voor klimaatadaptieve maatregelen en kan de biodiversiteit verhogen. Deze ruimte kan zowel binnen de woonwijk als daarbuiten gevonden worden. Dit krijgt vorm in het gemeenschappelijk groen in wijken tot waar wenselijk grootschalige aanleg zoals Park Lingezegen.

28. Tot op microniveau wordt er bij het ontwerp van woningbouw en gebiedsontwikkeling gekeken naar klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit. De regio ontwikkelt daarvoor instrumenten - zoals de gereedschapskist die Nijmegen inzet - verder door. In de kist zitten natuurinclusieve en klimaatadaptieve maatregelen zoals nestgelegenheid, voedselvoorziening, groene daken en gevels, hittebestendige beplanting, afkoppelen en zelfs agro forestry. Ook worden hierover nadere afspraken gemaakt met partners zoals het Arnhemse triple helix convenant dat nu wordt opgesteld voor klimaatadaptatie. Het Rijk en de provincie werken samen met de regio bij de verdere ontwikkeling hiervan.

4.Leefbaarheid en stadsvernieuwing 3.0

CONSTATERINGEN

De leefbaarheid in wijken en dorpskernen staat op sommige plekken in de regio sterk onder druk. Hierbij gaat het om de vitaliteit van de kernen, de concentratie van kwetsbare doelgroepen maar ook over de eenzaamheidsproblematiek van ouderen als gevolg van een sociaal isolement. Daarnaast kampt een aantal grote naoorlogse wijken in met name de steden, met bovenmatige, specifieke en complexe leefbaarheidsproblematiek. Voorbeelden zijn delen van Dukenburg in Nijmegen en grote delen van Arnhem Zuid. Daarnaast blijkt uit de statistieken dat in vijf wijken - verspreid over de gehele oostkant van Arnhem - vergeleken met de rest van de stad en regio maar ook landelijk gezien een hogere werkloosheid, een lager opleidingsniveau, kinderarmoede, radicalisering en een grotere gevoeligheid voor ondermijnende criminaliteit kent. Het gaat hierbij om de Malburgen, 't Broek, Klarendal, Presikhaaf-West en Geitenkamp, een gebied van bijna 30.000 inwoners waarvan 1 op de 4 bewoners de wijk als onvoldoende leefbaar ervaart. Dit zijn dezelfde wijken die in de laatste rapportage van de Leefbaarometer 2018 slecht scoren.

Dit gebied kent een lange geschiedenis van wijkvernieuwing. Er zijn in de afgelopen jaren goede stappen gezet, maar inmiddels loopt de gemeente tegen de grenzen aan van wat zij (alleen) kan doen. De urgentie om te handelen is groot. Dit heeft verschillende oorzaken: de financiële crisis, onder andere op de vastgoedmarkt, heeft ervoor gezorgd dat ontwikkelingen niet zijn afgemaakt. De aanscherpingen in de Woningwet hebben ervoor gezorgd dat corporaties, aanjagers in deze wijken, ook als het gaat om herstructurering, zich zijn gaan focussen op hun deab-activiteiten. Ook de invoering van de inkomenstoets bij het toewijzen van sociale huurwoningen tien jaar geleden heeft daarbij een negatief effect gehad op de financiële draagkracht in wijken. De decentralisatie in het sociale domein en de extramuralisering van de zorg leidde ook tot een andere instroom. De randvoorwaarden om deze instroom goed op te vangen in deze buurten en wijken, juist daar waar de draagkracht het minst is, zijn nog niet (voldoende) ingevoerd. Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat de zwakke buurten de afgelopen jaren zwakker zijn geworden. Met deze woondeal zetten partijen zich daarom in om samen met lokale partijen de leefbaarheid te vergroten, onder meer door een meer gevarieerd woningaanbod in deze gebieden te realiseren.

De sociaal-maatschappelijke problemen zijn in Arnhem-Oost zeer complex: werk, onderwijs, jongeren, veiligheid, ondermijning, zorg en wonen hebben allen, integraal, extra aandacht nodig. Leefbaarheidsproblemen stapelen zich wederom op in deze wijken. Om deze neerwaartse spiraal tegen te gaan is dringend een grootschalige samenhangende aanpak van sociaal-fysieke stadsvernieuwing nodig waarbij de woningbouwplannen en de verduurzamingsopgave een vehikel kunnen zijn en momentum kunnen creëren voor deze aanpak. Het Rijk, de provincie en de gemeente maken daarom over Arnhem Oost concrete afspraken en gaan een langjarige samenwerking aan, bezien vanuit bovengenoemde opeenstapeling van problematiek.

ALGEMENE AFSPRAKEN OVER LEEFBAARHEID

29. De regio spant zich in om sterke, toekomstbestendige en gemengde/gedifferentieerde wijken te realiseren. In samenwerking met woningcorporaties en marktpartijen wordt gestreefd om meer middenhuur, betaalbare koopwoningen en vrijesectorwoningen te mengen in kwetsbare gebieden.

30. De provincie Gelderland draagt bij aan het versterken van toekomstbestendige wijken in de regio door de inzet van instrumenten en middelen uit de programma's Wijken van de Toekomst, Integrale Wijkaanpak, SteenGoed Benutten, Leefbaarheid en Klimaatadaptatie.

31. Partijen zullen gezamenlijk in het kader van de Samenwerkingstafel Arnhem-Oost (zie hieronder) een verkenning doen naar knellende en/of ontbrekende wet- en regelgeving met betrekking tot de leefbaarheid. Hieruit kunnen mogelijk pilots worden opgezet.

32. In verschillende jaren '60-'70-wijken in de regio begint de tand des tijds zichtbaar te worden. De woningvoorraad is ongeveer 50 jaar oud en niet bepaald duurzaam. De enorme hoeveelheid openbare ruimte oogt sleets en sluit niet meer aan bij de huidige behoefte. Sociaal-maatschappelijk zijn er genoeg uitdagingen zoals instroom van sociaal zwakke groepen, een groeiende groep zorgvragers, een hoge mutatiegraad van bewoners en eenzaamheid/sociaal isolement. Voorheen zou herstructurering aan de orde zijn om de situatie te verbeteren maar onder andere door veel versnipperd bezit is een meer innovatieve aanpak noodzakelijk. Ook omdat er sprake is van stevige opgaven op het gebied van energie. De woningen hebben een lage isolatiewaarden en een hoog energieverbruik. Om de opgave

van klimaatadaptatie in bestaande wijken te adresseren, zijn daarom ook nieuwe toevoegingen nodig.
De corporaties hebben in deze wijken veel bezit maar constateren dat ze het verkeerde 'product' in deze wijken hebben. Veel grote eengezinswoningen terwijl er behoefte is aan (meer) één- en tweepersoons woningen. Het oplossen van deze mismatch in combinatie met de energietransitie en klimaatadaptatie kan de motor zijn voor structurele verbeteringen. Met verschillende projecten is de regio al aangesloten bij het kennis en leerprogramma vanuit BZK programma Aardgasvrije wijken (zie ook 3. Groen en circulair).
BZK ondersteunt de regio bij de verdere strategische ontwikkeling van een aantal jaren '60-'70 wijken, zoals Arnhem-Zuid, Nijmegen-Dukenburg, Westervoort en andere wijken uit deze periode in de regio. Onderzocht wordt of aangesloten kan worden bij het kennis- en leerprogramma dat naar aanleiding van Panorama Lokaal wordt opgezet. Ook kunnen de gemeenten een beroep doen op een kortlopend, ontwerpend onderzoek van het zogeheten O-team van BZK. De regio ontvangt van een multidisciplinair team en vanuit verschillende invalshoeken (bestuurskundig, ontwerpend, marktgericht) advies over de verdere strategische ontwikkeling van deze wijken.

AFSPRAKEN OVER ARNHEM-OOST

33. De regio (en daarbinnen de stad Arnhem) en de minister van BZK geven stadvernieuwing gezamenlijk een langjarige impuls met de 'Arnhem-Oost-aanpak': een nader uit te werken integraal stadsvernieuwingsprogramma. Het betreft een urgente en gebiedsgerichte aanpak waarbij de sociale en fysieke stadsvernieuwing hand in hand gaan en waarbij de energietransitie en de woningbouwopgave als motor kunnen dienen. De leefbaarheidsaanpak Rotterdam Zuid strekt hierbij tot voorbeeld.

34. De Arnhem Oost-aanpak concentreert zich op de wijken Malburgen, 't Broek, Klarendal, Presikhaaf-West en Geitenkamp waar achterstanden het grootst zijn. Daarbij wordt oog gehouden voor andere delen van de stad, met name een aantal jaren '60 – '70 wijken in Arnhem Zuid die ook nu al kwetsbaar zijn. Deze wijken worden daarom zorgvuldig gemonitord en de ervaring en kennis die wordt opgedaan met de Arnhem Oost-aanpak kan waar nodig ook worden meegenomen in de benadering van andere wijken in de stad.

35. De minister en de betrokken regiopartijen richten samen met de maatschappelijke en (semi-)private partijen werkzaam in het fysieke, sociale- en veiligheidsdomein een brede *Samenwerkingstafel Arnhem-Oost* in. De samenwerkingstafel maakt een analyse van Arnhem Oost, onderzoekt en ontwikkelt aanpakken voor de opgaven en initieert projecten. Deze opgaven worden met prioriteit opgepakt wanneer daartoe financiële ruimte beschikbaar komt. De minister en betrokken regiopartijen brengen (maatschappelijke) kosten in beeld van het samenkomen van meerdere opgaven (leefbaarheid, inclusiviteit, veiligheid, woningbouw, de kwaliteit van de openbare ruimte en verduurzaming) in deze wijken. BZK ondersteunt hierbij.

36. Projecten/programma's worden waar kansrijk en in afstemming met de Versnellingstafel gekoppeld aan en/of onderdeel van de diverse (woning)ontwikkellocaties (versnellingslocaties), zoals Centrum-Oost, Spoorknoop Oost, Presikhaaf III en Malburgen-West. Betrokken regiopartijen brengen hiervoor met ondersteuning van het Rijk per ontwikkeling business cases in beeld.

37. Arnhem heeft reeds een aantal innovatieve projecten in gang gezet, bijvoorbeeld het inzetten van rolmodellen in de wijk, huiswerkbegeleiding en sportprogramma's om onderwijsuitval beperken, het koppelen van de sociale opgave aan de energietransitie door het actieplan tegengaan energiearmoede, enzovoorts. Partijen zetten de bovengenoemde Arnhem Oost-aanpak in om meer innovatieve projecten te verkennen, sector overstijgend/integraal werken te intensiveren, nieuwe vitale coalities te smeden en een brede impuls te realiseren.

38. De minister brengt kennis en expertise in op de aanpak van verbetering en verduurzaming van de woningvoorraad, huisvestingsoplossingen op het gebied van wonen en zorg, en de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Voor dit laatste zit Arnhem reeds in de toetredingsprocedure om deel te nemen aan de City Deal Zicht op Ondermijning dat inzet op de toepassingen van Big Data bij het in kaart brengen van vastgoedfraude en drugscriminaliteit. De minister spant zich in om ook de kennis en ervaring die in programma's zoals NPRZ zijn opgedaan met de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, het terugdringen van onderwijsachterstanden, de verbetering van de gezondheidssituatie en het verbeteren van de veiligheid te benutten voor de Arnhem Oost-aanpak.

39. De minister en de regio maken in eerste instantie afspraken met Arnhem over Arnhem-Oost. Nijmegen kampt met wijken met gelijksoortige opgaven. Nijmegen zal om die reden deelnemen aan de samenwerkingstafel. Voor de samenhang met Velp-Zuid zal de gemeente Rheden waar nodig deelnemen aan de samenwerkingstafel.

5. Verstedelijking en gebiedsontwikkeling

Verstedelijking

CONSTATERINGEN

De regio staat aan de vooravond van een forse groeiopgave. Deze groei zal grotendeels plaatsvinden in bestaand stedelijk gebied middels verdichting rondom knooppunten, transformatie van verouderde gebieden en inbreiding in wijken en kernen. Door deze verstedelijking neemt de druk op bestaande netwerken van openbare ruimte, ov- en weginfrastructuur toe. De bereikbaarheid van de regio is en blijft van groot belang voor het economisch en sociaal-maatschappelijk functioneren. De regio, de provincie en het Rijk maken in deze woondeal onder meer afspraken over de versnelde realisatie van woningbouw. Bij de locaties die genoemd worden in deze woondeal worden alleen concrete bereikbaarheidsmaatregelen genoemd wanneer ze een directe relatie hebben met het mogelijk maken van woningbouw. De opgave is echter breder.

De regio is strategisch gelegen tussen de Randstad en het Ruhrgebied en tussen het Noorden/Oosten en het Zuiden van Nederland. De regio is zowel over de weg (A12, A15, A50, A73), over het spoor (Programma hoogfrequent spoor Schiphol - Utrecht - Nijmegen, IJssellijn, ICE Frankfurt, onderzoek ICE Berlijn, Betuweroute en enige spoorverbinding over de Rijn tussen Utrecht en het Ruhrgebied) en over het water (Waal als drukste binnenwater route) verbonden. Het regionale vervoerssysteem maakt gebruik van deze doorgaande routes. Door de oeververbindingen over de rivieren is de mobiliteit sterk geconcentreerd op deze (spoor)wegen, omdat het aantal oeververbindingen beperkt is en zowel lokaal, regionaal als landelijk verkeer hiervan gebruik maakt.

Bij een groei van de regio met 50.000 – 60.000 woningen tot 2040 komen ook vraagstukken op gebied van nieuwe mobiliteit in beeld. Niet alleen om de nieuwe woningen bereikbaar te maken (de regionale mobiliteit), maar in relatie met de aansluiting op het (inter)nationale verkeerssysteem in de regio.

Op dit moment lopen er al veel projecten en acties die bijdragen aan de bereikbaarheid van en binnen de regio, zoals:

- De aanpak van de A50 corridor, VIA-A15
- Provinciale verkenningen robuuste A325/N325 en A50 corridor Arnhem - Zwolle
- Aanpak oostflank Arnhem/De Liemers (A12) en Aanpak Zuidflank Nijmegen
- De aanpak van Station Nijmegen, station Nijmegen-Heijendaal (Universiteit) en station Arnhem-Presikhaaf (HAN/Larenstein)
- De toekomstbeeld OV studies, waarvan verbetering van de Berlijntrein een onderdeel is, inclusief diverse routeopties
- Opwaarderen van de verbindingen tussen de steden en ommelandgemeenten, waaronder stationsomgevingen als Zevenaar en Overbetuwe
- Voorbereiden OV aanbesteding Rijn-Waal concessie
- Programma slimme en duurzame mobiliteit

Bij de investeringen met betrekking tot mobiliteit gaat het erom geconstateerde knelpunten op te lossen. Dit brengt forse investeringen met zich mee, die in het traject van de Verstedelijkingsstrategie besproken worden. Daarbij wordt gebruik gemaakt van onder meer de Nationale Markt- en Capaciteitsanalyse (NMCA). Nieuwe investeringen richten zich in eerste instantie op het optimaler benutten van het huidige systeem; daarna pas op nieuwe aanleg. Denk daarbij, afhankelijk van de lokale mogelijkheden en wenselijkheden, aan ruimtelijke ordening (locaties bij stations), prijsbeleid (o.a. parkeerbeleid), stimulering fiets en ov, en slimme en duurzame mobiliteit.

Twee grotere en complexe gebiedsontwikkelingslocaties in Nijmegen zijn als strategisch kansrijk bestempeld voor het invullen van de geconstateerde woningbouwopgave van de regio op de middellange – en langere termijn. Over de verdere gebiedsontwikkeling op deze locaties zijn afspraken gemaakt.

AFSPRAKEN OVER VERSTEDELIJKING

40. Er is een relatie tussen de groeiopgave en de bereikbaarheidsopgave in de regio, die verder zal worden uitgewerkt in de Verstedelijkingsstrategie. De locaties in de woondeal vormen een bouwsteen voor de Verstedelijkingsstrategie

groene metropoolregio. Aangezien de regio een grote vraag naar binnenstedelijke locaties nabij (H)OV-knooppunten kent, worden de volgende uitgangspunten meegenomen in de Verstedelijkingsstrategie:

- Locaties voor het uitbreiden van de planvoorraad moeten bijdragen aan de systeemsprong van het regionale bereikbaarheidssysteem. Ze dienen bij voorkeur nabij OV haltes te liggen en gekoppeld te zijn aan de (H)OV-knooppunten (dit conform NOVI).
- Transitie naar een emissieloos mobiliteitssysteem.
- Goede bereikbaarheid van de OV-knooppunten door innovatieve en aanvullende oplossingen voor de *first- en last mile*
- Extra aandacht voor de fietsinfra bij de ontwikkeling van nieuwe gebieden.
- Autobereikbaarheid is volgend op de ambities voor stedelijke ontwikkeling en OV. Er wordt gewerkt aan mobiliteitshubs om de overstap van de auto naar andere modaliteiten te faciliteren.
- Een inclusieve mobiliteitstransitie, waarbij toegang tot schone mobiliteit bereikbaar is voor alle inkomensgroepen.

41. De regio maakt een plan voor specifieke woningbouwlocaties die nodig zijn voor de woningbouwopgave, zoals bijvoorbeeld bij Station Nijmegen, Spoorknoop Arnhem-Oost, Station Nijmegen Dukenburg, Station Nijmegen Goffert, Station Arnhem Presikhaaf. Rijk, provincie en regio gaan in gesprek over de relatie tussen woningbouwlocaties en OV-knooppunten.

42. Rijk, provincie en regio werken samen aan de kennisopbouw, kennisdeling en draagvlak vergroten rond slimme vormen van mobiliteit, deelsystemen en flexibilisering van het parkeerbeleid. Waar de parkeeropgave een uitdaging vormt voor de woningbouw wordt gekeken naar alternatieve oplossingen zoals deeloplossingen en/of mobiliteitshubs. De regio zet hiervoor in op pilotprojecten; bijvoorbeeld rondom Arnhem Centraal, het Bestuurskwartier in Centrum-Oost, in het Stationsgebied Nijmegen en in Nijmegen Kanaalzone (Winkelsteeg, Station Dukenburg). Deze pilots worden ondersteund door expertise vanuit het Rijk en de provincie.

43. De gemeenten Arnhem en Nijmegen hebben de intentie deel te willen nemen aan de Citydeal Elektrische Deelmobiliteit in Stedelijke gebiedsontwikkeling. De provincie geeft aan haar ervaringen met onder meer deelmobiliteit te willen delen.

    Beide gemeenten stellen ieder een notitie op waarin ze hun verzoek tot toetreding en beoogde bijdrage aan de City Deal vermelden. Daartoe gaan zij in Q1 2020 met de secretaris van de City Deal stuurgroep in overleg op welke manier zij mee kunnen werken aan de uitvoer van de City Deal en kunnen profiteren van de uitkomsten.

Gebiedsontwikkelingen

Het Rijk wil met de regio en de provincie specifieke afspraken maken over een tweetal grote complexe gebiedsontwikkellocaties. Het gaat hier om specifieke locaties/gebieden met de potentie om op middellange en lange termijn een grote betekenis te hebben in het bijdragen aan de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave. Vanuit de regio zijn twee locaties in Nijmegen aangedragen waarover separaat afspraken over zijn gemaakt: het Stationsgebied/Binnenstad en de Kanaalzone.

OVER STATIONSGEBIED/BINNENSTAD/WAALFRONT NIJMEGEN

Nijmegen CS is een van de knooppunten uit het OV 2040 toekomstbeeld. Het doel is om het gebied kwalitatief te verbeteren en stedelijke verdichting (meervoudig ruimtegebruik) te realiseren. Dit is een majeure verstedelijkings- en verdichtingsopgave die betrokkenheid vraagt van Rijk, provincie, gemeente en ook van spoorbedrijven en andere private partijen. De opwaardering van het gebied is al begonnen en het inrichtingsvoorstel voor het station en het stationsgebied is gereed. Verschillende ontwikkellocaties zijn al in voorbereiding of al in uitvoering. De westelijke stationsentree en de doortrekking van de perrontunnel zijn geborgd.

Op korte termijn zijn er nog veel ingrepen nodig in het gebied om ervoor te zorgen dat de extra woningen daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden, zoals:

- Maatregelen die het station zelf opwaarderen naar het gewenste hoge kwalitatieve niveau. Rijk en regio zien hier een fietsparkeeropgave, zoals ook geconcludeerd is tijdens het BO Mirt in 2019, en gaan in gesprek over precieze omvang. De regio schat daarbij in dat de omvang tussen de 7000-9000 plekken groot is.

- In het omliggende gebied verkeersstromen ontvlechten, door meer ongelijkvloerse langzaam verkeerstromen aan te leggen.
- Het vergroenen van de openbare ruimte en deze geschikter maken voor fietsverkeer en voetgangers.
- Herinrichten van de bebouwde omgeving om 2.000 extra woningen toe te kunnen voegen, bovenop de bestaande ontwikkellocaties, in een hoogstedelijk woonmilieu en gericht op schone en innovatieve mobiliteit met zo min mogelijk autoverkeer.
- Waarbij ten minste 50% van de nieuwe woningen in het betaalbare segment ligt en deels gericht is op huisvesting van bijzondere doelgroepen.

Deze complexe gebiedsontwikkeling omvat ook de binnenstad van Nijmegen waar diverse locaties zijn die potentie hebben voor verdichting. In de binnenstad is de verschuiving van een plek om te winkelen naar een plek om te ontmoeten en te wonen al enige tijd zichtbaar. Met de herontwikkeling van verouderde winkelpassage en kantoorpanden wordt in het binnenstedelijk milieu ruimte gecreëerd voor wonen.

Het Waalfront is een aansluitend transformatiegebied waar industrie plaats maakt voor wonen. Er is een levendige wijk met een combinatie van functies aan het ontstaan. Door behoud van delen van de voormalige Honig fabriek (en Nyma) ontstaat een kans om functiemenging te combineren met het toegankelijk maken van industrieel erfgoed. In het Waalfront is het uitgangspunt menging van prijsniveaus van woningen.

AFSPRAKEN

44. Nijmegen, Rijk en provincie stellen samen met private partijen een business case op voor herinrichting van het station en omliggend gebied waarin meer inzicht ontstaat in het opbrengst potentieel, benodigde investeringen en onrendabele toppen. Deze businesscase dient als basis voor de aanvraag van woningbouwimpulsgelden en het overleg aan de BO MIRT tafel.

45. BZK ondersteunt de regio Arnhem Nijmegen als aanspreekpunt voor andere partijen binnen het Rijk. Ook op andere onderwerpen dan geadresseerd in deze woondeal kunnen de regio en BZK samen optrekken om betaalbare woningbouw te bevorderen. Een voorbeeld betreft de aankoop van een tweetal panden in Nijmegen.

46. Ongeacht de extra inspanningen die een gebiedsontwikkeling in een hoogstedelijke omgeving met zich mee brengt, spannen het Rijk, de provincie en de gemeente zich in om de doelstelling voor circulair bouwen ook in het stationsgebied te realiseren.

OVER NIJMEGEN-KANAALZONE

Nijmegen Kanaalzone is een complexe grootstedelijke gebiedsontwikkeling waarbij een groot aantal opgaven samenkomen. De transformatie van verouderde bedrijfsterreinen, de stedelijke verdichting rondom stationsknopen, de economische vernieuwing en de sociaal-maatschappelijke aanpak van wijken met een achterstand. De Kanaalzone is nu al de plek voor innovatief werken, hoogwaardige werkgelegenheid en ook veel werkgelegenheid voor midden- en lager geschoolde vakmensen. Het bedrijf NXP en de Novio Tech Campus zijn daarin belangrijke pijlers. De Kanaalzone is een gebied waar de toekomstige groei van Nijmegen gestalte kan krijgen, zowel op het gebied van woningen als werkgelegenheid. Met de transformatie van de Kanaalzone kunnen meerdere belangrijke opgaven van de stad worden aangepakt.

Specifieke thema's die in de Kanaalzone samenkomen:

- Binnenstedelijke transformatie van de bedrijvenlocatie Winkelsteeg waar een menging van wonen en werken mogelijk is en transformaties op kleinere schaal op de kantorenstrip in de wijk Meijhorst.
- Verdichting op en rond de stationslocaties Nijmegen-Dukenburg en Nijmegen-Goffert.
- Transformatie en verdichting op en rond voorzieningenclusters (winkelcentra) in wijken uit de Jaren '60-'70, waarvan een deel (m.n. Winkelcentrum Dukenburg) te maken heeft met sterk versnipperd eigendom en een hoog leegstandspercentage.
- Inbreiding op verschillende verdichtingslocaties langs het Maas-Waalkanaal, waarbij het aanhaken op bruggen een opgave en kans is om de barrièrewerking van het kanaal te verminderen.
- Via transformatie en inbreiding de bestaande wijken toekomstbestendig maken voor zowel mensen uit de wijk (doorstroming) als nieuwe doelgroepen, onder meer door het verbeteren van de doorstromingsmogelijkheden voor ouderen.
- Verdichting, vernieuwing en verduurzaming (energietransitie en klimaatadaptatie) in jaren '60-'70 wijken Dukenburg, Lindenholt, Neerbosch-Oost en Hatert,

- Herstructurering van buurten met maisonettewoningen.
- Integrale wijkaanpak om de leefbaarheidsproblemen in de wijken Dukenburg, Lindenholt, Neerbosch-Oost en Hatert aan te pakken.
- Woningtoewijzing op basis van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet).
- Het doorontwikkelen van de Novio Tech Campus als één van de economische hotspots van Nijmegen.

AFSPRAKEN

47. Nijmegen stelt een beknopt ambitiedocument op voor de gebiedsontwikkelingsopgave Kanaalzone die de concrete projecten in het gebied benoemt, met elkaar in verband brengt en uiteenzet hoe de aanpak van deze projecten bijdraagt aan de doelstellingen uit deze woondeal en uit de Omgevingsvisie Nijmegen. De gemeente bewaakt de samenhang tussen deze projecten langjarig. Nijmegen kan voor het opstellen van dit ambititedocument ontwerpkracht en expertise inschakelen via het Ontwerpteam van BZK (het O-team). Het advies *Guiding Principles Metro Mix* dat het College van Rijksadviseurs in 2019 heeft uitgebracht, en gericht is *op* de mogelijkheden voor gemengde woon-werkmilieus (zoals de Winkelsteeg en de Novio Tech Campus), kan hier bij betrokken worden. De uitvoering kan (via cofinanciering) ondersteund worden door het Expertteam Woningbouw. Op basis van het ambitiedocument Kanaalzone worden businesscases opgesteld voor de verschillende gebiedsontwikkelingen in de Kanaalzone, welke als basis dienen voor de aanvraag woningbouwimpuls gelden. De businesscase voor het gebied Winkelsteeg zal als eerste worden opgesteld.

48. In het gebied Winkelsteeg spant Nijmegen zich in om op korte termijn ten minste 500 flexibele woningen te bouwen. Tevens zoekt de gemeente in de planvorming naar extra woningbouwcapaciteit om een deel van de regionale woon- en werkopgave op te vangen.

49. Voor bovenstaande zijn onder meer vroegtijdige verwervingen en onrendabele investeringen in mobiliteitsinfrastructuur (OV verbinding, parkeervoorzieningen, mobiliteitshubs, etc.), vooruitlopend op de daadwerkelijke gebiedsontwikkeling, noodzakelijk.

50. Nijmegen maakt, met een faciliterende rol van BZK als aanspreekpunt voor overige rijkspartijen, afspraken met Rijkswaterstaat en/of Waterschap Rivierenland over de invloed van het gebruik van het Maas-Waalkanaal op deze ontwikkeling, mogelijkheden voor verzachting van de oevers en terugdringen van hindercontouren rond het kanaal en verkennen van mogelijkheden voor het toevoegen van extra verbindingen voor langzaam verkeer:

51. De provincie en Nijmegen onderzoeken of hindercontouren door industrie kunnen worden teruggebracht, waardoor meer woningbouw in het gebied mogelijk wordt.

52. Nijmegen onderzoekt de mogelijkheden om Station Nijmegen Dukenburg op te waarderen en rond dit station extra te verdichten in samenhang met de herstructurering van het naastgelegen Winkelcentrum Dukenburg. Waar mogelijk ondersteunt het Rijk met kennis over aanpak van dit winkelcentrum met versnipperd eigendom.

53. Nijmegen onderzoekt de mogelijkheden om extra te verdichten rond Station Nijmegen Goffert.

54. Rijk, Provincie en Regio onderzoeken hoe de verbinding van Nijmegen met het landschap aan de Westkant van de stad in deze opgave versterkt kan worden door een aantrekkelijke groene route van de Haterse vennen, door Dukenburg en Winkelsteeg richting Universiteitscampus en de Nijmeegse binnenstad, waarbij de Rijksweg A73 en het Rijkswater Maas-Waalkanaal grote barrières zijn. Hierbij wordt nadrukkelijk ook het verbeteren van de langzaamsverkeerstructuur gekoppeld. De onderzoeksresultaten over hoe de samenhang tussen woonopgave en groen/landschap zo structureel gelegd kan worden, stellen partijen ook beschikbaar voor andere plekken in de regio waar dit aan de orde is.

55. Het Rijk ondersteunt de gemeente Nijmegen bij de uitvoering en het voorbereiden van gebiedsaanvragen voor de toepassing van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet) in wijken en buurten, waar de leefbaarheid en veiligheid onder druk staat.

6. Afspraken over specifieke doelgroepen en overige thema's

Huisvesting specifieke doelgroepen

56. **Huisvesting van kwetsbare doelgroepen**
Regio, provincie het Rijk verkennen op welke wijze de huisvesting van spoedzoekers, zoals statushouders en personen in scheiding, verbeterd kan worden. Daarbij gaat het ook om kwetsbare groepen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang of (door de verdere ambulantisering) uit het beschermd wonen. Hierbij wordt het aanbod van geschikte huisvesting, evenals de ondersteuning (zoals woonbegeleiding en schuldhulpverlening) meegenomen. Deze huisvesting is een gezamenlijke opgave van gemeenten, woningcorporaties en zorg- en welzijnsorganisaties. Partijen verkennen hierbij ook projecten voor gemengd wonen en bezien in hoeverre de huidige regelgeving toereikend is. In deze verkenning wordt specifiek aandacht besteed aan kwetsbare jongeren, tussen de 18 en 27 jaar.

In het Rijk van Nijmegen wordt de huisvesting van de mensen die uitstromen uit de beschermde woonvormen uitgevoerd via het 'Weer Thuis' convenant. Hierin staan afspraken over het beschikbaar stellen van voldoende woningen voor deze doelgroep en over samenwerking en korte lijnen tussen zorgverleners en woningcorporaties (buurtbeheerders, woonconsulenten).

57. **Dak- en thuisloosheid**
De gemeenten Arnhem en Nijmegen maken met prioriteit werk van het terugdringen van het aantal dak- en thuislozen. Het aantal dak- en thuislozen in de regio is door de gemeenten reeds in beeld gebracht en gedeeld met het ministerie van VWS. Ook is een plan van aanpak gepresenteerd, dat voor een belangrijk deel gebaseerd is op het principe van Housing first. Arnhem neemt daarnaast deel aan de 100% ambitie pilots van het Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019 – 2021, waarbij de doelstelling is het aantal dak- en thuislozen in de categorie 18-27 jaar naar 0 te reduceren voor eind 2021. Het Rijk en de provincie ondersteunen de gemeenten bij de uitvoering van dit plan van aanpak met het Stimuleringsprogramma Flexwonen en vanuit het Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren.

58. **Ouderenhuisvesting/Wonen en Zorg**
Het aantal ouderen groeit snel. In 2030 zijn er ruim 2 miljoen 75+ers (de leeftijd waarop het aantal beperkingen toeneemt), zo'n 600.000 meer dan nu in heel Nederland. De meeste ouderen willen indien mogelijk zelfstandig wonen. Dit vraagt wel om een passende woning, goede zorg en ondersteuning en voorzieningen in de wijk. Door ouderen te begeleiden naar een (meer) geschikte woning of in te zetten op meer levensloopgeschikte appartementen bij voorzieningen, wordt tegelijkertijd bestaand woningaanbod vrijgemaakt voor andere woningzoekenden komen woningen vrij voor bijvoorbeeld jonge gezinnen. Met deze woondeal spannen partijen zich in om beter inzicht te krijgen in deze doelgroep, haar woonwensen en voldoende passende woonruimte. Hiervoor zijn de volgende afspraken gemaakt:
    - Aansluitend op de doelstellingen van de Taskforce Wonen en Zorg, brengen gemeenten in 2020 de opgaven op het gebied van ouderenhuisvesting in beeld. Vanaf 2021 zijn hierover prestatieafspraken gesloten met woningcorporaties en zorgaanbieders. De regio richt een monitorsysteem in om de ontwikkelingen in de opgaven op het gebied van ouderenhuisvesting te kunnen volgen en daar passende acties op te ondernemen.
    - Voor ouderen, en breder, mensen met een zorg- en/of ondersteuningsbehoefte, zetten partijen in op voldoende geschikte woningen en voorzieningen zodat mensen die dat willen hun woon- en leefcarrière in de eigen wijk (sociale omgeving) voort kunnen zetten of, voor jongeren met een beperking, kunnen starten.
    - Sommige ouderen ervaren een gat tussen thuis wonen (al dan niet met zorg) en het verpleegtehuis met 24-uurs zorg. Partijen zetten daarom in op realisatie van voldoende beschermde en beschutte woonvormen, op het levensloopgeschikter maken van de woningvoorraad en op het vergroten van doorstromingsmogelijkheden voor ouderen. Beschut wonen onderscheidt zich door de aanwezigheid (inpandig of in de nabije omgeving) van een gezamenlijke ontmoetingsruimte. Inpandig zijn hier kosten aan verbonden die niet altijd door bouwende partijen gedragen worden. Partijen zoeken naar financiële oplossingen hiervoor en bespreken dit, indien gewenst, op de versnellingstafel.
    - Het Rijk ondersteunt de regio hierbij op verschillende manieren. Allereerst door de regio te betrekken bij het Kennisprogramma Langer Thuis vanuit Platform 31 en door samen met de regio te kijken of het ondersteuningsteam of de stimuleringsregeling wonen en zorg kunnen worden ingezet. Ook zal het Rijk relevante wet- en regelgeving verduidelijken en wijzen op de juridische mogelijkheden om ouderenhuisvesting te realiseren. Hierbij is aandacht nodig voor de inkomenspositie van ouderen en de

lagere verhuisbereidheid. Verder kijken partijen of de Taskforce Wonen en Zorg bij kan dragen aan de gezamenlijke ambities.

- De provincie zet de toekomstbestendig wonen lening in, heeft een subsidieregeling voor CPO, ook voor ouderen in een coöperatieve woonvorm, en onderzoekt of zij doorstroommakelaars kan inzetten.

59. **Arbeidsmigranten**

Bedrijven werken steeds vaker met arbeidsmigranten om aan de groeiende arbeidsvraag te voldoen. Deze arbeidsmigranten verblijven voor korte of langere tijd in de regio, liefst op niet al te grote afstand van waar zij werken. De verwachting is dat de regio komende jaren een verhoogde instroom van arbeidsmigranten kan verwachten.

- Om verdringing en ongewenste huisvestingssituaties te voorkomen, werkt de regio, ondersteund door de provincie en het Rijk aan het voorzien in de vraag naar huisvesting voor arbeidsmigranten. Daartoe wordt als onderdeel van de Versnellingstafel door de regio een werkgroep huisvesting arbeidsmigranten ingericht. Hier vindt uitwisseling van kennis en ervaring plaats (van juridische instrumenten zoals het aanpassen van verordeningen, handhaving (bijvoorbeeld via pandbrigades), randvoorwaarden voor het toelaten van nieuwe initiatieven, lokale pilots).
- Gemeenten verbinden de bouwopgave voor huisvesting van arbeidsmigranten aan de daadwerkelijk instroom van arbeidsmigranten die komen werken of al werkzaam zijn in de regio. Dat betekent dat er op korte termijn nieuwe locaties voor short-stay huisvestingsoplossingen in de regio worden aangewezen waarbij minimaal de standaard van het SNF keurmerk gehanteerd wordt en de betaalbaarheid van de woning in acht wordt genomen.
- Gemeenten en provincie gaan bij voorgenomen nieuwe vestiging van bedrijven die werken met arbeidsmigranten in overleg over de huisvesting van deze personen.

60. **Woonwagenbewoners**

Met de invoering van het landelijk beleidskader gemeentelijke woonwagen- en standplaatsenbeleid stellen gemeenten het beleid voor woonwagens en standplaatsen vast als onderdeel van het volkshuisvestingsbeleid. Het beleid dient voldoende rekening te houden met en ruimte te geven voor het woonwagenleven van woonwagenbewoners. Een woningzoekende woonwagenbewoner die dit wenst, zou binnen een redelijke termijn kans moeten hebben op een standplaats. De corporaties zijn een belangrijke partij om in de huisvesting van woonwagenbewoners, voor zover deze tot de doelgroep behoren, te voorzien.
Voorwaardelijk voor effectief woonwagen- en standplaatsenbeleid is dat de behoefte helder is. Het Rijk ondersteunt de partijen via het programma bij Platform 31 zowel met de ontwikkeling van het beleid, zoals **het in beeld brengen van de behoefte, alsook bij de implementatie ervan door middel van een kennis- en leerprogramma voor gemeenten.**

61. **Studenten en jongerenhuisvesting**

Gemeenten en minister werken samen om de vraag en het aanbod naar studenten- en jongerenhuisvesting in evenwicht te brengen. Daarover zijn afspraken gemaakt in het landelijk actieplan studentenhuisvesting 2018-2021. Aanvullend daarop worden in deze woondeal de volgende afspraken gemaakt tussen Rijk en regio.

- Gezien de tekorten aan studentenhuisvesting op korte termijn, bezien partijen samen of de inzet van flexibele of tijdelijke woningen ook op de korte termijn voor de huisvesting van studenten uitkomst kan bieden (zie ook afspraak 8).
- De gemeenten Nijmegen en Arnhem zetten de geïntensiveerde lokale samenwerking met (private) huisvesters, onderwijsinstellingen, studenten en internationale studenten voort. In dit overleg worden vraag en aanbod van studentenwoningen in beeld gebracht en wordt bekeken wat nodig is om – nu en in de toekomst – te voldoen aan de onderling afgestemde behoefte.
- Voor Nijmegen is dit al duidelijk. In Nijmegen is er tot 2030 behoefte aan circa 2.000 extra studenteneenheden. Er zijn afspraken gemaakt over 900 eenheden met de studentenhuisvester SSH&. De gemeente zoekt samen met de SSH& zoeken naar locaties, in het bijzonder rondom de ontwikkeling van de knopen en campussen, om in de tweede helft van de opgave te voorzien. Ook kijkt de gemeente met de SSH& naar de mogelijkheden in Dukenburg in combinatie met een goede OV en fietsverbindingen met de campus. Meer flexibele bouwvormen en combinaties met ouderen of andere doelgroepen worden daarbij nadrukkelijk verkend.
- De gemeente Nijmegen blijft samen met de instellingen voor hoger onderwijs, SSH& en studentenorganisaties de vraag-aanbodsituatie monitoren met de jaarlijkse lokale monitor studentenhuisvesting van KENCES als belangrijke onderlegger.

Overige thema's

62. **Stikstofaanpak**
Voor projecten die onderdeel uitmaken van de woondeal geldt dat zij twee weken exclusieve voorrang krijgen op de ontstane stikstofdepositieruimte als gevolg van de novembermaatregelen (waaronder de snelheidsverlaging) zoals aangegeven in de ministeriële regeling, zodra die in werking treedt. Vervolgens zijn er vier weken exclusieve voorrang geborgd voor woondealprojecten en projecten van meer dan 100 woningen. Daarna kunnen alle projecten een aanvraag voor stikstofdepositieruimte doen. Daar waar deze bank onvoldoende ruimte kan bieden, doordat de depositie beperkende maatregelen zoals de snelheidsverlaging niet of niet snel genoeg ruimte opleveren zullen we per project in overleg gaan om te onderzoeken of saldering met een nieuwe (externe) maatregel mogelijk is. Wanneer de provincie in haar actieplan wonen de maatregel over het toevoegen van flexibele capaciteit opneemt kan deze capaciteit door gemeenten ingezet worden om de vergunningaanvragen versneld te behandelen. Door in te zetten op circulaire bouw en natuurinclusieve bouw zoals elders in deze woondeal beschreven draagt de woningbouw ook zelf bij aan het verminderen van de stikstofdepositie (en het vergemakkelijken van vergunningverlening).

63. **Woningcorporaties**
    - Woningcorporaties in de regio staan voor een grote investeringsopgave. De woningbouwopgave en het aandeel sociale huur daarin vraagt veel van de corporaties. Tegelijkertijd ligt er een grote opgave in de verduurzaming en het betaalbaar houden van de bestaande woningvoorraad. Om te beoordelen of deze ambities te realiseren zijn wordt door het Rijk een onderzoek gedaan naar de investeringscapaciteit van de woningcorporaties in de regio.
    - Voor woningcorporaties en verhuurders die investeren in de nieuwbouw van huurwoningen in de gemeenten waar de woningschaarste nu en/of in de toekomst groot is, geldt een vermindering op de verhuurderheffing van €25.000,-. Deze vermindering van €25.000,- geldt reeds voor de gemeenten Arnhem en Nijmegen en gaat gelden voor alle gemeenten die bij deze woondeal partij zijn. De inwerkingtreding van deze maatregel is om en nabij de ondertekendatum van de woondeal gepland.
    - In binnenstedelijke projecten is het mengen van wonen en werken, wonen en voorzieningen en verschillende woonsegmenten gewenst. Partijen willen met woningcorporaties onderzoeken welke mogelijkheden corporaties hebben in de DAEB-tak (Dienst van Algemeen Economisch Belang) dan wel in de niet-DAEB-tak, om te investeren in leefbaarheid, bedrijfsonroerend vastgoed en maatschappelijk vastgoed. Partijen kijken hierbij vooruit naar aanpassingen in wet- en regelgeving die het kabinet wil doorvoeren naar aanleiding van de evaluatie van de Woningwet. Te denken valt aan samenwerkingsvormen (een wijkontwikkelingsmaatschappij of een vergelijkbare vorm in het kader van herstructurering) tussen gemeente, corporaties en private partijen.
    - Gemeenten en provincie gaan in gesprek met corporaties over hoe door middel van gezamenlijke inkoop en het toepassen van conceptbouw betaalbaar en snel gebouwd kan worden. Corporaties verkennen hierin de ontwikkelingen in de branche (zoals de Woonstandaard van Aedes en de Bouwstroom van het Netwerk Conceptueel Bouwen). Een goede leefbaarheid wordt meegenomen in deze verkenning, net als de kwaliteit van de woningen en de openbare ruimte.
    - In de Prestatieafspraken Arnhem 2020 zijn afspraken over de aanpak van schimmelwoningen gemaakt. De regio zal in overleg met de woningcorporaties onderzoeken hoe verbetering van veilig en gezond wonen gerealiseerd kan worden. Zo wordt al onderzocht hoe anders kan worden omgegaan met brandveiligheid en asbestsanering. De aanpak van schimmelwoningen zoals vormgegeven in de Prestatieafspraken Arnhem 2020 dienen als voorbeeld om afspraken in de gehele regio te maken.
    - Partijen verkennen de mogelijkheden voor experimenten waarbij corporaties in het verlengde van hun kerntaak kunnen werken aan energietransitie en leefbaarheid voor een wijk, waarbij ze zich ook mogen richten op particulier bezit en een integrale wijkaanpak. Partijen kijken hierbij zowel naar het huidige wettelijk kader als vooruit naar aanpassingen in wet- en regelgeving die het kabinet wil doorvoeren naar aanleiding van de evaluatie van de Woningwet.

DEEL 2: UITVOERING EN SAMENWERKING

Deze woondeal markeert het startschot van een intensieve en langjarige samenwerking tussen regio, provincie en het Rijk. De verschillende overheidslagen bundelen hun krachten om het functioneren van de woningmarkt in de regio Arnhem-Nijmegen structureel te verbeteren, de bouwproductie met oog voor circulariteit en duurzaamheid op niveau te brengen en de leefbaarheid te vergroten.

Voor de uitvoering van deze woondeal is echter niet alleen de samenwerking tussen overheidslagen maar ook de samenwerking met corporaties en private partijen van cruciaal belang.

AFSPRAKEN

64. De regio, het Rijk en de provincie richten een versnellingstafel in waarin publieke en private partijen samenwerken aan de uitvoering van de opgaven uit de woondeal.
    a. Naast de drie overheidslagen worden de woningcorporaties, projectontwikkelaars, beleggers en maatschappelijke organisaties uitgenodigd deel te nemen aan de Versnellingstafel, onder voorwaarde dat men zich voor lange termijn aan de woningbouwopgave en aan de in deze woondeal opgenomen afspraken committeert.
    b. De Versnellingstafel maakt in 2020 een uitvoeringsprogramma waarin alle afspraken uit deze woondeal worden geoperationaliseerd.
    c. Aan de Versnellingstafel worden afspraken gemaakt over de versnelling van de bouwproductie op korte termijn (tot 2025) en langjarige afspraken over de sturing op een stabiele bouwstroom die minder afhankelijk is van conjuncturele schommelingen.
    d. De Versnellingstafel bewaakt daartoe de gehele planningsketen van initiatief tot realisatie. Knelpunten worden hier geagendeerd en opgelost met als doel de planuitval zo laag mogelijk te maken en een continue bouwstroom te realiseren.
    e. Circulariteit is een vast agendapunt van de Versnellingstafel. Binnen de Versnellingstafel wordt een werkgroep circulariteit opgezet. In het uitvoeringsprogramma (zoals genoemd onder punt b) wordt concreet invulling gegeven aan de werkorganisatie.
    f. Onder regie van de Versnellingstafel wordt een werkgroep huisvesting arbeidsmigranten ingericht. De werkgroep zorgt voor een plan van aanpak om de huisvesting van arbeidsmigranten op korte en lange termijn te verbeteren.
    g. De regio neemt het initiatief voor de inrichting van de Versnellingsafel en zit deze voor. De voorzitter zorgt ook voor periodieke rapportages over de voortgang.

65. Onderdeel van de Versnellingstafel is een bestuurlijk overleg woondeal. De minister en de voorzitter van de regio nemen het initiatief voor dit bestuurlijk overleg.

66. Het Rijk ondersteunt de inrichting van de Versnellingstafel en het uitvoeringsprogramma met een financiële bijdrage van €750.000,-. De provincie ondersteunt de inrichting van de Versnellingstafel met een financiële bijdrage van €250.000,-.

67. Specifiek voor de inzet van de Woningbouwimpuls geldt het volgende:
    - Het Rijk draagt met de woningbouwimpuls bij aan de bouw van betaalbare woningen voor starters en mensen met een middeninkomen. Bij de inzet van middelen geeft het Rijk prioriteit aan de woondealregio's, inclusief de woondealregio Arnhem-Nijmegen.
    - De regio inventariseert welke woningbouwprojecten tegen publieke financiële belemmeringen aanlopen en met een bijdrage uit de impuls geholpen kunnen zijn. Het gaat daarbij in ieder geval om woningbouwlocaties in de Kanaalzone/Nijmegen (o.a. Winkelsteeg, Station Nijmegen Dukenburg en Station Nijmegen Goffert), Spoorknoop Arnhem-Oost, Station Arnhem Presikhaaf, Arnhem Centrum Oost en Station Nijmegen. Ook de verdichtingslocaties in de Nijmeegse binnenstad (bv. Molenpoort passage, Vlaamse gas) en Waalfront worden hierin meegenomen.
    - Het Rijk ondersteunt de regio bij het beoordelen van de kansrijkheid van geïnventariseerde projecten en het komen tot een goede prioritering en fasering van projecten. Voor kansrijke projecten wordt een businesscase opgesteld.

BIJLAGE: KAART LOCATIES EN PLANCAPACITEIT

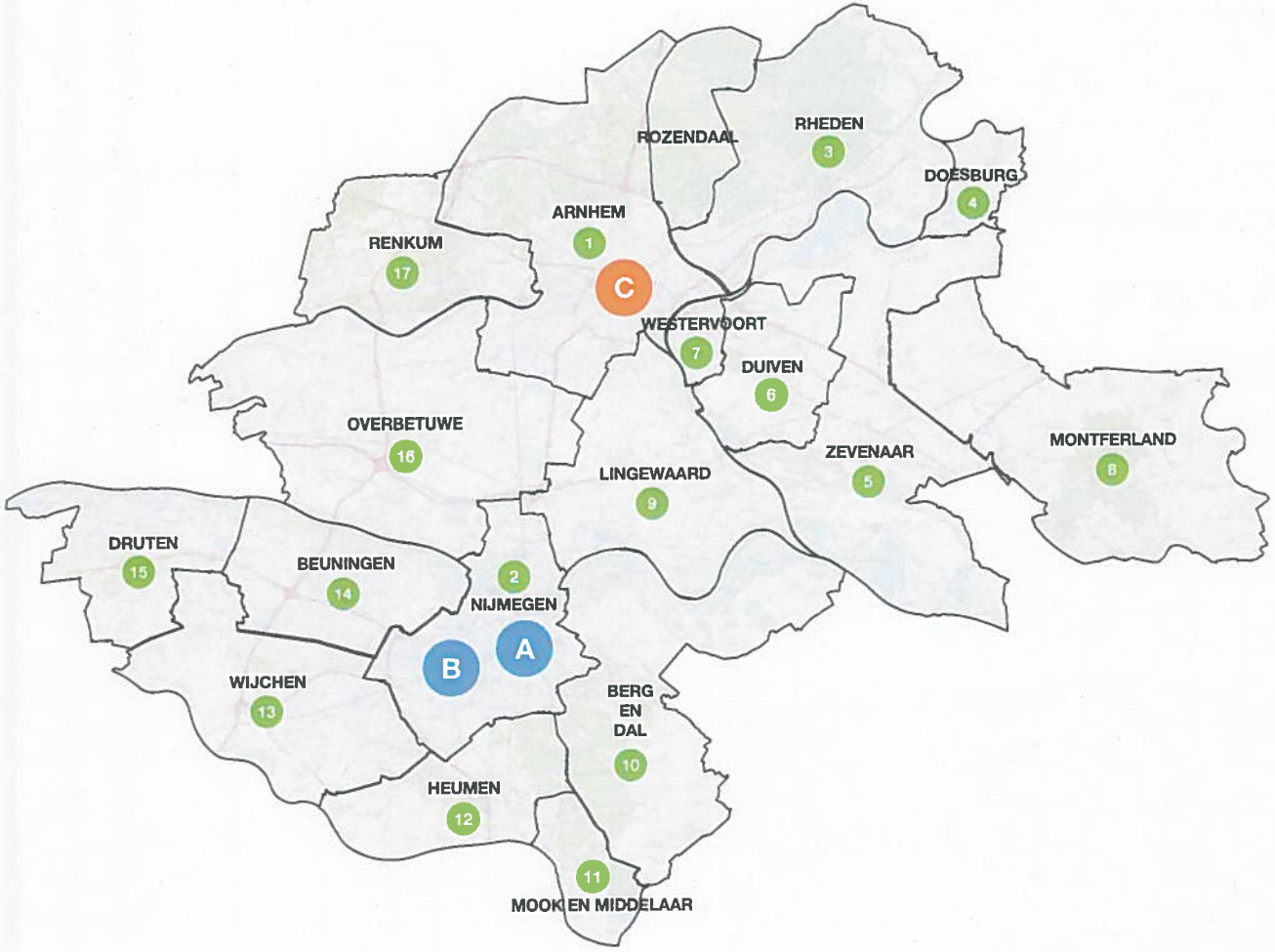

WOONDEAL REGIO ARNHEM-NIJMEGEN
Locaties en plancapaciteit

Bijlage bij Woondeal Regio Arnhem-Nijmegen versie 21/2/2020

GROOTSCHALIGE COMPLEXE GEBIEDSONTWIKKELINGEN

- A Stationsgebied en Binnenstad Nijmegen
- B Kanaalzone Nijmegen

STADSVERNIEUWING 3.0

- C Arnhem-Oost

VERSNELLINGSLOCATIES *

1 **ARNHEM**
Stadsblokken-Meinerswijk
Centrum-Oost Arnhem
Spoorknoop-Oost Arnhem
Arnhem-West
Presikhaaf III
Malburgen-West
Elderveld/Kronenburg-Vredenburg

2 **NIJMEGEN**
Diverse locaties
(o.a. Waalsprong en scholenlocaties)

REGIOGEMEENTEN

3 **Rheden**
Velp-Zuid

4 **Doesburg**
Koppelweg

5 **Zevenaar**
Holtkamp/Het Hof
Bat

6 **Duiven**
Biezenkampen
Duiven-Centrum

7 **Westervoort**
Westervoort-Noord

8 **Montferland**
Didam-Centrum

9 **Lingewaard**
Driegaarden
Vleuringen

10 **Berg en Dal**
Vijverhof
Dekkerswald
Heikant fase 2
Ooijse Graaf

11 **Mook en Middelaar**
Molenhoek-Zuid

12 **Heumen**
Kanaalzone Malden
Malden-Centrum

13 **Wijchen**
Wijchen-West/Huurlingsedam
Kraanvogelterrein
Kasteel/Wijchens Meer

14 **Beuningen**
Hoge Woerd
Ecowieck
Beuningen overig

15 **Druten**
Druten-West
Heuvel-Van Heemstraweg

16 **Overbetuwe**
De Pas
Driel Zuid-Oost

17 **Renkum**
De HES
Doorwerth-Centrum

PLANCAPACITEIT

	Plancapaciteit totaal**	Potentieel Versnellingslocaties***
Gemeente Arnhem	ca. 7.000 woningen	ca. 1.500-2.500 woningen
Gemeente Nijmegen	ca. 11.000 woningen	ca. 5.000 woningen
Overige gemeenten Regio	ca. 11.000 woningen	ca. 5.500 woningen
TOTAAL	Ruim. 28.000 woningen	ca. 12.000-13.000 woningen

* Voor bovenstaande locaties zijn de volgende criteria gehanteerd:
- Projectomvang: het project omvat meer dan 100 woningen in de steden Arnhem en Nijmegen en meer dan 75 woningen in de overige gemeenten.
- Ligging: Nabijheid van (H)OV.

** Harde en zachte plannen
*** Ingeschatte capaciteit van de aangegeven versnellingslocaties (tijdsperiode tot 2025)

© SITE URBAN DEVELOPMENT

- Het indienen van en de besluitvorming over de aanvragen zal plaatsvinden conform de in de AMvB en ministeriele regeling Woningbouwimpuls genoemde procedure en voorwaarden.
- Het Rijk ondersteunt de regio bij het uitwerken van prioritaire projecten tot kwalitatief goede aanvragen en stelt daarbij ook de kennis van het Expertteam Woningbouw beschikbaar.

68. Naast de Versnellingstafel wordt een brede *Samenwerkingstafel Arnhem-Oost* ingericht gericht op het integrale stadsvernieuwingsprogramma.

69. De regio en provincie zorgen dat afspraken uit deze woondeal worden geborgd in de te herijken (sub)regionale woonagenda'(s).

Ten Slotte

Door ondertekening van dit akkoord committeren partijen zich om samen te werken aan de geformuleerde afspraken. In het bestuurlijk overleg van deze woondeal bespreken zij de voortgang van de gemaakte afspraken en de voortgang van de acties die daaruit voortvloeien. Desgewenst kan het akkoord worden aangevuld met nadere afspraken.

Aldus overeengekomen en ondertekend op 4 maart 2020 te Nijmegen,

Burgemeester Arnhem
Dhr. A. Marcouch

Burgemeester Nijmegen
Dhr. H.M.F. Bruls

Voorzitter Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen
Dhr. A. Marcouch

Gedeputeerde Provincie Gelderland
Dhr. P. Kerris

Minister voor Milieu en Wonen
Mw. S. van Veldhoven – Van der meer

WOONKR8
Samenwerkende corporaties in de regio Arnhem-Nijmegen

Ministerie voor Milieu en Wonen
T.a.v. mevrouw S. van Veldhoven-van der Meer
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum woensdag 4 maart 2020
Onderwerp Woondeal
Kenmerk WK/PR/040320

Geachte minister,

In de woningmarktregio Arnhem-Nijmegen werken we actief regionaal samen in Woonkr8. Vanuit dat samenwerkingsverband reageren wij graag op de regio Woondeal Arnhem-Nijmegen. Wij zijn de afgelopen weken door u betrokken en geïnformeerd over de Woondeal. Ondanks dat wij geen formele ondertekenaar zijn, wordt bij de afspraken die de overheden onderling maken een groot beroep op ons gedaan en hebben wij veel belang bij deze afspraken. Wij waarderen dat wij zijn meegenomen in het proces en incidenteel gelegenheid hebben gekregen op een aantal punten mee te praten. Met deze brief willen wij onze positieve grondhouding aangaande de agenda betuigen en de waardering uitspreken dat u voor aanpak van de grote vraagstukken op het gebied van beschikbaarheid, betaalbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid niet alleen additionele middelen voor onze regio beschikbaar stelt, maar ook extra aandacht geeft. Dit laat onverlet dat de grote opgaven die er al waren nu in omvang toenemen tegen de achtergrond van oplopende belastingdruk voor de corporaties.

Graag gaan wij kort in op enkele aspecten van de Woondeal.

Beschikbaarheid

De regio Arnhem-Nijmegen groeit sterk en heeft op basis van de meest recente onderzoeken tot 2040 tussen de 50.000 en 60.000 extra woningen nodig om de toenemende vraag te kunnen opvangen. Wij denken dat de insteek van een versnellingstafel om zo de wens tot adaptief te programmeren hier dienstbaar aan kan zijn. Daarnaast zijn wij positief over de verruiming van de korting op de verhuurdersheffing in onze regio. Wellicht dat in de AMVB inzake de woningbouwimpuls de bepaling aangaande aaneengesloten bouwopgaves van 500 woningen heroverweging behoeft. De genoemde bepaling kan indruisen tegen de ambitie om in de regio Arnhem-Nijmegen de ruimtelijke kwaliteit als groene metropool inhoud te geven en lijkt daarmee niet realistisch en/of haalbaar.
Ten aanzien van uw voornemen om zo snel als mogelijk tijdelijke woningen te realiseren in de regio staan wij positief. Wij horen graag van desbetreffende gemeenten wanneer en op welke locaties zij hiervoor mogelijkheden zien. Dit geldt tevens voor uw voornemen om werk te maken van conceptueel bouwen en het adresseren van de mogelijke kwalitatieve mismatch tussen woningvraag en aanbod.

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201465014 Zaaknummer: Z/20/068244

Portefeuillehouder(s): J. Goossen

Voor vragen
Naam: Hans van den Moosdijk
Telefoon: -
E-mail: h.vandenmoosdijk@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: **Actualisatie Woonvisie 2025**

Aanleiding voor deze kennisgeving
De huidige Woonvisie 2025 gemeente Duiven is vastgesteld in 2017. En als uitwerking van de woonvisie stelde u op 12 juni 2018 de notitie woningbouwprogramma Duiven vast en op 22 oktober 2019 de versnellingsnotitie woningbouw. Deze notities zijn gericht op het opstellen, uitvoeren en versnellen van het woningbouwprogramma.

In 2020 is onze ambitie nog steeds te zorgen dat iedereen die in de gemeente Duiven woont of wil wonen een passende woning in een vitaal, open, zorgzaam en duurzaam leefmilieu heeft. Wel is sinds 2017 de woningmarkt veranderd en zijn er nieuwe bevolkingsprognoses en woningbehoefteberekeningen beschikbaar. Verder is er begin maart 2020 een Woondeal gesloten tussen de regio Arnhem-Nijmegen, het rijk en de provincie om de woningbouw te versnellen. Ook wordt de Liemerse Woonagenda momenteel herijkt. De geactualiseerde woonvisie 2020-2030 houdt rekening met de nieuwe regionale en subregionale woningmarktgegevens en met de afspraken die hierover zijn gemaakt. De thema's en onderwerpen die al in de huidige woonvisie aan de orde komen als nieuwbouw, versnelling, betaalbaar wonen, passende huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en duurzaamheid blijven overeind en worden aangescherpt. Daarnaast constateren we de behoefte om te onderzoeken of het sturen op percentages sociale huur en sociale koop in bestemmingsplannen via een doelgroepenverordening wenselijk is en in de woonvisie moet worden opgenomen. In de geactualiseerde woonvisie zoeken we aanvullend naar een antwoord op de behoefte aan woonvormen met zorg, aan huisvesting voor arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en voor mensen die met spoed op zoek zijn naar woonruimte. Mogelijk dat flexwonen (kleinere al dan niet tijdelijke woningen) daar een bijdrage aan kan leveren.

Op haar beurt is de Woonvisie een kader voor het maken van prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties, voor afspraken met ontwikkelende partijen en voor contact met onze inwoners.

Relevant beleidskader
- Woonvisie 2025 en Woonagenda 2017 tot 2022 gemeente Duiven
- Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025.

Inhoud van mededeling

Hoe komen we tot een geactualiseerde woonvisie?
We zetten voor een geactualiseerde woonvisie de volgende stappen: .

1. ***Woningmarktanalyse*** : analyse van de meest recente en actuele woningmarktgegevens. We zoeken aansluiting bij de resultaten van de regionale woningmarkt monitor met veel lokale gegevens, die na de zomer van 2020 wordt verwacht. Waar nodig zoeken we nog aanvullende en verdiepende gegevens. Bijvoorbeeld over wonen met zorg.
2. ***Bijeenkomst met de raad:*** u wordt in een bijeenkomst, waarin de belangrijkste actuele woningmarktgegevens worden gepresenteerd, gevraagd aan te geven welke thema's en onderwerpen moeten worden aangescherpt en aangevuld in de geactualiseerde woonvisie.
3. ***Participatie: ophalen thema's en onderwerpen met stakeholders:*** voor de interactieve sessies nodigen we in ieder geval de woningcorporaties, zorginstellingen, huurdersorganisaties, dorps- wijkraden, makelaars, ontwikkelaars en beleggers uit. Ook vragen we inwoners deel te nemen aan de sessies. Gevraagd wordt naar aanvullingen op en aanscherping van de thema's en onderwerpen van de huidige woonvisie. De sessies worden georganiseerd rekening houdend met de geldende coronamaatregelen.
4. ***Concept woonvisie 2020-2030 en woonagenda 2020-2025 opstellen:*** wat is de ambitie, wat zijn de opgaven voor de komende jaren? Wie gaat wat wanneer doen? Welke opgaven worden meegenomen met de Prestatieafspraken? Welke concrete acties worden op korte termijn opgepakt (Woonagenda)?
5. ***Formele besluitvorming:*** de concept woonvisie en bijhorende woonagenda worden besproken met college en vervolgens met de raad. Dat gebeurt volgens de reguliere cyclus van een voorbereidende en besluitvormende vergadering.

Betrokkenheid Raad
Uw raad wordt via deze brief geïnformeerd over het proces en het tijdspad. In een eerste bijeenkomst wordt u gevraagd naar aanvullingen op en aanscherping van de thema's en onderwerpen van de huidige woonvisie. Raadsleden nodigen we uit om als toehoorders deel te nemen aan de interactieve sessies van stap 3. De concept woonvisie wordt informatief voorgelegd aan de raad en ook de stakeholders mogen hun zienswijze geven op het concept. De eventueel aangepaste versie van de woonvisie leggen we conform het reguliere besluitvormingsproces aan u voor.

Inhoudelijke aandachtspunten
Een woonvisie gaat in ieder geval in op de volgende thema's en onderwerpen: de beschikbaarheid en betaalbaarheid van huisvesting voor starters, doorstromers, ouderen en bijzondere doelgroepen als arbeidsmigranten, vergunninghouders, mantelzorgers en woonwagenbewoners, etc. En gaat over de bestaande woningvoorraad, over nieuw te bouwen woningen en nieuwe woonconcepten als flex wonen en tiny houses.

In deze te actualiseren Woonvisie zal specifieke aandacht besteed worden aan de huisvesting van spoedzoekers. Dit is een brede groep woningzoekenden van mensen die als gevolg van omstandigheden buiten hun invloed om, bijvoorbeeld bij een scheiding of relatiebreuk, snel woonruimte nodig hebben tot arbeidsmigranten die hier wegens werk tot zo'n 1,5 jaar aanwezig zijn. Het is gebleken dat de woonbehoefte van deze groep woningzoekenden (de spoedzoekers) niet echt goed naar voren kwamen in de traditionele woningbehoefte onderzoeken.

Uiteraard krijgen de kernen Loo en Groessen gelet op hun specifieke kenmerken als dorpse woonmilieus en sociale binding afzonderlijk aandacht.

De opgave op het gebied van duurzaamheid (verduurzamen woningvoorraad, circulair (ver)bouwen en klimaatadaptatie) die voortkomen uit het klimaatakkoord en onze eigen ambities zullen in relatie tot het wonen (o.a. woonlasten) ook onderdeel zijn van de Woonvisie. Waarbij nadrukkelijk de verbinding wordt gelegd met het programma CE[1]. Ook krijgt de bestaande voorraad en woonomgeving extra aandacht als het gaat om transformatie, langer zelfstandig thuis wonen en leefbaarheid.

De woonvisie is de basis waarop de woningcorporaties hun jaarlijkse bod op de woonopgaven uitbrengen en vervolgens prestatieafspraken worden gemaakt.

Planning
Het is onze bedoeling om eind van de zomer de startbijeenkomst met de raad te organiseren, in het najaar van 2020 de interactieve sessies te organiseren en begin 2021 het formele besluitvormingstraject in te gaan.
Bij de planning van de interactieve sessies benutten we zoveel als mogelijk het traject voor de omgevingsvisie. We sluiten aan bij de bijeenkomsten die worden belegd over wonen en voorkomen zo dat stakeholders en inwoners onnodig vaak om een bijdrage wordt gevraagd. Mogelijk zullen we alleen op specifieke onderdelen nog aanvullende sessies organiseren.

Duiven, 14 juli 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.(Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester

[1] Circulaire Economie

Actualisatie Woonvisie Duiven
Terugmelding informatieve raadsbijeenkomst 15 september 2020
Hans van den Moosdijk en Dick Boschman
16 september 2020

In de informatieve bijeenkomst van de raad op 15 september 2020 is aan de deelnemende raadsleden informatie gevraagd door het stellen van twee vragen en door het voorleggen van een vijftal stellingen. In deze notitie vindt u een korte terugmelding van de zaken die zijn genoemd.

Vraag: Welke stakeholders moeten we zeker niet vergeten te raadplegen bij het actualiseren van de woonvisie?

Voorafgaande aan de beantwoording is door de inleider al genoemd dat de woningcorporatie Vivare, zorginstellingen, makelaars en ontwikkelaars sowieso worden geraadpleegd.

De volgende stakeholders zijn daaraan door de raad toegevoegd:

- Woonwagenbewoner
- Arbeidsmigranten
- Coa (opvang asielzoekers + statushouders)
- ouderen (ouderenorganisaties)
- participatieraad
- potentiële inwoners
- jongerenraad,
- middelbare school leerlingen
- werkgroep inclusieagenda
- raad voor het sociaal domein
- dorps- en wijkraden.

Vraag: Mist u nog onderwerpen voor de woonvisie die niet zijn genoemd in de presentatie?

- Tiny houses en tijdelijke woningen zijn de meningen over verdeeld
- flex wonen (tijdelijk huurcontract bijv.)
- Opvang van vluchtelingen. Vraag is of deze groep moet worden meegenomen in de woonvisie?
- krijgen vormen van jongeren-/startershuisvesting voldoende aandacht?
- Veilig wonen in het kader van het langer zelfstandig wonen
- Woonlastenbenadering
- Creatief wonen (mengvorm van ouderen en jongeren, woongroepen)
- De woonvorm appartementen (bouwen in de hoogte) nadrukkelijker onderzoeken.

Stelling 1: De gemeente moet financiële middelen beschikbaar stellen om de realisatie van sociale huur en goedkope koop mogelijk te maken.

- Het is belangrijk om goedkope koop te realiseren (met lage grondprijzen) maar zorg dan ook dat deze woningen goedkoop blijven
- We kunnen niet sturen op de nieuwbouw zodat die bij Duivenaren terecht komt
- Woonlasten zijn vooral van belang, niet alleen de prijs van de woning
- Volgens mij hebben we als gemeente al financiële problemen genoeg dus het is risicovol om ons hier in te begeven. Wij zijn nu niet instaat om ons “uit de crisis te investeren”

- Ben creatief hoe we toch betaalbaar kunnen wonen/bouwen: kleinere woningen, kleinere kavels, gestapeld
- Sociale huur wel financieel steunen, goedkope koop niet.

Stelling 2: In bestemmingsplannen moet een verplicht percentage sociale huur, middeldure huur en goedkope koop worden opgenomen.

- Voorwaardelijke verplichting opleggen om eerst goedkope woningen te bouwen voordat dure woningen worden gebouwd
- ja verplichting op nemen en doelgroepen verordening opstellen
- niet per definitie een goed idee. Hoeft niet in alle bestemmingsplannen te worden opgenomen. Moet maatwerk zijn.

Stelling 3: We willen de flexibele schil van kleinere woningen vergroten en tijdelijk wonen in sociale huur mogelijk maken om de huisvesting van spoedzoekers te vergroten.

- Eerder motie om flex woningen (tijdelijke woningen) is afgeschoten
- flexwonen zou wel moeten kunnen (dmv tijdelijke huurcontracten)
- met kleinere woningen kun je doorstroming opgang krijgen
- je kunt ook kleinere woningen realiseren in de bestaande voorraad.

Stelling 4: De uitstroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang uit instellingen uit de regio moet niet worden opgevangen in Duiven.

- het betreft een regionaal vraagstuk, we kunnen geen hek om Duiven zetten
- maar we moeten de eigen opgave van Duiven niet uit de weg gaan
- er moet eerst zicht komen op de opgave en wat Duiven al doet aan huisvesting voor deze groep
- mogelijk kunnen kleinere woningen of tijdelijk wonen een oplossing zijn.

Stelling 5: We laten kamerbewoning toe om de huisvesting van onder meer arbeidsmigranten mogelijk te maken.

- Moeten we niet willen
- Als we dit goed regelen waarom niet en waarom beperken tot arbeidsmigranten en niet verbreden tot spoedzoekers?
- Kamerbewoning is niet voor arbeidsmigranten wel voor studenten/jongeren
- Zoek naar goede andere woonoplossingen voor arbeidsmigranten. Doe dit ook samen met de huisvesters/ uitzendbureau's
- In plaats van kamerbewoning toestaan: de woning splitsen is een betere optie.

Moventem

Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Rapportage
Woonbehoefte

Gemeente Duiven

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Rapportage
Woonbehoefte

Gemeente Duiven

15-01-2021
Projectnummer: 20085

Auteurs:
Luc Oonk
Carien Ensing

Moventem BV
T 0575 84 3738
E info@moventem.nl
W www.moventem.nl

Moventem werkt conform de Gedragscode voor Onderzoek & Statistiek van de Nederlandse Marktonderzoek Associatie (MOA) en mag het Fair Data Keurmerk voeren, waarmee wordt aangetoond dat op verantwoorde wijze met data en persoonsgegevens wordt omgaan. Tevens is Moventem aangesloten bij de Europese Vereniging voor Marktonderzoek (ESOMAR) en wordt voldaan aan de Internationale Code voor Markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Dit rapport is met grote zorg samengesteld. Desondanks kan het voorkomen dat informatie fout en/of onvolledig is. Moventem is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van de aangeboden informatie.

MOA
Center for Information Based Decision Making & Marketing Research

ESOMAR WORLD RESEARCH ESOMAR MEMBER

Inhoudsopgave

1 Inleiding **Pagina 4**
1.1 Onderzoeksopzet Pagina 5

2 Resultaten **Pagina 6**
2.1 Verhuiswens Pagina 7
2.2 Woningbouw Pagina 8
2.3 Woningbehoefte Pagina 11
2.4 Wonen met zorg Pagina 16
2.5 Duurzaamheid Pagina 18
2.6 Oplossingen en hulp op de woningmarkt Pagina 20

3 Bijlagen **Pagina 26**
Bijlage I Achtergrondvariabelen Pagina 27
Bijlage II Onderzoeksverantwoording Pagina 28
Bijlage III Resultaten professionals Pagina 29

Moventem

Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Inleiding

1.1 Onderzoeksopzet

In opdracht van gemeente Duiven en Westervoort heeft Moventem een onderzoek over de woonbehoefte binnen de gemeenten uitgevoerd. Om de woonbehoefte te peilen is gebruik gemaakt van een vragenlijst. Deze is ingevuld door inwoners, professioneel betrokkenen bij het wonen en professioneel betrokkenen bij zorg en/of welzijn. Dit rapport bevat de resultaten voor de gemeente Duiven.

De inwoners en professionals hebben de mogelijkheid gehad om de vragenlijst in te vullen in tussen 23 november en 14 december 2020. Men kon deelnemen via een open link, inwoners konden ook een papieren versie opvragen bij Moventem.

In totaal hebben 443 inwoners uit Duiven de vragenlijst volledig ingevuld. Met dit aantal respondenten kunnen met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 4,61% uitspraken worden gedaan over de populatie.

De resultaten van dit onderzoek worden in het voorliggende document beschreven middels diagrammen en tabellen.

Door routes in de vragenlijst en vragen waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn, kan het voorkomen dat het aantal respondenten en/of het aantal antwoorden niet overal gelijk is in deze rapportage. Om deze redenen wordt ter volledigheid bij de resultaten aangeven hoeveel respondenten (‘n’) de betreffende vraag hebben beantwoord. Door afrondingsverschillen telt niet alles op tot 100%.

In bijlage 1 van deze rapportage staan de achtergrondgegevens van de respondenten weergegeven. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

In bijlage 2 van deze rapportage wordt nader ingegaan op de betrouwbaarheid, nauwkeurigheid en representativiteit van de resultaten. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

In bijlage 3 worden de gezamenlijke resultaten van de professionals weergegeven. Vanwege de responsaantallen zijn deze resultaten indicatief.

Er is een aantal open vragen gesteld aan de respondenten. Alle open antwoorden worden getoond in ‘Bijlagenboek bij Rapportage Woonbehoefte Duiven’.

Moventem

Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Resultaten

2.1 Verhuiswens

Bent u op zoek naar een andere woning?

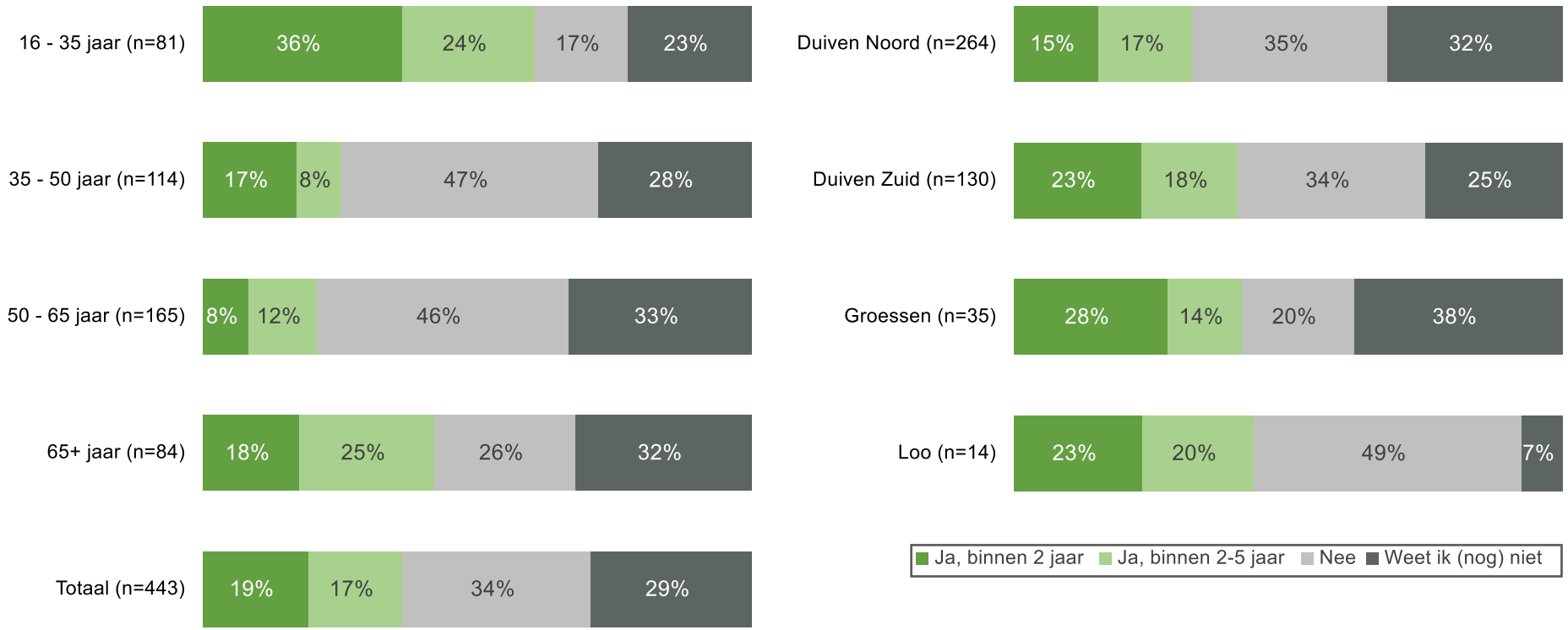

36% van de respondenten uit Duiven is van plan binnen 5 jaar te verhuizen. Voor jongeren is dit 60% en voor 65+'ers is dit 43%.

De gemeente moet er alles aan doen om op tijd voldoende woningen te bouwen en dat mag de gemeente geld kosten.

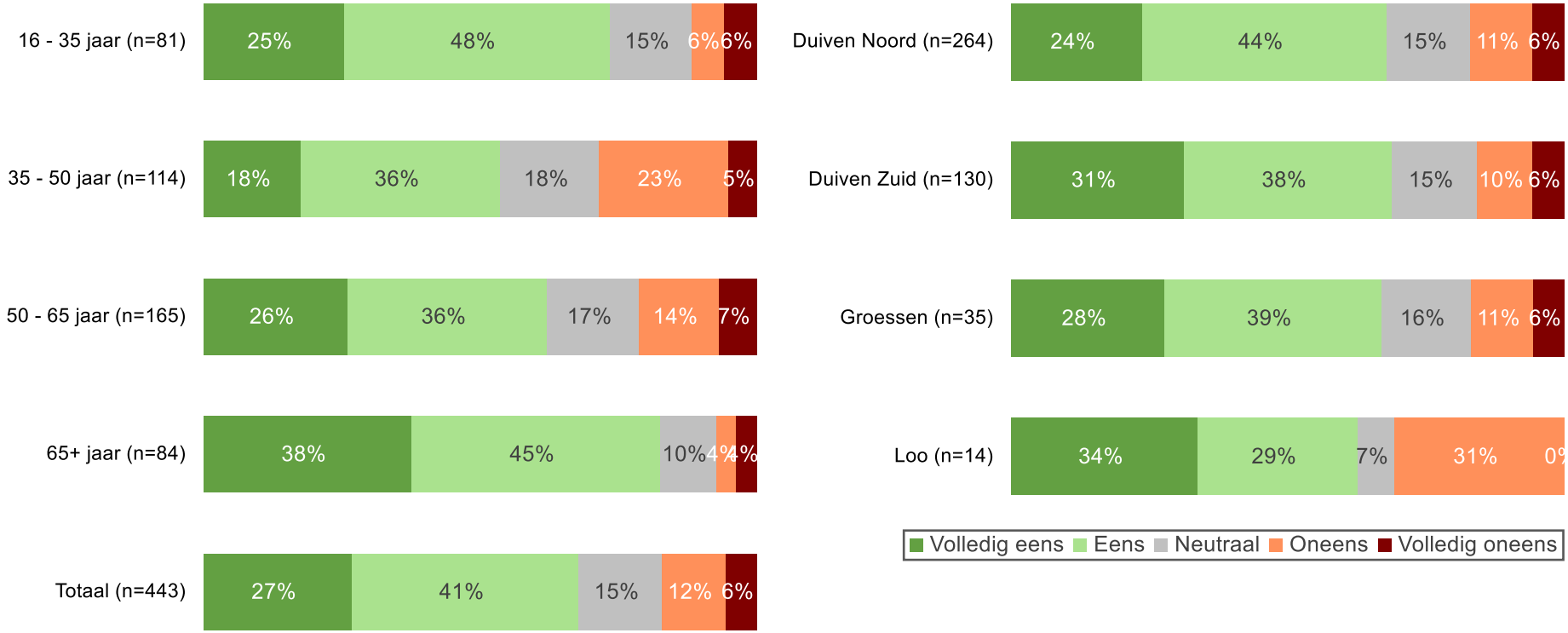

68% vindt dat de gemeente er alles aan moet doen om op tijd voldoende woningen te bouwen. In de toelichting geeft men aan dat er een woningentekort heerst en dat er genoeg betaalbare woningen voor iedere doelgroep moeten zijn. Jongeren trekken nu weg uit Duiven en doordat er weinig woningen voor ouderen zijn, is de doorstroming niet optimaal. Respondenten die (volledig) oneens hebben geantwoord noemen voornamelijk dat er andere zaken dringender zijn en dat deze woningen niet van het gemeenschapsgeld moeten worden betaald.

De gemeente moet zowel woningen bouwen op locaties in de bebouwde kom, uiteraard rekening houdend met het over blijven van voldoende groen en open ruimte, als op nieuwe uitbreidingslocaties.

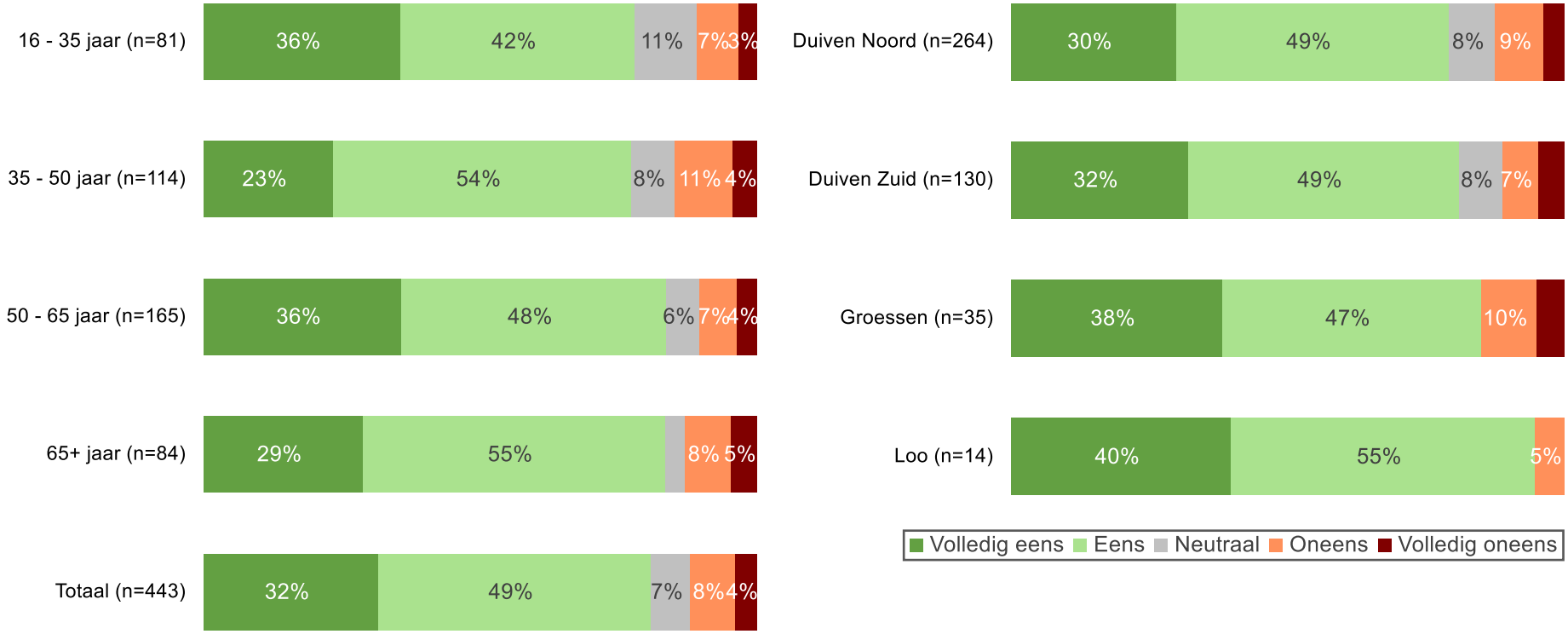

81% van de respondenten uit Duiven vindt dat de gemeente zowel woningen moet bouwen op locaties in de bebouwde kom als op nieuwe uitbreidingslocaties. In de open toelichtingen noemen respondenten onder andere dat er voldoende goede uitbreidingslocaties zijn om dit te doen en dat er binnen de bebouwde kom moet worden uitgebreid grenzend aan bestaande woningen. Respondenten die het niet eens zijn met de bovenstaande stelling geven voornamelijk aan dat zij alleen nieuwe woningbouw willen zien op uitbreidingslocaties en niet binnen de bebouwde kom.

Op nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum mag hoger dan 4 lagen worden gebouwd

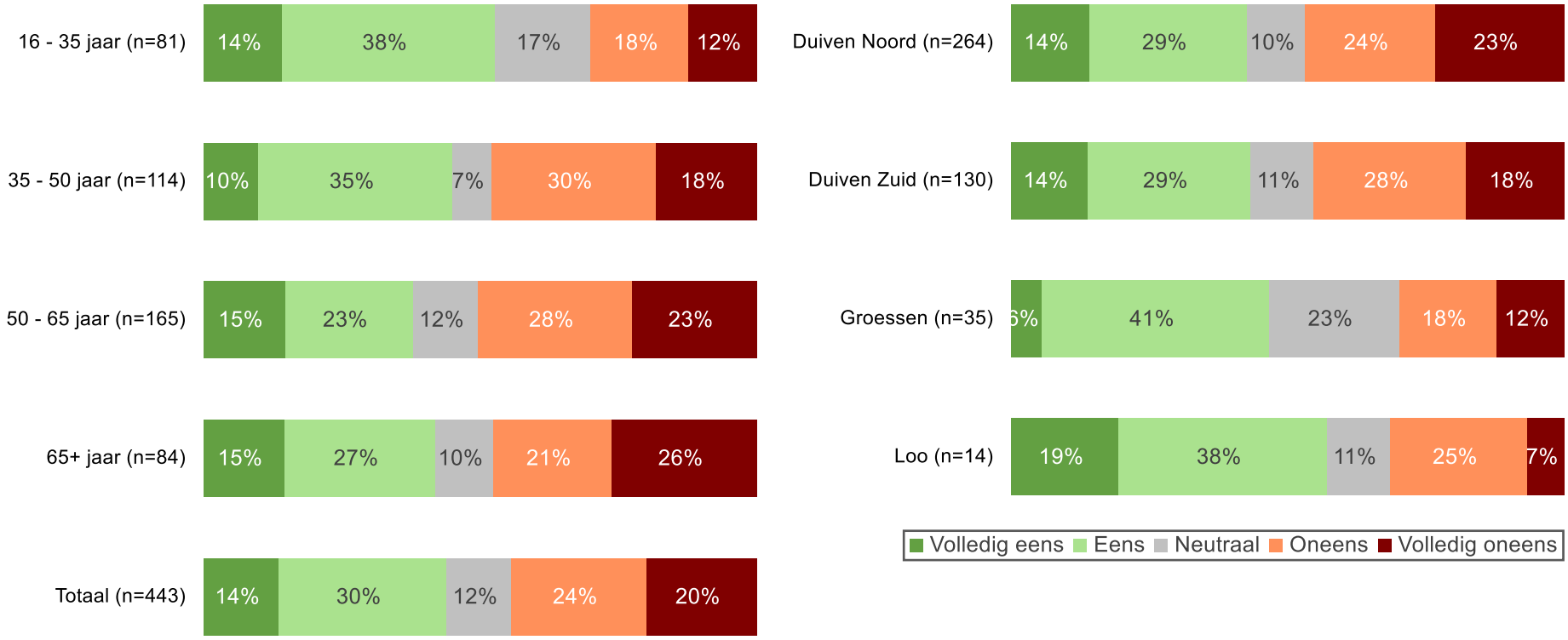

Van alle respondenten uit gemeente Duiven geeft 44% aan dat in de buurt van het centrum hoger dan 4 lagen gebouwd mag worden, terwijl ook 44% het hier niet mee eens is. Vooral jongeren en respondenten die buiten Duiven wonen geven aan dat er hoger gebouwd mag worden. Respondenten die het eens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat zij hoogbouw prima vinden zolang hier vraag naar is. Wel geven zij aan dat dit in overeenstemming met de omgeving moet gebeuren en dat de gebouwen niet te hoog worden. Respondenten die het oneens zijn met de stelling benoemen dat zij hoogbouw niet mooi vinden en dat dit niet past bij een dorps karakter.

Het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw is te klein en moet groter worden

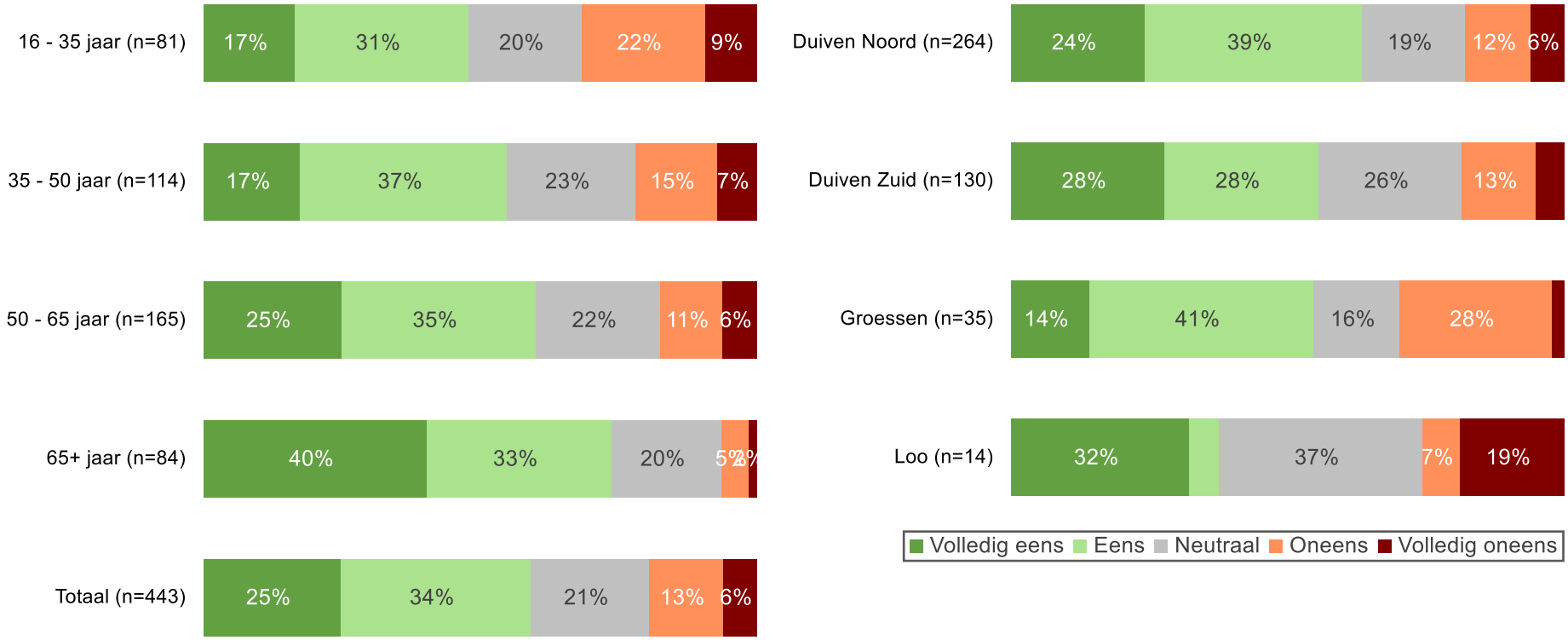

Meer dan de helft van de respondenten (59%) geeft aan dat het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw uitgebreid moet worden. Dit betreft vooral ouderen vanaf 65 jaar en respondenten uit Duiven Noord. Zij vinden dat er voor elke doelgroep betaalbare woningen beschikbaar moeten zijn. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat er niet alleen sociale huurwoningen moeten komen, maar juist een mix van woningen zodat er voor iedere doelgroep iets is. Bovendien geven zij aan dat starters vaak net te veel verdienen om voor een sociale huurwoning in aanmerking te komen, terwijl er bij die groep juist een woningentekort heerst.

Nieuwe woningen moeten vooral woningen zijn voor kleine huishoudens.

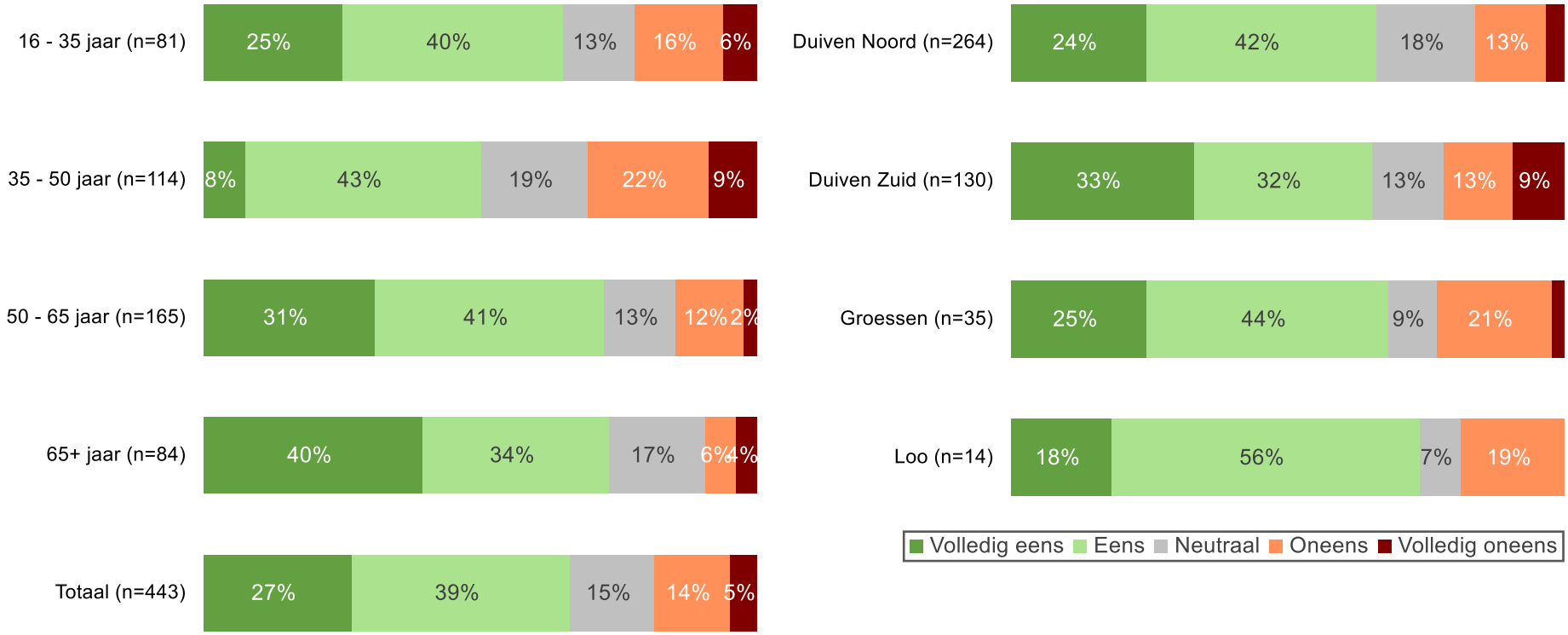

Ongeveer twee derde (66%) vindt dat nieuwe woningen vooral woningen voor kleine huishoudens moeten zijn. De groep tussen 35 en 50 jaar is het hier het minst vaak mee eens, het is waarschijnlijk dat zich in deze leeftijdsgroep veel gezinnen bevinden. Uit de toelichtingen blijkt dat respondenten die het eens zijn met deze stelling voornamelijk denken aan woningen voor starters en ouderen, omdat daar een woningentekort is. Wel geven zij aan dat de nieuwe woningen betaalbaar moeten zijn voor de doelgroep. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat er ook een vraag is naar grotere woningen en dat een mix van aanbod daardoor beter past bij de vraag. Bovendien benoemen zij dat starters vaak op zoek zijn naar grotere woningen, zodat zij op termijn een gezin kunnen starten.

Aan kleine tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte

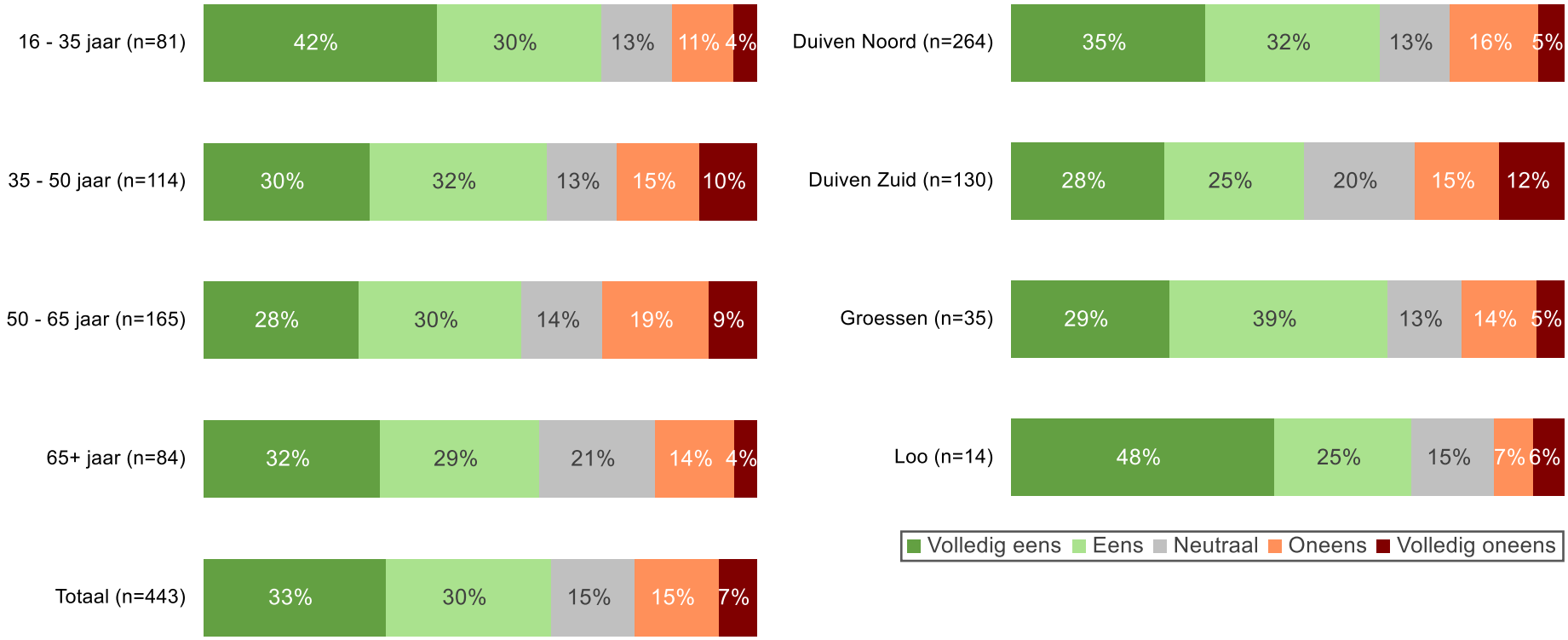

Van alle respondenten geeft 63% aan het eens te zijn met de stelling "Aan kleine tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte". Opvallend is dat voornamelijk jongeren aangeven dat hier geen behoefte aan is. Respondenten die het eens zijn met deze stelling geven aan dit soort tijdelijke woningen geld gaan kosten en dit niet ten koste mag gaan van permanente woningen. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat er onderzocht moet worden of er een groep is die hier wel behoefte aan heeft zoals jongeren, alleenstaanden en/of mensen die milieubewust zijn. Zij geven daarnaast aan dat er ook permanente woningen beschikbaar moeten komen.

Er staan voldoende goedkope koopwoningen in de gemeente

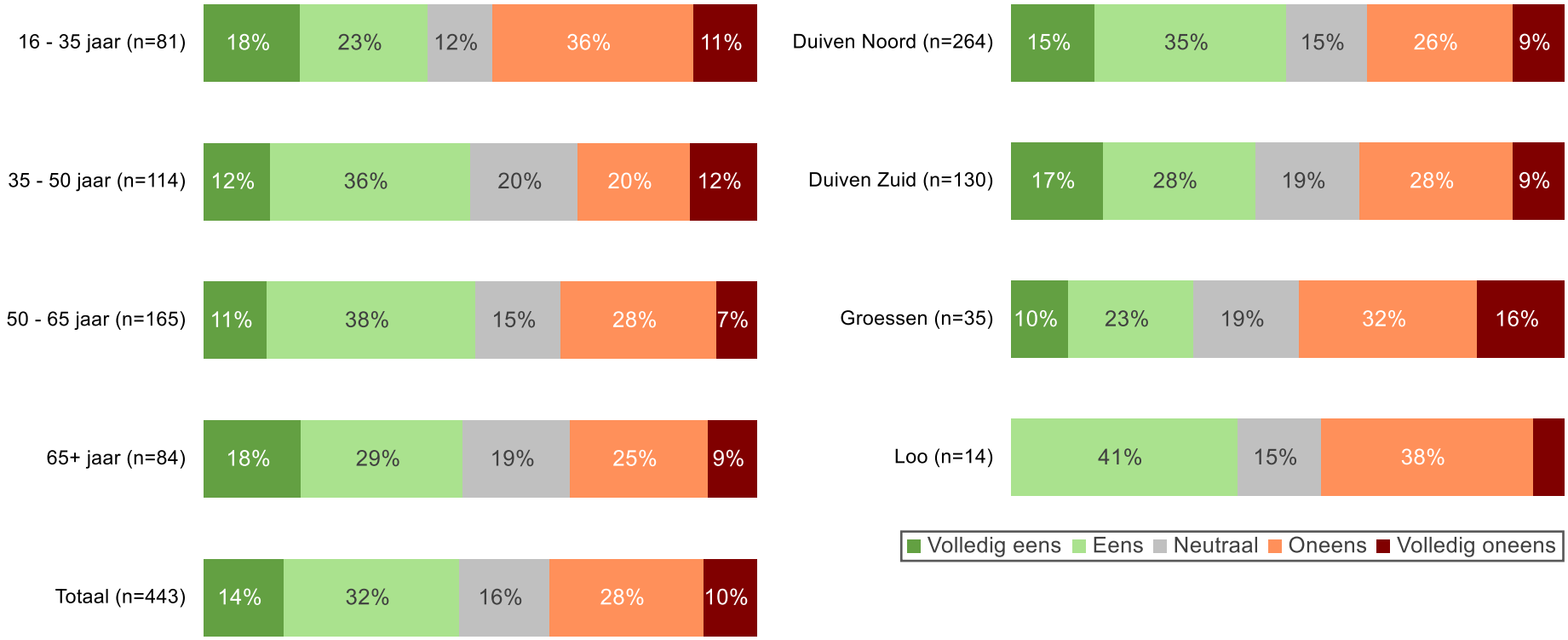

Een groot deel van de respondenten (38%) geeft aan dat er niet genoeg goedkope koopwoningen in de gemeente staan. Vooral jongeren en respondenten uit Groessen geven dit aan. Zij benoemen dat er te weinig aanbod is, zoals te weinig koopwoningen van onder de €200.000,-. Respondenten die het wel (volledig) eens zijn met de bovenstaande stelling benomen dat er voor alle segmenten wel woningen te vinden zijn.

In Loo en Groessen moeten we alleen kleine woningen toevoegen om aan de woningbehoefte van de inwoners van deze dorpen tegemoet te komen.

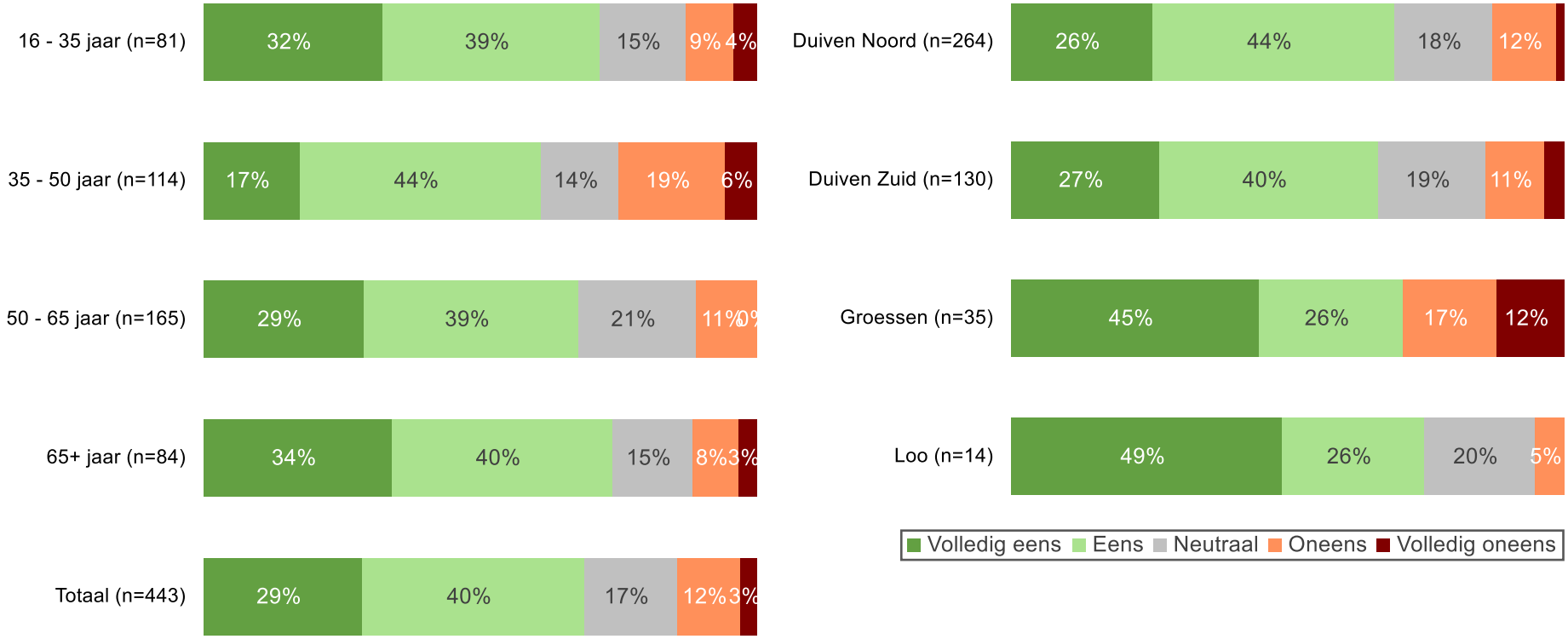

Ruim twee derde van de respondenten uit Duiven (69%) is het (volledig) eens met de stelling "In Loo en Groessen moeten we alleen kleine woningen toevoegen om aan de woningbehoefte van de inwoners in deze dorpen tegemoet te komen.". Voornamelijk 65+'ers en respondenten uit deze dorpen zijn het hier vaker mee eens. Zij geven aan dat dit de leefbaarheid bevordert en dat jongeren dan in deze dorpen kunnen blijven. Wel vinden zij dat er ook andere woningen moeten worden toegevoegd. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling vinden dit ook en geven aan dat er voor alle doelgroepen woningen moeten komen.

Alle nieuwe initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd.

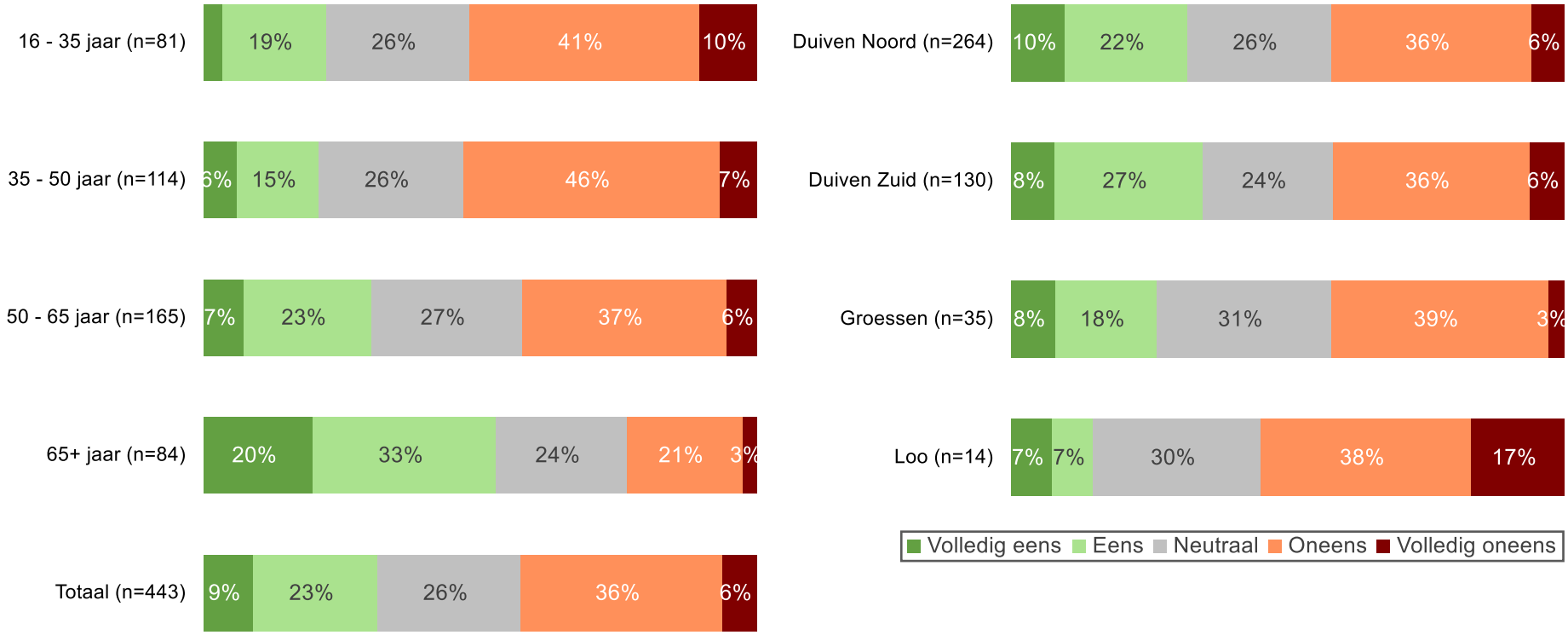

32% van de respondenten vindt dat alle nieuwe initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd. Voornamelijk 65+'ers en respondenten uit Duiven geven dit aan. Zij benoemen dat er voor verschillende groepen een woningentekort is en dat er ook voor deze groepen woningen beschikbaar moeten komen. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat niet zomaar alle initiatieven moeten worden gehonoreerd. Zij vinden dat er een goede selectie moet worden gemaakt. Ook geven zij aan dat de krapte op de woningmarkt ook voor andere doelgroepen geldt.

Met de juiste zorg en ondersteuning kunnen ouderen lang zelfstandig blijven wonen.

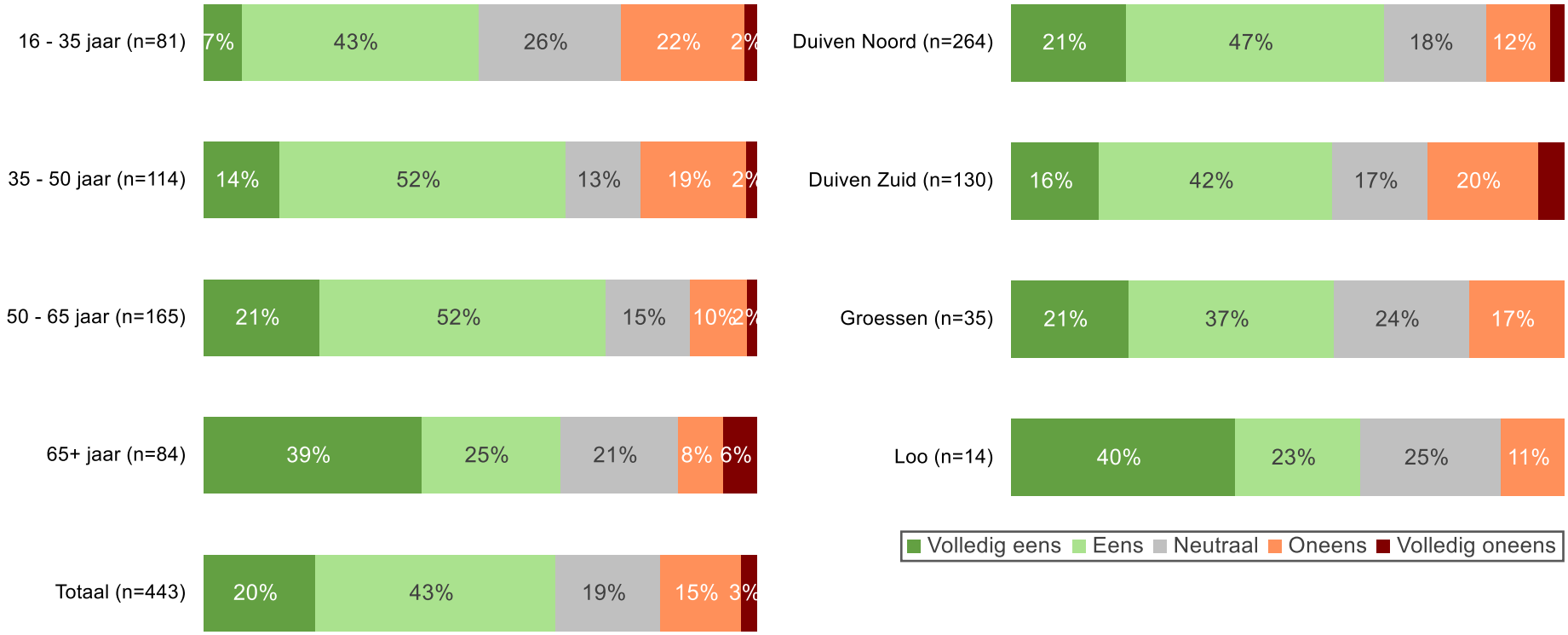

63% vindt dat ouderen met de juiste zorg en ondersteuning lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Respondenten tussen de 50 en 65 jaar zijn het vaker eens met deze stelling en jongeren minder vaak. Respondenten die het (volledig) eens zijn met de bovenstaande stelling zijn het hiermee eens mits die zorg ook daadwerkelijk mogelijk is en ouderen dit zelf ook willen. Respondenten die het (volledig) oneens zijn geven aan dat ook het sociale aspect bij ouderen heel belangrijk is, omdat er anders vereenzaming optreedt. Er moet dus echt maatwerk worden geleverd. Ook benoemen zij dat veel ouderen in te grote huizen wonen en dat het beter zou zijn voor de doorstroming als zij in een kleinere woning zouden gaan wonen.

Alle nieuwbouw moet energiezuinig zijn en zoveel mogelijk gericht op circulariteit

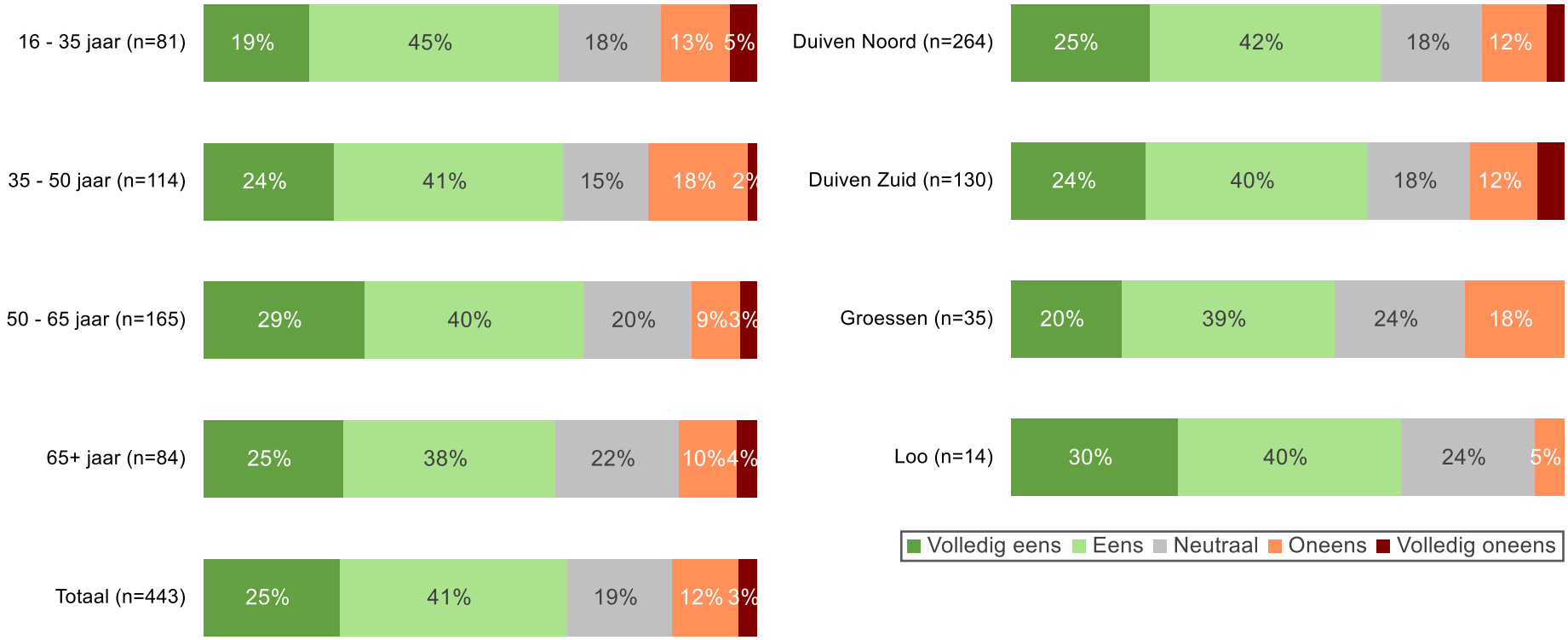

Ongeveer twee derde van de respondenten uit Duiven (66%) is het (volledig) eens met de stelling "Alle nieuwbouw moet energiezuining zijn en zoveel mogelijk gericht op circulariteit.". Uit de open toelichtingen blijkt dat zij vinden dat energiezuinig de toekomst is en dat nieuwbouw hier dus best rekening mee mag houden. Wel vinden respondenten dat deze huizen dan betaalbaar moeten blijven. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met deze stelling geven aan dat dit soort huizen (maandelijks) veel geld kosten voor bewoners, terwijl de doelgroepen waar nu een woningentekort voor is niet zo veel geld te besteden hebben. Daarnaast geven zij aan dat de terugverdientijd voor ouderen niet rendabel is vanwege hun levensverwachting.

De gemeente moet woningeigenaren actiever informeren en stimuleren hun woningen energiezuiniger te maken.

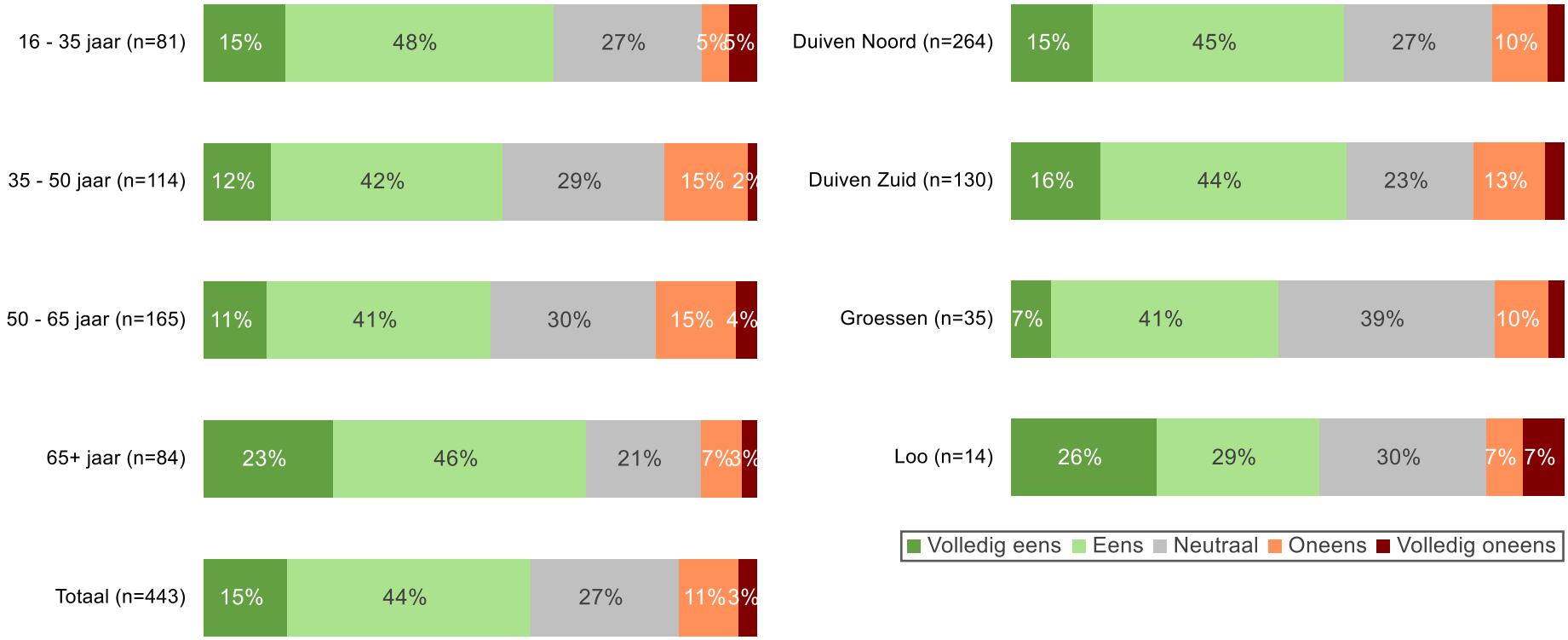

59% van de respondenten vindt dat de gemeente woningeigenaren actiever moet informeren en stimuleren om hun woningen energiezuiniger te maken. Voornamelijk 65+'ers zijn het hier vaker mee eens. Respondenten tussen de 35 en 65 jaar juist minder vaak. Respondenten die het (volledig) eens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat het informeren maatwerk moet zijn (bijvoorbeeld per wijk), dat de gemeente subsidies kan uitgeven en dat de gemeente veelal goed informeert hierover. Wel geven zij aan dat het actiever stimuleren en informeren niet bij iedereen zin heeft omdat die personen er gewoonweg geen financiële middelen voor hebben. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met deze stelling benoemen dat er al actief wordt geïnformeerd en gestimuleerd, dat zij liever een financieel voordeel ontvangen (bijvoorbeeld subsidies) en dat zij dit de eigen verantwoordelijkheid vinden van woningeigenaren.

2.6 Oplossingen en hulp op de woningmarkt

Bij nieuwbouw moeten doorstromers (mensen die een huis in Duiven/ Westervoort achterlaten) voorrang krijgen op mensen van buiten de gemeente

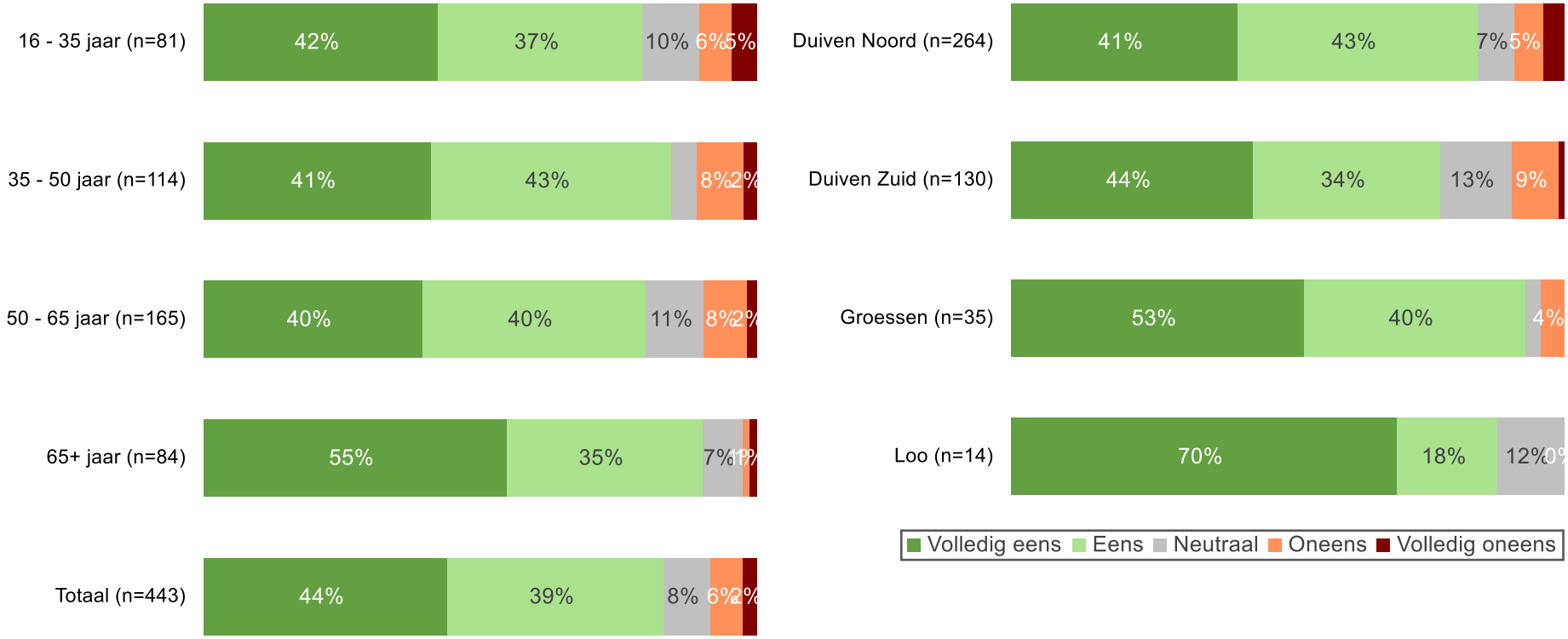

De overgrote meerderheid van de respondenten uit Duiven (83%) is het (volledig) eens met de stelling dat doorstromers uit Duiven/ Westervoort voorrang moeten krijgen bij nieuwbouw. Voornamelijk 65+'ers zijn het veelal eens met deze stelling. In de open toelichtingen komt naar voren dat respondenten die het (volledig) eens zijn met deze stelling dit eerlijker vinden en dat deze regeling zou zorgen voor meer doorstroming. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling geven aan dat iedereen gelijk behandeld zou moeten worden. Bovendien benoemen zij dat jongeren afkomstig uit de gemeente Duiven die nu tijdelijk buiten de gemeente wonen door deze regeling nog moeilijker terug kunnen komen.

2.6 Oplossingen en hulp op de woningmarkt

Tijdelijke huurcontracten zijn onderdeel van de oplossing voor de huisvesting van mensen die snel een woning nodig hebben

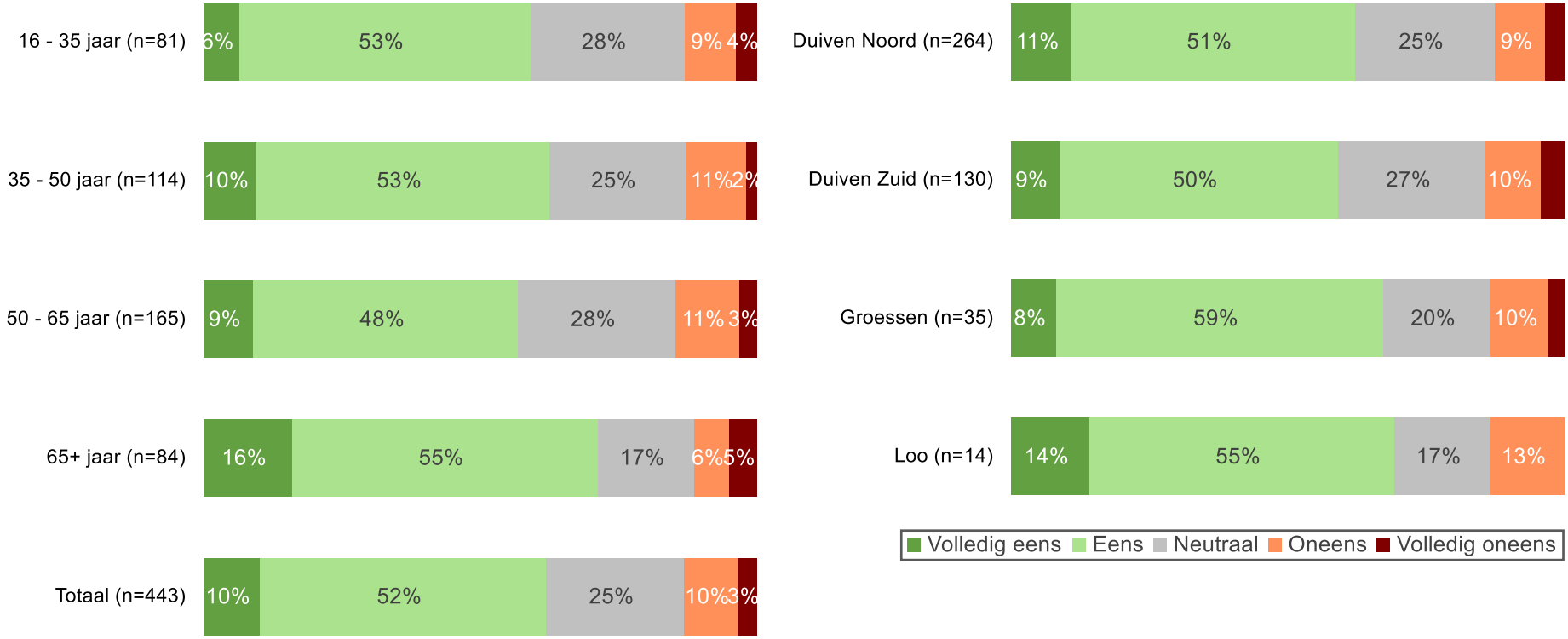

62% vindt dat tijdelijke huurcontracten onderdeel zijn van de oplossing voor de huisvestng van mensen die snel een woning nodig hebben. 65+'ers zijn het hier vaker (volledig) mee eens dan de andere leeftijdsgroepen. Uit de open toelichtingen blijkt dat die respondenten aangeven dat alle beetjes helpen. Zij geven wel aan dat er dan duidelijke richtlijnen moeten worden opgesteld voor tijdelijke contracten. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de bovenstaande stelling benoemen dat tijdelijke contracten het probleem niet oplossen op de lange termijn.

2.6 Oplossingen en hulp op de woningmarkt

Het toestaan van friendscontracten is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers

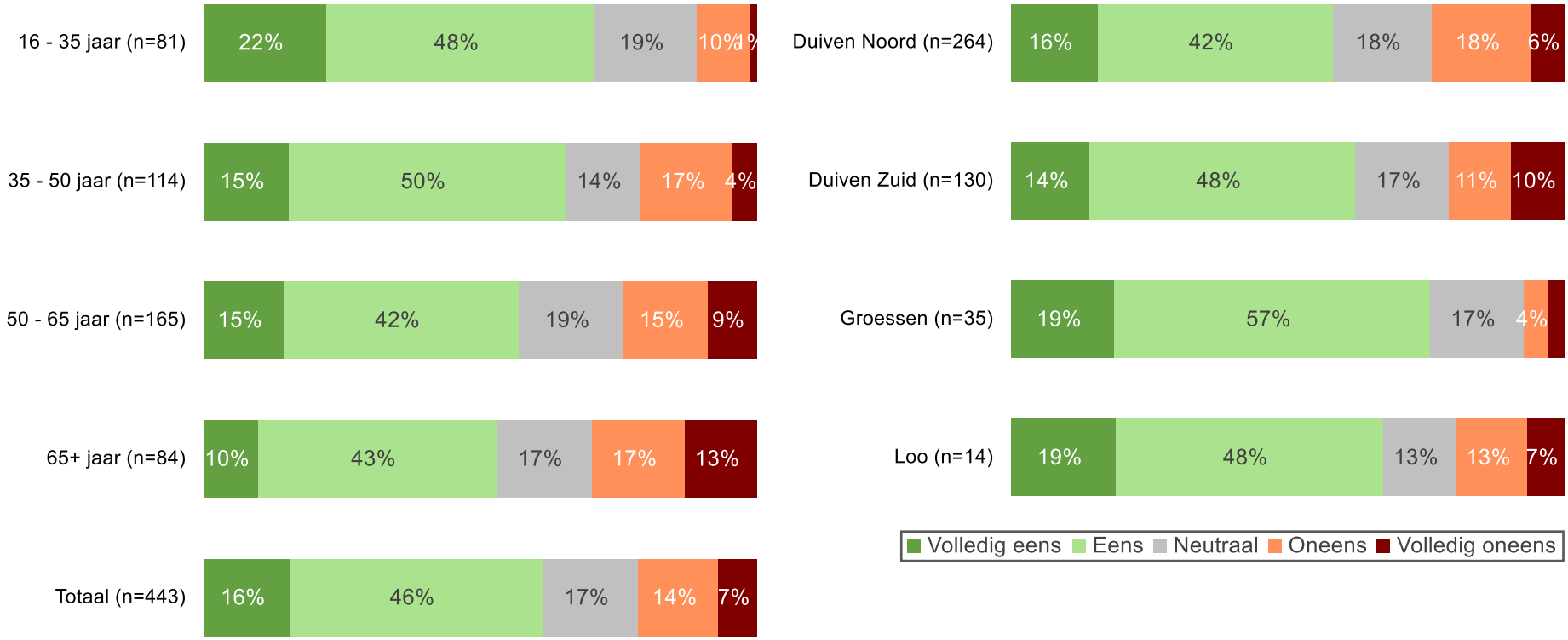

62% van de respondenten uit Duiven is het (volledig) eens met de stelling "Het toestaan van friendscontracten is de oplossing voor de huisvestigingsvraag van jongeren en spoedzoekers.". Voornamelijk jongeren en respondenten uit Groessen zien dit als een oplossing. Uit de open toelichtingen blijkt dat respondenten die het hier mee eens zijn er niks op tegen hebben als deze maatregel helpt het woningentekort te bestrijden. Daarbij noemen zij dat zij niet snappen waarom een stel wel mag samenwonen, maar vrienden niet. Wel moeten er volgens hen goede voorwaarden worden gesteld in het contract. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met deze stelling geven aan dat dit voor overlast en fraude (met gastarbeiders) kan zorgen en dat vriendschappen uit elkaar kunnen groeien.

Het toestaan van kamerbewoning is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers

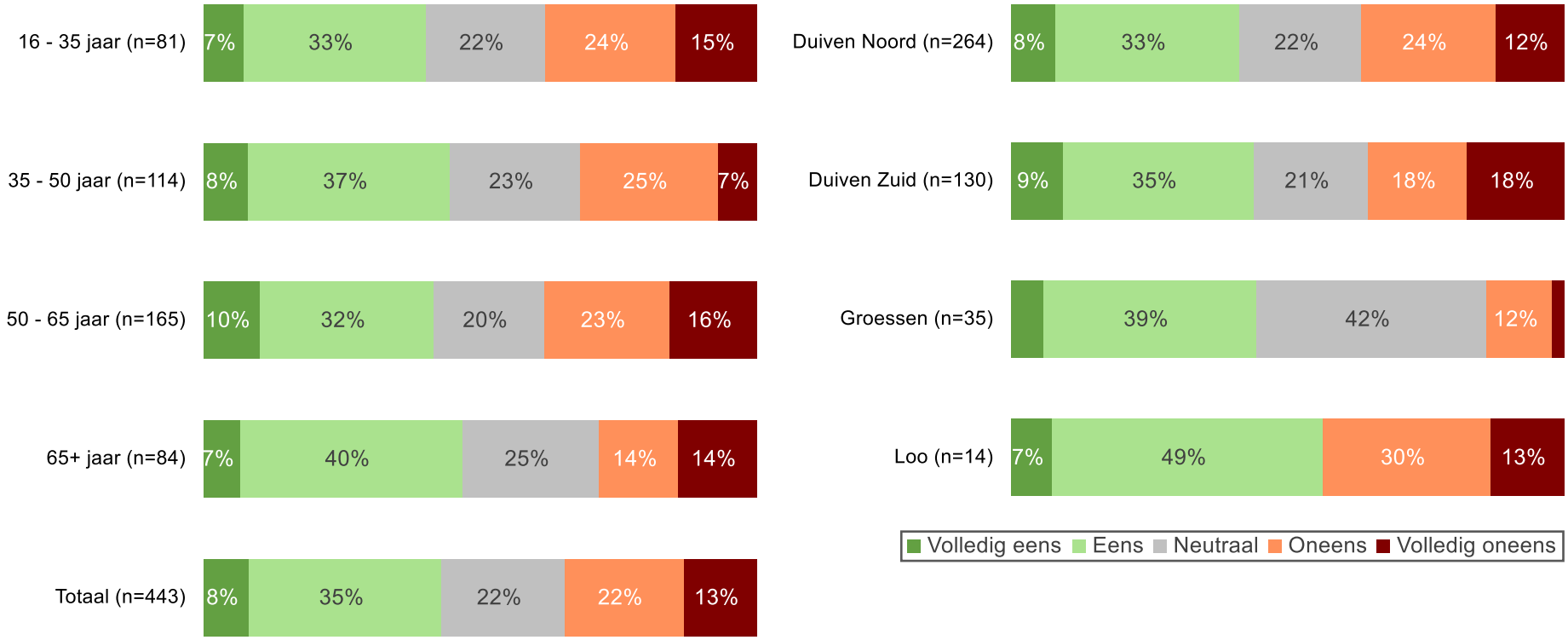

Minder dan de helft van de respondenten (43%) vindt dat het toestaan van kamerbewoning de oplossing is voor de huisvestigingsvraag van jongeren en spoedzoekers. Zij vinden dat dit mag worden toegestaan als hier ook daadwerkelijk vraag naar is. Ook vinden zij dan wel dat er goede regels moeten komen (bijvoorbeeld maximaal 1 per huis) en dat dit gecontroleerd moet worden. Respondenten die vinden dat kamerbewoning niet moet worden toegestaan geven aan dat dit het probleem niet oplost en dat het ertoe kan leiden dat er huisjesmelkers komen. Ook zijn zij bang voor overlast van huizen vol gastarbeiders en jongeren.

Starters en jongeren met een laag inkomen moeten bij de nieuwbouw van koopwoningen door de gemeente geholpen worden

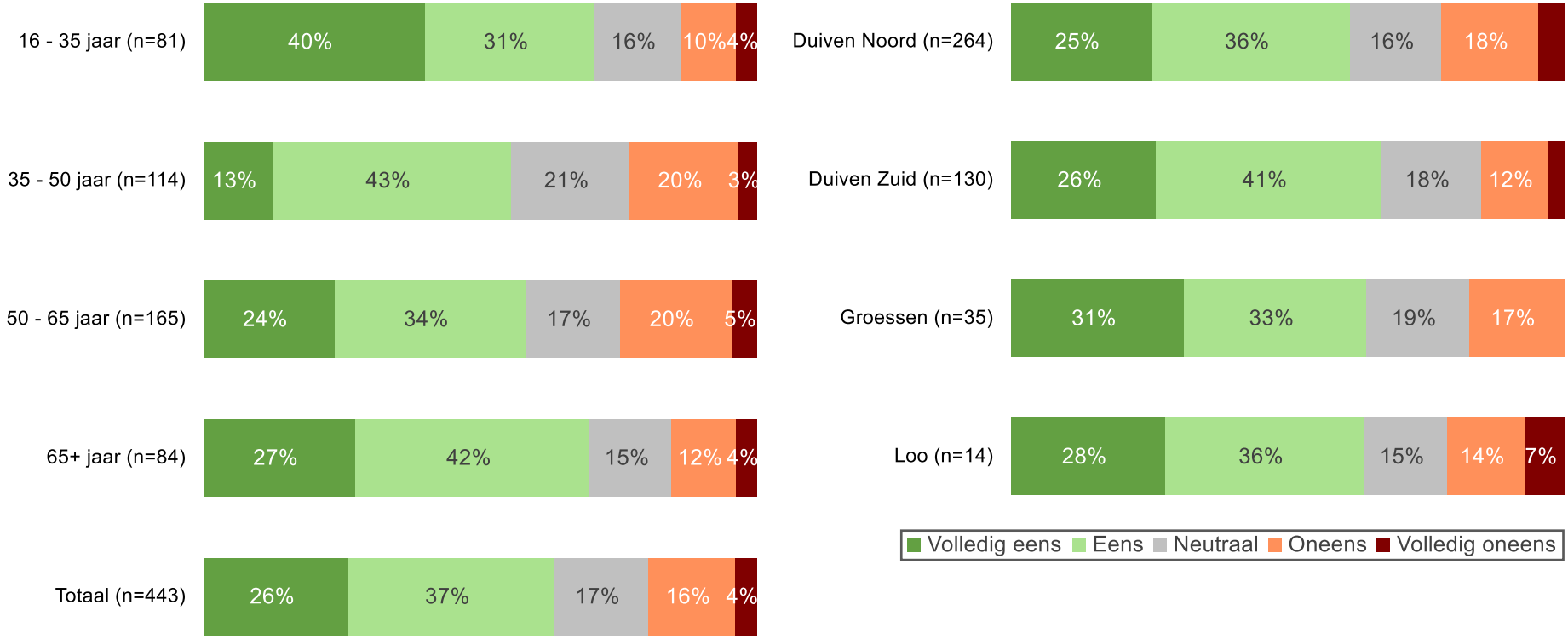

63% vindt dat starters en jongeren met een laag inkomen moeten worden geholpen door de gemeente bij de nieuwbouw van koopwoningen. Voornamelijk jongeren en 65+'ers zijn het hier (volledig) mee eens. Zij benoemen dat het voor starters lastig is om een koopwoning te vinden, zeker voor personen die alleen een woning zoeken. Ook geven zij aan dat het ook goed is als de gemeente hen helpt bij het vinden van een huurwoning en dat de gemeente ook andere doelgroepen helpt. Respondenten die het (volledig) oneens zijn met de stelling benoemen dat starters en jongeren maar moeten sparen voor een koopwoning. Zij hebben dan liever dat de gemeente hen helpt met het vinden van een betaalbare huurwoning. Ook willen deze respondenten dat er hulp komt voor de andere doelgroepen.

2.6 Oplossingen en hulp op de woningmarkt

Wat is er volgens u nodig voor jongeren om makkelijker aan een woning te komen?

"Allereerst werkgelegenheid en daarnaast betaalbare woonruimtes (kleinere woningen, appartementen, etc.)"

"Betaalbare huur- en koopwoningen."

"Werk met vaste contracten, meer zekerheden."

"Startersleningen verstrekken. Voor starters zonder voldoende spaargeld is dit tegenwoordig onmogelijk gemaakt."

"Betaalbaarheid. Kleine huizen. Hulp bij geldzaken."

"Betere hypotheekmogelijkheden. Het is onbegrijpelijk dat mijn zoon €1.200,- huur moet betalen, maar geen woning kan kopen."

"Wachtlijsten opheffen. Voldoende woningen bouwen en wel zo snel als mogelijk."

"Doorstroming bevorderen door kleinere, geschakelde of vrijstaande seniorenwoningen te bouwen. Hierdoor zullen senioren huidige te grote eengezinswoningen kunnen verkopen aan doorstromers."

Hierboven staan een aantal quotes van veelgenoemde antwoorden door respondenten. Alle antwoorden zijn te vinden in het bijlagenboek.

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Bijlagen

Leeftijdcategorie, ongewogen resultaten (n=443)

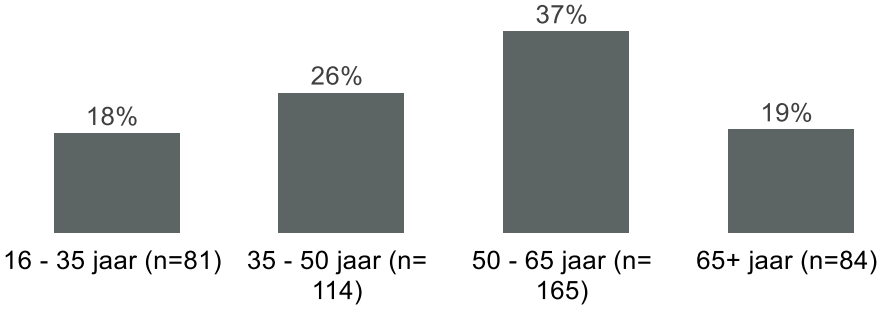

Leeftijdcategorie, gewogen resultaten (n=443)

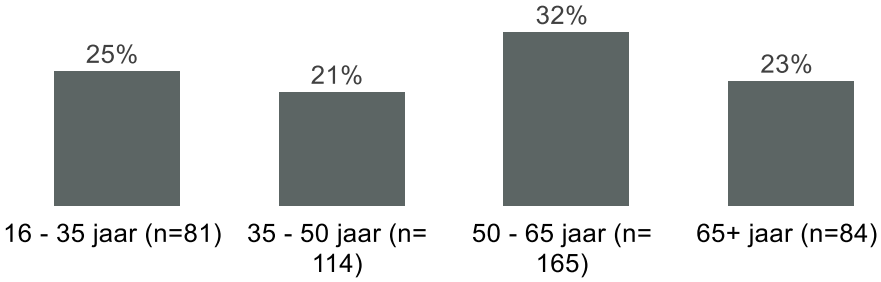

Wijk, ongewogen resultaten (n=443)

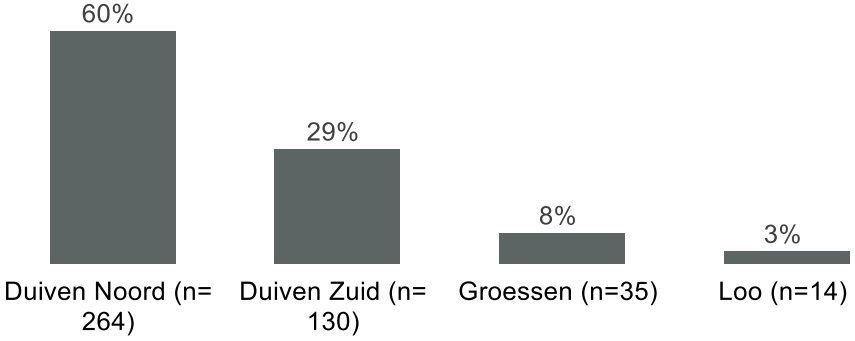

Wijk, gewogen resultaten (n=443)

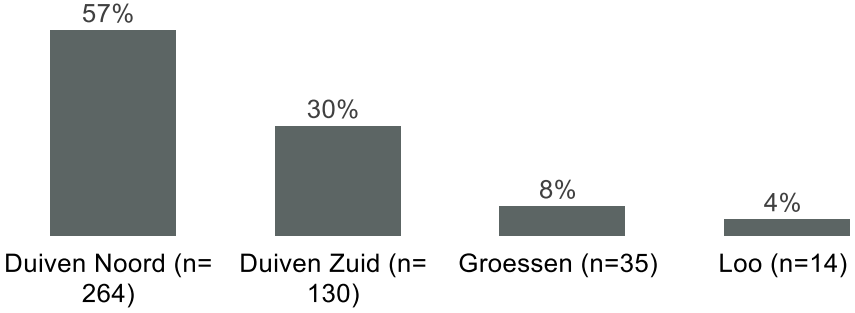

92% woont zelfstandig, 8% woont op kamers of is inwonend bij ouder(s)/verzorger(s).

Binnen dit onderzoek zijn de resultaten gewogen naar leeftijd en wijk. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Meer informatie over de weging staat in bijlage 2 weergegeven.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Elke steekproef geeft afwijkingen ten opzichte van de werkelijkheid, maar de uitkomsten moeten een zo goed mogelijk beeld geven van de populatie. In kwantitatief onderzoek is het gebruikelijk om te spreken van een statistisch betrouwbaar verschil, als de afwijking zo groot is dat deze niet door toeval wordt veroorzaakt. Het betrouwbaarheidsniveau is gedefinieerd als 1 (100%) minus het significantieniveau. Het is gangbaar uit te gaan van een significantieniveau van 5%. Dan is er sprake van een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dat wil zeggen dat, als het onderzoek op dezelfde wijze en op hetzelfde moment zou worden herhaald, de uitkomsten in 95% van de gevallen hetzelfde beeld zouden geven.

De nauwkeurigheid (uitgedrukt in foutmarge) geeft het gebied van waarden aan, waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie ligt. Een foutmarge van bijvoorbeeld 5%, betekent dat de werkelijke waarde van de totale populatie 5% hoger of lager kan liggen dan de waarde van de steekproef. Concreet: indien een onderzoeksuitkomst van de steekproef aangeeft dat 50% van de respondenten een rapportcijfer 8 geeft voor een bepaald aspect, dan ligt dit percentage in werkelijkheid maximaal 5% boven of 5% onder deze 50%, ofwel tussen de 45% en 55%. Een foutmarge van 5% is gangbaar en algemeen geaccepteerd bij (statistisch) kwantitatief onderzoek.

Met het omvangrijke aantal respondenten dat heeft deelgenomen (443) kunnen met 95% betrouwbaarheid en 4,61% nauwkeurigheid uitspraken worden gedaan op een algemeen niveau. De hoge betrouwbaarheid en nauwkeurigheid maken de data geschikt voor verdere analyses.

Weging

Binnen dit onderzoek zijn de resultaten gewogen naar leeftijd en wijk. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Dit is een gangbare werkwijze in statistisch kwantitatief onderzoek. Personen in ondervertegenwoordigde groepen krijgen een gewicht groter dan 1 en tellen relatief zwaarder mee in het totaalresultaat, personen in groepen met een oververtegenwoordiging krijgen een gewicht kleiner dan 1.

Vanwege de ondervertegenwoordiging van respondenten jonger dan 35 jaar uit Loo, krijgt een respondent uit deze groep bijvoorbeeld weegfactor 2,27 en een respondent tussen de 35 en 50 jaar uit Duiven Zuid (die oververtegenwoordigd is) weegfactor 0,74. Weegfactoren mogen niet te groot zijn (een groep in een steekproef met een aandeel van bijvoorbeeld 5%, kan niet worden ‘opgeblazen’ tot 50%). Doorgaans wordt een maximale weegfactor van 3 en een minimale weegfactor van 0,5 gehanteerd.

Door de weging zijn de resultaten representatief over leeftijd en wijk.

Professionals wonen en zorg/ welzijn

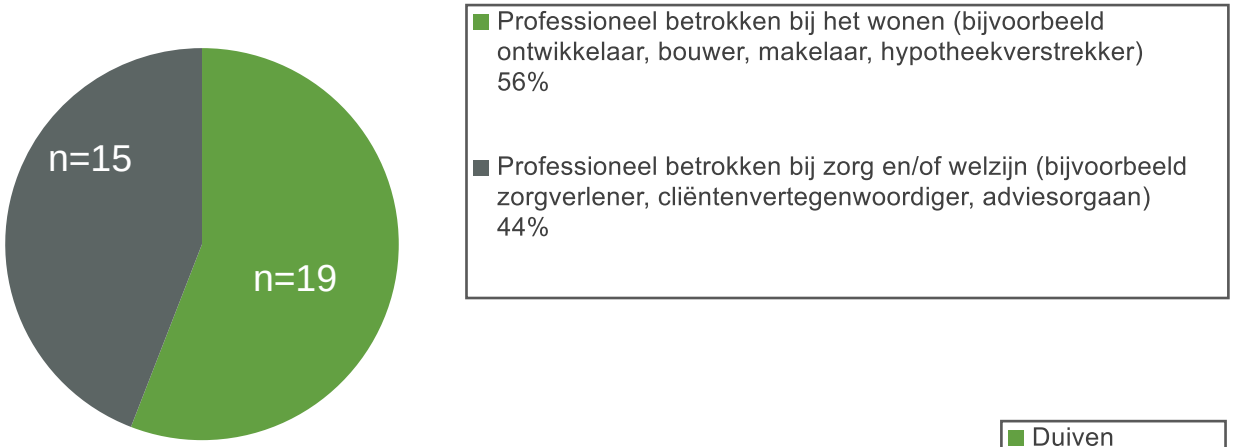

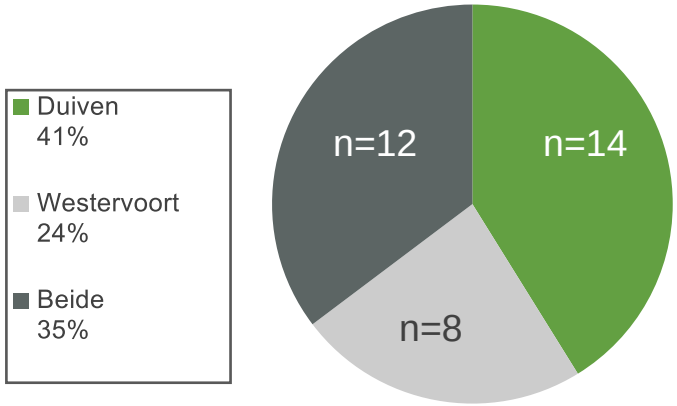

De stellingen zijn ook door 34 professionals beantwoord die werkzaam zijn in Duiven en/of Westervoort op het gebied van wonen of zorg en welzijn. Vanwege de relatief kleine aantallen, zijn de resultaten voor deze groep indicatief.

Stellingen professionals (n=34)

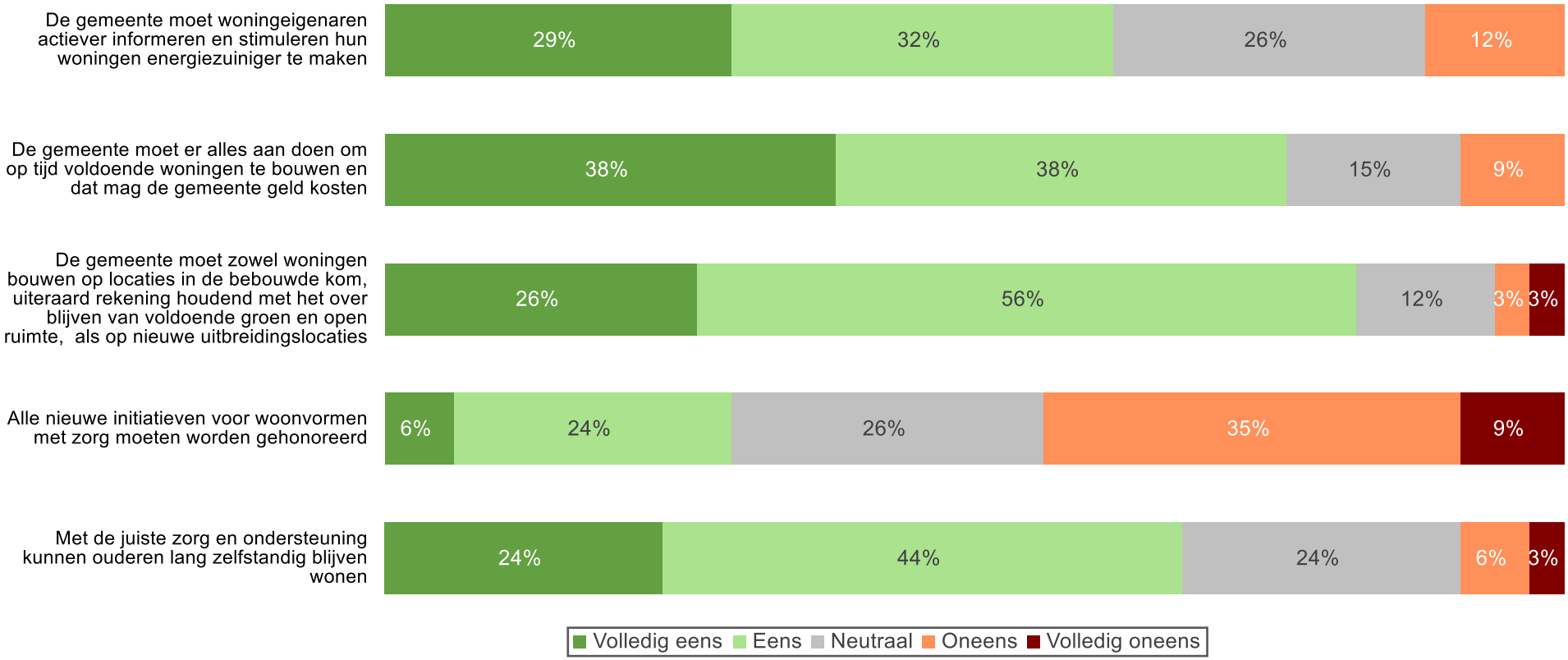

Professionals zijn het vooral eens met de stelling “De gemeente moet zowel woningen bouwen op locaties in de bebouwde kom als op nieuwe uitbreidingslocaties” (82%) en de stelling “De gemeente moet er alles aan doen om op tijd voldoende woningen te bouwen en dat mag de gemeente geld kosten” (76%). Professionals zijn het het minst eens met de stelling dat alle nieuwe initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd (30%).

Stellingen professionals (n=34)

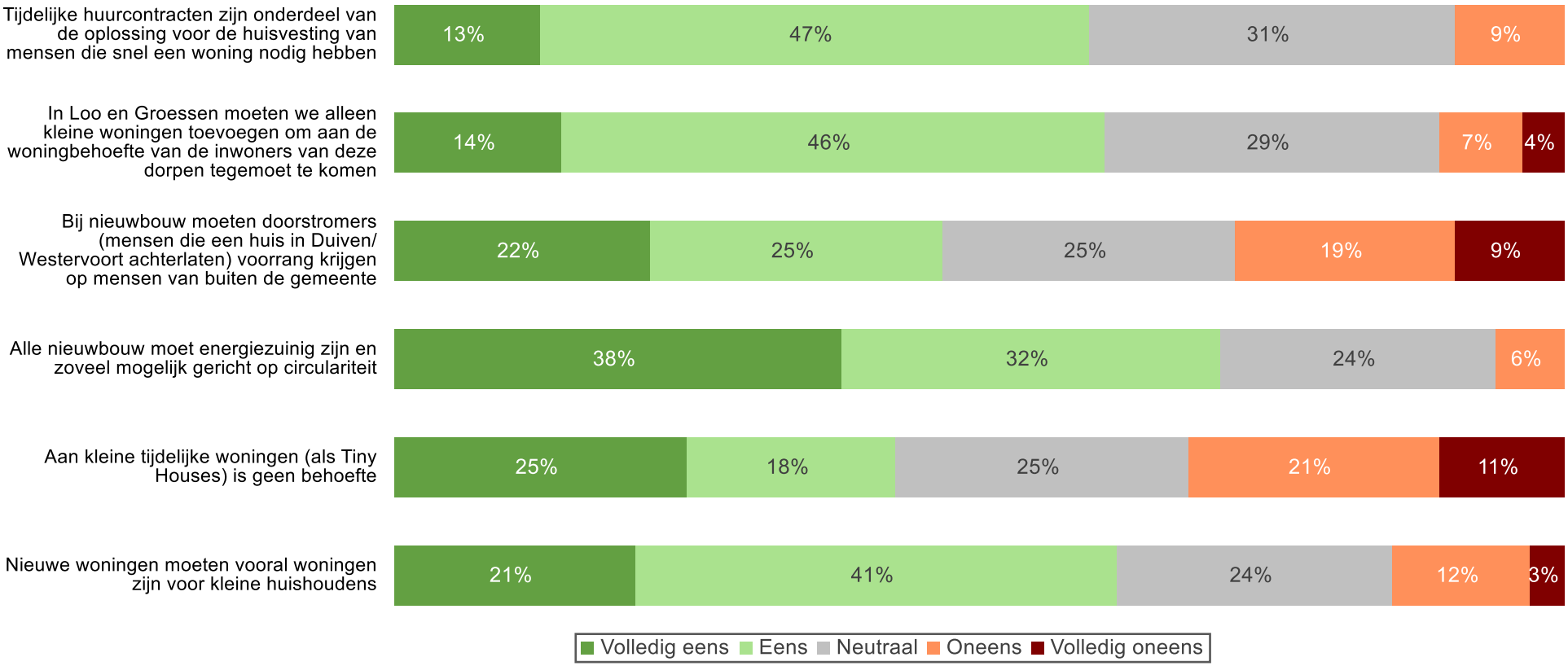

70% van de professionals is het (volledig) eens met de stelling dat alle nieuwbouw energiezuinig en zoveel mogelijk gericht op circulariteit moet zijn. De twee stellingen waar professionals het het vaakst mee oneens zijn, zijn “Bij nieuwbouw moeten doorstromers uit Duiven/ Westervoort voorrang krijgen op mensen van buiten de gemeente” (28%) en “Aan tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte” (32%).

Stellingen professionals (n=34)

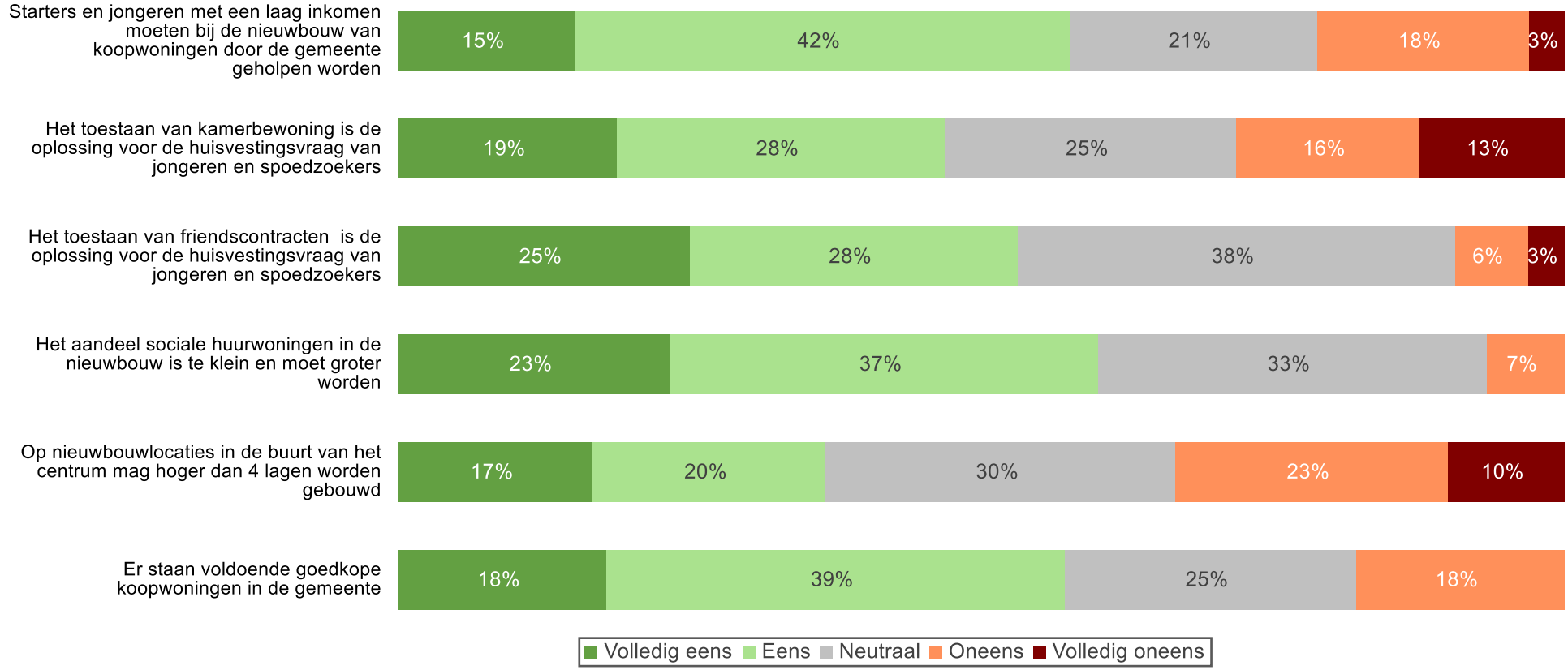

Professionals zijn het vooral eens met de stelling “Het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw is te klein en moet groter worden” (60%). Professionals zijn het het minst eens met de stelling dat op nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum hoger dan 4 lagen gebouwd mag worden (37%).

Bijlagenboek bij Rapportage Woonbehoefte Duiven

Onderzoeksperiode: Kwartaal 4 - 2020
Referentie: 20085

Inhoudsopgave (klik hieronder op de vraag om er naartoe te gaan)

Bijlage 1 - De gemeente moet er alles aan doen om op tijd voldoende woningen te bouwen en dat mag de gemeente geld kosten. - Toelichting
Bijlage 2 - De gemeente moet zowel woningen bouwen op locaties in de bebouwde kom, uiteraard rekening houdend met het over blijven van voldoende
Bijlage 3 - Alle nieuw groen en open ruimte, als op nieuwe uitbreidingslocaties. - Toelichting
Bijlage 4 - Met de juiste zorg en ondersteuning kunnen ouderen lang zelfstandig blijven wonen. - Toelichting
Bijlage 5 - Nieuwe woningen moeten vooral woningen zijn voor kleine huishoudens. - Toelichting
Bijlage 6 - Aan kleine tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte. - Toelichting
Bijlage 7 - Alle nieuwbouw moet energiezuinig zijn en zoveel mogelijk gericht op circulariteit. - Toelichting
Bijlage 8 - De gemeente moet woningeigenaren actiever informeren en stimuleren hun woningen energiezuiniger te maken. - Toelichting
Bijlage 9 - Starters en jongeren met een laag inkomen moeten bij de nieuwbouw van koopwoningen door de gemeente geholpen worden. - Toelichting
Bijlage 10 - Het toestaan van kamerbewoning is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers. - Toelichting
Bijlage 11 - Het toestaan van friendscontracten is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers.
Bijlage 12 - Het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw is te klein en moet groter worden. - Toelichting
Bijlage 13 - Op nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum mag hoger dan 4 lagen worden gebouwd. - Toelichting
Bijlage 14 - Er staan voldoende goedkope koopwoningen in de gemeente. - Toelichting
Bijlage 15 - Tijdelijke huurcontracten zijn onderdeel van de oplossing voor de huisvesting van mensen die snel een woning nodig hebben. - Toelichting
Bijlage 16 - In Loo en Groessen moeten we alleen kleine woningen toevoegen om aan de woningbehoefte van de inwoners van deze dorpen tegemoet te komen. - Toelichting
Bijlage 17 - Bij nieuwbouw moeten doorstromers (mensen die een huis in Duiven/ Westervoort achterlaten) voorrang krijgen op mensen van buiten de gemeente. - Toelichting
Bijlage 18 - Wat is er volgens u nodig voor jongeren om makkelijker aan een woning te komen?
Bijlage 19 - Mist u nog iets dat volgens u zeker moet terugkomen in de woonvisie? Zo ja, dan kunt u dit kwijt bij deze vraag

De gemeente moet er alles aan doen om op tijd voldoende woningen te bouwen en dat mag de gemeente geld kosten.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Belachelijk! Niks moet en al helemaal niet zo snel mogelijk! Zullen we eerst andere problemen eens oplossen. En de plekken waar ze willen bouwen is ook belachelijk! We moete zorgen voor meer groen! Oh en als ze dan toch met mijn geld dingen willen doen dan graag omheinde hondenvelden. En vraag eens katten belasting! Ik moet alles opruimen en degene met 5 katten die buiten alles doen niet! En ik maar betalen!
Bouwprojecten is een manier om geld te verdienen voor de Gemeente
Daar is maatschappelijk geld niet voor.
De gemeente Duiven heeft jarenlang het belang van groei niet ingezien, dus nu niet de rekening bij de burgers neerleggen
Deze onzin kost al genoeg, ga is aan het werk met die 300 ambtenaren. Jaren hebben jullie voorbij laten gaan en nu deze onzin.
Dit lijkt op het standaard gemeente/overheids zinnetje: overal te laat mee, nu moet het weer op stel en sprong met bakken vol gemeenschapsgeld. Ik snap ook niet zo dat de gemeente huizen moet bouwen, jullie moeten betaalbare bouwgrond beschikbaar stellen.
een passende womig is belangrijk bovendien hoeft dat niet altijd geld te kosten. Immers doorstroming is ook belangrijk
Geen extra woningen aub!
Gemeente moet eerst beleid bepalen hoeveel inwoners de gemeente kan blijven voorzien. Woningen bijbouwen zonder dat de infrastructuur dit aan kan of niet wordt aangepast leidt meer risico's.
gemeentelijke taak zorg te dragen voor voldoende woningen
Ik vind dat er geen woningen bijgebouwd moeten worden. Duiven is de afgelopen jaren al steeds meer haar dorpsgevoel verloren, en uitbreiding helpt hier niet aan mee.
in tijden van bezuinigingen
Laten ze eerst andere zaken aanpakken voordat ons geld wordt gestoken in nieuwbouw
wonen zijn een basis beginsel dat moet vanuit de overheid komen en niet de burger er financieel extra meebelasten
woningbouw is een commerciële markt dus geen gemeenschapsgeld in pompen

Toelichting bij 'Oneens'
"Alles" is nogal extreem. Natuurlijk moeten woonproblemen opgelost worden. Het is echter de vraag of er ook 100% bijgebouwd moet worden. Dat is onder meer afhankelijk van de behoefte die er is.
Aanpassen leegstaande kantoorpanden naar appartementen sociale huur/lage inkomens
Al het mooie in duiven verdwijnt
De gemeente mag/moet wel haar invloed uitoefenen om bouw te stimuleren maar de financiering daarvan moet een particuliere aangelegenheid blijven.
Denk dat men voorzichtig moet zijn, de gemeente heeft al tekorten dus niet teveel risico's nemen.
dit mag weinig/geen geld kosten om kosten van de huizen zo laag mogelijk te houden
Duiven hoeft geen stad te worden. Zorg eerst maar voor het centrum.
Er zijn belangrijkere doelen
Er zijn genoeg woningen
gemeente krijgt genoeg van het rijk
Gemeente moet eens leren, dat de uitgaven nooit meer mogen zijn dan de inkomsten. Dat geldt ook mbt woningbouw. Droevig dat de gemeente niet in staat is om een gezond financieel beleid te voeren.
Het zal ongetwijfeld worden doorberekend aan de inwoners van de gemeente
Huizenkopers moeten betalen

Men moet goed kijken naar de behoefte qua woningbouw, en kijken welke locaties geschikt zijn, denk aan huidige bewoners denk aan bodem die wellicht vervuild is. Te snel bouwen of te snel met ondernemers in zee gaan, kan op den duur verkeerd uitpakken. Er is volgens mij nu veel behoefte aan betaalbare huur woningen(jonge starters). De meeste projectontwikkelaars willen geld zien en daar valt sociale huur niet onder. Er moet in de gemeente Duiven voldoende kennis op dit gebied zijn, om zo de projectontwikkelaars een stap voor te blijven,
Mits de gemeente ook dan de vruchten van plukt.
Moet door kopers en huurders betaalt worden.
Moet zichzelf terug verdienen na verkoop van de nieuwbouw
Niet alles mag ten koste gaan van andere doelen van de gemeente. Er mag wel geld gaan naar goedkopere woningen en seniorenwoningen.
Niet ten koste van alles.
Niet ten koste van natuur en welzijn van bewoners
probleem van gemeente.....
Projectontwikkelaars
Voldoende commerciële partijen die hier in willen stappen
Waarom moet dit maatschappelijk geld kosten? Kopers/huurders moeten deze kosten dragen
Wat blijft er over van het mooie rustige Duiven.
Wat mij betreft geldt: schoenmaker blijf bij je leest. Als overheden zich buiten hun mandaat gaan bemoeien met een markt die verder commercieel is gaat het vaak mis.
Wel bouwen maar met sluitende exploitatie plan
Wij moeten ook zelf onze spullen betalen
Wonen is een zaak voor iedereen maar dat wil niet zeggen dat eenieder voor een andermans woonkosten op moet draaien!

Toelichting bij 'Neutraal'
Altijd rationeel nadenken, kijken wat met een bepaald budget op korte termijn gerealiseerd kan worden.
Dat geld moet niet alleen bij de burger gehaald worden. Daar waar jaren lang geïnd is maar niet geïveeteerd moet ook bijdragen leveren
De huizen die de laatste tijd gebouwd worden in Duiven zijn erg duur. Bouw eerst maar eens wat normaal betaalbare woningen.
De juiste beslissing moet niet te gehaast gemaakt worden. Daarnaast moet het niet (volledig) ten kosten gaan van andere zaken.
Denk niet dat bouwen de oplossing is
Er moet ingespeeld worden op de vraag naar woningen. Dan hoeft het geen geld te kosten. Niet bouwen om het bouwen.
Er moet worden gebouwd, maar weloverwogen. Ook voorzieningen moeten daarin meegroeien. En er moe goed gekeken worden naar welk soort woningen.
het mag best iets kosten omdat er ook inkomsten tegenover staan maar moet ten koste van alles geld tegen aan gegooid worden
Het mag natuurlijk gemeentelijk geld kosten maar de gemeente moet er niet door in het rood komen. Het moet wel kunnen.
Ik denk dat het woning tekort een landelijke probleem is. Gezien er veelal westerlingen naar het oosten komen. Zie ik niet in waarom dit door de gemeente betaald moet worden. Laten we het landelijk ophoesten dan heeft iedereen er aan bijgedragen. Anders voelt het alsof wij vanuit de regio aan het voor financieren zijn om problemen voor met name het westen des lands op te lossen.
Ja, er moeten woningen gebouwd worden, maar dat moet ook geld opbrengen -desnoods op lange termijn- en geen geld kosten.
Liever niet van gemeenschapsgeld
Niet klakkeloos bouwen
We kunnen niet ten koste van alles de boel dichtbouwen
Wel als het woningen voor starters zijn.
Zijn meerdere mogelijkheden

Toelichting bij 'Eens'

Als na de bouw bij verkoop/verhuur dat geld terug vloeit in de gemeente kas.

belangrijk om voldoende woningen voor elke doelgroep te bouwen

Bij gemeentelijke steun moet dan wel de steun terug naar de gemeente bij een meeropbrengst van de woning bij verkoop. Anders zou het een steun aan een particulier zijn.

bijdrage afhankelijk van achter te laten woning en inkomen

Bijvoorkeur (ivm samenstelling bewoners Duiven) voor 1/2 per . Huishoudens

De gemeente 'deelt' grond uit, dus daar mag best meer vaart achter en als dat geld kost door bijvoorbeeld extra personeel aan te moeten nemen, dan lijkt mij dat geen probleem

De gemeente loopt al enorm achter op buurtgemeentes als Zevenaar en Didam qua woningontwikkeling

De gemeente mag wel bij bouwen, begrijp niet waarom het de gemeente geld moet kosten.

De situatie in de woningmarkt is zo nijpend dat de overheid moet bijdragen. De belasting die oa de woning coöperaties betalen moet worden ingezet voor woningbouw

Deels

Dorpen uitbreiden zolang het eigen karakter niet wordt aangetast, jongeren uit eigen dorp moeten voorrang krijgen

Er is behoefte aan betaalbare woonruimte voor jongeren en levensbestendige woningen voor ouderen. Indien de gemeente hier een actieve rol in speelt zal dat de doorstroom Positief beïnvloeden

Er mag niemand langer dan een jaar op zoek zijn naar een betaalbare huurwoning

Er moeten doorgroeimogelijkheden zijn, zowel voor starters en seniorenwoningen

Er zijn steeds meer "ouderen" die kleiner willen gaan wonen, een familiewoning achterlaten, maar geen woning kunnen krijgen binnen onze gemeente.

Geen maatschappelijk geld voor woningen duurder dan 250.000

grote verantwoordelijkheid

Het hoeft geen geld te kosten, er is mega veel vraag en bijna geen aanbod. Laat de markt zijn werk doen.

Het is belangrijk dat jongeren een goede kans krijgen om te starten op de woningmarkt. Uiteraard mag dit gemeentelijk geld kosten. Ik ga er uiteraard wel vanuit dat de gemeente dit doet binnen de grenzen van een verantwoord begrotingsbeleid

Het woning probleem met betaalbare huizen voor starters is groot

Het woning te kort is al heel lang een probleem is zou fijn zijn dat er wat aan gedaan word. Het zou verstandig zijn als de gemeente hier een bijdrage bij doet

Het woning te kort is ook een maatschappelijk probleem

Iedereen heeft recht op een woning

Jongeren uit Duiven zelf hebben geen kans op een woning

m.n. belangrijk voor jongeren en ouderen

Meer betaalbare huur gezins en starters woningen

Meer betaalbare huurwoningen voor senioren

Meer woningen in groessen voor starters en senioren

Met name bouwen voor starters en levensloop bestendige woning

Met project ontwikkelaar

Mijn ouders zijn momenteel kijken voor een nieuwe stap en een groter huis. Nu is dit in de gemeente duiven niet mogelijk terwijl ze dat liever zouden willen. Ze kijken nu verder maar als de gemeente nieuwe wijken maakt kan deze stap ook binnen de gemeente gemaakt worden. Zelf denk ik over 3-4 jaar ook uit huis te willen. En dan wil ik graag in duiven blijven. Maar dan moeten er natuurlijk wel ook betaalbate woningen zijn en die zijn er nu veel te weinig.

Mits het voor eigen inwoners b.v.b inwonende kinderen

Niet alleen de gemeente maar ook andere ontwikkelaars.

Om gemeente aantrekkelijk voor bewoners te houden en doorstroom in gang te zetten is er ruimte hiervoor nodig. Dit mag gemeente geld kosten en dit kan men zien als investeren in aantrekkelijkheid.

Omdat er nu alleen te dure appartementen gebouwd worden! Voor o.a. de de ouderen in de gemeente, er er daardoor geen doorstroming mogelijk wordt gemaakt!

op tijd ..... vlgs mij lopen ze al achter de feiten aan
Samen betalen
Starters moeten de kans krijgen om een betaalbare woning te kopen of huren
Starterswoningen bouwen waar een echtpaar in kan met 1 kind indien groter dan verhuizen
Uiteindelijk moet het geïnvesteerde geld weer terugkomen (door bv. verkoop van grond, pacht etc.)
veel jongeren en ouderen wachten al te lang op een starters huis of kleiner huis woningmarkt in Duiven zit op slot Bij kopen is wie het meest betalen kan heeft kans
Veel jongeren trekken weg. Vergrijzing is niet wenselijk
Voor jongeren is nu geen of nauwelijks aanbod.
Voor snelle en betere doorstroming
Voor zowel jongeren als ouderen is er een tekort aan betaalbare woningen
Vooral de vraag naar appartementen voor senioren en jongeren. En ook om de mensen in Duiven/Westervoort te houden. Wij zijn ons nu ook aan het orienteren in Arnhem, omdat hier niet veel is.
Voorkomen dat Duiven een bejaardenoord wordt
wel goede woningen, neutraal en naar behoefte (bijv. voor kleine huishoudens)
Zolang de verdeling maar over de gehele gemeente is dus ook Loo en Groessen

Toelichting bij 'Volledig eens'

Als de nood het hoogst is moet er hoe dan ook gebouwd worden, ondanks kritische mileueffecten.
Ben al ruim 5 jaar op zoek naar een woning
Betaalbare woningen en voor alleenstanden en senioren .
Bij niet voldoende woningen trekken alle jongeren weg.
De gemeente zal moeten zorgen dat er altijd gebouwd blijft worden, anders krijg je sneller verpaupering.
De huidige huizenmarkt is voor starters erg slecht. Er worden vanaf prijzen geboden en daar wordt ook nog eens ruimschoots overeen geboden tot 30.000 euro. Dat is voor een starter teveel. Nieuwbouw/starters woningen is voor mij dan echt vraag naar, omdat daarvan vaak de v.o.n. prijs laag ligt/betaalbaar is.
de huurprijzen zijn torenhoog, en de vraag naar 'betaalbare' woningen is groot (dat is zowel koop als huur, betaalbaar). Wonen (een dak boven je hoofd) is levensbehoefte nr 1!! Dat is een plicht van de samenleving als geheel om daar stappen in te zetten. De overheid is dan de aangewezen instantie om dat te initiëren.
Dit is/wordt één van de grootste maatschappelijke problemen waar we voor staan
Doorstroming is nu onmogelijk
duidelijk een taak van de gemeente
Echter zou ik willen zien dat bewoners van de gemeente Duiven voorgaan op woningzoekenden van buiten de gemeente.
Er is een dringend woningtekort. De gemeente moet zijn uiterste best doen dit te realiseren. Vaak wordt er alleen gebouwd voor de mensen met de hoogste inkomens. Ik zou graag zien dat er voor de middenklasse en de mensen met de minste inkomens gebouwd gaat worden. Tevens worden de ouderen ook vaak vergeten, terwijl we met vergrijzing te maken hebben.
er is een extreme woningnood in Duiven, daar hebben inwoners mee te maken
Er is een tekort aan seniorenwoningen
Er wordt al decennia lang verkeerd gebouwd in Nederland, dus ook in Duiven.
er zijn niet genoeg woning voor onze lijftijd groep waardoor wij langer zelfstandig kunnen wonen
Er zijn te weinig huur woningen voor jongeren nier iedereen kan kopen
Geen betaalbare woningen voor de jeugd betekent dat ze vertrekken. En geen seniorenwoningen betekent geen doorstroom
Gemeente Duiven heeft tijdens een inloopavond zelf aangegeven dat ze de afgelopen jaren te weinig hebben gebouwd waardoor we nu een probleem hebben op de woningmarkt in Duiven.
Gevolgen van te kort aan betaalbare woningen voir starters en kwetsbare mensen heeft gevolgen op andere domeinen

Grote behoefte aan BETAALBARE starterswoningen en sociale huurwoningen, genoeg veel te dure woningen.
Het aanbod momenteel is niks en wil graag in Duiven blijven wonen
Het tekort aan woningen is nu gewoon te erg, er moet direct begonnen worden met bouwen. Niet tientallen woningen maar honderden. Duiven is te populair, starters willen er absoluut niet weg maar worden nu verplicht verder dan Duiven te kijken.
Het tekort is nijpend. Jongeren wonen soms noodgedwongen bij hun ouders omdat ze geen kans maken op de woningmarkt. Vaak is hun inkomen te laag voor een koopwoning of particulier. Het is de taak van de overheid om ervoor te zorgen dat er genoeg betaalbare huurwoningen zijn.
huizen die in de planning staan zijn over het algemmen te duur voor de midden inkomens.
Iedereen is gebaat bij goede en voldoende woonvoorzieningen
ik ben binnen niet al te lange tijd op zoek naar een senioren woning die betaalbaar is voor een AOWer en liefst een jonge woning die aan de huidige eisen voldoet
Ik vind dat het bouwen van woningen om de woning tekort op te lossen geld mag kosten. Het moeten dan betaalbare huur/koop woningen voor starters worden gezien het feit dat er over het algemeen meer duurdere woningen gebouwd worden (boven kostprijs €300.000)
Inclusief sociale woningen
laat beperkte bewoning toe op recreatieparken voor alleenstaanden met duidelijke regels in contracten
Leefbaarheid en jong en oud moeten in het dorp kunnen blijven wonen
Meer betaalbare koopwoningen
Mijn 29 jarige zoon (en vriendin) is al 6 jaar op zoek naar een betaalbare woning in Duiven. Een zeer ongezonde situatie voor hen en voor mij.
Mijn huurwoning van Vivare onder een plat dak is gedurende de zomer maandenlang! onbewoonbaar! door de afgrijselijke! hitte en ik ben al vele jaren op zoek naar andere woonruimte.
Minder regels en minder bemoeienis zou ook helpen
Nieuwe woning beteken meer woz innen
Om de bevolking en daarmee voorzieningen in stand te houden is het noodzakelijk om mensen binnen de gemeente te lokken (en houden)
ruime tien jaar geleden werd de gemeente al eens door provincie en rijksoverheid op de vingers getikt m.b.t. haar woning beleid. Om geen verleidelijke subsidie van die overheden mis te lopen heeft de gemeente toen versneld Kloosterkamp ontwikkelt.. De inspraak voor bewoners was destijds een schijnvertoning.
Seniorenwoningen daar zijn er veel te weinig van
Te gek voor woorden dat de 1e keuze niet voor onze kinderen zijn
Te weinig aanbod voor ouderen om door te stromen.
Voor doorstromen is het bijna onmogelijk om door te groeien. Hierdoor komen er ook onvoldoende starterswoningen vrij in een segment hoekwoning en rijtjes huis
Voor starters (zoals ik), is een huis kopen in duiven niet mogelijk.
Voor starters is er sowieso geen huis te vinden! Huizen worden onderling verkocht of ver overboden. Er is geen aanbod en gemeente duiven doet hier niks aan
Vooral de "onderkant" van de sociale huurmarkt zit vast. Maar ook betaalbare koopwoningen <300.000€ ontbreken.
Vooral starterswoningen. Denk ook aan startersleningen
Vooral voor starters en senioren
Wanneer er nieuwe (passende) woningen gebouwd worden, komen er ook weer woningen in de Gemeente Duiven vrij.
Wel vreemd dat Duivens geld moet worden besteed en dat hiervan vaak door buitenstaanders wordt geprofiteerd.
Woning tekort is op dit moment veel te groot, snelheid is dus erg belangrijk
Zolang de burger de tekorten niet hoeft op te hoesten via de gemeentelijke belastingen belasting

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
wel een huurhuis mogen betalen van 1000 euro maar geen hypotheek krijgen voor 600 euro

De gemeente moet zowel woningen bouwen op locaties in de bebouwde kom, uiteraard rekening houdend met het over blijven van voldoende groen en open ruimte, als op nieuwe uitbreidingslocaties.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Duiven is niet ingericht op meer woningen. Als de gemeente wil uitbreiden moeten eerst op de juiste plekken uitvalsroutes worden aangelegd. Vooral in Duiven-zuid en de omliggende dorpen Loo en Groessen ontbreken deze.
Eerst bezien met hoeveel mensen wij hier in Nederland kunnen wonen. Bevolkingsgroei is geen gegeven!
Eerst inbreiden dan uitbreiden
Er liggen al een aantal bouwplannen in het centrm en denk bij bouwen aan de afwikkeling van het verkeer Duiven heeft geen rondweg
Er moet overal gebouwd worden waar mogelijk.
Geen nieuwe woningen aub!
Mensen willen graag in de buurt van voorzieningen wonen,dus centraal
nieuw location biet meer ruimte voor meer woningen

Toelichting bij 'Oneens'
Alleen nieuwe uitbreidingslocaties
Behoud het kleine beetje groen dat er is binnen de bebouwde kom en zorg er ook voor dat Duiven straks niet direct met woningen tegen Zevenaar of Westervoort aan ligt
binnen de bebouwde kom moet zoveel mogelijk leefbaarheid zijn m.a.w. groen moet zeker groen blijven
De bebouwing binnen de bebouwde kom is goed zo. Groen tussen de huizen is belangrijk voor mens dier en klimaat. Zoek liever een nieuwe locatie aan de rand en werk dit doordacht uit met een goed plan. Voldoende huizen, ruimtelijke opzet en groen.
De gemeente moet bouwen op uitbreidingslocaties. Het aantal stukken groen in de gemeente is nu al beperkt. Het vol bouwen van deze locaties gaat ten koste van het woongenot van de huidige bewoners van duiven.
Duiven heeft grond genoeg om uit te breiden....
Duiven is al te veel gegroeid i.v.m. de infrastructuur. Gevolg: files op rondweg en toegangswegen rondweg, parkeer tekort winkelcentrum
Er zijn best bebouwde plekken welke herontwikkeld kunnen worden
ga de hoogte in (flats) binnen de bebouwde kom
Gemeente, dorp Groessen heeft voldoende te verduren (gehad): hoogspanningsmasten, Betuwe route en doortrekken A15
in principe niet in de bebouwde kom, tenzij daar echt totaal braak liggend terrein zou zijn, zonder groenvoorziening.
Maak eens gebruik van de ruimte in loo/groessen
Meer aan de randen.
Niet alle woningen moeten op een kluitje gezet worden. Woningen die buiten de bebouwde kom gebouwd worden.
Niet bij bestaande bouw. Wel op nieuwe locaties
Oud bouw opnieuw opbouwen en meer appartementen
Snap ook niet hoe je woningen kunt bouwen vlak naast een horeca gebied. Dat gaat klachten opleveren ivm overlast natuurlijk!
Uitbreiding voor huizen terwijl er zoveel tekort is aan horeca
Vooral nieuwe locaties, weinig plek meer in huidige bebouwde kom
Zoveel mogelijk op uitbreidingslocaties

Toelichting bij 'Neutraal'
Alleen als er ruimte voor is, zonder te veel schade aan te brengen aan natuur en oude gebouwen.
Als er ruimte is binnen de bebouwde kom, dan moet deze benut worden, maar niet ten koste van leefgenot. Bij geen ruimte ligt het voor de hand om buiten de kern bij te bouwen.

Bouwen is absoluut niet de oplossing
Er zijn nog genoeg locaties over.
Gaat het aantal inwoners/huishoudens in de komende jaren stijgen?
In het centrum meer appartementen. Centrum mag wel volgebouwd worden.

Toelichting bij 'Eens'
Bied d op de uitbreidingslocaties ook grotere kavels aan voor ruimer wonen. Op die manier blijft t enigzins buitengebied zonder dat t een volle nieuwe wijk wordt.
Bij inbreidingslocaties komt kwaliteit van de leefomgeving in de knel door minder groen en minder ruimte tussen woningen.
Bouwen op nieuwe locaties moet wel zo dicht mogelijk rond de kern gebeuren. Biezenkamp is in dit kader volstrekt onlogisch. Ver van scholen, winkels en andere voorzienigen.
De gemeente heeft een drietal mooie opties gegeven voor uitbreidingslicaties. Op deze plekken kunnen veel nieuwe huizen worden gebouwd.
De gemeente zou ook naar winkel lokaties slimmer kunnen kijken. Gezien de leegstand in het centrum zou je ook slimmer kunnen herindelen. De Jumbo zou bv kunnen verhuizen naar de oude lokatie van Electro World. Dat land kan samengevoegd worden met die van de Hema. De Hema zou naar het pand van de Intertoys kunnen. Dit heeft 2 voordelen. Meer doorloop in het centrum zelf. Maar in het huidige pand van de Jumbo zou je Ter Heerdt kunnen plaatsen. Hierdoor zou je de lokatie van Fietsenzaak en de winkel waar Loonstra zat plat gooien en nieuwe zorg/ starters woningen kunnen plaatsen.
Duiven moet kunnen groeien
Duiven moet niet elke vierkante meter willen bebouwen en ook zorgen dat daar waar Duiven zelf niet wil bouwen projectontwikkelaars de ruimte geven om iedere vierkante meter vol te bouwen Hou Duiven ook leefbaar met veel groen en ruimte voor de toekomst van onze jeugd
Eerst inbreiding, dan beperkt op nieuwe locaties. Er moet creatiever gedacht worden, o.a. oude gebouwen herbestemmen.
En daarnaast een aantal vrije kavels voor de 60+ ers om duurzaam te mogen bouwen(incl aardwarmte, zonne en windenergie etc)
Er is grote behoefte met name voor woningen voor ouderen
Er is zijn nog goede uitbreidingslocaties. Voldoende groen binnen de bebouwde kom moet zo blijven.
Er moet wel rekening gehouden worden met uitvalswegen, invloed op directe omgeving enz.
geen andere mogelijkheid
Groen, parken enz. blijft belangrijk.
Grote huizen opdelen en woningen in leegstaand zakelijk vastgoed zou ook helpen
Het is niet wenselijk dat groenvoorzieningen nu ineens bebouwd gaan worden (“inbreiding”). De bestaande huizen zijn destijds gekocht obv. oa. de omgeving (groen/speelruimte).
Het is wel van groot belang om bij de uitbreidingslocaties zo snel mogelijk een ontsluitingsplan te communiceren om overlast te voorkomen
Het liefst zoveel mogelijk binnen de bebouwde kom
Ik vind het belangrijk dat Duiven minder 'versteend' en pleit daarmee ook voor meer groen
Ik vind voldoende groen en open ruimte wel belangrijk voor de leefbaarheid
Ik zou het jammer vinden wanneer het huidige groen moet wijken voor nieuwbouw
In het centrum is een mooie optie voor starters en senioren die kleiner willen wonen. Voor jonge gezinnen zal er een wijk buiten de bebouwde kom kunnen komen
in nieuwe uitbreidingslocaties moeten wel voorzieningen komen voor mensen die niet goed ter been zijn
Indien nodig
Liefst in groessen of de ploeg of plak
Liefst niet binnenin bestaande wijken
m.i. zijn er voldoende uitbreidingslocaties voorhanden
Maar ga dan uitbreiden rondom de kern van Duiven. Het gebied bij de Molenstrat zorgt ervoor dat het centrum helemaal aan de rand komt van Duiven. Centrum moet wel centraal blijven, dus bij e en is meer voor de hand liggend ivm centrumpartij.
Maar nogmaals, let ook op de huidige bebouwing die er al staat, en alert op projectontwikkelaars die koste wat kost hun project er door willen drukken.
Meer 1a 2 pers huishouding (sociale huurwoning)

Meer woningen voor (ouderen) tweepersoons huishouden zodat de doorstroom zal verbeteren.
misschien bouwen buiten de bebouwde kom
Misschien eens wat meer vrije staande woningen ipv los staande woningen met 3 meter tussen jou en je buren. Gewoon wat meer ruimte om je heen.
Nieuwe locaties is beter
of we moeten de lucht in bouwen maar anders zal je toch ergens heen moeten met de huizen
Prioriteit voor inbreiden
Schuren of kasten afbreken en daar beperkte woningbouw. Grote monumentale gebouwen/ boerderijen apartementen in maken. Leegstaande winkels en kantoren ook woningen van maken.
uitbreidingslocaties zijn sneller realiseerbaar
Wat er in centrum gebouwd wordt is echt veel te duur. De nieuwe appartementen bij Thuvine als voorbeeld.
Wel grenzend aan bestaande bebouwing
Wel rekening houdend met verkeersoverlast door woon-werkverkeer richting A12
zo min mogelijk uitbreiden.. maar de hoogte in kan ook.. soms zijn die heilige huisjes te heilig.. echt kleine woningen (en dus meer woningen op dezelfde m2) vind ik ook een optie.. er zijn zeer veel singles die echt klein willen en kunnen wonen. dus lieven binnen bebouwde kom.

Toelichting bij 'Volledig eens'

Alle kleine beetjes helpen.
Als er maar goed gekeken wordt naar de hoeveelheid natuur wat over blijft en de soort woningen.
Anders ga ik wel in een stad wonen. Juist wonen in de openheid geeft een vrij gevoel.
Bewoning mag niet ten koste gaan van de parkjes.
bij het zoeken naar ruimtes mag ook in de dorpen rondom(Groessen) gekeken worden hier is ook veel behoefte aan betaalbare woningen voor jong en oud
bouwen voor senioren binnen redelijke afstand van voorzieningen
De locaties binnen de gemeente zijn beperkt, dus kijk goed naar locaties aan de randen van Duiven
Duiven heeft veel ruimte met goede infrastructuur (fietspaden mogen beter !) dus veel kansen om draagvlak voor voorzieningen te versterken
Er moeten vooral veel huur woningen gebouwd worden. Niet in een bestaande wijk. Maar een hele nieuwe locatie
Er wordt nu gebouwd is de bedoeling (zuidoost) op een zeer klein stukje groen wat beter als losloopgebied voor honden zou kunnen worden gebruikt
Er zijn hier en daar nog plekken binnen de gemeente waar gebouwd kan worden.
Geef andere ontwikkelaars dan de gemeente ook de mogelijkheid om bouwplannen te realiseren.
Geen inbreiding toepassen. Het open karakter van Duiven gaat hierdoor naar de knoppen. De verdichting neemt daardoor toe en het woongenot wordt aanzienlijk minder. Zoek uitbreiding.in de buitengebieden.
het groen dat duiven heeft is erg belangrijk, maar er is een tekort aan woningen dus moet er buiten duiven gebouwd worden
Ik heb dringend andere woonruimte nodig.
Inbreiding voor uitbreiding zegt het College toch?
Inderdaad ruimte houden voor groen en recreatie, heel waardevol
Liever woningbouw dan industrieterrein
Met alleen inbreidingslocaties kom je er niet
Met een voorkeur voor uitbreidingslocaties. Binnen de bebouwde kom zijn de mogelijkheden feitelijk zeer beperkt.
Misschien eens wat minder ruimte voor dure koopwoningen die vaak veel te groot zijn voor wat erin komt wonen.
Nieuwe uitbreidingslocaties zijn zeker noodzakelijk voor het bouwen van (betaalbare) koop/huur woningen voor starters
Ons dorp staat bekend als een groen dorp, laten we dat ook zo houden en aan de rand nieuwe wijken bouwen
Oppassen dat er voldoende normale ensgezins woningen worden gebouwd en niet alleen grote kavels voor vermogende.

Plaatsen zijn bekend o.a. Plakse wei.

Vooral inbreiding locaties zouden bij voorkeur moeten worden voorzien voor senioren woningen dichtbij openbare voorzieningen waarvan ca. 67% grondgebonden. Uit een recente landelijke enquete is deze voorkeur onder ouderen naar voor gekomen. Zeker in een dorp zal de voorkeur voor grondgebonden woningen beduidend hoger liggen.

Vooral ook op de eerder genoemde locaties in het oude Centrumplan!

Zie mijn vorige toelichting. Om je inwoners in Duiven te behouden moet je zeker ook aan de vraag voldoen.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'

Wat is nu je doel van het onderzoek. Mensen ongezout zonder goede info naar meningen vragen.

Alle nieuwe initiatieven voor woonvormen met zorg moeten worden gehonoreerd.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
ALLE nieuwe initiatieven? Nee. Er moet goed over nagedacht worden, je kunt niet zomaar van alles gaan bouwen.
Daarnaast kan domotica uitkomst bieden in bestaande woningen
De krapte op de woningmarkt is breder dan mensen met een zorgvraag. Het kan niet zo zijn dat deze groep voorrang krijgt op mensen die nog wel een bijdrage aan de maatschappij kunnen leveren.
Er is een grote groep doorstromers die vast zitten en geen ruimte kunnen creëren voor anderen. Op deze manier vergrijst duiven extra hard
Hangt uiteraard van kwaliteit van de initiatieven af en wat dit voor de overige groepen betekent.
Het is voor starters al bijna onmogelijk een woning te krijgen zowel huur als koop
Juist de hier geboren starters en onze ouderen hebben het 1e recht op een woning.
juist meer woningen voor starters.
Wat een onzin. Er mag rekening mee gehouden we, maar geen volledige honorering.
Zonder starters of doorstromers zijn er geen mensen die kunnen voldoen aan de zorgvraag van de groeiende groep mensen

Toelichting bij 'Oneens'
55 plus moet blijven geen jongeren erin
Accent moet liggen op doorstromers en starters.
Afspiegelingsbeginsel zoveel mogelijk toepassen. Behoefte vraag van de doelgroepen verhoudingsgewijs vervullen. Op basis van de getallen uit onderzoek.
Alle nieuwe plannen voor woonvormen met zorg moeten worden geaccepteerd: erg kort door de bocht. Moet wel in balans zijn met vraag en daarnaast met aanbod woningen voor andere doelgroepen. Ook hier is een grote vraag
Alle vertegenwoordigd een absoluutheid die misbruik in de hand werkt.
alleen als deze huisvestingsvormen weer beschikbaar kunnen worden gemaakt als ze over zijn voor mensen zonder zorg vraag
Alles moet in verhouding
Andere doelgroepen moet ook eens een kans krijgen
beide groepen zijn belangrijk zowel starters als zorgwoningen. Doorstromers minder relevant
De gemeente moet hierbij wel neutraal blijven. Starters en doorstromers zijn er ook.
Denk dat je een goede mix moet houden
Deze groep is ook belangrijk, maar je kan niet zomaar andere groepen negeren. Zeker niet als het die groepen zijn die uiteindelijk de rekening (belasting) moeten betalen.
Die verantwoordelijkheid is er ook voor mensen zonder zorgvraag
Dit is te zwart wit
Dit zou evenredig verdeeld moeten worden
een juiste balans zoeken. Wij willen ook geen (vergrijsde) zorg-gemeente worden.
Er is al een groot tehuis en zorg kan ook aan huis gerealiseerd worden.
Er is ook een groeiende groep zonder zorgvraag, vind een balans
Er moet een goede afweging worden gemaakt aan welke zorginitiatieven medewerking moet worden verleend. Het moet wel een aanbieer zijn waarin in de gemeente behoefte aan is voor mensen uit de gemeente. Dit mag niet ten koste gaan van reguliere woningbouw. Beide moeten samen gerealiseerd kunnen worden.
er moet gekeken worden of er behoefte aan is en proberen te combineren
er moet op een evenwichtige manier gekeken worden naar de belangen van alle groeperingen, dus zonder voorbehoud de aanvragen van een bepaalde groep goedkeuren keur ik ten zeerste af
Er moet wel een goede selectie plaatsvinden en niet alleen voor mensen die zorg nodig hebben gebouwd worden. Ook voor de starters zijn er veel woningen nodig.

Er zal vooral naar een gezonde balans tussen doelgroepen moeten worden gestreefd. Prioriteit ligt wat mij betreft bij woningen voor starters en senioren als doorstromers
Er zijn mogelijkheden binnen Duiven om van bestaande bouw zorgcentra's te maken.
Ga de lucht in bouw meer in minder oppervlakte. Maak combi in een nieuwe wijk.
Ga eens particuliere plannen steunen.
Geen hoogbouw of dicht op elkaar bouwen
gemeente moet bouwen voor de vraag
het moeten wel reële plannen zijn
Hiermee zet je het doel van de gemeente voorop en worden de belangen van de andere doelgroep ondergeschikt
Iedere Nederlander heeft evenveel rechten
Iedereen gelijke kansen.
Iedereen heeft recht op een woning. Starters, samenwoners die een gezin willen, mensen die uit elkaar gaan en mensen met zorg hebben allemaal evenveel recht
iedereen verdient een kans
Ik denk dat alle soorten woningen waar nu erg tekort van is, even belangrijk zijn. Niet alleen voor de mensen die zorg behoeven.
ik denk dat woningbouw voor mensen met een zorgvraag uitermate belangrijk is, maar dit mag niet ten koste gaan van de groepen mensen zoals starters en doorstromers.
Ik mis de creativiteit van de gemeente om met bestaande leegstaande panden te kijken naar nieuwe invullingen. Daar hoor ik te weinig over terug. Die panden helpen het aanzicht ban het dorp te bepalen en de historie te onderstrepen.
Ik vindt starters en doorstromers even belangrijk als de doelgroep met zorg.
Je kan niet zomaar een doelgroep onbeperkt voorrang geven
Je zou juist dit kunnen combineren.
Meeste vraag is er volgens mij voor starters een doorgroeiers
niet alles moet wijken voor slechts één groep. Ook starters en doorstromers verdienen ruimten. dus evenredig verdelen!
Niet minder!!!!
niet of of maar gelijk optrekken
Niet ten koste van starters
Onze grootste prioriteit moet zijn dat we werkende jongeren in ons dorp houden. Anders hebben we straks alleen nog ouderen en mensen met een zorg vraag.
Ook andere doelgroepen moeten de kans krijgen
Ook hier geldt weer dst "alle" extreem is. Het moet passend zijn, toekomstbestendig, en niet per definitie voorrang hebben boven woningzoekenden zonder zorgvraag.
Pro rato verdelen.
Relatief deel aan woonvormen met zorg en deel voor starters en doorstromers
starters en doorstromers maken vrijwel geen kans
Starters en doorstromers zijn de motor om de gemeente draaiend te houden. Als daar geen woningen voor worden gebouwd, zijn ze weg. Dan heb je straks alleen nog zorgdoelgroepen over.
Verhouding tussen niet zorg en zorgpanden moet in verhouding naar vraag worden gebouwd.
Voor alle doelgroepen is belangrijk. Mag wel minder voorrang worden gegeven aan asielzoekers
Voor alle groepen. Ik zou ook aandacht Willem voor hofjes waar jong en oud samen kunnen wonen.
Voor starters is het bijna onmogelijk om iets te vinden. Huur of koop. En dat geld ook voor als je alleen een woning wilt huren /kopen
We hebben de afgelopen jaren enorm veel vluchtelingen onderdak gegeven, daar stond het kabinet voor opem maar die mensen hebben ook kinderen dat is dubbelop, ik wil straks als 20 jarige geen hypotheek afsluiten voor een klein huisje van 5 ton omdat er te weinig huizen zijn en er zijn heel veel jongeren in dit land en volwassenen die dakloos zijn

Toelichting bij 'Neutraal'

Alle doelgroepen moeten goed afgewogen worden; goede balans komen

Alle plannen accepteren lijkt mij te ver gaan. Maar een deel van de nieuwe woningen ook voor deze groep.
Belangenafweging voor een gezonde bevolkingsopbouw
Dit is niet zo te beantwoorden alternatieve woonvormen kunnen ook belangrijk zijn
Duiven relatief vergrijsd-bouw meer voor starters
Een evenwicht vinden tussen doelgroepen ouderen en starters/doorstromers
Een evenwichtig en eerlijk beleid is hier noodzakelijk
Een uitzondering kan worden gemaakt voor deze groep mensen
Eigenlijk moet er voor beide genoeg gebouwd worden. Om de doorstromers en starters hier te houden en Duiven niet een ouderen dorp te laten worden, moet je voor beide doelgroepen wat bieden. Misschien is het Droohuus en Thuvine voor Duiven wel voldoende?
Er moet een afweging worden gemaakt tussen alle doelgroepen. Binnen projecten moeten al deze groepen ruimte krijgen. Zeker ook nieuwe en creatieve oplossingen
Er moet een evenwicht komen in vraag en aanbod. Kijk naar de leeftijd opbouw binnen de gemeente.
Er moet een goede balans in komen; een starter heeft net zoveel recht op een eigen plek als een persoon/gezin met zorgvraag
Er moet een goede balans komen tussen de behoefte aan woningen die er bestaat voor alle groepen in de samenleving dus vooerstarters, doorstromers en ouderen. Maar ook voor mensen die geen hoge huur kunnen betalen.
Het is in mijn ogen belangrijk om te beginnen met de meest schrijnende vraag, of in ieder geval daar de meeste prioriteit aan te geven.
het moet in balans zijn afgestemd op de vraag
ik denk dat we minder doelgroep gericht moeten bouwen, maar meer multifunctioneel: een gebouw dat voor alle doelgroepen geschikt gemaakt kan worden (zoals hier het hergebruik van schoolgebouwen al is gedaan). Ik vind de ene doelgroep niet belangrijker of minder belangrijk dan de andere. Het moet goed in balans zijn. En nogmaals; waarom een kast van een huis bouwen als op diezelfde grond 10 singles of starters kunnen wonen in kleinere woningen.
Je moet voor alle mensen voldoende bouwen. Desnoods 2 plekken of alle soorten huizen door elkaar
Kijk vooral naar de verdeling in de vraag. Jong oud zwak sterk iedereen moet een eerlijke kans hebben.
Misschien everedig bouwen?
Niet alles moet zomaar worden geaccepteerd, zal goed gekeken moeten worden naar haalbaarheid en noodzaak.
Ongelukkige vraagstelling
ook starters hebben indirect een zorgvraag
Per project moet er gekeken worden naar de mogelijkheden. Niet alles moet per definitie doorgaan.
Projecten zoals Huis van Droo, Liemerije Droostate en Huize Thuvine zijn een mooi voorbeeld van gemengd wonen met meerdere woonsoorten op een plek. Als daar in de toekomst nog 1 of 2 soort gelijke projecten op een grotere bouwlocatie kunnen komen zoals op de Biezeweide waar vanuit Groessen en het Loo zeker belangstelling zal zijn voldoet Duiven aardig aan zijn ouder doorstroom beleid.
Zorg voor een goed evenwicht.

Toelichting bij 'Eens'
De gemeente moet zeker voor die doelgroep wonen bijbouwen. Betaalbare woningen en natuurlijk moeten deze in de buurt van een winkelcentrum liggen voor deze doelgroep.
Eerst de zorg, de andere zijn minder afhankelijk
Er moet dan ook rekening gehouden worden met starters. Maar chronisch ziek en alleen betekend nooit genoeg geld voor hypotheek dus...
Er moet wel goed gekeken worden of de zorgvraag wel voldoende onderbouwd is en of er voldoende gebruik van gemaakt gaan worden. Dus niet klakkeloos honoreren, maar ik denk dat er wel behoefte is voor deze markt. Maar dan ook hier weer kijken naar de middenklasse inkomens en niet alleen voor de upperklasse.
Evenwicht daarin moet gelijk liggen.
Het lijkt mij dat er genoeg appartementen etc zijn voor ouderen. Het gaat op dit moment echt om de starters en doorstromers die een betaalbare eengezinswoning willen.
het woonaanbod behoort een afspiegeling te zijn van de bewoners; leeftijdscategorieën, een of meerpersoonshuishoudens, % mindere validiteit etc.
Hierdoor komen meer gezinswoningen vrij waar veel behoefte maar is

Ik vind deze mensen midden in de maatschappij moeten kunnen leven op een woongroep gevestigd in een eigen pand in een woonwijk. Om zo een pand voor woonvormen te realiseren zou ruimte moeten worden gemaakt in het bestemmingsplan
Is hard nodig
Knarrenhof of meerdere bouwen
Komen er huizen vrij voor starters en doorstromers.
Komt er meer vrij
Ook hiervoor vind ik: Duivenaren eerst.
Rekening houdend met de andere doelgroepen
Wanneer deze categorie uit hun eigen huis naar laagbouw gaat is dat prima
Wel goed in het oog houden dat de mix van jong en oud 'gezond' blijft
Zorg heeft inderdaad prioriteit

Toelichting bij 'Volledig eens'
De gemeente Duiven was eerst groeigemeente, maar de inwoners worden steeds ouder, dus er moet op geëmancipeerd worden.
iedereen heeft vroeg of laat zorg nodig, dus als duiven meer woningen bouwt moet er ook gezorgd worden dat deze mensen als ze ouder of ziek worden een plek krijgen
Liefst gecombineerd. Zorgwoningen tussen starters
Omdat ook deze doelgroep aangepaste voorzieningen nodig hebben!
starters en doorstromers kunnen de huizen kopen/huren van de groep de hier gebruik van maken
vallen daar ook prikkelarme woningen onder?
Voor iedere groep woningzoekende moet er meer aanbod komen
Waarom moet dit ten koste gaan van starters en doorstromers? Bouw eens niet van die gigantische koopwoningen voor kleine huishoudens.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Moeten worden geaccepteerd???? Dat is niet democratisch. Wordt de zorgvraag deels niet kunstmatig hoog gehouden???

Met de juiste zorg en ondersteuning kunnen ouderen lang zelfstandig blijven wonen.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Dan moet er niet bezuinigd worden op de zorg, zoals nu de plannen zijn
Het is tenenkrommend om te zien dat een eenoudergezin geen woning kan krijgen omdat mijn buurvrouw van 85 een eengezinswoning bezet houdt. Deze ontzettend lieve dame verdient een klein een persoons huisje en maakt zo plaats voor een gezin met jonge kinderen die het huis van opa en oma nu hun thuis moeten noemen
In veel gevallen zijn deze woning te groot voor een of twee personen en kan een gezin beter gebruik van maken
Ouderen willen graag kleiner gaan wonen/woning verkopen en gehuurd gaan wonen; maar dan wel betaalbaar. Geen 900 euro in de maand. Inkomen van loopt terug! Pensioenen gaan naar beneden
Voor tussengroepen zijn alle mogelijkheden verdwenen. Je moet nu thuis blijven wonen ook al komt de veiligheid in de knel en voelde mensen zich eenzaam. Nieuwe woonvormen zijn noodzakelijk.

Toelichting bij 'Oneens'
afhankelijk van gezondheid oudere. Dit is heel erg maatwerk gerelateerd
Als ze willen verhuizen, moet dit kunnen. Willen ze blijven wonen moet dat ook kunnen.
Dat zal niet voor alle ouderen gelden, dementerenden bv
Denk dat geen realistisch stelling is.
Dit hangt ervan af. Wanneer ouderen in een grote gezinswoning blijven wonen en deze volledig aangepast moeten worden, dan komen deze woningen niet te koop. Hierdoor hebben doorstromers geen kans. Dan beter meer woningen bouwen voor deze groep (seniorenwoningen met aanpassingen).
Dit heb ik net zelf mee gemaakt met mijn ouders. Zo lang mogelijk zelfstandig wonen gaat ook met heel veel risico's gepaard en is soms ook mensonterend voor deze mensen. En op de knieën voor de huisarts liggen smeken op hulp om in het zorgcentrum te komen omdat het niet meer gaat thuis was zeker niet fijn. Voor alle partijen niet fijn.
Dit is onderdeel van het probleem.
En hoe zit het dan met de mantelzorgers? Voor hen wordt het zwaarder als ouderen langer thuis blijven wonen
Er zijn één gezinswoningen wast maar één of twee ouderen wonen, ouderen kleiner laten wonen die aanpassingen nodig hebben en geef woning aan gezin die ruimte echt nodig heeft
Erg kostbaar allemaal en vereenzaming ligt dan op de loer
Fysiek is dit misschien mogelijk maar hierdoor vereenzamen ouderen ook en dat is een probleem
I.p.v. per stuk te renoveren is het pragmatischer en kosten effectiever omdat te centraliseren.
Ik vind dat er ook naar het sociale aspect moet worden gekeken, mensen die thuis van zorg afhanklijk zijn leven vaak in een sociaal isolement. Als ze in een instantistof woongroep wonen is er zorg en zijn er sociale contacten
Ik vind dat er voor deze ouderen een aantal centrale plaatsen moeten zijn waar ze als gezin (dus man en vrouw niet gescheiden zoals in een woonzorg instelling) in aangepaste woonzorg instellingen waar aan hun behoeftes kan worden voldaan. Dit om zorg kosten en eventuele aanpassingen/verbouwingskosten te te drukken
Ik woon twee onder één kap woning is vezels te groot voor ons twee , zolder wordt moeilijk bereikbaar, en ik ben een van de vele denk ik bouw 55 + woningen met een fatsoenlijke woonkamer geen hok van 20 meter waar je nog dressoir kwijt kan, en kijk dan eens wat een mooie gezinswoning er vrij komen
In het belang van de ouderen is het prettig als ze zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Tenzij dit een huurhuis betreft en waar ook een gezin in had kunnen wonen
Kleinere behuizing voor ouderen is noodzakelijk ook voor de doorstroming.
Meer woningen voor 1 en 2 persoonshuishouden is ook een optie. Deze dan zo bouwen dat deze voor iedereen geschikt is.
Mensen blijven te lang thuis in een (te groot) huis met als gevolg eenzaamheid en ondervoeding.
Met 3 ouders eindigend in het verpleeghuis, zien we echt behoefte aan huisvesting met met comfort qua woning. Nu weggestopt in een klein kamertje, badkamer delen met anderen. Mensonwaardig
Onderhoud van de woning blijft altijd bij de mensen zelf liggen. Als je ouder wordt kan dat niet meer.

Ouderen moeten minder lang thuis wonen scheelt een hoop zorgen voor voor de ouderen zelf en hun familie

Ouderen naar senioren woning zodat de woning gebruikt kan worden voor starters

Ouderen wonen vaak nog in te grote huizen. Die moeten voor doorstroom op de markt komen.

Veel ouderen vereenzamen, kwijnen weg. Overheden laten ouderen barsten...

Veel ouderen vereenzamen, omdat als je oud wordt, vallen familie en vrienden steeds meer weg. Of vervoer naar vrienden/familie is er niet meer. In de seniorenwoningen wonen ook steeds meer 30/40 plussers die een eigen leven leiden en ook geen tijd en aandacht voor de ouderen hebben. In woongroepen/zorgwoningen/aanleunwoningen is tenminste aandacht en gezelligheid met leeftijdsgenoten

veel ouderen wonen in een eengezinswoning en wanneer er voldoende appartementen of andere woningen voor ouderen beschikbaar zijn, komen deze woningen beschikbaar voor gezinnen

Veel ouderen wonen in te groot huis. Daarnaast is het bieden van de juiste zorg en ondersteuning een utopie. Vereenzaming ligt voortdurend op de loer

Wanneer deze categorie in laagbouw bij elkaar gezet word is de zorg ook makkelijker

Wanneer ouderen thuis verzorgd moeten worden en woningen moeten worden aangepast om dit mogelijk te maken, is er geen sprake meer van zelfstandig wonen. Zorg ervoor dat ouderen gezamelijk in een "zorg"complex oud kunnen worden. De vrijgekomen woningen kunnen weer opnieuw worden ingezet voor anderen

Zo is er geen doorstroming

Toelichting bij 'Neutraal'

Alleen als dit echt haalbaar is!

Als ze dit zelf ook willen. Ze hebben hun hele werkzame leven mee betaald aan alles.

Daarbij zal de zorg eerst op orde moeten komen en voldoende hulp kunnen bieden. Dat is op dit moment te weinig en veel kinderen bekommeren zich niet meer om hun ouders.

Dan ga je voorbij aan evt welzijn

Dat kan je niet zo kort door de bocht stellen. Dat hangt helemaal af van de situatie en de zorgvraag van betreffende persoon. Iemand met fysieke beperkingen die ouderdom vraagt iets heel anders dan iemand met bv Alzheimer of psychiatrische problematiek. Dat maakt deze stelling dus niet zo te beantwoorden..

Dat zou de mooiste optie zijn, andere kant kan de woning ook beschikbaar worden gemaakt voor starters. Zodat die ook meer doorstroom hebben en zorgverleners op een locatie worden gehuisvestigd.

deels zal dat het geval zijn

Dit is te gemakkelijk gesteld. Er zal een breder pakket aan woonvormen moeten komen. Samen wonen in welke vorm dan ook moet ook mogelijk zijn. Ook voor nog gezonde medeburgers. Alleen thuis zitten leidt tot eenzaamheid.

Dit moet wel in verhouding staan met de te maken extra kosten (bijvoorbeeld extra zorg moeten verlenen aan een zorgbehoevende in een veel te grote woning, welke bijvoorbeeld schoon gehouden moet worden vanuit thuiszorg)

Eerst het Sociaal Domein correct inrichten

gedwongen verhuizing is moeilijk maar vooral bij huurwoningen mag er aangedrongen worden naar een eventueel meer passende woning

Hangt er vanaf. Bejaardenhuizen zijn ook prima

Hangt per situatie af.

Ik ben zelf verpleegkundige in de thuiszorg en dit is zeker niet altijd waar. Jullie spreken hier over alle ouderen, dit is dus heel breed. Hoe denken jullie over dementerenden, ouderen die zelf niet meer naar het toilet kunnen. Daar is de thuiszorg helaas niet voor.

Ik denk dat ouderen zelf de keuze moeten krijgen en niet gedwongen worden om juist niet/wel te moeten verhuizen

Indien er woningen voor ouderen worden gebouwd komen de huidige huizen van deze ouderen te koop. Dit is goed voor de doorloop in de huizenmarkt

Ja, het liefst wel maar als b.v. geen traplift of drempelloze douche kan worden gerealiseerd of betaald is gelijkvloerse woningbouw een uitkomst

Klinkt leuk, maar in praktijk moeten er dan ook goede voorzieningen zijn

Met de juiste zorg. Dit is precies waar het mis gaat.

Moet de wmo ook toegankelijker zijn

ondersteuning thuis in de wijk valt moeilijker te regelen. er is minder sociale controle en contact
op een bepaald moment is het niet meer te doen en moet er toch een andere oplossing komen
Ouderen moeten keuze hebben, maar het aanbod van alternatieven is te beperkt.
soms kan men met aanpassingen zelfstandig blijven wonen maar vaak gaat het ook om ouderen met dementie e.d. Vaak wordt er teveel van uitgegaan dat de juiste zorg en ondersteuning beschikbaar is door mantelzorgers en buren e.d. Echter in duiven zijn de meeste inwoners solistisch en niet bereid om in de praktijk een ander te ondesteunen. Men is druk met het eigen huishouden en er is geen aandacht voor de medemensen in de buurt/omgeving.
Vaak is huis te groot voor senior echtparen, betere doorstroom.
Vaak wonen de ouderen nog in grote woningen terwijl ze met een kleinere woning kunnen volstaan. Dus kijken naar woningen op maat.
Volgens mij wordt hier al op gestuurd, het is belangrijk om genoeg voorzieningen te hebben als zelfstandigheid geen optie meer is. Aanwezigheid van zogenaamde Aanleunwoningen in de zorgkosten zou een goede aanvulling zijn.
Wellicht dat de woningen te groot voor hen zijn (ouderen) en de investering van het geschikt maken in een nieuwbouw kan gestoken kan worden waar een deel voor ouderen woning geschikt wordt gemaakt.
Ze houden soms te lang een eensgezinswoning bezet terwijl ze beter in een 1 persoonshuis/appartement kunnen wonen
Zolang het te doen is zeker. Maar er zitten teveel ouderen thuis die eigenlijk allang een plek in een verpleeghuis hadden moeten hebben

Toelichting bij 'Eens'
Al neemt het de eenzaamheid en sociale controle niet weg Zelfstandig in een kleine woongemeenschap is veiliger en de aandacht zorgt dat bewoners actief blijven
Alls is mogelijk in deze tijd. Mijn opa van 92 woont nog zelfstandig uiteraard wel met hulp en tafeltje dekje.
Als voorwaarde dient de gemeente dat dan ook te faciliteren door het ruimhartig verlenen van benodigde vergunningen wanneer een woning “senior-proof” gemaakt moet worden.
Als ze dat ook zelf willen
Daar ben ik het mee eens. Maar soms zoals ik zelf mee maak, is dat vaak niet voldoende en veel zorg of noodzakelijke zorg kan vaak niet thuis geleverd worden.
Dit kan vaak geregeld worden, mits de omgeving ook passend is. Zij bewonen echter vaak relatief grote woningen. Een verhuizing kan dan ren grote verhuisketen oo gang brengen.
Dit scheelt ook weer bijbouwen
Dit wel onder het voorbehoud dat er voldoende gefaciliteerd wordt in de woningaanpassingen (al dan niet door de gemeente) en dat het zorgbeleid binnen de gemeente gericht is op het voldoen aan de hulpvragen binnen de gemeente en hiervoor gelden ter beschikking stelt.
gemeente moet ook proberen doorstroming te stimuleren
Het zou alleen jammer zijn dat ouderen woonruimte die geschikt is voor gezinnen bezet houdt. Ik ben voorstander van knarrenhofjes.
In de meeste gevallen zal dit lukken. Wanneer dit geen mogelijkheid is zullen er andere opties moeten zijn.
Indien in gezinswoning doorstroom bevorderen
Indien ze dit natuurlijk ook nog kunnen en willen
Ja, dat moet zeker kunnen, maar dit betekent wel dat als zij dan hun huis uit moeten wellicht meteen meer zorg nodig hebben. daar moet je dan wel rekening mee houden.
Maar als er meer kleinere aantrekkelijke woningen voor ouderen komen zorgt dat wellicht voor betere doorstroming.
Maar alsxer dan hulpvraag komt wijs deze dan niet af maar denk in oplossingen
maar dan moeten starters wel in de moegelijkheid zijn deze vrijkomende woningen over te nemen (te kopen) anders heeft het weinig zin. dan komt de doorstroom niet op gang
Maar dan wel doen!
Maar deze zorg en ondersteuning moet niet ten koste gaan van de reguliere zorg. Daarnaast mogen de kosten van dergelijke aanpassingen door de doelgroep zelf bekostigd worden, niet door de gemeente of andere overheidsinstantie.
Maar er zijn ook mensen die graag kleiner willen wonen met het oog op de toekomst.
Maar niet wanneer het een groot huis betreft, waar na aanpassing nog maar een deel van bewoond/gebruikt gast worden. Grote gezinswoning is niet nodig voor alleenstaande ouderen. Ouderen moeten tijdig naar een woning geschikt voor 1- of 2 persoon huishouding.
Maar, ze houden dan wel potentieel gezinshoofden bezet
Mag nooit ten koste gaan van het woongenot van de bewoner. Altijd voldoende "verzorgde "woonruimte houden zodat niet onnodig gewacht moet worden.

Met de nadruk op juiste zorg
Met deze stelling kun je het niet oneens zijn. De vraag is meer waar behoefte aan is. Bijvoorbeeld ook om sociale isolatie te voorkomen.
Met klem op De Juiste Zorg.
Misschien met een centrale buurtzorg die ouderen ondersteund in verschillende taken (zoals verzorging in boodschappen)
Mits de thuiszorg voldoende capaciteit heeft om dat te faciliteren
Mits er betere zorg komt
mits er dan banen bijkomen in de zorg, denk bij pleyade aan de zorggezellen en teamgezellen, zo kun je mensen die niet direct opgeleid zijn in de zorg laten zorgen voor de mensen zonder grote zorgvraag of behoefte
Moet het wel makkelijker worden voor de kinderen om een nieuwe woning bij de woning van de ouders te bouwen
Neem b.v. de Waddenborgh op het Eilandplein, dit is een zeer geschikte locatie voor wonen met zorg.
of ouderen zelfstandig kunnen blijven wonen is niet alleen van de woning afhankelijk, maar ook of en hoe de (betaalbare) zorg is geregeld.. nu vind ik dat persoonlijk een oerwoud aan instanties en regels die ik niet overzie (voor oa mijn moeder van 84 hebben we een en ander moeten regelen.. daar is niet door te komen).
Ouderen zullen toch noodzakelijkerwijze voor meer gelijkvloerse woningen opteren
Pas daarin wel op dat er wel mogelijkheden blijven voor Ouderen die kleiner willen gaan wonen dat ze dit ook kunnen
Subsidie verhogen voor aanpassing in huidige woning zodat ouderen inderdaad langer kunnen blijven wonen
Tenzij ze het zelf niet willen. Dan is een verzorgingstehuis een optie.
Tot op zekere hoogte. Voorzieningen prima, maar veel ondersteuning nodig dan naar een verzorgingshuis
We doen ons best ..
Wel met extra zorg vanuit de gemeente
woon zelf in seniorenwoning.Doelbewust gekocht toen deze in Duiven werden aangeboden
Zolang het verantwoord is.
Zolang nieuwbouw op dit moment duurder is dan de waarde van de huidige woning van de ouderen zal er weinig doorstroming plaats vinden. Hierdoor zal de zorg aan huis moeten plaats vinden. Dit zou anders moeten om doorstroming van gezinswoning te bevorderen waar nu ouderen alleen in wonen.
Zorg dan wel voor de juiste ondersteuning en begeleiding in het zorglandschap. Die ontbreekt nu.
Zorg dat mantelzorgers ontzorgd worden/basisinkomen geeft veel mensen de zin en ruimte voor een naaste te zorgen

Toelichting bij 'Helemaal eens'
Alleen al met traplift mochten we minder mobiel worden, kun je hier blijven wonen
Alleen als het eigen huis te groot wordt, zoals in mijn geval bijvoorbeeld!
Als douch en toilet toegankelijk blijft
Bij mijn weten is dat al de huidige situatie.
Blijven wonen stimuleert ook de mantelzorg, onderling naar elkaar omkijken.
Bouw weer bejaardenhuizen. Help voor zorg en tegen eenzaamheid.
de zorg ontbreekt vaak
Geen oude bomen verplaatsen
helaas ontbreekt het wel aan de ondersteuning hiervoor, daar moet dan wel wat aan gedaan worden
In knarrenhof kijkt men naar elkaar om. Moederschap.
Kan, maar niet altijd de oplossing.
maar dan moeten er wel kleinere woningen voor deze ouderen komen
mee eens wanneer woord wordt gehouden aan juiste zorg en aanpassing alsmede ondersteuning
mensen willen vaak ook thuis blijven en niet opgesloten worden in een verzorgingshuis of verpleeghuis

moet de gemeente ook niet moeilijk doen over de aanvraag voor traplift of verbouwen douche
Op tijd inschakelen. Buurtnetwerken inschakelen (ben zelf werkzaam als wijkverpleegkundige) teveel mensen hebben niet geïnvesteerd in netwerk vóórdat het nodig is
Subsidie verstrekken voor aanpassingen in woningen
Wel voldoende woningen bij bouwen anders loopt de doorstroom in de woningen vast als mensen langer thuis wonen.
WMO taken moeten terug naar de overheid. De burger is nu afhankelijk van het beleid en kennis van zijn gemeente. Hier schort het behoorlijk aan.
Zo is het!

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Ik heb hier geen verstand van. Ik weet niet of dat altijd de oplossing is. Alleen als het kan, lijkt me.

Nieuwe woningen moeten vooral woningen zijn voor kleine huishoudens.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Door huizen te bouwen tussen de 300k en 500k zorg je ervoor dat er vanzelf huizen te koop voor starters. Mensen met een koophuis die klaar zijn voor een volgende stap kunnen dan de nieuwbouw kopen en hun eigen huis te koop zetten voor starters.
En beter levensbedreigend of splitsbare units , projecten voir samen woonprojecten zijn wenselijk
Er is een te grote vraag naar grotere (bijv. 2kappers) woningen
Er moeten gezinswoningen komen. Als jonge starter wil je als je een nieuwbouw huis koopt de ruimte hebben om een gezin te stichten. Dan moet het niet zo zijn dat je na 3/4 jaar wonen in een huis weer moet verhuizen.
Juist wij, als jong gezin, willen doorgroeien naar een grotere woning om zo een starterswoning (wijk Kloosterkamp-zuid) achter te laten.
Men koopt geen huis voor 2 personen
Ook gezinnen die nu noodgedwongen in een starterswoning blijven moeten kansen krijgen om een betaalbaar en grote kavels nieuwbouw te kunnen realiseren
Voor jeugd en ouderen, maar pas ook innovatie toe op de bestaande woningvoorraad. Vivare zou daarin een belangrijke taak hebben en investeren in pllats van potten

Toelichting bij 'Oneens'
ben voor evenredige verdeling omdat bijv. doorstromers óók starters en één of twee persoons huishouders aan ruimte kunnen helpen
Denk ook aan bijvoorbeeld woongroepen en vooral aan Kangaroe woningen
Die groep ontstaat vooral door scheidende gezinnen
Een goede mix van koop, huur, starters, singels en senioren is beter zie in de Lommerweide hier gaat dit ook goed alleen de jongeren appartementen moeten niet te veel bij elkaar zijn en goede woon en huis regels bevatten
Er moet vooral gebouwd worden voor starters senioren en kleine huishoudens. Duurdere woningen zijn nu niet nodig
Er moeten huizen voor ouderen komen
Gezinnen zoeken juist in lagere prijs klasse ook
Gezinswoningen zijn ook nodig
Goede mix van
Het met een combinatie zijn van 1/2 persoonshuishoudens en eengezinswoningen
Ik denk dat je dan doorstroomhuizen bouwt. Beter gewone woningen met 3 slaapkamers. Of varianten met 2 of zelfs 4.
Ik denk dat we juist goed moeten kijken naar welke woningen behoefte.
Maak er mee groei woningen van, zodat mensen niet hoeven verhuisen als hun situatie veranderd
Misschien verstandig om meer meegroei woningen te bouwen.
Moet een gezonde mix zijn, anders krijg je sociale problemen zie vogelbuurt
Niet echt toekomsybestendig
Ook hier in verhouding bouwen.
Ook te weinig woningen voor gezinnen
Ook vrijstaande woningen met meer grond dienen aandacht voor doorstromers
Sociale huurwoningen. Mensen die een huis willen kopen vinden vast iets.
Straks vind iedereen die huizen weer te klein
Veel nieuwbouw is al aan de kleine kant
volgens mij is het belangrijk om alle doelgroepen te bedienen
zo bouwen dat als de startende bewoners gezins uitbreiding krijgen zij dan niet noodgedwongen moeten verhuizen

Zorg ervoor dat er een goede mix is. Natuurlijk voor 1-2 personen maar ook voor 3-4 of meer. Want er moet ook doorgroei ruimte zijn. Anders blijven mensen vast zitten in een klein huis. Stel dat ze een partner vinden en kinderen krijgen. Is dit zeker niet bevordelijk. Dus ook betaalbare gezinswoningen.

Toelichting bij 'Neutraal'
Alle doelgroepen moeten bediend worden. Goede afweging maken, balans
Als dat inderdaad de grootste vraag is op dit moment, dan ja.
Als nu al bekend is dat er een tekort aan woningen is voor 1 en 2 persoonshuishoudens waarom wordt er dan niet gebouwd voor deze groep
denk dat er continue gekeken moet worden welke huizen er op dat moment nodig zijn, wel belangrijk is alle leeftijdsgroepen gemengd door elkaar!!! zo kunnen ouderen langer thuiswonen jong en oud helpt elkaar
Deze starters hebben over enkele jaren behoefte aan eengezinswoning. Dus ook goed kijken naar de lange termijn..
Die moeten er ook komen maar ook gewoon gezins woningen. En geen grote villa’s
Er moet een goede balans zijn
Er moet over de gehele breedte meer gebouwd worden om aan de vraag te kunnen voldoen. Niet alleen voor deze doelgroep, hoewel deze in mijn optiek wel voorgaat op anderen
Er moet vooral een juiste balans zijn tussen alle groepen woningzoekenden
Feitelijk moet er naast woningaanbod voor 1 en 2 persoonshuishoudens ook aanbod zijn in gezinswoningen, omdat alleenstaanden vaak tzt gaan samenwonen en dan bij gezinsuitbreiding gaan verhuizen. Het blijven wonen in een 1 persoonappartement met meerdere personen leidt tot woonoverlast
Geen idee waar de exacte vraag ligt. Onlangs wel twee geschreiden moeders gesproken met kinderen op school in lagere school in Duiven: de ene is uitgeweken naar een woning in Zevenaar, de andere naar WesterVoort, omdat in Duiven geen passende woning te vinden was. Dit is natuurlijk niet goed
Ik denk dat flexibele woonvormen veel belangrijker zijn. Denk aan thuiswerkers, samengestelde gezinnen, alleenstaande en 'normale' gezinnen. Wees flexibel in oplossingen en denk mee met de burger (bij bijvoorbeeld mantelzorg aan huis)
Ik vind dat er genoeg betaalbare huur/koop woningen moeten worden gebouwd voor starters welke ook een gezin met kinderen willen gaan stichten
Is er specifiek onderzoek gedaan naar de doelgroepen in duiven?
Niet per se. Kijk naar de markt en vraag de makelaars waar de vraag naar is.
Niet vooral, wel een groot gedeelte
Nieuwe projecten moeten een diversiteit van woningen bevatten waarbij de focus ligt bij de bovenstaande doelgroepen. Wijken kunnen sterker worden als er diversiteit in de wijken zit.
Ook hier weer gelijk op terekken.
Volgens mij zijn er al voldoende woningen voor ouderen. Nu de rest nog
Voor alle groepen moet er gebouwd worden
Zowel starters als gezinnen moeten betaalbare huur woningen krijgen

Toelichting bij 'Eens'
Aansluiten bij wat nodig is. Moet wel betaalbaar zijn.
Appartementen zou ook handig zijn voor de oudere mens
Betaalbare huur woningen!! De jonge starters hebben veelal een studieschuld etc. En nu door de Corona crisis zijn er ook vele die hun baan verliezen
Bouw niet alleen appartementen of lullige kleine seniorenwoningen die Duiven eerder steeds laten bouwen. Ook ouderen hebben behoefte aan een fatsoenlijke woonruimte met minimaal 2 slaapkamers
De ontwikkeling is nu eenmaal zo.
Dit geld zeker voor starters en bejaarden/ouderen.
Duurzaam woonvormen bij elkaar is ook goed voor de sociale cohesie bevordering
een evenwichtinge mix
Er mogen ook luxe woningen voor ouderen (60 plus) gebouwd worden. Dat zal doorstroming verbeteren.

Er zijn ook eenouder gezinnen denk daar ook aan . Ook die hebben woonruimte nodig. Leg vast dat huizen max 170000 mogen kosten en dat bij verkoop dit de prijs blijft want marktwerking zorgt weer voor hogere prijzen.
gezinswoningen moeten er natuurlijk ook voldoende zijn
Goed voor doorstroming
Hier is een groter tekort aan
Hierdoor zullen er automatisch ook meer 'grote' huizen beschikbaar komen
Ik denk dat hier inderdaad een erg grote vraag naar is. Vooral voor starters
Ik praat nu voor mijn eigen doelgroep (Ouderen). Daar ben ik het binnen onze gemeente mee eens, mits ook betaalbaar.
Je zou moeten kijken of je zodanig kunt bouwen dat je woningen eenvoudig kunt aanpassen aan de behoefte.
maar gooi niet alles op een hoop. Varieer in de wijken en overweeg om oudere wijken (deels) te slopen te gunsten van nieuwbouw.
Maar met ander reden. Ouderen uit gezinswoningen zodat gezinnen in huizen van oudren kunnen trekken. Investeren in ouderen huisvesting dus
Maar niet alleen goedkope woningen, ook duurdere en luxere.
Maar wel betaalbaar om doorstroming uit grotere huizen te bevorderen
nieuwe woningen voor kleine huishoudens.zodat die door kunnen stromen en er woning vrij komen
Nu houdt deze groep de eengezinswoningen bezet. Hier moet een oplossing voor komen.
Ook betaalbare gezinswoningen zijn belangrijk
Starters komen nu ábsoluut niet aan bod. Mijn zoon van 30 jaar staat al 12 jaar ingeschreven en is bij reageren nog nooit bij de eerste 40 terecht gekomen. 12 jaar inschrijving! Is al niet eens meer een jongere!
Waarom geen plek voor tiny huizen op een duurzame manier, goedkoop en geschikt voor alleenstaanden
Wel eerst goed vooronderzoek doen.
Wellicht met mogelijkheid om deze woningen te kunnen uitbreiden naar behoefte.
Zet jongeren en ouderen niet bij elkaar, de behoeftes liggen sterk uiteen. Denk aan harde muziek!
Zie vorige vraag. Maar ook betaalbaar en huur woningen, niet alleen koopappartementen.
Zijn vaak vooral ook starters en doorstromende senioren

Toelichting bij 'Volledig eens'
Bungalows zou fijn zijn met wat grond
De woning moet minstens 2 slaapkamers hebben en gelijkvloers voor ouderen, een tuin en liefst in de kern voor de boodschappen.
Er worden vooral veel vrijstaande en 2onder1 kap koopwoningen gebouwd die voor de starters niet te betalen zijn. Zoals word aangegeven is de starters groep een groeiende groep maar ook de alleen staande ouders is op zoek naar kleine betaalbare woningen
Goed plan.
Heb ik in de vorige vraag ook al aangehaald! En dan nog het verschil in woonlasten t.o.v. de te hoge vrije huur woningen!
ik denk inderdaad dat hier behoefte aan is/komt
In je eentje in dure grote huur of koopwoning , dat kan beter verdeeld
Knarrenhof
Met name betaalbare woningen voor starters die nu thuis moeten blijven wonen omdat de kosten niet te dragen zijn
Modulaire eenheden van hout zou het mooiste zijn.
Moeten wel voldoende ruim zijn, denk hierbij aan rollator of rolstoelgebruik in de woning
Nu niet /nauwelijks te vinden dus zeker een doelgroep om rekening mee te houden
Omdat er voor de jongeren geen woningen beschikbaar zijn trekken veel jongeren weg uit Duiven.
Onze grote woning afstaan voor gezinnen en kleine woning voor ons

Ook gaan mensen steeds vaker uit elkaar en op zichzelf wonen, coouderschap, waardoor deze groep ook groeiende is.
Soms blijven ouderen in grote woningen zitten omdat er geen genoeg betaalbare kleine huurwoningen zijn.
Te veel grote(re) woningen vormt een kosten probleem voor zowel starters en pensionarissen.
Wanneer er voldoende woningen voor 1-2 persoons huishoudens gebouwd worden, komen starters eerder aan een woning en zullen ouderen (60+) ook eerder hun (grote) huis verkopen. Er moeten dan wel 1-2 persoons woningen in meerdere prijsklassen gebouwd worden.
wel is het noodzakelijk dat er voldoende leef ruimte bit dan wel met minder slaapkamers
Wel woningen op de toekomst gericht. Bijvoorbeeld voldoende parkeergelegenheid of eigen oprit. In de toekomst wordt auto's elektrisch. Dan moet je wel de auto bij de deur of in de buurt kunnen parkeren/opladen. Met algemene parkeervoorzieningen is dit lastig.
Wij zoeken naar leeftijdsbestendige woningen. In Duiven en anders er buiten.
Zelf ben ik zoekende naar een woning in Duiven. Woningen tot 200.000 zijn er momenteel nauwelijks. Hierdoor wordt ik gedwongen om naar zevenaar te verhuizen omdat zij een starterslening hebben.
zie mijn eerdere opmerking... de groep singles is groeiend en blijvend... dit zijn in mijn mening juist niet alleen starters en vergrijzende ouderen (zoals jullie in de tekst hebben gezet hierboven). maar gewoon mensen van mijn leeftijd die geen relatie (meer) hebben. Blijven vaak in eensgezinswoning wonen omdat er niks anders is, ook niet wordt gestimuleerd om te verhuizen naar wat kleins... doe geen aannames over deze singles, ga met ze in gesprek!

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
daar waar vraag naar is zou gebouwd moeten worden
Geen idee wat op dit moment de verhuisbewegingen zijn binnen de gemeente en waar ligt de focus van de Woonvisie van onze gemeente. Dit soort informatie kan het Kadaster leveren. Daardoor kan je gerichte keuzes maken ipv op gevoel.
Weer een vraag naar een mening zonder inzicht te geven in de daadwerkelijke verhouding en situatie

Aan kleine tijdelijke woningen (als Tiny Houses) is geen behoefte.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Als deze conclusie op betrouwbaar onderzoek is gefundeerd eens maar denk dat er wel degelijk behoefte is aan tiny houses.
Als student of alleen staande is het toch een prima oplossing
En denk dat dit voor starters een geweldige optie kan zijn.
Er is juist een enorme vraag naar een plek voor deze groep. Zou wel eens de belangrijkste groep kunnen zijn om een plek te kunnen bieden en van te leren
ik denk dat hier juist een groeiende behoefte aan is, bij jongeren, bij singles maar ook bij mensen die bewust bezig zijn met de voetprint die ze achterlaten. Ook deze groep is sterk groeiend. Ik zou er zelf iig best voor open staan. Waarom is een tiny house geen 'permanente woning?'
Ik denk dat je daarmee voor bepaalde tijd lovatie een mooie bestemming kunt geven. Hierdoor kan een groep zoekende hier voor kiezen, is zeker behoefte aan volgens mij
Ik vind het vreemd dat daar in de gemeente Duiven geen behoefte aan is. In andere gemeenten in NL wordt positie gereageerd op deze vorm van wonen. Wellicht heeft de gemeente Duiven niet de kennis in huis voor dit soort woningen, en als je de kennis niet hebt kun je dit ook niet op een goede manier naar buiten brengen. Dit is een perfecte oplossing voor het woon probleem en demontabel. Ik zou zeggen gemeente Duiven een gemiste kans als je hier niet in duik!!
Ik zie niet hoe een tijdelijke woning van invloed kan zijn op geplande permanente woningen. Zeker niet als die op plaatsen staan waar sowieso niet gebouwd gaat worden.
ik zou er graag 1 willen, dan vertrok ik meteen als het betaalbaar is, ook al moet ik er ruimte voor inleveren
Juist is deze nieuwe vorm van wonen passend in deze tijd.
lost het probleem niet op de lange termijn
Mag ook permanent
Tiny house vond ik juist een heel goed idee. Voor (alleenstaande) jongeren; op de plek langs de visserlaan kunnen er zo 2 staan.
Tiny houses zijn een voorbeeld van een betaalbare woning voor een bepaalde doelgroep. Deze “ flexibele woningen “ niet vergeten!
Voor de 1-2 persoonshuishoudens is hier volgens mij genoeg behoefte aan, trekt de jongere generatie aan
Waarom niet? Ik zou hier wel behoefte aan hebben en waarom maar tijdelijk?
Wat een aanname. Juist starters die duurzaamheid, klimaat etc. nastreven wordt vergeten
Wat een vervelende manier van vragen met een negatieve stelling. Hier gaan mensen het voor hun verkeerde antwoord geven
Zeer grondig mee oneens. Wat een bizarre stelling!!!!! Belicht dit onderwerp aub eens positief. Ook volledig passeens in de omgeving van Duiven zuid / biezenkampen/groessenn/ nu

Toelichting bij 'Oneens'
als zeker is dat voor een groep mensen er een woning aankomt binnen een reeele termijn als noodoplossing in een wijk met tiny houses vooral als bij deze mensen de verhuis wens erg g root is en dan bv max 3 jaar er mogen wonen
behoefte wisselt nogal eens, dergelijke huizen zijn snel klaar en verplaatsbaar. dus wel doen
Dat zou eerst moeten worden geïnventariseerd. Wellicht is de behoefte groter dan verwacht en het hoeft zeker niet ten koste te gaan van andere nieuwbouw wanneer sprake is van een tijdelijke benadering.
De moderne, milieubewuste jongeren hebben veelal totaal geen moeite om te wonen in tiny houses
Denk dat er wel degelijk vraag naar is maar niet op grote schaal.
Dit is een kans voor starters
Dit kan een mooie oplossing zijn voor starters die nog sparen en niet meer bij hun ouders willen wonen
Dit moet ook zeker overwogen worden. Speciaal voor 1-2 personen kunnen dit fijne startplekken zijn. En ze nemen relatief weinig ruimte in.
Dit zou een mooi begin voor de jongeren kunnen zijn.
Duiven moet open staan voor nieuwe woon ideeen een mooie locatie is het weiland van de familie Gooris achter de lombokstraat 20 tot 25 Tiny Houses passen o deze plek zeker qua grote style en ruimteprima
Er is toch ook een hoop jeugd die zelfstandig wil wonen maar zet geen jeugd en ouderen bij elkaar
Ga mee met de tijd

HABhuis in Tolkamer beviel prima ! Alles is tijdelijk-zo'n habhuis gaat 20-30 jaar mee (tenminste) en is herbruikbaar
Ik kan me zeker voorstellen dat jongeren dit prima vinden.
ik weet niet of dat zo is. zou onderzocht moeten worden. zou misschien wel tijdelijke oplossing kunnen zijn
Is dat wel eens nagevraagd binnen de gemeente? En er zijn voldoende plekken voor die nu niet benut worden.
Je moet op dit moment alle mogelijkheden benutten om de woningnood voor met name jongeren op te lossen. Dus als het bouwen van Tinyhouses hierbij kan helpen moet je dat oppakken. Dit hoeft absoluut niet ten koste te gaan van de mogelijkheden van permanente woningen. Dit is een drog reden.
Je trekt er juist jongeren mee aan. Erg hip. Zitten dicht bij Arnhem en de verbindingen zijn goed
Je zou veel moeten gaan kijken naar niet uit te bouwen woningen. Bv rug aan rug woningen met Max 2 slaapkamers. Deze kunnen als starterswoning en als oudere woning gebruikt worden. Als een starter gezinsuitbreiding krijgt zal hij moeten verhuizen en blijft die starterswoning op de markt gezien er niet uitgebouwd of een dakkapel op kan. Ideetje?
Lijkt mij prima mogelijkheid om wel te doen !
Mag niet ten koste gaan van permanente bewoning maar dit soort projecten kan wel een tijdelijk probleem oplossen. Dus niets op voorhand uitsluiten.
misschien is dit juist heel geschikt voor jongeren
Misschien is er wel behoefte.
Misschien wel, maar daar heeft een makelaar meer info over
Modulaire (houten) units zou de overbrugging in tijd kunnen faciliteren.
Niet doen...snelle verpaupering.
starters en jongeren kunne wel in tiny houses gaan wonen
Tinywoningen gaan op kosten van de bewoner.
Volgens mij is er wel degelijk behoefte aan. Zou onderzocht moeten worden. Evenals de betreffende lokatie
Voor de korte termijn is dit een mooie oplossing. Na de oorlog waren er noodwoningen in Groessen. Dat kon toen ook al en werkt goed voor de doorstroming.
Vraag me af hoe die mensen uiteindelijk wel een permanente plek krijgen?
Waarom niet goedkope permanente tiny houses. Het is een complete lifestyle en niet bedoeld als tijdelijke oplossing....
Waarom niet? Voor starters kan die een heel mooie opstap zijn
zou het een kans moeten geven, desnoods voor 5/10 jaar en dan bouwen

Toelichting bij 'Neutraal'
Dit zou een leuke tijdelijke betaalbare optie zijn voor starters, als dit sneller gerealiseerd kan worden dan permanente woningbouw.
Geen idee , het onderzoeken waard
Geen idee of hier behoefte aan is
Het duurt lang voordat er permanente woningen zijn. Geen appartementen graag. In tussentijd wel tijdelijke ruimten voor jongeren
Het lost niks op volgens mij. Je mag er misschien 2 jaar in wonen en dan?
Het zou een goede tijdelijke oplossing zijn. Maar niet om vol te stoppen met asiel zoekde mensen. Geef de starters een kans
ik denk dat er wel behoefte is aan tiny houses, maar dit mag niet ten koste gaan van mogelijkheden voor permanente woningen
Ik denk dat er wel vraag naar is maar de groep dusdanig klein is
misschien tijdelijk als tussenoplossing maar alleen wanneer deze woningen dan hergebruikt kunnen worden op andere locaties moet niet teveel geld kosten, maar de wachttijd voor huurhuizen is niet meer reeel in duiven
Misschien wel nodig, paar tiny houses
Tiny house zou je alleen als een soort tijdelijke tussenoplossing kunnen zien (tijdelijk en relatief goedkoop).
Tinyhoyses hoeven niet tijdelijk te zijn , het is een woonvorm waarbij anders gebruik wordt gemaakt van ruimte
Tussen oplossing?
Voor jongeren misschien best een optie. Ook als mensen gaan verhuizen biedt dit tijdelijke woonruimte. Een aantal is niet verkeerd.

Toelichting bij 'Eens'
Aan woonwagen standplaatsen is wel behoefte
Alleen als het ten koste gaat van permanente bewoning. Anders prima
Allemaal tijdelijke oplossingen. Doorpakken naar definitieve oplossingen.
Besteedt het geld beter
Dit mag niet ten koste gaan van de vraag naar woningen voor starters
Er is niks zo permanent als de tijdelijke plannen van de overheid
Geen oplossing voor langer termijn. Dat is een kuil graven en weer dicht gooien
Het is mooi, maar moet wel positief kosten / baten hebben
Is niet een oplossing die Duiven nodig heeft, Duiven heeft een permanente oplossing nodig. Met enorm veel woningen. Er moeten meerdere wijken erbij komen met het oog op de toekomst.
Je gaat toch niet tegenhouden dat men niet tijdelijk in deze woningen gaat wonen
Jullie zeggen zelf dat er veel vraag is naar permanente woningen. Echter is er wel ruimte in de landbouw gebieden. Als daar nog ruimte is kan er een gedeelte vrijgesteld worden voor tiny houses (als dit niet ten koste gaat van de landbouwindustrie).
Permanente goedkopere huurappartementen, zijn betere oplossingen voor starters en doorstromers!

Toelichting bij 'Zeer eens'
Belachelijk idee
Dit moeten jullie echt niet doen. Dikke onzin en tijdverspilling
Domme hype
Er komen voldoende bedrijfs gebouwen leeg te staan die heel goed dienst kunnen doen voor jongeren.
Het is maar een tijdelijke oplossing. Beter is dit structureel op te lossen en daar de tijd in te steken.
Ik ben op zoek naar een tweekapper
Ik vind op deze plekken dan permanente betaalbare huur/koopwoningen moeten komen voor de lange termijn. Door tijdelijke woningen te plaatsen pak je de woningprobleem niet in zijn geheel aan
Ik zou zeggen, reserveer daar apart een gebied voor waar Tiny Houses neergezet kunnen worden. Kan ook buiten de bebouwde kom.
In de praktijk zal je gaan merken dat hier dan heel veel overlast gevende personen in terecht komen
klinkt als een geldverslindend en tijdelijk avontuur.
Maar hoeft toch niet ten koste te gaan van permanente woningbouw: overheid: niet teveel mee bemoeien.
Nee, geen behoefte.
niet doen kapitaal vernietiging
Nu niet juist handelen zorgt voor onrust over 10 jaar
Tiny houses zijn alleen voor een zeer beperkte doelgroep.
weggegooid geld.gaat ten koste van andere bouwplannen
Wel lijkt een tiny house wijkje mij een goed en leuk idee als dit wel permanent is
woningen zijn een permaninte behoefte. Tiny Houses bieden slechts een tijdelijke oplossing en zullen mogelijk het straatbeeld verrommelen.
Zie ik geen toekomst voor.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Dit heb ik niet onderzocht. De gemeente wel neem ik aan.

Gaat de gemeente nog een onderzoek doen?
Geen idee of starters hier behoefte aan hebben. Mischien wel een handige start en dan doorstromen naar permanente woning (eengezins).
lijkt me een onderwerp voor een onderzoek.
Nog niemand over gehoord

Alle nieuwbouw moet energiezuinig zijn en zoveel mogelijk gericht op circulariteit.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
duurzaam is belangrijk voor de volgende generatie
Het moet realistisch zijn en betaalbaar
Het terugverdien model bij de burger is minimaal. Bedrijven die er tussen zitten maken volop winst en de gemeente kan mooie artikelen plaatsen
Het terugverdienen lijkt me een lokkertje,. Energie zuinigheid zou de norm moeten zijn voor de "massa" en dus goedkoper.
Maak nieuwbouw woningen c of b label, starters kunnen dan tenminste een woning kopen of huren en die ook nog eens echt betalen zonder in de schuld te komen. Duurdere woningen om dat er een a++++ label aan zit worden door starters niet sneller gekocht, deze woningen zijn duurder en dus buiten hun bereik.
Ouderen willen een betaalbare woning. Tot terugverdienen gaat bij ouderen niet op. Tot zijn we dood!
Waar wel naar gekeken moet worden hoe dit staat in het kader van huurtoeslag, je zou een andere huurtoeslag moeten hebben voir dit soort woningen

Toelichting bij 'Oneens'
Balans is nodig, er moeten ook betaalbare woningen komen.
Een nieuwbouwwoning die voldoet aan de geldende bouwnorm is meer dan voldoende.
Energie is misschien een populair item in deze tijd maar de woning behoefte is groter. De recycling, warmte en energie visie van de overheid bevat nog veel té onduidelijkheden bovendien werken grote prijsverhogingen de woningmarkt tegen.
Energiezuinig bouwen mag geen verdienmodel zijn
Energiezuinig oké, echter wel mogelijkheden voor waterstof etc als alternatieve energie
Geen extra eisen bovenop de wettelijke regels aub. Zeker geen aansluiting op het warmtenet stimuleren. Daar zijn gebruikers zeker niet financieel gebaat bij.
gewoon op stadsverwarming en geen gas meer in huis
Hogere kosten? Woningen , vooral huur , zijn nu al veel te duur
Hou het betaalbaar, laat de mensen hier zelf voor kijken tijdens de bouw
Ik heb nu ook al lage energielasten. Bovendien ben ik van mening dat het een plicht van de gemeente is om, gezien het steeds maar meer opwarmen van de aarde, om klimaatneutraal te bouwen. De investeringen moeten niet op voorhand al afgeschoven worden op de bewoners.
Ik vind wel dat alle woningen energiezuinig zouden moeten zijn maar deze hoeven niet van recyclebaar materiaal zijn gebouwd. Ook vind ik dat de mensen die in de koopwoningen komen te wonen er inspraak in moeten kunnen hebben. Het betreft immers hun woning waar ze hun eigen geld aan uitgeven
is nu ook al een huis gebouwd in Doesburg met heel veel problemen in en rond het huis
Je kunt veel mensen niet met hogere kosten opzadelen
Men zou moeten streven naar waterstof en minder op circulariteit wat weer leidt tot bio brandstof en betekend dat er bomen moeten worden gerooid. Niet goed voor ons klimaat
Nieuwe huizen moeten ook bereikbaar zijn voor mensen met minder geld. Dat is nu al een probleem op de woningmarkt
Slechts een percentage
Vaak is dit de duurdere oplossing in een markt die voor starters al erg lastig is. Voor woningen in een hoger segment (€300.000+) is het een goed uitgangspunt
Waarom woning extra duur maken??
We hoeven ook hier niet het braafste jongetje van de klas te zijn. Waar is vraag naar!

Toelichting bij 'Neutraal'
Als oudere bewoners heb je niet meer de tijd om de hoge kosten terug te verdienen. Beetje simpel over nagedacht.
Ben voor energeizuinig wonen, maar als je over tijdelijke starterswoningen praat kunnen zij het rendement er niet uithalen, dit kan dan alleen gepaard gaan met een starters subsidie
Dat er iets gedaan wordt aan het energiezuinig bouwen is prima, maar het moet betaalbaar blijven voor jongeren, alleenstaande en ouderen.
dat op termijn terugverdienen valt in de praktijk vaak tegen

De huur en koopwoningen zijn al duur genoeg, meer behoefte aan betaalbare woningen. Misschien met een subsidieregeling
De kosten van energieneutraal bouwen kun je niet op de lagere inkomens afschuiven. Daar kun je overheidssubsidie of Europese subsidie voor gebruiken?
De nieuwe huizen moeten aan de wet en regelgeving voldoen. Vooruitstrevend op energiebesparing lijkt mij niet nodig
De woningen moeten wel te betalen zijn voor een gemiddeld starters inkomen. De zorgmedewerkers die straks voor alle ouderen moeten zorgen, hebben een betaalbare woning nodig. Die verdienen nou eenmaal geen 2x modaal.
Eens; voor koophuizen, mensen die deze maandelijkse lasten kunnen dragen. Oneens: mensen zoals ik; eenouder gezin die vooral maandelijks probeert rond te komen
Energiezuinig prima, binnen de financiële grenen.
energiezuinig? prima idee. Recyclebare materialen? onzinnig. Een huis bouw je niet voor 5 jaar; wie weet wat er over 50 jaar mogelijk is. Zeker als dat ook nog eens extra geld kost.
Hangt van de kosten af!
Het belang nu is het bouwen van woningen. Daar waar mogelijk kan het, maar er is geen prioriteit.
Het is mooi als je voorop kunt lopen. De stijgende kosten moeten de uitvoering echter niet tegenhouden. Lagere maandlasten qua energie zorgen doorgaans niet voor een hogere leencapaciteit.
Het moet voor starters wel te behappen zijn. Iets wat je op de lange termijn terugverdient, kun je bij de start nog niet uitgeven. Als je een laag inkomen hebt, kun je in het begin de hogere kosten niet betalen. Het terugverdienen van de energiekosten komt pas na een paar jaar.
Iedereen moet dan ook deze optie wel kunnen betalen en niet alleen de mensen met een goed gevulde portemonnee.
Ik ben van mening dat het voor iedereen betaalbaar moet blijven.. ook in het nu
Maar als aow met kleine pensioentje red je het niet !
Mijn B labelwoning gebruikt ook niet veel dus terugverdienen , terug waarvan
Niet alle woningen A label B mag ook
Ok het moeten energiezuininge woningen zijn. Dit hoeft echter niet perse A+ label te zijn.
Te goed geïsoleerde woningen zijn ook slecht voor gezondheid.
Volgens mij moet dit de grondhouding zijn. Maar betaalbaar wonen is nu heel belangrijk omdat je anders groepen inwoners uitsluit.
Woningen moeten betaalbaar blijven. Aardgasloos ready kan ook.

Toelichting bij 'Eens'
Als gemeente vind dat er gemeenschap geld gebruikt mag worden voor uitbreiding locaties dan kan gemeente de circularitait betalen voir de speciale woningen. Tevens huurbazen laten eisen zonnepanelen erop isolatie etc
Bereid zijn voor de toekomst prima
bouw zelfvoorzienende huizen
Dus ook tiny houses
Eens dat het energiezuinig moet zijn. Ik vraag me echter af of de huizen dan nog betaalbaar zijn voor de doelgroepen
energiezuinig bouwen
Energiezuinig is de toekomst
Ga niet te revolutionair te werk, de ontwikkeling in energie gaat daarvoor te snel. Mensen worden daardoor teveel financieel onder druk gezet.
Gemeente moet ook minder bedeelden kunnen bedienen
het moet conform de regels zijn
Is een logische oplossing!
Is milieubewust
Lijkt me logisch en of dit veel duurder qua bouw moet zijn vraag ik me af.
maar er moet keuze zijn: er zijn mensen die dit gewoon niet kunnen of willen betalen. De overheid moet wel energiezuinige bewoning stimuleren (met geld of beleid) maar soms kán het gewoon niet.

Maar kosten moeten wel evenredig zijn met terugverdienwaarde tov normale wining
Maar ook niet te duur
Maar wel blijven oppassen dat de lasten draagbaar blijven. Nog hogere prijzen maakt het voor starters weer lastiger om een woning te bemachtigen.
Mag wel energiezuinig en circulair, maar dat heeft ook zijn prijs. Dus tot op zekere hoogte.
Mits de prijs dus niet omhoog gaat. Betreft huur of koopprijs. Dat zou belachelijk zijn want dan kan alsnog de betreffende doelgroep de woning niet betalen.
Niet zolang we bij Fattenfall MOETEN zitten voor stadsverwarming. Monopolie is nooit goed.
Nieuwbouw moet aan de nieuwste eisen voldoen.
Ooit moet het gebeuren, dus waarom niet nu.
Ook hier moet bij de gemeente de nodige kennis aanwezig zijn, zodat men zich niet iets laat vertellen door een projectontwikkelaar
Past in lijn met focus op duurzaamheid

Toelichting bij 'Volledig eens'
Als dit ook voor sociale huur kan dan heel graag.
als je gaat bouwen doe dit dan goed, dit zijn de nieuwe woningen van de toekomst
Als je het op dit moment niet doet ben je ontzettend dom bezig en zal je later alsnog die investeringen moeten doen. En zo maak je 2x kosten en zal de huurder/koper alsnog moeten betalen..
bij de bouw is het goedkoper om dit te installeren dan naderhand
De enige manier om op de toekomst voorbereid te zijn. Maak van Duiven een voorloper en maak huizen energieneutraal of positief!
duurzaamheid is heel belangrijk
Energie neutrale woningen zouden nog beter zijn
Energiezuinig slim wonen is GOEDKOPER als je slim bouwt !!! HABhuis etc.
Er is geen weg terug!!!
Gekeken moet worden naar de maandelijkse woonlasten en niet naar de hogere koopprijs. Ook hypotheekverstrekkers zouden daar meer naar moeten kijken in plaats van alleen inkomen en het maximale leenbedrag op basis van inkomen. De maandlast moet daarin volgens mij leidend zijn.
Het is in deze tijd niet te verkopen om daar geen rekening meer mee te houden.
het moet wel haalbaar zijn, en betaalbaar voor modaal
Hou hiermee ook rekening met het groenbeleid. Zet dus geen hoge bomen voor huizen met zonnepanelen. Dit scheelt een hoop in de opbrengst.
In kader van klimaat zeker waar, ik vraag me alleen af of het dan nog betaalbaar blijft voor starters.
Inclusief warmtepomp, zonnecellen en aansluiting stadsverwarming en adviezen en biodiversiteit in de tuin!
Nieuwbouw moet gericht zijn op energie-neutraal en niet op het gasnet worden aangesloten!
Uiteraard. Bouwbesluit moet gewoon gevolg worden.
we hebben maar een aarde en daar moeten we zuiniger op zijn, ook beginnen met een beton verbod in de tuin
We moeten ook aan het milieu denken.
zeker moet men hier op inhaken.
Zeker, woning staat er voor minimaal 50jaar.... Dus maximale eeuit halen voor minimale milieu last

De gemeente moet woningeigenaren actiever informeren en stimuleren hun woningen energiezuiniger te maken.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Als inwoner van de gemeente zit ik niet te wachten op reclame of aandringent gedrag van de gemeente. De terugverdien tijd is mij te lang en de ontwikkeling van energiebesparende producten zoals een waterpomp en zonnepanelen zijn nog in volle gang. Ik wacht liever tot de i vestering lager is en het rendament hoger.
De meeste mensen zijn alleen “groen” als ze er financieel beter van je worden.
Gebeurt al gedeeltelijk
Geef geld ipv aanmoediging. Ik heb gewoon 't geld niet en zit gehuurd dus ms kunnen ze de woningbouw eens verplichten..
Kosten van het stimuleren uitgeven aan subsidie voor woningeigenaren. Adviezen van de ambtenaren werken niet, subsidie wel.
Veel mensen kunnen dit helaas niet betalen omdat het heel veel geld kost om de woningen energie zuiniger te maken. Het duurt ook relatief lang voordat je deze dure investering weer terug hebt verdient

Toelichting bij 'Oneens'
Dat wordt nu al gedaan, is voldoende
De gemeente zou meer subsidies moeten geven
De meeste mensen die ik ken, hebben hier geen budget voor.
Eerst maar eens de focus leggen op wat echt belangrijk is, huizen bouwen.
Eigen verantwoording
Financiele prikkel is vaak voldoende
Ik heb weleens geinformeerd bij jullie voor uitbereiding stadswarmte. Kreeg ik een antwoord we ziijn daar niet bezig. Nu intussen nieuw ketel. Dus heb ik geen interesse meer.
Inwoners weten dat maar hebben niet altijd de financiële mogelijkheden om dit te doen. Ondersteuning projecten lijkt meer op te leveren.
Is niet rendabel, kwalitatief goede huizen bouwen is belangrijker
Lagere lasten? De aandeel houders moeten verdienen. Dus kosten worden links of rechts om verhaald op de eind gebruiker
Mensen die al een hoge huur hebben zullen dit niet graag doen.
Mensen moeten inzien dat het milieu het belangrijkste is een niet de verdiensten in geldt
Waarom moeten zij zich in de schulden steken om hun huis zuiniger te maken? De zekerheid van het terug verdienen wordt bepaald door geel veel factoren.
Wordt al voldoende gedaan
Zou dat helpen?

Toelichting bij 'Neutraal'
A. Je moet het geld ervoor hebben en b. Duiven is door de stadsverwarming al grotendeels energiezuinig
Als die info op waarheid berust en niet gesponsord is.
Als je geld hebt kun je investeren, niet iedereen kan dat
Dat hangt af van de kosten. Er moet wel een redelijke verhouding zijn tussen kosten en rendement en terugverdientijd.
De gemeente informeert al en de woningeigenaren hebben zelf ook een verantwoordelijkheid.
De terug verdien tijd is voor sommige woning veel te lang. Ik denk dat bepaalde subsidie hierbij wel helpen.
Denk dat dat nu goed gebeurd. Ook met de optie dat je 70 euro terug kan krijgen wordt er genoeg aan gedaan
Dit wordt via de media al genoeg gecommuniceerd.
Er moet zoveel gebeuren. Ik heb zonnepanelen, heb plannen voor isolatie. Maar dan moeten andere dingen blijven liggen bijv. Zuinigere of elektronische auto gaat dan niet spaarpot raak een keer leeg
Geld blijft altijd een probleem

Gemeente is al redelijk goed bezig
Het energie label zou van invloed moeten zijn op de woz. Hoe lager, des meer je betaald.
Het grootste deel in het woningbestand van Duiven is t.g.v. de groeifunctie destijds maximaal 40 jaar oud.
Je kan zover gaan als portemonnee van een eigenaar
Ouderen gebruiken al minder energie. De lasten zijn dus al lager. Relatief gaat ze dat meer geld kosten.
Svp niet van die domme prijsvragen en cheques meer.
Volgens mij gebeurt dat al voldoende
Waarom alleen voor woningeigenaren? Mensen die huren zouden misschien ook wel in een energiezuinige woning willen wonen en zo lagere energiekosten hebben.
Wordt al genoeg gedaan. Misschien de verhuurders zoals Vivare. Particuliere schaffen massaal al zonnepanelen aan en wij zitten al op stadsverwarming, maar schaft Vivare ook zonnepanelen aan op bestaande woningen?

Toelichting bij 'Eens'
Belangrijk topic in de wereld
Bij voorkeur advies op maat. Geen standaard oplossingen zoals spouwmuurisolatie, vloerisolatie etc. Bij veel oude woningen in de gemeente is dat niet zomaar toepasbaar.
Duidelijker zijn wanneer de Eltensesstraat eindelijk een keer wordt aangesloten op stadsverwarming! De straten rondom zijn allemaal al jaren aangesloten op stadsverwarming. Wij zitten nog met gas en een oude ketel die bijna aan vervanging toe is.
een actievere gemeente kan dit ook zelf stimuleren
En dan niet teveel bureaucratisch geneuzel
En waterafvoer afkoppelen van riool. En stenen eruit en planten erin. De temperatuur moet Dalen!
gebeurt al
Geef de jeugd ook een (veilige) toekomst
Gemeente moet duidelijk per wijk aangeven wat beleid is. Vooral op gebied van aardgasvrij maken van wijken. Duidelijkheidvoor bewoners is van belang. Ook al is g maar dat ze nog 10jaar aan het aardgas blijven bijv.
Goede informatie geven, niet door commerciële bedrijven, direct of indirect.
Hebben wij inmiddels ook gedaan, en helpt duidelijk!
Hier moet zeker meer informatie over komen.
Ik denk dat dit al wel bekend is
Ik zou wel erg nieuwsgierig zijn naar dat terugverdienen. Daar twijfel ik nogal aan.
Ivm met relatief lage energiekosten worden de kosten niet volledig terugverdiend met aanpassingen. Er wordt ook terugverdiend door een tragere klimaatverandering.
Kan d.m.v. subsidies/regelingen. Voor mij minder van toepassing momenteel. Ben nog woning zoekende.
kan dit uit eigen ervaring beamen
Maar dan moet je wel het geld hebben. Leven is al duur zat.
Maar het accent dient te liggen op woningen die nu NIET energiezuinig zijn. Daar valt de meeste winst te behalen.
Maar misschien is ook wel een stimulans nodig, bv. hogere WOZ voor woningen die niet energiezuinig zijn.
Maar niet iedereen heeft daar de financiële middelen voor.
Maar ook ondersteunen met subsidies en partners verzamelen die niet alleen voor winst gaan.
Maar ook subsidie moet hierbij geboden worden ter stimulering.
maar ook vivare stimuleren aangezien lage inkomens veel huren zitten zij in woningen waar het energie label steeds slechter van word
Maar zonder verplichtingen! Want dat kan eigenaren in financiële problemen brengen.
Mits het terugverdienmodel klopt
moeilijk, stel het zelf steeds uit

nu is er een brief gekomen dat we 70 euro mogen uitgeven, super, maar het is belangrijk dat mensen ook zelf geld uitgeven aan verduurzaming, met zijn allen zorgen we voor een beter klimaat en een toekomst voor onze kinderen
Nu lijkt het vooral nog een mode woord. Maar wat het nu precies inhoudt en wat het kan opleveren zou best in Jip i&Janneke taal uitgelegd mogen worden.
Ook dit is niet voor iedereen financieel haalbaar.
ook in dit thema worden veel aannames gedaan en gaat veel onjuiste info de wereld over. Er is ook weinig tot geen kennis over subsidies etc.. dus ja: meer energie in steken!
Tot nu toe lijkt de gemeente haar bewoners niet echt te informeren na de mogelijkheden.
Vaak weten huiseigenaren helemaal niet wat er mogelijk is en welke subsidies er mogelijk zijn. En misschien via de gemeente een laagdrempelige lening met lage rente
Volgens mij is de gemeente hier al goed mee bezig.
Voor zover het niet leidt tot een lastenverzwaring.
Vooral interessant Mbt koopwoningen
Vooral woningbezitters van huizen van ver voor 1990.
Wat weggegooid geld is, dat je papieren reclames ontvangt over zonnepanelen terwijl die al 8 jaar op je dak liggen.
word al gedaan

Toelichting bij 'Volledig eens'
Actie met 70 euro korting is leuk. Subsidie voor zonnecellen / warmte pomp en een project als “steenbreek (regio Nijmegen) tbv meer biodiversiteit zou zeer welkom zijn
Al is gemma al goed bezig!
belangrijk voor de toekomst
Daardoor is warmte/energie productie voor meer huishoudens dan nu toereikend. Effiecienter
Dan is het ieder zijn of haar keuze .. dat lijkt me een goede benadering
Dat doen we maaar ..... steeds als het 1 jan is geweest gaat alles om hoog maar pensioen en aow stagneert !!!
De overheid moet eerst duidelijk maken wat de toekomst wordt voor de energievoorziening. Er zijn nog teveel openeinden om een gerichte keuze te maken.
Financiële prikkel is belangrijk
Goede informatie en voorlichting maken het verschil.
Ik denk hierbij aan stimulering op basis van persoonlijk advies, goedkope leningen of garant staan voor hypotheken met energiebesparende maatregelen.
Maar luisteren dan ook naar de inwoners als het gaat aanpassingen die nodig zijn in het groenbeleid.
moet natuurlijk wel budget voor zijn

Starters en jongeren met een laag inkomen moeten bij de nieuwbouw van koopwoningen door de gemeente geholpen worden.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Dat leidt alleen maar tot speculatie en snelle winstneming. Niet doen dus want dat is gedoemd te mislukken.
Dit moet dan weer betaald worden door mensen met een meer normaal inkomen.
Dit moet vanuit de overheid geregeld worden, niet door de gemeente.
Een woning kopen o.b.v. je inkomen.
Fraude gevoelig
Het zorgt ervoor dat de prijzen alleen maar hoger worden omdat je met hezelfde budget meer kan kopen. zie rapport EIB
Iedereen is gelijk dus als je een woning niet kan betalen is het je eigen schuld en ga je maar sparen
Laar ze ervoor sparen. Moest in mijn begintijd ook.
Ook aan ouderen dient de overheid tegemoet te komen om een doorstroming op de woningmarkt te bewerkstelligen !
van korting op grondkosten wordt niet geprofiteerd

Toelichting bij 'Oneens'
alleen als er een boete op komt te staan bij verkoop binnen een bepaalde tijd en anders maar meer huur woningen laten bouwen
Bouw nou eens betaalbare woningen. Een aannemer hoeft echt geen drie ton op elk gebouwd huis te verdienen.
Dit moet door de landelijke overheid worden geregeld.(denk aan afschaffen overdrachtsbelasting)
dit zou niet moeten kunnen bij KOOPwoningen. Gemeentegeld is gemeenschapsgeld. Het is meer een zaak voor hypotheekverstrekkers (Banken)
Door huurwoningen te realiseren met betaalbare huur, kunnen ze zelf sparen alvorens te kopen
Gaat ten koste van de begroting daardoor er op andere zaken moet worden bezuinigd
Grondprijzen moeten gewoon reeel zijn en geen woekerprijzen
Huidige overheidsmaatregelen zijn al voldoende, geen overdrachtsbelasting etc
Hulp is goed, maar er zijn ook ‘oudere’ doelgroepen die hulp kunnen gebruiken bij aankoop door verschillende redenen (baanverlies, ziekte bijv). Waarom zou er onderscheid worden gemaakt obv leeftijd?
Ik denk niet dat koopwoningen geschikt zijn voor medeburgers met een structureel laag inkomen.
Ik geef de voorkeur aan een (renteloze) lening die naar draagkracht wordt terugbetaald en volledig bij verkoop vh huis.
ik vind overigens wel dat er voorrang gegeven kan worden aan starters/jongeren, maar ook weer binnen bepaalde gestelde beleidsgrenzen
Is een taak van het Rijk. De zogenaamde premiewoningen, een subsidie met al dan niet een stukje terug te betalen extra lening.
Is inkomenspositie en hoort absoluut niet thuis bij een gemeente.
Lastige kwestie
Niet alleen starters en jongeren zitten te wachten op woningen
Niet perse met subsidies maar door bijvoorbeeld voldoende “goedkope” woningen te bouwen.
Ook starters met een middeninkomen en alleenstaande jongeren moeten hiervoor in aanmerking komen.
Voorrang aan alle starters
Waarom is de grondprijs úberhaupt zo hoog. Typisch Nederlands om zo duur mogelijk te verkopen en vervolgens te subsidiëren. Bied grond en huur- cq. koophuizen tegen een redelijke prijs aan.ke
Waarom? Starters willen tegenwoordig allemaal gelijk groot huis. Bouw dan huizen die betaalbaar zijn
Ze moeten leren sparen. Help ze daar mee
Zorgen voor evenwichtig aanbod. De rest is markt.

Toelichting bij 'Neutraal'
Alleen als er bij een hoog winst percentage ook een verdeelsleutel wordt gehanteerd bij verkoop. Zo profiteer de hele gemeente er can en niet op individueel niveau
Bij weinig geld kom je toch terug op de tiny houses. Prima oplossing eventueel tijdelijk
Dat kan, maar als er creatiever met panden om wordt gegaan is dat misschien niet nodig.
Dat verschilt per persoon. Dus moeilijk zeggen
Dit moeten dan wel woningen zoals eerder beschreven dus niet uit te bouwen zijn.
En dan wel een beding dat verbiedt door te verkopen voor een aantal jaar!
er zijn ook ouderen met een kleine portemonnee die kleiner willen gaan wonen
geeft problemen met personen die net ietsmeer verdienen, waardoor je ongelijkheid creert
geen idee, sommige jongeren willen ook meteen voor een dubbeltje op de eerste rang zitten. Beginnen met (bijna) niks is ook goed :) Als je dit doet moet er wel een soort van inkomenstoets zijn denk ik .. beetje stom als een kind van een miljonair een bijdrage kan krijgen..
Iedereen heeft een woningprobleem
Iedereen moet een kans krijgen
Iedereen zou gelijke kansen moeten hebben. Dat zou het uitgangspunt moeten zijn. Een jongere die meer verdient, huurt/koopt anders een gezinswoning die eigenlijk te groot is.
Ik vermoed dat hunkering naar bezit in de traditionele zin aan het verdwijnen is en mogelijkheid tot gebruik belangrijker wordt.
Ik zou meer pleiten voor een starterslening zodat jonge starters makkelijker een (bestaande) woning kunnen kopen.
Ligt eraan. Waardoor hebben deze jongeren een laag inkomen? Ik heb zelf hard gewerkt om een huis te kunnen kopen, ik had ook wel korting willen hebben. Als er goed onderzoek wordt gedaan naar de redenen erachter ben ik voor.
moet er wel perspectief zijn dat het geld weer teruggaat naar de gemeente
Niet alleen starters en jongeren. Ook gezinnen willen kunnen doorstromen naar een (nieuwe) woning, maar hebben ook gezinskosten. Blijven dus op goedkope locatie, waar anders jongeren of starters terecht kunnen.
Of goedkopere lenen via ov met hulp van gemeente. Er zijn nl me Er mensen met krappe beurs die ook willen verhuizen
Ook hier geldt een inkomensafhankelijkheid. Dat kan voor jongeren en ouderen gelden. Jongeren groeien door in salaris en ouderen niet.
Prima als de gemeente korting gaat geven, maar ik hoop dat niet terug te zien in de heffing van de ozb die in de afgelopen en 5 jaar al met de helft gestegen in
Starterslening e.d akkoord, alleen ook anderen dan jongeren kunnen een laag inkomen hebben
Voorrang voor deze groep lijkt mij oneerlijk. Een starters kan in verhouding meer verdienen dan iemand die al jaren op zoek is. Huizen voor starters komen vanzelf vrij als er wordt gebouwd voor doorstromers, die verkopen dan hun eigen huis zodra ze zelf een groter huis kunnen kopen. Starterslening is wel een mooie optie voor de Gemeente Duiven

Toelichting bij 'Eens'
Als daar duidelijke regels en afspraken over gemaakt zijn liefst via een contract of ander document Het moet duidelijk zijn dat zij die gebruik maken van deze regeling te aller tijden de gemeente als eerste terug moet betalen bij falen of misbruik
anders is het niet te doen voor starters de prijzen stijgen zo extreem hard
anders komen deze nooit aan de beurt.
Belangrijker is wellicht om hoe dan ook te voorkomen dat “investeerders” dergelijke (te verhuren) huizen opkopen. Dat geldt ook voor familie (ouders etc) die in geval van een laag inkomen dan bijspringen.
Bij financiele hulp van de gemeente ook bedingen dat winst bij verkoop can de woning ook weer deels teruggaat naar de gemeente.
Bij huurwoningen wel
Bijvoorbeeld door een spaarsysteem, zoals in de vorige eeuw in Duitsland gedaan werd! De Bausparkasse!
Dit zou niet alleen bij koopwoningen moeten zijn. Met een laag inkomen kan de hypotheeklast een probleem zijn. Beter huurwoningen in een lagere prijsklasse.
Een hypotheek moet niet alleen mogelijk zijn voor mensen die niet een riant inkomen hebben, hier mag de gemeente best bij helpen.
En alleen voor starters en jongeren uit de gemeente Duiven
het is nu voor bijna niemand meer betaalbaar om te huren of te kopen, alleen voor de elite en dat past dan wel weer bij Duiven

Het lukt als een alleenstaande met een normaal salaris niet eens om een hypotheek te krijgen. Misschien kan de gemeente daar iets in betekenen. 9 van de 10 keer zijn ze met een koopwoning goedkoper uit dan met een huurwoning, maar krijgen ze de hypotheek niet rond.
in de 80e jaren had je toch ook dat de gemeente subsidie verstrekte bij het kopen van een woning
Jongeren met lage inkomens kunnen geen huis kopen...
Kijk ook haar jongeren die geen recht hebben op huurtoeslag en te weinig verdienen voor betaalbare particuliere huur
Maar niet d.m.v. giften, tenzij het als kettingbeding wordt opgenomen. Zo blijft de woning ook bij verkoop een starterswoning.
Maar ook aan senioren
Maar verplicht bij doorverkopen lage prijs behouden blijft
Maar wel kijken of het betaalbaar blijft op den duur ,en niet dat de samenleving hiervoor moet opdraaien.
Misschien dat de gemeente dit ook kan doen voor huurwoningen? Zelf huurwoningen bouwen.
misschien kunnen er weer premie woningen komen
onze woning was een premiewoning, gedurende de eerste 10 jaar werd jaarlijks een bedrag uitgekeerd door de overheid
Ook hier weer kijken naar de maandlasten en niet direct naar inkmen. Korting op de grondkosten moeten uiteindelijk wel terug betaald worden als de woning later met overwaarde wordt verkocht. Voorrang geven ben ik niet voor omdat er ook veel andere schrijnende gevallen zijn van ouderen of gescheiden mensen die ook graag een woning willen en die nu niet niet kunnen krijgen. Dat is nog veel erger omdat deze mensen vaak nergens heen kunnen en jongeren toch al een onderdak hebben.
Ook sterkers verdienen de mogelijkheid om zelfstandig te wonen met betaalbare woning
voor hen is een tiny house ook goed
Vroeger werden starters ook wel geholpen door premie A of B woningen.
Waarom alleen starters? Ook ouderen met een een kleiner budget zijn zeker geinteresseerd in korting op grondkosten, zodat ze een kleiner huis kunnen bouwen.
Wat betreft de voorrangsregeling: Als singel is het nog moeilijker dan een stel met 2 lage inkomens.
Wel met goede beperkende verkoopvoorwaarden niet dat ze winst maken
Zolang er maar een zelf woonverplichting is.
Zolang het de gemeente geen geld kost, lijkt dit een mooi streven om deze doelgroep te helpen.

Toelichting bij 'Volledig eens'
Bv premie A woning als 40 jaar geleden
Daar moeten beperkingen aan zitten. Het wonen zou veel goedkoper moeten worden.
De woningmarkt is al krap en door als starter met een lager inkomen en met studieschuld een huis te vinden is een bijna onmogelijk verhaal
Deze jongeren hebben anders zo ontzettend weinig kans
Die achterlijke regel bij toewijzing (langst op laatste adres gewoond) moet van tafel!
Door woningnood is de markt volledig doorgeschoten, hulp aan jongeren en starters noodzakelijk.
Er zijn weinig starterswoningen
Heel erg eens!!! Duiven vergrijst, en er zouden zoooveel starters willen wonen
Helemaal mee eens. Ik heb een modaal/boven modaal inkomen. Het valt alsnog echt tegen wat je bij de bank aan hypotheek kan krijgen. En dan moet je ook nog eigen geld hebben. Dus als starters/jongeren geholpen kunnen worden dan zou dat echt een uitkomst zijn. Daarnaast krijg je er ook veel voor terug te denken de economie, behoud van inwoners (geen leegloop), etc.
Maar dan wel voor Duivense jongeren!!
Maar dat betekend ook dat meer vermogende daarvoor NÓÓIT in aanmerking mogen kom.
maar geen bank spelen met hoge rentes
Maar ook met bv sociale huurwoningen makkelijker toegankelijk te maken.
Momenteel onmogelijk voor 1 persoons starter.

Niet alleen zeggen maar ook DOEN
Ook voor doorstromers en ouderen!
Toen ik in 1969 mijn eerste huis kocht kon ik gebruik maken van een toenmalige gemeentegarantie.
Vooral voor jeugd uit gemeente
Wel afspraken maken over verkoop en termijnen van terugbetalen bij winst.
Zou mooi zijn .. iedereen een kans

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Geen idee
Ik ben van mening dat er dan overlast zou kunnen ontstaan door de jongeren die in deze woningen gaan wonen.
wij hebben zoiets naast ons wonen en hebben er alleen problemen mee gehad, de laatste jaren gelukkig niet meer

Het toestaan van kamerbewoning is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Dan gaan er ongewenste situaties ontstaan.
Dit leidt tot scheefgroei op de huizenmarkt. Woningen worden door investeerders opgekocht en gesplitst in huurkamers. Handhaving van eventuele regels is zo goed als onmogelijk en het aanbieden van dergelijke woonvormen werkt verloedering in de hand.
Dit wordt misbruikt door werkgevers voor gastarbeiders. Nu ook door particuliere verhuurders.
Dit zorgt voor meer buren overlast
Geen behoefte aan huisjesmelkers.
Geen kamerbewoning, dit geeft alleen maar extra overlast. In ieder geval niet in normale gezinswoningen!
Hoe kan het als kamerbewoning niet is toegestaan er naast ons 1,5 jaar meerdere personen in een huis hebben gewoond?
Ik ben het hier enkel mee eens als de gemeente participeert en het niet door huisjesmelkers gebeurt
kamerbewoning zet de deur open voor illegale kamerverhuur oa voor arbeidsmigranten
leid tot huisjesmelkers
lijkt me onwenselijk
Moet er niet aan denken een huis vol met jongeren naast me te hebben
Nee, geen goede optie. Er staan voldoende kantoorpanden leeg om deze om te bouwen.
Niet te controleren op te veel! Nu al moeilijk bij arbeidsmigranten met alle gevolgen van dien. Mogelijk max 1 per woning!
Nog meer buitenlandse auto's?
out of the box denken en innovatief
Waarschijnlijk zijn de goedkopere wijken dan de dupe, dit terwijl ouders met jonge kinderen dan tussen deze doelgroep komen te zitten wat niet wenselijk is
werkt speculatie in de hand en worden er woningen opgekocht door huisjes melkers
Zorg voor kleine betaalbare woningen.

Toelichting bij 'Oneens'
Bij voldoende bouw zou dit overbodig moeten zijn Maak liever van leegstaande gebouwen woonruimtes Denk hierbij aan winkelruimte kantootpanden enz.
daar zijn de meeste huizen niet geschikt voor. ik wil niet een vreemde in mijn badkamer
Dit lost de woningnood niet op en die is schreinend
Dit lost het probleem van te weinig woningen niet op.
Dit zorgt voor onrust in de buurt, net als bij gast arbeiders. Zoals bij ons!
Er ontstaan huisjesmelkers
Het is niet voor niets illegaal. Niet toestaan.
Het is te moeilijk te controleren en zal naar verwachting juist veel overlast gaan opleveren
Het is wel een oplossing, maar airbnb taferelen moet je zien te voorkomen in een dorp als Duiven
Huisjesmelkers en Engelse toestanden niet hier in duiven 16 in een woning
ik ben bang voor uitbuiting: veel migranten in kleine woning
Ik ben van mening dat er dan overlast zou kunnen ontstaan door de jongeren die in deze woningen gaan wonen.
Ik zie er het nut niet van in.
In een gemeente als Duiven is toestaan van kamerbewoning een brevet van onvermogen voor de gemeente.
Is een dorp geen grote stad

Is niet de oplossing
Kamerbewoning is geen oplossing voor woningnood. Dan kunnen jongeren net zo goed thuis blijven wonen, dan hebben ze meer ruimte en kunnen ze geld (be)sparen om een gewone woning te huren of kopen. Er worden als gevolg van de schaarste op dit moment in de grote steden woekerprijzen gevraagd voor kamers.
Maak geen pensions van huizen
Maar meer dat we het niet moeten toestaan voorwaarden zijn immers wel goed
meeste huizen zijn daarvoor niet geschikt
Niet aan beginnen
Niet aan beginnen. Dit werkt meer overlast in de hand. Doordat er bijvoorbeeld meerdere arbeiders in woningen worden geplaatst etc.
Te weinig toezicht op het uitbuiten van deze doelgroep
We zijn als Duiven een dorp en geen stad
wij hebben zoiets naast ons wonen en hebben er alleen problemen mee gehad, de laatste jaren gelukkig niet meer
Zie de grote steden, kamerverhuur zorgt ook voor veel vervelende situaties/woonomstandigheden. En een vertoorde prijs/lkwaliteitverhouding.

Toelichting bij 'Neutraal'
Dat is een optie
Dit zou ik zo houden zoals het nu is.
Geen mening
Geen mening over
Hieraan moet zeker een voorwaarde worden gesteld óók t.a.v. hoogte verhuurprijs
Ik denk niet dat hier in duiven veel vraag naar is. Zou onderzocht moeten worden
Ik heb geen idee of dat op dit moment in Duiven een oplossing zou bieden. Dat zie ik eerder als oplossing in steden zoals Arnhem en Nijmegen met als voorwaarde dat huren laag genoeg blijven en “huisjesmelken” wordt tegen gegaan.
Kan een oplossing zijn, mogelijkheid mag er komen.
met zo min mogelijk overlast
Moet heel goed geregeld zijn als dit meer wordt.
Snap niet wat dit is
Strenge voorwaarden en handhaven om problemen te voorkomen.
Voor een dorp is zo'n beleid minder urgent tenzij Duiven zich nu al als een buitenwijk van Arnhem beschouwd.
Weet niet of dat zal bijdragen
Zitten toch veel haken en ogen aan
Zo lang als er goede begeleiding en handhaving op zit. En niet weer de zogenoemde ‘Polen huizen’ ontstaan.

Toelichting bij 'Eens'
Alleen voor jongeren en spoedzoekers door bij maximale woonduur voor zo'n object. Zeker niet voor arbeidsmigranten
Als er vraag naar is dan toestaan
Als het huis zich ervoor leent
Als het maar geen Polen woning wordt
als hier vraag naar is en er ook een aanbod is, doen!
Als men keuze heeft, waarom niet. Maar het moet geen gedwongen keuze zijn, omdat er te weinig woonruimte is bijvoorbeeld.
Beter gecontroleerd dan illegaal
Daarnaast zou je ook de mogelijkheid van zorg units voor ouderen kunnen meenemen. Hierdoor kunnen ouderen ook gemakkelijker bij hun kinderen kunnen wonen.

De kamet moet dan wel een minimaal oppervlak hebben en geheel zijn ingeicht met alle voorzieningen. Wel maximaal 1 per woning....
denk wel dat het beter is hier grip en zicht op te krijgen door het uit het illegale circuit te halen, maar anderzijds moet er wel continue aandacht zijn dat dit niet tot verloedering en overlast gaat leiden.
Geen maximum per straat: dat is een oneerlijk beleid. Verder moet er een mximum worden gesteld op de huurprijs van een kamer!
Gezien de hoge huurprijzen zou het mooi als je legaal een woning kunt huren met een vriend of vriendin zonder dat je hiermee een relatie hebt.
Goed handhaven
Goed idee! Vooral voor gezinnen die kamers "over" hebben door bijvoorbeeld uit huis gaande kinderen
Helpt mee om de woningtekorten op te lossen
Kamerverhuur mag volgens mij ook niet vanuit de hypotheek, regels van de bank.
Kamerverhuur moet toch ook mogelijk zijn!
Maar dan alleen door iemand bij je in te laten wonen. Niet door huisjesmelkers dr kans te geven een woning volledig door anderen te laten bewonen.
Maar met strikte regelgeving en toezicht om overlast en misbruik hiervan tegen te gaan. Ook moet het geen overlast geven voor buren.
Maximaal 1 persoon extra per woning en beperking aantal woningen in de straat.
Mits er toezicht en registratie is vanuit de gemeente
Pas wel op dat het geen studenten dorp wordt
Toezicht vanuit gemeente onontbeerlijk. Werken met vergunning o.i.d. Geen wildgroei.
Wanneer er een Max. per woning wordt aangegeven lijkt me dat prima kunnen
wel concrete regelingen en controle/handhaving van de regels
Wel goede afspraken nodig
wel met hele duidelijke voorwaarden en niet onbelangrijk controle
Wij hebben voor onze dochter en haar vriend onze garage verbouwd, ook omdat ze geen woonruimte kunnen vinden. En ondanks dat onze dochter hier zelfstandig woont, kan ze geen uitwonende beurs aanvragen omdat er door de gemeente geen toevoeging op ons huis kan worden afgegeven.
Wonder strikte voorwaarden en strenge handhaving.
Zeker in geval van urgentie, denk aan scheidingen

Toelichting bij 'Volledig eens'
Flexibele woonvormen zullen moet inspelen op flexibele en veranderende vraag. Denk hierbij ook aan mantelzorg / kangaroo woningen.
Ik zou dit per wijk regelen
Kan ook ouderen in staat stellen langer in hun huis te blijven als ze dat willen
Tja, waarom zo strak aan regels houden. Wil iemand ergens op kamers, prima toch.
Vooral voor de jongeren zoals omschreven in de vorige vraag is dit een uirkomst
Waarom elkaar niet helpen in tijden van te korte woningruimte. Als iemand ruimte wil delen lost dit toch een probleem op? Dit zou standaart moeten zijn in dr maatschappij.
Zo krijg je net als de grote steden dat grote bedrijven hier alleen maar huizen gaan kopen om volledig studenten in te zetten met het enige doel: winst. Dit moet de gemeente en haar bewoners niet willen. Mede door dit soort bedrijven gaat de huizenmarkt kapot.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Geen idee
mag nooit tot overlast leiden in een straat/wijk
Wat is kamer bewoning?

Het toestaan van friendscontracten is de oplossing voor de huisvestingsvraag van jongeren en spoedzoekers.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Behoefte is aan normale huurders, die of alleen of een relatie hebben. Geen losse vriendschappen. Dit soort contracten worden in de praktijk door mensen in de gemeente naar eigen richting uitgelegd. In Duiven gaat dit niet werken.
En toen kregen de vrienden ruzie. Wie is er dan verantwoordelijk voor de huur?
Geen toekomst
Juridische status zorgt voor heel veel nadelen huurder en weer een uitgelezen kans voor huisjesmelkers
out of the box denken en innovatief
Zijn de woningen en buurten niet geschikt voor.

Toelichting bij 'Oneens'
Dit kan in de hand werken dat er teveel gastarbeiders in een huis komen te wonen
Geeft helaas ook ruimte voor malversaties.
Geluidsoverlast ed
Groot gevaar overlast
Hierdoor volgt clustervorming, wat weer de kans op overlast vergroot.
Hiermee kweek je wildgroei en dat moeten we zeker voorkomen en wat te denken aan mogelijke overlast!
Ik denk dat dit alleen maar problemen gaat geven
Jongeren naast een gezin metv2 jonge kinderen. Wat gebeurt er dan ....ruzies etc...
kan snel uit de hand lopen
Kan tot overlast lijden.
Nemen de plek voor een gezin in.
Pas op dat je geen Pool hotelletjes krijgt
Werkt volgens mij oneigenlijk gebruik in de hand

Toelichting bij 'Neutraal'
Afspraken maken, hoeveel personen mogen er wonen en staan er op contract?
Als deze vorm een oplossing biedt zie ik er geen probleem in.
Dat ken ik niet
Dit kan ook voor veel overlast gaan zorgen
Dit moet wel juridisch goed geregeld zijn en dit zou ook niet zo maar mogelijk moeten zijn dit ook om huisjesmelkers tegen te gaan
moet geen bende worden, met alleen jeugd, waar de politie elke keer naar toe moet om de orde te handhaven.
Moeten ze zelf weten
Over;last in de buurt is iets om goed over na te denken.
samenlevingscontracten ed is oke.
weet niet of dit een geod plan is.Wat als vrienden geen vrienden meer zijn?
Wie voelt zich dan verantwoordelijk voor de directe netheid rond de woning. Bijvoorbeeld de tuin.
wie zorgt voor goede regeling?
Zo lang als daar afspraken over gemaakt worden, begeleiding op zit en gehandhaafd wordt waar nodig.

Zolang er geen overlast op welke manier dan ook ontstaat voor omwonenden.

Toelichting bij 'Eens'
Dat zou voor veel jongeren zeker een optie zijn.
De meettijd verandert er volgens mij niet door. Inwoning is een mogelijkheid, maar de inwoner heeft meer risico zonder contract.
Dergelijke oplossing dient voor de relatief korte termijn te zijn. Men moet uitzicht op doorstroming hebben.
dit vind ik dus zo'n geweldige nieuwe denk richting die aansluit bij de huidige maatschappij. Doen! waarom mag ik wel samenwonen met een zus, broer of moeder of partner, maar niet met een vriend?
Gemeente moet meegaan in de ontwikkelingen. Ook hier registratie en toezicht
gezien het woningtekort, doen, maar hang hier dan wel duidelijke contracten aan die bij een notaris ondertekend moeten worden
Goed idee
Helpt mee de woningtekorten te bestrijden
Hoe een relatie eruit ziet gaat overheid niets aan. Als drie mensen samen in een huis willen wonen voor bepaalde tijd is dat-in principe-prima !
Ik zou er dan wel een maximum aantal personen aan koppelen. Anders wordt het kamers vullen met alle gevolgen van dien
Maar bij 3 waarschuwingen van overlast aan de buurt uit huis en wijk zetten.
Maar dan alleen voor inwoners die ook al echt bv 10 jr in de gemeente staan ingeschreven.
Maar dergelijke oplossing moeten niet geclusterd worden maar zou in een sociaal gemixte bewoners samenstelling eventueel kunnen
maar wat gebeurt er als de vriendschap word beëindigt en dit ook sneller toestaan voor kinderen en ouders
Maar wel met duidelijke afspraken/ richtlijnen
Met goede afspraken en een waterdicht huurcontract
Mits er netjes met huis en tuin wordt omgegaan
Mooie idee
Mooie tussen oplossing ook voor scheef wonen
niet doen
Onder voorwaarde dat er geen toename van overlast is voor de buurt
Onder voorwaarden, evt met consequenties
Prima idee bij koophuizen maar zonder nhg
samenwonen mag ook
Vaak de enige optie voor jonge mensen..
Waarom mogen 2 partners wel samen een woning huren en 2 vrienden niet? Ook partners gaan regelmatig uit elkaar.
Waarom niet. In steden gebeurt dit ook.
Wel onder de juiste voorwaarden, en niet dat het soort van tijdelijke studentenhuizen worden die overlast veroorzaken
Zo kan bestaande beschikbare woonruimte zo efficiënt mogelijk worden ingezet.

Toelichting bij 'Volledig eens'
Arnhem is vaak erg prijzig. Duiven heeft een eigen station en alles is dichtbij. Waarom zouden we dit niet toestaan?
Het moet wel echt om vrienden/vriendinnen gaan, geen geronselde praktijken
Ik zie niet waarom een groep mensen op een gezamenlijk contract geen huis zouden kunnen kopen of huren!
Is een makkelijke oplossing!
Je kunt er beter zicht op hebben en de huizen door de gemeente verdelen.

Je moet kunnen samenwonen met wie jij wilt.
Kan ik mij voorstellen
Lijkt mij een goede oplossing voor jongeren.
mits hier goede controle op is, is dit prima oplossing. Er zijn tegenwoordig veel alleenstaanden (jongeren) die inhun eentje geen geschikte woonruimte kunnen vinden. dit zou een mooie oplossing zijn.
Ook hier weer veel overheidsbemoeienis die tijd en geld kost en alleen maar blokkerend werkt. Principe goed regelen en dan gewoon doen.
Sommige mensen hebben niet voldoende inkomen om zelf een huis te huren, dit lijkt mij de perfecte oplossing.
Super idee! Denk dat er veel jongeren zo geholpen zijn.
Waarom wel een stel en geen vrienden? Je kunt de kosten delen en hebt voor 2 personen nog maar 1 woning nodig?
Wel goede afspraken over de normen en waarden die in een buurt gelden. Bijvoorbeeld geluidsoverlast etc.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Geen idee
Ik weet niet of hier veel vraag naar is in Duiven. Hoor hier niemand over
weet niet hoe dat werkt
Zie niet dat friendscontractenvoor meer fysieke woonruimte kan zorgen.

Het aandeel sociale huurwoningen in de nieuwbouw is te klein en moet groter worden.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Ben ik geen voorstander van
Blijkbaar wordt er niet gekeken naar de personen die een sociale huurwoning krijgen toegewezen bijv. verslaafden in een kinderrijke buurt of waar meer oudere wonen? Geeft te veel overlast waar niet op wordt gehandhaafd.
Eerst de doorstroming maar eens regelen en uitvoeren
Het is vaak goedkoper om een hypotheek te nemen dan een huis te huren. Zorg voor huizen die rond de 170.000 euro kost. Dit kunnen best veel mensen die werken namelijk lenen. En dus is het veel goedkoper dan huur want dan bouw je niks op.
Starters komen nooit voor een sociale huurwoning in aanmerking. Dit gezien de lange wachtrijen bij woningbouw.

Toelichting bij 'Oneens'
De doelgroep die hier net bovenzit heeft ook moeite ondervinden van woningen. Komen niet in aanmerking voor sociale huurwoning, maar particuliere huur is weer veel te duur. Deze doelgroep vist vaak achter het net.
Denk dat de vraag naar koopwoningen groter is dan naar huurwoningen. Mensen zijn goedkoper af met een koopwoning dan een huurwoning
denk ik eerder dat het voor lagere inkomens mogelijk moet zijn om een huis te kopen
Die mensen moet je niet te veel in 1 buurt laten wonen liever mixen in wat duurdere wijken
Dit wordt al voldoende gedaan
Een woning kopen is vaak goedkoper dan huren op basis van maanlast. Hypotheekverstrekkers moeten daar naar kijken waardoor een koopwoning voor een groetere groep bereikbaar is.
Er moet een goede mix van diverse woningsoorten zijn. Anders dreigt verpaupering en probleemwijken.
Gewoon betaalbare koopwoningen voor starter denk dat er meer mensen zijn die tussen wal en schip vallen
Naar mijn idee moeten er wel meer sociale huurwoningen bijkomen alleen denk ik dat de focus nu moet liggen op starters en doorstromers.
Sociale woningbouw is overbodig. een kwestie van maken van keuzes door bewoners. met de huidige lage hypotheek rente is huren duur.

Toelichting bij 'Neutraal'
Door deze vragen merk ik dat er erg veel vraag is naar woningen. Hebben jullie een grafiek met de hoeveelheid vraag wat er nu is en wat de verwachtingen zijn voor de toekomst? Is dit allemaal niet te combineren?
Er mag beter onderzoek gedaan worden naar of iets echt urgent is. Weet uit ervaring van dichtbij dat geregeld de urgentieverklaring niet klopt. Misbruik zoveel mogelijk voorkomen.
Er moet voor iedere doelgroep een passend aanbod beschikbaar zijn.
Er moet voornamelijk gecontroleerd worden dat als een eensgezinswoning verhuurd wordt, dit ook aan een gezin is en niet een 1 of 2 persoons huishouden
er moet wel mogelijkheid zijn tot, maar er zou dan geïnventariseerd moeten worden
Geen idee hoe groot dit aandeel nu is. Moet in verhouding staan tot de rest van de nieuwbouw.
hangt heel erg af van het % in een wijk. We weten dat straten met sociale woningbouw ook vaak de "overlast" straten zijn.
Heb ik geen informatie over
Heb ik geen inzicht in
Ik heb daar geen ervaring mee, ik krijg het gevoel dat buurten verloederen.
ik heb geen overzicht, maar als dat aantal groeit lijkt het me handig om het aan te passen
Ik ken de aantallen niet, dus kan daar geen oordeel over vellen. (Goedkope) nieuwbouw kan leiden tot meer doorstroming waardoor sociale huurwoningen beschikbaar komen.
je moet bouwen voor de behoefte als dat blijkt uit onderzoeken
Nogmaals: het woning probleem is van alle doelgroepen, gelijke kansen.

Ook hiervoor is een evenwichtig en eerlijk beleid noodzakelijk. Iedereen heeft het recht op een passende woning.
Weet ik niet
Weet ik niet
Wel eens dat er genoeg sociale huurwoningen komen
Zorg voor een goede spreiding zodat de wijken bewoonbaar blijven en er geen ghetto's gecreerd worden.
zorgen voor doorstroming
Zou meer verdeeld kunnen worden. Dus gevarieerde wijken en met de mensen samen kijken naar leefbaarheid in de wijk.

Toelichting bij 'Eens'

Als er niet vooraf adequaat geregeerd wordt ontstaat dus een situatie dat mensen aangewezen zijn op sociale huur. Als vooraf verbetering geen haalbaar doel is in de gemeente dan zal hier dit de prijs zijn
Eens, maar wel in evenredigheid met duurdere en ander soort woningen.
En mix van verschillend aanbod is belangrijk daar hoort deze categorie ook bij. Wel diverse wijken maken i.v.m. Sociale cohesie tussen inwoners groepen.
Er moet voor elke doelgroep iets zijn
Ja dit zeker nodig. Er zitten nu jongeren in de seniorenwoningen en zo houden daar woningen bezet die eigenlijk voor een andere leeftijdsgroep is die nu blijven zitten in de eengezinswoningen. Zo krijg je ook geen doorstroming
Jongeren moeten ergens beginnen. En niet iedereen kan gelijk een huis kopen.
Maar 2 mensen of 1 persoon in een gezinswoning dat kanngewoon niet
Maar dan ook kleinere woningen (bijv met 2 slaapkamers)
Maar geef niet altijd mensen met problemen voorrang! Dat gebeurt te vaak
Maar kijk dan ook eens naar de scheefwoners
Maar laat een woningbouw corporatie a.u.b. niet de stedenbouwkundige uitvoering mede bepalen zoals in Kloosterkamp gebeurd is.
Ook hiervoor: Duivenaren eerst
Voor elke beurs woonkplezier
Wel als dit naar eigen bevolking gaat niet naar urgentie immigranten

Toelichting bij 'Volledig eens'

Bouw niet alleen voor tesla families
Dat is volgens mij al jaren een feit
De overheid moet stoppen met het innen van belasting van de coöperaties zodat zij meer geld ter beschikking hebben om deze sociale huurwoningen te bouwen.
denk dat dit echt voldoet aan een behoefte... en ja dat mag ook in 'mijn back yard' :) We zijn een samenleving... dus voor iedereen een plek en een dak boven het hoofd.
En betaalbaar! Voor jeugd en ouderen!
Er wordt teveel gebouwd voor de hogere inkomens terwijl de grootste groep woningzoekenden middenklasse is.
Hard nodig
Het tekort aan betaalbare sociale huurwoningen is ronduit misdadig !!!!
Iedereen heeft recht op een dak boven zijn hoofd.
Ik heb jaar moeten wachten en heb uiteindelijk op 1 woning kunnen reageren.. Maar woningbouw propt gezin met 3 kinderen in dezelfde woning als ik heb. Dus ligt ook een grotere verantwoordelijkheid bij woningbouw
Ik kan een boek van 100 pagina's schrijven over schrijnende situaties die ontstaan in Duiven door het tekort aan sociale huurwoningen. Er is zoveel vraag!
Ik vind dat er te veel en te dure woningen worden gebouwd. Ik ben dus ook van mening dat er inderdaad meer van deze sociale huurwoningen moeten worden gebouwd

in duiven kom je gewoon niet aan een huurwoning ik heb zelf in een rotsituatie gezeten, scheiden, 8 jaar aan punten hebben en niet weg kunnen omdat je by far niet genoeg jaren ingeschreven staat

kunnen mensen die niet kunnen kopen toch een volwaardige woning betrekken

maar betaalbaar huur

Maar dan wel betaalbare huurwoningen.

Mensen leven langer, jongeren krijgen geen woning die betaalbaar voor hun is en zij wonen veel langer bij hun ouders thuis.

nog een keer: bouw nou betaalbare woningen.

Prioriteit 1, jarenlang geen sociale huurwoningen gebouwd.

Projectontwikkelaars willen wel bouwen maar liever geen sociale huur, het gaat hun om het geld niet de mens en de behoefte

Verhuur van woningen moet weer exclusief door woningcorporaties gedaan worden. Verbied de particuliere verhuur.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'

Geen idee

Op nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum mag hoger dan 4 lagen worden gebouwd.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Als in het centrum appartementen gebouwd gaan worden dan zal ik zeker weten gaan verhuizen. Het is al heel druk in het centrum en ik heb als inwoner geen trek in appartementen tegenover mijn voordeur.
Denk aan de buurt! Dat is absoluut niet iets waar ze tegenaan willen kijken
denk aan het uitzicht van bestaande woningen en het dorpsgezicht
Dit is nog steeds een dorp.
Duiven is een dorp, geen stad. Flats passen er niet.
Duiven moet dorp met laagbouw blijven, er wordt al genoeg verpest
Duiven moet wel een "dorp" blijven
gaat ten koste van dorpse karakter
Gaat ten koste van karakter vam het dorp.
Gaat teveel ten koste van het dorpskarakter
Geen hoogbouw in centrum
Het centrum van Duiven heeft met haar nieuwbouw al té veel stedelijke uitstraling waarmee het dorps karakter daar al volledig weg is
Het dorpse aanzicht wordt daardoor verpest. De huidige inwoners van Duiven zijn hier niet voor niets komen wonen. Hoge gebouwen horen niet in een dorp thuis.
Hierdoor gaat het dorpse weg en het ziet er niet uit, zo'n hoog flatgebouw
Hoogbouw kan prima op de plakse weide dit is binnen loopafstand van de Kern van Duiven plus hier is nog geen woningbouw die kunnen klagen
Hou het landelijk voor zover nog mogenlijk. De lucht in doen ze maar in de grote steden. Tis of verder lopen, fietsen, met de auto of ergens anders gaan wonen.
In centrum (remigiusplein) ligt een grasveld. Het is zonde om daar woningen te bouwen. Woningbouw aldaar maakt het horeca plein een stuk minder aantrekkelijk. Zorg voor juiste speelvoorzieningen, zodat kinderen daar kunnen spelen, terwi de ouders genieten op het horeca plein. Helaas denkt een projectontwikkelaar daar niet aan. En de gemeente dus ook niet, want die krijgt hier geld voor
Moet je niet willen in kleine kernen.
Nergens voor nodig, voorkeur voor uitbreidingslocaties, er is al zo weinig groen in het centrum. Als je een bruisend centrum wilt wat de gemeente met de mond beleid dan moet je zorgen dat er activiteiten in het centrum gehouden kunnen worden zonder dat bewoners gaan klagen over overlast.
Nieuwbouwlocaties in de buurt van het centrum liggen vaak in dicht bewoonde ruimte. Door meer hoogbouw gaat kwaliteit van de leefomgeving naar beneden.
onacceptabel, de kern van het oude Duiven is dan voor eens en altijd verdwenen. Dit kan je dan ook nooit meer terug draaien
out of the box denken en innovatief
Past niet in dorpse karakter van de gemeente
Past niet in Duiven
Past niet in het beeld van het dorpse karakter
Past niet in het huidige plaatje
Vervuiling van de omgeving
We zijn een dorp en geen stad. Maximaal drie lagen, moet ruim voldoende zijn.
Woongenot van ieder wordt hiermee beschadigd
Zeker niet in het centrum!!!
Zet mensen niet gevangen in hoogbouw. In een dorp horen mensen gewoon direct naar buiten te kunnen lopen.

Toelichting bij 'Oneens'
4 lagen is de max

Bij hogere bouw onstaat er een vervelend beeld, dit past niet inde gemeente Duive n

daar is het dorp te klein voor

dat ziet er in deze 'platte' gemeente niet uit, beeld is ook belangrijk

Duiven is een dorp en het dorpse karakter moet behouden blijven.

Duiven is een dorp, geen stad. Graag zo houden.

Duiven moet zijn landelijke uitstraling behouden een ook zijn sfeer. Het is tenslotte een dorp

Hangt er vanaf wat het doel is. Worden er dan huldigde woningzoekenden je geholpen, of worden er (met alle respect) alleen extra asielzoekers geplaatst en boven de huidige zoekers nog steeds zoeken??

Het dorpse karakter moet behouden blijven en daar past hoogbouw van 4+ niet bij.

Hoger dan 4 neemt ook zonlicht weg, en zonlicht is heel belangrijk voor een gezellig horeca centrum.

Horizon vervuiling

Ik vind dat er nog genoeg ruimte is voor uitbreiding zonder de hoogte in te gaan. Duiven is een relatief klein dorp waar iedereen relatief dicht bij voorzieningen woont

In het centrum moet mijn inziens laag blijven, we zijn geen stad.. eventueel van het centrum af kan er hoger gebouwd worden. Ik vond het ook prachtig dat het CCOG weg was, de kerk was prachtig in het zicht. De Lidl is daar nu en de rest is onbemand, dat is zonde.

Lijkt me niet wenselijk voor Duiven.

Max 3. Moet wel een beetje dorps blijven

Niet in de buurt van het centrum, buiten de centrumring wel

past niet bij het dorp

Past niet in Duiven

Rekening moet worden gehouden met het karakter van de gemeente . Hoogbouw past hier niet in

We leven in een landelijke omgeving en daar past hoogbouw niet bij

Wordt dan wel erg stedelijk

Zonde van het centrumbeeld. Nu nog redelijk dorps: mooier om dat zo te houden en juist de breedte van het dorp te pakken

Toelichting bij 'Neutraal'

Denk niet dat het centrum zich hier voor leent. Wordt donker en grauw met veel hoogbouw. Vriendelijke karakter zal verdwijnen.

Ik heb hoogtevrees dus de hoogte in is voor mij absoluut geen optie maar wel voor anderen

Met lift!

Zolang de zonnige looproutes en terrassen blijven.

Zolang het maar past bij het centrum

Zolang het niet anderen dwars gaat zitten bij uitzicht en dergelijke

Toelichting bij 'Eens'

Afhankelijk van de lokatie natuurlijk en Max 6 woonlagen

Als daar vraag naar is....waarom niet

als dit inpasbaar is in de omgeving

Bovendien wordt de inkomensgrens voor sociale woningbouw verhoogd en komt er dus nog met vraag.

Dat dit niet eerder is gedaan.

De groeiende vraag hiernaar pleit voor deze optie

denk dat duiven te groot wordt om dit niet te doen, de nood is te hoog, het inwoners aantal loopt maar op, wanneer Duiven zorgt voor zoveel industrie en werkgelegenheid moeten we misschien meer richting een stad gaan denken.

Gaat het niet in de breedte, dan maar in de hoogte.
Ik wil graag in een vrijstaand huis tegenover twee cafe's en een restaurant wonen. Soms is niet alles mogelijk wat je graag wilt, groei op en wen daar aan.
Ik zie hier geen bezwaar tegen, maar heb wel een voorkeur om dat buiten het centrum te doen.
In overleg met reeds aanwezige omwonenden. Je zult immers maar een groot gedeelte van de dag in de schaduw van een nieuwe flatwoning komen te zitten
Lijkt me logisch, ook om de m2 prijs betaalbaar te houden zijn flats cq appartementen een goede oplossing. Kijk maar eens in alle grote steden....
Maar niet te hoog
Maar wel beperken tot 6 lagen
Maar wel in overeenstemming met de omgeving. Niet een wolkenkrabber
Meer woningen dus dan maar op elkaar
Meer woonruimte in en om het centrum
Mi. Past dat bij een centrum.
Mits daar ook vraag naar is
Smaakvolle architectuur svp
versterkt ook het centrum
zie eerdere opmerking. laten we eens afstappen van die 'spastische' reacties dat hoogbouw lelijk is en dat we dat niet willen. Prachtig gebruik juist van de beschikbare m2.
Zorg wel dat overige woningen geen last hebben. Door bijvoorbeeld aan de rand vd wijkeen complex 6 hoog te zetten

Toelichting bij 'Volledig eens'
Als er maar liften en ontsnappingsroutes zijn, bij calimiteiten.
Bouw paar grote appartementen
Dat appartementen complex op dat grasveld lekker hoog maken. Even hoog als de ogtend nu is. En dan huizen van rondt de 170.000 euro. Mooie aanwinst voor duiven en zo houd je de jongeren ook in duiven. We zijn tenslotte een van de weinig gemeentes in de Liemers waar de aantallen naar beneden gaan.
De hoogte in gaan hoeft niet per definitie lelijker of minder groen te zijn.
Dergelijke hoogbouw zou voor ouderen geschikt zijn indien voorzien van de noodzakelijke voorzieningen. Afstand tot centrum voor ouderen van belang.
Duiven is Arnhem ZuidOost zou bij Arnhem gevoegd moeten worden...pseudozelfstandig die alles bij de regio neerlegt
Geen torens maar wat hoger is prima. Grond is schaars in NL
in het centrum wonen daar kies je voor
mag ook wel gebeuren op sommige randen van het dorp
Mag zelfs hoger misschien een markpoint voor de omgeving
Tussen de 2 candea’s mag t ook. Ruimte zat.
Waarom vasthouden aan laagbouw? Kijk naar high park arnhem. Kwalitiatief hoogwaardige appartementen, die veel opleveren.
Zou zeker schelen!

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
zolang de omwoneneden er niet te veel last van hebben en niet tegen een muur aankijken

Er staan voldoende goedkope koopwoningen in de gemeente.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
350.000 is ons budget, en kunnen hier al een tijd echt niet mee uit de voeten in duiven
Aantal woningen onder de 200.000 is in Duiven zeer klein
bekijk het aanbod op funda en je weet genoeg,om te janken
Bouw voor lagere inkomens. Die zitten echt in de knel.
Denk dat je juist meer goedkope woningen moet bouwen voor de nieuwe mensen. En woningen van de 350000+ zodat de mensen uit het middensigment kunnen doorschuiven dit is nu namelijk niet mogelijk.
en daarnaast duurdere huursegment
Er zijn geen goedkope woningen op de markt. Mensen blijven fijn zitten met lage lasten. Daarom goedkope woningen er bij bouwen
Juist rond de 100.000 en 150.000
Krijgen starters weer geen kans
Moet je ook wel kunnenbetalen
Ook nog onder de 2 ton bouwen
Probeer als starter en alleenstaand maar eens een betaalbare woning in Duiven te kopen. Vrijwel onmogelijk.
Te weinig kwalitatief aanbod in het goedkope segment
Te weinig woning in dit segment en ja dus bouwen in het segment 200K - 350K. In verhouding meer tussen de 200K en 250K bouwen
toevoeging: waarom niet bouwen in laag segment voor starters? Tot 200.000?
Totaal niet. Wij hebben een huis gekocht als starter, maar willen doorstromen omdat wij nu een gezin van 4 zijn. Dit is echter onbegonnen zaak. Het is onbetaalbaar voor jonge gezinnen zonder veel eigen vermogen om door te stromen.
volgens mij zijn er niet heel veel woningen te koop onder de euro 200.000
Waar staan woningen onder de €200.000?
woningen zijn nu al te duur voor de starters

Toelichting bij 'Oneens'
Breder probleem
De huizenprijzen zijn nu al erg hoog. Goedkopere woningen zijn niet goedkoop meer
De woningmarkt is op dit moment onbetaalbaar voor iedereen tot en met de middenklasse. Bouwen van huizen tot 250.000 is ook hard nodig.
De woningnood betreft vooral mensen met een lager inkomen, dus daar moet voor gebouwd worden.
Dit zal men niet ervaren apps stimulans om te verhuizen
Ee staan te weinig goedkope woningen te koop!
Er is gebrek aan dergelijke woningen, stelling is derhalve onjuist.
Er staat bijna niets te koop, in welke range dan ook.
er worden veel te veel duurdere woningen en appartementen gebouwd
Er zijn bijna geen woningen onder de 200.000 euro beschikbaar in deze gemeente. Vooral bouwen in het middensegment lost het startersprobleem niet op.
Er zijn weinig huizen onder de € 200.000,00 te koop
Goedkoper
Hier worden starters niet mee geholpen. Zoals eerder gezegd is een gezonde balans tussen doelgroepen belangrijk.
hypotheken verandereb, wel mogen huren voor veel geld maar geen hypotheek kunnen krijgen voor veel minder

Ik vind dat deze stelling deels klopt. Er wordt nu alleen voor dit segment gebouwd. Ik vind dat er ook meer woningen van het goedkopere segment gebouwd moeten worden om zo de woningkrapte goed aan te pakken

Is hoofdzakelijk aantrekkelijk voor buitenstaanders

Juist onder 200000 is behoefte. Doorstroming heb je niet in de hand

Met huidige strengere hypotheek regelingen is niet voor iedereen een huis vanaf 2 ton te kopen.

Middensegment vanaf 170.000 tot 300.000 zou een betere doorstroming bieden want mensen die in een huurhuis zitten en het liefst een koophuis willen kunnen wel de huur betalen maar komen niet in aanmerking voor een hypotheek omdat hun inkomen te laag is maar zouden in theorie prima een huis kunnen kopen omdat het maandbedrag gelijk ligt met de huurprijs.

Mijn idee is dat er meer midden/duurdere koopwoningen zijn

Onder de twee ton is in uw beleving misschien goedkoop, maar is dat voor een starter zeker niet. Die moeten dan nog langer wachten op de doorstroming. We willen die jongeren nu toch in duiven houden.

Ook onder de 200.000. Aan bestaande huizen onder de 200.000 moet vaak zoveel gebeuren dat je uiteindelijk in het middensegment uitkomt

Prijzen liggen te hoog waarbij de gemeente ook een aandeel heeft. Woz. Marktwerking is geen stabiele factor dus de gemeente zou niet naar waarde maar behoefte moeten kijken de rest zou voor de commerciële sector moeten zijn

Te weinig goedkope woningen

Te weinig goedkope woningen. Wat u hier het middensegment noemt is in Duiven al de ondergrens. Wijs mij nog maar eens een woning aan van minder dan 2 ton. Hahag

Tussen 200.000- 350.000 is tegenwoordig goedkoop koopsegment. Voor doorstromingen zouden er huizen tussen de 300.000-450.000 gebouwd moeten worden

tussen 200.000 en 300.000 dat zijn op dit moment de goedkope woningen. daar onder is hooguit een klein appartement of een uitgeleefde woning te vinden

Vanaf 175000 lijkt mij een betere prijs voor starters gezien er altijd veel kosten bij komen

Veel mensen hebben door de corona crisis financiële problemen.

Volgens mij staan er niet veel goedkope woningen in de Gemeente. Tenminste niet voor een starter. Boven de 200.000 is dan best veel geld. Ik denk dat je enerzijds goedkoop moet bouwen voor de starters (150-250) en anderzijds voor de doorstromers (250-450).

Volgens mij staan maar weinig goedkope koopwoningen te koop in Duiven

Voor een starter is dit te veel geld, helemaal als je alleen iets wilt kopen.

Vooral onder de 200.000 zijn er te weinig woningen. Zeker ook een tekort aan betaalbare seniorenwoningen

Waaruit blijkt dat mensen willen doorstromen als ze ergens met veel plezier wonen.

Wij kunnen een maximale hypotheek van 320k bekostigen. Maar omdat we in dat segment maximaal moeten lenen en de maandlasten dan zo schandalig hoog worden is het niet meer verantwoord wonen. Woning en grond prijzen zijn opgeblazen. Investeren in dergelijke dure woningen is de bubbel voeden, en wie lost het peobleem op als die bubbel barst?

Zo goedkoop is dat niet ! Voor alleenstaanden onbetaalbaar

Zoals al gesteld meer bouwen in het goedkope segment

Toelichting bij 'Neutraal'

Als het inderdaad tot die reactie leidt is het een mooie oplossing, maar door goedkope koopwoningen bij te bouwen, heb je die direct beschikbaar voor de mensen die geen hypotheek van € 200K+ kunnen krijgen.

Beneden deze vraagprijs is er al bijna niets dus dit heeft geen zin

Goedkoop word toch weer duur door de markt. Wat in 2010 175000 was tussen woning is nu 200000 tussen woning. Dus nu bouwen 200000 is straks 250000 dus weer zelfde probleem

Heb geen idee hoe dit werkt

Het tekort aan huurwoningen toont dat daar nood zit: wat is het gemiddelde budget van de inwoner?

Ik kom weer terug op mijn evenwichtig en eerlijk beleid

Ik weet niet of ik zou willen verhuizen. Fijn buurt mooie omgeving. Waarom verhuizen?

In de huidige markt zijn dat rijwoningen / hoekwoningen. Ik denk dat Duiven ook behoeft heeft aan twee-kappers en vrijstaande woningen, dus het zou tot 500kEUR moeten gaan.

Kan.. maar je kunt ook omdenken.. er zijn al voldoende tussensegment huizen

Nogmaals, waar is het meeste vraag naar?
Ook goedkopere kleine woningen bouwen. Tussen de €100.000,00 en €200.000,00
Zo werkt dat niet altijd. Dat doorstromen zit at complexer in elkaar.
Zorg voor een goede balans op basis van de behoefte. Als doorstroming zorgt voor meer beschikbaarheid van goedkope woningen is dat prima.

Toelichting bij 'Eens'
350.00 vind ik niet meer echt middensegment
Als men duurdere woningen bouwt, komt de doorstroom ook vanzelf.
Dat creëert door stroom en kansen voor 2 verdieners
Dit is je grootste doelgroep. Zoek je een woning in deze dan heb je vaak veel concurrentie. Reageren tig mensen op, gevolg bieden, gevolg prijzen schieten weer omhoog. Mensen met kleinste budget d doen weer niet mee. De hoogste inkomens hebben weer meeste kansen.
Duiven heeft al aardig veel nieuwbouw en bestaande bouw boven 500.000 euro
Dure woningen zijn er de laatste jaren al genoeg bij gebouwd.
Gezien de huidige markt zijn er in alle segmenten een tekort.
Ik zou denken dat die grens iets hoger ligt, bv tussen 250k en 400k
Investeren seniorenwoningen zodat doorstroom op gang komt.
Maar zeker ook in het hogere segment
Ook deze cijfers ken ik niet. Ik heb het idee dat er inderdaad veel goedkope woningen in Duiven staan, niet in de dorpskernen. Iets duurdere woningen doen ook iets met de leefbaarheid. Hoewel een vitale wijk bestaat uit een mix.
Tussen 200/350K is goedkoop !!!! (bizarre vraag !!!)
Vergeet alleen niet dat mensen uit een 350K woning ook willen doorstromen op een gegeven moment.
Vooral het midden- en hogere segment niet vergeten. zo hou je Duiven gemengd.
Zo goedkoop mogelijk!

Toelichting bij 'Volledig eens'
Dat is ook het segment voor de modale man
Doorstroom op tweekappers al dan niet vrije kavels gewenst
En navenant goedkopere huurappartementen aanbieden, gezien de enorme verschillen in woonlasten tussen koophuis en huurappartementen!
Ik zit zelf in deze categorie, mijn huis komt op de markt als ik door kan stromen naar één tweekapper
In deze categorie staan nauwelijks huizen te koop, terwijl de meeste mensen dit juist als budget hebben. Hier moet snel verandering in komen. Er moeten snel honderden woningen bijkomen.
Jullie maken hierbij alleen een verkeerde inschatting van het middensegment. Ik ben zelf op zoek naar een huis voor het midden segment en deze huizen starten bij ongeveer 300k, niet bij 200k zoals jullie aangeven. Dat zij nog vooroorlogse prijzen.
Maar dan meer 200 dan 350!
nog een keer: bouw nou eens betaalbare woningen. € 350.000 is best veel geld.
Word onmogelijk anders om te kopen

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
moeten ook oppassen dat we dan niet te goedkoop worden voor mensen van buiten de regio
Onder de 200000 blijven lijkt mij het beste om uit de woningimpasse te komen en het voor iedereen mogelijk te maken om een huis te kopen.
Voor ons niet van toepassing

Tijdelijke huurcontracten zijn onderdeel van de oplossing voor de huisvesting van mensen die snel een woning nodig hebben.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Dan worden die huizen niet netjes gehouden en zeker de voortuinen niet; vreselijk gezicht
Huurders hebben weinig geld om een woning op te knappen. Als er veel tijdelijke contracten zijn, gaat een huurder een woning niet aangenaam maken, wetende dat ze er weer uitmoeten, dat is weggegooid geld. Zo krijg je verloedering in buurten en wijken
jullie gebruiken ze kennelijk niet, ik had zo hard een woning nodig en moest ondanks alles bij mijn ex blijven met een jonge dochter.
out of the box denken en innovatief
Voor ramo scenarios als brand of een onveilige/onbewoonbare situatie van iemand, kan ik dit als oplossing zien. Voor mensen met relatie problemen zeker niet. Men gaat tegenwoordig al scheiden als de partner een scheet onder de lakens laat. Laat men eerst maar een nadenken over de relatie voordat er woonruimte beschikbaar wordt gesteld.

Toelichting bij 'Oneens'
40% gaat scheiden. Dat valt mi niet op te vangen met tijdelijke contracten. Particulier, valt er veelal en woning te huren voor saneert het tijdelijk zal zijn
Als er voldoende woningen zijn, kan men definiëren wonen. Als we dit hier in het dorp toestaan, moeten we ook spoorzoekers van buiten ons dorp toelaten, en dat lijkt me niet de bedoeling. Laten we eerst maar eens zorgen dat we onze jongeren hier houden.
Als je geen urgentie hebt, kom je bijna niet aan een woning. Tenzij je +30 jaar staat ingeschreven bij een woningbouwcorporatie
Bouw meer betaalbare woningen ! Gemeente is er niet alleen voor rijke vvd-fascisten...
Dan zijn ze tijdelijk geholpen, en moeten na dat contract opnieuw op zoek
Denk niet dat dit werkt
Deze rol ligt bij de woningcorporatie en niet bij de gemeente. Gezien de gemeente beperkt tot geen vastgoed heeft. Je moet natuurlijk wel de juiste afspraken maken met de woningcorporaties.
Drijven alleen de prijzen op, landelijke wetgeving hiertegen op komst.
En dan na een tijdje weet op straat staan?
en wat als het na de contractperiode nog steeds nood is, dan als dakloze eindigen, zoals meer dan 40.000 Nederlanders, die geregisytreerd staan???
Geen tijdelijke maar vaste contracten.
Ook dit gaat problemen opleveren

Toelichting bij 'Neutraal'
alleen zinvol als er zicht is op doorstroming naar een andere woning binnen de gestelde termijn
als dat wettelijk kan
Als de balans maar juist is
als ik een relatieprobleem krijg met mijn ouders, krijg ik ook niet met voorranf
Bij calamiteit zeg ik ja, bij relatieproblemen nee. Dan moet je tegenwoordig wel veel van dat soort woningen vrijgeven.
Dan moet er wel doorstroming mogelijk zijn
Dan zou dat in beperkte mate kunnen gebeuren waarbij goed moet worden toegezien op doorstroming en niet een permanente bewoning voor onbepaalde tijd.
Eens als het gaat om mensen in een overmachtsituatie, niet eens als het gaat om mensen in een situatie die voorkomen had kunnen worden of het gevolg zijn van hun eigen beslissing.
En wat gebeurt er dan na het tijdelijke?
Goed bewaken of spoed ook daadwerkelijk spoed is en hier 1 lijn in trekken.
Ik zou aanbevelen jullie te richten op de koophuizen.
In geval van een calamiteit oké, in geval van relatieproblemen niet.

Kan effect niet overzien, tijdelijk huurcontracten kunnen huurdersbescherming aantasten
Ligt aan de situatie
Ramp ja. Relatieproblemen nee.
Wat houd dit precies in?
Wat is tijdelijk?
Wat is tijdelijk? En waar gaat dan een tijdelijk geplaatst iemand naar toe, bij afloop van die gedefinieerde tijdelijkheid? Is erdan plotseling wel ruimte?

Toelichting bij 'Eens'

Als dat helpt, waarom niet?
Als het niet de spuigaten uitloopt
Binnen 5 jr verplicht doorstromen bij nieuwe casussen
Die mensen blijven ook graag in hun gemeente, zeker in die situatie
Door deze mensen niet een contract voor een jaar te geven zitten deze mensen niet vast aan de woning en zorgt dit ook voor een betere doorstroming van de woningmarkt
Er moet dan een gedegen onderzoek aan vooraf gaan. Volgens mij krijgt iedereen tegenwoordig een urgentie verklaring.
goed idee
Is een idee
Klinkt goed maar voor de betrokkenen moet wel zicht zijn om op korte termijn een huis te krijgen.
Maar wat als het tijdelijke contract is afgelopen?. Iemand heeft ook daarna nog behoefte aan woonruimte.
Misschien moet er wel na gekeken worden of dit een tijdelijk optie moet blijven. Bijv. Inkomen gericht.
Mits gehouden aan de stelling.
Mits Registratie en toezicht vanuit gemeente
Mits zij binnen de contractduur ook weer kunnen doorstromen.
onder bepaalde omstandigheden toelaatbaar (brand, scheiding)
Ook wat betreft het friendscontract, zou je niet aan een jaarcontract vast moeten zitten.
Private oplossingen ook steunen
Spreekt voor zich
Zeker als het een ouder met kind(eren) betreft veiligheid gaat boven alles
zeker voor spoedzoekers is er denk ik op dit moment weinig mogelijkheden. Maar hoe tijdelijk is tijdelijk en hoe hou je daar grip op.
zou een middel kunnen zijn

Toelichting bij 'Volledig eens'

Alle beetjes helpen.
Dat zie ik ook vaak gebeuren.
Geef mensen lucht door een jaar voor onderdak te zorgen
goede zaak. Als het maar geen blijvend karakter wordt.
Super dat dat kan!
Wij moesten aanvankelijk 1 jaar betalen voor 5 maanden wonen! Gelukkig kunnen oplossen door zelf huurder aan te dragen, maar idee is suf.

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'

Geen idee

Geen idee.
wat moet je dan als het contract verloopt?
Zie niet hoe dit in praktijk werkt. Na bv 6 maanden dan toch op straat?

In Loo en Groessen moeten we alleen kleine woningen toevoegen om aan de woningbehoefte van de inwoners van deze dorpen tegemoet te komen.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
Hier is nog voldoende ruimte. Denk bijvoorbeeld aan verkavelen
Ik woon zelf in Groessen en daar is bijna geen huis te vinden in het middensegment en hoger.
Tweekappers/woningen voor doorstromers gewenst!

Toelichting bij 'Oneens'
Bouw daar gewoon meer. Super leuk dorpen. Los het niet alleen in duiven op
Er moet een mogelijkheid blijven om duurdere woningen te bouwen.
Er moet voor alle groepen woonruimte zijn. Dit in verband met het leefbaar houden van de kern.
Gezinswoningen zijn in Loo en Groessen een grote vraag naar. Ook starter/ouderen woningen zijn vraag naar maar hiervoor moeten wel woningen worden gebouwd die duurzaam zijn. Isolatie is in deze gebieden erg belangrijk met de komst van de A15 en windturbines.
Grotere nieuwe woningen mét veel tuin ontbreken!!
Misschien wel, maar er staan er geen te koop.
Mix van beide
Moeten voor alle inwoners van Gemeente Duiven beschikbaar zijn.
Niet alleen voor eigen inwoners.
Status aparte opheffen. Kernen naar elkaar toe laten groeien. Bevordert saamhorigheid, kwaliteit en leefbaarheid (voorzieningen)
Voor alle doelgroepen.
Vooral voorrang geven aan mensen met een binding in het dorp.
Waarom ? Tegemoet komen aan inwoners ! Onzin , ook daar moeten ze zich aanpassen. Er is tekort dus ook daar mogen hoge appartementen gebouwd worden
Waarom alleen dorpsbehoefte? Jongeren uit duiven willen ook wel starten in Groessen
waarom? Prachtige plekken om te wonen ook voor mensen met meer geld, waarom inzetten op speciale jongeren en ouderen wijken, zo ontstaan juist problemen, zorg ook in Loo en Groessen voor een breder woonaanbod en belangrijk dan ook supermarkten in die gemeentes
Wat heeft het voorzin om daar kleine woningen te bouwen, die waarschijnlijk bewoond gaan worden door ouderen, als er geen voorzieningen (supermarkt, arts, trein etc.) in de directe omgeven voorhanden zijn
Wat is de achterliggende reden dat hier geen vraag voor dorp duiven wordt gesteld?!

Toelichting bij 'Neutraal'
aangezien deze dorpen ook aantrekkelijk zijn voor mensen van buiten de regio kan het ook speculatie in de hand werken, huizen prijzen stijgen in deze dorpen niet voor niets hard
Alleen als daar alleen maar behoefte voor is. Anders alle type woningen ook daar bouwen.
als dat zo is lijkt mij dat een logische stap
Als die behoefte bestaat zie ik daar geen bezwaar in.
Ben niet op de hoogte van de woningbehoefte in Loo en Groessen van jongeren
Een evenwichtige mix ??
Geen idee
Geen idee of dat zo is.
Ik zou er als oudere niet willen wonen. Te ver van OV en winkels
In deze kleinere gemeenschappen is voldoende know how aanwezig om zelf aan te geven wat ze graag willen.

Niet alleen kleine, maar betaalbare woningen. Mensen in kleine woningen willen uiteindelijk ook ruimer wonen (gezinsuitbreiding). Maar zitten niet te wachten op luxe vrijstaande woningen. Ruime rijtjeswoningen zijn ook nodig. Woningen Eltingerhof/kuiperstrast/Weverstraat zijn erg ruim en in verhouding niet heel duur.
omdat er zeker behoefte bestaat aan duurdere woningen moet die categorie zeker niet worden overgeslagen. Denk ook aan doorstroming eigen dorp
Wel bouwen voor alleen inwoners van deze plaatsen.
Zou kunnen.

Toelichting bij 'Eens'
Dan kunnen starters en sociale huur daar ook terrecht en het mkb groeien
Er dient wel een mix van woningen te zijn, maar met accent op betaalbaar
Grotere woningen mag ook, zolang het maar betaalbaar is!
Jeugd wil terug naar de roots. Dat lukt niet
Loo en groessen hebben meer uitbreidings mogelijkheden.
Maar alleen toewijzen eigen inwoners
Maar de hoogte in mag ook en n supermarkt is daar ook welkom.
Maar de kleine woningen voor jongeren uit de gemeente Duiven moeten er ook komen. En niet woningbouw aan de Molenstraat dat alleen bedoeld is voor mensen uit Arnhem!
Maar niet alleen. Vraag eens aan de mensen zelf wat zij nodig hebben.
Maar ook vood inwoners uit Duiven toegankelijk.
Met name in Loo zijn er haast geen tussenwoningen ik denk nog geen 10% (30 woningen) is tussenwoning van het totaal.
Misschien ook splitsen van grote huizen toestaan ?
Ook daar moeten starten met weinig geld een kans krijgen
ook goed tegen de vergrijzing in kleinere dorpen!
ook hier moet het in balans zijn denk ik. Het zijn geen elite wijken of zo. En ook in Duiven is luxe en goedkoop naast elkaar.
wederom weer geen hypotheek

Toelichting bij 'Volledig eens'
Als daar inderdaad de meeste behoefte aan is wel.
Als er plek is dan starten met woningbouw
Anders vergrijzing
Bevordert de leefbaarheid van de kleine kernen.
Dit is zeker waar!! Er zijn geen of nauwelijks goedkope woningen laat staan dat er huurwoningen beschikbaar zijn voor de jongere. De gemeente moet daar scherp op toe zien dat een projectontwikkelaar gericht bouwt!!
Dit zou gewoon alle woning segmenten moeten zijn.
Er staan erg veel grote woningen, op grote percelen in deze dorpen.
Grote huizen voldoende in de dorpen
Jeugd behouden is zeer belangrijk voor de dorpen en de voorzieningen
Laat deze dorpen a.u.b. hun dorps karakter bewaren ! !
Maar ook voor niet dorpelingen
Met name voor jongeren. Oude mensen zie ik verhuizen naar Zevenaar of Duiven, en zijn daar erg tevreden over.
ook daar betaalbare huurwoningen bouwen en niet tegenhouden
Willen in eigen dorp blijven wonen

Toelichting bij 'Weet ik niet/ geen mening'
Behoefte is bij mij niet bekend
Geen idee
Na behoefte bij bouwen

Bij nieuwbouw moeten doorstromers (mensen die een huis in Duiven/ Westervoort achterlaten) voorrang krijgen op mensen van buiten de gemeente.

Toelichting bij 'Volledig oneens'
dan stimuleer je
Duiven hoort bij Arnhem-pseudo zelfstandig/schijnvertoning-groeikerntijd foutje dat Duiven en Westervoort toen niet bij Arnhem gevoegd zijn.
Gemeente bouwt voor niet duivense inwoners, om alsmaar nog groter te groeien
Iedereen is gelijk
Mensen zonder een woning zouden voorrang moeten krijgen .
Omdat? Grenzen zijn bedacht door de mens. Als je dit op politiek niveau uitspreekt kan men spreken over rechtsongelijkheid. We zijn allemaal inwoners van Nederland
Starters moeten voorrang krijgen.
Voor iedereen! een gelijk! speelveld is altijd het beste.
Wie het eerst komt...

Toelichting bij 'Oneens'
Alle Nederlanders willen een woning
Doe es lief tegen nieuwkomers. Die hebben ook een reden om hier te willen wonen
Dus onze jongeren die nu naar een woning naar een andere stad/dorp zijn ‘verdreven’ omdat hier niets beschikbaar was, krijgen ook geen mogelijkheid om terug te komen.
Iemand van buiten kan een spoedzoeker zijn! Dan gaat dat niet op. Beleid obv. “urgentie-punten”
Jongeren die vertrokken zijn omdat ze in Duiven niets konden krijgen maar wel graag terugwillen moeten ook een kans krijgen en wat mij betreft voorrang indien mogelijk.

Toelichting bij 'Neutraal'
Dit zou kunnen werken om de lokale doorstroming te bevorderen, maar wat heeft Westervoort hier mee te maken? Dat is een andere gemeente.
Geen mening over
Hiermee maak je terugkeer van mensen onmogelijk je zou ook kunnen stellen diegene die Max 5 jaar uit gemeente weg zijn
Ik denk 50/50.

Toelichting bij 'Eens'
Als je al jaren inde gemeente woonachtig bent of er zelfs geboren bent wil je graag in eigen gemeente kunnen doorstromen enniet zijn dat import alle mooie nieuwe plekjes krijgt. Trouwe bewoners hebben 'rechten' opgebouwd.
bij huurhuizen, neem ik aan. Bij koophuizen is dit een rare ingreep in de markt.
Dat is niet meer dan normaal dat dit gedaan wordt
denk dat dat zo eerlijk is ja
doorstroming is belangrijk! als jij afhankelijk bent van je woonplaats voor je werk dan kan deze voorrang helpen om te verhuizen en de doorstroom te stimuleren.
en mensen met een economische binding
genoeg mensen uit duiven die woning zoeken
Hoe bijzonder en mooi is het dat men in dit dorp wil blijven wonen!
Lijkt me reeel om de huidige inwoners voorrang te geven.
maakt het gemakkelijker om de knoop door te hakken
Ondat je anders mensen uit je eigen gemeente wegjaagt.
Prima plan

Randstad verhuizers drijven de prijzen hier op.
Vaak wachten deze mensen al jaren op de mogelijkheid
Vaak willen ze ook in duiven blijven
vooral voor huurwoningen geldt dat nu de gehele regio kan reageren. Dit is gezien het beperkte aantal huurwoningen een probleem
Zorg ervoor dat mensen die verbonden zijn aan Duiven (via werk of er al lang wonen) blijven en niet verkassen naar een buurdorp.
Zou kunnen, maar vraag is vraag. Gewoon de vraag van de markt bedienen.

Toelichting bij 'Volledig eens'

100 % mee eens
Absoluut! Wij als gezin wachten al een behoorlijke tijd om door te stromen.
Alleen inwoners van Duiven en Westervoort mee laten doen.Anders wordt het alleen maar Arnhem e.a gemeenten omdat die vaak veel langer op d lijst staan
Bouw niet voor de randstad
Creëert doorstroom
Dan pas doorstroming
Dat geeft cohesie in buurt/dorp
Dat had al lang zo moeten zijn!
Dat moet zeker, want dat draagt nou extra bij aan de leefbaarheid van een gemeenschap (verenigingen, enz.)
De sociale omgeving is belangrijk
Dit mag juridisch gezien niet. Daarnaast zijn veel Duivenaren afgelopen jaren verhuisd naar dorpen en plaatsen om Duiven heen omdat er in Duiven geen plek was. Deze mensen zouden graag terug willen. Om deze uit te sluiten van voorrang is niet eerlijk.
Dit vergroot de leefbaarheid en evenwichtige bevolkingsopbouw.
Dit voorkomt het opslokken van betaalbare woningen door belangstellenden uit de randstad die hun woning aldaar tegen abominabel hoge prijzen hebben verkocht (idiotie van de huidige woningmarkt....)
Duivenaren moeten de eerste rechten hebben.
Eerst de mensen in je eigen gemeente helpen, daarna erbuiten.
Eerst duivenaren dan buiten gemeente
Gezien de krapte en gekte op bestaande woningen
Goede zaak!!!
Is van essentieel belang
Juist, omdat zeker veel oudere mensen dikwijls voor meer redenen in Duiven willen blijven
Komt er weer een andere woning vrij in Duiven.
Maat dit moet dan wel gelden voor de hele gemeente Duiven.
Mensen binnen de gemeente moeten altijd voorrang krijgen. Anders moeten ze misschien buiten de gemeente gaan kijken, wat de meeste helemaal niet willen.
Mensen hebben anders uit eigen gemeente geen schijn van kans. Mensen uit de randstad komen hierheen omdat het nog betaalbaar is dat is hun eigen keuze.
Moet ook voor Groessen en Loo gelden.
Nieuwbouw en woningen voor Duivendrecht. Niet van buiten de gemeente.
Nu is het onmogelijk voor deze groep om in aanmerking te komen voor een woning omdat deze te duur zijn maar deze mensen wel graag in Duiven willen blijven wonen. Ook laten ze een woning achter waar een ander weer in kan doorstromen
Of mensen die economisch gebonden zijn aan Duiven.
Uiteraard eerst de eigen bewoners. Zeker omdat er heel veel Duivenaren wachten op een moment van doorstroming en in Duiven willen blijven wonen.

We moeten eindelijk eens onze eigen problemen oplossen. Zodat onze jongeren kunnen blijven of kunnen terugkeren naar hun geboortedorp waar ze gedwongen door gebrek aan woningen moesten vertrekken
Wie het ooit bedacht heeft om dat anders te gaan doen!!!!!!
Zeer bevorderlijk om de huidige verschillen op te kunnen lossen!
Zo houd je mensen binnen je eigen gemeente. Dat is een goede zaak.
zo wordt doorstroming bevorderd

Wat is er volgens u nodig voor jongeren om makkelijker aan een woning te komen?

Nodig
- Betaalbare woningen - uitsluiting (woningen bestemmen voor een doelgroep).
‘Goedkope’ woningen
1 en 2 perssoons woningen bouwen zowel huur als koop en maat werk leveren en niet volgens belemmerende regels
1) Genoeg nieuwe woningen bieden in het iets duurdere segment zodat jonge gezinnen met tweeverdieners een starterswoning kunnen doorgeven. Denk aan woningen van 350.000,- tot 500.000,-. 2) Razendsnel knopen gaan hakken en de woningbouw ontwikkelen.
1-Meer goedkopere sociale huurwoningen bouwen 2-Hogere inkomens meer belasting laten betalen om inkomens meer gelijk te trekken 3-vvd verbieden
A) meer woningen/ flatjes, er moet uitzicht zijn op een HUURWONING, nu moet je dik 12 jaar ingeschreven staan om überhaupt kans te maken, mensen gaan dan al snel richting de 30!!! B) het moet makkelijker zijn om aan een goedkopere KOOPWONING of flatje te komen er is nu nagenoeg niets. C) jongeren uit Duiven moeten voorrang krijgen D) er moet meer meegedacht worden, in Duiven heerst echt een mentaliteit het is er niet dus zoek t uit, dit is niet goed E) Denk eens vooruit qua bouw en welke woningen er nodig zijn, er wordt continue uitgebreid wat betreft industrie dus werkgelegenheid en ja dan komen er dus ook mensen die huizen nodig hebben.
Aanbod en een eerlijke loting bewoners die binding hebben en uit de regio (Duiven Westervoort Groessen t'Loo) komen zouden voorrang moeten hebben
Aantrekkelijke/ betaalbare huur, welke past bij de gemiddelde inkomsten van de betrokkenen
allereerst werkgelegenheid en daarnaast betaalbare woonruimtes (kleinere woningen, appartementen etc.)
Als er gekozen wordt om de ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen dan krijg je toch ook een stop in de doorstroom. Keuzen om te bezuinigen hierop gaat dit probleem creëren.
Als zij niet kunnen kopen, dan huurwoningen die betaalbaar voor hun zijn.
Appartementen voor ouderen bouwen
Bedrijfsgebouwen die leeg staan, verbouwen tot 2-persoons woonruimte
Begin met goedkope appartementen die lekker ruim zijn (100m2). Hier kunnen mensen sparen voor hun volgende woning. Zie je woning leven als een carriere, zorg voor doorgroei. Je bent immers ook niet meteen directeur. En help jongeren bij de juiste financiering en het helder krijgen wat er gebeurd (financieel gezien) als ze vroeg op de huizenmarkt beginnen. Je begint namelijk meteen met sparen!
Beschikbaarheid en prijs
Beschikbaarheid woningen. Koopprijzen niet te hoog, door minder duurzaam. Dit kan een verplichting voor de koper worden bij koop voor de volgende tien jaar om de duurzaamheid te investeren. De jongeren hebben de tijd mee.
Betaalbaar
Betaalbaar aanbod lijkt tekort te schieten.
Betaalbaar maken
Betaalbaar of met financiële steun.
Betaalbaar of ondersteund Passend qua formaat

Betaalbaarheid
Kleine huizen
Hulp bij geldzaken

Betaalbare , kleine woningen , zicht op doorstroming .

Betaalbare huisvesting. Subsidie. Economische binding.

Betaalbare huizen bouwen waarin jongeren / starters kunnen wonen en daarin gezinsuitbreiding kunnen creëeren

betaalbare huur en koop en multifunctionele bouw (nu bijv. te gebruiken met vrienden, over een paar jaar voor een gezin). En vooral: vraag het de jongeren zelf...

Betaalbare huur- en koopprijzen aanbieden.
Niet zo'n belachelijk hoge limiet stellen om een hypotheek te kunnen afsluiten. Dit is enkel in het voordeel van de banken.

Betaalbare huur- en koopwoningen.

Betaalbare huur woningen bouwen

betaalbare huurwoningen

betaalbare kleine huurwoningen bouwen voor jongeren ouderen alleenstaanden

Betaalbare kleine woningen

Betaalbare koop of huurwoningen voor jongeren. Betere verdeling in wijken/straten.

Betaalbare niet te grote en dure woningen

Betaalbare starters woningen bouwen.
Energie zuinig. Starten met een contract m.b.t doorstroming.

Betaalbare woningen

betaalbare woningen

Betaalbare woningen

Betaalbare woningen bouwen

Betaalbare woningen en evt financiele hulp onder voorwaarden

Betaalbare woningen voor starters

Betaalbare woningen.

Betaalbare woningen.

Betaalbare woningen/appartementen instapklaar
Prettige leefomgeving
Bepaalde buurten in de omgeving een opknapbeurt geven voor een beter straatbeeld.
Woningbezitters met oudere woningen stimuleren om woning te isoleren/zonnepanelen/van het gas af (?)

Betaalbare woonruimte

Betere hypotheek mogelijkheden het is onbegrijpelijk dat mijn zoon 1200 euro huur moet betalen maar geen woning kan kopen.

Bouw betaalbare woningen, maar wel met een goede kwaliteit. Zowel in koop als huur.
Lever je als gemeente niet over aan projectontwikkelaars die met de winst gaan strijken.
Neem zelf de regie en koop Biezenkampen aan.

Bouw goedkopere en kleinere woningen. Geen toewijzing woningen aan asielzoekers en/ of statushouders

Bouw nou eindelijk eens betaalbare huizen. Ik begrijp dat aannemers liever een huis van vijf ton neerzetten, maar daar is wellicht wat minder vraag naar.

Bouw van meer goedkopere woningen, starterssubsidies.

Bouw van starters "koop"woningen die betaalbaar zijn. En zorgen voor doorstroming in alle dorpen

Bouwen

Bouwen

Bouwen bouwen bouwen. En die toewijzing hoe deze nu geldt bij de woningbouwvereniging onmiddellijk aanpassen. Nu houdt iedereen zijn meettijd. Dus ouderen kunnen zo vaak verhuizen als ze willen en jongeren (bv mijn zoon met 12 jaar inschrijving) komen nooit aan de beurt.

Bouwen voor senioren zodat er meer doorstroming is vanuit huur- en koopwoningen.

Bouwen! Plannen in met name Groessen en Loo niet oneindig uitstellen. Plannen maken voor regelmatig bouwen naar behoefte.

Bouwen, bouwen en nog eens bouwen. Ook als er petities tegen de te bouwen woningen ingediend worden. Dit woningnoodprobleem moet zo snel mogelijk worden opgelost. Iedereen heeft recht op een eigen woning. Bovendien verouderd Duiven, omdat jongeren elders gaan wonen.

Brood nodig!

Controle op de prijzen en speculatie voorkomen.

Dat de gemeente Duiven betaalbare koopwoningen en huurwoningen bouwt voor deze doelgroep. We praten veel te lang we hadden al moeten bouwen. Lopen achter de feiten aan waardoor veel jongeren noodgedwongen zijn vertrokken. Duiven kan een voorbeeld nemen aan buurgemeente als b.v. Zevenaar.

Dat er geschikte woningen zijn. Of dat ze een grotere woning samen mogen huren.

Dat jongeren niet onderaan de wachtrij te zetten. Ze hebben geen schijn van kans bij alle urgentie gevallen

Dat probleem kan de gemeente Duiven niet alleen oplossen. Het totale woningaanbod is te laag. Mooi dat Duiven een bescheiden bijdrage levert. Die zal, op de totale regionale behoefte, te klein zijn.

Een oplossing kan zijn om startende Duivenaren voorrang te geven op koop of huur in de eigen gemeente. Gegeven het tekort zou ik bij de koopwoningen wel een anti speculatiebeding adviseren en "buy to let" daarbij verbieden (dus alleen koop voor eigen bewoning).

Dat vind ik een lastige. Ik was 23 toen ik een woning kocht in Duiven. Dit ging heel gemakkelijk.

Wat kan helpen is hulp inschakelen van een adviseur, kost echter wel geld.

Dat ze werk hebben, dus inkomsten.

De (huur)prijs van een woning is niet alleen doorslaggevend. Banken stellen ook steeds hogere eisen voor een hypotheek. Jongeren moeten zich kunnen bewijzen door laag in te kunnen stappen en daarna door te groeien. Dat betekent dat over de gehele linie het aanbod aanwezig moet zijn en dat de drempel om in te stappen omlaag moet.

De banken moeten toeschietelijker worden

De bouw van een complex met betaalbare huurappartementen. Bescherm de jongeren door ze niet gelijk een koopwoning te laten betrekken.

De gemiddelde huishoudensgrootte daalt, dus zou een groter aanbod voor huizen voor één- en tweepersoonshuishoudens misschien passend zijn.

De huizenprijzen zijn te hoog. Niemand kan dit betalen.

de hypotheek eisen veranderen zodat een jongeren wel kan kopen voor 600 per maand en niet hoeft te huren voor 1000 in de maand

De regels anders opstellen of een leuke appartementencomplex bouwen speciaal voor de jongeren

De woningen zijn te snel weg. Er moeten mogelijkheden komen voor jongeren om een kans te maken

Doorstroming bevorderen door kleinere, geschakelde of vrijstaande senioren woningen te bouwen zoals aan de Rottumstraat. Hierdoor zullen senioren huidige te grote eengezinswoningen (zoals 2 onder 1 kap woonhuizen) kunnen verkopen aan doorstromers.

Gemeentelijk starterskrediet aan jongeren waarbij men overwinst moet terugbetalen in geval van doorverkoop van hun huis binnen 5 jaar. Economische binding met Duiven verplicht.

Doorstroom door het bouwen van woningen in het midden segment. Wij willen al een tijd verhuizen uit onze starterswoning maar bij gebrek aan aanbod zitten we er nog steeds.

Doorstroom woningmarkt

Echt betaalbare woningen bouwen.

Een jongere kan wel een huur opbrengen van 800 euro maar een koopwoning waarbij maandbedrag 600 euro zou zijn, lukt niet.... daar krijgen ze geen hypotheek voor en dit is krom. En hier zou de gemeente wat in moeten kunnen betekenen zodat deze groep toch een hypotheek kan krijgen.

Een nieuwbouw complex zoals al op het doesburgpad staat is een oplossing. 3 lagen in verschillende groter. Grote woningen onderen en kleinere goedkopere 1 persoon woningen bovenin. Met een binnentuin of verticale tuinen kun je het groen ook hanteren. Parkeren ondergrond is ook een optie waardoor bovengronds de binnentuin kan worden gerealiseerd.
Als men kiest voor een stijl zoals nu in het centrum dan vorm het misschien een geheel

een starterslening

Een starterslening,

Een subsidie en een extra stukje geldlening tegen laag tarief.

Een van de problemen is dat een starterswoning over het algemeen te groot is. Deze worden vaak uitgebouwd en zijn vervolgens een gezinswoning. Je zou bv slimmer kunnen bouwen zoals eerder vermeld zouden niet uit te bouwen woningen met Max 2 slaapkamers een oplossing kunnen zijn. Ingeval ze weer verkocht worden blijven ze op de markt voor de starter en worden ze niet voor een ton meer verkocht aan een gezin. Weg starterswoning!

Een vaste baan.

een vorm van koopsubsidie zodat kopen makkelijker wordt voor deze doelgroep

Eerder en meer zelf kapitaal opbouwen ipv alleen jarenlange studies volgen en dan constateren dat woningen duur zouden zijn.

eigen eerst

Eigen inbreng afschaffen dan maak je het een stuk gemakkelijker (financieel) gewoon meefinancieren. En bij huur , simpele woningen met betaalbare prijzen.

Eigen inleg stoppen, maar op hypotheek laten zetten.
Financiële voordelen voor starters

eisen bij de bank aan passen zodat men makkelijker een lening kunnen krijgen en de prijs van de huizen aanpassen voor de staters

Enquête houden onder de jongeren en de serieuze kandidaten meenemen en begeleiden in dit project zodat ze uiteindelijk zelf hun woonwensen en plek kenbaar maken en meenemen in dit hele proces.
Dat ze op voorhand al de woning aangeboden krijgen(mits ze aan de voorwaarden voldoen en een soort van contract tekenen)
Niet in een keer allemaal starters woningen uit de grond stampen dat daarna iedereen zich hiervoor gaat inschrijven zodat de echte inwoners die nu in Groessen, Loo en Duiven weer achter het net vissen.

Er moet gefocust worden op goedkope woningen voor 1 tot 2 mensen. En er moet een manier komen om voorrang te geven aan beginnende woners.

Er moet meer sociale huur komen, zodat deze groep ook met een studie schuld etc het ouderlijk huis kan verlaten. Nu wonen ze vaak lang thuis. Denk in Tiny houses ze zijn flexibel en voldoen in de behoefte

Er moeten meer betaalbare woningen komen.. zowel koop als sociale huur.
Kamer bewoning toestaan of verhuur gedeelte huis aantrekkelijker maken

Er moeten snel honderden woningen bij komen. Duiven is enorm populair en dat gaat de komende jaren met de aanleg van de a15 alleen maar groeien. De bouw heeft te lang stil gestaan en moet per direct worden opgepakt.

Er moeten voor jongeren betaalbare starterswoningen komen.

Evenwichtig aanbod.

extra subsidie

Financieel aantrekkelijk maken d.m.v. subsidies/regelingen. Dit kan in aanschaf zijn van bepaalde dingen zijn, gemeentelijke belastingen of in kosten koper.
Jongeren/starters (tot 35 jaar) voorrang geven op inschrijvingen voor nieuwbouw
Geen "vanafprijs" constructies zoals je dat in de huidige huizenmarkt tegenkomt waardoor er veel overboden wordt. Dat is voor starters niet op te brengen. Starter hebben wel wat eigen geld, maar niet zoveel om drastisch te kunnen overbieden.

Financiële hulp van gemeente

Financieringsmogelijkheden bieden.

Garantiefonds instellen

Geen lange wachtlijsten
Meer jongerenhuisvesting/flats
Goedkopere huurven koopwoningen

Geld

gemeentegarantie

Genoeg huizen/appartementen maken van rond de +\- 170.000 euro. Daarvoor lijkt mij het grasveld midden in het centrum een mooie locatie. Ook was mooie huisjes in de wijken voor de jonge gezinnen die al kinderen hebben of een tuin willen.

goed koperen woning voor starters

Goed sparen en gunstige leningsvoorwaarden voor jongeren.

Goedkope huurwoningen en goedkope koopwoningen met premie

Goedkope koopwoning of hulp bij het financieren van een huis

Goedkope koopwoningen of huurwoningen. Kleine woningen. Geboren en getogen in Duiven voorrang geven.

Goedkope toegankelijke woningen waarbij ook gekeken wordt naar draagkracht op termijn

Goedkope woningen

Goedkope, kleine woningen. Doelgroep beleid van de gemeente. Goede afspraken met woning corporatie ipv met projectontwikkelaars.

Goedkoper bouwen en van jongs af aan een spaarsysteem op poten zetten!

Goedkopere (eenvoudige) woningen bouwen.
Mogen gerust appartement woningen zijn.

Goedkopere appartementen of kleine woningen. Zo is het voor starters makkelijker om een woning te kopen.

goedkopere en kleinere woningen bouwen

Goedkopere huizen bouwen.
Voorrang voor jonge inwoners van Duiven

goedkopere huur of koopwoningen bouwen. Gemeente moet een bedrag neerleggen om ze te ondersteunen, in bijvoorbeeld een lening, die ze op de lange termijn terugbetalen

Goedkopere huurwoning. Gedeelde woningen voor jongeren. Zorgflats, jongeren en oudere samen laten wonen.

Goedkopere huurwoningen
en bij koop bouwen onder de 2,5 k

Goedkopere kleine woningen bouwen en zorgen voor betere faciliteiten zoals glasvezel.

Goedkopere koop en huur woningen. En niet allemaal via loting of meet jaren. Maar ook kijkend naar de situatie! Niet iedereen krijgt urgentie.. Maar er zijn genoeg mensen die dringend een huis of ander huis nodig hebben.

En voor starters het zo goedkoop mogelijk maken. Het is allemaal al duur genoeg en iemand van 20jaar heeft tegenwoordig geen goed gevulde spaarpot meer ivm al het geld opgaat aan school, belastig, zorg enz. Dus dat jongeren zo min mogelijk eigen geld mee hoeven te nemen.

Goedkopere koopwoningen aanbieden, met name in Groessen voor 1 of 2 personen. En meedenken over eventuele leningen die je hiervoor kunt gebruiken.

Goedkopere koopwoningen, en eventueel ondersteuning, bij de aankoop

goedkopere starters woningen

Goedkopere starters woningen, misschien weer met subsidie.

Goedkopere woningen

goedkopere woningen bouwen voor starters

Goedkopere woningen bouwen. Daarnaast zou er financieel ondersteund kunnen worden, omdat er ook geen studie financiering is, waardoor de meeste zonder geld moeten beginnen.

Grote huizen verbouwen/ombouwen

Hard werken, sparen.

Helpen met financiering

Helpen met subsidie en startershypotheek, het dorp aantrekkelijker maken om er te blijven, veel leegstand en geen gezellige sfeer nu.

het bouwen van betaalbare woningen

Het creëeren van kleine appartementen en het aanbieden van echte instap koopwoningen

Het eigen vermogen afschaffen de jeugd kan bijna niet sparen

Het mag duidelijk zijn dat we in een duurdere en vreemde wereld wonen. Wanneer jongeren voldoende inkomen hebben zouden ze in aanmerking moeten komen binnen een redelijke termijn. Daarvoor zullen dus woningen voor moeten zijn/komen. We moeten wel kijken hoe de maatschappij veranderd en daarin moet het woningaanbod meegroeien. Dat wil zeggen dat er ook gekeken moet worden hoe je zowel jongeren kunt laten instromen en ouderen kunt laten doorstromen. Er wordt naar mijn idee nog niet toekomstgericht gedacht. Meer woningen zorgt ook voor meer inkomen etc etc. Iedereen kan er van mee profiteren. Geef ze die kans. Jong en Oud.

Het makkelijker kunnen afsluiten van een hypotheek!!

Het verkrijgen van een Hypotheek aanpassen soms huren ze voor 800€ maar krijgen geen hypotheek terwijl ze dat wel kunnen betalen

Het woning te kort is bijzonder hoog. Als iemand op een huurhuis reageert en er achter komt dat iemand met 17 jaar inschrijving op een plek 25 staat dan is dat echt zorgwekkend. Starters komen gewoon niet toe om op zichzelf te gaan wonen of zoeken de weg van de particulieren woningen. Mensen die al in een starters huurwoning wonen en een gezin willen kunnen ook niet verhuizen want er zijn geen woningen te koop/te huur en gaan op zoek om te ruilen. Uitbreiding van de wijk Lommeweide zou een mogelijkheid bieden maar ook in Groessen en Loo zouden starters en gezinswoningen prima kunnen maar in Groessen en Loo geen flat (duplexwoning zou wel kunnen). Een gebied voor mensen met een Tiny-house en deels off the grit willen wonen zou echt super mooi zijn als daar een plek voor te kunnen maken. Duurzaamheid en leven met de natuur is iets waar steeds meer vraag naar is en mensen die dat al doen hebben een berg van ervaring waar iedereen van kan leren en kan zien hoe het is om te leven in een Tiny huis. Zoiets voor 5 jaar als proef.

Hulp (bv. Starterslening) zodat ze mogelijk sneller kunnen kopen. En misschien een soort van voorrang om binnen de gemeente te kunnen kopen.

Hulp bij (subsidie) financiering

Hulp en ondersteuning , betaalbaar segment

Hulp vanuit de gemeente

Huur verlagen zodat mensen makkelijker gaat verhuizen naar kleinere woning.

Huur: Voorrang voor mensen uit de eigen gemeente
Nieuwbouw:Voorrang voor mensen uit de eigene gemeente

Huurappartementen,

Huursubsidie en koperskorting

Duidelijkheid en hypotheek zonder eigen geld

Huurwoningen niet duurder maken met de huidige huurheffing.
Inkomstenbelasting weer progressiever maken.
Sparen propageren.

Hypotheek iedere bewoner door de helft, zodat ze een (duurder) huis samen kunnen kopen.

Hypotheek verhogen grondprijs verlagen

Ik ben een groot voorstander van de starterslening. De enige gemeente die dit momenteel in de buurt aanbied is zevenaar. Alleen vanwege die reden zal ik die kant op moeten verhuizen. Met de huidige woningmarkt, geeft dat meer financiële ruimte. Diep in mijn hart, blijf ik liever in Duiven wonen.

Ook worden woningen enorm overboden. Zeker in de prijsklasse tot 210.000. Het zou mooi zijn als hier iets op verzonnen kan worden. Misschien iets minder realistische maar dit biedt wel gelijke kansen.

Ik denk als vrienden/studenten samen kunnen huren en zo de kosten kunnen delen dat het slim is om zo’n contract vrij te geven.

Ik er dat voor jong volwassenen een sociale huurwoning krijgen erg moeilijk is met het huidige systeem van woonjaren. Vanaf je 18e niet je eerst voldoende jaren ingeschreven staan bij entree in enigszins kans te maken.
Het zou helpend zijn wanneer er ook juist een aantal woningen per maand in de verhuur komen voor jongeren met weinig woonjaren, en niet alleen voor degene met de meeste jaren.

Investeren in grote en kleine kavels

Investeren in seniorenwoningen zodat gezinswoningen vrij komen. Meer appartementen voor jongeren bouwen en aanbieden.

Jongeren leren met geld om te gaan. Tijdens de studie wordt alles verbrast en daarna moet er nog een wereldreis gemaakt worden. Het geld is dan op en kunnen geen woning meer kopen.

Jongeren moeten voor zichzelf kunnen zorgen. Als zij normaal een opleiding volgen en een baan hebben kan iedereen een huis kopen. Als je niet fatsoenlijk met geld om kan gaan en niet spaart dan kan dit niet en is het je eigen schuld. De gemeente hoeft hier niet voor te zorgen

Kamerbewoning toestaan vanuit gemeente maar ook hypotheekverstrekkers.

Keuzes maken.D.w.z. Als je wilt kopen moet je zorgen dat je ook een redelijk eigen startsom hebt. Nu lijkt het wel vaak dat jongeren veel dingen samen willen doen.waardoor het *sparen* voor eigenwoning geen prioriteit heeft.. Ben 77 jaar.Mijn 1e kopphuis kochten we toen we 30 jaar waren.Hadden 15 % van de koopsom gespaard

kleine appartementen

Kleine appartementen met een lage huurprijs of de mogelijkheid om een tiny house (permanent) neer te zetten (die ze zelf kunnen (laten) bouwen)

Kleine betaalbare woningen

kleine en goedkope woningen

Kleine woningen, tyni huizen
Kleiner betaalbare woningen. Tiny houses En zeker niet allemaal jongeren bij elkaar want dat geeft problemen. Oud, jong, blank, zwart allemaal door elkaar.
Kunnen aanbieden van betaalbare compacte woningen voor starters zonder al te veel fratsen. Prima voorbeeld gezien in gemeentes zoals Lemerelerberg.
Lagere huren voor starters. Huis op maat, 2 persoons.
Lagere inkomensgrens voor hypotheek of subsidie door rijk/gemeente
Lagere prijs. Huur is duur, kan niet kopen door lage hypotheek
Lagere prijzen, of huurwoningen met lagere huurprijzen
Lagere prijzen.
Lagere woning prijzen.
Lastig, aanbod wordt door de markt bepaald
Laten werken
leenstelsel moet anders (wellicht geholpen door gemeente) er zijn nu starters met een modaal inkomen die geen 2 ton kunnen lenen maar wel in een huurwoning zitten van meer dan 800 euro
Luisteren naar de doelgroep
Maak het betaalbaar. De huizen zijn echt niet te betalen op het moment.
Maak woningen die betaalbaar zijn
Makkelijker aan een woning komen is niet de juiste vraagstelling als er geen aanbod is .
Makkelijker aan hypotheek komen door te kijken naar verdientoekomst. Studieleningen minder zwaar meetellen bij hypotheek
makkelijker een hypotheek krijgen
Markt voor doorstromers meer betrekken zij laten immers ook een starterswoning achter
Meer , goedkopere woningen
Meer 1/2 gezinshuizen
Meer aanbod
Meer aanbod en goedkopere woningen
Meer aanbod en scherpere prijzen. Er zou een subsidie moeten komen voor starters
Meer aanbod in de lagere klasse €huur/koop)
Meer aanbod in het lagere segment.
Goedkopere grondprijzen.
Meer aanbod ook als je alleen wilt huren! Ik word vaak niet gekozen omdat ik alleen ben
Meer aanbod, een vorm van subsidie
Meer aanbod, eventueel gunstige hypotheekverstrekking door derden.
Meer aanbod, met name door betere doorstroming in het kleinere segment
Meer begeleiding en informatie over wat de mogelijkheden zijn, waar aan gedacht moet worden, wat voor hulpmiddelen er zijn
Meer betaalbaar aanbod.
Mogelijk als gemeente financiële hulp bieden bij koop.
Koop in principe beter dan huur
, want met koop bouwen ze wat buffer op.
Meer betaalbare appartementen
Meer betaalbare appartementen bouwen. Met subsidie dmv vrijwilligers werk en energiebesparing ed.
meer betaalbare huizen
meer BETAALBARE huurwoningen voor jonge mensen,

Meer betaalbare huurwoningen, iedereen vertrekt bijvoorbeeld naar zevenaar centrum

Meer betaalbare koopwoning. En meer koop appartement

Meer betaalbare koopwoningen en hulp en ondersteuning

Meer betaalbare starterswoningen bouwen

Meer betaalbare woningen bouwen voor starters.

meer betaalbare woningen in huur en koopsegment

Meer betaalbare woningen neerzetten.

Meer betaalbare woningen voor deze groep

Meer betaalbare woningen voor starters en voor de doorgroeiers

Meer betaalbare woningen. Aanbod is nu erg klein.

Meer betaalbare woningen. Doordat de huizenprijzen steeds hoger worden is het bijna niet meer mogelijk om te starten op de woningmarkt. Ook de krapte zou aangepakt moeten worden maar dit is inherent aan het vorige probleem. Helaas zou dit plaatselijk niet helpen en moet het landelijk aangepakt moeten worden

Meer betaalbare woningen. Misschien ook meer voorzieningen als uitgaansgelegenheden etc. om het wonen in Duiven aantrekkelijker te maken.

meer bouwen

Meer bouwen in de prijsklasse voor starters, maar dat is volgens mij ook wel duidelijk. Meer huurwoningen voor jongeren met normale betaalbare huren.

Meer bouwen voor jongeren.

Meer doorstroming, sommige ouderen niet tegen hun zin langer thuis laten wonen. Goedkopere koopwoningen voor starters. En minder sociale huurwoningen naar statushouders/urgenten.

Meer en betaalbare woningen, dus normale huurprijzen en minder hoge eigen voor een hypotheek

Meer en goedkope starterswoningen

meer en goedkopere woonruimte zoals voornoemde opties

Meer goedkopere huur/koop woningen.

Meer goedkopere woningen

Meer goedkopere woningen en evt. financiële hulp

Meer goedkopere woningen.
Speciale hypotheken voor jongeren met een studieschuld.

Meer huur huizen en jongeren uit duiven voor rang geven op huis in duiven

Meer huurwoningen

Meer huurwoningen

Meer huurwoningen bouwen, voor 1-2 personen.

Meer huurwoningen die niet al te duur zijn. Bijvoorbeeld door flats te bouwen. Momenteel is het ontzettend moeilijk, bijna onmogelijk, om op jezelf te gaan in deze gemeente, terwijl daar wel behoefte naar is.

Meer huurwoningen en goedkopere koopwoning in de gemeente hebben. Dit zijn dan kleiner woningen zodat zij ook met een aantal jaren kunnen doorstromen.

Meer informatie en vooral geen kleine woningen te koop zetten voor 3 ton omdat deze mensne vaak al schulden hebben en de huur is vaak onbetaalbaar

Meer kleine woningen.

Meer kleinere woningen in communities
Ga met jongeren in gesprek waar zij behoefte aan hebben

Meer kleinere woningen in een betaalbaar segment. Wat nu vooral gebeurd is dat mensen uit de randstad hierheen komen en flink overbieden voor een woning. Je krijgt totaal geen kans als single starter.

Meer ruimte op de markt zodat een ieder door kan stromen. Dan komt er vanzelf plek

Meer starterswoningen die ook een goede prijs hebben voor jongeren die net klaar zijn met hun studie en dus waarschijnlijk een studieschuld hebben.

Meer starterswoningen?

Meer woning bouwen, dan zakt de woning prijs

Meer woningen

Meer woningen die betaalbaar zijn voor starters, financiële ondersteuning om koopwoningen en hypotheken die passend zijn voor startende jongeren.

Meer woningen in de starters prijsklasse en/of starterslening

Meer woningen in een lagere prijsklasse. Wellicht voorrang.

Meer woningen voor starters.

Meer woningen, selectieve toelating tot de lotingen, redelijke huren, huren inclusief gas/water/licht iod, huurcoach(helpt kijken welke woning/woonvorm geschikt en of haalbaar is)

Meer woningen... ook appartementen

Meettijd afschaffen en eigen jeugd voorrang.

Met de hypotheek verstrekkers om de tafel om hypotheken te verstrekken op maandlasten. Jongeren kunnen vaak door zelfwerkzaamheid een woning met achterstallig onderhoud met hulp zelf opknappen waarbij ze een goedkopere woning kunnen kopen.

Minder import accepteren. Minder crisiswoningen die erg lang leeg staan.

Minder onzinnige regeltjes waar je aan moet voldoen, huursubsidie optie, friendscontract

Modulaire houtbouw

Mogelijkheid bieden om starterswoningen te kunnen huren cq bouwen.
Om te kunnen bouwen, een redelijke grondprijs te vragen.

Net als in de jaren 80 premiewoningen

Niet al te strakke hypotheek eisen

Niet te dure woningen bouwen en kijken of er iets in / aan financiering gedaan kan worden

niet te duur en goedkope lening

Niet te grote woningen zodat ze betaalbaar zijn. Beperkte of geen eis vwb. eigen geld. Pas afgestudeerden, die net een baan hebben, moeten soms ook nog studieschuld terugbetalen.

Nieuwbouw
Bevorderen dat ouderen kleiner gaan wonen en daardoor grote woning achterlaten. Nu veel eengezinswoningen bewoond door 1 persoon

Normale , lees , lagere huur kosten . Kijk naar de verhouding minimum loon en sociale huren.

Ondersteuning!!

Op het moment is het vooral de combinatie van strenge eisen voor een hypotheek gecombineerd met hoge lasten. Jongeren kunnen in veel gevallen prima €800 huur per maand betalen maar een koopwoning krijgen ze niet ivm het niet verkrijgen van een hypotheek die hoog genoeg is om een starterswoning te financieren. De gemeente kan hierin ondersteunen door grondprijzen aan te passen voor starterswoningen en aan te sturen op goede maar betaalbare bouw.

op maat bouwen of het nu voor ouderen is die een eengezinswoning achter laten of voor jonge gezinnen

Ouders moeten belastingvrij kunnen schenken aan hun kinderen (ongeacht de leeftijd van die kinderen dus niet alleen een ton eenmalig aan kinderen jonger dan 40 jaar) of woningbezitters geen hoge 2e woningbelasting te laten betalen wanneer zij hun (meerderjarige) kinderen in hun tweede woning laten wonen of aan anderen verhuren.

overheidssubsidie, tegemoetkoming in de kosten bij koopwoningen

Premie A voor koopwoningen wordt aantrekkelijk

Premie A, B of C, zoals in het verleden.

Prijsvraag uitschrijven met hun wensen en binnen een bepaald bouwbudget te realisen. Duiven wordt en is al een vergrijzende samenleving met winkelpand leegstand etc

Samen kijken naar mogelijkheden. Leg die vraag eens op het candles meer, daar zit onze toekomst. Lege panden ombouwen, enz.

Sociale woningbouw verspreidt over wijken of herontwikkeling van leegstaande of leeg komende overheid gebouwen, scholen enz.

Sparen

Sparen en pas op zoek naar woonruimte als ze geld hebben

Sparen.

starters lening met borgstelling door de overheid

Starters woningen die relatief kleiner zijn dan de gemiddelde woning. Zo kun je nog eens uit huis gaan

Starterslening
Lage huur tot 400 euro (flats)
Koopwoning indien 1vd2 vaste baan tot 170.000 koop.
Kijk bij andere gemeenten in het land hoe die het oppakken . Het bekende wiel uitvinden...

Starterslening, 5 jaar aflossingsvrij lenen tegen een lage rente en dan naar een aflossingsplan kijken

Startersleningen verstrekken, voor starters zonder voldoende spaargeld is dit tegenwoordig onmogelijk gemaakt.

Startersleningen. Voorrang bij nieuwbouw tot 250000

Starterswoningen , betaalbaar en niet te groot.

Starterswoningen zowel huur als koop, die ECHT betaalbaar zijn

Starterswoningen! Mijn oudste zoon van 23 kan met zijn (toch wél redelijk) inkomen niks kopen, en huren duurt ook jaren. Tot 200.000 is er geen aanbod. Bouw goedkopere woningen, zodat jongeren zelf iets op kunnen bouwen en zich kunnen ontplooien.

Startsubsidie - friendscontracten - of gewoon betaalbare woningen

Steun van de gemeente op financieel vlak. Voorrang van Duivense jongeren op jongeren uit andere gemeenten.

steun van gemeente bij bv koop, voldoende aanbod in alle segmenten en doorstroom stimuleren

Stopzetten van de voorrangspositie van statushouders die nu alle sociale huurwoningen voor de neus van jongeren wegkapen

Subsidie (zoals vroeger) en bouwen voor die doelgroep

Subsidie zodat jongeren zonder eigen geld en vaak met studieschuld toch kunnen kopen

Ten eerste meer woningen, want er is echt een te kort. Ten tweede moet de prijs lager als starter is het niet te doen om alleen iets te kopen of huren

Tiny houders, vrienden samen

Tiny woningen prima.

Toen ik een woning zocht huur ging grotendeel naar status houders. Daar moeten we mee stoppen.

Toename aanbod in doorstroom woningen

Toewijzen van woningen op basis van woonwarenhuis met een bonus als de persoon in de gemeente is geboren

U, gemeente moet ze bouwen. Die woningen voor jongeren en ouderen!!!

Veel nieuwbouw van betaalbare starters woningen. Denk echt aan enkele honderden dus niet inbreiden maar uitbreiden.

Vell meer goedkpe woningen bouwen.

Vergroten van Aanbod goedkopere koopwoningen en huurwoningen
Bankinstellingen die mee willen werken aan financiering.

Voldoende aanbod in woningen/appartementen die betaalbaar zijn voor starters.

Voldoende aanbod van aantrekkelijke woningen

Voldoende betaalbare woningen

Voldoende betaalbare woningen, en eerst jongeren die van hier komen een kans te bieden

Voldoende betaalbare woningen.
Voldoende woningen in elk segment om de doorstroming te bevorderen.

Voldoende doorstroming zodat goedkopere woningen beschikbaar worden. En uiteraard voldoende aanbod binnen de gemeente. Zoals gezegd ken ik de cijfers niet, dus ik weet nirt in hoeverre hier nu aan voldaan wordt.

Voldoende woningen die toegerust zijn op jongeren, dus niet te groot, maar ook niet te klein en qua huur of koopprijs goed op te brengen.
Maar niet alle jongeren bij elkaar zetten zoals eerder de HAT woningen. Dat geeft overlast.
In de huidige tijd hebben jongeren ook behoefte aan 2 slaapkamers, nu thuiswerken meer de norm wordt.

voldoende, betaalbaar aanbod

Voor jongeren meer goedkope huurwoningen en woonwagenstand plaatsen

Voor sociaal woningen jongeren(zoekenden) uit gemeente Duiven en Westervoor moeten boven lijst staan van van andere kandidaten vanuit andere gemeenten die naar Duiven en Westervoort willen verhuizen. Helaas hebben ze geen kansen hier blijven wonen (exteem lange wacht tijd)en moeten het huis ergens anders zoeken(verhuizen)

Vooral helpen met het kopen van een huis door bv. weer de starterslening in te voeren.
Ook jongeren in de eigen gemeente voorrang geven bij het toewijzen van een huurwoning op mensen van buitenaf.

Voorrang bij het ouderlijk huis verlaten, vanaf +_ 23 jaar oud.

Voorrang om in aanmerking te komen (ook als ze noodgedwongen een paar jaar buiten de gemeente hebben moeten wonen).
Betaalbare woningen, en hulp bij het financieren.

Voorrangsgroepen

Voorwaarde van huis kopen te verbeteren door dat ze geen eigen geld hoeven in te leggen

Wachtlijsten opheffen, voldoende woningen bouwen en wel zo snel als moge lijk.

Wellicht subsidie

Werk met vaste contracten, meer zekerheden

Wonen in zorgcentra tussen de ouderen, lagere huur in ruil voor wat hulp bij boodschappen, huishoudelijke taken etc

Woningaanbod icm met een passende prijs. Het is relatief lastig voor starters om te huren in Duiven. Omdat de huizen op de woningmarkt erg aan de prijzige kant zijn is dit een belemmering om te kopen

woningen bouwen die een lage huur hebben maar die ook kansen bieden om door te stromen naar een andere woning op termijn (samenwonen, trouwen gezin e.d.)
geen jongeren huisvesten die niet in oorsprong uit de regio komen

Woningen bouwen! Geld is er voldoende, en de wil ook, maar er zijn gewoon geen (nieuwbouw) huizen beschikbaar voor gemiddeld budget. Sprekend uit een jongeren

Woningen bouwen. Wel onderzoeken aan welke woonvorm er behoefte is. Bv maisionette woningen

Woningen die passen bij een budget van €200.000 tot €300.000

Woningen die passen bij het budget danwel landelijk zorgdragen voor verruiming van het budget dmv bv subsidie (premie woningen).

Woningen die voldoen aan de ruimte/eisen die ze nodig hebben maar wel betaalbaar worden gemaakt. Aangezien de studieschuld een grote hinder in dit proces is moet de gemeente hierover meedenken. Ook zijn jongeren vaak nog niet handig genoeg om grote klushuizen aan te kunnen, hier moet dus ook over nagedacht worden.

woningen en vast werk

Z.s.m aan de slag gaan met de bouw, en niet wachten op allerlei petities en enquetes. De nood is echt enorm groot, het is erg vreemd dat dit allemaal zo ontzettend lang moet duren.

Ze moeten niet zo plaatsgebonden zoeken naar een woning

Ze zich laten inschrijven vanaf 16 jaar. Men weet vaak al waar ze gaan studeren en dan kunnen zij inschrijven in de 'wensgemeente' hierop kan de gemeente anticiperen qua woonbeleid.

zekerheid in werk, maar daar kunnen jullie niets aan oplossen.....

Zijn er welverdiende jongeren die een woning zoeken? Dan voor hen HAT woningen bouwen.
Of wordt er jongere echtparen (stellen) bedoeld. Dan voor hen zowel huu en goedkopere koophuizen bouwen

Zo snel mogelijk huizen gaan bouwen

zorg dat de woningbouw hun voorwaarden aanpassen.
geldt niet alleen voor jongeren maar ook voor mensen met een laag inkomen, ik denk dat daar gekeken zou moeten worden of er toch gekocht zou kunnen worden, zeker met de huidige rentestand.

Zorg dat er betaalbare koopwoningen beschikbaar komen voor mensen met één inkomen of ondersteun deze mensen op een andere manier.

Zorg eerst voor een juiste inventarisatie, door na te gaan hoeveel goedkope huur/koopwoningen er zijn en dit af te zetten tov van het aantal gezinnen /jongeren die hiervoor in aanmerking komen. Blijkt dat veel gezinnen in een te goedkope woning verblijven, dan moeten er woningen worden gebouwd in de prijsklasse 250.000 tm 350.000. Is er geen scheefgroei, dan goedkopere woningen bouwen. Het is geen hogere wiskunde.

zorgen dat deze mensen makkelijker aan geld kunnen komen iemand die kan huren kan ook kopen

Zorgen dat het aanbod groeit dmv nieuwbouw in een betaalbare prijsklasse

Zorgen dat ouderen/gezinnen kunnen doorstromen naar een voor hun passende woning, zodat jongeren in de starterswoningen kunnen. Mensen blijven te lang hangen in hu n samenwoning omdat een aangepadte/grotere woning niet te vinden of te duur is.
Ook moeten er voldoende voorzieningen zijn om starters te trekken. Weinig winkels en horeca is voor jongeren erg onaantrekkelijk.

Zorgen voor voldoende aanbod woningen en anders “helpen” met de financiering.

Mist u nog iets dat volgens u zeker moet terugkomen in de woonvisie? Zo ja, dan kunt u dit kwijt bij deze vraag

Missende punten
“Inbreiding” eerst, natuurlijk met het oog op groen in ere houden. Daarnaast centrum leefbaarder maken. Iets meer horeca, zodat je wat te kiezen hebt op het plein
1plannen in Groessen onder de toren en bij Aaldering voorrang geven
Aangeven wat de concrete plannen in de gemeente zijn
Alleen heel schrijnende gevallen met spoed een huurwoning aanbieden.
Als er toekomst bestendige woningen voor 50 plussers gebouwd gaan worden. Dan zullen er eensgezinwoningen vrij komen. Er zal doorstroming plaats gaan vinden waardoor zowel de jongeren als de "ouderen" daarvan profiteren.
Ben benieuw naar de uitkomsten en de oplossingen die gekozen gaan worden.
Bereikbaarheid en parkeernormen.
Bestaande groene vlakken in de kernen behouden en niet volbouwen. Deze vlakken hebben een verkoelend effect op de bebouwde vlakken.
Betaalbare levensloop woningen/appartementen onder eur300.000,— bevordert doorstroming zodat huizen beschikbaar komen voor starters
Betrek de jongeren erbij. Woonvisie? Of woonwensen voor de korte termijn? Duurzaamheid, vrij invulling kavels. Kijk s bij andere gemeentes.
Bij de bouw moet er absoluut gestuurd worden op klimaatneutraliteit.
Blijven inzetten op diversiteit van woningen in een buurt. Rekening houden met doorstroming van woningen waarin nu nog ouderen wonen. Aantrekkelijke woonomgeving houden of maken.
Bouw eindelijk dat centrum af.
Bouw van patiobungalows (o.a. Eikenlaan) zou in de plannen moeten worden opgenomen. De woningen vragen een relatief klein bouwperceel en zijn vriendelijk voor ouderen. Veel ouderen die nu een koopwoning met tuin hebben, zitten niet te wachten op een appartement met een balkonnetje. Voor veel actieve ouderen is die overstap te groot, gevolg is geen doorstroming.
Bouw voldoende leeftijdsbestendige woningen aangezien de vraag daarnaar nu al groot is en alleen maar zal gaan stijgen in de komende jaren.
Bouwen doe je in cirkels rond de kern. Niet op locaties die daar ver vandaan liggen en geen faciliteiten bieden. Denk vooral in de kleine kernen ook aan het bouwen van complexen voor ouderen die graag in hun dorp blijven wonen.
daadkracht, er wordt heel veel gepraat maar ik zie niet zoveel actie !
Dat de mogelijkheid wordt geboden om kleinschalige bouwplannen te helpen realiseren en dit niet bij voorbaat te blokkeren. Voorbeeld; bouwplan kassencomplex Bloemkwekerij Aaldering in Groessen.
Dat had ik al aangegeven bij de vorige vraag. Meer woningen zijn er nodig en bouwgrond waar mensen zelf hun huis op kunnen bouwen in de vorm van goedkope koop woning zou een mooi project zijn.
De behoefte aan prettige middenhuur woningen/appartementen.
De effecten van nieuwbouw locaties op de omgeving, zoals de ontsluiting voor het bouwplan bij Veldstraat en Molenstraat, indien er ongeveer 300 woningen worden gebouwd. Tijd voor een rondweg om Duiven?
De gemeente Duiven is gewoon lastig in alle keuzes. Er is veel leegstand in het centrum, maar flexibel omgaan met bestemming is heel moeilijk voor ze. Woningen, bouw er gewoon genoeg. Er is ruimte genoeg aan alle kanten van de gemeente. Bouw ook duurdere huizen.
De gemeente moet er voor zorgen dat het dorpse karakter blijft bestaan. Het een gemeente moet zijn voor mensen van alle leeftijden. Ook kritisch kijken naar de invulling van het centrum want waar je woont haal je vaak ook je boodschappen. Voor alle leeftijdsgroepen iets te bieden hebben vb braderie, kermis, kerst, openlucht concert (oid), a4 daagse, etc etc. Mensen stimuleren om waar je woont ook te werken v.v. Laat div. partijen meekijken/denken zodat het niet alleen een bestuurlijke keuze gaat worden. Werk samen met de andere gemeentes in de omgeving en kijk of er hierdoor meer geld op te halen valt.
De koopsom van nieuwbouw is veel te hoog door toepassing van energiebesparende maatregelen zoals zonnepanelen en warmtepomp
De kwaliteit van de wijken is belangrijk. Diversiteit van woningen binnen de wijken. Voldoende groen! En voldoende parkeer gelegenheid waardoor parkeer overlast wordt voorkomen. Niet kijken naar de gewenste situatie maar naar de praktijk!
De locaties van eventuele nieuwbouw. Ipv tegen de rand van duiven bouwen. Meer naar Loo en Groessen kijken. Nu al veel geluid en stof op de ramen en tuinmeubelen van de snelweg op de Ploen. Indien er daar huizen in het weiland gebouwd gaan worden zitten die mensen nog dichter op de snelweg. Geluidswal loopt nu slechts tot de shell.

De lokale winkels moeten wel open blijven en aan leegstand hebben de bewoners niets. Zorg voor een goed assortiment en denk daarbij ook aan betaalbare huren voor de winkeliers . Een plek voor de markt . Een goed draaiend centrum zorgt voor een goed sfeer onder de bewoners van Duiven.

De niwue woningen moeten wel altijd een mix zijn van bewoners. Dus gezinnen en senioren en alleenstaanden. Het liefst dus ook een mix van goedkope en duurdere woningen. Voorkom groepvorming van bijvoorbeeld de minder draagkrachtigen of teveel migranten op een plaats.

De reden dat wij ruim 10 jaar geleden hebben gekozen voor Duiven was omdat het een mooie groene gemeente is. Dit zou ik graag zo houden. Daarnaast zou ik bouwen op ruime percelen. Omdat tegenwoordig nieuwbouw steeds kleinere tuinen hebben, lijken de wijken ook minder groen.

Denk bij nieuwbouw ook aan bewoners uit Duiven die op de termijn graag gelijkvloers willen gaan wonen in een iets hogere prijsklasse dan het beperkt aantal bungalows/seniorenwoningen die af en toe te koop staan..

Denk niet alleen aan de jongere generatie, maar zeker ook aan de oudere doorstromers dan komen er vanzelf goedkopere koopwoningen voor de starters beschikbaar!

Deze enquête vooral door de jongeren laten invullen! Zij zijn veel inventiever dan verwacht en denken graag mee voor hun eigen toekomstige mogelijkheden. PS: ik heb deze enquête doorgestuurd naar m’n twee inwonende, begin twintigers (die niet kunnen huren/kopen vanwege hun lage inkomens).

Doorstroom bevorderen. Veel van mijn leeftijd genoten willen wel kleiner wonen maar omdat die woningen er niet zijn in Duiven blijven ze in een grote gezinswoning zitten

Duidelijk kern, minder woonwijken die geen binding hebben met centrum. Cetrum Duiven moet weer meer centrum en middelpunt worden. Door woningen nog verder weg te bouwen (bij Groessen) wordt het deel ten Zuiden van het spoor een dorp op zich. Geeft een tweedeling in Duiven. Bouw in ringen rondom het centrum, zodat je ook een duidelijke kern blijft houden!!!!!

Duidelijke afspraken over groen dat moet wijken voor nieuwbouw en hoe dit te compenseren. In anderen gemeenten wordt voor elke boom die gekapt wordt op een andere locatie binnen de gemeente een boom bijgeplant. Dit ook in Duiven invoeren op nieuwbouw locaties waar bomen gekapt zijn.

Duidelijker beleid behoud van flora en fauna. Met houden van 1 park zijn we er niet. En dat compenseert lang niet alle bebouwing die er is en komt. Hou ook rekening met bebouwing dat het duurzaam is en opgaat in omgeving. Denk aan serumdaken. Etc. Hou met groen onderscheidt tussen de grenzen van de aangrenzende gemeenten.

Duiven moet wel de parkeerplaatsen (waar nu een bijna chronisch tekort aan is) wel laten meegroeien, zowel bij de te bouwen woningen als bij de winkelcentra, met name in het centrum.

Een actievere controle op (illegaal) kamerverhuur.

Een visie die groter is dan alleen woonvoorziening

Een woonvisie zonder verkeersvisie is geen visie.

De wegen in en uit Duiven lopen vol en geven veel overlast. Zeker in Zuid. Meer woningen verergerd deze problemen. Voordat er gebouwd kan worden moet eerst naar de verkeersstromen gekeken worden.

energiebeleid??

Er is dringend behoefte aan woningen met de slaapkamer beneden. En liefst geen appartement van meer dan 4 ton!

Er moet een manier komen om voorang te geven aan beginnende huurders zodat deze eindelijk uit hun ouderlijk huis kunnen verhuizen.

Er moeten ook betaalbare appartementen komen met lift voor ouderen

Er ontbreken veel nieuwbouwwoningen met veel grond er omheen. Alle nieuwbouw staat dicht op elkaar en ruimte voor boerderij-achtige woningen is er niet.

Er staan in Duiven veel dure woningen. Deze zullen gezien de inflatie nog duurder worden. Behoefte is aan betaalbare maar ook kwalitatief goede woningen met een redelijk woonoppervlak.

Er zijn enorm veel tussenwoningen en hoekwoningen tot ca 250k. Net daarboven is het aanbod veel kleiner voor de doorstromers.

Er zijn veel jongeren die terug zouden willen naar de dorpen, daar is te weinig zicht op. Maar de historie leert dat dit een grote behoefte is.

Experimenten met specifieke woonmilieus.

Ga aan het werk en vergader wat minder.

Ga een nieuwe wijk bouwen, grond genoeg anders vertrekt de jeugd.

Gebruik ruimte in centrum voor paar grote appartementen. Waarom wordt grond spelleward niet gebruikt?? En maak gebruik van onwijze ruimte in loo/groessen. Bouw niet heel duiven vol

Geen hoogbouw in centrum van Duiven.

Geen hoogbouw, bescherming van het dorps karakter en -gezicht. Ruimte voor groen en veilige infrastructuur (woonerven ipv 30km zones, voldoende voetpaden naast de wegen)

Gewenste woning: Geheel begane grond.100 tot150m2 vloeroppervlakte.150 tot 250m2 perceeloppervlakte.Vrijstaand met inpandige garage.

Graag meer aandacht voor doorstromers die op zoek zijn naar betaalbare grotere woning/tweekappers of vrije kavelverkoop. Immers laten ze een woning achter voor starters

graag oog houden voor groen.

Graag senioren huur woningwoningen voor een betaalbare prijs Dan kunnen we de gezinswoning achterlaten.

Groenvoorziening niet uit het oog verliezen.
Aangeven waar de bouwplannen zijn.

Grote woningen in sommige gevallen toestemming geven een toevoeging aan het huisnummer te geven, zodat het verhuurd kan worden. Veel ouderen in (te) grote woningen kunnen onderverhuren zodat er sociale controle is en jongeren toch op zichzelf kunnen.

Het besef dat er een grote hoeveelheid bewoners is die best in Duiven willen blijven wonen, maar door gebrek aan mogelijkheden toch vertrekken naar elders .
(bungalows, ruime appartementen .) zij laten grote woningen achter, (wat doorstromingen kan bevorderen)
zij zijn ook voor de lokale economie goed .

Het bouwen van levensloopbestendige woningen wordt in de lijst gemist.
Die kunnen door alle doelgroepen worden bewoond.
Zet aub niet alleen in op appartementen voor senioren, want niet iedereen wil een appartement.

Het bouwen van senioren appartementen in de beurt bij winkel met minimaal 2 slaapkamers dat ook de kleinkinderen kunnen blijven slapen en een betere bergruimte dat mensen nog kunnen blijven knutselen en niet alleen maar de krant lezen.

Het dorp moet groener, stiller.

Het is duidelijk dat de jongeren op nr. 1 staan. Er komen weinig vragen voor voor in de leeftijd waarin wij verkeren. 60+

Het stelsel van vroeger was eenvoudiger om een woning te kunnen kopen

Het verbeteren van huidige wijken. De stoepen zijn schots en scheef. Oude bomen die dit veroorzaken met de wortels weghalen en jongen bomen planten. Bij voorkeur geen eikenbomen. Huur of koophuis, houd je haag binnen je grens. Soms neemt t de helft van de stoep in. De afvalstation verplaatsen richting intratuin en plek van afvalstation gebruiken voor woningen. Alle basisscholen asbestvrij maken. Uit zeer betrouwbare bronnen weet ik dat het in iedere school zit in Duiven. Alle noodklokken vervangen met vaste bouw. Geen excuus gebruiken dat het wordt geaccepteerd als vaste bouw. Hondenpoep beleid aanscherpen. Alle hondeneigenaren tot hondenpoep-corvee verplichten. Eens kijken of ze t dan wel laten liggen.

Hoe houd je Duiven leefbaar, vergeet het groen niet. Daarnaast hebben mensen met een koopwoning hulp nodig voor alle energiebespsrende verplichtingen en het gas wasr we vanaf moeten

Hoe zie je de gemeente groeien de komende jaren. Is er behalve huizen meer nodig, zoals supermarkten.
Wat is belangrijk in Duiven, zoals het groen.
Hoe zorg je dat ouderen zorg krijgen die ze nodig hebben

Hoe zit het met de samenwerking van de gemeente en andere woonaanbieders zoals woningstichting Vivare, Makelaars en grotere partijen zoals verzekering maatschappijen Welke invloed/inspraak kan de gemeente hierop uitvoeren en hoe loopt de samenwerking met hen.

Hoge appartementen zouden zeker hier bijgebouwd moeten worden.

Hou bestaande woningen zoals ze zijn, renoveren ipv saneer

Houd rekening met 55+ die graag kleiner willen wonen. Zij laten vaak een grotere woning achter die dan vrij komt voor gezinnen die willen doorgroeien.

Houdt genoeg groen en parkeerplekken bij nieuwe gebieden. Zo blijven deze wijken iver 20 jaar ook aantrekkelijk en blijft er verloop

Ik constateer dat dewoonvisie enquete in het moment van uitvragen als de soort vragen heeft veel raakvlak en onderliggende doel zal dienen, zo lezend uit vraagstellingen, om de woningbouwuitbreidingslocaties van munitie te laten voorzien zodat college verder kan....

Ik hoor dat er meer behoefte aan betaalbare appartementen is voor ouderen.

Ik mis dat er vooral ook voldoende woningen voor ouderen moeten worden gebouwd. Zowel appartementen, als ook patiowoningen. Veel ouderen willen best kleiner wonen, maar niet altijd in een “flat”.
Bouw daarom geschikte woningen met een volledig woonprogramma op de begane grond en een kleinere buitenruimte/tuin.
Stimuleer als gemeente verder het levensloop bestendig maken van bestaande woningen.

Ik mis nog de bouwkavels. Zou zelf namelijk een huis willen bouwen in duiven

Ik mis ook de levensbestendige woningen met slaapkamer badkamer op de benedenverdieping in het aanbod. Zodat mensen die bv kinderen studerend hebben ook door kunnen stromen naar een volgende woning en hun gezinswoning kunnen verkopen

Ik mis plannen voor collectieve toekomstgerichte huisvesting voor senioren hofjes ed. Over het algemeen brengen die ook veel eigen geld mee. Win/Win

Ik vind het stuk op veel vlakken zwart/wit en stellig. Waar zit de creativiteit om iedereen hier te kunnen laten wonen? Jong en oud door elkaar, oude panden inzetten en nieuwe toevoegen.
En wanneer mogen de inwoners, jong en oud, nog meer meepraten? Structureel.

Ik wil heel graag benadrukken dat er bij de bouwplannen in de gemeente Duiven goed moet worden gekeken naar de desbetreffende projectontwikkelaar wat zijn plannen zijn, en niet te snel akkoord gaan als men de kennis niet heeft. De projectontwikkelaar wil altijd alleen nog geld verdienen en dat is de eerste prioriteit!! Niet de behoefte in de gemeente. Let ook op of locaties echt wel geschikt zijn of dat er wellicht veel vervuiling in de grond zit wat veel kosten met zich meebrengt.

Ik wil onderstrepen dat het behoud van groen in bestaande wijken erg belangrijk is.

Ik zou ook graag een stuk verkaveling zien zodat ik samen met een goede vriend van mij een tweekapper kan bouwen

ik zou ook wel wat meer ruimte / mogelijkheden willen zien voor alternatieve (duurzame bouw) bijv. een Earthshipwoning of een woning van stro en klei. Uiteraard op kleine schaal en bijv. als pilot/ proef. Ik zou zeggen: google eens.. er zijn (steeds meer) mensen die dit willen.

In Groessen en Loo een systeem dat eerst mensen met een sociale verbondenheid met het dorp in aanmerking komen voor een koop- of huurwoning. Ook kijken waarvoor een woning bedoeld is. Nu worden vaak huurwoningen die geschikt zijn voor gezinnen toegewezen aan een alleenstaande terwijl gezinnen voor een dorp belangrijk zijn voor de leefbaarheid. De alleenstaande die in die woning komt maakt het vaak niet uit of die in Duiven woont of in Loo en Groessen terwijl het voor de beide dorpen voor de leefbaarheid essentieel is.

In ieder geval circulair!

Inbreiden voor uitbreiden. Integrale visie waarbij kosten laag kunnen blijven voor gemeenten door het aan de markt over te laten. Ook kijken waar kansen liggen door herbestemming complexen of afwijking bestemmingsplan.

Inbreiding voor uitbreiding

Investeren in woningen is een ding, maar ook de aandacht moet uitgaan naar nabije omgeving. Plek waar jongeren naar toe kunnen gaan om overlast te beperken, aanpakken speeltuintjes, spreiding van jongeren en mensen met andere culturele achtergrond.

Slecht voorbeeld is het ‘fort’ in Duiven. Overlast daar is significant toegekomen in een kinderrijke buurt waarbij de voorzieningen te wensen overlaten

Ja bouw voor mensen die tussen het wal en het schip vallen kwa huur en koop

Ja een plan gericht op het type inwoner en de behoefte. Startets hebben hele andere behoefte dan een doorstromer. Ook inkomen en perceel is voor ons een belangrijke factor om onze starters woning te verlaten. Kijk dus naar de doelgroepen de behoefte en welke mogelijkheden er gaan komen

Ja koopwoningen die verpauperen door dat de eigenaar er probeert een wietplantage te bouwen, meerdere personen het huis laat huren, geen onderhoud uitvoert , overlast veroorzaakt, maakt dat de buurt er op achteruit gaat en de huizen in de buurt in waarde dalen. Waarom kan zo'n eigenaar die zelf aan de andere kant van Nederland woont niet verplicht worden om deze woning te verkopen?

ja, graag meer woningen bouwen voor senioren om doorstroming te bevorderen. Niet alleen maar seniorenwoningen in huursegment, maar juist ook in de duurdere koopklasse. Duiven heeft heel veel grote koopwoningen boven 300.000 euro waarin steeds meer ouderen alleen of met zijn tweeën wonen omdat er geen goed aanbod is van wat luxere, gelijkvloerse woningen.De meeste ouderen willen niet in een kleine woning of flat wonen. En dat is momenteel bijna de enige keus.

Ja, voor de gemeente Duiven, vind ik dat je wel het landelijke moet behouden. Veel groen en ruim van opzet. Behoudt je identiteit als dorp. Geen op elkaar gepropte eenheden om maar zoveel mogelijk opbrengst te hebben per vierkante meter. Zorg voor een goede verdeling binnen een wijk en maak geen sociale probleemwijken.

Ja, wanneer krijgen we nu eindelijk glasvezel in Duiven. Dit zal het woongenot bevorderen en het is natuurlijk onzin om dit alleen in het buitengebied te faciliteren

Ja, zorg bij woningbouw voor senioren dat die locaties redelijk dicht bij het centrum liggen of binnen bereik van winkels voor dagelijks behoeften en zorg ervoor dat ontsluitingen goed geregeld zijn. Een van de voorbeelden is: Wijk de Vergert waar je slechts via één weg uit de wijk kunt komen. Levensgevaarlijk!!!! dus meerdere ontsluitingen een bittere noodzaak!

ja, zoveel mogelijk inbreiding voor uitbreiding

Kavels voor Tiny house of andersoortigeduurzame bouw!

Kijk bij vinex locaties in het land hoe die nu doen wat zijn daar de problemen leer daarvan.
Grote straten brede straten niet nodig . Kompact bouwen kan je meer woningen kwijt.
Hoogbouw in de hoeken vd nieuwbouw wijken eisen bij project ontwikkelaars ipv dure woningen zoals in schapenweide.
Minder tuindiepte bij nieuwe koopwoningen.
Smaller bouwen slimmer bouwen prefab woningen.
Offsite bouwen bouwpakket in elkaar op
lokatie
Dringend kijk naar betuwswonen in Culemborg waar oude wijk is omgetoverd of vivare bij presikhaaf. Durf vernieuwing aan.
Bouw huizen op het Holland geen blokkendoos die weer leegstand veroorzaakt.
Bouw bijvoorbeeld hoekappartement voor 55plus max 2p 3 hoog Daartussen 2pers tussenwoningen onder 35 jaar (beide huur)
Think outside box: elektriciteit kabel wegkrijgen of ombuigen bij rijk daardoor weer bouw mogelijk op veldstraat.
Uitkopen boeren zodat bouw mogelijk is tussen provinciale weg en a12. Weer grote wijk erbij.
Hoek rijksweg westsingel. Stuk groen bebouwen met 6 hoog appartementen jongeren met subsidie gemeente. Weer 30 jongeren uit duiven die kunnen wonen.
Sloop oude vivare pand vergertlaan bouw 6 hoog appartement complex. Weer 30 jongeren erbij. Zo creër je lucht.

Kijk ook eens of er groepen mensen zijn die een gezamenlijke communiqué willen bouwen

Koopappartementen gericht op jonge mensen.

Leegstaande bedrijfspanden. Zijn die er veel? Kunnen dat wooneenheden worden?

Let op locaties waar gebouwd gaat worden en voorkom onnodig sluipverkeer of te veel verkeer. Rustig wonen is ook belangrijk. Leg daardoor extra wegen aan zodat het verkeer niet door het dorp geleid wordt.

Let vooral ook op de ontsluiting. Er zullen meer auto's bij komen dan huizen. Niet alle wegen kunnen dit aan. Heilweg, Eltensestraat kunnen het nu al niet aan.

Locatie!! Let op toegangswegen en maak geen infarcten in bestaande woonwijken

Locaties om te bouwen woden niet benoemd

Luisteren naar de behoeftes van de mensen met name van Groessen en Loo.

Maak meer tiny huizen, met ruimte voor een tuin, zodat mensen ook tot rust komen en neit tussen het drukke verkeer zitten. Ik heb spijt dat ik ben vertrokken en hier ben gaan wonen. Ik had 9 jaar gewacht en het bleek de verkeerde kuus. Dure fout, maar in Duiven blijven op deze manier, zeker niet.

Meer aandacht voor de directe woonomgeving in bestaande wijken. Denk hierbij aan het parkeren rondom scholen etc.

Meer eenheid in bouw, geen autos in voortuin.

Meer groen, behoud van groen.
Meer 30km zones om centrum bewoonbaar en aantrekkelijk te houden.
Duivenaren voorrang geven op woningen, huur en koop.
Import uit het Westen beperken.
Woonwijk aan zijde Intratuin is de mooiste oplossing.
Centrum aantrekkelijk houden (geen appartementen) maar juist nieuwe winkels.
Supermarkt / winkels achter parkeerplaats gemeentehuis (oude situering van de Spelleward).
Centrum winkels rondom voorzien van luifels (als het regent is er niets te doen)

Meer groene leeromgevingen, zoals parkjes

Meer in het buitengebied bouwen

Meer koop-appartementen met balkon (geen loggia’s en vanaf 90 m2) bouwen voor meer doorstroming.

Meer parkeerplaatsen. In Lommerweide is er een parkeerprobleem. (Dit was er al voor de Corona!)

Meer senioren woningen die zijn er te weinig

Meer sociale huurwoningen, ik betaal nu ruim 60% van mijn inkomsten aan huur

Meer twee onder een kap woningen, en betaalbare vrijstaande woningen.

Meer uitbereidings plaatsen in Duiven. Er zijn genoeg plekken om te bouwen. Ook in het duurdere sigment is niks te koop. Denk aan bouwkavels

Meer woningen voor jongeren

Meer woningen voor senioren, zodat zij uit de grotere huurwoningen vertrekken. Dit geeft meer ruimte voor gezinnen en starters.

Mensen makkelijker een stuk grond gunnen, om daar naar eigen behoefte op te bouwen, zonder al te veel omgevingsregels.

Modulaire houtbouw.

Mogelijkheden voor status houders
Stimuleren van biodiversiteit in de tuin aanleg
Mantelzorgvriendelijk woningen opzetten

Momenteel worden er drie opties om woningen te bouwen onderzocht
Het zou verstandig en vooruitstrevend zijn om alle drie de locaties tegelijk te gaan ontwikkelen

Naast woningen ook investeren in de omgeving. Denk hierbij de openbare plekken dan met name speeltuinen. Algemeen onderhoud, er zijn veel plekken met bijvoorbeeld kapotte vuilbakken. Maar bijvoorbeeld ook veiligheid. Spreid de verdeling van jongeren en culturen over heel Duiven en niet meer geconcentreerd zoals dit nu is.

Natuurbehoud! Behoud karakteristieke kern Groessen. Kerk integreren in nieuwbouw

Niet alleen woningen voor jongeren ook voor ouderen zijn nodig.

Niet iets waar ik zo op kom.

Niet te groot en te luxe huurwoningen dan kunnen de prijzen ook niet te veel stijgen

Niet te veel focussen op de huidige problematiek. Strategische keuzes maken. Huizen staan er voor 100 jaar!

Niet teveel bewoners uit dezelfde cultuur bij elkaar zetten. Met name asielzoekers, vluchtelingen, geeft vaak teveel problemen bij samenscholing

Nieuwbouw woningen in hoger segment. Zoals welleveld, maar dan in betere omgeving. Woningen zoals op heilweg zijn ook zeer gewild.

Nog duidelijker benadrukken dat naast woningbouw, er voldoende ruimte blijft voor het groen in Duiven!

Not in my backyard is in deze geen optie. Iedereen moet meewerken om dit op te lossen.

Onderzoek vooraf waar de vraag ligt. Hebben we werkelijk starters woningen nodig of verdwijnen er vnm veertigers of ouderen uit de gemeente. Deze verhuis stromen kan je als gemeente goed onderzoeken. Ingeval je deze informatie ook wilt hebben over je gemeentegrens heen kan het Kadaster hierin voorzien.

Kijk daarnaast ook naar de mogelijkheden in het centrum. Kijk of je slimmer kan ruilen binnen retail waardoor het centrum kleiner worden en panden in de aanloop routes getransformeerd kunnen worden in wonen. Denk bv aan Ter Heerdt, oude pand Loonstra, Theo Heebing, lingerie winkel, Liemers Fietsen. Zoals eerder aangegeven zou door het verplaatsen van de Jumbo naar het oude pand van Electro World en de Hema het centrum ook een behoorlijke positieve impuls krijgen.

Ontheffing van dubbele belastingen voor kinderen die hun ouders in huis nemen voor mantelzorg. Gemeente heeft geen kosten voor deze ouderen, maar melkt de mantelzorgers uit. Echt schandalig. Als dit zo blijft gaat niemand voor hun ouders zorgen.

Onze vurigste wens is om over 5 tot 10 jaar onze oude dag de slijten in een betaalbare senioren huurwoning. Dan komt er een mooie betaalbare koopwoning vrij!

Ook bouwkavels uitgeven zodat geïnteresseerden ‘zelf’ kunnen bouwen!
Kijk naar de woningen parallel langs de oostsingel. Hoe mooi Duiven zo binnen te komen (poort van Duiven)

Ook ruimte voor vrije kavels, vrijstaande woningen. Heilweg en akkerwinde waren binnen no time verkocht met grote wachtlijst. Welleveld te veel restricties.

Op dit moment niet. Ik merk wel dat ik het interessant vind om erover na te denken.

op enkele plekken in nederland worden prikkelarme woningen gebouwd voor o.a. mensen met autisme. maar daar is zoveel vraag naar en het aanbod heel klein. er zijn wel organisaties die dat oppakken zoals in arnhem zuid nu gebeurt. misschien dat daar ook naar gekeken kan worden.

Openbaar groen en water.
Ook eisen stellen aan invulling tuinen om waterafvoer in grond te bevorderen

Oud en jong mixen in wijken met kleinere woningen

Ouderen en jongeren samen wonen klinkt leuk maar in praktijk lastig. Jongeren zijn toch meestal luidruchtiger

Pak dat visie loze ongezellige en failliete winkelcentrum eens aan. Je gaat er alleen naar toe als het moet. De project ontwikkelaars met hun wurgcontracten zorgen ervoor dat het winkelcentrum in Duiven NOOIT iets zal worden. Met een OGtent als highlight! Dat doet pijn!!!
Het lijkt erop dat het huidige vernieuwde centrum een doorgedrukt product is van persoonlijke- en oud Duivense belangen .

Projectbouw patiowoningen in de vorm van hoefijzers. Woningen in hofjes etc.

Projecten waar ouderen in gemeenschap zelfstandig met op termijn begeleiding kunnen wonen en leven. Projecten waar de combinatie van meerdere generaties mogelijk is en aantrekkelijk wordt gemaakt.

redelijk algemene vragen.

Ruimte om bij bouw mee te bepalen hoe het huis word vormgegeven. Ga met kopers in gesprek en zorg voor een speelse opstelling met een mix van verschillende huizen in de wijk. Dat zorgt ook voor een betere mix qua culturen inkomen etc

senioren willen graag kleine woningen met 2 slaapkamers en eventueel een tuintje

Snelle start van bouw seniorenwoningen

Snellere besluitvorming gemeente en minder regels welstand commissie. Snellere bouwvergunningen voor ombouwen oudere gebouwen zoals politiebureau.

Sociale huur vragen en kansen voor Loo en Groessen. Kansen genoeg om dit over de gehele gemeente te verspreiden. Om volksbuurten tegen te gaan

Speeltuinen, groen, etc. heel belangrijk voor nieuwe woningen (starters), jonge gezinnen. En energie neutraal

Svp zsm hele nieuwbouwwijken uit de grond stampen! Parken en groen is er ook al voldoende.

Uitstel tot 2030 of veel later voor er aan te beginnen. Zijn belangrijkere zaken.

Veel groen om te spelen voor kinderen (speeltuin) en zorgen dat het niet te kaal en grijs wordt dmv groene stukken en landelijke sfeer

Verkeer aan banden leggen op de Rijksweg en veel groen in ons dorp

Verkeersituaties aanpassen op groeiplannen.
Geen verkeersdrempels maar wel dusdanige inrichting van wegen zodat niet te hard kan worden gereden.

Versoepeling in verbouwingen (bestemmingsplan/ welstand). Hierdoor kan ook woonplezier huidige bewoner toenemen zonder te hoeven verhuizen

Voldoende groen en bomen om de woningen heen.

Voldoende locaties en snelle procedures.

Voldoende sociale huurwoningen, zodat je als je als inwoner van Duiven een woning kan huren als de situatie daarom vraagt. In Duiven is nu te weinig aanbod van sociale huurwoningen.

Voldoende speelveldjes, recreatiemogelijkheid voor alle leeftijdsgroepen om zo verbinding te creeeren.

Voor ons is het te laat, wij vertrekken rond de zomer 2021 uit Duiven en gaan naar een nieuwbouw Tweekapper in Didam omdat het aanbod in Duiven te lang op zich heeft laten wachten. Wel laten we een starters/eensgezinswoning achter. Toch mooi meegenomen voor de Duivenaren.

Vooral zorgen dat jongeren/starters ook in deze gemeente kunnen blijven wonen. Als ik nu op mezelf zou willen gaan dan is de kans 95% dat dat niet lukt in Duiven.

Voordeurdelerskortingen bij sommige uitkeringen/zorgvraag ongepast. Mantelzorgers/zorgvragers nog een trap na geven qua strafkortingen hoort niet. Basisinkomen !

Wat ik al aan geef laagbouw voor 1 a 2 persoons met tuin.

Wat ik mis in het verhaal is de verwaarlozing van tuinen bij woningen, dat zou aangepakt moeten worden om het woon plezier in Duiven weer wat op te krikken.

Wat is het maximaal aantal inwoners in de gemeente? Zodat het woongenot voor iedereen gegeven is.

We moeten af van het voorrang verlenen aan mensen van buiten af.

we moeten met al het goedkoop bouwen oppassen dat we geen aantrekkelijke regio worden voor mensen die rustig willen wonen . Of er moet een eigen mensen eerst beleid gevoerd mogen worden

Welke woonvisie?

Wij hopen dat er snel gebouwd gaat worden in het segment van 200.000-350.000

Wij wonen in een grote woning voor een compleet gezin. Wij zouden graag kleiner kunnen wonen en plaats maken voor gezinnen

Woningen voor invaliden

woningen voor ouderen redelijke huur, en laagbouw.

Woonwagenstandplaatsen

Zaken als winkelcentrum en uitgaansgelegenheden, dit moet het ook aantrekkelijk maken om jongeren/bewoners van duiven hier te houden.

Zeker, het woongenot in Duiven is vaak omgekeerd evenredig met de groei van het aantal inwoners. T.o.v. 1987 is wonen in Duiven significant veranderd en niet altijd ten goede! Te druk, te veel auto's, files om in- en uitvalswege, sluipverkeer op de rondweg van/naar Zevenaar, perkeerproblematiek bij de supermarkten, minder sociale samenhang.

Zeker. Woningbouw moet er komen. Maar om woningen te bouwen zullen omwonenden maanden overlast hebben van bouw- en vrachtverkeer.
Onze straat, de Eltensestraat, is nu al zo gevaarlijk! Vrachtwagens van de meest uiteenlopende bedrijven rijden de hele dag door onze straat. Met het gevolg dat als er een vrachtwagen aankomt een tegemoedkomende auto de berm in moet. Laat staan als twee varchtwagens elkaar moeten passeren. Ongeduldige automobilisten rijden dan zelfs daarnaast doodleuk over de stoep. En dan maar niet te spreken over de fietsers die in het gedrang komen. Amtenaren die er geen weet van hebben of niet willen weten HOE gevaarlijk deze straat is! Ik zou ze graag een ochtend willen uitnodigen om samen te tellen hoeveel vrachtwagens er door onze straat rijden. Het gaat nu niet over de snelheid maar de hoeveelheid vrachtwagens en de zwaarte daarvan. Ons huis is van de dertiger jaren en het trilt elke keer opnieuw als er een zware vrachtwagen langs rijd. Met het gevolg dat er steeds meer scheuren in de muur komen. Laat de amtenaren ook naar ons luisteren!!!

Zo snel mogelijk starten, zodat Duiven de boot niet mist. en mensen in de kou blijven staan wegens bureaucratie.

Zoals genoemd. In veel nieuwbouwwijken zie je dat starterswoningen geen eigen parkeergelegenheid hebben en moet er geparkeerd worden op een algemene parkeerplaats. Dit vind ik niet toekomstbestendig. Auto's worden steeds meer elektrisch, dan wil je dit ook voor de deur/dichtbij huis kunnen opladen. Bovendien zie je veel problemen in de huidige wijken in de hoeveelheid parkeergelegenheden. Meeste huishoudens hebben vaak 2 auto's. Daar zijn de algemene parkeergelegenheden niet op berekend. Dus voldoende parkeergelegenheid is een vereiste.

Elektrische laadpalen standaard meenemen in de bouw van de huizen t.b.v. auto's.
Aardgas hoeft wat mij betreft niet persé komen te vervallen. Aardgas is één van de schoonste fossiele brandstoffen. In de toekomst kan dit net wellicht gebruikt worden voor waterstof. Echter aansluiten op de stadsverwarming is ook niks mis mee.

Zorg bij uit- en inbreiding en voor een goed verkeersplan. Dat betekent niet automatisch alle faciliteiten inzetten voor autoverkeer!

Zorg dat er op doorgaande wegen die er nu zijn niet drukker worden, waar huizen aan staan.

Zorg ervoor dat de woonvisie van Duiven het voor de bewoners nog aantrekkelijk maakt om hier te wonen. Voldoende groen, voldoende voorzieningen
(De verwachting is dat de komende jaren in de steden 15 % van de winkels leeg zal komen te staan) en een bruisend centrum.

Zorg voor een goede verdeling en mensen helpen te laten kopen. Dit is namelijk veel beter dan huren doordat je wat opbouwt. Een hypotheek is vaak ook goedkoper per maand dan de huur van veel huizen.

Zorg voor veel groen in nieuwe wijken

Zorgen dat huizen niet worden gekocht en direct worden verhuurt aan een andere partij die er weer gast arbeiders in stopt! Dit gebeurd in de van heemskerckstraat 69! Hier moet beter op worden gehandhaaft en voorkomen worden bij nieuwe woningen die gebouwd / gekocht worden!

Zou ik zo snel niet weten.
Misschien teefcentra voor ouderen en jongeren

Zoveel mogelijk inbreiding. Niet meer uitbreidings locatieszoeken. Kijken of winkel/kantoor panden omgebouwd kunnen worden naar kleine wooneenheden. Voorrang voor de eigen bevolking bij toewijzing huizen. Toen ik hier in 1980 wilde wonen kwam ik ook eerst op een buitenlijst. !!!

Kon pagina 1 uit document 11. Bijlage 08 Resultaten woonenquête.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document 11. Bijlage 08 Resultaten woonenquête.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document 11. Bijlage 08 Resultaten woonenquête.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Belastingadviesbureau
ELSINGA B.V.
De juiste fiscale koers!

Visserlaan 9
6921 WZ Duiven
Postbus 23
6930 AA Westervoort

(026) 312 03 32
www.elsinga-advies.nl
info@elsinga-advies.nl

KvK-nummer: 77783336
Becon-nummer: 507453
Btw-nummer: NL8611.43.280.B01
BIC: RABONL2U
IBAN: NL18 RABO 0130 5743 41

Gemeenteraad van Duiven
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Duiven, 2 juli 2021

Betreft: principe besluit Visserlaan 1 te Duiven 25 mei 2021/woonvisie Duiven 2021-2030
Referentie:
Behandeld door: de heer H. Elsinga RB REP

Geachte gemeenteraad van de Gemeente Duiven,

Als algemeen directeur van Belastingadviesbureau Elsinga B.V. wil ik onderstaand inhoudelijk reageren op het principebesluit voor de vestiging van arbeidsmigranten aan de Visserlaan 1 te Duiven.

1. Feiten

Vanaf 1 maart 2007 t/m 30 juni 2014 heeft de rechtsvoorganger van Belastingadviesbureau Elsinga B.V., Administratie- en Belastingadviesburo H. Elsinga, een kantoorruimte gehuurd aan de Stenograaf 3, 6921 EX te Duiven (Nieuwgraaf).

In juni 2014 is Administratie- en Belastingadviesburo H. Elsinga verhuisd naar de Scheefkelk 2, 6922 HH te Duiven.

Op 12 juni 2018 wordt de Notitie Woningbouwprogramma gemeente Duiven 2018-2027 vastgesteld.

In 2019 is de huurovereenkomst van Scheefkelk 2, 6922 HH Duiven verlengd tot 1 juni 2024.

Op 18 februari 2020 wordt door de Gemeente Duiven de Beleidsnotitie woningsplitsing, kleine woningbouwinitiatieven en functieverandering naar wonen, hierna te noemen: **Beleidsnotitie** vastgesteld.

Voor de functieverandering van Visserlaan 1 te Duiven is het hoofdstuk 4 Functieverandering naar wonen van belang en met name de daarin opgesomde randvoorwaarden, ik citeer:

- *De bestaande bebouwing heeft conform het geldende bestemmingsplan een bestemming anders dan de bestemming "Wonen" en het gehele perceel wordt in gebruik genomen ten behoeve van de woonfunctie;*

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.
De NOAB-leveringsvoorwaarden zijn van toepassing op al onze dienstverlening.

- *Verzoeken moeten betrekking hebben op locaties binnen de begrenzingen van de bebouwde kom van Duiven, Groessen en Loo. Deze begrenzing wordt bepaald op basis van ruimtelijke situatie ten tijde van het verzoek. Hierbij zijn bestaande stedenbouwkundige structuren en het bebouwingsbeeld bepalend;*
- *Te realiseren wooneenheden moeten een minimale woonoppervlakte van 50m2 hebben;*
- *Functieverandering naar wonen is slechts mogelijk wanneer het beoogde aantal wooneenheden niet conflicteert met de bestaande plannen uit de geldende Notitie Woningbouwprogramma;*
- *Functieverandering naar wonen is slechts mogelijk wanneer dat op de betreffende locatie wenselijk wordt geacht conform de gemeentelijke structuurvisie en de "ruimtelijke opgave" zoals deze is geformuleerd in de geldende woonvisie en de Notitie Woningbouwprogramma;*
- *Het woonmilieu van bestaande woningen en het functioneren van overige bestaande functies in de omgeving mogen ten gevolge van de inbreng niet onevenredig worden aangetast. Er dient aangetoond te worden dat de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad.*

In september 2020 wordt door de verhuurder/eigenaar van de Scheefkelk 2, 6922 HH te Duiven het verzoek gedaan om mee te werken aan een vroegtijdige beëindiging van de huurovereenkomst in oktober 2021.

In oktober 2020 bereik ik overeenstemming met de verhuurder over de voorwaarden van de vroegtijdige beëindiging van de huurovereenkomst.

Op 19 januari 2021 wordt er een koopbevestiging gesloten tussen Hendriks Duiven Onroerend Goed B.V., hierna te noemen: **Hendriks** en Pigeons B.V., hierna te noemen: **Pigeons** voor de onroerende zaak gelegen aan de Visserlaan 1 te Duiven.

Op 8 februari 2021 wordt een koopovereenkomst gesloten tussen Hendriks en Pigeons, waarbij Pigeons Visserslaan 1 te Duiven koopt van Hendriks.

Op 8 februari 2021 wordt een verzoek ingediend voor bestemmingswijziging voor de Visserlaan 1 te Duiven.

In maart 2021 sluit Belastingadviesbureau Elsinga B.V. een huurovereenkomst voor de locatie Visserlaan 9 te 6921 WZ te Duiven, ingangsdatum 1 april 2021.

Op 25 mei 2021 wordt door de Gemeente een principebesluit, hierna te noemen: **principebesluit**, genomen over de vestiging van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven.

Op 31 mei 2021 levert Hendriks de onroerende zaak Visserlaan 1 te Duiven aan Pigeons.

In juni 2021 worden belanghebbende via de media geïnformeerd over de vestiging van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

In juni 2021 maakt de Gemeente Duiven in de media melding van overlast van arbeidsmigranten in Duiven.

Op 6 juli 2021 wordt de Gemeenteraad de Woonvisie Duiven 2021 -2030, hierna te noemen **Woonvisie** behandeld.

In de Woonvisie is het volgende relevant:

Pagina 13, Ik citeer: "*Voor de huisvesting van arbeidsmigranten wordt in de regio Arnhem-Nijmegen een beleidskader ontwikkeld. Wij vinden regionale afstemming een goede ontwikkeling omdat de huisvesters van arbeidsmigranten zich voor mogelijkheden oriënteren op de hele regio.*".

Pagina 19, ik citeer "*Uitgangspunt van ons beleid is dat we aan de behoefte aan huisvesting van arbeidsmigranten die werken in de gemeente tegemoet willen komen.*"

2. Relevant beleidskader

In het principebesluit wordt als relevant beleidskader de nog vast te stellen Woonvisie 2021-2030 een Woondeal regio Arnhem-Nijmegen en Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025 genoemd.

Ik ben van mening, dat dit in strijd is met de beleidsnotitie en bovendien is het principe besluit nog niet getoetst aan het nog door de regio Arnhem- Nijmegen te ontwikkelen beleidskader (Woonvisie 2021-2030) .

In de beleidsnotitie zijn de randvoorwaarden opgesomd, waaraan een indiener van een verzoek en de Gemeente Duiven zich moet houden.

Van belang is, ik citeer, "*Functieverandering naar wonen is slechts mogelijk wanneer dat op de betreffende locatie wenselijk wordt geacht conform de gemeentelijke structuurvisie en de "ruimtelijke opgave" zoals deze is geformuleerd in de geldende woonvisie en de Notitie Woningbouwprogramma.*"

Hieruit volgt dat op het tijdstip van het nemen van het principebesluit het relevante beleidskader niet de Woonvisie is maar ook de Notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 tezamen met de beleidsnotitie. Er wordt gesproken over geldende woonvisie.

Het principebesluit dient op die grond vernietigd te worden.

3. Arbeidsmigranten

Indien de Woonvisie van toepassing zou zijn, dan is het begrip arbeidsmigranten in het principebesluit te ruim geformuleerd. Ook om die reden ben ik van mening dat het principebesluit vernietigd moet worden.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

De Woonvisie spreekt over een beleid van de Gemeente Duiven die er op gericht is om de behoefte van arbeidsmigranten **die werken in de gemeente Duiven** tegemoet te komen.

Hieruit volgt dat de Gemeente Duiven pas een principebesluit kan nemen, als zij of Pigeons onderzocht heeft bij welke onderneming de arbeidsmigranten in de Gemeente Duiven werkzaam zijn.

Vervolgens dient nog onderzocht te worden of deze arbeidsmigranten wel op zoek zijn naar huisvesting.

En dan kan pas beslist worden of Visserlaan 1 te Duiven of een andere locatie geschikt is voor het huisvesten van deze arbeidsmigranten, en zo ja, dan dient door een onafhankelijke deskundige regelmatig te worden gecontroleerd of de arbeidsmigranten die op de Visserlaan 1 te Duiven of andere locatie gehuisvest zijn, ook daadwerkelijk in de Gemeente werkzaam zijn. Bij overtreding hiervan dient dan aan de eigenaar van Visserlaan 1 te Duiven of een andere locatie een sanctie, bijvoorbeeld het opleggen van een dwangsom, in het vooruitzicht te worden gesteld.

Naast voorgaande speelt ten aanzien van de arbeidsmigranten nog het volgende. In Duiven wonen arbeidsmigranten die nu problemen veroorzaken. Ook hier speelt dat het begrip arbeidsmigranten volgens de Woonvisie te ruim wordt geformuleerd. Ook hier speelt dat het de vraag of ze wel werkzaam zijn voor een onderneming in de Gemeente Duiven niet eerst wordt gesteld.

Zonder deze vraag te beantwoorden en arbeidsmigranten in de toekomst te herhuisvesten op Visserlaan 1 te Duiven is volgens mij te kort door de bocht en ook in strijd met de Woonvisie. Het probleem met de arbeidsmigranten wordt alleen maar verplaatst binnen de kern van Duiven.

4. Eén- of tweepersoonskamers

In het principebesluit wordt gesproken over één en tweepersoonskamers voor 75-95 arbeidsmigranten.

Ik ben van mening, dat ook dit in strijd is met de Beleidsnotitie en ook om die reden het principebesluit vernietigd moet worden.

Volgens de randvoorwaarden, ik citeer *"Te realiseren wooneenheden moeten een minimale woonoppervlakte van 50m 2 hebben".*

Een wooneenheid wordt in de Beleidsnotitie gedefinieerd als *"het geheel of een afzonderlijk deel van een tot permanente bewoning bestemd gebouw. Een wooneenheid wordt bewoond door maximaal één particulier huishouden".*

Dit zou betekenen dat voor 75-95 arbeidsmigranten de wooneenheid minimaal 3.750-4.750 m2 moet bedragen en zo groot is Visserlaan 1 te Duiven volgens mij niet.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

5. Belanghebbenden

Ik ben van mening, dat ik als belanghebbende en andere belanghebbenden te laat zijn geïnformeerd over de huisvesting van arbeidsmigranten op de Visserlaan 1 te Duiven.

Op 25 mei 2021 wordt een principe besluit genomen. Pas daarna worden belanghebbenden in kennis gesteld over het principe besluit.

Ook dit is in strijd met de Beleidsnotitie, waarin ik citeer "*Het woonmilieu van bestaande woningen en het functioneren van overige bestaande functies in de omgeving mogen ten gevolge van de inbreiding niet onevenredig worden aangetast. Er* ***dient aangetoond*** *te worden dat de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad".*

Pigeons is tot nu toe niet in overleg getreden met mij en andere Belanghebbenden. Op basis van de Beleidsnotitie ben ik van mening dat dit voor 8 februari 2021 al had moeten plaatsen vinden en in het verzoekschrift van 8 februari had moeten worden opgenomen.

Ook om die reden dient het principebesluit te worden vernietigd.

6. Beleidsnotitie

Naast dat ik van mening ben, dat het principebesluit vernietigd moet worden op voornoemde gronden, ben ik van mening dat de beleidsnotitie zelf een vrijbrief is voor andere eigenaren van kantoren in de kern van Duiven om initiatieven te ontwikkelen om kantoorfunctie te wijzigen in woonbestemming.

Betreft het objecten in de verhuur, dan schromen de eigenaren niet om de huurders min of meer te dwingen op zoek te gaan naar een andere locatie.

Ik spreek uit eigen ervaring.

In de beleidsnotitie ontbreekt een passage dat dit soort praktijken een halt toe roept. I

Verder ontbreekt in de beleidsnotitie een passage die ervoor zorgt dat er voor mijn belastingadviesbureau en andere zakelijke dienstverleners altijd een plek blijft in de kern van Duiven.

Ik verzoek u om de beleidsnotitie op dit punt aan te passen of dit in de Woonvisie als randvoorwaarde op te nemen.

Mijn kantoor was eerst gevestigd op Nieuwgraaf, voordat ik naar de Scheefkelk ben verhuisd. Vanaf de start van mijn kantoor verricht ik dienstverlening aan ondernemers en particulieren gevestigd en woonachtig in Duiven en omgeving en ver daarbuiten.

Vanaf het moment dat ik op de Scheefkelk gevestigd was, was de drempel bij mijn relaties weg om naar een industrieterrein te gaan en liepen ze in en uit voor hun fiscale en financiële vraagstukken.

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

In september 2020 stond als een paal boven water dat ik mijn kantoor binnen de kern van Duiven moest blijven.

Ik heb serieus gekeken naar Visserlaan 1 te Duiven. Deze stond op dat moment te huur, maar was voor mijn kantoor op dat moment ongeschikt.

Uiteindelijk ben ik via mijn netwerk op Visserlaan 9 te Duiven terecht gekomen.

Ik heb nu een huurcontract voor 5 jaren, eindigend op 1 april 2026.

Als algemeen directeur ben ik verantwoordelijk voor de continuïteit voor mijn belastingadviesbureau. In 5 jaren kan veel gebeuren, waardoor ik mogelijk in 2026 opnieuw moet verhuizen, met als voorwaarde opnieuw naar een locatie binnen de kern van Duiven.

Zonder aanpassing van de Beleidsnotitie en de Woonvisie voel ik me gedwongen om tegen elke omgevingsvergunning in de kern van Duiven, waarin verzocht wordt de bestemming van kantoor te wijzigen in wonen om in bezwaar te gaan en bij afwijzing in beroep te gaan.

Ik vraag me daarnaast in alle redelijkheid af of er in de kern van Duiven wel een overschot aan kantoorruimte is. Er zijn genoeg (zakelijke) dienstverleners die hun onderneming vanuit hun eigen woning drijven. Als die allemaal op zoek gaan naar kantoorruimte dan hebben we mogelijk een tekort.

7. Levering 31 mei 2021

Visserlaan 1 te Duiven wordt pas geleverd nadat de Gemeente Duiven op 25 mei 2021 een besluit heeft genomen.

Ik kan hieruit niks anders concluderen dat in de koopovereenkomst van 8 februari 2021 een ontbindende voorwaarde is opgenomen, te weten: levering van Hendriks aan Pigeons vindt pas plaats nadat Pigeons min om meer de garantie van de Gemeente Duiven heeft dat de omgevingsvergunning voor het wijzigen van de bestemming van Visserlaan 1 te Duiven een formaliteit is.

Als dit zo is, dan lapt de Gemeente Duiven alle beginselen van behoorlijk bestuur aan haar laars.

Hoogachtend,
Belastingadviesbureau Elsinga B.V.

Gegevens bekend bij de griffie

Aangesloten bij Register Belastingadviseurs, NIRPA, Register Estate Planners en NOAB.

Pro Duiven

Vragen Politieke Avond 8 juni 2021

B.3. Woonvisie 2021-2030

1. U spreekt in het raadsvoorstel over huisvestingsopgaven voor mensen met een zorg/hulpvraag. Wordt er binnen deze opgave ook aandacht geschonken aan woningen voor mensen met een fysieke beperking, of ligt de focus vooral op de extra inzet voor mensen met een chronische psychische kwetsbaarheid? Zo nee, in hoeverre is er aandacht voor de vraag naar deze woningen specifiek voor deze doelgroep, in de Woonvisie wordt er namelijk slechts zeer summier over gesproken.
   Antw: De huisvestingsopgave voor mensen met een zorgvraag komt idd beperkt aan de orde. De huisvestingsopgaven van deze doelgroepen wordt per gemeente in beeld gebracht in het onderzoek Huisvestingsopgaven wonen met zorg De Liemers. Ook de genoemde doelgroep met psychische beperkingen is daar onderdeel van. De raad wordt waarschijnlijk na de zomer van de resultaten van het onderzoek op de hoogte gebracht.
2. Waarom maakt u een duidelijk onderscheid tussen de kern Duiven en Loo / Groessen als het gaat om te realiseren nieuwbouw?
   Antw: De grootste opgave ligt in de kern Duiven daarom is gekozen om in Loo en Groessen te bouwen voor de woningbehoefte van de eigen inwoners. Hiermee voegen we woningen toe waaraan de inwoners van Loo en Groessen behoefte hebben. Op de inbreidingslocaties in en de uitbreidingslocaties bij de kern Duiven wordt gebouwd volgens de berekende woningbehoefte van het regionale woningmarktonderzoek voor de gemeente Duiven.
3. “Met de nieuwe Liemerse woonagenda gaan we niet langer uit van woningbouwaantallen per gemeente, maar van een Liemerse”, staat letterlijk in de Woonvisie. Betekent dit dat wanneer één of meerdere Liemerse gemeente om welke reden ook niet aan hun zelf gecommitteerde woningbouwdoelen komt, dat de overige Liemerse gemeenten meer woningen moeten realiseren om samen aan het gestelde totaal te komen?
   Antw: Vanuit dat principe klopt het gestelde inderdaad, maar in onderling overleg zullen de Liemerse gemeenten dan zoeken naar oplossingen omdat alle gemeenten behoren tot dezelfde woningmarktregio. Zo is het ook denkbaar dat wanneer een gemeente haar woningbouwdoel niet haalt, dat later in de tijd wordt ingehaald. Overigens is het een vraag of het realiseren van meer woningen dan afgesproken een bedreiging of een kans is. De ervaring is immers dat er altijd minder woningen worden gebouwd dan verwacht.
4. Hoe wordt omgegaan met een aanbod vanuit de markt om op een VAB-locatie in het buitengebied betaalbare woningbouw te realiseren?
   Antw: Vanuit het principe de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment zijn VAB-locaties in het buitengebied niet de juiste plek. De juiste plek is vanuit de behoefte in of grenzend aan de bestaande dorpskernen dichtbij de voorzieningen. Conform bestaand beleid is het omvormen van VAB-locaties naar wonen al een paar jaar niet meer mogelijk. Dat blijft middels deze Woonvisie zo.
5. Kunt u uitleggen hoe u (in de Woonvisie) tot de constatering komt dat jongeren onder de 23 jaar uberhaupt in aanmerking kunnen komen voor een sociale huurwoning in de gemeente Duiven? In de Woonvisie staat dat de zoektijd voor starters gemiddeld 2 jaar is en de

benodigde meettijd gemiddeld 8-9 jaar is. Hebben wij het juist wanneer we op basis van deze gegevens uit de Woonvisie stellen dat jongeren gemiddeld op zijn vroegst op 28-jarige leeftijd in de gemeente Duiven in aanmerking komen voor een sociale huurwoning? Zo nee, waarom niet.

Antw: Deze redenering klopt niet helemaal. Een deel van de woningen wordt namelijk door loting verhuurd, waarbij meettijd geen rol speelt. Daarom maken ook jongere starters eerder kans op een woning. Daarnaast worden woningen onder de kwaliteitskortingsgrens (€ 442,46) aangeboden specifiek voor jongeren tot 23 jaar. Hierdoor is de kans op een woning voor deze groep ook groter. De starterspilot die sinds 2020 loopt in samenwerking met Vivare continueren we ook. Deze pilot[1] houdt in dat er in 2021 8 woningen per gemeente met voorrang worden toegewezen aan starters. Dit zijn woningen met 1 of 2 slaapkamers, met een maximale huurprijs van € 633,25 (prijspeil 2021). De doelgroep die voorrang krijgt, zijn starters tot en met 27 jaar die in aanmerking komen voor een sociale huurwoning en met maximaal 2 personen zijn. De woningtoewijzing gaat via Entree, voor de helft via het lotingsmodel en de andere helft via het aanbodmodel.

[1] In 2020 zijn via deze pilot 8 woningen verhuurd aan starters, waarvan er 5 afkomstig waren uit Duiven.

Vragen Politieke Avond 6 juli 2021

Overgebleven vragen Woonvisie 2021-2030

Naar aanleiding van de Politieke Avond van 8 juni zijn een aantal vragen nog niet gesteld in verband met de tijdsduur van de vergadering en zodat andere partijen in de resterende tijd ook nog vragen konden stellen. Bij deze de vervolgvragen:

- In de Woonvisie wordt gesproken van 4850 woningen die tot 2040 in de Liemers gebouwd dienen te worden.

  De eerste vraag was met bijbehorende antwoord:

  Wat zeggen de andere rapporten (Companen, Liemerse Woonagenda) over het gebruik van dit cijfer?
  Antwoord: Dit cijfer komt uit het Companen onderzoek en is gebruikt bij de Liemerse Woonagenda.

➔ **Hoe verklaart het college dan dat in de Liemerse Woonagenda slechts het getal van 4250 en niet 4850 woningen genoemd wordt (p. 3)? Wat veroorzaakt de afwijking?**
Antwoord: 4250 is het aantal 2019-2030. 4850 is het aantal 2019-2040. Beide zijn nog zonder de 130% die is afgesproken in de Woondeal.

➔ **Verder is de vraag eigenlijk of het gebruikelijk is dat lokale woningbehoeften uitsluitend worden vastgesteld door het percentage van het totaal van de regionale woningvoorraad één op één over te nemen? Zo ja, welke regio's/gemeenten in Nederland hanteren dezelfde berekening? Zo nee, wat zijn dan andere veelgebruikte methoden?**
Antwoord: Het totaal van de regionale woningvoorraad wordt niet één op één over genomen. In de Woonvisie is onderbouwd waarom het verstandig is de Liemerse prognose te volgen. Die is namelijk nauwkeuriger dan de prognoses voor gemeenten met de omvang van Duiven. De komende jaren houden we de peilstok er regelmatig in en stellen we de behoefte bij naar aanleiding van de nieuwste prognoses. Dat kan omhoog of omlaag zijn.

- In de Woonvisie staat geschreven dat het streefprogramma een gemiddelde is en niet per locatie geldt.

  De eerste vraag was met bijbehorende antwoord:
  Kan dit problemen opleveren met de ontwikkelaars van de Ploen-Noord en de Plakse Weide?
  Antwoord: Dit gemiddelde streefprogramma geldt voor de 50- locaties. Voor de

50+ locaties geldt het specifiekere programma zoals opgenomen op pag. 23 van de Woonvisie.

De vervolgvragen:

➔ **Betekent dit dat het college hiermee de ontwikkelaars eenzijdig laagsegment kan laten ontwikkelen (met weinig opbrengst), terwijl het zelf een duurder segment kan laten ontwikkelen (met meer opbrengst)?**
Antwoord: Met de ontwikkelaars worden in de intentieovereenkomst afspraken opgenomen over het te realiseren woningbouwprogramma conform het raadsbesluit van 26 januari 2021. Ten aanzien van onze eigen locaties geldt uiteraard dat voor het college ook daar de Woonvisie leidend is en dat we daar een woningbouwprogramma willen laten realiseren dat past bij het principe de juiste woning op de juiste plaats op het juiste moment en dat ook past bij het nu opgenomen woningbouwprogramma. Het college laat bij de plannen de nu in ontwikkeling zijn, als Weidekervel, De Timp, Regina Pacis en Onder de Toren, al zien dat het streefprogramma een van de leidende uitgangspunten is.

➔ **Kan het openlaten van deze mogelijkheid ertoe leiden dat de onderhandelingen met de ontwikkelaars afbreken?**
Antwoord: Dit is niet aan de orde. De ontwikkelaars hebben schriftelijk aangegeven het woningbouwprogramma conform raadbesluit 26 januari 2021 te willen realiseren (zie bijlagen bij raadsvoorstel dat heeft geleid tot raadsbesluit 1 juni 2021).

- Er worden diverse regionale samenwerkingsverbanden genoemd.

De eerste vraag was met bijbehorende antwoord:
Is de gemeente al in het kader van deze samenwerkingsverbanden aan het overleggen?
Antwoord: niet duidelijk is wat met deze vraag wordt bedoeld? Maar zoals al gesteld van deze samenwerkingsverbanden zijn wij zelf onderdeel en daarin wordt op dagelijkse basis overleg gevoerd en samengewerkt op allerlei terreinen.

De vervolgvragen:
Het college geeft aan dat zij op dagelijkse basis overleg voert in het kader van de samenwerkingsverbanden. Een opvallend samenwerkingsverband is hierbij de 'Verstedelijkingssstrategie Arnhem, Nijmegen en Foodvalley' met de ambitie voor 100.000 woningen in de regio.

➔ **Vloeit de ambitie van 1200 woningen voort uit deze Verstedelijkingsstrategie?**
Antwoord: Deze ambitie vloeit niet voort uit de verstedelijkingsstrategie, maar zoals in de Woonvisie is onderbouwd uit het regionale woningmarktonderzoek en de afspraken in de Liemerse Woonagenda.

➔ **Heeft het college de hoeveelheid van 1200 woningen in het kader hiervan reeds aan Provincie en Rijk aangeboden?**
Antwoord: Nee. In het kader van de regionale woonagenda's, Woondeal en de daarbij behorende regionale monitoring zijn de nu bij ons bekende plannen, zoals ze ook in bijlage 3 van de Woonvisie zijn opgenomen, opgenomen in deze regionale woningmarktmonitor.

➔ **Dient het college niet eerst uitgebreider de gemeenteraad te consulteren, alvorens zij met 1200 woningen aanschuift voor deze Verstedelijkingsstrategie?**
Antwoord: In het kader van De verstedelijkingsstrategie is het college niet gevraagd om een lijstje met X woningen. De verstedelijkingsstrategie is ook veel meer dan woningen bouwen. Over de verstedelijkingsstrategie wordt u volgende week tijdens de politieke avond van 13

juli in het geheel over bijgepraat.

Het bouwen van 1200 woningen, volgens de Woonvisie is meer dan een verdubbeling ten opzichte van het raadsvoorstel Uitbreidingslocaties voor woningbouw (570 woningen).

➔ **Was het niet beter geweest de discussie over deze Woonvisie te hebben gehouden vóór de discussie over de uitbreidingslocaties?**

➔ Antwoord: Het college is al sinds 2018 met uw raad in gesprek over de woningbouwopgave. Dit is begonnen met de Notitie woningbouwprogrammering gemeente Duiven 2018-2027. Dit heeft vervolg gekregen met de Vervolgnotitie versnelling woningbouw gemeente Duiven (vastgesteld 22 oktober 2019). De vervolgnotitie was gericht op het versnellen van de woningbouw op de locaties uit de notitie woningbouwprogrammering. Deze versnellingsnoodzaak werd gevoeld op basis van de nieuwe hogere woningbehoefteprognoses na het vaststellen van de Woonvisie in 2017. Aansluitend is het gesprek met uw raad gevoerd over de uitbreidingslocaties wat heeft geresulteerd in de *Verkenning uitbreidingslocaties (*vastgesteld op 26 januari 2021) en de besluitvorming van 1 juni jongstleden waarbij de Ploen-Noord en de Plakse Weide zijn aangewezen als uitbreidingslocaties. In de tussentijd was ook de urgentie ontstaan om de Woonvisie te actualiseren (o.a. door de Woondeal en Liemerse woonagenda). Het college is van mening dat vanwege de urgentie omtrent de besluitvorming over de uitbreidingslocaties/urgentie woningbouw niet gewacht kan worden op de besluitvorming omtrent de Woonvisie.

- Toezegging tot evaluatie en actualisatie Woonvisie

De eerste vraag was met bijbehorende antwoord:
Kan het college een toezegging doen dat in Q2 van 2027 een evaluatie van de vorderingen van de bouwprojecten wordt gegeven en dat daar direct ook een actualisatie van woningbouw behoefte gegeven wordt, zodat het risico op bouwen voor leegstand minimaal is?
Antwoord: Er wordt vanuit gegaan dat Q2 2022 wordt bedoeld. Zie ook het antwoord op vraag 13. Het overigens niet de verwachting dat er in Q2 2022 al nieuwe prognoses beschikbaar zijn.

Het jaartal in de vraag is juist. De Woonvisie bestrijkt een periode van meer dan 8 jaar, terwijl er geen tussentijdse evaluatie is ingepland om bijvoorbeeld in Q2 van 2027 te evalueren hoe de uiteindelijke uitwerking van het beleid is geweest en of het beleid aanpassingen nodig heeft. De periode is vrij lang en we hebben in de afgelopen jaren gezien hoe snel de wereld, Nederland en zelfs Duiven in een korte tijd kan veranderen. Daarom is een evaluatie na een bepaalde periode geen overbodige luxe en te adviseren stap.

➔ **Kan de wethouder deze evaluatie in Q2 van 2027 toezeggen?**
Antwoord: het college wil eigenlijk niet wachten tot Q2 van 2027. Zoals al in de Woonvisie is opgenomen willen we elk jaar bij uw raad terug komen en gaan we de komende jaren de peilstok er regelmatig in houden en stellen we de behoefte bij naar aanleiding van de nieuwste prognoses. Dat kan omhoog of omlaag zijn. Het gaat immers om bouwen volgens behoefte en de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment.

Woonvisie

In de Woonvisie wordt gesproken van 4850 woningen die tot 2040 in de Liemers gebouwd dienen te worden.

1. Waar is dit cijfer op gebaseerd?
   Antw: Regionaal woningmarktonderzoek 2019 (zie blz. 6 Woonvisie)
2. Wat zeggen de andere rapporten (Companen, Liemerse Woonagenda) over het gebruik van dit cijfer?
   Antw. Dit cijfer komt uit het Companen onderzoek en is gebruikt bij de Liemerse Woonagenda.

Eerst was de woningbouwbehoefte 570 woningen. Nu is deze 1200 woningen. Dit is een groot verschil.

3. Hoe kan dit verschil zo groot zijn?
   Antw: zie blz 6 Woonvisie
4. Is 1200 woningen echt een noodzaak?
   Antw: zie blz 6 en 7 Woonvisie

1200 woningen is een enorme opgave. Er zijn twijfels of de woningbouwbehoefte op de juiste manier ingevuld wordt.

5. Gaat het allemaal om inwoners binnen Duiven?
   Antw: Duiven maakt onderdeel uit de woningmarktregio Arnhem (net als de hele Liemers). Circa 90% van de verhuisbewegingen vindt plaats binnen deze woningmarktregio.
6. Voor welke groepen bouwt Duiven op welke plaats?
   Antw: de vraag wordt niet helemaal begrepen in relatie tot de Woonvisie. In de Woonvisie wordt uitgebreid ingegaan voor welke doelgroepen extra aandacht zou moeten zijn en verder is voor de nieuwbouw opgenomen en onderbouwd welk woningbouwprogramma vanuit het volkshuisvestelijk belang nodig is. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen 50+ locaties en 50- locaties.

Er worden verschillende redenen genoemd voor 1200 woningen (e.g. voorkomen krimp en emigratie, op peil houden voorzieningen)

7. Waarop heeft het college deze redenen gebaseerd?
   Antw: dat zijn geen redenen maar een verwacht bijkomend effect van dit woningbouwprogramma. Toegelicht is ook waarom deze Primos prognoses hoger uitvallen dan de vorige prognoses (zie pag. 6 Woonvisie).

De raad wordt gevraagd om de bouwprojecten in bijlage 3 goed te keuren. Toch is hierover nog het nodige onduidelijk. Niet alle cijfers lijken actueel.

8. Kan het college uitleggen welke projecten op dit moment, wanneer en voor hoeveel woningen gerealiseerd gaan worden?
   Antw: Bijlage 3 is actueel. Daar staat voor zover mogelijk ook het antwoord op

deze vraag. De gemeenteraad heeft zelf om dit overzicht gevraagd, waarop door wethouder Goossen is toegezegd dat dit zou worden meegenomen in de Woonvisie. In dit overzicht zijn geen locaties opgenomen die de raad niet al kende vanuit eerdere kennisgevingen. Er wordt ook niet om goedkeuring voor bouwprojecten gevraagd. Het is een overzicht van alle bekende mogelijke woningbouwprojecten die in de verschillende categorieën zijn opgenomen in een overzicht.

In de Woonvisie staat geschreven dat het streefprogramma een gemiddelde is en niet per locatie geldt.

9. Hoe wordt precies geregeld dat hiervan afgeweken kan worden?
   Antw: dit is het streefprogramma voor 50- locaties. In de Woonvisie wordt niet geregeld hoe hier vanaf geweken kan worden. Het wordt de komende jaren via monitoring gevolgd of dit gemiddelde programma bereikt kan worden. Door deze monitoring kan er ook bijgestuurd worden als dit gemiddelde niet gehaald dreigt te worden.
10. Kan dit problemen opleveren met de ontwikkelaars van de Ploen-Noord en de Plakse Weide?
    Antw: Dit gemiddelde streefprogramma geldt voor de 50- locaties. Voor de 50+ locaties geldt het specifiekere programma zoals opgenomen op pag. 23 van de Woonvisie

Er worden diverse regionale samenwerkingsverbanden genoemd.

11. Kan de gemeente vanuit deze samenwerkingsverbanden verplichtingen worden opgelegd?
    Antw: Van de genoemde samenwerkingsverbanden zijn wij zelf onderdeel. De samenwerkingsverbanden zijn geen overheidslaag die zelfstandig besluiten kan nemen.
12. Is de gemeente al in het kader van deze samenwerkingsverbanden aan het overleggen?
    Antw: niet duidelijk is wat met deze vraag wordt bedoeld? Maar zoals al gesteld van deze samenwerkingsverbanden zijn wij zelf onderdeel en daarin wordt op dagelijkse basis overleg gevoerd en samengewerkt op allerlei terreinen.

We lezen dat er voor 1200 woningen een bouwnoodzakelijkheid is tot 2040. Echter we lezen ook dat er 900 woningen tot 2040 nodig zijn. De vraag is nu hoe het college tot die harde 1200 woningen in 2040 komt, want mochten de cijfers correct zijn dan is een 130% woningen voor de plancapaciteit geen 1200, maar 1170 woningen. Dat betekent dat er voor 270 woningen plannen gemaakt moeten worden om planuitval op locaties op te vangen. Het te bouwen aantal woningen verandert niet naar 1200 woningen, maar blijft bouw van 900 woningen in 2040.

13. Waarom wordt het aantal van 1200 woningen om totaal gerealiseerd te hebben in 2040 aangehouden?
    Antw: zie pag. 6 & 7 Woonvisie. Er wordt nu vanuit gegaan dat er voor circa 1200 woningen aan woningbouwplannen moeten zijn tot 2040. Waarbij we er nu vanuit gaan dat er in ieder geval 900 woningen gebouwd moeten zijn. Het klopt dat 130% van 900 1170 is. Maar vanwege de marges in de prognoses is dit afgerond naar 1200. Door de monitoring gaan vanuit het principe de juiste woning op de juiste plek en op het juiste moment de komende jaren monitoren of deze richting van 1200 woningen te hoog, te laag is of juist nog steeds prima blijkt passen bij nieuwe prognoses die richting 2040 beschikbaar blijven komen.
14. Kan het college de “grote druk op de woningmarkt” beter duiden, want die druk kan ook een oneigenlijk druk zijn omdat mensen in woningen willen investeren zoals het CBS min of meer aangeeft in het artikel op de NOS website

"Woningtekort is niet de enige oorzaak van torenhoge huizenprijzen (https://nos.nl/artikel/2383793-woningtekort-is-niet-de-enige-oorzaak-van-torenhoge-huizenprijzen)
Antw: tegenover dit artikel staan tal van artikelen waaruit de woningnood wel degelijk blijkt. Ook in ditzelfde artikel wordt door ABF-research aangegeven dat er veel meer meespeelt dan wat het CBS aangeeft en dat die woningnood er wel degelijk ook is. Om het daarnaast wat tastbaarder te maken: de gemeente wordt dagelijks benaderd door mensen die het lukt om een woning te vinden en de gemeente om hulp vragen/ vragen om snel meer woningen te bouwen.

Als laatste is bijlage 3 toegevoegd aan de woonvisie

15. Bijlage 3 de tabel op pagina 43 is onduidelijk. Kan deze verhelderd en leesbaar worden gemaakt?
Antw: In onze ogen is de tabel in combinatie de bijbehorende tekst duidelijk en leesbaar.

Toezegging tot evaluatie en actualisatie Woonvisie

16. Kan het college een toezegging doen dat in Q2 van 2027 een evaluatie van de vorderingen van de bouwprojecten wordt gegeven en dat daar direct ook een actualisatie van woningbouw behoefte gegeven wordt, zodat het risico op bouwen voor leegstand minimaal is?
Antw: Er wordt vanuit gegaan dat Q2 2022 wordt bedoeld. Zie ook het antwoord op vraag 13. Het overigens niet de verwachting dat er in Q2 2022 al nieuwe prognoses beschikbaar zijn.

D66 duiven

AMENDEMENT

[ex art. 36 Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019]

"Woonvisie Duiven 2021-2030 - Doel 12"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- in § 2.3 van de Woonvisie Duiven 2021-2030 een expliciete koppeling gemaakt wordt met de "[…] integrale visie op de hele fysieke leefomgeving voor de middellange en lange termijn." die in de Omgevingsvisie moet worden vastgesteld;
- expliciet wordt benoemd dat de "Woonvisie Duiven 2021-2030 "[…] een uitwerking en verdieping van de Omgevingsvisie [is] op het thema wonen en gericht op de middellange termijn met korte termijn uitvoeringsmaatregelen.";

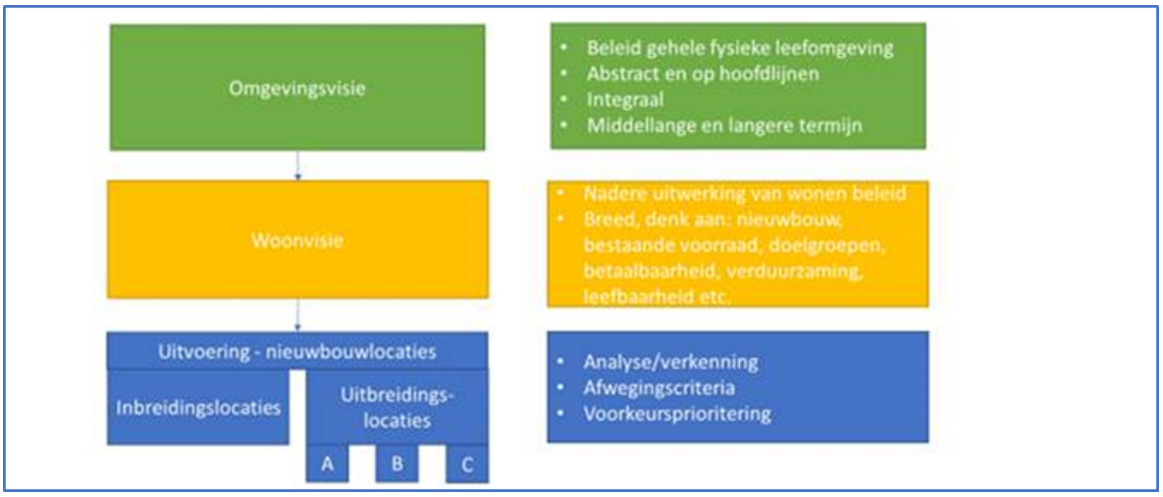

Figuur 1 - Omgevingsvisie i.r.t. Woonvisie, § 2.3 Woonvisie Duiven 2021-203

- de "Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley", die door de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen wordt voorbereid, een belangrijke bouwsteen zou moeten zijn voor kwaliteit en kwantiteit in de Woonvisie Duiven 2021-2030";

overwegende dat:

- de ambities die op 1 juni 2021 door de raad zijn vastgesteld bij de behandeling van de "Uitbreidingslocaties voor woningbouw" [agendapunt C.12] vooralsnog leidend moeten zijn;

- deze ambities gesteld zijn op basis van cijfers die toen bekend waren en die niet anders zijn dan de cijfers die ten grondslag liggen aan de Woonvisie Duiven 2021-2030;
- indien dit niet het geval is, de gemeenteraad in de aanloop naar de besluitvorming op 1 juni 2021 onvolledig en onjuist geïnformeerd zou zijn door het college van burgemeester en wethouders, waar vooralsnog niet van wordt uitgegaan;

gelet op art. 36 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019,

<u>besluit om het dictum van het besluit zodanig te wijzigen dat daar staat:</u>

De raad besluit

1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 met als integraal onderdeel:
   - de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 [Woonvisie hoofdstuk 6].
   - het Woningbouwprogramma 2021 [Woonvisie Bijlage 3], met uitzondering van de in de bijlage toegevoegde tabel, die slechts als indicatief wordt beschouwd.
2. De in de Woonvisie Duiven 2021-2030 genoemde cijfers, in het bijzonder die in "Doel 12" [Hoofdstuk 5] genoemd zijn, niet als ambities vast te stellen en pas na vaststelling van de Omgevingsvisie Duiven eventueel een herijking van de cijfers die op 1 juni 2021 door de gemeenteraad van Duiven zijn vastgesteld te laten plaatsvinden.
3. Het college opdracht te geven jaarlijks aan de raad bij de raadscyclus van de voorjaarsnota middels een kennisgeving de voortgang van de gestelde middellange termijn doelen te rapporteren en tevens een update te geven van de Woonagenda en het Woningbouwprogramma.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

D66 duiven

AMENDEMENT

[ex art. 36 Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019]

"Woonvisie Duiven 2021-2030 - Bovenlokale opgaven"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- in § 2.2 diverse bovenlokale opgaven en visies/beleidsdocumenten genoemd worden;
- de "Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley" nauw verband houdt met de "Woondeal regio Arnhem-Nijmegen" d.d. 20 maart 2020 en laatstgenoemde een belangrijke bouwsteen is voor de nog te ontwikkelen "Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley";
- derhalve de "Liemerse Woonagenda: de koers voor 2020-2025", die overigens al in oktober 2020 - en derhalve ruim voor 1 juni 2021 - bekend was, én het [nog oudere: 19 oktober 2019] "Woningmarktonderzoek 2019 Regio Arnhem-Nijmegen" nog volop beïnvloed kunnen worden, zowel inhoudelijk als qua aantallen benodigde woningen, door de "Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley";

overwegende dat:

- uit bovengenoemde stukken allerlei conclusies getrokken worden aan het einde van § 2.2 over de benodigde kwantiteit van woningen in de regio De Liemers;
- het percentage van 8,4% voor Duiven niet c.q. onvoldoende wordt onderbouwd en afwijkt van de voor Duiven geldende woonbehoefte van 5,5%, die ook meer aansluit bij de cijfers zoals bepaald in het raadsbesluit d.d. 1 juni 2021 inzake de "Uitbreidingslocaties voor woningbouw";
- voor zover bekend niemand van mening is dat er géén tekort aan woningen is in de gemeente Duiven, maar dat de discussie zich richt op:
    - het aantal woningen dat in de gemeente Duiven gebouwd moet worden in de periode 2021-2040;
    - welke segmentering moet worden aangebracht in de woningbouw om de volgende problemen op te lossen:
        - toekomstbestendige woningen voor starters in zowel het koop- als huursegment;
        - toekomstbestendige woningen voor éénpersoonshuishoudens;
        - toekomstbestendige woningen voor ouderen, zodat deze de woningmarkt weer "in beweging" kunnen brengen doordat zij kunnen verhuizen naar passende woonruimte [zowel qua toegankelijkheid/inclusiviteit als qua grootte];

D66 duiven

        - toekomstbestendige woningen voor gezinnen met kinderen die vanuit een huurhuis willen verhuizen naar een koophuis;
    - in hoeverre aantallen en segmentering mogelijk is door inbreiding [dat als absoluut uitgangspunt geldt] en welke locaties nodig zijn voor uitbreiding van Duiven, Groessen en Loo;
    - of er een onderscheid gemaakt moet worden tussen bouwen in de kern Duiven en in de kernen Groessen en Loo [want: blijkbaar gelden voor verschillende kernen verschillende uitgangspunten];
- in de "Woonvisie Duiven 2021-2030" veel meer staat dan alleen de "bouwopgave" en dat deze discussie - helaas - alle andere discussies over onderwerpen in genoemd document frustreren;

gelet op art. 36 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019,

<u>besluit om het dictum van het besluit zodanig te wijzigen dat daar staat:</u>

De raad besluit

1. Voor wat betreft de "Woonvisie Duiven 2021-2030" de discussie over de "Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley" en alle andere bovenlokale opgaven en visies/beleidsdocumenten vooralsnog uit te gaan van de op 1 juni 2021 door de raad vastgestelde woningbouwopgave.
2. Nadat de "Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley" en de Omgevingsvisie Duiven zijn afgerond en de meest recente cijfers van 2021 m.b.t. de woonbehoeften in de gemeente Duiven zijn bepaald opnieuw de discussie aan te gaan over de omvang en segmentering van de woningbouwopgave 2021/2022-2040 voor de gemeente Duiven.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED		GroenLinks
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

Amendement Locatie Groessen Kassencomplex

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op, dinsdag 20 juli 2021, bij het onderwerp woonvisie;

Constaterende dat;

- Er in heel Nederland een groot tekort aan woningen is;
- Er voor onze gemeente een grote bouwopgave ligt;
- Er versneld gebouwd moet worden;

Overwegende dat;

- Wij vinden dat Duiven haar steentje moet bijdragen;
- Wij vinden dat deze locatie geschikt is;

De raad besluit;

- De beslispunten van het besluit zo aan te passen dat er staat:

1. Vast te stellen de Woonvisie Duiven 2021-2030 als integraal onderdeel:- de Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (Woonvisie hoofdstuk 6)- het Woningbouwprogramma 2021 (Woonvisie bijlage 3) met de wijziging dat de locatie Groessen Kassencomplex naar de lijst 'korte termijn locaties' wordt geplaatst waarbij het college op korte termijn in gesprek gaat met de dorpsraad en waar mogelijk een koppeling te maken met de korte termijn locatie Lentjes.

2. Het college opdracht te geven jaarlijks aan de raad bij de raadscyclus van de voorjaarsnota Middels een kennisgeving de voorgang van de gestelde middellange termijn doelen te Rapporteren en tevens een update te geven van de woonagenda en het Woningbouw-Programma.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP	**Pro Duiven**	**VVD**
D66	**CDA**	**Lokaal Alternatief**
PvdA	**GroenLinks**	**DOED**
Zetel Nooijen	**Zetel Arends**	

AM3

Overgenomen

Amendement Woonvisie

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op, dinsdag 20 juli 2021,

Constaterende dat;

- De Woonvisie 2021-2030 harde cijfers voor woningbouw bevat, waarbij tot 2030 in totaal 900 woningen en tot 2040 in totaal 1.200 woningen gebouwd moeten worden;
- De door Primos berekende groei van de woningbehoefte voor de hele Liemers gevolgd wordt en dat daar door 8,4% groei van de woningvoorraad nodig is. Dit betekent dat Primos berekend heeft dat er tot 2040 in de gemeente Duiven 900 woningen bijgebouwd moeten worden;
- In Liemerse verband is afgesproken dat de gemeenten zorgen voor een plancapaciteit van 130% in ieder gevalt tot 2030 en er tot 2040 1.200 woningen gepland moeten worden;
- Conform de Liemers woningbehoefte er in de periode 2019-2025 520 woningen waarbij 156 woningen extra gepland moeten worden, in de periode 2025-2030 190 woningen waarbij 57 woningen extra gepland moeten worden en voor de periode 2030-2040 woningen waarbij 57 woningen extra gepland moeten worden.
- De Woonvisie een uitwerking en verdieping is van de Omgevingsvisie op het thema wonen en gericht op de middellange termijn met korte termijn uitvoeringsmaatregelen;
- De notitie woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen een integraal onderdeel van de Woonvisie 2021-2030 wordt;
- De Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 en het Woningbouwprogramma 2021 integraal onderdeel uit maken van de Woonvisie 2021-2030.

Overwegende dat;

- Dat kamerbewoning in de vigerende bestemmingsplannen niet is toegestaan in de gemeente Duiven en de Woonvisie 2021-2030 onderzoek wil doen of kamerbewoning onder voorwaarden mogelijk gemaakt kan worden.
- De ambitie is om tot 2040 in totaal 1.200 woningen te bouwen en dat deze ambitie niet overeenkomt met de door Primos berekende groei van 8,4% van de woningvoorraad van 900 woningen tot 2040;
- Het Centraal Bureau voor de Statistiek inmiddels al heeft laten weten dat na 2030 er een overschot van 0,3% aan woningen zal zijn

De raad besluit ~~RAMTE~~ PASSEN

- Beslispunt 1 te verwijderen, zodat De notitie woningsplitsing, kleinschalige bouwinitiatieven en functieverandering naar wonen, De Woonagenda: Uitvoeringsprogramma 2021-2022 en het Woningbouwprogramma 2021 geen integraal onderdeel uit maken van de Woonvisie 2021-2030.

- Beslispunt 2 te wijzigen zodat daar staat:

  Iedere derde jaar van iedere (nieuwe) raadsperiode wordt er een evaluatie besproken van het ingezette beleid tot woningbouw en wordt gekeken of we nog op de juiste koers zitten of dat de uitgezette koers aangepast moet worden. De aanpassing kan zijn dat er meer woningen gerealiseerd moeten worden, minder woningen gerealiseerd moeten of dat de uitgezette koers in 2021 nog steeds de juiste is.

- Beslispunt 3 toe te voegen zodat daar staat:

  Het woningaantal dat tot 2040 gebouwd moet worden, wordt verlaagd van 1.200 woningen tot ~~750~~ 900 woningen.
  Dit betekent dat in verband met de vastgestelde plancapaciteit van 130% er totaal ~~975~~ 1200 woningen gepland mogen worden om te realiseren.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP	**Pro Duiven**	**VVD**
D66	**CDA**	**Lokaal Alternatief**
PvdA	**GroenLinks**	**DOED**
Zetel Nooijen	**Zetel Arends**	

Nooijen

Amendement 1 boom per woning

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op 20 juli 2021 over het onderwerp Woonvisie

Constaterende dat:

- Er concrete plannen zijn om veel nieuwe woningen te bouwen.
- Hierdoor ook groene omgeving verloren gaat omdat er bouwlocaties worden aangewezen.
- Er vooral in het centrum van Duiven sprake is van verstening.
- Geluk essentieel is voor het welzijn van de mens.

Overwegende dat:

- Zetel Nooijen waarde hecht aan een groene leefomgeving.
- Duiven altijd een groen en dorps karakter moet houden
- De compensatie van woningbouw met vergroening de gemeente bruisend laat blijven.
- Bomen goed zijn voor:

1. Regulerende diensten zoals: waterberging, koolstofvastlegging, wind en geluidsdemping, verkoeling, plaagonderdrukking, bestuiving en reinigend vermogen.
2. Productiediensten zoals biomassa en voedsel;
3. Culturele diensten zoals groene recreatie, educatieve waarde en natuurlijk erfgoed.
4. Het welbevinden (geluk) van inwoners.

De raad besluit:

1. **De tekst bij doel 18 van de woonvisie bij het onderdeel Klimaatadaptatie te wijzigen van:**

Wat betreft ***klimaatadaptatie*** is het de bedoeling dat nieuwe plannen worden getoetst op de wijze waarop rekening wordt gehouden met het voorkomen van hittestress, wateroverlast en verdroging. In het later in 2021 vast te stellen 'watertakenplan' wordt samen met het waterschap vastgesteld hoeveel waterberging moet worden gerealiseerd bij nieuwbouwlocaties. Overige doelstellingen wat betreft klimaatadaptatie worden geformuleerd in de in 2021 nog vast te stelen 'strategielijnen DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).

In:

Wat betreft ***klimaatadaptatie*** is het de bedoeling dat nieuwe plannen worden getoetst op de wijze waarop rekening wordt gehouden met het voorkomen van hittestress, wateroverlast en verdroging. *Om hittestress, wateroverlast en verdroging te voorkomen zal er voor elke nieuwe woning ook minimaal één boom geplant worden binnen de gemeentegrenzen. Deze boom kan individueel geplaatst worden, maar kan ook onderdeel zijn van zowel een bos of een park in de gemeente.* In het later in 2021 vast te stellen 'watertakenplan' wordt samen met het

waterschap vastgesteld hoeveel waterberging moet worden gerealiseerd bij nieuwbouwlocaties. Overige doelstellingen wat betreft klimaatadaptatie worden geformuleerd in de in 2021 nog vast te stelen ‘strategielijnen DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).

En gaat over tot de orde van de dag.

SP Pro Duiven VVD D66 DOED

CDA Lokaal alternatief PvdA GroenLinks

Zetel Nooijen Zetel Arends

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Beleid Arbeidsmigranten"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- in § 2.5 van de Woonvisie Duiven 2021-2030 staat: "Voor de huisvesting van *arbeidsmigranten* wordt in de regio Arnhem-Nijmegen een beleidskader ontwikkeld. Wij vinden regionale afstemming een goede ontwikkeling omdat de huisvesters van arbeidsmigranten zich voor mogelijkheden oriënteren op de hele regio." [p. 13];
- voor zover ons bekend is geen concrete en accurate cijfers zijn van arbeidsmigranten die in de gemeente Duiven en/of in de regio Arnhem-Nijmegen werkzaam zijn;[1]
- derhalve geconcludeerd moet worden dat een regionaal beleidskader m.b.t. huisvesting van arbeidsmigranten moet beginnen met een kwantificering van de behoefte aan huisvesting voor deze doelgroep;

overwegende dat:

- de gemeente Duiven in Doel 9 [p. 19] blijkbaar, in tegenstelling tot wat in § 2.5 van de Woonvisie Duiven 2021-2030 staat, geen regionaal beleidskader m.b.t. arbeidsmigranten afwacht maar geheel eigenstandig toch zelf beleid gaat maken, ondanks de gebrekkige cijfers;
- huisvesting van arbeidsmigranten een uitermate complex dossier is, waarbij werkgevers, uitzendbureaus, verhuurders en intermediairs allen een - soms bedenkelijke - rol spelen, die ertoe kan leiden dat arbeidsmigranten volledig afhankelijk zijn van eerdergenoemde partijen voor werk én huisvesting;
- vooralsnog de gemeente Duiven geen beleid heeft om op adequate wijze de praktijken van werkgevers, uitzendbureaus, verhuurders en intermediairs te controleren op mogelijke uitbuiting van arbeidsmigranten;
- een beleid of beleidskader rondom huisvesting van arbeidsmigranten niet kan zonder regionale afstemming, overleg met werkgevers in de regio en/of uitzendbureaus en intermediairs;
- huisvesting van arbeidsmigranten niet alleen een taak is van de lokale overheid, maar de ondernemers/bedrijven die gebruik maken van arbeidsmigranten daar

[1] Zie de voetnoot op pag. 19 van de Woonvisie Duiven 2021-2030, waar geconstateerd wordt dat de aantallen van 450 werkzame en 130 woonachtige arbeidsmigranten in de gemeente Duiven in onderzoeken altijd onderschat wordt omdat de **registratie niet altijd goed gebeurt** en omdat **arbeidsmigranten** die **korter dan 4 maanden in Nederland zijn** zich **niet hoeven in te schrijven**.

ook een verantwoordelijkheid in hebben en deze samen met de lokale overheid moeten invullen;

roept het college op om:

- vooralsnog in te zetten op het ontwikkelen van een regionaal beleidskader rondom huisvesting van arbeidsmigranten, inclusief de rol daarin van ondernemers/bedrijven die gebruik maken van deze werknemers;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

D66 duiven

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Kamerbewoning mogelijk maken?"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- onder Doel 3 van de Woonvisie Duiven 2021-2030 [p. 15] staat: "Gelet op de grote hoeveelheid eengezinswoningen in de bestaande voorraad en de groei van met name 1- en 2-persoonshuishoudens verwachten we dat door het onder voorwaarden mogelijk maken van kamerbewoning de woonvraag van starters, arbeidsmigranten en spoedzoekers gedeeltelijk ook in de bestaande voorraad kan worden opgevangen.";

overwegende dat:

- tevens vermeld wordt onder Doel 3 van de Woonvisie Duiven 2021-2030 [p. 15] dat "[…] 43% van de inwoners van Duiven kamerbewoning als oplossing van de huisvestingsbehoefte van jongeren en spoedzoekers ziet. De andere 57% vreest de komst van huisjesmelkers en overlast en verloedering.";
- daarmee een ruime meerderheid van degenen die de woonenquête hebben ingevuld tegen een wijziging van de bestemmingsplannen en/of Huisvestingsverordening gemeente Duiven is om kamerbewoning mogelijk te maken;

roept het college op om:

- vooralsnog geen stappen te ondernemen in wijziging van beleid en/of bestemmingsplannen om kamerbewoning mogelijk te maken, maar eerst te onderzoeken hoe tegemoet gekomen kan worden aan de bezwaren en/of de uitwassen die bovengenoemde 57% van de invullers van de woonenquête aangeven;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA D66 DOED GroenLinks

D66 duiven

Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

D66 duiven

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Scheefkelk 2"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- de gemeenteraad op verschillende wijzen op de hoogte is gebracht van de intentie van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven om medewerking te verlenen aan het vestigen van appartementen aan de Scheefkelk 2 te Duiven;
- op dit moment op de Scheefkelk 2 te Duiven de enkelbestemming "kantoor" rust conform het "Bestemmingsplan Duiven-Zuid" d.d. 31 mei 2010;

overwegende dat:

- het herontwikkelen van een kantoorpand tot appartementencomplex een fundamentele keuze is voor wijziging van de bestemming langs de gehele spoorzone;
- daarbij tevens een mogelijke impact op zowel de spoorzone als op de wijken Duiven Zuidoost groot kan zijn;
- formeel de wijziging van een bestemmingsplan de bevoegdheid is van de gemeenteraad ex art. 3.1 Wet ruimtelijke ordening, maar dat voor bepaalde wijzigingen ex art. 3.6, lid 1, sub a Wet ruimtelijke ordening het college van burgemeester en wethouders de - beperkte - bevoegdheid hebben om af te wijken van de regels die zijn gesteld in het genoemde bestemmingsplan;
- in alle gevallen van wijzigingsbevoegdheid door het college:
    - de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
    - het straat- en bebouwingsbeeld en de verkeersveiligheidsbelangen niet onevenredig worden geschaad;
- voor zover het college gebruik wenst te maken van art. 2.12, lid 1, sub a, 1 of 3 Wabo [verlenen van een omgevingsvergunning] dit als onwenselijk ervaren wordt omdat de benodigde ruimtelijke onderbouwing, inclusief bovengenoemde belangen, dusdanig complex zijn dat van een "omzeiling" van een aanpassing van het bestemmingsplan geen sprake kan zijn;

draagt het college op om:

- een eventuele wijziging van de bestemming, rustend op de Scheefkelk 2 te Duiven, als bevoegdheid van de gemeenteraad van Duiven te beschouwen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Visserlaan 1"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- de gemeenteraad op verschillende wijzen op de hoogte is gebracht van de intentie van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven om de nieuwe eigenaar van de Visserlaan 1 te Duiven medewerking te verlenen bij het onderzoeken of deze locatie geschikt gemaakt kan worden voor huisvesting van arbeidsmigranten;
- op dit moment op de Visserlaan 1 te Duiven de enkelbestemming "bedrijf" rust conform het "Bestemmingsplan Duiven-Zuid" d.d. 31 mei 2010;

overwegende dat:

- het vestigen van een pand ten behoeve van vestiging van arbeidsmigranten aan de Visserlaan 1 te Duiven een fundamentele keuze is voor wijziging van de bestemming langs de gehele spoorzone;
- daarbij tevens een mogelijke impact op zowel de spoorzone als op de wijken Droo-Zuid en Duiven Zuidoost groot kan zijn;
- formeel de wijziging van een bestemmingsplan de bevoegdheid is van de gemeenteraad ex art. 3.1 Wet ruimtelijke ordening, maar dat voor bepaalde wijzigingen ex art. 3.6, lid 1, sub a Wet ruimtelijke ordening het college van burgemeester en wethouders de - beperkte - bevoegdheid hebben om af te wijken van de regels die zijn gesteld in het genoemde bestemmingsplan;
- in alle gevallen van wijzigingsbevoegdheid door het college:
    - de belangen van de eigenaren en/of gebruikers van betrokken en nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
    - het straat- en bebouwingsbeeld en de verkeersveiligheidsbelangen niet onevenredig worden geschaad;
- voor zover het college gebruik wenst te maken van art. 2.12, lid 1, sub a, 1 of 3 Wabo [verlenen van een omgevingsvergunning] dit als onwenselijk ervaren wordt omdat de benodigde ruimtelijke onderbouwing, inclusief bovengenoemde belangen, dusdanig complex zijn dat van een "omzeiling" van een aanpassing van het bestemmingsplan geen sprake kan zijn;

draagt het college op om:

- een eventuele wijziging van de bestemming, rustend op de Visserlaan 1 te Duiven, als bevoegdheid van de gemeenteraad van Duiven te beschouwen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

D66 duiven

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Woonwagenbewoners"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- in § 2.5 onder "Nieuw Duivens beleid" het zgn. "Beleidskader woonwagens" genoemd wordt;
- vermeld staat "Wij erkennen de opgave en willen ook werken aan uitbreiding standplaatsen zo lang deze maar zijn voor inwoners uit onze gemeente die een aantoonbare familieband hebben met de reeds aanwezige woonwagenbewoners/ dan wel in het verleden op een standplaats in de gemeente Duiven hebben gestaan [spijtoptanten]. Ons beleid is er op gericht om, conform het rijksbeleidskader, op een redelijke termijn het aanbod aan standplaatsen beter af te stemmen op de lokale behoefte."
- de term "spijtoptant" in het "Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid" [2018] van de Rijksoverheid bedoeld is [zie o.a. § 4.3 van dit beleidskader] als een of meer woonwagenbewoners die enige tijd in een reguliere woning - waar dan ook - heeft gewoond en besloten heeft/hebben om wederom zich te vestigen als woonwagenbewoner[s];

overwegende dat:

- de gemeente Duiven de term "spijtoptant" in § 2.5 van de Woonvisie Duiven 2021-2030 ten onrechte definieert als inwoners uit onze gemeente die een aantoonbare familieband hebben met de reeds aanwezige woonwagenbewoners/dan wel in het verleden op een standplaats in de gemeente Duiven hebben gestaan;
- wetgeving en internationale verdragen - zie daarvoor het eerder genoemde beleidskader - nu juist de rechten van woonwagenbewoners in de meest brede zin van het woord beschermen en discriminatie op grond van hun culturele achtergrond beschermen [zie ook § 4.2 van genoemd beleidskader];
- derhalve het niet kan/mag gaan om "lokale behoefte" maar om de behoefte van woonwagenbewoners om zich tijdelijk dan wel blijvend in de gemeente Duiven te vestigen op een locatie die daartoe geschikt is;

roept het college op om:

- het "Beleidskader woonwagens" in overeenstemming te brengen met het "Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid" [2018] van de

Rijksoverheid, in ieder geval waar het gaat om bescherming van fundamentele grond- en mensenrechten van woonwagenbewoners;

- dit tevens te verwerken in Doel 10 [p. 19], waardoor daar in ieder geval geen verboden onderscheid gemaakt wordt tussen woonwagenbewoners die wel en die geen bestaande binding met de gemeente Duiven hebben;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED	GroenLinks	
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

Motie woningbouwlocaties Groessen en Loo

Constaterende dat;

- De gemeente Duiven voor een grote woningbouw opgave staat
- We in het document voortgang woningbouwlocaties lezen dat het plan “Onder de toren” in de komende periode verder geoptimaliseerd wordt
- We ook lezen dat er gestart zal worden met het opstellen van de overeenkomsten en het uitvoeren van de onderzoeken voor het plan “Onder de toren”
- We lezen in de kennisgeving dat de verwachting is dat vanaf Q2 2021 gestart gaat worden met het bouwrijp maken van de gehele wijk Westrenen in Loo
- Het plan in Loo op de locatie van de voormalige kleuterschool medio 2021 ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden.

Verder constaterende dat;

- Het streven is om eind 2021 een vastgesteld bestemmingsplan te hebben.
- Nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is de bouw van “Onder de toren” kan starten.
- Er nog andere locaties zijn in Groessen en Loo waar woningen gebouwd kunnen worden.
- Er veel focus is op de regio en wij willen extra aandacht vragen voor de lokale behoefte
- Het van groot belang is dat we niet alleen bouwen “ naar behoefte” in Groessen en Loo maar blijven zorgen voor een zo groot en goed mogelijke leefbaarheid van de beide kernen.

Verzoekt het college:

- Zodra bestaande woningbouwplannen zoals opgenomen in de huidige woonvisie definitief in ontwikkeling zijn genomen te starten met het participatietraject voor overige locaties in de kernen Groessen en Loo
- Om daarna direct te starten met de planontwikkeling van deze locaties.

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Vertrouwelijkheid ex art. 25 Gemeentewet"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- op 8 december 2020 een motie is ingediend inzake de vertrouwelijkheid van stukken rondom Vitaal Centrum Duiven, die is aangehouden tot 26 januari 2021;
- deze motie op 26 januari 2021 is aangehouden in afwachting van een aantal toezeggingen van de portefeuillehouder van het college van B&W;
- op 15 april 2021, tijdens een informele avond, genoemde wethouder heeft toegezegd "[…] naar de historie te kijken in dit dossier en de gemeenteraad een voorstel te doen waarin de vertrouwelijkheid van stukken wordt opgeheven op die stukken die openbaar mogen worden." [21PB179];
- dat in de raadsavond van 22 juni 2021 is toegezegd om met een aantal raadsleden om tafel te gaan om te zien hoe deze toezegging gestand gedaan kan worden;

overwegende dat:

- vertrouwelijkheid ex art. 25 Gemeentewet breder is dan de vertrouwelijke stukken inzake het Vitaal Centrum Duiven, maar dat het gaat om alle vertrouwelijke stukken die door de raad en/of het college van burgemeester en wethouders ex art. 25 j° 55 Gemeentewet als vertrouwelijk kunnen worden aangemerkt;
- op 7 juli 2021 een gesprek tussen een aantal raadsleden en een lid van het college van B&W heeft plaatsgevonden en dat daar indringend is gesproken over een goede registratie van stukken die met een beroep op art. 10 van de Wet openbaarheid van bestuur:
    - ex art. 25 Gemeentewet vallen onder de geheimhouding die de raad heeft opgelegd betreffende stukken die aan de raad zijn voorgelegd en waarover de raad expliciet de geheimhouding van betreffende stukken heeft bekrachtigd [art. 25, lid 3 en 4 Gemeentewet];
    - ex art. 55 Gemeentewet vallen onder de geheimhouding die het college van burgemeester en wethouders hebben opgelegd betreffende stukken die hen aangaan;
- tevens geconcludeerd is dat - buiten stukken m.b.t. het dossier "Vitaal Centrum Duiven" - er [vermoedelijk] nog meer stukken zijn waarover hetzij door de raad ex art. 25 Gemeentewet, hetzij door het college van burgemeester en wethouders ex art. 55 Gemeentewet geheimhouding is opgelegd, waarbij:
    - niet [meer] bekend is wanneer deze geheimhouding is opgelegd;

- niet [meer] bekend is of de betreffende stukken nog als vertrouwelijk behandeld dienen te worden met een beroep op art. 10 Wet openbaarheid van bestuur;
- niet periodiek door de raad c.q. het college van burgemeester en wethouders een register van vertrouwelijke documenten wordt doorlopen om te zien of de betreffende stukken nog als vertrouwelijk moeten worden aangemerkt;

- het wenselijk zou zijn dat er, vergelijkbaar met de registers die de gemeente Amsterdam, na een rapport van haar Rekenkamer, heeft opgesteld,[1] tevens registers komen van stukken die hetzij o.b.v. art. 25 Gemeentewet, hetzij o.b.v. art. 55 Gemeentewet - met een globale omschrijving en duidelijk kenmerk, maar ook met de datum waarop tot geheimhouding besloten is - als vertrouwelijk moeten worden aangemerkt;
- dat het opstellen van deze registers tijd [en daarmee ook geld] gaat kosten en daarvoor een deskundige op het gebied van informatieveiligheid dient te worden ingehuurd/aangetrokken die [nog] niet bij de ambtelijke organisatie voorhanden is;

roept het college op om:

- op zo kort mogelijke termijn te komen met een voorstel om deze registers op te [doen] stellen, inclusief een raming van de tijd en kosten die daarmee gemoeid zijn;
- bij bovengenoemd voorstel zekerheidshalve op alle documenten die op basis van art. 10 Wet openbaarheid van bestuur door de raad op grond van art. 25 Gemeentewet als vertrouwelijk zijn aangemerkt in de periode van maart 1982 tot en met de datum van formele vaststelling van de betreffende registers de vertrouwelijkheid te doen herbevestigen, zonder dat daarbij exact bekend is noch kan zijn om welke documenten het precies gaat;[2]

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED		GroenLinks
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

[1] Een voorbeeld van het register van de gemeente Amsterdam en het betreffende rapport van de Rekenkamer zijn bij deze motie gevoegd als bijlagen.
[2] Formeel gesproken zijn deze stukken als vertrouwelijk aangemerkt door de gemeenteraad van Duiven [art. 25 Gemeentewet] en is die vertrouwelijkheid niet opgeheven. Daarmee zou gesteld kunnen worden dat "herbevestiging" strikt gezien niet nodig is. Toch wordt voorgesteld om dat voor genoemde periode wél te doen, zodat daarover juridisch intern noch extern geen enkele onduidelijkheid kan bestaan.

Motie gebruik/toepassing 'Puingranulaat'

De gemeenteraad van Duiven in vergadering bijeen op 20 juli 2021

Constaterende dat:
Het College in antwoord op onze vragen van maart 2021 betreffende dit onderwerp aangaf dat:
- Toepassing van deze grondstoffen nog niet gereguleerd/verboden kan worden op basis van wetgeving;
- er afspraken met aannemers over het gebruik van granulaat in bestek van de aannemer of in de opdrachtverstrekking worden meegenomen bij 'eigen werken' van de gemeente;
- voor het gebruik van (bouw)werken niet in eigen beheer structureel in de start-overleggen met aannemers gewezen wordt op milieurisico's bij de toepassing van bepaalde puingranulaten, alternatieven worden aangedragen en de wens wordt uitgesproken deze toepassingen te voorkomen;
- het granulaat op de plaats waar onze vragen betrekking op hadden ca. een maand na het indienen van deze vragen was vervangen door een grondstof zonder plasticresten.

Overwegende dat:
- Duiven een gemeente is die duurzaamheids- en milieudoelstellingen hoog in het vaandel draagt;
- nadere wetgeving vanuit de Overheid nog wel even op zich kan laten wachten;
- wij van mening zijn dat dit soort grondstoffen niet onbedekt in de openbare ruimte van onze gemeente dient te worden toegepast gezien de zeer negatieve milieueffecten die dit heeft;
- deze grondstoffen voorlopig wel mogen en kunnen worden ingezet maar dan enkel wanneer deze bijvoorbeeld worden gebruikt voor het funderen van (bouw)werken zodat deze niet meer onbedekt in de openbare ruimte worden toegepast.

Verzoekt het college:
- Alles in het werk te stellen om het onbedekte gebruik van deze grondstoffen in onze gemeente te voorkomen;
- niet enkel voor 'eigen werken' maar ook voor (bouw)werken 'niet in eigen beheer';
- dit streven ook nadrukkelijk onder de aandacht te brengen van de Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat, het Waterschap en andere gremia die (onderhouds)projecten op ons grondgebied (laten) uitvoeren;
- zodra er sprake is van herziene wetgeving over te gaan tot het (laten) uitvoeren van controles en handhaving wanneer deze wetgeving dat mogelijk maakt.

En gaat over tot de orde van de dag.

SP Pro Duiven VVD D66 DOED

CDA Lokaal alternatief PvdA GroenLinks

Zetel Nooijen Zetel Arends

MOTIE

[ex art. 37 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2019]

"Verzoek agendering voortzetting debattafel Woonvisie"

De raad van de gemeente Duiven, in vergadering bijeen op 20 juli 2021;

constaterende dat:

- 6 juli 2021 tijdens de debattafel Woonvisie een ordevoorstel is ingediend;
- In he ordevoorstel gesteld werd dat eerst de Omgevingsvisie behandeld moest worden en daarna pas het debat over de Woonvisie kan plaatsvinden;
- het ordevoorstel is aangenomen;
- er onduidelijkheid is over wanneer de debattafel over de Woonvisie voortgezet kan worden.

overwegende dat:

- de gemeente Duiven voor grote opgaves staat onder meer met betrekking tot klimaatadaptatie, energietransitie en woningbouwopgave;
- het wenselijk is dat duidelijk wordt voor gemeenteraad, college, ambtenaren en onze inwoners wanneer het debat over de Woonvisie wel gevoerd kan worden.

verzoekt de Agendacommissie van de gemeenteraad van Duiven:

- de Woonvisie Duiven 2021-2030 integraal te agenderen voor een debattafel ter voorbereiding voor een raadsvergadering;
- dit te doen in de cyclus nadat de "Concept Omgevingsvisie" door de gemeenteraad van Duiven is vastgesteld [de verwachting is dat dit tijdens de Raadsavond van 5 oktober 2021 zal plaatsvinden] en als zodanig ingebracht wordt in de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht;

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 20 juli 2021.

CDA	D66	DOED		GroenLinks
Lokaal Alternatief	Pro Duiven	PvdA	SP	VVD
Zetel Arends	Zetel Nooijen			

Gemeente Duiven

Registratienr. Z/21/081386/201514676

Besluitenlijst van de openbare vergadering van de gemeenteraad van Duiven van 20 juli 2021.

Aanwezig:
Voorzitter: de heer mr. H.B. Hieltjes
Griffier: de heer drs. W.R. Bosch

Leden: (*alfabetische volgorde*)
1. de heer H.J.M. Albers (CDA)
2. de heer P.A.M. Arends (Zetel Arends)
3. de heer C.R. Baltjes (GroenLinks)
4. mevrouw K.W.A. Bouwmeister-Booltink (DOED)
5. mevrouw W.C.M. Daams-van Geijn (SP)
6. de heer em. prof. dr. J.W. Egtberts (D66))
7. de heer E.H. Hermsen (Lokaal Alternatief)
8. de heer M. Holtus (VVD)
9. de heer J. Knol (Lokaal Alternatief)
10. de heer C.M.M. Koning (Lokaal Alternatief)
11. de heer P.P. Koopmans (CDA)
12. mevrouw S.H.C. Meijer-Uffing (Lokaal Alternatief)
13. de heer H. Nijland (VVD)
14. de heer P. van Nispen (Lokaal Alternatief)
15. mevrouw B.W.A Nooijen (Zetel Nooijen)
16. ~~de heer A.F. Reebergen (Pro Duiven)~~
17. de heer G.J.C. Schrijner (VVD)
18. de heer ing. N.J. Stam (CDA)
19. de heer C.A. Veraart (SP)
20. de heer J.S. Walraven (PvdA)
21. de heer G.S.M. Wassing (SP)

Tevens aanwezig zijn de wethouders H.C.M. Knuiman, T.J. Spaargaren, drs. J. Goossen en G.M. Tiedink-Koning en gemeentesecretaris de heer ing. C.J. Papjes.

Afwezig met bericht van verhindering: raadslid de heer A.F. Reebergen (Pro Duiven).

---

1. Opening.
De voorzitter opent om 15:30 uur de vergadering.

D66 kondigt een motie vreemd Woonvisie aan.

2. Benoeming fractieassistent.
De gemeenteraad besluit unaniem de heer M. Maanders te benoemen als fractieassistent namens de fractie van de PvdA, zoals bedoeld in artikel 5b van het Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2019.

3. Mededelingen
Afscheid gemeentesecretaris Chris Papjes. De raadsvoorzitter spreekt de heer Papjes met dank voor de 11 jaar inzet en betrokkenheid toe.

Wethouder Goossen doet een mededeling over een bijeenkomst voor inwoners over de Visserlaan 1. Deze bijeenkomst is verplaatst naar 13 september (digitaal).

4. Over en weer.
Het Over en Weer wordt behandeld.

5. Vaststelling van de agenda.
De fracties CDA, VVD, SP en LA hebben voorafgaand aan de vergadering bij brief een voorstel tot gewijzigde vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 20 juli 2021 gedaan. Het voorstel (ex artikel 9, lid 2 van het RvO) ziet op: het toevoegen van het raadsvoorstel “de Woonvisie Duiven 2021-2030” als hamerstuk B.09.

De heren Walraven (PvdA), Egtberts (D66) en Baltjes (GL) verzetten zich met diverse argumenten tegen het voorstel.

De raadsvoorzitter constateert dat procedure, inhoud en relatie hier verweven zijn en betreurt dat het partijen niet gelukt is om elkaar te vinden. Het voorstel is (in ieder geval naar de geest van het RvO) tijdig ingediend. De raad gaat over zijn eigen agenda. Als er onduidelijkheid is over de interpretatie van het RvO biedt artikel 55 RvO uitkomst. De raad besluit dan op voorstel van de raadsvoorzitter. Het is in de kern een politieke discussie.

De heer Egtberts wil het agendavoorstel amenderen. De raadsvoorzitter geeft aan dat een amendement op een agendavoorstel niet mogelijk is maar dat de kern van zijn verzoek is of het een bespreekstuk kan zijn. Hij legt dit voor aan de heer Stam. De heer Stam (CDA) neemt dit verzoek mee voor een korte schorsing. Hij meldt vervolgens dat het verzoek (d.w.z. hamerstuk) wordt gehandhaafd.

Stemverklaring van de heer Egtberts: meldt dat hij een aantal amendementen en moties heeft.
Stemverklaring van de heer Walraven: meldt dat wij hiermee willens en wetens het RvO overtreden.
Stemverklaring van de heer Baltjes: betreurt de gang van zaken.
Stemverklaring van de heer Arends: betreurt de gang van zaken.
Stemverklaring van mevrouw Nooijen: betreurt de gang van zaken.
Stemverklaring van de heer Stam geeft aan dat hij graag twee weken geleden het debat had willen voeren. Maar dit werd onmogelijk gemaakt.
Stemverklaring van de heer Veraart: betreurt maar zal <u>voor</u> stemmen.
Stemverklaring mevrouw Bouwmeister: betreurt maar zal <u>tegen</u> stemmen.

De heer Egtberts is tijdens de stemming vrijwillig niet meer aanwezig in deze vergadering.

Het agendavoorstel wordt aldus met 14 stemmen voor (CDA, VVD, LA, SP) en 5 stemmen tegen (ZA, PvdA, GL, DOED, ZN) aangenomen. Het agendapunt “Woonvisie Duiven 2021-2030” wordt als hamerstuk B.09 toegevoegd aan de agenda.

De heer Walraven (PvdA) kondigt een amendement aan.

De heer Egtberts (D66) [*weer terug in de vergadering*] kondigt amendementen en moties aan.

Hiermee wordt het punt/stuk een <u>bespreekstuk</u>: 10.A na de Voorjaarsnota.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

6. Lijst ingekomen stukken.
<u>De gemeenteraad</u> stemt unaniem in met de lijst van ingekomen stukken en de adviezen.

7. Aanpassing bedrag Verordening individuele studietoeslag Duiven 2016.
De gemeenteraad besluit unaniem:

1. Artikel 4 lid 1 van de Verordening Individuele Studietoeslag Duiven 2016 per 1 september 2021 te wijzigen als volgt:

   Artikel 4. Hoogte individuele studietoeslag
   1. *Een individuele studietoeslag bedraagt € 1800 per periode van 6 maanden*.

2. Een extra bedrag van € 14.700 voor de individuele studietoeslag voor 2021 mee te nemen in de Voorjaarsnota.
3. Vanaf het jaar 2022 structureel een bedrag van € 36.300 extra op te nemen in de begroting ter dekking van de extra uitgaven individuele studietoeslag.

8. Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 RSD de Liemers.
De gemeenteraad besluit unaniem:

1. In te stemmen met de bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 zoals deze thans voorligt.
2. Een nieuw budget te voteren voor 2022 en 2023, ad € 280.740 per jaar, gedurende twee jaar, afhankelijk van de behandeling van de Voorjaarsnota waar de Raad de financiële gevolgen van deze bestuursopdracht zal afwegen.

9. Krediet aanvraag nieuwbouw Remigius en Wereldwijzer/Wiekslag

Amendement PvdA-D66:

- *Besluit om het raadsvoorstel onder Argumenten 1.2/2.2 "In het IHP is opgenomen dat bij nieuwbouw van de schoolbesturen een eigen bijdrage wordt verwacht." als volgt te wijzigen zodat daar staat:*

  Voor zowel IKC Remigius als IKC Wereldwijzer/ Wiekslag is op basis van het eerdere onderzoek en de verwachte kosten gekozen voor nieuwbouw. In het IHP is opgenomen dat bij nieuwbouw van de schoolbesturen een eigen bijdrage wordt verwacht om de voordelen die door de schoolbesturen worden behaald door de energiebesparende maatregelen die worden aangebracht tussen het niveau BENG[3] (Bouwbesluit) en het niveau ENG[4] en verduurzaming èn die door de gemeente zijn bekostigd, te compenseren. De hoogte van deze bijdrage wordt bepaald door middel van voorcalculatie op basis van het ontwerp en nacalculatie op basis van de daadwerkelijk gerealiseerde energiebesparing een jaar na ingebruikname.[5]

- *Besluit om het raadsvoorstel onder Argumenten 1.5/2.5 "Met het IHP is het knelpunt rondom de financiering van het huisvestingsdeel van de kinderopvang bij de ontwikkeling van IKC's meegenomen." als volgt te wijzigen zodat daar staat: Knelpunt bij de realisatie van IKC's vormt de financiering van het kinderopvang gedeelte. De gemeente is wettelijk niet verantwoordelijk voor de huisvesting van (de commerciële) kinderopvang en schoolbesturen mogen er niet in investeren. Maar kinderopvang organisaties beschikken bij nieuwbouw/renovatie vaak niet over voldoende financiële draagkracht om te investeren.*

Om IKC ontwikkeling toch mogelijk te maken is in het IHP opgenomen dat de gemeente de financiering voor wat betreft het huisvestingsdeel voor haar rekening neemt waarbij middels een overeenkomst de kosten van de kapitaals- en afschrijvingslasten door de gemeente worden afgerekend met de betrokken kinderopvangorganisaties. Voor IKC Remigius wordt gevraagd om een krediet van € 1.113.660,- beschikbaar te stellen voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigius met Zonnekinderen B.V.. Voor IKC Wiekslag/Wereldwijzer wordt gevraagd om een krediet van € 856.290,- beschikbaar te stellen voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wiekslag/Wereldwijzer met Kindercentra PUCK&CO B.V.. De wijze waarop deze bedragen worden verrekend wordt beschreven in nader op te stellen vaststellingsovereenkomsten.

- *Besluit om het raadsvoorstel onder Financiële paragraaf als volgt te wijzigen zodat daar staat:*

  Op basis van de huidige planning bestaat de wens dat de nieuwbouw voor zowel IKC Remigius als IKC Wereldwijzer, Wiekslag in 2023[7] op te leveren. Dit maakt dat de kapitaalslasten van de investeringen in de gebouwen per 2024 voor het eerst in de lasten worden opgenomen. Voor de investeringen in het kinderopvangdeel geldt dit ook. Voor deze lasten geldt echter dat hier middels de vaststellingsovereenkomsten inkomsten tegen overstaan zodat deze lasten op € 0,- uitkomen. Vanwege de verwachte voordelen die door de schoolbesturen wordt behaald door de energiebesparende maatregelen in de nieuwbouw wordt, zoals aangegeven in argument 1.2/2.2 nog een eigen bijdrage berekend. We gaan nu uit van een eigen bijdrage ter grootte van € 20.000,- aan kapitaalslasten. Deze verwachte vermindering van de kapitaalslasten is hieronder separaat benoemd.

Onderwijs-accomodatie	***2022***	***2023***	***2024***	***2025***	***Opmerking***
Remigius onderwijsdeel			*€163.115,00*	*€ 163.115,00*	*In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023*
Remigius kinderopvang-deel			*€ 0,00*	*€ 0,00*	*Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat*
Remigiusgrond		*€ 4.500,00*	*€ 4.500,00*	*€ 4.500,00*	*Dit zijn rentelasten*
W/W onderwijsdeel			*€ 137.863,00*	*€ 137.863,00*	*In 2024 voor het eerst de lasten bij oplevering in 2023*
W/W kinderopvang-deel			*€ 0,00*	*€ 0,00*	*Geen omdat hier een bijdrage tegenover staat*

Tijdelijke huisvesting	*€ 130.000,00*	*€ 0,00*	*€ 0,00*	*€ 0,00*	*Eenmalige investering*
Eigen bijdrage schoolbesturen			*-€ 20.000,00*	*-€ 20.000,00*	*Geschatte vermindering op kapitaalslasten onderwijsdeel*
Gecumuleerde (kapitaals)lasten	*€ 130.000,00*	*€ 4.500,00*	*€ 285.478,00*	*€ 285.478,00*	

Overzicht verwachten lasten

- *Besluit om het dictum van het besluit als volgt te wijzigen zodat daar staat:*

  De raad besluit

  1. *Een krediet van € 6.224.085[1],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Remigius bestaande uit:*
     - *€ 4.660.425,- ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Remigius;*
     - *€ 1.113.660,- voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigiusschool met Zonnekinderen B.V.;*
     - *€ 450.000,- voor de verwerving van het terrein.*

  2. *Een krediet van € 4.925.224[2],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag bestaande uit:*
     - *€ 3.938.934 ,- ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Wereldwijzer/Wiekslag;*
     - *€ 856.290,- voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wereldwijzer/Wiekslag met Kindercentra PUCK&CO B.V.;*
     - *€ 130.000,- voor tijdelijke huisvesting bij de Wereldwijzer.*

  3. *Het onderdeel Woonpark Vitaal Centrum Duiven aan te wijzen als nieuwbouw locatie voor IKC Remigius en daarbij de huidige locatie Droopad 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.*

  4. *De nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag te realiseren op de huidige locatie van de Wiekslag aan de Goudhaanstraat 38 en daarbij de huidige locatie van de Wereldwijzer aan de Goudenregenstraat 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.*

Het bovenstaande amendement wordt <u>unaniem</u> aangenomen.

Het geamendeerde raadsbesluit wordt unaniem aangenomen:

- De raad besluit unaniem:
  1. Een krediet van € 6.224.085[1],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Remigius bestaande uit:
     - € 4.660.425,- ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Remigius;
     - € 1.113.660,- voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Remigiusschool met Zonnekinderen B.V.;
     - € 450.000,- voor de verwerving van het terrein.

  2. Een krediet van € 4.925.224[2],- beschikbaar te stellen ten behoeve van de nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag bestaande uit:
     - € 3.938.934 ,- ten behoeve van de bouw van het onderwijsgedeelte van IKC Wereldwijzer/Wiekslag;
     - € 856.290,- voor de voorfinanciering van IKC vorming van de Wereldwijzer/Wiekslag met Kindercentra PUCK&CO B.V.;
     - € 130.000,- voor tijdelijke huisvesting bij de Wereldwijzer.

  3. Het onderdeel Woonpark Vitaal Centrum Duiven aan te wijzen als nieuwbouw locatie voor IKC Remigius en daarbij de huidige locatie Droopad 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.

  4. De nieuwbouw IKC Wereldwijzer/Wiekslag te realiseren op de huidige locatie van de Wiekslag aan de Goudhaanstraat 38 en daarbij de huidige locatie van de Wereldwijzer aan de Goudenregenstraat 1 aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.

10. Voorjaarsnota.
De partijen geven hun algemene beschouwingen.

Het college reflecteert op de beschouwingen en moties.

Wethouder Knuiman geeft aan dat aan het eind van het jaar een plan van aanpak over laaggeletterdheid met raad wordt gedeeld. Monitoring start vanaf 2022. Voor wat betreft de toeslagenaffaire: er komt een aparte regeling voor gedupeerde met schulden.

Wethouder Spaargaren merkt voor wat betreft de motie “Maai Mei Niet” op dat hier al invulling aan wordt gegeven maar dat soms verkeersveiligheid in het geding is en wel gemaaid moet worden. De motie over RPW (geen onomkeerbare stappen) overbodig is omdat het college eind dit jaar met voorstellen komt.

De raadsvoorzitter meldt als portefeuillehouder samen met veteranen te willen zoeken naar invulling van (de motie) het Anjerperkje.

Partijen houden hun tweede termijn.

* Amendement D66-ZN-CDA “bestemmingsreserves”
Het amendement wordt met 16 stemmen voor (VVD, CDA, DOED, PvdA, LA, ZA, ZN) en stemmen 4 tegen (SP, GL) aangenomen.

* WERKGEVERSCOMMISSIE Amendement “Uitbreiding formatie Griffie”
Mevrouw Daams licht als voorzitter van de Werkgeverscommissie het amendement toe. De werkbelasting van de griffie is niet van tijdelijke aard. Naast uitbreiding van de griffie wordt ook getracht om aan de werkbelasting/professionalisering van de raad zelf te werken.

Het amendement wordt unaniem aangenomen.

De raad stemt unaniem in met het (als gevolg van de twee aangenomen amendementen) geamendeerde raadsbesluit:

1. De budgetten op basis van autonome ontwikkelingen voor het begrotingsjaar 2021 conform de toelichtingen bij paragraaf 2 van ieder programma van de Voorjaarsnota tot een totaalbedrag van € 3.195.111 aan te passen.
2. De financiële consequenties van de jaarschijf 2021 conform begrotingswijziging te verwerken.
3. De investeringskredieten voor de in de Voorjaarsnota bij paragraaf 3 van ieder programma genoemde bedragen beschikbaar te stellen. Dat zijn dus de kredieten voor de livestream van de gemeenteraad, de devices voor de nieuwe raadsperiode, de koeling bij de gemeentewerf, het dak van IKC De groene Ring, de riolering bij de Bernadetteschool, de bestrijding van de Kastanjebloedingsziekte, de Essentaksterfte, de parkeerplaatsen aan de Weverstraat en de gebiedsgerichte aanpak van de Rijksweg.
4. Speerpunten en aanvullende wensen die eenmalig geld vragen worden gehonoreerd met daarbij dekking uit de Algemene Reserve.
5. De extra middelen ten behoeve van de "Versnelling van de woningbouw" omschreven in § 3.B.3 voor de boekjaren 2022 t/m 2025 (ter grootte van € 364.000 en ten laste van de Algemene reserve) in bestemmingsreserve “Betaalbare woningbouw” te storten en twee nieuwe bestemmingsreserves in te stellen, waarvoor de dekking van deze bestemmingsreserves á € 1.187.980 wordt gevonden in de Algemene reserve en waarbij de volgende twee bestemmingsreserves worden ingesteld:

   a. € 561.480 ten behoeve van de "Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst [RSD]" omschreven in § 2.B.1 voor de boekjaren 2022 en 2023;
   b. € 535.000 ten behoeve van de "Implementatie nieuwe Omgevingswet" omschreven in § 3.C.1 voor de boekjaren 2022 t/m 2024;

   en voor 2021 € 91.000 beschikbaar te stellen (ten laste van het resultaat) ten behoeve van de “Versnelling van de woningbouw”.

6. De Bestemmingsreserves Erfgoed- en archeologiefonds en Kwaliteit openbare ruimte op te heffen.
7. De te honoreren speerpunten en nieuwe wensen te verwerken in de op te stellen meerjarenbegroting 2022-2025.
8. Opdracht te geven aan het college om in de meerjarenbegroting de jaarschijf 2022 structureel sluitend te presenteren.

9. Om binnen de voorjaarsnota alsnog 15k op te nemen voor 0,2 fte uitbreiding van de uren van de plaatsvervangende griffier (programmakosten Bestuur kosten Griffie); dit per ingang van 1 september 2021 te effectueren en de kosten hiervan voor dit jaar te effectueren (ten laste van de Algemene reserve).

*PvdA-ZN-D66-GL Motie “Kwijtschelden gemeentelijke schulden gedupeerden kinderopvangtoeslag- affaire”
Motie wordt aangehouden.

* PvdA-ZN Motie “Onderzoek tot afschaffen van de hondenbelasting”
Motie wordt ingetrokken.

* PvdA-ZN Motie “Onderzoek tot verlagen van de OZB”
Motie wordt ingetrokken. Toezegging: bij de begroting wordt inzichtelijk gemaakt wat het kost om de OZB eventueel te kunnen verlagen.

* PvdA-ZN Motie “Toeristenbelasting als doelbelasting”
De motie wordt 3 stemmen (PvdA, ZN, D66) voor en 17 stemmen tegen (CDA, VVD, ZA, LA, SP, GL, DOED) verworpen.

* SP-CDA-GL-ZN-DOED-D66 Motie “Terugkeer gemeentelijke publicaties in de Duivenpost”
De motie kan op brede steun rekenen en wordt unaniem aangenomen.

* GL-ZN Motie “Monitoring Energie neutraal/CO2 reductie”
De wethouder wil op verzoek o.a. successen en lessen op het gebied van duurzaamheid breder communiceren; via bijvoorbeeld de Duiven Post e.d. (toezegging).
Motie wordt ingetrokken.

* GL-DOED-ZN-D66 Motie “Maai Mei Niet”
Wethouder Spaargaren (toezegging) zal voorafgaand aan het maaien in mei 2022 de doelgroepen benaderen die in de motie worden genoemd. De strekking van de motie wordt onderkend maar de wethouder wijst ook op situaties waarin bijvoorbeeld verkeersveiligheid of (het voorkomen van onkruid) overlast prevaleren.
Motie wordt ingetrokken.

* GL-ZN-D66 Motie “Update Armoedebeleid door Corona”
Motie wordt aangehouden.

* GL Motie “Termijn bevriezing toeristenbelasting Duiven”
Bullet 2 wordt uit de motie weggehaald. De motie wordt aldus met 7 stemmen (GL, SP, PvdA, DOED, ZN) voor en 13 stemmen tegen (CDA, VVD, ZA, LA, D66) alsnog verworpen.

* GL-ZN Motie “Koelroutes en schaduwplekken”
Het college is bezig met een uitvoeringsagenda. Deze wordt opgesteld in gesprek met organisaties en inwoners. Hierin kan de strekking van de motie mogelijk een plek krijgen.
Motie wordt aangehouden.

* D66-ZN Motie “Digitale ondersteuning raad 2022”
De motie wordt aangenomen met dien verstande dat SP en CDA worden geacht te hebben tegen gestemd.

* D66-ZN Motie “Laaggeletterdheid”
Toezegging: de wethouder neemt in de monitoring mee welke mensen we binnen de doelgroep in beeld hebben.
Motie wordt ingetrokken.

* D66-ZN Motie “Screening wethouderskandidaten”
Motie wordt ingetrokken.

* D66-DOED-GL-SP Motie “Brandweer Duiven – Bijdrage VGGM”
De burgemeester zegt toe dat hij binnen de veiligheidsregio aandacht zal blijven vragen voor het materieel voor de brandweer in Duiven. Maar hij geeft dat hij ook een kostenbesparing opdracht voelt vanuit de raad. De zorgen van de brandweer worden in ieder geval overgebracht aan het bestuur van VGGM.
De motie wordt als steun unaniem aangenomen.

* D66 Motie “OZB 2022-2025”
Motie wordt aangehouden.

* D66 Motie “Regionaal Programma Werklocaties [p. 34]”
Motie wordt aangehouden.

* D66 Motie “De Woningmarkt” (woningbouw)
De motie wordt met 6 stemmen (ZA, D66, PvdA, GL, DOED, ZN) voor en 14 stemmen tegen (CDA, VVD, LA, SP) verworpen.

* Motie CDA “Witte Anjer Perkje”

De burgemeester betrekt graag de jeugd bij de invulling (bijvoorbeeld kinderburgemeester). Qua doelgroepen heeft het wel de voorkeur om aan te sluiten bij de landelijke en dus niet een andere definitie voor veteranen te gebruiken. PvdA verzoekt namelijk om de groep dienstplichtigen/beroepsmilitairen die tijdens koude oorlog gestationeerd zijn geweest. toe te voegen aan de definitie van veteraan. De burgemeester zal het thema bespreken met de veteranen om te kijken of en hoe daar invulling kan worden gegeven. De burgemeester komt hier later dit jaar op terug (toezegging).
De motie wordt unaniem aangenomen.

* Motie CDA “Zelfbewoningsplicht/anti-speculatie”
De motie wordt unaniem aangenomen.

10.A “Woonvisie Duiven 2021-2030”
* Amendement D66 "Woonvisie Duiven 2021-2030 - Doel 12"
Het amendement wordt met stemmen 5 voor (ZA, D66, GL, DOED, ZN) en 15 stemmen tegen (CDA, VVD, LA, SP, PvdA) verworpen.

* Amendement D66 “Woonvisie Duiven 2021-2030 – Bovenlokale opgaven”
Het amendement wordt met stemmen 4 voor (ZA, D66, GL, ZN) en 16 stemmen tegen (CDA, VVD, LA, SP, DOED PvdA) verworpen.

* Amendement DOED “Locatie Groessen Kassencomplex”
Het college vindt dat het amendement teveel focust op de locatie en niet op de behoefte.
Het amendement wordt met stemmen 5 voor (ZA, D66, GL, DOED, ZN) en 15 stemmen tegen (CDA, VVD, LA, SP, PvdA) verworpen.

* Amendement PvdA “Woonvisie”
Beslispunt 2 wil het college wel overnemen. Dit geldt niet voor de overige beslispunten.
Het amendement wordt aangepast waarbij beslispunt 1 van het amendement vervalt, beslispunt 2 van het amendement blijft en bij beslispunt 3 van het amendement komt te staan “*verlaagd van 1.200 tot 900 woningen”.*
Het amendement wordt met stemmen 12 voor (CDA, LA, PvdA, GL, DOED, ZN) en stemmen 8 tegen (VVD, ZA, SP, D66) overgenomen.

* Amendement ZN “1 boom per woning”
Het college stelt voor dat het idee onderdeel wordt van het uitwerkingsplan klimaatadaptie.
Het idee past binnen een van de doelstellingen, (toezegging). De motie wordt aangehouden.

Dan komt het geamendeerde raadsbesluit tot stemming.
De heer Egtberts wordt geacht tegen te hebben gestemd.
De heer Baltjes, de heer Arends en mevrouw Bouwmeister zijn van mening dat te weinig debat is gevoerd en worden geacht tegen te hebben gestemd.

De raad stelt het geamendeerde raadsbesluit vast met stemmen tegen van de heren Egtberts, Baltjes, Arends en mevrouw Bouwmeister.

* Motie D66 “Beleid Arbeidsmigranten”
De motie wordt met stemmen 5 voor (ZA, D66, GL, DOED, ZN) en stemmen 15 tegen (CDA, VVD, LA, SP, PvdA) verworpen.

* Motie D66 “Kamerbewoning mogelijk maken?”
De motie wordt met stemmen 4 voor (ZA, D66, DOED, ZN) en stemmen 16 tegen (CDA, VVD, LA, SP, PvdA) verworpen.

* Motie D66 “Scheefkelk 2”
De motie wordt met stemmen 3 voor (ZA, D66, ZN) en stemmen 17 tegen (CDA, VVD, LA, SP, PvdA, DOED) verworpen.

* Motie D66 “Visserlaan 1”
Het college wil sowieso de raad betrekken/informeren; dat maakt de motie overbodig.
De motie wordt met stemmen 4 voor (ZN, DOED, D66, ZA) en 16 stemmen tegen (CDA, VVD, LA, SP, PvdA) verworpen.

* Motie D66 “Woonwagenbewoners”
De motie wordt met stemmen 2 voor (D66, ZN) en 18 stemmen tegen (CDA, VVD, DOED, LA, GL, SP, PvdA) verworpen.

* Motie LA “Woningbouwlocaties”
Stemverklaring de heer Schrijner: de VVD vindt de motie sympathiek maar acht de toezegging van het college voldoende.

Deze motie past bij de strategie van het college. De motie wordt met 15 stemmen voor (CDA, ZA, LA, SP, D66, GL, DOED) en 5 stemmen tegen (VVD, PvdA, ZN) aangenomen.

11. Ingediende moties vreemd.
Motie D66-PvdA “Vertrouwelijkheid stukken”

Motie LA-GL-D66 “gebruik/toepassing ‘Puingranulaat”

Deze twee moties schuiven door naar de volgende raadsavond.

12. Sluiting.
De voorzitter sluit 21 juli 2021 om 00:45 uur de vergadering.